

wettelijk voorschrijft hem tot bekendmaking verplicht of uit zijn taak bij de uitvoering van deze landsverordening de noodzaak tot bekendmaking voortvloeit.

Artikel 34

Deze landsverordening treedt in werking op een bij landsbesluit te bepalen tijdstip.

Artikel 35

Deze landsverordening kan worden aangehaald als: Landsverordening overeenkomsten langs elektronische weg.

LANDSVERORDENING van de 27 ste juli 1998 houdende regels, ter uitvoering van het op 27 november 1992 te Londen tot stand gekomen Internationaal Verdrag betreffende de instelling van een Internationaal fonds voor vergoeding van schade door verontreiniging door olie, 1992

HOOFDSTUK I

Algemene bepalingen

Artikel 1

1. In deze landsverordening en de daarop berustende bepalingen wordt verstaan onder:
 - a. de minister : de Minister van Financiën;
 - b. Verdrag : het op 27 november 1992 te Londen tot stand gekomen Internationaal Verdrag betreffende de instelling van een internationaal fonds voor vergoeding van schade door verontreiniging door olie, 1992 (Trb. 1994, 228);
 - c. Fonds : het Internationaal Fonds voor vergoeding van schade door verontreiniging door olie, bedoeld in artikel 2 van het Verdrag;
 - d. Aansprakelijkheidsverdrag 1992 : het op 27 november 1992 te Londen tot stand gekomen Internationaal Verdrag inzake de wettelijke aansprakelijkheid voor schade door verontreiniging door olie, 1992 (Trb. 1994, 229).
2. In het bepaalde bij of krachtens deze landsverordening wordt onder schip, persoon, eigenaar, bijdragende olie, ton en garant verstaan hetgeen daaronder wordt verstaan in artikel 1 van het Verdrag.
3. Onder geassocieerde personen, bedoeld in artikel 10, tweede lid, onderdeel b, van het Verdrag, worden verstaan:
 - a. personen die met elkaar zijn verbonden, doordat de één aan de ander voor eigen rekening rechtstreeks of middellijk meer dan de helft van het kapitaal verschaft, al dan niet tezamen met één of meer andere personen met wie hij in eenzelfde groep is verbonden of met wie hij een onderlinge regeling tot samenwerking heeft;
 - b. personen die met elkaar in één groep zijn verbonden.

HOOFDSTUK 2

Rechtsvorderingen en verhaal

Artikel 2

1. De uit het Verdrag voortvloeiende verplichting tot betaling van bijdragen aan het Fonds heeft de kracht van een verbintenis naar burgerlijk recht.
2. Tot de kennisneming in eerste aanleg van vorderingen van het Fonds tot betaling van bijdragen, is in de Nederlandse Antillen bevoegd het Gerecht in eerste aanleg van de Nederlandse Antillen, zittingsplaats Curaçao.

Artikel 3

1. Tot de kennisneming in eerste aanleg van vorderingen tegen het Fonds op grond van artikel 4 van het Verdrag, is in de Nederlandse Antillen bevoegd het Gerecht in eerste aanleg van de Nederlandse Antillen, zittingsplaats Curaçao.
2. Het Fonds kan, zonder dat het daartoe een belang behoeft te stellen, zich voegen of tussenkomen in elk geding, dat op grond van het Aansprakelijkheidsverdrag 1992 tegen de eigenaar van een schip of tegen diens garant wordt gevoerd.

Artikel 4

Op het recht van verhaal dat het Fonds heeft voor bedragen die het heeft betaald op grond van artikel 4 van het Verdrag is artikel 3, zesde lid, van de Landsverordening aansprakelijkheid olietankschepen van overeenkomstige toepassing.

HOOFDSTUK 3

Opgave

Artikel 5

1. Een ieder die in de Nederlandse Antillen bijdragende olie ontvangt op de wijze, bepaald in artikel 10, eerste lid, onderdelen a of b, van het Verdrag, is verplicht ieder kalenderjaar aan de minister schriftelijk opgave te doen van de hoeveelheid bijdragende olie die hij in het voorafgaande kalenderjaar heeft ontvangen. Bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen, worden nadere regels gegeven met betrekking tot het tijdstip en de wijze van opgave en kunnen nadere regels worden gegeven met betrekking tot de vraag welke personen tot opgave verplicht zijn; daarbij kunnen personen die in het voorafgaande kalenderjaar niet meer dan een bepaalde hoeveelheid bijdragende olie hebben ontvangen van de verplichting tot opgave worden vrijgesteld.
2. De minister deelt aan de Directeur van het Fonds, overeenkomstig artikel 15 van het Verdrag, de naam en het adres mede van alle personen die ingevolge artikel 10 van het Verdrag gehouden zijn bij te dragen aan het Fonds, alsmede de gegevens met betrekking tot de hoeveelheden bijdragende olie welke die personen zijns inziens in het voorafgaande kalenderjaar hebben ontvangen.
3. Wanneer een persoon niet of niet tijdig voldoet aan de verplichting tot het doen van opgave van de in het voorafgaande kalenderjaar door hem ontvangen hoeveelheden bijdragende olie, bepaalt de minister de aan de Directeur van het Fonds te verstrekken gegevens betreffende door die persoon ontvangen hoeveelheden bijdragende olie.
4. De minister stelt elke persoon, ten aanzien van wie hij overeenkomstig het tweede of het derde lid mededelingen doet aan de Directeur van het Fonds, schriftelijk van die mededelingen in kennis en wel uiterlijk binnen een termijn van veertien dagen na verzending daarvan aan de Directeur van het Fonds. Indien in de mededelingen van de opgave wordt afgeweken of de mededelingen zijn verstrekt met toepassing van het derde lid, wordt daarvan melding gemaakt bij de in de vorige zin bedoelde kennisgeving.

Artikel 6

1. Met het toezicht op de naleving van het bepaalde bij of krachtens deze landsverordening zijn belast de bij landsbesluit aangewezen ambtenaren of andere personen. Een zodanige aanwijzing wordt bekendgemaakt door publicatie in de Curaçaosche Courant.
2. Bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen, kunnen regels worden gegeven betreffende de taakuitoefening van de krachtens het eerste lid aangewezen ambtenaren of andere personen.
3. De krachtens het eerste lid aangewezen ambtenaren of andere personen zijn, uitsluitend voor zover dat voor de vervulling van hun taak redelijkerwijs noodzakelijk is, bevoegd:
 - a. van ieder alle inlichtingen te verlangen;
 - b. van ieder inzage te verlangen van alle boeken en bescheiden en daarvan afschrift te nemen;
 - c. alle plaatsen, met uitzondering van woningen tegen de wil van de bewoner, te betreden vergezeld van door hen aangewezen personen.Zonodig verschaffen zij zich de toegang tot een plaats als bedoeld in onderdeel c, alsmede inzage van boeken en bescheiden, met behulp van de sterke arm.

Artikel 7

1. Een ieder is verplicht aan de krachtens artikel 6, eerste lid, aangewezen personen alle medewerking te verlenen, die redelijkerwijs voor de uitoefening van de hun bij dat artikel verleende bevoegdheden nodig is.
2. Zij die uit hoofde van hun stand, beroep of ambt tot geheimhouding verplicht zijn, kunnen het verlenen van medewerking weigeren voor zover hun plicht tot geheimhouding zich daartoe uitstrekt.

Artikel 8

Onverminderd artikel 5, tweede en derde lid, wordt informatie die is verkregen op grond van deze landsverordening, voor zover deze betrekking heeft op bepaalde personen dan wel daaruit gevolgtrekkingen ten aanzien van bepaalde personen kunnen worden gemaakt, zonder toestemming van die personen niet verstrekt aan anderen dan degenen, die belast zijn met de uitvoering van één of meer bepalingen van deze landsverordening.

HOOFDSTUK 4

[vervallen]

Artikel 9

[vervallen]

HOOFDSTUK 5

Geheimhoudingsplicht

Artikel 10

Een ieder die betrokken is bij de uitvoering van deze landsverordening en daarbij de beschikking krijgt over gegevens waarvan hij het vertrouwelijke karakter kent of redelijkerwijs moet vermoeden en voor wie niet reeds uit hoofde van ambt, beroep of wettelijk voorschrift ter zake van die gegevens een geheimhoudingsplicht geldt, is verplicht tot geheimhouding daarvan, behoudens voor zover enig wettelijk voorschrift hem tot bekendmaking verplicht of uit zijn taak bij de uitvoering van deze landsverordening de noodzaak tot bekendmaking voortvloeit.

HOOFDSTUK 6

Strafbepalingen

Artikel 11

1. Handelen in strijd met het bepaalde bij of krachtens artikel 5, eerste lid, artikel 7 of artikel 10, wordt gestraft met hechtenis van ten hoogste zes maanden en geldboete van ten hoogste honderdduizend gulden, hetzij met één van deze straffen.
2. De in het eerste lid genoemde strafbare feiten zijn overtredingen.

Artikel 12

1. Indien een bij of krachtens deze landsverordening strafbaar gestelde gedraging wordt begaan door of vanwege een rechtspersoon, een vennootschap, een andere vereniging van personen of een doelvermogen, wordt de strafvervolging ingesteld en worden de straffen uitgesproken hetzij tegen die rechtspersoon, die vennootschap, die vereniging of dat doelvermogen, hetzij tegen hen die tot de gedraging opdracht hebben gegeven of die feitelijk leiding hebben gehad bij het verboden handelen of nalaten, hetzij tegen hen gezamenlijk.
2. Een bij of krachtens deze landsverordening strafbaar gestelde gedraging wordt onder meer begaan door of vanwege een rechtspersoon, een vennootschap, een vereniging van personen of een doelvermogen, indien zij begaan wordt door personen die hetzij uit hoofde van een dienstbetrekking, hetzij uit andere hoofde handelen in de sfeer van de rechtspersoon, de vennootschap, de vereniging of het doelvermogen, ongeacht of deze personen ieder afzonderlijk de strafbare gedraging hebben begaan dan wel bij hen gezamenlijk de elementen van die gedraging aanwezig zijn.
3. Indien een strafvervolging wordt ingesteld tegen een rechtspersoon, een vennootschap, een vereniging van personen of een doelvermogen, wordt deze respectievelijk dit tijdens de vervolging vertegenwoordigd door de bestuurder of indien er meer bestuurders zijn, door één van hen. De vertegenwoordiger kan bij gemachtigde verschijnen. De rechter kan de persoonlijke verschijning van een bepaalde bestuurder bevelen; hij kan alsdan medebrenging gelasten.
4. Voor wat betreft de bij of krachtens deze landsverordening strafbaar gestelde gedragingen worden rechtspersonen voor de toepassing van artikel 20 van het Wetboek van Strafvordering van de Nederlandse Antillen geacht te wonen, waar zij gevestigd zijn.
5. Indien een strafvervolging wordt ingesteld tegen een rechtspersoon, een vennootschap, een vereniging van personen of een doelvermogen, geschieden de in het Wetboek van Strafvordering van de Nederlandse Antillen voorgeschreven betekeningen, dagvaardingen, oproepingen, kennisgevingen of andere mededelingen aan de persoon of de woonplaats van de bestuurder en indien er meer bestuurders zijn, aan één van deze of op de plaats waar het bestuur zitting of kantoor houdt, behoudens, indien het een dagvaarding betreft, overeenkomstig het bepaalde in artikel 130, tweede en derde lid, van het Wetboek van Strafvordering van de Nederlandse Antillen.

HOOFDSTUK 7

Slotbepalingen

Artikel 13

Bij of krachtens landsbesluit, houdende algemene maatregelen, kunnen, indien dit in het belang van een goede uitvoering van de landsverordening of in verband met internationale afspraken inzake de uitvoering van het Verdrag en de daarop berustende regelingen gewenst is, nadere regels worden gegeven betreffende de verkrijging van gegevens aangaande in de Nederlandse Antillen ontvangen bijdragende olie en andere in deze landsverordening geregelde onderwerpen.

Artikel 14

Deze landsverordening treedt in werking op een bij landsbesluit te bepalen tijdstip.

Artikel 15

Deze landsverordening kan worden aangehaald als Landsverordening schadefonds olietankschepen.

VERORDENING van den 30sten Augustus 1933, houdende voorzieningen tot uitvoering van het op 31 Mei 1932 te Londen tusschen Nederland en Groot-Britannië gesloten verdrag, houdende bepalingen tot het vergemakkelijken van het voeren van rechtsgedingen

Algemene bepaling

Artikel 1

1. In deze verordening wordt verstaan onder:

- a. het verdrag: het op 31 Mei 1932 te Londen tusschen Nederland en Groot-Britannië gesloten verdrag, houdende bepalingen tot het vergemakkelijken van het voeren van rechtsgedingen in burgerlijke en handelszaken;
- b. de bevoegde Nederlandsche consulaire ambtenaar: de Nederlandsche consul-generaal te Londen of degen, die hem vervangt.

2. In afwijking in zooverre van het bepaalde in deze verordening, is ten aanzien van de Bovenwindsche eilanden, een vertaling in het Nederlandsch van in de Engelsche taal gestelde exploit en stukken niet verplicht.

Mededeeling van gerechtelijke en buitengerechtelijke stukken in Curacao

Artikel 2

Oordeelt de kantonrechter, wien eene aanvraag om mededeeling van eenig stuk overeenkomstig artikel 3 van het verdrag is toegezonden of doorgezonden, dat het geval, bedoeld bij letter f van dat artikel, aanwezig is, dan zendt hij de bescheiden onder opgaaf van redenen aan den Gouverneur, die zoo noodig, na nader onderzoek, beslist.

Artikel 3

1. De mededeeling van eenig stuk door den kantonrechter ingevolge artikel 3 van het verdrag geschiedt door eenvoudige afgifte tegen bewijs van ontvangst.

2. Is bij de aanvraag om mededeeling van het stuk verzocht deze op eene bijzondere wijze te doen geschieden, dan volgt de kantonrechter deze wijze van mededeeling, mits deze niet in strijd is met het geldende recht.

Artikel 4

Alle stukken, opgemaakt om gevolg te geven aan het verzoek om mededeeling van een gerechtelijk of buitengerechtelijk stuk, zijn vrij van de rechten van zegel en registratie.

Mededeeling van gerechtelijke en buitengerechtelijke stukken van uit Curaçao

Artikel 5

1. Om overeenkomstig artikel 3 van het verdrag eenig stuk te doen mededeelen wordt, in afwijking van het bepaalde bij artikel 5, 7°., van het Curaçaosch Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering, het exploit steeds gedaan aan den kantonrechter, met dien verstande, dat:

- indien het exploit een rechtsgeding betreft te voeren of aanhangig voor het hof van Justitie, het gedaan wordt aan den kantonrechter op het eiland Curaçao, en voor een kantongerecht, aan den kantonrechter op het betrokken eiland;

- indien het exploit niet reeds een te voeren of aanhangig rechtsgeding betreft, het gedaan wordt aan den kantonrechter binnen wiens rechtsgebied de verzoeker zijne woonplaats heeft.

2. Onverminderd de vereischen bij het Curaçaosch Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering voor het exploit gesteld, zullen daarbij in ieder geval worden vermeld de volledige namen, het adres, en de hoedanigheid van dengeen voor wien het stuk bestemd is. Tevens wordt vermeld, dat het exploit overeenkomstig artikel 3 van het verdrag moet worden medegedeeld, met opgave of eene bijzondere wijze van mededeeling wordt verlangd.

3. Het exploit is vergezeld van twee geteekende afschriften en van vertalingen van deze drie bescheiden. De vertalingen moeten voor overeenstemmend zijn verklaard door een beëdigd vertaler in Curaçao. Wordt bij het exploit een afzonderlijk stuk beteekend, dan geldt het gezegde omtrent afschriften en vertalingen ook voor dit afzonderlijk stuk.

Artikel 6

De kantonrechter kan, als waarborg voor de kosten, ter zake van de mededeeling te maken, een door hem te grooten voorschot van den deurwaarder vragen.

Artikel 7

1. De kantonrechter zal het exploit met "gezien" teekenen en de in het laatste lid van artikel 5 dezer verordening bedoelde afschriften met vertalingen, ter verdere behandeling doen toekomen aan den bevoegden Nederlandschen consulaire ambtenaar. Hij verzoekt dezen ambtenaar tevens de vertalingen voor overeenstemmend te verklaren.

2. Is aan de artikelen 5 en 6 dezer verordening niet voldaan, dan weigert de kantonrechter de mededeeling der stukken, echter niet dan na getracht te hebben de naleving dier artikelen zooveel mogelijk te bevorderen.

Artikel 8

1. De kantonrechter ontvangt het bewijsstuk, bedoeld bij artikel 3, letter g, van het verdrag, van den Nederlandschen consulaire ambtenaar.

2. De kantonrechter kan weigeren dit bewijs aan belanghebbenden af te geven, zolang niet het geheele bedrag der kosten, ter zake van de mededeeling gemaakt, voldaan is.

Artikel 9

Verschijnt de gedaagde ten beteekenden rechtsdage niet, dan zal, indien de eischer het bewijsstuk, bedoeld bij het vorige artikel, nog niet ontvangen heeft, de rechter op verzoek van den eischer het verlenen van verstek en de behandeling der zaak tot eene volgende zitting aanhouden.

Rogatoire commissies door den Curaçaoschen rechter uit te voeren

Artikel 10

1. Behoudens het bepaalde bij artikel 11 geeft de kantonrechter aan de rogatoire commissie uitvoering, voor zoover deze binnen zijn gebied moet geschieden.

2. Moet de uitvoering binnen het gebied van meerdere kantongerechten geschieden, dan zendt de kantonrechter, door wien de rogatoire commissie, voor zooveel hem betreft, reeds is uitgevoerd, deze met de stukken onverwijld aan de kantonrechter, binnen wiens gebied de uitvoering alsnog geschieden moet.

3. Bij verschil over de vraag, welke kantonrechter de rogatoire commissie heeft uit te voeren, beslist het hof van Justitie.

4. De kantonrechter geeft van elke doorzending onverwijld kennis aan de autoriteit, welke hem de rogatoire commissie heeft overgemaakt.

Artikel 11

1. Het hof van Justitie kan beslissen zelf de rogatoire commissie uit te voeren, ingeval de aard dezer commissie daartoe aanleiding geeft.

2. Oordeelt de kantonrechter, wien de rogatoire commissie is overgemaakt, dat er reden kan zijn tot toepassing van het vorige lid, dan vraagt hij de beslissing van het hof.

Artikel 12

Oordeelt de kantonrechter, wien de rogatoire commissie is overgemaakt, of wien zij is voorgezonden, dat het geval, bedoeld bij letter f van artikel 7 van het verdrag, aanwezig is, dan vindt artikel 2 dezer verordening overeenkomstige toepassing.

Artikel 13

Indien een persoon, die ter zake van eene rogatoire commissie moet worden gehoord, niet vrijwillig verschijnt, geschiedt zijne oproeping ten verzoeken van de rechterlijke autoriteit, die de commissie uitvoert.

Artikel 14

Zoodra de rechter de rogatoire commissie heeft afgedaan, zendt hij de ontvangen stukken aan de betrokken buitenlandsche autoriteit terug, vermeerderd met de stukken, waaruit van de uitvoering blijkt en met eene opgave van kosten als bedoeld bij letter b van artikel 10 van het verdrag.

Artikel 15

Alle stukken, ter zake van de uitvoering van rogatoire commissies opgemaakt, zijn vrij van de rechten van zegel en van registratie.

Rogatoire commissies door den Curaçaoschen rechter opgedragen

Artikel 16

1. Indien eene rogatoire commissie door den Curaçaoschen rechter overeenkomstig artikel 7 van het verdrag wordt opgedragen, zendt hij de stukken ter verdere behandeling aan den bevoegden Nederlandschen consulairen ambtenaar. De zich bij die stukken bevindende vertalingen moeten voor overeenstemmend zijn verklaard door een beëdigd vertaler in Curaçao.

2. De rechter verzoekt den consulairen ambtenaar tevens de vertalingen voor overeenstemmend te verklaren.

Artikel 17

De kosten, welke ter zake van de uitvoering eener rogatoire commissie overeenkomstig het verdrag in rekening worden gebracht, vormen een deel der proceskosten, waaromtrent volgens het gemeene recht door den rechter uitspraak wordt gedaan.

Artikel 18

De rechter stelt, indien eene rogatoire commissie overeenkomstig het verdrag opgedragen is, na ontvangst der stukken, den dag vast, waarop de zaak weder ter rolle zal worden opgeroepen.

Artikel 19

Het proces-verbaal van de uitvoering eener rogatoire commissie overeenkomstig het verdrag heeft gelijke kracht als dat van den Curaçaoschen rechter.

Slotbepaling

Artikel 20

Deze verordening treedt in werking op een door den Gouverneur te bepalen tijdstip.

WETBOEK VAN BURGERLIJKE RECHTSVORDERING

Artikel A

In dit wetboek en de daarop berustende nadere regelingen en uitvoeringsvoorschriften wordt verstaan onder:

algemeen erkende feestdagen, onderscheidenlijk met de zondag gelijkgestelde dagen: de in de Algemene termijnenlandsverordening, onderscheidenlijk de Algemene termijnenverordening als zodanig genoemde en de bij of krachtens die landsverordening daarmee gelijkgestelde dagen;

gerecht in eerste aanleg en rechter in eerste aanleg:
gerecht in eerste aanleg en rechter in eerste aanleg van de Nederlandse Antillen of Aruba;

hier te lande:
in de Nederlandse Antillen of Aruba;

Hof van Justitie en Hof:
het Gemeenschappelijk Hof van Justitie van de Nederlandse Antillen en Aruba, bedoeld in de artikelen 1 en 44 van de Eenvormige landsverordening op de rechterlijke organisatie;

in het buitenland:
buiten de Nederlandse Antillen en Aruba.

BOEK 1

DE WIJZE VAN PROCEDEREN VOOR DE GERECHTEN IN EERSTE AANLEG EN VOOR HET HOF VAN JUSTITIE

TITEL 1

Algemene bepalingen

AFDELING 1

Exploten van oproeping, aanzegging en betekening

Artikel 1

1. Elk exploit wordt gedaan door een deurwaarder die daartoe bevoegd is; hij laat afschrift van het exploit aan de persoon of aan de woonplaats van de geëxploiteerde.

2. Het afschrift geldt voor degene die het ontvangen heeft, als het oorspronkelijke.

3. Indien de geëxploiteerde weigert het afschrift in ontvangst te nemen, wordt hij geacht het afschrift in persoon te hebben ontvangen. De deurwaarder vermeldt die weigering op het exploit. Artikel 2 is van toepassing.

Artikel 2

1. Indien de deurwaarder noch de geëxploiteerde, noch aan zijn woonplaats iemand van diens huisgenoten of een andere persoon die zich daar bevindt en van wie aannemelijk is dat deze zal bevorderen dat het afschrift de geëxploiteerde tijdig bereikt, vindt, laat hij, indien dat feitelijk mogelijk is, een afschrift aan de woonplaats achter in een gesloten envelop. Indien ook dat feitelijk onmogelijk is, bezorgt hij terstond een afschrift ter post. De deurwaarder maakt, zowel in het ene als het andere geval tevens onder vermelding van de reden van de feitelijke onmogelijkheid, van deze handelingen melding in het exploit.

2. Op de envelop waarin het afschrift ingevolge het eerste lid wordt achtergelaten of ter post wordt bezorgd, worden vermeld de naam en de woonplaats van degene voor wie het exploit is bestemd. De envelop vermeldt tevens de naam, de hoedanigheid, het kantooradres en het telefoonnummer van de deurwaarder, alsmede een aanduiding dat de inhoud de onmiddellijke aandacht behoeft.

3. Indien de deurwaarder op de in dit artikel vermelde wijze zijn exploit doet, is hij verplicht een tweede afschrift te vervaardigen, dat hij gedurende ten minste drie maanden moet bewaren.

Artikel 4

Aan elk van de geëxploiteerden wordt een afschrift van het exploit gelaten.

Artikel 5

Alle exploiten worden gedaan op de volgende wijze:

1°. ten aanzien van het Land en van de Gouverneur, in zaken hem bijzonder aangaande, aan de persoon of aan het parket van de procureur-generaal; indien afschrift van een voor het Land bestemd exploit wordt gelaten aan een persoon die daartoe is aangewezen, is het exploit gedaan aan het Land in persoon;

2°. ten aanzien van openbare rechtspersonen, aan de persoon of ter woonplaats van het hoofd van het bestuur of ter plaatse waar het bestuur zitting of kantoor houdt; indien afschrift van het exploit wordt gelaten aan een bestuurder of aan een persoon die daartoe is aangewezen, is het exploit gedaan aan de rechtspersoon in persoon;

3°. ten aanzien van andere rechtspersonen aan de persoon of aan de woonplaats van een van de bestuurders en, na de ontbinding, van een van de vereffenaars of aan hun zetel of kantoor; indien afschrift van het exploit wordt gelaten aan een bestuurder of, na de ontbinding, aan een vereffenaar, is het exploit gedaan aan de rechtspersoon in persoon;

4°. ten aanzien van vennootschappen onder firma en en commandite aan de persoon of aan de woonplaats van een van de beherende vennoten en, na de ontbinding, van een van de vereffenaars of aan haar kantoor; indien afschrift van het exploit wordt gelaten aan een beherende vennoot of, na de ontbinding, aan een vereffenaar, is het exploit gedaan aan de vennootschap in persoon; ten aanzien van maatschappen die een gezamenlijke naam voeren, geschiedt de betekening aan hun kantoor;

5°. ten aanzien van curators in een faillissement of bewindvoerders in een surséance van betaling, aan de persoon, het kantoor of de woonplaats van één van hen;

6°. ten aanzien van de gezamenlijke erfgenamen van een overledene, zonder vermelding van hun namen en woonplaatsen:

a. aan de laatste woonplaats van de overledene, mits aldaar nog de overlevende echtgenoot of andere levensgezel, een broer, een zus of een nabestaande in de rechte lijn woont, of

b. aan de persoon of de woonplaats van een executeur-testamentair, van een ten tijde van het overlijden fungerend curator of bewindvoerder, of, indien hoger beroep of beroep in cassatie wordt ingesteld, aan het kantoor van de advocaat, zaakwaarnemer of deurwaarder, bij wie de overledene in de vorige instantie laatstelijk woonplaats heeft gekozen, of

c. aan de persoon of de woonplaats van een van de erfgenamen, mits betekening geschiedt binnen een jaar na het overlijden, in welk geval het exploit tevens moet worden aangekondigd in ten minste één hier te lande verschijnend, door de rechter te bepalen, dagblad; een en ander onverminderd de mogelijkheid van betekening aan ieder van de erfgenamen afzonderlijk op de gewone wijze;

7°. ten aanzien van degenen die hier te lande geen bekende woonplaats hebben, ter plaatse van hun werkelijk verblijf;

indien degenen die hier te lande niet een woonplaats hebben, daar ook niet een bekend werkelijk verblijf bezitten en hun woonplaats of werkelijk verblijf in het buitenland onbekend is, gelijk mede in geval in rechte worden opgeroepen onbekenden of houders van aandelen of andere effecten die niet op naam staan of waarvan de houders niet bij name bekend zijn, wordt het exploit gepubliceerd in ten minste één hier te lande verschijnend, door de rechter voor wie de vordering gebracht is of aanhangig is, te bepalen dagblad en wordt een afschrift overgegeven, in de Nederlandse Antillen, aan de ambtenaar van het openbaar ministerie bij die rechter en, in Aruba, aan de directeur van de Directie Wetgeving en Juridische Zaken, die het oorspronkelijke voor gezien tekent; daarenboven wordt het gedane exploit aangekondigd in het nieuwsblad, waarin van Landswege de officiële berichten worden geplaatst;

op gelijke wijze wordt gehandeld ten aanzien van naamloze vennootschappen, bestaande of ontbonden, bij gebreke van gemeenschappelijk kantoor, bestuurder of vereffenaar, of indien van de bestuurder of vereffenaar een woonplaats of de plaats van diens werkelijk verblijf hier te lande niet bekend is;

indien het exploit niet een te voeren of aanhangig rechtsgeding betreft, wordt het gepubliceerd in ten minste één hier te lande verschijnend, door het gerecht in eerste aanleg waar de verzoeker zijn woonplaats of bij gebreke daarvan zijn verblijfplaats heeft, te bepalen dagblad en wordt een afschrift, in de Nederlandse Antillen, aan de ambtenaar van het openbaar ministerie bij dat gerecht en, in Aruba, aan de directeur van de Directie Wetgeving en Juridische Zaken overgegeven en geschiedt tevens aankondiging in het blad, waarin van Landswege de officiële berichten worden geplaatst;

indien het exploit ten verzoeken van de ene echtgenoot aan de andere wordt uitgebracht, houdt het de naam van de gemachtigde van die andere echtgenoot in, indien deze bekend is;

8°. ten aanzien van degenen die niet hier te lande wonen en daarin evenmin een bekend verblijf hebben, doch wier woonplaats of werkelijk verblijf in het buitenland bekend is, in de Nederlandse Antillen, aan de ambtenaar van het openbaar ministerie bij de rechter voor wie de vordering gebracht is of aanhangig is en, in Aruba, bij de directeur van de Directie Wetgeving en Juridische Zaken, die de oorspronkelijke oproeping voor gezien zal tekenen; de ambtenaar van het openbaar ministerie in de Nederlandse Antillen doet het afschrift van het exploit ten behoeve van de belanghebbenden aan de procureur-generaal toekomen; de procureur-generaal, onderscheidenlijk de directeur van de Directie Wetgeving en Juridische Zaken draagt er zoveel mogelijk zorg voor dat het stuk de belanghebbenden ten spoedigste bereikt; indien het exploit niet een te voeren of aanhangig rechtsgeding betreft, wordt het gedaan, in de Nederlandse Antillen, aan de ambtenaar van het openbaar ministerie bij de rechter in eerste aanleg waar de verzoeker zijn woonplaats heeft en, in Aruba, bij de directeur van de Directie Wetgeving en Juridische Zaken, die daarmee handelt als in het eerste onderdeel van dit nummer omschreven

9°. ten aanzien van degene die met degene ten verzoeken van wie het exploit wordt gedaan, de woning deelt, aan hem in persoon; indien betekening in persoon niet kan geschieden, handelt de deurwaarder overeenkomstig artikel 2;

10°. ten aanzien van de eigenaar en de leden, dan wel de boekhouder van een rederij van een schip dat in het in artikel 193 van Boek 8 van het Burgerlijk Wetboek genoemde register teboekstaat, indien het exploit het schip of een in of krachtens Boek 8 van het Burgerlijk Wetboek geregeld onderwerp betreft, aan de in artikel 194, zesde lid, van Boek 8 van het Burgerlijk Wetboek genoemde woonplaats;

11°. ten aanzien van de opvarenden van een schip, die geen bekende woonplaats hier te lande hebben, en die noch aan boord van dat schip, noch elders worden aangetroffen, indien het exploit het schip of een in of krachtens Boek 8 van het Burgerlijk Wetboek geregeld onderwerp betreft, aan boord aan de kapitein van dat schip;

11a° ten aanzien van de eigenaar van een luchtvaartuig dat in het in artikel 1302 van Boek 8 van het Burgerlijk Wetboek genoemde register teboekstaat, indien het exploit het luchtvaartuig of een in of krachtens Boek 8 van het Burgerlijk Wetboek geregeld onderwerp betreft, aan de in artikel 1303, zesde lid, van Boek 8 van het Burgerlijk Wetboek genoemde woonplaats.

Artikel 5a

1. In geval van verzet, hoger beroep of beroep in cassatie, kan het exploit ook worden gedaan aan het kantoor van de advocaat, zaakwaarnemer of deurwaarder bij wie degene voor wie het exploit is bestemd, laatstelijk terzake woonplaats heeft gekozen. Deze advocaat, zaakwaarnemer of deurwaarder bevordert dat het exploit degene voor wie het is bestemd, tijdig bereikt.

2. Aan een in verband met executie volgens wettelijk voorschrift gekozen woonplaats kunnen alle exploiten worden gedaan, zelfs van verzet, hoger beroep en cassatie.

Artikel 6

1. Het exploit vermeldt:

a. de dag, de maand en het jaar;

b. de naam, en in geval van een natuurlijk persoon tevens de voornamen, en de woonplaats van de persoon op verzoek van wie, of naar aanleiding van wiens aan de rechter gericht verzoek het gedaan is;

c. de naam, de voornamen en het kantooradres van de deurwaarder;

d. de naam, en in geval van een natuurlijk persoon zo nodig de voornamen, en de woonplaats van de geëxploiteerde;

e. de persoon aan wie afschrift van het exploit gelaten is, onder vermelding van diens hoedanigheid.

2. Indien een partij een rechtspersoon of vennootschap is, wordt haar benaming vermeld.

3. Een oproeping om in rechte te verschijnen behelst bovendien de aanwijzing van de rechter die van de zaak kennis zal nemen, en dag en uur, waarop de geëxploiteerde in rechte moet verschijnen.

4. De deurwaarder ondertekent het exploit en de afschriften daarvan.

Artikel 7

1. De gewone termijn van oproeping is ten minste een week voor de geëxploiteerde die hier te lande woonachtig is of verblijf houdt.

2. In spoed vereisende zaken, bij zijn beschikking als zodanig vermeld, is de rechter in eerste aanleg of de president van het Hof van Justitie bevoegd om de tijd die tussen de oproeping van partijen en de rechtsdag verlopen moet, te verkorten.

3. Tegen de beschikking, bedoeld in het tweede lid, staat geen hogere voorziening open.

Artikel 9

1. In het tweede geval in artikel 5, ten 7°, uitgedrukt, is de termijn van oproeping ten minste drie maanden.
2. De rechter is bevoegd om op verzoek van de eiser, zo nodig onder het stellen van voorwaarden, deze termijn te verkorten. Artikel 7, tweede lid, vindt overeenkomstige toepassing, met dien verstande dat de voorwaarden waaronder de vergunning is verleend, aan het hoofd van de oproeping worden vermeld.

Artikel 10

1. Indien de geëxploiteerde hier te lande noch een bekende woonplaats noch een bekend werkelijk verblijf heeft en zijn woonplaats of werkelijk verblijf in het buitenland bekend is, is de termijn van oproeping ten minste twee maanden.
2. Artikel 9, tweede lid, is van toepassing.

Artikel 11

Indien een exploit aan iemand die in het buitenland woont, aan zijn persoon hier te lande gedaan wordt, of indien deze in een bepaalde zaak woonplaats hier te lande heeft gekozen, is artikel 7 van overeenkomstige toepassing.

Artikel 12

Indien meer personen wegens dezelfde vordering op verschillende termijnen moeten worden opgeroepen, geschiedt dit voor allen tegen de dag van verschijning, voor de verst verwijderd wonende bepaald.

Artikel 12a

Oproepingen van derden als partij in het geding geschieden met inachtneming van de voor oproeping van de geëxploiteerde geldende termijnen. Tenzij de oproeping geschiedt bij hetzelfde exploit als de oproeping van de verweerder, wordt een door de deurwaarder voor eensluidend getekend afschrift van de vordering aan de derde uitgereikt.

Artikel 13

De dag van het exploit en de dag van verschijning worden niet meegerekend onder de algemene termijn, bepaald voor oproeping, aanzegging en betekening.

Artikel 14

De aanzeggingen en oproepingen om tegenwoordig te zijn bij een akte van procedure of van instructie, drukken alleen plaats, dag en uur van de eerste terechtzitting uit; zij behoeven niet herhaald te worden, ook al wordt de terechtzitting op een andere dag verlegd of voortgezet.

Artikel 15

1. Op een zondag of een algemeen erkende feestdag, onderscheidenlijk een met de zondag gelijkgestelde dag kan geen exploit geschieden. Evenmin kan zulks op andere dagen geschieden vóór vijf uur 's morgens of na negen uur 's avonds.
2. Indien de laatste dag van de termijn waarbinnen het exploit kan worden gedaan, op een zondag of een algemeen erkende feestdag, onderscheidenlijk een met de zondag gelijkgestelde dag valt, mag het exploit worden gedaan op de eerstvolgende dag die geen zondag of algemeen erkende feestdag, onderscheidenlijk een met de zondag gelijkgestelde dag is.
3. De rechter in eerste aanleg of de president van het Hof van Justitie kan verlof verlenen het exploit te doen in afwijking van het eerste lid op alle dagen en uren.

Artikel 17

1. De deurwaarder mag een exploit niet uitbrengen voor zijn bloedverwanten of aangehuwden, in de rechte linie onbepaaldelijk en in de zijlinie tot de graad van kinderen van broers en zussen ingesloten. In geval van beletsel uit dien hoofde voorziet de ambtenaar van het openbaar ministerie bij het gerecht in eerste aanleg in zijn plaatsvervulling.
2. Bij afwezigheid, belet of ontstentenis van bevoegde deurwaarders is de rechter in eerste aanleg of de president van het Hof van Justitie bevoegd om een of meer personen aan te wijzen tot het verrichten van de vereiste werkzaamheden, daaronder begrepen die welke na elk eindvonnis nodig zijn.

Artikel 18

Indien een exploit door toedoen van de deurwaarder nietig verklaard wordt, is de rechter bevoegd om hem in de kosten van het exploit en van de vernietigde procedure te verwijzen, onverminderd het recht van de partij op schadevergoeding, zo daartoe gronden zijn.

Artikel 18a

Indien op de laatste dag van een termijn waarbinnen de indiening van enig verzoekschrift of enige akte, dan wel de aflegging van enige verklaring ter griffie van het gerecht in eerste aanleg of van het Hof van Justitie moet geschieden, de griffie gesloten is, kan die indiening of aflegging alsnog geschieden op de eerstvolgende dag waarop de griffie geopend is.

AFDELING 2

De terechtzittingen

Artikel 18b

1. De rechter waakt tegen onredelijke vertraging van de procedure en treft, zo nodig, op verzoek van een partij of ambtshalve maatregelen.
2. Partijen zijn tegenover elkaar verplicht onredelijke vertraging van de procedure te voorkomen.

Artikel 18c

Partijen zijn verplicht de voor de beslissing van belang zijnde feiten volledig, naar waarheid en in een zo vroeg mogelijk stadium aan te voeren. Wordt deze verplichting niet nageleefd, dan kan de rechter daaruit de gevolgtrekking maken die hij geraden acht.

Artikel 18d

De rechter kan bepalen dat geen griffier aanwezig zal zijn ter terechtzitting. In dat geval wordt het proces-verbaal door hem opgemaakt en slechts door hem ondertekend.

Artikel 19

De behandeling geschiedt ter openbare terechtzitting, maar de rechter kan gehele of gedeeltelijke behandeling met gesloten deuren bevelen in het belang van de goede zeden, van de openbare orde of 's lands veiligheid, indien de belangen van minderjarigen of de bescherming van het privéleven van procespartijen dit eisen, of indien zulks strikt noodzakelijk wordt geacht onder bijzondere omstandigheden, waarin behandeling ter openbare terechtzitting het belang van de rechtspraak zou schaden.

Artikel 20

1. Partijen verschijnen in persoon voor de rechter, desgewenst door een raadsman bijgestaan, tenzij zij verkiezen zich door een gemachtigde te doen vertegenwoordigen.
2. De rechter is bevoegd om in alle gevallen en in elke stand van het geding, de persoonlijke verschijning van een of meer der partijen te gelasten ten einde een vereniging te beproeven indien de zaak hem voor minnelijke schikking vatbaar schijnt.
3. De rechter houdt bij de beslissing van de zaak met het niet-verschijnen op een bevel tot persoonlijke verschijning of met een weigering om te antwoorden zodanige rekening, als hij met inachtneming van de wettelijke regels omtrent het bewijs meent te behoren.

Artikel 21

1. Indien een minnelijke schikking tot stand komt, maakt de rechter, indien partijen zulks verlangen, een proces-verbaal op en doet dit ondertekenen door partijen of door hun daartoe bijzonderlijk gemachtigden; in dat proces-verbaal worden de verbintenissen die partijen ten gevolge van die schikking op zich nemen, uitgedrukt.
2. De uitgifte van dit proces-verbaal geschiedt in executoriale vorm.
3. Indien een minnelijke schikking niet tot stand komt, bepaalt de rechter aanstonds de dag waarop de zaak weer ter terechtzitting behandeld zal worden of waarop vonnis zal worden gewezen.

Artikel 21a

1. De rechter kan, onder aanhouding van de zaak, partijen opdragen hun geschil voor te leggen aan een conflictbemiddelaar.
2. Bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen, kunnen nadere regels worden gesteld ter zake van deze bemiddeling.

Artikel 22

1. De machtiging wordt verleend bij onderhandse of notariële akte van algemene of bijzondere lastgeving, bij akte van bijzondere lastgeving voor de griffier van een gerecht in eerste aanleg of mondeling ter terechtzitting, waarvan aantekening wordt gehouden in het proces-verbaal. De griffier geeft de voor hem verleden akten van lastgeving in het oorspronkelijke uit.
2. Advocaten die als gemachtigden optreden, verklaren zulks in het door hen ondertekende stuk ofwel mondeling ter terechtzitting, tenzij een schriftelijke of een mondelinge door de vertegenwoordigde ter terechtzitting verleende machtiging gevorderd wordt.
3. De partij die zich door een gemachtigde doet vertegenwoordigen, wordt geacht woonplaats te hebben bij die gemachtigde.

Artikel 23

De partijen en haar gemachtigden of raadslieden verdedigen of bepleiten de zaak voor de rechter met bezadigdheid en nemen in alles de eerbied in acht die men aan de justitie schuldig is. Indien zij zich daarin te buiten gaan, is de rechter bevoegd hun het voortgaan te beletten.

Artikel 24

De toehoorders bewaren een betamelijk ontzag en stilzwijgen; al wat de fungerend voorzitter of de rechter in eerste aanleg tot handhaving van de goede orde beveelt, wordt stipt en terstond ten uitvoer gelegd.

Artikel 25

Aan personen die gedurende de terechtzitting de stilte storen, beweging verwekken of tekenen van goed- of afkeuring geven, kan, indien zij zich niet dadelijk na de waarschuwing van de rechter of de deurwaarder stil houden, door de rechter het bevel gegeven worden te vertrekken; degene die daaraan geen gevolg geeft, kan terstond in bewaring gesteld worden en daarin voor een termijn van 24 uren blijven op vertoon van een bevelschrift van de rechter in eerste aanleg of fungerend voorzitter van het Hof van Justitie. De uitgifte van een dergelijk bevel moet in het proces-verbaal van de zitting vermeld worden.

Artikel 27

Indien de opschudding op de terechtzitting vergezeld is geweest van beledigingen of bedreigingen jegens een rechter of rechterlijke ambtenaren in het waarnemen van hun bedieningen, welke beledigingen of bedreigingen het kenmerk van misdrijf dragen, is de rechter in eerste aanleg of de fungerend voorzitter van het Hof van Justitie bevoegd om de dader terstond te doen aanhouden en proces-verbaal van het ter terechtzitting voorgevallene te doen opmaken.

Artikel 28

Artikel 27 is van overeenkomstige toepassing indien de beledigingen of de bedreigingen tegen een rechter of tegen rechterlijke ambtenaren in het waarnemen van hun bedieningen, doch buiten de terechtzittingen, hebben plaatsgehad.

Artikel 29

1. Indien in de loop van een rechtsgeding de bijstand van een tolk vereist wordt, wordt die door partijen of, in geval van verschil van mening, door de rechter in eerste aanleg of fungerend voorzitter van het Hof van Justitie gekozen.
2. Indien de gekozene niet een van overheidswege toegelaten beëdigd vertaler is, legt hij, alvorens zijn werkzaamheden aan te vangen, op de terechtzitting de eed of de belofte af dat hij de van hem als tolk gevorderde diensten met getrouwheid en naar zijn geweten zal verrichten.
3. Wordt bij verrichtingen van een rechter-commissaris een tolk vereist, dan gaan de bemoeienissen van de fungerend voorzitter op die rechter-commissaris over.

AFDELING 3

De rechters en het wraken van rechters

Artikel 30

1. De rechters, met uitzondering van de rechters-plaatsvervangers, de ambtenaren van het openbaar ministerie en die van de griffie belasten zich niet met het verdedigen van de zaken der partijen, hetzij mondeling, hetzij schriftelijk, hetzij bij wijze van consultatie.
2. Echter mogen zij hun eigen zaken, die van hun echtgenoten, bloedverwanten of aangehuwden in de rechte linie en die van hun pupillen bepleiten.

Artikel 31

Op verzoek van een partij kan een rechter worden gewraakt op grond van feiten of omstandigheden waardoor de rechterlijke onpartijdigheid schade zou kunnen lijden, zoals:

- 1°. indien hij persoonlijk belang bij het geschil heeft;
- 2°. indien hij aan een der partijen in bloedverwantschap of in zwagerschap bestaat tot in de vierde graad ingesloten;
- 3°. indien er, binnen het jaar vóór de wraking, tegen een der partijen of haar echtgenoot of nabestaanden en aangehuwden in de rechte linie een vervolging wegens misdrijf op zijn beklag of door zijn toedoen heeft plaatsgehad;
- 4°. indien hij een advies in de zaak gegeven heeft;
- 5°. indien hij, hangende het geding, van iemand, die bij de zaak belang heeft, geschenken heeft ontvangen of deze aan hem zijn beloofd en hij die belofte heeft aangenomen;
- 6°. indien de rechter, zijn echtgenoot, hun bloedverwanten of aangehuwden in de rechte linie een verschil over een gelijksoortig onderwerp hebben als hetwelk tussen partijen en geschil is;
- 7°. indien er een burgerlijk rechtsgeding tussen de rechter, zijn echtgenoot, hun bloedverwanten of aangehuwden in de rechte linie en een der partijen hangende is;
- 8°. indien er tussen de rechter en een der partijen, sedert het aanleggen van het rechtsgeding of binnen zes maanden vóór de wraking, beledigingen of bedreigingen hebben plaatsgehad.

Artikel 32

1. Het verzoek wordt gedaan zodra de feiten of omstandigheden aan de verzoeker bekend zijn geworden.
2. Het verzoek geschiedt schriftelijk en is gemotiveerd. Na de aanvang van een terechtzitting kan het ook mondeling geschieden.
3. Alle feiten of omstandigheden moeten tegelijk worden voorgedragen.
4. Een volgend verzoek tot wraking van dezelfde rechter wordt niet in behandeling genomen, tenzij feiten of omstandigheden worden voorgedragen die pas na het eerdere verzoek aan de verzoeker bekend zijn geworden.
5. Aanstands na een verzoek tot wraking wordt de behandeling geschorst.

Artikel 33

Een rechter van wie wraking is verzocht, kan in de wraking berusten.

Artikel 34

1. Het verzoek tot wraking wordt zo spoedig mogelijk ter terechtzitting behandeld door een kamer van het Hof van Justitie waarin de rechter van wie wraking is verzocht, geen zitting heeft.
2. De verzoeker en de rechter van wie wraking is verzocht, worden in de gelegenheid gesteld te worden gehoord. Het Hof kan ambtshalve of op verzoek van de verzoeker of de rechter van wie wraking is verzocht, bepalen dat zij niet in elkaars aanwezigheid zullen worden gehoord, in welk geval zij door het Hof van de resultaten van het verhoor in kennis worden gesteld.
3. Het Hof beslist zo spoedig mogelijk. De beslissing is gemotiveerd en wordt onverwijld in het openbaar uitgesproken en aan de verzoeker, de andere partijen en de rechter van wie wraking was verzocht, medegedeeld.
4. In geval van misbruik kan het Hof bepalen dat een volgend verzoek niet in behandeling wordt genomen. Hiervan wordt in de beslissing melding gemaakt.
5. Tegen de beslissing staat geen rechtsmiddel open.

Artikel 35

Indien het verzoek tot wraking betrekking heeft op een rechter in eerste aanleg, wordt het schriftelijk verzoek onderscheidenlijk het proces-verbaal van de terechtzitting waarop het mondeling verzoek is gedaan, door de griffier onverwijld ter behandeling overeenkomstig deze afdeling toegezonden aan het Hof.

Artikel 36

1. Op grond van feiten of omstandigheden als bedoeld in artikel 31 kan elk van de rechters die een zaak behandelen, verzoeken zich te mogen verschonen.
2. Het verzoek geschiedt schriftelijk en is gemotiveerd. Na de aanvang van een terechtzitting kan het ook mondeling geschieden.
3. Aanstands na een verzoek zich te mogen verschonen wordt de behandeling geschorst.

Artikel 37

1. Het verzoek zich te mogen verschonen wordt zo spoedig mogelijk behandeld door een kamer van het Hof van Justitie waarin de rechter die dat verzoek heeft gedaan, geen zitting heeft.

2. Het Hof beslist zo spoedig mogelijk. De beslissing is gemotiveerd en wordt onverwijld aan partijen en de rechter die het verzoek had gedaan, medegedeeld.
3. Tegen de beslissing staat geen rechtsmiddel open.

Artikel 38

Indien het verzoek tot verschoning wordt gedaan door een rechter in eerste aanleg, is artikel 35 van overeenkomstige toepassing.

Artikel 39

Indien er geen of onvoldoende rechters zijn die van een geschil mogen of kunnen kennis nemen, wordt, op verzoek van de meest gereede partij, door de Gouverneur een persoon, onderscheidenlijk het vereiste aantal personen aangewezen om dat geschil te berechten.

AFDELING 3A

Het openbaar ministerie

Artikel 40

1. Het openbaar ministerie is bevoegd alle op een zaak betrekking hebbende en aan de rechter kenbaar gemaakte boeken, bescheiden en andere gegevensdragers in te zien of voorwerpen te onderzoeken en op elke terechtzitting tegenwoordig te zijn.
2. Blijkt van feiten of omstandigheden die een ernstig vermoeden doen rijzen dat een misdrijf is gepleegd, dan kan de rechter daarvan een proces-verbaal doen opmaken dat door hem en de griffier wordt ondertekend. De griffier doet het proces-verbaal toekomen aan het openbaar ministerie.
3. Het openbaar ministerie kan op verzoek van de rechter of een partij boeken, bescheiden of andere gegevensdragers, waarover het beschikt, in de procedure brengen. Indien een zodanig verzoek niet wordt ingewilligd, wordt het gemotiveerd.

Artikel 41

1. Wanneer het openbaar ministerie als partij optreedt, geschieden de inleiding en de behandeling van de zaak volgens de gewone regels, voor zover daarvan in dit artikel niet is afgeweken.
2. Hoger beroep wordt ingesteld door en tegen de ambtenaar van het openbaar ministerie bij het gerecht in eerste aanleg. Bij de verdere behandeling in hoger beroep treedt echter voor deze in de plaats de ambtenaar van het openbaar ministerie bij het Hof van Justitie.
3. Een beslissing omtrent de kosten wordt ten aanzien van het openbaar ministerie genomen ten name van het Land.

Artikel 42

Ingeval het openbaar ministerie niet als partij optreedt, wordt het gehoord, indien het de wens daartoe te kennen heeft gegeven of de rechter zulks noodzakelijk oordeelt.

AFDELING 4

Het algemeen register, het proces-verbaal van de zitting en vonnissen in het algemeen

Artikel 45

1. De griffier houdt een algemeen register bij, waarin alle aanhangige zaken, elke zaak onder een afzonderlijk nummer, worden ingeschreven met de namen van de partijen, alsmede van haar gemachtigden of raadslieden, zo zij die hebben.
2. In het register wordt, met vermelding van de dagtekening, kortelijk aantekening gehouden van het in elke zaak voorgevallene en van de daarin genomen beslissingen.

Artikel 46

1. Onverminderd artikel 18d, maakt de griffier op aanwijzing van de rechter van de behandeling van een zaak een afzonderlijk doorlopend proces-verbaal op, waarin de namen en de woon- of verblijfplaatsen van partijen en van haar gemachtigden of raadslieden, alsmede het volgnummer van de zaak in het algemeen register en de datum van iedere terechtzitting, worden vermeld.
2. In dat proces-verbaal wordt, behoudens het bepaalde omtrent zaken die niet aan hoger beroep onderworpen zijn, al het ter terechtzitting voorgevallene vermeld. De fungerend

voorzitter of de rechter in eerste aanleg en de griffier ondertekenen dit proces-verbaal binnen tweemaal 24 uren na iedere terechtzitting of verrichting.

3. Indien hetzij de rechter in eerste aanleg, hetzij de griffier zich in de onmogelijkheid bevindt om het proces-verbaal te ondertekenen, maakt degene die niet in dat geval verkeert, daarvan melding in dat stuk.

4. Indien de fungerend voorzitter zich in de onmogelijkheid bevindt het proces-verbaal te ondertekenen, geschiedt zulks door het oudste lid dat over de zaak gezeten heeft. Ten aanzien van het griffier van het Hof van Justitie vindt het derde lid toepassing.

5. Eindvonnissen worden afzonderlijk opgemaakt en, behoudens in kort geding, vóór de uitspraak door de fungerend voorzitter of de rechter in eerste aanleg en de griffier ondertekend. Het derde en het vierde lid vinden overeenkomstige toepassing.

Artikel 47

1. De rechter is bevoegd om, alvorens de zaak definitief te beslissen, een preparatoire of een interlocutoire beslissing te nemen.

2. Voor preparatoir worden gehouden vonnissen en bevelschriften die gegeven zijn tot instructie van de zaak en die strekken om het proces in staat van wijzen te brengen, zonder dat zulks op de zaak ten principale van enige invloed kan zijn.

3. Voor interlocutoir worden gehouden vonnissen en bevelschriften waarbij de rechter, alvorens recht te doen, een bewijs, een onderzoek of een instructie beveelt, waarvan de beslissing in de zaak zelf afhankelijk kan zijn.

Artikel 48

1. Indien tijdens een aanhangig rechtsgeding of buiten eigenlijk rechtsgeding een door de rechter in eerste aanleg te verrichten rechtshandeling moet geschieden buiten het rechtsgebied van de rechter in eerste aanleg die van de zaak of van het verzoek kennis neemt, roept hij daartoe de tussenkomst in van zijn ambtgenoot binnen wiens rechtsgebied de handeling moet worden verricht.

2. Degene wiens tussenkomst is ingeroepen, geeft aan die opdracht gevolg en doet de rechter van wie de opdracht uitging, zo spoedig mogelijk een afschrift van het proces-verbaal van het krachtens die opdracht verrichte of bevonden toekomen. Dit afschrift heeft in het geding gelijke kracht als het proces-verbaal van de rechter van wie de opdracht uitging.

Artikel 48a

1. De rechter bepaalt na afloop van de behandeling de dag waarop hij vonnis zal wijzen.

2. Het vonnis wordt in het openbaar uitgesproken.

3. Het vonnis moet, tenzij uit de wet anders voortvloeit, met redenen zijn omkleed.

Artikel 48b

De rechter beslist over alles hetgeen partijen hebben gevorderd.

Artikel 48c

De rechter mag niet weigeren te beslissen.

Artikel 49

1. De vonnissen en beschikkingen die aan het eindvonnis voorafgaan, worden hetzij afzonderlijk opgemaakt, hetzij alleen in het proces-verbaal van de zitting aangetekend.

2. Deze aantekening behelst ten minste de gronden van de beslissing, wat het rechtspunt betreft, en de beslissing zelf.

3. Een vonnis waarbij de rechter zich onbevoegd verklaart, wordt als een eindvonnis beschouwd.

Artikel 50

1. Partijen mogen van de vonnissen en van de in artikel 49 bedoelde aantekeningen in hun zaak inzage en op hun kosten afschriften bekomen.

2. Zij zijn bevoegd alle op hun zaak betrekking hebbende en aan de rechter kenbaar gemaakte boeken, bescheiden en andere gegevensdragers in te zien of voorwerpen te onderzoeken.

Artikel 51

1. Indien de beslissing in een zaak niet heeft plaatsgehad uiterlijk drie maanden nadat de behandeling ter terechtzitting geëindigd is, en na het horen van het openbaar ministerie, indien dat is geschied, heeft elke partij het recht om te vorderen dat de zaak wordt bepleit of, indien dat reeds is geschied, andermaal wordt bepleit.

2. Indien de rechter de dag heeft bepaald, waarop de uitspraak zal plaatshebben, en partijen met elkaar in overleg zijn getreden over een schikking, is de rechter gehouden, bij hun gezamenlijk verzoek daartoe, de uitspraak gedurende een bepaalde tijd uit te stellen.

Artikel 52

Rechters vullen bij hun beraadslagingen van ambtswege de rechtsgronden aan, die partijen niet hebben aangevoerd.

Artikel 54

Indien er een provisionele eis gedaan is en de zaak zowel ten principale als op de provisie in staat van wijzen is, is de rechter bevoegd om op beide in hetzelfde vonnis uitspraak te doen.

Artikel 55

1. Tenzij uit de wet of uit de aard van de zaak anders voortvloeit, kan de rechter, indien dit wordt gevorderd, verklaren dat zijn vonnis uitvoerbaar bij voorraad zal zijn, niettegenstaande daartegen aan te wenden rechtsmiddelen. De rechter kan een vonnis waarbij op de voet van artikel 174 wordt beslist omtrent een voorschot ter zake van de kosten van deskundigen, ook ambtshalve uitvoerbaar bij voorraad verklaren.

2. De uitvoerbaarverklaring bij voorraad kan het gehele vonnis betreffen of een gedeelte daarvan.

3. De rechter kan aan de uitvoerbaarverklaring bij voorraad de voorwaarde verbinden dat tot een door hem te bepalen bedrag zekerheid wordt gesteld.

Artikel 56

Indien het vonnis niet uitvoerbaar bij voorraad is verklaard en tegen dat vonnis een rechtsmiddel is aangewend, kan alsnog een incidentele vordering tot uitvoerbaarverklaring bij voorraad van dat vonnis worden ingesteld.

Artikel 57

Indien het vonnis uitvoerbaar bij voorraad is verklaard, evenwel zonder dat daaraan de voorwaarde is verbonden dat zekerheid wordt gesteld, en indien tegen dat vonnis een rechtsmiddel is aangewend, kan alsnog een daartoe strekkende incidentele vordering worden ingesteld.

Artikel 60

1. Wie bij vonnis in het ongelijk gesteld wordt, wordt in de kosten verwezen. De kosten mogen echter geheel of ten dele gecompenseerd worden tussen echtgenoten of andere levensgezellen, bloedverwanten in de rechte linie, broers en zussen of aangehuwden in dezelfde graad, alsmede indien de partijen over en weer op enige punten in het ongelijk zijn gesteld. Ook kan de rechter de kosten dieodeloos worden gemaakt of veroorzaakt, voor rekening laten van de partij die ze aanwendde of veroorzaakte.

2. Bij provisionele, preparatoire en interlocutoire vonnissen is de rechter bevoegd om de beslissing over de kosten tot het eindvonnis voor te behouden.

Artikel 61

De veroordeling in de kosten strekt zich niet verder uit dan tot:

- a. de kosten van exploitatie, oproepingen van de zaak ter terechtzitting en comparities;
- b. de kosten van bewijsstukken;
- c. de kosten voor gevorderde en gegeven afschriften;
- d. de zegel- en registratierechten;
- e. de kosten van getuigen, deskundigen, bewaarders, tolken, die van hun beëdiging of aflegging van de belofte daaronder begrepen, en die van plaatsopneming en andere gerechtelijke verrichtingen;
- f. de kosten, veroorzaakt door het onderzoek omtrent de echtheid of onechtheid van geschriften;
- g. een door de rechter vast te stellen bedrag voor salaris en noodzakelijke verschotten van de gemachtigde van de wederpartij, tenzij de rechter om in het vonnis te vermelden redenen anders beslist;
- h. de kosten van tenuitvoerlegging van het vonnis.

Artikel 62

1. Bij het vonnis wordt het bedrag van de tot aan de uitspraak gemaakte kosten, voor zover zulks mogelijk is, bepaald.

2. Indien partijen zich over de vereffening van de kosten die niet in het vonnis zijn opgenomen, of over die van de kosten van tenuitvoerlegging niet kunnen verstaan, is de meest gerede partij bevoegd om de rechter in eerste aanleg te verzoeken het bedrag vast te stellen.
3. De rechter in eerste aanleg gelast daarop dat de partij ten behoeve van wie de veroordeling in de kosten werd uitgesproken, binnen acht dagen ter griffie van het gerecht in eerste aanleg een opgave van de haar verschuldigde kosten ter inzage van de wederpartij zal overleggen, en bepaalt tevens de dag waartegen partijen zullen worden opgeroepen.
4. Op de aldus bepaalde dag stelt de rechter, na verhoor van partijen, voor zover zij zijn opgekomen, het bedrag van de kosten vast en doet hij daarvan, behalve in het proces-verbaal van de zaak, ook op het vonnis aantekening houden.
5. De vaststelling geschiedt volgens de bestaande tarieven en, bij gebreke daarvan, volgens begroting van de rechter.

Artikel 63

Indien na de in artikel 62 bedoelde vaststelling van de staat van de kosten nog nadere kosten gemaakt zijn en partijen het over de vereffening niet eens kunnen worden, is de meest gerede partij bevoegd om de rechter in eerste aanleg te verzoeken het bedrag van de kosten, op de in de artikelen 61 en 62 bedoelde wijze, nader vast te stellen.

Artikel 63a

Ter zake van verrichtingen waarvoor de in de artikelen 60 tot en met 63 bedoelde kosten een vergoeding plegen in te sluiten, zoals die ter voorbereiding van gedingstukken en ter instructie van de zaak, kan jegens de tegenpartij geen vergoeding op grond van artikel 96, tweede lid, van Boek 6 van het Burgerlijk Wetboek worden toegekend, maar zijn alleen de regels inzake proceskosten van toepassing.

Artikel 63b

1. De rechter kan bedragen die geacht kunnen worden te zijn bedongen ter vergoeding van proceskosten of van buitengerechtelijke kosten als bedoeld in artikel 96, tweede lid, onderdelen b en c, van Boek 6 van het Burgerlijk Wetboek, ambtshalve matigen, doch niet tot onder het bedrag van de krachtens de wet te begroten proceskosten, onderscheidenlijk het bedrag van de buitengerechtelijke kosten die, gelet op de tarieven volgens welke zodanige kosten aan de opdrachtgevers gewoonlijk in rekening worden gebracht, jegens de wederpartij redelijk zijn.
2. Het eerste lid is niet van toepassing indien een overeenkomst is gesloten die strekt tot regeling van een reeds gerezen geschil.

Artikel 64

Advocaten, zaakwaarnemers en deurwaarders, die zich in hun bedieningen te buiten gaan, en al degenen die de belangen van het beheer dat hun is toevertrouwd, verwaarlozen, kunnen persoonlijk en uit hun eigen beurs geheel of gedeeltelijk in de kosten verwezen en zelfs tot schadevergoeding, zo daartoe gronden zijn, veroordeeld worden, zonder die op hun principalen te mogen verhalen.

Artikel 65

1. Het vonnis, zodanig als dat door de rechter wordt uitgesproken, moet behelzen:
 - a. de namen en de woonplaats van de partijen en de namen van de gemachtigden of raadslieden, indien partijen die gehad hebben;
 - b. de slotsom van de conclusie van het openbaar ministerie, indien dit gehoord is; en
 - c. de gronden van de beslissing, zowel wat betreft de daadzaken als het rechtspunt, ieder afzonderlijk, en de beslissing zelf.
2. Aan het slot van het vonnis worden vermeld de namen van de rechter of rechters die over de zaak hebben geoordeeld, en die van de ambtenaar van het openbaar ministerie, indien deze daarbij tegenwoordig is geweest.

Artikel 66

1. De rechter verbetert te allen tijde op verzoek van een partij of ambtshalve in zijn vonnis een kennelijke rekenfout, schrijffout of andere kennelijke fout die zich voor eenvoudig herstel leent. De rechter gaat niet tot de verbetering over dan na partijen in de gelegenheid te hebben gesteld zich daarover uit te laten.
2. De verbetering wordt op een door de rechter te bepalen dag in het openbaar uitgesproken en wordt met vermelding van deze dag en van de naleving van de tweede volzin van het eerste lid op de minuut van het vonnis gesteld.

3. Van de verbeterde minuut verstrekt de griffier op de dag van de uitspraak aan de in de oorspronkelijke procedure verschenen partijen een afschrift, zo nodig opgemaakt in executoriale vorm. Een eerder verstrekt afschrift opgemaakt in executoriale vorm verliest hierdoor haar kracht. De partij die in het bezit is van een afschrift als bedoeld in de vorige volzin, geeft dit af aan de griffier. Was de executie reeds aangevangen, dan kan deze met inachtneming van de verbetering worden voortgezet op grond van een na de verbetering afgegeven afschrift opgemaakt in executoriale vorm.
4. Tegen de verbetering of de weigering daarvan staat geen voorziening open.

Artikel 66a

1. De rechter vult te allen tijde op verzoek van een partij zijn vonnis aan indien hij heeft verzuimd te beslissen over een onderdeel van het gevorderde. De rechter gaat niet tot de aanvulling over dan na partijen in de gelegenheid te hebben gesteld zich daarover uit te laten.
2. Artikel 66, tweede en derde lid, is van overeenkomstige toepassing.
3. Tegen de weigering van de aanvulling staat geen voorziening open.

Artikel 67

De expeditie of uitgifte van het vonnis wordt zonder medewerking van partijen opgemaakt, en behelst, behalve hetgeen bij artikel 65 is vermeld:

- a. de eis, het antwoord en de slotsom van de wederzijdse beweringen en, voor zover niet schriftelijk ingediend, de door de griffier daarvan gehouden aantekeningen;
- b. de vermelding dat het vonnis in het openbaar is uitgesproken;
- c. de dag van de uitspraak.

Artikel 68

Een griffier is verplicht om op aanvraag van de partijen aan hen, zodra mogelijk, expeditie van het vonnis uit te reiken, op straffe van schadevergoeding, indien daartoe gronden zijn.

Artikel 69

Elk vonnis dat wederkerige verplichtingen aan beide partijen oplegt, of waaruit rechten en verplichtingen ten behoeve of ten laste van beide partijen voortvloeien, kan door elke partij in haar belang ten uitvoer worden gelegd.

Artikel 70

Preparatoire en interlocutoire vonnissen en beveldschriften behoeven niet betekend te worden, tenzij dit ingevolge Boek 2 tot verhaal van geldelijke verplichtingen die de wederpartij krachtens die vonnissen te vervullen heeft, nodig is.

Artikel 70a

1. Beslissingen aangaande de rechtsbetrekking in geschil, vervat in een in kracht van gewijsde gegaan vonnis, hebben in een ander geding tussen dezelfde partijen bindende kracht.
2. Onder partijen wordt in het eerste lid mede verstaan de rechtverkrijgenden onder algemene of bijzondere titel, tenzij uit de wet het tegendeel volgt.
3. Het gezag van gewijsde wordt niet ambtshalve toegepast.

AFDELING 5

Vrijwaring

Artikel 71

1. Indien de eiser op de dienende dag na het antwoord van de gedaagde meent gronden te hebben om van iemand vrijwaring te vorderen, is hij bevoegd om aan de rechter, onder aanvoering van die gronden, te verzoeken de oproeping van die persoon te bevelen.
2. Het eerste lid van overeenkomstige toepassing op de gedaagde, die zijn verzoek mag doen vóór schriftuur van antwoord of vóór zijn mondeling antwoord.
3. Bij toewijzing van het verzoek bepaalt de rechter met inachtneming van de daarvoor aangegeven termijn een nadere rechtsdag waarop het rechtsgeding zal worden voortgezet, en gelast hij de oproeping van de waarborg, met gelijktijdige uitreiking van een afschrift van het antwoord of van een uittreksel uit het proces-verbaal van de terechtzitting, voor zover het de gronden, voor de vrijwaring aangevoerd, vermeldt en doet hij hem aanzeggen zich van zijn getuigen te doen vergezellen en zijn bewijsstukken mee te brengen.
4. Dit uitstel is onnodig, indien de waarborg ter terechtzitting aanwezig en tot dadelijk antwoord bereid is.

Artikel 72

Indien het verzoek tot vrijwaring op de bovengemelde rechtsdag niet gedaan is, wordt zonder uitstel in de oorspronkelijke zaak voortgeprocedeerd.

Artikel 73

In geval van vrijwaring wegens uitwinning van een goed of wegens een recht waarmee het goed niet belast had mogen zijn, is de waarborg bevoegd de zaak van de gewaarborgde over te nemen, met dien verstande dat deze als partij in het geding blijft.

Artikel 74

1. In het geval van artikel 73 kan het tegen de waarborg gewezen vonnis tegen de gewaarborgde ten uitvoer worden gelegd.
2. Wat de kosten en de vordering tot schadevergoeding betreft, kan de vereffening en de tenuitvoerlegging niet dan tegen de waarborg geschieden.
3. In geval van kennelijk onvermogen van de waarborg, draagt echter de gewaarborgde de kosten en vergoedt hij, zo daartoe gronden zijn, ook de schade.

Artikel 75

In zaken van eenvoudige vrijwaring is de waarborg slechts bevoegd zich te voegen zonder de zaak van de gewaarborgde over te nemen.

Artikel 76

Indien de oorspronkelijke eis en die ter vrijwaring tegelijk in staat van wijzen zijn, wordt daarop gezamenlijk recht gedaan; is dit niet het geval, dan wordt de hoofdzaak, indien de oorspronkelijke eiser of gedaagde dit vordert, afzonderlijk beslist.

Artikel 77

Wie ter zake van vrijwaring opgeroepen is, behoort voor de rechter voor wie de oorspronkelijke zaak aanhangig is, te procederen, zelfs indien hij ontkent waarborg te zijn; doch indien duidelijk blijkt dat de oorspronkelijke eis alleen gedaan is om hem van zijn eigen rechter af te trekken, wordt hij naar deze verwezen.

AFDELING 6

Vonnissen bij verstek en verzet

Artikel 78

1. Indien de eiser op de betekende rechtsdag niet verschijnt, wordt er verstek tegen hem verleend en wordt de gedaagde van de instantie ontslagen, met verwijzing van de eiser in de kosten.
2. In dit geval mag verzet niet plaatshebben, maar is de eiser bevoegd om opnieuw oproeping van de gedaagde te verzoeken, na voorafgaande betaling van de kosten van het verstek.

Artikel 79

1. Indien de gedaagde niet verschijnt en de voorgeschreven termijnen en formaliteiten in acht genomen zijn, wordt er tegen hem verstek verleend en wordt de vordering van de eiser toegewezen, tenzij zij de rechter onrechtmatig of ongegrond voorkomt.
2. Tegen de gedaagde die vóór of op de rechtsdag bij schriftuur heeft geantwoord, maar noch in persoon, noch bij gemachtigde ter terechtzitting verschijnt, wordt verstek niet verleend.

Artikel 80

Het verstek wordt na het uitroepen van de zaak op de terechtzitting verleend; de in artikel 79 bedoelde uitspraak omtrent de vordering van de eiser kan worden aangehouden tot een volgende terechtzitting.

Artikel 81

Indien er in hetzelfde geding meer dan een gedaagde is opgeroepen en niet een van hen verschenen is, wordt in één en hetzelfde vonnis tegen hen verstek verleend.

Artikel 82

1. Indien van meerdere gedaagden een of meer niet verschijnen, bepaalt de rechter, na verstekverlening, een nieuwe rechtsdag waartegen de niet verschenen gedaagden nogmaals worden opgeroepen.
2. Tussen al de partijen wordt daarna uitspraak gedaan bij hetzelfde vonnis, dat tegenover alle gedaagden als een vonnis op tegenspraak gewezen wordt beschouwd, en waartegen verzet niet wordt toegelaten.
3. Het eerste en tweede lid zijn van overeenkomstige toepassing in geval van oproeping van derden als partij in het geding als bedoeld in artikel 12a.

Artikel 84

1. De gedaagde die bij verstek is veroordeeld, is bevoegd om daartegen verzet te doen. Het verzet wordt gedaan binnen twee weken na de aanzegging van het vonnis of van enige uit kracht daarvan opgemaakte of ter uitvoering daarvan strekkende akte aan de veroordeelde in persoon of na het plegen door deze van enige daad waaruit noodzakelijk voortvloeit dat het vonnis of de aangevangen tenuitvoerlegging hem bekend is.
2. Buiten de in het eerste lid voorziene gevallen vangt de termijn waarbinnen het verzet moet worden gedaan, aan op de dag waarop het vonnis ten uitvoer is gelegd.
3. De veroordeelde die in het vonnis heeft berust, kan daartegen niet meer in verzet komen.

Artikel 85

Het vonnis wordt gerekend ten uitvoer gelegd te zijn:

- a. in geval van gerechtelijke verkoop van goederen, na de verkoop;
- b. in geval van derdenbeslag op een vordering, na de uitbetaling aan de beslaglegger, of, indien dit beslag wordt gelegd op een vordering tot periodieke betalingen, na de eerste uitbetaling;
- c. in geval van tenuitvoerlegging van een veroordeling tot levering of afgifte van goederen die geen registergoederen zijn, nadat de levering of afgifte heeft plaatsgevonden;
- d. in geval van gedwongen ontruiming van onroerende zaken, nadat de ontruiming heeft plaatsgevonden.

Artikel 86

Het verzet tegen een verstekvonnis wordt aanhangig gemaakt op de voor de indiening van vorderingen bepaalde wijze. De gronden van verzet kunnen op de dienende dag nog mondeling worden aangevuld.

Artikel 87

Het verzet, mits tijdig en op de voorgeschreven wijze gedaan, schorst de tenuitvoerlegging van het vonnis, tenzij dit uitvoerbaar bij voorraad was verklaard.

Artikel 88

De opposant die zich voor de tweede maal bij verstek laat vonnissen, wordt niet meer ontvangen tot het doen van een nieuw verzet.

Artikel 89

De kosten van het verstek, die van het vonnis daaronder begrepen, alsmede die welke als gevolg van het niet-verschijnen van de defaillant kunnen worden beschouwd, komen ten laste van de defaillant, tenzij deze bij verzet aantoonde dat de oproeping om in rechte te verschijnen, niet op de juiste wijze is geschied en hij daarom niet verschenen is.

Artikel 90

De gedaagde tegen wie verstek is verleend, heeft, zolang het eindvonnis nog niet is gewezen, de bevoegdheid om alsnog in het geding te verschijnen, waardoor de gevolgen van het tegen hem verleende verstek vervallen, behalve ten aanzien van de daardoor veroorzaakte kosten.

AFDELING 7

Nietigheid

Artikel 91

Een exploit of akte van rechtspleging wordt slechts nietig verklaard, indien de nietigheid daarvan uitdrukkelijk bevolen is.

Artikel 92

1. De voorschriften in de artikelen 1, 2, 4, 5, 6, 7, 10, 11, 12, 13, 15 en 17 voorgeschreven, worden op straffe van nietigheid in acht genomen.
2. Bij niet-verschijning van de gedaagde mag de rechter tegen hem geen verstek verlenen; de rechter moet, de nietigheid uitsprekende, de eiser veroordelen in de kosten.

Artikel 93

1. Indien de gedaagde op de oproeping verschijnt en de nietigheid van het exploit inroept, is de rechter bevoegd om die exceptie te verwerpen, indien het verzuim of de overtreding van dien aard wordt bevonden, dat de gedaagde daardoor in zijn verdediging niet is benadeeld, en er om die reden geen belang bij heeft zich op de nietigheid te beroepen.
2. De rechter beveelt echter in die gevallen, zo daartoe gronden zijn, de aanvulling van het verzuim of de verbetering van de onregelmatigheden op kosten van de aanlegger.

Artikel 94

De kosten van nietige akten van rechtspleging komen ten laste van de advocaten, zaakwaarnemers of de deurwaarders die zich zodanige akten veroorloofd hebben. Deze zijn bovendien, zo daartoe gronden zijn, deswege tot vergoeding van de schade aansprakelijk.

TITEL 2

De wijze van procederen voor de rechter in eerste aanleg

AFDELING 1

Voorafgaande bepalingen

§ 1. Relatieve bevoegdheid

Artikel 95

1. Tenzij de wet anders bepaalt, is bevoegd de rechter in eerste aanleg van de woonplaats van de gedaagde.
2. Bij gebreke van een bekende woonplaats van de gedaagde hier te lande is bevoegd de rechter in eerste aanleg van zijn werkelijk verblijf.
3. Indien de gedaagde woonplaats heeft gekozen, is bevoegd de rechter in eerste aanleg van die gekozen woonplaats of de rechter in eerste aanleg van het werkelijk verblijf van de gedaagde, ter keuze van de eiser.

Artikel 96

Indien de rechtspersoon de Nederlandse Antillen, onderscheidenlijk Aruba, eiser of gedaagde is, wordt als haar woonplaats beschouwd de plaats waar de regering haar zetel heeft.

Artikel 97

In zaken betreffende een overeenkomst die wordt gesloten door een partij die handelt in de uitoefening van een beroep of bedrijf en een natuurlijk persoon die niet handelt in de uitoefening van een beroep of bedrijf, is mede bevoegd de rechter in eerste aanleg van de woonplaats of, bij gebreke daarvan, van het werkelijk verblijf van die natuurlijke persoon.

Artikel 98

In zaken betreffende verbintenissen uit onrechtmatige daad is mede bevoegd de rechter in eerste aanleg van de plaats waar het schadebrengende feit zich heeft voorgedaan.

Artikel 99

In zaken betreffende onroerende zaken is mede bevoegd de rechter in eerste aanleg binnen wiens rechtsgebied de zaak is gelegen. In zaken betreffende huur van woonruimte is echter uitsluitend bevoegd de rechter binnen wiens rechtsgebied het gehuurde is gelegen.

Artikel 100

1. In zaken betreffende nalatenschappen is mede bevoegd de rechter in eerste aanleg van de laatste woonplaats van de overledene.
2. In zaken betreffende schuldvorderingen ten laste van de overledene is de in het eerste lid aangewezen rechter eveneens bevoegd

Artikel 101

In zaken betreffende de geldigheid, de nietigheid of de ontbinding van vennootschappen of rechtspersonen, de geldigheid, nietigheid of rechtsgevolgen van hun besluiten of die van hun organen dan wel de rechten en verplichtingen van hun leden of vennoten als zodanig, is mede bevoegd de rechter in eerste aanleg van de woonplaats of de plaats van vestiging van de vennootschap of de rechtspersoon.

Artikel 102

In zaken betreffende de toepassing van de wettelijke bepalingen inzake faillissement is mede bevoegd de rechter in eerste aanleg die de functie van rechter-commissaris vervult en inzake surséance van betaling de rechter in eerste aanleg die over het verzoek tot het verlenen van surséance heeft geoordeeld.

Artikel 103

Indien een rechter in eerste aanleg ten aanzien van een van de gezamenlijk in het geding betrokken gedaagden bevoegd is, is die rechter ook ten aanzien van de overige gedaagden bevoegd, mits tussen de vorderingen tegen de onderscheiden gedaagden een zodanige samenhang bestaat, dat redenen van doelmatigheid een gezamenlijke behandeling rechtvaardigen.

Artikel 103a

1. Hebben partijen bij overeenkomst een rechter in eerste aanleg aangewezen voor de kennisneming van geschillen die zijn ontstaan of zullen ontstaan naar aanleiding van een bepaalde rechtsbetrekking die tot hun vrije bepaling staat, dan is die rechter bevoegd van de zaak kennis te nemen. Iedere andere rechter in eerste aanleg voor wie de zaak is gebracht, verklaart zich onbevoegd, mits de gedaagde zich op de onbevoegdheid beroept.
2. Belooft de vordering evenwel minder dan NAF. 10 000, onderscheidenlijk Afl. 10 000, of betreft het een zaak als bedoeld in artikel 97, dan heeft een overeenkomst als bedoeld in het eerste lid geen gevolg, tenzij:
 - a. zij is aangegaan na het ontstaan van het geschil, of
 - b. de partij die niet handelt in de uitoefening van beroep of bedrijf zich tot de aangewezen rechter wendt.
3. Een overeenkomst tot aanwijzing van een bevoegde rechter in eerste aanleg wordt bewezen door een geschrift. Daarvoor is voldoende een geschrift dat een dergelijk beding bevat of dat verwijst naar algemene voorwaarden die een dergelijk beding bevatten, mits dat geschrift door of namens de wederpartij uitdrukkelijk of stilzwijgend is aanvaard.
4. Een overeenkomst tot aanwijzing van een bevoegde rechter in eerste aanleg dient als een afzonderlijke overeenkomst te worden beschouwd en beoordeeld. De aangewezen rechter is bevoegd te oordelen over de rechtsgeldigheid van de hoofdovereenkomst waarvan een overeenkomst tot aanwijzing van een bevoegde rechter deel uitmaakt of waarop zij betrekking heeft.
5. Bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen, kan het bedrag, genoemd in het tweede lid, worden aangepast aan de geldontwaarding.

Artikel 103b

Wijzen de artikelen 95 tot en met 103a geen bevoegde rechter in eerste aanleg in de Nederlandse Antillen aan, dan is bevoegd de rechter in eerste aanleg van de woonplaats van de eiser of een van de eisers en, bij gebreke daarvan, de rechter in eerste aanleg te Curaçao.

§ 2. Overige voorafgaande bepalingen

Artikel 104

Indien de gedaagde, nadat hem de oproeping is betekend, ophoudt woonplaats of werkelijke verblijfplaats te hebben daar waar de rechter in eerste aanleg zitting houdt, zonder aldaar voor de verdere behandeling van de zaak woonplaats te hebben gekozen, worden alle verdere voor hem bestemde exploitatie aangeplakt aan de hoofdeur van de gehoorzaal des rechters en wordt een tweede afschrift betekend, in de Nederlandse Antillen, aan de ambtenaar van het openbaar ministerie bij dat gerecht en, in Aruba, aan de directeur van de Directie Wetgeving en Juridische Zaken; deze doet dit afschrift zo mogelijk aan de gedaagde toekomen, zonder dat van dit laatste echter in rechte behoefte te blijken.

Artikel 105

Indien op de dag van het eindvonnis een der partijen in het in artikel 104 omschreven geval verkeert, wordt de in artikel 119 bedoelde aangetekende dienstbrief met de daarin bedoelde mededeling verzonden aan de bedoelde ambtenaar van het openbaar ministerie, onderscheidenlijk de directeur van de Directie Wetgeving en Juridische Zaken die deze, zo mogelijk, aan de betrokken partij doet toekomen, zonder dat van dit laatste echter in rechte behoefte te blijken, en wordt voorts een afschrift van die dienstbrief door of vanwege de griffier aangeplakt aan de hoofddeur van de hoorzaal des rechters.

Artikel 108

Zolang de rechter nog geen eindvonnis heeft gewezen, kan de eiser te allen tijde zijn eis verminderen.

Artikel 109

1. Zolang de rechter geen eindvonnis heeft gewezen, is de eiser bevoegd zijn eis of de gronden daarvan schriftelijk, bij conclusie of bij akte ter rolle, te veranderen of te vermeerderen. De gedaagde is bevoegd hiertegen bezwaar te maken, op grond dat de verandering of vermeerdering in strijd is met de eisen van een goede procesorde. De rechter beslist, partijen gehoord, zo spoedig mogelijk. De rechter kan op dezelfde grond ook ambtshalve een verandering of vermeerdering buiten beschouwing laten.
2. Tegen de beslissingen van de rechter, bedoeld in het eerste lid, staat geen hogere voorziening open.
3. Indien een of meer gedaagden niet in het geding zijn opgekomen, zal de rechter, na het doen betekenen van de conclusie of akte aan de niet verschenen partijen met hun oproeping tegen een nadere rechtsdag, op een gemaakt bezwaar beslissen.
4. Artikel 120, eerste volzin, is niet van toepassing, voor zover de gedaagde door die bepaling, in verband met een verandering of vermeerdering, in zijn verdediging zou worden benadeeld.

AFDELING 2

De rechtsingang, de verweren en het voldingen van de zaak

Artikel 110

1. Elke rechtsingang voor de rechter in eerste aanleg vangt aan met een aan deze gericht verzoekschrift, door de eiser of diens daartoe gemachtigde ondertekend.
2. Indien de eiser niet kan schrijven, mag hij zijn vordering mondeling voordragen aan de rechter in eerste aanleg, die haar in geschrift brengt of doet brengen. Deze bevoegdheid tot mondelinge voordracht geldt niet voor de gemachtigde.

Artikel 111

1. Het verzoekschrift of het ingevolge artikel 110, tweede lid, opgemaakte geschrift vermeldt:
 - a. de naam, en in geval van een natuurlijk persoon tevens de voornamen, en de woonplaats van de eiser en, indien het verzoek door een gemachtigde wordt gedaan, de naam en de woonplaats van die gemachtigde;
 - b. de keuze van woonplaats daar waar de rechter zitting houdt, indien de eiser of zijn gemachtigde niet aldaar woonachtig is;
 - c. de naam, en in geval van een natuurlijk persoon zo nodig de voornamen, en de woon- of verblijfplaats van de gedaagde;
 - d. een aanduiding en omschrijving van het onderwerp van de vordering en datgene wat gevorderd wordt; en
 - e. de dagtekening van het verzoekschrift.
2. Behoudens artikel 22, tweede lid, wordt daarbij, indien het verzoekschrift door een gemachtigde is ondertekend, de akte van volmacht overgelegd.

Artikel 112

1. Verzoekschriften die niet aan de in artikel 111 gestelde voorschriften voldoen, of waarbij de volmacht niet is overgelegd, kunnen aan de eiser in persoon of aan diens gemachtigde, met mondelinge of schriftelijke opgave van redenen, ter verbetering of aanvulling dan wel ter bijvoeging van de volmacht worden teruggegeven of gezonden; zij worden in afwachting daarvan niet aangetekend in het algemeen register.
2. De mondelinge voordracht wordt eerst in geschrift gebracht, nadat de eiser de gegevens heeft verstrekt om aan de in artikel 111 gestelde voorschriften te voldoen.
3. Terugzending bij met redenen omklede beschikking heeft plaats en de in het eerste lid bedoelde aantekening wordt achterwege gelaten, indien het verzoekschrift bij een andere

rechter in eerste aanleg had moeten worden ingediend. Indien in dit geval de vordering mondeling is ingediend, is de rechter in eerste aanleg bevoegd om het in geschrift brengen daarvan bij met redenen omklede beschikking te weigeren.

4. Van de in het derde lid bedoelde beschikkingen is hoger beroep toegelaten.

5. De krachtens het derde lid genomen beschikkingen en de daarop gevallen beslissingen in hoger beroep worden aangetekend in het algemeen register.

Artikel 113

1. Van de vordering houdt de griffier onverwijld aantekening in het algemeen register. Op de dag waarop die aantekening heeft plaatsgehad, wordt de vordering geacht ingesteld te zijn.

2. De rechter in eerste aanleg bepaalt daarna dag en uur, waarop de zaak voor het gerecht in eerste aanleg zal dienen, en doet partijen oproepen teneinde alsdan te verschijnen, vergezeld van de getuigen die zij wensen te doen horen, en met medebrenging van de bewijsstukken waarvan zij zich willen bedienen.

3. Bij de oproeping van de gedaagde zegt de deurwaarder of de tot exploiteren bevoegde persoon hem bij de uitreiking van een door de deurwaarder voor eensluidend getekend afschrift van de vordering tevens aan dat hij daarop, desverkiezende, vóór of op de rechtsdag bij door hem of door zijn gemachtigde ondertekende schriftuur mag antwoorden.

4. Het afschrift van de vordering geldt voor degene die het ontvangen heeft, als de oorspronkelijke vordering.

5. Van de in het tweede lid bedoelde beschikking houdt de griffier aantekening in het algemeen register, alsmede op de minuut van de vordering.

Artikel 114

In zaken waarin een onmiddellijke beslissing wenselijk en mogelijk is, is de rechter in eerste aanleg bevoegd om op het daartoe strekkende mondelinge verzoek van de eiser, en indien de gedaagde vrijwillig met deze is verschenen, onmiddellijk tot de behandeling en beslissing van de zaak over te gaan.

Artikel 115

1. Alle oproepingen, aanzeggingen, betekeningen en in het algemeen alle exploitaties die voor de geregelde gang van de zaak nodig zijn en aan het eindvonnis voorafgaan, geschieden door tussenkomst en op last van de rechter in eerste aanleg.

2. Oproepingen, aanzeggingen of betekeningen behoeven niet te geschieden aan hen die blijkens het proces-verbaal van de zaak ter terechtzitting waarop de desbetreffende aan het eindvonnis voorafgegane uitspraken of beschikkingen genomen zijn, in persoon of bij gemachtigde tegenwoordig waren.

Artikel 116

De rechter in eerste aanleg draagt zorg voor de inschrijving van de zaak op de rol van de zitting.

Artikel 117

De behandeling van de zaak geschiedt mondeling ter terechtzitting, onverminderd de bevoegdheid van de partijen om aldaar door haar of haar gemachtigden dan wel raadslieden ondertekende schrifturen, die vrij van zegel zijn, in te dienen.

Artikel 118

De rechter in eerste aanleg is bevoegd om, indien hij dit voor de goede en geregelde gang van zaken nodig acht, partijen bij de behandeling van de zaak de nodige voorlichting te geven, hen te ondervragen en zelfs opmerkzaam te maken op de rechts- en bewijsmiddelen, die zij kunnen aanwenden.

Artikel 119

1. Wanneer beide partijen verschenen zijn, hoort de rechter haar over en weer en doet hij, zoveel mogelijk, dadelijk uitspraak.

2. Indien partijen op de dienende dag enig uitstel verzoeken, staat de rechter dit verzoek, mits het hem gegrond voorkomt, toe en bepaalt de rechtsdag waarop partijen nader moeten verschijnen.

3. Aan de partij, die niet persoonlijk of bij gemachtigde bij de uitspraak of de mededeling van de beschikking ter terechtzitting tegenwoordig is, doet de rechter in eerste aanleg de inhoud van het vonnis of van de beschikking, voor zover zij aan het eindvonnis voorafgaan, aanzeggen bij exploit of op andere wijze, door hem te bepalen; hij doet hun de inhoud van eindvonnis bij aangetekende dienstbrief door de griffier mededelen.

4. De dagtekening van deze aangetekende dienstbrief wordt geacht de dag te zijn, waarop de mededeling heeft plaatsgehad.
5. Van de aanzeggingen of mededelingen en van de dag, waarop zij hebben plaatsgehad, houdt de griffier aantekening aan de voet van het vonnis of, voor zoveel het aan het eindvonnis voorafgaande vonnissen of beschikkingen betreft, aan de rand van de van het vonnis of de beschikking ter terechtzitting gedane aantekening.

Artikel 120

Alle excepties moeten tegelijk met het verweer op de hoofdzaak worden voorgesteld op straffe van verval van de niet voorgedragen excepties en, indien niet op de hoofdzaak geantwoord is, van het recht om zulks te doen. Echter kunnen erfgenamen die in termen van beraad zijn, en zij die na ontbinding van een gemeenschap van goederen in termen van beraad zijn, hun verweer tot een beroep daarop beperken.

Artikel 121

Indien de beslissing niet dadelijk kan plaatshebben, stelt de rechter in eerste aanleg die tot op een door hem bepaalde rechtsdag uit.

Artikel 121a

1. Indien de rechter in eerste aanleg inlichtingen wil inwinnen overeenkomstig artikel 3 van de op 7 juni 1968 te Londen gesloten Europese Overeenkomst nopens het verstrekken van inlichtingen over buitenlands recht (Trb. 1968, 142), doet hij aan partijen schriftelijk opgave van de te stellen vragen en te verzenden stukken.
2. Partijen kunnen binnen een door de rechter te bepalen termijn schriftelijk hun mening omtrent de te stellen vragen en de te verzenden stukken geven.
3. Met inachtneming van artikel 4 van de Overeenkomst stelt de rechter de inhoud van het verzoek om inlichtingen in een tussenvonnis vast.
4. Indien aan de rechter op grond van artikel 13 van de Overeenkomst aanvullende inlichtingen worden gevraagd, stelt hij de partijen in de gelegenheid binnen een door hem te bepalen termijn schriftelijk op dit verzoek te reageren.

Artikel 121b

1. De griffier zendt een afschrift van het antwoord op het verzoek om inlichtingen aan partijen. Alsdan bepaalt de rechter de dag waarop de procedure wordt voortgezet.
2. Partijen kunnen binnen een door de rechter te bepalen termijn hun beschouwingen over het antwoord geven.

AFDELING 3

Voorlopige verzoeken en de exceptie van onbevoegdheid

Artikel 122

1. Indien de eiser hier te lande geen woonplaats of gewone verblijfplaats heeft, of indien zodanige persoon zich in een aangelegde rechtszaak voegt of tussenkomt, stelt hij op vordering van de wederpartij en alvorens deze in rechte enig verweer of tegenzeggen behoeft te doen, zekerheid voor de proceskosten en de schadevergoeding tot betaling waarvan hij veroordeeld zou kunnen worden.
2. Geen verplichting tot het stellen van zekerheid bestaat:
 - a. indien dit voortvloeit uit een verdrag;
 - b. indien een veroordeling tot betaling van proceskosten en schadevergoeding op grond van het Statuut voor het Koninkrijk der Nederlanden of een verdrag ten uitvoer zal kunnen worden gelegd ter plaatse waar degene van wie zekerheid gevorderd wordt, zijn woonplaats of gewone verblijfplaats heeft;
 - c. indien redelijkerwijs aannemelijk is dat verhaal voor een veroordeling tot betaling van proceskosten en schadevergoeding hier te lande mogelijk zal zijn;
 - d. indien daardoor voor degene van wie zekerheid wordt gevorderd de effectieve toegang tot de rechter zou worden belemmerd.
3. De partij die het stellen van zekerheid vordert, wordt niet geacht daardoor de bevoegdheid van de rechter om van zijn zaak kennis te nemen, te hebben erkend.

Artikel 123

Het vonnis waarbij het stellen van zekerheid bevolen wordt, drukt de som uit tot beloop waarvan de zekerheid moet worden verstrekt.

Artikel 124

Degene die geroepen is voor een rechter die onbevoegd is om van het geschil kennis te nemen, mag vorderen dat de rechter zich onbevoegd verklaart.

Artikel 125

Indien de rechter onbevoegd is uit hoofde van het onderwerp van het geschil, is hij, ook al is de exceptie van onbevoegdheid niet voorgesteld, ambtshalve gehouden zich onbevoegd te verklaren.

Artikel 126

1. In zaken die reeds tevoren voor een andere rechter zijn aanhangig gemaakt tussen dezelfde personen en over hetzelfde onderwerp, of die reeds door dezelfde personen en over hetzelfde onderwerp ter beslissing aan scheidsmannen zijn opgedragen en voor hen aanhangig zijn, of indien het geschil aan een zaak verknocht is, mag verwijzing gevraagd worden naar die andere rechter of naar de benoemde scheidsmannen.
2. De verwijzing wordt met redenen omkleed gevraagd vóór alle verweren, op de dag voor het voordragen van het verweer bepaald.
3. Die verwijzing kan ook door de eiser gevorderd worden, maar alleen bij het doen van de eis.

Artikel 127

Indien voor dezelfde rechter tussen dezelfde personen en over hetzelfde onderwerp tegelijk zaken aanhangig zijn of voor dezelfde rechter verknochte zaken aanhangig zijn, mag daarvan op overeenkomstige wijze voeging worden gevraagd en bevolen.

Artikel 127a

1. De exceptie dat een zaak aanhangig gemaakt of een verzoek ingediend moet worden bij een andere rechter in eerste aanleg, wordt met redenen omkleed voorgesteld vóór alle verweren, op de dag voor het voordragen van het verweer bepaald.
2. Indien de exceptie gegrond wordt bevonden, verwijst de rechter de zaak ter verdere behandeling en afdoening naar de in het eerste lid bedoelde rechter.
3. De rechter naar wie de zaak wordt verwezen, is aan die verwijzing gebonden.
4. Tegen het in dit incident gewezen vonnis staat geen hogere voorziening open.

Artikel 127b

Indien een zaak naar een andere rechter wordt verwezen, doet de griffier de stukken toekomen aan die rechter, die na ontvangst daarvan dag en uur bepaalt, waarop de zaak weer zal dienen, en voorts partijen doet oproepen teneinde alsdan voort te procederen.

AFDELING 4

Algemene bepalingen van bewijsrecht

Artikel 128

1. Tenzij uit de wet anders voortvloeit, legt de rechter slechts die feiten of rechten aan zijn beslissing ten grondslag, die in het geding te zijner kennis zijn gekomen of zijn gesteld, en die overeenkomstig de voorschriften van deze en de volgende afdelingen zijn komen vast te staan. Feiten of rechten die door de ene partij zijn gesteld en door de wederpartij niet of niet voldoende betwist, beschouwt de rechter als vaststaand, behoudens zijn bevoegdheid bewijs te verlangen, zo vaak aanvaarding van de stellingen zou leiden tot een rechtsgevolg dat niet ter vrije bepaling van partijen staat.
2. Feiten of omstandigheden van algemene bekendheid, alsmede algemene ervaringsregels mogen door de rechter aan zijn beslissing ten grondslag worden gelegd, ongeacht of zij zijn gesteld, en behoeven geen bewijs.

Artikel 129

De partij die zich beroept op rechtsgevolgen van door haar gestelde feiten of rechten, draagt de bewijslast van die feiten of rechten, tenzij uit enige bijzondere rechtsregel of uit de eisen van redelijkheid en billijkheid een andere verdeling van de bewijslast voortvloeit.

Artikel 130

1. Dwingend bewijs houdt in dat de rechter hetzij de inhoud van bepaalde bewijsmiddelen als waar aanneemt hetzij de bewijskracht erkent die de wet aan bepaalde gegevens verbindt.

2. Tegenbewijs, ook tegen dwingend bewijs, staat vrij, tenzij de wet het uitsluit.

Artikel 131

1. Bewijs kan geleverd worden door alle middelen, tenzij de wet anders bepaalt.
2. De waardering van het bewijs is, voor zover de wet niet anders bepaalt, aan het oordeel van de rechter overgelaten.

Artikel 132

Overeenkomsten waarbij van het wettelijk bewijsrecht wordt afgeweken, blijven buiten toepassing, indien zij betrekking hebben op het bewijs van feiten waaraan het recht gevolgen verbindt die niet ter vrije bepaling van partijen staan, onverminderd de gronden waarop zij krachtens het Burgerlijk Wetboek buiten toepassing blijven.

Artikel 133

1. Een gerechtelijke erkenning is het in een aanhangig geding door een partij uitdrukkelijk erkennen van de waarheid van een of meer stellingen van de wederpartij.
2. Een gerechtelijke erkenning kan slechts worden herroepen, indien aannemelijk is dat zij door een dwaling of niet in vrijheid is afgelegd.

AFDELING 5

Akten en vonnissen

Artikel 135

1. Akten zijn ondertekende geschriften, bestemd om tot bewijs te dienen.
2. Authentieke akten zijn akten, in de vereiste vorm en bevoegdelijk opgemaakt door ambtenaren aan wie bij of krachtens de wet is opgedragen op die wijze te doen blijken van door hen gedane waarnemingen of verrichtingen. Als authentieke akten worden tevens beschouwd de akten waarvan het opmaken aan ambtenaren is voorbehouden, doch waarvan de wet het opmaken in bepaalde gevallen aan anderen dan ambtenaren opdraagt.
3. Onderhandse akten zijn alle akten die niet authentieke akten zijn.

Artikel 136

1. Authentieke akten leveren tegen een ieder dwingend bewijs op van hetgeen de ambtenaar binnen de kring van zijn bevoegdheid omtrent zijn waarnemingen en verrichtingen heeft verklaard.
2. Een authentieke of onderhandse akte levert ten aanzien van de verklaring van een partij omtrent hetgeen de akte bestemd is ten behoeve van de wederpartij te bewijzen, tussen partijen dwingend bewijs op van de waarheid van die verklaring, tenzij dit zou kunnen leiden tot een rechtsgevolg dat niet ter vrije bepaling van partijen staat. Onder partij wordt verstaan: de rechtverkrijgende onder algemene of bijzondere titel, voor zover het desbetreffende recht verkregen is na het opmaken van de akte.

Artikel 137

1. Op een onderhandse akte waarin verbintenissen van slechts één partij zijn aangegaan of vastgelegd, is, voor zover die verbintenissen strekken tot voldoening van een geldsom, artikel 136, tweede lid, niet van toepassing, tenzij deze partij de akte geheel met de hand heeft geschreven of heeft voorzien van een goedkeuring die de geldsom voluit in letters vermeldt.
2. Het eerste lid is niet van toepassing op aandelen in een obligatielening en op verbintenissen, door de schuldenaar in de uitoefening van zijn beroep of bedrijf aangegaan.

Artikel 138

1. Een geschrift dat het uiterlijk heeft van een authentieke akte, geldt als zodanig, behoudens bewijs van het tegendeel.
2. Een onderhandse akte waarvan de ondertekening door de partij waartegen zij dwingend bewijs zou opleveren, stellig wordt ontkend, levert geen bewijs op, zolang niet bewezen is van wie de ondertekening afkomstig is. Is degene tegen wie de akte wordt ingeroepen, een ander dan degene die haar ondertekend zou hebben, dan kan worden volstaan met de verklaring dat men de echtheid van de ondertekening niet erkent.

Artikel 139

1. De kracht van het schriftelijk bewijs is in de oorspronkelijke akte gelegen.

2. Grossen en gehele afschriften van een authentieke akte die volgens wettelijk voorschrift bewaard moet worden, leveren, indien zij zijn afgegeven door een daartoe bevoegde ambtenaar, hetzelfde bewijs op als de oorspronkelijke akte.

Artikel 140

Een in kracht van gewijsde gegaan op tegenspraak gewezen vonnis waarbij de strafrechter hier te lande bewezen heeft verklaard dat iemand een feit heeft begaan, levert dwingend bewijs op van dat feit.

AFDELING 5A

Overlegging van boeken, bescheiden, andere gegevensdragers of voorwerpen en het verschaffen van inlichtingen

Artikel 141

1. De rechter kan in de loop van een geding, op verzoek of ambtshalve, aan partijen of aan een van hen de overlegging bevelen van onder hen berustende boeken, bescheiden, andere gegevensdragers of voorwerpen.
2. Partijen kunnen dit weigeren indien daarvoor gewichtige redenen zijn, alsmede indien redelijkerwijs aangenomen kan worden dat een behoorlijke rechtsbedeling ook zonder verschaffing van de gevraagde gegevens is gewaarborgd.
3. De rechter beslist of die weigering gerechtvaardigd is, bij gebreke waarvan hij daaruit de gevolgtrekking kan maken die hij geraden acht.

Artikel 142

1. De rechter kan op verzoek van een der partijen aan anderen dan partijen, na deze te hebben gehoord of daartoe de gelegenheid te hebben gegeven, bevelen binnen een door de rechter te stellen termijn schriftelijk inlichtingen te verschaffen en onder hen berustende boeken, bescheiden, andere gegevensdragers of voorwerpen over te leggen. Degene tot wie de rechter het bevel richt, is verplicht tot het verschaffen van de gevraagde inlichtingen en het overleggen van de gevraagde boeken, bescheiden, andere gegevensdragers of voorwerpen.
2. De rechter bepaalt, zo nodig, de wijze waarop, en de voorwaarden waaronder de inlichtingen zullen worden verschaft, dan wel de boeken, bescheiden, andere gegevensdragers of voorwerpen zullen worden overgelegd.
3. De rechter wijst het verzoek in elk geval af indien redelijkerwijs aangenomen kan worden dat een behoorlijke rechtsbedeling ook zonder verschaffing der gegevens is gewaarborgd.
4. Het in artikel 144 omtrent het verschoningsrecht van getuigen bepaalde is van overeenkomstige toepassing, maar ook andere gewichtige redenen, waaronder een gevaar voor onevenredige schade aan de belangen van degene tot wie het bevel is gericht of die van derden, kunnen een weigering rechtvaardigen.
5. Tegen een afwijzing van het verzoek staat geen hogere voorziening open.
6. Heeft de rechter het bevel gegeven, dan zijn de artikelen 152 en 152a van overeenkomstige toepassing.

AFDELING 6

Getuigen

Artikel 143

Een getuigenverklaring kan slechts als bewijs dienen, voor zover zij betrekking heeft op aan de getuige uit eigen waarneming bekende feiten.

Artikel 144

1. Een ieder, daartoe op wettige wijze opgeroepen, is verplicht getuigenis af te leggen.
2. Van deze verplichting kunnen zich verschonen:
 - a. de echtgenoot en de vroegere echtgenoot van een partij, de bloed- of aanverwanten van een partij of van diens echtgenoot, tot de tweede graad ingesloten, een en ander tenzij de partij in hoedanigheid optreedt;
 - b. zij die tot geheimhouding verplicht zijn uit hoofde van hun ambt, beroep of betrekking omtrent hetgeen hun in die hoedanigheid is toevertrouwd.
3. Een getuige kan zich verschonen van het beantwoorden van een hem gestelde vraag, indien hij daardoor zichzelf, een van zijn bloed- of aanverwanten in de rechte lijn of in de zijlijn in de

tweede of derde graad of zijn echtgenoot of vroegere echtgenoot aan het gevaar van een strafrechtelijke veroordeling ter zake van een misdrijf zou blootstellen.

Artikel 145

1. Indien bewijs door getuigen bij de wet is toegelaten, beveelt de rechter een getuigenverhoor, zo vaak een der partijen het verzoekt en de door haar te bewijzen aangeboden feiten betwist zijn en tot de beslissing van de zaak kunnen leiden. Hij kan dit ook ambtshalve doen.
2. Het vonnis vermeldt aan welke partij en omtrent welke feiten bewijs wordt opgedragen, alsmede plaats, dag en uur van het getuigenverhoor. Plaats, dag en uur van het getuigenverhoor kunnen ook later door de rechter worden vastgesteld.
3. Het verhoor van getuigen geschiedt ter terechtzitting.
4. Het eerste lid, eerste volzin, is niet van toepassing indien verzocht wordt een partij als getuige te horen, tenzij dit verhoor geboden is uit een oogpunt van gelijkheid van partijen. In andere gevallen is de rechter vrij om op verzoek het verhoor van een partij als getuige te bevelen.

Artikel 146

De rechter kan bepalen dat partijen bij de getuigenverhoren in persoon aanwezig moeten zijn.

Artikel 147

Het verhoor van getuigen tot het leveren van tegenbewijs staat van rechtswege vrij en wordt gehouden op de plaats, de dag en het uur, te bepalen dadelijk na afloop van het verhoor van de voor het bewijs gehoorde getuigen of op een later tijdstip, tenzij de rechter, na overleg met partijen, dit verhoor doet plaatsvinden in aansluiting op het verhoor van de voor het bewijs gehoorde getuigen.

Artikel 148

Indien een der partijen verkorting of verlenging van de termijnen, bedoeld in de artikelen 145 en 147, verzoekt, wordt op dit verzoek na verhoor of behoorlijke oproeping van de wederpartij beslist. Tegen de beslissing staat geen hogere voorziening open.

Artikel 149

1. De namen en woonplaatsen van de getuigen worden ten minste drie dagen voor het verhoor aan de wederpartij en aan de griffier opgegeven. De belanghebbende partij roept de getuigen ten minste drie dagen voor het verhoor op. Indien een partij meer getuigen heeft voorgebracht dan redelijkerwijs noodzakelijk was, kan de rechter met deze omstandigheden bij de veroordeling in de kosten rekening houden.
2. De oproeping maakt melding van plaats, dag en uur van het verhoor, van de feiten waaromtrent bewijs moet worden geleverd, en van de gevolgen, verbonden aan het niet verschijnen ter terechtzitting.

Artikel 150

Indien een niet bij exploit opgeroepen getuige niet verschijnt, bepaalt de rechter op verzoek van de belanghebbende partij een dag waartegen de getuige bij exploit kan worden opgeroepen. Daarbij wordt de in artikel 149, eerste lid, genoemde termijn in acht genomen.

Artikel 150a

Indien een partij die gehouden is als getuige een verklaring af te leggen, niet ter zitting verschijnt, niet antwoordt op de haar gestelde vragen of weigert haar verklaring te ondertekenen, kan de rechter daaruit de gevolgtrekking maken die hij geraden acht.

Artikel 151

De rechter kan bevelen dat de op een oproeping bij exploit niet verschenen getuige door de openbare macht voor hem wordt gebracht op een door hem te bepalen dag en uur om aan zijn verplichting te voldoen.

Artikel 152

1. Indien een getuige weigert zijn verklaring af te leggen, kan de rechter op verzoek van de belanghebbende partij bevelen, dat hij op kosten van die partij in gijzeling zal worden gesteld, totdat hij aan zijn verplichting zal hebben voldaan, met dien verstande dat de gijzeling ten hoogste een jaar kan duren. De eerste volzin is niet van toepassing indien het een partij betreft, die als getuige wordt gehoord.

2. De rechter beveelt de gijzeling slechts, indien naar zijn oordeel het belang van de waarheidsvinding toepassing van die maatregel rechtvaardigt.
3. De rechter die de gijzeling heeft bevolen, beëindigt ambtshalve of op verzoek van de gegijzelde de gijzeling, indien voortzetting ervan naar zijn oordeel niet meer wordt gerechtvaardigd door het belang dat met toepassing van de dwangmaatregel werd gediend.

Artikel 152a

1. De rechter kan op verzoek van een belanghebbende partij eveneens bepalen dat de getuige die weigert zijn verklaring af te leggen, een dwangsom verbeurt aan de door de rechter aangewezen partij of partijen. Het in titel 5, afdeling 3, van Boek 2 omtrent de dwangsom bepaalde is van overeenkomstige toepassing.
2. Het eerste lid is niet van toepassing indien het een partij betreft, die als getuige wordt gehoord.

Artikel 153

1. Indien een getuige niet woonachtig is of niet verblijf houdt waar de rechter zitting houdt, kan de rechter het verhoor opdragen aan zijn ambtgenoot die zitting houdt waar de getuige woonachtig is of verblijf houdt.
2. Het eerste lid is niet van toepassing indien het een partij betreft, die als getuige wordt gehoord.

Artikel 154

Indien een getuige uit hoofde van ziekte of anderszins verhinderd is om voor de rechter te verschijnen, kan deze zich bij hem vervoegen tot het ontvangen van zijn verklaring of de rechter, bedoeld in artikel 153, verzoeken hem te verhoren.

Artikel 155

1. Voor zover niet bij verdrag anders is bepaald, kan de rechter, indien een getuige in het buitenland woont, aan een door hem aan te wijzen autoriteit van het land waar de getuige zijn woonplaats heeft, verzoeken het verhoor, indien mogelijk onder ede, te houden, of dat verhoor opdragen aan de Nederlandse consulaire ambtenaar tot wiens ressort de woonplaats van die getuige behoort.
2. Bij een verzoek of opdracht als in het eerste lid bedoeld, zal de rechter voorts de buitenlandse autoriteit verzoeken, dan wel de Nederlandse consulaire ambtenaar opdragen om aan partijen tijdig bij aangetekende brief kennis te geven van dag, uur en plaats, waarop het verhoor zal worden gehouden, en tevens de dag vaststellen, waarop de zaak weer ter rolle zal worden afgeroepen.
3. Het proces-verbaal van dit getuigenverhoor heeft gelijke kracht als dat van een door de rechter hier te lande gehouden verhoor.

Artikel 156

1. Op de bepaalde dag vraagt de rechter de getuigen hun naam, voornamen, leeftijd, beroep en woon- of verblijfplaats, of zij bloed- of aanverwant zijn van de partijen of van een van hen en, zo ja, in welke graad, alsmede of zij in dienstverband staan tot de partijen of tot een van hen.
2. De getuigen zweren, alvorens hun getuigenis af te leggen, op de bij de wet bepaalde wijze de eed of doen de belofte de gehele waarheid en niets dan de waarheid te zullen zeggen.
3. Indien een getuige de betekenis van de eed of de belofte niet voldoende kan beseffen of de leeftijd van zestien jaren nog niet heeft bereikt, wordt hij niet beëdigd en wordt hem niet de belofte afgenomen, doch wordt hij aangemaand de gehele waarheid en niets dan de waarheid te zeggen. Indien het bewijs mede wordt aangenomen op de verklaring van een zodanige getuige, geeft het vonnis daarvan in het bijzonder reden.
4. Overigens mag de rechter aan een zonder eed of belofte afgelegde verklaring slechts bewijs ontnemen, indien hij in het vonnis vermeldt dat de eed of de belofte ten onrechte niet is afgenomen en het niet mogelijk is de getuige opnieuw te horen.

Artikel 157

De opgeroepen getuige die niet verschijnt of, verschenen zijnde, weigert de eed of de belofte of zijn verklaring af te leggen, kan worden veroordeeld tot vergoeding van de vergeefs aangewende kosten, onverminderd zijn aansprakelijkheid tot schadevergoeding, indien daartoe gronden zijn.

Artikel 158

1. De rechter hoort ieder van de getuigen buiten tegenwoordigheid van de mede ter terechtzitting verschenen getuigen die nog niet zijn gehoord, voor zover deze laatste getuigen niet tevens partij zijn.
2. Partijen en hun gemachtigden of raadslieden kunnen aan de getuigen vragen stellen, behoudens de bevoegdheid van de rechter om te beletten dat aan een bepaalde vraag gevolg wordt gegeven. De rechter kan ambtshalve of op verzoek van een der partijen getuigen tegenover elkaar of tegenover partijen of een van hen stellen.
3. De rechter kan naar aanleiding van de getuigenverklaringen aan de partijen vragen stellen. Indien het betreft het verhoor van een getuige die niet tevens partij is, kunnen ook partijen elkaar zelf of bij monde van hun gemachtigden of raadslieden vragen stellen, behoudens de bevoegdheid van de rechter om te beletten dat aan een bepaalde vraag gevolg wordt gegeven.
4. De rechter kan uit de op de voet van het derde lid afgelegde verklaringen, uit het niet-verschijnen ter terechtzitting of uit een weigering om te antwoorden of het proces-verbaal te ondertekenen de gevolgtrekkingen maken die hij geraden acht, behoudens hetgeen in artikel 133 is bepaald.

Artikel 159

1. Van het getuigenverhoor wordt proces-verbaal opgemaakt, waarin achtereenvolgens aantekening geschiedt van de in acht genomen vormen en van al hetgeen met betrekking tot de zaak voorvalt.
2. Dit proces-verbaal wordt aan iedere getuige voorgelezen voor het gedeelte dat hem betreft. Hij mag daarin zodanige veranderingen en bijvoegingen maken als hem goeddunkt.
3. De getuige ondertekent zijn verklaring. Weigert hij te ondertekenen of verklaart hij dit niet te kunnen, dan wordt die weigering of die verklaring, inhoudende de oorzaak van verhindering, in het proces-verbaal vermeld.
4. Op de door partijen afgelegde verklaringen zijn het eerste, tweede en derde lid van overeenkomstige toepassing.
5. Het proces-verbaal wordt ondertekend door de rechter voor wie het getuigenverhoor heeft plaatsgehad en door de griffier.

Artikel 160

In afwijking van artikel 159 behoeft in zaken die niet aan hoger beroep zijn onderworpen, geen proces-verbaal van het getuigenverhoor te worden opgemaakt. Het naar aanleiding van het getuigenverhoor te wijzen vonnis houdt, behalve de vermelding van de opgave, verklaringen en aflegging van eed of belofte, bedoeld in artikel 156, de summier inhoud van de afgelegde getuigenverklaringen in.

Artikel 161

Indien de getuige schadeloosstelling vordert, wordt deze door de rechter overeenkomstig de wettelijke voorschriften begroot. Daarvan wordt melding gemaakt in het proces-verbaal. De schadeloosstelling wordt voldaan door de partij die de getuige heeft voorgebracht.

Artikel 162

Indien de getuigen niet op één dag gehoord kunnen worden, stelt de rechter het verdere horen tot een nadere dag uit, en geschiedt er noch aan de ter terechtzitting verschenen getuigen noch aan de al dan niet aldaar verschenen partijen enige nieuwe oproeping.

Artikel 163

Het nalaten van een van de in deze afdeling voorgeschreven vormvoorschriften heeft, met uitzondering van het bepaalde in artikel 156 omtrent het afleggen van de eed of de belofte, alleen de nietigheid van het verhoor ten gevolge, indien de belanghebbende partij daardoor in haar belangen is benadeeld en het verzuim niet kan worden hersteld; in elk ander geval kan de rechter, zo daartoe gronden zijn, herstel van begane onregelmatigheden bevelen.

Artikel 164

Na afloop van het getuigenverhoor of indien dit achterwege blijft, bepaalt de rechter de dag waarop de zaak weer ter rolle zal worden afgeroepen.

AFDELING 6A

Voorlopig getuigenverhoor

Artikel 166

1. In de gevallen waarin bij de wet het bewijs door getuigen is toegelaten, kan, voordat een geding aanhangig is, op verzoek van de belanghebbende onverwijld een voorlopig getuigenverhoor worden bevolen.
2. Tijdens een reeds aanhangig geding kan de rechter op verzoek van een der partijen een voorlopig getuigenverhoor bevelen.

Artikel 167

1. Het verzoek wordt gedaan aan de rechter die vermoedelijk bevoegd zal zijn van het geding, indien het aanhangig wordt gemaakt, kennis te nemen, of aan de rechter binnen wiens rechtsgebied de personen die men als getuigen wil doen horen, of het grootste aantal van hen, woonachtig zijn of verblijven.
2. Indien het geding reeds aanhangig is, wordt het verzoek gedaan aan de rechter voor wie het geding aanhangig is.
3. Het verzoekschrift houdt in:
 - a. de aard en het beloop van de vordering;
 - b. de feiten of rechten die men wil bewijzen;
 - c. de namen en woonplaatsen van de personen die men als getuigen wil doen horen;
 - d. de naam en de woonplaats van de wederpartij of de redenen waarom de wederpartij onbekend is.
4. Tenzij de wederpartij onbekend is en behoudens gevallen van onverwijlde spoed, wordt op het verzoekschrift niet eerder beschikt dan nadat een behandeling heeft plaatsgevonden, waartoe de verzoeker en de wederpartij worden opgeroepen.

Artikel 168

1. Indien de rechter het verzoek toestaat, bepaalt hij plaats, dag en uur, waarop het voorlopig getuigenverhoor zal plaatshebben en doet hij onverwijld partijen, onder toezending aan iedere wederpartij van een afschrift van het verzoekschrift, oproepen door een aangetekende dienstbrief van de griffier.
2. Voor zover het verzoek wordt toegewezen, staat geen hogere voorziening open.

Artikel 169

De bepalingen omtrent het getuigenverhoor zijn op het voorlopig getuigenverhoor van overeenkomstige toepassing.

Artikel 170

Verschijnt de wederpartij bij het verhoor, dan bepaalt de rechter die het verhoor gehouden heeft, na afloop daarvan op haar verzoek de plaats waar, en het tijdstip waarop het voorlopig getuigenverhoor voor tegenbewijs kan plaatshebben.

Artikel 170a

1. De rechter kan, op verzoek van partijen of een van hen dan wel ambtshalve, na afloop van het voorlopig getuigenverhoor of het voorlopig getuigenverhoor voor tegenbewijs een verschijning van partijen bevelen teneinde een schikking te beproeven of tot het geven van inlichtingen aan de rechter. Artikel 21, eerste en tweede lid, en artikel 177, tweede en derde lid, zijn van overeenkomstige toepassing.
2. Bij een verschijning van partijen ter terechtzitting kan ook de verdere wijze van behandeling van geschillen over de vordering worden besproken. Afspraken dienaangaande worden, wanneer een partij dat verlangt, met overeenkomstige toepassing van artikel 21, eerste en tweede lid, in een proces-verbaal vastgelegd. Een beroep in rechte op deze afspraken kan niet worden gedaan, voor zover zij in strijd komen met een dwingende wetsbepaling, met fundamentele beginselen van behoorlijke rechtspleging of voor zover een beroep daarop in verband met onvoorziene omstandigheden redelijkerwijs niet kan worden gedaan.

Artikel 171

1. Indien alle partijen bij het verhoor aanwezig of vertegenwoordigd zijn geweest, hebben de getuigenverklaringen in een voorlopig getuigenverhoor afgelegd, dezelfde bewijskracht als die welke op de gewone wijze in een aanhangig geding zijn afgelegd.
2. Zijn niet alle partijen bij het voorlopig getuigenverhoor aanwezig of vertegenwoordigd geweest, dan kan de rechter de daarin afgelegde verklaringen buiten beschouwing laten.

Artikel 172

Indien een getuige aannemelijk maakt dat de verzoeker met het voorlopig getuigenverhoor beoogt inlichtingen van hem te verkrijgen ten behoeve van een tegen hem in te stellen

rechtsvordering, houdt de rechter het verhoor met inachtneming van de bepalingen die van toepassing zijn op het verhoor van de partij als getuige. Van een en ander wordt melding gemaakt in het proces-verbaal.

AFDELING 7

Deskundigen

Artikel 173

1. De rechter kan op verzoek van een partij of ambtshalve een bericht of verhoor van deskundigen bevelen. Het vonnis vermeldt de punten waaromtrent het oordeel van deskundigen wordt gevraagd.
2. De rechter benoemt bij vonnis of bij latere rolbeschikking een of meer deskundigen, na overleg met partijen, met opdracht bij hem schriftelijk bericht in te leveren of aan hem mondeling verslag uit te brengen.
3. De griffier zendt afschrift van deze benoeming aan de deskundigen.
4. Indien een deskundige de benoeming niet aanneemt of zijn taak niet naar behoren zal kunnen volbrengen of weigerachtig is dit te doen, kan de rechter ambtshalve of op verzoek van de meest gerede partij, na overleg met partijen, een andere deskundige in zijn plaats benoemen.
5. De rechter kan, op verzoek van een partij of ambtshalve, aan de deskundigen het geven van nadere mondelinge of schriftelijke toelichting of aanvulling bevelen, dan wel, na overleg met partijen, een of meer andere deskundigen benoemen.

Artikel 174

1. De rechter kan ambtshalve of op verzoek van een of meer partijen deskundigen vragen hun kosten te begroten. Door de eisende partij wordt een door de rechter te bepalen voorschot en, indien dit is bepaald, een nader voorschot ter zake van die kosten ter griffie gedeponeed, voor zover niet bij het vonnis, bedoeld in artikel 173, in verband met de omstandigheden van het geding de wederpartij of beide partijen te zamen daartoe is of zijn aangewezen.
2. De rechter kan, zonodig ambtshalve, bij de bepaling van een voorschot, of nadien, een termijn vaststellen voor de voldoening van het voorschot. Deze termijn kan een of meermalen worden verlengd. Tegen deze beslissingen staat geen hogere voorziening open.
3. Wanneer een partij het voorschot niet binnen de daarvoor gestelde termijn voldoet, kan de rechter daaruit de gevolgtrekking maken die hij geraden acht.

Artikel 174a

1. Indien de deskundigen een onderzoek moeten verrichten, bepaalt de rechter bij hun benoeming of op een later tijdstip, waar en wanneer zij daartoe zullen overgaan.
2. Bij de in het eerste lid bedoelde beslissing bepaalt de rechter tevens de termijn waarbinnen de deskundigen hun schriftelijk bericht ter griffie moeten inleveren, of de terechtzitting waarop zij mondeling verslag moeten uitbrengen. In het eerste geval wordt mede de dag bepaald waarop de zaak weer op de rol zal komen. In het tweede geval wordt deze dag bepaald op de terechtzitting waarop het verslag is uitgebracht.
3. Indien op die dag het bericht van deskundigen nog niet mocht zijn ingekomen, kan de rechter op verzoek van partijen of van één van hen een nadere roldatum bepalen. Eveneens kan een nadere terechtzitting worden bepaald, indien op de daarvoor vastgestelde terechtzitting het mondeling verslag niet wordt uitgebracht.

Artikel 174b

1. De deskundige die zijn benoeming heeft aanvaard, is verplicht de opdracht onpartijdig en naar beste weten te volbrengen.
2. De deskundigen stellen hun onderzoek in, hetzij onder leiding van de rechter, hetzij zelfstandig. De deskundigen moeten bij hun onderzoek partijen in de gelegenheid stellen opmerkingen te maken en verzoeken te doen. Uit het schriftelijk bericht moet blijken of aan dit voorschrift is voldaan. Van de inhoud van de opmerkingen en verzoeken wordt in het schriftelijk bericht melding gemaakt. Indien een partij schriftelijk opmerkingen of verzoeken aan de deskundigen doet toekomen, verstrekt hij daarvan terstond afschrift aan de wederpartij.
3. Partijen zijn verplicht mee te werken aan een onderzoek door deskundigen. Wordt aan deze verplichting niet voldaan, dan kan de rechter daaruit de gevolgtrekking maken die hij geraden acht.
4. Het schriftelijk bericht is met redenen omkleed, zonder dat het persoonlijke gevoel van ieder van de deskundigen behoeft te blijken. Ieder van de deskundigen kan van zijn afwijkende

mening doen blijken. Het schriftelijk bericht wordt door de deskundigen ondertekend. Indien een of meer deskundigen niet hebben ondertekend, wordt de oorzaak hiervan zo mogelijk op het schriftelijk bericht vermeld. Indien geen van de deskundigen zich in de gelegenheid bevindt te ondertekenen, wordt het bericht door de griffier ondertekend. De griffier zendt aan partijen afschrift van het schriftelijk bericht.

5. Het proces-verbaal van de slotsom van het mondeling verslag wordt na voorlezing, behalve door de griffier, ondertekend door de rechter aan wie het verslag is uitgebracht en door de deskundigen. Verklaart een deskundige niet te kunnen ondertekenen, dan wordt die verklaring, inhoudende de oorzaak van verhindering, in het proces-verbaal vermeld.

Artikel 174c

1. De deskundigen hebben aanspraak op schadeloosstelling en op loon, door de rechter te begroten onder de minuut van het schriftelijk bericht of onder het van het mondeling verslag opgemaakte proces-verbaal.

2. De griffier betaalt het bedrag ten laste van het gestorte voorschot aan de deskundigen. Indien het vastgestelde voorschot niet toereikend is, wordt voor het resterende bedrag een bevelschrift van tenuitvoerlegging op de minuut van het schriftelijk bericht uitgegeven ten laste van de in de tweede volzin van artikel 174 genoemde partij of partijen. In geval van mondeling verslag wordt dit bevelschrift gegeven op een in executoriale vorm uitgegeven uittreksel uit het proces-verbaal van dat verslag.

Artikel 174d

1. De rechter kan een partij op haar verzoek toestaan deskundigen te doen horen die niet door de rechter zijn benoemd.

2. De rechter ten overstaan van wie in een zaak bewijs wordt bijgebracht, kan aan partijen toestaan, bij die gelegenheid ook zodanige deskundigen te doen horen.

3. Indien de rechter een verhoor van een zodanige deskundige heeft toegestaan, is ook de wederpartij bevoegd op dezelfde voet deskundigen te doen horen.

4. De rechter kan, op verzoek van een partij of ambtshalve, aan een zodanige deskundige het geven van nadere mondelinge of schriftelijke toelichting bevelen.

5. De artikelen 145, derde lid, 146 tot en met 149, 153 tot en met 156, eerste lid, 158, tweede, derde en vierde lid, en 159 tot en met 164 omtrent het getuigenverhoor zijn van overeenkomstige toepassing op het verhoor van deze deskundigen.

AFDELING 8

Plaatsopneming en bezichtiging

Artikel 175

1. De rechter kan op verzoek van een partij of ambtshalve, vergezeld van de griffier, een plaatselijke gesteldheid opnemen of zaken bezichtigen die niet of bezwaarlijk ter terechtzitting kunnen worden overgebracht.

2. Het daartoe strekkende vonnis vermeldt de plaats of de zaak die in ogenschouw moet worden genomen, bepaalt de tijd van de plaatsopneming, de tijd en de plaats van de bezichtiging, de termijn waarbinnen het van de verrichting op te maken proces-verbaal ter griffie wordt neergelegd, alsmede de dag waarop de zaak weer op de rol zal komen.

3. De partijen worden in de gelegenheid gesteld opmerkingen te maken of verzoeken te doen. Uit het proces-verbaal moet blijken of aan dit voorschrift is voldaan. Van de inhoud van de opmerkingen of verzoeken wordt in het proces-verbaal melding gemaakt. Het proces-verbaal wordt door de rechter die de verrichting heeft gedaan en door de griffier ondertekend. De rechter kan ter plaatse getuigen horen. Afdeling 6, behoudens artikel 149, is hierop van toepassing.

AFDELING 8A

Voorlopig bericht of verhoor van deskundigen, voorlopige plaatsopneming en bezichtiging

Artikel 176

1. Voordat een zaak aanhangig is, kan op verzoek van de belanghebbende een voorlopig bericht of verhoor van deskundigen of een voorlopige plaatsopneming en bezichtiging worden bevolen.

2. Tijdens een reeds aanhangig geding kan dit op verzoek van een partij worden bevolen.

Artikel 176a

1. Het verzoek wordt gedaan aan de rechter bij wie het geding aanhangig is of, indien het niet aanhangig is, aan de rechter die vermoedelijk bevoegd zal zijn daarvan kennis te nemen. De rechter beoordeelt summierlijk of hij absoluut bevoegd is.
2. Het verzoekschrift houdt in:
 - a. de aard en het beloop van de rechtsvordering;
 - b. de punten waaromtrent het oordeel van de deskundigen wordt gevraagd, of de plaats of de zaak die in ogenschouw moet worden genomen;
 - c. de naam en de woonplaats van de wederpartij of de redenen waarom de wederpartij onbekend is.
3. Tenzij de wederpartij onbekend is en behoudens gevallen van onverwijlde spoed, wordt op het verzoekschrift niet eerder beschikt dan nadat een behandeling heeft plaatsgevonden, waartoe de verzoeker en de wederpartij worden opgeroepen.

Artikel 176b

1. Indien de rechter het verzoek toestaat, bepaalt hij tevens de uiterste dag waarop de verzoeker een afschrift van het verzoekschrift, indien dit nog niet is toegezonden, en van de beschikking aan de wederpartij doet toekomen, zo die bekend is.
2. Voor zover het verzoek wordt toegewezen, staat daartegen geen hogere voorziening open.

Artikel 176c

De bepalingen omtrent deskundigen, plaatsopneming en bezichtiging zijn van overeenkomstige toepassing.

Artikel 176d

Met inachtneming van de krachtens artikel 176b bepaalde termijn zendt de verzoeker een afschrift van het verzoekschrift, indien dit nog niet is toegezonden, en de beschikking van de rechter bij aangetekende brief aan de wederpartij, zo die bekend is, of doet hij deze afschriften bij deurwaardersexploot aan de wederpartij betekenen. Alvorens tot de verrichting over te gaan, vergewist de rechter zich ervan dat aan dit voorschrift is voldaan.

Artikel 176e

1. Indien alle partijen bij de verrichting aanwezig zijn geweest, hebben de verklaringen van de deskundigen, de plaatsopneming en de bezichtiging dezelfde bewijskracht als die welke op de gewone wijze in een aanhangig geding hebben plaatsgehad.
2. Zijn niet alle partijen aanwezig geweest, dan kan de rechter een en ander buiten beschouwing laten.

AFDELING 8B

Verschijning van partijen

Artikel 177

1. In elke stand van het geding kan de rechter, op verzoek van een der partijen of ambtshalve, partijen gelasten, in persoon dan wel vertegenwoordigd, op de bepaalde dag en het bepaalde uur voor hem te verschijnen tot het geven van inlichtingen. De rechter kan daarbij of op een later tijdstip aan partijen of aan een van hen bevelen bepaalde stellingen bij de verschijning mondeling toe te lichten of, in overeenstemming met artikel 141, bepaalde op de zaak betrekking hebbende boeken, bescheiden, andere gegevensdragers of voorwerpen over te leggen.
2. De rechter ondervraagt de partijen. Deze kunnen, ook bij monde van haar gemachtigden of raadsliden, elkaar vragen stellen, behoudens de bevoegdheid van de rechter om te beletten dat aan een bepaalde vraag gevolg wordt gegeven.
3. De rechter kan uit de afgelegde verklaringen, uit het niet-verschijnen, uit een weigering om te antwoorden, dan wel uit een weigering om boeken, bescheiden, andere gegevensdragers of voorwerpen over te leggen zonder dat een gewichtige reden de weigering rechtvaardigt, de gevolgtrekking maken, die hij geraden acht, behoudens hetgeen in artikel 133 is bepaald.

AFDELING 9

Incidentele vorderingen

Artikel 178

Incidenten worden schriftelijk of mondeling ter terechtzitting aangebracht.

Artikel 180

1. Incidentele vorderingen worden zoveel mogelijk tegelijk ingesteld.
2. De kosten van dezulke die naderhand worden gedaan, en waarvan de oorzaken reeds tegelijkertijd met de vroegere bestonden, mogen niet worden teruggevorderd.

Artikel 181

1. Op de incidentele vorderingen wordt, indien de zaak zulks meebrengt, eerst en vooraf beslist.
2. Voor zover de zaak het toelaat, bepaalt de rechter bij de beslissing op het incident tevens, hoe met de behandeling van de zaak wordt voortgegaan.

AFDELING 10

Reconventie

Artikel 182

De gedaagde is bevoegd om eis in reconventie te doen, uitgezonderd indien:

- a. de eiser in conventie is opgetreden in een kwaliteit en de reconventie hem persoonlijk zou betreffen, en omgekeerd;
- b. de rechter voor wie de eis in conventie aanhangig is, onbevoegd is kennis te nemen van de reconventie met betrekking tot het onderwerp van het geschil.

Artikel 183

De eis in reconventie moet dadelijk bij het antwoord in conventie worden gedaan.

Artikel 184

De zaken in conventie en in reconventie worden tegelijk voldongen en bij een en hetzelfde eindvonnis beslist, tenzij de rechter bevindt dat de ene vroeger dan de andere mag worden afgedaan.

AFDELING 11

De schorsing en het hervatten van het rechtsgeding

Artikel 185

De rechter schorst een rechtsgeding wegens:

- a. de dood van een der partijen;
- b. verandering in de persoonlijke staat van een der partijen;
- c. het ophouden van de betrekking waarin een der partijen het geding voerde.

Artikel 186

Schorsing van een rechtsgeding heeft niet meer plaats, indien de behandeling ter terechtzitting reeds geïndigd is.

Artikel 187

De belanghebbenden delen aan de rechter zo spoedig mogelijk mee de namen en de woonplaats van de persoon of de personen, ten name van wie het geding op de laatste gedingstukken kan worden hervat.

Artikel 188

De rechter bepaalt alsdan of ambtshalve dag en uur waarop het geding ter terechtzitting zal worden hervat, en doet partijen oproepen ten einde alsdan te verschijnen.

Artikel 189

Indien op de oproeping tot hervatting van het rechtsgeding verstek wordt verleend, verklaart de rechter het rechtsgeding niettemin op de laatste gedingstukken hervat.

Artikel 190

Het verzet tegen een beslissing bij verstek wordt op de terechtzitting behandeld.

AFDELING 12

Van ontkenenis van gerechtelijke verrichtingen

Artikel 191

Indien gedurende de loop van een geding, in naam van een der partijen, enige aanbiedingen zijn gedaan en aangenomen, erkenningen hebben plaatsgehad, toestemmingen zijn gegeven en aangenomen, zonder dat die partij daartoe een bijzondere en bepaalde schriftelijke volmacht gegeven is, is deze bevoegd om zodanige verrichtingen bij de rechter te ontkennen en hem te verzoeken te beslissen, dat die daden zullen worden beschouwd als niet gepleegd en dat alle daaruit voortgevloeide akten van den processe, en vonnissen, gewezen om de zaak in staat van wijzen te brengen, worden verklaard van onwaarde.

Artikel 192

De rechter bepaalt de dag en het uur waarop de zaak ter terechtzitting zal dienen, en doet de ontkenkende partij en degene wiens daden ontkend worden, oproepen ten einde alsdan te verschijnen, met bevel tot uitreiking aan laatstgenoemde van een afschrift van het verzoekschrift.

Artikel 193

Ingeval degene wiens daden ontkend worden, overleden is, wordt de oproeping betekend aan zijn erfgenamen.

Artikel 194

De ontkenenis moet altijd gebracht worden voor de rechter voor welke de ontkend wordende verrichting in rechten is gebracht, ook indien de zaak, waarin zij voorvalt, voor een andere rechter hangende is.

Artikel 195

De rechter laat de wederpartij van de ontkenkende partij in de hoofdzaak in het geding van ontkenenis oproepen en aan haar een afschrift van het verzoekschrift tot ontkenenis uitreiken.

Artikel 196

Het geding in de hoofdzaak wordt op straffe van nietigheid geschorst tot aan het vonnis van ontkenenis.

Artikel 197

De rechter is echter bevoegd om aan de ontkenkende partij te bevelen, het geding van ontkenenis binnen zekere door hem bepaalde tijd voort te zetten; bij gebreke daarvan is de rechter bevoegd om in het rechtsgeding op de ontkenenis recht te doen.

Artikel 198

Indien de ontkenenis een zaak betreft, waarover een rechtsgeding niet hangende is, moet de eis worden gebracht voor de bevoegde rechter van de gedaagde.

Artikel 199

Indien de ontkenenis deugdelijk verklaard wordt, verklaart de rechter tevens de ontkende verrichting en het vonnis hetwelk daarop mocht zijn geweest, of hetgeen in de bepalingen van het vonnis betrekking heeft tot de punten waarover de ontkenenis gaat, nietig en van onwaarde.

Artikel 200

Bijaldien echter in de zaak reeds het eindvonnis is gevallen en de termijn van hoger beroep nog niet is verlopen, is de partij bevoegd om de nietigheid van de in het voorgaande artikel vermelde akten en vonnissen te doen uitspreken in het hoger beroep en de zaak ten principale te doen vervolgen.

Artikel 201

1. Is echter het eindvonnis geweest in het hoogste ressort of in kracht van gewijsde gegaan, dan is de benadeelde partij, zelfs nog gedurende de tenuitvoerlegging, bevoegd om van de rechter, die het heeft gewezen, de intrekking daarvan te vorderen.
2. Hangende het geding daarover, wordt de tenuitvoerlegging van het vonnis geschorst.

Artikel 202

1. De gemachtigde, tegen wie de eis van ontkenenis wordt toegewezen, wordt, zo daartoe gronden zijn, jegens de eiser en jegens de andere partij tot schadevergoeding veroordeeld.
2. Indien de eiser in het ongelijk wordt gesteld, wordt hij tot schadevergoeding veroordeeld, zo daartoe gronden zijn.

Artikel 203

Indien een der partijen ontkent, dat de voor haar opgetreden advocaat van haar daartoe opdracht gekregen heeft, zijn de bepalingen van deze afdeling toepasselijk.

AFDELING 13

Jurisdictiegeschillen

Artikel 204

1. Jurisdictiegeschillen worden, vóórdat de dag van de uitspraak bepaald is, aanhangig gemaakt door middel van een verzoekschrift aan het Hof van Justitie.
2. Het verzoekschrift wordt, op last van de president van het Hof, betekend aan de wederpartij, met aanmaning om daarop, binnen twee weken, te dienen van antwoord, ter griffie van het Hof schriftelijk in te leveren.
3. De loop van het rechtsgeding wordt geacht te zijn geschorst vanaf de dag van de betekening.

Artikel 205

Na ontvangst van het antwoord en in elk geval na afloop van de daarvoor gestelde termijn doet het Hof van Justitie uitspraak en wijst, zo daarvoor redenen zijn, de rechter aan, die van het geschil verder kennis neemt.

AFDELING 14

Afbreking van de instantie

§ 1. Doorhaling op de rol

Artikel 206

1. Op verlangen van partijen wordt de zaak op de rol doorgehaald.
2. De enkele doorhaling op de rol heeft geen rechtsgevolgen. Partijen kunnen de rechtsgevolgen bij overeenkomst bepalen.

Artikel 207

Indien geen van partijen er, na in de gelegenheid te zijn gesteld zich daarover uit te laten, blijkt van geeft het geding te willen voortzetten, kan de zaak ook ambtshalve op de rol worden doorgehaald.

§ 2. Afstand van instantie

Artikel 208

1. Zolang de gedaagde niet heeft geantwoord, kan de eiser afstand doen van de instantie.
2. De eiser is verplicht de proceskosten van de gedaagde te betalen.
3. Na het antwoord kan de afstand slechts plaatsvinden met toestemming van de gedaagde.

Artikel 209

1. Afstand van instantie wordt gedaan bij akte.
2. Indien de afstand door een gemachtigde wordt gedaan, legt deze een hem daartoe door de eiser verstrekte bijzondere volmacht over. Voor de toestemming geldt hetzelfde.
3. Door afstand van instantie worden partijen van rechtswege hersteld in de toestand als ware het geding niet in deze instantie aanhangig geweest, onverminderd het bepaalde in artikel 316, tweede lid, van Boek 3 van het Burgerlijk Wetboek.
4. Ter zake van de betaling van de kosten vaardigt de rechter op verlangen van de gedaagde een bevelschrift uit. Het bevelschrift is uitvoerbaar bij voorraad.

§ 3. Verval van instantie

Artikel 210

1. Indien de proceshandeling waarvoor de zaak staat, langer dan twaalf maanden niet is verricht, bepaalt de rechter op verlangen van de wederpartij van de partij die de proceshandeling moet verrichten, een datum waarop deze wederpartij verval van instantie kan vorderen, dan wel kan vragen om een laatste uitstel te verlenen aan de partij die de proceshandeling moet verrichten of om vonnis te wijzen. De rechter kan hiertoe, eveneens na verloop van twaalf maanden, ook ambtshalve een datum bepalen.
2. De in het eerste lid bedoelde datum wordt in beide gevallen bepaald op een termijn van ten hoogste drie maanden.
3. Verval van instantie kan op de bepaalde datum slechts worden gevorderd indien het voornemen daartoe ten minste twee weken vóór die datum aan de nalatige partij is aangezegd.
4. De rechter wijst de vordering tot verval van instantie toe, tenzij vóór of op die datum:
 - a. de proceshandeling alsnog wordt verricht, of
 - b. de wederpartij van de partij die het verval vordert, aannemelijk maakt dat voor de vertraging van het geding een reden bestaat die deze in redelijkheid kan rechtvaardigen.
5. Indien op de ingevolge het eerste lid bepaalde datum de proceshandeling waarvoor de zaak staat niet alsnog is of wordt verricht, en voorts de wederpartij van degene die de proceshandeling moet verrichten geen verval van instantie vordert noch zich anderszins uitlaat over de voortgang van het geding als bedoeld in het eerste lid, wordt de zaak op de rol doorgehaald.

Artikel 211

De kosten van de vervallen instantie worden van rechtswege gecompenseerd. De rechter kan echter, indien hij daartoe gronden aanwezig acht, een partij geheel of gedeeltelijk in de kosten veroordelen.

Artikel 212

1. Door verval van instantie worden partijen van rechtswege hersteld in de toestand als ware het geding niet in deze instantie aanhangig geweest, onverminderd het bepaalde in artikel 316, tweede lid, van Boek 3 van het Burgerlijk Wetboek.
2. Wordt de vordering opnieuw ingesteld, dan kan wederom gebruik worden gemaakt van in de vervallen instantie gedane gerechtelijke erkentnissen en bijgebracht bewijs.

AFDELING 16

Voeging en tussenkomst

Artikel 214

Een ieder die belang heeft bij een rechtsgeding, hangende tussen andere partijen, is bevoegd te vorderen zich daarin te mogen voegen of tussen te komen.

Artikel 215

Dit incident wordt aangebracht ter terechtzitting op de dienende dag vóór of op die waarop de behandeling van het aanhangige rechtsgeding eindigt.

Artikel 216

Bij het verzoek geschiedt opgave van de namen en woonplaats van degene die voeging of tussenkomst vordert, en van de gronden waarop de vordering berust.

Artikel 217

De rechter, op het incident beslissende, beveelt partijen voort te procederen en bepaalt bij hetzelfde vonnis de dag waarop zij te dien einde ter terechtzitting verschijnen.

TITEL 3

De wijze van procederen voor het Hof van Justitie, rechtdoende in eerste aanleg

Artikel 218

Op het rechtsgeding in eerste aanleg voor het Hof van Justitie is titel 2 van overeenkomstige toepassing.

Artikel 219

In de gevallen waarin mondelinge voordracht van de vordering toegelaten is, wordt zij mondeling voorgedragen aan de fungerend voorzitter van het Hof van Justitie, die haar in geschrift doet brengen.

Artikel 220

1. De fungerend voorzitter bewerkstelligt de ondervraging en het verhoor.
2. Ook de andere rechters mogen aan partijen, getuigen en deskundigen vragen stellen. De fungerend voorzitter geeft hun daartoe op hun verlangen het woord.

Artikel 224

1. Het Hof is bevoegd om het horen van getuigen, het horen van deskundigen, het verrichten van een opname, een bezichtiging of een onderzoek naar de echtheid of onechtheid van geschriften op te dragen aan een rechter-commissaris of een rechter in eerste aanleg.
2. In elk geval worden partijen in de gelegenheid gesteld bij het onderzoek tegenwoordig te zijn en daarop gehoord te worden, waartoe zij op last van de rechter die het onderzoek houdt, worden opgeroepen.
3. De rechters voor wie een getuigenverhoor heeft plaatsgehad, werken zoveel als mogelijk is mee tot de einduitspraak in de zaak waarin het verhoor is gehouden.

Artikel 225

1. Van de verrichtingen van de rechter-commissaris of rechter in eerste aanleg maakt de griffier proces-verbaal op.
2. De rechter in eerste aanleg doet zo spoedig mogelijk een afschrift van het proces-verbaal aan het Hof toekomen. Dit afschrift heeft gelijke kracht als het proces-verbaal van het Hof.

TITEL 4

Het kort geding

Artikel 226

1. In alle spoedeisende zaken waarin, gelet op de belangen van partijen, een onmiddellijke voorziening bij voorraad wordt vereist, wendt de belanghebbende partij zich tot de rechter in eerste aanleg met het verzoek om in die zaak zo spoedig mogelijk een beslissing bij voorraad te geven.
2. Tenzij de partijen vrijwillig zijn verschenen, beveelt de rechter in eerste aanleg de oproeping van de wederpartij op een door hem bepaalde dag en uur; bij grote spoed 's zondags ingesloten.
3. De rechter in eerste aanleg kan tevens gelasten dat de terechtzitting op een andere plaats dan in het rechtsgebouw wordt gehouden.

Artikel 227

In het laatste geval geeft de rechter in eerste aanleg mondelinge last aan een deurwaarder tot het doen van de oproeping, waarvan deze in het hoofd van zijn exploit melding maakt.

Artikel 228

1. Indien de rechter in eerste aanleg oordeelt dat de zaak niet geschikt is om in kort geding te worden beslist, weigert hij de voorziening.
2. De rechter kan op eenparig verzoek van partijen, in plaats van de voorziening te weigeren, de zaak verwijzen naar de gewone terechtzitting.

Artikel 229

De beslissingen bij voorraad strekken niet ten nadele van de zaak ten principale.

Artikel 230

De rechter in eerste aanleg kan zijn vonnis ook ambtshalve uitvoerbaar bij voorraad verklaren.

Artikel 231

Het verzet wordt eveneens behandeld in kort geding.

Artikel 232

Tegen elke beslissing van de rechter in eerste aanleg in kort geding is hoger beroep toegelaten.

Artikel 233

De minuten van de beslissingen in kort geding van de rechter in eerste aanleg worden ter griffie ingeschreven in een afzonderlijk register; zij worden door de rechter in eerste aanleg en de griffier ondertekend.

Artikel 234

Indien zulks in het belang van de zaak noodzakelijk is, is de rechter in eerste aanleg bevoegd om de tenuitvoerlegging van zijn beslissing in kort geding te bevelen op de minuut.

Artikel 235

In geval van hoger beroep worden de termijnen, bedoeld in de artikelen 264, 266, 267, 271, 274, 275 en 276, verkort tot op de helft van de in die artikelen vermelde duur. Bij grote spoed kan de president van het Hof van Justitie deze termijnen op verzoek verder verkorten.

TITEL 6

Prorogatie van rechtspraak aan het Hof van Justitie

Artikel 257

In alle voor hoger beroep bij het Hof van Justitie vatbare geschillen over zaken die ter vrije bepaling van de partijen staan, kunnen partijen overeenkomen die geschillen bij de aanvang van het geding dadelijk ter kennis te brengen van het Hof.

Artikel 258

Voogden, curators of bewindvoerders zijn hiervan niet uitgesloten, mits daarbij in acht nemende de verplichtingen, aan hen bij landsverordening opgelegd.

Artikel 259

1. Bij deze rechtsgedingen zijn de voorschriften ten aanzien van het rechtsgeding in eerste aanleg van overeenkomstige toepassing.
2. Het Hof beslist in het eerste en hoogste ressort, behoudens herroeping of cassatie, indien daartoe gronden zijn.

TITEL 7

Het rechtsgeding in hoger beroep bij het Hof van Justitie van vonnissen en daaraan voorafgaande beschikkingen

Artikel 260

Partijen zijn bevoegd om bij het Hof van Justitie in hoger beroep te komen van het vonnis of van een aan het vonnis voorafgaande beschikking van de rechter in eerste aanleg in een zaak waarin deze niet anders dan in eerste aanleg heeft geoordeeld.

Artikel 261

Degene die berust heeft in een vonnis, is niet meer ontvankelijk in een daarvan ingesteld hoger beroep.

Artikel 262

1. Van een veroordeling bij verstek staat geen hoger beroep open, doch indien de oorspronkelijke eiser van het vonnis in hoger beroep komt, is de gedaagde bevoegd om al zijn verdediging insgelijks in hoger beroep te doen gelden, zelfs bij wege van incidenteel beroep; hij mag dan echter van het middel van verzet tegen de beslissing bij verstek in eerste aanleg niet meer gebruik maken.
2. In afwijking van het eerste lid kan de niet verschenen gedaagde van een vonnis als bedoeld in artikel 82, tweede lid, in hoger beroep komen, mits hij vooraf bij voorraad, tegen het stellen van zekerheid, aan het vonnis voldoet, zelfs wanneer dat vonnis niet uitvoerbaar bij voorraad was.

Artikel 263

1. Van de vonnissen en beschikkingen die aan het eindvonnis voorafgaan, mag, behoudens artikel 263a, slechts hoger beroep worden ingesteld tegelijk met het beroep van het eindvonnis.

2. Dit beroep is ontvankelijk, zelfs wanneer die vonnissen en beschikkingen zonder voorbehoud van degene die er zich mee bezwaard acht, zijn ten uitvoer gelegd.
3. In hoger beroep kan, met de vernietiging van het vonnis van het gerecht in eerste aanleg, teruggave worden gevorderd van hetgeen ter voldoening aan dat vonnis is voldaan.

Artikel 263a

1. In afwijking van artikel 263, eerste lid, mag van de daar genoemde vonnissen en beschikkingen afzonderlijk hoger beroep worden ingesteld, indien daartoe door het Hof van Justitie vergunning is verleend. Het tot het verkrijgen van die vergunning strekkende verzoekschrift wordt binnen twee weken, gerekend van de dag van de uitspraak, ingediend ter griffie van het gerecht in eerste aanleg waar de beslissing is gegeven.
2. De griffier zendt de processtukken onverwijld aan het Hof, dat zo spoedig mogelijk beschikt, na partijen te hebben gehoord of daartoe behoorlijk te hebben doen oproepen. De beschikking wordt in het openbaar uitgesproken.
3. Indien vergunning wordt verleend, is de beroepstermijn zes weken, gerekend van de dag van de uitspraak.
4. Indiening van het verzoekschrift heeft schorsing van het in eerste aanleg hangende geding, voor zover de voorziening daartegen is gericht, ten gevolge.
5. De schorsing duurt voort, totdat hetzij op het verzoek afwijzend is beschikt, hetzij, in geval van een toewijzende beschikking, op het vervolgens ingestelde hoger beroep is recht gedaan, dan wel de beroepstermijn ongebruikt is verstreken.
6. Indien vergunning wordt verleend, behoeft de wederpartij geen vergunning om harerzijds in beroep te komen.

Artikel 264

1. De beroepstermijn is zes weken, gerekend van de dag van de uitspraak.
2. Indien de eiser in beroep of zijn gemachtigde bij die uitspraak niet tegenwoordig is geweest, wordt de beroepstermijn gerekend van de dag waarop het eindvonnis hem volgens de wet is medegedeeld.
3. Buiten de in het eerste en tweede lid bedoelde gevallen, vangt de termijn aan na de aanzegging van het vonnis of van enige uit kracht daarvan opgemaakte of ter uitvoering daarvan strekkende akte aan de veroordeelde in persoon of na het plegen door deze van enige daad waaruit noodzakelijk voortvloeit dat het vonnis of de aangevallen tenuitvoerlegging hem bekend is.
4. Indien in eerste aanleg een vordering tot vrijwaring geheel of gedeeltelijk is afgewezen op grond van de afwijzing van de vordering in de hoofdzaak, staat het hoger beroep daartegen open tot het moment dat in de hoofdzaak in hoger beroep de memorie van antwoord kan worden ingediend.

Artikel 266

Bij overlijden van de in het ongelijk gestelde partij gedurende de loop van de termijn voor het hoger beroep zijn haar erfgenamen of haar rechtverkrijgenden nog bevoegd om het beroep in te stellen binnen zes weken na het overlijden, of, zo zij van het recht van beraad gebruik maken, binnen zes weken na afloop van de daarvoor gestelde termijn.

Artikel 267

1. De gedaagde in beroep is bevoegd om van zijn zijde incidenteel beroep in te stellen, mits op de wijze en binnen de termijn, bepaald in artikel 274.
2. Afstand van het principaal beroep doet het ingestelde incidentele beroep niet vervallen.

Artikel 268

Het hoger beroep schorst de tenuitvoerlegging van het vonnis, indien dit niet bij voorraad mag worden ten uitvoer gelegd.

Artikel 269

Het hoger beroep van het eindvonnis heeft, tenzij bij de aantekening daarvan uitdrukkelijk het tegendeel is verlangd, ten gevolge dat de hogere rechter tevens kennis neemt van en oordeelt over de aan dat vonnis voorafgegane vonnissen en beschikkingen.

Artikel 270

1. Het hoger beroep vangt aan met een verklaring dat men van dat middel gebruik wil maken, door de eiser in beroep of diens daartoe gemachtigde ter griffie van het gerecht in eerste aanleg waar de beslissing is gegeven, afgelegd of aldaar schriftelijk ingediend.

2. Indien een gemachtigde de verklaring aflegt, legt hij daarbij de akte van volmacht over, tenzij die akte reeds vroeger werd overlegd of de volmacht mondeling ter zitting werd verleend.
3. Van de afgelegde of ingediende verklaring houdt de griffier onverwijld aantekening in het algemeen register, onder vermelding van de dagtekening waarop zij is afgelegd of ontvangen.
4. De dagtekening, bedoeld in het derde lid, geldt bij de berekening van de beroepstermijn als tijdstip van de verklaring.
5. Vindt binnen de voor indiening van de memorie gestelde termijn geen vooruitbetaling plaats van het door de griffier getaxeerde bedrag van de kosten van de aanzegging dat hoger beroep is ingesteld, van de betekening van de memorie en de daarbij overgelegde bescheiden, van de zegels die voor het bij artikel 283 bedoelde afschrift-vonnis van de hogere rechter moeten worden gebezigd en van het verschuldigde vast recht, dan vervalt het beroep en wordt de aantekening in het algemeen register doorgehaald. Desverlangd geschiedt de taxatie van het te betalen bedrag door de rechter.

Artikel 271

Bij of na de verklaring waarbij hoger beroep wordt ingesteld, maar in alle gevallen binnen zes weken na de dag van deze verklaring, is de appellant of zijn gemachtigde bevoegd een ondertekende memorie, houdende de middelen waarop het hoger beroep gegrond is, vergezeld van zodanige bescheiden als hij geraden oordeelt, over te leggen aan of in te dienen bij de griffier van het gerecht in eerste aanleg, die van de ontvangst in voege als voren aantekening houdt.

Artikel 272

Indien hoger beroep is ingesteld tegen een vonnis dat uitvoerbaar bij voorraad is verklaard, kan het Hof van Justitie op vordering van een partij alsnog de tenuitvoerlegging van het vonnis schorsen.

Artikel 273

1. Nadat de memorie is ingekomen of de termijn voor de indiening is verstreken, doet de rechter in eerste aanleg onverwijld aan de wederpartij aanzeggen dat hoger beroep is ingesteld en doet hij een afschrift betekenen van de ingekomen memorie en van de daarbij overgelegde bescheiden.
2. Indien zich onder die bescheiden zodanige bevinden die, ter beoordeling van de rechter, wegens hun omvang of anderszins, niet voor overschrijving in aanmerking komen, mag de rechter volstaan met de aanzegging dat zij ter inzage van de wederpartij ter griffie zijn neergelegd.

Artikel 274

1. De wederpartij of haar gemachtigde is bevoegd om binnen zes weken na dagtekening van de aanzegging van het beroep op gelijke wijze een memorie in te dienen met zodanige bescheiden als zij geraden oordeelt.
2. Bij die memorie mag zij de verklaring afleggen dat zij harerzijds in hoger beroep wenst te komen, in welk geval de memorie de middelen inhoudt, waarop het hoger beroep gegrond is. De memorie wordt als niet ingediend beschouwd, indien de belanghebbende niet bij de indiening bij de griffier heeft vooruitbetaald de kosten van de betekening, zoals ten aanzien van de appellant is bepaald, desverlangd na taxatie door de rechter.
3. Van de ontvangst van de stukken en van de verklaring dat incidenteel beroep wordt ingesteld, houdt de griffier in voege als voren aantekening in het algemeen register, met uitzondering evenwel van het geval, bedoeld in het tweede lid, laatste volzin.

Artikel 275

1. Nadat de memorie van antwoord is ingekomen, doet de rechter in eerste aanleg onverwijld afschrift daarvan en van de daarbij overgelegde bescheiden, behoudens artikel 273, tweede lid, betekenen aan de eiser in beroep.
2. Indien bij het antwoord incidenteel beroep is aangetekend, heeft de eiser in beroep een termijn van zes weken na de dag van betekening om op het incidentele beroep bij memorie te antwoorden.
3. Afschrift van de memorie van antwoord op het incidenteel beroep en van de verdere bescheiden die haar vergezellen, worden met inachtneming van artikel 273 in voege als voren aan de incidenteel-eiser in beroep betekend. Indien de incidenteel-verweerder bij de indiening van de memorie niet aan de griffier de kosten van de betekening, desverlangd na taxatie door de rechter, heeft vooruitbetaald, wordt de memorie als niet ingediend beschouwd.

Artikel 275a

1. In hoger beroep kunnen incidentele vorderingen worden gedaan uiterlijk binnen een week nadat de laatste memorie, genoemd in de artikelen 273, 274 en 275, is betekend, dan wel de voor de indiening daarvan gestelde termijn is verstreken.
2. Ten aanzien van deze conclusies, die ter griffie van het gerecht in eerste aanleg worden ingediend, en de daarbij overgelegde bescheiden wordt gehandeld overeenkomstig de artikelen 273 en 274.
3. De wederpartij heeft na de dag van betekening van de incidentele conclusie een termijn van twee weken om daarop te antwoorden.

Artikel 276

Uiterlijk binnen twee weken doch niet gedurende de eerste week nadat de laatste van de in deze afdeling bedoelde schrifturen is betekend of de voor de indiening daarvan bepaalde termijn is verstreken, zendt de griffier aan het Hof van Justitie de op de zaak betrekking hebbende stukken, met het in de zaak opgemaakte proces-verbaal en een afschrift van het vonnis, alsmede een uittreksel uit de in het register gehouden aantekening van beroep en de voor het bij artikel 283 bedoelde afschrift van het vonnis van de hogere rechter te bezigen zegels.

Artikel 277

1. Elk der partijen is bevoegd om, totdat de griffier de op de zaak betrekking hebbende stukken aan het Hof van Justitie toegezonden heeft, in het algemeen register een aantekening te doen houden dat zij wil dat de zaak ter terechtzitting van het Hof wordt bepleit.
2. Van die aantekening geeft de griffier de wederpartij bij aangetekende dienstbrief kennis.

Artikel 278

1. De artikelen 108 en 109, eerste en derde lid, zijn van overeenkomstige toepassing op het rechtsgeding in hoger beroep.
2. De oorspronkelijke verweerder kan nieuwe weren van rechten, een verdediging ten principale opleverende, inbrengen, tenzij dezelfde in het geding in eerste instantie zijn gedekt, waaronder niet begrepen is het geval dat het recht om ten principale te antwoorden ingevolge artikel 120 vervallen is, noch ook het geval dat de onverenigbaarheid van het in hoger beroep gevoerde verweer ten principale met het in eerste aanleg gevoerde het gevolg is van een verandering of vermeerdering in hoger beroep van de eis.

Artikel 279

In hoger beroep zijn de artikelen 122 en 123 van toepassing, met dien verstande dat:

- a. de oorspronkelijke gedaagde, eiser wordende in hoger beroep, niet is gehouden tot het stellen van de zekerheid;
- b. de gedaagde in hoger beroep daartoe evenmin is gehouden, zelfs niet bij het instellen van incidenteel beroep;
- c. de in eerste aanleg gestelde zekerheid ook blijft verbonden voor de kosten van het hoger beroep.

Artikel 280

1. Voor zover uit deze titel dan wel uit een andere wettelijke regeling niet anders voortvloeit, is titel 2 in hoger beroep van overeenkomstige toepassing, met dien verstande dat geen eis in reconventie kan worden ingesteld en geen verzoek tot vrijwaring kan worden gedaan.
2. Ook artikel 224 is van overeenkomstige toepassing.
3. Het Hof is bevoegd de behandeling van de rol op te dragen aan een uit zijn midden aangewezen lid.

Artikel 281

1. Indien door partijen of een der partijen het verlangen te kennen is gegeven dat de zaak ter terechtzitting van het Hof wordt bepleit, bepaalt het Hof een dag daartoe. De griffier geeft de partijen daarvan schriftelijk kennis.
2. Het Hof kan bepalen dat het pleidooi zal geschieden ten overstaan van een uit zijn midden aangewezen lid.

Artikel 281a

Het Hof kan, indien terzake geen middel is voorgesteld, ambtshalve recht doen.

Artikel 281b

Het Hof kan bepalen dat een veroordeling in de kosten geen voldoende belang oplevert voor het hoger beroep.

Artikel 282

Indien het hoger beroep van een vonnis waarbij de rechter in eerste aanleg aan een beslissing van het bodemgeschil niet is toegekomen, leidt tot een uitspraak die meebrengt dat zodanige beslissing alsnog moet worden genomen, verwijst het Hof de zaak daartoe naar dezelfde rechter, dan wel, indien de zaak ter kennisneming staat van een andere rechter in eerste aanleg, naar deze laatste, tenzij partijen verlangen dat het Hof de hoofdzaak zal afdoen, of het Hof daartoe termen aanwezig acht op grond dat het geding in die staat is dat daarover bij een en hetzelfde eindvonnis kan worden beslist.

Artikel 283

1. Het vonnis van de hogere rechter wordt in de gewone vormen opgemaakt en uitgesproken.
2. De griffier van het Hof zendt terstond een afschrift van het vonnis met de processtukken aan de eerste rechter.

Artikel 284

Alle beslissingen van het Hof in hoger beroep worden steeds beschouwd als op tegenspraak te zijn geweest.

Artikel 285

De griffier van het Hof houdt in een daartoe bestemd register nauwkeurig aantekening van de zaken die in hoger beroep van vonnissen worden aanhangig gemaakt. De aantekening bevat de namen van partijen en de dagtekening van het beklagde vonnis, van het daartegen ingestelde beroep, van de incidentele vonnissen en van het in hoger beroep gewezen eindvonnis.

Artikel 286

1. Zodra de uitspraak van de rechter in hoger beroep bij het gerecht in eerste aanleg is ontvangen, geeft de griffier van het gerecht in eerste aanleg bij aangetekende dienstbrief aan partijen kennis dat die uitspraak bij hem is ingekomen. Elke partij is bevoegd om, zolang het afschrift ter griffie berust, daarvan inzage te nemen en daarvan op haar kosten een door de griffier gewaarmerkt afschrift te vorderen.
2. Van de beslissingen in hoger beroep wordt aantekening gehouden in het algemeen register.

TITEL 8

Verzet door derden

Artikel 287

Derden zijn bevoegd om zich te verzetten tegen een vonnis dat hun rechten benadeelt, indien zij noch in persoon, noch wettig vertegenwoordigd, of indien degenen die zij vertegenwoordigen, niet in het rechtsgeding zijn geroepen, of niet door voeging of tussenkomst partij zijn geweest.

Artikel 288

Dit verzet wordt gedaan door middel van een verzoekschrift aan de rechter die het vonnis heeft gewezen en het verzet beoordelen moet. Deze rechter doet de partijen tussen wie het vonnis is gevallen, oproepen ten einde terzake te worden gehoord.

Artikel 289

Indien zodanig vonnis aan een derde is tegengeworpen in een rechtsgeding en het verzet daartegen is ingesteld op de voet van artikel 288, staat het aan de rechter voor wie dat rechtsgeding aanhangig is, vrij om, indien daartoe gronden bestaan, de schorsing van het rechtsgeding toe te staan, totdat op het ingestelde verzet zal zijn beslist.

Artikel 290

De rechter die over een verzet van derden oordeelt, is bevoegd om, indien daartoe gronden bestaan, de uitvoering van het aangevallen vonnis te schorsen, totdat op het verzet zal zijn beslist.

Artikel 291

Bij wettiging van het verzet wordt het vonnis waartegen dit gericht is geweest, alleen in zoverre verbeterd, als het de rechten van de in verzet gekomen derde heeft benadeeld, tenzij het onsplitsbare van de gevallen beslissing een gehele vernietiging daarvan noodzakelijk maakt.

TITEL 9

Herroeping

Artikel 382

Een vonnis dat in kracht van gewijsde is gegaan, kan op vordering van een partij worden herroepen indien:

- a. het berust op bedrog door de wederpartij in het geding gepleegd,
- b. het berust op stukken, waarvan de valsheid na het vonnis is erkend of bij gewijsde is vastgesteld, of
- c. de partij na het vonnis stukken van beslissende aard in handen heeft gekregen die door toedoen van de wederpartij waren achtergehouden.

Artikel 383

1. Het rechtsmiddel moet worden aangewend binnen drie maanden nadat de grond voor de herroeping is ontstaan en de eiser daarmee bekend is geworden. De termijn vangt niet aan dan nadat het vonnis in kracht van gewijsde is gegaan.
2. Indien de partij die gronden heeft de herroeping te vorderen binnen die termijn is overleden, is artikel 266 van overeenkomstige toepassing.

Artikel 384

1. De vordering tot herroeping wordt gebracht voor de rechter die in laatste feitelijke instantie over de zaak heeft geoordeeld.
2. Indien de Hoge Raad na vernietiging ten principale recht heeft gedaan, wordt de vordering gebracht voor het Hof van Justitie.

Artikel 385

Het geding wordt ingeleid met een verzoekschrift dat voldoet aan de eisen van artikel 6 en wordt verder gevoerd op de wijze als in titel 2 is bepaald.

Artikel 386

De vordering tot herroeping schorst de tenuitvoerlegging van het vonnis niet. De rechter die over de herroeping oordeelt, kan evenwel desgevorderd, bij voorlopige voorziening de tenuitvoerlegging schorsen.

Artikel 387

De rechter die de voor herroeping aangevoerde grond of gronden juist bevindt, heropent het geding geheel of gedeeltelijk. Hij geeft partijen gelegenheid hun stellingen en verweren te wijzigen en aan te vullen.

Artikel 388

1. Het vonnis waarbij het geding is heropend, schorst de tenuitvoerlegging van het bestreden vonnis in zoverre.
2. De beslissing inzake de heropening van het geding is niet vatbaar voor hoger beroep. Een vordering tot herroeping kan daartegen evenmin worden ingesteld.

Artikel 389

Indien de rechter met betrekking tot het geding voor zover het is heropend, tot een ander oordeel komt, doet hij daarin opnieuw uitspraak met herroeping in zoverre van het bestreden vonnis.

TITEL 10

De rechtspleging in zaken waarin een beschikking wordt gegeven

AFDELING 1

Algemene bepalingen

Artikel 429a

Voor zover uit de wet niet anders voortvloeit, is deze titel van toepassing op alle zaken waarin de rechter op schriftelijk verzoek of ambtshalve een beschikking geeft, onverminderd hetgeen voor zaken betreffende het personen- en familierecht is bepaald in titel 6 van Boek 3.

Artikel 429b

1. Een beschikking wordt gegeven in de zaken ten aanzien waarvan dit uit de wet voortvloeit.
2. In zaken betreffende een arbeidsovereenkomst, een agentuurovereenkomst of een collectieve arbeidsovereenkomst wordt een beschikking gegeven.

Artikel 429ba

Aan de rechter komt geen rechtsmacht toe, indien het verzoek onvoldoende aanknopingspunt met de rechtssfeer hier te lande heeft.

AFDELING 2

Relatieve bevoegdheid

Artikel 429c

1. Tenzij de wet anders bepaalt, is bevoegd:
 - a. de rechter in eerste aanleg van de woonplaats van hetzij de verzoeker of één van de verzoekers, hetzij één van de in het verzoekschrift genoemde belanghebbenden, dan wel, als zodanige woonplaats hier te lande niet bekend is, de rechter in eerste aanleg van het werkelijk verblijf van één van hen;
 - b. Indien het verzoek betrekking heeft op een ingevolge titel 1 ingeleid of in te leiden geding, de rechter die bevoegd is van dat geding kennis te nemen, tenzij het verzoek niet behoort tot diens absolute bevoegdheid.
2. In zaken die uitsluitend betreffen de aanvulling van een register van de burgerlijke stand of de inschrijving, doorhaling of wijziging daarin van een akte of latere vermelding, is bevoegd de rechter in eerste aanleg binnen wiens rechtsgebied de akte is of moet opgenomen.
3. In zaken betreffende minderjarige kinderen is bevoegd de rechter in eerste aanleg van de woonplaats of, bij gebreke van een woonplaats hier te lande, van het werkelijk verblijf van de minderjarige.
4. In zaken betreffende curatele, onderbewindstelling ter bescherming van meerderjarigen of mentorschap is bevoegd de rechter in eerste aanleg van de woonplaats of, bij gebreke van een woonplaats hier te lande, van het werkelijk verblijf van degene wiens curatele onderscheidenlijk goederen of mentorschap het betreft.
5. In zaken van afwezigheid of vermissing is bevoegd de rechter in eerste aanleg van de verlaten woonplaats van de afwezige of vermiste. Ten aanzien van de verklaring dat er rechtsvermoeden van overlijden bestaat en ten aanzien van de vaststelling van overlijden in de gevallen bedoeld in artikel 426 van Boek 1 van het Burgerlijk Wetboek, is in de Nederlandse Antillen bevoegd de rechter in eerste aanleg te Curaçao.
6. In zaken betreffende nalatenschappen is mede bevoegd de rechter in eerste aanleg van de laatste woonplaats van de overledene.
7. In zaken betreffende een arbeidsovereenkomst, een agentuurovereenkomst of een collectieve arbeidsovereenkomst is mede bevoegd de rechter in eerste aanleg van de plaats waar de arbeid gewoonlijk wordt of laatstelijk gewoonlijk werd verricht.
8. Wijzen de vorige leden in de Nederlandse Antillen geen bevoegde rechter aan, dan is de rechter in eerste aanleg te Curaçao bevoegd.

AFDELING 3

Oproeping

Artikel 429ca

Oproepingen geschieden door de griffier bij aangetekende brief, tenzij de rechter in eerste aanleg anders bepaalt.

Artikel 429cb

Oproepingen die bij brief geschieden, vermelden de dag van de verzending. Deze vermelding geschiedt niet slechts op de envelop.

Artikel 429cc

Indien de griffier een bij aangetekende brief verzonden oproeping terug ontvangt en hem blijkt dat de geadresseerde op de dag van verzending of uiterlijk twee weken nadien in de daartoe bestemde registers ingeschreven stond op het op de oproeping vermelde adres, verzendt hij de oproeping onverwijld bij gewone brief. In de overige gevallen waarin de griffier de oproeping terug ontvangt, verbetert de griffier, indien mogelijk, het op de oproeping vermelde adres en verzendt hij de oproeping opnieuw bij aangetekende brief, tenzij de rechter in eerste aanleg anders bepaalt.

Artikel 429cd

Oproepingen vermelden de plaats, de dag en het uur van de terechtzitting. Zij worden zo spoedig mogelijk en ten minste twee weken voor die dag verzonden, tenzij de rechter in eerste aanleg anders bepaalt.

AFDELING 4

Verloop van de procedure in eerste aanleg

Artikel 429d

1. Het verzoekschrift vermeldt de voornamen, naam en woonplaats of, bij gebreke van een woonplaats hier te lande, het werkelijk verblijf van de verzoeker, alsmede een duidelijke omschrijving van het verzoek en de gronden waarop het berust. In zaken betreffende een nalatenschap vermeldt het verzoekschrift tevens de laatste woonplaats van de overledene of de reden waarom deze vermelding niet mogelijk is.
2. Het verzoekschrift wordt ondertekend en ter griffie ingediend. De griffier tekent op het verzoekschrift en op de afschriften de dag van ontvangst aan. Bij de indiening van het verzoekschrift worden, voor zover nodig, overgelegd de bescheiden die kunnen dienen tot bewijs van de gestelde feiten. Eveneens worden de nodige afschriften van het verzoekschrift en de bescheiden overgelegd.
3. Indien een advocaat of zaakwaarnemer het verzoekschrift indient, geldt zijn kantoor als gekozen woonplaats van de verzoeker.
4. De artikelen 110, tweede lid, en 112 zijn van overeenkomstige toepassing.

Artikel 429f

1. De rechter in eerste aanleg bepaalt, tenzij hij zich aanstonds onbevoegd verklaart of het verzoek toewijst, onverwijld dag en uur waarop de behandeling aanvangt. Hij gelast tevens oproeping van de verzoeker en, voor zover nodig, van de in het verzoekschrift genoemde belanghebbenden. Bovendien kan hij te allen tijde belanghebbenden, bekende of onbekende, doen oproepen.
2. De oproepingen, behalve die van de verzoeker, gaan vergezeld van een afschrift van het verzoekschrift, tenzij een oproeping op andere wijze dan bij brief of exploit geschiedt, of de rechter anders bepaalt; in deze gevallen bevat de oproeping een korte omschrijving van het verzoek.
3. De opgeroepene verschijnt in persoon of bij een gemachtigde. De rechter kan verschijning in persoon gelasten.
4. De opgeroepene die in persoon verschijnt, mag zich door een raadsman doen bijstaan.
5. Indien de behandeling van een zaak wordt aangehouden, blijft een hernieuwde oproeping van diegenen, aan wie de dag en het uur reeds mondeling ter terechtzitting waren medegedeeld, achterwege.

Artikel 429g

De behandeling geschiedt ter openbare terechtzitting, maar de rechter in eerste aanleg kan gehele of gedeeltelijke behandeling met gesloten deuren bevelen in het belang van de goede zeden, van de openbare orde of 's lands veiligheid, indien de belangen van minderjarigen of de bescherming van het privéleven van de verzoeker of van belanghebbenden dit eisen, of indien zulks strikt noodzakelijk wordt geacht onder bijzondere omstandigheden waarin behandeling ter openbare terechtzitting de belangen van de rechtspraak zou schaden.

Artikel 429h

1. Iedere belanghebbende kan tot de aanvang van de behandeling of, indien de rechter in eerste aanleg dit toestaat, in de loop van de behandeling een verweerschrift indienen. Artikel 429d is van overeenkomstige toepassing, met dien verstande dat, indien de rechter zulks bepaalt, indiening van een verweerschrift in de loop van de behandeling kan geschieden ter

terechtzitting onder verstrekking van een afschrift aan de verzoeker en de andere opgeroepen belanghebbenden.

2. Het verweerschrift en de overgelegde bescheiden gaan vergezeld van de nodige afschriften. De griffier tekent op het verweerschrift en op de afschriften de dag van ontvangst aan. Tenzij de indiening overeenkomstig het eerste lid ter terechtzitting plaatsvindt, zendt de griffier onverwijld een afschrift aan de verzoeker en aan de andere opgeroepen belanghebbenden.

3. De griffier roept, voor zover dat nog niet is geschied, hen die verweerschriften hebben ingediend op tegen de dag van de behandeling.

4. Het verweerschrift mag een zelfstandig verzoek bevatten, mits dit betrekking heeft op het onderwerp van het oorspronkelijke verzoek. De rechter kan aan de verzoeker en de overige belanghebbenden gelegenheid geven tegen dit zelfstandig verzoek een verweerschrift in te dienen.

Artikel 429i

Zolang de rechter in eerste aanleg nog geen eindbeschikking heeft gegeven, is de verzoeker bevoegd het verzoek of de gronden daarvan schriftelijk te verminderen, veranderen of te vermeederen. Artikel 109 is van overeenkomstige toepassing.

Artikel 429j

1. Titel 2, afdeling 4 tot en met afdeling 8B zijn van overeenkomstige toepassing, tenzij de aard van de procedure zich hiertegen verzet.

2. Indien de rechter in eerste aanleg een getuigenverhoor beveelt, kan hij ook door hem aangewezen personen als getuigen doen oproepen. In dit geval kan de oproeping door de griffier geschieden.

3. Het verschoningsrecht komt aan de in artikel 144, tweede lid, onderdeel a, genoemde personen niet toe in procedures omtrent de toepassing van de voorschriften van Boek 1 van het Burgerlijk Wetboek, vervat in de titels 5 en 9 tot en met 20, en van die, vervat in titel 6, voor zover het betreft gedingen tussen echtgenoten. Evenwel kunnen ouders en kinderen van de echtgenoten zich in gedingen tot echtscheiding en tot scheiding van tafel en bed verschonen.

4. De overeenkomstige toepassing van de artikelen 174 en 174c vindt aldus plaats, dat de daarin bedoelde voorschothetfing, tenuitvoerlegging of voorlopige indebetstelling geschiedt ten laste van de belanghebbende die het verzoekschrift heeft ingediend, dan wel mede of uitsluitend ten laste van een of meer andere door de rechter aangewezen belanghebbenden.

Artikel 429ja

1. De rechter kan, onder aanhouding van de zaak, partijen opdragen hun geschil voor te leggen aan een conflictbemiddelaar.

2. Bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen, kunnen nadere regels worden gesteld ter zake van deze bemiddeling.

Artikel 429jb

De artikelen 121a en 121b zijn van overeenkomstige toepassing.

Artikel 429k

1. De rechter in eerste aanleg bepaalt na afloop van de behandeling de dag waarop hij uitspraak zal doen en deelt deze dag aan de verzoeker en de in de procedure verschenen belanghebbenden mede. Op verlangen van de verzoeker en de in de procedure verschenen belanghebbenden kan de rechter de uitspraak uitstellen.

2. De beschikking wordt in het openbaar uitgesproken. De artikelen 48b, 48c, 52, 66 en 66a zijn van overeenkomstige toepassing, alsmede, tenzij de geboden spoed daaraan in de weg staat, artikel 46, vijfde lid.

3. De beschikking moet, tenzij uit de wet anders voortvloeit, met redenen zijn omkleed. De rechter kan haar uitvoerbaar bij voorraad verklaren, met of zonder zekerheidstelling, en een veroordeling in de proceskosten uitspreken.

Artikel 429l

De verzoeker en iedere belanghebbende hebben recht op inzage en afschrift van het verzoekschrift, de verweerschriften, de op de zaak betrekking hebbende bescheiden, de processen-verbaal en de beschikkingen.

Artikel 429m

1. De rechter in eerste aanleg kan, indien een verzoekschrift over hetzelfde of een verknocht onderwerp reeds bij een andere rechter in eerste aanleg is ingediend, de verwijzing naar die

andere rechter bevelen. Een verzoek daartoe kan worden gedaan tot de aanvang van de behandeling. De griffier zendt een afschrift van de beschikking, alsmede het verzoekschrift en de overige stukken van het geding, ter verdere behandeling aan de rechter naar wie is verwezen.

2. Indien bij dezelfde rechter meer verzoekschriften over hetzelfde of een verknocht onderwerp zijn ingediend, kan de voeging daarvan worden bevolen. Een verzoek daartoe kan worden gedaan tot het einde van de behandeling.

AFDELING 5

Hoger beroep

Artikel 429n

1. Van de eindbeschikking staat, behoudens berusting, hoger beroep open.
2. Door de verzoeker en door de in de procedure verschenen belanghebbenden moet het hoger beroep worden ingesteld binnen zes weken, te rekenen van de dag van de uitspraak en door andere belanghebbenden binnen zes weken na de betekening van de beschikking of nadat deze hun op andere wijze bekend geworden is. Bij het beroepschrift worden zoveel afschriften gevoegd als er anderen dan hij in eerste aanleg zijn opgeroepen.
3. Van tussenbeschikkingen is afzonderlijk hoger beroep niet toegelaten, tenzij het Hof van Justitie anders bepaalt. De artikelen 263a en 269 zijn van overeenkomstige toepassing.
4. Indien hoger beroep is ingesteld, kan ondanks het verstrijken van de in de eerste volzin van het tweede lid genoemde termijn en ondanks berusting ieder van de aldaar genoemde personen alsnog bij verweerschrift incidenteel hoger beroep instellen.

Artikel 429o

1. Hoger beroep wordt ingesteld door indiening van een verzoekschrift ter griffie van de rechter in eerste aanleg die de beschikking heeft gegeven. Artikel 270 is van overeenkomstige toepassing. De appellant geeft naam en woonplaats op van hen die in eerste aanleg zijn verschenen of bij name opgeroepen. De appellant is bevoegd de middelen waarop het hoger beroep gegrond is voor te dragen. Overigens vindt artikel 429d toepassing.
2. De griffier zendt dit verzoekschrift met een afschrift van de beroepen beschikking en van de bij het verzoekschrift overgelegde bescheiden onverwijld aan de griffier van het Hof.
3. Artikel 285 is van overeenkomstige toepassing.

Artikel 429p

1. Hoger beroep schorst de werking, tenzij de beschikking uitvoerbaar bij voorraad is verklaard.
2. Deze uitvoerbaarverklaring bij voorraad kan ook in hoger beroep geschieden. Niettegenstaande de uitvoerbaarverklaring bij voorraad in eerste aanleg kan het Hof van Justitie schorsing van de werking bevelen.

Artikel 429q

1. Het Hof van Justitie bepaalt dag en uur waarop de behandeling aanvangt. Het gelast tevens oproeping van de appellant, van de verzoeker in eerste aanleg en van de in eerste aanleg in de procedure verschenen belanghebbenden. Bovendien kan het te allen tijde belanghebbenden, bekende of onbekende, doen oproepen.
2. Indien aangaande dezelfde beschikking meer beroepschriften zijn ingediend, kan voeging worden bevolen.
3. Iedere belanghebbende kan een verweerschrift indienen ter griffie van het Hof. Door belanghebbenden die in hoger beroep zijn opgeroepen, moet het verweerschrift worden ingediend binnen zes weken na de toezending aan hen van een afschrift van het beroepschrift, tenzij het Hof anders bepaalt.
4. Indien een belanghebbende incidenteel hoger beroep heeft ingesteld, kunnen de appellant en de in hoger beroep opgeroepen belanghebbenden daartegen binnen zes weken na de toezending aan hen van een afschrift van het verweerschrift waarbij dit incidenteel hoger beroep is ingesteld, een verweerschrift indienen, tenzij het Hof anders bepaalt.
5. Afdeling 3 en de artikelen 429f, derde tot en met vijfde lid, 429g, 429h, eerste, tweede en derde lid, en 429i tot en met 429l vinden overeenkomstige toepassing. Het Hof kan bepalen dat de behandeling geheel of gedeeltelijk zal geschieden door een uit zijn midden aangewezen lid.
6. De artikelen 281a en 281b zijn van overeenkomstige toepassing.

AFDELING 6

Herroeping

Artikel 429r

1. Een beschikking kan op verzoek van de oorspronkelijke verzoeker een belanghebbende worden herroepen op de gronden genoemd in artikel 382, tenzij de aard van de beschikking zich daartegen verzet.
2. De artikelen 382 tot en met 384 en 386 tot en met 389 zijn van overeenkomstige toepassing. Overigens wordt het verzoek tot herroeping behandeld op de wijze als in deze titel is bepaald.

BOEK 2

DE GERECHTELIJKE TENUITVOERLEGGING VAN VONNISSEN, BESCHIKKINGEN EN AUTHENTIEKE AKTEN

TITEL 1

Algemene regels

Artikel 430

1. De grossen van hier te lande gewezen vonnissen, van beschikkingen van de rechter hier te lande en van hier te lande verleden authentieke akten, alsmede van andere bij de wet als executoriale titel aangewezen stukken, kunnen hier te lande worden ten uitvoer gelegd.
2. Zij moeten aan het hoofd voeren de woorden: In naam des Konings.
3. Zij kunnen niet worden ten uitvoer gelegd dan na betekening aan de partij tegen wie de executie zich zal richten.

Artikel 431

1. Behoudens de artikelen 985 tot en met 994 kunnen noch beslissingen, door vreemde rechters gegeven, noch in het buitenland verleden authentieke akten hier te lande ten uitvoer worden gelegd.
2. De gedingen kunnen opnieuw bij de rechter hier te lande worden behandeld en afgedaan.

Artikel 431a

Indien de bevoegdheid tot tenuitvoerlegging van een executoriale titel op een ander overgaat, kan de executie eerst worden aangevangen of voortgezet na betekening van deze overgang aan de geëxecuteerde.

Artikel 432

Geen vonnis waarvan de voorlopige tenuitvoerlegging niet is toegestaan, kan tegen een derde worden ten uitvoer gelegd, noch kan daaraan door die derde worden voldaan, dan acht dagen na betekening daarvan aan de partij die in het ongelijk is gesteld, en met overlegging van een verklaring van de griffier van het gerecht in eerste aanleg dat het bestreden vonnis heeft uitgesproken dat er in zijn registers geen verzet daartegen is aangetekend, onderscheidenlijk van de griffier van het Hof van Justitie dat geen hoger beroep of cassatie is aangetekend.

Artikel 433

De partij die beroep in cassatie heeft ingesteld, heeft de bevoegdheid om daarvan, indien zulks nog niet is geschied, ter griffie van het Hof van Justitie, in het daartoe bestemde register, aantekening te doen houden, met vermelding van de namen van de partijen, de dagtekening van het vonnis en die van het beroep in cassatie.

Artikel 434

De overhandiging van de executoriale titel waarvan men de uitvoering verlangt, aan de deurwaarder, machtigt hem in die zaak tot het doen van de gehele executie, uit die titel voortvloeiende, met uitzondering van die bij lijfswang, waartoe een bijzondere volmacht vereist wordt.

Artikel 435

1. Een executant kan tegelijkertijd beslag leggen op alle voor beslag vatbare goederen waartoe hij bevoegd is zijn vordering te verhalen.

2. Hij is verplicht een beslag dat strekt tot verhaal op een goed dat aan een ander dan de schuldenaar toebehoort, en dat ten laste van die ander wordt gelegd, binnen acht dagen aan de schuldenaar te betekenen.

3. Wordt een beslag van de in het tweede lid bedoelde strekking ten laste van de schuldenaar gelegd, dan is de beslaglegger verplicht het binnen acht dagen aan de ander te betekenen of, zo hij diens recht niet kent, onverwijld nadat hij van dat recht kennis heeft gekregen. Indien de ander, voordat acht dagen na deze betekening zijn verstreken, schriftelijk aan de deurwaarder meedeelt zich tegen het verhaal op zijn goed te verzetten, geldt het beslag jegens hem slechts als conservatoir en kan de executie jegens hem slechts plaatsvinden uit hoofde van een tegen hem verkregen executoriale titel om deze executie te dulden.

Artikel 436

Voor de openbare dienst bestemde goederen zijn niet vatbaar voor beslag.

Artikel 437

Hetgeen omtrent de executie van een goed is bepaald, is van overeenkomstige toepassing op de executie van een beperkt recht op of een aandeel in een zodanig goed.

Artikel 438

1. Geschillen die in verband met een executie rijzen, worden gebracht voor de rechter in eerste aanleg die naar de gewone regels bevoegd zou zijn, of in wiens rechtsgebied de inbeslagneming plaatsvindt, zich een of meer van de betrokken zaken bevinden of de executie zal geschieden.

2. Tot het verkrijgen van een voorziening bij voorraad kan het geschil ook worden gebracht in kort geding voor de volgens het eerste lid bevoegde rechter in eerste aanleg. Onverminderd zijn overige bevoegdheden, kan de rechter in eerste aanleg, desgevorderd, de executie schorsen voor een bepaalde tijd of totdat op het geschil zal zijn beslist, dan wel bepalen dat de executie slechts tegen zekerheidstelling mag plaatsvinden of worden voortgezet. Hij kan beslagen, al of niet tegen zekerheidstelling, opheffen. Hij kan gedurende de executie herstel bevelen van verzuimde formaliteiten, met bepaling welke op het verzuim gevolgde formaliteiten opnieuw moeten worden verricht en ten laste van wie de kosten daarvan zullen komen. Hij kan bepalen dat een in het geding geroepen derde de voortzetting van de executie moet gedogen, dan wel zijn medewerking daaraan moet verlenen, al dan niet tegen zekerheidstelling door de executant.

3. Voor zover de zaak zich niet leent voor behandeling in kort geding, kan de rechter in eerste aanleg in plaats van de vordering af te wijzen de zaak op verlangen van de eiser verwijzen naar de gewone terechtzitting. Op verlangen van de eiser kan de rechter in eerste aanleg tevens bepalen dat voor het vervolg artikel 114 van toepassing zal zijn. Tegen een gedaagde die op voormeld tijdstip niet verschijnt en ook in het kort geding niet bij advocaat, zaakwaarnemer of deurwaarder is verschenen, wordt slechts verstek verleend, zo hij tegen dit tijdstip bij exploit is opgeroepen met inachtneming van de voor oproeping voorgeschreven termijn, dan wel van de termijn die op verlangen van de eiser door de rechter in eerste aanleg bepaald is.

4. De deurwaarder die met de executie is belast en daarbij op een bezwaar stuit dat een onverwijld voorziening nodig maakt, kan zich met een daarvan door hem opgemaakt proces-verbaal bij de rechter in eerste aanleg vervoegen ten einde deze in kort geding tussen de betrokken partijen te doen beslissen. De rechter in eerste aanleg houdt de behandeling aan tot de partijen zijn opgeroepen, tenzij hij, gelet op de aard van het bezwaar, een onmiddellijke beslissing geboden acht. De deurwaarder die zijn voormelde bevoegdheid zonder instemming van de executant uitoefent, kan persoonlijk in de kosten worden veroordeeld, indien deze uitoefening nodeloos was.

5. In geval van verzet tegen de executie door een derde wordt zowel de executant als de geëxecuteerde opgeroepen.

Artikel 438a

1. In zaken betreffende een executie waarin volgens de titels 2 en 3 van dit Boek of titel 9 van Boek 3 van het Burgerlijk Wetboek een beschikking wordt gegeven, is bevoegd de rechter in eerste aanleg in wiens rechtsgebied de te executeren zaken zich geheel of grotendeels bevinden of de executie zal geschieden.

2. De indiening van verzoekschriften krachtens de artikelen 459, derde lid, 461b, 462, tweede lid, 463, derde lid, 463a, 465, 481, eerste lid, 496, tweede lid, en 506, tweede lid, kan ook door een deurwaarder geschieden. Hetzelfde geldt voor een verzoekschrift krachtens artikel 234, derde lid, van Boek 3 van het Burgerlijk Wetboek, indien de executie door een pandhouder geschiedt, of krachtens artikel 251 van dat Boek. Indien een deurwaarder het verzoekschrift indient, geldt zijn kantoor als gekozen woonplaats van de verzoeker.

Artikel 438b

Voor zover de executie andere handelingen vergt dan het doen van een exploit, is artikel 15 van overeenkomstige toepassing, met dien verstande dat voor de overeenkomstige toepassing van het derde lid van dat artikel de plaats waar de handeling moet worden verricht bepalend is.

TITEL 2

De gerechtelijke tenuitvoerlegging op goederen die geen registergoederen zijn

AFDELING 1

Executoriaal beslag op roerende zaken die geen registergoederen zijn

Artikel 439

1. Het beslag op roerende zaken die geen registergoederen zijn, wordt voorafgegaan door een exploit van een deurwaarder, houdende bevel om binnen twee dagen aan de executoriale titel te voldoen. Eerst na verloop van die termijn kan het beslag worden gelegd. Indien daartoe gronden zijn, kan de rechter in eerste aanleg, ook op mondeling verzoek van de deurwaarder, die termijn inkorten.
2. Indien bij het betekenen van de executoriale titel tevens het voorgeschreven bevel is gedaan, wordt geen afzonderlijk bevel vereist.
3. Bij het bevel of de betekening moet de executant tot het einde van de executie woonplaats kiezen ten kantore van de deurwaarder, op straffe van nietigheid van het exploit. Tevens kan woonplaats worden gekozen hier te lande ten kantore van een advocaat.

Artikel 440

1. Het beslag wordt gelegd bij een exploit van een deurwaarder, dat, behalve de gewone formaliteiten, op straffe van nietigheid inhoudt:
 - a. de vermelding van de voornamen, naam en woonplaats van de executant en de naam, en zonodig de voornamen, en woonplaats van de geëxecuteerde;
 - b. de vermelding van de executoriale titel uit hoofde waarvan het beslag wordt gelegd;
 - c. indien het beslag wordt gelegd buiten het rechtsgebied waarin overeenkomstig artikel 439, derde lid, woonplaats is gekozen: een keuze van woonplaats ten kantore van de deurwaarder die het beslag legt.
2. De deurwaarder kan zich doen bijstaan door een of twee getuigen, wier naam en woonplaats hij in dat geval in het proces-verbaal zal vermelden, en die dat stuk mede zullen tekenen.

Artikel 441

1. Het beslag kan slechts worden gedaan voor een vordering waarvan het geldelijk beloop bepaalbaar is.
2. Indien de vordering niet is vereffend, worden na het beslag alle verdere vervolgingen gestaakt, totdat de vereffening is geschied.

Artikel 443

1. De deurwaarder gaat dadelijk, of uiterlijk op de volgende dag, over tot de meer bijzondere aanduiding van de zaken die hij in beslag neemt, en beschrijft deze op het door hem daarvan onverwijld op te maken proces-verbaal nauwkeurig met opgave van hun getal, gewicht en maat overeenkomstig hun aard. Het proces-verbaal wordt binnen drie dagen na de inbeslagneming betekend aan de geëxecuteerde en, als er een bewaarder is, ook aan deze.
2. De executant mag bij de inbeslagneming niet tegenwoordig zijn dan in geval de deurwaarder zulks ter aanwijzing van de in beslag te nemen zaken noodzakelijk acht.

Artikel 444

1. De deurwaarder heeft ter inbeslagneming toegang tot elke plaats, voor zover dat redelijkerwijs voor de vervulling van zijn taak nodig is.
2. Indien de deuren gesloten zijn, of de opening daarvan geweigerd wordt, gelijk mede indien geweigerd wordt enige kamer of stuk huisraad te openen, alsmede wanneer bij niet-tegenwoordigheid van de geëxecuteerde er niemand gevonden wordt om hem te vertegenwoordigen, zal de deurwaarder zich vervoegen bij de rechter in eerste aanleg, in wiens tegenwoordigheid de opening van de deuren en van het huisraad zal worden gedaan voor zover dat redelijkerwijs nodig is. De rechter in eerste aanleg kan zich doen vertegenwoordigen door een politieambtenaar die tevens hulpofficier van justitie is. Van de tegenwoordigheid van deze

ambtenaar en van hetgeen in zijn bijzijn, uit kracht van dit artikel en de artikelen 444a tot en met 445, is verricht, wordt melding gemaakt in het proces-verbaal van beslag.

Artikel 444a

1. Indien er redelijk vermoeden bestaat, dat in beslag te nemen zaken zich bevinden op een plaats, van een derde gehuurd of op andere wijze in gebruik verkregen, zodanig dat voor de toegang de medewerking van de derde nodig blijft, zal de deurwaarder in geval van weigering van de geëxecuteerde of de derde om de deuren die tot de plaats toegang geven, te openen, handelen op de wijze, in artikel 444 bepaald. Met weigering staat gelijk afwezigheid na behoorlijke sommatie om persoonlijk of bij gemachtigde te verschijnen om de deuren te openen. De deurwaarder kan inmiddels door een bewaarder beletten dat van de plaats iets wordt weggenomen.
2. De derde is gehouden de deurwaarder op vertoon van de titel uit kracht waarvan het beslag wordt gelegd, aanwijzing te doen van de verhuurde of op andere wijze in gebruik gegeven ruimte.
3. Personen die een bedrijf maken van het verhuren of op andere wijze in gebruik geven, als bedoeld in het eerste en tweede lid, zijn verplicht desgewenst de deurwaarder inzage te geven van het register of de stukken, waarin de gebruikers zijn vermeld.
4. Van het ogenblik dat de deurwaarder zich tot de derde heeft gewend om tot de inbeslagneming ingevolge dit artikel te komen, verleent de derde de geëxecuteerde geen toegang meer tot de ruimte dan in tegenwoordigheid van de deurwaarder.

Artikel 444b

1. Indien de derde niet voldoet aan enige hem bij artikel 444a, tweede, derde en vierde lid, opgelegde verplichting, kan hij worden veroordeeld tot voldoening van het bedrag van de vordering waarvoor het beslag wordt gelegd, met rente en kosten.
2. De schade die de derde lijdt door het openbreken der deuren, wordt hem, indien dit niet aan hem te wijten is, vergoed door de executant, behoudens het verhaal van deze op de geëxecuteerde, indien daartoe gronden aanwezig zijn. De derde kan verlangen dat, alvorens tot het openmaken der deuren wordt overgegaan, zekerheid wordt gesteld voor de voldoening van de hem verschuldigde schadevergoeding.
3. De deurwaarder en de politieambtenaar, bedoeld in artikel 444, tweede lid, zijn tot geheimhouding verplicht nopens de inhoud van het register en de stukken, bedoeld in artikel 444a, derde lid, behoudens wat de geëxecuteerde betreft, voor zover niet anders is vereist voor een behoorlijke vervulling van hun taak te dezen.

Artikel 445

Indien er bij de inbeslagneming gereed geld wordt gevonden, wordt het getal en de geldsoort vermeld; de deurwaarder geeft het geld, alsmede alle aandeelbewijzen, effecten en verder geldswaarde hebbend papier, aan een door hem aan te wijzen, in het kader van het toezicht op het bank- en kredietwezen geregistreerde, kredietinstelling, aan een door zodanige kredietinstelling gegarandeerd effectenbewaarbedrijf of aan de centrale bank in gerechtelijke bewaring, tenzij de executant en geëxecuteerde een andere plaats van bewaring zijn overeengekomen. De bewaring geschiedt ten name van de deurwaarder onder vermelding van het beslag, van de executant en van de geëxecuteerde.

Artikel 446

1. De deurwaarder kan ook andere zaken dan die, bedoeld in artikel 445, aan een door hem aan te wijzen geschikte bewaarder in gerechtelijke bewaring geven, indien dit voor het behoud van deze zaken redelijkerwijs noodzakelijk is. Artikel 445, tweede volzin, is van toepassing.
2. De deurwaarder maakt van de inbewaringgeving een afzonderlijk proces-verbaal op, dat binnen drie dagen na de inbewaringgeving wordt betekend aan de geëxecuteerde en aan de bewaarder.

Artikel 447

- Geen beslag op roerende zaken mag, uit welchen hoofde ook, gedaan worden op:
- a. het nodige bed en beddegoed van de geëxecuteerde en de inwonende leden van zijn gezin en op de kleren waarmee zij gekleed en gedekt zijn;
 - b. de gereedschappen van ambachtslieden en werklieden, tot hun persoonlijk bedrijf behorende;
 - c. de in het huis voorhanden zijnde voorraad van spijs en drank, dienende tot de behoefte van het huisgezin gedurende een maand;
 - d. het ingevolge artikel 642c ter griffie van het gerecht in eerste aanleg gestorte bedrag.

Artikel 448

1. Evenmin kan beslag worden gelegd op de boeken die de geëxecuteerde nodig heeft voor zijn beroep, en op de werktuigen en gereedschappen, dienend tot enig onderwijs of de beoefening van kunsten en wetenschappen, telkens tot een bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen, vast te stellen bedrag en te zijner keuze.
2. De in het eerste lid bedoelde zaken kunnen wel in beslag worden genomen voor vorderingen:
 - a. wegens levensbehoeften, verstrekt aan de geëxecuteerde en de inwonende leden van zijn gezin;
 - b. ter zake van de vervaardiging of het herstel van deze zaken of de verkoop daarvan aan de geëxecuteerde.

Artikel 449

Dag en uur van de verkoop van de in beslag genomen zaken worden aan de geëxecuteerde betekend, hetzij te zamen met het proces-verbaal van inbeslagneming, hetzij binnen drie dagen na de betekening daarvan.

Artikel 451

1. Indien beesten of werktuigen voor de landbouw of vruchten te velde die reeds van de grond zijn afgescheiden, in beslag zijn genomen, kan de rechter in eerste aanleg, op verzoek van de executant en na verhoor of behoorlijke oproeping van de geëxecuteerde, een geschikte persoon aanstellen ten einde voor de nodige bedrijfsvoering, verzorging of inzameling zorg te dragen.
2. Tegen een toewijzende beschikking krachtens het eerste lid staat geen hogere voorziening open.

Artikel 453a

1. Een vervreemding, bezwaring, onderbewindstelling of verhuring van de zaak, totstandgekomen nadat deze in beslag genomen is, kan niet tegen de beslaglegger worden ingeroepen.
2. Rechten, door een derde anders dan om niet verkregen, worden geëerbiedigd, mits de zaak in zijn handen is gekomen en hij toen te goeder trouw was.

Artikel 455

1. Nog niet verantwoorde en afgedragen baten, voortgebracht door de in beslag genomen zaken, vallen mede onder het beslag en moeten aan de deurwaarder worden verantwoord en op zijn verlangen aan hem worden afgedragen, een en ander behoudens de rechten van derden, die de executant moet eerbiedigen.
2. Bestaat de bate in een vordering op een derde, dan valt zij niet onder het beslag dan nadat het beslag aan de derde is betekend. De artikelen 475i, 476 en 478 zijn van overeenkomstige toepassing.

Artikel 455a

1. Vorderingen tot vergoeding die na inbeslagneming in de plaats van de beslagen zaak zijn getreden, daaronder begrepen vorderingen ter zake van waardevermindering van de zaak, vallen, nadat het beslag aan de schuldenaar uit die vordering is betekend, eveneens onder het beslag, behoudens de rechten van derden, die de executant moet eerbiedigen. Zij moeten op verlangen van de deurwaarder aan hem worden voldaan.
2. De artikelen 475i, 476 en 478 zijn van overeenkomstige toepassing.

Artikel 456

1. Treft het beslag een zaak die geheel of ten dele aan een ander toebehoort, of ten aanzien waarvan een ander een recht geldend kan maken dat de executant moet eerbiedigen, dan kan deze ander zich tegen verkoop waarbij zijn recht niet in acht wordt genomen, tot op het tijdstip van verkoop verzetten.
2. De eiser die in het ongelijk wordt gesteld, wordt op vordering van de executant, zo daartoe gronden zijn, tot schadevergoeding veroordeeld.

Artikel 457

1. Op de in beslag genomen zaken kan tot het tijdstip van de verkoop opnieuw beslag worden gelegd. De beslaglegger is verplicht een zodanig beslag onverwijld te betekenen aan de deurwaarder die het eerdere beslag heeft gelegd, en, zo deze er is, aan de gerechtelijke bewaarder, met vermelding van de aard van de vordering en van het beloop van het bedrag

waarvoor het nieuwe beslag is gelegd, of indien de vordering nog niet is vereffend, van het geschatte bedrag.

2. Is het eerdere beslag gelegd op de grondslag van het Wetboek van Strafvordering, dan is de beslaglegger verplicht het door hem later gelegde beslag onverwijld te betekenen aan het parket van het openbaar ministerie bij het gerecht in feitelijke aanleg waarvoor de strafzaak op grond waarvan het eerdere beslag is gelegd, wordt of het laatst werd vervolgd.

3. Indien onder een beslag vorderingen tot vergoeding vallen die voor in beslag genomen zaken in de plaats zijn getreden, worden deze ook door volgende beslagen op die zaken getroffen. Is een in beslag genomen zaak verloren gegaan, dan kan op die vorderingen tot op het tijdstip van de inning daarvan beslag worden gelegd, met inachtneming van dezelfde formaliteiten als wanneer deze zaak zich nog onder de schuldenaar zou hebben bevonden.

Artikel 458

1. Indien op de zaak meer beslagen zijn gelegd, wordt zij verkocht door de beslaglegger die het oudste executoriale beslag heeft gelegd.

2. Rust op een zaak een beperkt recht dat deze beslaglegger moet eerbiedigen, maar dat niet aan een latere beslaglegger kan worden tegengeworpen, dan wordt de zaak vrij van het beperkte recht verkocht, indien deze laatste beslaglegger aan de executant, de geëxecuteerde en de beperkt gerechtigde bij exploit meedeelt dit te verlangen.

Artikel 459

1. Indien de executant in gebreke blijft om binnen vier weken na afloop van de in artikel 462 bedoelde termijn de verkoop tot stand te brengen, kan iedere beslaglegger die een executoriale titel heeft, de executie van de door hem in beslag genomen zaken overnemen door zulks bij exploit aan de executant en de geëxecuteerde aan te zeggen.

2. De overneming kan niet geschieden dan nadat aan de executant schriftelijk een redelijke termijn is gesteld om alsnog tot verkoop over te gaan.

3. Indien er meer beslagleggers zijn die de overneming verlangen, is slechts degene die het oudste executoriale beslag heeft gelegd, daartoe bevoegd, tenzij de rechter in eerste aanleg op verzoek van de meest gereede partij anders beslist.

4. Tegen beschikkingen krachtens het derde lid staat geen hogere voorziening open.

Artikel 461a

1. Indien de in beslag genomen zaak is verpand en de pandhouder bevoegd is tot executie over te gaan, kan hij, zo nodig overeenkomstig artikel 496 afgifte van de zaak vorderende, de executie overnemen en zelf executeren, met inachtneming van de bepalingen betreffende executie krachtens pandrecht.

2. Rusten op een zaak meer pandrechten, dan komt deze bevoegdheid uitsluitend toe aan de hoogst gerangschikte pandhouder die tot executie wenst over te gaan.

3. De pandhouder die van deze bevoegdheid gebruik wil maken, dient zulks uiterlijk op het tijdstip van de verkoop bij exploit aan de beslaglegger aan te zeggen, met opgave van de termijn waarbinnen hij tot verkoop zal overgaan.

4. Zolang geen aanzegging plaatsvindt, blijft de beslaglegger bevoegd de executie voort te zetten.

Artikel 461b

1. Indien de pandhouder de in artikel 461b, derde lid, bedoelde termijn te lang stelt, dan wel binnen die termijn niet tot verkoop overgaat, kan de rechter in eerste aanleg op verzoek van de beslaglegger een termijn bepalen waarbinnen de pandhouder uiterlijk tot de verkoop moet overgaan. Volgt binnen die termijn geen verkoop, dan is de executant met uitsluiting van de pandhouder bevoegd met de executie voort te gaan.

2. Tegen een beschikking krachtens het eerste lid staat geen hogere voorziening open.

Artikel 461c

De schuldeiser die vóór het beslag ten aanzien van in beslag genomen zaken het beding, bedoeld in artikel 254 van Boek 3 van het Burgerlijk Wetboek, heeft gemaakt en van de in het tweede lid van dat artikel bedoelde bevoegdheid tot gezamenlijke executie gebruik wil maken, kan de executie overeenkomstig artikel 461a overnemen. De artikelen 544 tot en met 548 zijn op de executie van deze zaken van toepassing.

Artikel 461d

Bevindt de in beslag genomen zaak zich onder een derde en beroept deze zich erop dat hij het beslag wegens de vorm ervan of wegens een hem ten aanzien van de zaak toekomend recht

niet behoeft te dulden, dan dienen bij het beslag, voor zover de executant de executie zonder eerbiediging van het ingeroepen recht of bevoegdheid wenst door te zetten, de regels betreffende het derden-beslag in afdeling 2 te worden gevolgd, met dien verstande dat het reeds gelegde beslag geldt als een uitsluitend op die zaken gelegd derdenbeslag en vervalt indien niet binnen drie dagen nadat het is gelegd, aan de derde een formulier in tweevoud als bedoeld in artikel 475, is betekend.

Artikel 462

1. De verkoop van de in beslag genomen zaken mag niet plaatshebben vóór vier weken, te rekenen vanaf de dag van de betekening aan de geëxecuteerde van het proces-verbaal, bedoeld in artikel 443, zulks op straffe van schadevergoeding.
2. Deze termijn kan verkort worden bij onderlinge toestemming van partijen of ook ten verzoeke van de meest gereede partij door de rechter in eerste aanleg.

Artikel 463

1. De verkoop wordt in het openbaar gehouden ten overstaan van de deurwaarder en op een door deze daartoe aan te wijzen binnen zijn ambtsgebied gelegen plaats.
2. Is de in beslag genomen zaak op een markt of beurs verhandelbaar, dan kan de verkoop, in afwijking van de artikelen 464 tot en met 466 en 469, geschieden op die markt door tussenkomst van een makelaar in het vak of ter beurze door die van een bevoegde tussenpersoon, overeenkomstig de regels en gebruiken die aldaar voor een gewone verkoop gelden.
3. De rechter in eerste aanleg kan ten verzoeke van de beslaglegger of de geëxecuteerde een verkoop als bedoeld in het tweede lid, ook bepalen ten aanzien van effecten aan toonder die niet ter beurze verhandelbaar zijn.

Artikel 463a

Geschillen over de veilingvoorwaarden, over de wijze van verkoop of over plaats, dag of uur daarvan worden op verzoek van de meest gereede partij of de deurwaarder beslist door de rechter in eerste aanleg, onverminderd de bevoegdheid van hen wier rechten bij de executie niet worden geëerbiedigd, zich daartegen overeenkomstig artikel 438 te verzetten.

Artikel 463b

Tegen een beschikking krachtens artikel 462, tweede lid, 463, derde lid, of 463a staat geen hogere voorziening open.

Artikel 464

1. In het rechtsgebied waarin de verkoop zal geschieden, worden, ter plaatse daartoe bestemd, biljetten aangeslagen, houdende aanduiding van plaats, dag en uur van de verkoop, alsmede van de aard van de zaken, doch zonder vermelding van nadere bijzonderheden.
2. De biljetten worden in elk geval aangeslagen op de plaats waar de zaken zich bevinden en op die waar de verkoop zal plaatsvinden.

Artikel 465

1. Het aanslaan van de biljetten moet geschieden na de in artikel 449 bedoelde betekening en ten minste vier dagen vóór de verkoop, tenzij die termijn door de rechter in eerste aanleg ten verzoeke van de meest gereede partij is verkort.
2. Tegen een beschikking krachtens het eerste lid staat geen hogere voorziening open.

Artikel 466

1. De verkoop wordt daarenboven bekendgemaakt in een dagblad, verschijnend ter plaatse waar de verkoping zal geschieden.
2. Deze bekendmaking wordt echter niet vereist, indien het bedrag van de in beslag genomen zaken klaarblijkelijk minder dan NAF. 500, onderscheidenlijk Afl. 500 bedraagt. Bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen, kan dit bedrag worden aangepast aan de geldontwaarding.

Artikel 467

De deurwaarder moet aan de voet van zijn proces-verbaal van beslag aantekening doen van het aanslaan van de biljetten en van de bekendmaking van de verkoop.

Artikel 469

1. De verkoop wordt gehouden bij opbod of, ter keuze van de executant, bij opbod, gevolgd door afmijning, en de toewijzing geschiedt aan de meestbiedende en tegen gerede betaling in handen van de deurwaarder.
2. De deurwaarder is bevoegd te vorderen dat hem door elke bieder de geboden koopsom ter hand wordt gesteld, en mag deze onder zich houden totdat de zaak is toegewezen.
3. Stelt een bieder na de vordering de geboden koopsom niet aan de deurwaarder ter hand, dan wordt zijn bod niet aangenomen en wordt hij gedurende de gehele verkoping niet meer als bieder toegelaten.
4. Bij de toewijzing wordt geen rekening gehouden met biedingen die ingevolge het derde lid niet mogen worden aangenomen.
5. Bij gebreke van betaling wordt de zaak terstond weer verkocht ten laste van hem aan wie zij toegewezen is.

Artikel 470

1. Men zal met de verkoop van de in beslag genomen zaken niet verder gaan dan nodig is om een opbrengst te verkrijgen die voor betaling van de schulden en kosten voldoende is.
2. Te dien einde kan de geëxecuteerde de orde regelen volgens welke de zaken zullen worden verkocht.

Artikel 474

De deurwaarder is verantwoordelijk voor de verkregen opbrengst en voldoet daaruit onverwijld de kosten van de executie. Hij vermeldt in zijn proces-verbaal de namen en woonplaatsen van de kopers.

AFDELING 1A

Executoriaal beslag op rechten aan toonder of order, aandelen op naam, en effecten op naam die geen aandelen zijn

Artikel 474a

1. Het beslag op rechten aan toonder of order geschiedt door beslag op het papier. De afdelingen 1, 2 en 2B zijn, wat betreft het daar omtrent beslag op zaken bepaalde, van overeenkomstige toepassing, tenzij uit de desbetreffende bepaling in verband met de aard van het recht anders volgt. Indien het recht bestaat in een opeisbare vordering, kan de executant in plaats van tot verkoop overeenkomstig afdeling 1 over te gaan, de executie ook voortzetten door beslag onder derden overeenkomstig afdeling 2.
2. Is ter voltooiing van de executie endossement vereist, dan kan dit door de deurwaarder die met de verkoop is belast, in zijn hoedanigheid van deurwaarder worden gesteld onder vermelding van de woorden: ter executie.
3. In geval van verkoop worden de voormelde rechten op de biljetten, bedoeld in artikel 464, omschreven, met opgave van de naam van degene jegens wie het recht bestaat, van de aard van het recht, van het bedrag van de vordering waarin het recht bestaat, en van de renten die daarbij zijn bepaald.

Artikel 474aa

1. De executie van andere aandelen op naam dan die bedoeld in afdeling 1B en van effecten op naam die geen aandelen zijn, geschiedt met overeenkomstige toepassing van die afdeling, tenzij uit de betreffende bepaling in verband met de aard van het aandeel of effect anders voortvloeit.
2. Lidmaatschapsrechten in verenigingen worden als effecten op naam aangemerkt, indien zij voor vervreemding vatbaar zijn.

Artikel 474b

1. Nog niet aan de geëxecuteerde verantwoorde en afgedragen baten die voortvloeien uit een recht aan toonder of order, een aandeel op naam of een effect op naam dat geen aandeel is, en die bestaan in geld of andere waarden, vallen mede onder het beslag en moeten aan de deurwaarder worden verantwoord en op zijn verlangen aan hem worden afgedragen, een en ander behoudens de rechten van derden die de executant moet eerbiedigen.
2. Aan de schuldenaar die de baten heeft uitgekeerd aan iemand die zich door middel van het toonder- of orderpapier als gerechtigd tot die baten heeft gelegitimeerd, kan evenwel dit beslag niet worden tegengeworpen.
3. De artikelen 475i, 476 en 478 zijn van overeenkomstige toepassing.

Artikel 474ba

Het stemrecht, verbonden aan een in beslag genomen goed als bedoeld in artikel 474b, en andere aan een zodanig goed verbonden bevoegdheden die niet onder dat artikel vallen, blijven gedurende het beslag bij de geëxecuteerde. Desgevraagd is de bewaarder of, als deze ontbreekt, de deurwaarder verplicht hem daartoe een bewijsstuk af te geven en verder het nodige te verrichten om hem in de gelegenheid te stellen tot het uitoefenen van deze rechten.

Artikel 474bb

1. Rechten waarvan de executie niet elders geregeld is, en niet opeisbare rechten waarop beslag onder derden mogelijk is, kunnen met overeenkomstige toepassing van afdeling 1 worden geëxecuteerd, tenzij uit de wet of de aard van het recht anders volgt.
2. De artikelen 474b en 474ba zijn onder hetzelfde voorbehoud van overeenkomstige toepassing.
3. Gaat het om een recht dat jegens een derde moet worden uitgeoefend, dan is voor het beslag tevens betekening van het beslagexploot aan de derde vereist.
4. Indien door een zodanige executie van een niet opeisbaar recht waarop beslag onder derden mogelijk is, de geëxecuteerde of een andere belanghebbende onredelijk wordt benadeeld, beveelt de rechter in eerste aanleg op diens vordering dat de executie wordt gestaakt.

AFDELING 1B

Executoriaal beslag op aandelen op naam in naamloze vennootschappen, besloten vennootschappen en Aruba vrijgestelde vennootschappen

Artikel 474c

1. Het beslag op aandelen op naam in een naamloze vennootschap, dan wel, in de Nederlandse Antillen, in een besloten vennootschap, of, in Aruba, in een Aruba vrijgestelde vennootschap geschiedt bij exploit van een deurwaarder dat, behalve de gewone formaliteiten, op straffe van nietigheid inhoudt:
 - a. een aanzegging aan de vennootschap van de inbeslagneming;
 - b. de vermelding van de voornamen, naam en woonplaats van de executant en de naam, en zonedig voornamen, en woonplaats van de geëxecuteerde;
 - c. de vermelding van de executoriale titel uit hoofde waarvan het beslag wordt gelegd;
 - d. een keuze van woonplaats ten kantore van de deurwaarder.
2. De deurwaarder vermeldt in zijn proces-verbaal zo mogelijk het getal en de nummers der in beslag genomen aandelen.
3. Aan de vennootschap zal afschrift worden gelaten van het beslagexploot en van de executoriale titel uit hoofde waarvan het beslag wordt gelegd.
4. In het register van aandeelhouders wordt terstond een namens de vennootschap ondertekende en door de deurwaarder mede-ondertekende aantekening geplaatst, vermeldende de datum en het tijdstip van het gelegde beslag, de naam van de beslaglegger en het getal en zo mogelijk de nummers der in beslag genomen aandelen.
5. De vennootschap en een ieder die toegang heeft tot de ruimte waar het register van aandeelhouders wordt bewaard, zijn verplicht hun medewerking aan de bepaling van het vorige lid te verlenen. Indien geen register bestaat, vermeldt de deurwaarder dit in zijn proces-verbaal.
6. Indien voor de in beslag genomen aandelen aandeelbewijzen zijn uitgegeven, is de vennootschap verplicht, op verlangen van de deurwaarder, hem daarvan bij het uitbrengen van het exploit mededeling te doen.
7. Bij gebreke van enige medewerking als bedoeld in de drie voorafgaande leden is artikel 444b van overeenkomstige toepassing.

Artikel 474d

1. De deurwaarder zal van het gelegde beslag onverwijld, zo mogelijk op dezelfde dag, schriftelijk mededeling doen aan de geëxecuteerde.
2. Daarenboven moet, op straffe van verval van het beslag, een afschrift van het exploit binnen acht dagen na het beslag, aan de geëxecuteerde worden betekend.
3. Indien voor de in beslag genomen aandelen aandeelbewijzen zijn uitgegeven, is de geëxecuteerde verplicht aan de deurwaarder, zo mogelijk reeds bij de betekening van het exploit van beslag, de aandeelbewijzen met de eventueel daarbij behorende dividendbewijzen en talons ter hand te stellen of het nodige te verrichten opdat deze stukken hem ter hand gesteld worden. Indien voor die terhandstelling de medewerking van een derde vereist is, is die derde verplicht zijn medewerking tegen vergoeding der kosten te verlenen. Bij gebreke van medewerking van de derde is artikel 444b van overeenkomstige toepassing.

4. De deurwaarder zal, in afwachting van de executoriale verkoop, met die stukken handelen als bepaald in artikel 445.

Artikel 474e

De in beslag genomen aandelen kunnen niet ten nadele van de beslaglegger worden vervreemd, bezwaard of onder bewind gesteld.

Artikel 474f

Binnen acht dagen na het beslag zal de vennootschap aan de deurwaarder schriftelijk mededeling doen van rechten die vóór het exploit reeds op de in beslag genomen aandelen mochten zijn gevestigd, onder opgave van de namen en woonplaatsen der gerechtigden.

Artikel 474g

1. Binnen één maand na het exploit van beslag zal de beslaglegger, op straffe van verval van het gelegde beslag, aan de rechter in eerste aanleg binnen wiens rechtsgebied hij bij het beslagexploit woonplaats heeft gekozen, zo mogelijk onder overlegging van de mededeling bedoeld in het voorgaande artikel en de statuten der vennootschap, verzoeken bij beschikking te bepalen, dat en binnen welke termijn tot verkoop en overdracht van de in beslag genomen aandelen kan worden overgegaan.

2. De rechter in eerste aanleg gelast alvorens de gevraagde beschikking te geven de oproeping van de deurwaarder, de beslaglegger, de geëxecuteerde, de vennootschap, en, zo hij dit nodig acht, van verdere belanghebbenden, om op het verzoek te worden gehoord. Verzet tegen de verkoop door derden-rechthebbenden, kan uitsluitend geschieden door tijdige indiening van een daartoe strekkend verzoekschrift, waarvan afschrift wordt betekend aan de beslaglegger en aan de deurwaarder, die het beslag heeft gelegd.

3. De rechter in eerste aanleg zal in zijn beschikking bepalen op welke wijze en onder welke voorwaarden de verkoop en overdracht dienen te geschieden.

4. De wettelijke en statutaire bepalingen ter zake van vervreemding van aandelen moeten worden in acht genomen, met dien verstande, dat alle ten aanzien van de vervreemding aan de aandeelhouder toekomende rechten en op hem drukkende verplichtingen worden uitgeoefend en nagekomen door de deurwaarder. Ook de beschikking der rechter in eerste aanleg zal ten aanzien van deze wettelijke en statutaire bepalingen geen afwijkingen mogen inhouden, behoudens voor zover inachtneming van deze bepalingen de executoriale verkoop onmogelijk zou maken.

Artikel 474h

1. Van de verkoop wordt door de deurwaarder proces-verbaal opgemaakt. De koopprijs wordt de deurwaarder ter hand gesteld.

2. De levering van de aandelen heeft plaats door betekening van dat proces-verbaal en van de grosse der door de rechter in eerste aanleg gegeven beschikking aan de vennootschap.

3. In het register van aandeelhouders wordt de dag der levering aangetekend.

4. Indien de verkrijger der aandelen niet de beschikking heeft kunnen krijgen over de aandeelbewijzen met de eventueel daarbij behorende dividendbewijzen en talons op naam, zal de vennootschap hem daarvan desverlangd en op zijn kosten duplicaten afgeven. Door de uitgifte der duplicaten verliezen de oorspronkelijke stukken hun geldigheid. Indien de bedoelde verkrijger niet de beschikking heeft kunnen krijgen over de eventueel bij de aandeelbewijzen behorende dividendbewijzen en talons aan toonder, zal de vennootschap hem daarvan desverlangd en op zijn kosten slechts duplicaten afgeven na zekerheidstelling zijnerzijds voor de door de vennootschap tengevolge van de uitgifte der duplicaten op te lopen schade.

Artikel 474i

Bij executie van een executoriale titel tot levering van een aandeel zijn het tweede tot en met vierde lid van artikel 474h van overeenkomstige toepassing, met dien verstande dat in plaats van het proces-verbaal en de beschikking, bedoeld in het tweede lid, de te executeren titel aan de vennootschap wordt betekend.

AFDELING 2

Executoriaal beslag onder derden

Artikel 475

1. Het beslag op vorderingen die de geëxecuteerde op derden heeft of uit een ten tijde van het beslag reeds bestaande rechtsverhouding rechtstreeks zal verkrijgen, en op hem toebehorende

roerende zaken die onder derden berusten en geen registergoederen zijn, geschiedt bij een exploit van een deurwaarder dat, behalve de gewone formaliteiten, op straffe van nietigheid inhoudt:

- a. een bevel aan de derde om het verschuldigde of de zaken onder zich te houden op straffe van onwaarde van elke in weerwil van het beslag gedane betaling of afgifte;
- b. een vermelding van de naam, voornamen en woonplaats van de executant en de naam, en zoonodig de voornamen, en woonplaats van de geëxecuteerde;
- c. een vermelding van de titel uit hoofde waarvan het beslag wordt gelegd, en een opgave van hetgeen de geëxecuteerde krachtens deze titel aan de executant verschuldigd is;
- d. een keuze van woonplaats ten kantore van de deurwaarder.

2. De deurwaarder laat aan de derde-beslagene afschrift van het beslagexploot en van de executorialie titel uit hoofde waarvan het beslag wordt gelegd, alsmede een formulier in tweevoud volgens een door de Minister van Justitie vast te stellen model, waarop de verklaring, bedoeld in artikel 476b, kan worden gedaan.

Artikel 475a

1. Het beslag strekt zich niet uit tot vorderingen of zaken die volgens de wet niet voor beslag vatbaar zijn, noch tot vorderingen die recht geven op een volgens de wet of naar haar aard niet voor beslag vatbare prestatie.

2. Het beslag is niet geldig op het gedeelte van een vordering dat daarop wordt ingehouden krachtens de wet of uit hoofde van een ziektekostenverzekering, een pensioenspaarregeling of een ondernemingsspaarregeling voor een oudedagsvoorziening. Indien een in een breuk of percentage uitgedrukt gedeelte van de vordering niet voor beslag vatbaar is, wordt dit gedeelte berekend over het bedrag van de vordering, verminderd met de verplichte inhoudingen.

3. Vorderingen die recht geven op iets anders dan betaling van een geldsom of dan levering van roerende zaken die geen registergoederen zijn, of van rechten aan toonder of order, vallen slechts onder het beslag, voor zover zij in het beslagexploot uitdrukkelijk zijn omschreven.

4. Het beslag op een vordering tot levensonderhoud of tot voorziening in de kosten van verzorging en opvoeding van een minderjarige, verschuldigd krachtens de wet of een overeenkomst ter nadere vaststelling van deze vordering of ter versterking van een desbetreffende natuurlijke verbintenis, dan wel een ter voldoening van een zodanige verbintenis gemaakt leaat, is niet geldig, tenzij het beslag voor een vordering van dezelfde aard wordt gelegd.

Artikel 475h

1. Een vervreemding, bezwaring, afstand of onderbewindstelling van een door het beslag getroffen vordering, totstandgekomen nadat het beslag is gelegd, kan niet tegen de beslaglegger worden ingeroepen. Hetzelfde geldt voor een in weerwil van het beslag gedane betaling of afgifte, tenzij de derde heeft gedaan wat redelijkerwijs van hem kon worden gevergd om de betaling of afgifte te voorkomen.

2. Op door het beslag getroffen zaken is artikel 453a van overeenkomstige toepassing.

Artikel 475i

De executant is verplicht om binnen acht dagen na het leggen van het beslag het beslagexploot aan de geëxecuteerde te doen betekenen, bij gebreke waarvan de rechter in eerste aanleg het beslag op vordering van de geëxecuteerde kan opheffen.

Artikel 476

1. Een schorsing van de executie werkt tegen de derde-beslagene pas nadat deze schorsing hem, met de grond waarop zij berust, schriftelijk is meegedeeld.

2. De executie wordt mede geschorst door betekening aan de derde-beslagene van een oproeping met een door de deurwaarder voor eensluidend getekend afschrift van het verzoekschrift waarbij de geëxecuteerde in kort geding schorsing van de executie of opheffing van het beslag vordert, indien dit verzoekschrift niet later is ingediend dan twee weken na de in artikel 475i bedoelde betekening van het beslag aan de geëxecuteerde en in het exploit van betekening aan de derde tevens mededeling van deze schorsende werking wordt gedaan.

Artikel 476a

1. Zodra vier weken zijn verstreken na het leggen van het beslag, is de derde verplicht verklaring te doen van de vorderingen en zaken die door het beslag zijn getroffen. Is de executie geschorst op grond van een tegen de executorialie titel gericht rechtsmiddel of een tegen de executie gericht verzet, dan loopt de termijn vanaf de betekening van de uitspraak

waarbij het rechtsmiddel is verworpen of het verzet is afgewezen, dan wel de schorsing is opgeheven of geweigerd.

2. De verklaring wordt door de derde-beslagene gedagtekend en ondertekend en bevat:
 - a. de met redenen omklede opgave of hij al dan niet iets aan de geëxecuteerde verschuldigd is of uit een ten tijde van het beslag reeds bestaande rechtsverhouding zal worden, dan wel of hij al dan niet iets voor deze onder zich heeft;
 - b. de aard en het beloop van de door het beslag getroffen vorderingen en eventueel de tijdsbepalingen of voorwaarden die daaraan zijn verbonden;
 - c. een gespecificeerde opgave van de door het beslag getroffen zaken;
 - d. een opgave van eventuele andere, onder de derde-beslagene ten laste van de geëxecuteerde liggende beslagen, met vermelding van de deurwaarders die ze hebben gelegd, en de tijdstippen waarop ze zijn gelegd;
 - e. een opgave van de aan de derde-beslagene bekende pandrechten die op door het beslag getroffen goederen rusten, met vermelding van de pandhouders;
 - f. de verdere gegevens die voor het vaststellen van de rechten van partijen dienstig zijn.

Artikel 476b

1. De verklaring wordt op een bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen, vast te stellen wijze gericht tot de deurwaarder die het beslag heeft gelegd, of tot de advocaat die voor de beslaglegger optreedt, zo deze in het exploit is vermeld.
2. De verklaring gaat zo veel mogelijk vergezeld van afschrift van tot staving dienende bescheiden.
3. De deurwaarder of advocaat die een verklaring heeft ontvangen, zendt binnen drie dagen afschrift daarvan aan de geëxecuteerde.

Artikel 477

1. De derde-beslagene die overeenkomstig artikel 476b verklaring heeft gedaan, is verplicht de volgens zijn verklaring verschuldigde geldsommen aan de deurwaarder te voldoen en de verschuldigde goederen of af te geven zaken tot zijn beschikking te stellen.
2. Verschuldigde geldsommen worden uitbetaald tot het bedrag waarvoor het beslag is gelegd, verminderd met de kosten van de in artikel 476b, tweede lid, bedoelde afschriften, en vermeerderd met de door de deurwaarder aan de derde-beslagene op te geven kosten van executie, die door de deurwaarder uit het betaalde worden voldaan. Verschuldigde goederen of af te geven zaken mogen onder de derde worden gelaten, totdat zij voor de verdere afwikkeling van de executie nodig blijken.
3. Is een door het beslag getroffen vordering of een verplichting tot afgifte van een door het beslag getroffen zaak er een onder tijdsbepaling of voorwaarde, dan kan slechts betaling of afgifte na het verschijnen van het aangewezen tijdstip of de vervulling van de voorwaarde worden gevorderd.
4. De beslaglegger is bevoegd tot opzegging, indien de vordering niet opeisbaar is, maar door opzegging opeisbaar gemaakt kan worden. Hij is jegens de geëxecuteerde gehouden niet onnodig van deze bevoegdheid gebruik te maken.
5. Hetgeen in handen van de deurwaarder is gesteld, wordt verder geëxecuteerd overeenkomstig de gewone regels die voor de executie daarvan gelden.

Artikel 477a

1. Indien de derde-beslagene in gebreke blijft verklaring te doen, wordt hij op vordering van de executant veroordeeld tot betaling van het bedrag waarvoor het beslag is gelegd, als ware hij daarvan zelf schuldenaar, onverminderd zijn verplichting tot vergoeding van de schade, zo daartoe gronden zijn. De derde-beslagene tegen wie deze vordering wordt ingesteld, wordt toegelaten alsnog een gerechtelijke verklaring te doen. De kosten die in dat geval nodeloos zijn veroorzaakt, worden voor zijn rekening gebracht.
2. Indien de derde-beslagene wel een verklaring heeft afgelegd, is de executant bevoegd deze geheel of ten dele te betwisten, dan wel aanvulling daarvan te eisen door de derde binnen twee maanden na zijn verklaring te doen oproepen tot het doen van gerechtelijke verklaring en tot betaling of afgifte van hetgeen volgens de vaststelling door de rechter aan de executant zal blijken toe te komen. Overschrijding van deze termijn doet deze bevoegdheid vervallen. De rechter kan op verlangen van de derde-beslagene, te uiten vóór alle weren, bepalen dat de executant, op straffe van niet-ontvankelijkheid, zekerheid moet stellen voor de proceskosten waarin hij jegens de derde-beslagene kan worden veroordeeld.
3. De executant of de advocaat van de executant, die een gerechtelijke verklaring ontvangt, zendt binnen drie dagen afschrift daarvan aan de geëxecuteerde.

4. Indien de derde-beslagene die overeenkomstig artikel 476b verklaring heeft gedaan, zijn in artikel 477 bedoelde verplichting tot betaling of afgifte niet nakomt, wordt hij op vordering van de executant veroordeeld tot nakoming van deze verplichting, alsmede tot de vervangende schadevergoeding die hij in geval van niet-nakoming daarvan verschuldigd zal zijn.

Artikel 477b

1. Betaling of afgifte door de derde-beslagene overeenkomstig zijn buitengerechtelijke verklaring of krachtens een veroordeling als bedoeld in artikel 477a, geldt als betaling of afgifte aan de geëxecuteerde.
2. Levering uit hoofde van de executoriale verkoop van een goed dat de derde aan de geëxecuteerde verschuldigd was en ter beschikking van de deurwaarder heeft gesteld, geldt tevens als levering van dit goed door de derde aan de geëxecuteerde. Indien het niet gaat om een roerende zaak die geen registergoed is, of een recht aan toonder of order, dient de terbeschikkingstelling schriftelijk te zijn geschied.
3. De derde-beslagene en de geëxecuteerde worden overigens niet gebonden door hetgeen in een vonnis ingevolge artikel 477a omtrent hun onderlinge rechtsverhouding is beslist, tenzij de derde-beslagene de geëxecuteerde tijdig in het geding heeft geroepen.

Artikel 478

1. Indien onder de derde-beslagene ten laste van de geëxecuteerde ook andere beslagen zijn gelegd, en niet bij voorbaat vaststaat dat alle beslagleggers uit de door de derde-beslagene verschuldigde geldsommen zullen kunnen worden voldaan, int de deurwaarder die het oudste executoriale beslag heeft gelegd, voor de gezamenlijke beslagleggers hetgeen de derde-beslagene heeft te betalen of af te geven. Wordt de executie door de legger van dit beslag niet voortgezet, dan neemt de deurwaarder die het daaropvolgende executoriale beslag heeft gelegd, de inning over.
2. Een derde-beslagene die een betaling of afgifte heeft gedaan aan een deurwaarder die een van de andere executoriale beslagen heeft gelegd, is niettemin bevrijd. De deurwaarder die de gelden of goederen heeft ontvangen, draagt deze onverwijld af aan de deurwaarder die ze had behoren te ontvangen.
3. Ieder van de deurwaarders die beslag hebben gelegd, is verplicht de anderen zodra mogelijk van het door hen gelegde beslag op de hoogte te brengen. De derde is verplicht ieder van hen desgevraagd in te lichten omtrent andere beslagen, de namen en gekozen woonplaatsen van de andere beslagleggers en het beloop van hun vorderingen. Deze verplichtingen gelden ook voor en jegens degene op wiens last beslag is gelegd op de grondslag van het Wetboek van Strafvordering.
4. Ieder van de beslagleggers kan tussenkomen in een procedure als bedoeld in artikel 477a.

Artikel 479

1. Derdenbeslag onder het Land of een openbaar lichaam is, onverminderd artikel 436, toegelaten, echter slechts op bepaalde in het exploitatietoelichting of, in geval van het beslag als bedoeld in artikel 479g, in de kennisgeving omschreven vorderingen of zaken.
2. Om redenen van openbaar belang kan het Land of het openbaar lichaam in kort geding voor de rechter in eerste aanleg onmiddellijke opheffing van het derdenbeslag vorderen.

Artikel 479a

1. Indien een schuldeiser voor een vordering verhaal zoekt op een schuldenaar die om niet of tegen een onevenredig lage vergoeding geregeld werkzaamheden of diensten voor een derde verricht, waarvan de aard en omvang zodanig zijn dat zij gewoonlijk slechts tegen betaling worden verricht, wordt ten behoeve van die schuldeiser aangenomen dat daarvoor een redelijke vergoeding verschuldigd is.
2. Bij de beoordeling van de vraag of het in het eerste lid bedoelde geval zich voordoet, en, zo ja, welke vergoeding als redelijk aangenomen moet worden, worden alle omstandigheden van het geval in aanmerking genomen, in het bijzonder de aard van de verrichte werkzaamheden of diensten, de betrekkingen van verwantschap of van andere aard tussen de schuldenaar en de derde en de financiële draagkracht van deze laatste.

AFDELING 2A

Executoriaal beslag onder derden in zaken betreffende levensonderhoud en uitkering voor de huishouding

Artikel 479b

Het beslag tot verhaal van een uitkering tot levensonderhoud, verschuldigd krachtens Boek 1 van het Burgerlijk Wetboek of bij wijze van voorlopige voorziening in verband met een scheidingsgeding, daaronder begrepen het verschuldigde voor verzorging en opvoeding van een minderjarige, alsmede het beslag tot verhaal van een uitkering, verschuldigd krachtens artikel 85, tweede lid, van Boek 1 van het Burgerlijk Wetboek door een echtgenoot, worden, indien de beslagen gelegd worden op loon of andere periodieke uitkeringen die de geëxecuteerde van een derde te vorderen heeft, gelegd en vervolgd op de wijze en met de gevolgen in de afdeling 2 bepaald, voor zover daarvan in deze afdeling niet is afgeweken.

Artikel 479c

De bepalingen van landsverordeningen krachtens welke schuldeisers niet of alleen binnen de daarin aangegeven grenzen of op de daarin bepaalde wijze ten aanzien van loon en andere periodieke uitkeringen rechten kunnen doen gelden, zijn ten deze niet van toepassing.

Artikel 479d

De geëxecuteerde kan te allen tijde overeenkomstig artikel 438 verzet instellen op grond dat de beslissing over de uitkering inmiddels is gewijzigd of ingetrokken, of dat het recht op uitkering niet langer bestaat.

Artikel 479e

1. Vanaf de dag van het beslag is de derde-beslagene verplicht om, zolang de executant dit verlangt, naar gelang hij loon of andere periodieke uitkeringen aan de geëxecuteerde verschuldigd is, het door de executant aangegeven achterstallig bedrag en de termijnen van de uitkering tot verhaal waarvan het beslag is gelegd, aan de executant te betalen, tenzij onder hem beslag gelegd wordt wegens vorderingen van hogere of gelijke rang.
2. Verzet tegen het beslag door de geëxecuteerde schorst de verplichting tot betaling, behoudens de bevoegdheid van de rechter in eerste aanleg de voorlopige voortzetting van de betaling te bevelen.
3. De derde die meer aan de executant heeft betaald dan waarop deze recht heeft, is jegens de geëxecuteerde bevrijd, voor zover dat voortvloeit uit artikel 34 van Boek 6 van het Burgerlijk Wetboek.

Artikel 479f

De executant vervolgt de derde-beslagene die in gebreke blijft aan zijn verplichting ingevolge artikel 479e te voldoen, op de gewone wijze.

Artikel 479g

1. Indien de voogdijraad executant is, kan hij dit beslag leggen hetzij op de gewone wijze, hetzij door van de beschikking in afschrift mededeling te doen aan de derde-beslagene. In het laatste geval zendt deze die schriftelijke kennisgeving, voor "gezien" getekend, aan de voogdijraad terug. Eerst door deze terugzending is het beslag voltooid.
2. De voogdijraad kan beslag leggen op de dag, volgende op die waarop de uitkering moet geschieden, zonder voorafgaande betekening of bevel tot betaling en zonder overlegging van een verklaring van de griffier, als bedoeld in artikel 432.
3. Toezending door de executant van een afschrift van de kennisgeving bij aangetekende brief aan de geëxecuteerde binnen een week na de dag waarop die kennisgeving, voor "gezien" getekend, door de executant van de derde-beslagene is terugontvangen, geldt als de betekening, voorgeschreven in artikel 475i.

AFDELING 2B

Executoriaal beslag onder de schuldeiser zelf

Artikel 479h

Een schuldeiser kan ook beslag leggen op de vorderingen die zijn schuldenaar op hem heeft of uit een ten tijde van het beslag reeds bestaande rechtsverhouding rechtstreeks zal verkrijgen, alsook op de aan zijn schuldenaar toebehorende roerende zaken die hij voor deze onder zich heeft, en die geen registergoederen zijn.

Artikel 479i

1. Het beslag wordt gelegd bij een exploit van een deurwaarder dat, behalve de gewone formaliteiten, op straffe van nietigheid inhoudt:

- a. de voornamen, naam en woonplaats van de executant en de naam, en zonodig de voornamen, en woonplaats van de geëxecuteerde;
 - b. een gespecificeerde opgave en omschrijving van de vorderingen en zaken waarop het beslag wordt gelegd;
 - c. een vermelding van de titel waarvan de tenuitvoerlegging plaatsvindt, en een opgave van hetgeen de geëxecuteerde krachtens deze titel aan de executant verschuldigd is;
 - d. een keuze van woonplaats ten kantore van de deurwaarder.
2. De artikelen 475a, eerste lid, en 475h zijn van overeenkomstige toepassing.

Artikel 479j

1. Twee weken na het leggen van het beslag is de executant bevoegd de door hem aan de geëxecuteerde verschuldigde goederen of af te geven zaken over te geven aan de deurwaarder, ter executie volgens de gewone regels voor zodanige goederen of zaken voorgeschreven.
2. Door de executoriale verkoop wordt de executant bevrijd van zijn verplichting tot levering van de goederen of afgifte van de zaken aan de geëxecuteerde.

Artikel 479k

Indien andere schuldeisers ten laste van de schuldenaar beslag op de vordering of de zaak hebben gelegd, is artikel 478 van overeenkomstige toepassing.

AFDELING 2C

Executoriaal beslag onder derden betreffende de rechten uit een overeenkomst van levensverzekering

Artikel 479l

Het beslag op de rechten die voor de geëxecuteerde als verzekeringnemer voortvloeien uit een overeenkomst van levensverzekering als omschreven in de regelgeving inzake het toezicht op het verzekeringsbedrijf, geschiedt uitsluitend op de wijze zoals in afdeling 2 is bepaald, voorzover daarvan in deze afdeling niet wordt afgeweken.

Artikel 479m

1. Nadat de verzekeraar verklaring heeft gedaan als bedoeld in artikel 476a, is de executant bevoegd tot het uitoefenen van:
 - a. het recht op het doen afkopen van de levensverzekering;
 - b. het recht om de begunstiging te wijzigen ten behoeve van de geëxecuteerde of diens nalatenschap.
2. De geëxecuteerde is bevoegd op de bij de verzekeraar gebruikelijke voorwaarden de levensverzekering te belenen ter voldoening, voor zover mogelijk, van hetgeen aan de executant verschuldigd is.
3. Het door de verzekeraar ingevolge belening of uitkering van de levensverzekering aan de geëxecuteerde of diens nalatenschap verschuldigde bedrag, valt onder het beslag.

Artikel 479n

1. De executant is verplicht bij deurwaardersexploot aan de geëxecuteerde mededeling te doen welke van de in artikel 479m, eerste lid, bedoelde rechten hij wil uitoefenen. Hij doet een afschrift van het exploot toekomen aan de verzekeraar.
2. Indien de executant de levensverzekering wil doen afkopen, houdt het exploot op straffe van nietigheid de vermelding in dat de geëxecuteerde binnen twee weken na de dag waarop het exploot is uitgebracht aan de executant en de verzekeraar bij aangetekende brief mededeling kan doen dat hij de levensverzekering overeenkomstig artikel 479m, tweede lid, wil belenen.
3. De executant kan de in artikel 479m, eerste lid, bedoelde bevoegdheid uitoefenen zodra twee weken zijn verstreken na de dag waarop het exploot, bedoeld in het eerste lid, is uitgebracht. Heeft de geëxecuteerde een mededeling gedaan als bedoeld in het tweede lid, dan kan de executant de levensverzekering evenwel eerst doen afkopen zodra vier weken na die mededeling zijn verstreken en de belening niet heeft plaatsgevonden.

Artikel 479o

1. Indien de executant de levensverzekering heeft doen afkopen of de geëxecuteerde deze overeenkomstig artikel 479m, tweede lid, heeft beleend, vervalt het beslag met betrekking tot die verzekering zodra de verzekeraar het uit die afkoop of die belening verschuldigde bedrag aan de deurwaarder heeft voldaan.

2. Indien de executant met betrekking tot een levensverzekering de begunstiging heeft gewijzigd, vervalt die wijziging door de beëindiging van het beslag op die verzekering.

Artikel 479p

1. Indien de geëxecuteerde of een begunstigde door een afkoop van de levensverzekering of een wijziging van de begunstiging onredelijk zou worden benadeeld, verbiedt de rechter in eerste aanleg op diens vordering geheel of ten dele die afkoop of wijziging. De in de vorige volzin bedoelde vordering kan slechts worden ingesteld binnen twee weken na de dag waarop het exploit bedoeld in artikel 479n, eerste lid, is uitgebracht.

2. Zolang op een vordering als bedoeld in het eerste lid niet is beslist, kan de executant de levensverzekering niet doen afkopen of de begunstiging wijzigen.

Artikel 479q

Indien met betrekking tot een levensverzekering door verschillende schuldeisers beslag is gelegd, geschiedt de voortzetting van de executie door degene die het oudste executorial beslag heeft gelegd. Wordt de executie door de legger van dit beslag niet voortgezet, dan neemt degene die het daaropvolgende beslag heeft gelegd, de executie over.

AFDELING 3

De verdeling van de opbrengst van de executie

Artikel 480

1. Indien er geen andere schuldeiser is die op de goederen of de opbrengst van de executie beslag heeft gelegd, en evenmin een beperkt gerechtigde bekend is wiens recht door de executie is vervallen, keert de deurwaarder de netto-opbrengst aan de executant tot het beloop van diens vordering uit. Een eventueel overschot wordt aan de geëxecuteerde afgedragen.

2. Indien er wel schuldeisers of beperkt gerechtigden als bedoeld in het eerste lid, zijn, stort de deurwaarder de netto-opbrengst onverwijld bij een bewaarder als bedoeld in artikel 445. Indien de voormelde schuldeisers en beperkt gerechtigden, alsmede de geëxecuteerde en de executant, tot overeenstemming omtrent de verdeling van de netto-opbrengst komen, keert de deurwaarder, of in zijn opdracht de bewaarder, aan ieder het hem toekomende uit.

Artikel 481

1. Is na de inning van de opbrengst van de executie geen overeenstemming als bedoeld in artikel 480, tweede lid, tot stand gekomen, dan kan de meest gereede partij aan de rechter in eerste aanleg binnen wiens rechtsgebied de executie in hoofdzaak heeft plaatsgehad, de benoeming van een rechter-commissaris verzoeken, ten overstaan van wie de verdeling zal plaatsvinden.

2. Bij het verzoekschrift is gevoegd een staat van alle in artikel 480 bedoelde belanghebbenden met vermelding van hun woonplaatsen, op te maken door de deurwaarder.

3. Tegen een benoeming krachtens het eerste lid staat geen hogere voorziening open.

Artikel 482

1. De griffier doet onverwijld aan de voormelde belanghebbenden bij gewone brief mededeling van de benoeming van de rechter-commissaris, met vermelding van de termijn waarbinnen de in het tweede lid bedoelde aanmelding van de vorderingen moet plaatsvinden.

2. De tot voormelde belanghebbenden behorende schuldeisers, onder wie begrepen de voormelde beperkt gerechtigden, dienen binnen twee weken na de mededeling hun vorderingen schriftelijk, zo veel mogelijk met overlegging van bewijsstukken, bij de rechter-commissaris aan te melden ten einde overeenkomstig de door hen daarbij aan te geven rang te worden gerangschikt.

Artikel 483

Na verloop van de twee weken maakt de rechter-commissaris naar aanleiding van de overgelegde stukken een staat van verdeling op.

Artikel 483a

Vorderingen onder een ontbindende voorwaarde worden in de rangschikking begrepen voor het gehele bedrag, onverminderd de werking van de voorwaarde wanneer zij vervuld wordt.

Artikel 483b

Vorderingen onder een opschortende voorwaarde worden in de rangschikking begrepen, hetzij voor hun waarde ten tijde van het opmaken van de staat van verdeling, hetzij, op verlangen van een van de schuldeisers of de geëxecuteerde, voorwaardelijk voor het gehele bedrag.

Artikel 483c

1. Niet opeisbare vorderingen en vorderingen die recht geven op periodieke uitkeringen, worden in de rangschikking begrepen voor hun waarde ten tijde van het opmaken van de staat van verdeling.
2. Bij de berekening wordt uitsluitend gelet op het tijdstip en de wijze van aflossing, het kansgenot, waar dit bestaat, en, indien de vordering rentedragend is, op de bedongen rentevoet.

Artikel 483d

Vorderingen waarvan de waarde onbepaald of onzeker is of niet in het hier te lande uitgegeven geld is uitgedrukt, worden in de rangschikking begrepen voor hun geschatte waarde in hier te lande uitgegeven geld ten tijde van het opmaken van de staat van verdeling.

Artikel 483e

Indien een pand- of hypotheekrecht strekt tot zekerheid van vorderingen die de pand- of hypotheekhouder uit hoofde van een bestaande rechtsverhouding zal verkrijgen, kunnen deze in de rangregeling worden begrepen, hetzij voor het gehele op het tijdstip van het opmaken van de staat reeds verschuldigde bedrag, hetzij, op verlangen van de pand- of hypotheekhouder, voorwaardelijk voor het gehele bedrag waarvoor het pand- of hypotheekrecht tot zekerheid strekt.

Artikel 483f

Vorderingen die betwist worden, kunnen door de rechter-commissaris voorwaardelijk worden opgenomen tot een door hem te bepalen bedrag. Indien de voorrang betwist wordt, kan deze door de rechter-commissaris voorwaardelijk worden erkend.

Artikel 484

1. De staat wordt door de rechter-commissaris ter griffie nedergelegd. Van deze nederlegging wordt onverwijld door de griffier aan alle bovengenoemde belanghebbenden bij gewone brief kennis gegeven, met vermelding van dag en uur waarop alle partijen zich bij de rechter-commissaris kunnen vervoegen tot het voorstellen van hun tegenspraak.
2. Indien de geëxecuteerde niet tevens de schuldenaar is, geschiedt de kennisgeving mede aan deze laatste.

Artikel 485

1. Indien er geen tegenspraak gedaan wordt, sluit de rechter-commissaris zijn proces-verbaal en gelast bij bevelschrift de houder van de netto-opbrengst daaruit de nog niet eerder voldane kosten te voldoen en aan de schuldeisers en de geëxecuteerde uit te betalen hetgeen hun, volgens de staat, toekomt. Het bedrag waarvoor een vordering of een daaraan verbonden voorrang voorwaardelijk is opgenomen of erkend, wordt gereserveerd tot de vordering of de voorrang vaststaat.
2. De bevelschriften worden in executoriale vorm uitgegeven.

Artikel 485a

1. De tegenspraak wordt gericht tot de rechter-commissaris en op diens proces-verbaal aangetekend.
2. Heeft een schuldeiser als bedoeld in artikel 482, tweede lid, de daar bedoelde termijn niet in acht genomen of niet op de in artikel 484 bedoelde dag tegenspraak gedaan, dan kan hij slechts in zijn tegenspraak worden ontvangen, indien hij daarbij een redelijk belang heeft en hij de daardoor veroorzaakte kosten en schade voor zijn rekening neemt en deze tot een door de rechter-commissaris voorlopig te begroten bedrag onverwijld stort bij de bewaarder van de opbrengst.

Artikel 486

1. In geval van tegenspraak verwijst de rechter-commissaris de partijen, zo hij ze niet kan verenigen, en voor zover het geschil niet reeds aanhangig is, naar een door hem te bepalen terechtzitting van de rechter in eerste aanleg, zonder dat daartoe een oproeping is vereist.
2. De gemachtigden die voor partijen optreden, verklaren dit bij het uitroepen ter terechtzitting.

3. Verschijnt de schuldeiser wiens vordering is tegengesproken, op de bepaalde terechtzitting niet, dan wordt hij geacht de aanmelding van zijn vordering te hebben ingetrokken; verschijnt degene die de tegenspraak doet, niet, dan wordt hij geacht zijn tegenspraak te hebben laten varen.

4. Belanghebbenden die geen tegenspraak hebben gedaan, kunnen in het geding niet tussenkomen of zich voegen.

Artikel 489

Nadat op het geschil bij in kracht van gewijsde gegane uitspraak is beslist of het geschil krachtens artikel 486, derde lid, is geëindigd, legt de meest gereede partij de uitspraak of een uittreksel uit het audiëntieblad waaruit van het niet verschijnen blijkt, aan de rechter-commissaris over. Deze sluit zijn proces-verbaal en beveelt de uitgifte van bevelschriften tot betaling overeenkomstig artikel 485.

Artikel 490

Na het sluiten van het proces-verbaal van verdeling kan geen tegenspraak meer worden gedaan, hebben de belanghebbenden onderling geen recht meer op rente over hetgeen aan hen is toegedeeld en kan geen beslag op de opbrengst van de executie meer worden gelegd.

Artikel 490a

Het bedrag, uitgetrokken voor een voorwaardelijk opgenomen vordering of een voorwaardelijk erkende voorrang, wordt, zodra blijkt dat de schuldeiser niets of minder te vorderen heeft dan wel geen of een lagere voorrang heeft, overeenkomstig de opgemaakte staat onder de schuldeisers verdeeld.

Artikel 490b

1. Indien een pandhouder krachtens zijn pandrecht heeft geëxecuteerd en er beperkt gerechtigden of beslagleggers zijn als bedoeld in artikel 253, derde volzin, van Boek 3 van het Burgerlijk Wetboek, wordt het daar bedoelde overschot dat van de netto-opbrengst na afhouding van het aan de pandhouder krachtens zijn rang toekomende is overgebleven, aan hen uitgekeerd overeenkomstig hetgeen zij en de pandgever omtrent de verdeling daarvan zijn overeengekomen.

2. Is op het tijdstip dat de pandhouder tot uitkering kan overgaan, nog geen overeenstemming omtrent de verdeling bereikt, dan stort de pandhouder de opbrengst tot ten minste het bedrag van het overschot onverwijld bij een bewaarder, met overeenkomstige toepassing van artikel 445, en kan de meest gereede partij, onder wie de pandhouder zelf, een rangregeling verzoeken overeenkomstig de voorgaande artikelen van deze afdeling. Indien de pandhouder zelf aan de vereisten van artikel 445 voldoet, kan hij zichzelf als bewaarder aanwijzen.

3. De rangregeling betreft het overeenkomstig het tweede lid in bewaring gegeven bedrag, mits de pandhouder binnen de in artikel 482 bedoelde termijn aan de rechter-commissaris de stukken ter hand stelt waaruit van de verantwoording van het gestorte bedrag blijkt, en binnen de in artikel 484 bedoelde termijn geen tegenspraak ter zake van het door de pandhouder afgehouden bedrag wordt gedaan.

4. Blijkt na tegenspraak de pandhouder volgens de definitief geworden staat teveel van de netto-opbrengst te hebben afgehouden, dan gelast de rechter-commissaris, desverlangd, bij een in executoriale vorm afgegeven bevelschrift dat door ieder bij genoemde staat batig gerangschikte kan worden geëxecuteerd, de pandhouder het tekort tegen kwijting aan de in het tweede lid bedoelde bewaarder uit te keren.

5. Heeft de pandhouder overeenkomstig artikel 482 rangschikking van zijn vordering gevorderd of blijkt hij na tegenspraak teveel te hebben afgehouden, dan draagt hij in de kosten van de rangregeling bij. In andere gevallen worden de kosten van de in de rangregeling betrokken pandhouder hem vergoed door degenen die zijn verantwoording betwist hebben. Desverlangd geeft de rechter-commissaris een desbetreffend bevelschrift in executoriale vorm uit.

6. Indien belanghebbenden vóór de totstandkoming van een rangregeling alsnog over de verdeling overeenstemming bereiken en daarvan uit een onderhandse of authentieke akte doen blijken, keert de bewaarder ieder het hem volgens deze akte toekomende uit.

Artikel 490c

1. Een executant die betaling heeft ontvangen, is verplicht, desverlangd, aan hem wiens goed is verkocht, en aan de schuldenaar binnen één maand na de betaling rekening en verantwoording te doen.

2. Een schuldeiser die in de rangregeling is begrepen, kan binnen een maand na de sluiting daarvan een gelijke rekening en verantwoording vragen, indien hij daarbij een rechtstreeks belang heeft.

Artikel 490d

Beschikkingen van de rechter-commissaris krachtens deze afdeling zijn niet vatbaar voor hoger beroep.

AFDELING 4

Executie tot afgifte van roerende zaken die geen registergoederen zijn

Artikel 491

1. De executie tot afgifte van een roerende zaak die geen registergoed is, vangt aan met een bevel als bedoeld in artikel 439, welk artikel van overeenkomstige toepassing is, behoudens dat de in het eerste lid van dat artikel bedoelde termijn niet hoeft te worden in acht genomen ter zake van de executie van vonnissen en beschikkingen die uitvoerbaar bij voorraad zijn verklaard.
2. De executie geschiedt doordat de deurwaarder de zaak onder zich neemt en afgeeft aan degene die haar krachtens de executorialie titel moet ontvangen. Hij maakt van een en ander onverwijld proces-verbaal op.
3. De artikelen 440 en 443 tot en met 444b zijn van overeenkomstige toepassing, met dien verstande dat voor de toepassing van artikel 444b de waarde van de zaak in de plaats treedt van het bedrag van de vordering waarvoor beslag is gelegd.

Artikel 492

1. Ter inleiding van de toepassing van artikel 491 kan de deurwaarder op de zaak beslag tot verkrijging van afgifte leggen. De in artikel 439, eerste lid, bedoelde termijn hoeft daarbij niet in acht te worden genomen.
2. Indien de deurwaarder bevindt dat de zaak reeds in beslag is genomen, is artikel 491 niet van toepassing, maar kan de deurwaarder daarop overeenkomstig het eerste lid eveneens beslag leggen. Hij is verplicht dit beslag onverwijld te betekenen aan de deurwaarder die het reeds liggende beslag heeft gelegd.
3. De artikelen 440, 443 tot en met 446, 451, 453a en 455 zijn van overeenkomstige toepassing, met inachtneming van de volgende bepalingen van deze afdeling. Voor de toepassing van artikel 444b treedt de waarde van de in beslag te nemen zaak in de plaats van het bedrag van de vordering waarvoor het beslag is gelegd. De artikelen 445 en 446 worden niet toegepast, zolang de zaak zich reeds in gerechtelijke bewaring bevindt. Artikel 455 is alleen van toepassing voor zover het recht op afgifte mede de daar bedoelde baten betreft.
4. Indien geen ander beslag daaraan in de weg staat, kan de deurwaarder alsnog artikel 491 toepassen. Het door hem gelegde beslag eindigt daardoor.

Artikel 493

Betreft het recht op afgifte een of meer naar de soort bepaalde zaken, dan neemt de deurwaarder een aan dat recht beantwoordende hoeveelheid zaken van die soort onder zich of in beslag, uit te kiezen door de deurwaarder, tenzij de geëxecuteerde tijdig van een hem toekomende bevoegdheid tot kiezen gebruik maakt.

Artikel 494

1. Betreft het recht op afgifte te velde staande vruchten en beplantingen van een onroerende zaak, dan kan uit dien hoofde beslag worden gelegd op de zaak of het zakelijk recht van degene jegens wie dit recht bestaat, zulks overeenkomstig de bepalingen betreffende beslag op onroerende zaken, maar met vermelding in het proces-verbaal dat het beslag slechts ten aanzien van die vruchten of beplantingen zijn werking heeft.
2. Het beslag komt op de vruchten of beplantingen te rusten, zodra deze zijn afgescheiden. Zodra alle vruchten of beplantingen waarop het beslag betrekking heeft zijn afgescheiden, vervalt het beslag op de zaak of het zakelijk recht.
3. Artikel 451 is, mede ter zake van de inoogting, van overeenkomstige toepassing.

Artikel 495

1. Betreft het recht op afgifte een orderpapier, dan is artikel 474a, tweede lid, van overeenkomstige toepassing.

2. Betreft het recht op afgifte een toonder- of orderpapier en is aan het daaruit voortvloeiende recht stemrecht verbonden, dan is artikel 474ba van overeenkomstige toepassing, tenzij het stemrecht blijkens de executoriale titel aan de executant toekomt.

Artikel 496

1. Betreft het een executie tot afgifte op vordering van een pandhouder als bedoeld in artikel 237, derde lid, van Boek 3 van het Burgerlijk Wetboek, dan geeft de deurwaarder de zaak af aan de pandhouder of derde in wiens macht de zaak moet worden gebracht.
2. Is het pandrecht uit hoofde waarvan de afgifte geëist wordt, niet bij een authentieke akte gevestigd, dan kan de deurwaarder de zaak slechts onder zich nemen of in beslag nemen met verloop van de rechter in eerste aanleg binnen wiens rechtsgebied de zaak zich bevindt. Het verloop wordt verzocht bij een verzoekschrift waarbij de pandakte wordt overgelegd. De rechter in eerste aanleg beslist na summier onderzoek. Het verloop en het verzoekschrift worden, met het in artikel 491, tweede lid, bedoelde proces-verbaal, aan de pandgever betekend. Tegen het verloop staat geen hogere voorziening open.
3. Is op de zaak reeds beslag gelegd, dan kan de deurwaarder haar met handhaving van het beslag niettemin onder zich nemen, mits de pandhouder tevens overeenkomstig artikel 461a de executie van de beslaglegger overneemt. Hij betekent de in de vierde volzin van het tweede lid bedoelde stukken onverwijld mede aan de deurwaarder die het beslag heeft gelegd.

Artikel 497

1. Bij samenloop van een beslag tot verkrijging van afgifte met een ander beslag, al of niet van dezelfde aard, kan de meest gereede partij zich overeenkomstig artikel 438 tot de rechter wenden.
2. Wordt op een zaak zowel beslag tot verkrijging van afgifte gelegd als tot verhaal van een geldvordering, dan geldt het beslag tot verkrijging van afgifte, zo nodig, tevens als een als tweede gelegd executoriaal beslag tot verhaal van de vordering tot vervangende schadevergoeding wegens uitblijven van de afgifte.
3. Een beslag tot verhaal van een vordering tot vervangende schadevergoeding wegens het uitblijven van afgifte van een zaak kan niet tegen de legger van een beslag tot verkrijging van afgifte van die zaak worden ingeroepen, indien deze andere goederen van de beslagene aanwijst die voor deze vordering voldoende verhaal bieden.

Artikel 498

Zolang de afgifte nog niet heeft plaatsgevonden, kan ieder wiens recht op de zaak de executant moet eerbiedigen, zich tegen de afgifte verzetten.

Artikel 499

Bevindt de zaak zich onder een derde die tegen de afgifte geen bezwaar maakt of zich niet te goeder trouw tegen een vordering tot afgifte aan de geëxecuteerde zou kunnen verzetten, dan geschiedt de executie overeenkomstig de voorgaande artikelen van deze afdeling. De afgifte aan de executant geldt mede als afgifte van de derde aan de geëxecuteerde.

Artikel 500

Tot afgifte van een zaak die zich onder een derde bevindt, kan ook derdenbeslag gelegd worden. De artikelen 475 tot en met 479 zijn van overeenkomstige toepassing. Het exploit van beslaglegging houdt in om de afgifte van welke zaak of zaken het gaat. De verklaring van de derde, bedoeld in artikel 476a, betreft uitsluitend deze zaak of zaken.

TITEL 3

De gerechtelijke tenuitvoerlegging op onroerende zaken

AFDELING 1

Executoriaal beslag op onroerende zaken

Artikel 502

1. Het beslag op onroerende zaken moet worden voorafgegaan door een exploit van een deurwaarder, houdende bevel om binnen twee dagen aan de executoriale titel te voldoen. Eerst na verloop van die termijn kan het beslag worden gelegd. Indien daartoe gronden zijn, kan de rechter in eerste aanleg, ook op mondeling verzoek van de deurwaarder, die termijn inkorten.

2. Het bevel maakt melding van de titel uit kracht waarvan de vervolging plaats heeft, en drukt uit dat bij gebreke van betaling zal worden overgegaan tot executoriale maatregelen tegen de onroerende zaken van de geëxecuteerde, zulks op straffe van nietigheid van het exploit.
3. Indien bij het betekenen van de executoriale titel tevens het voorgeschreven bevel is gedaan, wordt geen afzonderlijk bevel vereist.
4. Bij het bevel of de betekening moet de executant tot het einde van de executie woonplaats kiezen ten kantore van de deurwaarder, zulks op straffe van nietigheid van het exploit. Tevens kan woonplaats worden gekozen hier te lande ten kantore van een advocaat.

Artikel 503

Indien de schuldeiser een jaar na het bevel heeft laten verlopen, zal hij gehouden zijn het bevel te vernieuwen.

Artikel 504

1. Het beslag geschiedt bij een proces-verbaal van een deurwaarder dat, behalve de gewone formaliteiten, op straffe van nietigheid inhoudt:
 - a. de vermelding van de voornamen, naam en woonplaats van de executant en de naam, en zonodig de voornamen, en woonplaats van de geëxecuteerde;
 - b. de vermelding van de titel uit hoofde waarvan het beslag wordt gelegd;
 - c. de aard van de in beslag genomen onroerende zaken, hun kadastrale aanduiding, en, indien zij buiten de bebouwde kom zijn gelegen, zoveel mogelijk de grootte;
 - d. indien het beslag wordt gelegd buiten het rechtsgebied waarin overeenkomstig artikel 502, vierde lid, woonplaats is gekozen, een keuze van woonplaats ten kantore van de deurwaarder die het beslag legt.
2. In het proces-verbaal kan tevens een notaris worden aangewezen ten overstaan van wie de verkoop zal geschieden. In dat geval wordt in plaats van bij de deurwaarder, woonplaats bij de notaris gekozen.

Artikel 504a

1. Het beslag kan slechts worden gelegd voor een vordering waarvan het geldelijk beloop bepaalbaar is.
2. Zolang de vordering niet is vereffend, kan niet tot executoriale verkoop worden overgegaan.

Artikel 505

1. Het proces-verbaal van inbeslagneming wordt in de in titel 1, afdeling 2, van Boek 3 van het Burgerlijk Wetboek bedoelde openbare registers ingeschreven. Een afschrift van het proces-verbaal wordt op straffe van nietigheid van het beslag niet later dan drie dagen na de inschrijving aan de geëxecuteerde betekend.
2. Een vervreemding, bezwaring, onderbewindstelling of verhuring, totstandgekomen na de inschrijving van het proces-verbaal, kan niet tegen de beslaglegger worden ingeroepen.
3. Indien de akte betreffende de vervreemding of bezwaring vóór de inschrijving van het beslag reeds was verleden, kan de vervreemding of bezwaring nog tegen de beslaglegger worden ingeroepen, mits de inschrijving van deze akte uiterlijk geschiedt de eerste dag waarop het kantoor van de bewaarder van de openbare registers na de dag van de inschrijving van het beslag voor het publiek opengesteld is.

Artikel 506

1. De geëxecuteerde is verplicht de in beslag genomen zaken in goede staat te houden.
2. De rechter in eerste aanleg kan op verzoek van een beslaglegger een gerechtelijke bewaarder van de zaak aanstellen.
3. Tegen een aanstelling staat geen hogere voorziening open.

Artikel 507

1. Vruchten en beplantingen die ten tijde van de inschrijving zich nog op of in de zaak bevinden of te velde staan en vóór de verkoop worden geoogst, vallen mede onder het beslag, tenzij daarop rechten of beslagen van derden rusten, daaronder begrepen het pandrecht, bedoeld in artikel 237, vierde lid, van Boek 3 van het Burgerlijk Wetboek.
2. Artikel 451 is, mede ter zake van de inoogsting, van toepassing.
3. Na de betekening van het ingeschreven beslag aan de huurder valt de aan de geëxecuteerde nog verschuldigde huur onder het beslag en moet zij worden betaald aan de notaris ten overstaan van wie de executie zal plaatsvinden, mits dit bij de betekening uitdrukkelijk aan de huurder, met opgave van de plaats van betaling, wordt meegedeeld en behoudens de rechten van derden, die de executant moet eerbiedigen. Hetgeen aan de notaris wordt betaald, wordt

gerekend tot de in artikel 551 bedoelde opbrengst van de zaak. De artikelen 475i, 476 en 478 zijn van overeenkomstige toepassing.

4. Het derde lid is van overeenkomstige toepassing op hetgeen aan de geëxecuteerde verschuldigd is als canon uit hoofde van een erfpacht, als solarium uit hoofde van een opstalrecht of als retributie uit hoofde van een erfdienstbaarheid, of als tegenprestatie ter zake van een kwalitatieve verplichting als bedoeld in artikel 252, vierde lid, van Boek 6 van het Burgerlijk Wetboek.

Artikel 507a

1. Eveneens vallen onder het beslag vorderingen tot vergoeding die na de inschrijving in de plaats van de zaak zijn getreden, daaronder begrepen vorderingen ter zake van waardevermindering van de zaak.

2. Zij moeten met overeenkomstige toepassing van artikel 507, derde lid, aan de notaris worden voldaan, behoudens de rechten van derden, die de executant moet eerbiedigen.

Artikel 508

Rusten op de in beslag genomen zaak een of meer hypotheeken, dan doet de beslaglegger het door hem gelegde beslag uiterlijk binnen vier dagen na de inschrijving in de desbetreffende openbare registers aan de hypotheekhouders betekenen; de betekening mag geschieden aan de door deze overeenkomstig artikel 260, eerste lid, derde volzin, van Boek 3 van het Burgerlijk Wetboek gekozen woonplaats.

Artikel 509

1. Indien een hypotheekhouder die uit hoofde van zijn recht bevoegd is tot executoriale verkoop, de executie wil overnemen en dit binnen twee weken nadat het beslag aan hem is betekend, aanzegt aan de executant met inachtneming van artikel 544, tweede lid, geschiedt de executie verder door de hypotheekhouder en zijn de desbetreffende bepalingen van toepassing.

2. Zijn er meer hypotheekhouders, dan komt deze bevoegdheid toe aan de hoogst gerangschikte hypotheekhouder die de in het eerste lid bedoelde aanzegging heeft gedaan.

3. Wordt niet binnen twee weken een aanzegging gedaan, dan is de beslaglegger bevoegd de executie voort te zetten.

Artikel 513

1. Indien meer schuldeisers op dezelfde zaak beslag hebben gelegd, vindt de executie plaats op de vervolging van degene die het eerst overeenkomstig artikel 505, eerste lid, het proces-verbaal van beslag heeft doen inschrijven.

2. De rechter in eerste aanleg binnen wiens rechtsgebied de zaak geheel of grotendeels is gelegen, kan op verzoek van een schuldeiser wiens proces-verbaal later is ingeschreven, bepalen dat deze de executie zal overnemen:

a. in geval van arglist van de schuldeiser wiens proces-verbaal het eerst is ingeschreven, of samenspanning van deze met de geëxecuteerde;

b. indien deze schuldeiser de executie niet met redelijke spoed voortzet.

3. Tegen een beschikking krachtens het tweede lid staat geen hogere voorziening open.

4. Bij toepassing van het tweede lid wordt de overneming bij exploit aan de geëxecuteerde aangezegd.

Artikel 513a

De inschrijving van het beslag kan worden doorgehaald met toepassing van de artikelen 28 en 29 van Boek 3 van het Burgerlijk Wetboek, met dien verstande dat de bewaarder mede tot doorhaling wordt gemachtigd door:

a. een ingeschreven schriftelijke verklaring van de deurwaarder dat hij in opdracht van de executant het beslag opheft, of dat het beslag is vervallen;

b. een overeenkomstig artikel 17, eerste lid, onderdeel e, van Boek 3 van het Burgerlijk Wetboek ingeschreven rechterlijke uitspraak die tot opheffing van het beslag strekt.

AFDELING 2

Executoriale verkoop van onroerende zaken

Artikel 514

1. De executoriale verkoop geschiedt ten overstaan van een bevoegde notaris.

2. Zo de notaris niet reeds in het proces-verbaal van inbeslagneming is aangewezen, geschiedt de aanwijzing bij exploit aan de geëxecuteerde. Hetzelfde geldt voor de vervanging van een reeds aangewezen notaris.

3. Bij het exploit kiest de executant op straffe van nietigheid woonplaats ten kantore van de aangewezen notaris.

Artikel 515

1. De notaris stelt binnen twee weken na zijn aanwijzing of, zo er hypothecaire inschrijvingen zijn, binnen twee weken na het ongebruikt verstrijken van de in artikel 509, eerste lid, bedoelde termijn, plaats, dag en uur van de verkoop vast.

2. Hij deelt schriftelijk plaats, dag en uur van de verkoop mede aan de geëxecuteerde en aan alle in artikel 551 bedoelde beperkt gerechtigden en schuldeisers, een en ander aan de hand van een door de bewaarder van de openbare registers af te geven getuigschrift, waarin de inschrijvingen en de boekingen in de registers van voorlopige aantekeningen worden vermeld, die daartoe van belang zijn.

Artikel 516

1. Geen verkoop kan plaatsvinden dan na verloop van 30 dagen nadat zij door aanplakking volgens plaatselijk gebruik en door aankondiging in een plaatselijk verspreid dagblad is bekendgemaakt.

2. In de bekendmakingen wordt vermeld dat het een executoriale verkoop betreft.

Artikel 517

1. De notaris stelt de veilingvoorwaarden vast, zulks in overleg met de executant en met inachtneming van artikel 519. Ten minste acht dagen voor de verkoop doet hij de in artikel 515, tweede lid, bedoelde ingeschrevenen en latere beslagleggers hiervan mededeling, met toezending van een exemplaar van deze condities, en legt hij tevens een exemplaar daarvan te zijnen kantore neder ter inzage voor het publiek.

2. Op verlangen van ieder van de voormelde belanghebbenden kunnen de veilingvoorwaarden tevens inhouden dat de zaak wordt verkocht vrij van daarop rustende rechten of beperkingen, die niet tegen het recht van deze belanghebbende kunnen worden ingeroepen.

Artikel 518

1. Geschillen over de veilingvoorwaarden, over de wijze van verkoop of over plaats, dag of uur daarvan worden op verzoek van de meest gereede partij of van de notaris beslist door de rechter in eerste aanleg in wiens rechtsgebied de zaken geheel of grotendeels zijn gelegen, onverminderd de bevoegdheid van degenen wier rechten bij de executie niet worden geëerbiedigd, zich daartegen overeenkomstig artikel 538 te verzetten.

2. Tegen beschikkingen krachtens het eerste lid staat geen hogere voorziening open.

Artikel 519

De verkoop vindt in het openbaar plaats, eerst bij opbod en vervolgens bij afmijning.

Artikel 520

1. De executant kan onroerende zaken die in verschillende rechtsgebieden zijn gelegen, slechts gezamenlijk voor één prijs verkopen, indien zij te zamen worden geëxploiteerd of door alle belanghebbenden bij de opbrengst gezamenlijke verkoop is overeengekomen.

2. Is zulks niet overeengekomen, dan kan de rechter in eerste aanleg binnen wiens rechtsgebied de zaken grotendeels zijn gelegen, op verzoek van de meest gereede partij of van de notaris bepalen dat de zaken gezamenlijk zullen worden verkocht.

3. Tegen beschikkingen krachtens het tweede lid staat geen hogere voorziening open.

Artikel 521

Heeft de executant voor de schuld waarvoor hij beslag heeft gelegd, tevens hypotheek op andere onroerende zaken of op beperkte rechten daarop, dan mag hij de in beslag genomen zaken slechts verkopen indien de aan hem verhypothekerde goederen ontoereikend zijn.

Artikel 522

Indien meer onroerende zaken in dezelfde inbeslagneming zijn vervat en de opbrengst van het verkochte toereikend is om de executant, de beperkt gerechtigden wier recht vervalt, en de andere beslagleggers op deze zaken, met de kosten, te voldoen, gaat de notaris met de verkoop van de overige zaken niet verder, tenzij de geëxecuteerde verklaart die verkoop te verlangen.

Artikel 523

De notaris is verplicht, voor zover hem dit mogelijk is, uiterlijk op de dag na de verkoop, van de verkoop schriftelijk kennis te geven aan de geëxecuteerde en aan alle in artikel 551 bedoelde beperkt gerechtigden en schuldeisers.

Artikel 524

De koper is gehouden de koopprijs te voldoen in handen van de notaris. Deze voldoet daaruit de kosten van de executie.

Artikel 525

1. De koper verkrijgt het recht op de verkochte zaken door inschrijving van het proces-verbaal van toewijzing.
2. De bewaarder van de openbare registers weigert inschrijving, indien niet tevens een verklaring van de notaris wordt overgelegd dat de koopprijs in zijn handen is gestort, en, zo het gaat om een verkoop als bedoeld in artikel 477b, tweede lid, tevens een schriftelijke verklaring van de derde dat hij de zaak ter beschikking heeft gesteld van de deurwaarder die het beslag onder de derde heeft gelegd.
3. De geëxecuteerde wordt op vertoon van het proces-verbaal genoodzaakt tot ontruiming op de wijze, bepaald in de artikelen 556 en 557.

Artikel 526

1. Artikel 273 van Boek 3 van het Burgerlijk Wetboek is van toepassing.
2. Op de in artikel 273 van Boek 3 van het Burgerlijk Wetboek aangegeven wijze vervallen ook beperkte rechten die wel tegen de verkoper ingeroepen kunnen worden, indien de zaak vrij van deze rechten is verkocht overeenkomstig artikel 517, tweede lid.

Artikel 527

Schiet de koper tekort in de nakoming van de koopovereenkomst, dan mag de executant ten laste van de koper de verkochte zaak, met inachtneming van de artikelen 514 en volgende, wederom verkopen. De executant is tot deze verkoop gehouden, indien een van de bij de opbrengst direct belanghebbenden dit verlangt.

Artikel 528

De koper kan deze nieuwe verkoop voorkomen door vóór de verkoop alsnog aan de koopovereenkomst te voldoen en de met betrekking tot deze nieuwe verkoop reeds gemaakte kosten te betalen met aanbod van zekerheid voor zover deze nog niet bekend zijn.

Artikel 529

De koper die in de nakoming van de koopovereenkomst tekortschiet, is aansprakelijk voor het verschil tussen de prijs waarvoor hij de zaak heeft gekocht en die van de nieuwe verkoop, zonder dat hij nochtans het meerdere dat deze laatste verkoop heeft opgebracht, kan vorderen; dit meerdere wordt aan de schuldeisers, of zo die niet meer te vorderen hebben, aan degenen tegen wie het beslag gedaan is, betaald.

AFDELING 3

Opvordering door derden

Artikel 538

1. Treft het beslag een zaak die geheel of ten dele aan een ander toebehoort of waarop een recht van een ander rust dat de executant moet eerbiedigen, dan kan deze ander zich tegen verkoop waarbij zijn recht niet in acht wordt genomen, tot op het tijdstip van de verkoop verzetten.
2. De eiser die in het ongelijk wordt gesteld, wordt, op vordering van de executant, zo daartoe gronden zijn, tot schadevergoeding veroordeeld.

Artikel 539

De notaris aan wie een oproeping als bedoeld in artikel 538, betekend wordt, met een door de deurwaarder voor eensluidend getekend afschrift van de vordering, is bevoegd de verkoop van alle bij de executie betrokken zaken op te schorten, totdat de rechter in eerste aanleg omtrent de schorsing van de executie heeft beslist op vordering van de meest gerede partij of op verlangen van de notaris, die zich daartoe bij de rechter in eerste aanleg kan vervoegen.

Artikel 540

Indien de verkoop door het verzet is vertraagd, kan deze niet plaatsvinden dan nadat de in artikel 516 bedoelde bekendmakingen opnieuw hebben plaatsgevonden en de daar bedoelde termijn opnieuw in acht is genomen.

AFDELING 4

Executie door een hypotheekhouder

Artikel 544

1. De hypotheekhouder is verplicht de executie te doen inleiden door een aanzegging daarvan of van de in artikel 509 bedoelde overneming aan de hypotheekgever, de schuldenaar en hen wier recht of beslag uit de registers blijkt en wier recht door de executoriale verkoop zal tenietgaan of vervallen.
2. De aanzegging van de executie of de overneming daarvan geschiedt bij exploit van een deurwaarder en houdt in:
 - a. zo nauwkeurig mogelijk het bedrag waarvoor de hypotheekhouder uit hoofde van zijn recht tot executie wil overgaan, en de ter zake tot het tijdstip van de aanzegging reeds gemaakte kosten;
 - b. de aanwijzing van de notaris ten overstaan van wie de verkoop zal plaatsvinden.
3. Een hypotheekhouder kan de executie ook overnemen van een andere hypotheekhouder, wiens recht in rang na het zijne komt, door binnen twee weken nadat hem de aanzegging is gedaan, van de overneming aanzegging te doen. Artikel 509 is van overeenkomstige toepassing. Het eerste en het tweede lid worden opnieuw in acht genomen.

Artikel 545

1. Indien de hypotheekhouder in gebreke blijft de executie met redelijke spoed voort te zetten, kan elke beslaglegger of hypotheekhouder aan de rechter in eerste aanleg binnen wiens rechtsgebied de zaken geheel of grotendeels zijn gelegen, verzoeken een termijn vast te stellen waarbinnen de hypotheekhouder tot de verkoop of tot indiening van een verzoek tot onderhandse verkoop moet overgaan.
2. Bij overschrijding van de termijn wordt de executie voortgezet door de verzoeker met de hoogst gerangschikte hypotheek of, zo onder de verzoekers geen hypotheekhouder is, door de schuldeiser wiens beslag het eerst is ingeschreven.
3. Tegen een beschikking krachtens het eerste lid staat geen hogere voorziening open.

Artikel 546

De artikelen 514, tweede lid, tweede volzin, en derde lid, 515 tot en met 520, 522, 523, 525, 526, tweede lid, en 527 tot en met 529 zijn ook bij executie door een hypotheekhouder van toepassing, met inachtneming van de volgende artikelen van deze afdeling.

Artikel 547

1. De in artikel 515 bedoelde termijn loopt vanaf de dag van de in artikel 544 bedoelde aanzegging aan de hypotheekgever.
2. In de in artikel 516 bedoelde aanplakking en aankondiging dient tevens te zijn opgenomen dat tot twee weken vóór de voor de verkoop bepaalde dag ondershands op de te executeren zaken kan worden geboden bij een aan de notaris gericht geschrift.
3. De notaris geeft van de binnengekomen biedingen onverwijld afschrift aan de executant en de geëxecuteerde.

Artikel 548

1. Tot één week vóór de voor de verkoop bepaalde dag kan bij de rechter in eerste aanleg het in artikel 268, tweede lid, van Boek 3 van het Burgerlijk Wetboek bedoelde verzoek dat de verkoop ondershands zal geschieden, worden ingediend.
2. Dit verzoek kan uitsluitend worden gedaan, indien tevens een volledige koopakte wordt overgelegd, zij het dat, indien het verzoek niet door de executant wordt gedaan, de akte niet door of namens hem ondertekend behoeft te zijn. Tevens dienen in afschrift te worden overgelegd de biedingen die bij de notaris zijn binnengekomen, dan wel een verklaring van de notaris dat hij zulke biedingen niet heeft ontvangen.
3. Bij verzoekschrift wordt voorts een lijst overgelegd van de in artikel 544 bedoelde belanghebbenden. De griffier deelt hun onverwijld mede dat het verzoek is gedaan, en dat zij op hun verlangen door de rechter kunnen worden gehoord.

4. Door tijdige indiening van het verzoek vervalt de voor de openbare verkoop bepaalde dag. Wordt het verzoek afgewezen, dan bepaalt de rechter tevens de dag waarop de openbare verkoop zal plaatsvinden. Deze verkoop zal ten minste twee weken tevoren op de in artikel 516 bedoelde wijze worden bekendgemaakt. De rechter kan de verzoeker in de kosten van de bekendmaking veroordelen, onverminderd diens verplichting de door het verzoek ontstane schade te vergoeden, zo daartoe gronden zijn.

AFDELING 5

De verdeling van de opbrengst van de executie

Artikel 551

1. Indien er geen andere schuldeiser is die op het geëxecuteerde of op de koopprijs beslag heeft gelegd, en evenmin door de executie een beperkt recht vervalt, draagt de notaris aan de executant uit de netto-opbrengst van de zaak af hetgeen aan deze blijkt een door hem te dien aanzien aan de notaris afgelegde verklaring krachtens zijn executoriale titel toekomt; het overschot keert de notaris uit aan de geëxecuteerde.
2. Indien er wel schuldeisers of beperkt gerechtigden zijn als in het eerste lid bedoeld, dan wel de in dat lid bedoelde verklaring wordt betwist of de notaris ernstige reden heeft te vermoeden dat zij onjuist is, stort de notaris de netto-opbrengst onverwijld bij een door hem aangewezen bewaarder die aan de in artikel 445 bedoelde vereisten voldoet.
3. Wanneer de schuldeisers die op de zaak of op de koopprijs beslag hebben gelegd, de beperkt gerechtigden wier recht door de executie vervalt, en de geëxecuteerde het vóór de betaaldag van de koopsom omtrent de verdeling van de te storten som eens zijn geworden, blijft de storting achterwege en keert de notaris aan ieder het hem toekomende uit.
4. In geval van executie door een hypotheekhouder is niet dit artikel, maar artikel 270 van Boek 3 van het Burgerlijk Wetboek van toepassing.
5. Van dit artikel kan in de koopvoorwaarden niet worden afgeweken.

Artikel 551a

1. Na de betaling van de koopprijs is ieder van de in artikel 551, derde lid, genoemde belanghebbenden bevoegd een gerechtelijke rangregeling te verzoeken.
2. Indien deze belanghebbenden met betrekking tot de verdeling alsnog tot overeenstemming komen en daarvan door een authentieke akte doen blijken aan de in artikel 551, tweede lid, bedoelde bewaarder, keert deze aan ieder het hem volgens deze akte toekomende uit.

Artikel 552

1. Een gerechtelijke rangregeling als bedoeld in artikel 551a en in artikel 271 van Boek 3 van het Burgerlijk Wetboek, wordt verzocht aan de rechter in eerste aanleg binnen wiens rechtsgebied zich de geëxecuteerde zaken geheel of grotendeels bevinden.
2. Bij het verzoekschrift wordt gevoegd een door de bewaarder van de openbare registers af te geven getuigschrift, waarin de inschrijvingen en de boekingen in het register van voorlopige aantekeningen worden vermeld die voor de aanwijzing van de in artikel 551 bedoelde belanghebbenden van belang zijn, alsmede een door de notaris af te geven staat van de schuldeisers die beslag hebben gelegd op de opbrengst van de executie of hun vordering ontlenen aan artikel 264, derde lid, van Boek 3 van het Burgerlijk Wetboek.
3. Tegen een benoeming krachtens het eerste lid staat geen hogere voorziening open.
4. Op de rangregeling zijn de artikelen 482 tot en met 490a, 490c en 490d van toepassing.

Artikel 553

1. Indien bij een executoriale verkoop meer onroerende zaken of daarop rustende rechten te zamen, dan wel een of meer onroerende zaken of daarop rustende rechten te zamen met daarbij behorende roerende zaken, als omschreven in artikel 254 van Boek 3 van het Burgerlijk Wetboek, voor één prijs zijn verkocht en er deelnemers aan de rangregeling zijn wier recht of voorrang niet alle verkochte zaken of rechten betreft, deelt ieder van hen alleen mee of alleen met voorrang mee in het gedeelte van de netto-opbrengst dat naar schatting kan worden toegerekend aan de zaken of rechten waarop zijn recht of voorrang betrekking had.
2. In de in artikel 483 bedoelde staat van verdeling zal de rechter-commissaris aan de hand van de overgelegde stukken en zo nodig na verhoor van deskundigen een verdeling overeenkomstig het eerste lid voorstellen.

AFDELING 6

Gedwongen ontruiming

Artikel 555

De gedwongen ontruiming van onroerende zaken moet worden voorafgegaan door een exploit van een deurwaarder, houdende bevel om binnen drie dagen aan de executoriale titel te voldoen. De artikelen 502 en 503 zijn van overeenkomstige toepassing.

Artikel 556

1. De gedwongen ontruiming geschiedt door een deurwaarder.
2. Deze kan zich doen bijstaan door een of twee getuigen, wier naam en woonplaats hij in dat geval in zijn proces-verbaal zal vermelden en die dit stuk mede zullen tekenen.

Artikel 557

Indien de deuren gesloten zijn, of de opening geweigerd wordt, gelijk mede indien geweigerd wordt enige kamer te openen, is artikel 444 van overeenkomstige toepassing.

Artikel 558

Is de executant overeenkomstig artikel 299 van Boek 3 van het Burgerlijk Wetboek gemachtigd ten aanzien van een onroerende zaak zelf datgene te verrichten waartoe nakoming van een jegens hem bestaande verplichting zou hebben geleid, en is daartoe gehele of gedeeltelijke al of niet tijdelijke ontruiming nodig, dan is deze afdeling mede van toepassing.

TITEL 4

De gerechtelijke tenuitvoerlegging van schepen en luchtvaartuigen

AFDELING 1

Executoriaal beslag op en executie van schepen

Artikel 562a

In deze titel wordt onder schepen mede verstaan: schepen in aanbouw.

Artikel 563

1. Het beslag op schepen moet worden voorafgegaan door een aan de eigenaar of boekhouder te betekenen exploit van een deurwaarder, houdende een bevel om binnen 24 uur aan de executoriale titel te voldoen. Eerst na verloop van die termijn kan het beslag worden gelegd.
2. Indien er echter vrees bestaat dat het schip spoedig naar een andere plaats zal vertrekken, kan de rechter in eerste aanleg, ook op mondeling verzoek van de deurwaarder, bepalen dat deze ook zonder voorafgaand bevel tot de inbeslagneming kan overgaan.
3. In dat geval kan, in afwijking van artikel 430, derde lid, de betekening van de titel te zamen met die van het proces-verbaal van inbeslagneming geschieden.

Artikel 564

1. Het beslag op schepen wordt aan boord daarvan gedaan.
2. De deurwaarder kan zich doen bijstaan door een of twee getuigen, wier naam en woonplaats hij in dat geval in het in artikel 565 bedoelde proces-verbaal zal vermelden, en die dat stuk mede zullen ondertekenen.
3. De deurwaarder kan een bewaarder aan boord stellen en de nodige maatregelen nemen om het vertrek van het schip te beletten.
4. Artikel 444 is van overeenkomstige toepassing.

Artikel 565

1. Het beslag geschiedt bij een proces-verbaal van een deurwaarder dat, behalve de gewone formaliteiten, op straffe van nietigheid inhoudt:
 - a. de vermelding van de voornamen, naam en woonplaats van de executant;
 - b. de vermelding van de titel uit hoofde waarvan het beslag wordt gelegd;
 - c. een opgave van het bedrag dat krachtens deze titel aan de executant verschuldigd is;
 - d. de naam en de woonplaats van de eigenaar of de boekhouder, de naam van de kapitein, telkens indien zij bekend zijn, en de naam en woonplaats van hem jegens wie de in onderdeel b bedoelde titel luidt, indien deze een ander is dan de eigenaar;

e. de naam, de soort en de ruimte van het schip en, zo het schip teboekstaat in het register, bedoeld in artikel 193 van Boek 8 van het Burgerlijk Wetboek, de gegevens omschreven in artikel 21, eerste lid, onderdeel c, van de Landsverordening openbare registers;

f. de algemene omschrijving van het scheepstoebehoren.

2. In het proces-verbaal moet de executant tot het einde van de executie woonplaats kiezen hier te lande bij een advocaat of, indien de verkoop dient plaats te vinden met toepassing van artikel 576, bij de deurwaarder of bij een advocaat.

3. Het proces-verbaal wordt binnen acht dagen betekend aan de eigenaar van het schip of, als deze een rederij is en een boekhouder heeft, aan de boekhouder, alsmede aan degene jegens wie de in het eerste lid, onderdeel b, bedoelde titel luidt, indien dit een andere is dan de eigenaar.

4. Indien de eigenaar van het schip of de boekhouder niet bekend is, kan aan de in het derde lid bedoelde eis worden voldaan door het proces-verbaal te betekenen aan boord aan de kapitein of zijn plaatsvervanger; zo deze niet te bereiken zijn, vindt de betekening plaats door een afschrift van het betekende proces-verbaal aan boord van het schip aan te plakken.

5. Artikel 435, derde lid, is niet van toepassing.

Artikel 566

1. Het proces-verbaal van inbeslagneming van schepen die teboekstaan in het in artikel 193 van Boek 8 van het Burgerlijk Wetboek bedoelde register, wordt ingeschreven in de in titel 1, afdeling 2, van Boek 3 van het Burgerlijk Wetboek bedoelde openbare registers.

2. Een vervreemding, bezwaring, onderbewindstelling, verhuring of vervoer, totstandgekomen na de inschrijving van het proces-verbaal, kan niet tegen de beslaglegger worden ingeroepen.

3. De in artikel 565, derde lid, bedoelde betekening dient tevens binnen acht dagen na de inschrijving te geschieden.

4. Artikel 513a is van overeenkomstige toepassing.

Artikel 567

Een inbeslagneming van schepen die niet teboekstaan in het in artikel 193 van Boek 8 van het Burgerlijk Wetboek bedoelde register, heeft tot gevolg dat een vervreemding, bezwaring, onderbewindstelling, verhuring of vervoer, totstandgekomen na de in artikel 565, derde lid, bedoelde betekening, niet tegen de beslaglegger kan worden ingeroepen.

Artikel 568

Indien op een in beslag genomen schip dat teboekstaat in het in artikel 193 van Boek 8 van het Burgerlijk Wetboek bedoelde register, een of meer hypotheeken rusten, zijn de artikelen 508 en 509 van overeenkomstige toepassing.

Artikel 569

1. Indien meer schuldeisers op hetzelfde schip beslag hebben gelegd, vindt de executie plaats op vervolging van degene die het oudste executoriale beslag heeft gelegd.

2. De rechter in eerste aanleg binnen wiens rechtsgebied de verkoop zal plaatsvinden, kan op verzoek van een schuldeiser die later beslag heeft gelegd, bepalen dat deze de executie zal overnemen, indien de executant de executie niet met redelijke spoed voortzet.

3. Tegen een beschikking als bedoeld in het tweede lid, staat geen hogere voorziening open.

4. Bij toepassing van het tweede lid wordt de overneming bij exploit aangezegd aan de in artikel 565, derde en vierde lid, aangewezen personen.

Artikel 571

1. Geen verkoop kan plaatsvinden dan na verloop van twee weken nadat zij is bekendgemaakt door aanplakking volgens plaatselijk gebruik, die in elk geval mede op een in het oog vallende plaats van het schip geschiedt, en door aankondiging in een ter plaatse waar het schip zich bevindt, verspreid dagblad.

2. Geldt het de verkoop van een buitenlands zeeschip, dan wordt, zo mogelijk, een kennisgeving bovendien geplaatst in een of meer door de rechter in eerste aanleg binnen wiens rechtsgebied de verkoop zal plaatsvinden, aan te wijzen nieuwsbladen van het land waartoe het schip behoort.

3. Geldt het de verkoop van een buitenlands zeeschip, dan wordt in plaats van een termijn van twee weken in acht genomen de door de rechter in eerste aanleg te bepalen termijn.

4. De in het tweede en derde lid bedoelde beslissingen van de rechter in eerste aanleg worden gegeven op verzoek van de executant. Tegen toewijzing van het verzoek staat geen hogere voorziening open.

Artikel 572

De in artikel 571 bedoelde aanplakkingen en aankondigingen moeten inhouden:

- a. naar gelang de verkoop zal plaatsvinden met toepassing van artikel 575 of 576: de rechter in eerste aanleg voor wie de verkoop zal plaatsvinden of de naam van de deurwaarder die met de verkoop is belast;
- b. de voornamen, naam en woonplaats van de executant, alsmede de door deze met inachtneming van artikel 565, tweede lid, gekozen woonplaats;
- c. de titel uit hoofde waarvan de verkoop plaatsvindt, en het bedrag dat krachtens deze titel aan de executant verschuldigd is;
- d. de naam en de woonplaats van de eigenaar of de boekhouder van het in beslag genomen schip, indien een en ander bekend is, alsmede van hem jegens wie de in onderdeel c bedoelde titel luidt, indien deze een ander is dan de eigenaar;
- e. de naam van het schip;
- f. de scheepsruimte;
- g. de plaats waar het schip zich bevindt; plaats, dag en uur van de verkoop.

Artikel 575

1. De executoriale verkoop geschiedt voor de rechter in eerste aanleg ter openbare terechtzitting, tenzij artikel 576 van toepassing is. De executant verzoekt daartoe aan de rechter in eerste aanleg binnen wiens rechtsgebied hij bij het beslagexploot woonplaats heeft gekozen, bepaling van dag en uur van de verkoop. De rechter stelt deze vast met inachtneming van de in het tweede lid bedoelde termijnen waarbinnen geen verkoop kan plaatsvinden.
2. De verkoop kan, onverminderd de in artikel 571 voorgeschreven termijn, niet plaatsvinden voordat 30 dagen, dan wel een door de rechter wegens een dringende reden bepaalde kortere termijn, zijn verstreken nadat de executant ter griffie heeft gedeponeerd:
 - a. de veilingvoorwaarden;
 - b. een verklaring van de deurwaarder of van een advocaat dat aan de in artikel 571, eerste lid, voorgeschreven aanplakkingen en aankondigingen is voldaan, waarbij exemplaren daarvan zijn gevoegd;
 - c. een door een advocaat opgestelde en ondertekende lijst van de bekende rechthebbenden en beslagleggers op het schip.
3. De executant deelt onverwijld aan de in het tweede lid, onderdeel c, bedoelde rechthebbenden en beslagleggers schriftelijk dag en uur van de verkoop mee en deponeert ter griffie een verklaring van een advocaat dat aan dit voorschrift is voldaan.
4. Ten minste drie dagen voor de aanvang van de verkoop stelt de rechter een staat van geschatte kosten van de executie op, die op de griffie en ter terechtzitting ter inzage wordt gegeven.
5. De verkoop geschiedt eerst bij opbod en vervolgens bij afmijning. Met betrekking tot de veilingvoorwaarden zijn de artikelen 517, tweede lid, en 518 van overeenkomstige toepassing. De executant geeft schriftelijk van de verkoop kennis aan de geëxecuteerde en de hem bekende rechthebbenden en beslagleggers.
6. Tegen het vonnis van verkoop en toewijzing staat geen hogere voorziening open.
7. Artikel 538 is van overeenkomstige toepassing. De oproeping waarbij het verzet plaatsvindt, wordt mede aan de griffier betekend met een door de deurwaarder voor eensluidend getekend afschrift van de vordering. Deze betekening schorst de executie.
8. De rechter kan op verzoek van de executant nader dag en uur van de verkoop vaststellen. In dat geval vinden de in artikel 571, eerste lid, bedoelde aanplakkingen en aankondigingen opnieuw plaats.

Artikel 575a

De rechter in eerste aanleg kan de termijn van 30 dagen, gesteld in artikel 575, tweede lid, in bijzondere omstandigheden, zo nodig onder het stellen van voorwaarden, verkorten.

Artikel 576

1. De verkoop geschiedt als die van andere roerende zaken, indien het beslag gelegd is op schepen waarvan de bruto-inhoud minder dan 20 kubieke meters of de brutotonnage minder dan 6 bedraagt of, in geval van een schip in aanbouw, zal bedragen, en die niet in het in artikel 193 van Boek 8 van het Burgerlijk Wetboek bedoelde register teboekstaan.
2. De bekendmaking geschiedt door aankondiging in een dagblad, verspreid ter plaatse waar het schip zich bevindt, en door aanplakking naar plaatselijk gebruik en in elk geval op een in het oog vallende plaats van het schip.

Artikel 577

1. De koopprijs wordt gestort in handen van de griffier of de deurwaarder, naar gelang de verkoop plaats heeft gevonden met toepassing van artikel 575 of 576, dan wel bij een door de griffier of deurwaarder aan te wijzen bewaarder die aan de vereisten van artikel 445 voldoet, telkens onverminderd de bevoegdheid van de koper om in afwachting van de betaling voldoende zekerheid te stellen.

2. Bij gebreke van zodanige betaling, bewaring of zekerheidstelling is de executant bevoegd het schip ten laste van de koper, met inachtneming van de artikelen 571 en volgende, wederom te verkopen. De executant is tot deze verkoop gehouden, indien een van de bij de opbrengst direct belanghebbenden dit verlangt.

Artikel 578

1. Door betaling van de koopprijs, onderscheidenlijk zekerheidstelling of inbewaringgeving overeenkomstig artikel 577, eerste lid, wordt het schip bevrijd van de daarop bij voorrang verhaalbare vorderingen en vervallen de daarop gelegde beslagen, alsook de beperkte rechten die niet tegen de verkoper ingeroepen kunnen worden, of ter zake waarvan artikel 517, tweede lid, is toegepast.

2. Ter zake van schepen die teboekstaan in het in artikel 193 van Boek 8 van het Burgerlijk Wetboek bedoelde register is artikel 273, tweede en derde lid, van Boek 3, van het Burgerlijk Wetboek, van overeenkomstige toepassing, met dien verstande dat bevoegd is de rechter in eerste aanleg binnen wiens rechtsgebied de verkoop heeft plaatsgevonden.

Artikel 579

Bij de executie door een hypotheekhouder van een schip dat teboekstaat in het in artikel 193 van Boek 8 van het Burgerlijk Wetboek bedoelde register, zijn de artikelen 544 en 545 van overeenkomstige toepassing. De executie geschiedt voorts met toepassing van de artikelen 571, eerste lid, en 572.

Artikel 580

Op de verdeling van de opbrengst zijn de artikelen 551 tot en met 552 van overeenkomstige toepassing. Is een schip als bedoeld in artikel 576, verkocht, dan zijn de artikelen 480 tot en met 490a, 490c en 490d van toepassing.

Artikel 581

1. Indien bij een executoriale verkoop van een schip voor één prijs mede sloopstoebehoren is verkocht dat ten tijde van de verkoop aan een ander dan de eigenaar van het schip toebehoorde en deze ander de eigendom van het sloopstoebehoren als gevolg van de verkoop verloren heeft, wordt aan hem uit de netto-opbrengst met voorrang boven allen jegens wie hij zijn recht ten tijde van de verkoop kon inroepen, een vergoeding uitgekeerd ten bedrage van de waarde die het sloopstoebehoren ten tijde van de executie naar schatting had.

2. Indien er bij de verdeling van de netto-opbrengst deelnemers aan de rangregeling zijn, wier recht of voorrang niet gelijkelijk schip en sloopstoebehoren betreft, is artikel 553 van overeenkomstige toepassing.

Artikel 582

1. De executie tot afgifte van een schip vangt aan met een bevel als bedoeld in artikel 563, welk artikel van overeenkomstige toepassing is.

2. De executie geschiedt doordat de deurwaarder het schip, zo nodig met overeenkomstige toepassing van de artikelen 556 tot en met 558, onder zich neemt en afgeeft aan degene die het krachtens de executoriale titel moet ontvangen.

3. De artikelen 444 tot en met 444b, 492, eerste, tweede en vierde lid, 497, 499, 500 en 564 zijn van overeenkomstige toepassing, met dien verstande dat voor de toepassing van artikel 444b de waarde van het schip in de plaats treedt van de vordering waarvoor het beslag is gelegd.

AFDELING 2

Executoriaal beslag op en executie van luchtvaartuigen

Artikel 584a

1. De in artikel 1300 van Boek 8 van het Burgerlijk Wetboek opgenomen begripsomschrijvingen gelden ook voor deze afdeling.

2. In deze afdeling wordt voorts verstaan onder:

- a. het Verdrag van Chicago: het op 7 december 1944 te Chicago tot stand gekomen Verdrag inzake de internationale burgerluchtvaart (Stb. 1947, H 165, P.B. 1947, 133);
- b. nationaliteitsregister: een register als bedoeld in artikel 17 van het Verdrag van Chicago.

Artikel 584b

1. Het beslag op een in het register of in een verdragsregister teboekstaand luchtvaartuig moet worden voorafgegaan door een aan de geëxecuteerde te betekenen exploit van een deurwaarder, houdende een bevel om binnen 24 uur aan de executoriale titel te voldoen. Eerst na verloop van die termijn kan het beslag worden gelegd.
2. De rechter in eerste aanleg kan, ook op mondeling verzoek van de deurwaarder, bepalen dat deze ook zonder voorafgaand bevel tot inbeslagneming kan overgaan.
3. In een geval als bedoeld in het tweede lid, kan, in afwijking van artikel 430, derde lid, de betekening van de titel te zamen met die van het proces-verbaal van inbeslagneming geschieden.

Artikel 584c

1. De deurwaarder legt het beslag ter plaatse waar het luchtvaartuig zich bevindt, bij een proces-verbaal dat, behalve de gewone formaliteiten, op straffe van nietigheid inhoudt:
 - a. de vermelding van de voornamen, naam en woonplaats van de executant en de naam, en zonodig de voornamen, en woonplaats van de geëxecuteerde;
 - b. de vermelding van de titel uit hoofde waarvan het beslag wordt gelegd;
 - c. een opgave van de vordering waarvoor het beslag wordt gelegd;
 - d. de kentekenen van het luchtvaartuig en een korte aanduiding van de inhoud van het bewijs van inschrijving, bedoeld in artikel 29 van het Verdrag van Chicago, dan wel de vermelding dat dit hem, deurwaarder, bij navraag niet is vertoond;
 - e. het adres van de in artikel III, eerste lid, van het Verdrag van Genève bedoelde dienst;
 - f. een keuze van woonplaats ten kantore van de deurwaarder die het beslag legt en, desgewenst, hier te lande ten kantore van een advocaat.
2. De deurwaarder kan zich doen bijstaan door een of twee getuigen, wier naam en woonplaats hij in dat geval in het proces-verbaal zal vermelden en die dit stuk mede zullen ondertekenen.
3. De deurwaarder neemt de nodige maatregelen om vertrek van het luchtvaartuig te beletten. Hij is gerechtigd het luchtvaartuig of enig onderdeel daarvan in gerechtelijke bewaring te geven, waartoe hij tot verplaatsing hier te lande mag overgaan. De artikelen 445, tweede volzin, en 446, tweede lid, zijn van overeenkomstige toepassing.

Artikel 584d

1. Indien beslag is gelegd op een in het register teboekstaand luchtvaartuig, wordt het proces-verbaal van inbeslagneming in de in titel 1, afdeling 2, van Boek 3 van het Burgerlijk Wetboek bedoelde openbare registers ingeschreven.
2. Indien beslag is gelegd op een in een verdragsregister teboekstaand luchtvaartuig, zendt de deurwaarder een door hem gewaarmerkt afschrift van het proces-verbaal ten spoedigste rechtstreeks aangetekend en zo mogelijk per luchtpost naar de in artikel III, eerste lid, van het Verdrag van Genève bedoelde dienst, alsmede aan de bewaarder van het nationaliteitsregister waar het luchtvaartuig is ingeschreven.
3. In elk geval wordt het proces-verbaal van beslag op straffe van nietigheid binnen drie dagen na het leggen daarvan aan de geëxecuteerde betekend.

Artikel 584e

Een vervreemding, bezwaring of onderbewindstelling, tot stand gebracht na de inschrijving in de openbare registers, kan niet tegen de beslaglegger of de koper ter executie worden ingeroepen, wanneer deze totstandbrenging geschiedde door de geëxecuteerde terwijl hij kennis droeg van het beslag.

Artikel 584f

1. De beslaglegger legt op de griffie van het gerecht in eerste aanleg binnen welks rechtsgebied het luchtvaartuig zich dan bevindt, neer een afschrift van het proces-verbaal van inbeslagneming, alsmede een uittreksel uit de registratie voor luchtvaartuigen, behelzende alle met betrekking tot het luchtvaartuig bestaande teboekstellingen en aantekeningen, voor zover deze nog niet zijn doorgehaald, dan wel een soortgelijk uittreksel uit het verdragsregister.
2. De beslaglegger verzoekt voorts aan de president van het Hof van Justitie:
 - a. benoeming van een rechter-commissaris voor de verificatie van de rechten waaraan het luchtvaartuig is onderworpen, en van de vorderingen die daarop verhaalbaar zijn;

- b. vaststelling van plaats, dag en uur van de verkoop en de toewijzing, welke dag ten minste een week na de dagtekening van de beschikking van de president moet liggen;
- c. vaststelling van de dag vóór welke zij die beweren rechten en vorderingen als bedoeld in onderdeel a, te bezitten, deze bij de rechter-commissaris moeten kenbaar maken, welke dag mag niet meer dan vier weken voor de dag van de verkoop moet liggen.
3. Ten minste zes weken vóór de voor de verkoop bestemde dag brengt de beslaglegger deze ter openbare kennis ter plaatse en op de wijze als voorgeschreven bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen. Indien beslag is gelegd op een in een verdragsregister teboekstaand luchtvaartuig, brengt hij de verkoop tevens ter openbare kennis ter plaatse waar het nationaliteitsregister waarin het luchtvaartuig is ingeschreven, is gevestigd, op de aldaar voorgeschreven wijze.
4. De beslaglegger verwittigt voorts zes weken vóór de voor de verkoop bestemde dag degenen die in de registratie voor luchtvaartuigen of in een verdragsregister als beperkt gerechtigd of beslaglegger staan vermeld, van de voorgenomen verkoop bij aangetekende brief, alsmede, zo mogelijk, bij per luchtpost verzonden aangetekende brief, beide gericht naar hun woonplaatsen, vermeld in de registratie voor luchtvaartuigen, dan wel in het verdragsregister.

Artikel 584g

De kennisgevingen uit hoofde van artikel 584f, derde lid, behelzen:

- a. de voornamen, de naam, en woonplaats van de executant;
- b. de korte vermelding van de titel uit kracht waarvan hij beslag heeft gelegd;
- c. de vordering waarvoor het beslag is gelegd;
- d. de door hem in het proces-verbaal gekozen woonplaats;
- e. de veilingvoorwaarden;
- f. de door de rechter in eerste aanleg op grond van artikel 584f, tweede lid, gegeven beschikkingen.

Artikel 584h

Op verzoek van de executant kan de president van het Hof van Justitie ook na het verstrijken van de krachtens artikel 584f, tweede lid, onderdeel c, gestelde termijn, nader plaats, dag en uur van de verkoop en de toewijzing vaststellen, alsmede een nadere dag vóór welke de in artikel 584f bedoelde vorderingen bij de rechter-commissaris moeten zijn kenbaar gemaakt. De president neemt bij deze nadere vaststelling, die slechts éénmaal kan worden verricht, de termijnen, vermeld in artikel 584f, in acht en stelt overigens die voorwaarden, die hem dienstig voorkomen. De executant vervult de formaliteiten, vermeld in artikel 584f, derde en vierde lid, en in artikel 584g.

Artikel 584i

1. Na het verstrijken van de krachtens artikel 584f, tweede lid, onderdeel c, of 584h door de president van het Hof van Justitie gestelde termijn maakt de rechter-commissaris uit de ingediende beweringen een staat op van de in artikel 584f, tweede lid, bedoelde rechten en vorderingen.
2. De artikelen 483a tot en met 490a, 490c en 490d zijn van overeenkomstige toepassing, voor zover uit de volgende artikelen van deze afdeling niet anders voortvloeit.

Artikel 584j

1. De in artikel 484 bedoelde nederlegging en mededeling vinden plaats ten minste twee weken vóór de voor de verkoop vastgestelde dag.
2. De rechter-commissaris sluit de lijst van rechten en vorderingen niet vóór het voor de verkoop vastgestelde tijdstip; tot dit tijdstip kunnen schuldeisers tegenspraak doen.

Artikel 584k

1. Indien voor het tijdstip van de verkoop geen tegenspraak is gedaan dan tegen rechten en vorderingen die in rang na die van de executant komen, sluit de rechter-commissaris de lijst en wordt tot verkoop overgegaan.
2. Indien voor het tijdstip van verkoop wel bedoelde tegenspraak is gedaan, verdaagt de rechter-commissaris de verkoop.
3. Zodra op de tegenspraak is beslist bij een vonnis dat in kracht van gewijsde is gegaan, sluit de rechter-commissaris op verzoek van de executant de lijst en bepaalt hij plaats, dag en uur van de verkoop en de toewijzing. Deze dag moet ten minste een week liggen na de dagtekening van de beschikking van de rechter-commissaris.
4. De executant vervult in dat geval opnieuw de formaliteiten, vermeld in artikel 584f, derde lid. Hij verwittigt voorts hen die een bewering hebben ingediend, alsmede de in artikel 584f, vierde

lid, bedoelde beperkt gerechtigden en beslagleggers, van de voorgenomen verkoop bij, zo mogelijk per luchtpost verzonden, aangetekende brief.

Artikel 584l

1. Iedere schuldeiser wiens vordering op de door de rechter-commissaris vastgestelde lijst rang neemt boven die van de beslaglegger, kan bij de verkoop diens plaats innemen, mits hij de beslaglegger ten minste een week vóór de verkoop van zijn voornemen hiertoe bij aangetekende brief heeft kennis gegeven.

2. Indien de beslaglegger de uitwinning niet of niet op de bepaalde dag vervolgt, heeft iedere schuldeiser wiens vordering op de door de rechter-commissaris vastgestelde lijst rang neemt boven die van de beslaglegger, het recht dit te doen. Dit recht vervalt, indien hij, na aanmaning door een belanghebbende, er binnen een redelijke termijn geen gebruik van maakt. De schuldeiser die van dit recht gebruik wenst te maken, vervult in dat geval opnieuw de formaliteiten, vermeld in artikel 584k, vierde lid; artikel 584g vindt, voor zover mogelijk, overeenkomstige toepassing.

Artikel 584m

1. De verkoop geschiedt bij opbod en vervolgens bij afmijning voor de rechter-commissaris met inachtneming van de veilingvoorwaarden zoals hiervan door de beslaglegger is kennisgegeven of zoals deze door de rechter-commissaris op verzoek van een belanghebbende nader zijn bepaald, en overigens op de door de rechter-commissaris na raadpleging van de executant te bepalen wijze.

2. De rechter-commissaris beslist over de toewijzing. Toewijzing vindt niet plaats, indien niet alle vorderingen die op de door de rechter-commissaris vastgestelde lijst voorkomen als bevoorrecht boven de vordering van degene op wiens verzoek de verkoop geschiedt, uit de opbrengst worden voldaan of door de koper te zijnen laste worden genomen.

3. In een geval als bedoeld in het tweede lid, blijven de kosten van uitwinning ten laste van degene op wiens verzoek de verkoop geschiedt.

Artikel 584n

1. De koopprijs wordt binnen twee dagen voldaan in handen van de griffier van het gerecht in eerste aanleg binnen wiens rechtsgebied de verkoop is geschied, dan wel bij een door de griffier aan te wijzen bewaarder die aan de vereisten van artikel 445 voldoet. De griffier voldoet daaruit op last van de rechter-commissaris de kosten van de executie die in het gezamenlijk belang van de schuldeisers zijn gemaakt, en keert de netto-opbrengst uit overeenkomstig de door de rechter-commissaris opgestelde lijst, zodra deze gesloten is.

2. Schiet de koper in de nakoming van de koopovereenkomst tekort, dan zijn de artikelen 527 tot en met 529 van overeenkomstige toepassing.

Artikel 584o

1. De koper verkrijgt de eigendom van een in het register teboekstaand lucht-vaartuig door inschrijving van het proces-verbaal van toewijzing.

2. De bewaarder van de registers weigert inschrijving, indien niet tevens een verklaring van de griffier wordt overgelegd dat de koopprijs in zijn handen is gestort.

3. De koper verkrijgt de eigendom van een in het verdragsregister teboekstaand luchtvaartuig door de voldoening van de koopprijs.

Artikel 584p

1. Tenzij in de veilingvoorwaarden anders is bepaald, vervallen door de levering aan de koper en de voldoening van de koopprijs alle op een in het register teboekstaand luchtvaartuig rustende rechten, voor zover deze niet rang nemen boven het recht van de executant, alsmede de rechten die niet op de lijst van de rechter-commissaris voorkomen. De ingeschreven overeenkomsten, bedoeld in de artikelen 1308 en 1309 van Boek 8 van het Burgerlijk Wetboek, worden ontbonden, voor zover de daaruit voortvloeiende rechten rang nemen na de vordering van de executant. Aldus waardeloos geworden inschrijvingen van hypotheeken en beslagen worden ambtshalve doorgehaald.

2. Tenzij in de veilingvoorwaarden anders is bepaald, vervallen door de eigendomsverzekering overeenkomstig artikel 584o, derde lid, alle in het eerste lid bedoelde rechten die op een in het verdragsregister teboekstaand luchtvaartuig rusten.

Artikel 584q

Indien het beslag en de executie niet overeenkomstig deze afdeling hebben plaats gevonden, kan een ieder die daardoor is benadeeld, binnen zes maanden na de toewijzing vorderen dat de

rechter in eerste aanleg binnen wiens rechtsgebied de verkoop is geschied, de verkoop en daaropgevolgde eigendomsovergang vernietigt. Indien deze vordering een in het register teboekstaand luchtvaartuig betreft, moet zij op straffe van niet-ontvankelijkheid binnen drie dagen na de instelling daarvan in de openbare registers worden ingeschreven.

Artikel 584r

1. De executie tot afgifte van een in het register of een verdragsregister teboekstaand luchtvaartuig vangt aan met een bevel als bedoeld in artikel 584b, welk artikel van overeenkomstige toepassing is.
2. De executie geschiedt doordat de deurwaarder het luchtvaartuig onder zich neemt en afgeeft aan degene die het krachtens executoriala titel moet ontvangen.
3. De artikelen 444 tot en met 444b, 492, eerste, tweede en vierde lid, 497, 499, 500 en 584c zijn van overeenkomstige toepassing, met dien verstande dat voor de toepassing van artikel 444b de waarde van het luchtvaartuig in de plaats treedt van de vordering waarvoor het beslag is gelegd.

TITEL 5

Lijfswang en haar tenuitvoerlegging en dwangsom

AFDELING 1

Lijfswang

Artikel 585

De rechter kan op verlangen van de schuldeiser de tenuitvoerlegging bij lijfswang toestaan van:

- a. vonnissen en beschikkingen, voor zover zij een veroordeling tot iets anders dan het betalen van geld inhouden;
- b. vonnissen, beschikkingen en authentieke akten waarbij een uitkering tot levensonderhoud, krachtens Boek 1 van het Burgerlijk Wetboek verschuldigd, daaronder begrepen het verschuldigde voor verzorging en opvoeding van een minderjarige en voor levensonderhoud en studie van een meerderjarige die de leeftijd van een en twintig jaren niet heeft bereikt, is bevolen of toegezegd, alsmede beschikkingen waarbij een uitkering krachtens artikel 85, tweede lid, van Boek 1 van het Burgerlijk Wetboek door de ene echtgenoot aan de andere verschuldigd, is bevolen.

Artikel 586

Tenzij de tenuitvoerlegging bij lijfswang reeds was toegestaan in het vonnis of de beschikking tot nakoming waarvan dit dwangmiddel strekt, wordt een vordering tot uitvoerbaarverklaring ingesteld en behandeld als een kort geding.

Artikel 587

De rechter verklaart een vonnis, beschikking of akte als bedoeld in artikel 585 slechts uitvoerbaar bij lijfswang, indien aannemelijk is dat toepassing van een ander dwangmiddel onvoldoende uitkomst zal bieden en het belang van de schuldeiser toepassing daarvan rechtvaardigt.

Artikel 588

Uitvoerbaarheid bij lijfswang wordt niet uitgesproken indien de schuldenaar buiten staat is aan de verplichting waarvoor tenuitvoerlegging bij lijfswang wordt verlangd, te voldoen.

Artikel 589

1. De tenuitvoerlegging van de lijfswang duurt ter zake van dezelfde verplichting ten hoogste een jaar.
2. Strekt de verplichting van de schuldenaar tot nalaten, dan bepaalt de rechter de termijn na ommekomst waarvan geen lijfswang meer kan worden ten uitvoer gelegd. Bij andere verplichtingen kan de rechter een zodanige termijn bepalen.

Artikel 590

De rechter kan zijn beslissing over de uitvoerbaarheid bij lijfswang voor een door hem te bepalen termijn aanhouden.

AFDELING 2

Tenuitvoerlegging van lijfswang en ontslag

Artikel 591

1. Behoudens verlof tot dadelijke tenuitvoerlegging, kan lijfswang niet worden ten uitvoer gelegd dan een dag na betekening van het vonnis of de beschikking waarin de uitvoerbaarheid bij lijfswang is toegestaan.
2. Het exploit houdt mede een bevel tot nakoming in.

Artikel 592

1. De deurwaarder heeft voor de ingijzelingstelling van de schuldenaar toegang tot elke plaats, voor zover dat redelijkerwijs voor de vervulling van zijn taak nodig is. Artikel 444, tweede lid, is van overeenkomstige toepassing.
2. De schuldenaar mag niet worden gegijzeld zolang een vrijgeleide duurt, waarvan de tijd moet worden bepaald door de rechter die het heeft gegeven teneinde de schuldenaar voor zich te laten verschijnen.

Artikel 593

De ingijzelingstelling kan op alle dagen en uren plaatsvinden.

Artikel 594

De deurwaarder kan zich door een of twee getuigen doen bijstaan.

Artikel 595

De deurwaarder kan de sterke arm verzoeken bij de aanhouding bijstand te verlenen.

Artikel 596

De gegijzelde schuldenaar wordt overgebracht naar een huis van bewaring.

Artikel 597

1. De schuldeiser schiet iedere dertig dagen een toereikende som tot onderhoud van de schuldenaar voor, volgens een bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen, vastgesteld tarief.
2. Indien de schuldeiser niet aan het eerste lid voldoet, is de directeur van het huis van bewaring bevoegd de schuldenaar uit de gijzeling te ontslaan .

Artikel 598

1. Van de ingijzelingstelling en de insluiting in het huis van bewaring maakt de deurwaarder een akte op.
2. De akte vermeldt:
 - a. het vonnis of de beschikking waarin de tenuitvoerlegging bij lijfswang is toegestaan;
 - b. de datum van de betekening;
 - c. de naam, de voornamen en de woonplaats van de schuldeiser;
 - d. een door de schuldeiser gekozen woonplaats ter plaatse waar de schuldenaar is ingesloten;
 - e. de voornamen, de naam en het kantooradres van de deurwaarder;
 - f. de naam en de woonplaats van de schuldenaar;
 - g. plaats en tijdstip van de ingijzelingstelling en, indien daarbij getuigen aanwezig waren, hun namen en woonplaatsen;
 - h. het voorschot van onderhoud voor ten minste dertig dagen;
 - i. de vermelding dat de schuldenaar een afschrift van de akte heeft ontvangen.

Artikel 599

1. De directeur van het huis van bewaring schrijft de gegevens, bedoeld in artikel 598, tweede lid, onderdelen a tot en met h, in in zijn register.
2. De deurwaarder verstrekt de directeur afschriften van het vonnis of de beschikking waarin de tenuitvoerlegging bij lijfswang werd toegestaan en van de akte van insluiting. Deze afschriften worden bij het in het eerste lid bedoelde register gevoegd. Indien de deurwaarder de afschriften niet verstrekt, weigert de directeur de opname van de schuldenaar.

Artikel 600

De schuldenaar wordt uit de gijzeling ontslagen indien:

- a. de schuldeiser daarin schriftelijk toestemt;

- b. de schuldenaar alsnog zijn schuld met de verschenen rente betaalt dan wel zich, in het geval zijn verplichting een andere is dan de betaling van geld, onder het stellen van voldoende waarborg bereid verklaart daaraan te voldoen, een en ander onder betaling van vereffende kosten, de kosten van de gijzeling en de voorgeschoten onderhoudskosten;
 - c. de gijzeling een zodanig nadelige invloed op de gezondheid van de schuldenaar heeft dat zijn leven daardoor in gevaar komt;
 - d. de schuldenaar buiten staat is te voldoen aan de prestatie waartoe hij verplicht is;
 - e. het belang van de schuldeiser voortzetting van de gijzeling niet rechtvaardigt;
- toepassing van een ander dwangmiddel alsnog redelijkerwijs voldoende uitkomst kan bieden.

AFDELING 3

Dwangsom

Artikel 611a

1. De rechter kan op vordering van een der partijen de wederpartij veroordelen tot betaling van een geldsom, dwangsom genaamd, voor het geval dat aan de hoofdveroordeling niet wordt voldaan, onverminderd het recht op schadevergoeding, indien daartoe gronden zijn. Een dwangsom wordt echter niet opgelegd in geval van een veroordeling tot betaling van een geldsom.
2. De dwangsom kan ook voor het eerst in verzet of in hoger beroep worden gevorderd.
3. De dwangsom wordt niet verbeurd vóór de betekening van de uitspraak waarbij zij is vastgesteld.
4. De rechter kan bepalen dat de veroordeelde pas na verloop van een zekere termijn de dwangsom zal kunnen verbeuren.

Artikel 611b

De rechter kan de dwangsom hetzij op een bedrag ineens, hetzij op een bedrag per tijdseenheid of per overtreding vaststellen. In de laatste twee gevallen kan de rechter eveneens een bedrag bepalen waarboven geen dwangsom meer verbeurd wordt.

Artikel 611c

De dwangsom, eenmaal verbeurd, komt ten volle toe aan de partij die de veroordeling heeft verkregen. Deze partij kan de dwangsom ten uitvoer leggen krachtens de titel waarbij zij is vastgesteld.

Artikel 611d

1. De rechter kan op vordering van de veroordeelde de dwangsom opheffen, de looptijd ervan opschorten gedurende de door hem te bepalen termijn, of de dwangsom verminderen in geval van blijvende of tijdelijke, gehele of gedeeltelijke onmogelijkheid voor de veroordeelde om aan de hoofdveroordeling te voldoen.
2. Indien de verbeurte van een dwangsom in de gegeven omstandigheden tot kennelijk onaanvaardbare gevolgen leidt, kan de rechter de verplichting tot betaling van verbeurde dwangsommen matigen.

Artikel 611e

1. De dwangsom kan gedurende het faillissement van de veroordeelde niet worden verbeurd.
2. Dwangsommen die vóór de faillietverklaring verbeurd zijn, worden in het passief van het faillissement niet toegelaten.

Artikel 611f

1. Na overlijden van de veroordeelde wordt een dwangsom die op een bepaald bedrag per tijdseenheid is vastgesteld, niet verder verbeurd, maar de vóór het overlijden verbeurde dwangsommen blijven verschuldigd. De dwangsom wordt door erfgenamen van de veroordeelde pas opnieuw verbeurd, nadat de rechter aldus heeft beslist. De rechter kan het bedrag en de voorwaarden ervan wijzigen.
2. Andere dwangsommen kunnen, op vordering van de erfgenamen, door de rechter worden opgeheven of verminderd, hetzij blijvend, hetzij tijdelijk, en, in voorkomend geval, met ingang van de dag waarop de veroordeelde overleden is.

Artikel 611g

1. Een dwangsom verjaart door verloop van zes maanden na de dag waarop zij verbeurd is.

2. De verjaring wordt geschorst door faillissement en ieder ander wettelijk beletsel voor tenuitvoerlegging van de dwangsom.
3. De verjaring wordt ook geschorst zolang degene die de veroordeling verkreeg, met het verbeuren van de dwangsom redelijkerwijs niet bekend kon zijn.

Artikel 611i

Onder rechter worden in deze afdeling mede verstaan: scheidsmannen.

TITEL 6

Het vereffenen van schadevergoeding

Artikel 612

De rechter die een veroordeling tot schadevergoeding uitspreekt, begroot, voor zover hem dit mogelijk is, de schade in het vonnis. Indien begroting in het vonnis hem niet mogelijk is, spreekt hij een veroordeling uit tot schadevergoeding op te maken bij staat.

Artikel 613

1. De tenuitvoerlegging van een veroordeling tot schadevergoeding op te maken bij staat, vangt aan met de betekening aan de wederpartij van een staat waarin het beloop van de schade waarvan de vereffening wordt gevorderd, gespecificeerd wordt opgegeven.
2. In het exploit worden tevens dag en uur meegedeeld waarop de zaak op de terechtzitting zal worden gebracht. De bepalingen inzake oproeping zijn van overeenkomstige toepassing. Bevoegd is de rechter die in eerste instantie over de hoofdzaak heeft geoordeeld.

Artikel 614

De schuldeiser kan in de schadestaat ook vereffening van de schade in andere vorm dan betaling van een geldsom vorderen.

Artikel 615

De schuldeiser kan, onverschillig of in de hoofdzaak reeds schadeposten waren gesteld, nieuwe posten in de schadestaat opnemen. Indien de wederpartij zich door de opneming in haar verdediging onredelijk bemoeilijkt acht, kan zij daartegen bezwaar maken met overeenkomstige toepassing van artikel 109, eerste en tweede lid. Het bezwaar wordt in elk geval afgewezen, voor zover de schuldeiser ten tijde van de hoofdzaak niet met de schade bekend was.

Artikel 615a

Voor de toepassing van de artikelen 78 tot en met 90, 108, 109, 185 tot en met 190 en 208 tot en met 212 worden hoofdzaak en schadestaatprocedure als afzonderlijke gedingen beschouwd.

Artikel 615b

De schuldenaar wordt veroordeeld de vastgestelde schade te voldoen. Op verlangen van de schuldeiser kan de rechter de schadeposten afzonderlijk toewijzen, zodra zij zijn komen vast te staan.

TITEL 7

Het stellen van zekerheid

Artikel 616

1. In geval van geschil over een krachtens vonnis of beschikking te stellen zekerheid wordt daarover op vordering van de meest gereede partij in kort geding beslist door de rechter in eerste aanleg door wie de zaak in eerste aanleg is behandeld, of, in geval van een arbitraal vonnis, van de rechter in eerste aanleg ter griffie van wiens gerecht dat vonnis is nedergelegd.
2. Gaat het om een uitspraak van het Hof van Justitie in eerste aanleg, dan wordt de vordering ingesteld voor de rechter in eerste aanleg die naar de gewone regels in eerste aanleg bevoegd zou zijn.
3. Zowel de rechter die het vonnis of de beschikking, bedoeld in het eerste en het tweede lid, wijst, als de rechter die over het geschil omtrent de te stellen zekerheid oordeelt, kan een termijn bepalen waarbinnen:
 - a. de zekerheid moet worden aangeboden of gesteld, op straffe van verval van de bevoegdheid met het oog op de uitoefening waarvan de zekerheidstelling is bevolen;

- b. een aangeboden zekerheid door de wederpartij moet worden aanvaard of geweigerd, op straffe van verval van haar bevoegdheid zekerheidstelling te eisen.
4. De rechter die de termijn heeft bepaald, kan deze op verzoek van de meest gereede partij, in te dienen vóórdát de termijn is verstreken, verlengen. Tegen een verlenging staat geen hogere voorziening open.

BOEK 3

RECHTSPLEGING VAN ONDERSCHIEDEN AARD

TITEL 1

Rechtspleging in zaken van verkeersmiddelen en vervoer

AFDELING 1

Algemene bepalingen

Artikel 621

Bevoegd tot het kennisnemen van een betwisting als bedoeld in artikel 168 van Boek 8 van het Burgerlijk Wetboek, en van verzoeken tot verkoop als bedoeld in titel 3, afdeling 1, van Boek 8 van dat wetboek, is de rechter in eerste aanleg van de woonplaats, genoemd in artikel 194, zesde lid, van Boek 8 van dat wetboek. Verkoop van het schip geschiedt slechts na verhoor of behoorlijke oproeping van de leden van de rederij en de boekhouder, zo die er is.

Artikel 622

1. Indien binnen een maand nadat de boekhouder aan de leden van de rederij kennis heeft gegeven van zijn verlangen als bedoeld in artikel 170 van Boek 8 van het Burgerlijk Wetboek, tussen hem en alle leden van de rederij geen eenstemmigheid is verkregen omtrent de benoeming van de in dat artikel bedoelde deskundigen, zullen deze, in oneven getale, op verzoek van de boekhouder, dan wel een lid van de rederij, worden benoemd door de rechter in eerste aanleg van de woonplaats, bedoeld in artikel 194, zesde lid, van Boek 8 van het Burgerlijk Wetboek.
2. Indien binnen een maand nadat een lid van de rederij aan de andere leden daarvan kennis heeft gegeven van zijn verlangen als bedoeld in artikel 174 van Boek 8 van het Burgerlijk Wetboek, tussen hem en die andere leden geen eenstemmigheid is verkregen omtrent de benoeming van de in dat artikel bedoelde deskundigen, worden deze, in oneven getale, op verzoek van het eerstgenoemde lid van de rederij, benoemd door de in het eerste lid bedoelde rechter.

Artikel 623

Een vonnis, verkregen tegen de rederij of tegen de boekhouder als zodanig, kan op het gemeenschappelijke vermogen van de leden van de rederij ten uitvoer worden gelegd en daarnaast voor ieders aandeel op het overige vermogen van die leden, die leden van de rederij waren op de dag dat de vordering waarvoor beslag wordt gelegd, is ontstaan.

Artikel 624

1. Bevoegd tot kennisneming van verzoeken tot goedkeuring als bedoeld in artikel 1303, vierde lid, van Boek 8 van het Burgerlijk Wetboek, en tot machtiging tot doorhaling als bedoeld in de artikelen 195 of 1304 van Boek 8 van dat wetboek, zijn de rechter in eerste aanleg van de woonplaats, bedoeld in de artikelen 194, zesde lid, of 1303, zesde lid, van Boek 8 van dat wetboek, alsmede de rechter in eerste aanleg van de plaats waar het in de artikelen 193 of 1302 van Boek 8 van dat wetboek genoemde register wordt gehouden.
2. Machtiging wordt slechts verleend na verhoor of behoorlijke oproeping van degenen van wier recht of beslag uit een inschrijving blijkt of ten gunste van wie voorlopige aantekeningen bestaan. Deze machtiging wordt door de griffier van het gerecht in eerste aanleg op het verzoekschrift aangetekend.

Artikel 626

1. Een vervoerder kan ter zake van het hem verschuldigde conservatoir beslag leggen op onder de vervoerovereenkomst aan boord van een schip vervoerde zaken gedurende één maand na

de aanvang van de dag waarop zij niet meer aan boord van het schip zijn, zolang niet een derde te goeder trouw en anders dan om niet daarop enig recht heeft verkregen.

2. Het beslag wordt gelegd met toepassing van de regels betreffende conservatoir beslag op roerende zaken in handen van de schuldenaar. De artikelen 711, eerste lid, 461d en 708, tweede lid, zijn op dit beslag niet van toepassing.

Artikel 627

De aanwijzing van een derde als bedoeld in artikel 481, tweede lid, van Boek 8 van het Burgerlijk Wetboek of in enig desbetreffend partijbeding, geschiedt ten verzoeken van de meest gereede partij door de rechter in eerste aanleg van de plaats waar het cognossement aan de vervoerder moet worden afgegeven.

Artikel 628

Op een verzoek van de vervoerder tot toestemming om ten vervoer ontvangen zaken op te slaan, onder zichzelf te houden of daarvoor andere maatregelen te treffen wordt beslist door de rechter in eerste aanleg binnen wiens rechtsgebied de zaken zich bevinden.

Artikel 629

1. Bevoegd tot de kennisneming van geschillen tussen een vervoerder en een ontvanger die niet de afzender was, inzake overeenkomsten tot vervoer geheel of gedeeltelijk per schip van een in het buitenland gelegen plaats naar een hier te lande gelegen plaats van eindbestemming, is de rechter in eerste aanleg binnen wiens rechtsgebied die plaats hier te lande ligt. Onder ontvanger wordt mede verstaan: degene die een vordering instelt ter zake van niet afgeleverde zaken.

2. Nietig is ieder beding waarbij van het eerste lid wordt afgeweken, tenzij zulk een beding:

a. bevoegd verklaart een rechter van een met name genoemde plaats, gelegen op het grondgebied van de staat waarin hetzij de vervoerder, hetzij de ontvanger woonplaats heeft, dan wel

b. is neergelegd in een afzonderlijk, niet naar algemene voorwaarden verwijzend geschrift.

Artikel 631

Geschillen naar aanleiding van het stellen, aanvullen of vervangen van zekerheid als bedoeld in de artikelen 30, 69 en 489 van Boek 8 van het Burgerlijk Wetboek, worden op verzoek van de meest gereede partij beslist door de rechter in eerste aanleg binnen wiens rechtsgebied de aflevering plaatsvindt of moet plaatsvinden.

Artikel 632

1. Op een verzoek tot machtiging ten vervoer ontvangen zaken te verkopen, wordt beslist door de rechter in eerste aanleg binnen wiens rechtsgebied de zaken zich bevinden. De verzoeker is verplicht bij zijn verzoek aan te geven op welke wijze of wijzen de zaken kunnen worden verkocht.

2. De rechter bepaalt op verzoek van de meest gereede partij in zijn beschikking of en, zo ja, op welke wijze de opbrengst van het verkochte of een gedeelte daarvan zal strekken tot zekerheid voor nog niet vaststaande vorderingen van de vervoerder.

Artikel 633

1. Op een verzoek tot gerechtelijk onderzoek als bedoeld in de artikelen 494 en 495 van Boek 8 van het Burgerlijk Wetboek, wordt beslist door de rechter in eerste aanleg binnen wiens rechtsgebied de zaken zich bevinden. Deze wijst daarbij hetzij één, hetzij drie deskundigen aan en bepaalt op welke wijze deze de wederpartij van de verzoeker zullen oproepen bij het onderzoek aanwezig te zijn.

2. Op een verzoek van de in het eerste lid bedoelde verzoeker tot het geheel of gedeeltelijk ten laste van zijn wederpartij brengen van de kosten van het onderzoek of van een begroting als bedoeld in artikel 494 van Boek 8 van het Burgerlijk Wetboek, dan wel van de door dat onderzoek geleden schade, wordt beslist door de in dat lid bedoelde rechter.

Artikel 635

1. Onverminderd artikel 637 kan de eiser in zaken van aanvaring of van een voorval als bedoeld in artikel 541 van Boek 8 van het Burgerlijk Wetboek van Aruba, te zijner keuze zijn verzoekschrift richten aan:

a. de rechter in eerste aanleg van de woonplaats van de verweerder of, indien er meer verweerders zijn, van een van hen;

- b. de rechter in eerste aanleg binnen wiens rechtsgebied de aanvaring of het voorval heeft plaatsgehad;
 - c. de rechter in eerste aanleg van de plaats waar het schip van de verweerder in het in artikel 193 van Boek 8 van het Burgerlijk Wetboek van Aruba genoemde register teboekstaat;
 - d. de rechter in eerste aanleg binnen wiens rechtsgebied op het schip beslag is gelegd.
2. Indien volgens het eerste lid geen rechter hier te lande bevoegd is, geschiedt de oproeping voor de rechter in eerste aanleg van de verblijfplaats van de verweerder of, indien er meer verweerders zijn, van een van hen, dan wel de rechter in eerste aanleg van de woonplaats van de eiser of, indien er meer eisers zijn, van een van hen.

Artikel 636

1. Een hulpverlener kan ter zake van het hem uit hoofde van hulpverlening verschuldigde conservatoir beslag leggen op zaken waaraan hulp is verleend doch die niet meer aan boord van het schip zijn, zolang niet een derde te goeder trouw en anders dan om niet daarop enig recht heeft verkregen.
2. Het beslag kan niet worden gelegd op zaken die zich onder beheer van de strandvonder bevinden.
3. Tenzij het een schip betreft dat teboekstaat in het in artikel 193 van Boek 8 van het Burgerlijk Wetboek bedoelde register, wordt het beslag gelegd met toepassing van de regels betreffende conservatoir beslag op roerende zaken in handen van de schuldenaar. De artikelen 711, eerste lid, 461d en 708, tweede lid, zijn op dit beslag niet van toepassing.

Artikel 637

1. Onverminderd artikel 635 kan de eiser in zaken van hulpverlening te zijner keuze zijn verzoekschrift richten aan:
- a. de rechter in eerste aanleg van de woonplaats van de verweerder of, indien er meer verweerders zijn, van een van hen;
 - b. de rechter in eerste aanleg binnen wiens rechtsgebied de hulp is verleend;
 - c. de rechter in eerste aanleg binnen wiens rechtsgebied tot verhaal van vorderingen ter zake van de hulpverlening beslag is gelegd.
2. Indien volgens het eerste lid geen rechter hier te lande bevoegd is, geschiedt de oproeping voor de rechter in eerste aanleg van de verblijfplaats van de verweerder of, indien er meer verweerders zijn, van een van hen, dan wel de rechter in eerste aanleg van de woonplaats van de eiser of, indien er meer eisers zijn, van een van hen.
3. Bevoegd ten aanzien van verzoeken als bedoeld in titel 6, afdeling 2, van Boek 8 en van geschillen met betrekking tot de zekerheid als bedoeld in artikel 571 van Boek 8 van het Burgerlijk Wetboek van Aruba is de rechter, bedoeld in het eerste of tweede lid.

Artikel 638

1. Indien zich naar zijn mening een geval van avarij-grosse voordeed, is de eigenaar van het schip en in geval van rompbevrachting de rompbevrachter verplicht met inachtneming van het derde lid binnen redelijke termijn na het einde van de onderneming een persoon, dispacheur geheten, aan te wijzen ter berekening van de avarij-grosse en ter vaststelling van degenen die recht hebben op vergoedingen, en van degenen ten laste van wie de bijdragen in de avarij-grosse komen. Hij is verplicht van deze aanwijzing tijdig mededeling te doen aan degenen die naar zijn mening in de avarij-grosse moeten bijdragen.
2. Indien de in het eerste lid genoemde verplichting niet is nagekomen, is ieder die van mening is recht te hebben op een vergoeding in avarij-grosse, dan wel in een avarij-grosse te zullen moeten bijdragen, bevoegd de rechter in eerste aanleg binnen wiens rechtsgebied de onderneming eindigde, te verzoeken de dispacheur te benoemen. Gelijke bevoegdheid komt toe aan ieder die zich niet kan verenigen met de ingevolge het eerste lid aangewezen dispacheur.
3. Tenzij de in het tweede lid bedoelde belanghebbenden anders overeenkomen, moet de dispacheur kantoor houden in, dan wel zo dicht mogelijk bij de plaats waar de onderneming eindigde. Ligt deze plaats hier te lande, dan moet de dispacheur hier te lande kantoor houden.

Artikel 639

1. De belanghebbenden bij de avarij-grosse zijn verplicht de dispacheur iedere inlichting en alle documenten die hij ter opstelling van de dispachee vraagt, te doen toekomen.
2. Indien een partij niet aan de in het eerste lid genoemde verplichting voldoet, is de dispacheur gerechtigd zich de noodzakelijke inlichtingen of documenten te verschaffen; deze worden alsdan vermoed juist te zijn.

Artikel 640

De dispacheur is bevoegd een door hem ondertekend exemplaar van de dispache ter griffie van het gerecht in eerste aanleg, in de Nederlandse Antillen te Curaçao, te deponeren en is alsdan verplicht, voor zover hem dit redelijkerwijs mogelijk is, alle belanghebbenden, onder toezending van een exemplaar der dispache of een uittreksel daarvan, bericht te zenden.

Artikel 641

Degene die de hem toegezonden, dan wel ter griffie van het gerecht in eerste aanleg gedeponeerde dispache wenst af te wikkelen, verzoekt de rechter in eerste aanleg de dispache te homologeren. Zo dit nog niet is geschied, legt hij een exemplaar van de dispache of een uittreksel daarvan ter griffie neer.

Artikel 641a

1. Ieder van de in artikel 638 bedoelde personen die zich niet met de hem toegezonden, dan wel ter griffie van het gerecht in eerste aanleg gedeponeerde dispache kan verenigen, verzoekt de rechter in eerste aanleg de dispache te herzien. Zo dit nog niet is geschied, legt hij een exemplaar van de dispache of een uittreksel daarvan ter griffie neer.
2. Wijst de rechter het verzoek af, dan homologeert hij de dispache.

Artikel 641b

1. Gaat de rechter in het geval van artikel 641 of artikel 641a niet tot homologatie over, dan is de dispacheur of een mogelijkerwijs door de rechter aangewezen andere dispacheur verplicht de dispache in overeenstemming met de rechterlijke beslissing te wijzigen, dan wel haar in te trekken. In geval van intrekking wordt, tenzij de rechter anders beslist, de dispache desalniettemin wat betreft honorarium en kosten van de dispacheur gehomologeerd.
2. Gaat de rechter in het geval van artikel 641 of artikel 641a tot homologatie over, dan zijn zij die de dispache betwistten, hoofdelijk verplicht de belanghebbenden die niet tot dergelijke betwisting overgingen, de ten gevolge van de betwisting geleden schade te vergoeden.

Artikel 641c

Ieder die de dispache betwist, is op verzoek van ieder die dit niet deed, verplicht ten behoeve van deze laatste zekerheid te stellen voor de door deze laatste mogelijkerwijs geleden of te lijden schade. Geschillen naar aanleiding van het stellen, aanvullen of vervangen van deze zekerheid worden ten verzoeken van de meest gereede partij beslist door de rechter in eerste aanleg.

Artikel 641d

Na het in kracht van gewijsde gaan van een beschikking van homologatie levert de dispache een voor tenuitvoerlegging vatbare titel op.

Artikel 642

Tegen een beslissing van de rechter, gegeven in de gevallen van de artikelen 621 tot en met 641d, staat geen andere voorziening open dan cassatie in het belang van de wet.

AFDELING 2

Rechtspleging inzake beperking van aansprakelijkheid van scheepseigenaren

Artikel 642a

1. Degene die op grond van artikel 750 of 751 van Boek 8 van het Burgerlijk Wetboek een beroep wil doen op beperking van zijn aansprakelijkheid, verzoekt het gerecht in eerste aanleg, in de Nederlandse Antillen te Curaçao, het bedrag of de bedragen waartoe zijn aansprakelijkheid is beperkt, het bedrag van het fonds of van de fondsen, vast te stellen en te bevelen dat tot een procedure ter verdeling van een te stellen fonds zal worden overgegaan.
2. Het verzoek vermeldt:
 - a. de naam van het schip;
 - b. de nationaliteit van het schip;
 - c. de naam en de woonplaats van de verzoeker;
 - d. het bedrag dat naar het oordeel van de verzoeker het fonds of de fondsen belopen, en de gegevens, noodzakelijk ter berekening hiervan;
 - e. de dag en de plaats van het voorval dat aanleiding gaf tot de vorderingen ten aanzien waarvan de verzoeker zijn aansprakelijkheid meent te kunnen beperken, alsmede een omschrijving daarvan;

f. de naam en de woonplaats van de aan de verzoeker bekende personen tegenover wie hij meent zich op de beperking van zijn aansprakelijkheid te kunnen beroepen, met een schatting van het maximum-bedrag van ieders vordering.

3. De verzoeker doet in het verzoekschrift een voorstel omtrent de wijze waarop hij fonds denkt te stellen.

4. Het indienen van een verzoek vormt niet een erkenning van aansprakelijkheid.

5. De behandeling geschiedt op de dag en de tijd die door de griffier aan de in het tweede lid, onderdeel f, bedoelde personen worden meegegeeld. Bovendien doet de griffier van het verzoek aankondiging in een of meer door het gerecht mogelijkerwijs aan te wijzen nieuwsbladen.

Artikel 642b

Indien naar aanleiding van hetzelfde voorval meer dan één op eenzelfde schip betrekking hebbend verzoek als bedoeld in artikel 642a is ingediend, beveelt het gerecht in eerste aanleg, alvorens op deze verzoeken te beslissen, tenzij een verzoeker zich daartegen verzet en dit verzet gegrond is bevonden, de voeging van de zaken die op één fonds betrekking hebben.

Artikel 642c

1. Bij de behandeling van het in artikel 642a bedoelde verzoek kan geen beroep worden gedaan op artikel 754 van Boek 8 van het Burgerlijk Wetboek.

2. Bij toewijzing van het verzoek bepaalt het gerecht in eerste aanleg met inachtneming van de artikelen 755 en 756 van Boek 8 van het Burgerlijk Wetboek het in rekeneenheden uitgedrukte beloop van het fonds of de fondsen. Hij beveelt de verzoeker op een door hem te bepalen dag, die niet later ligt dan één maand na de dag van de beschikking, fonds te stellen:

a. door het bedrag van het fonds, berekend met inachtneming van de artikelen 755, 756 en 759 van Boek 8 van het Burgerlijk Wetboek, vermeerderd met de wettelijke rente ingevolge artikel 757, alsmede vermeerderd met een bedrag ter bestrijding van de kosten van de procedure, ter griffie van het gerecht in eerste aanleg te storten, of

b. door op andere door hem bepaalde wijze zekerheid te stellen ten belope van het in onderdeel a bedoelde bedrag, alsnog vermeerderd met de wettelijke rente daarover van de aanvang van de dag, volgende op de dag van laatstbedoelde zekerheidstelling, tot de aanvang van de dag waarop de griffier de in artikel 642v bedoelde oproep doet uitgaan.

3. De rechter in eerste aanleg vervult tevens de functie van rechter-commissaris ter vaststelling van de staat van verdeling van het fonds of de fondsen. Hij benoemt een vereffenaar van het fonds of de fondsen. Zo hij daartoe termen aanwezig acht, kan hij voor ieder fonds meer dan één vereffenaar benoemen.

4. Het fonds wordt gesteld ten name van de rechter-commissaris en de vereffenaar, die daarover met uitsluiting van de verzoeker, doch slechts gezamenlijk, kunnen beschikken.

5. De beschikking van het gerecht in eerste aanleg is uitvoerbaar bij voorraad. De werking van de beschikking kan door de hogere rechter niet worden geschorst.

6. De verzoeker die aan het bevel van het gerecht in eerste aanleg heeft voldaan, richt zich onverwijld tot haar met het verzoek zulks te verklaren. Indien het gerecht deze verklaring weigert, kan het de verzoeker een hernieuwd bevel tot het stellen van fonds geven op een door haar te bepalen dag, die niet later kan liggen dan één maand na de dag van de beschikking. De verzoeker die aan dit hernieuwde bevel van het gerecht heeft voldaan, richt zich wederom tot haar met het verzoek zulks te verklaren. De tweede volzin is alsdan niet van toepassing.

7. De verzoeker ten aanzien van wie het gerecht in eerste aanleg geen verklaring heeft gegeven, kan zijn aansprakelijkheid niet meer op grond van artikel 750 of 751 van Boek 8 van het Burgerlijk Wetboek beperken.

8. Op de voldoening aan een bevel tot storting of andere zekerheidstelling als bedoeld in dit artikel, zijn de artikelen 45 tot en met 48 van Boek 3 van het Burgerlijk Wetboek en de artikelen 38 tot en met 45 van het Faillissementsbesluit 1931, onderscheidenlijk de Faillissementsverordening niet van toepassing.

Artikel 642d

Indien ter zake van één en hetzelfde voorval een fonds is gesteld door een van de personen of zijn verzekeraar, genoemd in:

a. artikel 758, eerste lid, onderdeel a, van Boek 8 van het Burgerlijk Wetboek,

b. artikel 758, eerste lid, onderdeel b, van Boek 8 van het Burgerlijk Wetboek,

c. artikel 758, eerste lid, onderdeel c, van Boek 8 van het Burgerlijk Wetboek, of

d. artikel 758, tweede lid, van Boek 8 van het Burgerlijk Wetboek, wordt dit fonds aangemerkt als door alle in hetzelfde onderdeel genoemde personen te zijn gesteld, en zulks ten aanzien van de vorderingen waarvoor het fonds werd gesteld.

Artikel 642e

1. Indien na toewijzing van een op artikel 750 of artikel 751 van Boek 8 van het Burgerlijk Wetboek gegrond verzoek geen van de schuldeisers binnen de in artikel 642g genoemde termijn betwist heeft dat de schuldenaar zijn aansprakelijkheid kan beperken, dan wel omtrent een zodanige betwisting onherroepelijk afwijzend is beslist en een fonds is gesteld ten aanzien waarvan het gerecht in eerste aanleg een verklaring als bedoeld in artikel 642c, zesde lid, heeft afgegeven, en dat werkelijk ten bate van de schuldeiser beschikbaar is, alsmede de schuldeiser zijn vordering op het fonds in rechte geldend kan maken, kan het gerecht op verzoek van degene ten behoeve van wie het fonds is gesteld, de opheffing van beslagen die zijn gelegd, ter zake van de vorderingen waarvoor het fonds is gesteld, dan wel de teruggave van de ter zake daarvan gegeven zekerheid, bevelen.

2. Indien aan de in het eerste lid gestelde vereisten is voldaan, geeft het gerecht in eerste aanleg op een verzoek als bedoeld in dat lid, een bevel als bedoeld in dat lid, wanneer het fonds is gesteld:

- a. in de haven waar het ongeval waaruit de aansprakelijkheid is voortgevloeid, plaatsvond of, indien dit ongeval niet in een haven plaatsvond, in de eerste haven die het schip daarna aanliep,
- b. in de haven van ontscheping van de betrokken persoon, indien de schade is voortgevloeid uit dood of letsel van personen,
- c. met betrekking tot beschadigde lading in de haven van lossing, of
- d. in de Staat waarin het beslag is gelegd.

3. Het eerste en het tweede lid zijn slechts van toepassing, indien het fonds aan de schuldeiser, wat zijn vordering betreft, vrij kan worden overgemaakt.

Artikel 642f

1. Indien aan de in artikel 642e gestelde vereisten is voldaan, worden procedures ter zake van vorderingen waarvoor het fonds is gesteld, geschorst door betekening vanwege de belanghebbenden aan de partij, ook al waren deze procedures reeds in staat van wijzen.

2. Behoudens de gevallen, bedoeld in het derde lid, wordt na schorsing van een hangende procedure het geding op verzoek van de meest gereede partij van de rol afgevoerd, wanneer:

- a. het verzoek van de schuldeiser tot verificatie als bedoeld in artikel 642l, is afgewezen,
- b. de staat van verdeling, bedoeld in artikel 642v, op de in dat artikel genoemde wijze is vastgesteld, of

c. de vordering van de schuldeiser ingevolge artikel 642w is tenietgegaan.

3. Het geschorste geding wordt hervat, indien:

- a. alsnog onherroepelijk wordt beslist dat de schuldenaar zijn aansprakelijkheid niet de schuldeiser in de kosten van het geding vordert.
- b. in een van de in het tweede lid bedoelde gevallen de schuldenaar de veroordeling van aansprakelijkheid

4. Blijft een beroep op schorsing als bedoeld in het eerste lid, achterwege, dan verliest een schuldenaar de bevoegdheid jegens de betrokken schuldeiser beroep te doen op zijn beperkte kan beperken, of

5. Op de schorsing en de hervatting van het geding zijn de artikelen 185 tot en met 190 van toepassing.

Artikel 642g

1. Nadat de in artikel 642c, zesde lid, bedoelde verklaring is afgegeven, bepaalt de rechter-commissaris, de vereffenaar gehoord, zo spoedig mogelijk de dag waarop uiterlijk de vorderingen op de schuldenaar, alsmede de betwistingen van diens beroep op beperking van zijn aansprakelijkheid, hetzij ten aanzien van alle, hetzij ten aanzien van een of meer van de schuldeisers, bij de vereffenaar moeten worden ingediend.

2. De rechter-commissaris bepaalt, de vereffenaar gehoord hebbend, tevens de dag of de dagen met bepaling van tijd waarop, en plaats waar door hem zal worden overgegaan tot verificatie van de ingediende vorderingen en behandeling van betwistingen van het beroep op beperking van aansprakelijkheid. Deze dagen, tijden en plaatsen kunnen voor elk van de fondsen alsmede voor een van deze fondsen verschillend zijn.

3. Tussen de in het eerste lid genoemde dag voor de indiening van de vorderingen en het verrichten van betwistingen als in dat lid bedoeld, en de dag van de verificatiezitting of de zitting waarop deze betwistingen worden behandeld, liggen ten minste acht weken.

Artikel 642h

Indien een schuldenaar aantoonbaar dat hij op een later tijdstip, niettegenstaande artikel 642f, eerste lid, gedwongen zou kunnen worden geheel of gedeeltelijk een bedrag te betalen waarvoor hij, als hij dit bedrag vóór de verdeling van het fonds had betaald, op grond van artikel 642j in de rechten van de schuldeiser zou zijn gesubrogeerd, kan de rechter-commissaris gelasten dat voorlopig een bedrag terzijde zal worden gesteld dat voldoende is om het de schuldenaar mogelijk te maken op dat latere tijdstip zijn rechten overeenkomstig artikel 642j geldend te maken.

Artikel 642i

De vereffenaar geeft van de beschikkingen, genoemd in artikel 642g, onverwijld bij aangetekende brief kennis aan de schuldenaar of de schuldenaren en de door deze opgegeven schuldeisers. Bovendien doet hij, indien de rechter-commissaris zulks beveelt, van deze beschikkingen aankondiging in een of meer door de rechter-commissaris aan te wijzen nieuwsbladen.

Artikel 642j

Een bedrag dat een schuldenaar of diens verzekeraar vóór de verdeling van een fonds heeft betaald, kan door hem niet geheel of gedeeltelijk worden teruggevorderd; hij wordt voor het betaalde bedrag van rechtswege gesubrogeerd in de rechten van de schuldeiser.

Artikel 642k

De schuldeiser die tegen het verzoek van een schuldenaar verweer voert, moet niettemin zijn vordering ter verificatie aanmelden. Hetzelfde geldt ten aanzien van een schuldeiser die twijfelt of de schuldenaar, gezien de aard van de vordering, met betrekking tot deze vordering jegens hem een beroep kan doen op de beperking van zijn aansprakelijkheid.

Artikel 642l

1. De indiening van de schuldvorderingen geschiedt bij de vereffenaar door de overlegging van een rekening of andere schriftelijke verklaring, aangevende de aard en het bedrag van de vordering, vergezeld van de bewijsstukken of een afschrift daarvan. De in artikel 642k, tweede volzin, bedoelde schuldeiser legt bovendien over een schriftelijke verklaring, bevattende de gronden van zijn in die volzin bedoelde twijfel.
2. Indiening van een vordering ter verificatie wordt ten aanzien van verjaring en verval aangemerkt als het in rechte instellen van deze vordering.
3. De schuldeisers zijn bevoegd van de vereffenaar een ontvangstbewijs te vorderen.
4. De vereffenaar toetst de ingezonden rekeningen aan de administratie en opgaven van de schuldenaar, treedt, als hij tegen de toelating van een vordering bezwaar heeft, met de schuldeiser en de schuldenaar of schuldenaren in overleg en is bevoegd van dezen overlegging van ontbrekende stukken alsook raadpleging van hun administratie en van de oorspronkelijke bewijsstukken te vorderen.
5. Voor ieder fonds brengt de vereffenaar de vorderingen die hij goedkeurt, op een lijst van voorlopig erkende schuldvorderingen en de vorderingen die hij betwist, op een afzonderlijke lijst, vermeldende de gronden van de betwisting.
6. De door de vereffenaar opgestelde lijsten liggen gedurende ten minste 21 dagen vóór de voor de verificatie bestemde dag ter griffie ter kosteloze inzage voor ieder. De nederlegging geschiedt kosteloos.
7. De vereffenaar vermeldt de verweerschriften, ingediend tegen het door een schuldenaar gedane verzoek, vermeldende de gronden van de betwisting.

Artikel 642m

Van de krachtens artikel 642l gedane nederlegging der lijsten geeft de vereffenaar aan alle bekende schuldeisers en de schuldenaar of schuldenaren schriftelijk bericht, waarbij hij een nadere oproeping tot de verificatievergadering voegt.

Artikel 642n

Op de ingevolge artikel 642g bepaalde dag of dagen houdt de rechter-commissaris in tegenwoordigheid van de vereffenaar een of meer openbare zittingen.

Artikel 642o

1. Vorderingen die zijn ingediend na afloop van de in artikel 642g, eerste lid, genoemde termijn, kunnen op verzoek van de schuldeiser door de rechter-commissaris tot de verificatie worden toegelaten.

2. Een dergelijk verzoek moet worden toegestaan indien de schuldeiser in het buitenland woont en daardoor verhinderd was zich eerder te melden.
3. In geval van geschil over het al dan niet aanwezig zijn van de verhindering beslist de rechter-commissaris na de vergadering te hebben geraadpleegd.

Artikel 642p

1. Alle schuldeisers en schuldenaren kunnen een vordering betwisten.
2. Vorderingen die niet worden betwist, worden door de rechter-commissaris vastgesteld op het beweerde bedrag.
3. Van de vaststelling door de rechter-commissaris wordt aantekening gemaakt in het proces-verbaal ter zitting en op de door de vereffenaar opgestelde lijst.

Artikel 642q

1. In geval van betwisting ter zitting van een vordering of van het beroep op beperking van aansprakelijkheid verwijst de rechter-commissaris partijen en de schuldenaar, zo hij hen niet kan verenigen, naar een of meer door hem te bepalen terechtzittingen van het gerecht in eerste aanleg ter beslissing van het punt van geschil. De rechter-commissaris verwijst ook de in artikel 642k, tweede volzin, bedoelde schuldeiser wiens vordering overigens niet wordt betwist, naar de terechtzitting van het gerecht in eerste aanleg ter beslissing van de vraag of zijn vordering terecht ter verificatie werd ingediend.
2. Indien een schuldeiser wiens vordering betwist wordt, of een schuldenaar niet ter zitting aanwezig is, geeft de vereffenaar hem onmiddellijk kennis per aangetekende brief van iedere verwijzing.

Artikel 642r

1. Verschijnt de schuldeiser die de verificatie vraagt, niet ter terechtzitting van het gerecht in eerste aanleg, dan wordt hij geacht zijn vordering voor zover zij betwist is, te hebben ingetrokken.
2. Verschijnt degene die een betwisting van enige stelling van een schuldenaar of schuldeiser deed, niet, dan wordt hij geacht deze betwisting te hebben laten varen.
3. De in artikel 642q, tweede lid, genoemde personen kunnen zich in het geding niet op het ontbreken van de in die bepaling bedoelde kennisgeving beroepen.
4. Schuldeisers die bij de indiening van hun vordering noch ter vergadering betwisting hebben gedaan, kunnen in het geding zich voegen noch tussenkomen; tussenkomst kan in geval van faillissement van een schuldenaar worden gevorderd door de curator in dat faillissement.
5. Een onherroepelijke beslissing, inhoudende dat een schuldenaar zijn aansprakelijkheid ten opzichte van een of meer vorderingen niet kan beperken, heeft bindende kracht zowel jegens een schuldenaar als in geval van diens faillissement jegens zijn schuldeisers.

Artikel 642s

1. Na afloop van de in artikel 642n bedoelde zittingen of, indien deze tot geschillen aanleiding hebben gegeven, nadat daarover onherroepelijk is beslist, wordt door de vereffenaar een staat van verdeling van het betrokken fonds opgemaakt en aan de goedkeuring van de rechter-commissaris onderworpen.
2. Indien onherroepelijk is beslist dat de schuldenaar zijn aansprakelijkheid niet kan beperken, vervalt de gestelde zekerheid en wordt een gestort bedrag uitgekeerd aan degene die de storting verrichtte, doch niet eerder dan één maand nadat het vonnis in kracht van gewijsde is gegaan en de vereffenaar op de in artikel 642i voorgeschreven wijze kennis heeft gegeven van de dag waarop deze uitkering zal plaatsvinden.

Artikel 642t

1. Vorderingen waarvan de waarde in buitenlandse valuta is uitgedrukt, worden geverifieerd voor hun geschatte waarde in het hier te lande uitgegeven geld.
2. Indien de schuldenaar gebruik maakte van de hem in artikel 750 of 751 van Boek 8 van het Burgerlijk Wetboek gegeven bevoegdheid, zijn de volgende regels van toepassing:
 - a. het personenfonds wordt aangewend ter voldoening van vorderingen betreffende personenschade;
 - b. het passagiersfonds wordt aangewend ter voldoening van vorderingen betreffende personenschade van reizigers;
 - c. het zakenfonds wordt aangewend ter voldoening van vorderingen betreffende zaakschade en van vorderingen betreffende personenschade, voor zover deze nog onvoldaan zijn na toepassing van onderdeel a, met dien verstande dat vorderingen met betrekking tot

beschadiging van kunstwerken van havens, dokken, waterwegen en van hulpmiddelen bij de navigatie vóór alle andere vorderingen betreffende zaakschade worden voldaan;
d. het wrakkenfonds wordt aangewend ter voldoening van vorderingen als bedoeld in artikel 752, eerste lid, onderdelen d en e, van Boek 8 van het Burgerlijk Wetboek;
e. indien een volgens de onderdelen a tot en met d te verdelen bedrag niet voldoende is ter voldoening van de vorderingen waartoe het volgens die onderdelen wordt aangewend, worden die vorderingen naar evenredigheid gekort.

3. Voor de toepassing van het tweede lid wordt verstaan onder:

personenschade: alle schade, voortvloeiende uit dood of letsel van personen;

zaakschade: alle schade die niet is personenschade.

4. Behoudens het tweede lid, onderdeel c, is ieder fonds uitsluitend bestemd voor de voldoening van de vorderingen met betrekking waartoe het is gesteld.

Artikel 642u

1. Een door de rechter-commissaris goedgekeurde staat van verdeling van het beschikbare fonds ligt gedurende twee weken ter griffie van het gerecht in eerste aanleg ter kosteloze inzage van de schuldeisers van wie vorderingen zijn erkend, en van de schuldenaren. De nederlegging geschiedt kosteloos.

2. Van de nederlegging wordt door de vereffenaar aankondiging gedaan op de wijze, voorgeschreven in artikel 642i, terwijl daarvan bovendien bij aangetekende brief kennis wordt gegeven aan de schuldenaren en aan ieder der schuldeisers van wie de vorderingen zijn erkend, met vermelding van het voor hen uitgetrokken bedrag; ieder van hen kan gedurende genoemde termijn bij het gerecht in eerste aanleg tegen de staat van verdeling in verzet komen door indiening van een met redenen omkleed bezwaarschrift ter griffie.

3. Na afloop van de termijn geeft het gerecht in eerste aanleg haar beschikking, nadat zij de schuldeisers en de schuldenaren heeft gehoord of behoorlijk doen oproepen. De oproeping geschiedt bij aangetekende brief door de vereffenaar.

Artikel 642v

1. Nadat een staat van verdeling door de rechter-commissaris of, indien tijdig verzet is gedaan, door het gerecht in eerste aanleg is vastgesteld, roept de griffier bij aangetekende brief de schuldeisers op het hun toekomende bedrag in ontvangst te nemen.

2. De staat ligt na de vaststelling ter griffie ter kosteloze inzage van belanghebbenden.

3. Een nog bestaand batig saldo en uitkeringen waarover niet binnen één jaar is beschikt, worden uitgekeerd aan degene die de storting verrichtte. Artikel 642s, tweede lid, is daarbij van overeenkomstige toepassing.

Artikel 642w

Behoudens artikel 642f, vierde lid, gaan de vorderingen van schuldeisers die, hoewel daartoe behoorlijk opgeroepen zijnde, deze niet ter verificatie hebben aangemeld, door het in kracht van gewijsde gaan van de staat van verdeling teniet.

Artikel 642x

1. De rechter-commissaris is bevoegd te allen tijde een voorlopige staat van verdeling vast te stellen. In dat geval zijn de artikelen 642s tot en met 642v van overeenkomstige toepassing.

2. De rechter-commissaris kan bevelen dat door schuldeisers aan wie op grond van een voorlopige staat van verdeling een uitkering wordt gedaan, een door hem aan te wijzen vorm van zekerheid wordt gegeven.

Artikel 642y

1. De beschikkingen van de rechter-commissaris, alsmede die van het gerecht in eerste aanleg krachtens artikel 642u, derde lid, zijn niet vatbaar voor hoger beroep, noch voor beroep in cassatie.

2. Tegen de andere uitspraken waartoe de artikelen 642a tot en met 642z aanleiding geven, kan door de schuldenaar en door de verschenen schuldeisers binnen vier weken na de dag van de uitspraak hoger beroep worden ingesteld, tenzij krachtens enige algemene regeling een kortere termijn van toepassing is. Dezelfde termijn geldt voor het beroep in cassatie.

3. Indien beroep in cassatie wordt ingesteld, moet daarvan bij exploit worden kennis gegeven aan de griffier van het gerecht in eerste aanleg.

4. De uitspraak op het rechtsmiddel wordt door de griffier van het betrokken rechtscollege onverwijld meegedeeld aan de griffier van het gerecht in eerste aanleg, die daarvan bij aangetekende brief aan schuldeisers en schuldenaren kennis geeft.

Artikel 642z

Behoudens de toepassing van de artikelen 60 tot en met 63 en 64 komen de kosten, voortvloeiende uit de toepassing van de artikelen 642a tot en met 642y ten laste van de schuldenaar.

TITEL 2

Procedures betreffende een nalatenschap of een gemeenschap

AFDELING 1

De verzegeling

Artikel 658

1. Zaken die behoren tot een nalatenschap of een gemeenschap waarop titel 7, afdeling 2, van Boek 3 van het Burgerlijk Wetboek van toepassing is, kunnen worden verzegeld met verlof van de rechter in eerste aanleg in wiens rechtsgebied de verzegeling moet plaatsvinden. De verzegeling geschiedt door een bij dit verlof aan te wijzen notaris met diens zegel. Tegen het verlof staat geen hogere voorziening open.
2. De notaris kan een bewaarder van de gelegde zegels aanstellen.

Artikel 659

De artikelen 444, 444a en 444b, tweede en derde lid, zijn van overeenkomstige toepassing.

Artikel 660

1. Verlof tot verzegeling kan worden verzocht:
 - a. door degene die de nalatenschap kan opeisen of als deelgenoot of beperkt gerechtigde op een aandeel van de gemeenschap verdeling daarvan kan vorderen;
 - b. zo zich onder de in onderdeel a bedoelde personen onbekwamen bevinden die geen wettelijke vertegenwoordiger hebben of wier wettelijke vertegenwoordiger afwezig is, door een bloed- of aanverwant van de onbekwame;
 - c. in geval van een nalatenschap:
 - 1°. mede door de overgebleven echtgenoot of door de uitvoerders van een uiterste wilsbeschikking;
 - 2°. zo noch de ten 1° bedoelde personen, noch een van de erfgenamen aanwezig is, door een van de degenen die in dienst van de overledene waren of met hem samenwoonden;
 - d. door een schuldeiser van de nalatenschap of gemeenschap, doch alleen indien hij zonder de verzegeling ernstig gevaar zou lopen zijn vordering niet te kunnen verhalen.
2. Het verlof wordt slechts gegeven, indien de verzoeker zijn recht of bevoegdheid en een voldoende ernstig belang bij de verzegeling summierlijk aannemelijk maakt.

Artikel 661

Indien in geval van een nalatenschap een der in artikel 660, eerste lid, onderdeel a, bedoelde personen afwezig of onbekwaam is en deze geen wettelijke vertegenwoordiger heeft of een wettelijke vertegenwoordiger die afwezig is, kan het verlof tot verzegeling ook door een notaris worden verzocht of door de rechter in eerste aanleg ambtshalve worden bevolen.

Artikel 662

Van de verzegeling moet door een proces-verbaal blijken, dat inhoudt:

- a. dag en uur van de verzegeling;
- b. naam, voornamen en woonplaats van degene op wiens verzoek de verzegeling is gedaan, en een keuze van woonplaats ten kantore van de notaris die de verzegeling verricht;
- c. de vermelding van het verlof tot verzegeling;
- d. de verschijning van de partijen en hun verzoeken en beweringen;
- e. de opgave van de plaatsen en de voorwerpen waarop het zegel is gezet, en een korte beschrijving van de zaken die buiten verzegeling zijn gebleven;
- f. naam, woonplaats en beroep van de bewaarder, bedoeld in artikel 658, tweede lid;
- g. de eed of belofte bij de sluiting der verzegeling die in handen van de notaris moet worden afgelegd door degenen die de zaken onder zich hadden, of het huis bewonen waar de verzegeling is gedaan, dat zij niets verduisterd hebben, noch gezien hebben, noch weten dat iets verduisterd is.

Artikel 663

1. Indien bij de verzegeling boeken of papieren worden gevonden, kunnen zij door de notaris worden geopend. Indien zij voor de nalatenschap of gemeenschap of de daartoe behorende goederen of schulden van belang kunnen zijn, worden zij overgebracht naar de griffie van het gerecht in eerste aanleg of naar een andere door de notaris aan te wijzen plaats, waar zij ter beschikking van de partijen blijven.
2. Zodra blijkt dat de overgebrachte boeken of papieren niet van belang zijn of aan een derde toebehoren, zorgt de notaris voor afgifte aan de rechthebbende.

Artikel 664

De notaris kan op verlangen en op kosten van elk der partijen de voorwerpen, boeken en papieren, alsmede de plaats waar zij zijn aangetroffen, doen fotograferen of kopiëren. Hij hecht de foto's of kopieën aan het proces-verbaal van verzegeling.

Artikel 665

1. Indien geen tot de nalatenschap of gemeenschap behorende roerende zaken van voldoende belang worden aangetroffen, wordt dit in het proces-verbaal vermeld en kan verzegeling achterwege blijven.
2. Zaken die niet voor beslag vatbaar zijn of niet zonder schade verzegeld kunnen worden, blijven buiten de verzegeling, maar worden overeenkomstig artikel 662, onderdeel e, in het proces-verbaal beschreven.

AFDELING 2

Ontzegeling

Artikel 666

1. De in artikel 660, eerste lid, onderdelen a en c, ten 1°, bedoelde personen kunnen aan de rechter in eerste aanleg die verlof tot de verzegeling gaf, verlof tot ontzegeling verzoeken. Tegen het verlof staat geen hogere voorziening open.
2. Ontzegeling heeft in elk geval plaats voor zover van de nalatenschap of gemeenschap van goederen een partijen bindende boedelbeschrijving wordt opgesteld of alle partijen hun toestemming tot de ontzegeling geven en het vrije beheer over hun goederen hebben.

Artikel 667

1. De in artikel 660, eerste lid, onderdelen a en c, ten 1°, bedoelde personen en degene die de verzegeling heeft uitgelokt, worden opgeroepen om op het verzoekschrift te worden gehoord, indien zij het verlangen daartoe tijdig aan de notaris die de verzegeling heeft verricht, hebben meegedeeld, met opgave van de redenen van dit verlangen en van hun woonplaats.
2. Bij het verzoekschrift wordt een verklaring van de notaris overgelegd, waaruit blijkt of en, zo ja, welke mededelingen zijn gedaan.

Artikel 668

De ontzegeling geschiedt door de in het verlof tot ontzegeling aangewezen notaris.

Artikel 669

De in artikel 660, eerste lid, onderdelen a en c, ten 1°, bedoelde personen en degene die de verzegeling heeft uitgelokt, worden door de notaris ten minste 24 uur tevoren van het tijdstip van ontzegeling op de hoogte gesteld. Hetzelfde geldt voor de schuldeiser van de nalatenschap of gemeenschap die zijn verlangen daartoe tijdig aan de notaris heeft meegedeeld, met opgave van zijn vordering en van zijn woonplaats.

Artikel 670

Het proces-verbaal van de ontzegeling moet bevatten:

- a. dag en uur waarop zij gedaan wordt;
- b. naam, voornamen en woonplaats of gekozen woonplaats van degene die de ontzegeling verzocht heeft;
- c. vermelding van het verlof tot ontzegeling;
- d. vermelding van de in artikel 669 bedoelde mededelingen;
- e. de verschijning van partijen en hun opmerkingen;
- f. de herkenning van de zegels en de bevinding daarvan als gaaf en ongeschonden, of indien zij dit niet zijn, de vermelding van de toestand waarin zij worden bevonden.

AFDELING 3

Boedelbeschrijving

Artikel 671

Indien alle partijen zich daarmee verenigen en het vrije beheer over hun goederen hebben, kan een voorgeschreven boedelbeschrijving plaatsvinden bij een onderhandse akte. In alle andere gevallen geschiedt zij bij notariële akte.

Artikel 672

1. De rechter in eerste aanleg in wiens rechtsgebied de boedel zich geheel of voor een groot deel bevindt, kan op verzoek van een der in artikel 660, eerste lid, onderdelen a en c, ten 1°, bedoelde personen of van iemand die daarbij op andere grond voldoende belang heeft, een boedelbeschrijving bevelen door een bij dat bevel aan te wijzen notaris. Tegen het bevel staat geen hogere voorziening open.
2. Het verzoek kan worden gedaan te zamen met een verzoek, strekkende tot verzegeling of tot ontzegeling.
3. Het bevel wordt slechts gegeven, indien de verzoeker zijn recht en belang summierlijk aannemelijk maakt.

Artikel 673

Indien de notaris het nodig oordeelt de te beschrijven zaken zelf in ogenschouw te nemen, zijn de artikelen 444, 444a en 444b, tweede en derde lid, van overeenkomstige toepassing.

Artikel 674

De boedelbeschrijving bevat:

- a. naam, voornamen en woonplaats van de verschenen of opgeroepen partijen en van de aangewezen schatters;
- b. een korte beschrijving van alle tot de boedel behorende goederen en schulden en, zo een der partijen zulks wenst, een schatting van de waarde van de roerende zaken door een of meer door partijen aan te wijzen schatters, met hun beëdiging of aflegging van de belofte;
- c. een opgave van de plaats waar de beschreven zaken zich bevinden, of waarheen zij zijn overgebracht;
- d. een opgave van tot de boedel behorende geldsommen;
- e. een opgave van de aangetroffen boeken en registers met betrekking tot de boedel, die op de eerste en laatste bladzijden worden gewaarmerkt, in geval van een notariële beschrijving door de notaris en in geval van een onderhandse beschrijving door de partijen;
- f. vermelding van de akten die op de goederen en de schulden van de boedel betrekking hebben;
- g. in geval van een notariële beschrijving, vermelding van de eed of belofte, af te leggen in handen van de notaris, van degenen die vóór de beschrijving de goederen in hun macht hadden, of het huis waarin deze zich bevinden, bewoond hebben, dat zij niets hebben verduisterd, noch gezien hebben noch weten dat iets verduisterd is.

Artikel 675

Indien partijen het niet eens worden over de aanwijzing van de schatters, worden deze benoemd door de notaris of in geval van een onderhandse boedelbeschrijving door de in artikel 672 bedoelde rechter in eerste aanleg.

AFDELING 4

Geschillen in verband met verzegeling, ontzegeling en boedelbeschrijving

Artikel 676

Geschillen die in verband met een verzegeling, ontzegeling of boedelbeschrijving rijzen, worden in kort geding gebracht voor de rechter in eerste aanleg in wiens rechtsgebied de verzegeling is geschied of de te beschrijven boedel zich geheel of grotendeels bevindt.

AFDELING 5

De verdeling van een gemeenschap

Artikel 677

1. Het vonnis waarbij een vordering tot verdeling van een gemeenschap wordt toegewezen, zonder dat de rechter de vaststelling van de verdeling aan zich houdt, houdt in een bevel tot verdeling ten overstaan van een notaris, alsmede, zo partijen het over de keuze niet eens zijn, de benoeming van deze notaris. De rechter die een notaris benoemt, kan de zaak wat betreft hetgeen overigens ter zake van de verdeling is gevorderd, aanhouden totdat is gebleken of de notaris partijen kan verenigen. De griffier van het gerecht dat de benoeming deed, zendt de notaris onverwijld een expeditie van de uitspraak.
2. Op verlangen van elk der partijen kan het vonnis tevens de benoeming inhouden van een onzijdig persoon als bedoeld in artikel 181 van Boek 3 van het Burgerlijk Wetboek.
3. De notaris bepaalt dag en uur waarop partijen voor hem moeten verschijnen, en roept hen tegen het vastgestelde tijdstip op. Indien zij niet allen verschijnen, kan hij partijen eenmaal of meermalen tegen een nieuwe dag oproepen.
4. Deze afdeling is van overeenkomstige toepassing op verzoeken en beschikkingen betreffende de verdeling van een gemeenschap van goederen die door of tijdens een huwelijk is ontstaan.

Artikel 678

1. Indien de notaris partijen niet kan verenigen, constateert hij dit in een proces-verbaal, waarin hij desverlangd opgeeft op welke punten partijen reeds tot overeenstemming zijn gekomen.
2. Zolang geen volledige overeenstemming is bereikt, kan de meest gereede partij vorderen dat de rechter de wijze van verdeling gelast of zelf de verdeling vaststelt, dan wel wat overigens ter zake van hetgeen partijen verdeeld houdt, nodig is.
3. Zolang hem geen afschrift van het proces-verbaal wordt overgelegd, kan de rechter op verlangen van elk der partijen de zaak aanhouden ten einde de notaris opnieuw gelegenheid te geven tot toepassing van artikel 677, derde lid.

Artikel 679

1. Indien partijen het niet eens worden over de benoeming van een deskundige om de waarde van een of meer van de te verdelen goederen te schatten, geschiedt de benoeming op verzoek van de meest gereede partij door de rechter in eerste aanleg.
2. Is met betrekking tot de verdeling een procedure aanhangig, dan kan de benoeming ook, op verlangen van een der partijen of ambtshalve, worden gedaan door de rechter voor wie de zaak in eerste aanleg of in hoger beroep dient, of door de rechter voor wie een getuigenverhoor of verschijning van partijen is gelast.

Artikel 680

1. Indien een vordering tot verdeling, tot het gelasten van de wijze van verdeling of tot vaststelling van een verdeling niet de gehele voor verdeling vatbare gemeenschap betreft, kan ieder van de opgeroepen overeenkomstig de hem in de artikelen 179 en 185 van Boek 3 van het Burgerlijk Wetboek toegekende bevoegdheden eisen dat de verdeling van de gehele voor verdeling vatbare gemeenschap wordt bevolen of door de rechter zelf wordt vastgesteld.
2. Indien de vordering strekt tot het verkrijgen van een bevel tot verdeling of tot de wijze van verdeling van de gehele voor verdeling vatbare gemeenschap, kan ieder van de opgeroepen vaststelling van de verdeling door de rechter zelf vorderen.
3. Een eis als bedoeld in het eerste of tweede lid, moet worden gedaan voor alle weren die niet de bevoegdheid van de rechter of zekerheidstelling overeenkomstig artikel 122 betreffen.
4. Zijn een of meer partijen niet verschenen, dan doet de rechter op verzoek van degene die de eis heeft gedaan, deze aan haar betekenen met inachtneming van de voor oproeping voorgeschreven termijnen en met oproeping tegen de dag waarop degene die de eis heeft gedaan de zaak wederom ter rolle wil doen dienen.
5. Zijn niet allen die aan de verdeling dienen mee te werken, in het geding betrokken, dan kan ieder van de opgeroepen de rechter verzoeken hen met overeenkomstige toepassing van het vierde lid alsnog in het geding te roepen, met betekening tevens van een afschrift van de aan hemzelf uitgebrachte oproeping met een door de deurwaarder voor eensluitend getekend afschrift van de vordering.

TITEL 4

Middelen tot bewaring van zijn recht

AFDELING 1

Algemene bepalingen

Artikel 700

1. Voor het leggen van conservatoir beslag is verlof vereist van de rechter in eerste aanleg binnen wiens rechtsgebied zich een of meer van de betrokken zaken bevinden, dan wel, indien het beslag niet op zaken betrekking heeft, de schuldenaar of degene of een van degenen onder wie het beslag gelegd wordt, woonplaats heeft.

2. Het verlof wordt verzocht bij een verzoekschrift, waarin de aard van het te leggen beslag en van het door de verzoeker ingeroepen recht en, zo dit recht een geldvordering is, ook het bedrag of, zo dit nog niet vaststaat, het maximum bedrag daarvan, worden vermeld, onverminderd de bijzondere vereisten door de wet gesteld voor een beslag van de soort waarom het gaat. De rechter beslist na summier onderzoek. In geval van een geldvordering stelt hij het bedrag vast waarvoor het verlof wordt verleend, met inbegrip van de kosten waarin de schuldenaar kan worden veroordeeld. Bij het verlof kan de rechter, onverminderd artikel 15, derde lid, tevens verlof verlenen het beslag te leggen op alle dagen en uren. Tegen een verlof staat geen hogere voorziening open.

3. Tenzij op het tijdstip van het verlof reeds een eis in de hoofdzaak is ingesteld, wordt het verlof verleend onder voorwaarde dat het instellen daarvan geschiedt binnen een door de rechter daartoe te bepalen termijn van ten minste acht dagen na het beslag. De rechter kan de termijn verlengen, indien de beslaglegger dit voor het verstrijken van de termijn verzoekt. Tegen de beschikking staat geen hogere voorziening open. In het geval van een beslag als bedoeld in artikel 714 of 718 moet de verlenging, om haar werking te hebben, binnen acht dagen na het tijdstip waarop de termijn zonder de verlenging zou verstrijken, schriftelijk zijn medegedeeld aan de in artikel 715 bedoelde vennootschap, onderscheidenlijk de in artikel 718 bedoelde derde. Overschrijding van de termijn voor het instellen van een eis in de hoofdzaak doet het beslag vervallen.

Artikel 701

1. De rechter in eerste aanleg kan het verlof verlenen onder voorwaarde dat tot een door hem te bepalen bedrag zekerheid wordt gesteld voor schade die door het beslag kan worden veroorzaakt.

2. De zekerheid moet voor of bij de betekening van het beslagexploot aan de beslagene worden aangeboden. Voor het overige is artikel 616 van toepassing.

Artikel 702

1. Tenzij de wet anders bepaalt, wordt een conservatoir beslag gelegd met overeenkomstige toepassing van de voorschriften die gelden voor het leggen van executoriaal beslag tot verhaal van een geldvordering op een goed van de soort als in beslag genomen wordt. In plaats van de executoriale titel wordt in het beslagexploot het in artikel 700 bedoelde verlof van de rechter in eerste aanleg vermeld.

2. Dit verlof en het verzoekschrift waarop het is gegeven, worden te zamen met het beslagexploot aan de beslagene betekend.

Artikel 703

Voor de openbare dienst bestemde goederen zijn niet vatbaar voor beslag.

Artikel 704

1. Zodra de beslaglegger in de hoofdzaak een executoriale titel heeft verkregen en deze voor tenuitvoerlegging vatbaar is geworden, gaat het conservatoir beslag over in een executoriaal beslag, mits de verkregen titel aan de beslagene, en, zo het beslag onder een derde is gelegd, ook aan deze is betekend.

2. Wordt de eis in de hoofdzaak afgewezen en is deze afwijzing in kracht van gewijsde gegaan, dan vervalt daardoor tevens van rechtswege het beslag. Hetzelfde geldt, indien voor de tenuitvoerlegging van de beslissing in de hoofdzaak een rechterlijk bevelschrift of verlof nodig is en de beslissing waarbij dit door de rechter is geweigerd, in kracht van gewijsde is gegaan.

Artikel 705

1. De rechter in eerste aanleg die verlof tot het beslag heeft gegeven, kan, rechtdoende in kort geding, het beslag op vordering van elke belanghebbende opheffen, onverminderd de bevoegdheid van de gewone rechter.

2. De opheffing wordt onder meer uitgesproken bij verzuim van op straffe van nietigheid voorgeschreven vormen, indien summierlijk van de ondeugdelijkheid van het door de beslaglegger ingeroepen recht of van het onnodige van het beslag blijkt, of, zo het beslag is gelegd voor een geldvordering, indien voor deze vordering voldoende zekerheid wordt gesteld.

3. Artikel 438, tweede lid, vierde volzin, derde, vierde en vijfde lid, en artikel 438a zijn van overeenkomstige toepassing.

Artikel 706

De kosten van het beslag kunnen, al of niet in de hoofdzaak, van de beslagene worden teruggevorderd, tenzij het beslag nietig, onnodig of onrechtmatig was.

Artikel 707

De bepalingen omtrent conservatoir beslag op een goed zijn van overeenkomstige toepassing op conservatoir beslag op een beperkt recht op of een aandeel in een zodanig goed.

Artikel 708

1. De bepalingen omtrent conservatoir beslag op een goed van de schuldenaar zijn van overeenkomstige toepassing op conservatoir beslag op een goed waarop de schuldeiser zich kan verhalen, en dat aan een ander dan de schuldenaar toebehoort. De beslaglegger is in dit geval verplicht het beslag binnen acht dagen aan de schuldenaar te betekenen.

2. Wordt het beslag ten laste van de schuldenaar gelegd, dan is de beslaglegger verplicht het binnen acht dagen aan de ander te betekenen of, zo hij diens recht niet kent, onverwijld nadat hij van dat recht kennis heeft gekregen. Indien de ander, voordat acht dagen na deze betekening zijn verstreken, schriftelijk aan de deurwaarder mededeelt zich tegen het voorgenomen verhaal op zijn goed te verzetten, gaat het beslag jegens hem slechts over in een executoriaal beslag uit hoofde van een tegen hem verkregen executoriale titel om de executie te dulden.

Artikel 709

1. Op verzoek van degene die verlof vraagt tot het leggen van conservatoir beslag op roerende zaken die geen registergoederen zijn, of die op zodanige zaken reeds beslag heeft gelegd, kan de rechter in eerste aanleg die het verlof geeft of heeft gegeven of in wiens rechtsgebied zich een of meer van de betrokken zaken bevinden, bevelen dat zij tevens ter gerechtelijke bewaring zullen worden afgegeven aan een door de rechter aan te wijzen bewaarder.

2. Een overeenkomstig verzoek kan worden gedaan door een pandhouder als bedoeld in artikel 237 van Boek 3 van het Burgerlijk Wetboek, wanneer op de verpande zaak conservatoir of executoriaal beslag is gelegd.

3. De rechter in eerste aanleg wijst het verzoek niet toe dan na de beslagene en eventuele andere belanghebbenden gelegenheid te hebben gegeven te worden gehoord, tenzij bijzondere omstandigheden eisen dat het bevel terstond wordt gegeven. Tegen het bevel staat geen hogere voorziening open.

4. Artikel 701 is van overeenkomstige toepassing.

Artikel 710

1. Indien over een of meer goederen geschil bestaat aan wie van twee of meer partijen zij toekomen, kunnen zij op vordering van elk der partijen in kort geding onder bewind worden gesteld door de rechter in eerste aanleg in wiens rechtsgebied zich een of meer van de betrokken zaken bevinden, voor wie de hoofdzaak aanhangig is of die naar de gewone regels bevoegd zou zijn van de hoofdzaak kennis te nemen.

2. Tenzij reeds een eis in de hoofdzaak is ingesteld, vindt onderbewindstelling slechts plaats onder voorwaarde dat deze eis binnen een door de rechter daartoe te bepalen termijn ingesteld wordt. De rechter kan de termijn verlengen, indien dit voor het verstrijken van de termijn door een der partijen of de bewindvoerder wordt verzocht. Tegen de beschikking staat geen hogere voorziening open. Overschrijding van de termijn doet het bewind eindigen.

3. Door partijen op een of meer van de goederen gelegde beslagen beperken de bewindvoerder niet in de hem als zodanig toekomende bevoegdheden.

4. De bewindvoerder doet de onder het bewind staande goederen toekomen aan degene die daarop krachtens een in kracht van gewijsde gegane of uitvoerbaar bij voorraad verklaarde uitspraak recht heeft, tenzij de rechter anders heeft bepaald.

5. De rechter kan voor het bewind zodanige voorschriften geven als hij dienstig acht. Op het bewind zijn, voor zover deze voorschriften niet anders bepalen, de artikelen 433, eerste lid, 435, 436, eerste tot en met derde lid, 437, 438, eerste lid, 439, 441, eerste lid, eerste volzin, en 442 tot en met 448 van Boek 1 van het Burgerlijk Wetboek van toepassing. Het kan door een gezamenlijk besluit van partijen of op verzoek van een der partijen door de rechter in eerste aanleg worden opgeheven.

Artikel 710a

De indiening van verzoekschriften krachtens de artikelen 700, derde lid, tweede volzin, 709, tweede en derde lid, 715, tweede lid, derde volzin, en 721, tweede volzin, kan ook door een deurwaarder geschieden. Indien een deurwaarder het verzoekschrift indient, geldt zijn kantoor als gekozen woonplaats van de verzoeker.

AFDELING 2

Conservatoir beslag in handen van de schuldenaar

Artikel 711

1. Verlof om conservatoir beslag tot verhaal van een geldvordering te leggen op roerende zaken die geen registergoederen zijn en op rechten aan toonder of order, wordt slechts verleend, indien de schuldeiser aantoont dat er gegronde vrees bestaat voor verduistering, hetzij door de schuldenaar van zijn goederen, hetzij, zo de voor het beslag vatbare goederen aan een ander dan de schuldenaar toebehoren, door deze ander van die goederen.

2. De eis van vrees voor verduistering geldt niet wanneer het verlof wordt verleend aan de houder van een wisselbrief, een orderbiljet of cheque, waarvan de non-betaling door protest of een voor de cheque daarmee gelijk te stellen verklaring is vastgesteld, telkens voor hetgeen deze houder te vorderen heeft van de trekker, de acceptant, de avalist en de endossanten. Ook artikel 701 is in dit geval niet van toepassing.

3. Het eerste en het tweede lid zijn mede van toepassing op de goederen, bedoeld in artikel 474bb. Het in beslag te nemen goed moet in het in artikel 700, tweede lid, bedoelde verzoekschrift worden omschreven.

Artikel 712

De artikelen 441, eerste lid, 443 tot en met 445, 447, 448, 451, 453a, 455a, 457 en 461d zijn op het in artikel 711 bedoelde beslag van overeenkomstige toepassing.

Artikel 713

Wordt het beslag gelegd op een recht aan toonder of order, dan worden de in artikel 474b bedoelde baten geïnd door de bewaarder van het papier en zijn voorts dat artikel en artikel 474ba van overeenkomstige toepassing.

AFDELING 3

Conservatoir beslag op aandelen op naam, en effecten op naam die geen aandelen zijn

Artikel 714

De bepalingen van de artikelen 474b, tweede lid, 474ba en 711, eerste en tweede lid, zijn van overeenkomstige toepassing op het conservatoir beslag tot verhaal van een geldvordering op aandelen op naam en effecten op naam die geen aandelen zijn.

Artikel 715

1. Conservatoir beslag op aandelen op naam in een naamloze vennootschap, dan wel, in de Nederlandse Antillen, in een besloten vennootschap, of, in Aruba, in een Aruba vrijgestelde vennootschap wordt gelegd op de wijze en met de gevolgen als bepaald in de artikelen 474c, 474d, 474e en 474f, met dien verstande dat het verlof van de rechter in eerste aanleg treedt in de plaats van de executoriale titel.

2. Het beslagexploot houdt in waar de hoofdzaak aanhangig is of binnen welke termijn zij blijkens het verlof ingesteld moet worden. Is nog geen eis in de hoofdzaak ingesteld, dan is de beslaglegger verplicht binnen acht dagen na dit instellen een afschrift van de oproeping, met een door de deurwaarder voor eensluidend getekend afschrift van het verzoekschrift, of, zo de eis op andere wijze is ingesteld, van het stuk waarbij dit geschiedde, aan de vennootschap te betekenen. De rechter kan deze termijn op verzoek van de beslaglegger verlengen, in dier voege dat de verlenging om haar werking te hebben binnen acht dagen na het verstrijken van de termijn schriftelijk aan de vennootschap moet zijn medegedeeld. Tegen de beschikking is geen hogere voorziening toegelaten.

3. De termijn, vermeld in artikel 474g, eerste lid, eindigt eerst één maand na de dag, waarop de in kracht van gewijsde gegane executoriale titel aan de vennootschap is betekend.

Artikel 716

Ten aanzien van de baten uit in beslag genomen aandelen op naam voortvloeiende geldt het beslag als een beslag onder de vennootschap. Van deze baten doet de vennootschap

verklaring aan de rechter in eerste aanleg alvorens deze de beschikking bedoeld in artikel 474g geeft. Bij deze beschikking wordt tevens beslist omtrent de deugdelijkheid van deze verklaring, en wordt de afgifte van de baten aan de deurwaarder gelast, mits alle kosten aan de zijde van de vennootschap ter zake van de deugdelijk bevonden verklaring worden vergoed.

Artikel 717

1. De bepalingen van de artikelen 715 en 716 zijn voor zover mogelijk eveneens van toepassing op andere aandelen op naam dan in een naamloze vennootschap, besloten vennootschap of Aruba vrijgestelde vennootschap en op effecten op naam die geen aandelen zijn.
2. Lidmaatschapsrechten in verenigingen worden als effecten op naam aangemerkt, indien zij voor vervreemding vatbaar zijn.

AFDELING 4

Conservatoir beslag onder derden

Artikel 718

Een schuldeiser kan onder derden conservatoir beslag leggen op de in artikel 475 bedoelde goederen.

Artikel 719

1. Onverminderd hetgeen voortvloeit uit artikel 702, moeten op straffe van nietigheid in het beslagexploot worden vermeld het bedrag waarvoor het in artikel 700 bedoelde verlov werd verleend, alsmede waar de hoofdzaak aanhangig is, of binnen welke termijn zij blijkens het verlov ingesteld moet worden.
2. Bij het beslagexploot wordt aan de derde tevens een afschrift betekend van het verlov van de rechter in eerste aanleg en van het verzoekschrift waarop het is gegeven.

Artikel 720

De artikelen 475a tot en met 475i, 476a en 476b, 479 en 479a zijn van overeenkomstige toepassing. In het geval van artikel 475a, derde lid, moet de vordering waarop het beslag wordt gelegd, in het verzoekschrift waarbij verlov van de rechter in eerste aanleg wordt gevraagd, uitdrukkelijk worden omschreven.

Artikel 721

De beslaglegger is op straffe van nietigheid van het beslag verplicht om, zo de eis in de hoofdzaak na het beslag wordt ingesteld, binnen acht dagen na dit instellen een afschrift van de oproeping met een door de deurwaarder voor eensluidend getekend afschrift van de vordering of, zo de eis op andere wijze is ingesteld, van het stuk waarbij de instelling is geschied, aan de derde te betekenen. De rechter in eerste aanleg kan deze termijn op verzoek van de beslaglegger verlengen, in dier voege dat de verlenging om haar werking te hebben binnen acht dagen na het verstrijken van de termijn schriftelijk aan de derde moet zijn meegedeeld. Tegen de beschikking staat geen hogere voorziening open.

Artikel 722

De betekening aan de derde, voorgeschreven in artikel 704, eerste lid, dient te geschieden binnen één maand nadat ter zake van de hoofdvordering een executoriale titel is verkregen en deze voor tenuitvoerlegging vatbaar is geworden; blijft betekening binnen deze termijn uit, dan zullen de door de derde gedane betalingen van waarde zijn.

Artikel 723

De in artikel 477 bedoelde verplichting van de derde en de in 477a bedoelde bevoegdheden van de executant gaan niet in voordat vier weken sedert de in artikel 722 bedoelde betekening zijn verstreken.

AFDELING 5

Conservatoir beslag onder de schuldeiser zelf

Artikel 724

1. Een schuldeiser kan onder zichzelf beslag leggen op de in artikel 479h bedoelde goederen. Deze goederen moeten in het in artikel 700, tweede lid, bedoelde verzoekschrift worden omschreven.

2. De artikelen 475a, eerste en tweede lid, en 475h zijn van overeenkomstige toepassing.
3. De termijn van artikel 479j, eerste lid, begint te lopen vanaf de dag dat de schuldeiser een executoriale titel heeft verkregen en deze voor tenuitvoerlegging vatbaar is geworden en aan de schuldenaar is betekend.

AFDELING 6

Conservatoir beslag op onroerende zaken

Artikel 725

Indien is voldaan aan de vereisten die in artikel 711, eerste en tweede lid, voor het verlof worden gesteld, kan ook verlof verleend worden om beslag te leggen op een of meer bepaald aan te wijzen onroerende zaken.

Artikel 726

1. De artikelen 504a, eerste lid, 505, 506, 507a en 513a zijn van overeenkomstige toepassing.
2. De termijn van artikel 508 begint te lopen vanaf de dag dat de schuldeiser een executoriale titel heeft verkregen en deze voor tenuitvoerlegging vatbaar is geworden en aan de schuldenaar is betekend.

Artikel 727

Indien de eis in de hoofdzaak niet binnen de overeenkomstig artikel 700, derde lid, bepaalde termijn is ingesteld, is de beslaglegger verplicht de inschrijving van het beslag in de openbare registers onverwijld te doen doorhalen op straffe van schadevergoeding.

AFDELING 6A

Conservatoir beslag op schepen

Artikel 728

1. Tot het geven van verlof tot het leggen van conservatoir beslag op schepen is mede bevoegd de rechter in eerste aanleg binnen wiens rechtsgebied het schip wordt verwacht. Artikel 711, eerste lid, is niet van toepassing. Artikel 712 is evenmin van toepassing, tenzij het beslag is gelegd op een schip als bedoeld in artikel 576. Artikel 444 is van overeenkomstige toepassing.
2. In het proces-verbaal van inbeslagneming kan woonplaats worden gekozen ten kantore van de deurwaarder in plaats van bij een notaris. Tevens kan woonplaats worden gekozen ten kantore van een advocaat hier te lande.

Artikel 728a

1. Artikel 708, tweede lid, is niet van toepassing. De artikelen 566, 567 en 513a zijn van overeenkomstige toepassing.
2. De termijn van artikel 508, in verbinding met artikel 568, begint te lopen vanaf de dag dat de schuldeiser een executoriale titel heeft verkregen en deze voor tenuitvoerlegging vatbaar is geworden en is betekend aan de schuldenaar jegens wie deze titel luidt.

Artikel 728b

Indien het beslag is gelegd op een schip dat teboekstaat in het in artikel 193 van Boek 8 van het Burgerlijk Wetboek bedoelde register, en de eis in de hoofdzaak niet binnen de overeenkomstig artikel 700, derde lid, bepaalde termijn is ingesteld, is de beslaglegger verplicht de inschrijving van het beslag in de openbare registers onverwijld te doen doorhalen op straffe van schadevergoeding.

AFDELING 6B

Conservatoir beslag op luchtvaartuigen

Artikel 729

1. Deze afdeling geldt uitsluitend voor in het in artikel 1302 van Boek 8 van het Burgerlijk Wetboek bedoelde register teboekstaande luchtvaartuigen en voor luchtvaartuigen van de nationaliteit van een vreemde staat ten aanzien waarvan het op 29 mei 1933 te Rome gesloten verdrag tot het vaststellen van enige eenvormige bepalingen inzake conservatoir beslag op luchtvaartuigen (Stb. 1938, 12) van kracht is.

2. De in artikel 1300 van Boek 8 van het Burgerlijk Wetboek opgenomen begripsomschrijvingen gelden ook voor deze afdeling.

Artikel 729a

1. Voor beslag zijn niet vatbaar:

- a. luchtvaartuigen die bij uitsluiting zijn bestemd voor de dienst van een vreemde Staat, postvervoer daaronder begrepen, doch met uitsluiting van handelsvervoer;
 - b. luchtvaartuigen die daadwerkelijk in dienst zijn gesteld op een geregelde luchtlijn van openbaar vervoer en de daarvoor onontbeerlijke reserveluchtvaartuigen;
 - c. elk ander luchtvaartuig dat dient voor het vervoer van personen of zaken tegen betaling, wanneer het gereed staat voor zulk een vervoer te vertrekken, behalve indien het beslag wordt gelegd voor een schuld, aangegaan ten behoeve van de reis die het luchtvaartuig op het punt staat te ondernemen, of voor een vordering die tijdens de reis is ontstaan.
2. Het eerste lid is niet van toepassing ten aanzien van beslag dat wordt gelegd ter zake van terugvordering van een ontvreemd luchtvaartuig.

Artikel 729b

1. Onverminderd artikel 729a, mag geen beslag op een luchtvaartuig worden gelegd, indien ter voorkoming daarvan voldoende zekerheid is gesteld. Onmiddellijke opheffing van gelegd beslag wordt gelast, wanneer voldoende zekerheid wordt gesteld.
2. De zekerheid is voldoende, indien zij het bedrag van de schuldvordering en de kosten dekt en uitsluitend is bestemd voor de betaling van de schuldeiser of, indien zij de waarde van het luchtvaartuig dekt, indien deze geringer is dan het bedrag van de schuld en de kosten.
3. Wanneer bij het aanbieden van zekerheid ter voorkoming van beslag geschil ontstaat over het bedrag of de aard van de te stellen zekerheid, beslist de rechter in eerste aanleg binnen wiens rechtsgebied het luchtvaartuig zich bevindt, op verzoek van de meest gereede partij, na verhoor of behoorlijke oproeping.

Artikel 729c

1. Wanneer in strijd met deze afdeling of zonder goede grond beslag op een luchtvaartuig is gelegd, is de beslaglegger gehouden de daardoor ontstane schade te vergoeden.
2. Het eerste lid is mede van toepassing wanneer de schuldenaar zekerheid heeft moeten stellen om een beslag te voorkomen dat, ware het gelegd, in strijd met de artikelen 729 tot en met 729b of zonder goede grond zou zijn geweest.

Artikel 729d

1. Tot het geven van verlof tot het leggen van conservatoir beslag op luchtvaartuigen is mede bevoegd de rechter in eerste aanleg binnen wiens rechtsgebied het luchtvaartuig wordt verwacht. De artikelen 711, eerste lid, en 712 zijn niet van toepassing.
2. Artikel 708, tweede lid, tweede volzin, is niet van toepassing. De artikelen 584c tot en met 584e en 513a zijn van overeenkomstige toepassing.
3. Indien het beslag is gelegd op een in het register teboekstaand luchtvaartuig en de eis in de hoofdzaak niet binnen de overeenkomstig artikel 700, derde lid, bepaalde termijn is ingesteld, is de beslaglegger verplicht de inschrijving van het beslag in de openbare registers onverwijld te doen doorhalen op straffe van schadevergoeding.

Artikel 729e

Indien ter zake van de hoofdvordering een executoriale titel is verkregen en deze voor tenuitvoerlegging vatbaar is geworden, gaat de beslaglegger tot executie over overeenkomstig artikel 584f.

AFDELING 7

Conservatoir beslag tot afgifte van zaken en levering van goederen

Artikel 730

Ieder die recht heeft op afgifte van een roerende zaak of levering van een goed, of die zodanig recht door een rechterlijke uitspraak tot vernietiging of ontbinding kan verkrijgen, kan deze zaak of dit goed ter bewaring van dit recht in beslag nemen.

Artikel 731

Betreft het recht op afgifte een of meer naar de soort bepaalde zaken, dan neemt de deurwaarder een aan dat recht beantwoordende hoeveelheid zaken van die soort in beslag, uit te kiezen door de deurwaarder, tenzij de beslagene tijdig een redelijke andere keuze doet.

Artikel 732

Betreft het recht op afgifte te velde staande vruchten of beplantingen van een onroerende zaak, dan kan uit dien hoofde beslag worden gelegd overeenkomstig artikel 494.

Artikel 733

1. Degene die verdeling van een gemeenschap kan vorderen, kan de daartoe behorende goederen in beslag nemen, voor zover zij in het bijzonder in aanmerking komen om aan hem of aan de deelgenoot voor wiens aandeel hij optreedt, te worden toegedeeld.
2. Het beslag vervalt, naarmate de goederen aan een ander worden toegedeeld.

Artikel 734

1. Op een beslag als bedoeld in deze afdeling, zijn de voorschriften inzake conservatoir beslag tot verhaal van geldvorderingen van overeenkomstige toepassing, behoudens voor zover dit zou leiden tot toepasselijkheid van de artikelen 447, 448 en 505, derde lid, en 541.
2. In geval van overeenkomstige toepassing van artikel 444b treedt de waarde van het in beslag te nemen goed in de plaats van het bedrag van de vordering waarvoor beslag is gelegd.
3. Artikel 474b is slechts van overeenkomstige toepassing, indien uit hoofde van het recht waarvoor het beslag is gelegd, tevens recht op de in dat artikel bedoelde baten bestaat.
4. In het in artikel 700, tweede lid, bedoelde verzoekschrift wordt het in beslag te nemen goed omschreven. Vrees voor verduistering behoeft niet te worden gesteld.

Artikel 735

1. Een beslag als bedoeld in de artikelen 730 tot en met 734, gelegd ter verkrijging van levering van een goed, blijft van kracht, totdat hetzij de levering heeft plaatsgevonden, hetzij zes maanden zijn verstreken nadat in de hoofdzaak een beslissing is verkregen die een executoriale titel oplevert, en die in kracht van gewijsde is gegaan.
2. Een beslag als bedoeld in de artikelen 730 tot en met 734, op een roerende zaak die geen registergoed is, gaat krachtens artikel 704, eerste lid, over in een executoriaal beslag als bedoeld in artikel 492, indien de door de beslaglegger verkregen executoriale titel tot afgifte strekt.

Artikel 736

1. Bij samenloop van een beslag als bedoeld in deze afdeling, met een ander beslag, al of niet van dezelfde aard, kan de meest gereede partij zich tot de rechter wenden, al naar de aard van het andere beslag overeenkomstig artikel 438 of overeenkomstig artikel 705.
2. Wordt op een goed zowel een beslag als bedoeld in deze afdeling, als een beslag tot verhaal van een geldvordering gelegd, dan geldt eerstbedoeld beslag, zo nodig, tevens als een conservatoir beslag, gelegd tot verhaal van de vordering tot vervangende schadevergoeding wegens uitblijven van afgifte of levering.
3. Een beslag tot verhaal van een vordering tot vervangende schadevergoeding wegens het uitblijven van afgifte of levering kan niet tegen de legger van een beslag tot verkrijging van afgifte of levering van dezelfde zaak of hetzelfde goed worden ingeroepen, indien deze andere goederen van de beslagene aanwijst die voor de vordering voldoende verhaal bieden.

Artikel 737

1. Een beslag als bedoeld in deze afdeling, kan mede worden gelegd door een schuldeiser die door een rechterlijke uitspraak tot vernietiging op grond van artikel 45 van Boek 3 van het Burgerlijk Wetboek de bevoegdheid kan verkrijgen zich op het goed te verhalen.
2. Is de vernietiging uitgesproken, dan gaat het beslag over in een conservatoir beslag op het goed tot verhaal van zijn vordering of, als ter zake daarvan is voldaan aan de eisen van artikel 704, eerste lid, in een overeenkomstig executoriaal beslag.

AFDELING 8

Conservatoir beslag tegen schuldenaren zonder bekende woonplaats hier te lande

Artikel 765

Indien de schuldenaar geen bekende woonplaats hier te lande heeft, kan hier te lande overeenkomstig de voorgaande afdelingen beslag worden gelegd, zonder dat vrees voor verduistering behoeft te worden aangetoond.

Artikel 766

De beslaglegger is van rechtswege bewaarder van de in beslag genomen zaken indien deze zich onder hem bevinden en, zo niet, dan kan daarover naar de regels inzake executoriaal beslag een gerechtelijke bewaarder worden aangesteld.

Artikel 767

Bij gebreke van een andere weg om een executoriale titel hier te lande te verkrijgen, kan de eis in de hoofdzaak, de vordering ter zake van de beslagkosten daaronder begrepen, worden ingesteld voor de rechter in eerste aanleg die het verlot tot het gelegde of het tegen zekerheidstelling voorkomen of opheffen beslag heeft verleend. In geval van verlot tot beslag onder een derde geldt dit alleen indien het goed waarop beslag zal worden gelegd, in het verzoekschrift uitdrukkelijk is omschreven.

AFDELING 9

Middelen tot bewaring van het recht op goederen der gemeenschap

Artikel 768

1. Indien echtgenoten of gewezen echtgenoten gehuwd zijn of waren in een gemeenschap van goederen, kan ieder van hen de rechter in eerste aanleg verzoeken hem verlot te verlenen tot verzegeling, boedelbeschrijving en waardering van goederen der gemeenschap, alsmede tot het leggen van conservatoir beslag op goederen der gemeenschap.
2. Indien nog geen verzoek tot opheffing van de gemeenschap, tot echtscheiding of tot scheiding van tafel en bed is gedaan, is de in artikel 700 aangewezen rechter in eerste aanleg bevoegd. Is een zodanig verzoek reeds gedaan, dan is bevoegd de rechter in eerste aanleg bij wie dat verzoek aanhangig is of laatstelijk was.
3. Tot het leggen van conservatoir beslag verleent de rechter in eerste aanleg slechts verlot, indien de verzoeker aantoot dat er gegronde vrees voor verduistering van de goederen der gemeenschap bestaat.
4. Tegen een verlot als bedoeld in het eerste lid, staat geen hogere voorziening open.

Artikel 769

1. Op het beslag zijn de bepalingen inzake conservatoir beslag tot verhaal van een geldvordering van overeenkomstige toepassing, met dien verstande dat geen vermelding van een bedrag wordt vereist, en dat als hoofdzaak geldt het verzoek tot opheffing van de gemeenschap respectievelijk tot echtscheiding of tot scheiding van tafel en bed, alles behoudens voor zover daarvan in de volgende artikelen niet wordt afgeweken.
2. Voor de overeenkomstige toepassing van artikel 444b treedt de waarde van het in beslag te nemen goed in de plaats van het bedrag van de vordering waarvoor het beslag wordt gelegd.

Artikel 770

1. Indien het beslag is gelegd onder een derde, is deze verplicht verklaring te doen van de vorderingen en zaken die door het beslag zijn getroffen. De artikelen 475 tot en met 477a zijn van overeenkomstige toepassing.
2. De derde voldoet op verlangen van de deurwaarder aan zijn verplichtingen tot voldoening, afgifte of terbeschikkingstelling van de uit te keren gelden, zaken of goederen, naar gelang dit voor de afwikkeling van de verdeling van de gemeenschap nodig is.

Artikel 770a

In geval van een beslag op een onroerende zaak is artikel 505, derde lid, niet van toepassing.

Artikel 770b

1. Bij toewijzing van het verzoek tot opheffing van de gemeenschap respectievelijk tot echtscheiding of tot scheiding van tafel en bed, vervalt het beslag zodra de goederen aan de andere echtgenoot worden toegedeeld of krachtens de verdeling aan de beslaglegger geleverd.
2. Het beslag vervalt eveneens zodra het verzoek wordt ingetrokken.
3. De artikelen 704, eerste lid, 715, derde lid, 722, 723 en 724, derde lid, zijn niet van toepassing.

Artikel 770c

Een eventueel overschot van een executie wordt door de deurwaarder, notaris of pandhouder onverwijld gestort bij een bewaarder als bedoeld in artikel 445, ten behoeve van de echtgenoot aan wie dit overschot wordt toegedeeld.

TITEL 5

Rekenprocedure

Artikel 771

1. Indien rekening en verantwoording moet worden gedaan aan belanghebbenden die allen of voor een deel onbekend of afwezig zijn, worden op verzoek van de rekenplichtige allen tot het opnemen en goedkeuren van de rekening opgeroepen op de wijze in het tweede geval in artikel 5, ten 7°, uitgedrukt.
2. De bekende belanghebbenden worden bovendien opgeroepen op de wijze als voor ieder van hen is bepaald in titel 1, afdeling 1 van Boek 1.
3. De termijn van oproeping is ten minste drie maanden.

Artikel 772

De rekenplichtige deponeert de rekening met de daarbij behorende bescheiden ter griffie, waar deze ter inzage van de belanghebbenden ligt. Dit depot wordt in het exploot van oproeping vermeld.

Artikel 773

Artikel 82, eerste en tweede lid, is van toepassing, met dien verstande dat de rechter, indien tegen een of meer gedaagden verstek is verleend, ambtshalve de rechtmatigheid en de gegrondheid van de vordering onderzoekt.

Artikel 774

1. Wordt tegen alle belanghebbenden verstek verleend, dan onderzoekt de rechter ambtshalve de rechtmatigheid en de gegrondheid van de vordering. Indien dit onderzoek niet leidt tot afwijzing van de vordering, stelt de rechter het saldo aan de hand van de overgelegde bescheiden vast en sluit hij de rekening. Tegen dit vonnis staat geen verzet open.
2. De rechter geeft zodanige beslissing over de kosten van het geding als hij geraden acht. Een gedaagde tegen wie verstek is verleend, wordt niet verwezen in de kosten.

Artikel 775

De rekenplichtige kan zich van het onder hem berustende saldo bevrijden door storting in de consignatiekas. Deze storting kan ook op vordering van belanghebbenden worden bevolen.

Artikel 776

Wordt tussen de belanghebbenden over de verdeling van een batig saldo geen overeenstemming bereikt, dan kan de meest gereede partij rangregeling overeenkomstig de voorschriften van titel 2, afdeling 3 van Boek 2 verzoeken.

TITEL 6

Rechtspleging in zaken betreffende het personen- en familierecht

AFDELING 1

Rechtspleging in andere zaken dan scheidingszaken

Artikel 798

1. Voor de toepassing van deze afdeling wordt onder belanghebbende verstaan: degene op wiens rechten of verplichtingen de zaak rechtstreeks betrekking heeft.
2. Ter zake van de instelling en opheffing van curatele, onderbewindstelling ter bescherming van meerderjarigen of mentorschap worden onder belanghebbenden bovendien verstaan: de echtgenoot of andere levensgezel en de kinderen of, bij gebreke van dezen, de ouders, broers en zussen van degene wiens curatele, goederen of mentorschap het betreft.

Artikel 799

Onverminderd artikel 429d, eerste lid, bevat een verzoekschrift de namen en, voor zover bekend, de voornamen en de woonplaats van de belanghebbenden, alsmede van anderen wier verklaring in verband met de beoordeling van het verzoek van betekenis kan zijn.

Artikel 800

1. Tenzij de rechter aanstonds een beschikking geeft waarbij hij zich onbevoegd verklaart of het verzoek toewijst, wordt aan de belanghebbenden, voor zover hun woonplaats bekend is, een afschrift van het verzoekschrift en van de daarbij behorende bescheiden toegezonden en worden de belanghebbenden opgeroepen voor de behandeling. Is de woonplaats niet bekend, dan wordt bij de oproeping het verzoek kort aangeduid.
2. Voorts kan de rechter bevelen dat degenen wier verklaring in verband met de beoordeling van het verzoek van betekenis kan zijn, worden opgeroepen om ter terechtzitting te verschijnen.
3. Een beschikking tot voorlopige ondertoezichtstelling van een minderjarige kan alleen dan aanstonds worden gegeven, indien de behandeling niet kan worden afgewacht zonder onmiddellijk en ernstig gevaar voor de minderjarige. Deze beschikking verliest haar kracht na verloop van twee weken, tenzij de belanghebbenden binnen deze termijn in de gelegenheid zijn gesteld hun mening kenbaar te maken.

Artikel 801

1. In zaken van levensonderhoud wordt in de oproeping van de belanghebbenden een termijn vermeld, waarbinnen deze een verweerschrift kunnen indienen. Indien binnen die termijn geen verweerschrift wordt ingediend, kan, tenzij de artikelen 809 en 810 toepassing vinden, een behandeling ter terechtzitting achterwege blijven.
2. De oproeping van de belanghebbende gaat in deze zaken vergezeld van de mededeling dat de rechter kan bepalen dat de behandeling achterwege kan blijven, indien binnen de voor het indienen van een verweerschrift vastgestelde termijn geen verweerschrift wordt ingediend.

Artikel 802

Indien een verzoeker, een belanghebbende of een ander wiens verklaring in verband met de beoordeling van het verzoek van betekenis kan zijn, en die moet worden ondervraagd, hier te lande verblijft, doch buiten staat is zich naar het gerechtsgebouw te begeven, kan de ondervraging op diens verblijfplaats geschieden.

Artikel 803

De behandeling geschiedt met gesloten deuren.

Artikel 803a

De rechter kan in elke stand van de zaak aan iedere verzoeker en belanghebbende bevelen de gegevens en bewijsstukken te verstrekken waarvan hij de kennisneming nodig acht.

Artikel 806

Op de procedure in hoger beroep zijn de artikelen 799 tot en met 803a van overeenkomstige toepassing.

Artikel 807

Tegen beschikkingen ingevolge:

- a. de artikelen 257 en 260, met uitzondering van beschikkingen ingevolge artikel 263a, tweede lid, van Boek 1 van het Burgerlijk Wetboek;
 - b. artikel 278, tweede lid, van Boek 1 van het Burgerlijk Wetboek;
 - c. artikel 253s of 336a van Boek 1 van het Burgerlijk Wetboek;
 - d. artikel 435, tweede lid, van Boek 1 van het Burgerlijk Wetboek;
 - e. artikel 452, tweede lid, van Boek 1 van het Burgerlijk Wetboek;
- staat geen andere voorziening open dan cassatie in het belang der wet.

Artikel 809

1. In zaken betreffende minderjarigen, uitgezonderd die welke het levensonderhoud van een minderjarige betreffen, beslist de rechter niet dan na de minderjarige van twaalf jaren of ouder in de gelegenheid te hebben gesteld hem zijn mening kenbaar te maken, tenzij het naar het oordeel van de rechter een zaak van kennelijk ondergeschikt belang betreft. De rechter kan minderjarigen die de leeftijd van twaalf jaren nog niet hebben bereikt, in de gelegenheid stellen hem hun mening kenbaar te maken op een door hem te bepalen wijze. Hetzelfde geldt in zaken betreffende het levensonderhoud van minderjarigen.

2. In zaken betreffende curatele, onderbewindstelling ter bescherming van meerderjarigen en mentorschap is de eerste volzin van het eerste lid van overeenkomstige toepassing ten aanzien van de onder curatele te stellen of gestelde persoon, ten aanzien van degene wiens goederen het betreft, alsmede ten aanzien van de persoon ten behoeve van wie mentorschap is verzocht of is ingesteld.

3. Indien de gelegenheid waarop de minderjarige zijn mening kenbaar kan maken, niet kan worden afgewacht zonder onmiddellijk en ernstig gevaar voor de minderjarige, kan de rechter een beschikking tot voorlopige ondertoezichtstelling van een minderjarige geven zonder toepassing van het eerste lid. Deze beschikking verliest haar kracht na verloop van twee weken, tenzij de minderjarige binnen deze termijn in de gelegenheid is gesteld zijn mening kenbaar te maken.

4. Indien de minderjarige van de in het eerste en derde lid bedoelde gelegenheid geen gebruik heeft gemaakt, kan de rechter een nadere dag bepalen waarop hij voor hem gebracht zal worden. Verschijnt de minderjarige alsdan wederom niet, dan kan de zaak zonder hem worden behandeld.

Artikel 810

1. De rechter kan in zaken betreffende minderjarigen, indien hij dit met het oog op de beoordeling van de belangen van de minderjarige noodzakelijk acht, het advies van de voogdijraad inwinnen. Hij kan de raad daartoe in elke stand van de zaak oproepen.

2. De voogdijraad kan in deze zaken eigener beweging zijn mening schriftelijk aan de rechter kenbaar maken of ter terechtzitting verschijnen, indien de raad dit met het oog op de beoordeling van de belangen van de minderjarige noodzakelijk acht.

3. De voogdijraad ontvangt daartoe onverwijld een afschrift van het verzoekschrift en wordt tijdig van het tijdstip van de terechtzitting op de hoogte gesteld.

4. Indien de zaak evenwel de ondertoezichtstelling van een minderjarige betreft, de toepassing of overeenkomstige toepassing van de artikelen 260, 261, 262 en 263, eerste tot en met vierde lid, onderdeel a, van Boek 1 van het Burgerlijk Wetboek daaronder niet begrepen, dan wel de ontheffing of ontzetting van het ouderlijk gezag of van de voogdij, beslist de rechter niet dan na verhoor of behoorlijke oproeping daartoe van de voogdijraad.

Artikel 811

1. In zaken betreffende minderjarigen worden bij het recht op inzage en afschrift, bedoeld in artikel 429l, van door de voogdijraad of het openbaar ministerie overgelegde bescheiden alsmede van door een deskundige op verzoek van de rechter overgelegde bescheiden als belanghebbenden aangemerkt:

a. de verzoekers,

b. de ouders en voogden,

c. degenen die de minderjarige als behorende tot hun gezin verzorgen en opvoeden en die uit dien hoofde een nauwe persoonlijke betrekking met het kind hebben, en

d. de minderjarige van twaalf jaren of ouder, tenzij de rechter is gebleken dat hij niet in staat is tot een redelijke waardering van zijn belangen ter zake.

2. Inzage of afschrift kan evenwel worden geweigerd door de rechter aan wie de bescheiden zijn overgelegd, voor zover het belang daarvan niet opweegt tegen de eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer of het voorkomen van onevenredige bevoordeling of benadeling van bij de aangelegenheid betrokken natuurlijke personen of rechtspersonen dan wel derden.

3. Tegen de beschikking staat geen andere voorziening open dan cassatie in het belang der wet.

Artikel 812

Iedere beschikking betreffende de gezagsuitoefening over minderjarigen, de beschikkingen ingevolge de artikelen 253s, 262, 263, 326 en 336a van Boek 1 van het Burgerlijk Wetboek daaronder begrepen, geeft degene aan wie deze minderjarigen ingevolge de beschikking tijdelijk of blijvend worden toevertrouwd, van rechtswege het recht tot het aan hem doen afgeven van deze minderjarigen, zo nodig met behulp van de sterke arm.

Artikel 813

1. Het openbaar ministerie verleent, zo nodig, zijn medewerking tot:

a. de voorgeleiding van een minderjarige voor de rechter ingevolge artikel 261 van Boek 1 van het Burgerlijk Wetboek en artikel 809 van dit wetboek;

b. de overbrenging van een minderjarige naar een inrichting of naar een andere plaats ingevolge de artikelen 262, 263 en 326 van Boek 1 van het Burgerlijk Wetboek;

c. de afgifte van minderjarigen, bedoeld in artikel 812;

- d. de tenuitvoerlegging van de beschikkingen, bedoeld in artikel 278, tweede lid, van Boek 1 van het Burgerlijk Wetboek;
- e. de tenuitvoerlegging van de beschikkingen, bedoeld in artikel 387 van Boek 1 van het Burgerlijk Wetboek.
2. De dienaar der openbare macht die door het openbaar ministerie is aangewezen om de medewerking te verlenen, dan wel medewerking te verlenen aan de tenuitvoerlegging van de bevelen, gegeven door de officier van justitie ingevolge de artikelen 241, 272 en 332 van Boek 1 van het Burgerlijk Wetboek, heeft toegang tot elke plaats, voor zover dat redelijkerwijs voor de vervulling van zijn taak nodig is.
3. Wordt de toegang tot een woning hem door de bewoner geweigerd of door gesloten deuren belet, dan oefent hij deze bevoegdheid niet uit dan in tegenwoordigheid van de officier van justitie of van een zijner hulp-officieren van justitie.
4. Daarvan wordt een proces-verbaal opgemaakt, dat mede ondertekend wordt door de ambtenaar in wiens tegenwoordigheid de woning is binnengetreden.

AFDELING 2

Rechtspleging in scheidingszaken

§ 1. Echtscheiding, scheiding van tafel en bed en ontbinding van het huwelijk na scheiding van tafel en bed

Artikel 814

1. Met betrekking tot echtscheiding, scheiding van tafel en bed en ontbinding van het huwelijk na scheiding van tafel en bed en daarmee verband houdende verzoeken tot het treffen van een voorlopige voorziening of een nevenvoorziening, alsmede met betrekking tot de geldigheid en nietigheid van huwelijken, komt aan de rechter rechtsmacht toe, indien ten tijde van de indiening van het verzoekschrift:

- a. beide echtgenoten Nederlander zijn en hier te lande woonplaats of gewone verblijfplaats hebben of, indien in het buitenland woonachtig of gewone verblijfplaats hebbend, binnen het Koninkrijk laatstelijk hier te lande woonplaats of gewone verblijfplaats hebben gehad, of
- b. een van de echtgenoten sedert twaalf maanden of, indien hij Nederlander is, sedert zes maanden woonplaats of gewone verblijfplaats hier te lande heeft.

2. Artikel 429ba is niet van toepassing.

Artikel 815

1. Onverminderd artikel 429d, eerste lid, vermeldt het verzoekschrift:

- a. de naam, de voornamen en, voor zover bekend, de woonplaats en de werkelijke verblijfplaats van de echtgenoot die niet de verzoeker is;
- b. voor zover bekend, de naam van diens raadsman;
- c. de naam, de voornamen en, voor zover bekend, de woonplaats en de werkelijke verblijfplaats van ieder minderjarig kind van de echtgenoten te zamen of van een van hen.

2. Bij de indiening van het verzoekschrift moeten worden overgelegd:

- a. een afschrift of uittreksel van de huwelijksakte;
- b. bescheiden betreffende de gronden waarop de rechter ingevolge artikel 814 rechtsmacht heeft;
- c. een afschrift of uittreksel van de akte van geboorte van ieder minderjarig kind van de echtgenoten te zamen of van een van hen;
- d. de processtukken die betrekking hebben op de voorlopige voorzieningen, bedoeld in de artikelen 822 en 823, indien deze zijn gevraagd;
- e. indien het een verzoek tot ontbinding van het huwelijk na scheiding van tafel en bed betreft, een authentiek afschrift van de rechterlijke uitspraak waarbij de scheiding van tafel en bed is uitgesproken.

3. Indien de stukken, bedoeld in het tweede lid, onderdelen a tot en met c, redelijkerwijs niet kunnen worden overgelegd, kan worden volstaan met overlegging van andere stukken of kan op andere wijze daarin worden voorzien, een en ander ter beoordeling van de rechter.

4. Indien ten behoeve van minderjarige kinderen voorzieningen moeten worden getroffen, zendt de griffier onverwijld een afschrift van het verzoekschrift aan de voogdijraad.

Artikel 816

1. Betreft het een verzoek van een der echtgenoten, dan doet de rechter een afschrift daarvan betekenen aan de andere echtgenoot. Uiterlijk op een in het exploit vermeld tijdstip kan de andere echtgenoot hetzij een verweerschrift indienen, hetzij om uitstel te dier zake verzoeken.
2. Het tijdstip dat in het exploit moet worden vermeld, wordt bepaald met inachtneming van een termijn van ten minste zes weken, te rekenen vanaf de dag van de betekening. Heeft de andere echtgenoot geen bekende woonplaats hier te lande, dan bedraagt deze termijn ten minste drie maanden.
3. Indien de andere echtgenoot tijdig om uitstel heeft verzocht, alsmede indien een ingediend verweerschrift een zelfstandig verzoek bevat, bepaalt de rechter een termijn waarbinnen de andere echtgenoot respectievelijk de echtgenoot die het oorspronkelijke verzoekschrift heeft ingediend, een verweerschrift kan indienen.
4. Op eensluidend verzoek van de echtgenoten verlengt de rechter de termijn, tenzij dit leidt tot onredelijke vertraging van het geding. Hij kan deze termijn ook verlengen op verzoek van een der echtgenoten of ambtshalve.

Artikel 817

1. Betreft het een verzoek van een der echtgenoten, terwijl de andere echtgenoot op grond van een geestesstoornis verblijft in een ziekenhuis, verpleeghuis, verpleeginrichting of een psychiatrische inrichting, dan vermeldt het verzoekschrift het feit van dit verblijf.
2. In een geval als bedoeld in het eerste lid voegt de rechter aan deze echtgenoot, indien deze nog geen advocaat heeft, een advocaat toe ten einde kosteloos rechtskundige bijstand te verlenen en bepaalt hij tevens een nieuwe termijn voor het indienen van een verweerschrift.

Artikel 818

1. In afwijking van artikel 429f, eerste lid, kan een behandeling ter terechtzitting achterwege blijven, indien er geen minderjarige kinderen zijn die ingevolge artikel 809 in de gelegenheid moeten worden gesteld hun mening kenbaar te maken en er, indien het een verzoek van een der echtgenoten betreft, niet tijdig verweer is gevoerd.
2. Op een eensluidend mondeling of schriftelijk verzoek van de echtgenoten wordt de behandeling niet aangevangen of voortgezet vóór het verstrijken van een door hen aangeduide termijn, tenzij dit leidt tot onredelijke vertraging van het geding.
3. Indien tijdig een verweerschrift is ingediend dat een zelfstandig verzoek bevat, vangt de behandeling niet aan, voordat tegen dit verzoek een verweerschrift is ingediend, dan wel de daarvoor geldende termijn ongebruikt is verstreken.
4. De behandeling geschiedt, indien mogelijk, in één zitting.
5. De artikelen 802 tot en met en 803a zijn van overeenkomstige toepassing.

Artikel 819

Betreft het een gemeenschappelijk verzoek, dan kan de rechter de getroffen onderlinge regelingen, daaronder begrepen afspraken omtrent uitkeringen tot levensonderhoud en omtrent de kosten van verzorging en opvoeding van een minderjarige, geheel of gedeeltelijk in de beschikking opnemen.

Artikel 820

1. In afwijking van artikel 429n, tweede lid, kan een echtgenoot die in eerste aanleg niet in de procedure is verschenen, tegen een beschikking waarbij een verzoek tot echtscheiding, scheiding van tafel en bed of ontbinding van het huwelijk na scheiding van tafel en bed is toegewezen, hoger beroep instellen binnen zes weken na de betekening van deze beschikking aan hem in persoon dan wel binnen zes weken nadat zij op andere wijze is betekend en overeenkomstig het tweede lid openlijk is bekendgemaakt.
2. De openlijke bekendmaking geschiedt door plaatsing van een uittreksel van de beschikking in het nieuwsblad waarin van overheidswege de officiële berichten worden geplaatst. Het uittreksel bevat de dagtekening van de beschikking en de aanduiding van de rechter die haar heeft gewezen, alsmede de naam, voornamen en woonplaats van ieder der echtgenoten.
3. Indien een echtgenoot slechts hoger beroep of beroep in cassatie heeft ingesteld tegen een beslissing omtrent nevenvoorzieningen, kan de andere echtgenoot na het verstrijken van de voor het instellen van het desbetreffende rechtsmiddel geldende termijn of na berusting geen beroep meer instellen tegen de uitspraak, voor zover daarbij een verzoek tot echtscheiding, scheiding van tafel en bed of ontbinding van het huwelijk na scheiding van tafel en bed is toegewezen.
4. In hoger beroep en in cassatie zijn de artikelen 802 tot en met 803a en 817 van overeenkomstige toepassing.

§ 2. Voorlopige voorzieningen

Artikel 821

1. In zaken van echtscheiding of scheiding van tafel en bed kan elke echtgenoot bij verzoekschrift voorlopige voorzieningen als bedoeld in de artikelen 822 en 823, vragen. Een voorlopige voorziening kan worden gevraagd tot het tijdstip waarop een zodanige voorziening, indien gegeven, ingevolge artikel 826 haar kracht verliest.
2. De behandeling ter terechtzitting vangt niet later aan dan in de derde week, volgende op die waarin de voorziening is gevraagd.
3. De rechter beslist zo spoedig mogelijk na de behandeling ter terechtzitting.
4. De beschikking houdende voorlopige voorzieningen, gegeven vóórdát een verzoek tot echtscheiding of tot scheiding van tafel en bed is gedaan, verliest haar kracht, indien niet binnen vier weken na haar dagtekening een verzoek tot echtscheiding of tot scheiding van tafel en bed is gedaan.
5. De artikelen 810, 812 en 814 zijn van overeenkomstige toepassing.

Artikel 822

1. De rechter kan bij beschikking voor de duur van het geding:
 - a. bepalen dat een van de echtgenoten bij uitsluiting gerechtigd zal zijn tot het gebruik van de echtelijke woning, met bevel dat de andere echtgenoot die woning dient te verlaten en deze verder niet mag betreden;
 - b. bevelen dat elke echtgenoot aan de andere echtgenoot beschikbaar zal stellen de goederen tot diens dagelijks gebruik strekkend, alsmede de goederen strekkend tot het dagelijks gebruik door de kinderen;
 - c. bepalen aan welke echtgenoot ieder minderjarig kind van de echtgenoten te zamen zal worden toevertrouwd, waarbij tevens, indien het kind niet reeds in de macht van die echtgenoot is, de afgifte van dat kind aan hem zal worden bevolen, en bovendien het bedrag bepalen dat de andere echtgenoot voor de verzorging en opvoeding van ieder van de kinderen moet betalen;
 - d. een regeling vaststellen inzake de omgang tussen het kind en de echtgenoot aan wie het kind niet is of zal worden toevertrouwd, alsmede inzake het verschaffen van informatie over het kind aan dan wel de raadpleging van deze echtgenoot;
 - e. het bedrag bepalen dat de ene echtgenoot moet betalen voor het levensonderhoud van de andere echtgenoot.
2. De voorzieningen vangen aan op de dag van de dagtekening der beschikking, tenzij de rechter een eerdere of latere aanvangsdag heeft vastgesteld.

Artikel 823

De rechter is bevoegd op verzoek van een echtgenoot of van de voogdijraad een kind onder toezicht te stellen als bedoeld in artikel 254 van Boek 1 van het Burgerlijk Wetboek.

Artikel 824

1. Tegen de op grond van de artikelen 822 en 823 gegeven beschikkingen en tegen de beschikkingen tot wijziging of intrekking daarvan staan geen hogere voorzieningen open, behoudens cassatie in het belang der wet.
2. Op een verzoek van de echtgenoten of van één van hen kunnen beschikkingen als bedoeld in de artikelen 822 en 823, door de rechter in eerste aanleg die of het Hof van Justitie dat de beschikking heeft gegeven, worden gewijzigd of ingetrokken, indien de omstandigheden na de dagtekening van de beschikking in zodanige mate zijn gewijzigd, of indien bij het geven van de beschikking in zodanige mate van onjuiste of onvolledige gegevens is uitgegaan, dat, alle betrokken belangen in aanmerking genomen, de voorziening niet in stand kan blijven. Artikel 821, tweede tot en met vijfde lid, is van overeenkomstige toepassing.
3. De rechter kan op verzoek van de voogdijraad of ambtshalve een voorziening als bedoeld in artikel 823, wijzigen of intrekken.

Artikel 825

Als belanghebbenden bij het recht op inzage en afschrift, bedoeld in artikel 429I, van de bescheiden die betrekking hebben op de voorlopige voorzieningen, worden aangemerkt de echtgenoten, met dien verstande dat in zaken betreffende minderjarigen artikel 811 van toepassing is.

Artikel 826

1. De voorlopige voorzieningen verliezen hun kracht zodra een beschikking waarbij de echtscheiding of de scheiding van tafel en bed is uitgesproken, wordt ingeschreven in de registers van de burgerlijke stand onderscheidenlijk het huwelijksgoederenregister, aangewezen in artikel 116 van Boek 1 van het Burgerlijk Wetboek, of de mogelijkheid daartoe vervalft, met dien verstande dat:

- a. de voorlopige voorzieningen, bedoeld in artikel 822, eerste lid, onderdeel a, hun kracht behouden totdat de beslissing op een verzoek tot bepaling wie de huur van de woning zal voortzetten, indien dit verzoek is gedaan, in kracht van gewijsde gaat;
 - b. de voorlopige voorzieningen die op de kinderen betrekking hebben, hun kracht behouden totdat het gezag overeenkomstig artikel 253p van Boek 1 van het Burgerlijk Wetboek is begonnen;
 - c. de voorlopige voorzieningen, bedoeld in artikel 822, eerste lid, onderdeel e, hun kracht behouden totdat de beslissing op een verzoek als bedoeld in artikel 157 van Boek 1 van het Burgerlijk Wetboek, indien dit verzoek is gedaan, bij toewijzing voor tenuitvoerlegging vatbaar wordt, dan wel bij afwijzing in kracht van gewijsde gaat.
2. De voorlopige voorzieningen verliezen eveneens hun kracht, zodra een verzoek tot echtscheiding of tot scheiding van tafel en bed wordt ingetrokken, alsmede zodra een beschikking waarbij een verzoek tot echtscheiding of tot scheiding van tafel en bed wordt afgewezen, in kracht van gewijsde gaat.

§ 3. Nevenvoorzieningen

Artikel 827

1. Indien de echtscheiding, de scheiding van tafel en bed of de ontbinding van het huwelijk na scheiding van tafel en bed wordt uitgesproken, kan de rechter als nevenvoorziening:
- a. een uitkering tot levensonderhoud aan een echtgenoot ten laste van de andere echtgenoot toekennen;
 - b. voorzieningen treffen met betrekking tot de verdeling van de gemeenschap of de bij huwelijkse voorwaarden overeengekomen verrekening van inkomsten of vermogen;
 - c. voorzieningen treffen betreffende het gezag over, de omgang met, de informatie en raadpleging over en een bijdrage in de kosten van verzorging en opvoeding van minderjarige kinderen van de echtgenoten;
 - d. indien de echtscheiding of de scheiding van tafel en bed wordt uitgesproken, artikel 165, eerste lid, of artikel 175, eerste lid, van Boek 1 van het Burgerlijk Wetboek toepassen;
 - e. een andere voorziening dan bedoeld in de onderdelen a tot en met d treffen, mits deze voldoende samenhang vertoont met het verzoek tot echtscheiding, scheiding van tafel en bed of ontbinding van het huwelijk na scheiding van tafel en bed, en niet te verwachten is dat de behandeling daarvan tot onnodige vertraging van het geding zal leiden.
2. Ten aanzien van nevenvoorzieningen als bedoeld in het eerste lid, onderdeel c, zijn de artikelen 809, eerste lid, 810, 811 en 812 van toepassing, en komt, in afwijking van artikel 429n, het recht van hoger beroep slechts toe aan de ouders, voor zover deze tot het gezag bevoegd zijn, alsmede aan de voogdijraad.

TITEL 7

Enige bijzondere rechtsplegingen

AFDELING 1

Afschrift, uittreksel en inzage van akten en andere bewijsmiddelen

Artikel 838

1. De griffiers en de andere bewaarders van openbare registers zijn verplicht om daarvan zonder rechterlijk bevel, tegen betaling van de kosten, afschrift of uittreksel af te leveren aan ieder die zulks verlangt, op straffe van schadevergoeding.
2. Niettemin mag aan een persoon die niet partij in de zaak is geweest, uitgifte van het vonnis in een strafzaak niet geschieden zonder machtiging van de rechter die, of van de fungerend voorzitter van het Hof van Justitie dat het vonnis geveld heeft; het verzoek daartoe mag alleen worden toegestaan op het bewijs dat de verzoeker daarbij belang heeft.

Artikel 839

1. De notarissen of andere bewaarders van minuten of akten zijn verplicht om daarvan, tegen betaling van de kosten, afschrift uit te reiken aan zowel de onmiddellijk belanghebbende personen als hun erfgenamen of rechtverkrijgenden.
2. In geval van weigering van de uitreiking als bedoeld in het eerste lid, is de rechter in eerste aanleg bevoegd hen daartoe te veroordelen, met schadevergoeding, indien daartoe gronden aanwezig zijn, en zelfs bij lijfswang.

Artikel 840

1. Een geschil dat uit een weigering voortvloeit, wordt als een gewone vordering behandeld en de rechter is bevoegd om de tenuitvoerlegging van het vonnis bij voorraad te bevelen, niettegenstaande verzet of hoger beroep.
2. Ten aanzien van de schadevergoeding echter staat de rechter dit laatste alleen toe tegen het stellen van voldoende zekerheid.

Artikel 841

De partij die zich een tweede of verdere grosse wil doen afgeven, dient daartoe een verzoekschrift in bij de rechter in eerste aanleg binnen wiens rechtsgebied de bewaarder zijn woonplaats heeft. De rechter beveelt, zo nodig, aan de bewaarder om op een bepaalde dag en uur de afgifte te doen en aan de belanghebbende partijen om bij de afgifte tegenwoordig te zijn. Aan de voet van de tweede of verdere grosse wordt melding gemaakt van dat bevelschrift, alsmede de som waarvoor het stuk ten uitvoer kan worden gelegd, indien de schuldvordering gedeeltelijk is voldaan of afgestaan.

Artikel 842

In geval van tegenspraak beslist de rechter in eerste aanleg.

Artikel 843

Aan dezelfde partij mag een tweede of verdere uitgifte in executoriale vorm van een vonnis alleen gedaan worden krachtens een bevelschrift van de rechter in eerste aanleg die, of van de fungerend voorzitter van het Hof van Justitie dat het gewezen heeft; hieromtrent moeten daarenboven de vormen die voorgeschreven zijn ter bekoming van tweede of verdere grossen van akten, in acht worden genomen.

Artikel 843a

1. Hij die daarbij rechtmatig belang heeft, kan op zijn kosten inzage, afschrift of uittreksel vorderen van bepaalde bescheiden of andere gegevensdragers aangaande een rechtsbetrekking waarin hij of zijn rechtsvoorgangers partij zijn, van degene die deze bescheiden of andere gegevensdragers te zijner beschikking of onder zijn berusting heeft.
2. De rechter bepaalt, zo nodig, de wijze waarop en de voorwaarden waaronder inzage, afschrift of uittreksel zal worden verschaft.
3. Hij die uit hoofde van zijn ambt, beroep of betrekking tot geheimhouding verplicht is, is niet gehouden aan deze vordering te voldoen, indien de bescheiden of andere gegevensdragers uitsluitend uit dien hoofde te zijner beschikking staan of onder zijn berusting zijn.
4. Degene die de bescheiden of andere gegevensdragers te zijner beschikking of onder zijn berusting heeft, is niet gehouden aan deze vordering te voldoen, indien daarvoor gewichtige redenen zijn, alsmede indien redelijkerwijs aangenomen kan worden dat een behoorlijke rechtsbedeling ook zonder verschaffing van de gevraagde gegevens is gewaarborgd.

Artikel 843b

1. Hij die een schriftelijk bewijsmiddel heeft verloren, kan van degene die de beschikking heeft over bescheiden of andere gegevensdragers die tot bewijs kunnen dienen van enig feit waarop het verloren bewijsmiddel betrekking had, of die zodanige bescheiden of andere gegevensdragers onder zijn berusting heeft, vorderen daarvan te zijner behoefte, op zijn kosten, voor zover nodig, inzage, afschrift, of uittreksel te verschaffen.
2. De rechter bepaalt, zo nodig, de wijze waarop inzage, afschrift of uittreksel zal worden verschaft.
3. Degene die uit hoofde van zijn ambt, beroep of betrekking tot geheimhouding verplicht is, is niet gehouden aan deze vordering te voldoen, indien de bescheiden of andere gegevensdragers uitsluitend uit dien hoofde te zijner beschikking staat of onder zijn berusting zijn.

AFDELING 2

Gerechtelijke bewaring

Artikel 853

Behalve in de andere in de wet vermelde gevallen kan een zaak in gerechtelijke bewaring worden gesteld op een in kort geding gegeven bevel van de rechter in eerste aanleg.

Artikel 854

De rechter die de gerechtelijke bewaring van een bepaalde zaak beveelt, kan iedere daartoe geschikte persoon die bereid is deze benoeming te aanvaarden, als gerechtelijke bewaarder van die zaak aanwijzen. Hetzelfde geldt voor de deurwaarder die gebruik maakt van zijn bevoegdheid om een zaak in bewaring te geven krachtens artikel 446, en die ter plaatse geen voor zodanige zaken aangewezen gerechtelijke bewaarder tegen een redelijk loon tot de bewaring bereid vindt.

Artikel 855

1. Degene die gerechtelijke bewaring verlangt van een roerende zaak die geen registergoed is, geeft bij de inbewaringgeving aan de bewaarder de wettelijke bepaling of het rechterlijk bevel op uit hoofde waarvan de bewaring zal geschieden. De bewaarder geeft hem een ontvangstbewijs waarop deze bepaling of dit bevel is vermeld.
2. Degene die de zaak in bewaring heeft gegeven, is verplicht hiervan zo spoedig mogelijk schriftelijk mededeling te doen aan degenen tegen wie de bewaring zich richt, en daarbij op te geven op welke grond de inbewaringstelling geschiedt.

Artikel 856

1. De gerechtelijke bewaring van een zaak geschiedt op de voorwaarden die door de bewaarder gewoonlijk voor zaken van dezelfde soort worden overeengekomen, of, bij gebreke daarvan, volgens de regels die krachtens het Burgerlijk Wetboek op de overeenkomst van toepassing zijn, telkens tenzij de rechter die de gerechtelijke bewaring beveelt, anders bepaalt.
2. De inbewaringstelling kan aldus geschieden dat de bewaarder de zaak mag afgeven aan degene tegen wie de bewaring zich richt, mits deze tevoren aan zijn verplichtingen jegens de bewaargever heeft voldaan. Van een zodanig beding wordt melding gemaakt in de mededeling, bedoeld in artikel 855, tweede lid.
3. De rechter in eerste aanleg kan op verzoek van de bewaarder of een belanghebbende de voorwaarden vaststellen of wijzigen of een gerechtelijke bewaarder aanwijzen die de gerechtelijke bewaring van de oorspronkelijke zal overnemen. De indiening van het verzoekschrift kan ook door de deurwaarder geschieden, voor zover de bewaring haar grond vindt in een beslag.

Artikel 857

1. De kosten van de bewaring worden aan de bewaarder voldaan door degene die de zaak in bewaring heeft doen geven of het bevel tot bewaring heeft uitgelokt, onverminderd de rechten van hemzelf tegen degenen die jegens hem voor de kosten aansprakelijk zijn.
2. De bewaarder heeft voor al hetgeen hem ter zake van de bewaring toekomt een retentierecht op de in bewaring gestelde zaken, dat hij kan uitoefenen tegen ieder die recht op afgifte van die zaken heeft.

Artikel 858

1. Wanneer de kosten van de bewaring niet op tijd aan de bewaarder worden voldaan, kan deze op een door de rechter in eerste aanleg op zijn verzoek te bepalen wijze het in bewaring gestelde verkopen; de opbrengst treedt voor het in bewaring gestelde in de plaats en wordt, na aftrek van de kosten van bewaring en van de verkoop, ten behoeve van belanghebbenden in de consignatiekas gestort.
2. Indien de bewaring haar grond vindt in een beslag, wijst de rechter in eerste aanleg het verzoek niet toe, dan nadat de beslagene is opgeroepen om te worden gehoord.
3. Tegen een toewijzende beschikking staat geen hogere voorziening open.
4. Van dit artikel kan niet bij de overeenkomst van bewaargeving worden afgeweken, tenzij de rechter krachtens artikel 856 anders bepaalt.

Artikel 859

Indien degene die de zaak in bewaring heeft doen geven, in verband daarmee ten aanzien van de zaak een verzekering heeft gesloten, kan hij de door hem betaalde premies en kosten op dezelfde voet als de kosten van de bewaring terugvorderen van degenen die jegens hem voor die kosten aansprakelijk zijn, tenzij het niet redelijk was om de verzekering te sluiten.

Artikel 860

1. Een gerechtelijke bewaring kan op vordering van elke belanghebbende in kort geding, al of niet tegen zekerheidstelling, worden opgeheven door de rechter in eerste aanleg die de bewaring heeft bevolen of in wiens rechtsgebied de zaken zich bevinden. De rechter in eerste aanleg bepaalt, desverlangd, aan wie de bewaarder de zaak dient af te geven.
2. Opheffing van het beslag waarin de gerechtelijke bewaring haar grond vindt, heeft van rechtswege tevens opheffing van de bewaring tot gevolg. De bewaarder is verplicht tot afgifte van de zaak aan de beslagene.
3. Opheffing van de bewaring doet niet af aan de rechten van de bewaarder tot het tijdstip van de afgifte.

Artikel 861

1. In geval van een gerechtelijke bewaring die haar grond vindt in een beslag tot verhaal van een geldvordering, geeft de bewaarder het in bewaring gestelde op verzoek van de deurwaarder die met de executorialie verkoop is belast, tijdig aan deze af.
2. Is een zaak in bewaring gesteld in afwachting van de beslissing wie op afgifte daarvan recht heeft, dan geeft de bewaarder haar af aan degene aan wie zij krachtens een in kracht van gewijsde gegane of uitvoerbaar bij voorraad verklaarde beslissing toekomt.

AFDELING 3

Rechterlijke bevelen tot betaling

Artikel 862

1. Degene die een opeisbare geldsom, waarvan de hoofdsom een bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen, vast te stellen bedrag niet te boven gaat, te vorderen heeft, kan de rechter in eerste aanleg de uitvaardiging van een rechterlijk bevel tot betaling verzoeken.
2. Zodanig verzoek kan slechts één schuldenaar betreffen, dan wel een vennootschap onder firma of een commanditaire vennootschap.
3. Het verzoek kan alleen geschieden ten aanzien van een schuldenaar die een bekende woon- of verblijfplaats hier te lande heeft. Geldt het verzoek een vennootschap onder firma of een commanditaire vennootschap, dan moet hetzij ten minste een van de vennoten of een van de behorende vennoten een bekende woon- of verblijfplaats hier te lande hebben, hetzij het kantoor van de vennootschap hier te lande gevestigd zijn.

Artikel 863

1. De schuldeiser dient het verzoekschrift tot uitvaardiging van het rechterlijk bevel tot betaling, onder gelijktijdige overlegging van drie afschriften, in ter griffie van het gerecht in eerste aanleg in het rechtsgebied waarin de schuldenaar zijn woon- of verblijfplaats heeft, dan wel in het geval, bedoeld in artikel 862, derde lid, tweede volzin, ter griffie van het gerecht in eerste aanleg in het rechtsgebied waarin de vennoot zijn woon- of verblijfplaats heeft of het kantoor van de vennootschap is gevestigd.
2. Het verzoekschrift moet door de schuldeiser of, met inachtneming van artikel 111, tweede lid, zijn gemachtigde, zijn ondertekend en houdt in:
 - a. de naam, de voornamen en de woonplaats van de schuldeiser en, indien het verzoek door een gemachtigde wordt gedaan, de naam, de voornamen en de woonplaats van de gemachtigde;
 - b. de door de schuldeiser hier te lande gekozen woonplaats, indien hij daar niet een woonplaats heeft;
 - c. de keuze van woonplaats waar de rechter zitting houdt, indien de eiser of diens gemachtigde niet aldaar woonachtig is;
 - d. de naam, de voornamen en de woonplaats van de schuldenaar;
 - e. de gronden waarop de vordering berust;
 - f. het bedrag der vordering en dat van de rente, voor zover hierop aanspraak wordt gemaakt.
3. Verzoekschriften die niet aan de in het eerste en tweede lid gestelde vereisten voldoen, worden aan de schuldeiser of diens gemachtigde met mondelinge of schriftelijke opgave van redenen ter verbetering of aanvulling teruggezonden en in afwachting daarvan niet aangetekend in het register, bedoeld in artikel 874.
4. Op verzoekschriften die de rechter reeds aanstonds onrechtmatig of ongegrond voorkomen, beschikt de rechter afwijzend. De griffier doet van de afwijzing mededeling aan de schuldeiser. Tegen de beschikking staat geen hogere voorziening open.

Artikel 864

1. De griffier vergelijkt de overgelegde afschriften met het oorspronkelijke verzoekschrift en waarmerkt ze voor gelijkloidend.
2. Het oorspronkelijke verzoekschrift blijft ter griffie berusten.
3. De griffier zendt onverwijld een afschrift van het verzoekschrift aan de schuldenaar. Daarbij voegt hij een kennisgeving, vermeldende de tijd waarbinnen, en de wijze waarop de schuldenaar kan antwoorden, alsmede de rechtsgevolgen, door artikel 866, eerste lid, aan het niet-antwoorden verbonden.
4. De griffier tekent op het verzoekschrift en de drie afschriften de dag der verzending aan.

Artikel 865

1. Indien de schuldenaar tegenspraak wenst te voeren, dient hij een schriftelijk antwoord in binnen drie weken na de dag der verzending van het afschrift van het verzoekschrift, onder gelijktijdige overlegging van een afschrift van zijn antwoord. De rechter kan deze termijn op verzoek van een der partijen of ambtshalve verlengen.
2. De griffier zendt onverwijld het afschrift van het schriftelijke antwoord aan de schuldeiser, nadat hij het met het oorspronkelijke antwoord heeft vergeleken en het voor gelijkloidend heeft gewaarmerkt. Het oorspronkelijke antwoord blijft ter griffie berusten.

Artikel 866

1. Indien de schuldenaar niet binnen de gestelde termijn antwoordt en de voorgeschreven formaliteiten in acht zijn genomen, vaardigt de rechter, tenzij het verzoek hem onrechtmatig of ongegrond voorkomt en hij om die reden afwijzend beschikt, een rechterlijk bevel tot betaling uit.
2. Tegen een krachtens het eerste lid gegeven beslissing staat, behoudens verzet van de schuldenaar tegen het rechterlijk bevel tot betaling, geen hogere voorziening open.
3. De rechter die het rechterlijk bevel tot betaling heeft uitgevaardigd, neemt van het verzet kennis. Het verzoekschrift tot uitvaardiging van het rechterlijk bevel tot betaling geldt als het verzoekschrift, bedoeld in artikel 110.

Artikel 867

1. Indien de schuldenaar binnen de gestelde termijn antwoordt en uit zijn antwoord blijkt dat hij geen tegenspraak wenst te voeren, vaardigt de rechter, tenzij het verzoek hem onrechtmatig of ongegrond voorkomt en hij om die reden afwijzend beschikt, een rechterlijk bevel tot betaling uit. Indien uit het antwoord blijkt dat de schuldenaar slechts voor een gedeelte tegenspraak wenst te voeren, kan de rechter voor het overige gedeelte een rechterlijk bevel tot betaling uitvaardigen.
2. Tegen een krachtens het eerste lid gegeven beslissing staat, behoudens verzet van de schuldenaar tegen het rechterlijk bevel tot betaling, geen hogere voorziening open. Artikel 866, derde lid, is van toepassing.
3. De rechter kan voorzieningen bevelen ter verzekering van de voldoening der proceskosten voor het geval dat de schuldeiser met betrekking tot het gedeelte van de gevorderde geldsom waarover nog niet is beslist, in het ongelijk wordt gesteld.

Artikel 868

1. Het rechterlijk bevel tot betaling heeft de kracht van een verstekvonnis. Wat de tenuitvoerlegging betreft, staat de in executoriale vorm opgemaakte expeditie van het bevel gelijk met de grosse van een vonnis.
2. De rechter kan de voorlopige tenuitvoerlegging van het rechterlijk bevel tot betaling met of zonder zekerheidstelling gelasten.

Artikel 869

1. Zolang de rechter nog geen rechterlijk bevel tot betaling heeft uitgevaardigd, kan de schuldeiser te allen tijde bij schriftelijke mededeling ter griffie, onder gelijktijdige overlegging van drie afschriften, het bedrag van zijn vordering verminderen of zijn verzoekschrift intrekken.
2. De griffier geeft van de vermindering van het bedrag der vordering of van de intrekking van het verzoekschrift onverwijld aan de schuldenaar kennis door toezending van een afschrift van de schriftelijke mededeling.

Artikel 870

1. Het rechterlijk bevel tot betaling houdt in:

- a. de naam, de voornamen, de woonplaats van de schuldeiser en, indien deze niet hier te lande woonplaats heeft, diens gekozen woonplaats, alsmede de gekozen woonplaats waar de rechter zitting houdt;
 - b. de naam, de voornamen en de woonplaats van de schuldenaar;
 - c. het bedrag der vordering, alsmede een summier opgave van de gronden waarop deze berust;
 - d. het bevel tot voldoening van hetgeen aan hoofdsom, rente en kosten is toegewezen;
 - e. de vermelding dat het rechterlijk bevel tot betaling aan verzet is onderworpen;
 - f. het bevel tot voorlopige tenuitvoerlegging, indien dit gegeven is.
2. De griffier tekent op het oorspronkelijke verzoekschrift de uitgifte van het rechterlijk bevel tot betaling aan en zendt een in executoriale vorm opgemaakte expeditie van het bevel onverwijld aan de schuldeiser. De griffier zendt bij gewone brief een afschrift aan de schuldenaar.

Artikel 871

1. Indien de schuldenaar binnen de gestelde termijn antwoordt en uit zijn antwoord blijkt dat hij tegenspraak wenst te voeren, en indien voorts de voorgeschreven formaliteiten in acht zijn genomen, verwijst de rechter, tenzij het verzoek hem onrechtmatig of ongegrond voorkomt en hij om die reden afwijzend beschikt, de zaak, behoudens voor het gedeelte waarover reeds beslist is ingevolge artikel 867, eerste lid, tweede volzin, op een termijn van ten minste acht dagen naar een gewone terechtzitting van zijn gerecht. Tegen de in dit lid bedoelde beschikkingen staat geen hogere voorziening open.
2. De beschikking tot verwijzing bevat naast de opgaven, bedoeld in artikel 870, eerste lid, onderdelen a tot en met c, de vermelding van de terechtzitting waarnaar de zaak verwezen wordt.
3. Het verzoekschrift tot uitvaardiging van het rechterlijk bevel tot betaling geldt als het verzoekschrift, bedoeld in artikel 110.
4. De schuldenaar is bij het door hem te voeren verweer niet gebonden aan de inhoud van zijn antwoord, onverminderd de bevoegdheid van de rechter om daaraan bewijs tegen hem te ontlenen.

Artikel 872

1. Indien de schuldeiser op de bepaalde terechtzitting niet verschijnt, wordt hij geacht zijn vordering te hebben ingetrokken en wordt hij in de kosten van de wederpartij veroordeeld.
2. Indien de schuldenaar op de bepaalde terechtzitting niet verschijnt, wordt uitspraak gedaan bij een vonnis, dat als een vonnis op tegenspraak wordt beschouwd. De rechter slaat acht op het verweer dat in het antwoord van de schuldenaar is vervat.

Artikel 873

1. De griffier zendt, voor zover niet anders is bepaald, onverwijld een afschrift van de door de rechter gegeven beschikkingen aan elke partij.
2. De griffier verzendt, voor zover niet anders is bepaald, alle voor de schuldeiser of schuldenaar bestemde stukken bij aangetekende brief, waarvoor een bericht van ontvangst wordt verlangd. Bereikt een stuk de geadresseerde niet, dan heeft het geen rechtsgevolg.
3. Het stuk wordt geacht de geadresseerde te hebben bereikt, indien hij heeft geweigerd het in ontvangst te nemen, dan wel indien hij heeft nagelaten een voor hem bestemd stuk binnen de door de dienst der posterijen gestelde termijn ten postkantore in ontvangst te nemen. De griffier verzendt het stuk alsdan bij gewone brief.

Artikel 874

Van de ingediende verzoeken tot uitvaardiging van een rechterlijk bevel tot betaling en van de daarop gegeven beslissingen houdt de griffier in een afzonderlijk register aantekening.

Artikel 875

De in deze afdeling bedoelde verzoekschriften, stukken en bescheiden zijn vrij van het recht van zegel en van de formaliteit van registratie.

AFDELING 4

Toelating om kosteloos te procederen

Artikel 876

1. De rechter bij wie een rechtsgeding of geschil moet worden aangevangen of hangende is, is bevoegd om aan personen die daarin als eiser of verweerder willen optreden of optreden, en

die van hun onvermogen om proceskosten te dragen doen blijken, toelating te verlenen om kosteloos te procederen.

2. Arme en onvermogenende vreemdelingen die geen ingezetenen zijn hier te lande, alsmede vreemde armendirecties of kerkbesturen zijn hiervan uitgesloten, tenzij bij verdrag anders is overeengekomen.

Artikel 877

1. Indien de eiser verlangt kosteloos te procederen, doet hij daartoe het verzoek in het verzoekschrift of bij zijn mondelinge voordracht.

2. Indien de verweerder dergelijke toelating verlangt, vraagt hij haar aan bij zijn schriftelijk antwoord, indien hij zodanig stuk indient, en anders ter terechtzitting vóór of bij zijn mondeling antwoord.

Artikel 878

1. Het verzoekschrift of het schriftelijk antwoord mag op ongezegeld papier worden gesteld.

2. De verzoeker legt aan de rechter over een bewijs van zijn onvermogen om de proceskosten te betalen, afgegeven door een van de ambtenaren, daartoe bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen, aangewezen.

Artikel 879

Tenzij de rechter reeds bij voorraad bevindt dat de voorgenomen vordering of verdediging klaarblijkelijk van alle grond is ontbloot, onderzoekt hij of genoegzaam blijkt van het onvermogen van de verzoeker om de proceskosten te betalen; hij staat in dat geval het verzoek toe.

Artikel 880

1. Indien de verkrijger van de toelating in eerste aanleg in het ongelijk is gesteld, moet hij, om ook in hoger beroep kosteloos te kunnen procederen, daartoe tevoren de toelating van de hogere rechter hebben bekomen op de wijze als voor de eerste aanleg is voorgeschreven.

2. Indien hij echter in eerste aanleg in het gelijk is gesteld, behoeft hij die nadere toelating om in hoger beroep kosteloos te procederen niet.

Artikel 881

De toelating om kosteloos te procederen, al de akten die daaraan zijn voorafgegaan, alsmede de bij het verzoek overgelegde stukken zijn vrij van zegel.

Artikel 882

Het gevolg van de verleende toelating om kosteloos te procederen is dat de gerechtelijke akten van de zijde van de verkrijger vrij van zegel zijn en kosteloos worden geregistreerd, alsmede dat aan hem het salaris van deurwaarders aan zijn zijde gevallen, niet in rekening mag worden gebracht.

Artikel 883

Indien de wederpartij van de verkrijger van de toelating in het ongelijk gesteld en vervolgens in de kosten verwezen wordt, mogen de salarissen van deurwaarders op haar worden verhaald, alsof er niet kosteloos zou zijn geprocedeerd.

Artikel 884

Indien daarentegen de verkrijger van de toelating bij eindvonnis in het ongelijk gesteld en in de kosten verwezen wordt, staat het de wederpartij vrij om op hem de kosten, van haar zijde gevallen, zo mogelijk, te verhalen.

Artikel 885

1. Indien in het algemeen een behoeftige als in deze titel bedoeld, buiten eigenlijk rechtsgeding, enige rechterlijke machtiging, goedkeuring of andere rechterlijke beschikking op eenvoudige verzoekschriften of andere aanvragen nodig heeft, is hij bevoegd om zijn daartoe strekkende verzoekschrift, vergezeld van het bewijs van onvermogen, bedoeld in artikel 878, op ongezegeld papier in te dienen; de beschikking daarop is vrij van zegel en wordt vrij van alle andere kosten aan hem uitgereikt.

2. De rechter is verder bevoegd om aan behoeftigen toelating te verlenen tot het kosteloos ten uitvoer leggen van rechterlijke beschikkingen en tot het executeren van grossen.

3. Indien enige rechterlijke beschikking wordt verzocht met betrekking tot een arbeidsovereenkomst, kan het daartoe strekkende verzoekschrift op ongezegeld papier

ingediend worden en zal de beschikking vrij zijn van zegel, kosteloos worden geregistreerd en vrij van alle kosten worden uitgereikt.

Artikel 886

Armeninrichtingen, besturen van gods- en gasthuizen, benevens de kerkbesturen der verschillende godsdienstige gezindheden hier te lande, zijn bevoegd om op gelijke wijze en met gelijk gevolg als in deze titel ten aanzien van onvermogenen is bepaald, kosteloze toelating te vragen en te verkrijgen; zij zijn echter niet verplicht om een bewijs van onvermogen over te leggen.

Artikel 887

Tegen de beslissingen van het Hof en van de rechter in eerste aanleg aangaande de toelating om kosteloos te procederen, staat geen hogere voorziening open.

TITEL 9

De formaliteiten, vereist voor de tenuitvoerlegging van in vreemde Staten totstandgekomen executoriale titels

AFDELING 1

Algemene bepalingen

Artikel 985

Indien een beslissing, gegeven door de rechter van een vreemde Staat, hier te lande uitvoerbaar is krachtens een verdrag of krachtens de wet, wordt zij niet ten uitvoer gelegd dan na daartoe verkregen rechterlijk verlof. De zaak zelf wordt niet aan een nieuw onderzoek onderworpen. Tot de kennisneming van het verzoek om verlening van het verlof zijn bevoegd de rechter in eerste aanleg in wiens rechtsgebied de wederpartij van de verzoeker woonplaats heeft en die in wiens rechtsgebied de tenuitvoerlegging wordt verlangd.

Artikel 986

1. Het verlof tot tenuitvoerlegging wordt gevraagd bij verzoekschrift. Het verzoekschrift houdt in de keuze van een woonplaats binnen het rechtsgebied van de rechter in eerste aanleg.
2. Bij het verzoekschrift wordt een authentiek afschrift van de beslissing overgelegd, benevens de stukken waardoor kan worden vastgesteld dat zij uitvoerbaar is in het land waar zij is gewezen.
3. De rechter in eerste aanleg kan legalisatie van het afschrift van de beslissing en van de overige in het tweede lid bedoelde stukken verlangen. Hij kan tevens eisen dat de beslissing en de overige overgelegde stukken worden vertaald in het Nederlands, en dat deze vertaling voor eensluidend wordt verklaard hetzij door een hier te lande toegelaten beëdigde vertaler, hetzij door een beëdigde vertaler, toegelaten in het land waar de beslissing is gegeven, hetzij door de diplomatieke of consulaire vertegenwoordiger van bedoeld land hier te lande.
4. Bij ongenoegzaamheid van de overgelegde stukken wordt de verzoeker de gelegenheid tot aanvulling gegeven.

Artikel 987

1. De rechter in eerste aanleg geeft zijn beschikking met bekwame spoed, doch niet dan na verhoor, althans behoorlijke oproeping, van de partijen tegen wie de tenuitvoerlegging wordt verlangd.
2. De rechter bepaalt dag en uur voor het verhoor, alsmede de bij de oproepingen in acht te nemen termijn.
3. De oproepingen geschieden vanwege de verzoeker bij deurwaardersexploot. De verzoeker legt de bewijzen van oproeping vóór of bij het verhoor aan de rechter over.
4. De rechter kan, indien een opgeroepene niet verschijnt, zijn nadere oproeping bevelen. Hetzelfde geldt, indien een partij ten onrechte niet is opgeroepen.
5. Na afloop van het verhoor deelt de rechter mee wanneer de uitspraak zal plaatsvinden.

Artikel 988

1. De beschikking van de rechter in eerste aanleg is met redenen omkleed en wordt in het openbaar uitgesproken.
2. De beschikking is uitvoerbaar bij voorraad zonder zekerheidstelling, voor zover de rechter niet anders beslist.

3. Ten aanzien van de proceskosten zijn de artikelen 60 tot en met 64 van toepassing.

Artikel 989

1. De beschikking van de rechter in eerste aanleg is niet vatbaar voor verzet.
2. Partijen kunnen tegen de beschikking hoger beroep instellen bij het Hof van Justitie binnen een maand na de dag van de uitspraak.
3. In geval van hoger beroep vinden de artikelen 986 tot en met 988 en 989, eerste lid, overeenkomstige toepassing, met dien verstande dat ook de oorspronkelijke verzoeker wordt verhoord, althans behoorlijk opgeroepen.

Artikel 990

Partijen kunnen tegen de beschikking van het Hof van Justitie beroep in cassatie instellen binnen een maand na de dag waarop zij is gegeven. De artikelen 988, eerste lid, en 989, eerste lid, vinden overeenkomstige toepassing.

Artikel 992

Deze titel is slechts van toepassing, voor zover een verdrag of een bijzondere wet geen afwijkende voorzieningen inhoudt.

AFDELING 2

Bijzondere bepalingen

Artikel 993

1. Afdeling 1 is van overeenkomstige toepassing, indien een in een vreemde Staat verleden authentieke akte hier te lande uitvoerbaar is krachtens verdrag of wet.
2. Bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen, kan worden bepaald dat onder dit artikel tevens zullen vallen niet eerder in deze titel bedoelde, in vreemde Staten totstandgekomen executoriala titels die krachtens verdrag of wet hier te lande uitvoerbaar zijn.

Artikel 994

Deze titel is niet van toepassing op uitspraken van internationale organen.

TITEL 14

Arbitrage

Artikel 1020

1. Op een arbitrage is van toepassing de UNCITRAL Model Law on International Commercial Arbitration, hierna te noemen de Model Law, zoals laatstelijk vastgesteld door de United Nations Commission on International Trade Law, en zulks in de Engelstalige tekst daarvan.
2. De autoriteit bedoeld in artikel 6 van de Model Law is het gerecht in eerste aanleg. Titel 10 van Boek 1 is van toepassing.

Artikel 1021

1. De arbiters kunnen, onder aanhouding van de zaak, partijen opdragen hun geschil voor te leggen aan een conflictbemiddelaar.
2. Bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen, kunnen nadere regels worden gesteld ter zake van deze bemiddeling.

SLOTBEPALINGEN

Artikel 1077

1. De Algemene termijnenlandsverordening, onderscheidenlijk de Algemene termijnenverordening is niet van toepassing op de termijn, gesteld in de artikelen 443, eerste lid, eerste volzin, en 479g, tweede lid.
2. Voor de toepassing van de Algemene termijnenlandsverordening, onderscheidenlijk de Algemene termijnenverordening worden de termijnen, gesteld in de artikelen 7 en 9 en krachtens artikel 10, als termijnen in de zin van artikel 1, tweede lid, van die landsverordening aangemerkt.

Artikel 1078

1. Het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering van de Nederlandse Antillen, vastgesteld bij Koninklijk Besluit van de 16de april 1931, no. 50 en afgekondigd in P.B. 1931, no. 45, zoals sindsdien gewijzigd en aangevuld, wordt ingetrokken.
2. Deze landsverordening treedt in werking op een bij landsbesluit te bepalen tijdstip. Voor onderdelen van deze landsverordening kunnen afzonderlijke tijdstippen van inwerkingtreding worden vastgesteld.
3. De landsverordening wordt aangehaald als: Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering.

WETBOEK VAN KOOPHANDEL VAN DE NEDERLANDSE ANTILLEN

Algemene bepaling

Artikel 1

Het Burgerlijk Wetboek van de Nederlandse Antillen is, voor zover daarvan bij dit Wetboek niet is afgeweken, ook op de in dit Wetboek behandelde onderwerpen toepasselijk.

EERSTE BOEK VAN DE KOOPHANDEL IN HET ALGEMEEN

TWEEDE TITEL

Van enige soorten van vennootschap

EERSTE AFDELING

Algemene bepaling

Artikel 10

De in deze titel genoemde vennootschappen worden geregeerd door de overeenkomsten van partijen, door dit Wetboek en door het burgerlijk recht.

TWEEDE AFDELING

Van de vennootschap onder een firma en van die bij wijze van geldschieting of en commandite genaamd

Artikel 11

De vennootschap onder een firma is de maatschap, tot de uitoefening van een bedrijf onder een gemeenschappelijke naam aangegaan.

Artikel 12

Iedere vennoot, die daarvan niet is uitgesloten, is bevoegd ten name van de vennootschap te handelen, gelden uit te geven en te ontvangen, en de vennootschap aan derden en derden aan de vennootschap te verbinden.

Artikel 13

Handelingen, welke niet tot de vennootschap betrekkelijk zijn of tot welke de vennoten volgens de overeenkomst niet bevoegd zijn, worden onder de bepaling van artikel 12 niet begrepen.

Artikel 14

In een vennootschap onder een firma is iedere vennoot wegens de verbintenissen der vennootschap hoofdelijk verbonden.

Artikel 15

De vennootschap bij wijze van geldschieting, anders en commandite genaamd, wordt aangegaan tussen een persoon, of tussen meer dan een hoofdelijk verbonden vennoten, en een of meer andere personen als geldschieters.

Artikel 16

Een vennootschap kan alzo tegelijkertijd zijn een vennootschap onder een firma, ten aanzien van de vennoten onder de firma, en een vennootschap bij wijze van geldschieting, ten aanzien van de geldschieder.

Artikel 17

1. Behoudens de uitzondering, in het tweede lid van artikel 27 voorkomende, mag de naam van de vennoot bij wijze van geldschieting in de firma niet worden gebezigd.

2. De vennoot mag noch daden van beheer verrichten, noch in de zaken van de vennootschap werkzaam zijn.
3. Hij draagt niet verder in de schade dan ten belope van de gelden, welke hij in de vennootschap heeft ingebracht of heeft moeten inbrengen, zonder dat hij immer tot teruggave van genoten winsten verplicht zij.
4. Tenzij tussen partijen anders is overeengekomen, kan een vennoot zijn belang in de vennootschap niet overdragen zonder toestemming van de overige vennoten.

Artikel 18

De vennoot bij wijze van geldschieting, die de bepalingen van het eerste of van het tweede lid van het vorige artikel overtreedt, is wegens alle schulden en verbintenissen van de vennootschap hoofdelijk verbonden.

Artikel 19

1. De vennootschap onder firma en de commanditaire vennootschap worden aangegaan bij authentieke of bij onderhandse akte; het gemis van een akte mag echter aan derden niet worden tegengeworpen.
2. In de akte van vennootschap worden inrichting en structuur van de vennootschap bepaald.
3. De akte van vennootschap houdt in de woonplaats van de vennootschap. Indien overeenkomstig de akte de woonplaats is gelegen in de Nederlandse Antillen en de vennootschap in het handelsregister is ingeschreven met vermelding van deze woonplaats wordt de vennootschap beheerst door het recht van de Nederlandse Antillen.
4. Partijen kunnen anders overeenkomen indien dit in overeenstemming is met het internationaal privaatrecht van de Nederlandse Antillen.

Artikel 20

De vennoten onder een firma zijn verplicht de vennootschap te doen inschrijven in het handelsregister overeenkomstig de daarvoor geldende wettelijke bepalingen.

Artikel 26

Zolang de inschrijving in het handelsregister niet is geschied, wordt de vennootschap onder een firma ten aanzien van derden aangemerkt als algemeen voor alle zaken, als aangegaan voor een onbepaalde tijd en als geen der vennoten uitsluitende van het recht om voor de firma te handelen en te tekenen.

Artikel 27

1. De firma van een ontbonden vennootschap mag, hetzij uit kracht van de overeenkomst, hetzij indien de gewezen vennoot wiens naam in de firma voorkwam daarin uitdrukkelijk toestemt, of bij overlijden diens erfgenamen zich daartegen niet verzetten, door een of meer personen worden aangehouden, die ten blijke daarvan een akte moeten uitbrengen en dezelve doen inschrijven in het handelsregister overeenkomstig de daarvoor geldende wettelijke bepalingen.
2. De bepaling van het eerste lid van artikel 17 is niet toepasselijk, indien de afgetredene van vennoot onder een firma vennoot bij wijze van geldschieting is geworden.

Artikel 28

De ontbinding van een vennootschap onder een firma vóór de tijd bij de overeenkomst bepaald, of door afstand of opzegging tot stand gebracht, haar verlenging na verloop van het bepaalde tijdstip, en alle veranderingen in de oorspronkelijke overeenkomst gemaakt, welke derden aangaan, zijn onderworpen aan de voormelde inschrijving.

Artikel 29

1. Bij de ontbinding van de vennootschap moeten de vennoten, die het recht van beheer hebben gehad, de zaken der gewezen vennootschap in haar naam vereffenen, tenzij bij de overeenkomst anders ware bepaald of de gezamenlijke vennoten (die bij wijze van geldschieting daaronder niet begrepen) hoofdelijk en bij meerderheid van stemmen een andere vereffenaar hebben

Artikel 30

Indien de staat van de kas der ontbonden vennootschap niet toereikt om de opeisbare schulden te betalen, zijn de vereffenaars bevoegd om de benodigde penningen te vorderen; iedere vennoot moet deze voor zijn aandeel in de vennootschap inbrengen.

Artikel 31

De gelden, welke gedurende de vereffening uit de kas der vennootschap kunnen gemist worden, mogen voorlopig worden verdeeld.

VIERDE TITEL

Van voerlieden, en van de kusten bevarende kapiteins

DERDE AFDELING

Van voerlieden en van de kusten bevarende kapiteins

Artikel 173

De voerlieden en kapiteins zijn aansprakelijk voor alle schaden aan de ten vervoer overgenomen goederen overkomen, uitgezonderd die, welke uit een gebrek van het goed zelf, door overmacht, of door schuld of nalatigheid van de afzender of expediteur, veroorzaakt zijn.

Artikel 174

De voerman of de kapitein is niet ter zake van vertraging aansprakelijk, indien deze door overmacht is veroorzaakt.

Artikel 175

1. Door het bestellen en aannemen van de vervoerde goederen en door de betaling van het vrachtlloon, is elke rechtsvordering ter zake van uiterlijk zichtbare beschadiging of vermindering tegen de voerman of de kapitein vernietigd.
2. Indien de beschadiging of vermindering niet uiterlijk zichtbaar was, mag een gerechtelijke bezichtiging gedaan worden nadat de goederen zijn aangenomen, om het even of de vracht al dan niet voldaan zij, mits die bezichtiging gevraagd worde binnen tweemaal vierentwintig uren na de ontvangst en van de eenzelvigheid van de goederen blijke.

Artikel 176

1. Indien de aanneming van de goederen wordt geweigerd of daarover geschil valt, doet de rechter in eerste aanleg, op een eenvoudig verzoekschrift, waarop de wederpartij, zo zij zich daar ter plaatse bevindt, moet worden gehoord, de nodige voorziening tot het opnemen van het goed door deskundigen, en mag hij insgelijks bevelen, dat de goederen in een behoorlijke bewaarplaats worden opgeslagen, om daaruit aan de voerman of de kapitein het beloop van zijn vrachtlloon om onkosten te voldoen.
2. De rechter in eerste aanleg is bevoegd om, op gelijke wijze als hierboven is bepaald, machtiging te verlenen tot de openbare verkoop van bederfelijke waren of van zodanig gedeelte van de goederen, als tot voldoening van vrachtlloon en kosten vereist wordt.

Artikel 177

1. Alle rechtsvordering tegen de expediteur, voerman of kapitein, uit hoofde van geheel verlies, vertraging in de bezorging of geleden schade aan goederen, verjaart met de tijd van zes maanden, ten aanzien van binnen de Nederlandse Antillen gedane verzendingen, en met verloop van een jaar ten aanzien van verzendingen uit de Nederlandse Antillen naar elders gedaan, gerekend, in geval van verlies, van de dag dat het vervoer van de goederen had moeten volbracht zijn, en, in geval van beschadiging of te late bezorging, van de dag dat het goed ter plaatse van zijn bestemming is aangekomen.
2. Deze verjaring is niet toepasselijk in geval van bedrog of ontrouw.

Artikel 178

De rechten en verplichtingen omtrent de scheepvaart, bij het tweede boek van dit wetboek voorgeschreven, zijn ook toepasselijk op de vaart langs de kusten, voor zover dit uitdrukkelijk bij dat boek is bepaald.

Artikel 179

De bepalingen van deze titel zijn niet toepasselijk op de rechten en verplichtingen tussen de koper en de verkoper.

VIJFDE TITEL

Van wisselbrieven en orderbriefjes

EERSTE AFDELING

Van de uitgifte en de vorm van de wisselbrief

Artikel 180

1. De wisselbrief behelst:

- 1°. de benaming "wisselbrief", opgenomen in de tekst zelf en uitgedrukt in de taal, waarin de titel is gesteld;
 - 2°. de onvoorwaardelijke opdracht tot betaling van een bepaalde som;
 - 3°. de naam van degene, die betalen moet (betrokkene);
 - 4°. de aanwijzing van de vervaldag;
 - 5°. die van de plaats, waar de betaling moet geschieden;
 - 6°. de naam van degene, aan wie of aan wiens order de betaling moet worden gedaan;
 - 7°. de vermelding van de dagtekening, alsmede van de plaats, waar de wisselbrief is getrokken;
 - 8°. de handtekening van degene, die de wisselbrief uitgeeft (trekker).
2. De titel, waarin één van de in het voorgaande lid aangegeven vermeldingen ontbreekt, geldt niet als wisselbrief, behoudens in de hieronder genoemde gevallen.
3. De wisselbrief, waarvan de vervaldag niet is aangewezen, wordt beschouwd als betaalbaar op zicht.
4. Bij gebreke van een bijzondere aanwijzing wordt de plaats, aangegeven naast de naam van de betrokkene, geacht te zijn de plaats van betaling en tevens de plaats van het domicilie van de betrokkene.
5. De wisselbrief, welke niet de plaats aanwijst, waar hij is getrokken, wordt geacht te zijn ondertekend in de plaats, aangegeven naast de naam van de trekker.

Artikel 181

1. De wisselbrief mag aan de order van de trekker luiden.
2. Hij mag worden getrokken op de trekker zelf.
3. Hij mag worden getrokken voor rekening van een derde. De trekker wordt geacht voor zijn eigen rekening te hebben getrokken, indien uit de wisselbrief of uit de adviesbrief niet blijkt, voor wiens rekening zulks is geschied.
4. Indien de trekker op de wisselbrief de vermelding "waarde ter incassering", "ter incasso", "in lastgeving", of enige andere vermelding, met zich brengend een blote opdracht tot inning, heeft geplaatst, is de nemer bevoegd om alle uit de wisselbrief voortvloeiende rechten uit te oefenen, maar hij kan deze niet anders endosseren dan bij wege van lastgeving.
5. Bij een zodanige incasso-wisselbrief mogen de wisselschuldenaren aan de houder slechts de verweermiddelen tegenwerpen, welke aan de trekker zouden mogen worden tegengeworpen.
6. De opdracht, vervat in een incasso-wisselbrief, eindigt niet door de dood of de latere onbekwaamheid van de lastgever.

Artikel 182

Een wisselbrief mag betaalbaar zijn aan de woonplaats van een derde, hetzij in de plaats, waar de betrokkene zijn domicilie heeft, hetzij in een andere plaats.

Artikel 183

1. In een wisselbrief, betaalbaar op zicht of een zekere tijd na zicht, mag de trekker bepalen, dat de som rente draagt. In elke andere wisselbrief wordt deze clause voor niet geschreven gehouden.
2. De rentevoet moet in de wisselbrief worden aangegeven. Bij gebreke hiervan wordt de renteclause voor niet geschreven gehouden.
3. De rente loopt gerekend van de dagtekening van de wisselbrief, tenzij een andere dag is aangegeven.

Artikel 184

1. De wisselbrief, waarvan het bedrag voluit in letters en tevens in cijfers is geschreven, geldt, in geval van verschil, ten belope van de som, voluit in letters geschreven.
2. De wisselbrief, waarvan het bedrag meermalen is geschreven, hetzij voluit in letters, hetzij in cijfers, geldt, in geval van verschil, slechts ten belope van de kleinste som.

Artikel 185

1. Indien de wisselbrief handtekeningen bevat van personen, die onbekwaam zijn zich door middel van een wisselbrief te verbinden, valse handtekeningen, of handtekeningen van verdachte personen, of handtekeningen, welke, onverschillig om welke andere reden, de

personen, die die handtekeningen hebben geplaatst of in wier naam zulks is geschied, niet mogen verbinden, zijn de verbintenissen van de andere personen, wier handtekeningen op de wisselbrief voorkomen, desniettemin geldig.

2. Ieder, die zijn handtekening op een wisselbrief plaatst als vertegenwoordiger van een persoon, voor wie hij niet de bevoegdheid had te handelen, is zelf krachtens de wisselbrief verbonden, en heeft, betaald hebbende, dezelfde rechten, als de beweerdde vertegenwoordigde zou hebben gehad. Hetzelfde geldt ten aanzien van de vertegenwoordiger, die zijn bevoegdheid heeft overschreden.

Artikel 186

1. De trekker staat in voor de acceptatie en voor de betaling.

2. Hij mag zijn verplichting, voor de acceptatie in te staan, uitsluiten; elke clausule, waarbij hij de verplichting, voor de betaling in te staan, uitsluit, wordt voor niet-geschreven gehouden.

Artikel 187

Indien een wisselbrief, onvolledig ten tijde van de uitgifte, is volledig gemaakt in strijd met de aangegane overeenkomsten, mag de niet-naleving van die overeenkomsten niet worden tegengeworpen aan de houder, die de wissel te goeder trouw heeft verkregen.

Artikel 188

1. De trekker is verplicht, ter keuze van de nemer, de wisselbrief te stellen betaalbaar aan de nemer zelf, of aan enige andere persoon, in beide gevallen aan order of zonder bijvoeging van order dan wel met bijvoeging van een uitdrukking, als bedoeld in artikel 189, tweede lid.

2. De trekker, of degene voor wiens rekening de wisselbrief is getrokken, is verplicht zorg te dragen dat de betrokkene, ten vervalddage, in handen hebbe het nodige fonds tot betaling, zelfs indien de wisselbrief bij een derde is betaalbaar gesteld, met dien verstande echter, dat de trekker zelf in alle gevallen aan de houder en de vroegere endossanten persoonlijk verantwoordelijk blijft.

3. De betrokkene wordt geacht het nodige fonds in handen te hebben, indien hij bij het vervallen van de wisselbrief of op het tijdstip, waarop ingevolge het derde lid van artikel 217 de houder regres kan nemen, aan de trekker of aan degene voor wiens rekening is getrokken, een opeisbare som schuldig is, tenminste gelijkstaande met het beloop van de wisselbrief.

TWEDE AFDELING

Van het endossement

Artikel 189

1. Elke wisselbrief, ook die welke niet uitdrukkelijk aan order luidt, mag door middel van endossementen worden overgedragen.

2. Indien de trekker in de wisselbrief de woorden: "niet aan order" of een soortgelijke uitdrukking heeft opgenomen, mag het stuk slechts worden overgedragen in de vorm en met de gevolgen van een gewone cessie. Een op zulk een wisselbrief geplaatst endossement geldt als een gewone cessie.

3. Het endossement mag worden gesteld zelfs ten voordele van de betrokkene, al of niet acceptant, van de trekker, of van elke andere wisselschuldenaar. Deze personen mogen de wisselbrief opnieuw endosseren.

4. Het endossement moet onvoorwaardelijk zijn. Elke daarin opgenomen voorwaarde wordt voor niet-geschreven gehouden.

5. Het gedeeltelijke endossement is nietig.

6. Het endossement aan toonder geldt als endossement in blanco.

Artikel 190

1. Het endossement moet worden gesteld op de wisselbrief of op een daaraan vastgehecht blad (verlengstuk). Het moet worden ondertekend door de endossant.

2. Het endossement mag de geëndosseerde onvermeld laten of bestaan uit de enkele handtekening van de endossant (endossement in blanco). In het laatste geval moet het endossement, om geldig te zijn, op de rugzijde van de wisselbrief of op het verlengstuk worden gesteld.

Artikel 191

1. Door het endossement worden alle uit de wisselbrief voortvloeiende rechten overgedragen.

2. Indien het endossement in blanco is, mag de houder:

- 1°. het blanco invullen hetzij met zijn eigen naam, hetzij met de naam van een andere persoon;
- 2°. de wisselbrief wederom in blanco of aan een andere persoon endosseren;
- 3°. de wisselbrief aan een derde overgeven, zonder het blanco in te vullen en zonder hem te endosseren.

Artikel 192

1. Tenzij het tegendeel bedongen is, staat de endossant in voor de acceptatie en voor de betaling.
2. Hij is bevoegd om een nieuw endossement te verbieden; in dat geval staat hij tegenover de personen, aan wie de wisselbrief later is geëndosseerd, niet in voor de acceptatie en voor de betaling.

Artikel 193

1. Hij, die een wisselbrief onder zich heeft, wordt beschouwd als de rechtmatige houder, indien hij van zijn recht doet blijken door een ononderbroken reeks van endossementen, zelfs indien het laatste endossement in blanco is gesteld. De doorgehaalde endossementen worden te dien aanzien voor niet-geschreven gehouden. Indien een endossement in blanco door een ander endossement is gevolgd, wordt de ondertekenaar van dit laatste geacht de wisselbrief door een endossement in blanco verkregen te hebben.
2. Indien iemand, op welke wijze dan ook, het bezit van de wisselbrief heeft verloren, is de houder, die van zijn recht doet blijken op de wijze, bij het voorgaande lid aangegeven, niet verplicht de wisselbrief af te geven, die de wissel te goeder trouw heeft verkregen.
3. Zij, die uit hoofde van de wisselbrief worden aangesproken, mogen de verweermiddelen, gegrond op hun persoonlijke verhouding tot de trekker of tot vroegere houders, niet aan de houder tegenwerpen, tenzij deze bij de verkrijging van de wisselbrief desbewust ten nadele van de schuldenaar heeft gehandeld.

Artikel 194

1. Indien het endossement de vermelding bevat: "waarde ter incassering", "ter incasso", "in lastgeving", of enige andere vermelding, met zich brengend een blote opdracht tot inning, mag de houder alle uit de wisselbrief voortvloeiende rechten uitoefenen, maar hij mag deze niet anders endosseren dan bij wege van lastgeving.
2. De wisselschuldenaren mogen in dat geval aan de houder slechts de verweermiddelen tegenwerpen, welke aan de endossant zouden mogen worden tegengeworpen.
3. De opdracht, vervat in een incasso-endossement, eindigt niet door de dood of door de latere onbekwaamheid van de lastgever.

Artikel 195

1. Indien een endossement de vermelding bevat: "waarde tot zekerheid", "waarde tot pand", of enige andere vermelding, welke inpandgeving met zich brengt, mag de houder alle uit de wisselbrief voortvloeiende rechten uitoefenen, maar een door hem gesteld endossement geldt slechts als endossement bij wege van lastgeving.
2. De wisselschuldenaren mogen de houder de verweermiddelen, gegrond op hun persoonlijke verhouding tot de endossant, niet tegenwerpen, tenzij de houder bij de ontvangst van de wisselbrief desbewust ten nadele van de schuldenaar heeft gehandeld.

Artikel 196

1. Een endossement, gesteld na de vervaldag, heeft dezelfde gevolgen als een endossement, gesteld vóór de vervaldag. Echter heeft het endossement, gesteld na het protest van nonbetaling of na het verstrijken van de termijn, voor het opmaken van het protest, bepaald, slechts de gevolgen van een gewone cessie.
2. Behoudens tegenbewijs wordt het endossement zonder dagtekening geacht te zijn gesteld vóór het verstrijken van de termijn, voor het opmaken van het protest bepaald.

DERDE AFDELING

Van de acceptatie

Artikel 197

De wisselbrief mag tot de vervaldag door de houder of door iemand, die hem enkel onder zich heeft, aan de betrokkene te zijner woonplaats ter acceptatie worden aangeboden.

Artikel 198

1. In elke wisselbrief mag de trekker, al dan niet met vaststelling van een termijn, bepalen, dat deze ter acceptatie moet worden aangeboden.
2. De trekker mag in de wisselbrief de aanbieding ter acceptatie verbieden, behoudens in wisselbrieven, betaalbaar bij een derde, of betaalbaar in een andere plaats dan die van het domicilie van de betrokkene of betaalbaar een zekere tijd na zicht.
3. De trekker is ook bevoegd om te bepalen, dat de aanbieding ter acceptatie niet mag plaats hebben vóór een bepaalde dag.
4. Tenzij de trekker heeft verklaard, dat de wisselbrief niet vatbaar is voor acceptatie, mag elke endossant, al dan niet met vaststelling van een termijn, bepalen, dat hij ter acceptatie moet worden aangeboden.

Artikel 199

1. Wisselbrieven, betaalbaar een zekere tijd na zicht, moeten ter acceptatie worden aangeboden binnen een jaar na hun dagtekening.
2. De trekker mag deze termijn verkorten of verlengen.
3. De endossanten mogen deze termijnen verkorten.
4. De betrokkene mag verzoeken, dat hem een tweede aanbieding wordt gedaan de dag, volgende op de eerste. Belanghebbenden mogen zich er niet op beroepen, dat aan dit verzoek geen gevolg is gegeven, tenzij het verzoek in het protest is vermeld.
5. De houder is niet verplicht, de ter acceptatie aangeboden wisselbrief aan de betrokkene af te geven.

Artikel 200

1. De acceptatie wordt op de wisselbrief gesteld. Zij wordt uitgedrukt door het woord "geaccepteerd", of door een soortgelijk woord; zij wordt door de betrokkene ondertekend. De enkele handtekening van de betrokkene, op de voorzijde van de wisselbrief gesteld, geldt als acceptatie.
2. Indien de wisselbrief betaalbaar is een zekere tijd na zicht, of indien hij krachtens een uitdrukkelijk beding ter acceptatie moet worden aangeboden binnen een bepaalde termijn, moet de acceptatie als dagtekening inhouden de dag, waarop zij is geschied, tenzij de houder die van de aanbieding eist. Bij gebreke van dagtekening moet de houder dit verzuim door een tijdig protest doen vaststellen, op straffe van verlies van zijn recht van regres op de endossanten en op de trekker, die fonds heeft bezorgd.
3. De acceptatie is onvoorwaardelijk, maar de betrokkene mag haar beperken tot een gedeelte van de som.
4. Elke andere wijziging, door de acceptant met betrekking tot het in de wisselbrief vermelde aangebracht, geldt als weigering van acceptatie. De acceptant is echter gehouden overeenkomstig de inhoud van zijn acceptatie.

Artikel 201

1. Indien de trekker de wisselbrief op een andere plaats dan die van het domicilie van de betrokkene heeft betaalbaar gesteld, zonder een derde aan te wijzen, bij wie de betaling moet worden gedaan, mag de betrokkene deze bij de acceptatie aanwijzen. Bij gebreke van zodanige aanwijzing wordt de acceptant geacht zich verbonden te hebben zelf te betalen op de plaats van betaling.
2. Indien de wisselbrief betaalbaar is aan het domicilie van de betrokkene, mag deze, in de acceptatie, een adres aanwijzen, in dezelfde plaats, waar de betaling moet worden gedaan.

Artikel 202

1. Door de acceptatie verbindt de betrokkene zich, de wisselbrief op de vervaldag te betalen.
2. Bij gebreke van betaling heeft de houder, al ware hij de trekker, tegen de acceptant een rechtstreekse vordering, uit de wisselbrief voortspruitend, voor al hetgeen mag worden gevorderd krachtens artikel 224, vierde en vijfde lid, en artikel 225.
3. Hij, die het nodig fonds in handen heeft, bijzonderlijk bestemd tot de betaling van een getrokken wisselbrief, is, op straffe van vergoeding van schadevergoeding jegens de trekker, tot de acceptatie verplicht.
4. Belofte om een briefwissel te zullen accepteren geldt niet als acceptatie, maar geeft aan de trekker een rechtsvordering tot schadevergoeding tegen de belover, die weigert zijn belofte gestand te doen.
5. Deze schade bestaat in de kosten van protest en herwissel, indien de wisselbrief voor des trekkers eigen rekening was getrokken.
6. Indien de trekking voor rekening van een derde was gedaan, bestaat de schade in de kosten van protest en herwissel en in het beloop van hetgeen de trekker, uit hoofde van de bekomen

toezegging van de belover, aan die derde, op het krediet van de wisselbrief heeft voorgesloten.

Artikel 203

1. De trekker is verplicht aan de betrokkene tijdig kennis of advies te geven van de door hem getrokken wisselbrief, en, bij nalatigheid daarvan, gehouden tot vergoeding van de kosten, door weigering van acceptatie of betaling uit dien hoofde gevallen.
2. Indien de wisselbrief voor rekening van een derde is getrokken, is deze alleen daarvoor aan de acceptant verbonden.

Artikel 204

1. Indien de betrokkene zijn op de wisselbrief gestelde acceptatie heeft doorgehaald vóór de teruggave van de wisselbrief, wordt de acceptatie geacht te zijn geweigerd. Behoudens tegenbewijs wordt de doorhaling geacht te zijn geschied vóór de teruggave van de wisselbrief.
2. Indien echter de betrokkene van zijn acceptatie schriftelijk heeft doen blijken aan de houder of aan iemand, wiens handtekening op de wisselbrief voorkomt, is hij tegenover deze gehouden overeenkomstig de inhoud van zijn acceptatie.

VIERDE AFDELING

Van het aval

Artikel 205

1. De betaling van een wisselbrief kan voor het geheel of een gedeelte van de wisselsom door een borgtocht (aval) worden verzekerd.
2. Deze borgtocht mag door een derde, of zelfs door iemand, wiens handtekening op de wisselbrief voorkomt, worden gegeven.

Artikel 206

1. Het aval wordt op de wisselbrief of op een verlengstuk gesteld.
2. Het wordt uitgedrukt door de woorden: "goed voor aval" of door een soortgelijke uitdrukking; het wordt door de avalgever ondertekend.
3. De enkele handtekening van de avalgever, gesteld op de voorzijde van de wisselbrief, geldt als aval, behalve indien de handtekening die is van de betrokkene of van de trekker.
4. Het kan ook geschieden bij een afzonderlijk geschrift of bij een brief, vermeldende de plaats, waar het is gegeven.
5. In het aval moet worden vermeld, voor wie het is gegeven; bij gebreke hiervan wordt het geacht voor de trekker te zijn gegeven.

Artikel 207

1. De avalgever is op dezelfde wijze verbonden als degene, voor wie het aval is gegeven.
2. Zijn verbintenis is geldig, zelfs indien, wegens een andere oorzaak dan een vormgebrek, de door hem gewaarborgde verbintenis nietig is.
3. Door te betalen verkrijgt de avalgever de rechten, welke krachtens de wisselbrief kunnen worden uitgeoefend tegen degene, voor wie het aval is gegeven en tegen degenen, die tegenover deze krachtens de wisselbrief verbonden zijn.

VIJFDE AFDELING

Van de vervaldag

Artikel 208

1. Een wisselbrief mag worden getrokken:
op zicht;
op een zekere tijd na zicht;
op een zekere tijd na dagtekening;
op een bepaalde dag.
2. Wisselbrieven met anders bepaalde vervaldagen of in termijnen betaalbaar zijn nietig.

Artikel 209

1. De wisselbrief, getrokken op zicht, is betaalbaar bij de aanbieding. Hij moet ter betaling worden aangeboden binnen een jaar na zijn dagtekening. De trekker mag deze termijn verkorten of verlengen. De endossanten mogen deze termijnen verkorten.

2. De trekker mag voorschrijven, dat een wisselbrief niet ter betaling mag worden aangeboden vóór een bepaalde dag. In dat geval loopt de termijn van de aanbieding van die dag af.

Artikel 210

1. De vervaldag van een wisselbrief, getrokken op een zekere tijd na zicht, wordt bepaald, hetzij door de dagtekening van de acceptatie, hetzij door die van het protest.
2. Bij gebreke van protest wordt de niet-gedagtekende acceptatie ten aanzien van de acceptant geacht te zijn gedaan op de laatste dag van de termijn, voor de aanbieding ter acceptatie voorgeschreven.

Artikel 211

1. De wisselbrief, getrokken op een of meer maanden na dagtekening of na zicht, vervalt op de overeenkomstige dag van de maand, waarin de betaling moet worden gedaan. Bij gebreke van een overeenkomstige dag vervalt een zodanige wisselbrief op de laatste dag van die maand.
2. Bij een wisselbrief, getrokken op een of meer maanden en een halve maand na dagtekening of na zicht, worden eerst de gehele maanden gerekend.
3. Is de vervaldag bepaald op het begin, het midden (half januari, half februari enz.) of op het einde van een maand, dan wordt onder die uitdrukkingen verstaan: de eerste, de vijftiende, de laatste van die maand.
4. Onder de uitdrukkingen: "acht dagen", "vijftien dagen", moet worden verstaan niet één of twee weken, maar een termijn van acht of van vijftien dagen.
5. De uitdrukking "halve maand" duidt een termijn van vijftien dagen aan.

Artikel 212

1. De vervaldag van een wisselbrief, betaalbaar op een bepaalde dag, in een plaats, waar de tijdrekening een andere is dan die van de plaats van uitgifte, wordt geacht te zijn vastgesteld volgens de tijdrekening van de plaats van betaling.
2. De dag van uitgifte van een wisselbrief, getrokken tussen twee plaatsen met verschillende tijdrekening en betaalbaar een zekere tijd na dagtekening, wordt herleid tot de overeenkomstige dag van de tijdrekening van de plaats van betaling en de vervaldag wordt dienovereenkomstig vastgesteld.
3. De termijnen van aanbieding van de wisselbrieven worden berekend overeenkomstig de bepalingen van het voorgaande lid.
4. Dit artikel is niet van toepassing, indien uit een in de wisselbrief opgenomen clause of uit zijn bewoordingen een afwijkende bedoeling mag worden afgeleid.

ZESDE AFDELING

Van de betaling

Artikel 213

1. De houder van een wisselbrief, betaalbaar op een bepaalde dag of een zekere tijd na dagtekening of na zicht, moet deze ter betaling aanbieden, hetzij de dag, waarop hij betaalbaar is, hetzij een der twee daaropvolgende werkdagen.
2. De aanbieding van een wisselbrief aan een verrekeningskamer geldt als aanbieding ter betaling. De Gouverneur wijst de instellingen aan, welke in de zin van deze Titel als verrekeningskamers worden beschouwd.
3. Buiten het geval, in het tweede lid van artikel 241 vermeld, is de betrokkene, de wisselbrief betalende, bevoegd te vorderen, dat hem deze, van behoorlijke kwijting van de houder voorzien, wordt uitgeleverd.
4. De houder mag niet weigeren een gedeeltelijke betaling aan te nemen.
5. In geval van gedeeltelijke betaling mag de betrokkene vorderen, dat van die betaling op de wisselbrief melding wordt gemaakt en dat hem daarvoor kwijting wordt gegeven.

Artikel 214

1. De houder van een wisselbrief mag niet genoodzaakt worden, vóór de vervaldag betaling te ontvangen.
2. De betrokkene, die vóór de vervaldag betaalt, doet zulks op eigen verantwoordelijkheid.
3. Hij, die op de vervaldag betaalt, is deugdelijk gekwet, mits er zijnerzijds geen bedrog plaats heeft of grove schuld aanwezig is. Hij is gehouden, de regelmatigheid van de reeks van endossementen, maar niet de handtekening van de endossanten te onderzoeken.
4. Indien hij, niet bevrijdend betaald hebbende, verplicht wordt, ten tweede male te betalen, heeft hij verhaal op allen die de wissel niet te goeder trouw hebben verkregen.

Artikel 215

1. Een wisselbrief, waarvan de betaling is bedongen in ander geld dan dat van de plaats van betaling, mag worden betaald in het geld van het land volgens zijn waarde op de vervaldag. Indien de schuldenaar in gebreke is, mag de houder te zijner keuze vorderen, dat de wisselsom betaald wordt in het geld van het land volgens de koers, hetzij van de vervaldag, hetzij van de dag van betaling.
2. De waarde van het vreemde geld wordt bepaald volgens de gebruiken van de plaats van betaling. De trekker mag echter voorschrijven, dat het te betalen bedrag moet worden berekend volgens een in de wisselbrief voorgeschreven koers.
3. Het bovenstaande is niet van toepassing, indien de trekker heeft voorgeschreven, dat de betaling moet geschieden in een bepaald aangeduid geld (clausule van werkelijke betaling in vreemd geld).
4. Indien het bedrag van de wisselbrief is aangegeven in geld, hetwelk dezelfde benaming, maar een verschillende waarde heeft in het land van uitgifte en in dat van betaling, wordt men vermoed het geld van de plaats van betaling te hebben bedoeld.

Artikel 216

Bij gebreke van aanbieding ter betaling van de wisselbrief binnen de termijn, bij artikel 213, eerste lid, vastgesteld, heeft elke schuldenaar de bevoegdheid, het bedrag te bevoegder plaatse in consignatie te geven, op kosten en onder verantwoordelijkheid van de houder.

ZEVENDE AFDELING

Van het recht van regres in geval van non-acceptatie of non-betaling

Artikel 217

De houder mag zijn recht van regres op de endossanten, de trekker en de andere wisselschuldenaren uitoefenen:

Op de vervaldag;

indien de betaling niet heeft plaats gehad;

Zelfs vóór de vervaldag;

1°. indien de acceptatie geheel of gedeeltelijk is geweigerd;

2°. in geval van faillissement van de betrokkene, al of niet acceptant, en van het ogenblik af, waarop een hem verleende surséance van betaling is ingegaan;

3°. in geval van faillissement van de trekker van een niet voor acceptatie vatbare wisselbrief.

Artikel 218

1. De weigering van acceptatie of van betaling moet worden vastgesteld bij authentieke akte (protest van non-acceptatie of van non-betaling).

2. Het protest van non-acceptatie moet worden opgemaakt binnen de voor de aanbieding ter acceptatie vastgestelde termijnen. Indien, in het geval bij artikel 199, vierde lid, voorzien, de eerste aanbieding heeft plaats gehad op de laatste dag van de termijn, mag het protest nog op de volgende dag worden gedaan.

3. Het protest van non-betaling van een wisselbrief, betaalbaar op een bepaalde dag of zekere tijd na dagtekening of na zicht, moet worden gedaan op één van de twee werkdagen, volgende op de dag, waarop de wisselbrief betaalbaar is. Indien het een wisselbrief betaalbaar op zicht betreft, moet het protest worden gedaan, overeenkomstig de bepalingen bij het voorgaande lid vastgesteld voor het opmaken van het protest van non-acceptatie.

4. Het protest van non-acceptatie maakt de aanbieding ter betaling en het protest van non-betaling overbodig.

5. In geval van benoeming van bewindvoerders op verzoek van de betrokkene, al of niet acceptant, tot surséance van betaling mag de houder zijn recht van regres niet uitoefenen, dan nadat de wisselbrief ter betaling aan de betrokkene is aangeboden en protest is opgemaakt.

6. Indien de betrokkene, al of niet acceptant, is failliet verklaard, of indien de trekker van een wisselbrief, welke niet vatbaar is voor acceptatie, is failliet verklaard, mag de houder, voor de uitoefening van zijn recht van regres, volstaan met overlegging van het vonnis, waarbij het faillissement is uitgesproken.

Artikel 219

1. De betaling van een wisselbrief moet gevraagd en het daarop volgend protest gedaan worden ter woonplaatse van de betrokkene.

2. Indien de wisselbrief getrokken is om in een andere aangewezen woonplaats of door een andere aangewezen persoon te worden betaald, moet de betaling gevraagd en het protest opgemaakt worden ter aangewezen woonplaats of aan de aangewezen persoon.
3. Wanneer degene, die de wisselbrief moet betalen geheel onbekend of niet te vinden is, moet het protest gedaan worden aan een postkantoor op het eiland waar de ter betaling aangewezen woonplaats is gelegen. Hetzelfde moet plaats hebben indien een wisselbrief is getrokken om op een ander eiland te worden betaald dan dat waar de betrokkene woont, en de woonplaats waar de betaling moet geschieden niet is aangewezen.

Artikel 220

1. De protesten, zo van non-acceptatie als van non-betaling, worden gedaan door een notaris, door de griffier van het gerecht in eerste aanleg of door een deurwaarder. Zij moeten vergezeld zijn van twee getuigen.
2. De protesten behelzen:
 - 1°. een letterlijk afschrift van de wisselbrief, van de acceptatie, van de endossementen, van het aval en van de adressen daarop gesteld;
 - 2°. de vermelding dat zij de acceptatie of de betaling aan de personen, of ter plaatse in het voorgaande artikel gemeld, afgevraagd en niet bekomen hebben;
 - 3°. de vermelding van de opgegeven reden van non-acceptatie of non-betaling;
 - 4°. de aanmaning om het protest te tekenen, en de redenen van weigering;
 - 5°. de vermelding, dat hij, notaris, griffier of deurwaarder, wegens die non-acceptatie of die non-betaling heeft geprotesteerd.
3. Indien het protest een vermiste wisselbrief betreft, volstaat, in plaats van het bepaalde onder 1°. van het voorgaande lid, een zo nauwkeurig mogelijke omschrijving van de inhoud van de wisselbrief.
4. De notarissen, griffiers of deurwaarders zijn verplicht, op straffe van schadevergoeding, afschrift van het protest te laten, en hiervan melding in het afschrift te maken, en hetzelfde, naar orde des tijds, in te schrijven in een bijzonder register, genummerd en gewaarmerkt door de rechter in eerste aanleg van hun woonplaats, en om wijders, zulks begeerd wordende, een of meer afschriften van het protest aan de belanghebbenden te leveren.
5. Als protest van non-acceptatie, onderscheidenlijk van non-betaling geldt de door degene, aan wie de acceptatie of de betaling wordt afgevraagd, met toestemming van de houder op de wisselbrief gestelde, gedagtekende en ondertekende verklaring, dat hij haar weigert, tenzij de trekker heeft aangetekend, dat hij een authentiek protest verlangt.

Artikel 221

1. De houder moet van de non-acceptatie of van de non-betaling kennis geven aan zijn endossant en aan de trekker binnen de vier werkdagen, volgende op de dag van het protest of, indien de wisselbrief getrokken is met de clause zonder kosten, volgende op die van de aanbieding. Iedere endossant moet binnen de twee werkdagen, volgende op de dag van ontvangst van de kennisgeving, de door hem ontvangen kennisgeving aan zijn endossant mededelen, met aanwijzing van de namen en adressen van degenen, die de voorafgaande kennisgevingen hebben gedaan, en zo vervolgens, teruggaande tot de trekker. Deze termijnen lopen van de ontvangst van de voorafgaande kennisgeving af.
2. Indien overeenkomstig het voorgaande lid een kennisgeving is gedaan aan iemand, wiens handtekening op de wisselbrief voorkomt, moet gelijke kennisgeving binnen dezelfde termijn aan diens avalgever worden gedaan.
3. Indien een endossant zijn adres niet of op onleesbare wijze heeft aangeduid, mag worden volstaan met kennisgeving aan de voorafgaande endossant.
4. Hij, die een kennisgeving heeft te doen, kan zulks doen in iedere vorm, zelfs door enkele terugzending van de wisselbrief.
5. Hij moet bewijzen, dat hij de kennisgeving binnen de vastgestelde termijn heeft gedaan. Deze termijn wordt gehouden te zijn in acht genomen, wanneer een brief, welke de kennisgeving behelst, binnen de genoemde termijn ter post is bezorgd.
6. Hij, die de kennisgeving niet binnen de bovenvermelde termijn doet, stelt zich niet bloot aan verval van zijn recht; hij is, indien daartoe aanleiding bestaat, verantwoordelijk voor de schade, door zijn nalatigheid veroorzaakt, zonder dat echter de schadevergoeding de wisselsom mag te boven gaan.

Artikel 222

1. De trekker, een endossant of een avalgever is bevoegd om, door de clause "zonder kosten", "zonder protest", of een andere soortgelijke op de wisselbrief gestelde en

ondertekende clause, de houder van het opmaken van een protest van non-acceptatie of van non-betaling, ter uitoefening van zijn recht van regres, te ontslaan.

2. Deze clause ontslaat de houder niet van de aanbieding van de wisselbrief binnen de voorgeschreven termijnen, noch van het doen van de kennisgevingen. Het bewijs van de niet-inachtneming van de termijnen moet worden geleverd door degene, die zich daarop tegenover de houder beroept.

3. Is de clause door de trekker gesteld, dan heeft zij gevolgen ten aanzien van allen, wier handtekeningen op de wisselbrief voorkomen; is zij door een endossant of door een avalgever gesteld, dan heeft zij gevolgen alleen voor deze endossant of voor deze avalgever. Indien de houder, ondanks de door de trekker gestelde clause, toch protest doet opmaken, zijn de kosten daarvan voor zijn rekening. Indien de clause van een endossant of van een avalgever afkomstig is, mogen de kosten van het protest, indien dit is opgemaakt, op allen, wier handtekeningen op de wisselbrief voorkomen, worden verhaald.

Artikel 223

1. Allen, die een wisselbrief hebben getrokken, geaccepteerd, geëndosseerd, of voor aval getekend, zijn hoofdelijk tegenover de houder verbonden. Bovendien is ook de derde, voor wiens rekening de wisselbrief is getrokken en die de waarde daarvoor heeft genoten, jegens de houder aansprakelijk.

2. De houder kan deze personen, zowel ieder afzonderlijk, als gezamenlijk, aanspreken, zonder verplicht te zijn de volgorde, waarin zij zich hebben verbonden, in acht te nemen.

3. Hetzelfde recht komt toe aan ieder, wiens handtekening op de wisselbrief voorkomt en die deze, ter voldoening aan zijn regresplicht, heeft betaald.

4. De vordering, ingesteld tegen één der wisselschuldenaren, belet niet de anderen aan te spreken, al hadden dezen zich later verbonden aan de eerst aangesprokene.

Artikel 224

1. De houder van een geprotesteerde wisselbrief heeft in geen geval enig recht op het fonds, dat de betrokkene van de trekker in handen heeft.

2. Indien de wisselbrief niet is geaccepteerd, behoren die penningen, bij faillissement van de trekker, aan diens boedel.

3. In geval van acceptatie, blijft het fonds, tot het beloop van de wisselbrief, aan de betrokkene, behoudens de verplichting van deze om jegens de houder aan zijn acceptatie te voldoen.

4. De houder is bevoegd om van degene, tegen wie hij zijn recht van regres uitoefent, te vorderen:

1°. de som van de niet-geaccepteerde of niet-betaalde wisselbrief met de rente, zo deze bedongen is;

2°. de wettelijke interesten, te rekenen van de vervaldag, voor wissels die in de Nederlandse Antillen uitgegeven en betaalbaar zijn, en een rente van zes ten honderd, te rekenen van de vervaldag, voor alle overige wissels;

3°. de kosten van protest, die van de gedane kennisgevingen alsmede de andere kosten.

5. Zo de uitoefening van het recht van regres vóór de vervaldag plaats heeft, wordt op de wisselsom een korting toegepast. Deze korting wordt berekend volgens het officiële disconto (bankdisconto), geldende ter woonplaats van de houder, op de dag van de uitoefening van het recht van regres.

Artikel 225

Hij, die ter voldoening aan zijn regresplicht de wisselbrief heeft betaald, mag van degenen, die tegenover hem regresplichtig zijn, vorderen:

1°. het gehele bedrag, dat hij betaald heeft;

2°. de wettelijke interesten, te rekenen van de dag der betaling, voor wissels die in de Nederlandse Antillen uitgegeven en betaalbaar zijn, en een rente van zes ten honderd, te rekenen van de dag der betaling, voor alle overige wissels;

3°. de door hem gemaakte kosten.

Artikel 226

1. Elke wisselschuldenaar, tegen wie het recht van regres wordt of mag worden uitgeoefend, is bevoegd om, tegen betaling ter voldoening aan zijn regresplicht, de afgifte te vorderen van de wisselbrief met het protest, alsmede een voor voldaan getekende rekening.

2. Elke endossant, die ter voldoening aan zijn regresplicht de wisselbrief heeft betaald, mag zijn endossement en dat van de volgende endossanten doorhalen.

Artikel 227

Bij gedeeltelijke acceptatie is degene, die ter voldoening aan zijn regresplicht het niet-geaccepteerde gedeelte van de wisselsom heeft betaald, bevoegd te vorderen, dat die betaling op de wisselbrief wordt vermeld en dat hem daarvan kwijting wordt gegeven. De houder moet hem daarenboven uitleveren een voor eensluidend getekend afschrift van de wisselbrief, alsmede het protest, om hem de uitoefening van zijn verdere regresrechten mogelijk te maken.

Artikel 228

1. Ieder, die een recht van regres mag uitoefenen, is, tenzij het tegendeel bedongen is, bevoegd om zich de vergoeding te bezorgen door middel van een nieuwe wisselbrief (herwissel), getrokken op zicht op één van degenen, die tegenover hem regresplichtig zijn en betaalbaar te diens woonplaats.
2. De herwissel omvat, behalve de bedragen in het vierde en vijfde lid van artikel 224 en in artikel 225 aangegeven, de bedragen van provisie en het zegel van de herwissel.
3. Indien de herwissel door de houder is getrokken, wordt het bedrag bepaald volgens de koers van een zichtwissel, getrokken van de plaats, waar de oorspronkelijke wisselbrief betaalbaar was, op de woonplaats van de regresplichtige. Indien de herwissel is getrokken door een endossant, wordt het bedrag bepaald volgens de koers van een zichtwissel, getrokken van de woonplaats van de trekker van de herwissel op de woonplaats van de regresplichtige.

Artikel 229

1. Na afloop van de termijnen vastgesteld:
voor de aanbieding van een wisselbrief getrokken op zicht of zekere tijd na zicht;
voor het opmaken van het protest van non-acceptatie of van non-betaling;
voor de aanbieding ter betaling in geval van beding zonder kosten,
vervalt het recht van de houder tegen de endossanten, tegen de trekker, en tegen de andere wisselschuldenaren, met uitzondering van de acceptant.
2. Bij gebreke van aanbieding ter acceptatie binnen de door de trekker voorgeschreven termijn, vervalt het recht van regres van de houder, zowel wegens non-betaling als wegens non-acceptatie, tenzij uit de bewoordingen van de wisselbrief blijkt, dat de trekker zich slechts heeft willen bevrijden van zijn verplichting, voor de acceptatie in te staan.
3. Indien de bepaling van een termijn voor de aanbieding in een endossement is vervat, mag alleen de endossant daarop een beroep doen.

Artikel 230

1. De wisselbrief van non-acceptatie of van non-betaling zijnde geprotesteerd, is niettemin de trekker, al ware het protest niet intijds gedaan, tot vrijwaring gehouden, tenzij hij bewees, dat de betrokkene op de vervaldag het nodige fonds tot betaling van de wisselbrief in handen had. Indien het vereiste fonds slechts gedeeltelijk aanwezig was, is de trekker voor het ontbrekende gehouden.
2. Was de wisselbrief niet geaccepteerd, dan is, in geval van niet tijdig protest, de trekker, op straffe van tot vrijwaring te zijn gehouden, verplicht, de houder af te staan en over te dragen de vordering op het fonds, dat de betrokkene van hem ten vervaldage heeft in handen gehad, en zulks tot het beloop van de wisselbrief; en hij moet aan de houder, op diens kosten, de nodige bewijzen verschaffen om die vordering te doen gelden. Indien de trekker in staat van faillissement is verklaard, zijn de curatoren in zijn boedel tot dezelfde verplichtingen gehouden, ten ware deze mochten verkiezen, de houder als schuldeiser voor het beloop van de wisselbrief, toe te laten.

Artikel 231

1. Indien de aanbieding van de wisselbrief of het opmaken van het protest binnen de voorgeschreven termijnen wordt verhinderd door een onoverkomelijk beletsel (wettelijk voorschrift of ander geval van overmacht), worden deze termijnen verlengd.
2. De houder is verplicht, van de overmacht onverwijld aan zijn endossant kennis te geven, en deze kennisgeving gedagtekend en ondertekend op de wisselbrief of op een verlengstuk te vermelden; voor het overige zijn de bepalingen van artikel 221 toepasselijk.
3. Na het ophouden van de overmacht moet de houder onverwijld de wisselbrief ter acceptatie of ter betaling aanbieden en, indien daartoe aanleiding bestaat, protest doen opmaken.
4. Indien de overmacht meer dan dertig dagen, gerekend van de vervaldag, aanhoudt, mag het recht van regres worden uitgeoefend, zonder dat de aanbieding of het opmaken van protest nodig is.
5. Voor wisselbrieven, getrokken op zicht of op zekere tijd na zicht, loopt de termijn van dertig dagen van de dag, waarop de houder, al ware het vóór het einde van de aanbiedingstermijn, van de overmacht aan zijn endossant heeft kennis gegeven; voor wisselbrieven, getrokken op

zekere tijd na zicht, wordt de termijn van dertig dagen verlengd met de zichttermijn, in de wisselbrief aangegeven.

6. Feiten, welke voor de houder, of voor degene, die hij met de aanbieding van de wisselbrief of met het opmaken van het protest belastte, van zuiver persoonlijke aard zijn, worden niet beschouwd als gevallen van overmacht.

ACHTSTE AFDELING

Van de tussenkomst

§ 1. Algemene bepaling

Artikel 232

1. De trekker, een endossant, of een avalgever mag iemand aanwijzen om, in geval van nood, te accepteren of te betalen.
2. Onder de hierna vastgestelde voorwaarden mag de wisselbrief worden geaccepteerd of betaald door iemand, die tussenkomt voor een schuldenaar, op wie recht van regres mag worden uitgeoefend.
3. De interveniënt mag een derde zijn, zelfs de betrokkene, of een reeds krachtens de wisselbrief verbonden persoon, behalve de acceptant.
4. De interveniënt geeft binnen de termijn van twee werkdagen van zijn tussenkomst kennis aan degene, voor wie hij tussenkwam. In geval van niet-inachtneming van die termijn is hij, indien daartoe aanleiding bestaat, verantwoordelijk voor de schade, door zijn nalatigheid veroorzaakt, zonder dat echter de schadevergoeding de wisselsom mag te boven gaan.

§ 2. Acceptatie bij tussenkomst

Artikel 233

1. De acceptatie bij tussenkomst mag plaats hebben in alle gevallen, waarin de houder van een voor acceptatie vatbare wisselbrief vóór de vervaldag recht van regres mag uitoefenen.
2. Wanneer op de wisselbrief iemand is aangewezen om deze, in geval van nood, ter plaatse van betaling te accepteren of te betalen, mag de houder zijn recht tegen degene, die de aanwijzing heeft gedaan en tegen hen, die daarna hun handtekeningen op de wisselbrief hebben geplaatst, niet vóór de vervaldag uitoefenen, tenzij hij de wisselbrief aan de aangewezen persoon heeft aangeboden, en van diens weigering tot acceptatie protest is opgemaakt.
3. In de andere gevallen van tussenkomst mag de houder de acceptatie bij tussenkomst weigeren. Indien hij haar echter aanneemt, verliest hij zijn recht van regres, hetwelk hem vóór de vervaldag toekomt tegen degene, voor wie de acceptatie is gedaan, en tegen hen, die daarna hun handtekeningen op de wisselbrief hebben geplaatst.
4. De acceptatie bij tussenkomst wordt op de wisselbrief vermeld; zij wordt door de interveniënt ondertekend. Zij wijst aan, voor wie zij is geschied; bij gebreke van die aanwijzing wordt zij geacht voor de trekker te zijn geschied.

Artikel 234

1. De acceptant bij tussenkomst is tegenover de houder en tegenover de endossant en, die de wisselbrief hebben geëndosseerd na degene, voor wie de tussenkomst is geschied, op dezelfde wijze als deze laatste verbonden.
2. Niettegenstaande de acceptatie bij tussenkomst zijn degene, voor wie zij werd gedaan en degenen, die tegenover deze regresplichtig zijn, bevoegd om van de houder, indien daartoe aanleiding bestaat, tegen terugbetaling van de bij het vierde en vijfde lid van artikel 224 aangewezen som, de afgifte van de wisselbrief, van het protest en van een voor voldaan getekende rekening te vorderen.

§ 3. Betaling bij tussenkomst

Artikel 235

1. De betaling bij tussenkomst mag plaats hebben in alle gevallen, waarin, hetzij op de vervaldag, hetzij vóór de vervaldag, de houder recht van regres heeft.

2. De betaling moet de gehele som belopen, welke degene, voor wie zij heeft plaats gehad, moest voldoen.
3. Zij moet plaats hebben uiterlijk op de dag volgende op de laatste dag, waarop het protest van non-betaling mag worden opgemaakt.

Artikel 236

1. Indien de wisselbrief is geaccepteerd door interveniënten, wier domicilie ter plaatse van betaling is gevestigd, of indien personen, wier domicilie in dezelfde plaats is gevestigd, zijn aangeduid om in geval van nood te betalen, moet de houder de wisselbrief aan al die personen aanbieden, en, indien daartoe aanleiding bestaat, protest van non-betaling doen opmaken uiterlijk op de dag volgende op de laatste dag, waarop dit mag geschieden.
2. Bij gebreke van protest binnen die termijn zijn degene, die het noodadres heeft gesteld of voor wie de wisselbrief is geaccepteerd, en de latere endossanten van hun verbintenis bevrijd.
3. De houder, die weigert de betaling bij tussenkomst aan te nemen, verliest zijn recht van regres op hen, die daardoor zouden zijn bevrijd.
4. De betaling bij tussenkomst moet worden vastgesteld door een kwijting, geplaatst op de wisselbrief met aanwijzing van degene, voor wie zij is gedaan. Bij gebreke van die aanwijzing wordt de betaling geacht voor de trekker te zijn gedaan.
5. De wisselbrief en het protest, indien dit is opgemaakt, moeten worden uitgeleverd aan hem, die bij tussenkomst betaalt.

Artikel 237

1. Hij, die bij tussenkomst betaalt, verkrijgt de rechten, uit de wisselbrief voortvloeiende, tegen degene, voor wie hij heeft betaald, en tegen degenen, die tegenover deze laatste krachtens de wisselbrief verbonden zijn. Hij mag echter de wisselbrief niet opnieuw endosseren.
2. De endossanten, volgende op degene, voor wie de betaling heeft plaats gehad, zijn bevrijd.
3. Indien zich meer personen tot de betaling bij tussenkomst aanbieden, heeft de voorkeur de betaling, welke het grootste aantal bevrijdingen teweegbrengt. De interveniënt, die desbewust in strijd hiermede handelt, verliest zijn recht van regres tegen hen, die anders zouden zijn bevrijd.

NEGENDE AFDELING

Van wisselexemplaren, wisselafschriften en vermiste wisselbrieven

§ 1. Wisselexemplaren

Artikel 238

1. De wisselbrief mag in meer gelijklopende exemplaren worden getrokken.
2. Die exemplaren moeten in de tekst zelf van de titel worden genummerd, bij gebreke waarvan elk exemplaar wordt beschouwd als een afzonderlijke wisselbrief.
3. Iedere houder van een wisselbrief, waarin niet is vermeld, dat deze in een enkel exemplaar getrokken is, mag op zijn kosten de levering van meer exemplaren vorderen. Te dien einde moet hij zich tot zijn onmiddellijke endossant wenden, die verplicht is zijn medewerking te verlenen om zijn eigen endossant aan te spreken, en zo vervolgens, teruggaande tot de trekker. De endossanten zijn verplicht, de endossementen ook op de nieuwe exemplaren aan te brengen.
4. De betaling, op één der exemplaren gedaan, bevrijdt, ook al ware niet bedongen, dat die betaling de kracht van de andere exemplaren te niet doet. Echter blijft de betrokkene verbonden wegens elk geaccepteerd exemplaar, dat hem niet is uitgeleverd.
5. De endossant, die de exemplaren aan verschillende personen heeft overgedragen, alsook de latere endossanten, zijn verbonden wegens alle exemplaren, welke hun handtekening dragen en welke niet zijn uitgeleverd.

Artikel 239

1. Hij, die één der exemplaren ter acceptatie heeft gezonden, moet op de andere exemplaren de naam van de persoon aanwijzen, in wiens handen dat exemplaar zich bevindt. Deze is verplicht dit aan de rechtmatige houder van een ander exemplaar uit te leveren.
2. Weigert hij dit, dan mag de houder slechts zijn recht van regres uitoefenen, nadat hij door een protest heeft doen vaststellen;
 - 1°. dat het ter acceptatie gezonden exemplaar hem desgevraagd niet is uitgeleverd;
 - 2°. dat hij de acceptatie of de betaling op een ander exemplaar niet heeft kunnen verkrijgen.

§ 2. Wisselafschriften

Artikel 240

1. Elke houder van een wisselbrief heeft het recht, daarvan afschriften te vervaardigen.
2. Het afschrift moet het oorspronkelijke nauwkeurig weergeven met de endossementen en alle andere vermeldingen, welke er op voorkomen. Het moet aangeven, waar het afschrift ophoudt.
3. Het kan worden geëndosseerd en voor aval getekend op dezelfde wijze en met dezelfde gevolgen, als het oorspronkelijke.
4. Het afschrift moet degene, in wiens handen het oorspronkelijke stuk zich bevindt, vermelden. Deze is verplicht het oorspronkelijke stuk aan de rechtmatige houder van het afschrift uit te leveren.
5. Weigert hij dit, dan mag de houder zijn recht van regres tegen hen, die het afschrift hebben geëndosseerd of voor aval getekend, slechts uitoefenen, nadat hij door een protest heeft doen vaststellen, dat het oorspronkelijke stuk hem desgevraagd niet is uitgeleverd.
6. Indien na het laatste daarop geplaatste endossement, alvorens het afschrift is vervaardigd, het oorspronkelijke stuk de clausule draagt: "van hier af geldt het endossement slechts op de copie", of enige andere soortgelijke clausule, is een nadien op het oorspronkelijke stuk geplaatst endossement nietig

§ 3. Vermiste wisselbrieven

Artikel 241

1. Degene die een wisselbrief waarvan hij houder was, vermist, kan met inachtneming van artikel 49, derde lid, van Boek 6 van het Burgerlijk Wetboek van de betrokkene betaling vragen.
2. Degene, die een wisselbrief, waarvan hij houder was, en welke is vervallen en, zoveel nodig, geprotesteerd, vermist, kan met inachtneming van artikel 49, derde lid, van Boek 6 van het Burgerlijk Wetboek zijn rechten alleen tegen de acceptant en tegen de trekker uitoefenen.

TIENDE AFDELING

Van veranderingen

Artikel 242

In geval van verandering van de tekst van een wisselbrief, zijn zij, die daarna hun handtekeningen op de wisselbrief geplaatst hebben, volgens de veranderde tekst verbonden; zij, die daarvoor hun handtekeningen op de wisselbrief geplaatst hebben, zijn verbonden volgens de oorspronkelijke tekst.

ELFDE AFDELING

Van verjaring

Artikel 243

1. Behoudens de bepalingen van de volgende leden gaat wisselschuld te niet door alle middelen van schuldbevrijding, bij het Burgerlijk Wetboek van de Nederlandse Antillen aangewezen.
2. Alle rechtsvorderingen, welke uit de wisselbrief tegen de acceptant voortspruiten, verjaren door een tijdsverloop van drie jaren, gerekend van de vervalddag.
3. De rechtsvorderingen van de houder tegen de endossanten en tegen de trekker verjaren door een tijdsverloop van een jaar, gerekend van de dagtekening van het tijdig opgemaakte protest of, in geval van de clausule zonder kosten, van de vervalddag.
4. De rechtsvorderingen van de endossanten tegen elkander en tegen de trekker verjaren door tijdsverloop van zes maanden, gerekend van de dag, waarop de endossant ter voldoening aan zijn regresplicht de wisselbrief heeft betaald, of van de dag, waarop hij zelf in rechte is aangesproken.
5. De in het tweede lid bedoelde verjaring mag niet worden ingeroepen door de acceptant, indien of voor zover hij fonds heeft ontvangen of zich ongerechtvaardigd zou hebben verrijkt; evenmin mag de in het derde en vierde lid bedoelde verjaring worden ingeroepen door de trekker, indien of voor zover hij geen fonds heeft bezorgd, noch door de trekker of de endossanten, die zich ongerechtigd zouden hebben verrijkt; alles onverminderd het bepaalde bij artikel 306 van Boek 3 van het Burgerlijk Wetboek van de Nederlandse Antillen.

Artikel 244

1. De stuiting van de verjaring is slechts van kracht tegen degene, ten aanzien van wie de stuitingshandeling heeft plaats gehad.
2. Op de in het vorig artikel bedoelde verjaringen is artikel 321, eerste lid, onder a tot en met d, van Boek 3 van het Burgerlijk Wetboek niet van toepassing; in de gevallen bedoeld in artikel 321, eerste lid, onder b en c, van Boek 3 van het Burgerlijk Wetboek heeft de onbekwame of rechthebbende wiens rechtsvordering is verjaard, verhaal op de wettelijk vertegenwoordiger of bewindvoerder.

TWAALFDE AFDELING

Algemene bepaling

Artikel 245

1. De betaling van een wisselbrief, waarvan de vervaldag een wettelijke feestdag is, mag eerst worden gevorderd op de eerstvolgende werkdag. Evenzo mogen alle andere handelingen met betrekking tot wisselbrieven, met name de aanbieding ter acceptatie en het protest, niet plaats hebben dan op een werkdag.
2. Wanneer één van die handelingen moet worden verricht binnen een zekere termijn, waarvan de laatste dag een wettelijke feestdag is, wordt deze termijn verlengd tot de eerste werkdag, volgende op het einde van die termijn. De tussenliggende feestdagen zijn begrepen in de berekening van de termijn.
3. Als wettelijke feestdag in de zin van deze afdeling worden beschouwd;
 - de zondag;
 - de nieuwjaarsdag;
 - de datum vallende na de, in ieder eilandgebied afzonderlijk, gehouden Carnavalsoptocht;
 - de Goede Vrijdag;
 - de Christelijke tweede Paasdag;
 - de Hemelvaartsdag;
 - de dag waarop de verjaardag van de Koningin officieel wordt gevierd;
 - de dag waarop de dag van de arbeid (1 mei) officieel wordt gevierd;
 - de eerste en tweede Kerstdag;
 - de datum 18 maart voor wat betreft het eilandgebied Aruba;
 - de datum 6 september voor wat betreft het eilandgebied Bonaire;
 - de datum 2 juli voor wat betreft het eilandgebied Curaçao;
 - de datum 11 november voor wat betreft het eilandgebied Sint Maarten;
 - de datum 16 november voor wat betreft het eilandgebied Sint Eustatius en de eerste vrijdag in de maand december voor wat betreft het eilandgebied Saba.
4. In de wettelijke of bij overeenkomst vastgestelde termijnen is niet begrepen de dag, waarop deze termijnen beginnen te lopen.
5. Geen enkele respijtdag, noch wettelijke, noch rechterlijke, is toegestaan.

DETIENDE AFDELING

Van orderbriefjes

Artikel 246

1. Het orderbriefje behelst:
 - 1°. hetzij de orderclausule, hetzij de benaming "orderbriefje" of "promesse aan order", opgenomen in de tekst zelf, en uitgedrukt in de taal, waarin de titel is gesteld;
 - 2°. de onvoorwaardelijke belofte een bepaalde som te betalen;
 - 3°. de aanwijzing van de vervaldag;
 - 4°. die van de plaats, waar de betaling moet geschieden;
 - 5°. de naam van degene, aan wie of aan wiens order de betaling moet worden gedaan;
 - 6°. de vermelding van de dagtekening, alsmede van de plaats, waar het orderbiljet is ondertekend;
 - 7°. de handtekening van hem, die de titel uitgeeft (ondertekenaar).
2. De titel, waarin één van de vermeldingen, in het voorgaande lid aangegeven, ontbreekt, geldt niet als orderbriefje, behoudens in de hieronder genoemde gevallen.
3. Het orderbriefje, waarvan de vervaldag niet is aangewezen, wordt beschouwd als betaalbaar op zicht.

4. Bij gebreke van een bijzondere aanwijzing wordt de plaats van de ondertekening van de titel geacht te zijn de plaats van betaling en tevens de plaats van het domicilie van de ondertekenaar.

5. Het orderbriefje, dat de plaats van zijn ondertekening niet vermeldt, wordt geacht te zijn ondertekend in de plaats, aangegeven naast de naam van de ondertekenaar.

Artikel 247

1. Voor zover zij niet onverenigbaar zijn met de aard van het orderbriefje, zijn daarop toepasselijk de bepalingen over wisselbrieven betreffende:

het endossement (artikelen 189-196);

de vervaldag (artikelen 208-212);

de betaling (artikelen 213-216);

het recht van regres in geval van non-betaling (artikelen 217-226, 228-231);

de betaling bij tussenkomst (artikelen 232, 235-237);

de wisselafschriften (artikel 240);

de vermiste wisselbrieven (artikel 241, eerste lid);

de veranderingen (artikel 242);

de verjaring (artikelen 243 en 244);

de feestdagen, de berekening der termijnen en het verbod van respijtdagen (artikel 245).

2. Eveneens zijn op het orderbriefje toepasselijk de bepalingen betreffende de wisselbrief, betaalbaar bij een derde of in een andere plaats dan die van het domicilie van de betrokkene (artikelen 182 en 201), de renteclausule (artikel 183), de verschillen in de vermelding met betrekking tot de som, welke moet worden betaald (artikel 184), de gevolgen van het plaatsen van een handtekening onder de omstandigheden bedoeld in artikel 185, eerste lid, die van de handtekening van een persoon, die handelt zonder bevoegdheid of die zijn bevoegdheid overschrijdt (artikel 185, tweede lid), en de wisselbrief in blanco (artikel 187).

3. Eveneens zijn op het orderbriefje toepasselijk de bepalingen betreffende het aval (artikelen 205-207); indien overeenkomstig hetgeen is bepaald bij artikel 206, laatste lid, het aval niet vermeldt, voor wie het is gegeven, wordt het geacht voor rekening van de ondertekenaar van het orderbriefje te zijn gegeven.

Artikel 248

1. De ondertekenaar van een orderbriefje is op dezelfde wijze verbonden als de acceptant van een wisselbrief.

2. De orderbriefjes, betaalbaar zekere tijd na zicht, moeten ter tekening voor "gezien" aan de ondertekenaar worden aangeboden binnen de bij artikel 199, eerste, tweede of derde lid, vastgestelde termijn. De zichttermijn loopt van de dagtekening van het visum, hetwelk door de ondertekenaar op het orderbriefje moet worden geplaatst. De weigering van deze zijn visum te plaatsen, moet worden vastgesteld door een protest (artikel 200, tweede lid), van welks dagtekening de zichttermijn begint te lopen.

ZESDE TITEL

Van cheques en van promessen en kwitanties aan toonder

EERTSE AFDELING

Van de uitgifte en de vorm van de cheque

Artikel 249

1. De cheque behelst:

1°. de benaming "cheque", opgenomen in de tekst zelf en uitgedrukt in de taal, waarin de titel is gesteld;

2°. de onvoorwaardelijke opdracht tot betaling van een bepaalde som;

3°. de naam van degene, die betalen moet (betrokkene);

4°. de aanwijzing van de plaats, waar de betaling moet geschieden;

5°. de vermelding van de dagtekening, alsmede van de plaats, waar de cheque is getrokken;

6°. de handtekening van degene, die de cheque uitgeeft (trekker).

2. De titel, waarin één der vermeldingen, in het voorgaande lid aangegeven, ontbreekt, geldt niet als cheque, behoudens in de hieronder genoemde gevallen.

3. Bij gebreke van een bijzondere aanwijzing, wordt de plaats, aangegeven naast de naam van de betrokkene, geacht te zijn de plaats van betaling. Indien meer plaatsen zijn aangegeven naast de naam van de betrokkene, is de cheque betaalbaar in de eerstaangegeven plaats.

4. Bij gebreke van die aanwijzingen of van iedere andere aanwijzing, is de cheque betaalbaar in de plaats, waar het hoofdkantoor van de betrokkene is gevestigd.
5. De cheque, welke niet de plaats aanwijst, waar zij is getrokken, wordt geacht te zijn ondertekend in de plaats, aangegeven naast de naam van de trekker.

Artikel 250

1. De cheque moet worden getrokken op een bankier, die fonds onder zich heeft ter beschikking van de trekker, en krachtens een uitdrukkelijke of stilzwijgende overeenkomst, volgens welke de trekker het recht heeft per cheque over dat fonds te beschikken. In geval van nietinachtneming van die voorschriften blijft de titel echter als cheque geldig.
2. De cheque mag niet worden geaccepteerd. Een vermelding van acceptatie, op de cheque gesteld, wordt voor niet-geschreven gehouden.

Artikel 251

1. De cheque mag betaalbaar worden gesteld:
aan een met name genoemde persoon, met of zonder uitdrukkelijke clausule: "aan order";
aan een met name genoemde persoon, met de clausule: "niet aan order", of een soortgelijke clausule;
aan toonder.
2. De cheque, betaalbaar gesteld aan een met name genoemde persoon, met de vermelding: "of aan toonder", of een soortgelijke uitdrukking, geldt als cheque aan toonder.
3. De cheque zonder vermelding van de nemer geldt als cheque aan toonder.
4. De cheque mag aan de order van de trekker luiden.
5. De cheque mag worden getrokken voor rekening van een derde. De trekker wordt geacht voor eigen rekening te hebben getrokken, indien uit de cheque of uit de adviesbrief niet blijkt, voor wiens rekening zulks is geschied.
6. De cheque mag op de trekker zelf getrokken worden.

Artikel 252

1. Wanneer de trekker op de cheque de vermelding "waarde ter incassering", "ter incasso", "in lastgeving" of enige andere vermelding, met zich brengend een blote opdracht tot inning, heeft geplaatst, is de nemer bevoegd alle uit de cheque voortvloeiende rechten uit te oefenen, maar hij mag deze niet anders overdragen dan bij wege van lastgeving.
2. Bij een zodanige cheque kunnen de chequeschuldenaren aan de houder slechts de verweermiddelen tegenwerpen, welke aan de trekker zouden kunnen worden tegengeworpen.
3. De opdracht, vervat in een incasso-cheque, eindigt niet door de dood of door de latere onbekwaamheid van de lastgever.

Artikel 253

Een in de cheque opgenomen renteclausule wordt voor niet-geschreven gehouden.

Artikel 254

1. De cheque mag betaalbaar zijn aan de woonplaats van een derde, hetzij in de plaats, waar de betrokkene zijn domicilie heeft, hetzij in een andere plaats.
2. De cheque, waarvan het bedrag voluit in letters en tevens in cijfers is geschreven, geldt, in geval van verschil, ten belope van de som, voluit in letters geschreven.
3. De cheque, waarvan het bedrag meermalen is geschreven, hetzij voluit in letters, hetzij in cijfers, geldt, in geval van verschil, slechts ten belope van de kleinste som.

Artikel 255

1. Indien de cheque handtekeningen bevat van personen, die onbekwaam zijn zich door middel van een cheque te verbinden, valse handtekeningen of handtekeningen van verdichte personen, of handtekeningen, welke, onverschillig om welke andere reden de personen, die die handtekeningen hebben geplaatst of in wier naam zulks is geschied, niet kunnen verbinden, zijn de verbintenissen van de andere personen, wier handtekeningen op de cheque voorkomen, desniettemin geldig.
2. Ieder, die zijn handtekening op een cheque plaatst als vertegenwoordiger van een persoon, voor wie hij niet de bevoegdheid had te handelen, is zelf krachtens de cheque verbonden, en heeft, betaald hebbende, dezelfde rechten, als de beweerde vertegenwoordigde zou hebben gehad. Hetzelfde geldt ten aanzien van de vertegenwoordiger, die zijn bevoegdheid heeft overschreden.

Artikel 256

1. De trekker staat in voor de betaling. Elke clausule, waarbij hij deze verplichting uitsluit, wordt voor niet-geschreven gehouden.
2. Indien een cheque, onvolledig ten tijde der uitgifte, is volledig gemaakt in strijd met de aangegane overeenkomsten, mag de niet-naleving van die overeenkomsten niet worden tegengeworpen aan de houder, die de cheque te goeder trouw heeft verkregen.
3. De trekker, of degene voor wiens rekening de cheque is getrokken, is verplicht zorg te dragen dat het nodige fonds tot betaling op de dag van de aanbieding in handen van de betrokkene zij, zelfs indien de cheque bij een derde is betaalbaar gesteld, onverminderd de verplichting van de trekker overeenkomstig het bepaalde in het eerste lid.
4. De betrokkene wordt geacht, het nodige fonds in handen te hebben, indien hij bij de aanbieding van de cheque aan de trekker of aan degene voor wiens rekening is getrokken, een opeisbare som schuldig is, ten minste gelijkstaande met het beloop van de cheque.

TWEEDE AFDELING

Van de overdracht

Artikel 257

1. De cheque, welke betaalbaar is gesteld aan een met name genoemde persoon met of zonder uitdrukkelijke clausule: "aan order", mag door middel van endossement worden overgedragen.
2. De cheque, welke betaalbaar is gesteld aan een met name genoemde persoon met de clausule: "niet aan order", of een soortgelijke clausule, mag slechts worden overgedragen in de vorm en met de gevolgen van een gewone cessie. Een op zulk een cheque geplaatst endossement geldt als een gewone cessie.
3. Het endossement mag worden gesteld zelfs ten voordele van de trekker of van iedere andere chequeschuldenaar. Deze personen zijn bevoegd de cheque opnieuw te endosseren.

Artikel 258

1. Het endossement moet onvoorwaardelijk zijn. Elke daarin opgenomen voorwaarde wordt voor niet-geschreven gehouden.
2. Het gedeeltelijke endossement is nietig.
3. Eveneens is nietig het endossement van de betrokkene.
4. Het endossement aan toonder geldt als endossement in blanco.
5. Het endossement aan de betrokkene geldt slechts als kwijting, behoudens wanneer de betrokkene meer kantoren heeft en wanneer het endossement is gesteld ten voordele van een ander kantoor dan dat, waarop de cheque is getrokken.
6. Het endossement moet gesteld worden op de cheque of op een vastgehecht blad (verlengstuk). Het moet worden ondertekend door de endossant.
7. Het endossement kan de geëndosseerde onvermeld laten, of bestaan uit de enkele handtekening van de endossant (endossement in blanco). In het laatste geval moet het endossement om geldig te zijn, op de rugzijde van de cheque of op het verlengstuk worden gesteld.

Artikel 259

1. Door het endossement worden alle uit de cheque voortvloeiende rechten overgedragen.
2. Indien het endossement in blanco is, is de houder bevoegd om:
 - 1°. het blanco in te vullen, hetzij met zijn eigen naam, hetzij met de naam van een andere persoon;
 - 2°. de cheque wederom in blanco of aan een andere persoon te endosseren;
 - 3°. de cheque aan een derde over te geven, zonder het blanco in te vullen, en zonder haar te endosseren.
3. Tenzij het tegendeel bedongen is, staat de endossant in voor de betaling.
4. Hij is bevoegd om een nieuw endossement te verbieden; maakt hij van die bevoegdheid gebruik, dan staat hij tegenover de personen, aan wie de cheque later is geëndosseerd, niet in voor de betaling.

Artikel 260

1. Hij, die een door endossement overdraagbare cheque onder zich heeft, wordt beschouwd als de rechtmatige houder, indien hij van zijn recht doet blijken door een ononderbroken reeks van endossementen, zelfs indien het laatste endossement in blanco is gesteld. De doorgehaalde endossementen worden te dien aanzien voor niet-geschreven gehouden. Wanneer een endossement in blanco door een ander endossement is gevolgd, wordt de ondertekenaar van dit laatste geacht, de cheque door het endossement in blanco verkregen te hebben.

2. Een op een cheque aan toonder voorkomend endossement maakt de endossant verantwoordelijk overeenkomstig de bepalingen betreffende het recht van regres; het maakt overigens de titel niet tot een cheque aan order.

Artikel 261

Indien iemand, op welke wijze dan ook, het bezit van de cheque heeft verloren, is de houder, in wiens handen de cheque zich bevindt, niet verplicht de cheque af te geven, indien hij deze te goeder trouw heeft verkregen en zulks onverschillig of het betreft een cheque aan toonder, dan wel een voor endossement vatbare cheque, ten aanzien van welke de houder op de wijze in het eerste lid van artikel 260 voorzien van zijn recht doet blijken.

Artikel 262

1. Zij, die uit hoofde van de cheque worden aangesproken, mogen de verweermiddelen, gegrond op hun persoonlijke verhouding tot de trekker of tot vroegere houders, niet aan de houder tegenwerpen, tenzij deze bij de verkrijging van de cheque desbewust ten nadele van de schuldenaar heeft gehandeld.

2. Indien het endossement de vermelding bevat: "waarde ter incassering", "ter incasso", "in lastgeving" of enige andere vermelding, met zich brengend een blote opdracht tot inning, mag de houder alle uit de cheque voortvloeiende rechten uitoefenen, maar hij mag deze niet anders endosseren dan bij wege van lastgeving.

3. De chequeschuldenaren mogen in dat geval aan de houder slechts de verweermiddelen tegenwerpen, welke aan de endossant zouden mogen worden tegengeworpen.

4. De opdracht, vervat in een incasso-endossement, eindigt niet door de dood of door de latere onbekwaamheid van de lastgever.

Artikel 263

1. Het endossement, na het protest of de daarmee gelijkstaande verklaring, of na het einde van de aanbiddingstermijn op de cheque gesteld, heeft slechts de gevolgen van een gewone cessie.

2. Behoudens tegenbewijs, wordt het endossement zonder dagtekening geacht te zijn gesteld vóór het protest of de daarmee gelijkstaande verklaringen, of vóór het verstrijken van de in het voorgaande lid bedoelde termijn.

DERDE AFDELING

Van het aval

Artikel 264

1. De betaling van de cheque mag zowel voor haar gehele bedrag als voor een gedeelte daarvan door een borgtocht (aval) worden verzekerd.

2. Deze borgtocht mag door een derde, behalve door de betrokkene, of zelfs door iemand, wiens handtekening op de cheque voorkomt, worden gegeven.

Artikel 265

1. Het aval wordt op de cheque of op een verlengstuk gesteld.

2. Het wordt uitgedrukt door de woorden: "goed voor aval", of door een soortgelijke uitdrukking; het wordt door de avalgever ondertekend.

3. De enkele handtekening van de avalgever, gesteld op de voorzijde van de cheque, geldt als aval, behalve indien de handtekening die is van de trekker.

4. Het kan ook geschieden bij een afzonderlijk geschrift of bij een brief, vermeldende de plaats, waar het is gegeven.

5. In het aval moet worden vermeld, voor wie het is gegeven. Bij gebreke hiervan wordt het geacht voor de trekker te zijn gegeven.

Artikel 266

1. De avalgever is op dezelfde wijze verbonden als degene, voor wie het aval is gegeven.

2. Zijn verbintenis is geldig, zelfs indien, wegens een andere oorzaak dan een vormgebrek de door hem gewaarborgde verbintenis nietig is.

3. Door te betalen verkrijgt de avalgever de rechten, welke krachtens de cheque kunnen worden uitgeoefend tegen degene, voor wie het aval is gegeven en tegen degenen, die tegenover deze krachtens de cheque verbonden zijn.

VIERDE AFDELING

Van de aanbieding en van de betaling

Artikel 267

1. De cheque is betaalbaar op zicht. Elke vermelding van het tegendeel wordt voor niet-geschreven gehouden.
2. De cheque, welke ter betaling wordt aangeboden vóór de dag, vermeld als datum van uitgifte, is betaalbaar op de dag van de aanbieding.

Artikel 268

1. De cheque, welke in hetzelfde land uitgegeven en betaalbaar is, moet binnen de termijn van acht dagen ter betaling worden aangeboden. Indien echter uit de cheque zelf blijkt, dat zij bestemd is om in een ander land te circuleren, wordt deze termijn verlengd, hetzij tot dertig, hetzij tot zeventig dagen, al naar gelang zij bestemd was in hetzelfde of in een ander werelddeel te circuleren.
2. De cheque, uitgegeven in de Nederlandse Antillen en betaalbaar in Nederland, of omgekeerd, moet ter betaling aangeboden worden binnen de tijd van zeventig dagen.
3. De cheque, welke uitgegeven is in een ander land dan dat, waarzij betaalbaar is, moet worden aangeboden binnen een termijn, hetzij van dertig dagen, hetzij van zeventig dagen, naar gelang de plaats van uitgifte en de plaats van betaling gelegen zijn in hetzelfde of in een ander werelddeel.
4. De bovengenoemde termijnen beginnen te lopen van de dag, op de cheque als datum van uitgifte vermeld.

Artikel 269

De dag van uitgifte van een cheque, getrokken tussen twee plaatsen met verschillende tijdrekening, wordt herleid tot de overeenkomstige dag van de tijdrekening van de plaats van betaling.

Artikel 270

1. De aanbieding aan een verrekeningskamer geldt als aanbieding ter betaling.
2. De Gouverneur wijst de instellingen aan, welke in de zin van deze Titel als verrekeningskamers worden beschouwd.

Artikel 271

1. De herroeping van de cheque is slechts van kracht na het einde van de termijn van aanbieding.
2. Indien een herroeping niet plaats heeft, is de betrokkene bevoegd zelfs na het einde van die termijn te betalen.
3. Noch de dood van de trekker, noch zijn na de uitgifte opgekomen onbekwaamheid zijn van invloed op de gevolgen van de cheque.

Artikel 272

1. Buiten het geval, in het eerste lid van artikel 287 vermeld, is de betrokkene, de cheque betalende, bevoegd te vorderen, dat hem deze, van behoorlijke kwijting van de houder voorzien, wordt uitgeleverd.
2. De houder mag niet weigeren een gedeeltelijke betaling aan te nemen.
3. In geval van gedeeltelijke betaling mag de betrokkene vorderen, dat van die betaling op de cheque melding wordt gemaakt en dat hem daarvoor kwijting wordt gegeven.
4. De betrokkene, die een door endossement overdraagbare cheque betaalt, is gehouden de regelmatigheid van de reeks van endossementen, maar niet de handtekening der endossanten te onderzoeken.
5. Indien hij, niet bevrijdend betaald hebbende, verplicht wordt, ten tweede male te betalen, heeft hij verhaal op allen die de cheque niet te goeder trouw hebben verkregen.

Artikel 273

1. Een cheque, waarvan de betaling is bedongen in ander geld dan dat van de plaats van betaling, mag binnen de termijn van aanbieding worden betaald in het geld van het land volgens zijn waarde op de dag van betaling. Indien de betaling niet heeft plaats gehad bij de aanbieding, is de houder te zijner keuze bevoegd te vorderen, dat de chequesom voldaan wordt in het geld van het land volgens de koers, hetzij van de dag van aanbieding, hetzij van de dag van betaling.

2. De waarde van het vreemde geld wordt bepaald volgens de gebruiken van de plaats van betaling. De trekker mag echter voorschrijven, dat het te betalen bedrag moet worden berekend volgens een in de cheque voorgeschreven koers.
3. Het bovenstaande is niet van toepassing, indien de trekker heeft voorgeschreven, dat de betaling moet geschieden in een bepaald aangeduid geld (clausule van werkelijke betaling in vreemd geld).
4. Indien het bedrag van de cheque is aangegeven in geld, hetwelk dezelfde benaming maar een verschillende waarde heeft in het land van uitgifte en in dat van betaling, wordt men vermoed het geld van de plaats van betaling te hebben bedoeld.

VIJFDE AFDELING

Van de gekruiste cheque en van de verrekeningscheque

Artikel 274

1. De trekker of de houder van een cheque is bevoegd deze te kruisen met de in het volgende artikel genoemde gevolgen.
2. De kruising geschiedt door het plaatsen van twee evenwijdige lijnen op de voorzijde van de cheque. Zij kan algemeen zijn of bijzonder.
3. De kruising is algemeen, indien zij tussen de twee lijnen geen enkele aanwijzing bevat, ofwel de vermelding: "bankier", of een soortgelijk woord; zij is bijzonder, indien de naam van een bankier voorkomt tussen de twee lijnen.
4. De algemene kruising mag worden veranderd in een bijzondere, maar de bijzondere kruising mag niet worden veranderd in een algemene.
5. De doorhaling van de kruising of van de naam van de aangewezen bankier wordt geacht niet te zijn geschied.

Artikel 275

1. De betrokkene mag een cheque met algemene kruising slechts betalen aan een bankier of aan een cliënt van de betrokkene.
2. De betrokkene mag een cheque met bijzondere kruising slechts betalen aan de aangewezen bankier of, indien deze de betrokkene is, slechts aan een van zijn cliënten. Echter is de aangegeven bankier bevoegd de cheque ter incassering aan een andere bankier over te dragen.
3. Een bankier mag een gekruiste cheque slechts in ontvangst nemen van een van zijn cliënten of van een ander bankier. Hij mag haar niet innen voor rekening van andere personen dan van deze.
4. De betrokkene mag een cheque, welke meer dan één bijzondere kruising draagt, slechts betalen, indien er niet meer dan twee kruisingen zijn, waarvan de éne strekt tot inning door een verrekeningskamer.
5. De betrokkene of de bankier, die de bovenstaande bepalingen niet naleeft, is verantwoordelijk voor de schade tot beloop van het bedrag van de cheque.

Artikel 276

1. De trekker, alsmede de houder van een cheque, kan verbieden, dat deze in baar geld betaald wordt door op de voorzijde in schuinse richting te vermelden: "in rekening te brengen", of een soortgelijke uitdrukking op te nemen.
2. In dat geval mag de cheque de betrokkene slechts aanleiding geven tot een boeking (rekening-courant, giro of schuldvergelijking). De boeking geldt als betaling.
3. De doorhaling van de vermelding: "in rekening te brengen" wordt geacht niet te zijn geschied.
4. De betrokkene, die de bovenstaande bepalingen niet naleeft, is verantwoordelijk voor de schade tot beloop van het bedrag van de cheque.

ZESDE AFDELING

Van het recht van regres in geval van non-betaling

Artikel 277

De houder mag zijn recht van regres uitoefenen op de endossanten, de trekker en de andere chequeschuldenaren, indien de cheque, tijdig aangeboden, niet wordt betaald en indien de weigering van betaling wordt vastgesteld:

- 1°. hetzij door authentieke akte (protest);

2°. hetzij door een verklaring van de betrokkene, gedagtekend en geschreven op de cheque onder vermelding van de dag van aanbidding;

3°. hetzij door een gedagtekende verklaring van een verrekeningskamer, waarbij vastgesteld wordt, dat de cheque tijdig aangeboden en niet betaald is.

Artikel 278

1. Indien de non-betaling van de cheque door protest of een daarmee gelijkstaande verklaring is vastgesteld, is niettemin de trekker, al ware het protest niet intijds gedaan of de met protest gelijkstaande verklaring niet intijds afgegeven, tot vrijwaring gehouden, tenzij hij bewees, dat de betrokkene op de dag van de aanbidding het nodig fonds tot betaling van de cheque in handen had. Indien het vereiste fonds slechts gedeeltelijk aanwezig was, is de trekker voor het ontbrekende gehouden.

2. In geval van niet tijdig protest of niet tijdige met protest gelijkstaande verklaring is de trekker, op straffe van tot vrijwaring te zijn gehouden, verplicht, aan de houder af te staan en over te dragen de vordering op het fonds, dat de betrokkene van hem op de dag van de aanbidding heeft in handen gehad, en zulks tot het beloop van de cheque; en hij moet aan de houder, op diens kosten, de nodige bewijzen verschaffen om die vordering te doen gelden. Indien de trekker in staat van faillissement is verklaard, zijn de curatoren in zijn boedel tot dezelfde verplichtingen gehouden, ten ware dezen mochten verkiezen, de houder als schuldeiser, voor het beloop van de cheque, toe te laten.

Artikel 279

1. Het protest of de daarmee gelijkstaande verklaring moet worden gedaan vóór het einde van de termijn van aanbidding.

2. Indien de aanbidding plaats heeft op de laatste dag van de termijn, mag het protest of de daarmee gelijkstaande verklaring op de eerstvolgende werkdag worden gedaan.

3. De betaling van een cheque moet gevraagd en het daaropvolgend protest gedaan worden ter woonplaats van de betrokkene.

4. Indien de cheque getrokken is om in een andere aangewezen woonplaats of door een andere aangewezen persoon, hetzij op hetzelfde, hetzij op een ander eiland te worden betaald, moet de betaling gevraagd en het protest opgemaakt worden ter aangewezen woonplaats of aan de aangewezen persoon.

5. Wanneer degene, die de cheque moet betalen, geheel onbekend of niet te vinden is, moet het protest gedaan worden aan een postkantoor op het eiland waar de ter betaling aangewezen woonplaats is gelegen. Hetzelfde moet plaats hebben indien een cheque is getrokken om op een ander eiland te worden betaald dan dat waar de betrokkene woont, en de woonplaats waar de betaling moet geschieden niet is aangewezen.

Artikel 280

1. Het protest van non-betaling wordt gedaan door een notaris, door de griffier van het gerecht in eerste aanleg, of door een deurwaarder, die vergezeld moeten zijn van twee getuigen.

2. Het protest behelst:

1°. een letterlijk afschrift van de cheque, van de endossementen, van het aval en van de adressen daarop gesteld;

2°. de vermelding dat zij de betaling aan de personen, of ter plaatse in het voorgaande artikel gemeld, afgevraagd en niet bekomen hebben;

3°. de vermelding van de opgegeven reden van non-betaling;

4°. de aanmaning om het protest te tekenen, en de redenen van weigering;

5°. de vermelding, dat hij, notaris, griffier of deurwaarder, wegens die non-betaling heeft geprotesteerd.

3. Indien het protest een vermiste cheque betreft, volstaat, in plaats van het bepaalde onder 1°. van het voorgaande lid, een zo nauwkeurig mogelijke omschrijving van de inhoud der cheque.

4. De notaris, de griffier of de deurwaarder is verplicht, op straffe van schadevergoeding, afschrift van het protest te laten, en hiervan melding in het afschrift te maken, en hetzelfde, naar orde des tijds, in te schrijven in een bijzonder register, genummerd en gewaarmerkt door de rechter in eerste aanleg van zijn woonplaats, en om wijders, zulks begeerd wordende, een of meer afschriften van het protest aan de belanghebbenden te leveren.

Artikel 281

1. De houder moet van de non-betaling kennisgeven aan zijn endossant en aan de trekker binnen vier werkdagen, volgende op de dag van het protest of de daarmee gelijkstaande verklaring en, indien de cheque getrokken is met de clause zonder kosten, volgende op die van de aanbidding. Elke endossant moet binnen de twee werkdagen, volgende op de dag van

ontvangst van de kennisgeving, de door hem ontvangen kennisgeving aan zijn endossant mededelen, met aanwijzing van de namen en adressen van degenen, die de voorafgaande kennisgevingen hebben gedaan, en zo vervolgens, teruggaande tot de trekker. Deze termijnen lopen van de ontvangst van de voorafgaande kennisgeving af.

2. Indien overeenkomstig het voorgaande lid een kennisgeving is gedaan door iemand, wiens handtekening op de cheque voorkomt, moet gelijke kennisgeving binnen dezelfde termijn aan diens avalgever worden gedaan.

3. Indien een endossant zijn adres niet of op onleesbare wijze heeft aangeduid, mag worden volstaan met kennisgeving aan de voorafgaande endossant.

4. Hij, die een kennisgeving heeft te doen, is bevoegd zulks te doen in iedere vorm, zelfs door enkele terugzending van de cheque.

5. Hij moet bewijzen, dat hij de kennisgeving binnen de vastgestelde termijn heeft gedaan. Deze termijn wordt gehouden te zijn in acht genomen, wanneer een brief, welke de kennisgeving behelst, binnen de genoemde termijn ter post is bezorgd.

6. Hij, die de kennisgeving niet binnen de bovenvermelde termijn doet, stelt zich niet bloot aan verval van zijn recht; hij is, indien daartoe aanleiding bestaat, verantwoordelijk voor de schade, door zijn nalatigheid veroorzaakt, zonder dat echter de schadevergoeding de chequesom mag te boven gaan.

Artikel 282

1. De trekker, een endossant of een avalgever is bevoegd om door de clausule "zonder kosten", "zonder protest", of een andere soortgelijke op de cheque gestelde en ondertekende clausule, de houder van het opmaken van een protest of een daarmee gelijkstaande verklaring ter uitoefening van zijn recht van regres te ontslaan.

2. Deze clausule ontslaat de houder niet van de aanbieding van de cheque binnen de voorgeschreven termijnen, noch van het doen van de kennisgevingen. Het bewijs van de niet-inachtneming van de termijnen moet worden geleverd door degene, die zich daarop tegenover de houder beroept.

3. Heeft de trekker de clausule gesteld, dan heeft zij gevolgen ten aanzien van allen, wier handtekeningen op de cheque voorkomen; heeft een endossant of een avalgever haar gesteld, dan heeft zij gevolgen alleen voor deze endossant of avalgever. Indien de houder, ondanks de door de trekker gestelde clausule, toch de weigering van betaling doet vaststellen door protest of een daarmee gelijkstaande verklaring, zijn de kosten daarvan voor zijn rekening. Indien de clausule van een endossant of een avalgever afkomstig is, mogen de kosten van het protest of van de daarmee gelijkstaande verklaring, indien een akte van dien aard is opgesteld, op allen, wier handtekeningen op de cheque voorkomen, worden verhaald.

Artikel 283

1. Allen, die uit hoofde van een cheque verbonden zijn, zijn hoofdelijk jegens de houder verbonden. Bovendien is ook de derde, voor wiens rekening de cheque is getrokken en die de waarde daarvoor heeft genoten, jegens de houder aansprakelijk.

2. De houder is bevoegd om deze personen, zowel ieder afzonderlijk, als gezamenlijk, aan te spreken, zonder verplicht te zijn de volgorde, waarin zij zich hebben verbonden, in acht te nemen.

3. Hetzelfde recht komt toe aan ieder, wiens handtekening op de cheque voorkomt en die deze, ter voldoening aan zijn regresplicht, heeft betaald.

4. De vordering, ingesteld tegen één der chequeschuldenaren, belet niet de anderen aan te spreken, al hadden dezen zich later verbonden dan de eerst aangesprokene.

Artikel 284

1. De houder van een cheque, waarvan de non-betaling door protest of een daarmee gelijkstaande verklaring is vastgesteld, heeft in geen geval enig recht op het fonds, dat de betrokkene van de trekker in handen heeft.

2. Bij faillissement van de trekker behoren die penningen aan diens boedel.

3. De houder is bevoegd om van degene, tegen wie hij zijn recht van regres uitoefent, te vorderen:

1°. de som van de niet-betaalde cheque;

2°. de wettelijke interesten, te rekenen van de dag der aanbieding, voor cheques die in de Nederlandse Antillen uitgegeven en betaalbaar zijn, en een rente van zes ten honderd, te rekenen van de dag der aanbieding, voor alle overige cheques;

3°. de kosten van protest of van de daarmee gelijkstaande verklaring, die van de gedane kennisgevingen, alsmede de andere kosten.

4. Hij, die ter voldoening aan zijn regresplicht de cheque heeft betaald, mag van degenen, die tegenover hem regresplichtig zijn, vorderen:
- 1°. het gehele bedrag, dat hij betaald heeft;
 - 2°. de wettelijke interesten, te rekenen van de dag der betaling, voor cheques die in de Nederlandse Antillen uitgegeven en betaalbaar zijn, en een rente van zes ten honderd, te rekenen van de dag der betaling, voor alle overige cheques;
 - 3°. de door hem gemaakte kosten.
5. Iedere chequeschuldenaar, tegen wie het recht van regres wordt of mag worden uitgeoefend, is bevoegd om, tegen betaling ter voldoening aan zijn regresplicht, de afgifte te vorderen van de cheque met het protest, of van de daarmee gelijkstaande verklaring, alsmede van een voor voldaan getekende rekening.
6. Iedere endossant, die ter voldoening aan zijn regresplicht, de cheque heeft betaald, mag zijn endossement en dat van de volgende endossanten doorhalen.

Artikel 285

1. Indien de aanbieding van de cheque, het opmaken van het protest, of de daarmee gelijkstaande verklaring, binnen de voorgeschreven termijnen wordt verhinderd door een onoverkomelijk beletsel (wettelijk voorschrift of ander geval van overmacht), worden deze termijnen verlengd.
2. De houder is verplicht van de overmacht onverwijld aan zijn endossant kennis te geven, en deze kennisgeving, gedagtekend en ondertekend op de cheque of op een verlengstuk te vermelden; voor het overige zijn de bepalingen van artikel 281 toepasselijk.
3. Na ophouden van de overmacht moet de houder onverwijld de cheque ter betaling aanbieden, en, indien daartoe aanleiding bestaat, de weigering van betaling doen vaststellen door protest of een daarmee gelijkstaande verklaring.
4. Indien de overmacht meer dan vijftien dagen aanhoudt, gerekend van de dag, waarop de houder, al ware het vóór het einde van de aanbiedingstermijn, van de overmacht aan zijn endossant heeft kennis gegeven, mag het recht van regres worden uitgeoefend, zonder dat de aanbieding of het opmaken van protest of de daarmee gelijkstaande verklaring nodig zijn.
5. Feiten, welke voor de houder of voor degene, die hij met de aanbieding van de cheque of met het opmaken van het protest of de daarmee gelijkstaande verklaring belastte, van zuiver persoonlijke aard zijn, worden niet beschouwd als gevallen van overmacht.

ZEVENDE AFDELING

Van cheque-exemplaren en van vermiste cheques

Artikel 286

1. Behoudens de cheques aan toonder, mag elke cheque, uitgegeven in een land en betaalbaar in een ander land of in een overzees gebied van hetzelfde land en omgekeerd, of wel uitgegeven en betaalbaar in een zelfde overzees gebied of in verschillende overzeese gebieden van hetzelfde land, in meer gelijkkluidende exemplaren worden getrokken. Indien een cheque in meer exemplaren is getrokken, moeten die exemplaren in de tekst zelf van de titel worden genummerd, bij gebreke waarvan elk exemplaar wordt beschouwd als een afzonderlijke cheque.
2. De betaling op één der exemplaren gedaan, bevrijdt, ook al ware niet bedongen, dat die betaling de kracht van de andere exemplaren te niet doet.
3. De endossant, die de exemplaren aan verschillende personen heeft overgedragen, alsook de latere endossanten, zijn verbonden wegens alle exemplaren, die hun handtekening dragen en die niet zijn uitgeleverd.

Artikel 287

1. Degene die een cheque waarvan hij houder was, vermist, kan met inachtneming van artikel 49, derde lid, van Boek 6 van het Burgerlijk Wetboek van de betrokkene betaling vragen.
2. Degene die een cheque, waarvan hij houder was, en welke is vervallen, en, zoveel nodig, geprotesteerd, vermist, kan met inachtneming van artikel 49, derde lid, van Boek 6 van het Burgerlijk Wetboek zijn rechten alleen tegen de trekker uitoefenen.

ACHTSTE AFDELING

Van veranderingen

Artikel 288

In geval van verandering van de tekst van een cheque zijn zij, die daarna hun handtekeningen op de cheque geplaatst hebben, volgens de veranderde tekst verbonden; zij, die daarvóór hun handtekeningen op de cheque geplaatst hebben, zijn verbonden volgens de oorspronkelijke tekst.

NEGENDE AFDELING

Van verjaring

Artikel 289

Behoudens de bepalingen van het volgende artikel gaat schuld uit een cheque te niet door alle middelen van schuldbevrijding, bij het Burgerlijk Wetboek van de Nederlandse Antillen aangewezen.

Artikel 290

1. De regresvorderingen van de houder tegen de endossanten, de trekker en de andere chequeschuldenaren verjaren door een tijdsverloop van zes maanden, gerekend van het einde van de termijn van aanbidding.
2. De regresvorderingen van de verschillende chequeschuldenaren tegen elkander, die gehouden zijn tot de betaling van een cheque, verjaren door een tijdsverloop van zes maanden, gerekend van de dag, waarop de chequeschuldenaar ter voldoening aan zijn regresplicht de cheque heeft betaald, of van de dag, waarop hij zelf in rechte is aangesproken.
3. De trekker is niet bevoegd om de in het eerste en tweede lid bedoelde verjaring in te roepen, indien of voor zover hij geen fonds heeft bezorgd, en evenmin de trekker of de endossanten, die zich ongerechtvaardigd zouden hebben verrijkt; alles onverminderd het bepaalde in artikel 306 van Boek 3 van het Burgerlijk Wetboek.

Artikel 291

1. De stuiting van de verjaring is slechts van kracht tegen degene, ten aanzien van wie de stuitingshandeling heeft plaats gehad.
2. Op de in het vorig artikel bedoelde verjaringen is artikel 321, eerste lid, onder a tot en met d, van Boek 3 van het Burgerlijk Wetboek niet van toepassing; in de gevallen bedoeld in artikel 321, eerste lid, onder b en c, van Boek 3 van het Burgerlijk Wetboek heeft de onbekwame of rechthebbende wiens rechtsvordering is verjaard, verhaal op de wettelijk vertegenwoordiger of bewindvoerder.

TIENDE AFDELING

Algemene bepalingen

Artikel 292

Met bankiers, genoemd in de voorgaande afdelingen van deze Titel worden gelijkgesteld alle personen of instellingen, die in hun werkzaamheid regelmatig gelden ter onmiddellijke beschikking van anderen houden.

Artikel 293

1. De aanbidding en het protest van een cheque kunnen niet plaats hebben dan op een werkdag.
2. Wanneer de laatste dag van de termijn, bij algemene verordening gesteld voor het verrichten van handelingen nopens de cheque, met name voor de aanbidding en voor het opmaken van het protest of een daarmee gelijkstaande verklaring, een wettelijke feestdag is, wordt deze termijn verlengd tot de eerste werkdag, volgende op het einde van die termijn. De tussenliggende feestdagen zijn begrepen in de berekening van de termijn.
3. Als wettelijke feestdag in de zin van deze afdeling worden beschouwd:
 - de zondag;
 - de nieuwjaarsdag;
 - de datum vallende na de, in ieder eilandgebied afzonderlijk, gehouden Carnavalsoptocht;
 - de Goede Vrijdag;
 - de Christelijke tweede Paasdag;
 - de Hemelvaartsdag;
 - de dag waarop de verjaardag van de Koningin officieel wordt gevierd;
 - de dag waarop de dag van de arbeid (1 mei) officieel wordt gevierd; de eerste en tweede Kerstdag;

de datum 18 maart voor wat* betreft het eilandgebied Aruba;
de datum 6 september voor wat betreft het eilandgebied Bonaire;
de datum 2 juli voor wat betreft het eilandgebied Curaçao;
de datum 11 november voor wat betreft het eilandgebied Sint Maarten;
de datum 16 november voor wat betreft het eilandgebied Sint Eustatius en
de eerste vrijdag in de maand december voor wat betreft het eilandgebied Saba.

Artikel 294

1. In de termijnen, bij de voorafgaande afdelingen van deze Titel voorzien, is niet begrepen de dag, waarop deze termijnen beginnen te lopen.
2. Geen enkele respitdag, noch wettelijke, noch rechterlijke, is toegestaan.

ELFDE AFDELING

Van kwitanties en promessen aan toonder

Artikel 295

1. Kwitanties en promessen aan toonder moeten de juiste dagtekening van de oorspronkelijke uitgifte bevatten.
2. De oorspronkelijke uitgever van kwitanties aan toonder, door een derde betaalbaar, is jegens iedere houder voor de voldoening aansprakelijk gedurende tien dagen na de dagtekening, die dag daaronder niet begrepen.
3. De verantwoordelijkheid van de oorspronkelijke uitgever blijft echter voortduren, tenzij hij bewees, dat hij, gedurende de bij het vorige lid bepaalde tijd, fonds heeft gehad ten belope van het uitgegeven papier bij de persoon, op wie dit is afgegeven.
4. De oorspronkelijke uitgever is, op straffe van voortduring van zijn verantwoordelijkheid, verplicht de houder af te staan en over te dragen de vordering op het fonds, dat de persoon, op wie het papier is afgegeven van hem ten vervalddage heeft in handen gehad, en zulks ten belope van het uitgegeven papier; en hij moet aan de houder, te diens koste, de nodige bewijzen verschaffen om die vordering te doen gelden. Indien de oorspronkelijke uitgever in staat van faillissement is verklaard, zijn de curatoren in zijn boedel tot dezelfde verplichtingen gehouden, ten ware deze mochten verkiezen, de houder als schuldeiser, ten belope van het uitgegeven papier, toe te laten.

Artikel 296

1. Buiten de oorspronkelijke uitgever, blijft een ieder die het voormeld papier in betaling heeft gegeven, gedurende de tijd van drie dagen daarna, de dag van de uitgifte daaronder niet begrepen, aansprakelijk jegens degene, die het van hem heeft ontvangen.
2. De houder van een promesse aan toonder is verplicht voldoening te vorderen binnen de tijd van drie dagen na de dag, op welke hij dat papier in betaling heeft genomen, die dag daaronder niet gerekend, en hij moet, bij wanbetaling, binnen een gelijke termijn daarna, de promesse ter intrekking aanbieden aan degene die hem dat papier in betaling heeft gegeven, alles op verbeurte van zijn verhaal tegen deze, doch onverminderd zijn recht hem die de promesse heeft getekend.
3. Indien in de promesse de dag is uitgedrukt op welke zij betaalbaar is, begint de termijn van drie dagen eerst te lopen daags na de uitgedrukte betaaldag.

Artikel 297

Indien de laatste dag van enige termijn, waaromtrent in deze afdeling enige bepaling voorkomt, invalt op een wettelijke feestdag in de zin van het laatste lid van artikel 293, blijft de verplichting en de verantwoordelijkheid voortduren tot en met de eerste daaropvolgende dag, welke geen wettelijke feestdag is.

Artikel 298

1. Alle rechtsvordering tegen de in deze afdeling vermelde uitgevers van papier, of tegen hen, die buiten de oorspronkelijke uitgever het papier in betaling hebben gegeven, verjaart door tijdsverloop van zes maanden, gerekend van de dag van de oorspronkelijke uitgifte.
2. De in het vorige lid bedoelde verjaring mag niet worden ingeroepen door de uitgever, indien of voor zover hij geen fonds heeft bezorgd, noch door de uitgever of door hen, die buiten de oorspronkelijke uitgever het papier in betaling hebben gegeven, voor zover ze zich ongerechtvaardigd zouden hebben verrijkt; alles onverminderd het bepaalde in artikel 306 van Boek 3 van het Burgerlijk Wetboek.
3. Op de in dit artikel genoemde verjaringen is het tweede lid van artikel 291 van toepassing.

ACHTSTE TITEL

Van assurantie of verzekering in het algemeen

Artikel 315

Assurantie of verzekering is een overeenkomst, bij welke de verzekeraar zich aan de verzekerde, tegen genot van een premie, verbindt om hem schadeloos te stellen wegens een verlies, schade of gemis van verwacht voordeel, hetwelk hij door een onzeker voorval zou kunnen lijden.

Artikel 316

De verzekeringen kunnen, onder andere, ten onderwerp hebben:
de gevaren van brand (artikelen 353-364);
de gevaren, waaraan de voortbrengselen van de landbouw te velde onderhevig zijn (artikelen 365-367);
het leven van een of meer personen (artikelen 368-374);
de gevaren van de zee en die van de slavernij (artikelen 813-891); en
de gevaren van het vervoer te lande en langs de kusten (artikelen 892-899).

Artikel 317

Op alle verzekeringen, waarover zo in dit als in het tweede boek wordt gehandeld, zijn toepasselijk de bepalingen bij de volgende artikelen vervat.

Artikel 318

Tot vergoeding voor schade of verlies uit enig gebrek, eigen bederf of uit de aard en de natuur van de verzekerde zaak zelf onmiddellijk voortgesproten, is de verzekeraar slechts gehouden, indien ook daarvoor uitdrukkelijk verzekerd werd.

Artikel 319

Indien hij, die voor zich zelf heeft laten verzekeren, of hij, voor wiens rekening door een ander is verzekerd, ten tijde van de verzekering geen belang in het verzekerd voorwerp heeft, is de verzekeraar niet tot schadeloosstelling gehouden.

Artikel 320

Elke verkeerde of onwaarachtige opgave, of elke verzwijging van aan de verzekerde bekende omstandigheden, hoezeer te goeder trouw aan diens zijde hebbende plaats gehad, welke van dien aard is, dat de overeenkomst niet, of niet onder dezelfde voorwaarden, zou zijn gesloten, indien de verzekeraar van de ware staat van zaken had kennis gedragen, maakt de verzekering vernietigbaar.

Artikel 321

Uitgezonderd in de gevallen bij algemene verordening bepaald, mag een tweede verzekering niet gedaan worden voor dezelfde tijd en voor hetzelfde gevaar op voorwerpen, welke reeds voor hun volle waarde verzekerd zijn, en zulks op straffe van nietigheid van de tweede verzekering.

Artikel 322

1. Verzekering, welke het beloop van de waarde of het wezenlijk belang te boven gaat, is alleen geldig tot het beloop daarvan.
2. Indien de volle waarde van het voorwerp niet is verzekerd, is de verzekeraar, in geval van schade, slechts verbonden in evenredigheid van het verzekerde tot het niet-verzekerde gedeelte.
3. Het staat echter aan partijen vrij uitdrukkelijk te bedingen, dat, afgezien van de grotere waarde van het verzekerd voorwerp, de daaraan overkomen schade tot het vol beloop van de verzekerde som moet worden vergoed.

Artikel 323

Afstand bij het aangaan van de verzekering of gedurende haar loop gedaan van hetgeen bij algemene verordening tot het wezen van de overeenkomst wordt vereist of van hetgeen uitdrukkelijk is verboden, is nietig.

Artikel 324

De verzekering moet schriftelijk worden aangegaan bij een akte, welke de naam van polis draagt.

Artikel 325

1. Alle polissen, met uitzondering van die van levensverzekering, moeten uitdrukken:
 - 1°. de dag, waarop de verzekering is gesloten;
 - 2°. de naam van degene, die de verzekering voor eigen rekening of voor die van een derde sluit;
 - 3°. een genoegzaam duidelijke omschrijving van het verzekerde voorwerp;
 - 4°. het bedrag van de som, waarvoor verzekerd wordt;
 - 5°. de gevaren, welke de verzekeraar voor zijn rekening neemt;
 - 6°. de tijd, op welke het gevaar voor rekening van de verzekeraar begint te lopen en eindigt;
 - 7°. de premie van verzekering, en
 - 8°. in het algemeen, alle omstandigheden, welke kennis van wezenlijk belang voor de verzekeraar kan zijn, en alle andere tussen de partijen gemaakte bedingen.
2. De polis moet door iedere verzekeraar worden ondertekend.

Artikel 326

1. De overeenkomst van verzekering bestaat, zodra zij is gesloten; de wederzijdse rechten en verplichtingen van de verzekeraar en van de verzekerde nemen van dat ogenblik hun aanvang, zelfs vóórdat de polis is ondertekend.
2. Het sluiten van de overeenkomst brengt de verplichting van de verzekeraar mede, om de polis binnen de bepaalde tijd te tekenen en aan de verzekerde uit te leveren.

Artikel 327

1. De overeenkomst wordt tegenover de verzekeraar slechts door geschrift bewezen. Indien het geschrift de overeenkomst niet volledig omschrijft, kan, zolang de polis niet door de verzekeringnemer als bewijs is aanvaard, bewijs van het niet omschreven deel van de overeenkomst en van de wijzigingen daarin met alle middelen worden bijgebracht.
2. Op wijzigingen in de overeenkomst, tot stand gekomen nadat de polis als bewijs is aanvaard, is het vorige lid van overeenkomstige toepassing.

Artikel 328

1. Wanneer de verzekering is gesloten, moet de verzekeraar de polis, binnen vierentwintig uren na de aanbieding, ondertekenen en uitleveren, tenware bij algemene verordening in enig bijzonder geval een langere termijn bepaald zij.
2. Bij nalatigheid hiervan is de verzekeraar ten behoeve van de verzekerde gehouden tot vergoeding van de schade, welke uit dat verzuim mocht zijn ontstaan.

Artikel 329

Hij, die, van een ander order ontvangende tot het laten doen van verzekering, deze voor zijn eigen rekening houdt, wordt verstaan verzekeraar te zijn op de aan hem opgegeven voorwaarden en bij gebreke van die opgave, op zodanige voorwaarden als waarop de verzekering had kunnen worden gesloten ter plaatse, alwaar hij de last had moeten uitvoeren, en, indien deze plaats niet is aangeduid, te zijner woonplaats.

Artikel 330

Bij overgang van een zaak of een beperkt recht waaraan een zaak is onderworpen, loopt de verzekering van rechtswege ten voordele van de nieuwe rechthebbende.

Artikel 331

Verzekering mag niet alleen voor eigen rekening, maar ook voor die van een derde worden gesloten, hetzij uit kracht van een algemene of van een bijzondere last, hetzij zelfs buiten weten van de belanghebbende, en zulks met inachtneming van de volgende bepalingen.

Artikel 332

Bij verzekering ten behoeve van een derde moet uitdrukkelijk in de polis worden vermeld, of zulks uit kracht van een lastgeving of buiten weten van de belanghebbende plaats heeft.

Artikel 333

De verzekering zonder lastgeving en buiten weten van de belanghebbende gedaan, is nietig, indien en voor zover de belanghebbende of een derde op zijn last hetzelfde voorwerp reeds had

verzekerd vóór het tijdstip, waarop hij kennis droeg van de buiten zijn weten gesloten verzekering.

Artikel 334

Indien bij de polis niet vermeld is, dat de verzekering voor rekening van een derde is geschied, wordt de verzekerde geacht die voor zich zelf te hebben gesloten.

Artikel 335

De verzekering mag tot voorwerp hebben elk belang, hetwelk op geld waardeerbaar, aan gevaar onderhevig en bij algemene verordening niet uitgezonderd is.

Artikel 336

Alle verzekering, gedaan op enig belang hoegenaamd, waarvan de schade, tegen welke verzekerd is, reeds op het tijdstip van het sluiten van de overeenkomst bestond, is nietig, indien de verzekerde, of hij die met of zonder last heeft doen verzekeren, van het bestaan van de schade heeft kennis gedragen.

Artikel 337

1. Het geldt als een vermoeden, dat men van het bestaan van die schade heeft kennis gedragen, indien de rechter, met inachtneming van de omstandigheden, oordeelt, dat er sedert het ontstaan van de schade zoveel tijd is verlopen, dat de verzekerde daarvan had moeten kennis dragen.
2. In geval van twijfel staat het de rechter vrij, om aan verzekerden en aan hun lasthebbers de eed op te leggen, dat zij, ten tijde van het sluiten van de overeenkomst van het bestaan van de schade niet hebben kennis gedragen.
3. Indien de ene partij die eed aan haar wederpartij wenst op te dragen, moet hij in alle gevallen door de rechter worden opgelegd.

Artikel 338

De verzekeraar is altijd bevoegd om hetgeen hij verzekerd heeft wederom te laten verzekeren.

Artikel 339

1. Indien de verzekerde de verzekeraar, bij een gerechtelijke opzegging, van zijn verplichtingen voor het toekomstige ontslaat, is hij bevoegd om zijn belang voor dezelfde tijd en hetzelfde gevaar andermaal te doen verzekeren.
2. In dat geval moet, op straffe van nietigheid, in de nieuwe polis worden melding gemaakt zowel van de vroegere verzekering, als van de gerechtelijke opzegging.

Artikel 342

De verzekerde zal krachtens een schadevergoeding geen vergoeding ontvangen waardoor hij in een duidelijk voordeliger positie zou geraken. De vorige volzin mist toepassing bij voorafgaande taxatie van de waarde van een zaak, of een beperkt recht waaraan een zaak is onderworpen, tot stand gekomen krachtens een aan deskundige opgedragen beslissing, of krachtens een beslissing van partijen overeenkomstig het advies van een deskundige.

Artikel 343

Verliezen of schaden, door eigen schuld van een verzekerde veroorzaakt, komen niet ten laste van de verzekeraar. Hij is zelfs bevoegd om de premie te behouden of te vorderen, indien hij reeds begonnen had enig gevaar te lopen.

Artikel 344

1. Indien onderscheidene verzekeringen te goeder trouw ten aanzien van hetzelfde voorwerp zijn aangegaan en bij de eerste de volle waarde is verzekerd, houdt deze alléén stand en zijn de volgende verzekeraars ontslagen.
2. Indien bij de eerste verzekering de volle waarde niet is verzekerd, zijn de volgende verzekeraars aansprakelijk voor de grotere waarde volgens de orde des tijds, waarop de volgende verzekeringen zijn gesloten.

Artikel 345

1. Bijaldien onderscheiden verzekeraars op een en dezelfde polis, al ware het op onderscheiden dagen, meer dan de waarde hebben verzekerd, dragen zij allen te zamen naar evenredigheid van de som, voor welke zij getekend hebben, alleen de juiste verzekerde waarde.

2. Dezelfde bepaling geldt, wanneer ten zelfden dage ten opzichte van hetzelfde voorwerp onderscheiden verzekeringen gesloten zijn.

Artikel 346

1. De verzekerde mag, in de gevallen bij de voorgaande twee artikelen vermeld, de oudste verzekeringen niet vernietigen om daardoor de latere verzekeraars te verbinden.
2. Indien de verzekerde de eerste verzekeraars ontslaat, wordt hij geacht zich, voor dezelfde som en in dezelfde orde, in hun plaats als verzekeraar gesteld te hebben.
3. Indien hij zich laat herverzekeren, treden de herverzekeraars in dezelfde orde in zijn plaats op.

Artikel 347

1. Het wordt niet als een ongeoorloofde overeenkomst beschouwd, indien na de verzekering van een voorwerp voor de volle waarde de belanghebbende het vervolgens geheel of gedeeltelijk laat verzekeren, onder de uitdrukkelijke bepaling, dat hij zijn recht tegen de verzekeraars alleen mag doen gelden, indien en voor zover hij de schade op de vroegere niet zal kunnen verhalen.
2. Bij het aangaan van zodanige overeenkomst moeten, op straffe van nietigheid, de vroeger gesloten overeenkomsten duidelijk worden omschreven; alsdan zijn de bepalingen van de artikelen 344 en 345 insgelijks daarop toepasselijk.

Artikel 348

In alle gevallen, in welke de overeenkomst van verzekering voor het geheel of ten dele vervalft of nietig wordt, en mits de verzekerde te goeder trouw hebbe gehandeld, moet de verzekeraar de premie teruggeven hetzij voor het geheel, hetzij voor zodanig gedeelte als waarvoor hij geen gevaar heeft gelopen.

Artikel 349

Bijaldien de nietigheid van de overeenkomst uit hoofde van list, bedrog of schelmerij van de verzekerde ontstaat, geniet de verzekeraar de premie, onverminderd de vervolging tot straf, zo daartoe gronden zijn.

Artikel 350

1. Behoudens de bijzondere bepalingen ten aanzien van deze of gene soort van verzekering gemaakt, is de verzekerde verplicht om alle vlijt en naarstigheid in het werk te stellen, ten einde schade te voorkomen of te verminderen; hij is voorts verplicht om, dadelijk na haar ontstaan, daarvan aan de verzekeraar kennis te geven; alles op straffe van schadevergoeding, zo daartoe gronden zijn.
2. De onkosten, door de verzekerde gemaakt ten einde schade te voorkomen of te verminderen, zijn ten laste van de verzekeraar, al ware het dat deze onkosten, gevoegd bij de geleden schade, het beloop van de verzekerde som te boven zouden gaan of de aangewende pogingen vruchteloos zouden zijn geweest.

Artikel 351

Indien de verzekerde ter zake van door hem geleden schade vorderingen tot schadevergoeding op derden heeft, anders dan uit verzekering, gaan die vorderingen bij wijze van subrogatie over op de verzekeraar voor zover deze die schade vergoedt.

NEGENDE TITEL

Van verzekering tegen de gevaren van brand, tegen die waaraan de voortbrengselen van de landbouw te velde onderhevig zijn, en van levensverzekering

EERSTE AFDELING

Van verzekering tegen gevaren van brand

Artikel 353

De brandpolis moet, behalve de vereisten bij artikel 325 vermeld, uitdrukken:

- 1°. de ligging en de belending van de verzekerde onroerende zaken;
- 2°. hun gebruik;
- 3°. de aard en het gebruik van de belendende gebouwen, voor zover zulks invloed op de verzekering kan hebben;

- 4°. de waarde van de verzekerde zaken, en
- 5°. de ligging en de belending van de gebouwen en plaatsen waar verzekerde roerende zaken zich bevinden, zijn geborgen of opgeslagen.

Artikel 356

Voor rekening van de verzekeraar zijn alle verliezen en schaden, welke aan de verzekerde voorwerpen zullen zijn overkomen door brand, veroorzaakt door onweder of enig ander toeval, eigen vuur, onachtzaamheid, schuld of schelmerij van eigen bedienden, buren, vijanden, rovers, en alle anderen hoe ook genaamd, op welke wijze de brand ook zou mogen ontstaan, bedacht of onbedacht, gewoon of ongewoon geen uitgezonderd.

Artikel 357

Met schade, door brand veroorzaakt, wordt gelijk gesteld die, welke als een gevolg van ontstane brand wordt aangemerkt, ook wanneer die voortkomt uit brand in een naburig gebouw, als daar zijn bederf of vermindering van het verzekerde voorwerp door het water en andere middelen tot stuiting of tot blussing van de brand gebruikt, of het vermijden van iets daarvan door dieverij of op enige andere wijze gedurende de brandblussing of beredding, alsmede de schade, welke veroorzaakt wordt door de gehele of gedeeltelijke vernieling van het verzekerde, op last van hogerhand geschied, ten einde de voortgang van de ontstane brand te stuiten.

Artikel 358

Met schade, door brand veroorzaakt, wordt eveneens gelijk gesteld die, welke ontstaan is door ontploffing van buskruit, door het springen van een stoomketel, door het inslaan van de bliksem of dergelijke, ook al heeft die ontploffing, dat springen, of dat inslaan geen brand ten gevolge gehad.

Artikel 359

Indien een verzekerd gebouw een andere bestemming verkrijgt en daardoor aan groter brandgevaar komt bloot te staan, zodat de verzekeraar, indien zulks vóór de verzekering had bestaan, het of in het geheel niet, of niet op dezelfde voorwaarden zou hebben verzekerd, houdt zijn verplichting op.

Artikel 360

De verzekeraar is ontslagen van de verplichting tot voldoening van de schade, indien hij bewijst, dat de brand door merkelijke schuld of nalatigheid van de verzekerde zelf veroorzaakt is.

Artikel 361

De schade wordt berekend naar de waarde, welke de zaken ten tijde van de brand hebben gehad.

TWEDE AFDELING

Van verzekering tegen de gevaren, waaraan de voortbrengselen van de landbouw te velde onderhevig zijn

Artikel 365

Behalve de vereisten bij artikel 325 vermeld moet de polis uitdrukken:

- 1°. de ligging en belending van de landerijen, welke voortbrengselen zijn verzekerd, en
- 2°. haar gebruik.

Artikel 366

- 1. De verzekering mag voor een of meer jaren worden gesloten.
- 2. Bij gebreke van tijdsbepaling wordt de verzekering verondersteld voor één jaar te zijn gesloten.

Artikel 367

Bij het opmaken van de schade wordt berekend, hoeveel de vruchten zonder het ontstaan van de ramp ten tijde van hun inoogsting of van hun genot zouden zijn waard geweest en hun waarde na de ramp. De verzekeraar betaalt als schadevergoeding het verschil.

DERDE AFDELING

Van levensverzekering

Artikel 368

Het leven van iemand kan ten behoeve van een daarbij belanghebbende verzekerd worden, hetzij voor de ganse duur van dat leven, hetzij voor een bij de overeenkomst bepaalde tijd.

Artikel 369

De belanghebbende is bevoegd de verzekering te sluiten zelfs buiten kennis of toestemming van degene, wiens leven wordt verzekerd.

Artikel 370

De polis bevat:

- 1°. de dag, waarop de verzekering is gesloten;
- 2°. de naam van de verzekerde;
- 3°. de naam van de persoon, wiens leven is verzekerd;
- 4°. de tijd, waarop het gevaar voor de verzekeraar begint te lopen en eindigt;
- 5°. de som, waarvoor is verzekerd en
- 6°. de premie voor de verzekering.

Artikel 371

De begroting van de som en de bepaling van de voorwaarden van de verzekering staan geheel aan het goedvinden van partijen.

Artikel 372

Indien de persoon, wiens leven verzekerd is, op het oogenblik van het sluiten van de verzekering, reeds was overleden, vervalt de overeenkomst, al had de verzekerde van het overlijden geen kennis kunnen dragen, tenzij anders ware bedongen.

Artikel 373

Indien hij, die zijn leven heeft laten verzekeren, zich van het leven berooft of met de dood wordt gestraft, vervalt de verzekering.

Artikel 374

Onder deze afdeling zijn niet begrepen weduwefondsen, tontines, maatschappijen van onderlinge levensverzekering en andere dergelijke overeenkomsten op levens- en sterftেকansen gegrond, waartoe een inleg of een bepaalde bijdrage, of beide, gevorderd wordt of worden.

TWEEDE BOEK**VAN DE RECHTEN EN VERPLICHTINGEN UIT SCHEEPVAART VOORTSPRUITENDE****Algemene bepaling****Artikel 375**

1. De betekenis van begrippen voorkomende in Boek 8 van het Burgerlijk Wetboek, met uitzondering van die voorkomende in de artikelen 5, 6 en 10, geldt evenzeer voor dit wetboek.
2. Onder zeewerkgever is te verstaan de eigenaar of, in geval van rompbevrachting, de rompbevrachter.

EERSTE TITEL**Van zeeschepen****Artikel 376**

In de eerste tot en met de vierde Titel van dit Boek worden onder schepen uitsluitend verstaan zeeschepen.

Artikel 377

In geval van verkoop uit hoofde van artikel 175 van Boek 8 van het Burgerlijk Wetboek wordt het schip geacht de hoedanigheid van Nederlands-Antilliaans schip niet te hebben verloren.

Artikel 404

Indien de gerechtelijke verdeling van de opbrengst van een vreemd schip in de Nederlandse Antillen plaats heeft, worden de kosten van uitwinning, het hulploon, de loods- en havengelden en andere scheepvaartrechten in ieder geval geplaatst in de rang, hun door de artikelen 210, 211, 213 217 en 218 van Boek 8 van het Burgerlijk Wetboek toegekend.

Artikel 405

Op ten minste twintig kubieke meters bruto-inhoud metende, langs de kusten varende vaartuigen, zijn de bepalingen van deze Titel van toepassing.

Artikel 407

De bepalingen van de artikelen 377 en 404 zijn niet van toepassing op aan het Land of aan een der eilandgebieden toebehorende schepen, welke tot de openbare dienst zijn bestemd.

DERDE TITEL

Van de kapitein

Artikel 436

1. De kapitein voert het schip. De gehele bemanning is hem ondergeschikt. Hij oefent aan boord over alle opvarenden gezag. Dezen zijn gehouden de bevelen na te komen, welke de kapitein geeft in het belang van de veiligheid of tot handhaving van orde en tucht.
2. Onder opvarenden worden in deze Titel verstaan allen, die zich aan boord bevinden, buiten de kapitein.

Artikel 437

1. Op Nederlands-Antilliaanse schepen mogen alleen Nederlanders of Nederlandse onderdanen als kapitein in dienst worden gesteld.
2. De terzake van het vervoer verantwoordelijke minister is bevoegd om al dan niet voor een bepaalde tijd, ten aanzien van met name genoemde personen, of met name vermelde Nederlands-Antilliaanse schepen dispensatie van het in het eerste lid bedoelde verbod te verlenen.

Artikel 438

In geval van ontstentenis van de kapitein treedt als zodanig op de eerste stuurman; in geval ook van diens ontstentenis, indien aan boord aanwezig zijn één of meer stuurlieden, bevoegd als kapitein op te treden, de oudste in rang, vervolgens van de overige stuurlieden de oudste in rang, en bij ontstentenis ook van dezen de door een scheepsraad aangewezen persoon.

Artikel 439

De kapitein is verplicht met zodanige bekwaamheid en nauwgezetheid en met zodanig beleid te handelen als voor een behoorlijke vervulling van zijn taak nodig is.

Artikel 440

1. De kapitein is verplicht de gebruikelijke regels en de bestaande voorschriften ter verzekering van de zeewaardigheid en de veiligheid van het schip, van de veiligheid van de opvarenden en der zaken aan boord met nauwgezetheid op te volgen.
2. Hij onderneemt de reis niet, tenzij het schip tot het volvoeren daarvan geschikt, naar behoren uitgerust en voldoende bemand is.

Artikel 441

De kapitein is verplicht om overal waar een wettelijk voorschrift, de gewoonte of de voorzichtigheid dit gebiedt, zich van een loods te bedienen.

Artikel 442

De kapitein mag gedurende de vaart of bij dreigend gevaar het schip niet verlaten, tenzij zijn afwezigheid volstrekt noodzakelijk is of de zorg voor lijfsbehoud hem daartoe dwingt.

Artikel 443

De kapitein is verplicht voor de aan boord zijnde goederen van een gedurende de reis overleden opvarende te zorgen en ten overstaan van twee der opvarenden daarvan een behoorlijke beschrijving te maken of te doen maken, welke hij met deze opvarenden ondertekent.

Artikel 444

1. De kapitein moet aan boord voorzien zijn van:
de zeebrief, de meetbrief en een uittreksel uit het scheepsregister, bevattende alle boekingen welke op het schip betrekking hebben tot de dag van het laatste vertrek van het schip uit een Nederlands-Antilliaanse haven;
de monsterrol, het manifest van de lading, de charter-partij en de cognossementen, dan wel afschriften van die stukken;
de wettelijke regelingen in de Nederlandse Antillen op de reis van toepassing, en alle verder nodige papieren.
2. De Gouverneur is bevoegd, de omstandigheden te omschrijven, in welke deze verplichting ten aanzien van charter-partijen en cognossementen niet geldt.

Artikel 445

1. De kapitein zorgt, dat aan boord een scheepsdagboek (dagregister of journaal) wordt gehouden, waarin alles van enig belang, dat op de reis voorvalt, nauwkeurig wordt opgetekend.
2. De kapitein van een schip, dat door mechanische kracht wordt voortbewogen, zorgt bovendien, dat een lid van het machinekamer-personeel een machine-dagboek bijhoudt.

Artikel 446

1. Op Nederlands-Antilliaanse schepen mogen alleen dagboeken in gebruik worden genomen, welke de ambtenaar, te wiens overstaan de monstering geschiedt, of in Nederland of Aruba het bevoegde gezag, of buiten het Koninkrijk een Nederlands consulaire ambtenaar blad voor blad heeft genummerd en gewaarmerkt.
2. De dagboeken worden, zo mogelijk dagelijks bijgehouden, gedagtekend en door de kapitein en de schepeling, die hij met het houden van het boek heeft belast, ondertekend.
3. Overigens regelt de Gouverneur de inrichting van de dagboeken.

Artikel 447

De kapitein, de eigenaar en de rompbevrachter zijn verplicht aan belanghebbenden op hun aanvraag inzage en, tegen betaling van de kosten, afschrift van of uittreksel uit de dagboeken te geven.

Artikel 448

Wanneer de kapitein zich in zaken van aanbelang met leden van de bemanning heeft beraden, wordt van de hem gegeven adviezen in het scheepsdagboek melding gemaakt.

Artikel 449

1. De kapitein is verplicht binnen 48 uren na aankomst in een noodhaven of in de haven van eindbestemming aan de ambtenaar, te wiens overstaan de monstering geschiedt, zijn scheepsdagboek of -dagboeken te vertonen of te doen vertonen en ze door deze ambtenaar voor gezien te laten tekenen.
2. De kapitein heeft zich te wenden in Nederland of Aruba tot het bevoegde gezag en buiten het Koninkrijk tot de Nederlandse consulaire ambtenaar, of, bij ontstentenis van zodanige ambtenaar, tot het bevoegde gezag.

Artikel 450

1. Na aankomst in een haven is de kapitein bevoegd om door een notaris een scheepsverklaring te doen opmaken omtrent de voorvallen van de reis.
2. Indien het schip of de zaken aan boord schade hebben geleden of enig buitengewoon voorval heeft plaats gehad, is de kapitein verplicht binnen 48 uren na aankomst, in de plaats van aankomst of in een nabijgelegen plaats althans een voorlopige verklaring te doen opmaken. Een voorlopige verklaring moet binnen acht dagen door een volledige verklaring worden gevolgd.
3. De kapitein heeft zich te wenden in Nederland of Aruba tot het bevoegde gezag en buiten het Koninkrijk tot de Nederlandse consulaire ambtenaar of, bij ontstentenis van zodanige ambtenaar, tot het bevoegde gezag.
4. De notaris is verplicht van scheepsverklaringen tegen betaling van de kosten afschrift uit te reiken aan ieder die het verlangt.

Artikel 451

Bij het berekenen van de in artikelen 449 en 450 genoemde wettelijke termijnen tellen de zondag en de algemeen erkende feestdagen, en, in het buitenland, de aldaar erkende wettelijke feestdagen niet mee.

Artikel 452.

De door de kapitein daartoe aangewezen schepelingen zijn verplicht bij het opmaken van de scheepsverklaring hun medewerking te verlenen door van hun bevinding verklaring af te leggen.

Artikel 453

De beoordeling van de bewijskracht van scheepsdagboeken en scheepsverklaringen ten aanzien van de daarin vermelde voorvallen van de reis is voor ieder geval aan de rechter overgelaten.

Artikel 454

De kapitein is bevoegd, indien dit tot behoud van schip of lading noodzakelijk is, scheepstoebehoeren en bestanddelen van de lading overboord te werpen of te verbruiken.

Artikel 455

De kapitein is in geval van nood gedurende de reis bevoegd, levensmiddelen, welke in het bezit zijn van opvarenden of tot de lading behoren, tegen schadevergoeding tot zich te nemen, ten einde die te doen verbruiken in het belang van allen, die zich aan boord bevinden.

Artikel 456

1. De kapitein is verplicht aan personen, die in gevaar verkeren, en in het bijzonder indien zijn schip bij een aanvaring betrokken is geweest, aan de andere daarbij betrokken schepen en de personen, die zich aan boord van die schepen bevinden, de hulp te verlenen, waartoe hij bij machte is zonder zijn eigen schip en de opvarenden daarvan aan ernstig gevaar bloot te stellen.
2. Hij is bovendien verplicht, voor zover hem dit mogelijk is, aan de andere bij de aanvaring betrokken schepen op te geven de naam van zijn schip, van de haven waar het thuis behoort en van de havens vanwaar het komt en waarheen het bestemd is.
3. Niet-nakoming van deze verplichtingen door de kapitein geschiedt buiten aansprakelijkheid van hem, dit uit welken hoofde dan ook verantwoordelijk is voor het optreden van de kapitein.

Artikel 457

1. De kapitein van een Nederlands-Antilliaans naar de Nederlandse Antillen bestemd en in een haven buiten de Nederlandse Antillen vertoevend schip is verplicht, zich daar bevindende, hulpbehoevende Nederlands-Antilliaanse zeelieden, voor zover aan boord voor hen plaats is, op verlangen van de Nederlandse consulaire ambtenaar of, waar deze ontbreekt, van de plaatselijke overheid, naar de Nederlandse Antillen over te brengen.
2. De kosten hiervan zijn voor rekening van de Nederlandse Antillen. De vaststelling van die kosten geschiedt op door de Gouverneur bepaalde grondslag.

Artikel 458

1. De kapitein is belast met het laden en lossen van de lading, voor zover de reder of de rompbevrachter niet andere personen daarmee heeft belast.
2. De scheepsbeheerder draagt zorg voor het voldoende en doelmatig bemannen van een schip, dit met inachtneming van de regelen gesteld bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen.

Artikel 463

1. Tegenover de zeewerkgever is de kapitein steeds verplicht te handelen overeenkomstig de bepalingen, waaronder hij is aangesteld, en de hem krachtens die aanstelling gegeven orders, mits deze bepalingen of deze orders niet in strijd zijn met de verplichtingen, hem als gezagvoerder bij wettelijk voorschrift opgelegd.
2. Hij geeft de zeewerkgever doorlopend kennis van alles wat het schip en de zaken aan boord betreft, en vraagt diens orders, alvorens tot enige maatregel van geldelijk aanbelang over te gaan.
3. Overigens is het bepaalde bij artikel 458 ook op zijn verhouding tot de zeewerkgever van toepassing.

Artikel 466

De kapitein, vernemende dat de vlag, waaronder hij vaart, onvrij is geworden, is verplicht in de meest in de nabijheid gelegen onzijdige haven binnen te lopen en aldaar te blijven liggen, totdat

hij op veilige wijze kan vertrekken of van de zeewerkgever stellige orders om te vertrekken heeft ontvangen.

Artikel 467

Indien de kapitein blijkt, dat de haven, waarheen het schip is bestemd, wordt geblokkeerd, is hij verplicht in de meest geschikte in de nabijheid gelegen haven binnen te lopen.

Artikel 469

De kapitein mag van de koers, welke hij moet volgen, afwijken ter redding van mensenlevens.

Artikel 471

Indien gedurende de reis iemand aan boord wordt ontdekt, die niet in het bezit is van een geldig reisbiljet en niet bereid of niet in staat is op eerste aanmaning van de kapitein vracht te betalen, heeft deze het recht hem aan boord werk te laten verrichten, waartoe hij in staat is, en hem bij de eerste gelegenheid, welke zich voordoet, van boord te verwijderen.

Artikel 472

Noch de kapitein, noch een opvarende mag voor eigen rekening goederen in het schip vervoeren, tenzij krachtens overeenkomst met of krachtens verlof van de zeewerkgever en, indien het schip is vervoerd, ook van de bevrachter.

Artikel 474

1. Op ten minste twintig kubieke meters bruto-inhoud metende, langs de kusten varende vaartuigen zijn in het algemeen en naar de omstandigheden de voorgaande artikelen van deze Titel van toepassing, met uitzondering evenwel van artikel 444, het tweede lid van artikel 445, het eerste lid van artikel 446 en artikel 449.

2. Aan boord moeten aanwezig zijn een uittreksel uit het scheepsregister, de monsterrol, indien deze is opgemaakt, en de wettelijke regelingen op deze schepen van toepassing.

Artikel 475

Een door de zeewerkgever vastgesteld reglement betreffende de dienst aan boord is voor de kapitein verbindend, mits hem een exemplaar daarvan is verstrekt en voor zover de inhoud niet in strijd is met de door hem aangepane arbeidsovereenkomst.

Artikel 476

Boete mag de kapitein slechts worden opgelegd krachtens beding in de arbeidsovereenkomst wegens overtreding van daarin omschreven bepalingen en tot het daarin vastgestelde maximum. De bestemming van de boete moet in de overeenkomst worden aangegeven. De boete mag niet aan de zeewerkgever ten goede komen.

Artikel 477

1. Van het ogenblik, waarop volgens de arbeidsovereenkomst de dienstbetrekking aanvangt, heeft de kapitein zich te houden ter beschikking van de zeewerkgever tot het voeren van het in de overeenkomst aangewezen schip, of, bij stilzwijgen van deze, van een door de zeewerkgever daartoe aangewezen schip, mits dit behoort tot de schepen, welke de zeewerkgever voor de vaart ter zee gebruikt. Is omtrent de aanvang van de dienstbetrekking niets bepaald, dan wordt die voor de toepassing van dit voorschrift geacht samen te vallen met het sluiten van de overeenkomst.

2. De kapitein wordt geacht te zijn aan boord van een schip van de dag, waarop hij zijn taak aan boord op zich neemt, tot de dag, waarop hij daarvan wordt ontheven.

Artikel 478

De kapitein heeft gedurende de tijd dat hij in dienst is aan boord van een schip, recht op voeding en logies.

Artikel 479

Behalve in de gevallen, genoemd in artikel 537 onder 1°. tot en met 8°, kunnen voor de zeewerkgever dringende redenen aanwezig worden geacht:

1°. indien de kapitein een opvarende van het door hem gevoerde schip mishandelt, grovelijk beledigt of op ernstige wijze bedreigt of verleidt of tracht te verleiden tot handelingen, strijdig met wettelijke regelingen of met de goede zeden;

2°. indien de kapitein weigert te voldoen aan een opdracht hem gegeven overeenkomstig het bepaalde in artikel 477;

3°. indien aan de kapitein, hetzij tijdelijk, hetzij voorgoed, de bevoegdheid is ontnomen, als zodanig op een schip dienst te doen;

4°. indien de kapitein, buiten weten van de zeewerkgever, smokkelwaren aan boord heeft gebracht of daar heeft toegelaten.

Artikel 480

De kapitein, die de dienstbetrekking doet eindigen terwijl het door hem gevoerde schip zich op reis bevindt, is, op straffe van schadevergoeding, verplicht die maatregelen te nemen, welke in verband daarmee nodig zijn voor de veiligheid van het schip, de opvarenden en de zaken aan boord.

Artikel 481

De bepalingen van de vorige artikelen laten onaangetaast de bevoegdheid van de zeewerkgever, om aan de kapitein te allen tijde het gezag over het schip te ontnemen.

Artikel 482

Na afloop van een reis is de kapitein verplicht de scheepspapieren tegen ontvangstbewijs aan de zeewerkgever af te geven.

Artikel 483

De zeewerkgever verbeurt ten behoeve van de kapitein voor iedere dag, dat hij deze, gedurende of bij het einde van zijn dienst aan boord van een schip, zonder wettige reden ophoudt in het verkrijgen van het in geld vastgestelde deel van zijn loon, drie gulden.

Artikel 484

1. De artikelen 491-493, 497, 503, 508, 512- 517, 526, 527, 529, 531-536, 538, 539, 541-544, 553-555 zijn van overeenkomstige toepassing op de arbeidsovereenkomst van de kapitein.

2. Artikel 530 vindt toepassing ten aanzien van de artikelen 476, 480 en 539 in verband met artikel 484, eerste lid.

3. Als gewichtige redenen worden, behalve die, genoemd in artikel 540, ook beschouwd omstandigheden, na de aanvang van de dienst aan boord aan de verzoeker gebleken of nadien opgekomen, waardoor de voortzetting van de reis, waarop het schip zich bevindt, de kapitein of de opvarenden aan onvoorzien, groot levensgevaar zou blootstellen.

Artikel 485

Bij overeenkomst mogen partijen niet afwijken van het bepaalde in de artikelen 475, 476, 478 en 483, noch ook ten nadele van de kapitein van het bepaalde in artikel 484, laatste lid.

Artikel 486

De bepalingen van de artikelen 475-485 gelden niet voor kapiteins van ten minste twintig kubieke meters bruto-inhoud metende, langs de kusten varende vaartuigen.

VIERDE TITEL

Van de schepelingen

§ 1. Algemene bepalingen

Artikel 487

1. Scheepsofficieren zijn de schepelingen, aan wie de monsterrol de rang van officier toekent.
2. Scheepsgezellen zijn alle overige schepelingen.

Artikel 488

Voor zover de zeewerkgever de verhouding tussen de scheepsofficieren onderling, tussen de scheepsgezellen onderling en tussen de scheepsofficieren en de scheepsgezellen niet heeft geregeld, beslist de kapitein daaromtrent.

Artikel 489

Wanneer de monsterrol bepaalt, dat er aan boord een commissie van schepelingen zal zijn, stelt zij daarvan tevens de samenstelling en de bevoegdheid vast.

§ 2. Van de arbeidsovereenkomst tussen zeewerkgever en schepelingen

Artikel 490

1. Als schepelingen worden alleen aangemerkt personen, die een arbeidsovereenkomst met de zeewerkgever hebben aangegaan.
2. De kapitein vertegenwoordigt de zeewerkgever in de uitvoering van de arbeidsovereenkomsten met de schepelingen, die in dienst zijn aan boord van het door hem gevoerde schip.

Artikel 491

Op de arbeidsovereenkomst tussen de zeewerkgever en de schepeling zijn de bepalingen van het Burgerlijk Wetboek van de Nederlandse Antillen met uitzondering evenwel van die van de zevende Titel van het derde Boek, van toepassing, voor zover daarvan bij algemene verordening niet is afgeweken.

Artikel 492

1. De arbeidsovereenkomst tussen de zeewerkgever en de schepeling moet, op straffe van nietigheid, schriftelijk worden aangegaan.
2. De kosten van de akte en andere bijkomende kosten zijn ten laste van de zeewerkgever.

Artikel 493

De overeenkomst moet worden aangegaan hetzij voor een bepaalde tijd, hetzij voor één of meer reizen (bij de reis), hetzij voor onbepaalde tijd of tot wederopzegging.

Artikel 494

Indien de duur van een dienstbetrekking noch bij overeenkomst of reglement, noch bij wettelijk voorschrift, noch ook door het gebruik, is aangegeven, wordt zij geacht voor onbepaalde tijd te zijn aangegaan.

Artikel 495

1. Indien partijen de dienstbetrekking na het verstrijken van de tijd, waarvoor zij is aangegaan, zonder tegenspraak voortzetten, wordt die overeenkomst geacht voor dezelfde tijd op de vroegere voorwaarden wederom te zijn aangegaan.
2. Hetzelfde geldt, indien de bedongen opzegging achterwege blijft en partijen de gevolgen daarvan niet opzettelijk hebben geregeld.

Artikel 496

De overeenkomst moet, behalve hetgeen elders bij algemene verordening daartoe is voorgeschreven, behelzen:

- 1°. de naam en de voornamen van de schepeling, de dag van zijn geboorte of zijn leeftijd, en zijn geboorteplaats;
- 2°. de plaats en de dag van het sluiten van de overeenkomst;
- 3°. de aanduiding van het schip of de schepen, waarop de schepeling zich verbindt dienst te doen;
- 4°. de te ondernemen reis of reizen, indien deze reeds vaststaan;
- 5°. de hoedanigheid, waarin de schepeling in dienst zal treden;
- 6°. indien mogelijk, de plaats waar en de dag waarop de dienst aan boord aanvangt;
- 7°. het bepaalde bij artikel 515 nopens het recht op vrije dagen;
- 8°. de beëindiging van de dienstbetrekking, namelijk:
 - a indien de overeenkomst voor een bepaalde tijd wordt aangegaan, de dag waarop de dienstbetrekking eindigt, met vermelding van de inhoud van artikel 532;
 - b indien de overeenkomst bij de reis wordt aangegaan, de haven overeengekomen voor de beëindiging van de dienstbetrekking, met vermelding van de inhoud van artikel 533, tweede lid, alsmede, indien de haven een Nederlands-Antilliaanse haven is, van het eerste of van het tweede lid van artikel 534, naar gelang de haven al of niet met name is genoemd;
 - c indien de overeenkomst voor onbepaalde tijd wordt aangegaan, de inhoud van artikel 535, eerste lid.

Artikel 497

1. Voor zover de namen, de plaats of de dag van geboorte van de schepeling niet bekend zijn, wordt dit in de overeenkomst vermeld.

2. De aanduiding in de overeenkomst van het schip of de schepen, waarop de schepeling zich verbindt dienst te doen, kan ook geschieden door te bepalen, dat hij dienst zal doen op een of meer door de zeewerkgever aangewezen schepen, behorende tot die, welke de zeewerkgever voor de vaart ter zee gebruikt.

3. Indien partijen van het bepaalde bij de artikelen 515, 532, 533, tweede lid, 534, eerste of tweede lid, of 535, eerste lid, wensen af te wijken, voor zover wettelijk geoorloofd, wordt in plaats daarvan die afwijkende regeling in de overeenkomst opgenomen.

Artikel 498

1. Een minderjarige is bekwaam als schepeling overeenkomsten aan te gaan, indien hij daartoe door zijn wettelijke vertegenwoordiger, hetzij mondeling, hetzij schriftelijk, is gemachtigd.

2. Een mondelinge machtiging strekt slechts tot het aangaan van een bepaalde overeenkomst. Zij wordt verleend in tegenwoordigheid van de zeewerkgever of van degene, die namens deze handelt. Zij mag niet voorwaardelijk worden verleend.

3. Indien de machtiging schriftelijk is verleend, is de minderjarige verplicht de volmacht ter hand te stellen aan de zeewerkgever, die de minderjarige onverwijld een gewaarmerkt afschrift daarvan doet toekomen en de volmacht bij het einde van de dienstbetrekking aan de minderjarige of diens rechtverkrijgenden teruggeeft.

4. Voor zover zulks niet door het stellen van bepaalde voorwaarden in de machtiging uitdrukkelijk is uitgesloten, staat de minderjarige in alles, wat betrekking heeft op de overeenkomst, door hem ingevolge de verleende machtiging aangegaan, met een meerderjarige gelijk. Echter mag hij niet in rechte verschijnen zonder bijstand van zijn wettelijke vertegenwoordiger, behalve wanneer aan de rechter gebleken is, dat de wettelijke vertegenwoordiger niet bij machte is zich te verklaren.

Artikel 499

Indien een daartoe niet bekwaam minderjarige een overeenkomst heeft aangegaan en dientengevolge gedurende vier weken, zonder verzet van zijn wettelijke vertegenwoordiger, in dienst arbeid heeft verricht, wordt hij geacht door die vertegenwoordiger mondeling tot het aangaan van die overeenkomst gemachtigd te zijn geweest.

Artikel 500

1. Indien in de in artikel 498 genoemde schriftelijke machtiging de voorwaarde is opgenomen, dat het in geld vastgesteld loon, geheel of gedeeltelijk, in stede van aan de minderjarige, aan de wettelijke vertegenwoordiger zelf moet worden voldaan, wordt deze ten opzichte van de voldoening van het loon, of van het gedeelte hetwelk hem moet worden uitgekeerd, als de schepeling aangemerkt.

2. Ook indien een zodanige voorwaarde niet in de machtiging is opgenomen, wordt het aan de minderjarige verschuldigd in geld vastgesteld loon aan de wettelijke vertegenwoordiger voldaan, wanneer deze zich tegen de voldoening aan de minderjarige schriftelijk verzet.

3. In andere gevallen dan die, bedoeld in het eerste en het tweede lid van dit artikel, is de zeewerkgever door betaling aan de minderjarige behoorlijk gekweten.

Artikel 501

Een door de zeewerkgever vastgesteld reglement betreffende de dienst aan boord is voor de schepeling verbindend, mits een in de Nederlandse taal en op de Benedenwindse en op de Bovenwindse eilanden bovendien onderscheidenlijk in het Papiaments en in de Engelse taal gesteld exemplaar daarvan in een mede voor hem bestemd dagverblijf der schepelingen is en blijft opgehangen en behoorlijk leesbaar is, en voor zover de inhoud niet in strijd is met de door hem aangegane arbeidsovereenkomst.

Artikel 502

Een verklaring van de schepeling, waarbij hij zich verbindt zich met elk in de toekomst vastgesteld reglement of met elke toekomstige wijziging van een bestaand reglement te verenigen, is nietig.

Artikel 503

Nietig is een beding waarbij de schepeling wordt beperkt in zijn vrijheid om na het einde van de dienstbetrekking arbeid te verrichten.

Artikel 504

Van het ogenblik waarop volgens de arbeidsovereenkomst de dienstbetrekking aanvangt is de schepeling verplicht zich te houden ter beschikking van de zeewerkgever om gemonsterd te

worden op een in de overeenkomst aangeduid schip. Is omtrent de aanvang van de dienstbetrekking niets bepaald, dan wordt die voor de toepassing van dit voorschrift geacht samen te vallen met het sluiten van de overeenkomst.

Artikel 505

De schepeling wordt geacht in dienst te zijn aan boord van een schip van de daarvoor in de monsterrol aangewezen dag of, bij gebreke daarvan, van de dag, waarop de monsterrol is opgemaakt, tot en met de dag, waarop hij van zijn werkzaamheden aan boord wordt ontheven of bij deze neerlegt.

Artikel 506

1. Schepelingen-dienst mogen niet verrichten:

1°. zij die niet met de zeewerkgever een arbeidsovereenkomst hebben aangegaan;
2°. zij, die, hoewel zij met de zeewerkgever een arbeidsovereenkomst hebben aangegaan, niet in de monsterrol zijn genoemd.

2. Het onder 2°. bedoeld verbod geldt niet voor opstappers, mits zij in de eerste haven, welke het schip aandoet, op de monsterrol worden gebracht.

Artikel 507

1. De zeewerkgever is verplicht te zorgen voor behoorlijke voeding en voor behoorlijk dag- en nachtverblijf van de schepelingen aan boord.

2. In geen geval mag de zeewerkgever de voeding of de levering van de daarvoor benodigde eet- en drinkwaren bij wijze van aanbesteding opdragen aan de kapitein of aan een schepeling.

Artikel 508

De schepeling heeft voor iedere dag, waarop hem de verschuldigde voeding niet of niet ten volle wordt verstrekt, recht op een vergoeding, waarvan het bedrag bij de arbeidsovereenkomst of, bij stilzwijgen van deze, door het gebruik of de billijkheid wordt bepaald.

Artikel 509

1. Ten verzoeke van een derde van de schepelingen heeft buiten de Nederlandse Antillen een onderzoek plaats naar de deugdelijkheid en voldoende hoeveelheid van de eet- en drinkwaren. Het onderzoek wordt door de Nederlandse consulaire ambtenaar of bij gebreke van deze, en in Nederland of Aruba door het bevoegde gezag ingesteld.

2. De kapitein is verplicht onbruikbare eet- en drinkwaren, op last van deze autoriteiten, tegen bruikbare te verwisselen en het nodige zich aan te schaffen.

Artikel 510

1. Een gelijk deel van de schepelingen is bevoegd om bij dezelfde autoriteiten buiten de Nederlandse Antillen over onvoldoende ligging of ruimte, na de afreis ontstaan, te klagen; ook hiernaar wordt een onderzoek ingesteld.

2. De kapitein is op last van de autoriteiten verplicht in het gebrekkige te voorzien.

3. De kapitein, die aan de hem, overeenkomstig dit en het vorige artikel, gegeven bevelen niet heeft voldaan, wordt geacht zich jegens de schepelingen te hebben misdragen.

Artikel 511

1. De schepeling mag noch sterke drank noch wapens aan boord brengen of hebben zonder toestemming van de kapitein.

2. De kapitein is bevoegd om hetgeen hij in strijd met deze bepaling aan boord aantreft, in beslag te nemen en, voor zover zulks niet met de ter zake en ter plaatse bestaande wettelijke voorschriften in strijd is, te vernietigen of ten bate van één of meer door de Gouverneur aangewezen instellingen ten behoeve van zeelieden te verkopen.

3. Dezelfde bevoegdheid heeft de kapitein ten aanzien van smokkelwaren, contrabande en opium of andere verdovende middelen, welke de schepeling aan boord brengt of heeft.

Artikel 512

1. De overeenkomst moet, op straffe van nietigheid, het bedrag van het in geld uit te betalen loon bevatten dan wel aangeven hoe het zal worden bepaald. De bepaling mag niet aan het goedvinden van een der partijen worden overgelaten.

2. Bij de toepassing van het bepaalde in de artikelen 516 eerste lid, 524 eerste lid, 526 derde lid, 531, 534 derde lid, 539 en 541 wordt loon, vastgesteld bij de reis, geacht te zijn vastgesteld voor een tijdruimte gelijk aan de gemiddelde duur van de reis.

Artikel 513

1. Ongeoorloofd en nietig is elk beding tussen de zeewerkgever en een schepeling, waarbij deze zich verbindt, het loon of zijn overige inkomsten of een gedeelte daarvan op een bepaalde wijze te besteden, of zich zijn benodigdheden op een bepaalde plaats of bij een bepaalde persoon aan te schaffen.

2. Van deze bepaling zijn uitgezonderd;

1° het beding, waarbij de schepeling deel neemt in enig aan wettelijke voorschriften voldoende fonds;

2° ten aanzien van minderjarige schepelingen het beding, dat de zeewerkgever een gedeelte van het gedurende de minderjarigheid verdiende loon ten name van de schepeling plaats in de Postspaarbank of in een aan wettelijke voorschriften voldoende spaarfonds, met bepaling, dat de schepeling het eerst mag opvorderen, nadat hij meerderjarig is geworden of nadat de rechter in eerste aanleg op het eiland, waar de minderjarige werkelijk verblijf houdt, op verzoek van diens wettelijke vertegenwoordiger en na verhoor of behoorlijke oproeping van de minderjarige en van de zeewerkgever tot de uitbetaling machtiging heeft verleend.

Artikel 514

1. Bestaat het loon voor het geheel of voor een gedeelte in een bedrag, dat afhankelijk is gesteld van enig gegeven, dat uit de boekhouding van de zeewerkgever moet kunnen blijken, dan heeft de schepeling het recht van de zeewerkgever mededeling te verlangen van zodanige bewijsstukken, als voor hem nodig zijn om tot de kennis van dat gegeven te geraken.

2. Bij schriftelijk aangegane overeenkomst of bij reglement mag worden bepaald, dat mededeling van de genoemde bewijsstukken, in plaats van aan iedere schepeling afzonderlijk zal geschieden aan een bepaald aantal schepelingen in dienst van de zeewerkgever of aan een of meer deskundigen inzake boekhouding, allen door de schepelingen bij schriftelijke keuze aangewezen.

3. De mededeling van de bewijsstukken door of vanwege de zeewerkgever geschiedt desverlangd onder uitdrukkelijke verplichting van geheimhouding door de schepeling en degene, die hem overeenkomstig het voorgaande lid vervangt; deze mag echter niet tot geheimhouding tegenover de schepeling worden verplicht.

4. De verplichting tot geheimhouding is voor zover nodig opgeheven, indien de opgave in rechte wordt betwist.

5. Voor zover het gegeven, in het eerste lid bedoeld, betreft de winst, in de onderneming van de zeewerkgever of in een deel daarvan behaald, mag van de bepalingen van het eerste lid bij schriftelijk aangegane overeenkomst of bij reglement, ook op andere wijze dan in het tweede lid omschreven, worden afgeweken.

Artikel 515

De schepeling heeft voor ieder jaar, dat hij zonder onderbreking in dienst is van de wederpartij, recht op ten minste zeven of tweemaal vijf achtereenvolgende vrije dagen met behoud van loon, tenzij de arbeidsovereenkomst is aangegaan bij de reis. Deze vrije dagen moeten zó worden gegeven, dat de schepeling telkens na afloop van twee jaren of, indien de dienstbetrekking korter duurt, bij het eindigen van die betrekking alle dagen heeft genoten, waarop hij recht heeft. De schepeling, die in de Nederlandse Antillen thuis behoort, worden, indien hij zulks verlangt, de vrije dagen in de Nederlandse Antillen gegeven.

Artikel 516

1. De schepeling die in het buitenland ziek wordt, heeft, zolang hij niet is hersteld, ook wanneer de dienstbetrekking eerder eindigt, recht op tegemoetkoming bestaande uit:

a. behoorlijke geneeskundige behandeling en verpleging, vervoer in verband met de ziekte, genees- en verbandmiddelen, (1) indien hij in het buitenland wordt achtergelaten, tot zijn herstel of, indien hij eerder hier te lande terugkeert, tot ten hoogste tien weken na zijn terugkeer, doch in geen geval gedurende meer dan zesentwintig weken, (2) indien hij aan boord van het schip blijft, tot ten hoogste tien weken na zijn terugkomst daarmede hier te lande;

b. een uitkering in geld, ziekingeld genaamd, welke wordt genoten gedurende ten hoogste twaalf weken en welke bedraagt 50% van het naar tijdruimte in geld vastgesteld loon, dat de schepeling genoot toen hij ziek werd. Deze termijn van twaalf weken gaat in (1) indien de schepeling ziek wordt, terwijl hij niet aan boord van een schip is, op de dag, waarop hij ziek wordt, (2) indien hij ziek wordt, terwijl hij aan boord van een schip is, op de dag, waarop hij aan de wal ter verpleging wordt achtergelaten of waarop hij, nog niet hersteld, met het schip terugkomt.

2. Zolang hij aan boord is, blijft hij in het genot van het volle loon.

3. Wordt de schepeling in het buitenland ter verpleging achtergelaten, dan heeft hij bovendien recht op vrij vervoer tot een haven in de Nederlandse Antillen te zijner keuze. Onder het vrij vervoer zijn begrepen de kosten van onderhoud en nachtverblijf gedurende de reis.
4. Indien de ziekte een gevolg is van opzet of grove schuld, wordt het ziekingeld verbeurd of verminderd, ter beoordeling van de rechter in eerste aanleg binnen wiens gebied de zetel van het scheepsbedrijf is gevestigd.
5. De schepeling, die in het buitenland door een ongeval als bedoeld in de Ongevallenregeling 1936 wordt getroffen, heeft hetzelfde recht op geneeskundige behandeling en verpleging en op vrij vervoer als de schepeling die in het buitenland ziek wordt.
6. Voor de toepassing van dit artikel wordt:
 - a. met ziekte gelijkgesteld een ongeval als bedoeld in artikel 4, eerste lid van de Ziekteregeling 1936;
 - b. de schepeling geacht mede in het buitenland te zijn, indien hij aan boord is van een vertrekkend schip, dat zich bevindt binnen de territoriale wateren van de Nederlandse Antillen, terwijl hij niet hier te lande ter verpleging wordt achtergelaten.

Artikel 517

Indien de schepeling buiten de Nederlandse Antillen overlijdt terwijl hij in dienst is aan boord van een schip, wordt het lijk begraven of overboord gezet op kosten van de zeewerkgever.

Artikel 518

1. Gedurende de tijd, dat de schepeling in dienst is aan boord van een schip, is hij verplicht de bevelen van de kapitein met stiptheid op te volgen.
2. Indien hij meent, dat deze bevelen onrechtmatig zijn, is hij bevoegd om in de eerste haven, die het schip aandoet de tussenkomst in te roepen op het eiland Curaçao van de scheepvaartinspectie, op de overige eilanden van de betrokken gezaghebber of administrateur, in Nederland of Aruba van het bevoegde gezag en buiten het Koninkrijk, indien dit redelijkerwijze zonder oponthoud van het schip kan geschieden, van de Nederlandse diplomatieke of bezoldigde consulaire ambtenaar, die het eerst te bereiken is.

Artikel 519

1. De kapitein is verplicht de arbeid van de schepeling te regelen in overeenstemming met de daaromtrent bij algemene verordening en, binnen de grenzen der algemene verordeningen, bij de arbeidsovereenkomst gestelde bepalingen.
2. Op zondag behoort de arbeid in ieder geval beperkt te blijven tot het noodzakelijke.

Artikel 520

1. De schepeling is verplicht het hem door de kapitein opgedragen werk te verrichten, doch heeft recht op een bijslag op het loon voor de tijd, gedurende welke hij langer dan de bij algemene verordening of bij arbeidsovereenkomst bepaalde normale arbeidsduur werk verricht, tenzij de kapitein het werk noodzakelijk acht tot behoud van het schip, de opvarenden of de zaken aan boord. Het bedrag van die bijslag wordt bepaald door de arbeidsovereenkomst of, bij haar stilzwijgen, door het gebruik of de billijkheid.
2. De kapitein doet van ieder geval van overwerk aantekening houden in een daartoe bestemd register. Elke aantekening wordt door de daarbij betrokken schepeling mede-ondertekend.
3. Het recht, betaling van de bijslag te vorderen, vervalt door verloop van één maand na het eindigen van de dienst aan boord in een Nederlands-Antilliaanse haven en van zes maanden na het eindigen van de dienst aan boord buiten de Nederlandse Antillen.
4. Op de scheepsofficier, tevens hoofd van dienst, de geneeskundige en de marconist zijn de bepalingen van dit artikel niet van toepassing.

Artikel 521

Indien aan de schepeling andere werkzaamheden worden opgedragen dan hij heeft te verrichten overeenkomstig de hoedanigheid, waarin hij volgens de arbeidsovereenkomst aan boord dienst doet, en deze werkzaamheden volgens overeenkomst of gebruik hoger worden beloond, heeft hij eventueel aanspraak op het daarmee overeenkomend hoger loon.

Artikel 522

1. Zonder toestemming van de kapitein mag de schepeling het schip niet verlaten.
2. Weigert de kapitein toestemming, dan is hij verplicht de reden voor zijn weigering in het dagboek te vermelden en aan de schepeling, op diens verlangen, deze weigering binnen twaalf uur schriftelijk te bevestigen.

Artikel 523

De kapitein heeft disciplinair gezag over de schepeling. Hij is bevoegd om tot handhaving van dit gezag de redelijkerwijze nodige maatregelen te nemen.

Artikel 524

1. De kapitein is bevoegd om aan de schepeling in geval van verwijdering van boord zonder zijn toestemming, van niet tijdig terugkeren aan boord, van dienstweigering, van gebrekkige dienstvervulling, van onbehoorlijk optreden tegen een lid van de bemanning of een van de andere opvarenden en van ordeverstoring, een boete op te leggen ten bedrage van het naar tijdruimte in geld vastgestelde loon over ten hoogste tien dagen; echter mag de boete niet meer bedragen dan een derde van dat loon voor de gehele duur van de reis. In een tijdverloop van tien dagen mag aan dezelfde schepeling in totaal niet meer aan boeten worden opgelegd dan de genoemde hoogste bedragen.
2. De oplegging van de boete mag voorwaardelijk geschieden.
3. Indien de kapitein wegens een dringende reden als bedoeld in artikel 536 de dienstbetrekking doet eindigen, mag hij te dier zake niet tevens een disciplinaire straf opleggen.
4. De bestemming van de boeten moet in de arbeidsovereenkomst worden aangegeven. De boete mag noch aan de zeewerkgever noch aan de kapitein ten goede komen.

Artikel 525

1. Alvorens boete op te leggen is de kapitein verplicht de betrokkene en de getuigen te horen in het bijzijn, zo mogelijk, van ten minste twee schepelingen van gelijke of hogere rang, overeenkomstig de monsterrol daartoe aangewezen. Het proces-verbaal van dit verhoor moet door allen, die daarbij tegenwoordig zijn geweest, worden ondertekend. Van weigering om te ondertekenen wordt daarin melding gemaakt.
2. Boete mag niet vroeger worden opgelegd dan twaalf uren en niet later dan een week, nadat het feit heeft plaats gehad, tenzij bijzondere omstandigheden afwijking noodzakelijk maken.
3. Elke boete moet onverwijld worden ingeschreven in een daartoe bestemd register, met vermelding van het feit, dat tot de oplegging aanleiding heeft gegeven, en van de dag waarop het heeft plaats gehad, alsmede van de dag waarop de boete is opgelegd. Iedere inschrijving moet worden ondertekend door de kapitein en de in het eerste lid bedoelde schepelingen.
4. Een niet in het register ingeschreven boete wordt geacht ten onrechte te zijn opgelegd.
5. De schepeling is bevoegd om van de oplegging van boete in beroep te komen bij de rechter in eerste aanleg, binnen wiens rechtsgebied het schip is aangekomen of de monsterrol is opgemaakt. Het derde lid van artikel 520 vindt overeenkomstige toepassing.

Artikel 526

1. Gedurende de tijd, dat de schepeling in dienst van de zeewerkgever aan boord van een schip of buiten de Nederlandse Antillen verblijft, heeft zijn niet van tafel en bed gescheiden echtgenote recht op uitbetaling, op de voet als in de volgende leden bepaald, van ten hoogste het twee derde gedeelte van het in geld vastgesteld loon, tot onderhoud van haar en haar kinderen, die niet in staat zijn in hun onderhoud te voorzien.
2. De uitbetaling door de zeewerkgever geschiedt aan de echtgenote tegen overlegging van een met het oog op de laatste monsterring afgegeven verklaring van haar man of beschikking van de rechter in eerste aanleg van haar woonplaats en wel voor het in die verklaring of die beschikking genoemde gedeelte van het aan de schepeling verschuldigde loon. Wanneer een onmiddellijke voorziening wordt vereist, bepaalt de rechter in eerste aanleg aanstonds het gedeelte van het loon van de schepeling, op welks uitbetaling de echtgenote voorlopig recht heeft tot onderhoud van haar en de in het eerste lid bedoelde kinderen. Deze beschikking behoudt tegenover de zeewerkgever haar kracht gedurende een maand na de dag van haar dagtekening, voor zoveel hem niet vóór de afloop van die termijn de eindbeschikking van de rechter in eerste aanleg is overlegd.
3. Het gedeelte van het loon, op welks uitbetaling de echtgenote recht heeft, wordt haar uitgekeerd op de tijdstippen voor de uitbetaling bepaald door de arbeidsovereenkomst of, bij stilzwijgen van deze, door het gebruik of de billijkheid, met dien verstaande, dat, indien het loon naar tijdruimte is vastgesteld, de hierbedoelde uitbetaling uiterlijk telkens na een maand geschiedt.

Artikel 527

1. De uitbetaling van het in geld vastgesteld deel van het in dienst aan boord van een schip verdiend loon moet geschieden in de munt, waarin het bij de arbeidsovereenkomst is uitgedrukt, of in de munt, gangbaar ter plaatse van de uitbetaling. De koers waartegen in het laatste geval de herleiding is geschied moet de schepeling schriftelijk worden medegedeeld.

2. Onverminderd het bepaalde in artikel 546, is de schepeling, indien hij meent, dat de hem medegedeelde koers niet juist is, bevoegd om zich na afloop van de reis deswege te wenden tot de rechter in eerste aanleg, binnen wiens rechtsgebied het schip is aangekomen of de monsterrol is opgemaakt.

Artikel 528

1. Behoudens het bepaalde in artikel 526 heeft de schepeling recht op uitbetaling van het in dienst aan boord van een schip verdiend loon:

1°. indien het naar tijdruimte is vastgesteld, in iedere haven, welke het schip gedurende de reis aandoet, mits ten minste zeven dagen verlopen zijn sedert de laatste uitbetaling;

2°. indien het niet naar tijdruimte is vastgesteld, op de tijdstippen voor de uitbetaling bepaald door de arbeidsovereenkomst of, bij haar stilzwijgen, door het gebruik of de billijkheid.

2. Zolang de reis niet is geëindigd, is de zeewerkgever niet verplicht in het geheel meer dan vijf zesde gedeelte van het loon uit te betalen.

3. De uitbetaling van het in het eerste lid onder 1°. bedoeld loon geschiedt uiterlijk op de dag volgende op die van de aankomst, de in artikel 451 bedoelde dagen niet medegerekend, doch in ieder geval vóór het vertrek uit de haven.

Artikel 529

De schepeling mag zijn recht op het in geld vastgesteld deel van zijn in dienst aan boord van een schip verdiend loon, voor zover dit te zijner beschikking is, alleen afstaan, in pand geven daaronder begrepen, ten behoeve van zijn echtgenote voor ten hoogste één derde, van zijn kinderen, de verzorgers van zijn kinderen en zijn ouders voor ten hoogste de helft, en van andere bloedverwanten tot de vierde graad en van aanverwanten tot dezelfde graad voor ten hoogste één derde; alles met dien verstaande, dat het bedrag van hetgeen hij afstaat, gevoegd bij het ingevolge artikel 526 aan de echtgenote uit te betalen bedrag, twee derde gedeelte van het gehele in geld vastgesteld loon niet mag overtreffen.

Artikel 530

1. De boeten en de schadeloosstelling, bedoeld in de artikel 524 en 539, zijn bevoorrecht op het in geld vastgestelde deel van het loon van de schepeling, hetwelk tot het bedrag daarvan mag worden ingehouden.

2. Boete en schadeloosstelling komen in de eerste plaats ten laste van het deel van het loon, dat aan de schepeling persoonlijk moet worden uitbetaald.

Artikel 531

1. De dienstbetrekking eindigt door de dood van de schepeling.

2. Indien de schepeling overlijdt in dienst aan boord van een schip, wordt het naar tijdruimte in geld vastgestelde deel van het loon uitbetaald tot het einde van de maand, waarin het overlijden heeft plaats gehad, doch niet langer dan tot de dag, waarop de dienst aan boord van het schip volgens de overeenkomst zou zijn geëindigd.

Artikel 532

Indien de dienstbetrekking is aangegaan voor een bepaalde tijd en deze verstrijkt terwijl het schip, waarop de schepeling in dienst is, zich op reis bevindt, eindigt de dienstbetrekking in de eerste haven, welke het schip daarna aandoet.

Artikel 533

1. De dienstbetrekking, aangegaan bij de reis, eindigt als de reis of de reizen, waarvoor zij is aangegaan, is of zijn afgelopen.

2. Evenwel is de schepeling bevoegd om, na verloop van anderhalf jaar, de dienstbetrekking zonder schadeloosstelling door opzegging te doen eindigen in iedere haven, welke het schip daarna aandoet. Bij de opzegging moet hij de termijn in acht nemen, welke redelijkerwijze nodig is voor zijn vervanging in die haven.

Artikel 534

1. Indien is overeengekomen, dat de dienstbetrekking zal eindigen bij terugkomst van het schip in een met name genoemde Nederlands-Antilliaanse haven, is de zeewerkgever bevoegd haar te doen eindigen in een haven, van waaruit de genoemde Nederlands-Antilliaanse haven, anders dan met een luchtvaartuig, binnen vierentwintig uur kan worden bereikt.

2. Is de Nederlands-Antilliaanse haven, waarop het schip zal terugkomen, niet met name genoemd, dan is de zeewerkgever bevoegd de dienstbetrekking te doen eindigen in een haven

buiten de Nederlandse Antillen, van waaruit het eiland waar de overeenkomst is aangegaan op de in het eerste lid bedoelde wijze kan worden bereikt.

3. Behalve de reiskosten heeft de zeewerkgever de schepeling voor de dagen na de beëindiging van de dienstbetrekking tot de dag, volgende op die, waarop deze ter plaatse had kunnen aankomen, loon te betalen op de voet van het in de arbeidsovereenkomst naar tijdruimte in geld vastgestelde deel van het loon, alsmede de kosten van onderhoud en zo nodig van nachtverblijf.

Artikel 535

1. De dienstbetrekking, aangegaan voor onbepaalde tijd, mag ieder der partijen gedurende de tijd, dat de schepeling in dienst is aan boord van een schip door opzegging, met inachtneming van de daarvoor gestelde termijn, doen eindigen in iedere haven, waar het schip laadt of lost. Tenzij een langere termijn van opzegging is overeengekomen, bedraagt deze vierentwintig uren. De opzegging geschiedt schriftelijk.

2. De opzeggingstermijn mag voor de zeewerkgever niet korter worden gesteld dan voor de schepeling.

3. Dit artikel is mede van toepassing indien, bij een dienstbetrekking voor een bepaalde tijd of voor een of meer reizen aangegaan, de zeewerkgever overlijdt gedurende de tijd, dat de schepeling in dienst is aan boord van een schip en hetzij de erfgenamen van de reder hetzij de schepeling de dienstbetrekking willen doen eindigen als ware zij aangegaan voor onbepaalde tijd.

Artikel 536

1. Ieder der partijen is bevoegd om de dienstbetrekking zonder opzegging of zonder inachtneming van de voor opzegging geldende bepalingen en zonder schadeloosstelling te doen eindigen om een dringende, aan de wederpartij onverwijld medegedeelde, reden.

2. Gedurende een reis van het schip, waarop de schepeling in dienst is, is een der partijen bevoegd om de dienstbetrekking om een dringende reden als bedoeld in het eerste lid, alleen te doen eindigen tegen het tijdstip, op hetwelk het schip zich in een haven bevindt.

Artikel 537

1. Voor de zeewerkgever worden als dringende redenen in de zin van het voorgaande artikel beschouwd de volgende daden, eigenschappen of gedragingen van schepeling, welke ten gevolge hebben, dat van de zeewerkgever redelijkerwijze niet mag gevergd worden de dienstbetrekking te laten voortduren, te weten:

1°. indien de schepeling bij de afsluiting van de overeenkomst de zeewerkgever heeft misleid door het vertonen van valse of vervalste getuigschriften, of deze opzettelijk valse inlichtingen heeft gegeven, omtrent de wijze waarop zijn vorige dienstbetrekking is geëindigd;

2°. indien hij, in ernstige mate, de bekwaamheid of geschiktheid blijkt te missen tot de arbeid, waarvoor hij zich heeft verbonden;

3°. indien hij zich ondanks waarschuwing overgeeft aan dronkenschap of ander liederlijk gedrag;

4°. indien hij zich schuldig maakt aan diefstal, verduistering, bedrog of andere misdrijven, waardoor hij het vertrouwen van de zeewerkgever onwaardig wordt;

5°. indien hij opzettelijk, of ondanks waarschuwing roekeloos, zichzelf of anderen aan ernstig gevaar blootstelt of de eigendom van de zeewerkgever beschadigt of aan ernstig gevaar blootstelt;

6°. indien hij hardnekkig weigert te voldoen aan redelijke bevelen of opdrachten, hem door of namens de zeewerkgever verstrekt;

7°. indien hij op andere wijze grovelijk de plichten veronachtzaamt, welke de arbeidsovereenkomst hem oplegt;

8°. indien hij door opzet of roekeloosheid buiten staat geraakt de bedongen arbeid te verrichten;

9°. indien hij de kapitein of een opvarende van het schip mishandelt, grovelijk beledigt of op ernstige wijze bedreigt of hem verleidt of tracht te verleiden tot handelingen strijdig met een algemene verordening of met de goede zeden;

10°. indien hij, na de aanvang van de dienstbetrekking, zich niet op de door de zeewerkgever aangegeven tijd doet monstereen of zich na de monsterring aan boord van het schip aanmeldt;

11°. indien de schepeling hetzij tijdelijk, hetzij voorgoed de bevoegdheid wordt ontnomen, op een schip dienst te doen in de hoedanigheid, waarin hij zich heeft verbonden dienst te doen;

12°. indien de schepeling, buiten weten van de zeewerkgever of de kapitein, sterke drank, wapens, smokkelwaren, contrabande, opium of andere verdoovende middelen aan boord heeft gebracht of daar onder zijn berusting heeft.

2. Bedingen, waardoor aan de zeewerkgever de beslissing zou worden overgelaten, of er een dringende reden aanwezig is, zijn nietig.

Artikel 538

1. Voor de schepeling worden als dringende redenen in de zin van artikel 536 beschouwd de volgende omstandigheden, welke ten gevolge hebben, dat van de schepeling redelijkerwijze niet mag geveerd worden de dienstbetrekking te laten voortduren, te weten:

1°. indien de zeewerkgever de schepeling, diens familieleden of huisgenoten mishandelt, grovelijk beledigt of op ernstige wijze bedreigt, of gedooft, dat dergelijke handelingen door een van zijn huisgenoten of ondergeschikten worden gepleegd;

2°. indien de zeewerkgever de schepeling, diens familieleden of huisgenoten verleidt of tracht te verleiden tot handelingen, strijdig met een algemene verordening of met de goede zeden, of gedooft dat dergelijke verleiding of poging tot verleiding door een van zijn huisgenoten of ondergeschikten worden gepleegd;

3°. indien het loon niet op de bepaalde tijd wordt voldaan;

4°. indien de schepeling door ziekte of andere oorzaken zonder zijn toedoen buiten staat geraakt de bedongen arbeid te verrichten;

5°. indien de zeewerkgever de schepeling orders geeft welke in strijd zijn met de arbeidsovereenkomst of met verplichtingen, welke een algemene verordening de schepeling oplegt;

6°. indien de zeewerkgever het schip bestemt naar een haven van een land, dat in een zee-oorlog is gewikkeld, of naar een haven welke is geblokkeerd, tenzij de arbeidsovereenkomst dit uitdrukkelijk voorziet en is gesloten na het uitbreken van de oorlog of na het afkondigen van de blokkade;

7°. indien in het geval van artikel 466 de reder orders geeft te vertrekken naar een vijandelijke haven;

8°. indien de zeewerkgever het schip gebruikt of laat gebruiken voor slavenhandel, zeeroof, strafbare kaapvaart of het vervoer van goederen waarvan de invoer verboden is in het land van bestemming;

9°. indien de zeewerkgever het schip bestemt voor vervoer van contrabande, tenzij de arbeidsovereenkomst dit duidelijk voorziet en is gesloten na het uitbreken van de oorlog;

10°. indien voor hem aan boord gevaar voor mishandeling van de zijde van de kapitein of van een opvarende dreigt;

11°. indien het logies aan boord in een toestand verkeert, welke schadelijk is voor de gezondheid der bemanning;

12°. indien hem de voeding, waarop hij recht heeft, niet of niet in deugdelijke toestand wordt verstrekt, of indien de zeewerkgever handelt in strijd met het bepaalde bij het tweede lid van artikel 507.

13°. indien het schip het recht verliest om krachtens het Curaçaosch Zeebrievenbesluit 1933 de Nederlandse vlag te voeren;

14°. indien de arbeidsovereenkomst is aangegaan voor één of meer bepaalde reizen en de reder het schip andere reizen laat maken.

2. Bedingen waardoor aan de schepelingen de beslissing zou worden overgelaten, of er een dringende reden aanwezig is, zijn nietig.

Artikel 539

1. Indien een voor bepaalde tijd aangegane dienstbetrekking gedurende een reis van het schip wordt beëindigd zonder inachtneming van het daaromtrent bepaalde bij de arbeidsovereenkomst of bij algemene verordening, is een schadeloosstelling verschuldigd, gelijk aan het bedrag van het voor de dienst aan boord van een schip in geld vastgestelde loon voor de tijd, dat de dienstbetrekking volgens de overeenkomst of volgens algemene verordening had behoren voort te duren, doch niet langer dan drie maanden. Hetzelfde geldt wanneer de dienstbetrekking bij de reis is aangegaan.

2. Bij een dienstbetrekking, voor een onbepaalde tijd aangegaan, is de schadeloosstelling ten minste gelijk aan het bedrag van het voor de dienst aan boord van een schip in geld vastgestelde loon voor één maand.

Artikel 540

1. Ieder van de partijen is te allen tijde, ook vóódat de dienstbetrekking is aangevangen, bevoegd zich wegens gewichtige redenen te wenden tot de rechter in eerste aanleg, binnen wiens gebied de plaats van haar werkelijk verblijf gelegen is, of het schip zich bevindt, of in Nederland tot of Aruba het bevoegde gezag of buiten het Koninkrijk tot de eerst bereikte

Nederlandse diplomatieke of bezoldigde consulaire ambtenaar, met het verzoek de overeenkomst ontbonden te verklaren.

2. Als gewichtige redenen worden, behalve de dringende redenen, ook beschouwd veranderingen in de persoonlijke of vermogenstoestand van de verzoeker of van de wederpartij of in de omstandigheden, waaronder de arbeid wordt verricht welke van dien aard zijn, dat de dienstbetrekking billijkheidshalve dadelijk of na korte tijd behoort te eindigen, zomede omstandigheden, na de aanvang van de dienst aan boord aan de verzoeker gebleken of nadien opgekomen, waardoor de voortzetting van de reis, welke het schip maakt, hem aan onvoorzien, groot levensgevaar zou blootstellen.

3. Indien het de schepeling mogelijk is een hogere betrekking te verkrijgen, is hij steeds bevoegd het in het eerste lid bedoelde te doen, mits hij zorgt voor zijn vervanging zonder nieuwe kosten voor de zeewerkgever en te diens genoegen.

4. De rechter willigt het verzoek niet in dan na verhoor of behoorlijke oproeping van de wederpartij.

5. Indien de rechter het verzoek inwilligt, bepaalt hij op welk oogenblik de dienstbetrekking eindigt.

6. Tegen deze beschikking is generlei voorziening toegelaten.

Artikel 541

1. Indien de dienstbetrekking is aangegaan bij de reis en tengevolge van een maatregel van hogerhand of van andere overmacht de reis niet wordt aangevangen of, nadat zij is aangevangen, wordt gestaakt, neemt de dienstbetrekking een einde. De schepeling heeft in het laatstbedoelde geval recht op het naar tijdruimte in geld vastgestelde loon, totdat hij in de Nederlandse Antillen kan zijn teruggekomen of totdat hij eerder werk heeft gevonden. In geval van geschil wordt het bedrag van het loon vastgesteld door de rechter in eerste aanleg, binnen wiens gebied de monsterrol is opgemaakt of de zetel van het scheepsbedrijf is gevestigd.

2. Indien de schepeling zich heeft verbonden om uitsluitend aan boord van een bepaald schip dienst te doen en dit schip vergaat, geldt het in het eerste lid bepaalde, ook al is de dienstbetrekking niet bij de reis aangegaan.

Artikel 542

Voor zover het in geld uitgedrukte deel van het loon is vastgesteld bij de reis, heeft de schepeling recht op een evenredige verhoging van het loon, indien de reis door toedoen van de zeewerkgever, door molest of door verblijf in een noodhaven of een andere soortgelijke reden in het belang van het schip en zaken aan boord wordt verlengd.

Artikel 543

Indien de dienstbetrekking is aangegaan bij de reis en de reis door toedoen van de zeewerkgever niet wordt aangevangen of, nadat zij is aangevangen, wordt gestaakt, neemt de dienstbetrekking een einde. De schepeling heeft alsdan het recht op de schadeloosstelling, bepaald in artikel 539, eerste lid.

Artikel 544

1. Eindigt de dienstbetrekking buiten de Nederlandse Antillen, dan heeft de schepeling recht op vrij vervoer, indien hij Nederlander of Nederlands onderdaan is, tot een haven te zijner keuze in de Nederlandse Antillen, indien hij niet Nederlander of Nederlands onderdaan is, ter keuze van de zeewerkgever, tot de plaats waar de dienst aan boord van het schip is begonnen of tot een haven van het land waar hij thuis behoort, mits de schepeling zijn verlangen daartoe te kennen geeft uiterlijk op de dag volgende op die, waarop de dienstbetrekking eindigt, de in artikel 451 bedoelde dagen niet medegerekend, doch in ieder geval vóór het vertrek van het schip. Echter heeft de schepeling dit recht niet, indien hij de dienstbetrekking onrechtmatig doet eindigen of de zeewerkgever haar doet eindigen om een dringende, aan de schepeling onverwijld medegedeelde reden, of de arbeidsovereenkomst is ontbonden op verzoek van de schepeling, op grond van gewichtige redenen, welke niet tevens zijn dringende redenen in de zin van artikel 538.

2. Onder het vrij vervoer zijn begrepen de kosten van onderhoud en nachtverblijf van het eindigen van de dienstbetrekking af tot de aankomst van de schepeling in de plaats van zijn bestemming.

Artikel 545

De kapitein tekent iedere beëindiging van de dienst aan boord van het schip aan op de monsterrol. Deze aantekening wordt, indien de kapitein of de schepeling zulks verzoekt, door de ambtenaar van aanmonstering voor gezien getekend.

Artikel 546

1. De zeewerkgever is verplicht om bij het einde van de dienst aan boord aan de schepeling een schriftelijke afrekening ter hand te stellen. Indien geschil ontstaat over de afrekening, is de meest gereede partij bevoegd zich te wenden tot de rechter in eerste aanleg, binnen wiens rechtsgebied het schip is aangekomen of de monsterrol is opgemaakt, met het verzoek de afrekening te onderzoeken en vast te stellen.

2. Eindigt de dienst buiten de Nederlandse Antillen, dan mag ieder van de partijen, ter verkrijging van een voorlopige beslissing, zich wenden in Nederland of Aruba tot het bevoegde gezag, en buiten het Koninkrijk, tot de Nederlandse diplomatieke of bezoldigde consulaire ambtenaar, die hij het eerst heeft bereikt.

Artikel 547

Na het eindigen van de reis is de schepeling, wiens dienstbetrekking is afgelopen, niettemin gedurende drie werkdagen gehouden op verlangen van de kapitein mede te werken tot het opmaken van een scheepsverklaring.

Artikel 548

De zeewerkgever verbeurt voor iedere dag, dat hij een officier of een scheepsgezel, gedurende of bij het einde van de dienst aan boord van een schip, zonder wettige redenen, ophoudt in het verkrijgen van het in geld vastgestelde deel van zijn loon, ten behoeve van de officier drie gulden en ten behoeve van de scheepsgezel een gulden vijftig cent.

Artikel 549

1. De zeewerkgever is verplicht om aan de schepeling bij het eindigen van de dienstbetrekking op diens verlangen een getuigschrift uit te reiken.

2. Het getuigschrift moet een juiste opgave bevatten omtrent de aard van de verrichte arbeid en de duur van de dienstbetrekking, alsmede, doch alleen op bijzonder verzoek van degene, aan wie het getuigschrift moet worden uitgereikt, omtrent de wijze, waarop de schepeling aan zijn verplichtingen heeft voldaan en de wijze, waarop de dienstbetrekking geëindigd is; heeft de zeewerkgever de dienstbetrekking echter zonder het aanvoeren van redenen doen eindigen, dan is hij slechts gehouden zulks te vermelden, zonder verplicht te zijn de reden zelf mede te delen; heeft de schepeling de dienstbetrekking onrechtmatig doen eindigen, dan is de zeewerkgever gerechtigd zulks in het getuigschrift te vermelden.

3. De zeewerkgever, die weigert het gevraagde getuigschrift af te geven, die in het getuigschrift tegen beter weten onjuiste mededelingen opneemt, of die het getuigschrift van een kenmerk voorziet, bestemd om aangaande de schepeling enige mededeling te doen, welke niet in de bewoordingen van het getuigschrift is vervat, is zowel jegens de schepeling als jegens derden aansprakelijk voor de daardoor veroorzaakte schade.

4. Elk beding, waardoor deze verplichtingen van de zeewerkgever zouden worden uitgesloten of beperkt, is nietig.

Artikel 550

1. De schepelingen zijn verplicht om aan het behoud van het schip en de zaken aan boord mede te werken. Zij hebben het recht op buitengewone beloning voor de dagen, gedurende welke zij hiertoe werkzaam zijn geweest.

2. In geval van geschil stelt de rechter in eerste aanleg, binnen wiens gebied de werkzaamheden tot behoud hebben plaats gehad, de beloning vast. In Nederland of Aruba geschiedt de vaststelling door het bevoegde gezag en buiten het Koninkrijk door de Nederlandse diplomatieke of bezoldigde consulaire ambtenaar, die het eerst bereikt is.

Artikel 551

1. Indien een schip, dat tot het verrichten van sleepdienst niet is bestemd, aan een ander in open zee aangetroffen schip sleepdienst bewijst onder omstandigheden, welke aanspraak op hulploon uitsluiten, hebben niettemin de schepelingen recht op een aandeel in het sleeploon. De reder is verplicht aan iedere schepeling vóór de uitbetaling desverlangd het bedrag van het sleeploon en de verdeling daarvan schriftelijk mede te delen.

2. In geval van geschil stelt de rechter in eerste aanleg, binnen wiens gebied het schip is aangekomen of de monsterrol is opgemaakt, het aandeel van de schepelingen in het sleeploon naar billijkheid vast.

Artikel 552

1. In geval van verlies van het schip door schipbreuk, is de zeewerkgever verplicht om aan de schepeling zolang deze dientengevolge werkloos is doch ten hoogste gedurende twee maanden een schadeloosstelling te betalen tot een bedrag gelijk aan het bij de arbeidsovereenkomst in geld vastgestelde deel van het loon. Is het loon geheel of voor een deel niet naar tijdruimte vastgesteld, dan is een bedrag verschuldigd gelijk aan het loon, dat volgens het gebruik wegens een reis als die waarop het schip is verloren gegaan, bij vaststelling van het gehele loon naar tijdruimte, wordt betaald. In geval van geschil beslist de rechter in eerste aanleg binnen wiens gebied de monsterrol is opgemaakt of de zetel van het scheepsbedrijf is gevestigd.
2. Voor zover de schepeling krachtens het bepaalde in artikel 541 recht heeft op loon, komt dit loon in mindering van de hierbedoelde schadeloosstelling.
3. De vordering tot schadeloosstelling is bevoorrecht op alle goederen van de zeewerkgever; het voorrecht staat in rang gelijk met dat bedoeld in artikel 288, onder e, van Boek 3 van het Burgerlijk Wetboek.
4. De zeewerkgever, die vermeent, dat een of meer van de schepelingen ten aanzien van de schipbreuk grove schuld treft, is bevoegd om zich te wenden tot de rechter in eerste aanleg met verzoek zijn in het eerste lid bedoelde verplichting tegenover bepaalde schepelingen voor een bij zijn beslissing bepaalde en op dezelfde wijze verlengbare tijd op te schorten, totdat omtrent de oorzaak van de ramp uitspraak is gedaan. De rechter in eerste aanleg mag naar aanleiding van die uitspraak de zeewerkgever voorgoed van zijn verplichting ontheffen.

Artikel 553

1. De zeewerkgever, die verplicht is tot vrij vervoer van de schepelingen naar een haven, heeft het recht om zich van die verplichting te kwijten door hem, mits hij tot werken in staat is, aan boord van een naar die haven bestemd schip een betrekking te verschaffen overeenkomstig die, welke hij in dienst van de reder bekleedde.
2. Geschillen over de uitvoering van deze bepaling beslist in Nederland of Aruba het bevoegde gezag en buiten het Koninkrijk de Nederlandse diplomatieke of bezoldigde consulaire ambtenaar, die het eerst te bereiken is.

Artikel 554

1. Bij overeenkomst mogen partijen niet afwijken van het bepaalde in de artikelen 492, 493, 496, 497, 507, 508, 512, 517-520, 522-527, 529, 540, eerste en tweede lid, 546, 550 en 551, noch ook ten nadele van schepelingen van het bepaalde in de artikelen 501, 515, 516, 521, 528, 531, 533-535, 539, 540, derde lid, 541-544, 548, 552 en 553.
2. Bepalingen in de arbeidsovereenkomst, welke afwijkingen bevatten van de algemene verordeningen betreffende de bevoegdheid van de rechter om kennis te nemen van geschillen betrekkelijk deze overeenkomst, zijn nietig, met uitzondering van die, waarbij partijen zich verbinden om dergelijke geschillen aan de uitspraak van scheidslieden te onderwerpen.

Artikel 555

1. Een beschikking ingevolge de artikelen 516 vierde lid, 525 laatste lid, 540, 546, 550, 551 en 552 geeft de rechter in eerste aanleg niet dan na verhoor, althans na behoorlijke oproeping door de griffier, van partijen. Bij de oproeping van de wederpartij wordt een afschrift van het verzoekschrift gevoegd.
2. In de gevallen van de artikelen 516, vierde lid, 525, vijfde lid, 546, 550, 551 en 552 kan de beschikking worden gegeven in de vorm bij artikel 430 van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering bepaald.

§ 3. Van de monsterrol en het monsterboekje

Artikel 556

1. De monsterrol is een, ten overstaan van de bevoegde ambtenaar opgemaakte, staat van de bemanning van een schip. Zij wordt in tweevoud opgemaakt en vermeldt, onverminderd hetgeen elders is voorgeschreven, de naam van het schip, de met het schip te maken reis of reizen, de namen van de zeewerkgever, van de kapitein en van de schepelingen, de hoedanigheid in welke iedere schepeling aan boord dienst zal doen, wie hunner de rang van officier zullen hebben, en hetgeen partijen daarin verder verlangen op te nemen.
2. Zij wordt door of namens de zeewerkgever, door de kapitein en door de schepelingen ondertekend.
3. Nietig zijn bepalingen in de monsterrol, welke afwijken van de met een schepeling gesloten arbeidsovereenkomst of welke deze aanvullen.

Artikel 557

1. Bij het opmaken van de monsterrol is de rechter verplicht de met de schepelingen gesloten arbeidsovereenkomst aan de ambtenaar van aanmonstering over te leggen.
2. De ambtenaar van aanmonstering vergewist zich, dat de schepelingen de inhoud van de arbeidsovereenkomst hebben begrepen en dat partijen de overeenkomsten hebben ondertekend. Hij neemt daaromtrent een verklaring in de monsterrol op.
3. De ambtenaar voegt gewaarmerkte afschriften van de overeenkomsten als bijlagen bij de monsterrol. Iedere schepeling moet aan boord in de gelegenheid worden gesteld van de hem betreffende overeenkomst inzage te nemen.

Artikel 558

1. De ambtenaren van aanmonstering geven aan ieder, die zich daartoe aanmeldt en aan wie niet reeds eerder een nog geldig monsterboekje is afgegeven, een monsterboekje af.
2. Zij kunnen de afgifte van een monsterboekje weigeren, wanneer hij, die zich daartoe aanmeldt, bij rechterlijk vonnis, in het Koninkrijk of in het buitenland gewezen, onherroepelijk veroordeeld is geworden wegens het door de wetten van het betreffende land strafbaar gestelde, onbevoegd in- of uitvoeren van in die wetten bepaalde verdovende middelen en er sinds de dagtekening van vorenbedoeld vonnis geen vijf jaren verstreken zijn.
3. Het boekje bevat de nodige gegevens omtrent de persoon van de houder.

Artikel 559

1. Onverminderd het bepaalde in het volgende artikel en in andere algemene verordeningen, laat de ambtenaar van aanmonstering alleen hen, die een monsterboekje overleggen, toe om als schepeling een monsterrol te ondertekenen.
2. De ambtenaar van aanmonstering vermeldt in het boekje de ondertekening van de monsterrol en de hoedanigheid, waarin de schepeling dienst zal doen.

Artikel 560

1. De schepeling moet met het monsterboekje overleggen een bewijs van gezondheid, niet langer dan een jaar tevoren afgegeven door een in de Nederlandse Antillen tot de uitoefening van de geneeskunst bevoegde geneeskundige en vaststellende, dat de schepeling niet lichamelijk ongeschikt is tot het verrichten van de werkzaamheden aan boord, waartoe hij zich wenst te verbinden, en dat zijn tegenwoordigheid aan boord geen gevaar voor de gezondheid van de overige opvarenden oplevert.
2. Indien de monsterrol in Nederland of Aruba door de daartoe bevoegde autoriteit wordt opgemaakt, worden de ter plaatse geldende voorschriften gevolgd.

Artikel 561

1. De ambtenaar van aanmonstering stelt na afloop van de monsterring het monsterboekje in handen van de kapitein; deze geeft het de schepeling terug bij het einde van de dienst aan boord van het schip.
2. De kapitein vermeldt in het boekje de datum waarop en de plaats waar de dienst aan boord van het schip is geëindigd. Deze vermelding wordt, indien de kapitein of de schepeling zulks verzoekt, door de ambtenaar van aanmonstering voor gezien getekend.
4. De Commissie van Onderzoek, als bedoeld in artikel 26 bis van de Schepenwet, is bevoegd, op verzoek van de zeewerkgever, de Inspecteur voor de Scheepvaart gehoord, het monsterboekje gedurende de tijd van ten hoogste één jaar in te houden, ingeval de schepeling de overeenkomst onrechtmatig heeft doen eindigen. De schepeling wordt vooraf opgeroepen om te worden gehoord; hij mag ook verschijnen bij een bijzonder gemachtigde of vergezeld van een raadsman.
5. De ambtenaar van aanmonstering kan het monsterboekje gedurende de tijd van ten hoogste drie jaar inhouden, ingeval de schepeling bij rechterlijk vonnis, in het Koninkrijk of in het buitenland gewezen, onherroepelijk veroordeeld is geworden wegens het door de wetten van het betreffende land strafbaar gestelde, onbevoegd in- of uitvoeren van in die wetten bepaalde verdovende middelen en er sinds de dagtekening van vorenbedoeld vonnis geen vijf jaren verstreken zijn.
6. De officier van Justitie verschaft aan de ambtenaar van aanmonstering inlichtingen omtrent de namen der personen die bij rechterlijk vonnis onherroepelijk veroordeeld zijn geworden wegens het onbevoegd in- of uitvoeren van verdovende middelen.
7. De bevoegdheid van de zeewerkgever tot het doen van het verzoek vervalt door verloop van één maand na het eindigen van de arbeidsovereenkomst in een haven van de Nederlandse

Antillen en van zes maanden na het eindigen van die overeenkomst buiten de Nederlandse Antillen.

Artikel 562

Het monsterboekje mag het loon niet noemen en gedragsbeoordelingen niet bevatten.

Artikel 563

1. Indien de schepelingen van mening is, dat de kapitein in zijn monsterboekje onjuiste feiten heeft vermeld, mag hij zich daarover beklagen bij de Commissie van Onderzoek, als bedoeld in artikel 26 bis van de Schepenwet. Deze beslist, de Inspecteur voor de Scheepvaart gehoord, na verhoor of behoorlijke oproeping van de kapitein en brengt de door haar nodig geachte verbetering in het boekje aan.

2. Het laatste lid van artikel 561 vindt overeenkomstige toepassing.

Artikel 564

De ambtenaren van aanmonstering houden een register van de te hunnen overstaan opgemaakte monsterrollen alsmede een register van de door hen afgegeven monsterboekjes.

Artikel 565

De Gouverneur regelt alles wat in verband staat met de monsterrol en het monsterboekje, daaronder begrepen het wegens de bemoeiingen van de ambtenaar van aanmonstering aan 's Lands kas verschuldigde en de inrichting en bijhouding van de in het voorgaande artikel bedoelde registers.

§ 4. Van de schepelingen op ten hoogste vijftig kubieke meters bruto-inhoud metende langs de kusten varende vaartuigen

Artikel 566

1. De bepalingen van de tweede en de derde paragraaf van deze Titel blijven buiten toepassing ten aanzien van schepelingen op ten hoogste vijftig kubieke meters bruto-inhoud metende langs de kusten varende vaartuigen.

2. De verplichtingen en rechten van deze schepelingen worden beoordeeld volgens de bepalingen van het Burgerlijk Wetboek van de Nederlandse Antillen en van andere algemene verordeningen.

ZESDE TITEL

Van het vervoer van goederen

§ 3. Tijdbevraching

Artikel 666

Voor zover niet anders overeengekomen is op de tijdbevraching van een schip dat de Nederlands-Antilliaanse vlag voert, titel 5, afdeling 2, van Boek 8 van het Burgerlijk Wetboek van toepassing, onverschillig waar de bevraching tot stand komt.

§ 4. Reisbevraching

Artikel 719

Voor zover niet anders is overeengekomen zijn de artikelen 378 en 484 tot en met 485 van Boek 8 van het Burgerlijk Wetboek van toepassing indien een reisbevraching in de zin van artikel 373 van dat boek betreft hetzij een schip dat de Nederlands-Antilliaanse vlag voert, hetzij het vervoer van zaken van of naar een Nederlands-Antilliaans haven.

ZEVENDE TITEL

Van het vervoer van personen

§ 1. Algemene bepalingen

Artikel 750

Titel 5, afdeling 3, van Boek 8 van het Burgerlijk Wetboek is van toepassing op het vervoer van personen van Nederlands-Antilliaanse havens. Zij is mede van toepassing op het vervoer naar Nederlands-Antilliaanse havens met dien verstande echter, dat bedingen die volgens deze afdeling nietig zijn, geldig zijn voor zover zij dit zijn volgens de wet van het land waar de inschepping geschied is.

§ 3. Tijdbevrachting

Artikel 763

Voor zover niet anders is overeengekomen is op tijdbevrachting van een schip dat de Nederlands-Antilliaanse vlag voert, titel 5, afdeling 3, van Boek 8 van het Burgerlijk Wetboek van toepassing, onverschillig waar de bevrachting tot stand komt.

TIENDE TITEL

Van verzekering tegen de gevaren van de zee en tegen die van de slavernij

EERSTE AFDELING

Van de vorm en de inhoud van de verzekering

Artikel 813

Behalve de bij art. 325 vermelde vereisten moet de polis uitdrukken:

- 1°. de naam van de kapitein, die van het schip, met vermelding van het soort, en, bij verzekering van het schip, de opgave, of het van vurenhout is, of de verklaring, dat de verzekerde van die omstandigheid onkundig is;
 - 2°. de plaats, waar de goederen zijn ingeladen of moeten ingeladen worden;
 - 3°. de haven, vanwaar het schip heeft moeten vertrekken, of moet vertrekken;
 - 4°. de havens of de reden, waar het moet laden of ontladen;
 - 5°. die, waar het moet inlopen;
 - 6°. de plaats, vanwaar het gevaar voor rekening van de verzekeraar begint te lopen;
 - 7°. de waarde van het verzekerde schip;
- alles behoudens de in deze Titel voorkomende uitzonderingen.

Artikel 814

1. De zeeassurantie heeft in het bijzonder tot onderwerp:
het casco en de kiel van het schip, ledig of geladen, gewapend of niet, alleen of te zamen met andere varende;
het tuig en de takelage;
het oorlogstuig;
mondbehoeften en in het algemeen alles wat het schip, tot het in zee brengen toe, gekost heeft;
de ingeladen goederen;
verwacht wordende winst;
de te verdienen vrachtpenningen;
het gevaar van de slavernij.
2. Bij een verzekering op het schip, zonder verdere aanduiding, wordt daaronder verstaan het casco en de kiel, het tuig, de takelage en het oorlogstuig.

Artikel 815

Verzekering kan gesloten worden op het geheel of op een gedeelte van de voorwerpen, gezamenlijk of afzonderlijk;
in de tijd van vrede of in de tijd van oorlog, vóór of gedurende de reis van het schip;
voor de heen- en terugreis, voor een van beide, voor de gehele reis, of voor een bepaalde tijd;
voor alle zeegevaren;
op goede en kwade tijdingen.

Artikel 816

Indien de verzekerde onkundig is, in welk schip verwacht wordende goederen zullen worden geladen, wordt de vermelding van de kapitein of van het schip niet vereist, mits bij de polis verklaring worde gedaan van des verzekerden onkunde daaromtrent, alsmede opgave van de

dagtekening en de ondertekenaar van de laatste advies- of orderbrief. Het belang van de verzekerde mag op deze wijze slechts voor een bepaalde tijd verzekerd worden.

Artikel 817

1 Indien de verzekerde onkundig is, waarin de goederen, welke aan hem worden toegezonden of geconsigneerd zijn, bestaan, mag hij verzekering op die goederen laten doen onder de algemene benaming van "goederen".

2. Onder zodanige verzekering zijn niet begrepen gemunt goud en zilver, gouden en zilveren staven, juwelen, paarden of kleinoden en krijgsbehoeften.

Artikel 818

Indien de verzekering is gedaan op schepen of goederen, welke, ten tijde van het sluiten van de overeenkomst, reeds behouden ter plaatse van hun bestemming waren aangekomen, of op enig belang, waarvan de schade, tegen welke verzekerd is, reeds op voorgeschreven tijdstip bestond, zijn op die gevallen toepasselijk de bepalingen van de artikelen 336 en 337, indien namelijk bewezen wordt of er vermoeden bestaat, dat de verzekeraar van de behouden aankomst, of de verzekerde of diens lasthebber van het aanwezen der schade, bij het sluiten van de overeenkomst, heeft kennis gedragen.

Artikel 819

1. Het vermoeden, bij artikel 337 vermeld, geldt ten aanzien van de verzekerde niet, indien de verzekering is gesloten op goede of kwade tijding, mits in dat geval in de polis worde vermeld het laatste bericht, hetwelk de verzekerde ten aanzien van het verzekerde voorwerp heeft bekomen, en, bij een verzekering voor rekening van een derde, mits in geval van schade, deugdelijk blijke van de dagtekening van de last, welke de lasthebber tot het sluiten van de verzekering bekomen heeft.

2. Met dat beding mag de verzekering alleen dan worden vernietigd, indien bewezen wordt, dat de verzekerde of diens lasthebber, ten tijde van het sluiten van de overeenkomst, van de geleden schade heeft kennis gedragen.

Artikel 820

Verzekeringen zijn nietig, wanneer zij gesloten zijn:

1°. op voorwerpen, waarin, volgens algemene verordening niet mag worden handel gedreven, en

2°. op schepen, welke worden gebruikt tot vervoer van voorwerpen als sub 1°. worden bedoeld.

Artikel 821

Verzekering op het casco en de kiel van het schip mag gesloten worden voor de volle waarde van het schip met al zijn toebehoren, en alle onkosten, tot in zee toe.

Artikel 822

1. Verzekering mag gesloten worden op schepen en goederen, welke reeds vertrokken of vervoerd waren van de plaats, vanwaar het gevaar voor rekening van de verzekeraar zou beginnen te lopen, mits in de polis worde uitgedrukt hetzij het juiste tijdstip van het vertrek van het schip of van het vervoer van om, op de vordering van de goederen, hetzij de onwetendheid van de verzekerde te dien opzichte.

2. In allen gevalle moet, op straffe van nietigheid, in de polis worden uitgedrukt de laatste tijding, welke de verzekerde van het schip of van de goederen bekomen heeft, en, indien de verzekering voor rekening van een derde geschiedt, de dagtekening van de order- of adviesbrief of de uitdrukkelijke vermelding, dat de verzekering, zonder lastgeving van de belanghebbende, plaats heeft.

Artikel 823

Indien de verzekerde in de polis doet opnemen de bij het voorgaande artikel bedoelde verklaring van onwetendheid en het naderhand blijkt, dat de verzekering gedaan is, nadat de schepen vertrokken waren van de plaats, vanwaar het gevaar voor rekening van de verzekeraar zou beginnen te lopen, moet, in geval van schade, de verzekerde, op de vordering van de verzekeraar, zijn verklaring van onwetendheid voor de rechter met ede bevestigen.

Artikel 824

Indien in de polis noch van het vertrek van het schip, noch van de onwetendheid deswege melding is gemaakt, wordt zulks gehouden voor een erkenning dat het schip, bij het afgaan van de laatste post, welke vóór het sluiten van de polis is aangekomen, of, indien geregelde posten

er niet zijn, bij de laatste bekwame gelegenheid om tijding over te brengen, zich nog bevond ter plaatse, vanwaar het moest vertrekken.

Artikel 825

1. Indien verzekering is gesloten op schepen, welke nog niet op de plaats zijn, vanwaar het gevaar moet beginnen, of welke tot het aannemen van de reis of tot het innemen van de lading nog niet gereed zijn, of op goederen, welke niet terstond kunnen geladen worden, is de verzekering nietig, ten ware die omstandigheid in de polis vermeld zij of daarbij zij opgegeven, dat de verzekerde daarvan niet kennis draagt, met vermelding van de advies- of orderbrief, of van de verklaring dat een advies- of orderbrief niet bestaat, mitsgaders in allen gevalle van de laatste tijding, welke hij van het schip of van het goed bekomen heeft.

2. De verzekerde en diens lasthebber zijn, in geval van schade, verplicht verzekeraar, hun onwetendheid voor de rechter met ede te bevestigen.

Artikel 826

Goederen mogen verzekerd worden voor de volle waarde, welke zij hebben ten tijde en ter plaatse van de verzending, met alle onkosten tot aan boord, de premie van verzekering daaronder begrepen, zonder dat men een afzonderlijke begroting van ieder voorwerp mag vorderen.

Artikel 827

De werkelijke waarde van de verzekerde goederen mag verhoogd worden met de vracht, inkomende rechten en andere onkosten, welke bij de behouden aankomst noodzakelijk moeten worden betaald, mits daarvan in de polis melding worde gemaakt.

Artikel 828

1. De verhoging bij het voorgaande artikel omschreven is niet geldig, indien en voor zover ten gevolge van de omstandigheid dat het verzekerde niet te bestemder plaats aankomt, de betaling van vracht, inkomende rechten en andere onkosten geheel of ten dele vervalst.

2. Maar indien de vracht, volgens overeenkomst met de schipper vóór zijn vertrek gemaakt, heeft moeten vooruit betaald worden, blijft de verzekering te dien aanzien stand grijpen; in geval van ramp of schade moet de vooruitbetaling bewezen worden.

Artikel 829

1. Verzekering op verwacht wordende winst moet afzonderlijk bij de polis begroot worden, met bijzondere opgave, op welke goederen de verzekering wordt gesloten; bij gebreke hiervan is de verzekering nietig.

2. Indien de waarde van het verzekerde in het algemeen is uitgedrukt, met stellige bepaling, dat al hetgeen de waarde van de goederen te boven gaat voor verwacht wordende winst zal worden gehouden, is de verzekering geldig voor de waarde van de verzekerde voorwerpen; het overschietende wordt echter herleid tot de bewijsbare hoegrootheid van de verwacht wordende winst, berekend naar de maatstaf bij de artikelen 835 en 836 vermeld.

Artikel 830

Vrachtpenningen mogen voor hun vol beloop worden verzekerd.

Artikel 831

Indien het schip vergaat of strandt, wordt de verzekering ingekort, voor zoveel het beloop betreft van hetgeen de schipper of de eigenaar van het schip ten gevolge van dat ongeval voor onkosten van de reis minder heeft te betalen dan bij behouden aankomst het geval zou zijn geweest.

Artikel 832

1. Verzekering tegen slavernij wordt gesloten tot een bepaalde som, voor welke de persoon, die in slavernij gebracht en wiens vrijheid verzekerd is, mag vrijgekocht worden.

2. Het onderscheid tussen de rantsoenprijs en de verzekerde som komt ten voordele van de verzekeraar; en, ingeval een grotere som dan die, bij de overeenkomst bepaald, tot het vrijkopen vereist wordt, volstaat hij met de voldoening van de in de polis uitgedrukte som.

TWEEDE AFDELING

Van de begroting van de verzekerde voorwerpen

Artikel 833

De rechter is bevoegd om, indien de volle waarde op de kiel of het casco van een schip verzekerd is, die waarde, hoezeer bevorens getaxeerd, bij vonnis, desnoods na bericht van deskundigen, nader te bepalen of te verminderen;

1°. ingeval het schip bij de polis is getaxeerd naar de inkoopprijs, of naar hetgeen het van bouwen gekost heeft, en het schip, hetzij door ouderdom, hetzij door het afleggen van vele reizen, reeds minder waarde had;

2°. ingeval het schip, voor onderscheidene reizen verzekerd zijnde, na een of meer reizen te hebben afgelegd en uit dien hoofde vracht te hebben verdiend, vervolgens op een der verzekerde reizen is vergaan.

Artikel 834

Indien de verzekering gedaan is voor de terugreis uit een land, waar handel alleen bij wijze van ruiling plaats heeft, wordt de begroting van de waarde van de verzekerde goederen berekend op de voet van hetgeen de in de ruiling gegeven goederen gekost hebben, met bijvoeging van de transportkosten.

Artikel 835

Verwacht wordende winst wordt berekend volgens prijscouranten, of, bij gebreke daarvan, volgens een begroting van deskundigen, waaruit blijkt van de winst, welke de verzekerde goederen, bij behouden aankomst, na het afleggen van een gewone reis, redelijkerwijze, op de plaats van bestemming zouden hebben opgeleverd.

Artikel 836

Indien uit de prijscouranten of uit een begroting van deskundigen blijkt, dat, bij behouden aankomst, de winst minder zou hebben bedragen dan de som, welke de verzekerde bij de polis had opgegeven, volstaat de verzekeraar met de betaling van dat mindere. Hij is niets verschuldigd, indien de verzekerde voorwerpen enige winst niet zouden hebben opgebracht.

Artikel 837

1. Het bedrag van de vrachtpenningen wordt bewezen door de charter-partij of de cognossementen.

2. Bij gebreke van charter-partij en cognossementen, of indien het goederen geldt aan de scheepseigenaars zelf toebehorende, wordt het bedrag van de vracht door deskundigen begroot.

DERDE AFDELING

Van het begin en het einde van het gevaar

Artikel 838

Bij verzekering op het schip, begint het gevaar voor de verzekeraar te lopen van het oogenblik, dat de kapitein een begin heeft gemaakt met het laden van goederen; of, zo hij alleen in ballast moet vertrekken, zodra hij een begin heeft gemaakt met de ballast te laden.

Artikel 839

In de bij het voorgaande artikel gemelde verzekering eindigt het gevaar voor de verzekeraar eenentwintig dagen nadat het verzekerde schip te bestemder plaats is aangekomen, of zoveel eerder als de laatste goederen gelost zijn.

Artikel 840

Bij verzekering van een schip voor een uit- en thuisreis, of voor meer dan één reis, loopt de verzekeraar, zonder tussenpozing, het gevaar tot en met de eenentwintigste dag nadat de laatste reis is volbracht, of zoveel dagen eerder als de laatste goederen gelost zijn.

Artikel 841

Goederen verzekerd zijnde, begint het gevaar voor rekening van de verzekeraar te lopen, zodra de goederen zijn gebracht op de kade of op de wal, om vandaar ingeladen en vervoerd te worden naar de schepen, waarin zij geladen worden; deze verzekering eindigt vijftien dagen nadat het schip te bestemder plaats zal zijn aangekomen, of zoveel eerder als de verzekerde goederen aldaar zullen zijn gelost en op de kade of op de wal geplaatst.

Artikel 842

Bij verzekering op goederen loopt het gevaar onafgebroken voort, ook al is de schipper genoodzaakt geweest in een noodhaven in te lopen, aldaar te lossen en te repareren, totdat òf de reis wettig gestaakt, òf door de verzekerde bevel tot het niet-weder-inschepen van de goederen gegeven, òf de reis geheel volbracht zij.

Artikel 843

Indien de kapitein of de verzekerde op goederen door wettige redenen verhinderd wordt binnen de bij artikel 841 bepaalde tijd te lossen, zonder zich aan vertraging schuldig te maken, loopt het gevaar voor de verzekeraar door totdat de goederen gelost zijn.

Artikel 844

1. In een verzekering op te verdienen vrachtpenningen begint de verzekeraar het gevaar te lopen van het ogenblik en naarmate dat de vracht-betalende goederen in het schip geladen zijn; zij eindigt vijftien dagen nadat het schip te bestemder losplaats is aangekomen, of zoveel eerder als de vracht-betalende goederen zijn gelost.
2. De bepaling van artikel 843 is ook ten dezen toepasselijk.

Artikel 845

Wanneer de reis gestaakt wordt nadat een verzekeraar heeft begonnen gevaar te lopen, blijft het gevaar in een verzekering op goederen lopen vijftien dagen, en in een verzekering op het schip eenentwintig dagen nadat de staking van de reis heeft plaats gehad of zoveel korter als de laatste goederen gelost zijn.

Artikel 846

De tijd van de aanvraag en van het eindigen van het gevaar op verwacht wordende winst staat gelijk met de daartoe voor de verzekering op goederen bepaalde tijd.

Artikel 847

Het staat in alle verzekeringen aan partijen vrij, om bij de polis andere bedingen te maken nopens het beginnen en het eindigen van de tijd van het gevaar.

VIERDE AFDELING

Van de rechten en de plichten van de verzekeraar en van de verzekerde

Artikel 848

1. Bij staking van de reis vóórdat de verzekeraar heeft begonnen enig gevaar te lopen, vervalt de verzekering.
2. De premie wordt door de verzekerde ingehouden of door de verzekeraar teruggegeven, in beide gevallen tegen genot van een half ten honderd van de verzekerde som, of wel van de halve premie, indien deze minder dan één ten honderd mocht belopen.

Artikel 849

1. Indien de reis gestaakt wordt nadat de verzekeraar heeft begonnen gevaar te lopen, doch vóórdat het schip op de laatste uitklaringsplaats het anker of de touwen heeft losgemaakt, geniet de verzekeraar één ten honderd van de verzekerde som, indien de premie één ten honderd of meer bedraagt; doch, minder bedragende, geniet de verzekeraar haar in haar geheel.
2. De volle premie is altijd verdiend, indien de verzekerde enige schadevergoeding, hoe ook genaamd, vordert.

Artikel 850

Voor rekening van de verzekeraar zijn alle verliezen en schaden, welke aan de verzekerde voorwerpen zijn overkomen door storm, onweder, schipbreuk, stranding, het overzeilen, aanzeilen, aanvaren of aandrijven, gedwongen verandering van koers, van de reis of van het schip, door het werpen van goederen, door brand, geweld, overstroming, neming, kapers, rovers, aanhouding op last van hogerhand, verklaring van oorlog, represailles; alle schade veroorzaakt door nalatigheid, verzuim of schelmerij van de kapitein, de scheepsofficieren of de andere schepelingen, en, in het algemeen, door alle van buiten aankomende onheilen, hoe ook genaamd, tenzij de verzekeraar hetzij bij algemene verordening hetzij ingevolge een beding bij de polis, van het lopen van enige van deze gevaren is vrijgesteld.

Artikel 851

1. Bij verzekering van het schip houdt de verplichting van de verzekeraar op door elke willekeurige verandering van koers of van de reis en, bij verzekering op vrachtpenningen, door elke willekeurige verandering van koers of van de reis, dan wel door verwisseling van het schip, in beide gevallen door de kapitein uit zich zelf of op last van de eigenaars van het schip gedaan; tenzij, ten aanzien van de kapitein, die zulks uit zich zelf heeft gedaan, het tegendeel uitdrukkelijk bij de polis ware bedongen.
2. Bij een verzekering op goederen geldt hetzelfde, indien de willekeurige verandering van koers, reis of schip heeft plaats gehad op last of met uitdrukkelijke of met stilzwijgende toestemming van de verzekerde.
3. De reis wordt gerekend veranderd te zijn, zodra de kapitein deze naar een andere bestemming, dan die waarvoor verzekerd is, heeft aangevangen.

Artikel 852

1. De willekeurige verandering van koers bestaat niet in een geringe afwijking, maar is alleen aanwezig indien de kapitein, buiten erkende noodzakelijkheid of nuttigheid en zonder voldoende aanleiding in het belang van het schip en de lading, een haven, buiten de koers gelegen, aandoet of een andere streek volgt dan die waartoe hij verplicht was.
2. In geval van geschil hieromtrent beslist de rechter, na verhoor van deskundigen.

Artikel 853

1. In een verzekering op het schip en de vrachtpenningen, is de verzekeraar niet verplicht om de door schelmerij van de kapitein veroorzaakte schade te betalen, tenzij bij de polis anders ware bedongen.
2. Zodanig beding is echter niet geoorloofd, indien de kapitein de enige eigenaar van het schip is of daarin aandeel heeft.

Artikel 854

In een verzekering op goederen, toebehorende aan de eigenaars van het schip, waarin zij geladen zijn, zijn de verzekeraars mede niet aansprakelijk voor schelmerij van de kapitein, of voor de verliezen of schaden, welke door zijn willekeurige verandering van koers, van de reis of van het schip veroorzaakt worden, al ware zulks buiten schuld of voorkennis van de verzekerde gedaan, tenzij bij de polis anders ware bedongen.

Artikel 855

Bij een verzekering op de vrachtpenningen is de verzekeraar niet verantwoordelijk voor de schade, opgekomen sedert het oogenblik, dat de kapitein, van al het nodige tot de reis voorzien zijnde, zonder wettige reden in het belang van het schip en de lading, de gelegenheid heeft verzuimd om de reis te bevorderen; tenware de verzekeraar daartegen uitdrukkelijk mocht hebben verzekerd.

Artikel 856

1. De verzekeraar is, in geval van verzekering van vloeibare waren, als wijn, brandewijn, olie, honing, pek, teer, stroop of dergelijke, en van zout of suiker, niet gehouden tot vergoeding van enige schade, veroorzaakt door lekkage of smelting, tenzij deze door stoten, schipbreuk of stranden van het schip zijn ontstaan, of wel doordien de verzekerde goederen in een noodhaven zijn gelost en herladen.
2. Indien er een of meer oorzaken bestaan, uit hoofde van welke de verzekeraar verplicht is de schade, door lekkage of smelting veroorzaakt, te betalen, moet daarvan zoveel worden afgetrokken, als soortgelijke goederen, volgens oordeel van deskundigen, gewoonlijk verliezen.

Artikel 857

1. Indien in de bij algemene verordening aangewezen gevallen verzekeringen is gedaan onder de algemene benaming van goederen, of in welke zaken ook het belang van de verzekerde mocht bestaan, en het gevaar is gelopen op voorwerpen, welke lichtelijk aan bederf of vermindering onderhevig zijn, is de verzekeraar niet gehouden tot zodanig beloop in de schade daaruit ontstaande, als hetwelk, volgens de bestaande gebruiken, op de plaats van de verzekering, niet door de verzekeraars gedragen wordt. Bij verschil bepaalt de rechter dit, na verhoor van deskundigen.
2. Indien er onder de voorschreven goederen zodanige waren, welke, ter plaatse waar de verzekering is gedaan, gewoonlijk niet anders verzekerd worden dan vrij van beschadiging, lekkage of smelting, dan is de verzekeraar van die schade bevrijd.

Artikel 858

Indien de goederen van de soort, in het voorgaande artikel gemeld, in de polis met hun namen zijn uitgedrukt, zonder enig bijzonder beding, dan is de verzekeraar niet aansprakelijk voor de averij onder de drie ten honderd.

Artikel 859

1. Indien een verzekering is gesloten met het beding "vrij van beschadigdheid", om het even of daarbij al of niet is gevoegd, "bij behouden aankomst", is de verzekeraar niet verantwoordelijk voor enige schade, wanneer de verzekerde voorwerpen bedorven of beschadigd ter plaatse van hun bestemming zijn aangekomen.
2. Dezelfde bepaling is toepasselijk op het geval, dat de voorwerpen onderweg of in een noodhaven, uit hoofde van beschadigdheid of uit vrees dat zij zouden bedorven of andere goederen aansteken, zijn verkocht geworden.
3. Averij-grosse mitsgaders schade door werping, neming, roof of dergelijke, of door het vergaan van het schip veroorzaakt, worden niettemin, bij dat beding door de verzekeraar gedragen.

Artikel 860

1. In een verzekering onder het beding "vrij van molest", is de verzekeraar bevrijd, zodra het verzekerde voorwerp vergaat of bederft door geweld, neming, kaperij, zeeroverij, aanhouding op last van hogerhand, verklaring van oorlog en represailles.
2. De verzekering vervalt, zodra het verzekerde door het molest wordt opgehouden of van de koers gebracht.
3. Alles behoudens de verplichting van de verzekeraar om de schade te voldoen, welke vóór het molest is ontstaan.

Artikel 861

1. Indien de verzekerde bij het beding van "vrij van molest" bedongen heeft, dat de verzekeraar, niettegenstaande de opbrenging, het gewone gevaar zou blijven lopen, draagt de verzekeraar, zelfs na dit molest, alle gewone schaden, welke aan het verzekerde overkomen, totdat het schip is opgebracht en het anker heeft laten vallen, met uitzondering echter van de zodanige, welke ongetwijfeld uit het molest dadelijk voortspruiten.
2. Bijaldien de oorzaak van het vergaan twijfelachtig is, wordt vermoed, dat het verzekerde door een gewone ramp is vergaan, waarvoor de verzekeraar aansprakelijk is.

Artikel 862

Indien een "vrij van molest" verzekerd schip of goed in een haven ligt en vóór zijn vertrek vijandig wordt bezet, of indien het wordt aangehouden, wordt zulks met opbrengen gelijkgesteld en houdt het gevaar voor de verzekeraar op.

Artikel 863

Indien de verzekering voor een bepaalde tijd gedaan is, in voege als bij artikel 816 gemeld is, moet de verzekerde het bewijs leveren, dat het verzekerde goed in het schip, dat enige ramp geleden heeft of vergaan is, binnen de bepaalde tijd geladen is geweest.

Artikel 864

Bij schadevergoeding wegens goederen door de kapitein ingekocht of ingeladen, hetzij voor zijn eigen rekening, hetzij voor die van het schip, moet het bewijs van de inkoop en een cognossement daarvan, door twee leden van de bemanning ondertekend, worden overgelegd.

Artikel 865

Indien de verzekering bij verdeling plaats heeft ten aanzien van goederen, welke geladen moeten worden in onderscheidene aangeduide schepen, met uitdrukking van de som, welke op elk schip verzekerd wordt, en indien de gehele lading wordt geladen in één schip of in een minder getal schepen dan in de overeenkomst bepaald was, is de verzekeraar niet verder aansprakelijk dan voor de som, welke hij verzekerd heeft op het schip of op de schepen, welke de lading hebben ingenomen, niettegenstaande al de genoemde schepen verongelukt zijn; en hij zal desniettemin een half ten honderd of minder, volgens de onderscheiding van artikel 848, ontvangen van de som, waarvan de verzekering bevonden wordt krachteloos te zijn.

Artikel 866

1. De verzekeraar is ontslagen van het verder gevaar en is gerechtigd tot de premie, indien de verzekerde het schip zendt naar een meer afgelegen plaats, dan bij de polis genoemd was.
2. De verzekering heeft volkomen gevolg, indien de reis verkort is.

Artikel 867

1. De verzekerde is verplicht aan de verzekeraar, of, indien er meer dan een op dezelfde polis getekend hebben, aan de eerste ondertekenaar, onverwijld mede te delen alle tijdingen, welke hij opzigtelijk een aan schip of goed overkomen ramp bekomt; hij moet afschriften of uittreksels van de brieven, waarin de tijdingen vervat zijn, mededelen aan diegenen van de verzekeraars, die zulks mochten verlangen.
2. Bij verzuim daarvan is de verzekerde gehouden de schade te vergoeden.

Artikel 868

1. Zolang de verzekerde niet gerechtigd is om het verzekerde aan zijn verzekeraar te abandonneren en dientengevolge het niet werkelijk abandonneert, is hij verplicht, bij schipbreuk, stranding, opbrenging of aanhouding, alle mogelijke vlijt en gepaste pogingen aan te wenden om het te redden of te doen vrijgeven.
2. Hij heeft hiertoe een bijzondere volmacht van de verzekeraar niet nodig en is zelfs gerechtigd om van deze te vorderen een toereikende som ter bestrijding van de onkosten, welke tot redding of tot reclame moeten worden uitgegeven.

Artikel 869

De verzekerde, die buiten de Nederlandse Antillen een poging tot redding of tot reclame moet laten doen, de last daartoe opgedragen hebbende aan zijn gewone correspondent of aan een ander huis of persoon, te goeder naam en faam bekend staande, is voor de lasthebber niet verantwoordelijk doch is gehouden zijn rechtsvorderingen tegen hem aan de verzekeraar af te staan.

Artikel 870

In een verzekering voor onbepaalde rekening, dat is, indien in de polis niet is uitgedrukt, tot welke natie de eigenaar van het verzekerde behoort, is de verzekerde mede tot het doen van de reclame verplicht, bijaldien de opbrenging of aanhouding is wederrechtelijk, tenware hij bij de polis daarvan zij ontslagen.

Artikel 871

Een vonnis van een vreemde rechter, waarbij schepen of goederen, welke als bepaald onzijdig eigendom zijn verzekerd, verklaard worden niet onzijdig eigendom te zijn en daarom zijn prijs verklaard, is niet voldoende om de verzekeraar van het betalen van de schade vrij te stellen, bijaldien de verzekerde bewijst, dat het verzekerde waarlijk onzijdig eigendom is geweest, en dat hij bij de rechter, die het schip of de goederen heeft prijs verklaard, alle middelen aangewend en alle bewijsstukken ingediend heeft, om zodanige prijsverklaring af te weren.

Artikel 872

Indien verhoging van premie, voor het geval van opkomende oorlog of andere te verwachten gebeurtenissen, bedongen is, regelt desnoods de rechter de hoegrootheid van de verhoging, voor zover die niet bij de polis uitgedrukt, na verhoor van deskundigen en met inachtneming van het gevaar, de omstandigheden en de bij de polis gemaakte bedingen.

Artikel 873

1. In alle gevallen, in welke òf de verzekerde goederen niet zijn verzonden, òf in mindere hoeveelheid verzonden worden, òf bij mistasting te veel is verzekerd, en voorts in het algemeen in de gevallen bij artikel 348 voorzien, geniet de verzekeraar een half ten honderd van de verzekerde som of de halve premie, en zulks op dezelfde grondslag als bij artikel 848 is omschreven, tenzij hem bij algemene verordening of bij de overeenkomst meer is toegekend.
2. Hij, die een verzekering ten behoeve van een ander heeft gesloten, zonder diens naam in de polis te doen vermelden, mag de premie niet terugvorderen op grond dat de belanghebbende de verzekerde goederen niet of in mindere hoeveelheid heeft afgezonden.

ELFDE TITEL

Van verzekering tegen de gevaren van het vervoer te land en langs de kusten

Artikel 892

De polis moet, behalve de vereisten bij artikel 325 vermeld, uitdrukken de naam van de voerman, van de kapitein of gezagvoerder, of van de expediteur, die het vervoer op zich heeft genomen.

Artikel 893

De verzekeringen, welke tot voorwerp hebben de gevaren van vervoer te land of langs de kusten, worden in het algemeen en naar de omstandigheden geregeld door de voorschriften van dit wetboek omtrent de verzekeringen ter zee, behoudens de bepalingen in de volgende artikelen voorkomende.

Artikel 894

Bij verzekering van goederen begint het gevaar voor rekening van de verzekeraar te lopen, zodra de goederen gebracht of besteld zijn aan het voer- of vaartuig, het kantoor, of op zodanige andere plaats, alwaar men gewoon is het goed ter verzending te ontvangen, en eindigt, wanneer die goederen ter plaatse van hun bestemming zijn aangekomen en aldaar aan de geadresseerde zijn afgegeven of in de macht van de verzekerde of van zijn gemachtigden gesteld zijn.

moeten vervoerd worden, loopt het gevaar voor rekening van de verzekeraar voort, al ware het ook, dat de goederen, tijdens de reis, in andere voer- of vaartuigen worden overgeladen.

Artikel 896

1. Hetzelfde heeft plaats bij verzekering van goederen, welke langs de kusten moeten vervoerd worden, wanneer die goederen in andere vaartuigen worden overgeladen, tenware de verzekering op in een bepaald vaartuig geladen goederen mocht gesloten zijn.

2. Zelfs in dit laatste geval loopt het gevaar bij en na overlading van de goederen in andere vaartuigen, voor rekening van de verzekeraar door, indien die overlading is geschied ten einde het

Artikel 897

Bij verzekering van goederen, welke te land verzonden worden, is de verzekeraar ook aansprakelijk voor de schade en de verliezen, veroorzaakt door schuld of schelmerij van de met de aanneming, het vervoer en de bezorging belaste personen.

Artikel 898

De bepalingen van de vijfde Afdeling van de tiende Titel zijn insgelijks toepasselijk op de in deze Titel vermelde verzekeringen.

Artikel 899

Het staat aan partijen vrij om bij overeenkomst van de bij de artikelen 894 en volgende vermelde bepalingen af te wijken.

TWAALFDE TITEL

Van averijen

EERSTE AFDELING

Van de averijen in het algemeen

Artikel 900

Alle buitengewone onkosten ten dienste van het schip en de goederen gezamenlijk of afzonderlijk gemaakt, alle schade, welke aan het schip en aan de goederen overkomt gedurende de tijd, bij de derde Afdeling van de tiende Titel ten aanzien van het beginnen en het eindigen van het gevaar bepaald, worden als averij gerekend.

Artikel 901

Indien tussen partijen niet anders is bedongen, worden de averijen geregeld overeenkomstig de navolgende bepalingen.

Artikel 902

1. Er zijn twee soorten van averijen:

averij-grosse of algemene averij, en eenvoudige of bijzondere averij.

2. De eerste wordt geregeld volgens titel 6, afdeling 3, van Boek 8 van het Burgerlijk Wetboek; de laatste komt ten laste van het schip of van het goed afzonderlijk hetwelk de schade geleden of de kosten veroorzaakt heeft.

Artikel 905

Bijzondere averijen zijn:

- 1°. alle schaden en verliezen aan het schip of aan de lading overkomen door storm, neming, schipbreuk of toevallige stranding;
- 2°. lonen en kosten van berging;
- 3°. het verlies van en de schade geleden aan kabels, ankers, touwen, zeilen, boegspriet, stengen, raas, boten en scheepsgereedschappen, veroorzaakt door storm of ander onheil op zee;
- 4°. reclame-kosten alsmede kosten van onderhoud en gages van de bemanning gedurende de reclame, indien slechts het schip of de lading is aangehouden;
- 5°. de kosten van bijzondere reparaties van de fustage en de kosten van beredding van de beschadigde goederen, voor zover dit een en ander niet het onmiddellijk gevolg is van een ramp, welke tot averij-grosse aanleiding geeft;
- 6°. de onkosten, vallende op het verder vervoer van de goederen, wanneer, in het geval van artikel 425 van Boek 8 van het Burgerlijk Wetboek, de bevrachtingsovereenkomst is vervallen; en
- 7°. In het algemeen alle schade, verliezen en de gemaakte kosten, die niet zijn averijgrosse maar die zijn geleden door of gemaakt ten behoeve van schip alleen of voor de schade alleen.

Artikel 906

Indien een schip, uit hoofde van steeds bestaande droogten, ondiepten of banken, met zijn volle lading noch van de plaats vanwaar het vertrekken moet, noch naar de plaats van zijn bestemming kan gevoerd worden en alzo een gedeelte van de lading met lichters aangevoerd of in lichters moet gelost worden, worden zodanige lichterlonen niet als averij beschouwd.

Artikel 912

1. De loods-, sleep- en andere gelden om de havens of rivieren in- of uit te lopen, de tollens en uitgaven bij het afvaren en voorbijzeilen, de tonne-, anker-, vuur- en baakgeldens en alle andere rechten, welke tot de scheepvaart betrekkelijk zijn, zijn geen averijen, maar gewone kosten voor rekening van het schip, tenzij bij het cognossement of de charter-partij anders bedongen zij.
2. Deze kosten komen slechts ten laste van de verzekeraars indien zij het gevolg zijn van gedurende de reis opgekomen onvoorziene en buitengewone omstandigheden.

Artikel 913

1. Om de bijzondere averij te vinden, welke een verzekeraar moet betalen, die de goederen voor alle gevaar verzekerd heeft, gelden de volgende bepalingen.
2. Hetgeen onderweg is geroofd, vermist, of uit hoofde van beschadiging door zeeramp of uit een andere oorzaak waartegen verzekerd is, verkocht, wordt begroot volgens de factuurswaarde, of, deze ontbrekende, naar de waarde, waarvoor de goederen overeenkomstig de wettelijke voorschriften verzekerd zijn; de verzekeraar betaalt dit bedrag.
3. Bij behouden aankomst van het verzekerde goed, wanneer dit geheel of gedeeltelijk beschadigd is, bepalen deskundigen, hoeveel de goederen, indien deze gezond waren aangebracht, waard zouden zijn geweest en voorts hoeveel zij nu waard zijn; de verzekeraar betaalt zodanig aandeel van de getekende som, als in evenredigheid staat met het verschil tussen de beide waarden, benevens de kosten op de begroting van de schade gevallen.
4. Alles onverminderd de begroting van verwacht wordende winst, indien deze verzekerd is.

Artikel 914

De verzekeraar is slechts bevoegd om de verzekerde te noodzaken om, ter bepaling van de waarde, de verzekerde voorwerpen te verkopen, indien zulks bij de polis werd bedongen.

Artikel 915

Indien de schade buiten de Nederlandse Antillen moeten worden opgemaakt, worden daarin gevolgd de ter plaatse waar de opmaking moet geschieden bestaande wettelijke voorschriften of plaats hebbenden gebruiken.

Artikel 916

1. Indien de verzekerde goederen beschadigd of verminderd in de Nederlandse Antillen aangebracht worden en de schade uiterlijk zichtbaar is, moeten de bezichtiging van de goederen en de begroting van de schade door deskundigen gedaan worden vóórdát de goederen onder het beheer van de verzekerde zijn gekomen.

2. Indien de schade of de vermindering bij de lossing uiterlijk niet zichtbaar is, mag de bezichtiging gedaan worden nadat de goederen onder het beheer van de verzekerde zijn gekomen, mits zulks geschiede binnen driemaal vierentwintig uren na de lossing; onverminderd hetgeen verder van de ene of de andere zijde tot bewijs nodig zal bevonden worden.

Artikel 917

In geval van door zeeramp geleden schade aan een verzekerd schip, draagt de verze-keraar slechts twee derde van de herstelkosten, om het even of het herstel al of niet hebbe plaats gehad, en zulks in evenredigheid van het verzekerde tot het onverzekerde gedeelte. Een derde blijft voor rekening van de verzekerde, wegens vooronderstelde verbetering van oud tot nieuw.

Artikel 918

1. Indien het herstel heeft plaats gehad, wordt het bedrag van de kosten bewezen door rekeningen en alle andere middelen van bewijs, desnoods door begroting van deskundigen.
2. Ingeval het herstel niet gedaan is, worden de kosten daarvan door deskundigen begroot.

Artikel 919

Indien het, desnoods na verhoor van deskundigen, blijkt, dat door het verricht herstel de waarde van het schip met meer dan één derde is vermeerderd, betaalt de verzekeraar, in evenredigheid als bij artikel 917 is vermeld, het volle beloop van de gemaakte kosten, onder aftrek van de door verbetering vermeerderde waarde.

Artikel 920

Indien daarentegen de verzekerde, desnoods na begroting als voren, bewijst, dat het herstel een verbetering of een vermeerdering van de waarde van het schip niet heeft teweeggebracht, en wel bepaaldelijk doordien het schip nieuw en op zijn eerste reis de schade heeft geleden, of doordien de schade is aangekomen aan nieuwe zeilen of nieuw scheepsgereedschap, of wel aan ankers, ijzeren kettingkabels of aan een nieuwe koperen huid, heeft de aftrek van één derde niet plaats en is de verzekeraar verplicht het gehele beloop van de herstelkosten, in evenredigheid als bij artikel 917 is vermeld, te vergoeden.

Artikel 921

1. Indien de herstelkosten meer dan drie vierde van de waarde van het schip zouden belopen, moet het schip ten aanzien van de verzekeraar gehouden worden als afgekeurd; de verzekeraar is alsdan, voor zover abandonnement niet heeft plaats gehad, verplicht de som, waarvoor hij verzekerd heeft, aan de verzekerde te betalen, onder korting van de waarde van het beschadigde schip of wrak.

Artikel 922

1. Ingeval een schip in een noodhaven is aangekomen en vervolgens op enige wijze verloren gaat, is de verzekeraar niet verder gehouden dan tot de betaling van de som, welke hij verzekerd heeft.
2. Hetzelfde heeft plaats, wanneer een schip, door onderscheidene herstellingen, meer dan de verzekerde som voor herstel heeft uitgegeven.

Artikel 923

Onverminderd de bepalingen van de artikelen 856, 857 en 858, is de verzekeraar niet gehouden om enige bijzondere averij te dragen, indien deze, behalve de kosten van bezichtiging, begroting en opmaking, minder dan één ten honderd van de waarde van het beschadigde voorwerp beloopt; partijen zijn echter bevoegd om ten dezen andere bedingen te maken.

Artikel 924

De verzekeraars zo op het schip als op de vracht en op de lading betalen ieder zoveel wegens averij-grosse, als die voorwerpen, voor zover daarop verzekering is gedaan, respectievelijk in de averij-grosse moeten dragen, en zulks in evenredigheid van het verzekerde tot het niet-verzekerde gedeelte.

Artikel 925

Zodra de algemene en de bijzondere averij geregeld zijn, moeten de schaderekening benevens de daartoe betrekkelijke bescheiden aan de verzekeraars overgegeven worden. Dezen zijn verplicht om het door hen verschuldigde binnen zes weken daarna te voldoen en zijn na dat tijdsverloop wettelijke interesten verschuldigd.

DETIENDE TITEL

Van het tenietgaan van verbintenissen in de zeehandel

Artikel 949

1. Door verloop van vijf jaren verjaart elke rechtsvordering voortspuitende uit een polis van verzekering.
2. Deze verjaring begint te lopen van de dag, waarop de vordering opeisbaar is geworden.

Artikel 951

Elke aanspraak tegen de verzekeraars wegens aan ingeladen goederen overkomen schade vervalt, indien zij, zonder bezichtiging en begroting van die schade, op de wijze bij dit Wetboek voorgeschreven, zijn aangenomen, of, ingeval niet uiterlijk van de schade bleek, de bezichtiging en de begroting niet heeft plaats gehad binnen de bij dit Wetboek bepaalde tijd.

VEERTIENDE TITEL

Van minder dan twintig kubieke meters bruto-inhoud metende zeeschepen en andere dergelijke langs de kusten varende vaartuigen

Artikel 954

Ten aanzien van minder dan twintig kubieke meters bruto-inhoud metende zeeschepen en minder dan twintig kubieke meters bruto-inhoud metende langs de kusten varende vaartuigen, gelden de navolgende bepalingen.

Artikel 956

De voorschriften van de derde Titel van dit Boek zijn op de kapiteins van de schepen en vaartuigen hiervoren in artikel 954 vermeld, alleen toepasselijk, voor zoveel betreft de bepalingen van de artikelen 436, 439, 440, 441, 442, 454 en 473, behoudens hetgeen bij algemene verordening deswege is bepaald.

Artikel 957

De voorschriften van de vierde Titel, van dit Boek zijn ten dezen niet van toepassing.

Artikel 958

De rechten en verplichtingen van kapiteins, van scheepsofficieren en van andere schepelingen der bij artikel 954 vermelde schepen en vaartuigen uit arbeidsovereenkomst voortvloeiende, worden geregeld naar de overeenkomst, naar de bepalingen van de zevende Titel A van het Burgerlijk Wetboek van de Nederlandse Antillen omtrent de overeenkomsten tot het verrichten van arbeid en naar andere daaromtrent vastgestelde algemene verordeningen.

Artikel 959

De uit bevrachting voortvloeiende rechten en verplichtingen, de tijd van laden en lossen, mitsgaders al hetgeen daartoe betrekkelijk is, worden, met betrekking tot de bij artikel 954 vermelde schepen en vaartuigen, geregeld naar de bepalingen van de vierde Titel van het eerste Boek van dit Wetboek, naar die van het Burgerlijk Wetboek van de Nederlandse Antillen omtrent huur en verhuur, naar nadere daaromtrent vastgestelde algemene verordeningen en, bij ontstentenis van deze, naar de plaatselijke gebruiken.

Artikel 962

De voorschriften van de elfde Titel zijn ook op minder dan twintig kubieke meters bruto-inhoud metende zeeschepen toepasselijk.

Artikel 963

De bepalingen van de artikelen 913-923 en 925 zijn ook op de in artikel 954 vermelde schepen en vaartuigen toepasselijk.

Artikel 964

Indien, tot behoud van schip of vaartuig en lading, goederen worden geworpen, heeft de omslag plaats op dezelfde wijze en naar de regelen, welke dienaangaande ten aanzien van de zeevaart zijn voorgeschreven.

Artikel 965

1. Dezelfde bepaling geldt, indien, tot behoud van schip en lading, goederen in lichters of in boten zijn overgeladen.
2. De daartoe vereiste kosten, de aan de goederen overkomen schade en de wegens het gebruik van lichters of van boten verschuldigde schadeloosstellingen worden op de voet van het vorige artikel door het principale schip of vaartuig en de lading gedragen.

Artikel 966

De overige bepalingen van de twaalfde Titel, alsmede titel 6, afdeling 3, van Boek 8 van het Burgerlijk Wetboek zijn niet toepasselijk op de in artikel 954 vermelde schepen en vaartuigen.

Artikel 967

De voorschriften van de dertiende Titel gelden behoudens het bepaalde in de vierde Titel van het eerste Boek van dit Wetboek, in het algemeen en naar de omstandigheden ook op de in artikel 954 vermelde schepen en vaartuigen.

Algemene slotbepaling

Artikel 968

1. De Algemene termijnenlandsverordening is niet van toepassing op de termijnen gesteld in de hierna genoemde onderdelen van dit wetboek:
van het Eerste Boek:
de vijfde en zesde titel;
van het Tweede Boek:
de derde en vierde titel, alsmede de derde afdeling van de tiende titel;
zij is echter wel van toepassing op de termijnen gesteld in de artikelen 520 en 561.
2. Onder algemeen erkende feestdagen worden in dit wetboek verstaan de in artikel 3 van de Algemene termijnenlandsverordening als zodanig genoemde en de bij krachtens dat artikel daarmede gelijkgestelde dagen.

INHOUDSOPGAVE

WETBOEK VAN KOOPHANDEL VAN DE NEDERLANDSE ANTILLEN

INHOUD

Algemene bepaling	Artt. 1
-------------------	------------

EERSTE BOEK

Van de koophandel in het algemeen

EERSTE TITEL

Van boekhouding	2-9
-----------------	-----

TWEEDE TITEL

Van enige soorten van vennootschap

Eerste Afdeling	Algemene bepaling	10
Tweede Afdeling	Van de vennootschappen onder een firma en van die bij wijze van geldschieting of en commandite genaamd	11-32
Derde Afdeling	vervallen bij P.B. 2004, 16	

DERDE TITEL

Van Kassiers (vervallen bij P.B. 2004, 16)

VIERDE TITEL

Van voerlieden en van de kusten bevarende kapiteins

Eerste Afdeling	vervallen	
Tweede Afdeling	vervallen	
Derde Afdeling	Van voerlieden en van de kusten bevarende kapiteins	173-179

VIJFDE TITEL

Van wisselbrieven en orderbriefjes

Eerste Afdeling	Van de uitgifte en de vorm van de wisselbrief	180-188
Tweede Afdeling	Van het endossement	189-196
Derde Afdeling	Van de acceptatie	197-204
Vierde Afdeling	Van het aval	205-207
Vijfde Afdeling	Van de vervaldag	208-212
Zesde Afdeling	Van de betaling	213-216
Zevende Afdeling	Van het recht van regres in geval van non-acceptatie of non-betaling	217-231
Achtste Afdeling	Van de tussenkomst.	
	§ 1. Algemene bepaling	232
	§ 2. Acceptatie bij tussenkomst	233-234
	§ 3. Betaling bij tussenkomst	235-237
Negende Afdeling	Van wisselexemplaren, wisselafschriften en vermiste wisselbrieven	
	§ 1. Wisselexemplaren	238-239

	§ 2. Wisselafschriften	240
	§ 3. Vermiste wisselbrieven	241
Tiende Afdeling	Van veranderingen	242
Elfde Afdeling	Van verjaring	243-244
Twaalfde Afdeling	Algemene bepaling	245
Dertiende Afdeling	Van orderbriefjes	246-248

ZESDE TITEL

Van cheques en van promessen en kwitanties aan toonder

Eerste Afdeling	Van de uitgifte en de vorm van de cheque	249-256
Tweede Afdeling	Van de overdracht	257-263
Derde Afdeling	Van het aval	264-266
Vierde Afdeling	Van de aanbieding en van de betaling	267-273
Vijfde Afdeling	Van de gekruiste cheque en van de verrekeningscheque	274-276
Zesde Afdeling	Van het recht van regres in geval van non-betaling	277-285
Zevende Afdeling	Van cheque-exemplaren en van vermiste cheques	286-287
Achtste Afdeling	Van veranderingen	288
Negende Afdeling	Van verjaring	289-291
Tiende Afdeling	Algemene bepalingen	292-294
Elfde Afdeling	Van kwitanties en promessen aan toonder	295-298

ZEVENDE TITEL

Van reclame of terugvordering in geval van faillissement 299-314

ACHTSTE TITEL

Van assurantie of verzekering in het algemeen 315-352

NEGENDE TITEL

Van verzekering tegen de gevaren van brand, tegen die waaraan de voortbrengselen van de landbouw te velde onderhevig zijn, en van levensverzekering

Eerste Afdeling	Van verzekering tegen gevaren van brand	353-364
Tweede Afdeling	Van verzekering tegen de gevaren, waaraan de voortbrengselen van de landbouw te velde onderhevig zijn	365-367
Derde Afdeling	Van levensverzekering	368-374

TWEEDE BOEK

Van de rechten en verplichtingen uit scheepvaart voortspuitende

Algemene bepaling 375

EERSTE TITEL

Van zeeschepen en hun lading 376-407

TWEEDE TITEL

Van reders en rederijen 408-435

DERDE TITEL

Van de kapitein 436-486

VIERDE TITEL

Van de schepelingen

§ 1. Algemene bepalingen	487-489
§ 2. Van de arbeidsovereenkomst tussen zeewerkgever en schepelingen	490-555
§ 3. Van de monsterrol en het monsterboekje	556-565
§ 4. Van de schepelingen op ten hoogste vijftig kubieke meters bruto-inhoud metende, langs de kusten varende vaartuigen	566

VIJFDE TITEL

Van vervrachting en bevrachting van schepen

§ 1. Algemene bepalingen	567-573
§ 2. Tijdbevrachting	574-579

ZESDE TITEL

Van het vervoer van goederen

§ 1. Algemene bepalingen	580-636
§ 2. Vaste lijnen	637-657
§ 3. Tijdbevrachting	658-666
§ 4. Reisbevrachting	667-719
§ 5. Vervoer van stukgoederen	720-733

ZEVENDE TITEL

Van het vervoer van personen

§ 1. Algemene bepalingen	734-750
§ 2. Vaste lijnen	751-760
§ 3. Tijdbevrachting	761-763
§ 4. Reisbevrachting	764-768
§ 5. Vervoer van enkele personen	769-773

ACHTSTE TITEL

Van aanvaring 774-785b

NEGENDE TITEL

Van hulp en berging 786-812

TIENDE TITEL

Van verzekering tegen de gevaren van de zee en tegen die van de slavernij

Eerste Afdeling	Van de vorm en de inhoud van de verzekering	813-832
Tweede Afdeling	Van de begroting van de verzekerde waarde	833-837

Derde Afdeling	Van het begin en het einde van het gevaar	838-847
Vierde Afdeling	Van de rechten en de plichten van de verzekeraar en van de verzekerde	848-873
Vijfde Afdeling	Van abandonnement	874-891

ELFDE TITEL

Van verzekering tegen de gevaren van het vervoer te land en langs de kusten	892-899
---	---------

TWAALFDE TITEL

Van averijen

Eerste Afdeling	Van averijen in het algemeen	900-925
Tweede Afdeling	Van het omslaan en dragen van de averij-grosse of algemene averij.....	926-945

DERTIENDE TITEL

Van het tenietgaan van verbintenissen in de zeehandel	946-953
---	---------

VEERTIENDE TITEL

Van minder dan twintig kubieke meters bruto-inhoud metende zeeschepen en andere dergelijke langs de kusten varende vaartuigen	954-967
Algemene slotbepaling.	968

Advocatenlandsverordening 1959

§ 1. De inschrijving en de beëdiging van de advocaten

Artikel 1

1. Iedere Nederlander, die het in artikel 36 van de Landsverordening Universiteit Nederlandse Antillen (P.B. 1985, no. 43) bedoelde doctoraat in de rechtsgeleerdheid of de in artikel 26 van die landsverordening bedoelde hoedanigheid van meester in de rechten verworven heeft, is bevoegd om aan het Hof van Justitie schriftelijk inschrijving als advocaat te verzoeken. Aan de verwerving van het doctoraat dient te zijn voorafgegaan het afleggen van een doctoraal examen dat ten minste het Antilliaanse burgerlijk en handelsrecht, staatsrecht en strafrecht heeft omvat, of van een doctoraal examen als bedoeld in het tweede lid van dit artikel; de hoedanigheid van meester in de rechten dient verworven te zijn op grond van het afleggen van een doctoraal examen dat tenminste het Antilliaanse burgerlijk en handelsrecht, staatsrecht en strafrecht heeft omvat.

2. Een gelijke bevoegdheid heeft iedere Nederlander, die aan een Nederlandse rijks- of daarmee gelijkgestelde universiteit of hogeschool hetzij de graad van doctor in de rechtsgeleerdheid, hetzij de hoedanigheid van meester in de rechten heeft verworven. Aan de verwerving van de graad van doctor dient te zijn voorafgegaan het afleggen van een doctoraal examen dat ten minste het Nederlandse burgerlijk en handelsrecht, staatsrecht en strafrecht heeft omvat, of van een doctoraal examen als bedoeld in het voorgaande lid; de hoedanigheid van meester in de rechten dient verworven te zijn op grond van het afleggen van een doctoraal examen dat ten minste het Nederlandse burgerlijk en handelsrecht, staatsrecht en strafrecht heeft omvat. In de plaats van een in dit lid omschreven doctoraal examen kan treden het doctoraal examen, bedoeld in artikel 52 sub b van de Landsverordening Universiteit Nederlandse Antillen (P.B. 1985, no. 43).

3. Bij het verzoek worden overgelegd de nodige stukken ten bewijze dat de verzoeker aan de in het eerste of tweede lid gestelde vereisten voldoet, alsmede dezulke ter staving van zijn Nederlandse nationaliteit.

Artikel 2

1. Alvorens op een verzoek als in artikel 1 bedoeld te beslissen, wint het Hof van Justitie, gehoord de procureur-generaal, advies in van de raad van toezicht.

2. Het Hof van Justitie kan de inschrijving bij een met redenen omklede beschikking weigeren, doch niet dan na verhoor of behoorlijke oproeping van de verzoeker.

3. Het is tot die weigering verplicht indien:

a. de verzoeker niet voldoet aan de in artikel 1 gestelde vereisten voor inschrijving;

b. de verzoeker niet zijn woonplaats heeft binnen de Nederlandse Antillen;

c. gegronde vrees bestaat, dat de verzoeker als advocaat in breuk zal maken op voor de advocaten geldende algemene verordeningen en besluiten of dat zijn inschrijving uit anderen hoofde de eer van de stand der advocaten schaden zal.

4. Indien bij het Hof van Justitie geen bezwaar tegen de inschrijving bestaat, wordt verzoeker, na de in artikel 4 vermelde eed of belofte te hebben afgelegd, op een daartoe door de griffier van het Hof van Justitie bijgehouden lijst als advocaat ingeschreven en wordt hem op zijn verzoek een bewijs der inschrijving uitgereikt.

5. Door een inschrijving als in het vorige lid bedoeld wordt de bevoegdheid verkregen om in de Nederlandse Antillen het beroep van advocaat uit te oefenen, onverminderd het bepaalde in paragraaf 3 van deze landsverordening.

Artikel 3

1. De advocaten worden in een openbare zitting van het Hof van Justitie op requisitoir van het openbaar ministerie beëdigd.

2. Zij leggen de navolgende eed of belofte af:

"Ik zweer (beloof) getrouwheid aan de Koning, gehoorzaamheid aan het Statuut en de Staatsregeling, eerbied voor de rechterlijke autoriteiten, en dat ik geen zaak zal aanraden of verdedigen, die ik in gemoede niet gelove rechtvaardig te zijn."

Artikel 4

1. Krachtens beslissing van het Hof van Justitie wordt een advocaat van de in artikel 2 bedoelde lijst van inschrijving afgevoerd, hetzij op eigen verzoek, hetzij ambtshalve dan wel op vordering van de procureur-generaal.

2. De afvoering van de lijst geschiedt ambtshalve, dan wel op vordering van de procureur-generaal:
 - a. bij overlijden van de advocaat;
 - b. indien de advocaat geen Nederlander meer is;
 - c. indien de advocaat geen woonplaats meer in de Nederlandse Antillen heeft;
 - d. indien de advocaat een ambt of betrekking heeft aanvaard, waarmede de betrekking van advocaat onverenigbaar is;
 - e. indien blijkt, dat een advocaat is ingeschreven terwijl hij niet voldeed aan de wettelijke vereisten;
 - f. wanneer de advocaat bij onherroepelijke uitspraak als zodanig van de in artikel 2 bedoelde lijst geschrapt is.
3. In de gevallen, bedoeld in lid 2 onder b, c, d en e, hoort het Hof van Justitie, alvorens een beslissing te nemen, de procureur-generaal.

§ 2. De bevoegdheden en verplichtingen der advocaten

Artikel 5

De advocaten zijn bevoegd, in alle zaken en voor alle autoriteiten in de Nederlandse Antillen de belangen van hun lastgevers te behartigen, alsmede hun lastgevers overal te vertegenwoordigen, waar zulks niet bij algemene verordening is verboden.

Artikel 6

1. De advocaat moet zijn kantoor hebben in de Nederlandse Antillen en dit schriftelijk bekend stellen ter griffie van het Hof van Justitie.
2. Hij is verplicht een dusdanige boekhouding te voeren, dat daaruit te allen tijde kan blijken, welke gelden van derden hij, daaronder mede begrepen als curator en als bewindvoerder, onder zich heeft.
3. Deze gelden dienen op een afzonderlijke rekening te worden gestort en geplaatst gehouden.
4. De controle op de naleving van de voorafgaande leden van dit artikel berust bij de raad van toezicht, die, indien aanwijzingen bestaan dat de advocaat aan voormelde verplichtingen niet voldoet, bevoegd is een onderzoek door de Landsaccountantsdienst uit te lokken, tenzij de betrokken advocaat er de voorkeur aan geeft, dat dit onderzoek op zijn kosten door een accountant zal plaats hebben. De raad wijst dan, na overleg met de advocaat, een accountant aan.

Artikel 7

De advocaat moet, indien hij in zijn bediening een terechtzitting van het Hof van Justitie of van het gerecht in eerste aanleg bijwoont, gekleed te zijn in een gesloten toga van zwarte stof met wijde mouwen; hij draagt bovendien een neerhangende bef van wit batist; hij mag desverkiezende pleiten het hoofd gedekt met een baret.

Artikel 8

1. Advocaten, die in staat van faillissement worden verklaard of die wegens schulden worden gegijzeld of onder curatele gesteld, zijn gedurende de duur van het faillissement, de gijzeling of de curatele van rechtswege in de uitoefening van de praktijk geschorst.
2. Zij mogen gedurende de schorsing de titel van advocaat niet voeren.

Artikel 9

Iedere advocaat is verplicht naar vermogen mede te werken aan de opleiding van de advocaten, zoals die in paragraaf 3 van deze landsverordening is geregeld.

§ 3. De stage

Artikel 10

1. De advocaat die niet in het bezit is van de verklaring, bedoeld in artikel 16, hierna te noemen: de stagiaire, is verplicht de praktijk uit te oefenen onder toezicht van een patroon en bij deze kantoor te houden, tenzij hij elders binnen het Koninkrijk der Nederlanden zijn stage heeft voltooid en ter zake een stageverklaring heeft verkregen.
2. De raad van toezicht kan de stagiaire vrijstelling verlenen van de verplichting om bij zijn patroon kantoor te houden. Een patroon bij wie niet door de stagiaire kantoor gehouden wordt, wordt aangeduid als buiten-patroon.
3. De raad van toezicht kan vrijstelling verlenen van de verplichting tot uitoefening van de praktijk onder toezicht van een patroon.

4. Indien de in het derde lid bedoelde vrijstelling onvoorwaardelijk is verleend, wordt de verkrijger daarvan geacht in het bezit te zijn van de verklaring, bedoeld in artikel 16.

Artikel 11

1. De Orde van advocaten in het eilandgebied waar de betrokken advocaat zich wenst te vestigen en de raad van toezicht verlenen hun bemiddeling bij het zoeken van een patroon.
2. Indien geen patroon voor een stagiaire wordt gevonden, kan de raad van toezicht een patroon aanwijzen, in welk geval tegelijkertijd vrijstelling van de verplichting om bij de patroon kantoor te houden wordt verleend.
3. Wanneer de raad van toezicht weigert een buiten-patroon aan te wijzen staat daartegen beroep open op de raad van appèl.

Artikel 12

1. Patroon kan slechts zijn een advocaat die gedurende ten minste zeven jaren in het Koninkrijk der Nederlanden de advocatuur daadwerkelijk heeft uitgeoefend.
2. De raad van toezicht is bevoegd in bijzondere gevallen de in het eerste lid bedoelde termijn te verkorten, doch niet tot minder dan vijfjaren.

Artikel 13

1. Elk patronaat behoeft vooraf de schriftelijke goedkeuring van de raad van toezicht.
2. Tegen weigering van de goedkeuring kan zowel de stagiaire als de patroon bij de raad van appèl in beroep gaan.

Artikel 14

1. De stage begint op de dag waarop de stagiaire de uitoefening van de praktijk onder toezicht van de patroon aanvangt, doch niet vóór de dag waarop de stagiaire overeenkomstig het bepaalde in artikel 3 beëdigd is. De patroon brengt het tijdstip van de aanvang van de stage onverwijld ter kennis van de raad van toezicht.
2. De stage eindigt tussentijds:
 - a. ambtshalve door een beslissing van de raad van toezicht;
 - b. na opzegging door de stagiaire, van welke opzegging de patroon onverwijld schriftelijk kennis geeft aan de raad van toezicht;
 - c. krachtens onderling goedvinden van de patroon en de stagiaire, van welke wijze van beëindiging van de stage de patroon overwijd schriftelijk kennis geeft aan de raad van toezicht;
 - d. na goedkeuring door de raad van toezicht van een opzegging door de patroon.
3. Van de in het vorige lid onder a en d bedoelde beslissing en de weigering door de raad van toezicht de opzegging door de patroon goed te keuren staat beroep open op de raad van appèl.
4. De in het tweede lid onder d bedoelde goedkeuring wordt alleen geweigerd, indien de opzegging jegens de stagiaire onredelijk is.
5. De Landsverordening beëindiging arbeidsovereenkomsten (P.B. 1972, no. 111) is niet van toepassing op een met de stagiaire bestaande arbeidsovereenkomst.

Artikel 15

1. De stagiaire die kantoor houdt bij zijn patroon is gehouden de hem door de patroon opgedragen werkzaamheden te verrichten.
2. De patroon is gehouden de stagiaire passende arbeid te verschaffen en de stage mede aan diens opleiding dienstbaar te maken.
3. Na voorafgaande toestemming van de raad van toezicht kan de patroon aan de stagiaire de verplichting opleggen tot het volgen van rechtstheoretische en/of praktijkgerichte cursussen.

Artikel 16

1. De raad van toezicht geeft, de patroon en de stagiaire gehoord, aan de stagiaire wiens stage naar het oordeel van de raad van toezicht naar behoren is geweest en drie jaren heeft geduurd, een verklaring dat de stage is voltooid.
2. De raad van toezicht kan de termijn van drie jaren verkorten of in bijzondere gevallen verlengen.
3. Tegen weigering van afgifte van de in het eerste lid bedoelde verklaring en verlenging van de stage-periode staat aan de stagiaire beroep op de raad van appèl open.

Artikel 17

De raad van toezicht is bevoegd aan zijn op grond van de artikelen 10, tweede en derde lid, 12, tweede lid, 14, tweede lid onder d en 16, tweede lid genomen beslissingen voorwaarden te

verbinden, welke niet de verplichting tot het volgen van enige cursus of tot het afleggen van een proeve van bekwaamheid mogen inhouden.

Artikel 18

1. Beroep tegen een beslissing van de raad van toezicht wordt ingesteld binnen drie weken na de dag van verzending van een afschrift van de bestreden beslissing, bij een met redenen omkleed verzoekschrift, in tweevoud in te dienen bij de secretaris van de raad van appèl. De secretaris geeft van de instelling van het beroep onverwijld kennis aan de raad van toezicht, aan - indien de patroon in beroep komt - de stagiaire, en aan - indien de stagiaire in beroep komt - de patroon.
2. De raad van appèl beslist niet dan na verhoor of behoorlijke oproeping van de patroon en de stagiaire.
3. De raad van appèl kan de raad van toezicht uitnodigen nadere inlichtingen te verschaffen.
4. De beslissing van de raad van appèl is met redenen omkleed.
5. De secretaris van de raad van appèl zendt van de beslissing onverwijld afschrift aan de raad van toezicht, aan de patroon en de stagiaire, en aan de in artikel 11 bedoelde Orde van advocaten.

Artikel 19

Bij landsbesluit houdende algemene maatregelen kunnen ter uitvoering van deze paragraaf nadere regelen worden vastgesteld. Bij zulk een landsbesluit kan de termijn, genoemd in artikel 16, worden verkort tot ten minste een jaar.

§ 4. De tuchtrechtspraak

Artikel 20

De tuchtrechtspraak heeft ten doel het weren en beteugelen van misslagen, door advocaten in de uitoefening der praktijk begaan, en van inbreuken op de eer van de stand der advocaten. Zij wordt uitgeoefend in eerste aanleg door een raad van toezicht en in hoger beroep door een raad van appèl.

Artikel 21

1. De raad van toezicht en de raad van appèl zijn gevestigd op het eiland Curaçao. Zij kunnen ook elders in de Nederlandse Antillen zitting houden.
2. De raad van toezicht bestaat uit een voorzitter en twee leden, allen benoemd door de Gouverneur. Tot voorzitter zal bij voorkeur een lid van het Hof van Justitie worden benoemd.
3. Als voorzitter van de raad van appèl treedt op de president van het Hof van Justitie. De raad van appèl bestaat voorts uit twee leden, benoemd door de Gouverneur.
4. De voorzitter en de leden van de raad van toezicht en van de raad van appèl, behalve de voorzitter van laatstgenoemde raad, worden benoemd voor een tijdvak van drie jaren. De aftredende leden zijn terstond herbenoembaar.
5. De Gouverneur benoemt een plaatsvervangend voorzitter van de raad van toezicht en voldoende plaatsvervangende leden van de raad van toezicht en de raad van appèl. Als plaatsvervangend voorzitter van de raad van appèl zal optreden de wettelijke vervanger van de president van het Hof van Justitie.
6. De leden van de raad van toezicht en ten minste één lid van de raad van appèl, alsmede hun plaatsvervangers, worden bij voorkeur benoemd uit bij het Hof van Justitie ingeschreven of gewezen advocaten.
7. De Gouverneur kan leden van de raad van toezicht en leden van de raad van appèl, alsmede de plaatsvervangers, in de uitoefening van dat ambt schorsen of ontslaan.
8. De Gouverneur benoemt een secretaris van de raad van toezicht en van de raad van appèl.

Artikel 22

1. De raad van toezicht kan de navolgende straffen opleggen:
 - a. enkele waarschuwing;
 - b. berisping;
 - c. schorsing in de uitoefening van de praktijk ten hoogste gedurende een jaar;
 - d. schrapping van de in artikel 2 bedoelde lijst van inschrijving.
2. Bij de beslissing, houdende oplegging van een der laatstgenoemde drie straffen, kan de raad tot openbaarmaking van de straf, al dan niet met de gronden op welke zij berust, op de door hem te bepalen wijze besluiten. In geval van schorsing kan de raad tevens bepalen, dat de geschorste de titel van advocaat gedurende de schorsing niet zal mogen voeren.

3. Schorsing in de uitoefening van de praktijk brengt mede verlies van de betrekkingen, waarbij de hoedanigheid van advocaat vereiste voor benoembaarheid is.
4. De beslissing van de raad, houdende strafoplegging, is met redenen omkleed.
5. Indien de raad van toezicht besluit tot openbaarmaking van de straf, geschiedt deze door de zorg van de secretaris.
6. De kosten van de openbaarmaking van de straf worden verhaald op de gestrafte advocaat; bij diens weigering deze kosten te voldoen, zal verhaal daarvan, na daartoe van de secretaris van de raad van toezicht ontvangen verzoek, plaats vinden door de Landsontvanger in het eilandgebied, waar de gestrafte advocaat woonachtig is.

Artikel 23

1. De raad van toezicht neemt, indien de klager daartoe de wens te kennen heeft gegeven, geen beslissing dan na verhoor of behoorlijke oproeping van de klager.
2. De raad legt geen straf op dan na verhoor of behoorlijke oproeping van de betrokken advocaat. Deze is bevoegd zich bij behandeling van een klacht door een advocaat te doen bijstaan. De betrokken advocaat en zijn raadsman worden in de gelegenheid gesteld tijdig van de processtukken kennis te nemen. Hun wordt door de secretaris van de raad tijdig medegedeeld, waar en wanneer deze gelegenheid bestaat.
3. De raad kan getuigen en deskundigen oproepen en horen,
4. Op verzoek van de raad doet de officier van justitie hen dagvaarden. De getuigen en deskundigen zijn na dagvaarding verplicht te verschijnen.
5. De wettelijke bepalingen betreffende het oproepen, medebrengen en horen van, alsmede betreffende de schadeloosstelling en vacatiegelden aan getuigen en deskundigen in strafzaken zijn ten deze van overeenkomstige toepassing.
6. De leden van de raad nemen, op straffe van nietigheid, geen deel aan de behandeling van een zaak waarin zij zelf, hun echtgenoten, dan wel bloed- of aanverwanten tot de derde graad ingesloten als partij betrokken zijn.

Artikel 24

1. De secretaris van de raad van toezicht zendt van de beslissingen van de raad onverwijld afschrift:
 - a. aan de betrokken advocaat;
 - b. aan het Hof van Justitie;
 - c. aan de procureur-generaal;
 - d. indien beslist werd naar aanleiding van een klacht, aan de klager;
 - e. indien de betrokken advocaat stagiaire is, aan zijn patroon en aan de in artikel 11 bedoelde Orde van advocaten.
2. De in dit artikel bedoelde toezending geschiedt bij aangetekende brief.
3. Tenzijn inde beslissingen van de raad van toezicht een latere datum wordt genoemd waarop de straf ingaat, zijn zij, indien geen beroep wordt ingesteld overeenkomstig het bepaalde in het eerste lid van artikel 25, uitvoerbaar onmiddellijk na verloop van de in dat lid genoemde beroepstermijn.
4. Openbaarmaking als bedoeld in het tweede lid van artikel 22 geschiedt niet voordat de beslissing in kracht van gewijsde is gegaan.

Artikel 25

1. Van de beslissingen van de raad van toezicht kunnen binnen drie weken na de dag van terpostbezorging van de aangetekende brief in het vorige artikel bedoeld, de betrokken advocaat en de klager, zo die er is, bij verzoekschrift, en de procureur-generaal bij requisitoir hoger beroep instellen bij de raad van appèl.
2. Afschriften van het verzoekschrift of het requisitoir zendt de secretaris van de raad van appèl onverwijld aan de overige tot het instellen van hoger beroep bevoegde personen.
3. Op de behandeling in hoger beroep is het bepaalde bij artikel 23 van overeenkomstige toepassing, met dien verstande, dat de dagvaarding van getuigen en deskundigen ten deze geschiedt op last van de procureur-generaal. De raad van appèl kan de raad van toezicht uitnodigen nadere inlichtingen te verschaffen.
4. Op de beslissingen van de raad van appèl is het bepaalde bij artikel 24 van overeenkomstige toepassing; tenzij deze beslissingen een latere datum noemen waarop de straf ingaat, worden zij onmiddellijk ten uitvoer gelegd.
5. Indien de raad van appèl besluit tot openbaarmaking van de straf als bedoeld in het tweede lid van artikel 22, is het bepaalde bij het vijfde en zesde lid van dat artikel van overeenkomstige toepassing.

Artikel 26

1. Indien bij een beslissing die niet of niet meer voor hoger beroep vatbaar is een straf is opgelegd, stelt de raad van appèl op grond van enige omstandigheid, welke volgens de opgemaakte stukken tijdens de behandeling niet is gebleken en welke op de beslissing invloed gehad zou kunnen hebben, op schriftelijke aanvraag van de betrokken advocaat, opnieuw een onderzoek in, en, voor zoveel nodig, behandelt dit college de zaak in herziening.
2. Afschrift van de in het eerste lid bedoelde aanvraag zendt de secretaris van de raad van appèl onverwijld aan de klager, zo die er is, aan het Hof van Justitie en aan de procureur-generaal.
3. Het bepaalde bij het derde en vierde lid van artikel 25 vindt overeenkomstige toepassing.

Artikel 27

1. Zowel in geval van hoger beroep als van herziening beslist de raad van appèl, met handhaving, wijziging of gehele dan wel gedeeltelijke vernietiging van de beslissing of de opgelegde straf, zoals dit college zal vermenen te behoren.
2. In geen geval mag in herziening een straf worden opgelegd, welke de vroeger opgelegde straf te boven gaat.
3. De beslissing van de raad van appèl is met redenen omkleed.

Artikel 28

1. Geen lid van de raad van toezicht of van de raad van appèl mag zich rechtstreeks of zijdelings over enige voor de raad waarvan hij lid is aanhangige zaak of over een zaak, waarvan hij weet of vermoedt dat zij voor die raad aanhangig zal worden, in enig afzonderlijk onderhoud inlaten met partijen of haar gemachtigden, noch van hen afzonderlijke onderrichting of schrifturen aannemen.
2. De leden van de raad van toezicht en van de raad van appèl, alsmede de secretaris van deze colleges, zijn verplicht het geheim te bewaren omtrent de gevoelens welke in de vergaderingen dezer colleges over de aldaar behandelde onderwerpen zijn geuit.

Artikel 29

De stukken, opgemaakt ter voldoening aan het bij deze paragraaf bepaalde, zijn vrij van het recht van zegel.

§ 5. Het salaris van de advocaten

Artikel 30

De advocaten berekenen het salaris voor werkzaamheden in alle zaken, zonder onderscheid, welke zij verrichten, alsmede voor werkzaamheden welke geen betrekking tot enig rechtsgeding hebben, naarmate van het belang, de omvang en de ingewikkeldheid der zaak, de daaraan verbonden moeilijkheden en de daaraan bestede tijd en naarmate zij zich voor hun besprekingen buiten hun kantoor of woonplaats hebben moeten begeven.

Artikel 31

1. Desgevorderd zijn de advocaten verplicht aan hun cliënten gespecificeerde rekeningen over te leggen, welke iedere post, zo van salaris als verschot, behoorlijk omschrijven en de bedragen van die posten afzonderlijk uitdrukken.
2. Indien de advocaat ter vaststelling van zijn salaris een overeenkomst met de cliënt heeft aangegaan, worden op de rekening globaal omschreven de aard en omvang der werkzaamheden, alsmede de dagen op welke of het tijdsverloop binnen hetwelk de werkzaamheden werden verricht.

Artikel 32

De advocaten zijn bevoegd met hun cliënten overeenkomsten aan te gaan ter vaststelling van hun salaris terzake van verrichte en/of nog te verrichten werkzaamheden, al dan niet met inbegrip van zegel- en registratierechten, justitie-, reis- en verblijfkosten.

Artikel 33

De voldoening van het in artikel 30 bedoelde salaris en van het met inachtneming van artikel 32 overeengekomene wordt beschouwd de goedkeuring ervan in te sluiten.

Artikel 34

1. In geval van geschil over het berekende salaris, gevorderd hetzij volgens een gespecificeerde rekening, hetzij uit een vooraf gesloten overeenkomst, begroot de raad van toezicht het geëiste bedrag op schriftelijk verzoek van de advocaat dan wel van de cliënt.
2. Deze begroting is verplicht voor alle in artikel 30 bedoelde werkzaamheden, verricht ten behoeve van personen, die het vrije beheer over hun goederen niet bezitten, afwezig, onbekend of onbereikbaar zijn, alsmede in onbeheerde boedels.
3. De advocaat dient zijn begroting in op gezegelde rekening; daarop wordt naast de op iedere post uitgetrokken som een wit vak opengelaten.
4. Hij stelt onder de rekening "ter begroting ingediend te" met plaatsnaam, hand- en dagtekening.

Artikel 35

1. Alvorens te beslissen roept de raad van toezicht partijen bij aangetekende brief op om in haar belangen te worden gehoord.
2. Een schriftelijk gemachtigde kan de cliënt of de advocaat vertegenwoordigen.
3. Ambtshalve dan wel op verzoek van een der partijen kan de raad getuigen en deskundigen oproepen en onder ede horen. De wettelijke bepalingen betreffende het oproepen en het horen van getuigen en deskundigen alsmede die betreffende de hun toekomende schadeloosstelling en vacatiegelden in burgerlijke zaken vinden ten deze overeenkomstige toepassing. Bij het bevel tot oproeping bepaalt de raad tevens, welke partij de te maken kosten zal voorschieten.

Artikel 36

1. De raad van toezicht is bevoegd de overlegging der voor de begroting benodigde bescheiden te vorderen.
2. De raad onderzoekt bij de begroting, of de gemaakte kosten en verschotten en de gedeclareerde vacatiën naar de aard der zaak nuttig, doelmatig of nodig kunnen geacht worden of door de cliënt zijn verlangd; hij wijzigt, royeert of vermindert de zodanige, welke daarbij geoordeeld worden overbodig te zijn of de grenzen ener billijke gematigdheid te overschrijden, daarbij in aanmerking nemende het gewicht der zaak en de daaraan verbonden moeilijkheden.
3. Posten wegens betaalde zegel- en registratiekosten, alsmede wegens deurwaarderskosten, mits van derzelve voldoening behoorlijk blijkt, zijn niet aan vermindering onderworpen.
4. Het bedrag der te hoog gestelde of onaannemelijke posten wordt doorgehaald; in plaats daarvan wordt in het daarvoor opengelaten witte vak de verschuldigde som ofwel "nihil" gesteld.

Artikel 37

1. Aan het slot van de rekening stelt de raad van toezicht "goedgekeurd ter somma van", met uitdrukking in letters van het gehele bedrag op hetwelk de rekening is begroot.
2. De raad verwijst de partij die in het ongelijk gesteld is in de kosten. Hij bepaalt het bedrag der kosten welke de in het ongelijk gestelde partij aan de wederpartij moet vergoeden en vermeldt deze kosten onder de in het eerste lid goedgekeurde somma in letters. De raad is bevoegd naar omstandigheden onder de kosten een bedrag voor salaris op te nemen.
3. Zo hij daartoe termen aanwezig acht, kan de raad de kosten geheel of gedeeltelijk compenseren.
4. De secretaris van de raad geeft bij aangetekende brief van de inhoud der eindbeslissing aan partijen kennis.

Artikel 38

1. De advocaat of de cliënt kan binnen drie weken na de dag van terpostbezorging van de aangetekende brief, in het laatste lid van artikel 37 bedoeld, de herziening der begroting bij een met redenen omkleed verzoekschrift aan de raad van appèl verzoeken.
2. Alvorens te beslissen roept de raad van appèl partijen per aangetekende brief op om in haar belangen te worden gehoord.
3. Een schriftelijk gemachtigde kan de cliënt of de advocaat vertegenwoordigen.
4. De bepalingen van het derde lid van artikel 35 en het tweede lid van artikel 36 zijn van overeenkomstige toepassing.

Artikel 39

De beschikking op een verzoek om herziening is niet vatbaar voor verzet of enige andere voorziening.

Artikel 40

1. De schuldenaar wordt tot betaling genoodzaakt krachtens bevelschrift van de raad van toezicht of van de raad van appèl.

2. Het in het eerste lid van dit artikel bedoelde bevelschrift wordt gesteld aan het slot van de rekening, onder het bedrag op hetwelk de rekening in eerste instantie door de raad van toezicht of in herziening door de raad van appèl is begroot. Het bevelschrift voert aan het hoofd de woorden: "IN NAAM DER KONINGIN". Het kan op de minuut ten uitvoer worden gelegd.

Artikel 41

De begrotingen zijn niet aan registratie onderworpen.

Artikel 42

1. Hetzij bij de aanvang, hetzij gedurende het verloop van een zaak zijn de advocaten bevoegd van hun cliënten het storten van een zekere som ter bestrijding van verschotten en als voorschot op het salaris te vorderen.
2. Indien daarvoor redenen bestaan, is de advocaat bevoegd een nieuwe storting te vorderen; in geval van geschil daarover beslist daaromtrent de raad van toezicht of, in spoedeisende gevallen, de voorzitter van dat college.
3. De raad dan wel de voorzitter kan partijen in haar belangen horen.

Artikel 43

Mits hij daarvan ten minste acht dagen te voren bij aangetekende brief aan de cliënt kennis geeft en een afschrift daarvan ter griffie van het betrokken gerecht of rechterlijke college heeft neergelegd, mag de advocaat zich onttrekken aan een zaak, bijaldien de in het vorige artikel bedoelde storting, zo deze gevraagd of bevolen is, niet is gedaan.

Artikel 44

De advocaat is jegens de griffier persoonlijk aansprakelijk voor alle kosten welke cliënten verschuldigd zijn in zaken die hij heeft behandeld, of voor stukken waarvan hij opmaking of afgifte heeft verzocht.

§ 6. Belastingadviseurs

Artikel 45

1. Hij die zonder advocaat te zijn er zijn beroep van maakt om in belastingzaken als adviseur en gemachtigde op te treden, moet voorzien zijn van een schriftelijke toelating als belastingadviseur, afgegeven door de raad van beroep voor belastingzaken. Een toelating wordt niet gegeven aan een van de lijst van inschrijving geschrapte advocaat of een ingevolge artikel 49 van de lijst van zaakwaarnemers afgevoerde zaakwaarnemer.
2. Door een toelating als in het eerste lid bedoeld wordt de bevoegdheid verkregen om in de Nederlandse Antillen het in dat lid omschreven beroep uit te oefenen.

Artikel 46

1. De toelating als belastingadviseur wordt op daartoe strekkend verzoekschrift tot wederopzegging verleend, indien hij die de toelating verzoekt naar het oordeel van de raad van beroep voor belastingzaken van goed maatschappelijk gedrag is en een bij landsbesluit houdende algemene maatregelen vastgesteld examen voor belastingadviseur met gunstig gevolg heeft afgelegd.
2. Dit examen wordt, indien aan de voorzitter van de in het volgende lid te noemen examencommissie het verzoek daartoe wordt gedaan, op een door deze te bepalen tijdstip afgenomen.
3. Een commissie, bestaande uit een door de president van het Hof van Justitie aan te wijzen lid van dit hof als voorzitter en een door de Directeur der Belastingen aan te wijzen inspecteur van de Belastingdienst benevens het hoofd van de Belastingaccountantsdienst als leden, neemt het examen af. Bij verhindering of ontstentenis van een lid wordt door de Gouverneur een plaatsvervangend lid benoemd. Bij landsbesluit houdende algemene maatregelen wordt het bedrag vastgesteld, dat aan de voorzitter en de leden der commissie als vergoeding voor het afnemen van het examen toegekend wordt.
4. De kandidaat legt bij zijn verzoekschrift om tot het examen te worden toegelaten een bewijs over, dat hij een door de Minister van Justitie vastgesteld examengeld in 's Lands kas gestort heeft.
5. Van het hiervoren bedoelde examen kunnen worden vrijgesteld zij die aan bij landsbesluit houdende algemene maatregelen te stellen eisen van bekwaamheid voldoen.

Artikel 47

1. Indien de raad van beroep voor belastingzaken van oordeel is, dat hij die het beroep van belastingadviseur uitoefent van slecht maatschappelijk gedrag is, is hij bevoegd na verhoor of behoorlijke oproeping van de belanghebbende diens toelating bij met redenen omklede beslissing in te trekken.
2. Gelijke bevoegdheid heeft de raad van beroep voor belastingzaken ingeval hij van oordeel is, dat de betrokkene zich schuldig maakt aan het vorderen van buitensporige salarissen, de belangen van zijn lastgever heeft verwaarloosd of zich aan ander plichtsverzuim heeft schuldig gemaakt dan wel zich schuldig heeft gemaakt aan oneerbiedigheid jegens het openbaar gezag.
3. De inspecteur der belastingen of de raad van beroep, indien de zaak voor dit college is behandeld, bepaalt in een zaak, indien lasthebber en cliënt niet tot overeenstemming kunnen komen, het bedrag van het salaris dat aan de cliënt in rekening mag worden gebracht.
4. Indien daartoe termen zijn, kan de raad van beroep bepalen, dat de belastingadviseur zal dragen of vergoeden geheel of ten dele de door zijn schuld of achteloosheid aan een cliënt veroorzaakte kosten.

§ 7. Zaakwaarnemers

Artikel 48

1. Hij, die, zonder advocaat te zijn, er zijn beroep van maakt om in burgerlijke zaken betrokken personen te vertegenwoordigen of bij te staan dan wel om in strafzaken als vertegenwoordiger op te treden, moet door het Hof van Justitie als zaakwaarnemer zijn toegelaten. Deze toelating wordt niet gegeven aan een van de lijst van inschrijving geschrapte advocaat of een belastingadviseur, wiens toelating ingevolge artikel 47 werd ingetrokken.
2. Hij doet daartoe een schriftelijk verzoek aan het Hof van Justitie.
3. Er wordt ter griffie van het Hof van Justitie een lijst van zaakwaarnemers aangehouden.
4. Indien het hof het verzoek toewijst, wordt de zaakwaarnemer ingeschreven ter griffie van het gerecht in eerste aanleg ter zittingsplaats zijner woonplaats. Door deze inschrijving verkrijgt hij de bevoegdheid als zaakwaarnemer op te treden bij dat gerecht, ter evenbedoelde zittingsplaats.
5. Indien op het eiland waar de zaakwaarnemer zijn woonplaats gevestigd heeft twee of meer advocaten woonplaats hebben, kan de zaakwaarnemer slechts optreden;
 - in burgerlijke zaken:
 - a. indien de vordering loopt over een bepaalde waarde tot ten hoogste het bedrag, vastgesteld bij het in artikel 11, tweede lid van het Deurwaardersreglement 1945 (P.B. 1945, no. 69, zoals gewijzigd) bedoelde landsbesluit houdende algemene maatregelen, en niet een gedeelte betreft van een grotere geldsom;
 - b. indien de vordering strekt tot ontruiming van gehuurde onroerende goederen wegens geëindigde huur of tot ontbinding van huur van onroerende goederen en tot ontruiming dientengevolge ter zake van wanbetaling van huurpenningen;
 - in strafzaken:

indien de beklaagde voor wie hij optreedt terecht staat wegens een overtreding.

Artikel 49

1. Indien het Hof van Justitie van oordeel is, dat een zaakwaarnemer van slecht maatschappelijk gedrag is, is het bevoegd hem uit dat beroep te ontzetten en hem van de lijst van zaakwaarnemers af te voeren.
2. Gelijke bevoegdheid heeft het hof, ingeval het van oordeel is, dat een zaakwaarnemer zich schuldig maakt aan het vorderen van buitensporige salarissen, de belangen van zijn lastgever heeft verwaarloosd of zich oneerbiedig betoont tegenover de rechterlijke en andere ambtenaren, te wier overstaan hij optreedt.

Artikel 50

Indien daartoe termen zijn, kan de rechter bepalen, dat de zaakwaarnemer zal dragen of vergoeden geheel of ten dele de door zijn schuld of achteloosheid aan een cliënt veroorzaakte kosten.

Artikel 51

De rechter bepaalt in elke zaak het bedrag van het loon dat de zaakwaarnemer zijn lastgever in rekening mag brengen.

§ 8. Gemachtigden en raadslieden

Artikel 52

1. Als gemachtigden of raadslieden kunnen alleen optreden in de Nederlandse Antillen woonplaats hebbende personen.
2. Gemachtigden en raadslieden moeten op vordering van de rechter hun bevoegdheid schriftelijk aantonen.
3. Ingeschreven advocaten of - voor wat betreft hun optreden voor het gerecht in eerste aanleg ter zittingsplaats waar zij als zodanig zijn ingeschreven - zaakwaarnemers, en - voor wat betreft het optreden in belastingzaken - toegelaten belastingadviseurs, als gemachtigden of raadslieden optredende, zijn tot het in het vorige lid bedoelde bewijs niet gehouden.
4. De rechter kan weigeren personen, niet behorende tot de in het vorige lid bedoelde, als gemachtigden of raadslieden toe te laten. De weigering geldt alleen voor de zaak waarin zij is uitgesproken. Tegen de weigering staat geen voorziening open.

§ 9. Slot- en overgangsbepalingen

Artikel 53

1. Deze landsverordening kan worden aangehaald als "Advocatenlandsverordening 1959".
2. Zij treedt in werking op een bij landsbesluit nader te bepalen tijdstip.
3. Op het tijdstip van inwerkingtreding van deze landsverordening vervalt de Rechtsbijstandsverordening (P.B. 1944, no. 61), behoudens het hierna in artikel 55 bepaalde.
4. Op het tijdstip van inwerkingtreding van deze landsverordening wordt het besluit van de 13de mei 1939 (P.B. 1939, no. 32), ter uitvoering van het eerste en laatste lid van artikel 14 der Rechtsbijstandsverordening (P.B. 1937, no. 80), geacht te zijn vastgesteld ter uitvoering van artikel 46 dezer landsverordening.

Artikel 54

1. Zij die op het tijdstip van inwerkingtreding van deze landsverordening als praktizijn zijn beëdigd en ter griffie van het hof ingeschreven, worden geacht overeenkomstig de bepalingen dezer landsverordening als advocaat te zijn beëdigd en ingeschreven.
2. Zij, aan wie een getuigschrift is uitgereikt op grond van het met goed gevolg afgelegd hebben van het examen, bedoeld in het volgende lid, en die als advocaat beëdigd en ter griffie van het hof ingeschreven zijn, worden geacht overeenkomstig de bepalingen dezer landsverordening beëdigd en ingeschreven te zijn.
3. Het examen dient te hebben omvat een onderzoek naar de kennis van het Nederlands-Antilliaanse burgerlijke, handels- en faillissementsrecht, staats- en strafrecht, daaronder mede begrepen de burgerlijke en de strafrechtspleging, alsmede van de belastingwetten in het algemeen, en te zijn afgenomen door een commissie, bestaande uit de procureur-generaal of diens wettige vervanger als voorzitter en twee door de president van het Hof van Justitie aan te wijzen leden van dat hof als leden.

Artikel 55

1. Disciplinaire zaken, welke op het tijdstip van inwerkingtreding dezer landsverordening bij de raad van toezicht en discipline, onderscheidenlijk de raad van appèl, als bedoeld in de Rechtsbijstandsverordening (P.B. 1944, no. 61), aanhangig zijn, worden overeenkomstig de desbetreffende bepalingen der laatstgenoemde verordening afgedaan.
2. De begroting van een aan een advocaat toekomend salaris, welke aan de raad van toezicht en discipline, als bedoeld in de Rechtsbijstandsverordening (P.B. 1944, no. 61), is verzocht vóór het tijdstip van inwerkingtreding dezer landsverordening, de vaststelling daarvan door een rechter en de herziening daarvan geschieden overeenkomstig de desbetreffende bepalingen van de Rechtsbijstandsverordening (P.B. 1944, no. 61).

LANDSBESLUIT HOUDENDE ALGEMENE MAATREGELEN van de 25ste april 1986 houdende vaststelling van een nieuw Deurwaardersreglement

Artikel 1

1. De dienst van deurwaarder wordt, behoudens het bepaalde in de artikelen I, 7a en 8 verricht door deurwaarders, adsprant-deurwaarders en toegevoegd-adsprant-deurwaarders..
2. De deurwaarders en adsprant-deurwaarders worden door de Gouverneur bij landsbesluit in hun hoedanigheid benoemd.
3. Onder deurwaarders worden in dit reglement mede adsprant-deurwaarders en toegevoegd-adsprant-deurwaarders verstaan, tenzij het tegendeel uitdrukkelijk of uit de samenhang blijkt.

Artikel 2

De deurwaarders zijn openbare ambtenaren. Zij zijn bevoegd en gehouden tot het doen van alle gerechtelijke aanzeggingen, bekendmakingen, protesten en verdere exploiten, hetzij die al dan niet met een aanhangig rechtsgeding in verband staan, en het doen van dagvaardingen, insinuaties en betekeningen alsmede van exploiten ter uitvoering van rechterlijke bevelen en vonnissen, een en ander voor zover zulks niet bij uitsluiting aan anderen is opgedragen.

Artikel 3

1. Aan een deurwaarder wordt bij zijn benoemingsbesluit een bepaald eilandgebied als standplaats aangewezen. Behoudens het geval bedoeld in het volgende lid is zijn bevoegdheid beperkt tot zijn standplaats.
2. De Minister van Justitie kan bepalen dat de bevoegdheid van een deurwaarder zich mede uitstrekt tot een of meer andere door hem aangewezen eilandgebieden.
3. De benoeming van een deurwaarder, de aanwijzing van diens standplaats en een beschikking als bedoeld in het tweede lid worden door de zorg van de griffier van het Gemeenschappelijk Hof van Justitie van de Nederlandse Antillen en Aruba in de Curaçaosche Courant en in een of meer in de Nederlandse Antillen verschijnende nieuwsbladen bekendgemaakt.
4. De deurwaarder moet binnen zijn standplaats wonen en, tenzij hij strafdeurwaarder is, kantoor houden.

Artikel 4

1. Tot deurwaarder zijn benoembaar zij die
 - 1°. de ouderdom van 23 jaren hebben bereikt,
 - 2°. de hoedanigheid bezitten van adsprant-deurwaarder, en
 - 3°. gedurende ten minste één jaar in de onder 2° bedoelde hoedanigheid werkzaam zijn geweest.
2. Van het in het voorgaande lid onder 3° gestelde vereiste kan door de Gouverneur, de President van het Gemeenschappelijk Hof van Justitie van de Nederlandse Antillen en Aruba of, indien het de benoeming van een strafdeurwaarder betreft, de procureur-generaal bij dat hof gehoord, worden afgeweken op de gronden, genoemd in artikel 5, derde lid onder de letter b van het Bezoldigingslandsbesluit 1971 (P.B. 1968, no. 175).

Artikel 5

1. De deurwaarders leggen, elk naar de wijze zijner godsdienstige gezindheid, vóór hun indiensttreding de navolgende eed of belofte af:
"Ik zweer (beloof) trouw aan de Koningin en gehoorzaamheid aan de algemene verordeningen. Ik zweer (beloof) dat ik alle exploiten, waartoe ik zal worden verzocht of die mij zullen bevolen worden, getrouwelijk en met naarstigheid zal uitvoeren en in het algemeen mijn functie met nauwgezetheid en eerlijkheid en tevens met alle eerbied voor de rechterlijke autoriteiten zal waarnemen."
2. Alvorens tot die eed of belofte te worden toegelaten, leggen zij de volgende eed of verklaring van zuivering af: "Ik zweer (verklaar) dat ik om tot deurwaarder te worden benoemd middellijk noch onmiddellijk, onder welke naam of welk voorwendsel ook, aan iemand, wie hij ook zij, iets heb gegeven of beloofd, noch zal geven."
3. De aflegging van de eden of belofte en verklaring geschiedt ter terechtzitting van het Gemeenschappelijk Hof van Justitie van de Nederlandse Antillen en Aruba of het Gerecht in eerste

aanleg, voor zover het betreft de strafdeurwaarders op requisitoir van de procureur-generaal of de officier van justitie.

4. In geval van verandering van standplaats behoeft de aflegging van de eden of belofte en verklaring niet te worden herhaald.

Artikel 6

1. De deurwaarders zijn, onverminderd hun andere ambtsverrichtingen, belast met de dienst ter terechtzitting en bij de vergaderingen van het Gemeenschappelijk Hof van Justitie van de Nederlandse Antillen en Aruba, het Gerecht in eerste aanleg en de bijzondere colleges en commissies. Zij zijn gehouden om de bevelen na te komen, welke hun te dien aanzien door de President van het Gemeenschappelijk Hof van Justitie van de Nederlandse Antillen en Aruba of de rechter in eerste aanleg en, voor zover het de strafdeurwaarders betreft, door of vanwege de procureur-generaal bij het Gemeenschappelijk Hof van Justitie van de Nederlandse Antillen en Aruba worden gegeven.
2. De deurwaarders moeten ten minste één kwartier voor de aanvang der terechtzittingen waarbij zij hun dienst verrichten aanwezig zijn.
3. Zij ontvangen van de griffier een rol van de zaken die moeten worden afgeroepen, roepen de zaken ter rolle af, dragen zorg dat niemand onbevoegdlijk de rechtzaal binnentreedt en handhaven onder de bevelen van de president of de rechter de orde.
4. Indien bij het Gemeenschappelijk Hof van Justitie van de Nederlandse Antillen en Aruba meer dan een deurwaarder is aangesteld, regelt de president elks dienst, voor zover zulks ten aanzien van de strafdeurwaarders niet door of vanwege de procureur-generaal geschiedt.

Artikel 7

1. Bij afwezigheid of ontstentenis van een deurwaarder is de president van het Gemeenschappelijk Hof van Justitie van de Nederlandse Antillen en Aruba of de rechter in het Gerecht in eerste aanleg bevoegd een of meer geschikte en vertrouwde personen tijdelijk als waarnemend deurwaarder aan te wijzen tot het verrichten van de vereiste werkzaamheden, daaronder begrepen die welke na elk eindvonnis nodig zijn.
2. De waarnemende deurwaarders leggen, elk naar de wijze zijner godsdienstige gezindheid, voordat zij in functie treden de in artikel 5, eerste lid vastgestelde eed of belofte af in handen van degene die hen heeft aangewezen, bijgestaan door zijn griffier.
3. Op de waarnemende deurwaarders zijn, zolang zij in functie zijn, de voor de deurwaarders ingevolge dit reglement geldende bepalingen van toepassing, uitgezonderd die welke op de benoeming betrekking hebben.

Artikel 7a

1. Voor de eilandgebieden Bonaire, Saba en St. Eustatius is de President van het Gemeenschappelijk Hof van Justitie van de Nederlandse Antillen en Aruba bevoegd een of meer geschikte en vertrouwde personen als waarnemend deurwaarder aan te wijzen tot het verrichten van de vereiste werkzaamheden, daaronder begrepen die welke na elk eindvonnis nodig zijn.
2. De leden twee en drie van artikel 7 zijn van overeenkomstige toepassing.

Artikel 8

1. Ten dienste der strafrechtspleging kan de procureur-generaal aan een of meer ambtenaren van het Korps Politie Nederlandse Antillen, die bijzonder aan zijn parket of dat van de officier van justitie verbonden zijn, de functies opdragen van strafdeurwaarders, die als zodanig het openbaar ministerie meer bijzonder ten dienste staan, doch tevens evenals de andere deurwaarders en op gelijke wijze als dezen bevoegd en gehouden zijn, om elk in het eilandgebied waarvoor hij door de procureur-generaal is aangewezen, alle exploiten te doen, bij artikel 2 van dit reglement omschreven, en die voorts bij afwezigheid of ontstentenis van andere deurwaarders verplicht zijn om de diensten, bedoeld in artikel 6 van dit reglement, op de wijze als in dat artikel bepaald te verrichten.
2. Op de in het voorgaande lid bedoelde ambtenaren zijn alle ingevolge dit reglement voor de strafdeurwaarders geldende bepalingen van toepassing, met uitzondering van de artikelen 1, tweede lid, 3, 4, 15, tweede en derde lid, en 17, eerste en tweede lid.
3. De opdracht, in het eerste lid bedoeld, alsmede de intrekking van zodanige opdracht wordt door de procureur-generaal bekendgemaakt aan de President van het Gemeenschappelijk Hof van Justitie van de Nederlandse Antillen en Aruba bij brief en in het algemeen bij aankondiging in de

Curaçaosche Courant en in een of meer in de Nederlandse Antillen verschijnende nieuwsbladen.

Artikel 9

1. Elke deurwaarder is verplicht om zijn dienst te verlenen te allen tijde, wanneer die wordt ingeroepen, binnen het eilandgebied of de eilandgebieden waarin hij bevoegd is.
2. Ingeval hij vermenen mocht die te kunnen weigeren, geeft hij van zijn weigering onmiddellijk kennis aan de President van het Gemeenschappelijk Hof van Justitie van de Nederlandse Antillen en Aruba of aan de rechter in het Gerecht in eerste aanleg, blijvende hij niettemin voor de weigering in alle opzichten jegens de partijen aansprakelijk.
3. Hij is verplicht het doen van een exploit te weigeren, indien hem door of vanwege de Minister van Justitie is aangezegd dat het doen van dat exploit strijdig zou zijn met 's lands volkenrechtelijke verplichtingen. Voor deze weigering is hij jegens de partijen niet aansprakelijk.

Artikel 10

1. De deurwaarders zijn verplicht om zich in de berekening van hun salaris en verschotten, zo zij daarop boven hun bezoldiging als ambtenaar aanspraak kunnen maken, te gedragen naar de bestaande of vast te stellen tarieven. Zij moeten aan de voet van hun exploiten het salaris en de verschotten afzonderlijk uitdrukken; zonder deze vermelding wordt de berekening van het salaris en de verschotten, indien de rechter daartoe termen aanwezig acht, niet in de begroting van kosten opgenomen en zijn de partijen alsdan niet gehouden ze te voldoen.
2. De deurwaarders zijn bevoegd om de vereiste verschotten te vorderen alvorens een **ambtsverrichting** te doen.

Artikel 11

De deurwaarders zijn verplicht om op daartoe bekomen last van de President van het Gemeenschappelijk Hof van Justitie van de Nederlandse Antillen en Aruba of de rechter in het Gerecht in eerste aanleg en in de gevallen bij of krachtens landsverordening bepaald hun dienst gratis te verlenen zonder evenwel tot enige verschotten gehouden te zijn. In dat geval moeten zij aan de voet van het exploit het daarvoor toegekende salaris in debet te stellen, om later het bedrag in te vorderen daar waar recht daartoe zal bestaan.

Artikel 12

1. De deurwaarders moeten een register of repertoire houden.
2. De exploiten en afschriften daarvan die zij uitgeven of tekenen moeten met de vereiste duidelijkheid en nauwkeurigheid geschreven zijn. Bij gebreke van dien kan de rechter bepalen dat hun wegens zodanige stukken geen salaris wordt toegekend.
3. De deurwaarders zijn verplicht om een deugdelijke administratie en boekhouding te voeren, waaruit te allen tijde hun financiële aanspraken en verplichtingen vastgesteld kunnen worden.
4. De tot hun administratie behorende stukken dienen gedurende ten minste tien jaren te worden bewaard. De Minister van Justitie kan nadere regelen vaststellen met betrekking tot de inrichting van de boekhouding van deurwaarders en van hun repertoire.
5. De deurwaarders zijn verplicht om hun repertoire, administratie en boekhouding ter controle aan de President van het Gemeenschappelijk Hof van Justitie of aan een of meer door deze aangewezen deskundigen open te stellen.

Artikel 13

1. Het is de deurwaarder verboden naar aanleiding van een rechtsgeding of buiten eigenlijk rechtsgeding en al dan niet tegen vergoeding:
 - 1°. enig stuk, dat gericht is aan of bestemd is voor het gerecht waarbij hij zijn dienst verricht voor of namens een verzoeker of een der partijen te ondertekenen;
 - 2°. bij het gerecht waarbij hij zijn dienst verricht ter terechtzitting of tijdens een gerechtelijke verrichting als gemachtigde of raadsman op te treden;
 - 3°. nadat hem bekend geworden is, dat bij het gerecht waarbij hij zijn dienst verricht een geding aanhangig gemaakt of een verzoekschrift ingediend is, de verzoeker of een der partijen, dan wel de gemachtigde of raadsman van een hunner, te dier zake advies te geven.
2. Het in het eerste lid gestelde verbod geldt niet met betrekking tot rechtsgedingen ter zake van geldvorderingen die aan de beide navolgende voorwaarden voldoen:
 - 1°. dat de vordering betreft een geldsom die een bedrag, vastgesteld bij landsbesluit houdende algemene maatregelen, niet te boven gaat;
 - 2°. dat de vordering niet een gedeelte van een grotere geldsom betreft.

3. Het in het voorgaande lid onder 1° bedoelde bedrag kan voor ieder eilandgebied verschillend zijn. Het wordt ten minste op f. 200,— gesteld. In geen geval zal **het** bedrag, vastgesteld in het landsbesluit houdende algemene maatregelen ter uitvoering van artikel 862 van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering, overschrijden.
4. Indien een deurwaarder in een rechtsgeding als in het tweede lid bedoeld optreedt, stelt de rechter de vergoeding vast welke hij als gemachtigde in de betreffende zaak mag berekenen.

Artikel 14

De bepalingen van het voorgaande artikel laten onverlet de rechten en verplichtingen van de deurwaarder, die bij rechterlijke uitspraak of beschikking benoemd is tot curator in een faillissement of van een onbeheerde boedel, alsmede tot bewindvoerder van de goederen van een afwezige, of tot onzijdig persoon.

Artikel 15

1. Indien een deurwaarder zijn ambtsplichten verwaarloost, zich schuldig maakt aan enig handelen of nalaten in strijd met de zorg die hij behoort te betrachten jegens degenen te wier behoeve hij optreedt, of anderszins handelt in strijd met hetgeen hem in zijn ambt betaamt, kan hij door het Gemeenschappelijk Hof van Justitie van de Nederlandse Antillen en Aruba, nadat dit hem gehoord of daartoe behoorlijk opgeroepen heeft, ambtshalve of naar aanleiding van een klacht bij een met redenen omklede **beslissing** berispt worden dan wel aan hem een geldboete van ten hoogste eenduizend gulden worden opgelegd.
2. Hij kan ook deswege door het hof in zijn ambt geschorst worden, in afwachting der nadere beslissing van de Gouverneur.
3. **Wanneer** een deurwaarder is geschorst, moet daarvan ten spoedigste kennis gegeven worden aan de Gouverneur.
4. Onverminderd de bepalingen van de voorgaande leden zijn die betreffende de disciplinaire straffen, vastgesteld in hoofdstuk VIII van de Landsverordening Materieel Ambtenarenrecht (P.B. 1964, no. 159), op de deurwaarders van toepassing.

Artikel 16

De deurwaarders zijn bij de terechtzittingen voegzaam gekleed; zo zij dit wensen dragen zij daar, alsmede bij de uitoefening van hun andere ambtsverrichtingen, om de hals een zilveren penning met het wapen van het Koninkrijk, aan een oranje lint.

Artikel 17

1. De Minister van Justitie kan regelen vaststellen betreffende de opleiding tot deurwaarder en de examens, af te leggen door degenen die voor een benoeming tot adspirant-deurwaarder of tot deurwaarder in aanmerking wensen te komen.
2. Indien regelen betreffende de examens als bedoeld in het voorgaande lid zijn vastgesteld, kan tot adspirant-deurwaarder of tot deurwaarder slechts worden benoemd degene die het betreffende examen met goed gevolg heeft afgelegd.
3. Zolang deze regelen niet zijn vastgesteld, benoemt de Gouverneur diegene tot adspirant-deurwaarder, die hij daarvoor, gehoord de President van het Gemeenschappelijk Hof van Justitie, geschikt acht en die met een deurwaarder een overeenkomst heeft gesloten om op diens kantoor werkzaam te zijn.
4. In afwijking van het voorgaande lid benoemt de Gouverneur, zolang regelen betreffende de opleiding en het examen als bedoeld in het eerst lid niet zijn vastgesteld, diegene tot adspirant-strafdeurwaarder, die hij daarvoor, gehoord de procureur-generaal bij het Gemeenschappelijk Hof van Justitie van de Nederlandse Antillen en Aruba, geschikt acht.

Artikel 18

1. De adspirant-deurwaarder dient werkzaam te zijn ten kantore van een deurwaarder.
2. Hij is bevoegd om alle ambtshandelingen en diensten van een deurwaarder te verrichten namens en onder de verantwoordelijkheid van de deurwaarder te wiens kantore hij werkzaam is, zulks in het eilandgebied of de eilandgebieden waarin de laatstbedoelde bevoegd is.
3. De adspirant-deurwaarder vermeldt of doet vermelden in alle geschriften waarin zijn hoedanigheid van adspirant-deurwaarder verschijnt, behalve zijn eigen naam, voornamen en hoedanigheid, de naam, voornamen en hoedanigheid van de deurwaarder te wiens kantore hij werkzaam is.
4. Met inachtneming van het bepaalde in het tweede lid heeft de adspirant-deurwaarder dezelfde rechten en verplichtingen als de deurwaarder.

5. Artikel 5 is op de adspirant-deurwaarders van overeenkomstige toepassing, met dien verstande, dat in het formulier, vastgesteld bij het tweede lid van dat artikel, het woord "deurwaarder" wordt vervangen door "adspirant-deurwaarder".
6. In afwijking in zoverre van de voorgaande leden dient de adspirant-straftuurwaarder werkzaam te zijn ten parkette van het openbaar ministerie overeenkomstig de aanwijzingen hem door of vanwege de procureur-generaal bij het Gemeenschappelijk Hof van Justitie van de Nederlandse Antillen en Aruba gegeven, en is hij bevoegd om alle ambtshandelingen en diensten van een straftuurwaarder te verrichten voor zover en zoals deze hem door of vanwege de procureur-generaal opgedragen zijn. Het derde lid is niet van toepassing; in het vierde lid wordt in plaats van "het bepaalde in het tweede lid" gelezen: "het bepaalde in het zesde lid".

Artikel 18a

1. De aanwijzing tot toegevoegd-adspirant-deurwaarder geschiedt door de deurwaarder, te wiens kantore de toegevoegd-adspirant-deurwaarder werkzaam zal zijn. De deurwaarder dient echter reeds vijf jaren als deurwaarder benoemd te zijn. De aanwijzing behoeft de goedkeuring van de Minister van Justitie na advies van de President van het Gemeenschappelijk Hof van Justitie van de Nederlandse Antillen en Aruba. De goedkeuring kan worden ingetrokken.
2. Het verzoek om goedkeuring moet worden ingediend door de deurwaarder en de toegevoegd-adspirant-deurwaarder gezamenlijk en moet inhouden:
 - a. naam en voornamen, jaar, dag en plaats van geboorte, opleidingen en ervaringen van de toegevoegd-adspirant-deurwaarder.
 - b. naam en voornamen en standplaats van de deurwaarder, te wiens kantore de toegevoegd-adspirant-deurwaarder werkzaam is.
3. a. Binnen een week nadat een toegevoegd-adspirant-deurwaarder zijn werkzaamheden als zodanig ten kantore van een deurwaarder heeft beëindigd, geeft de laatste hiervan schriftelijk kennis aan de Minister van Justitie en de President van het Gemeenschappelijk Hof van Justitie van de Nederlandse Antillen en Aruba .
 - b. De aanwijzing van de toegevoegd-adspirant-deurwaarder vervalt van rechtswege tegelijk met het defungeren van de deurwaarder die de aanwijzing heeft gedaan.
4. a. De toegevoegd-adspirant-deurwaarder is bevoegd alle ambtshandelingen en diensten te verrichten namens en onder verantwoordelijkheid van de deurwaarder te wiens kantore hij werkzaam is.
 - b. De toegevoegd-adspirant-deurwaarder vermeldt naast zijn naam, voornamen en hoedanigheid van toegevoegd-adspirant-deurwaarder, de naam, voornamen en standplaats van de deurwaarder, op wiens kantore hij werkzaam is.
 - c. Onverminderd het bepaalde onder a van dit lid gelden voor de toegevoegd-adspirant-deurwaarder alle rechten en verplichtingen van de deurwaarder, met dien verstande dat de toegevoegd-adspirant-deurwaarder geen bezoldiging van de Overheid ontvangt en dat de toegevoegd-adspirant-deurwaarder gelijke eed of belofte aflegt als de adspirant-deurwaarder.
5. De leden drie en vier van artikel 5 zijn van overeenkomstige toepassing.

Artikel 19

1. Door de President van het Gemeenschappelijk Hof van Justitie of de rechter in het Gerecht in eerste aanleg kunnen ambtenaren, behorende tot het administratieve of overige bedienend personeel van de griffie, belast worden met het verrichten van een of meer van de in het volgende lid genoemde verrichtingen.
2. Deze ambtenaren kunnen overeenkomstig de hun uitdrukkelijk verleende opdracht dienst doen bij het uitspreken in het openbaar van rechterlijke beslissingen, bij getuigenverhoren, comparities van partijen, verhoren op vraagpunten en andere verhoren of verrichtingen van een gerecht, en bij vergaderingen van het Gemeenschappelijk Hof van Justitie van de Nederlandse Antillen en Aruba, het Gerecht in eerste aanleg en de bijzondere colleges en commissies.

Artikel 20

De deurwaarders en de waarnemende deurwaarders die op het tijdstip van inwerkingtreding van dit landsbesluit in functie zijn, worden geacht te zijn benoemd overeenkomstig en te voldoen aan de voorwaarden voor benoembaarheid gesteld in dit landsbesluit.

Artikel 21

De deurwaarders die op het tijdstip van inwerkingtreding van dit landsbesluit bevoegd zijn om hun functie in meer dan een eilandgebied uit te oefenen, behouden deze bevoegdheid.

Artikel 22

1. Dit landsbesluit kan worden aangehaald als "Deurwaardersreglement" en treedt in werking met ingang van de dag na die van zijn afkondiging.
2. Met ingang van het in het eerste lid bedoeld tijdstip wordt het Deurwaardersreglement 1945 (P.B. 1945, no. 69) zoals gewijzigd, ingetrokken.

Landsbesluit houdende algemene maatregelen van de 24ste december 1959 (P.B. 1959, no. 198) tot regeling van de kosteloze rechtskundige bijstand

Artikel 1

1. Namens de Nederlandse Antillen wordt voor onbepaalde tijd en tot wederopzegging door een der partijen een overeenkomst aangegaan met advocaten, waarbij deze zich verbinden tegen een nader overeen te komen vergoeding kosteloos overeenkomstig de bepalingen van dit landsbesluit rechtskundige bijstand te verlenen.
2. Voor zover de overeenkomst, bedoeld in het eerste lid, betrekking heeft op rechtskundige bijstand in strafzaken, worden de bij of krachtens de artikelen 61 tot en met 69 van het Wetboek van Strafvordering (P.B. 1996, no. 164) gegeven voorschriften in acht genomen.

Artikel 2

1. Aan iedere in het eilandgebied Curaçao werkelijke woonplaats hebbende persoon, die on- of minvermogend is en rechtskundige bijstand .behoeft, kan een kaart worden afgegeven, recht gevende op kosteloze rechtskundige bijstand.
2. Vreemdelingen niet ingezetenen, die voldoen aan de vereisten van dit landsbesluit komen voor kosteloze rechtskundige bijstand in strafzaken in aanmerking.
Voorzover een internationale overeenkomst zulks verplicht, komen vreemdelingen niet ingezetenen eveneens voor kosteloze rechtskundige bijstand in burgerlijke zaken in aanmerking.
3. Hij die een kaart, als in het eerste lid bedoeld wenst te verkrijgen, wendt zich daartoe tot het departement Sociale Zaken, onder overlegging van een verklaring, afgegeven door of namens de met de aanslagregeling inkomstenbelasting belaste autoriteit, waaruit de hoegrootheid van zijn zuiver inkomen ingevolge de bepalingen van de Landsverordening op de inkomstenbelasting 1943 blijkt.
4. Voor de toepassing van dit landsbesluit, wordt als on- of minvermogend beschouwd, degene wiens inkomen gelijk is aan of minder bedraagt dan het voor de sectoren bedoeld in artikel 9, eerste lid, van de Landsverordening minimumlonen (P.B. 1972, no. 110) vastgestelde minimumloon.
5. In bijzondere gevallen kan de Minister van Justitie beslissen, dat in afwijking van het bepaalde in het vorige lid, een kaart wordt afgegeven als bedoeld in het eerste lid van dit artikel, indien de economische toestand van betrokkene zodanig is, dat hij, hoewel hij een hoger belastbaar inkomen heeft dan in het vierde lid gesteld, niet in staat moet worden geacht de vermoedelijke kosten van het honorarium van een advocaat te betalen.
6. Indien zich in de omstandigheden van de persoon aan wie kosteloze rechtskundige bijstand wordt verleend, zodanige wijzigingen mochten voordoen, dat op grond daarvan aannemelijk geacht kan worden dat die persoon in staat is de kosten van een advocaat zelf te dragen, komt het recht op kosteloze rechtskundige bijstand te vervallen.

Artikel 2a

1. In afwijking van het bepaalde in artikel 2 kan ten aanzien van een geschil voortvloeiende uit een overeenkomst tot het verrichten van arbeid, degene wiens bruto inkomen per jaar uit arbeid niet meer dan NAF.12.000,- bedraagt, aanspraak maken op een kaart die recht geeft op kosteloze rechtskundige bijstand.
2. Voorts kan degene wiens bruto inkomen per jaar meer bedraagt dan NAF. 12.000,- doch niet meer dan NAF.22.500,- aanspraak maken op de kaart, bedoeld in het eerste lid, mits hij aan de Landsontvanger een eigen bijdrage heeft voldaan van:
 - a. NAF.50,-, als het bruto inkomen per jaar meer bedraagt dan NAF. 12.000,- doch niet meer dan NAF. 15.000,-;
 - b. NAF.125,-, als het bruto inkomen per jaar meer bedraagt dan NAF. 15.000,- doch niet meer dan NAF. 17.500,-;
 - c. NAF.225,-, als het bruto inkomen per jaar meer bedraagt dan NAF. 17.500,- doch niet meer dan NAF.20.000,-;
 - d. NAF.350,-, als het bruto inkomen per jaar meer bedraagt dan NAF. 20.000,- doch niet meer dan NAF. 22.500,-.
3. Onder inkomen, bedoeld in het eerste en tweede lid, wordt verstaan:
 - a. Alle inkomen uit arbeid, waaronder begrepen nevenbetrekkingen, van de belanghebbende, zoals het naar tijdruimte vastgestelde loon, het vakantiegeld, provisie, winstbonussen en dergelijke, die als grondslag dienen voor de inkomstenbelasting, met uitzondering van de vergoeding voor overwerk en de toeslag, bedoeld in artikel 11, negende lid, van de Arbeidsregeling 2000.

b. Andere inkomsten dan inkomsten uit arbeid, indien die andere inkomsten ten opzichte van het inkomen uit arbeid, bedoeld onder a, tenminste ééntiende deel van het totale bruto jaarinkomen van de belanghebbende uitmaken.

4. Degene, die een kaart wenst te verkrijgen als bedoeld in dit artikel, wendt zich daartoe tot het departement van Arbeid en Sociale Zaken onder overlegging van tenminste zijn meest recente loonstrook of loonstroken als bedoeld in artikel 1614pa van het Burgerlijk Wetboek van de Nederlandse Antillen, en, voor zover van toepassing, een verklaring van de Landsontvanger van betaling van de in het tweede lid bedoelde eigen bijdrage. Als de belanghebbende geen loonstrook kan overleggen, dan wel als het bepaalde in het vierde lid van toepassing is, dient een verklaring, bedoeld in artikel 2, derde lid, te worden overgelegd, met dien verstande dat uit die verklaring niet enkel het zuiver inkomen doch tevens het bruto inkomen uit arbeid dient te blijken.

5. Het bepaalde in artikel 2, tweede en vijfde lid, is van overeenkomstige toepassing.

Artikel 3

Indien rechtskundige bijstand verleend wordt, hetzij in strafzaken, hetzij in een civiele procedure of een voorgenomen civiele procedure, welker aard naar het oordeel van het Departement van Arbeid en Sociale Zaken rechtskundige bijstand wettigt, wordt zulks op de in artikel 2 bedoelde kaart aangetekend en wordt daarop, voor zover het geen toevoegingen op grond van het Wetboek van Strafvordering betreft, tevens vermeld de naam van de advocaat die zich met de bijstand zal belasten.

Artikel 4

Terzake het verlenen van kosteloze rechtskundige bijstand aan personen als bedoeld in artikel 2 of artikel 2a, die hun werkelijke woonplaats hebben in een der eilandgebieden Bonaire of de Bovenwindse Eilanden zal ieder geval afzonderlijk beoordeeld worden door de Gezaghebber overeenkomstig een hem door de Minister van Justitie te verstrekken instructie. In strafzaken geschiedt zulks met inachtneming van het Landsbesluit toevoeging in strafzaken (P.B. 1997, no. 246) en door de bij artikel 2 van dat landsbesluit ingestelde Commissie toevoeging in strafzaken.

Artikel 5

1. Indien de belanghebbende van mening is, dat de aangewezen advocaat op enigerlei wijze de hem toegewezen zaak onvoldoende behartigt, kan hij dit gemotiveerd ter kennis brengen van de Minister van Justitie, waarna een onderzoek zal worden ingesteld naar de gegrondheid der klachten.

2. Indien de aangewezen advocaat op goede gronden meent, het on- of minvermogen van de hem voor het verlenen van rechtskundige bijstand toegewezen persoon te moeten betwijfelen, deelt hij dit, tenzij zijn beroepsgeheim zich daartegen verzet, gemotiveerd mede aan de Minister van Justitie, die hetzij de kaart intrekt, hetzij een nader onderzoek doet instellen.

3. Ingeval intrekking van de kaart door de Minister van Justitie betrekking heeft op kosteloze rechtskundige bijstand in strafzaken, wordt daarvan onverwijld een kennisgeving gezonden aan de in artikel 2 van het Landsbesluit toevoeging in strafzaken bedoelde Commissie.

Artikel 6

Het is de aangewezen advocaat verboden, een geschenk, beloning of vergoeding, van welke aard of waarde ook, in verband met de door hem te verlenen rechtskundige bijstand van wie dan ook te vragen, te bedingen of te aanvaarden.

Artikel 6a

Indien personen, die als eisende partij met kosteloze rechtskundige bijstand ingevolge dit landsbesluit procederen, veroordeeld worden in de kosten, komt uitsluitend het salaris van de gemachtigde der wederpartij, tot het door de rechter vastgestelde bedrag voor rekening van het Land.

Indien de rechter een bedrag vaststelt voor salaris van de advocaat van een onvermogene, aan wie op grond van dit landsbesluit kosteloze rechtskundige bijstand wordt verleend stort de advocaat dit bedrag na ontvangst in 's Lands kas, voorzover dit bedrag, dat door het Land aan de advocaat voor de behandeling van de zaak in de betreffende instantie is toegekend, niet overschrijdt.

Artikel 6b

1. Bij voldoende draagkracht van de rechtzoekende kunnen de kosten van de ten onrechte genoten rechtskundige bijstand geheel of gedeeltelijk van overheidswege op hem worden verhaald.

2. Bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen, kunnen regels worden gegeven omtrent het verhaal op de goederen van de rechtzoekende.

Artikel 6c

Op de rechtskundige bijstand voor in verzekering gestelde personen zijn uitsluitend de artikelen 5, eerste lid, en 6 van toepassing.

Artikel 7

Dit landsbesluit kan worden aangehaald als „Landsbesluit Kosteloze rechtskundige bijstand.“

Artikel 8

Dit landsbesluit treedt in werking met ingang van 1 januari 1960.

Loterijverordening 1909

Artikel 1

Deze verordening verstaat onder loterij, elke gelegenheid, door iemand opengesteld om, tegen voldoening aan zekere voorwaarde, mede te dingen naar prijzen of premiën in geld of goed, uitgelooft ten behoeve van de deelnemers, die als winners worden aangewezen door het lot of enige andere kansbepaling, waarop zij geen overwegende invloed kunnen oefenen.

Onder loterij in de zin dezer verordening worden niet verstaan:

- 1°. de kansovereenkomst van levensverzekering, mits zij is aangegaan met inachtneming van de wettelijke bepalingen, op het oogenblik van het sluiten der overeenkomst op het stuk van levensverzekering bestaande;
- 2°. de tegen een niet hogere dan de parikoers door een publiekrechtelijk lichaam voor het publiek opengestelde werkelijke geldlening, die een jaarlijkse en jaarlijks ter beschikking te stellen rente geeft van ten minste drie ten honderd, terwijl aan de schuldbewijzen van die lening bijkomstig een kans op het winnen van premiën is verbonden.

Artikel 1a

Deze verordening is niet van toepassing op loterijen welke door en ten behoeve van handelszaken of bedrijven ter stimulering van de verkoop of verhoging van de omzet worden aangelegd of gehouden, mits als voorwaarde tot deelneming niet gevraagd wordt voldoening van een geldsbedrag en mits daarbij de bij eilandsbesluit, houdende algemene maatregelen te stellen voorwaarden en regelen in acht worden genomen.

Artikel 2

Het is verboden:

- 1°. een andere loterij aan te leggen of te houden dan de zodanige tot het aanleggen en houden waarvan de bij deze verordening vereiste toestemming is verleend;
- 2°. aandelen in een andere loterij dan de zodanige tot het aanleggen en houden waarvan de bij deze verordening vereiste toestemming is verleend, en aandelen in een loterij, die buiten het eilandgebied is aangelegd of wordt gehouden, te verkopen, te koop aan te bieden, af te leveren, uit de delen of ten verkoop of ter uitdeling in voorraad te hebben of op enige andere wijze de deelneming in zodanige loterij open te stellen of openlijk te bevorderen;
- 3°. certificaten rechtgevend op de gedeeltelijke eigendom van een oorspronkelijk aandeel in een loterij of een premielening of op de aan zodanig aandeel verbonden winkans bij trekkingen, onder welke benaming ook, te verkopen, te koop aan te bieden, af te leveren, uit te delen of ten verkoop of ter uitdeling in voorraad te hebben of op enige andere wijze de deelneming door middel van zodanige certificaten in loterijen en premieleningen open te stellen of openlijk te bevorderen.

Artikel 2bis

Het bestuurscollege kan aan een naamloze vennootschap, een coöperatieve of andere, rechtspersoonlijkheid bezittende vereniging of een stichting toestemming verlenen tot het openstellen van een tegen een niet hogere dan de parikoers uit te geven werkelijke geldlening, welke een jaarlijkse en jaarlijks ter beschikking te stellen rente heeft van ten minste drie ten honderd, terwijl aan de schuldbewijzen van die lening bijkomstig een kans op het winnen van premiën is verbonden.

Artikel 3

1. Tot het aanleggen en houden van een loterij, uitsluitend strekkende tot een liefdadig doel of ter bevordering van wetenschap, kunst of een ander algemeen belang, en waarin de prijzen of premiën niet in geld of geldswaardig papier bestaan, kan toestemming worden verleend door het bestuurscollege.

2. Tot het aanleggen en houden van loterijen, waarin de prijzen op premiën in geld of geldswaardig papier bestaan, kan toestemming worden verleend uitsluitend aan rechtspersoonlijkheid bezittende in het eilandgebied gevestigde instellingen, die ten doel hebben de bevordering van de sport in het eilandgebied, voor zover deze loterijen uit sportprijsvragen bestaan. Onder sportprijsvragen worden verstaan prijsvragen, waarbij deelnemers de uitslagen van de tevoren aangekondigde sportwedstrijden moeten raden of voorspellen.

De toestemming kan door het bestuurscollege worden verleend voor een door hem te bepalen tijd aan één rechtspersoonlijkheid bezittende instelling

3. Bij eilandsbesluit, houdende algemene maatregelen worden de voorwaarden geregeld, welke zullen worden verbonden aan de in het vorige lid bedoelde toestemming.

Deze voorwaarden hebben onder meer betrekking op:

- a. het aantal te houden prijsvragen, met dien verstande, dat het aantal als regel ten hoogste één per week zal bedragen;
- b. de bestemming van de opbrengst van elke gehouden prijsvraag;
- c. de administratie en dekking van de daaraan verbonden kosten;
- d. de statuten en de reglementen van de instelling;
- e. de controle van overheidswege;
- f. de maximum inleggelden.

Als voorwaarde dient in ieder geval te worden opgenomen de bestemming van de opbrengst van elke gehouden loterij met dien verstande, dat de netto opbrengsten uitsluiten ten goede mogen komen aan sportorganisaties in het eilandgebied.

Artikel 4

Op loterijen, tot het aanleggen en houden waarvan de toestemming van het bestuurscollege wordt vereist, wordt een vergunningsrecht geheven van tien ten honderd van het gezamenlijk bedrag der loten.

Artikel 5

Bij eilandsbesluit, houdende algemene maatregelen kunnen voorschriften worden gegeven met betrekking tot de wijze waarop en de middelen waarmede prijs- en premietrekkingen van loterijen en premieleningen moeten plaats hebben, alsook ten aanzien van de hoegrootheid van de waarde der gezamenlijk uit te geven aandelen in die loterijen en premieleningen.

Aan elke toestemming, als in de artt. 2bis en 3 bedoeld, is stilzwijgend de voorwaarde verbonden, dat op alle aandelen in de daarbij toegestane loterij en in alle andere aankondigingen en in andere voor openbaarmaking of verspreiding bestemde stukken, die loterij betreffende, wordt vermeld, dat het bestuurscollege toestemming heeft verleend, onder aanhaling van de dagtekening van de betrekkelijke beschikking.

Bij verlening van een toestemming, als in artikel 2 bis bedoeld, kan het bestuurscollege waarborgen van de aanleggers van zulk een loterij verlangen, welke eventueel worden gesteld en verbeurd op een wijze en om redenen bij eilandsbesluit te bepalen.

Artikel 6

Het is verboden:

1° een loterij, tot het houden en aanleggen waarvan de bij deze verordening vereiste toestemming is verleend zonder inachtneming van de voorschriften van een krachtens deze verordening uitgevaardigd besluit of van enige ingevolge deze verordening aan die toestemming verbonden voorwaarde aan te leggen of te houden;

2° aandelen in zodanige loterij te verkopen, te koop aan te bieden, af te leveren, uit te delen of ten verkoop of ter uitdeling in voorraad te hebben, of door middel of met behulp van aandelen of aankondigingen en andere voor openbaarmaking en verspreiding bestemde stukken, op enige ander wijze de deelneming in zodanige loterij open te stellen of openlijk te bevorderen, zonder dat de bepaling van het tweede lid van artikel 5 ten opzichte van die aandelen, die aankondigingen en die voor openbaarmaking en verspreiding bestemde stukken, is of wordt nagekomen;

3° aandelen in zodanige loterij te verkopen, te koop aan te bieden, af te leveren, uit te delen of ten verkoop of ter uitdeling in voorraad te hebben of op enige andere wijze de deelneming in zodanige loterij open te stellen of openlijk te bevorderen, zonder dat door hem, die een der genoemde handelingen pleegt, alle voorwaarden, waaronder de toestemming tot het houden der loterij is verleend, zijn of worden nagekomen.

Artikel 7

Overtreding van een der verbodsbepalingen van artikel 2 of van artikel 6 wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste zes maanden of geldboete van ten hoogste duizend gulden. Voorwerpen de veroordeelde toebehorende, welke door middel van het strafbaar feit zijn verkregen en aandelen in de loterij en andere voorwerpen, de veroordeelde toebehorende, waarmede het feit is gepleegd, kunnen worden verbeurd verklaard.

De vernietiging van in beslag genomen aandelen in de loterij of van andere geschriften, waarmede het strafbaar feit is gepleegd, kan in het vonnis worden gelast.

Artikel 7bis

Indien een feit, bij deze verordening strafbaar gesteld, wordt begaan door of vanwege een naamloze vennootschap, een coöperatieve of andere rechtspersoonlijkheid bezittende

vereniging of een stichting, wordt de strafvervolgning ingesteld en de straf uitgesproken tegen de leden van het bestuur of commissarissen.

Geen straf wordt uitgesproken tegen de bestuurder of commissaris, van wien blijkt, dat het feit buiten zijn toedoen is begaan.

Artikel 8

Hij die opzettelijk in strijd met de waarheid het vermoeden wekt, dat ingevolge de artikelen 2 bis en 3, toestemming tot het houden van een loterij is verleend, of dat aan de verleende toestemming geen voorwaarden of andere dan de gestelde of niet al de gestelde voorwaarden zijn verbonden, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste een jaar of geldboete van ten hoogste duizend gulden.

Artikel 8bis

De in deze landsverordening bedoelde strafbare feiten worden beschouwd als misdrijven.

Artikel 9

De ambtenaren belast met het opsporen van de feiten bij deze verordening strafbaar gesteld zijn te allen tijde bevoegd in beslag te nemen en ter inbeslagneming de uitlevering te vorderen van al hetgeen kan dienen tot bewijs, van al hetgeen redelijkerwijs vermoed kan worden bestemd te zijn geweest of gediend te hebben tot het plegen van een overtreding dezer verordening zijn verkregen.

Zij hebben te allen tijde vrije toegang tot alle plaatsen, waar redelijkerwijze vermoed kan worden, dat een overtreding dezer verordening wordt gepleegd.

Wordt hun de toegang geweigerd, dan verschaffen zij zich die desnoods met inroeping van de sterke arm.

Is de plaats tevens een woning of alleen door een woning toegankelijk, dan treden zij deze tegen de wil der bewoners niet binnen dan op bijzondere schriftelijke last van het plaatselijk Hoofd van politie en in het bijzijn van de rechter in eerste aanleg of een hulpofficier.

Van dit binnentreden wordt door hen proces-verbaal opgemaakt, dat binnen tweemaal vierentwintig uren aan de ingezetene, wiens woning is binnentreden, in afschrift wordt medegedeeld.

Artikel 10

Deze verordening is niet van toepassing op de Landsloterij, zoals opgenomen in de Landsloterijverordening 1949 (P.B. 1960, no. 123).

Artikel 11

Op loterijen, daaronder begrepen premieleningen vallende onder het begrip loterij in de zin dezer verordening, die vóór het in werking treden daarvan reeds wettiglijk zijn aangelegd is deze verordening niet van toepassing.

Artikel 12

De verordening van 28 juli/20 december 1881, P.B. 1881, no. 30, zoals die is gewijzigd bij verordening van 11 september/5 november 1902, no 41, wordt ingetrokken.

Artikel 13

Deze verordening kan worden aangehaald onder de titel van: "Loterijverordening 1909".

Landsverordening van de 20ste december 2001 houdende nieuwe regels omtrent de luchtvaart (Luchtvaartlandsverordening)

HOOFDSTUK 1 Begripsbepalingen

Artikel 1

In deze landsverordening en de daarop berustende bepalingen wordt verstaan onder:

- a. luchtvaart : het gebruik van luchtvaartuigen;
- b. luchtvaartuigen : toestellen, die in de dampkring kunnen worden gehouden tengevolge van krachten, die de lucht daarop uitoefent, met inbegrip of met uitzondering van bij of krachtens landsbesluit, houdende algemene maatregelen, aan te wijzen toestellen;
- c. vliegtuigen : luchtvaartuigen zwaarder dan lucht en voorzien van een voortstuwingsinrichting;
- d. Nederlands-Antilliaanse Luchtvaartuigen : luchtvaartuigen, die zijn ingeschreven in het nationaliteitsregister van de Nederlandse Antillen of ten aanzien waarvan met betrekking tot de inschrijving het tweede lid van artikel 2 toepassing heeft gevonden;
- e. Nederlandse luchtvaartuigen : luchtvaartuigen, ingeschreven in het openbare register, bedoeld in de Luchtvaartwet van Nederland;
- f. buitenlandse luchtvaartuigen : luchtvaartuigen, ingeschreven in een buitenlands nationaliteitsregister;
- g. luchtvaartterrein : delen van het territoire van de Nederlandse Antillen te land of te water ingevolge deze landsverordening aangewezen voor het landen en opstijgen van luchtvaartuigen, alsmede voor de bewegingen op de grond, die daarmee verband houden.
- h. exploitant van een luchtvaartterrein : het eilandgebied of de rechtspersoon te wiens naam ingevolge deze landsverordening een luchtvaartterrein wordt aangewezen;
- i. luchtvaartmaatschappijen : ondernemingen, die geheel of gedeeltelijk hun bedrijf maken van het vervoer van personen, dieren of goederen met luchtvaartuigen;
- j. beroepsvervoer : vervoer met een luchtvaartuig van personen of goederen, niet zijnde eigen vervoer, luchtwerk of particulier vervoer;
- k. eigen vervoer : vervoer niet tegen vergoeding en uitsluitend ten behoeve van een eigen onderneming of bedrijf, van werknemers met een dienstverband van tenminste drie maanden bij die onderneming of dat bedrijf of van goederen;
- l. geregeld luchtvervoer : een reeks van verkeersvluchten, waaraan het publiek kan deelnemen en welke worden uitgevoerd ten behoeve van het verkeer tussen twee of meer plaatsen, hetzij in overeenstemming met een gepubliceerde dienstregeling hetzij met een zodanige regelmaat of frequentie, dat zij een duidelijk herkenbare systematische reeks vormen;
- m. ongeregeld luchtvervoer : vluchten uitgevoerd anders dan in geregeld luchtvervoer;
- n. luchtwerk : een beroepsmatig of in eigen beheer uitgevoerde activiteit, welke is gericht op het uitvoeren van een niet-vervoersvlucht, zoals nader omschreven krachtens deze landsverordening;
- o. rondvlucht : een verkeersvlucht die aanvangt en eindigt op hetzelfde terrein en welke een tijdsduur heeft van ten hoogste 60 minuten;
- p. particulier vervoer : het vervoer uitsluitend gericht op recreatie, zoals nader beperkt bij of krachtens deze landsverordening;
- q. luchtverkeer : alle luchtvaartuigen die zich in de lucht bevinden of op een terrein ingericht voor het opstijgen en landen en de daarmee verband houdende bewegingen op de grond van luchtvaartuigen;

- r. lid van het stuurhutpersoneel : een ieder die, officieel daartoe bevoegd zijnde, aan boord van een luchtvaartuig handelingen heeft te verrichten die van direct belang zijn voor de bediening van het luchtvaartuig tijdens de vlucht;
- s. gezagvoerder : degene aan boord van een luchtvaartuig die de leiding heeft en verantwoordelijk is voor de veilige uitvoering van de vlucht;
- t. bouwwerken : elke constructie van hout, steen, metaal of ander materiaal die op de plaats waarvoor zij is bedoeld, hetzij direct of indirect met de grond verbonden is hetzij direct of indirect steun vindt in of op de grond;
- u. luchtwaardigheid : de voldoening van luchtvaartuigen aan de bij of krachtens deze landsverordening vastgestelde eisen;
- v. verkeersvlucht : een vervoersvlucht uit commerciële doeleinden uitgevoerd door een onderneming die geheel of gedeeltelijk haar bedrijf maakt van het vervoer van personen of goederen met luchtvaartuigen;
- w. de Minister : de Minister van Verkeer en Vervoer;
- x. : vervallen

HOOFDSTUK II Luchtvaartcertificaten en Bewijzen van bevoegdheid

AFDELING 1 Inschrijving, nationaliteit en luchtwaardigheid van luchtvaartuigen.

Artikel 2

1. Het is verboden de luchtvaart uit te oefenen met een luchtvaartuig hetwelk;
 - a. niet voorzien is van een geldig bewijs van inschrijving als bedoeld in artikel 3;
 - b. niet voorzien is van een nationaliteitskenmerk en een inschrijvingskenmerk overeenkomstig het bepaalde in artikel 4;
 - c. niet voorzien is van een geldig bewijs van luchtwaardigheid als bedoeld in artikel 5, en geldig voor het gebruik dat van het luchtvaartuig wordt gemaakt;
 - d. niet in luchtwaardige toestand verkeert.
2. Het bepaalde in het eerste lid geldt niet:
 - a. in de gevallen, aangegeven bij landsbesluit houdende algemene maatregelen;
 - b. indien door de Minister op een daartoe strekkend verzoek ontheffing is verleend. Aan een ontheffing kunnen voorschriften worden verbonden. Een ontheffing kan onder beperkingen worden verleend.

Artikel 3

1. Door de Minister wordt in de Nederlandse Antillen een nationaliteitsregister gehouden. Buitenlandse luchtvaartuigen worden niet in dit register ingeschreven. Het register is openbaar.
2. Het inschrijven van luchtvaartuigen in het register en het afgeven van het bewijs van inschrijving geschiedt door de Minister naar regels gesteld bij of krachtens landsbesluit houdende algemene maatregelen.
3. Een bewijs van inschrijving van een buitenlands luchtvaartuig is in overeenstemming met de wetgeving van het gebied, waar dit luchtvaartuig is ingeschreven.

Artikel 4

- Het nationaliteitskenmerk en het inschrijvingskenmerk van Nederlands-Antilliaanse luchtvaartuigen worden door de Minister vastgesteld. Zij bestaan uit letters en cijfers of een van beide en worden op een zodanige plaats en wijze aangebracht, als door de Minister wordt voorgeschreven. Deze voorschriften worden openbaar gemaakt door middel van het blad, waarin van Landswege de officiële berichten worden geplaatst.
2. Ten aanzien van buitenlandse luchtvaartuigen zijn het nationaliteitskenmerk en het inschrijvingskenmerk in overeenstemming met de wetgeving van het gebied waar het luchtvaartuig is ingeschreven.

Artikel 5

1. Ten aanzien van Nederlands-Antilliaanse luchtvaartuigen worden de bewijzen van luchtwaardigheid afgegeven, geschorst of ingetrokken door de Minister naar regels gesteld bij of krachtens landsbesluit houdende algemene maatregelen.

2. Bewijzen van gelijkstelling van buitenlandse bewijzen van luchtwaardigheid kunnen worden afgegeven, geschorst en ingetrokken door de Minister naar regels gesteld bij of krachtens landsbesluit houdende algemene maatregelen.
3. Ten aanzien van buitenlandse luchtvaartuigen is een, krachtens internationale overeenkomst, in het land van registratie afgegeven geldig bewijs van luchtwaardigheid of van gelijkstelling vereist.

AFDELING 2 Luchtvaartpersoneel en bevoegdheden

Algemene gezondheidstoestand Verbod gebruik van alcohol, drugs en psychotrope stoffen.

Artikel 6

1. Het is een lid van het stuurhutpersoneel verboden de bediening waartoe hij is aangewezen, te verrichten:
 - a. terwijl hij verkeert onder zodanige invloed van alcohol of van een andere stof, waarvan hij weet of redelijkerwijze moet vermoeden, dat het gebruik daarvan - al dan niet in combinatie met een andere stof - het vliegerschap kan verminderen, dat hij niet in staat moet worden geacht die bediening naar behoren te verrichten;
 - b. indien hij door ziekte, vermoeidheid of andere oorzaken niet in staat moet worden geacht die bediening naar behoren te verrichten.
2. De luchtvaartmaatschappij is verplicht al datgene te doen wat in haar vermogen ligt om ernstige lichamelijke of geestelijke vermoeidheid van leden van het stuurhutpersoneel bij de bediening van luchtvaartuigen te voorkomen en al datgene na te laten wat te dien aanzien een ongunstige invloed zou kunnen hebben.
3. Het eerste lid is van overeenkomstige toepassing op het verrichten van werkzaamheden door een grondwerktuigkundige en het personeel belast met de luchtverkeersdienstverlening, bedoeld in artikel 7.

Bewijzen van bevoegdheid

Artikel 7

1. Het is verboden een luchtvaartuig te bedienen zonder lid te zijn van het stuurhutpersoneel en anders dan in overeenstemming met de bevoegdheden en met inachtneming van de beperkingen vermeld in een aan hen door de Minister afgegeven geldig bewijs van bevoegdheid of gelijkstelling.
2. Ten aanzien van het bedienen van Nederlands-Antilliaanse luchtvaartuigen worden de bewijzen van bevoegdheid afgegeven, geschorst en ingetrokken door de Minister, naar regels gesteld bij of krachtens landsbesluit, houdende algemene maatregelen.
3. Ten aanzien van het in luchtwaardige toestand houden van Nederlands-Antilliaanse luchtvaartuigen worden voor het grondpersoneel afgegeven, geschorst en ingetrokken de bewijzen van bevoegdheid als grondwerktuigkundige, naar regels gesteld bij of krachtens landsbesluit, houdende algemene maatregelen.
4. Ten aanzien van de luchtverkeersdienstverlening in de Nederlandse Antillen worden de bewijzen van bevoegdheid afgegeven, geschorst en ingetrokken door de Minister naar regels gesteld bij of krachtens landsbesluit, houdende algemene maatregelen.
5. Bewijzen van gelijkstelling van buitenlandse bewijzen van bevoegdheid kunnen worden afgegeven, geschorst en ingetrokken door de Minister naar regels gesteld bij of krachtens landsbesluit, houdende algemene maatregelen.
6. Ten aanzien van het bedienen van buitenlandse luchtvaartuigen is een krachtens internationale overeenkomst afgegeven, buitenlands bewijs van bevoegdheid of van gelijkstelling vereist.
7. Door de Minister kan aan een houder van een niet-Nederlands Antilliaanse bewijs van bevoegdheid een beperking of verbod met betrekking tot het bedienen van een luchtvaartuig worden opgelegd, voor zover hij van bovengenoemd bewijs gebruik maakt in het luchtruim van de Nederlandse Antillen.

HOOFDSTUK III Vergunningen voor Luchtoperaties

AFDELING 1 Beroepsvervoer

Artikel 8

1. Voor zover bij internationale overeenkomst niet anders is bepaald mag het beroepsvervoer met luchtvaartuigen binnen, naar of uit de Nederlandse Antillen, of met een binnen de Nederlandse Antillen gelegen punt als tussenstation, slechts geschieden door luchtvaartmaatschappijen aan wie daartoe bij landsbesluit respectievelijk door de Minister vergunning is verleend.
2. Een luchtvaartmaatschappij als bedoeld in het eerste lid is een rechtspersoon opgericht naar Nederlands-Antilliaans recht, waarvan de hoofdzetel is gevestigd in de Nederlandse Antillen alwaar zij haar voornaamste plaats van bedrijvigheid heeft en waarvan het overwegend deel van het aandelenkapitaal in handen is van ingezetenen van de Nederlandse Antillen van Nederlandse nationaliteit en waarvan de daadwerkelijke zeggenschap in en de leiding van de onderneming berusten bij deze ingezetenen.
3. Een vergunning kan op aanvraag worden verleend voor een termijn van ten hoogste vijf jaar en wordt verleend voor geregeld of ongeregeld vervoer. De vergunning voor geregeld vervoer wordt verleend bij landsbesluit, de vergunning voor ongeregeld vervoer door de Minister.
4. Aanvragen om vergunning worden beoordeeld met inachtneming van de bij of krachtens landsbesluit, houdende algemene maatregelen, vastgestelde regels.
5. Aan een vergunning kunnen voorschriften worden verbonden.
6. Een vergunning kan onder beperkingen worden verleend.
7. Van een vergunning wordt mededeling gedaan in het blad, waarin van Landswege de officiële berichten worden geplaatst.

Verzekering

Artikel 9

Het is verboden beroepsvervoer te verrichten indien degene die dat vervoer verricht, niet te allen tijde volgens goed koopmansgebruik rechtsgeldig verzekerd is tegen schade waarvoor hij wettelijk aansprakelijk kan worden gesteld, met inbegrip van de risico's voor de uit te voeren operaties. In ieder geval dient degene die dit vervoer verricht verzekerd te zijn tegen de burgerrechtelijke aansprakelijkheid voor:

- a. dood of ernstig letsel van vervoerde passagiers;
- b. verlies of ernstige beschadiging van vervoerde goederen;
- c. dood of ernstig letsel van derden of schade toegebracht aan derden op het aardoppervlak of op/onder het wateroppervlak.

AFDELING 2 Vluchtuitvoering

Vergunning tot vluchtuitvoering en Werk- en rusttijden

Artikel 10

1. Het is verboden verkeersvluchten voor te bereiden en uit te voeren zonder een door de Minister af te geven vergunning tot vluchtuitvoering. De vergunning wordt afgegeven naar regels vastgesteld bij of krachtens landsbesluit, houdende algemene maatregelen.
2. Bij of krachtens landsbesluit, houdende algemene maatregelen worden regels gegeven ten aanzien van de voorbereiding en uitvoering van verkeersvluchten met Nederlands-Antilliaanse luchtvaartuigen, de werk- en rusttijden van de leden van het stuurhutpersoneel daaronder begrepen.
3. Voor niet-verkeersvluchten en rondvluchten kunnen ten aanzien van de voorbereiding en uitvoering daarvan, de werk- en rusttijden van de leden van het stuurhutpersoneel daaronder begrepen, in het belang van de algemene veiligheid, bij of krachtens landsbesluit, houdende algemene maatregelen, regels worden gegeven.
4. De in het tweede lid bedoelde regels voor werk- en rusttijden worden niet vastgesteld alvorens overleg is gepleegd met de verenigingen, die de leden van het stuurhutpersoneel vertegenwoordigen alsmede met de betrokken luchtvaartmaatschappijen.
5. Op daartoe strekkend verzoek kan door de Minister in bijzondere gevallen, voor zover de veiligheid zulks toelaat, ontheffing worden verleend van de in artikel 7, eerste lid, en in het tweede en derde lid van dit artikel bedoelde regels.

AFDELING 3 Andere activiteiten in de lucht

§ 1 Eigen vervoer

Artikel 11

1. Door de Minister kan uitsluitend ten behoeve van het eigen bedrijf of de eigen onderneming vergunning worden verleend voor het niet tegen vergoeding vervoeren van bedrijfswerknemers en bedrijfsgoederen.
2. Een bedrijf als bedoeld in het eerste lid is een rechtspersoon opgericht naar Nederlands-Antilliaans recht, waarvan de hoofdzetel is gevestigd in de Nederlandse Antillen alwaar zij haar voornaamste plaats van bedrijvigheid heeft en waarvan het overwegend deel van het aandelenkapitaal in handen is van ingezetenen van de Nederlandse Antillen van Nederlandse nationaliteit en waarvan de daadwerkelijke zeggenschap in en de leiding van de onderneming berusten bij deze ingezetenen.
3. Door de Minister kan van het vereiste ten aanzien van de nationaliteit, zoals bepaald in het tweede lid, worden afgeweken.
4. De vergunning wordt verleend telkens voor ten hoogste vijf jaar.
5. Aan een vergunning kunnen voorschriften worden verbonden.
6. Een vergunning kan onder beperkingen worden verleend.
7. Artikel 9 is van overeenkomstige toepassing.

§ 2 Particulier vervoer

Artikel 12

1. Het is verboden met een luchtvaartuig particulier vervoer te verrichten, wanneer de houder of de gezagvoerder van het betrokken luchtvaartuig niet aannemelijk kan maken, dat het betreffende vervoer niet als beroepsvervoer, eigen vervoer, luchtwerk, of de activiteit beoogd door artikel 14 kan worden aangemerkt.
2. Het is verboden particulier vervoer te verrichten met een luchtvaartuig met een toegelaten startmassa van meer dan 2000 kg.
3. Door de Minister kan ontheffing worden verleend van het tweede lid, indien de aanvrager aantoonbaar dat met het luchtvaartuig, waarvoor de ontheffing is gevraagd, geen beroepsvervoer, eigen vervoer, luchtwerk, of de activiteit beoogd door artikel 14, zal worden verricht en dat het vervoer veilig kan plaatsvinden.
4. De in het derde lid bedoelde ontheffing wordt telkens verleend voor ten hoogste vijf jaar.
5. Aan een vergunning kunnen voorschriften worden verbonden.
6. Een ontheffing kan onder beperkingen worden verleend.
7. Artikel 9 is van overeenkomstige toepassing.
8. Door de Minister wordt de verleende ontheffing ingetrokken wanneer:
 - a. de redenen, waarom de ontheffing is verleend, zijn komen te vervallen;
 - b. de houder van de ontheffing de daaraan verbonden voorschriften en beperkingen niet naleeft.
 - c. in strijd wordt gehandeld met de wettelijke bepalingen.

§ 3 Luchtwerk

Artikel 13

1. Door de Minister kan ten behoeve van het verrichten van luchtwerk vergunning worden verleend.
2. In het geval dat een bedrijf de vergunning, bedoeld in het eerste lid, aanvraagt dient zij een rechtspersoon te zijn, opgericht naar Nederlands-Antilliaans recht, waarvan de hoofdzetel is gevestigd in de Nederlandse Antillen, alwaar zij haar voornaamste plaats van bedrijvigheid heeft en waarvan een overwegend deel der aandelen in handen is van ingezetenen van de Nederlandse Antillen van Nederlandse nationaliteit en waarvan de daadwerkelijke zeggenschap in en de leiding van de onderneming berusten bij deze ingezetenen.
3. In de vergunning wordt aangegeven welke werkzaamheden de houder van de vergunning gerechtigd is als luchtwerk te verrichten en met welk luchtvaartuig of welke luchtvaartuigen dit luchtwerk wordt verricht.
4. De vergunning wordt telkens verleend voor ten hoogste vijf jaar.
5. Aan een vergunning kunnen voorschriften worden verbonden.
6. Een vergunning kan onder beperkingen worden verleend.
7. Door de Minister kan van het vereiste ten aanzien van de nationaliteit, zoals bepaald in het tweede lid, worden afgeweken.
8. Artikel 9 is van overeenkomstige toepassing.

§4 Bijzondere activiteiten

Artikel 14

1. Door de Minister kan ten behoeve van het verrichten van een bijzondere activiteit in de lucht welke hetzij als een vervoersvlucht hetzij als een niet-vervoersvlucht is aan te merken doch van commerciële aard is, vergunning worden verleend.
2. In het geval dat een bedrijf de vergunning, bedoeld in het eerste lid, aanvraagt dient zij een rechtspersoon te zijn, opgericht naar Nederlands-Antilliaans recht, waarvan de hoofdzetel is gevestigd in de Nederlandse Antillen, alwaar zij haar voornaamste plaats van bedrijvigheid heeft en waarvan een overwegend deel der aandelen in handen is van ingezetenen van de Nederlandse Antillen van Nederlandse nationaliteit en waarvan de daadwerkelijke zeggenschap in en de leiding van de onderneming berusten bij deze ingezetenen.
3. In de vergunning wordt aangegeven welke werkzaamheden de houder van de vergunning gerechtigd is te verrichten en met welk luchtvaartuig of welke luchtvaartuigen deze activiteit wordt verricht.
4. De vergunning wordt telkens verleend voor ten hoogste vijf jaar.
5. Aan een vergunning kunnen voorschriften worden verbonden.
6. Een vergunning kan onder beperkingen worden verleend.
7. Door de Minister kan van het vereiste ten aanzien van de nationaliteit zoals bepaald in het tweede lid, worden afgeweken.
8. Artikel 9 is van overeenkomstige toepassing.

§ 5 Rondvluchten

Artikel 15

1. Door de Minister kan ten behoeve van het uitvoeren van rondvluchten vergunning worden verleend.
2. In het geval dat een bedrijf de vergunning, bedoeld in het eerste lid, aanvraagt dient zij een rechtspersoon te zijn, opgericht naar Nederlands-Antilliaans recht, waarvan de hoofdzetel is gevestigd in de Nederlandse Antillen, alwaar zij haar voornaamste plaats van bedrijvigheid heeft en waarvan een overwegend deel der aandelen in handen is van ingezetenen van de Nederlandse Antillen van Nederlandse nationaliteit en waarvan de daadwerkelijke zeggenschap in en de leiding van de onderneming berusten bij deze ingezetenen.
3. In de vergunning wordt aangegeven welke werkzaamheden de houder van de vergunning gerechtigd is te verrichten en met welk luchtvaartuig.
4. De vergunning wordt telkens verleend voor ten hoogste vijf jaar.
5. Aan een vergunning kunnen voorschriften worden verbonden.
6. Een vergunning kan onder beperkingen worden verleend.
7. Door de Minister kan van het vereiste van de nationaliteit, zoals bepaald in het tweede lid, worden afgeweken.
8. Artikel 9 is van overeenkomstige toepassing.

AFDELING 4 Vervoer gevaarlijke stoffen

Artikel 16

1. Het is zonder een door de Minister verleende vergunning verboden in een luchtvaartuig ontplofbare stoffen of andere gevaarlijke stoffen, radioactieve stoffen, vuurwapens of oorlogsmateriaal te vervoeren of te doen vervoeren.
2. Door de Minister worden regels gesteld waaraan bij het vervoer van gevaarlijke stoffen moet worden voldaan.
3. Aan een vergunning kunnen voorschriften worden verbonden.
4. Een vergunning kan onder beperkingen worden verleend.
5. Artikel 9 is van overeenkomstige toepassing.

AFDELING 5

§ 1 Schorsing

Artikel 17

1. Een vergunning wordt geschorst:

- a. wanneer niet wordt voldaan aan het bepaalde in artikel 8, vierde lid.
 - b. wegens uitoefening van het vervoer of de betreffende activiteit in strijd met bij of krachtens deze landsverordening gegeven regels;
 - c. wegens niet-inachtneming van de aan de vergunning verbonden voorschriften en beperkingen;
 - d. wegens strijd anderszins met wettelijke bepalingen.
2. De schorsing wordt opgeheven zodra de redenen van de schorsing zijn komen te vervallen.

§ 2 Intrekking

Artikel 18

1. De vergunning wordt ingetrokken:
 - a. op schriftelijk verzoek van de vergunninghouder;
 - b. indien ter verkrijging van de vergunning onjuiste of onvolledige gegevens zijn verstrekt;
 - c. indien de vergunninghouder tenminste drie maanden in het geheel of gedeeltelijk het vervoer of de betreffende activiteit niet heeft uitgeoefend;
 - d. indien de vergunning tenminste drie maanden is geschorst;
 - e. om redenen ontleend aan het algemeen belang;
 - f. wegens strijd anderszins met wettelijke bepalingen.
2. Een besluit tot intrekking van een vergunning of een ontheffing wordt met redenen omkleed aan de vergunninghouder bij aangetekende brief meegedeeld en bekendgemaakt in het blad waarin van Landswege de officiële berichten worden geplaatst.
3. Het bepaalde in dit artikel is tevens van toepassing op een ontheffing.

§ 3 Verlenging

Artikel 19

1. Een vergunning kan worden verlengd. Hiertoe dient de vergunninghouder een aanvraag in bij de Minister.
2. Een vergunning wordt niet verlengd indien:
 - a. daarvan in de periode dat de vergunning geldig is geen of niet op voldoende wijze gebruik is gemaakt;
 - b. bij herhaling of in ernstige mate van gebreken bij de uitvoering der vluchten is gebleken;
 - c. een van de redenen van intrekking als bedoeld in artikel 18, eerste lid, van toepassing is.
3. Voor de publicatie van de verlenging is het bepaalde in artikel 18, tweede lid, van overeenkomstige toepassing.
4. Het bepaalde in dit artikel is tevens van toepassing op een ontheffing.

§ 4 Wijziging

Artikel 20

1. Een vergunning kan worden gewijzigd op verzoek van de houder.
2. Een vergunning kan ambtshalve worden gewijzigd wanneer:
 - a. onjuiste gegevens zijn verstrekt;
 - b. het vervoer of de activiteit, waarvoor de vergunning is verleend, tijdens de duur van de vergunning veranderingen heeft ondergaan
 - c. redenen van nationaal of internationaal (vervoer) beleid zulks vereisen.
3. Het bepaalde in dit artikel is tevens van toepassing op een ontheffing.

§ 5 Stopzetting

Artikel 21

1. Wanneer naar het oordeel van de Gouverneur of de Minister de situatie op de luchtvervoersmarkt of delen daarvan zodanig is, dat het verlenen van vergunningen als bedoeld in het Hoofdstuk Vergunningen voor luchtoperaties en het aanpassen van bestaande vergunningen, uit economisch oogpunt onwenselijk is, kan door genoemde autoriteiten een periode worden afgekondigd gedurende welke geen verzoeken terzake in behandeling worden genomen.

2. De in het eerste lid bedoelde periode kan beperkt worden tot bepaalde soorten van vergunningen.
3. Van de afkondiging van bedoelde periode wordt mededeling gedaan door middel van het blad, waarin van Landswege de officiële berichten worden geplaatst.
4. De Gouverneur of de Minister maakt tenminste eenmaal in de vier jaar in een Verklaring van Beleid aan de Staten bekend op welke wijze uitvoering wordt gegeven aan het bepaalde bij of krachtens het Hoofdstuk III Vergunningen voor luchtoperaties en het bepaalde in het eerste lid.

HOOFDSTUK IV Luchtverkeer en veiligheid

Artikel 22

1. Bij of krachtens landsbesluit, houdende algemene maatregelen, worden, onder vastlegging van de begrenzing van het Vluchtinformatiegebied Curaçao, regels gesteld:
 - a. terzake de luchtverkeerdienstverlening in genoemd gebied, de doeleinden hiervan en de toepassing van deze regels;
 - b. met betrekking tot de uitvoering van de luchtverkeersdienstverlening;
 - c. ter bevordering van de veiligheid en de regelmaat van het luchtverkeer.
2. Bij of krachtens landsbesluit, houdende algemene maatregelen, worden regels gesteld ter beveiliging van de burgerluchtvaart.

HOOFDSTUK V Verboden operaties Verboden gebieden

Artikel 23

1. Voor zover bij internationale overeenkomst niet anders is bepaald, kan het uitoefenen van de burgerlijke luchtvaart boven de Nederlandse Antillen of delen daarvan worden beperkt of verboden:
 - a. om redenen van openbare veiligheid door de Minister;
 - b. om redenen van militaire noodzaak door de Gouverneur.
2. Beschikkingen houdende een beperking of verbod als bedoeld in het eerste lid, dan wel opheffing van een dergelijke beperking of verbod, worden bekend gemaakt door middel van het blad, waarin van Landswege de officiële berichten worden geplaatst.

Artikel 24

Voor zover bij internationale overeenkomst niet anders is bepaald, kan in buitengewone omstandigheden door de Gouverneur de uitoefening van de burgerlijke luchtvaart boven het territorium van de Nederlandse Antillen of een gedeelte daarvan worden beperkt of verboden.

Artikel 25

Het is verboden de luchtvaart uit te oefenen:

- a. op zodanige wijze, dat de openbare orde of veiligheid wordt verstoord of in gevaar gebracht;
- b. in strijd met door de Minister gegeven voorschriften als bedoeld in artikel 23, eerste lid onderdeel a;
- c. in strijd met door de Gouverneur gegeven voorschriften als bedoeld in artikel 23, eerste lid, onderdeel b, en artikel 24.

Artikel 26

1. Het is verboden binnen de Nederlandse Antillen:
 - a. met een luchtvaartuig op te stijgen of een luchtvaartuig te doen opstijgen anders dan van een luchtvaartterrein;
 - b. met een luchtvaartuig te landen of een luchtvaartuig te doen landen anders dan op een luchtvaartterrein;
 - c. een niet als luchtvaartterrein aangewezen terrein in te richten voor het opstijgen en landen van luchtvaartuigen.
2. Het eerste lid geldt niet:
 - a. in de gevallen, aangegeven bij of krachtens landsbesluit houdende algemene maatregelen;
 - b. indien en voor zover door de Minister ontheffing is verleend.

Misleidend kenmerk

Artikel 27

1. Het is verboden een luchtvaartuig van enig kenmerk te voorzien met het oogmerk hierdoor de schijn te wekken dat dit kenmerk het ingevolge artikel 4 voorgeschreven kenmerk ware.
2. Het is verboden als gezagvoerder de luchtvaart uit te oefenen of als eigenaar of houder van een luchtvaartuig de luchtvaart te doen of te laten uitoefenen, met een luchtvaartuig, voorzien van een kenmerk als bedoeld in het eerste lid, indien de gezagvoerder, onderscheidenlijk de eigenaar of houder van dat luchtvaartuig weet of redelijkerwijze kan vermoeden, dat het luchtvaartuig van een zodanig kenmerk is voorzien.

Luchtvaartvertoningen/Luchtvaartwedstrijden

Artikel 28

1. Het is verboden boven het territorium van de Nederlandse Antillen luchtvaartvertoningen of luchtvaartwedstrijden te houden.
2. Het is verboden boven het territorium van de Nederlandse Antillen deel te nemen aan een vertoning of een wedstrijd als bedoeld in het eerste lid.
3. Door de Minister kan met inachtneming van regels vast te stellen bij of krachtens landsbesluit houdende algemene maatregelen, na overleg met het betrokken Bestuurscollege, ontheffing worden verleend van het in het eerste en tweede lid bedoelde verbod.
4. Aan een ontheffing kunnen voorschriften worden verbonden.
5. Een ontheffing kan onder beperkingen worden verleend.

HOOFDSTUK VI Luchtvaartongevallen en luchtvaartincidenten

Artikel 29

1. Indien een luchtvaartongeval met een Nederlands-Antilliaans luchtvaartuig dan wel met een buitenlands luchtvaartuig boven het territorium van de Nederlandse Antillen heeft plaatsgevonden, wordt onmiddellijk een onderzoek ingesteld volgens regels gesteld bij of krachtens landsbesluit houdende algemene maatregelen. Dit met inachtneming van de bepalingen, welke daaromtrent bij of krachtens het op 7 december 1944 te Chicago gesloten Verdrag inzake de Internationale Burgerluchtvaart gelden.
2. Bij of krachtens landsbesluit, houdende algemene maatregelen, worden regels vastgesteld met betrekking tot het onderzoek van luchtvaartongevallen en luchtvaartincidenten.

HOOFDSTUK VII Luchtvaartterreinen

AFDELING 1 Aanwijzing van luchtvaartterreinen

Artikel 30

1. De Minister kan ambtshalve of op verzoek van het betrokken Bestuurscollege luchtvaartterreinen aanwijzen.
2. De Minister kan te allen tijde na overleg met het betrokken Bestuurscollege een aanwijzing bij een met redenen omklede beschikking wijzigen.
3. De Minister neemt daarbij in acht de bij of krachtens eilandsverordening gestelde regels met betrekking tot de aanwijzing van de luchtvaartterreinen in het betrokken eilandgebied.
4. Onder een wijziging van een aanwijzing in de zin van deze landsverordening wordt verstaan:
 - a. een vergroting van het luchtvaartterrein;
 - b. een wijziging in de ligging van banen, een vergroting van lengte of breedte van bestaande banen of een verharding van banen, indien zulks een wijziging van de grenzen van de geluidszone, bedoeld in artikel 31, eerste lid, ten gevolge kan hebben;
 - c. een wijziging van de grenzen van de geluidszone, bedoeld in artikel 31, eerste lid, om andere dan de onder b genoemde redenen.
5. De Minister kan een verzoek tot aanwijzing of wijziging van een aanwijzing na overleg met het betrokken Bestuurscollege om redenen ontleend aan het algemeen belang afwijzen.
6. Voor de toepassing van deze afdeling wordt onder een aanwijzing mede verstaan een wijziging van een aanwijzing.

Artikel 31

1. De bestemming van het luchtvaartterrein kan bij de aanwijzing worden beperkt tot het gebruik door:
 - a. bepaalde soorten van luchtvaartuigen;

- b. bepaalde vormen van luchtvaart.
2. Bij de aanwijzing kunnen door de Minister voorwaarden en voorschriften worden gesteld. Deze kunnen beperkingen inhouden ten aanzien van het gebruik van het luchtvaartterrein.
3. Het verzoek tot aanwijzing en de beschikking betreffende een aanwijzing worden bekend gemaakt door middel van het blad, waarin van Landswege de officiële berichten worden geplaatst.

Artikel 32

De eilandsraden zijn gehouden, binnen een jaar te rekenen vanaf de dag waarop de aanwijzing van het Luchtvaartterrein is geschied, het als luchtvaartterrein aangewezen terrein met een dienovereenkomstige bestemming op te nemen in het ontwikkelingsplan.

Artikel 33

1. Bij de aanwijzing van het luchtvaartterrein wordt een geluidszone rond het luchtvaartterrein vastgesteld, waarbuiten de geluidsbelasting door landende en opstijgende luchtvaartuigen een vastgestelde grenswaarde niet mag overschrijden, tenzij in de aanwijzing van het luchtvaartterrein het gebruik door van een voortstuwingsinstallatie voorziene luchtvaartuigen wordt uitgesloten.
2. Na overleg met het betrokken Bestuurscollege, wordt met inachtneming van de internationale voorschriften, bij of krachtens landsbesluit, houdende algemene maatregelen, vastgesteld:
 - a. de in het eerste lid bedoelde grenswaarde voor de toegelaten geluidsbelasting;
 - b. de maximale waarde van geluidsbelasting boven de onder a bedoelde grenswaarde ter bepaling van de toelaatbaarheid van bepaalde bestemmingen op gronden gelegen binnen de geluidszone.
3. De Minister stelt na overleg met het betrokken Bestuurscollege regels vast omtrent de wijze van meten, berekenen en registreren van de geluidsbelasting binnen en buiten de geluidszone.
4. Door de Minister worden personen aangewezen belast met het toezicht op de naleving van de regels welke krachtens deze landsverordening zijn vastgesteld om een overschrijding van de grenswaarde van de toegelaten geluidsbelasting binnen en buiten de geluidszone te voorkomen.
5. Alle gegevens, welke ingevolge het derde lid zijn verzameld met betrekking tot de geluidsbelasting, zijn openbaar, tenzij het belang van de veiligheid van het land zich daartegen verzet.

Artikel 34

1. Bij de vaststelling van de geluidszone houdt de Minister rekening met de ontwikkelingsplannen, bedoeld in artikel 7, eerste lid, van de Landsverordening Ruimtelijke Ontwikkelingsplanning.
2. De Minister kan daarbij aan de eilandsraden aanwijzingen geven met betrekking tot de door de betrokken eilandsraad in een ontwikkelingsplan op te nemen bestemmingsvoorschriften als bedoeld in artikel 9 van de Landsverordening Ruimtelijke Ontwikkelingsplanning, zulks met het oog op de eventuele beëindiging van het gebruik of de bewoning van daarin begrepen bestaande bebouwing, dan wel in voorkomend geval de afbraak daarvan.
3. De kosten, die het gevolg zijn van de uitvoering van de aanwijzingen en voorschriften, bedoeld in het eerste lid, komen ten laste van de betrokken eilandgebieden.

Artikel 35

1. De Minister kan na overleg met het betrokken Bestuurscollege een aanwijzing intrekken:
 - a. op schriftelijk verzoek van de exploitant van het luchtvaartterrein;
 - b. indien het gebruik van het luchtvaartterrein dermate ten achter blijft bij de beoogde ontwikkeling dat de aanwijzing niet langer gerechtvaardigd kan worden geacht;
 - c. indien de bij de aanwijzing gestelde bepalingen of voorschriften niet worden nageleefd;
 - d. wegens strijd anderszins met wettelijke bepalingen.

Artikel 36

1. De Minister geeft kennis van het voornemen tot intrekking van een aanwijzing door publicatie in het blad, waarin van Landswege de officiële berichten worden geplaatst en in een of meer door hem aan te wijzen nieuwsbladen. In het geval, bedoeld in het eerste lid, onder a, geschiedt zulks binnen drie weken na ontvangst van het verzoek.
2. De intrekking gebeurt niet eerder dan zes weken, doch uiterlijk binnen zes maanden na de dag van publicatie.
3. In het geval, bedoeld in het eerste lid, onderdelen c en d, kan de intrekking van de aanwijzing onmiddellijk geschieden.

AFDELING 2 Gebruik van luchtvaartterreinen

Artikel 37

Het is verboden:

a. op een luchtvaartterrein bouwwerken, masten of andere opstallen op te richten of te hebben dan wel gewassen te planten of te hebben;

b. op een luchtvaartterrein roerende zaken te hebben of graafwerk te verrichten, anders dan in verband met de dagelijkse exploitatie of het periodiek onderhoud van het luchtvaartterrein.

2. Het bepaalde in het eerste lid geldt niet:

a. in de gevallen aangegeven bij of krachtens landsbesluit, houdende algemene maatregelen;

b. indien en voor zover door de Minister in overleg met het betrokken Bestuurscollege ontheffing is verleend.

Artikel 38

De exploitant van een voor het openbaar luchtverkeer aangewezen luchtvaartterrein is, met inachtneming van de bij of krachtens deze landsverordening gestelde bepalingen, verplicht dit luchtverkeer op het luchtvaartterrein toe te laten.

Artikel 39

1. Het is de exploitant van een luchtvaartterrein verboden een luchtvaartterrein te gebruiken of te doen of te laten gebruiken:

a. in strijd met de voorschriften en beperkingen bij de aanwijzing gesteld;

b. in strijd met de door de Minister genomen maatregel, bedoeld in artikel 41;

c. voor andere doeleinden, dan die, welke verband houden met de exploitatie van het luchtvaartterrein.

2. Het eerste lid geldt niet, indien en voor zover door de Minister ontheffing is verleend.

Artikel 40

1. Het is de gezagvoerder van een luchtvaartuig verboden een luchtvaartterrein te gebruiken of te doen gebruiken:

a. in strijd met de voorschriften en beperkingen bij de aanwijzing gesteld;

b. in strijd met de door de Minister genomen maatregel, bedoeld in artikel 41.

2. Het eerste lid geldt niet, indien en voor zover door de Minister ontheffing is verleend.

Artikel 41

1. Door de Minister kan, in verband met de gesteldheid van het luchtvaartterrein of om andere redenen de veiligheid van de luchtvaart betreffende dan wel op grond van de omstandigheid, dat de bij de aanwijzing gestelde voorschriften en beperkingen niet worden nageleefd, een luchtvaartterrein gesloten worden verklaard.

2. De sluiting kan, met inachtneming van hetgeen daaromtrent bij internationale overeenkomst is bepaald worden beperkt tot:

a. bepaalde soorten luchtvaartuigen;

b. bepaalde vormen van luchtvaart.

Artikel 42

[vervallen]

AFDELING 3 Verbod van belemmeringen op terreinen rondom luchtvaartterreinen

Artikel 43

1. Het Bestuurscollege en de eilandsraad van een eilandgebied waarin een luchtvaartterrein gelegen is, zijn gehouden voor de rond een luchtvaartterrein gelegen terreinen, maatregelen te treffen en regels vast te stellen ten aanzien van het hebben van roerende zaken, het oprichten of het hebben van bouwwerken en andere opstallen dan wel het planten of het hebben van gewassen op die terreinen, in overeenstemming met wat bij of krachtens internationale overeenkomst is bepaald.

2. Door de Minister wordt in verband met de algemene verkeersveiligheid, toezicht gehouden op de juiste uitvoering van het in het eerste lid bepaalde.

3. Het is verboden roerende zaken te hebben, bouwwerken of andere opstallen op te richten of te hebben dan wel gewassen te planten of te hebben in strijd met de door het Bestuurscollege getroffen maatregelen en regels, bedoeld in het eerste lid.

HOOFDSTUK VIII Militaire vorderingen

Artikel 44

In geval van oorlog, oorlogsgevaar, staat van oorlog of staat van beleg, dan wel in geval door de Gouverneur is verklaard, dat buitengewone omstandigheden zulks ter handhaving van de uit- of inwendige veiligheid noodzakelijk maken, geldt het bij of krachtens deze landsverordening bepaalde niet ten aanzien van militaire luchtvaartuigen en de leden hunner bemanning, tenzij zulks door de Gouverneur is bepaald.

Artikel 45

1. Onverminderd de bevoegdheden bij andere landsverordeningen verleend, kan de Gouverneur in de in artikel 44 vermelde gevallen ten behoeve van de krijgsmacht de terbeschikkingstelling vorderen van de luchtvaartuigen en luchtvaarterreinen met bijbehorende gebouwen en inrichtingen alsmede van de zich in die gebouwen en inrichtingen bevindende roerende goederen.

2. Gedurende de tijd, dat ingevolge het eerste lid luchtvaarterreinen en luchtvaartuigen ten behoeve van de krijgsmacht ter beschikking zijn gesteld, worden deze beschouwd als militaire luchtvaarterreinen en als militaire luchtvaartuigen

Artikel 46

Onverminderd de bevoegdheden bij of krachtens andere landsverordeningen verleend is de Minister in de in artikel 44 vermelde gevallen bevoegd:

- a. aanwijzingen te geven aan rechthebbenden op luchtvaarterreinen met betrekking tot het beheer en het gebruik van die luchtvaarterreinen;
- b. aanwijzingen te geven aan rechthebbenden op roerende en onroerende goederen welke zich op luchtvaarterreinen bevinden, met betrekking tot het beheer en het gebruik van die goederen;
- c. werken te doen uitvoeren op luchtvaarterreinen;
- d. voorzieningen te doen uitvoeren aan de zich op luchtvaarterreinen bevindende roerende en onroerende goederen;
- e. luchtvaarterreinen en de daarbij behorende gebouwen en inrichtingen alsmede fabrieken, werkplaatsen en aanhorigheden, welke dienstbaar zijn aan de luchtvaart, te allen tijde te doen betreden.

Artikel 47

De krachtens de artikelen 45 en 46 genomen maatregelen geven recht op schadeloosstelling volgens bij of krachtens landsbesluit, houdende algemene maatregelen, te stellen regels.

Artikel 48

1. De Gouverneur kan in de in artikel 44 vermelde gevallen opdrachten geven aan personen, die in het bezit zijn van een ingevolge deze landsverordening uitgereikt bewijs van bevoegdheid, alsmede aan personen, behorende tot bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen, aan te wijzen categorieën van personeel, dat werkzaam is ten behoeve van de luchtvaart.

2. Bij of krachtens landsbesluit, houdende algemene maatregelen, worden regels gesteld betreffende de aard en de duur van de opdrachten, bedoeld in het eerste lid, alsmede de wijze waarop en de voorwaarden waaronder zij kunnen worden gegeven, zomede betreffende de vergoeding van kosten in verband met de verstrekte opdrachten.

Artikel 49

In geval van een nationale ramp, dan wel in geval door de Gouverneur is verklaard dat een buitengewone omstandigheid als een nationale ramp wordt aangemerkt, kan van het bij of krachtens deze landsverordening bepaalde worden afgeweken volgens regels vast te stellen bij of krachtens landsbesluit, houdende algemene maatregelen.

2. De in het eerste lid bedoelde afwijking betreft met name het vaststellen van regels voor o.a.:
- a. het instellen en coördineren van hulpverlening of zoekacties met burgerluchtvaartuigen en leden hunner bemanning;
 - b. het gebruik van luchtvaarterreinen met bijbehorende gebouwen en inrichtingen, alsmede eventueel van de zich in die gebouwen en inrichtingen bevindende roerende goederen;

- c. het gebruik van niet-luchtvaartterreinen, conform artikel 26 van deze landsverordening;
- d. uitsluitend de vergoeding van kosten gemoeid met voornoemde hulpverlening en zoekacties;
- e. de handhaving van de luchtvaartveiligheid of veiligheid van het luchtverkeer;
- f. de dienstverlening door de luchtverkeersbeveiligingsorganisaties en de plaatselijke luchtverkeersbeveiliging.

3. Ongeacht de bestaande vergunningen uitgegeven voor het onderhouden van geregeld dan wel ongeregeld luchtvervoer, kan de Gouverneur ten behoeve van de in het tweede lid, onderdeel a, bedoelde maatregelen of acties de terbeschikkingstelling vorderen van burgerplichtvaartuigen en leden hunner bemanning.

4. De Gouverneur kan opdrachten geven aan personen, die in het bezit zijn van een ingevolge deze landsverordening uitgereikt bewijs van bevoegdheid, alsmede aan personen, behorende tot bij of krachtens landsbesluit, houdende algemene maatregelen, aan te wijzen categorieën van personeel, dat werkzaam is ten behoeve van de luchtvaart.

5. Bij of krachtens landsbesluit, houdende algemene maatregelen, worden regels gesteld betreffende de aard en de duur van de opdrachten, bedoeld in het vierde lid, alsmede de wijze waarop en de voorwaarden waaronder zij kunnen worden gegeven, zomede betreffende de vergoeding van kosten in verband met de verstrekte opdrachten.

6. Gedurende de tijd dat ingevolge het derde lid burgerluchtvaartuigen en hunner bemanning en het overige luchtvaartpersoneel conform het vierde lid ter beschikking zijn gesteld, worden deze beschouwd als ter beschikking gesteld aan het Land.

7. In het kader van het hoger toezicht op het gebied van de luchtvaart zullen de Gezaghebbers en de Bestuurscolleges van de eilandgebieden Curaçao, Bonaire, St. Maarten, St. Eustatius en Saba, alsmede de exploitanten van de in de Nederlandse Antillen aangewezen luchtvaartterreinen worden verzocht hun medewerking aan alle activiteiten welke uit dit artikel voortvloeien, te verlenen.

Een luchtvaartongeval als bedoeld in artikel 29 van deze landsverordening kan, indien van een grote omvang of draagwijdte, door de Gouverneur worden gelijkgesteld met een nationale ramp of calamiteit, echter met dien verstande dat de krachtens artikel 29 vastgestelde regels onverkort van toepassing zijn.

HOOFDSTUK IX

AFDELING 1 Strafbepalingen

Artikel 50

1. Handelen in strijd met de voorschriften, gesteld bij of krachtens deze landsverordening in de artikelen 2, eerste lid, 6, 7, eerste lid, 8, eerste lid, 9, 10 eerste lid, 11 eerste lid, 12 eerste lid, 13 eerste lid, 14 eerste lid, 15, 16, eerste lid, 22, 25, 26, eerste lid, 27, 28 eerste en tweede lid, 37, 38, 39, 40 of 43, derde lid, wordt, voor zover opzettelijk begaan, gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste twee jaren of geldboete van ten hoogste vijftig duizend gulden, hetzij met beide straffen.

2. Handelen in strijd met de voorschriften, gesteld bij of krachtens deze landsverordening in de artikelen 2 eerste lid, 6, 7, eerste lid, 8, eerste lid, 9, 10, eerste lid, 11, eerste lid, 12, eerste lid, 13, eerste lid, 14, eerste lid, 15, 16, eerste lid, 22, 25, 26, eerste lid, 27, 28, eerste en tweede lid, 37, 38, 39, 40 of 43, derde lid, wordt, voor zover niet opzettelijk begaan, gestraft met hechtenis van ten hoogste één jaar of geldboete van ten hoogste vijf en dertig duizend gulden, hetzij met beide straffen

3. Met dezelfde straf wordt gestraft de gezagvoerder, die één van de artikelen 2, eerste lid, 25, onderdelen a en b of 28, eerste en tweede lid, overtreedt.

4. Op overtreding van een voorschrift, gegeven bij of krachtens landsbesluit houdende algemene maatregelen ingevolge deze landsverordening, wordt bij dat landsbesluit geen andere of hogere hoofdstraf gesteld, dan hetzij hechtenis van ten hoogste één jaar of geldboete van ten hoogste vijf en dertig duizend gulden, hetzij met beide straffen.

5. De eigenaar of houder van een luchtvaartuig, die in strijd met een van de artikelen 2, eerste lid, 8, eerste lid, 10, eerste lid, 11, eerste lid, 12, eerste lid, 13, eerste lid, 14 eerste lid, 15, 16, eerste lid de luchtvaart doet of laat uitoefenen, wordt gestraft met hechtenis van ten hoogste één jaar of geldboete van ten hoogste vijf en dertig duizend gulden, hetzij met beide straffen.

Artikel 51

Overtreding van de artikelen 24 of 53 wordt, voor zover opzettelijk begaan, gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste zes jaren of geldboete van ten hoogste vijfhonderd duizend

gulden, hetzij met beide straffen. Voor zover dat niet opzettelijk is begaan wordt de overtreding gestraft met een gevangenisstraf van vier jaren en een geldboete van ten hoogste honderd duizend gulden, hetzij met beide straffen.

Artikel 52

1. Bij veroordeling wegens overtreding van:

a. een van de artikelen 2, eerste lid, 7, eerste lid, 8, eerste lid, 10, eerste lid, 11, eerste lid, 12, eerste lid, 13, eerste lid, 14, eerste lid, 16, eerste lid en 27;

b. een voorschrift van een krachtens deze landsverordening vastgestelde regeling, in de gevallen, waarin dit in de regeling is bepaald;

kan de schuldige de bevoegdheid om een luchtvaartuig te bedienen voor ten hoogste drie jaren worden ontzegd.

2. Bij toepassing van het bepaalde in het eerste lid verliest een aan de veroordeelde afgegeven bewijs van bevoegdheid of van gelijkstelling zijn geldigheid voor de duur van de ontzegging, zodra de rechterlijke uitspraak, voor wat betreft deze bijkomende straf, voor ten uitvoerlegging vatbaar is geworden. De betrokken ambtenaar van het Openbaar Ministerie, brengt dit onverwijld ter kennis van de Minister, die daarvan aankondiging doet door middel van het blad, waarin van Landswege de officiële berichten worden geplaatst.

3. Door de Minister kan, met schriftelijke opgave van redenen aan de betrokkene, een bewijs van bevoegdheid worden ingetrokken, indien de houder daarvan zich heeft schuldig gemaakt aan een strafbaar feit, bij veroordeling wegens hetwelk hem bij rechterlijke uitspraak de bevoegdheid daarvan kan worden ontzegd. De intrekking vervalt, zodra de rechterlijke uitspraak, bedoeld in het tweede lid, voor ten uitvoerlegging vatbaar is geworden.

4. Indien tijdens de overtreding van de in eerste lid genoemde artikelen nog geen vijf jaren zijn verlopen, sedert een vroegere veroordeling, kan de schuldige van de uitoefening van de bevoegdheid om een luchtvaartuig te bedienen worden ontzet.

Artikel 53.

Het is degene, die weet, of redelijkerwijze moet vermoeden, dat hem bij rechterlijke uitspraak de bevoegdheid een luchtvaartuig te bedienen is ontzegd verboden, gedurende de tijd, dat hem die bevoegdheid ontzegd is, een luchtvaartuig te bedienen.

Artikel 54

1. Degene, die opzettelijk niet voldoet aan een krachtens artikel 45 gedane vordering, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste vier jaren.

2. Degene, die opzettelijk in strijd handelt met een ingevolge artikel 46 gegeven aanwijzing, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste vier jaren.

3. Degene, die opzettelijk een ingevolge artikel 48 gegeven opdracht niet uitvoert, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste vier jaren.

Artikel 55

1. Degene, die niet voldoet aan een krachtens artikel 45 gedane vordering, wordt gestraft met hechtenis van ten hoogste één jaar of een geldboete van vijf en dertig duizend gulden hetzij met beide straffen.

2. Degene, die in strijd handelt met een ingevolge artikel 46 gegeven aanwijzing, wordt gestraft met hechtenis van ten hoogste één jaar of een geldboete van vijf en dertig duizend gulden, hetzij met beide straffen.

3. Degene, die een ingevolge artikel 48 gegeven opdracht niet uitvoert, wordt gestraft met hechtenis van ten hoogste één jaar of een geldboete van vijf en dertig duizend gulden, hetzij met beide straffen.

Artikel 56

Degene, die een handeling verricht met het oogmerk de uitoefening van de bevoegdheden vermeld in de artikelen 45, 46 en 48 te belemmeren, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste vier jaren.

Artikel 57

De feiten strafbaar gesteld bij de artikelen 50, eerste lid, 51, 54 en 56 zijn misdrijven.

De feiten strafbaar gesteld bij de artikelen 50, tweede lid en 55 zijn overtredingen.

Artikel 58

1. Een ieder die betrokken is bij de uitvoering van deze landsverordening en daarbij de beschikking krijgt over gegevens waarvan hij het vertrouwelijk karakter kent of redelijkerwijs

moet vermoeden, en voor wie niet reeds uit hoofde van ambt, beroep of wettelijk voorschrift ter zake van die gegevens een geheimhoudingsplicht geldt, is verplicht tot geheimhouding van die gegevens behoudens voor zover enig wettelijk voorschrift hem tot mededeling verplicht of uit zijn taak de noodzaak tot mededeling voortvloeit.

2. Het eerste lid is niet van toepassing ten aanzien van de strafbare feiten omschreven in de artikelen 198 en 200 van het Wetboek van Strafrecht van de Nederlandse Antillen.

De Minister kan ontheffing verlenen van het in het eerste lid vervatte verbod.

3. Degene die opzettelijk de hem ingevolge het eerste lid opgelegde geheimhoudingsplicht schendt, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste twee jaar of een geldboete van ten hoogste vijftig duizend gulden, met of zonder ontzetting van het recht bepaalde ambten te bekleden.

4. Degene aan wiens schuld schending van de geheimhouding te wijten is, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste één jaar of een geldboete van ten hoogste vijf en dertig duizend gulden.

6. Vervolging inzake schending van de geheimhouding wordt slechts ingesteld op klacht van hem, te wiens aanzien de geheimhouding is geschonden.

7. Het feit, strafbaar gesteld bij het vierde lid, wordt beschouwd als misdrijf. Het feit, strafbaar gesteld bij het vijfde lid, wordt beschouwd als overtreding.

Artikel 59

1. Bij overtreding van de artikelen 2, 25, 26, eerste lid, 27 en 28 kan het luchtvaartuig door de ambtenaren, bedoeld in artikel 62, eerste lid, worden aangehouden en in beslag genomen.

2. Indien tijdens het vooronderzoek blijkt, dat de bescheiden, bedoeld in artikel 2, onderdelen a, b en c alsnog kunnen worden getoond, kan de bevoegde ambtenaar van het Openbaar Ministerie gelasten dat het in beslag genomen luchtvaartuig wordt afgegeven aan de rechthebbende.

3. Indien een Nederlands-Antilliaans luchtvaartuig, na een keuring door de bevoegde inspecteur, een bewijs van luchtwaardigheid als bedoeld in artikel 5, eerste lid, heeft verkregen, kan de afgifte van het Luchtvaartuig aan de rechthebbende overeenkomstig het gesteld in het tweede lid geschieden.

4. Indien een buitenlands luchtvaartuig alsnog een bewijs van luchtwaardigheid, als bedoeld in artikel 5, derde lid, heeft verkregen, kan de afgifte van het luchtvaartuig aan de rechthebbende overeenkomstig het gestelde in het tweede lid geschieden.

5. Indien na een aanhouding en inbeslagneming op grond van een overtreding van de artikelen 2, 25, 26, eerste lid, 27 en 28 de gestelde boete door de bekeurde binnen een door de Minister te bepalen termijn is voldaan, kan de afgifte van het luchtvaartuig aan de rechthebbende overeenkomstig het gestelde in het tweede lid geschieden.

Artikel 60

1. Indien aan het gestelde in artikel 60, tweede lid, derde lid, onderdelen a en b, en het vierde lid, niet wordt voldaan, kan verbeurdverklaring bij rechterlijk vonnis volgen.

2. Bij overtreding van artikel 27, met name indien dit herhaaldelijk het geval is, kan verbeurdverklaring van het inbeslaggenomen luchtvaartuig bij rechterlijk vonnis volgen.

Artikel 61

Indien tijdens het plegen van een misdrijf nog geen jaar is verlopen, sedert een vroegere veroordeling wegens een gelijke overtreding onherroepelijk is geworden of indien niet vrijwillig is voldaan aan de voorwaarden door de bevoegde ambtenaar van het Openbaar Ministerie krachtens artikel 76 van het Wetboek van Strafrecht van de Nederlandse Antillen gesteld, kan de schuldige gestraft worden met een hechtenis van ten hoogste één jaar of geldboete van ten hoogste vijf en dertig duizend gulden.

Artikel 61a

1. Met het opsporen van de bij deze landsverordening strafbaar gestelde feiten zijn, naast de in artikel 184 van het Wetboek van Strafvordering bedoelde personen, belast de daartoe bij landsbesluit aangewezen ambtenaren en personen van de Directie Luchtvaart. Een zodanige aanwijzing wordt bekendgemaakt in het blad waarin van landswege de officiële berichten worden geplaatst.

2. Bij het opsporen van een bij deze landsverordening strafbaar gesteld feit hebben de in het eerste lid bedoelde ambtenaren en personen toegang tot elke plaats, voor zover dat redelijkerwijs voor de vervulling van hun taak nodig is. Zij zijn bevoegd zich door bepaalde door hen aangewezen personen te laten vergezellen. Voor het betreden van woningen is artikel 155 van het Wetboek van Strafvordering onverkort van toepassing.

3. Bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen, kunnen regels worden gesteld met betrekking tot de vereisten waaraan de krachtens het eerste lid aangewezen ambtenaren en personen dienen te voldoen.

AFDELING 2 Niet-strafrechtelijke maatregelen

Artikel 62

1. Bij landsbesluit kunnen ambtenaren worden aangewezen, die bevoegd zijn krachtens een bijzondere schriftelijke last van de Gouverneur desnoods bijgestaan door personeel van de politie en op kosten van de overtreders, weg te nemen, te doen wegnemen, te beletten, te doen beletten, te verrichten, te doen verrichten, in de vorige toestand te herstellen of te doen herstellen, hetgeen in strijd met het bij of krachtens deze landsverordening bepaalde is of wordt gemaakt of gesteld, ondernomen of nagelaten. Dit geschiedt niet, dan nadat de overtreder schriftelijk is gewaarschuwd en hem op zijn wens inzage van de lastgeving is verstrekt.

2. Bij landsbesluit kunnen personen worden aangewezen, die bevoegd zijn de opstijging van luchtvaartuigen te verbieden en te beletten.

3. In de in artikel 65 bedoelde gebouwen en inrichtingen, fabrieken, werkplaatsen en aanhorigheden daarvan, welke tevens woningen zijn, of alleen door een woning toegankelijk zijn, treden de in het eerste lid bedoelde ambtenaren tegen de wil van de bewoner niet binnen, dan op vertoon van een schriftelijke bijzondere machtiging van de officier van justitie of een hulpofficier van justitie, dan wel in tegenwoordigheid van een van dezen.

4. Van dit binnentreden wordt proces-verbaal opgemaakt, waarvan binnen tweemaal vier en twintig uur aan degene, in wiens woning is binnengetreden, een afschrift wordt uitgereikt.

Artikel 63

1. Indien bij overtreding van de artikelen 2, eerste lid, onderdeel c, en artikel 6, eerste en derde lid tegen de betrokkene ernstige bezwaren zijn gerezen en tevens de belangen, welke door het vermoedelijk overtreden voorschrift worden beschermd, een onmiddellijke ingrijpen vereisen, kan de Minister, in alle zaken de luchtvaart betreffende, zulks nadat de betrokkene is gehoord, gedurende de tijd en in het belang van het onderzoek, de volgende maatregelen nemen:

a. het bewijs van bevoegdheid, bedoeld in artikel 7, eerste tot en met vijfde lid, intrekken;

b. het bewijs van luchtwaardigheid, bedoeld in artikel 5, eerste en tweede lid, van het luchtvaartuig waarmee of met behulp waarvan het vermoedelijke feit is begaan, intrekken;

c. indien de overtreding begaan is door een houder van een buitenlands bewijs van bevoegdheid, als bedoeld in artikel 7, zevende lid, aan hem een verbod op te leggen binnen het territorium van de Nederlandse Antillen een luchtvaartuig te bedienen.

2. Indien ten aanzien van enig buitenlands luchtvaartuig een vermoeden van niet luchtwaardigheid bestaat, kan de ambtenaar, bedoeld in artikel 60, eerste lid, onderdeel c, een zodanig luchtvaartuig verbieden of beletten van een luchtvaarterrein, gelegen binnen het grondgebied van de Nederlandse Antillen, op te stijgen.

3. De in het eerste en tweede lid getroffen maatregelen worden opgeheven zodra de redenen voor het nemen hiervan zijn komen te vervallen.

AFDELING 3 Toezicht

Artikel 64

1. Met het toezicht op de naleving van het bij of krachtens deze landsverordening bepaalde zijn belast de daartoe bij landsbesluit aangewezen personen. Een zodanige aanwijzing wordt bekendgemaakt in het blad waarin van Landswege de officiële berichten worden geplaatst.

2. De krachtens het eerste lid aangewezen personen zijn, uitsluitend voor zover dat voor de vervulling van hun taak redelijkerwijze noodzakelijk is, bevoegd;

a. alle inlichtingen te vragen;

b. inzage te verlangen van alle boeken, bescheiden en andere informatiedragers en daarvan afschrift te nemen of deze goederen aan opneming en onderzoek te onderwerpen en deze daartoe tijdelijk mee te nemen;

c. alle plaatsen, met uitzondering van woningen zonder de uitdrukkelijke toestemming van de bewoner, te betreden, vergezeld van door hen aangewezen personen.

3. Zo nodig wordt de toegang tot een plaats als bedoeld in het tweede lid, onderdeel c, verschaft met behulp van de sterke arm.

4. Bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen, kunnen regels worden gesteld met betrekking tot de wijze van taakuitoefening van de krachtens het eerste lid aangewezen personen.

5. Een ieder is verplicht aan de krachtens het eerste lid aangewezen personen alle medewerking te verlenen die op grond van het tweede lid wordt gevorderd.

Artikel 65

Bij landsbesluit kunnen personen worden aangewezen, die bevoegd zijn de voor het burgerlijk luchtverkeer aangewezen luchtvaartterreinen en de zich daarop bevindende luchtvaartuigen, gebouwen en inrichtingen, alsmede fabrieken, werkplaatsen en aanhorigheden daarvan die naar redelijkerwijze kan worden vermoed, bestemd zijn voor de vervaardiging, het onderhoud of het herstel van luchtvaartuigen of onderdelen daarvan, binnen te treden, teneinde zich te overtuigen of de wettelijke bepalingen ter zake worden nageleefd;

HOOFDSTUK X Nadere voorschriften en Wijzigingen

Artikel 66

Bij of krachtens landsbesluit, houdende algemene maatregelen, kunnen nadere voorschriften worden gegeven:

- a. indien de in deze hoofdstukken geregelde onderwerpen in het belang van een goede uitvoering van de landsverordening nadere regeling behoeven;
 - b. betreffende de aanleg, de inrichting en het gebruik van luchtvaartterreinen;
 - c. ter beveiliging van militaire belangen;
 - d. ter beperking van de geluidshinder en de emissie van gassen door luchtvaartuigen;
 - e. betreffende het gebruik van hefschroefvliegtuigen, raketten, valschermen en modelvliegtuigen;
 - f. betreffende de opleiding van al degenen die in het bezit moeten zijn van een bij of krachtens deze landsverordening vereist bewijs van bevoegdheid;
 - g. betreffende het oplaten en in de lucht hebben van vliegers;
 - h. betreffende het katapulteren van vliegtuigen;
 - i. betreffende het vervoer van dieren in luchtvaartuigen;
 - j. betreffende de door luchtvaartmaatschappijen toe te passen tarieven en andere vervoersvoorwaarden;
2. Voorts kunnen bij of krachtens landsbesluit houdende algemene maatregelen de vergoedingen worden geregeld, verschuldigd voor:
- a. werkzaamheden door het Land verricht;
 - b. diensten door het Land verstrekt.

Artikel 67

[wijzigt artikel 11 van de Opiumlandsverordening 1960]

HOOFDSTUK XI Overgangs- en Slotbepalingen

Artikel 68

1. Het Koninklijk Besluit van 4 juli 1935 (P.B. 1935 (P.B. 1935 no. 96), het "Curacaosch Luchtvaartbesluit 1935", zoals gewijzigd, alsmede de uitvoeringsregelingen hiervan vervallen, met dien verstande dat, zolang zij niet vervangen worden door regelgeving krachtens deze landsverordening, van kracht blijven:
 - I. De artikelen 22, 23, 24, 25 en 26 van het Besluit van de 28ste februari 1938 (P.B. 1938, no. 19), ter uitvoering van de artikelen 3, 6, 10, 12, 19 en 21 van het "Curacaosch Luchtvaartbesluit 1935".
 - II. De Ministeriële Beschikking van de 2de november 1982 ter uitvoering van artikel 10 van het "Curacaosch Luchtvaartbesluit 1935".
 - III. De Ministeriële Beschikking van de 1ste december 1988, ter uitvoering van artikel 12, tweede en derde lid van het "Curacaosch Luchtvaartbesluit 1935."
 - IV. De Beschikking luchtvaartbrevetgeving (P.B. 2000, no. 123).
 - V. Het Reglement luchtvaartexamens (P.B. 1995, no. 109).
 - VI. De Beschikking luchtwaardigheid (P.B. 1995, no. 110).
 - VII. De Beschikking vluchtuitvoering P.B. 1995, no. 111).
 - VIII. De Beschikking werk- en rusttijden luchtvaartpersoneel (P.B. 1995, no. 112).

2. De ingevolge het Curacaosch Luchtvaartbesluit 1935 afgegeven bewijzen van inschrijving, van luchtwaardigheid, van bevoegdheid en van gelijkstelling blijven, voor zover zij hun geldigheid krachtens de bepalingen van dat besluit niet hebben verloren, hun geldigheid behouden totdat, bij landsbesluit houdende algemene maatregelen, een nadere regeling te dien aanzien zal zijn getroffen.

3. De aanwijzing van luchtvaartterreinen blijft met de oude rechtsgevolgen nog drie jaren na de inwerkingtreding van deze Landsverordening van kracht, tenzij de Minister de aanwijzing op een vroeger tijdstip intrekt. Indien de intrekking geschiedt onder gelijktijdige aanwijzing ingevolge deze Landsverordening, kan artikel 30 derde lid, geheel of gedeeltelijk buiten toepassing worden gelaten, voor zover de nieuwe aanwijzing betrekking heeft op terreinen, die reeds waren aangewezen.

4. Het voorgaande lid vindt overeenkomstige toepassing op beslissingen betreffende belemmerende werken en handelingen ingevolge het in het eerste lid bedoelde besluit genomen.

5. De ingevolge het Reglement Luchtvaartexamens (PB 1995 no. 109) afgelegde examens blijven, voor zover zij hun geldigheid krachtens de bepalingen van dat reglement niet hebben verloren, hun geldigheid behouden totdat bij Ministeriële regeling een nadere regeling te dien aanzien zal zijn getroffen.

6. Binnen twee jaar na de inwerkingtreding van deze landsverordening worden de alsdan van kracht zijnde vergunningen door de bevoegde autoriteiten opnieuw vastgesteld met inachtneming van de artikelen 8 tot en met 16 van deze landsverordening.

Artikel 69

De Luchtvaartlandsverordening (P.B. 1965, no. 44) wordt ingetrokken.

Artikel 70

Deze landsverordening treedt in werking op een bij landsbesluit te bepalen tijdstip, dat voor de verschillende hoofdstukken, artikelen of onderdelen daarvan verschillend kan worden vastgesteld.

Artikel 71

Deze Landsverordening kan worden aangehaald als "Luchtvaartlandsverordening".

LANDSVERORDENING van de 3de augustus 2001 houdende regels betreffende de administratieve rechtspraak (Landsverordening administratieve rechtspraak)

HOOFDSTUK 1 Algemene bepalingen

Artikel 1

1. In deze landsverordening en de daarop berustende bepalingen wordt verstaan onder:
 - a. Hof: het Gemeenschappelijk Hof van Justitie van de Nederlandse Antillen en Aruba;
 - b. Gerecht: het Gerecht in eerste aanleg van de Nederlandse Antillen;
 - c. griffier: de griffier van het Hof onderscheidenlijk van het Gerecht.
2. De Eenvormige landsverordening op de rechterlijke organisatie (P.B.1985, no.70) is van toepassing op de administratieve rechtspraak, tenzij in deze landsverordening anders is bepaald.

Artikel 2

1. In deze landsverordening en de daarop berustende bepalingen wordt onder bestuursorgaan verstaan een persoon of een college met enig openbaar gezag bekleed, met uitzondering van:
 - a. de Staten;
 - b. de eilandsraden, tenzij het betreft het nemen van beschikkingen, bedoeld in artikel 3;
 - c. onafhankelijke, bij landsverordening of rijkswet ingestelde, organen die met rechtspraak zijn belast;
 - d. de hoofdstembureaus en stembureaus, bedoeld in het Nederlands-Antilliaans Kiesreglement (P.B. 1989, no.78), onderscheidenlijk in de kiesreglementen van de eilandgebieden.
2. Onder de organen, bedoeld in het eerste lid, zijn begrepen de voorzitters, de leden, de commissies uit hun midden, de griffiers en de secretarissen.

Artikel 3

1. In deze landsverordening en de daarop berustende bepalingen wordt verstaan onder beschikking: een schriftelijk besluit van een bestuursorgaan inhoudende een publiekrechtelijke rechtshandeling die niet van algemene strekking is.
2. Met een beschikking wordt een weigering om een beschikking te geven gelijk gesteld.
3. Wanneer de wettelijk gestelde termijn voor het geven van een beschikking is verstreken zonder dat een beschikking is gegeven of - bij het ontbreken van zulk een termijn - wanneer niet binnen redelijke tijd een beschikking is gegeven, geldt dat als het weigeren van het geven van een beschikking.

Artikel 4

1. Een in deze landsverordening gestelde termijn die op zaterdag, zondag of een feestdag eindigt, wordt verlengd tot en met de eerstvolgende dag die niet een zaterdag, zondag of feestdag is.
2. Artikel 5, tweede lid, van de Regeling Ambtenarenrechtspraak (P.B.1951, no.134) is van overeenkomstige toepassing. Een feestdag is eveneens iedere dag die daarenboven bij landsbesluit als zodanig wordt aangewezen.

Artikel 5

1. Alle voorgeschreven toezendingen, kennisgevingen en oproepingen vanwege de griffier, het Gerecht of het Hof geschieden bij aangetekende brief.
2. Als dagtekening van de aangetekende brief geldt de dag, waarop de toezending, kennisgeving of oproeping heeft plaats gehad.

Artikel 6

1. Het Landsbesluit kosteloze rechtskundige bijstand (P.B.1959, no.198) is van overeenkomstige toepassing op de behandeling van beroepschriften, bedoeld in deze landsverordening.
2. Stukken opgemaakt ter voldoening aan de bepalingen van deze landsverordening zijn vrij van zegel en worden, voor zover zulks vereist wordt, kosteloos geregistreerd.

HOOFDSTUK 2 Het beroep

Artikel 7

1. Natuurlijke personen of rechtspersonen, die door een beschikking rechtstreeks in hun belang zijn getroffen, kunnen daartegen beroep instellen bij het Gerecht. Ten aanzien van bestuursorganen worden de hun toevertrouwde belangen als hun belangen beschouwd. Ten aanzien van rechtspersonen worden mede als hun belangen beschouwd de belangen die zij krachtens hun doelstellingen en blijkens hun feitelijke werkzaamheden behartigen.
2. Geen beroep staat open tegen een beschikking:
 - a. houdende intrekking of vaststelling van de inwerkingtreding van een algemeen verbindend voorschrift;
 - b. houdende goedkeuring van een in onderdeel a bedoelde beschikking;
 - c. die aan goedkeuring onderworpen is;
 - d. houdende schorsing of vernietiging van een besluit van een ander bestuursorgaan;
 - e. inzake de procedure ter voorbereiding van een besluit, tenzij deze beschikking de belanghebbende los van het voor te bereiden besluit rechtstreeks in zijn belang treft;
 - f. ter voorbereiding van een privaatrechtelijke rechtshandeling, met uitzondering van een beschikking houdende weigering van de goedkeuring van een dergelijke beschikking;
 - g. waartegen beroep bij een andere administratieve rechter kan of kon worden ingesteld;
 - h. waarover krachtens landsverordening de rechterlijke macht is of moet worden gehoord;
 - i. die is gegeven op grond van bepalingen van strafrechtelijke aard;
 - j. houdende de beoordeling van het kennen of kunnen van iemand die te dier zake is geëxamineerd of op andere wijze is getoetst;
 - k. inhoudende een technische beoordeling van een voertuig, vaartuig of luchtvaartuig en de daarop of daarin aanwezige apparatuur alsmede een meetmiddel, een onderdeel daaraan of een hulpinrichting daarvoor;
 - l. op grond van een in een wettelijk voorschrift voor het geval van buitengewone omstandigheden toegekende bevoegdheid of opgelegde verplichting in deze omstandigheden genomen;
 - m. op grond van een wettelijk voorschrift ter beveiliging van de militaire belangen van het Koninkrijk of diens bondgenoten genomen;
 - o. op grond van een wettelijk voorschrift inzake de militaire dienst genomen, voor zover het betreft de inlijving, werkelijke dienst, groot verlof of ontslag, tenzij de beschikking betrekking heeft op verlenging van werkelijke dienst, kostwinnersvergoeding of vrijstelling van militaire dienst;
 - p. inzake de nummering van kandidaatlijsten, de geldigheid van lijstverbindingen, het verloop van de stemming, de stemopneming en de vaststelling van de uitslag bij verkiezingen van leden van vertegenwoordigende organen;
 - q. beschikkingen gegeven op grond van de Landsverordening beëindiging arbeidsovereenkomsten (P.B.1972, nr.111).

Artikel 8

Het Gerecht doet uitspraak op beroepschriften ingevolge artikel 9 van de Cessantialandsverordening (P.B.1983, no.85) en beroepschriften inzake sociale en volksverzekeringen, voor zover in de daarop betrekking hebbende landsverordeningen beroep op het Gerecht is opengesteld. Alsdan is deze landsverordening van overeenkomstige toepassing.

Artikel 9

1. Beroep kan worden ingesteld ter zake dat de beschikking in strijd is met:
 - a. een algemeen verbindend voorschrift;
 - b. een algemeen rechtsbeginsel.
2. Indien het eerste lid, onderdeel b, toepassing heeft gevonden, wordt in de uitspraak aangegeven welk algemeen rechtsbeginsel geschonden is geoordeeld.

HOOFDSTUK 3 De behandeling in eerste aanleg

§ 1. Het Gerecht

Artikel 10

1. Tot de kennisneming van de beroepschriften, bedoeld in de artikelen 7, eerste lid, en 8, is bevoegd het Gerecht dat zijn zittingsplaats heeft in het eilandgebied waar de indiener van het beroepschrift zijn woonplaats heeft.
2. De President van het Hof kan op voorstel van het in het eerste lid bedoelde Gerecht bepalen, dat de behandeling en de uitspraak geschieden door het Gerecht dat zijn zittingsplaats heeft in het eilandgebied waar het onderzoek naar de feiten het meest doelmatig kan plaatsvinden.

Artikel 11

1. De behandeling van het beroep en de uitspraak geschieden door het Gerecht.
2. Wanneer artikel 8 van toepassing is, geschieden de behandeling en de uitspraak door een meervoudige kamer van het Gerecht, bestaande uit een lid van het Hof als voorzitter en twee bijzondere rechters.
3. De bevoegdheden die in de artikelen 17, tweede, derde en vierde lid, 21, 23, 26 tot en met 32, 37 tot en met 40, 44, tweede, derde, zesde en zevende lid, 48 en 54 zijn toegekend aan het Gerecht, worden in geval van behandeling door een meervoudige kamer uitgeoefend door de voorzitter.

Artikel 12

1. De bijzondere rechters bedoeld in artikel 11, tweede lid, worden bij landsbesluit benoemd en ontslagen. De benoeming geschiedt voor een tijdvak van zes jaren. Op hun verzoek wordt aan hen bij landsbesluit voor de afloop van voornoemd tijdvak ontslag verleend.
2. Benoembaar tot bijzondere rechter is iedere Nederlander, die de leeftijd van 30 jaren heeft bereikt.
3. Niet benoembaar zijn:
 - a. zij die deel uitmaken van de Raad van Toezicht en Advies, bedoeld in artikel 4, tweede lid, van de Landsverordening Sociale Verzekeringsbank (P.B.1960, no.154), dan wel in dienst zijn van de Sociale Verzekeringsbank of het Cessantiafonds;
 - b. de actief dienende of op non-activiteit gestelde ambtenaren alsmede hun levenspartners, met uitzondering van de voor het leven benoemde ambtenaren.
4. Indien ten aanzien van een bijzondere rechter zich na zijn benoeming een van de gevallen voordoet die grond zijn voor niet-benoembaarheid, wordt hij bij landsbesluit uit zijn ambt ontslagen.
5. Op met redenen omkleed voorstel van het Hof kan de bijzondere rechter voorts worden ontslagen op de gronden, vermeld in de artikelen 54, eerste lid, en 56, eerste lid, van de Samenwerkingsregeling Nederlandse Antillen en Aruba (P.B.1985, no. 88).
6. In geval van tussentijds ontslag of overlijden wordt een nieuwe bijzondere rechter benoemd.
7. Bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen, worden regels gegeven omtrent de aan de bijzondere rechters toekomende vergoedingen.

Artikel 13

1. De bijzondere rechters leggen, elk naar de wijze van hun godsdienstige gezindheid, voor het aanvaarden van hun ambt de navolgende eed (belofte) af: "Ik zweer (beloof) trouw aan de Koning (Koningin) en gehoorzaamheid aan de wettelijke regelingen. Zo waarlijk helpe mij God Almachtig (Dat belooft ik)".
2. Alvorens tot die eed of belofte te worden toegelaten, leggen zij de volgende eed (verklaring en belofte) van zuivering af: "Ik zweer (verklaar), dat ik middellijk noch onmiddellijk, onder welke naam of voorwendsel ook, tot het verkrijgen van mijn aanstelling, aan iemand wie hij ook zij, iets heb gegeven of beloofd, noch zal geven. Ik zweer (beloof), dat ik nimmer enige giften of geschenken hoe ook genaamd, zal aannemen of ontvangen van enig persoon van wie ik weet of vermoed dat hij in een rechtszaak is of zal worden betrokken, waarin mijn ambtsverrichtingen te pas zouden kunnen komen. Zo waarlijk helpe mij God Almachtig (Dat belooft ik)".
3. De eedsaflegging (verklaring en belofte) van de bijzondere rechters geschiedt ten overstaan van de Gouverneur of een door deze aangewezen ambtenaar.

Artikel 14

Bij de beraadslaging over rechtszaken maken eerst de bijzondere rechters, van de jongstbenoemde tot de oudste, en als laatste de voorzitter hun gevoelen kenbaar. In diezelfde volgorde heeft, zo nodig, de stemming plaats. Er wordt beslist bij meerderheid van stemmen. Een rechter, die niet bij de beraadslaging aanwezig kan zijn, kan zijn gevoelen niet schriftelijk kenbaar maken of door een van zijn mederechters doen voordragen.

§ 2. Het aanhangig maken van beroep

Artikel 15

1. Het beroep wordt aanhangig gemaakt met een aan het Gerecht gericht beroepschrift, dat in tweevoud wordt ingediend bij de griffie van het Gerecht dat zijn zittingsplaats heeft in het eilandgebied waar de indiener zijn woonplaats heeft.

2. Het beroepschrift kan worden ingediend door degene die tot het beroep gerechtigd is, of door een door deze aangewezen gemachtigde. De machtiging wordt schriftelijk gegeven en bij het beroepschrift overgelegd.
3. In afwijking van het tweede lid behoeft een advocaat geen machtiging over te leggen.
4. Als woonplaats van de indiener die zich door een gemachtigde doet vertegenwoordigen, wordt aangemerkt de woonplaats van die gemachtigde.
5. Het beroepschrift houdt in:
 - a. de naam, voornamen en woonplaats van de indiener van het beroepschrift en, indien het door een gemachtigde wordt ingediend, tevens de naam, voornamen en woonplaats van die gemachtigde;
 - b. een duidelijke omschrijving van de beschikking waartegen het beroep is gericht;
 - c. de gronden waarop het beroep berust, waaronder het belang dat de indiener bij het beroep heeft;
 - d. een aanduiding van hetgeen gevorderd wordt;
 - e. de ondertekening door de indiener of zijn gemachtigde;
 - f. de keuze van een domicilie in de Nederlandse Antillen, indien de indiener geen woonplaats heeft in de Nederlandse Antillen;
 - g. de dagtekening.
6. Bij het beroepschrift worden zo mogelijk de beschikking waarop het beroepschrift betrekking heeft, en de overige op de beschikking betrekking hebbende stukken overgelegd.

Artikel 16

1. Het beroepschrift wordt ingediend binnen zes weken na de dag waarop de beschikking is gegeven, of geldt als geweigerd.
2. De dag waarop de beschikking is verzonden of uitgereikt, geldt als de dag waarop deze is gegeven.
3. Wanneer het beroepschrift na afloop van de daarvoor gestelde termijn is ingediend, blijft niet-ontvankelijkverklaring op grond daarvan achterwege, indien de indiener aantoonbaar dat de termijnoverschrijding het gevolg is van niet aan hem toe te rekenen bijzondere omstandigheden en dat hij het beroep heeft ingesteld zo spoedig als dit redelijkerwijs verlangd kon worden.
4. Het bestuursorgaan doet bij zijn beschikking mededeling van de mogelijkheid van het indienen van beroep en de termijn, waarbinnen het beroepschrift moet worden ingediend. In de oorspronkelijke beschikking wordt gewezen op de mogelijkheid van het indienen van een bezwaarschrift en de termijn waarbinnen het bezwaarschrift moet worden ingediend.

Artikel 17

1. Voor het indienen van een beroepschrift wordt van de indiener door de griffier een griffierecht geheven van NAF 150,--, met uitzondering van beroepschriften als bedoeld in artikel 8, waarvoor een griffiegeld wordt geregeld van NAF 50,-. Indien twee of meer personen gezamenlijk een beroepschrift indienen terzake van eenzelfde beschikking is slechts éénmaal bedoeld recht verschuldigd. Het griffierecht kan worden gewijzigd bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen.
2. Een natuurlijke persoon kan vrijstelling van betaling van het recht, bedoeld in het eerste lid, vragen. Hij legt daartoe aan het Gerecht over een bewijs van onvermogen, bedoeld in artikel 878, tweede lid, van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering.
3. Aan de natuurlijke persoon die vrijstelling van het recht, bedoeld in het eerste lid, vraagt, maar die niet in staat is tijdig een bewijs van onvermogen over te leggen, kan het Gerecht voorlopige vrijstelling verlenen.
4. Indien voorlopige vrijstelling wordt geweigerd, dient de indiener het volle griffierecht te storten. Zodra het bewijs van onvermogen alsnog door de indiener is overgelegd en hem op grond daarvan vrijstelling is verleend, wordt het gestorte bedrag zo spoedig mogelijk door de griffier aan hem terugbetaald.
5. Het beroepschrift wordt niet in behandeling genomen voordat het verschuldigde griffierecht ter griffie is ontvangen. Indien het verschuldigde recht niet is gestort binnen vier weken na de dag van verzending van een mededeling waarin de griffier de indiener van het beroepschrift op de verschuldigdheid van het bedrag heeft gewezen, wordt de indiener door het Gerecht niet-ontvankelijk verklaard.
6. Aan de indiener van het beroepschrift wordt, bij intrekking ervan om redenen dat het bestuursorgaan geheel of gedeeltelijk aan zijn bezwaren is tegemoetgekomen, het door hem gestorte griffierecht vergoed door dat orgaan. In de overige gevallen heeft het bestuursorgaan bij intrekking van het beroepschrift de bevoegdheid het gestorte recht geheel of gedeeltelijk te vergoeden.

7. Bij gegrondverklaring van het beroepschrift houdt de uitspraak van het Gerecht tevens in dat aan de indiener van het beroepschrift het door hem gestorte griffierecht wordt vergoed ten laste van het bij de uitspraak aangewezen overheidslichaam.

8. Het gestorte griffierecht wordt terugbetaald door het Gerecht, indien artikel 54, derde lid, van toepassing is

§ 3. Bepalingen omtrent de griffier

Artikel 18

De griffier houdt een algemeen register bij, waarin alle bij het Gerecht aanhangige beroepschriften, elk beroepschrift onder een afzonderlijk nummer, worden ingeschreven met de namen van de indieners en andere partijen en hun woonplaatsen, alsmede, zo zij die hebben, van hun gemachtigden en hun woonplaatsen. In het register wordt, met vermelding van de dagtekening, tevens kort aantekening gehouden van het voorgevallene en de terzake gedane uitspraken. Het register is openbaar.

Artikel 19

De griffier is verplicht naar vermogen en kosteloos aan de indieners van een beroepschrift en de andere partijen de inlichtingen te verschaffen, die zij voor het aanhangig maken en de behandeling van een beroepschrift bij het Gerecht nodig hebben.

§ 4. Schriftelijke behandeling

Artikel 20

1. De griffier tekent op het beroepschrift de datum van ontvangst aan en geeft op verzoek van de indiener of zijn gemachtigde kosteloos een bewijs van ontvangst af.

2. Is het beroepschrift ingediend bij een onbevoegd Gerecht of het Hof, dan zendt het Gerecht of het Hof het beroepschrift naar de bevoegde rechter of het bevoegde bestuursorgaan. De dag waarop het bij het eerste Gerecht of het Hof is ingediend, geldt als de dag waarop het is ontvangen.

Artikel 21

Het Gerecht is bevoegd samenhangende beroepschriften te voegen en gevoegde beroepschriften te splitsen.

Artikel 22

1. Een beroepschrift dat niet aan de bij artikel 15 gestelde eisen voldoet, wordt door de griffier aan de indiener in persoon of, indien een gemachtigde is aangewezen, aan die gemachtigde met mondelinge of schriftelijke opgave van redenen ter verbetering of aanvulling dan wel ter bijvoeging van de machtiging of andere bescheiden teruggegeven of teruggezonden. Daarbij wordt vermeld de termijn waarbinnen de verbetering of aanvulling van het beroepschrift dan wel de bijvoeging van de machtiging of andere bescheiden dient te geschieden.

2. Indien binnen de vastgestelde termijn het beroepschrift niet is verbeterd of aangevuld, dan wel de machtiging of andere bescheiden niet zijn bijgevoegd, kan het Gerecht de indiener van het beroepschrift niet-ontvankelijk verklaren.

Artikel 23

1. De griffier zendt onverwijld een afschrift van het beroepschrift en van de daarbij behorende bescheiden aan het bestuursorgaan. Daarbij wordt een bevelderschrift van het Gerecht gevoegd tot het onverwijld overleggen van alle op het beroepschrift betrekking hebbende stukken. Indien het bestuursorgaan weigert op het beroepschrift betrekking hebbende stukken over te leggen, kan het Gerecht bepalen dat het door hem aan te wijzen overheidslichaam aan de indiener een door hem vast te stellen dwangsom verbeurt voor elke dag, dat het orgaan in gebreke blijft.

2. Het in het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering omtrent de dwangsom bepaalde is van overeenkomstige toepassing.

3. Bij de toezending van het beroepschrift aan het bestuursorgaan wordt vermeld de termijn waarbinnen een verweerschrift kan worden ingediend. Deze termijn kan het Gerecht verlengen zo dikwijls het belang van de behandeling van het beroepschrift dat vordert. Bij het indienen van het verweerschrift wordt een afschrift daarvan bijgevoegd.

Artikel 24

1. Het bestuursorgaan kan, voorzover gewichtige redenen daartoe aanleiding geven, het verstrekken van inlichtingen of stukken weigeren dan wel meedelen dat uitsluitend het Gerecht kennis mag nemen van de verstrekte inlichtingen of stukken.

2. Van gewichtige redenen is in ieder geval geen sprake, voorzover ingevolge de Landsverordening openbaarheid van bestuur de verplichting bestaat om een verzoek om informatie, vervat in de te verstrekken stukken, in te willigen.
3. Het Gerecht beslist terzake van de gerechtvaardigdheid van een weigering of beperking, bedoeld in het eerste lid.
4. Indien het Gerecht beslist dat een weigering, bedoeld in het eerste lid, gerechtvaardigd is, vervalt de verplichting, bedoeld in artikel 23.
5. Indien het Gerecht beslist dat een beperking, bedoeld in het eerste lid, gerechtvaardigd is, kan het slechts met toestemming van de andere partijen mede op grondslag van de in dat lid bedoelde inlichtingen of stukken uitspraak doen.

Artikel 25

De griffier zendt een afschrift van het verweerschrift onverwijld aan de indiener van het beroepschrift of diens gemachtigde.

Artikel 26

1. Degene die door het Gerecht als mede- of derde-belanghebbende wordt aangemerkt, wordt partij in de behandeling. De griffier zendt onverwijld een afschrift van het beroepschrift en het verweerschrift aan deze partij.
2. De griffier deelt de belanghebbende, bedoeld in het eerste lid, mee dat hij binnen een termijn van vier weken schrifturen en bewijsstukken, die hij voor de behandeling van het beroepschrift dienstig acht, kan indienen. Deze termijn kan door het Gerecht worden verlengd zo dikwijls het belang van de behandeling van het beroepschrift dat naar zijn oordeel vordert.
3. Indien er naar het vermoeden van het Gerecht onbekende derde-belanghebbenden zijn, kan het Gerecht de griffier opdragen dat de mededeling, bedoeld in het tweede lid, tevens wordt gedaan door aankondiging in het nieuwsblad waarin van landswege officiële berichten worden geplaatst, of op een andere passende wijze. De laatste volzin van het tweede lid is van overeenkomstige toepassing.
4. De schrifturen moeten door de belanghebbende, bedoeld in het eerste lid, of zijn gemachtigde worden ondertekend. Artikel 15 is van overeenkomstige toepassing, met dien verstande dat twee afschriften van de schrifturen moeten worden bijgevoegd.
5. De griffier tekent op de schrifturen de dag van ontvangst aan en zendt onverwijld een afschrift daarvan aan de indiener van het beroepschrift en het bestuursorgaan.

Artikel 27

1. Op grond van bijzondere omstandigheden kan het Gerecht de indiener van het beroepschrift toestaan om binnen een door het Gerecht te bepalen termijn een conclusie van repliek in te dienen. In dat geval wordt het bestuursorgaan toegestaan een conclusie van dupliek in te dienen, nadat het kennis heeft kunnen nemen van de conclusie van repliek. Het Gerecht stelt daarvoor eenzelfde termijn als is gesteld aan de indiening van de conclusie van repliek.
2. Het Gerecht kan de termijn, bedoeld in het eerste lid, op verzoek van de betreffende partij verlengen of verkorten.
3. De conclusies van repliek en dupliek, bedoeld in het eerste lid, worden door de griffier onverwijld toegezonden aan de andere partijen. Aan dezen wordt toegestaan een aanvullende schriftuur in te dienen binnen eenzelfde termijn als gegund is aan de indiener en het bestuursorgaan.
4. Partijen kunnen tot zeven dagen voor de zitting, bedoeld in artikel 33, nadere stukken indienen. Op deze bevoegdheid wordt gewezen in de oproeping voor de zitting.

§ 5. Vooronderzoek

Artikel 28

1. Het Gerecht kan aanvullende ambtsberichten inwinnen. Het kan deze ambtsberichten ook inwinnen bij andere overheidsinstanties dan het betrokken bestuursorgaan.
2. De overheidsinstantie waaraan een ambtsbericht is gevraagd, zendt dit onder bijvoeging van alle zich onder zijn berusting bevindende, op het beroepschrift betrekking hebbende, stukken toe aan het Gerecht.
3. Het Gerecht kan een termijn stellen waarbinnen het ambtsbericht moet worden uitgebracht.
4. De artikelen 23 en 24 zijn van overeenkomstige toepassing.

Artikel 29

1. Het Gerecht kan de indiener van het beroepschrift, de andere partijen en andere natuurlijke of privaatrechtelijke rechtspersonen verzoeken binnen een door het Gerecht te stellen termijn

schriftelijk inlichtingen te verschaffen en onder hen berustende of te hunner beschikking staande stukken over te leggen. Degene aan wie het Gerecht het verzoek richt, is verplicht tot het verschaffen van de gevraagde inlichtingen en het overleggen van de gevraagde stukken.

2. Het Gerecht is bevoegd deskundigen op te dragen om binnen een door het Gerecht te bepalen termijn schriftelijk verslag en advies uit te brengen. Van de opdracht aan de deskundige geeft de griffier aan alle partijen kennis. Partijen kunnen binnen zeven dagen na de dag van verzending van het verslag aan hen schriftelijk hun zienswijze ter zake naar voren brengen. Het Gerecht kan deze termijn verlengen.

3. Artikel 24 is van overeenkomstige toepassing.

Artikel 30

1. Indien naar zijn oordeel de feiten of omstandigheden nog niet voldoende tot klaarheid zijn gebracht, kan het Gerecht een voorbereidend onderzoek gelasten.

2. Het Gerecht kan bepalen dat het voorbereidend onderzoek wordt verricht door een lid of plaatsvervangend lid van het Hof dan wel door een rechter-plaatsvervanger in eerste aanleg, als rechter-commissaris.

3. De rechter-commissaris is bevoegd:

- a. de door het Gerecht als getuige of deskundige opgegeven personen of anderen wier verhoor hem ter uitvoering van zijn opdracht wenselijk voorkomt, op te roepen om te verschijnen op de plaats bij die oproeping bepaald;
- b. aan deskundigen op te dragen schriftelijk verslag en advies uit te brengen binnen een door hem te bepalen termijn;
- c. vergezeld van de door hem voor het onderzoek dringend noodzakelijke getuigen en deskundigen binnen te treden in alle plaatsen;
- d. aanvullende ambtsberichten in te winnen als bedoeld in artikel 28;
- e. schriftelijke inlichtingen in te winnen als bedoeld in artikel 29;
- f. een comparitie van partijen te bevelen.

4. Van het binnentreden wordt een proces-verbaal opgemaakt dat binnen tweemaal 24 uur aan de bewoner in afschrift wordt uitgereikt of toegezonden.

5. Tijd en plaats van een voorgenomen plaatselijk onderzoek of een verhoor van getuigen en deskundigen worden door de rechter-commissaris, zo mogelijk, tijdig vooraf ter kennis van alle partijen gebracht. Deze kunnen bij het plaatselijk onderzoek en het verhoor van getuigen en deskundigen aanwezig zijn en verzoeken, dat door hen meegebrachte personen als getuige en deskundige zullen worden gehoord. De rechter-commissaris kan bevelen, dat dit geheel of gedeeltelijk zal plaats hebben buiten tegenwoordigheid van een partij. Van een plaatselijk onderzoek of verhoor wordt een proces-verbaal opgemaakt.

6. De rechter-commissaris handhaaft de orde ter plaatse, waar hij zijn ambtsverrichtingen vervult. Hij heeft daarbij de bevoegdheden in artikel 41 aan het Gerecht verleend voor het handhaven van de orde ter terechtzitting.

7. De uitkomsten van het voorbereidend onderzoek worden door de rechter-commissaris geconstateerd bij proces-verbaal. Na afloop van het onderzoek zendt de rechter-commissaris de door het Gerecht in zijn handen gestelde stukken van de behandeling terug. Hij voegt daarbij het opgemaakte proces-verbaal.

8. De rechter-commissaris wordt in zijn ambtsverrichtingen bijgestaan door de griffier, die hem bij het voorbereidend onderzoek vergezelt, de vereiste processen-verbaal opstelt, deze met hem ondertekent en namens hem getuigen en deskundigen oproept. Artikel 46, zesde lid, is van overeenkomstige toepassing.

9. Indien het Gerecht of de rechter-commissaris bezichtiging ter plaatse nodig oordeelt, verenen [bedoeld zal zijn: verlenen] overheidsinstanties desgevraagd de medewerking die in het belang van het onderzoek vereist is. De artikelen 23 en 24 zijn van overeenkomstige toepassing.

10. Artikel 44 is van overeenkomstige toepassing op het voorbereidend onderzoek.

§ 6. Terinzagelegging van het procesdossier

Artikel 31

1. Het beroepschrift en de daarop betrekking hebbende schrifturen en bewijsstukken, bij het Gerecht aanwezig, worden, onverminderd de artikelen 23, 24, 28, 29 en 30, neergelegd ter griffie of op een andere door het Gerecht te bepalen plaats. Hiervan wordt aan alle partijen mededeling gedaan.

2. Partijen kunnen de schrifturen en bewijsstukken binnen een door het Gerecht bepaalde en aan hen meegeedeelde termijn, welke in de regel ten minste zeven dagen belooft, inzien en daarvan afschriften of uittreksels vragen.

3. Aan partijen worden de kosten van deze afschriften en uittreksels in rekening gebracht, uitgezonderd de indiener van een beroepschrift die is vrijgesteld van het betalen van het recht, bedoeld in artikel 17, eerste lid.

Artikel 32

Het Gerecht kan in het belang van de geestelijke of lichamelijke gezondheid van een partij, ambtshalve of op verzoek van het betrokken bestuursorgaan, bepalen dat het inzien van geneeskundige of psychologische rapporten niet is toegestaan aan een partij persoonlijk, maar uitsluitend aan een gemachtigde die hetzij geneeskundige, hetzij advocaat, hetzij academisch gevormd psycholoog is, dan wel van het Gerecht bijzondere toestemming heeft verkregen.

§ 7. De openbare behandeling

Artikel 33

1. Alle partijen en hun gemachtigden worden opgeroepen om na afloop van de in artikel 31, tweede lid, genoemde termijn in een openbare zitting van het Gerecht te verschijnen, ten einde desgewenst hun standpunt toe te lichten.
2. Het Gerecht bepaalt plaats en tijdstip van de zitting.

Artikel 34

1. Voor aanvang van de openbare behandeling van een beroepschrift door het Gerecht kan de zittende rechter of, indien het een beroepschrift betreft als bedoeld in artikel 8, elk der zittende leden, door partijen worden gewraakt op grond van feiten en omstandigheden die het vormen van een onpartijdig oordeel zouden belemmeren.
2. Een rechter wiens wraking is verzocht, kan in de wraking berusten.
3. Omtrent de wraking beslist het Hof.
4. Indien een rechter berust in de wraking of de wraking wordt toegestaan, wijst de President van het Hof een andere rechter aan.

Artikel 35

De behandeling van een beroepschrift in een openbare zitting kan met toestemming van alle partijen achterwege blijven.

Artikel 36

Een gemachtigde niet zijnde advocaat, moet voorzien zijn van een schriftelijke machtiging, tenzij de gemachtigde verschijnt in gezelschap van de betrokken partij.

Artikel 37

1. Het Gerecht kan een partij schriftelijk doen oproepen om in een openbare zitting persoonlijk te verschijnen tot het geven van inlichtingen.
2. Geldt de oproeping een privaatrechtelijke rechtspersoon of een overheidsinstantie, dan verschijnt een der bestuursleden onderscheidenlijk een der bestuurders, tenzij de oproeping een of meer bepaalde bestuursleden onderscheidenlijk een of meer bepaalde bestuurders aanwijst.

Artikel 38

1. Het Gerecht is bevoegd, hetzij ambtshalve hetzij op verzoek van partijen of hun gemachtigden, getuigen, deskundigen en tolken schriftelijk te doen oproepen.
2. Namen en woonplaatsen van de getuigen, deskundigen en tolken worden bij de oproeping, bedoeld in het eerste lid, aan alle partijen en hun gemachtigden zoveel mogelijk meegedeeld.
3. Partijen of hun gemachtigden kunnen getuigen en deskundigen, wier verhoor zij wenselijk achten, meebrengen of bij deurwaardersexploot oproepen, mits daarvan tijdig aan het Gerecht is kennis gegeven, onder opgave van hun namen en woonplaatsen. Van een en ander wordt door de Griffier aan de andere partijen en hun gemachtigden mededeling gedaan.
4. Zij die ingevolge dit artikel als getuige, deskundige of tolk zijn opgeroepen, zijn verplicht aan die oproeping gevolg te geven.

Artikel 39

Het Gerecht kan bevelen dat getuigen, deskundigen en tolken die, hoewel wettelijk opgeroepen, niet zijn verschenen, en partijen die aan een oproeping, bedoeld in artikel 37, geen gevolg hebben gegeven, door de sterke arm voor hem worden gebracht om aan hun verplichting te voldoen.

Artikel 40

1. Getuigen, deskundigen en tolken, op last van het Gerecht opgeroepen, kunnen op hun verzoek een vergoeding ten laste van het Land ontvangen. Het Landsbesluit tarieven in burgerlijke zaken (P.B. 987, no. 124) is van overeenkomstige toepassing.
2. Personen aangesteld in openbare dienst, ontvangen geen vergoeding indien zij in verband met hun taak zijn opgeroepen.
3. Getuigen en deskundigen door partijen meegebracht of opgeroepen, ontvangen van dezen een vergoeding, indien zij daarom verzoeken. Het Landsbesluit tarieven in burgerlijke zaken is van overeenkomstige toepassing.
4. Het Gerecht begroot de ingevolge dit artikel verschuldigde vergoeding. De begroting is op de minuut uitvoerbaar overeenkomstig het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering.

Artikel 41

Het Gerecht zorgt tijdens de zitting voor de handhaving van de orde en is bevoegd wanneer de orde op enige wijze door een aanwezige wordt verstoord, degene die dit doet of alle aanwezigen te doen vertrekken.

Artikel 42

Om gewichtige, in het proces-verbaal van de zitting te vermelden, redenen kan het Gerecht besluiten dat de behandeling van het beroepschrift geheel of gedeeltelijk zal plaatsvinden in een zitting met gesloten deuren.

Artikel 43

1. Ter zitting verschenen partijen of hun gemachtigden worden in de gelegenheid gesteld het woord te voeren.
2. Het Gerecht is bevoegd aan partijen en hun gemachtigden vragen te stellen.

Artikel 44

1. De getuigen zijn verplicht getuigenis af te leggen, de deskundigen en tolken hun diensten als zodanig te verlenen, een en ander behoudens geldige redenen van verschoning of overeenkomstig het Wetboek van Strafvordering.
2. Het Gerecht kan bevelen dat getuigen niet worden gehoord en tolken niet tot de uitoefening van hun taak worden toegelaten dan na het afleggen van een eed of belofte. Zij leggen in dat geval de eed of belofte af in handen van het Gerecht.
3. De formule van de eed of belofte luidt voor de getuigen: dat zij zullen zeggen de gehele waarheid en niets dan de waarheid; voor de tolken: dat zij hun plichten als tolk met nauwgezetheid zullen vervullen.
4. Het Gerecht ondervraagt de getuigen en deskundigen. Partijen of hun gemachtigden kunnen met toestemming van het Gerecht en door zijn tussenkomst aan getuigen en deskundigen vragen stellen.
5. Getuigen en deskundigen, overeenkomstig artikel 38 ter zitting meegebracht of opgeroepen, kunnen ook bij verzuim van de daar vermelde kennisgeving worden gehoord, tenzij de andere partijen of hun gemachtigden daartegen bezwaar maken.
5. De volgorde waarin de getuigen en deskundigen worden gehoord, alsmede de met het oog op hun onbevangenheid ter zitting te nemen maatregelen worden door het Gerecht bepaald.
6. Getuigen, deskundigen en tolken mogen zich niet verwijderen dan nadat het Gerecht hun daartoe verlof heeft gegeven.

Artikel 45

Na afloop van het verhoor worden partijen of hun gemachtigden in de gelegenheid gesteld, naar aanleiding van hetgeen door de getuigen en deskundigen is verklaard, het woord te voeren.

Artikel 46

1. De griffier maakt proces-verbaal op van de zitting.
2. Het proces-verbaal vermeldt het volgnummer van het beroepschrift, de datum van de zitting, de naam van de rechter of rechters, de naam van de griffier, de namen van de partijen en hun gemachtigden die ter zitting zijn verschenen, alsmede de namen van de ter zitting verschenen getuigen, deskundigen en tolken.
3. Het proces-verbaal houdt verder een korte vermelding in van hetgeen ter zitting met betrekking tot het beroepschrift voorvalt.
4. Het proces-verbaal wordt door de rechter of de voorzitter van de meervoudige kamer en de griffier ondertekend. Bij verhindering van één van hen wordt de reden daarvan in het proces-verbaal vermeld.

5. Het Gerecht kan, ambtshalve of op verzoek van een partij bepalen dat de verklaring van een partij, getuige of deskundige geheel in het proces-verbaal van de zitting zal worden opgenomen. In dat geval wordt de verklaring terstond op schrift gesteld, aan die partij, getuige of deskundige voorgelezen en door deze met het Gerecht en de griffier medeondertekend. Heeft geen ondertekening plaats, dan wordt de reden daarvan in het proces-verbaal vermeld.
6. De rechter kan bepalen dat geen griffier aanwezig zal zijn ter zitting. In dat geval wordt het proces-verbaal door hem opgemaakt en slechts door hem ondertekend.

§ 8. Verdere behandeling en beslissing

Artikel 47

1. Het Gerecht beraadslaagt en beslist in raadkamer en grondt de uitspraak uitsluitend op hetgeen ter zitting te berde is gebracht en op de stukken, bedoeld in § 6 van dit hoofdstuk.
2. Het Gerecht vult ambtshalve de rechtsgronden aan. Het Gerecht kan ambtshalve de feiten aanvullen.

Artikel 48

1. Blijkt tijdens de behandeling in raadkamer dat het onderzoek niet volledig is geweest, dan kan de behandeling van het beroep schrift worden hervat. Van een hervatting wordt terstond door de griffier schriftelijk mededeling gedaan aan alle partijen.
2. § 5 van dit hoofdstuk is van overeenkomstige toepassing op de voortgezette behandeling van het beroep schrift.
3. Indien nieuwe schrifturen of bewijsstukken aan het procesdossier worden toegevoegd, wordt opnieuw toepassing gegeven aan § 6 van dit hoofdstuk.
4. Alvorens opnieuw in raadkamer te beraadslagen en te beslissen, vindt wederom een openbare behandeling plaats met inachtneming van § 7 van dit hoofdstuk.

§ 9. De uitspraak

Artikel 49

1. Het Gerecht doet, behoudens artikel 52, schriftelijk uitspraak. De uitspraak bevat de gronden waarop zij berust.
2. De uitspraak vermeldt wanneer en door welke rechter of rechters zij is vastgesteld.
3. De uitspraak wordt door de rechter of de voorzitter van de meervoudige kamer en de griffier ondertekend. Bij verhindering van één van hen wordt de reden daarvan in de uitspraak vermeld.

Artikel 50

1. De uitspraak van het Gerecht strekt tot:
 - a. onbevoegdverklaring van het Gerecht;
 - b. niet-ontvankelijkverklaring van het beroep;
 - c. ongegrondverklaring van het beroep; of
 - d. gegrondverklaring van het beroep.
2. Voor zover uitsluitend een vordering bij de burgerlijke rechter kan worden ingesteld, wordt dat in de uitspraak vermeld. De burgerlijke rechter is aan die uitspraak gebonden.
3. Indien het Gerecht het beroep gegrond verklaart, vernietigt het de beschikking geheel of gedeeltelijk. Vernietiging van de beschikking of een deel daarvan brengt vernietiging van de rechtsgevolgen van die beschikking of het vernietigde deel daarvan mee. Het Gerecht kan bepalen dat de rechtsgevolgen van de vernietigde beschikking of het vernietigde deel daarvan geheel of gedeeltelijk in stand blijven.
4. Indien het Gerecht het beroep gegrond verklaart, kan het het bestuursorgaan opdragen een nieuwe beschikking te nemen of een andere handeling te verrichten met inachtneming van de uitspraak, dan wel kan het bepalen dat de uitspraak in de plaats treedt van de vernietigde beschikking of het vernietigde deel daarvan. Het Gerecht kan een termijn stellen voor het nemen van een nieuwe beschikking of het verrichten van een andere handeling.
5. Indien het Gerecht het beroep gegrond verklaart, kan het, indien daarvoor gronden zijn, bepalen dat een vergoeding wordt toegekend ten laste van het bij de uitspraak aangewezen over lichaam. Wordt de vergoeding toegekend op verzoek van de partij zelf, dan wordt deze geacht daarmee afstand te hebben gedaan van het recht om op grond van andere wettelijke voorschriften schadevergoeding te vragen.
6. Indien het Gerecht de omvang van de schadevergoeding bij de uitspraak niet of niet volledig kan vaststellen, bepaalt het in de uitspraak, dat ter voorbereiding van een nadere uitspraak het onderzoek daarover wordt heropend en bepaalt het daarbij hoe het onderzoek wordt voortgezet.

7. Het Gerecht kan bepalen dat een voorlopige voorziening op een later tijdstip dan het tijdstip waarop het uitspraak heeft gedaan, vervalt.
8. Het Gerecht kan bepalen dat indien en zolang het bestuursorgaan niet voldoet aan de uitspraak, het door het Gerecht aangewezen overheidslichaam aan een door het Gerecht aangewezen partij een bij de uitspraak vast te stellen dwangsom verbeurt. Het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering is van overeenkomstige toepassing.
9. Het Gerecht is bij uitsluiting bevoegd een partij te veroordelen in de kosten die een andere partij in verband met de behandeling van het beroep en in voorkomend geval het bezwaar redelijkerwijs heeft moeten maken. Artikel 58, tweede lid, eerste volzin, derde en vierde lid, is van toepassing. Een natuurlijke persoon kan slechts in de kosten worden veroordeeld, in geval van een kennelijk onredelijk gebruik van procesrecht. Bij of krachtens landsbesluit, houdende algemene maatregelen, worden nadere regels gesteld omtrent de kosten waarop de veroordeling, bedoeld in de eerste volzin, uitsluitend betrekking kan hebben, en omtrent de wijze waarop in de uitspraak het bedrag van de kosten wordt vastgesteld.
10. In geval van intrekking van het beroep omdat het bestuursorgaan geheel of gedeeltelijk aan de betreffende partij is tegemoet gekomen, kan het betrokken overheidslichaam op verzoek van die partij bij afzonderlijke uitspraak in de kosten, bedoeld in het negende lid, worden veroordeeld. Het verzoek wordt gedaan tegelijk met de intrekking van het beroep. Indien aan dit vereiste niet is voldaan, wordt de verzoeker niet-ontvankelijk verklaard.
11. Het Gerecht stelt de partij, bedoeld in het tiende lid, zo nodig in de gelegenheid het verzoek schriftelijk toe te lichten en stelt het bestuursorgaan in de gelegenheid een verweerschrift in te dienen. Het stelt hiervoor termijnen. Indien het verzoek mondeling wordt gedaan, kan het Gerecht bepalen, dat het toelichten en het voeren van verweer onmiddellijk mondeling geschiedt. Indien het toelichten en het voeren van verweer mondeling zijn geschied, sluit het Gerecht het onderzoek. In de overige gevallen zijn de hoofdstukken 3, § 7, en 6, § 1, van overeenkomstige toepassing.
12. Voor zover de uitspraak verplicht tot betaling van een geldbedrag, kan zij worden ten uitvoer gelegd overeenkomstig het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering van de Nederlandse Antillen. In geval van een vergoeding van de kosten ten behoeve van een partij aan wie een toevoeging is verleend krachtens het Landsbesluit op de gratis rechtsbijstand, wordt het bedrag van de kosten betaald aan de griffier.

Artikel 51

1. De uitspraak van het Gerecht wordt zo spoedig mogelijk openbaar gemaakt door mededeling daarvan in een openbare zitting van het Gerecht. Het Gerecht kan bepalen dat de mededeling plaatsvindt in een ander eilandgebied dan waar de behandeling heeft plaats gevonden.
2. Van de uitspraak van het Gerecht zendt de griffier onverwijld na de openbaarmaking daarvan kosteloos een door hem getekend afschrift aan partijen.

Artikel 52

1. Het Gerecht kan aan het slot van de zitting mondeling uitspraak doen, indien de behandeling van het beroepschrift zich daartoe leent. De uitspraak kan met het oog daarop voor ten hoogste veertien dagen worden verdaagd onder aanzegging aan de op de zitting verschenen partijen van dag en uur van de uitspraak. De mondelinge uitspraak bestaat uit een opgave van de beslissing van het Gerecht en van de daarvoor gebezigde gronden.
2. Van de mondelinge uitspraak wordt proces-verbaal opgemaakt. Het proces-verbaal wordt door de rechter of, wanneer toepassing is gegeven aan artikel 11, tweede lid, door de voorzitter van de meervoudige kamer en de griffier ondertekend. Artikel 46, zesde lid, is van overeenkomstige toepassing.
3. Met betrekking tot het proces-verbaal, bedoeld in het tweede lid, is artikel 51, tweede lid, van overeenkomstige toepassing.

Artikel 53

De griffier is bevoegd afschriften en uittreksels van uitspraken van het Gerecht te verstrekken. Aan de verzoeker worden in rekening gebracht de kosten ten behoeve van het maken van deze afschriften en uittreksels.

HOOFDSTUK 4 Bestuurlijke heroverweging

§ 1. Heroverweging op verzoek van het Gerecht

Artikel 54

1. Het Gerecht kan, indien nog geen gebruik is gemaakt van artikel 55, in elke fase voorafgaand aan de openbare behandeling van het beroepschrift het beroepschrift toezenden aan het bestuursorgaan dat de bestreden beschikking heeft gegeven, met het gemotiveerde verzoek om binnen een door het Gerecht te stellen termijn te verklaren of het bereid is de beschikking in heroverweging te nemen.
2. Luidt het antwoord op het verzoek, bedoeld in het eerste lid, ontkennend of blijft dit binnen de gestelde termijn achterwege, dan wordt het beroepschrift door het Gerecht in behandeling genomen.
3. Luidt het antwoord op het verzoek, bedoeld in het eerste lid, bevestigend, dan wordt het beroepschrift niet door het Gerecht in behandeling genomen. De artikelen 59, eerste lid, en 61 tot en met 74 zijn alsdan van toepassing.
4. Indien het Gerecht een beroepschrift niet in behandeling neemt om de reden, genoemd in het derde lid, dan geeft het daarvan onverwijld kennis aan de indiener van het beroepschrift.

§ 2. Heroverweging naar aanleiding van een bezwaarschrift

Artikel 55

De personen, bedoeld in artikel 7, eerste lid, zijn bevoegd een bezwaarschrift in te dienen bij het bestuursorgaan dat de beschikking heeft genomen, en het beroep bedoeld in artikel 7, eerste lid, pas in te stellen nadat het bestuursorgaan op het bezwaarschrift heeft beslist.

Artikel 56

1. Het bezwaarschrift wordt ingediend binnen zes weken na de dag waarop de beschikking is gegeven of geldt als geweigerd.
2. De dag waarop de beschikking is verzonden of uitgereikt, geldt als de dag waarop deze is gegeven.
3. Wanneer het bezwaarschrift na afloop van de daarvoor gestelde termijn is ingediend, blijft niet-ontvankelijkheid op grond daarvan achterwege, indien de bezwaarde aantoont dat de termijnoverschrijding het gevolg is van hem niet toe te rekenen bijzondere omstandigheden en dat hij het bezwaarschrift heeft ingediend zo spoedig als dit redelijkerwijs kon worden verlangd.
4. Het bestuursorgaan doet bij zijn beschikking mededeling van de mogelijkheid van het indienen van bezwaar bij het bestuursorgaan en de beroepstermijn.

Artikel 57

1. Het bezwaarschrift wordt ingediend door de bezwaarde of een door deze aangewezen gemachtigde.
2. De machtiging wordt bij het bezwaarschrift overgelegd. Een advocaat behoeft geen machtiging over te leggen.
3. Als woonplaats van de bezwaarde die zich door een gemachtigde doet vertegenwoordigen, wordt aangemerkt de woonplaats van die gemachtigde.
4. Het bezwaarschrift houdt in:
 - a. de naam, voornamen en de woonplaats van de bezwaarde en, indien het door een gemachtigde wordt ingediend, tevens de naam, voornamen en woonplaats van de gemachtigde;
 - b. een duidelijke omschrijving van de beschikking waartegen het bezwaarschrift zich richt;
 - c. de gronden waarop het bezwaar berust, waaronder het belang dat de bezwaarde bij de beschikking heeft;
 - d. een aanduiding van hetgeen wordt gevorderd;
 - e. de ondertekening door de bezwaarde of zijn gemachtigde;
 - f. de keuze van een woonplaats in de Nederlandse Antillen, indien de bezwaarde geen woonplaats heeft in de Nederlandse Antillen.
5. Bij het bezwaarschrift worden zo mogelijk een kopie van de beschikking en de overige op de beschikking betrekking hebbende stukken overgelegd.

Artikel 58

1. Voor het indienen van een bezwaarschrift zijn geen rechten verschuldigd.
2. De kosten die een partij in verband met de behandeling van het bezwaar redelijkerwijs heeft moeten maken, worden door het betrokken overheidslichaam uitsluitend vergoed op verzoek van die partij voor zover de beschikking door ernstige onzorgvuldigheid in strijd met het recht is genomen.
In geval van een vergoeding van de kosten ten behoeve van een partij aan wie een toevoeging is verleend krachtens het Landsbesluit op de gratis rechtsbijstand, wordt het bedrag van de kosten betaald aan de raadsman.

3. Het verzoek wordt gedaan voordat het bestuursorgaan op het bezwaar heeft beslist. Het bestuursorgaan beslist op het verzoek bij de beslissing op het bezwaar.
4. Bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen, worden nadere regels gesteld over de kosten, waarop de vergoeding uitsluitend betrekking kan hebben, en over de wijze waarop het bedrag van de kosten wordt vastgesteld.

Artikel 59

1. Het bestuursorgaan geeft bezwaarden kosteloos een bewijs van ontvangst van het bezwaarschrift af en doet daarbij schriftelijk mededeling van de verdere behandeling.
2. Is het bezwaarschrift ingediend bij een onbevoegd bestuursorgaan, dan zendt dat bestuursorgaan het bezwaarschrift naar het bevoegde bestuursorgaan. De dag waarop het bij het onbevoegde bestuursorgaan is ingediend, geldt als de dag waarop het is ontvangen.

Artikel 60

1. Indien een bezwaarschrift niet voldoet aan de eisen, gesteld in artikel 57, vierde lid, stelt het bestuursorgaan de bezwaarde in de gelegenheid de gebreken te herstellen. Daarbij wordt vermeld de termijn, die minimaal veertien dagen bedraagt, waarbinnen het herstel van de gebreken dient te geschieden.
2. Indien de gebreken niet binnen de gestelde termijn zijn hersteld, kan het bestuursorgaan de bezwaarde niet-ontvankelijk verklaren.

Artikel 61

1. Indien de bezwaarde niet de persoon is tot wie de beschikking is gericht, zendt het bestuursorgaan onverwijld een afschrift van het bezwaarschrift aan degene tot wie de beschikking is gericht. Deze wordt als mede-belanghebbende, desgewenst, aangemerkt als partij bij de behandeling van het bezwaarschrift.
2. Indien er naar het vermoeden van het bestuursorgaan derde-belanghebbenden zijn, kan het bestuursorgaan dezen in kennis stellen van het indienen van het bezwaarschrift door middel van een publicatie in het nieuwsblad waarin van landswege officiële berichten worden geplaatst of op een andere passende wijze.
3. De belanghebbenden, bedoeld in het eerste en tweede lid, zijn bevoegd om binnen een termijn van vier weken na de datum van verzending van het afschrift, bedoeld in het eerste lid, onderscheidenlijk de publicatie, bedoeld in het tweede lid, schrifturen en bewijsstukken, die zij voor de behandeling van het bezwaarschrift dienstig achten, bij het bestuursorgaan in te dienen.
4. Bij overschrijding van de termijn, bedoeld in het derde lid, worden de schrifturen en bewijsstukken niet in behandeling genomen. Artikel 56, vierde lid, is van overeenkomstige toepassing.

Artikel 62

Het bestuursorgaan stelt het bezwaarschrift en in voorkomend geval de schrifturen en bewijsstukken, bedoeld in artikel 61, derde lid, voor commentaar in handen van de afdeling of dienst van het betrokken overheidslichaam die de bestreden beschikking voorbereid heeft. Het bestuursorgaan stelt daarbij een termijn van maximaal dertig dagen.

Artikel 63

1. Het bestuursorgaan legt het bezwaarschrift, de eventuele schrifturen en bewijsstukken, bedoeld in artikel 61, derde lid, en het commentaar, bedoeld in artikel 62, binnen veertien dagen na afloop van de termijn, bedoeld in artikel 62, gedurende veertien dagen voor de bezwaarde en andere partijen ter inzage op een door het bestuursorgaan te bepalen toegankelijke plaats. Hiervan doet het bestuursorgaan te voren aan de bezwaarde en andere partijen schriftelijk mededeling. Artikel 32 is van overeenkomstige toepassing.
2. De bezwaarde en andere partijen kunnen van de ter inzage liggende stukken eenmaal kosteloos kopieën verkrijgen van het bestuursorgaan.

Artikel 64

1. Het bestuursorgaan nodigt de bezwaarde en andere partijen binnen veertien dagen na afloop van de inzagetermijn, bedoeld in artikel 63, eerste lid, uit voor een hoorzitting waar zij zich in persoon of bij gemachtigde kunnen doen horen. Zij worden in elkaars aanwezigheid gehoord.
2. Gemachtigden, niet zijnde advocaten, zijn om te kunnen worden gehoord voorzien van een schriftelijke machtiging, tenzij zij verschijnen in gezelschap van degene die zij vertegenwoordigen.

3. Tijdens de hoorzitting is voor het verstrekken van inlichtingen tenminste één vertegenwoordiger van de afdeling of dienst van het betrokken overheidslichaam die de bestreden beschikking heeft voorbereid, aanwezig.
4. Tijdens de hoorzitting kunnen de bezwaarde, de andere partijen, hun gemachtigden en de vertegenwoordiger, bedoeld in het derde lid, het woord voeren en vragen beantwoorden.
5. Tijdens de hoorzitting worden geen nieuwe stukken overgelegd, indien de andere partijen of hun gemachtigden daartegen bezwaar maken.
6. Het bestuursorgaan kan om gewichtige redenen besluiten dat de hoorzitting geheel of gedeeltelijk met gesloten deuren wordt gehouden.

Artikel 65

1. Het bestuursorgaan is bevoegd voorafgaand aan of tijdens de hoorzitting, hetzij ambtshalve hetzij op verzoek van de bezwaarde, de andere partijen of hun gemachtigden, getuigen, deskundigen en tolken voor de hoorzitting uit te nodigen. Indien noodzakelijk, wordt binnen een termijn van veertien dagen een nieuwe hoorzitting belegd.
2. Getuigen, deskundigen en tolken, ambtshalve door het bestuursorgaan uitgenodigd, kunnen op verzoek een vergoeding ten laste van het betrokken overheidslichaam ontvangen. Het Landsbesluit tarieven in burgerlijke zaken (P.B.1987, no.124) is van overeenkomstige toepassing.

Artikel 66

Het verslag van de hoorzitting wordt ter kennisneming gezonden aan de bezwaarde, de andere partijen of hun gemachtigden, alsmede, indien van de bevoegdheid, bedoeld in artikel 65, eerste lid, gebruik is gemaakt, de getuigen, deskundigen en tolken.

Artikel 67

Van het houden van een hoorzitting kan worden afgezien, indien:

- a. het bezwaarschrift kennelijk niet-ontvankelijk is;
- b. het bezwaarschrift kennelijk ongegrond is;
- c. de bezwaarde en de andere partijen schriftelijk hebben verklaard geen gebruik te willen maken van het recht om te worden gehoord; of
- d. aan het bezwaar volledig tegemoet wordt gekomen en de andere partijen daardoor niet in hun belangen kunnen worden geschaad.

Artikel 68

1. Het bestuursorgaan grondt de beschikking in heroverweging op het bezwaarschrift, in voorkomend geval op de stukken, bedoeld in artikel 61, derde lid, het commentaar, bedoeld in artikel 62, en hetgeen blijkt uit het verslag tijdens de hoorzitting naar voren is gebracht.
2. De beschikking bevat de gronden waarop zij berust, en neemt de plaats in van de bestreden beschikking.

Artikel 69

1. Het bestuursorgaan beslist uiterlijk vier maanden na de datum van indiening van het bezwaarschrift. Deze termijn kan, onder kennisgeving aan de bezwaarde en de andere partijen, eenmaal met ten hoogste dertig dagen worden verlengd.
2. Het bestuursorgaan zendt de beschikking onverwijld aan de bezwaarde en de andere partijen.
3. Artikel 16, vierde lid, is van overeenkomstige toepassing.

Artikel 70

1. Het bestuursorgaan is bevoegd de behandeling van bezwaarschriften, waaronder begrepen het houden van de hoorzitting, bedoeld in artikel 64, op te dragen aan een adviescommissie. Die adviescommissie adviseert het bestuursorgaan omtrent de in heroverweging te nemen beschikking.
2. Het bestuursorgaan kan, indien het zich verenigt met het advies van de adviescommissie, het advies met de gronden waarop het berust, tot zijn standpunt maken en opnemen in de beschikking.
3. Indien het bestuursorgaan afwijkt van het advies van de adviescommissie, geeft het in zijn beschikking de redenen daarvoor aan.
4. Indien het derde lid van toepassing is, zendt het bestuursorgaan het advies van de adviescommissie met de beschikking aan de bezwaarde en de andere partijen.

Artikel 71

1. Het bestuursorgaan wijst een oneven aantal en tenminste drie personen aan als lid van de adviescommissie. Het bestuursorgaan wijst uit hun midden een voorzitter aan.
2. De leden van de adviescommissie mogen niet inhoudelijk betrokken zijn geweest bij de totstandkoming van de bestreden beschikking.
3. De adviescommissie wordt terzijde gestaan door een door het bestuursorgaan aan te wijzen secretaris, afkomstig uit de afdeling of dienst van het betrokken overheidslichaam, die belast is met juridische aangelegenheden.

Artikel 72

Het bestuursorgaan stelt de adviescommissie voor het uitoefenen van haar taak de benodigde faciliteiten beschikbaar.

Artikel 73

De voorzitter van de adviescommissie oefent de bevoegdheden uit, bedoeld in de artikelen 59, 60, eerste lid, 61, 62, 63, 64, eerste en zesde lid, en 65, en regelt de orde van de hoorzitting, bedoeld in artikel 64. Hij wordt bij de uitoefening van zijn bevoegdheden terzijde gestaan door de secretaris.

Artikel 74

1. De adviescommissie beraadslaagt aansluitend aan de hoorzitting in raadkamer over het aan het bestuursorgaan uit te brengen advies. Het advies wordt ondertekend door de voorzitter en de secretaris en met stukken, bedoeld in artikel 68, eerste lid, ter beslissing aangeboden aan het bestuursorgaan.
2. Het bestuursorgaan is niet bevoegd nader advies te vragen inzake het advies van de adviescommissie.

HOOFDSTUK 5 Het hoger beroep

Artikel 75

1. Tegen de uitspraken van het Gerecht, bedoeld in de artikelen 49, 52, 80, tenzij het verzet gegrond is verklaard, en 95, staat voor alle partijen hoger beroep open op het Hof.
2. De behandeling van het hoger beroep en de uitspraak geschieden door het Hof.

Artikel 76

Het hoger beroep wordt binnen zes weken na de datum waarop van de uitspraak van het Gerecht kennis is gegeven op de wijze, bedoeld in de artikelen 51, tweede lid, en 52, derde lid, aanhangig gemaakt middels een aan het Hof gericht beroepschrift, dat ingediend wordt ter griffie van het Gerecht waarvan de uitspraak wordt aangevochten.

Artikel 77

1. Op de behandeling van het hoger beroep en de uitspraak van het Hof is hoofdstuk 3 van overeenkomstige toepassing, met dien verstande dat het verschuldigde griffiegeld het tweevoud bedraagt van dat bedoeld in artikel 17, eerste lid.
2. De bevoegdheden, die in de artikelen 17, tweede, derde en vierde lid, 21, 23, 26 tot en met 32, 37 tot en met 40, 44, tweede, derde, zesde en zevende lid, 46 en 48 zijn toegekend aan het Gerecht, worden uitgeoefend door de voorzitter van het Hof.

Artikel 78

1. Het Hof bevestigt de uitspraak, hetzij met overneming hetzij met verbetering van de gronden, of doet, met gehele of gedeeltelijke vernietiging van de uitspraak, hetgeen het Gerecht had behoren te doen.
2. Wanneer het Gerecht de niet-ontvankelijkheid heeft uitgesproken en het Hof deze uitspraak vernietigt met een ontvankelijkverklaring, wordt het beroepschrift naar het Gerecht terugverwezen om te worden hervat in de stand waarin de behandeling zich bevond. Hoofdstuk 3 is van toepassing. Tegen de nieuwe uitspraak van het Gerecht staat binnen de in artikel 76 genoemde hoger beroep open op het Hof.
3. Het Hof kan de terugverwijzing, bedoeld in het tweede lid, achterwege laten indien het beroepschrift kennelijk gegrond of kennelijk ongegrond is.

HOOFDSTUK 6 Bijzondere procedures

§ 1. Vereenvoudigde behandeling

Artikel 79

1. Het Gerecht kan onmiddellijk uitspraak doen indien het kennelijk onbevoegd is, het beroep kennelijk niet ontvankelijk is, dan wel het beroep kennelijk niet-ontvankelijk, dan wel verdere behandeling van het beroepschrift hem niet nodig voorkomt, omdat:
 - a. het verzoek kennelijk ongegrond is;
 - b. de bestreden beschikking kennelijk niet in stand kan blijven;
 - c. de bestreden beschikking door het bevoegde bestuursorgaan is ingetrokken of gewijzigd, en daarmee kennelijk aan de bezwaren van de indiener van het beroepschrift is tegemoet gekomen.
2. Op de uitspraak, bedoeld in het eerste lid, zijn de artikelen 49 tot en met 53 van overeenkomstige toepassing. Partijen wordt gewezen op artikel 80, eerste lid.
3. Indien het betreft een beroep, bedoeld in artikel 8, wordt de in het eerste lid bedoelde bevoegdheid uitgeoefend door de voorzitter van de meervoudige kamer van het Gerecht.
4. Het eerste, tweede en derde lid alsmede artikel 80 zijn van overeenkomstige toepassing in het kader van hoger beroep, bedoeld in artikel 75. Alsdan wordt de in het eerste lid bedoelde bevoegdheid uitgeoefend door de voorzitter van het Hof.

Artikel 80

1. Tegen een uitspraak, bedoeld in artikel 79, kunnen alle partijen binnen twee weken na de dag van verzending schriftelijk verzet doen bij het Gerecht. De indiener van het verzetschrift dient gemotiveerd aan te geven met welke overwegingen in de uitspraak hij zich niet kan verenigen. De artikelen 15, eerste tot en met derde lid, 20 en 22 zijn van overeenkomstige toepassing.
2. Alvorens uitspraak te doen op het verzet stelt het Gerecht de indiener van het verzetschrift die daarom vraagt, in de gelegenheid om in een openbare zitting te worden gehoord en de schrifturen, ambtsberichten en bewijsstukken in te zien, tenzij het aanstonds van oordeel is dat het verzet gegrond is. De artikelen 41, 42 en 46 zijn van overeenkomstige toepassing.
3. Is het Gerecht van oordeel dat het verzet gegrond is, dan vervalt de uitspraak, bedoeld in artikel 79, en wordt het beroepschrift in verdere behandeling genomen door het Gerecht.
4. Op de uitspraak zijn de artikelen 49 tot en met 53 van overeenkomstige toepassing.

§ 2. Behandeling van spoedeisende aangelegenheden

Artikel 81

1. Indien het belang van een partij een onverwijld uitspraak vordert, kan deze het Gerecht gemotiveerd verzoeken het beroepschrift versneld te behandelen, zonder toepassing van de artikelen 23 tot en met 32.
2. In afwijking van artikel 17, vijfde lid, wordt een beroep waarbij een verzoek als bedoeld in het eerste lid, is gedaan, ook in behandeling genomen voordat ter griffie het verschuldigde recht is ontvangen en wordt de indiener niet-ontvankelijk verklaard indien ter griffie het verschuldigde recht niet is ontvangen binnen de termijn, bedoeld in artikel 17, vijfde lid. Het Gerecht kan een kortere termijn stellen.

Artikel 82

1. Na ontvangst van een verzoek, bedoeld in artikel 81, eerste lid, bepaalt het Gerecht zo spoedig mogelijk plaats, dag en uur, waarop de openbare zitting zal plaatsvinden en doet daarvan onverwijld mededeling aan partijen. Aan het bestuursorgaan dat de beschikking waartegen beroep wordt ingesteld, heeft genomen, wordt een afschrift van de ingediende stukken gezonden.
2. Het bestuursorgaan is bevoegd tot zeven dagen voor de zitting schrifturen en bewijsstukken in te dienen ter griffie, tenzij het Gerecht anders bepaalt. De griffier zendt een afschrift van deze stukken aan de andere partijen.
3. Blijkt het Gerecht ter zitting dat het beroepschrift niet voldoende spoedeisend is om een versnelde behandeling te rechtvaardigen, of dat een versnelde behandeling van het beroepschrift een onevenredig nadeel met zich mee zal brengen in verhouding tot de daarmee te dienen belangen, dan bepaalt het Gerecht dat alsnog toepassing wordt gegeven aan de artikelen 23 tot en met 32.

Artikel 83

In afwijking van artikel 82, eerste lid, kan het Gerecht een verzoek als bedoeld in artikel 81, eerste lid, onmiddellijk afwijzen indien dit kennelijk niet-ontvankelijk dan wel kennelijk ongegrond is. De artikelen 49 tot en met 53 zijn van overeenkomstige toepassing op deze uitspraak.

Artikel 84

1. Een verzoek als bedoeld in artikel 81, eerste lid, kan ook worden gedaan in het kader van een beroep, als bedoeld in artikel 8. Alsdan worden de bevoegdheden van het Gerecht, bedoeld in de artikelen 81, tweede lid, 82 en 83, uitgeoefend door de voorzitter van de meervoudige kamer van het Gerecht.

2. Een verzoek als bedoeld in artikel 81, eerste lid, kan ook worden gedaan in het kader van het hoger beroep, bedoeld in artikel 75. Alsdan worden de bevoegdheden van het Gerecht, bedoeld in de artikelen 81, tweede lid, 82 en 83, uitgeoefend door de voorzitter van het Hof.

§ 3. Schorsing en voorlopige voorziening

Artikel 85

1. Een beschikking waartegen een beroepschrift bij het Gerecht is ingediend, of waaromtrent een bestuurlijke heroverweging plaatsvindt als bedoeld in hoofdstuk 4, kan op verzoek van de indiener van het beroepschrift onderscheidenlijk de bezwaarde geheel of gedeeltelijk door het Gerecht worden geschorst op grond dat de uitvoering van de beschikking voor hem een onevenredig nadeel met zich mee zal brengen in verhouding tot het door een onmiddellijke uitvoering van de beschikking te dienen belang. Ook kan op zijn verzoek een voorlopige voorziening worden getroffen ter voorkoming van onevenredig nadeel als in de eerste volzin bedoeld.

2. Het verzoek, bedoeld in het eerste lid, wordt gericht tot het Gerecht, bedoeld in artikel 15.

3. De artikelen 15, eerste tot en met derde lid, 20 en 22 zijn van overeenkomstige toepassing op het verzoek. Artikel 17 is van overeenkomstige toepassing, indien het betreft een verzoek terzake van een beschikking waaromtrent een bestuurlijke heroverweging plaatsvindt als bedoeld in hoofdstuk 4.

Artikel 86

Het Gerecht beslist in raadkamer met spoed op het verzoek, na het horen, althans na behoorlijke schriftelijke oproeping daartoe, van alle partijen of hun gemachtigden. De artikelen 33, tweede lid, en 37 zijn van overeenkomstige toepassing.

Artikel 87

1. Het Gerecht is bevoegd, hetzij ambtshalve hetzij op verzoek van partijen of hun gemachtigden, getuigen, deskundigen en tolken te doen oproepen. Partijen kunnen getuigen en deskundigen, wier verhoor zij wenselijk achten, meebrengen ter zitting, mits zij voor aanvang van de zitting het Gerecht kennis geven van de namen en woonplaatsen van deze personen. De artikelen 40 en 44 zijn van overeenkomstige toepassing. De artikelen 38, derde en vierde lid, en 39 zijn van overeenkomstige toepassing indien de oproeping schriftelijk geschiedt.

2. Het horen geschiedt in het openbaar. De artikelen 41, 42 en 46 zijn van overeenkomstige toepassing.

3. Indien het Gerecht van oordeel is dat partijen er niet door in hun belangen worden geschaad, kan het op het verzoek beslissen met terzijdestelling van artikel 86 en het eerste en tweede lid.

Artikel 88

Schorsing stuit onmiddellijk de werking van de bestreden beschikking.

Artikel 89

1. Het Gerecht kan in zijn beslissing bepalen dat indien of zolang het bestuursorgaan aan de schorsing of voorlopige voorziening niet of niet volledig gevolg heeft gegeven, het door hem bij die beslissing aan te wijzen overheidslichaam aan de indiener van het beroepschrift een dwangsom verbeurt. Artikel 23, tweede lid, is van overeenkomstige toepassing.

2. Zonodig kan het Gerecht bij nadere beslissing bepalen dat een dwangsom als in het eerste lid bedoeld, verbeurt wordt. Het kan daaraan ook zijn eerdere beslissing, bedoeld in artikel 86, aanpassen. Het Gerecht beslist na verhoor, althans na behoorlijke schriftelijke oproeping daartoe, van partijen of hun gemachtigden. De artikelen 33, tweede lid, 37, 23, tweede lid, en 87 zijn van overeenkomstige toepassing.

Artikel 90

De schorsing, voorlopige voorziening en beslissing tot oplegging van een dwangsom kunnen worden opgeheven of gewijzigd door het Gerecht nadat het partijen of hun gemachtigden heeft gehoord, althans na behoorlijke schriftelijke oproeping daartoe. De artikelen 33, tweede lid, 37, 50, zesde lid, en 87 zijn van overeenkomstige toepassing.

Artikel 91

De schorsing en voorlopige voorziening vervallen zodra door het Gerecht op het beroepschrift uitspraak is gedaan, voor zover in de beslissing van het Gerecht geen eerder tijdstip is aangegeven.

Artikel 92

1. De schorsing van een beschikking ten aanzien waarvan bij wettelijk voorschrift openbare bekendmaking is voorgeschreven, zomede de wijziging en opheffing van een dergelijke schorsing worden door het tot die bekendmaking bevoegde gezag op gelijke wijze bekend gemaakt.
2. Ten aanzien van een voorlopige voorziening handelt het bevoegde gezag zoveel mogelijk overeenkomstig het eerste lid.

Artikel 93

Een afschrift van de beslissing met betrekking tot een schorsing, voorlopige voorziening of oplegging van een dwangsom, alsmede van die met betrekking tot de opheffing of wijziging daarvan wordt onverwijld aan alle partijen gezonden.

Artikel 94

1. Een verzoek als bedoeld in artikel 85, eerste lid, kan ook worden ingediend in het kader van het in artikel 8 bedoelde beroep. Alsdan worden de bevoegdheden van het Gerecht, bedoeld in deze paragraaf, uitgeoefend door de voorzitter van de meervoudige kamer van het Gerecht.
2. Een verzoek als bedoeld in artikel 85, eerste lid, kan ook worden gedaan in het kader van het in artikel 75 bedoelde het hoger beroep. Alsdan worden de bevoegdheden van het Gerecht, bedoeld in deze paragraaf, uitgeoefend door de voorzitter van het Hof.

§ 4. Onmiddellijke uitspraak in de hoofdzaak

Artikel 95

1. Indien een verzoek als bedoeld in artikel 85, eerste lid, is gedaan en het Gerecht oordeelt dat de feiten geen nader onderzoek vergen en mits met schriftelijke toestemming van alle partijen, dan wel indien het Gerecht oordeelt dat de behandeling van het beroepschrift zelf moet leiden tot de uitspraak dat het beroep kennelijk niet-ontvankelijk, kennelijk ongegrond of kennelijk gegrond is, kan het onmiddellijk uitspraak op het beroepschrift doen.
2. Op de uitspraak, bedoeld in het eerste lid, zijn de artikelen 49 tot en met 53 van overeenkomstige toepassing. Indien het Gerecht kennelijk onbevoegd is, dan wel het beroep kennelijk niet-ontvankelijk, kennelijk ongegrond of kennelijk gegrond is, is artikel 80 van overeenkomstige toepassing.
3. Indien het betreft een beroep als bedoeld in artikel 8, wordt de in het eerste lid bedoelde bevoegdheid uitgeoefend door de voorzitter van de meervoudige kamer van het Gerecht.

§ 5. Herziening

Artikel 96

1. Herziening van een onherroepelijke uitspraak van het Gerecht, bedoeld in de artikelen 49, 53, 79, 80 en 95, en van het Hof, bedoeld in de artikelen 78, 79, 80 en 84 kan op verzoek van een partij plaatsvinden op grond van nader gebleken feiten of omstandigheden die hebben plaatsgevonden vóór de uitspraak, die de verzoekende partij redelijkerwijs niet bekend konden zijn, en die waren zij eerder bekend geweest, tot een andere uitspraak zouden hebben kunnen leiden.
2. Op het verzoek om herziening zijn de hoofdstukken 3 en 6, paragrafen 1 tot en met 3, zoveel nodig van overeenkomstige toepassing.

§ 6. Voorziening bij niet gevolg geven aan een uitspraak

Artikel 97

1. Indien een bestuursorgaan aan een onherroepelijke uitspraak van het Gerecht, bedoeld in de artikelen 49, 53, 79, 80 of 95, voor zover deze niet verplicht tot betaling van een bepaald geldbedrag, naar zijn oordeel geen of geen volledig gevolg kan geven binnen de bij die uitspraak gestelde termijn of - bij het ontbreken van zulk een termijn - binnen redelijke tijd, geeft het daarvan kennis aan de andere partijen. Indien het niet of niet volledig gevolg geven zijn oorzaak vindt in nieuwe feiten of omstandigheden die zich hebben voorgedaan nadat de beschikking waarop de uitspraak betrekking heeft, is gegeven, doet het bestuursorgaan daarvan gelijktijdig mededeling.

2. Indien een mededeling als bedoeld in het eerste lid, tweede volzin, is gedaan, kunnen de andere partijen zich met een verzoek om voorziening wenden tot het Gerecht. Op dit verzoek is hoofdstuk 3, met uitzondering van artikel 17, van overeenkomstige toepassing.

Artikel 98

1. Indien een kennisgeving zonder mededeling of geen kennisgeving als bedoeld in artikel 97, eerste lid, is gedaan, kunnen de andere partijen zich tot het Gerecht wenden met het verzoek om toekenning van een vergoeding dan wel om te bepalen dat het bestuursorgaan alsnog aan de uitspraak van het Gerecht gevolg geeft.
2. Het verzoek, bedoeld in het eerste lid, wordt gedaan binnen zes weken na verzending van de kennisgeving, of indien geen kennisgeving is gedaan, binnen zes weken na het einde van het tijdsverloop, bedoeld in artikel 97, eerste lid.
3. Indien de grief, dat niet of niet volledig aan de uitspraak van het Gerecht gevolg is gegeven, gegrond wordt bevonden, kan het Gerecht uitspreken dat de partijen, bedoeld in het eerste lid, ten laste van het bij zijn uitspraak aangewezen overheidslichaam een bij die uitspraak vast te stellen vergoeding wordt toegekend, dan wel dat het bestuursorgaan alsnog binnen een door het Gerecht te stellen termijn aan de uitspraak van het Gerecht gevolg dient te geven. In het laatste geval bepaalt het Gerecht tevens dat indien en zolang of zo dikwijls het bestuursorgaan aan de uitspraak geen of geen volledig gevolg geeft, het door hem aan te wijzen overheidslichaam aan de partijen, bedoeld in het eerste lid, een door het Gerecht vast te stellen dwangsom verbeurt. Artikel 23, tweede lid, is van overeenkomstige toepassing.
4. Op de uitspraak, bedoeld in het derde lid, zijn de artikelen 49 tot en met 53 van overeenkomstige toepassing.

Artikel 99

De in de artikelen 97 en 98 aan het Gerecht toegekende bevoegdheden komen toe aan het Hof indien een bestuursorgaan geen of geen volledig gevolg geeft aan een uitspraak van het Hof, bedoeld in de artikelen 78, 79, 80 en 84 .

HOOFDSTUK 7 Geheimhoudingsplicht

Artikel 100

Een ieder die betrokken is bij de uitvoering van deze landsverordening en daarbij de beschikking krijgt over gegevens waarvan hij het vertrouwelijke karakter kent of redelijkerwijs moet vermoeden, en voor wie niet reeds uit hoofde van ambt, beroep of wettelijk voorschrift ter zake van die gegevens een geheimhoudingsplicht geldt, is verplicht tot geheimhouding daarvan, behoudens voor zover enig wettelijk voorschrift hem tot bekendmaking verplicht of uit zijn taak bij de uitvoering van deze landsverordening de noodzaak tot bekendmaking voortvloeit.

HOOFDSTUK 8 Strafbepalingen

Artikel 101

1. Met de straf, bedoeld in de artikelen 198 en 463 van het Wetboek van Strafrecht van de Nederlandse Antillen, wordt bedreigd degene die als getuige, deskundige of tolk, ingevolge deze landsverordening ter zitting verschenen, een in deze landsverordening omschreven verplichting niet nakomt.
2. Met dezelfde straf wordt bedreigd degene die opzettelijk of wederrechtelijk weigert de gevraagde medewerking, bedoeld in artikel 29, eerste lid, te verlenen.
3. Met dezelfde straf wordt bedreigd degene die opzettelijk of wederrechtelijk niet voldoet aan de in artikel 100 opgenomen verplichting.

HOOFDSTUK 9 Slotbepalingen

Artikel 102

De datum van inwerkingtreding van deze landsverordening wordt vastgesteld bij of krachtens een landsverordening regelende de invoering en het overgangsrecht van deze landsverordening.

Artikel 103

Deze landsverordening kan worden aangehaald als: Landsverordening administratieve rechtspraak.

LANDSVERORDENING van de 3de november 1948 houdende bepalingen betreffende het exploiteren van Hazardspelen ter bevordering van het toerisme en tot wijziging van artikel 266 van het Wetboek van Strafvordering van Curaçao

(geconsolideerde versie, geldend vanaf 15-3-2001)

Artikel 1

1. Het Bestuurscollege is bevoegd om, onder door hem te stellen voorwaarden en waarborgen, vergunning te verlenen tot het exploiteren van hazardspelen, in daartoe met name aan te wijzen en speciaal daarvoor ingerichte hotels.

2. Toegang tot de lokaliteiten, waarin hazardspelen worden uitgeoefend, wordt slechts verleend aan personen die in het bezit zijn van een door of namens het plaatselijk hoofd van politie afgegeven toegangsbewijzen.

Dit toegangsbewijs kan worden verleend:

a. aan niet-ingezetenen van de Nederlandse Antillen.

b. aan ingezetenen van de Nederlandse Antillen, die in het gezelschap van niet-ingezetenen bedoelde lokaliteiten wensen te bezoeken en daartoe, onder opgave van de namen van de door hen te begeleiden niet-ingezetenen, het verzoek hebben gedaan.

Artikel 1a

Het Bestuurscollege is bevoegd, onder door hem te stellen voorwaarden en waarborgen, vergunning te verlenen tot het exploiteren van hazardspelen door middel van het houden van hondenrennen, hanen-gevechten en jai-alai-wedstrijden op daartoe aan te wijzen plaatsen.

Artikel 2

De in de artikelen 1 en 1a bedoelde vergunning zijn persoonlijk en niet voor overdracht vatbaar.

Artikel 3

De vergunninghouder, die de in de artikelen 1 en 1a bedoelde voorwaarden of waarborgen niet nakomt, wordt geacht zonder vergunning te hebben gehandeld.

Daarbij kan voor elk eilandgebied het tijdstip van inwerkingtreding verschillend worden vastgesteld.

Artikel 4

Het Bestuurcollege is te allen tijde bevoegd, de vergunning vervallen te verklaren, indien hij acht, dat de gestelde voorwaarden of waarborgen niet worden nagekomen.

Artikel 5

[wijzigt artikel 266, eerste alinea, van het Wetboek van Strafrecht voor Curaçao]

Artikel 5a

Artikel 1807 van Boek 7a van het Burgerlijk Wetboek is niet van toepassing op prijzen en premies behaald in gelegenheden, gegeven met vergunning ingevolge deze landsverordening verleend.

Artikel 6

Deze landsverordening kan worden aangehaald als "Landsverordening Hazardspelen 1948"; zij treedt in werking met ingang van de dag na die harer afkondiging.

LANDSVERORDENING van de 25ste augustus 1988 houdende bepalingen betreffende het organiseren van hazardspelen ter bevordering van een sociaal of een cultureel doel

Artikel 1

Het Bestuurscollege is bevoegd om, onder door hem te stellen voorschriften en waarborgen aan verenigingen met volledige rechtsbevoegdheid, verenigingen zonder volledige rechtsbevoegdheid doch die wel aangesloten zijn bij een overkoepelende organisatie die rechtspersoon met volledige rechtsbevoegdheid is en stichtingen met een sociaal of cultureel doel vergunning te verlenen tot het organiseren van hazardspelen.

Artikel 2

De in artikel 1 bedoelde vergunning is persoonlijk en niet voor overdracht vatbaar.

Artikel 3

Het Bestuurscollege is bevoegd een vergunning in te trekken indien hij van oordeel is, dat de bij de vergunning gestelde voorschriften en waarborgen niet worden nagekomen.

Artikel 4

De vergunninghouder, die de in artikel 1 bedoelde voorschriften of waarborgen niet nakomt, wordt geacht zonder vergunning te hebben gehandeld.

Artikel 5

[wijzigt het Wetboek van Strafrecht van de Nederlandse Antillen]

Artikel 6

Deze landsverordening die kan worden aangehaald als "Landsverordening Hazardspelen II 1988", treedt in werking met ingang van de dag na die van haar afkondiging.

LANDSVERORDENING van de 18de december 1968 houdende bepalingen betreffende de justitiële documentatie en de verklaringen omtrent het gedrag

TITEL I

De justitiële documentatie

1. Het registreren van gegevens

Artikel 1

1. Er is een justitiële documentatiedienst, die belast is met het registreren van de door deze landsverordening aangewezen justitiële gegevens.
2. De registratie geschiedt, naar door deze landsverordening gestelde regelen, in strafregisters en op strafkaarten.
3. De algemene leiding van de dienst berust bij de minister van justitie; de dagelijkse leiding berust bij de procureur-generaal. De procureur-generaal is belast met het beheer van de strafregisters; met het beheer van de strafkaarten is de officier van justitie belast, ieder voor zijn bevoegdheidsgebied.

§2. De strafregisters

Artikel 2

1. De strafregisters bestaan uit:
 - a. strafbladen van de tegen natuurlijke personen gewezen onherroepelijke veroordelingen, waarbij, al dan niet tezamen met maatregelen, een of meer straffen zijn opgelegd, door Nederlands-Antilliaanse rechters gewezen:
 - 1°. wegens misdrijven;
 - 2°. wegens overtredingen, indien daarbij vrijheidsstraf - anders dan vervangende - is opgelegd, alsmede wegens overtreding van artikel 474 van het Wetboek van Strafrecht van de Nederlandse Antillen;
 - b. uittreksels van onherroepelijk geworden veroordelingen door andere dan Nederlands-Antilliaanse rechters gewezen, voorzover de minister van justitie daartoe een voorschrift heeft gegeven. Deze uittreksels worden voor de toepassing van deze landsverordening met strafbladen gelijkgesteld.
2. Met veroordeling wordt gelijkgesteld het in artikel 39 van het Wetboek van Strafrecht van de Nederlandse Antillen bedoelde bevel van de rechter, dat de schuldige ter beschikking van de Regering zal worden gesteld, teneinde van harentwege te worden verpleegd.
3. Met veroordeling wordt mede gelijkgesteld het in artikel 41 van het Wetboek van Strafrecht van de Nederlandse Antillen bedoelde bevel van de rechter, dat de schuldige ter beschikking van de Regering zal worden gesteld, hetzij zonder toepassing van straf, hetzij tezamen met een veroordeling tot gevangenisstraf als bedoeld in artikel 41c van het Wetboek van Strafrecht van de Nederlandse Antillen.
4. De strafregisters bestaan tevens uit de strafbladen van de omtrent natuurlijke personen gewezen onherroepelijke uitspraken of beslissingen krachtens welke tegen deze personen veroordelingen, door andere dan Nederlands-Antilliaanse rechters gewezen, in de Nederlandse Antillen kunnen worden ten uitvoer gelegd, voor zover die veroordelingen zijn gewezen wegens feiten, die naar Nederlands-Antilliaans recht misdrijven opleveren, of ingevolge die uitspraken of beslissingen in de Nederlandse Antillen vrijheidsstraf, anders dan vervangende, moet worden ondergaan. Betreft het een persoon die de leeftijd van 21 jaar nog niet heeft bereikt, dan geldt het voorgaande eveneens indien ingevolge de bedoelde uitspraak of beslissing de in het derde lid genoemde straffen of maatregelen moeten worden ondergaan.

Artikel 3

1. Het strafblad vermeldt:
 - 1°. de personalia van de veroordeelde;
 - 2°. de rechter bij wiens onherroepelijk geworden uitspraak de straffen of maatregelen zijn bepaald;
 - 3°. de dagtekening van de uitspraak;

- 4°. kwalificatie van het feit, waarvoor de veroordeling is uitgesproken met aanhaling van de daarbij betrokken strafbepalingen. De procureur-generaal kan bepalen, dat in daartoe aangewezen gevallen wordt volstaan met een korte aanduiding;
 - 5°. de opgelegde straffen of maatregelen;
 - 6°. de datum, waarop de uitspraak onherroepelijk is geworden;
 - 7°. indien gehele of gedeeltelijke gratie wordt verleend van de opgelegde straf, het daartoe strekkende landsbesluit; bij het verlenen van voorwaardelijke gratie, met vermelding van de duur van de proeftijd.
2. Het strafblad vermeld tevens:
- 1°. de bij een uitspraak of beslissing, krachtens welke een veroordeling, door een andere dan een Nederlands-Antilliaanse rechter geweest, in de Nederlandse Antillen kan worden ten uitvoer gelegd, opgelegde of uitvoerbaar geworden straf of maatregel;
 - 2°. de in een vreemde staat genomen beslissing als gevolg waarvan het recht tot tenuitvoerlegging in de Nederlandse Antillen van een door de rechter van die staat gewezen veroordeling geheel of gedeeltelijk is komen te vervallen.
3. Op de wijze door de procureur-generaal te bepalen wordt in de strafregisters aantekening gehouden van:
- 1°. een last tot herroeping van een voorwaardelijke veroordeling;
 - 2°. een last tot verlenging van de proeftijd van een voorwaardelijke veroordeling;
 - 3°. een beschikking tot voorwaardelijke invrijheidstelling, met vermelding van de duur van de proeftijd;
 - 4°. een beschikking tot intrekking van de voorwaardelijke invrijheidstelling;
 - 5°. een bevel tot verlenging van de termijn van terbeschikkingstelling van de Regering;
 - 6°. een last tot verlenging van de proeftijd van een voorwaardelijke terbeschikkingstelling van de Regering;
 - 7°. een beschikking tot vervallenverklaring van een voorwaardelijke gratie.

Artikel 4

Een strafblad wordt uit het strafregister verwijderd, indien na vernietiging van het gewijsde geen straf of maatregel wordt opgelegd.

Artikel 5

1. Een strafblad wordt uit het strafregister verwijderd na verloop van een termijn van vier jaren.
2. De termijn beloopt acht jaren, indien bij de veroordeling is opgelegd gevangenisstraf of plaatsing in een lands-werkinrichting.
3. Het voorgaande lid is niet van toepassing:
 - a. indien de rechter met toepassing van artikel 17a van het Wetboek van Strafrecht van de Nederlandse Antillen heeft bepaald, dat de straf of straffen geheel niet zullen worden tenuitvoergelegd en een last tot herroeping voor het geheel of een deel niet is gegeven;
 - b. indien de veroordeling een persoon betreft, die tijdens de uitspraak van het eindvonnis in eerste aanleg de leeftijd van achttien jaren nog niet heeft bereikt en de opgelegde straf de duur van drie maanden niet te boven gaat.
4. In geval bij de veroordeling de doodstraf is opgelegd, doch deze bij wege van gratie wordt omgezet in een andere straf, wordt voor de toepassing van de artikelen 5-7 gerekend, dat een straf is opgelegd, zoals in het landsbesluit, waarbij de gratie wordt verleend, is bepaald.

Artikel 6

De termijn, in het voorgaande artikel bedoeld, vangt aan op de dag na die, waarop de uitspraak onherroepelijk is geworden.

Artikel 7

1. De in artikel 5 bedoelde termijn wordt verlengd met de bij de uitspraak bepaalde duur van de opgelegde vrijheidsstraf met uitzondering van de straf of het gedeelte daarvan ten aanzien waarvan de rechter heeft bepaald dat het niet zal worden tenuitvoergelegd en een last tot herroeping niet is gegeven.
2. De termijn wordt mede verlengd met de duur van de verlenging van de proeftijd van een voorwaardelijke veroordeling, met de duur van de verlenging van de termijn van terbeschikkingstelling van de Regering of van de proeftijd van een voorwaardelijke terbeschikkingstelling van de Regering; indien het bevel dat de terbeschikkingstelling niet zal worden tenuitvoergelegd, wordt herroepen, wordt de termijn tevens verlengd met de duur van de terbeschikkingstelling van de Regering.

3. De termijn loopt niet in de tijd gedurende welke de veroordeelde uit het gesticht of de inrichting, waarin hij zijn straf of maatregel ondergaat, ontvlucht is, of gedurende welke hij zich aan de tenuitvoerlegging heeft onttrokken.

Artikel 8

1. Een strafblad wordt niet verwijderd zolang nog enig ander strafblad ten aanzien van de veroordeelde in het strafregister blijft geplaatst.
2. Indien de veroordeelde vóór afloop van de in artikel 5 bedoelde termijn opnieuw wordt vervolgd of zal worden vervolgd, kan het gerecht, voor hetwelk de zaak wordt vervolgd, of zal worden vervolgd, op vordering van het openbaar ministerie gelasten, dat het strafblad niet wordt verwijderd alvorens over die strafzaak onherroepelijk is beslist.

Artikel 8a

In geval van tenuitvoerlegging in de Nederlandse Antillen van een veroordeling, door een andere dan de Nederlands-Antilliaanse rechter geweest, vangt de in artikel 5 bedoelde termijn aan op de dag na die waarop die veroordeling onherroepelijk is geworden. De duur van de termijn wordt bepaald aan de hand van de bij de uitspraak of beslissing, krachtens welke de bovenbedoelde veroordeling in de Nederlandse Antillen kan worden ten uitvoer gelegd, opgelegde of uitvoerbaar geworden straf of maatregel.

§3. De strafkaarten

Artikel 9

Alle bij het parket van de officier van justitie binnengekomen processen-verbaal of politieke rapporten betreffende een persoon, worden geregistreerd op een ten name van die persoon gestelde strafkaart

Artikel 10

1. Op de wijze door de minister van justitie te bepalen worden op de strafkaart de volgende gegevens geregistreerd:
 - 1°. de personalia van degene ten wiens name de strafkaart gesteld is;
 - 2°. het registratienummer van het proces-verbaal of politieel rapport;
 - 3°. de datum van het strafbaar feit of van het feit, waaromtrent een politieel rapport is opgemaakt;
 - 4°. een korte aanduiding van het strafbaar feit of van het feit, waaromtrent een politieel rapport is opgemaakt;
 - 5°. de wijze van afdoening van het proces-verbaal of het politieel rapport, met vermelding van de datum;
 - 6°. een korte aanduiding van het eindresultaat;
 - 7°. al hetgeen voorts in het belang van een goede rechtsbedeling nodig is.
2. Het model van de strafkaart zal door de minister van justitie worden vastgesteld.

Artikel 11

Een strafkaart wordt vernietigd:

- a. indien de daarop geregistreerde strafbare feiten overtredingen zijn en vijf jaren zijn verstreken sedert de datum, waarop de desbetreffende zaken zijn afgedaan, zonder dat een nieuw proces-verbaal of politieel rapport is geregistreerd;
- b. indien de daarop geregistreerde feiten misdrijven zijn, die gestraft zijn met een geldboete van niet meer dan f 50,-- terwijl er acht jaren zijn verstreken sedert de dag van het eindvonnis, zonder dat er een nieuw proces-verbaal of politieel rapport is geregistreerd;
- c. indien de verdachte ter zake van de daarop geregistreerde strafbare feiten is vrijgesproken dan wel indien het openbaar ministerie besloten heeft de zaak niet te vervolgen en twee jaren zijn verstreken sedert de datum van het eindvonnis onderscheidenlijk de beslissing tot niet-vervolgung;
- d. indien betrokkene is overleden;
- e. indien de geboortedatum van betrokkene tachtig jaar of langer in het verleden ligt.

§4. Het verstrekken van gegevens uit de justitiële documentatiedienst

Artikel 12

1. De justitiële documentatiedienst verstrekt inlichtingen uit het strafkaartsysteem en de strafregisters aan:
 - 1°. Nederlands-Antilliaanse rechterlijke ambtenaren;
 - 2°. andere dan Nederlands-Antilliaanse rechterlijke ambtenaren, voor zover de minister van justitie dat voorschrijft;
 - 3°. de gezaghebbers van de eilandgebieden.
2. De op grond van het voorgaande lid verkregen gegevens mogen uitsluitend ten behoeve der justitie worden gebruikt.
3. De justitiële documentatiedienst verstrekt voorts inlichtingen uit het strafkaartsysteem en de strafregisters aan door de minister van justitie aan te wijzen instellingen, die werkzaam zijn op het gebied van de reclassering en kindbescherming, alsmede aan door de minister van justitie aan te wijzen psychiaters en psychologen, en aan de secretarissen van de voogdijraden, in die gevallen waarin dit nodig is voor het voorbereiden van enig rapport of het uitoefenen van enig toezicht.
4. Tot het geven van inlichtingen als in dit artikel bedoeld is bevoegd de procureur-generaal en - voor zover betreft het strafkaartsysteem - mede de officier van justitie.

Artikel 13

De minister van justitie kan aan de procureur-generaal de bevoegdheid verlenen om, indien het openbaar belang dit vordert, uit inlichtingen van de justitiële documentatiedienst overeenkomstig bij ministeriële beschikking te geven voorschriften tot andere doeleinden gegevens te verschaffen aan bepaalde personen of instellingen, die met een publieke taak belast zijn.

Artikel 14

1. De justitiële documentatiedienst verstrekt op de door de minister van justitie te bepalen wijze aan de gezaghebbers uittreksels uit de strafregisters ten dienste van de afgifte van de verklaringen omtrent het gedrag.
2. De afgifte van deze uittreksels geschiedt door of namens de procureur-generaal.

TITEL II

Verklaringen omtrent het gedrag

§1. Algemeen

Artikel 15

1. De gezaghebber geeft geen andere verklaring omtrent het gedrag, onder welke benaming ook, af dan overeenkomstig de bepalingen van deze landsverordening.
2. Het voorgaand lid geldt niet:
 - a. indien het verzoek om inlichtingen betrekking heeft op politiepersoneel, dat onder hem dient of onder hem gediend heeft;
 - b. indien het verzoek om inlichtingen betrekking heeft op een persoon in dienst van het eilandgebied;
 - c. indien, buiten het geval, waarin het verzoek om inlichtingen omtrent een bepaald persoon verband houdt met het vervullen van een bepaalde werkzaamheid, de gezaghebber gehouden is andere bestuursorganen te dienen van bericht en raad;
 - d. indien, buiten het geval, waarin het verzoek om inlichtingen omtrent een bepaald persoon verband houdt met het vervullen van een bepaalde werkzaamheid, de gezaghebber optreedt als plaatselijk hoofd van politie.
3. Een verklaring omtrent het gedrag houdt niet anders in dan dat de gezaghebber uit het onderzoek met betrekking tot het gedrag van de betrokkene ingesteld, gelet op het doel waarvoor de afgifte is gevraagd, niet is gebleken van bezwaren tegen die persoon. De minister van justitie stelt het model voor de verklaring vast, die behalve in het Nederlands ook in het Engels en in het Spaans kan worden gesteld.

Artikel 16

De afgifte van een verklaring omtrent het gedrag geschiedt door de gezaghebber van het eilandgebied waar betrokkene in het bevolkingsregister is opgenomen, dan wel indien hij verblijft buiten de Nederlandse Antillen, vóór zijn vertrek laatstelijk was opgenomen.

Artikel 17

1. Het verzoek tot afgifte geschiedt schriftelijk.
2. Het behelst de naam, de voornamen, de dag en het jaar van geboorte van de betrokkene, alsmede een omschrijving van het doel, waarvoor de afgifte van de verklaring wordt gevraagd. Indien het doel, waarvoor de afgifte wordt gevraagd, verband houdt met het vervullen van een bepaalde werkzaamheid, wordt bij het verzoekschrift overgelegd een geschrift van degene te wiens behoeve die werkzaamheid zal worden vervuld, waarin de aard dier werkzaamheden is vermeld.
3. De minister van justitie stelt het model vast van een daartoe door de aanvrager in te vullen formulier.

Artikel 18

1. Het verzoek tot afgifte van een verklaring omtrent het gedrag wordt gedaan door degene omtrent wiens gedrag een verklaring wordt gevraagd.
2. De minister van justitie kan voor bijzondere gevallen een afwijkende regeling vaststellen. Alsdan moet in ieder geval ten genoegen van de gezaghebber blijken, dat degene omtrent wiens gedrag een verklaring wordt gevraagd, met het verzoek instemt.

§2. De beoordeling van het verzoek

Artikel 19

1. De minister van justitie kan doeleinden aanwijzen, welke een onderzoek naar het gedrag niet kunnen wettigen.
2. De beschikking van de minister wordt bekendgemaakt in het blad waarin de officiële berichten van de overheid worden geplaatst.

Artikel 20

1. De gezaghebber weigert het verzoek in behandeling te nemen, indien:
 - 1°. ingevolge artikel 16 de gezaghebber van een ander eilandgebied tot de afgifte bevoegd is;
 - 2°. niet voldaan is aan het bepaalde in artikel 17 of in, dan wel krachtens, artikel 18;
 - 3°. de afgifte zou strijden met een beschikking als in het voorgaande artikel bedoeld, dan wel anderszins het doel, waarvoor de afgifte wordt gevraagd, het instellen van een onderzoek niet wettigt.
2. Zodanige beslissing wordt onverwijld bij aangetekende brief aan de verzoeker medegedeeld, met vermelding van de reden der weigering en van de bevoegdheid als bedoeld in artikel 21, eerste lid.

Artikel 21

1. De verzoeker kan binnen zeven dagen na ontvangst van de in het voorgaande artikel bedoelde mededeling tegen de beslissing bij de minister van justitie voorziening vragen.
2. De minister van justitie beslist binnen tien dagen of het verzoek al dan niet in verdere behandeling moet worden genomen. Zijn beslissing wordt onverwijld medegedeeld aan de betrokken gezaghebber en, bij aangetekende brief, aan de verzoeker.

§3. De beoordeling van het gedrag

Artikel 22

1. De gezaghebber geeft een verklaring omtrent het gedrag slechts af wanneer hem uit een onderzoek met betrekking tot het gedrag van de betrokkene niet is gebleken van bezwaren tegen die persoon. In alle andere gevallen weigert hij de gevraagde verklaring af te geven.
2. In de verklaring wordt het doel, waarvoor de afgifte is gevraagd, vermeld.

Artikel 23

1. De gezaghebber mag bij zijn onderzoek uitsluitend acht slaan op:
 - 1°. de uittreksels uit de strafregisters, die hem ten aanzien van de betrokkene verstrekt worden;
 - 2°. gegevens ontleend aan de registers van de politie in de tegenwoordige of in de vroegere woonplaatsen of verblijfplaatsen van betrokkene;
 - 3°. andere schriftelijke bescheiden, welke hem in verband met de afgifte van de verklaring omtrent het gedrag ter beschikking zijn gesteld.
2. Indien ten aanzien van betrokkenen geen strafblad in de strafregisters voorkomt, let de gezaghebber bij zijn onderzoek niet op feiten en gedragingen, vermeld in andere registers en

bescheiden, indien sedert de dag, waarop deze zijn voorgevallen, meer dan vier jaren zijn verlopen.

3. In bijzondere gevallen kan de gezaghebber van het bepaalde in het voorgaande lid afwijken. Alvorens in zodanig geval op het verzoek te beslissen, wint hij het advies in van de procureur-generaal.

4. 1. De gezaghebber beslist binnen veertien dagen nadat het verzoek is gedaan of, indien de minister van justitie op grond van artikel 21 heeft beslist, dat het verzoek alsnog in verdere behandeling wordt genomen, binnen veertien dagen te rekenen van de dagtekening van de verzending van diens beslissing, of de verklaring kan worden afgegeven.

2. Indien de gezaghebber, gelet op het ingestelde onderzoek, van oordeel is, dat de verklaring niet behoort te worden afgegeven, deelt hij binnen de in het voorgaande lid bedoelde termijn bij aangetekende brief zijn met redenen omklede beslissing tot weigering mede aan de betrokkene, waarbij deze tevens wordt gewezen op het bepaalde in artikel 25. Onder de redenen worden de feiten en gedragingen opgenomen, waarop de beslissing steunt.

In het bijzondere geval, bedoeld in artikel 23 derde lid, wordt in de beslissing vermeld, dat die bepaling toepassing heeft gevonden.

3. De in het eerste en tweede lid bedoelde termijnen kunnen, indien de gezaghebber de procureur-generaal hoort, ten hoogste met veertien dagen worden verlengd.

Van de verlenging wordt mededeling gedaan aan de betrokkene.

§4. Het beroep

Artikel 25

1. De betrokkene kan binnen veertien dagen na ontvangst van de mededeling in artikel 24 tweede lid bedoeld, daartegen een klaagschrift indienen ter griffie van het gerecht in eerste aanleg binnen welks rechtsgebied het eiland is gelegen, waar de weigering heeft plaats gevonden.

2. Het klaagschrift wordt door betrokkene, zijn gemachtigde of zijn raadsman ondertekend en wordt in tweevoud ingediend.

3. Het klaagschrift houdt in:

a. de naam en de woonplaats van de betrokkene;

b. een gekozen woonplaats binnen de Nederlandse Antillen, indien de verzoeker daarbuiten woonplaats heeft;

c. een duidelijke omschrijving van de beslissing van de gezaghebber, waartegen het klaagschrift is gericht, onder overlegging voor zoveel mogelijk van een afschrift van de beslissing.

Artikel 26

1. Het gerecht stelt binnen zeven dagen na ontvangst van het klaagschrift de dag vast, waartegen de betrokkene en de gezaghebber worden opgeroepen om te worden gehoord.

2. De griffier doet de gezaghebber bij de oproeping een exemplaar van het klaagschrift toekomen.

3. De gezaghebber doet onverwijld na ontvangst van de oproeping de bescheiden, op grond waarvan zijn beslissing is genomen, aan het gerecht overleggen.

4. Het gerecht stelt het openbaar ministerie, de klager en zijn raadsman in de gelegenheid van de door de gezaghebber overgelegde bescheiden kennis te nemen.

Artikel 27

1. Het openbaar ministerie wordt bij de behandeling van het klaagschrift gehoord.

2. De betrokkene wordt in persoon gehoord. Hij kan zich doen vertegenwoordigen door een gemachtigde en zich doen bijstaan door een raadsman. Het gerecht kan weigeren bepaalde personen, die geen advocaat of zaakwaarnemer zijn, als gemachtigde toe te laten.

3. De gezaghebber kan zich doen vertegenwoordigen. Hij kan zich doen bijstaan door een raadsman.

4. Indien het gerecht dit in het belang van het onderzoek nodig oordeelt, hoort het getuigen. Het kan het openbaar ministerie bevelen de getuigen tegen een bepaalde dag te dagvaarden.

5. Ieder die als getuige is gedagvaard, is verplicht voor het gerecht te verschijnen, de eed of de belofte te doen en getuigenis af te leggen, een en ander behoudens verschoning wegens ambts- of beroepsgeheim. Indien de getuige niet op de dagvaarding verschijnt, kan het gerecht hem andermaal doen dagvaarden en daarbij tevens zijn medebrenging gelasten.

6. Degene, die als getuige is verschenen, ontvangt een vergoeding overeenkomstig het tarief van justitiekosten in strafzaken.

7. Het gerecht kan door tussenkomst van instellingen, die werkzaam zijn op het gebied van de reclasering, inlichtingen omtrent de betrokkene inwinnen.

Artikel 28

1. Het gerecht geeft binnen dertig dagen nadat het klaagschrift is ontvangen, zijn met redenen omklede beschikking, die de griffier onverwijld bij aangetekende brief of tegen ontvangstbewijs aan de betrokkene en aan de gezaghebber doet toekomen.
2. De behandeling der zaak geschiedt in raadkamer.
3. Tegen de beschikking van het gerecht staat hoger beroep niet open.

Artikel 29

Wordt het klaagschrift gegrond verklaard, dan geeft de gezaghebber binnen drie dagen na ontvangst van de in het voorgaande artikel bedoelde brief de verklaring omtrent het gedrag af.

TITEL III

Overgangs- en slotbepalingen

Artikel 30

In de gevallen ten aanzien waarvan vóór de inwerkingtreding van deze landsverordening voorschriften zijn gegeven over de afgifte of de overlegging van een bewijs van goed gedrag of een verklaring van overeenkomstige strekking, worden deze bewijzen of verklaringen, onder de benaming verklaring omtrent het gedrag, bij uitsluiting door de gezaghebber overeenkomstig de bepalingen van deze landsverordening afgegeven. De bepalingen betreffende deze bewijzen of verklaringen in bedoelde voorschriften blijven buiten toepassing.

Artikel 31

1. Behoudens de gevallen, waarin met betrekking tot de uitvoering van een wettelijk voorschrift, mededeling is toegelaten, is een ieder verplicht tot geheimhouding van de gegevens, die hem met betrekking tot een derde ingevolge deze landsverordening ter kennis zijn gekomen.
2. Opzettelijke schending van de in het eerste lid bedoelde verplichting is een misdrijf en wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste zes maanden of geldboete van ten hoogste twaalfhonderd gulden.
3. Hij aan wiens schuld te wijten is, dat een verplichting tot geheimhouding als bedoeld in het eerste lid van dit artikel wordt geschonden, wordt gestraft met hechtenis van ten hoogste twee maanden of geldboete van ten hoogste zeshonderd gulden.
Dit feit wordt beschouwd als een overtreding.

Artikel 32

De verklaring omtrent het gedrag en het in artikel 17 bedoelde formulier zijn vrij van zegel. De minister van justitie bepaalt het bedrag, dat ten bate van 's Lands kas geheven wordt voor de afgifte van een verklaring omtrent het gedrag.

Artikel 33

1. Deze landsverordening kan worden aangehaald als "Landsverordening op de justitiële documentatie en op de verklaringen omtrent het gedrag".
2. Zij treedt in werking op een nader bij landsbesluit te bepalen tijdstip.

LANDSVERORDENING van de 28ste januari 1994 houdende nieuwe regels betreffende het Notarisambt

HOOFDSTUK I

Algemene Bepalingen

Artikel 1

In deze landsverordening wordt verstaan onder:

Hof van Justitie: het Gemeenschappelijk Hof van Justitie van de Nederlandse Antillen en Aruba;

Gerecht: het Gerecht in eerste aanleg;

Burgerlijk Wetboek: het Burgerlijk Wetboek van de Nederlandse Antillen;

Wetboek van Burgerlijke

Rechtsvordering: het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering van de Nederlandse Antillen;

Minister: de Minister van Justitie;

stageverklaring: de verklaring van de volbrachte werktijd van drie jaar, bedoeld in artikel 9, derde lid.

Artikel 2

1. Notaris is de openbare ambtenaar die, voor zover uit een landsverordening niet het tegendeel blijkt, met uitsluiting van ieder ander bevoegd is tot het verlijden van authentieke akten en het verzekeren van de dagtekening en het tijdstip daarvan.

2. Voor zover zulks niet bij uitsluiting aan anderen opgedragen is, is hij voorts onder meer bevoegd tot:

a. het geven van verklaringen betreffende de staat en de bevoegdheid van personen;

b. het afgeven van attestaties de vita;

c. het legaliseren van handtekeningen;

d. het afnemen van eden en beloften;

e. het afgeven van verklaringen van erfrecht.

3. Tot het voeren van de titel notaris is uitsluitend bevoegd hij die als zodanig benoemd en beëdigd is.

Artikel 3

1. De notaris wordt door de Gouverneur voor het leven benoemd.

2. Bij het bereiken van de leeftijd van vijftig jaar wordt hem door de Gouverneur eervol ontslag verleend met ingang van de eerste dag van de eerstvolgende maand.

3. Aan de notaris die om ontslag verzoekt, wordt dit ontslag bij voorkeur verleend met ingang van de dag, in dit verzoek uitgedrukt. Indien in het verzoek om ontslag geen termijn is genoemd, wordt het ontslag verleend met ingang van de dag, door de Gouverneur te bepalen.

Artikel 4

1. In het benoemingsbesluit van de notaris wordt een eilandgebied, of, indien het de eilandgebieden Saba en Sint Eustatius betreft, twee eilandgebieden, als standplaats aangewezen, waarbinnen de notaris zijn ambt uitoefent.

2. Het aantal notarisstandplaatsen bedraagt voor het eilandgebied Curaçao ten hoogste tien, voor het eilandgebied Sint Maarten ten hoogste drie, voor het eilandgebied Bonaire ten hoogste twee en voor de eilandgebieden Saba en Sint Eustatius te zamen ten hoogste één.

3. De notaris is verplicht werkelijk en gestadig kantoor te houden in de hem aangewezen standplaats en aldaar zijn protocol te bewaren.

4. De notaris moet binnen zijn standplaats wonen.

Artikel 5

1. Het is de notaris verboden zijn ambt uit te oefenen in een samenwerkingsverband met een of meer notarissen of met een of meer andere vrije beroepsbeoefenaren, tenzij de Kamer van Toezicht op een daartoe strekkend verzoek van de notaris die een dergelijk samenwerkingsverband wenst aan te gaan, ontheffing heeft verleend voor de ambtsuitoefening in bedoeld samenwerkingsverband.

2. Aan een ontheffing als bedoeld in het eerste lid, worden voorschriften verbonden; een dergelijke ontheffing kan onder beperkingen worden verleend.

3. De voorschriften en beperkingen kunnen door de Kamer van Toezicht te allen tijde worden gewijzigd.

4. De Kamer van Toezicht kan de ontheffing intrekken, indien de voorschriften of beperkingen niet of niet genoegzaam worden nageleefd.

Artikel 6

1. De notaris mag zonder gegronde redenen zijn dienst niet weigeren.
2. Hij moet zijn dienst weigeren indien naar zijn redelijke overtuiging de werkzaamheid die van hem verlangd wordt, leidt tot strijd met de wet, de openbare orde of de goede zeden of zijn medewerking wordt verlangd bij handelingen die kennelijk een ongeoorloofd doel of gevolg hebben.
3. Hij is voorts verplicht om, op last van de rechter in eerste aanleg van zijn standplaats, zijn dienst kosteloos te verlenen aan personen die, op de wijze in artikel 878 van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering vermeld, van hun onvermogen doen blijken.

Artikel 7

1. De notaris doet binnen een maand na zijn eedsaflegging aan de Kamer van Toezicht opgave van zijn al dan niet bezoldigde nevenbetrekkingen. Indien hij een dergelijke nevenbetrekking aanvaardt of beëindigt doet hij daarvan terstond aan de Kamer van Toezicht opgave. De Kamer van Toezicht houdt een register bij waarin van iedere notaris de nevenbetrekkingen zijn vermeld. Het register ligt bij de secretaris van de Kamer van Toezicht voor een ieder kosteloos ter inzage.
2. De notaris mag zijn ambt niet uitoefenen in dienstbetrekking of in een andere betrekking die zijn onafhankelijkheid beperkt, noch een met zijn ambt onverenigbaar beroep uitoefenen of een dergelijke betrekking bekleden, zoals lid van de rechterlijke macht, daaronder niet begrepen het optreden als plaatsvervangend lid van het Hof van Justitie of als plaatsvervanger van de rechter in eerste aanleg, deurwaarder, advocaat, hypotheekbewaarder, opsporings- of belastingambtenaar, gezaghebber, secretaris of ontvanger van een eilandgebied of landsontvanger.
3. Het eerste en tweede lid zijn niet van toepassing op de waarnemer die niet tevens notaris is.
4. In geval van twijfel of sprake is van een situatie als bedoeld in het tweede lid, beslist de Gouverneur.
5. De notaris wordt door de Gouverneur, gehoord het Hof van Justitie en de notaris, ontslagen, indien hij zijn ambt uitoefent in dienstbetrekking of in een andere betrekking die zijn onafhankelijkheid beperkt dan wel een met zijn ambt onverenigbaar beroep uitoefent of een dergelijke betrekking bekleedt.

HOOFDSTUK II

Benoembaarheid, sollicitatieprocedure en benoeming

Artikel 8

1. Om tot notaris te kunnen worden benoemd, moet men:
 - a. de Nederlandse nationaliteit bezitten;
 - b. in het volle genot van de burgerlijke en burgerschapsrechten zijn;
 - c. de leeftijd van vijfentwintig, maar niet die van vijftig jaar hebben bereikt;
 - d. in het bezit zijn van een stageverklaring.
2. Het vereiste, genoemd in het eerste lid, onderdeel d, is niet van toepassing bij de herbenoeming van een eervol ontslagen notaris of bij de benoeming van een notaris op een standplaats in een ander eilandgebied.

Artikel 9

1. Wanneer de Gouverneur een nieuwe standplaats dan wel een opgevacanteerde standplaats besluit te vervullen, stelt hij de gelegenheid open om binnen twee maanden te verzoeken om tot notaris te worden benoemd.
2. Het verzoek, bedoeld in het eerste lid, dient in tweevoud aan de Gouverneur te worden gericht.
3. Bij het verzoek, bedoeld in het eerste lid, moeten worden overgelegd:
 - a. het bewijs van Nederlanderschap;
 - b. een uittreksel uit het bevolkingsregister;
 - c. het getuigschrift waaruit blijkt dat met goed gevolg een van de examens, bedoeld in artikel 14, onderdelen a tot en met c, is afgelegd;
 - d. een verklaring omtrent het gedrag als bedoeld in titel II van de Landsverordening op de justitiële documentatie en op de verklaringen omtrent het gedrag (P.B. 1968, no. 213);

e. de verklaring of verklaringen van de volbrachte werktijd van drie jaar op een notariskantoor in de Nederlandse Antillen, afgegeven door de notaris of notarissen bij wie de belanghebbende werkzaam is geweest, bevestigd door de Voorzitter van de Kamer van Toezicht.

Artikel 10

1. Nadat de in artikel 9, eerste lid, bedoelde termijn is verstreken, nodigt de Gouverneur het Hof van Justitie uit een aanbeveling voor de benoeming te doen uit de sollicitanten.
2. Het Hof van Justitie maakt binnen zestig dagen een aanbevelingslijst op, bevattende de namen van ten hoogste drie kandidaten, en zendt deze aan de Gouverneur.
3. De Gouverneur neemt bij de benoeming zoveel mogelijk de aanbevelingen van het Hof van Justitie in acht.

Artikel 11

1. De notaris moet binnen twee maanden na de dag waarop zijn benoeming ingaat, voor de rechter in eerste aanleg van zijn standplaats, naar de wijze van zijn godsdienstige gezindheid, de navolgende eed of belofte en verklaring afleggen:
"Ik zweer (beloof) getrouwheid aan de Koning, gehoorzaamheid aan de wettelijke regelingen en eerbied voor de rechterlijke autoriteiten;
dat ik mijn ambt met eerlijkheid, nauwgezetheid en onpartijdigheid zal waarnemen;
dat ik de wettelijk voorgeschreven geheimhouding in acht zal nemen;
en (ik verklaar) dat ik voorts middellijk noch onmiddellijk onder enige naam of voorwendsel tot het verkrijgen van mijn aanstelling, aan wie dan ook, iets heb gegeven of beloofd, noch zal geven".
2. Waar in deze landsverordening van eedsaflegging wordt gesproken, wordt daaronder mede verstaan het afleggen van de belofte en de verklaring.
3. De rechter in eerste aanleg is bevoegd vóór de afloop van de in het eerste lid bedoelde termijn verlenging daarvan te verlenen.
4. Bij verzuim van tijdige aflegging van de eed is de benoeming vervallen.
5. De bevoegdheid van de nieuwbenoemde notaris begint op de dag na de eedsaflegging.
6. Indien de nieuwbenoemde notaris de waarnemer is van een vacant kantoor, begint zijn bevoegdheid terstond na de eedsaflegging.

Artikel 12

1. Tenzij de notaris op een nieuwe standplaats is benoemd, geeft hij ten minste vijf dagen vóór de eedsaflegging van zijn voornemen daartoe bij aangetekende brief kennis aan de de fungerende notaris of aan degene die het vacante kantoor waarneemt, onder opgave van de datum op welke hij de eed zal afleggen.
2. De griffier van het Gerecht is gehouden de waarnemer op de dag van het afleggen van de eed onverwijld van dit feit in kennis te stellen.

Artikel 13

Binnen een week na de eedsaflegging legt de notaris, hetzij in persoon, hetzij door een schriftelijk gemachtigde, zijn handtekening en paraaf neer ter griffie van het Gerecht van zijn standplaats.

HOOFDSTUK III

Kandidaat-notaris

Artikel 14

Kandidaat-notaris is hij die:

- a. hetzij de hoedanigheid van meester in de rechten heeft verkregen op grond van het afleggen van het doctoraal-examen in de notariële studierichting aan een Nederlandse of Nederlands-Antilliaanse of Arubaanse Universiteit of Hogeschool;
- b. hetzij met goed gevolg het examen heeft afgelegd, bedoeld in de artikelen 9 tot en met 11 van het Reglement op het Notarisambt in de Nederlandse Antillen (P.B. 1868, no.16), zoals deze luiden voordat zij vervallen werden verklaard;
- c. hetzij met goed gevolg het examen heeft afgelegd, bedoeld in de artikelen 11 tot en met 14 van de Wet op het Notarisambt (Wet van 9 juli 1842, Stb. no. 20), zoals deze luiden voordat zij vervallen werden verklaard;
- d. en tevens werkzaam is op het kantoor van een notaris.

Artikel 15

1. Hij die een betrekking als kandidaat-notaris ten kantore van een notaris heeft aanvaard, geeft hiervan, onder overlegging van het getuigschrift van het door hem afgelegde examen, kennis aan de President van het Hof van Justitie en aan de Voorzitter van de Kamer van Toezicht.
2. De kennisgeving, bedoeld in het eerste lid, wordt voor "gezien" getekend door de notaris in wiens kantoor de kandidaat-notaris werkzaam is en houdt in:
 - a. de voornamen, de naam en de datum en plaats van geboorte van de kandidaat-notaris;
 - b. de voornamen, de naam en de standplaats van de notaris in de Nederlandse Antillen in wiens kantoor de kandidaat-notaris het laatst werkzaam was en het tijdvak gedurende welk dat het geval was, dan wel de verklaring dat hij nog niet als kandidaat-notaris werkzaam was.
3. De werktijd, geldend voor een stageverklaring, wordt gerekend vanaf de dag waarop de kennisgeving door de Voorzitter van de Kamer van Toezicht is ontvangen.
4. De Voorzitter van de Kamer van Toezicht zendt de notaris in wiens kantoor de kandidaat-notaris werkzaam is, en de kandidaat-notaris een bewijs van ontvangst van de kennisgeving.
5. Het door de kandidaat-notaris overgelegde getuigschrift van het door hem afgelegde examen wordt, voor "gezien" getekend en gedateerd door de Voorzitter van de Kamer van Toezicht, aan de kandidaat-notaris teruggezonden.
6. Binnen een week nadat de kandidaat-notaris zijn betrekking ten kantore van een notaris heeft beëindigd, geeft de laatstgenoemde hiervan schriftelijk kennis aan de President van het Hof van Justitie en aan de Voorzitter van de Kamer van Toezicht.

HOOFDSTUK IV

Waarneming

Artikel 16

1. De notaris die tijdelijk van zijn ambtsbediening wil worden ontheven, kan daartoe verlof vragen aan de President van het Hof van Justitie.
2. Hij is daartoe verplicht wanneer hij zich langer dan veertien opeenvolgende dagen van zijn standplaats wil verwijderen of wanneer hij langer dan veertien opeenvolgende dagen zijn ambt niet wenst uit te oefenen.
3. Op verzoek van de notaris kan het verlof te allen tijde worden ingetrokken, waarvan de notaris en de waarnemer, indien deze is aangewezen, onverwijld in kennis worden gesteld.

Artikel 17

1. De President van het Hof van Justitie wijst een waarnemer voor een notaris aan:
 - a. indien aan de notaris een verlof als bedoeld in artikel 16 of artikel 59, wordt verleend;
 - b. indien hij van oordeel is dat de notaris tijdelijk verhinderd is zijn ambt uit te oefenen;
 - c. indien de notaris wordt geschorst, uit zijn ambt ontzet of ontslagen;
 - d. indien de notaris zonder een verlof als bedoeld in artikel 16, zich langer dan veertien opeenvolgende dagen van zijn standplaats heeft verwijderd of zijn ambt niet uitoefent;
 - e. in geval van overlijden van de notaris.
2. De President van het Hof van Justitie kan een regeling treffen omtrent het honorarium, die geldt tussen de vervangen notaris en de waarnemer. Hij kan de door hem getroffen regeling naar omstandigheden wijzigen.
3. Binnen vierentwintig uur na het overlijden van een notaris en in geval van zijn afwezigheid voor langer dan veertien dagen zonder het vereiste verlof, zijn diens kantoormedewerkers verplicht daarvan kennis te geven aan de President van het Hof van Justitie en de Voorzitter van de Kamer van Toezicht.
4. Zolang de waarnemer bevoegd is, mag de notaris zijn ambtsbediening niet uitoefenen.

Artikel 18

1. Voor de aanwijzing tot waarnemer komt in aanmerking een ieder die aan de vereisten voor de benoeming tot notaris voldoet. In bijzondere omstandigheden, ter beoordeling door de President van het Hof van Justitie, kan een persoon die niet aan de vereisten voldoet, als waarnemer worden aangewezen.
2. Hij die als waarnemer is aangewezen, is, behoudens bijzondere gevallen, ter beoordeling door de President van het Hof van Justitie, verplicht aan de aanwijzing gevolg te geven.

Artikel 19

1. Indien de waarneming geschiedt op verzoek van de notaris, kan deze een waarnemer voordragen.

2. Wordt de voorgedragene aangewezen, dan is de notaris, onverminderd zijn verhaal op de waarnemer voor de handelingen door de waarnemer als zodanig verricht, tegenover derden hoofdelijk met hem aansprakelijk.

Artikel 20

1. In de beschikking van de President van het Hof van Justitie tot aanwijzing als waarnemer wordt de datum waarop de waarneming dient in te gaan, uitdrukkelijk vermeld.
2. Hij die voor de eerste maal met een waarneming wordt belast, legt uiterlijk op de dag vóór de in het eerste lid bedoelde datum voor de rechter in eerste aanleg van de standplaats van de notaris wiens ambt hij zal waarnemen, naar de wijze van zijn godsdienstige gezindheid, de navolgende eed of belofte af:
"Ik zweer (beloof) getrouwheid aan de Koning, gehoorzaamheid aan de wettelijke regelingen en eerbied voor de rechterlijke autoriteiten;
dat ik het notarisambt met eerlijkheid, nauwgezetheid en onpartijdigheid zal waarnemen;
en dat ik de wettelijk voorgeschreven geheimhouding in acht zal nemen".
3. Het tweede lid is niet van toepassing op notarissen.
4. De rechter in eerste aanleg is bevoegd in bijzondere gevallen verlenging van de tot het afleggen van de eed bepaalde termijn te verlenen.
5. Bij verzuim van tijdige aflegging van de eed geldt de aanwijzing tot waarnemer als ingetrokken.

Artikel 21

1. Indien de waarnemer reeds beëdigd is, begint de waarneming op het tijdstip in de beschikking van de President van het Hof van Justitie uitgedrukt.
2. Indien de eedsaflegging plaatsvindt na het in het eerste lid bedoelde tijdstip, begint de waarneming op de dag, volgend op die van de eedsaflegging.

Artikel 22

1. De waarnemer heeft, zolang de waarneming duurt, de aan de notaris toegekende bevoegdheden.
2. Hij is onderworpen aan de verplichtingen die de notaris als zodanig heeft, voor zover in deze landsverordening niet uitdrukkelijk anders is bepaald.

Artikel 23

1. Binnen een week nadat de waarneming is ingegaan, legt de waarnemer hetzij in persoon, hetzij door een schriftelijk gemachtigde, zijn handtekening en paraaf neer ter griffie van het Gerecht van de standplaats van de notaris wiens ambt wordt waargenomen.
2. Het bepaalde in het eerste lid is niet van toepassing, indien een neerlegging van handtekening en paraaf bij die griffie reeds heeft plaatsgevonden.

Artikel 24

De President van het Hof van Justitie beëindigt de waarneming:

- a. zodra er voor de waarneming geen grond meer bestaat;
- b. indien de waarnemer zich schuldig maakt aan een handelen of nalaten dat ten aanzien van een notaris aanleiding kan geven tot het treffen van maatregelen als bedoeld in artikel 57, eerste lid;
- c. indien de waarnemer door aanhoudende geestes- of lichaamsziekte ongeschikt is voor de uitoefening van zijn ambt.

Artikel 25

1. De President van het Hof van Justitie kan op verzoek van de waarnemer een waarneming beëindigen en zo nodig een andere waarnemer aanwijzen.
2. In de beschikking van de President van het Hof van Justitie tot beëindiging van de waarneming wordt de datum waarop de waarneming eindigt, uitdrukkelijk vermeld.

HOOFDSTUK V

De akten en hun vorm, de minuten, grossen, afschriften en repertoria

Artikel 26

1. De notaris mag geen akte verlijden waarin hijzelf, zijn echtgenoot of een bloed- of aanverwant tot en met de derde graad hetzij in persoon of door een vertegenwoordiger, als partij optreedt. Evenmin mag de notaris een akte verlijden waarin hijzelf, zijn echtgenoot of een

bloed- of aanverwant tot en met de derde graad als vertegenwoordiger optreedt voor een partij bij die akte. Hetzelfde geldt met betrekking tot een akte waarbij een rechtspersoon als partij of vertegenwoordiger optreedt:

a. waarvan de notaris weet of had behoren te weten dat de in dit lid bedoelde personen daarin alleen of gezamenlijk de meerderheid van de aandelen houden; of

b. waarin de notaris of zijn echtgenoot de functie van bestuurder of commissaris vervult.

2. Het bepaalde in het eerste lid geldt niet voor akten waarbij openbare verkopen, openbare verhuringen of openbare aanbestedingen worden geconstateerd en de in dat lid bedoelde personen als koper, huurder of aannemer zijn vermeld, noch voor akten waarin een proces-verbaal van het verhandelde in een vergadering wordt opgenomen en daarin deze personen als deelnemer worden vermeld.

3. In geval van overtreding van een bepaling van het eerste lid, eerste en tweede volzin, mist de akte authenticiteit en voldoet zij niet aan de voorschriften waarin de vorm van een notariële akte wordt geëist.

4. Het bepaalde in het eerste lid geldt voor de waarnemer tevens ten opzichte van de notaris wiens ambt hij waarneemt en diens echtgenoot.

Artikel 27

1. De notariële akte mag geen beschikkingen of bepalingen inhouden ten voordele van de notaris te wiens overstaan zij is verleden, van de getuigen, van de echtgenoot van de notaris, van de echtgenoten van de getuigen en van de bloed- of aanverwanten van de notaris of de getuigen in de rechte linie zonder onderscheid van graden en in de zijlinie tot en met de derde graad. Hetgeen hiermee in strijd is, wordt voor niet geschreven gehouden; voor het overige blijft de akte geldig.

2. Dit verbod is mede van toepassing op de akte, verleden ten overstaan van een waarnemer, ten aanzien van de notaris wiens ambt hij waarneemt, diens echtgenoot en bloed- of aanverwanten als bedoeld in het eerste lid.

3. Door het bepaalde in dit artikel wordt geen verandering gebracht in de voorschriften van het Burgerlijk Wetboek omtrent uiterste willen.

Artikel 28

1. De akte wordt verleden door een notaris en, waar de wettelijke regelingen dit eisen, in tegenwoordigheid van getuigen.

2. De tegenwoordigheid van twee getuigen is vereist voor de akte die een uiterste wilsbeschikking inhoudt, de akte van teruggaaf van een uiterste wil en van herroeping van een uiterste wilsbeschikking, de akte houdende giften die ter zake van het huwelijk van het geheel of een gedeelte van een nalatenschap worden gedaan, de akten van openbare verkoop, verhuur, verpachting of aanbesteding en de akte die door een of meer van de verschijnende personen niet wordt ondertekend.

3. In andere gevallen is de tegenwoordigheid van twee getuigen slechts vereist, indien de notaris dit verlangt. De vermelding van getuigen in een akte welke zonder getuigen kan worden verleden, geldt als bewijs dat de notaris hun aanwezigheid heeft verlangd.

4. De getuigen moeten de notaris bekend zijn, of hun identiteit en bevoegdheid aan hem, door een of meer van de verschijnende personen verklaard zijn, en daarvan moet in de akte melding gemaakt worden. Zij moeten meerderjarig en ingezetenen van de Nederlandse Antillen zijn, hun handtekening kunnen plaatsen en de taal verstaan, waarin de akte verleden wordt.

Artikel 29

1. Onverminderd de bepalingen van het Burgerlijk Wetboek mogen de echtgenoot of bloed- of aanverwanten hetzij van de notaris, hetzij van de partijen, tot en met de derde graad in beide linies, niet als getuigen optreden.

2. Indien een waarnemer de akte verlijdt, mogen ook niet als getuigen optreden de notaris wiens ambt hij waarneemt en diens echtgenoot of bloed- of aanverwanten tot en met de derde graad in beide linies.

3. In afwijking van het eerste en tweede lid mag de echtgenoot of bloed- of aanverwant van een koper, huurder, pachter, aannemer of borg bij onderscheidenlijk een openbare verkoop, verhuur, verpachting of aanbesteding, alsmede van een lid van een vergadering waarin van het verhandelde door een notaris proces-verbaal wordt opgemaakt, daarbij als getuige optreden.

4. In geval van overtreding van dit artikel of van artikel 28 mist de akte authenticiteit en voldoet zij niet aan de voorschriften waarin de vorm van een notariële akte wordt geëist, een en ander behoudens het geval van verzuim van de in artikel 28, derde of vierde lid, voorgeschreven vermeldingen.

Artikel 30

1. De verschijnende personen moeten de notaris bekend zijn of worden bekend gemaakt door twee getuigen, die aan alle vereisten voldoen om bij notariële akten als zodanig op te treden, met dien verstande dat bloed- of aanverwantschap met de bekend gemaakte personen geen reden van uitsluiting oplevert.
2. Van een en ander moet in de akte uitdrukkelijk melding worden gemaakt.

Artikel 31

1. De akte vermeldt in ieder geval de naam, de voornamen en de standplaats van de notaris die de akte verlijdt en, in geval van waarneming, behalve de vorengenoemde gegevens van de waarnemer, met uitzondering van de standplaats, ook die van de notaris tot wiens protocol de akte behoort.
2. De akte vermeldt bovendien:
 - 1°. naam, voornamen, geboortedatum en -plaats, woonplaats met adres en burgerlijke staat van de natuurlijke personen die blijkens de akte daarbij als partij optreden;
 - 2°. rechtsvorm, naam en woonplaats met adres van de rechtspersonen die blijkens de akte daarbij als partij optreden;
 - 3°. dezelfde gegevens, met uitzondering van de burgerlijke staat, ten aanzien van natuurlijke personen en rechtspersonen die blijkens de akte de voormelde partijen vertegenwoordigen, alsmede de grond van hun bevoegdheid, met dien verstande dat voor natuurlijke personen die een kantoor houden of werkzaam zijn op een kantoor ten aanzien van aangelegenheden die dit kantoor betreffen in plaats van de woonplaats met adres ook het kantooradres vermeld kan worden;
 - 4°. naam, voornamen, geboortedatum en -plaats van iedere getuige, indien de akte in tegenwoordigheid van getuigen wordt verleden, alsmede van de getuigen, bedoeld in het vorige artikel;
 - 5°. de plaats, het jaar, de maand en de dag, waarop de akte is verleden.Indien opgave van één of meer van deze gegevens niet mogelijk is, worden de redenen daarvan vermeld.
3. Indien de vermelding van het tijdstip van de ondertekening van de akte door de notaris, in verband met de inschrijving in de openbare registers of om andere reden van belang kan zijn, wordt ook dit tijdstip vermeld.
4. Indien de akte de plaats, het jaar, de maand of de dag niet vermeld, mist zij authenticiteit en voldoet zij niet aan de voorschriften waarin de vorm van een notariële akte wordt geëist.

Artikel 32

1. De notariële akte moet leesbaar, in onafgebroken samenhang, zonder afkortingen, witte vakken, gapingen of tussenruimten worden geschreven of op andere wijze duurzaam op het materiaal gesteld; de noodzakelijk opengebleven onbeschreven vakken in de akte moeten vóór de ondertekening door een of meer duidelijke inktstrepen voor verdere beschrijving onbruikbaar gemaakt worden; alle getallen ter bepaling van de hoeveelheid of de hoegroothed der zaken, welke in de akte worden vermeld, alsmede de dagtekening, moeten in schrijffletters worden uitgedrukt, maar kunnen daarvoor of daarna in cijfers worden gesteld.
2. Het is echter geoorloofd om in volmachten, welke in originali worden uitgegeven, de naam van de gevolmachtigde oningevuld te laten en om in die welke in minuut worden verleden de voornamen van de gevolmachtigde alleen door de eerste letters van die voornamen aan te duiden.
3. Hoeveelheden en hoegrootheden kunnen in de akte in cijfers worden uitgedrukt, mits dit in tabelvorm geschiedt ter verwerking in een algebraïsche som, welke som in schrijffletters moet worden herhaald.
4. Dagtekeningen, met uitzondering van de dagtekening van de akte zelf, kunnen in cijfers worden vermeld, mits de naam van de maand in schrijffletters wordt uitgedrukt.
5. Algemeen gebruikelijke afkortingen van academische en andere titels, aanduidingen van voornamen van gevolmachtigden alleen door de eerste letters van die voornamen, en kortere aanduidingen die in de akte volledig worden gedefinieerd, zijn toegestaan.

Artikel 33

1. De akte wordt verleden in de taal, welke partijen verkiezen, mits de notaris en de getuigen, indien deze vereist zijn, deze verstaan en geen wettelijke regeling zich tegen de verkozen taal verzet.
2. Wanneer de verschijnende personen geen de notaris bekende taal verstaan, geeft een beëdigde vertaler, of onder bijzondere omstandigheden een door de notaris aan te wijzen vertaler, de verklaring van de verschijnende personen aan de notaris te kennen en vertolkt de

akte daarna op een voor hen verstaanbare wijze. Van het te kennen geven van deze verklaring en vertolking wordt in de akte melding gemaakt.

3. De door de notaris aangewezen andere vertaler, bedoeld in het tweede lid, moet vooraf tegenover de notaris, naar de wijze van zijn godsdienstige gezindheid, de eed afleggen of de belofte doen zijn taak naar geweten te zullen vervullen.

Artikel 34

1. De verschijnende personen worden vóór of tijdens het verlijden van de akte in de gelegenheid gesteld kennis te nemen van de woordelijke inhoud van de akte.

2. Indien de kennisneming niet op een andere wijze heeft plaatsgevonden, geschiedt zij door volledige voorlezing van de akte.

3. Alvorens tot voorlezing wordt overgegaan, wordt de inhoud van de akte zakelijk aan de verschijnende personen opgegeven.

4. Indien de verschijnende personen na de zakelijke opgave eenparig verklaren van de inhoud van de akte kennis te hebben genomen en op volledige voorlezing daarvan geen prijs te stellen, kan de voorlezing zich beperken tot:

a. de vermelding van voornaam of voornamen, naam en standplaats van de notaris en van de datum en de plaats van verlijden van de akte;

b. dat gedeelte van de akte, dat de omschrijving van de verschijnende personen en van de partijen omvat;

c. het slot van de akte, met dien verstande dat de voorlezing hiervan in de gevallen, bedoeld in het negende lid, wordt vervangen door voorlezing van de vermelding, bedoeld in het slot van dat lid.

5. Bij een akte die in tegenwoordigheid van getuigen moet worden verleden, is steeds volledige voorlezing vereist, met uitzondering van een akte van openbare verkoop, verhuur, verpachting en aanbesteding.

6. De zakelijke opgave, bedoeld in het derde lid, en, indien geen volledige voorlezing heeft plaatsgehad, de eenparige verklaring van de verschijnende personen, alsmede de volledige of beperkte voorlezing en ondertekening, worden uitdrukkelijk in het slot van de akte vermeld.

7. De voorlezing en de zakelijke opgave geschieden door of in tegenwoordigheid van de notaris.

8. De akte wordt door elk van de verschijnende personen onmiddellijk na voorlezing ondertekend, tenzij zij verklaren niet te kunnen tekenen of daartoe te verhinderd zijn; alsdan wordt van deze verklaring of de reden van verhindering uitdrukkelijk in de akte melding gemaakt.

9. Indien echter een of meer van de verschijnende personen alleen bij een bijzonder gedeelte van de akte belang hebben, of alleen bij zulk een gedeelte gehandeld hebben, is het voldoende dat dit gedeelte aan hem of hen wordt voorgelezen en door hem of hen wordt ondertekend en dat die voorlezing en ondertekening bij dit gedeelte van de akte uitdrukkelijk wordt vermeld.

10. Voorts wordt de akte ondertekend door de getuigen en de vertalers, bedoeld in artikel 33, tweede lid, in tegenwoordigheid van wie de akte wordt verleden.

11. Ten slotte wordt de akte door de notaris ondertekend. Onmiddellijk voordat de notaris de akte ondertekent, neemt hij het uur en de minuut van zijn ondertekening in de akte op in de gevallen waarin dit is vereist, door een verschijnende persoon wordt verlangd of door de notaris raadzaam wordt geacht.

12. In geval van overtreding van het vierde, vijfde, achtste, negende, tiende of elfde lid mist de akte authenticiteit en voldoet zij niet aan de voorschriften waarin de vorm van een notariële akte wordt geëist.

Artikel 35

Wanneer bij het verlijden van een akte van boedelbeschrijving, openbare verkoop, verhuur, verpachting of aanbesteding of bij een andere akte die niet wordt opgemaakt tot bewijs van de verklaringen van de verschijnende personen, maar alleen tot bewijs van handelingen of feiten die ten overstaan van de notaris tijdens het verlijden van de akte plaats hebben, een of meer van de verschijnende personen weigeren te tekenen of zich vóór de sluiting van de akte hebben verwijderd zonder ondertekening, heeft de akte niettemin kracht van authentiek geschrift. Indien deze omstandigheid zich voordoet en de reden van de weigering om te tekenen wordt opgegeven, moet daarvan uitdrukkelijk in de akte melding worden gemaakt.

Artikel 36

1. De volmachten waaraan de verschijnende personen hun bevoegdheid ontlenuen, worden aan de minuten gehecht. Indien de verschijnende personen krachtens mondelinge volmacht handelen, wordt dat in de akte vermeld.

2. De notaris verklaart in de akte dat hem van het bestaan van de volmacht genoegzaam is gebleken. Indien hij het bestaan van een mondelinge volmacht niet genoegzaam gebleken acht, kan hij overlegging van een schriftelijke volmacht verlangen.

Artikel 37

Van de aanhechting in artikel 36 voorgeschreven, worden vrijgesteld:

1. volmachten, in minuut berustende onder de notaris die de akte verlijdt, waarbij de gevolmachtigde verschijnt;
2. volmachten, welke reeds zijn gehecht aan akten die in minuut onder dezelfde notaris berusten, mits dit in de akte wordt vermeld.

Artikel 38

1. Alle veranderingen en bijvoegingen worden in de marge van de akte geschreven, maar zijn alleen geldig voor zover die elk afzonderlijk door de verschijnende personen, welke de akte hebben getekend, door de notaris en door de getuigen, indien de akte in tegenwoordigheid van getuigen wordt verleden, ondertekend of geparafeerd zijn.
2. Veranderingen of bijvoegingen kunnen ook achteraan, maar vóór het slot van de akte worden geplaatst, mits de bladzijde en de regel worden aangeduid, waartoe deze behoren, op straffe van nietigheid van elke op andere wijze of zonder deze aanduiding gedane verandering of bijvoeging.
3. Het aantal veranderde of bijgevoegde woorden, letters, cijfers en leestekens wordt bij de verandering of bijvoeging met aanduiding van de regel waarin zij voorkomen, vermeld.

Artikel 39

Het is niet geoorloofd om in een akte of in de veranderingen en bijvoegingen welke in de marge of vóór het slot daarvan zijn gesteld, enige overschrijving, tussenvoeging of bijvoeging van woorden, letters, cijfers en leestekens te doen, of die op de een of andere wijze te schrappen of te doen verdwijnen of andere in de plaats daarvan te stellen, op straffe van nietigheid van hetgeen over of in de plaats is geschreven en van de tussen- of bijgevoegde woorden, letters, cijfers en leestekens.

Artikel 40

1. Indien de doorhaling van woorden, letters, cijfers en leestekens in een akte nodig is, geschiedt dit op zodanige wijze, dat het doorgehaalde leesbaar blijft.
2. Het aantal wordt in de marge van de bladzijde naast de doorhaling met aanduiding van de regel waarin de doorhaling plaats heeft, vermeld.
3. Iedere vermelding wordt afzonderlijk, evenals de veranderingen en bijvoegingen ondertekend of geparafeerd, ofwel wordt het aantal doorgehaalde woorden, letters, cijfers en leestekens vóór het slot vermeld, mits de bladzijde en de regel worden aangeduid, waarin die voorkomen.

Artikel 41

De notaris is verplicht bij de vermelding krachtens artikel 89, tweede lid, van Boek 3 van het Burgerlijk Wetboek van de titel van overdracht in de akte van levering steeds ook de geldelijke tegenprestatie te vermelden, ook al is deze voor de overdracht zonder belang. Zo met het oog op de inschrijving een uittreksel wordt afgegeven, is de notaris verplicht deze vermelding ook daarin op te nemen.

Artikel 42

De in de vorige artikelen van dit hoofdstuk bepaalde vormvoorschriften en geldigheidsvereisten zijn niet van toepassing op akten van uiterste wil, van bewaargeving en van terugneming, opgemaakt ingevolge de artikelen 972 tot en met 974 van Boek 4 van het Burgerlijk Wetboek.

Artikel 43

1. In alle akten van overdracht en van scheiding van onroerende goederen en teboekgestelde schepen en luchtvaartuigen moeten de titels van aankomst en de dagtekening, het register, het deel en het nummer van de laatste overschrijving in de openbare registers worden vermeld. Van de onbekendheid van partijen met een of meer van deze gegevens wordt in de akte melding gemaakt.

Indien een onroerend goed dat tot het gouvernementssdomein heeft behoord, maar is overgedragen aan een eilandgebied, door dat eilandgebied wordt vervreemd, worden het in overgangsbepaling IX van de Eilandenregeling Nederlandse Antillen (P.B. 1951, no. 39) bedoelde landsbesluit, de daaraan voorafgaande titel van aankomst aan het gouvernement dan wel de rechtspersoon de Nederlandse Antillen, en de dagtekening en het deel en het nummer

van die overschrijving in de openbare registers vermeld. Van de onbekendheid van partijen met een of meer van deze gegevens wordt in de akte melding gemaakt.

Artikel 44

1. De notaris is verplicht minuit op te maken van alle akten door hem verleden, bij gebreke waarvan deze geen kracht van authentieke akte bezitten.
2. Van deze verplichting zijn uitgezonderd akten van huwelijksaangifte en huwelijkstoestemming, van bekendheid, van volmacht of machtiging, van verklaring van het in leven zijn van personen en van het hun toebehoren van goederen, van kwijting, van aanbod van betaling, van protest, van erfrecht, van verbetering of aanvulling als bedoeld in de artikelen 23, 42 en 43 van de Landsverordening openbare registers, van verklaring van waardeloosheid van inschrijving in de openbare registers en van vermindering van bedragen waarvoor hypotheek is gevestigd, van verandering van een in een ingeschreven stuk gekozen woonplaats, van doorhaling of vermindering van verbanden en aantekeningen op de grootboeken der nationale schuld, benevens andere akten, waarvan de uitgifte in originali bij wettelijke regeling is toegelaten.
3. Het is geoorloofd van deze in originali uit te geven akten, met uitzondering van de volmachten waarin de naam van de gevolmachtigde ongevuld is gebleven, twee of meer gelijkkluidende op hetzelfde ogenblik te verlijden en te doen tekenen, in welk geval in elke akte het aantal gelijkkluidende akten wordt vermeld, terwijl alle slechts voor één en één voor alle in rechte zullen gelden.
4. Een verklaring van erfrecht kan tevens onderhands worden opgemaakt.

Artikel 44a

1. De artikelen 27, 31, eerste lid en tweede lid, aanhef en onder 5°, 32, 33, 38, 39 en 40 zijn mede van toepassing op een verklaring van erfrecht.
2. De artikelen 26, 27, 30 tot en met 40 en 44, eerste lid, zijn mede van toepassing op notariële verklaringen als bedoeld in de artikelen 26, 30, 34, 35 en 36 van de Landsverordening openbare registers.
3. De in de vorige leden bedoelde verklaringen worden voor wat betreft de uitwendige bewijskracht en de bewijskracht van de daarin gerelateerde verrichtingen en waarnemingen van de notaris als een authentieke akte aangemerkt, tenzij krachtens een der in de vorige leden vermelde bepalingen authenticiteit ontbreekt.

Artikel 45

De notaris is gehouden om in geval van overlijden of afwezigverklaring van de testateur binnen veertien dagen na kennisneming daarvan, de hem bekende belanghebbenden te berichten dat uiterste wilsbeschikkingen van de overledene of afwezige onder zijn minuten berusten. Hetzelfde is van toepassing op akten waarbij een uiterste wil is herroepen, en op akten van huwelijksvoorwaarden, voor zover deze betrekking hebben op schenkingen ter zake des doods.

Artikel 46

1. De notaris is bevoegd tot het uitgeven van grossen, afschriften en uittreksels van de onder hem in minuit berustende notariële akten.
2. De notaris is voorts bevoegd om afschriften en uittreksels af te geven van alle andere akten die in minuit onder hem berusten of die aan een in minuit onder hem berustende akte zijn vastgehecht.
3. De notaris mag ook afschriften en uittreksels maken van alle akten en stukken, welke daartoe aan hem vertoond, en, na met het afschrift of uittreksel vergeleken te zijn, teruggegeven worden.
4. Behoudens de bij de wettelijke regelingen daaromtrent bepaalde uitzonderingen, moeten de uittreksels gelijkkluidend zijn met de overgenomen gedeelten en moeten altijd het hoofd en slot van de akte alsmede de vermelding van de handelende personen, hun betrekkingen en hoedanigheden, in het uittreksel voorkomen. Aan het slot worden gesteld de woorden: "Uitgegeven voor woordelijk gelijkkluidend uittreksel".

Artikel 47

De notaris mag, met uitzondering van een aan hem in bewaring gegeven olografische of onderhandse uiterste wil, geen minuten uit handen geven, anders dan in de gevallen bij wettelijke regelingen voorzien of krachtens rechterlijk bevel, met inachtneming van de bepalingen in het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering en het Wetboek van Strafvordering voorgeschreven.

Artikel 48

1. Uitgezonderd in de bij wettelijke regelingen voorziene gevallen of anders dan krachtens rechterlijk bevel mag de notaris geen grossen, afschriften of uittreksels, noch inzage of mededeling van de inhoud van de akte geven aan anderen dan onmiddellijk belanghebbende personen, hun erfgenamen of rechtverkrijgenden.
2. De Minister kan onder door hem te stellen voorwaarden aan anderen dan de in het eerste lid bedoelde personen verlof verlenen, inzage te nemen, of afschriften of uittreksels te vorderen van akten, ouder dan zeventig jaar.

Artikel 49

1. Aan iedere onmiddellijk belanghebbende bij een notariële akte en aan diens erfgenamen of rechtverkrijgenden kan daarvan een grosse worden afgegeven.
2. Deze moet tot hoofd hebben de woorden: "In naam des Konings" en tot slot: "Uitgegeven voor eerste grosse", met vermelding van de naam van degene op wiens verzoek en van de datum waarop de uitgifte is geschied.
3. Uittreksels of gedeelten van akten mogen niet als grosse worden uitgegeven, met uitzondering echter van akten van verdeling van een gemeenschap en van processen-verbaal van openbare verkoop, verhuur, verpachting en aanbesteding, waarvan het geoorloofd is voor iedere afzonderlijke toedeling, koop, huur, pacht of aanneming, of voor alle door een en dezelfde persoon of personen gezamenlijk gedane kopen, huren, pachten of aannemingen een uittreksel als grosse uit te geven, voor zover die personen het proces-verbaal mede-ondertekend of bij verhindering verklaard hebben door daarin genoemde beletselen niet te hebben kunnen tekenen; de voorwaarden van verkoop, verhuur, verpachting of aanbesteding moeten echter voor zover zij de betrokken kopen, huren, pachten of aannemingen aangaan, in hun geheel in dit uittreksel worden opgenomen.

Artikel 50

1. Bij het uitgeven van elke grosse dient de notaris de datum van de uitgifte en de naam van degene op wiens verzoek dit geschiedt, op de minuut aan te tekenen en die dagtekening te paraferen.
2. Het uitgeven van een volgende grosse aan dezelfde belanghebbende mag niet anders geschieden dan op de wijze, in het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering bepaald.

Artikel 51

1. Iedere notaris moet een zegel hebben, bevattende het Koninklijk wapen en in het randschrift de eerste letters van de voornamen, de naam, het ambt en de standplaats van de notaris.
2. Na verloop van zes maanden na de benoeming van een notaris moeten alle door hem uit te geven akten, grossen, afschriften en uittreksels een afdruk van dat zegel dragen en moeten alle aanhechtingen van stukken daarmee geschieden. Het zegel wordt tevens gebezigd voor de verzegeling, bedoeld in artikel 658 van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering.

Artikel 52

1. De notaris is verplicht om, hetzij zelf, hetzij door een schriftelijk gemachtigde, uiterlijk op de laatste werkdag van februari van ieder jaar ter griffie van het Gerecht van zijn standplaats over te brengen een door hem voor echt verklaard dubbel van het repertorium van de akten, welke hij gedurende het afgelopen jaar heeft verleden.
2. Indien de notaris in de loop van een jaar geen akte heeft verleden, moet hij binnen dezelfde termijn daarvan een verklaring ter griffie overleggen of door een schriftelijk gemachtigde doen overleggen.
3. Van deze overbrenging moet blijken uit een akte van bewaarneming, door de griffier opgemaakt en door de notaris of zijn gemachtigde mede-ondertekend; deze akte wordt door de griffier ingeschreven in een afzonderlijk register, gekanttekend door de rechter in eerste aanleg.
4. De volmachten worden aan het register vastgehecht.

Artikel 53

1. De notaris is verplicht binnen de eerste tien dagen van iedere maand bij de Directeur der Belastingen in te leveren, desgewenst tegen ontvangstbewijs, in dubbel opgemaakte lijsten waarop naar volgorde van verlijden de in artikel 1, eerste lid, van de Verordening op het Testamentenregister (P.B. 1919, no. 28) genoemde akten die in de voorafgaande kalendermaand door hem zijn verleden of aan hem ter hand zijn gesteld, zijn ingeschreven.
2. Ieder nummer van deze lijsten moet bevatten:
 - a. het nummer, waaronder de akte in het repertorium is vermeld;

- b. de aard en de datum van de akte;
 - c. de voornamen, de naam, het beroep of de maatschappelijke betrekking en de woonplaats van de persoon die een beschikking als bedoeld in artikel 1 van de Verordening op het Testamentenregister, maakt, zoals en voor zover deze gegevens in de akte zijn vermeld, en de datum en de plaats van geboorte van die persoon of, indien een van beide of beide gegevens niet kunnen worden opgegeven, de verklaring dat en om welke reden die opgave niet mogelijk is;
 - d. de voornamen, de naam, de ambtsbetrekking en de standplaats van de notaris door wie de akte is verleden of aan wie zij is ter hand gesteld, zo deze een waarnemer is de voornamen, de naam, de ambtsbetrekking en de standplaats van de notaris wiens kantoor hij waarneemt.
3. Indien in de afgelopen kalendermaand geen akten als bedoeld in het eerste lid, door een notaris zijn verleden of aan hem zijn ter hand gesteld, moet hij daaromtrent binnen de termijn, bedoeld in het eerste lid, bij de Directeur der Belastingen een schriftelijke verklaring inleveren.
4. Van een in dit artikel bedoelde inlevering wordt op de dag waarop zij is geschied, in het repertorium aantekening gedaan.

HOOFDSTUK VI

Toezicht

Artikel 54

1. Er is een Kamer van Toezicht, die het toezicht over de notarissen en de kandidaat-notarissen uitoefent.
2. De Kamer van Toezicht is gevestigd in het eilandgebied Curaçao en kan in alle eilandgebieden van de Nederlandse Antillen zitting houden.

Artikel 55

1. De Kamer van Toezicht is samengesteld uit:
 - a. twee leden van het Hof van Justitie, waarvan één de voorzitter is;
 - b. één lid, door de Minister voor een periode van drie jaar te benoemen uit de notarissen en de kandidaat-notarissen die in het bezit zijn van een stageverklaring.
2. De Minister benoemt uit de notarissen en de kandidaat-notarissen twee plaatsvervangende leden voor een periode van drie jaar.
3. Tussen de personen, benoemd ingevolge het eerste of tweede lid, mag niet bestaan de verhouding van echtgenoten, bloed- of aanverwantschap tot en met de derde graad, een samenwerkingsverband tot het uitoefenen van het notarisambt of het beroep van kandidaat-notaris of de verhouding van werkgever tot werknemer.
4. Het lid, bedoeld in het eerste lid, onderdeel b, of een lid als bedoeld in het tweede lid, kan door het Hof van Justitie worden ontslagen:
 - a. wanneer hij bij onherroepelijk geworden rechterlijke uitspraak wegens een misdrijf is veroordeeld;
 - b. wanneer hij bij onherroepelijk geworden rechterlijke uitspraak onder curatele is gesteld, in staat van faillissement is verklaard, surséance van betaling heeft gekregen of wegens schulden is gegijzeld;
 - c. wegens wangedrag of onzedelijkheid of bij gebleken voortdurende achteloosheid in de uitoefening van zijn functie;
 - d. wegens overtreding van artikel 78, eerste lid.
5. Het lid, bedoeld in het eerste lid, onderdeel b, of een lid als bedoeld in het tweede lid, wordt door het Hof van Justitie ontslagen:
 - a. indien hij door ziekten of gebreken blijvend ongeschikt is zijn functie te vervullen;
 - b. bij ongeschiktheid voor zijn functie, anders dan door ziekten of gebreken;
 - c. indien hij geen notaris of kandidaat-notaris meer is.
6. Bij een ontslag op grond van het vierde of vijfde lid, onderdeel a of b, wordt het betrokken lid gehoord, althans daartoe behoorlijk opgeroepen.
7. Een substituut-griffier van het Gerecht of diens waarnemer is secretaris van de Kamer van Toezicht.
8. Het archief van de Kamer van Toezicht wordt bewaard ter griffie van het Hof van Justitie.

Artikel 56

1. Klachten tegen notarissen of kandidaat-notarissen worden schriftelijk ingediend bij de Voorzitter van de Kamer van Toezicht. Deze kan de klager en de notaris of kandidaat-notaris tegen wie een klacht is gericht, horen of door een ander lid doen horen.

2. De Voorzitter van de Kamer van Toezicht kan kennelijk niet-ontvankelijke en kennelijk ongegronde klachten alsmede klachten die naar zijn oordeel van onvoldoende gewicht zijn, bij met redenen omklede beschikking afwijzen. Hij brengt klachten die niet in der minne worden opgelost of niet door hem worden afgewezen, ter kennis van de Kamer van Toezicht. Hiervan wordt, evenals van de afwijzing van een klacht door de Voorzitter van de Kamer van Toezicht, bij aangetekende brief met bevestiging van ontvangst kennis gegeven aan de klager en aan de betrokken notaris of kandidaat-notaris. In geval van afwijzing van een klacht wordt in de brief de termijn waarbinnen en de wijze waarop verzet kan worden gedaan, vermeld.
3. Tegen de afwijzing van een klacht door de Voorzitter van de Kamer van Toezicht kan de klager binnen veertien dagen na de datum van ontvangst van de kennisgeving schriftelijk verzet doen bij de Kamer van Toezicht.
4. De Kamer van Toezicht doet geen uitspraak over het verzet dan na de klager te hebben gehoord, althans daartoe behoorlijk te hebben opgeroepen.
5. Indien de Kamer van Toezicht van oordeel is dat de klacht kennelijk niet-ontvankelijk, kennelijk ongegrond of van onvoldoende gewicht is, verklaart zij het verzet ongegrond en blijft de beslissing van de Voorzitter van de Kamer van Toezicht in stand. De beslissing van de Kamer van Toezicht wordt met redenen omkleed.
6. Indien de Kamer van Toezicht van oordeel is dat de klacht niet kennelijk niet-ontvankelijk, niet kennelijk ongegrond en niet van onvoldoende gewicht is, verklaart zij het verzet gegrond en vervalt de beslissing van de Voorzitter van de Kamer van Toezicht.
7. Van een beslissing van de Kamer van Toezicht als bedoeld in het vijfde of zesde lid, wordt schriftelijk kennis gegeven aan de klager en aan de betrokken notaris of kandidaat-notaris.
8. Tegen een beslissing van de Kamer van Toezicht als bedoeld in het vijfde of zesde lid, staat geen rechtsmiddel open. In de schriftelijke kennisgeving, bedoeld in het zevende lid, wordt zulks vermeld.

Artikel 56a

Een lid van de Kamer van Toezicht of een plaatsvervangend lid dat voor de behandeling van een zaak in de Kamer van Toezicht zitting heeft, kan zich verschonen en kan worden gewraakt, indien er ten aanzien van hem feiten of omstandigheden bestaan, waardoor in het algemeen de rechterlijke onpartijdigheid schade zou kunnen lijden. De bepalingen met betrekking tot verschoning en wraking, bedoeld in Titel IV van het Zevende Boek van het Wetboek van Strafvordering zijn van overeenkomstige toepassing, met dien verstande dat in plaats van de verdachte en het Openbaar Ministerie de notaris of kandidaat-notaris en de klager een voordracht tot wraking kunnen doen en dat de raadpleging door de Kamer van Toezicht in plaats van na de conclusies of het requisitoir van het Openbaar Ministerie geschiedt na de conclusies van de notaris of kandidaat-notaris of de klager.

Artikel 57

1. De notaris die zijn ambtsplichten verwaarloost, zich schuldig maakt aan enig handelen of nalaten in strijd met de zorg die hij behoort te betrachten ten opzichte van degene ten behoeve van wie hij optreedt, of aan enig handelen of nalaten dat een behoorlijk notaris niet betaamt, kan door de Kamer van Toezicht ambtshalve of naar aanleiding van een klacht in een met redenen omklede beslissing aan de navolgende maatregelen worden onderworpen:
 - a. waarschuwing;
 - b. berisping;
 - c. oplegging van een geldboete van ten hoogste tienduizend gulden;
 - d. schorsing in de uitoefening van zijn ambt voor ten hoogste één jaar;
 - e. voordracht tot ontzetting uit zijn ambt, gericht aan het Hof van Justitie.
 De maatregelen, genoemd in de onderdelen c en d, kunnen gecombineerd worden opgelegd.
2. De kandidaat-notaris die zich schuldig maakt aan enig handelen of nalaten in strijd met de zorg die hij behoort te betrachten ten opzichte van degene ten behoeve van wie hij optreedt, of aan enig handelen of nalaten dat een behoorlijk kandidaat-notaris niet betaamt, kan door de Kamer van Toezicht ambtshalve of naar aanleiding van een klacht in een met redenen omklede beslissing aan de navolgende maatregelen worden onderworpen:
 - a. waarschuwing;
 - b. berisping;
 - c. een intrekking van de stageverklaring voor een periode van ten hoogste twee jaar.
3. De Kamer van Toezicht kan bepalen dat een maatregel, genoemd in het eerste lid, onderdeel c of d, of het tweede lid, onderdeel c, slechts ten uitvoer zal worden gelegd, geheel of gedeeltelijk, indien de notaris onderscheidenlijk de kandidaat-notaris zich gedurende een bij het opleggen van de maatregel bepaalde proeftijd, die ten hoogste twee jaar kan duren, heeft schuldig gemaakt aan een handelen of nalaten als bedoeld in het eerste of tweede lid, of niet in

overeenstemming heeft gehandeld met bij het opleggen van de maatregel gestelde, gedurende die proeftijd geldende bijzondere voorwaarden. De bijzondere voorwaarden mogen de godsdienstige of staatkundige vrijheid niet beperken.

4. Bij het toepassen van een maatregel, genoemd in het eerste lid, onderdeel b, c of d, of in het tweede lid, onderdeel c, kan de Kamer van Toezicht besluiten tot op een door haar te bepalen wijze van openbaarmaking van de maatregel, al dan niet met de gronden waarop deze maatregel berust. De openbaarmaking vindt plaats nadat de beslissing in kracht van gewijsde is gegaan.

5. De Kamer van Toezicht is bevoegd een uitspraak te doen omtrent de laakbaarheid van het gedrag van de notaris of kandidaat-notaris jegens wie een klacht is ingediend, zonder een in het eerste of tweede lid genoemde maatregel toe te passen.

6. Schorsing in de uitoefening van de werkzaamheden als notaris of als kandidaat-notaris brengt mede verlies van de betrekkingen, waarbij de hoedanigheid van notaris of kandidaat-notaris vereiste is voor de verkiesbaarheid of benoembaarheid.

7. De geldboete komt ten bate van het Land en wordt ingevorderd door de Landsontvanger van het eilandgebied waar de betrokken notaris standplaats heeft, met overeenkomstige toepassing van artikel 3 en volgende van de Landsverordening van de 31ste december 1942 houdende regeling van de invordering van belastingen, bijdragen en vergoedingen, door middel van dwangafschriften alsmede van de rechtspleging inzake belastingen, bijdragen en vergoedingen (P.B. 1958, no. 164).

8. Notarissen en kandidaat-notarissen blijven in geval van ontslag of ontzetting uit het ambt aan de tuchtrechtspraak onderworpen ter zake van in het eerste of tweede lid bedoeld handelen of nalaten gedurende de tijd dat zij als notaris of kandidaat-notaris werkzaam waren.

Artikel 58

1. De Kamer van Toezicht neemt geen beslissing dan na de notaris of kandidaat-notaris en, indien een klacht is ingediend, de klager te hebben gehoord, althans daartoe behoorlijk te hebben opgeroepen.

2. De oproeping geschiedt ten minste veertien dagen vóór de dag tot het verhoor bepaald, bij aangetekende brief, met vermelding van hetgeen de notaris of kandidaat-notaris wordt verweten.

3. Het verhoor heeft plaats in Raadkamer.

4. De notaris of kandidaat-notaris en, indien een klacht is ingediend, de klager kunnen zich bij het verhoor doen bijstaan door een advocaat, notaris of kandidaat-notaris.

5. De Kamer van Toezicht beslist binnen drie weken.

6. Van de beslissing van de Kamer van Toezicht, die met redenen dient te zijn omkleed, wordt bij aangetekende brief met bevestiging van ontvangst, kennisgegeven aan de notaris of kandidaat-notaris en, indien naar aanleiding van een klacht is beslist, aan de klager.

Artikel 59

1. De Kamer van Toezicht is bevoegd de notaris, tegen wie ernstig vermoeden is gerezen, dat hij een van de in artikel 57 bedoelde handelingen of verzuimen heeft gepleegd, voor een termijn van ten hoogste zes maanden ongevraagd verlof te verlenen. Zij kan deze termijn éénmaal voor ten hoogste zes maanden of totdat op een door haar gedane voordracht tot ontzetting zal zijn beslist, verlengen. De Kamer van Toezicht kan deze termijnen te allen tijde verkorten. Voordat de Kamer van Toezicht de notaris ongevraagd verlof verleent, hoort zij hem dan wel roept zij hem daartoe behoorlijk op.

2. In dringende gevallen is de Voorzitter van de Kamer van Toezicht bevoegd verlof als bedoeld in het eerste lid, te geven voor ten hoogste veertien dagen.

3. De notaris is gedurende de tijd van het hem verleend ongevraagd verlof niet bevoegd zijn ambt uit te oefenen.

Artikel 60

1. De Kamer van Toezicht is bevoegd getuigen en deskundigen te horen. De getuigen en deskundigen zijn verplicht te verschijnen en getuigenis af te leggen. De oproeping geschiedt op de wijze, door de Voorzitter van de Kamer van Toezicht bepaald. Oproeping door middel van dagvaarding geschiedt bij deurwaardersexploit.

2. Bij een volgende dagvaarding van een niet verschenen getuige of deskundige kan de Kamer van Toezicht een bevel tot medebrenging voegen. Het Openbaar Ministerie verleent desverlangd zijn tussenkomst bij de tenuitvoerlegging.

3. De getuige moet, naar de wijze van zijn godsdienstige gezindheid, de eed afleggen of de belofte doen de waarheid en niets dan de waarheid te zullen zeggen. De deskundige moet, naar

de wijze van zijn godsdienstige gezindheid, de eed afleggen of de belofte doen zijn taak naar geweten te zullen vervullen.

4. Het verhoor van de getuigen en de deskundigen heeft plaats in tegenwoordigheid van de betrokken notaris of kandidaat-notaris en van de klager, althans nadat deze daartoe bij aangetekende brief zijn opgeroepen.

5. Ten aanzien van het verschoningsrecht van de getuigen en de deskundigen vindt de artikelen 247, 251 en 252.

6. Aan getuigen en deskundigen wordt op hun verzoek door de Voorzitter van de Kamer van Toezicht vergoeding toegekend op de voet van het tarief van gerechtskosten in strafzaken. Volgens hetzelfde tarief worden de kosten van de verrichtingen van de deurwaarders berekend.

Artikel 61

1. Binnen veertien dagen na de datum van ontvangst van de in artikel 58, zesde lid, bedoelde aangetekende brief kunnen de betrokken notaris of kandidaat-notaris en de klager bij verzoekschrift van de beslissing van de Kamer van Toezicht, behoudens voor zover deze een voordracht tot ontzetting uit het ambt inhoudt, in hoger beroep komen bij het Hof van Justitie. De griffier van het Hof geeft van het instellen van het beroep onverwijld kennis aan de Kamer van Toezicht, aan de notaris of kandidaat-notaris, indien het beroep door de klager is ingesteld, en aan de klager indien het beroep door de notaris of kandidaat-notaris is ingesteld.

2. Artikel 58, eerste tot en met vierde lid, en artikel 60 zijn van overeenkomstige toepassing.

3. Het Hof van Justitie behandelt de zaak opnieuw in volle omvang. Het Hof kan mede oordelen over feiten die de Kamer van Toezicht niet voor een maatregel vatbaar heeft geacht, en kan door de Kamer van Toezicht onbewezen geachte feiten onderzoeken.

4. Het Hof van Justitie kan:

a. het hoger beroep ongegrond verklaren;

b. met toepassing van artikel 57, eerste lid, onderdelen a tot en met d, tweede, derde en vierde lid, een maatregel opleggen;

c. verklaren dat er geen grond bestaat voor het opleggen van een maatregel;

d. een uitspraak doen als bedoeld in artikel 57, vijfde lid;

e. de notaris uit zijn ambt ontzetten.

5. Indien alleen de notaris of kandidaat-notaris hoger beroep heeft ingesteld, kan het Hof van Justitie slechts met eenparigheid van stemmen de opgelegde maatregel verzwaren.

6. Het Hof van Justitie geeft een met redenen omklede beslissing. De griffier geeft van de beslissing onverwijld kennis aan de notaris of kandidaat-notaris en de Kamer van Toezicht, alsmede aan de klager, indien de Kamer van Toezicht naar aanleiding van een klacht heeft beslist.

Artikel 62

1. Ontzetting van de notaris uit zijn ambt, na een voordracht daartoe overeenkomstig artikel 57, eerste lid, onderdeel e, geschiedt door het Hof van Justitie.

2. Artikel 57, vierde lid, artikel 58, eerste tot en met vierde lid, artikel 60 en artikel 61, derde en zesde lid, zijn van overeenkomstige toepassing.

3. Indien er geen grond bestaat voor ontzetting uit het ambt, kan het Hof van Justitie de notaris een maatregel als bedoeld in artikel 57, eerste lid, onderdelen a tot en met d, opleggen.

Artikel 57, derde tot en met vijfde lid, is van overeenkomstige toepassing.

Artikel 63

1. Bij het vonnis waarbij een notaris tot een gevangenisstraf wordt veroordeeld, kan, op requisitoir van het Openbaar Ministerie, zijn ontzetting uit het notarisambt worden uitgesproken.

2. De notaris die in staat van faillissement is verklaard, surséance van betaling heeft verkregen of wegens schulden is gegijzeld, is van rechtswege in de uitoefening van zijn ambt geschorst en kan op vordering van het Openbaar Ministerie na verhoor of behoorlijke oproeping door het Hof van Justitie uit zijn ambt worden ontzet.

Artikel 64

1. De notaris die door aanhoudende geestes- of lichaamsziekte ongeschikt is tot de uitoefening van zijn ambt, kan op voordracht van de Kamer van Toezicht door de Gouverneur worden ontslagen.

2. De Kamer van Toezicht doet deze voordracht niet dan nadat de betrokken notaris is gehoord of daartoe behoorlijk is opgeroepen.

Artikel 65

De Kamer van Toezicht is te allen tijde bevoegd de minuten van voor een notaris verleden akten, met uitzondering van de minuten van de uiterste willen die nog niet met de dood zijn bekrachtigd, en de registers en repertoria van een notaris te onderzoeken.

Artikel 65a

Iedere ambtenaar die bij de uitoefening van zijn taak het vermoeden krijgt dat deze landsverordening wordt overtreden, geeft daarvan terstond kennis aan de Kamer van Toezicht.

HOOFDSTUK VII

Het bewaren en overbrengen van minuten, registers en repertoria

Artikel 66

De notaris moet zijn minuten, registers en repertoria zorgvuldig in een regelmatige orde en op voegzame wijze bewaren.

Artikel 67

De notaris voor wie ingevolge artikel 17, eerste lid, onderdelen a tot en met d, een waarnemer is aangewezen, alsmede degenen die het archief of de praktijkboekhouding onder zich hebben, verlenen aan de waarnemer vrije toegang tot het archief van de notaris en verschaffen op verzoek van de waarnemer, gedaan in opdracht van belanghebbenden, de voor de uitoefening van diens werkzaamheden vereiste inlichtingen.

Artikel 68

1. De waarnemer neemt binnen twee weken na de dag waarop de waarneming ingaat, over de minuten, registers en repertoria en de daartoe behorende dossiers en verdere bescheiden, welke volgens het gebruik met het protocol behoren te worden over gedragen, van de notaris of van degene die deze onder zich heeft. Hij verricht voorts ten aanzien daarvan al datgene waartoe deze laatste bevoegd en verplicht was.
2. Het bepaalde in het eerste lid en in de artikelen 69 en 70 is niet van toepassing in geval de waarnemer op verzoek en voordracht van de notaris is aangewezen.

Artikel 69

1. Bij de overneming onderzoekt de waarnemer of alle minuten, registers en repertoria die ten kantore moeten zijn, aanwezig zijn.
2. Bij dat onderzoek moeten de leden van de Kamer van Toezicht desverlangd worden toegelaten.
3. De vervangen notaris of degene die de minuten, registers of repertoria onder zich heeft, wordt door de waarnemer ten minste drie dagen te voren bij aangetekende brief opgeroepen om bij het onderzoek tegenwoordig te zijn.
4. Blijkt dat een of meer van de minuten, registers of repertoria niet voorhanden zijn, dan maakt de waarnemer daarvan een verklaring in triplo op, die door alle tegenwoordig zijnde personen wordt ondertekend en door de waarnemer in het repertorium wordt geboekt.
5. Eén van de exemplaren wordt neergelegd in het archief van de Kamer van Toezicht, één ter hand gesteld aan de vervangen notaris of aan hem die zijn archief tijdens de overneming onder zich heeft, en één wordt door de waarnemer behouden.
6. Deze verklaring vermeldt wat de minuten aangaat, het jaar waarin zij zijn verleden en het volgnummer van het repertorium en wat de registers en repertoria aangaat, het tijdvak waarover zij lopen.
7. Blijkt bij de overneming, dat geen minuten, registers of repertoria ontbreken, dan wordt daarvan insgelijks een verklaring in triplo opgemaakt en daarmee op dezelfde wijze gehandeld.
8. In deze verklaring wordt in het geval omschreven in artikel 68 tevens vermeld de overneming door de waarnemer van de daar bedoelde dossiers en verdere bescheiden.

Artikel 70

1. Binnen acht dagen na het verstrijken van een waarneming draagt de waarnemer de door hem overgenomen minuten, registers of repertoria en de door hem verleden akten over aan de notaris wiens kantoor hij heeft waargenomen, diens opvolger, of aan degene die ingevolge artikel 72 met de bewaring daarvan is belast.
2. Op een overdracht als bedoeld in het eerste lid, is artikel 69 van overeenkomstige toepassing.

Artikel 71

1. Bij vervulling van een opengevallen standplaats draagt de waarnemer aan de nieuwbenoemde notaris binnen twee weken na diens eedsaflegging de door hem overgenomen minuten, registers en repertoria alsmede de in artikel 68 bedoelde door hem overgenomen dossiers en verdere bescheiden over. De waarnemer draagt tevens de door hem tijdens de waarneming verleden akten en vervaardigde dossiers en verdere bescheiden als bedoeld in artikel 68, over.
2. Indien de nieuwbenoemde notaris wordt benoemd met ingang van de datum waarop het aan de aftredend notaris verleende ontslag ingaat, geschiedt de overdracht aan de nieuwbenoemde notaris door de aftredend notaris binnen twee weken na bedoelde datum. De nieuwbenoemde notaris verricht ten aanzien van de door hem overgenomen minuten, registers en repertoria al datgene waartoe de afgetreden notaris bevoegd of verplicht zou zijn geweest.
3. De nieuwbenoemde notaris draagt binnen drie maanden na een overdracht als bedoeld in het eerste of tweede lid, de minuten, registers en repertoria die op de eerste januari van het jaar waarin de overdracht plaatsvindt, ouder zijn dan dertig jaar, over aan de bewaarder van de bewaarplaats, bedoeld in artikel 73, tweede lid.
4. Op een overdracht als bedoeld in dit artikel, is artikel 69 van overeenkomstige toepassing.
5. Na vervulling van de opengevallen standplaats verschaffen degenen die de praktijkboekhouding onder zich hebben, de bewaarder van het protocol op diens verzoek, gedaan in opdracht van belanghebbenden, de voor de uitoefening van diens werkzaamheden vereiste inlichtingen. Zij zijn van die gehoudenheid bevrijd voor zover zij de praktijkboekhouding aan de bewaarder van het protocol hebben afgegeven.

Artikel 72

1. Indien een opengevallen standplaats niet wordt vervuld en de waarneming aan een notaris is opgedragen, blijft deze met de bewaring van de minuten, registers en repertoria belast.
2. Indien de waarneming is opgedragen aan een waarnemer die niet tevens notaris is, wijst de President van het Hof van Justitie een notaris aan, die met de bewaring van de minuten, registers en repertoria wordt belast.
3. Binnen een week na de in het tweede lid bedoelde aanwijzing geeft de notaris van de aanwijzing kennis aan de waarnemer. Deze draagt binnen twee weken na de kennisgeving de door hem overgenomen minuten, registers en repertoria en de door hem verleden akten aan de aangewezen notaris over.
4. Op een overdracht als bedoeld in het derde lid, is artikel 69 van overeenkomstige toepassing.
5. Artikel 71, derde lid, is op de notaris, bedoeld in het eerste dan wel tweede lid, van overeenkomstige toepassing, met dien verstande dat de termijn van drie maanden begint te lopen vanaf de datum van aanwijzing.

Artikel 73

1. In elk van de eilandgebieden wordt in het gebouw waarin het Gerecht zitting houdt, of in een ander daartoe door de Minister aangewezen gebouw, een algemene bewaarplaats van minuten, registers en repertoria ingericht, die onder toezicht van de Kamer van Toezicht staat.
2. Door de Kamer van Toezicht wordt voor elke bewaarplaats een notaris aangewezen aan wie de bewaring van de zich aldaar bevindende stukken zal zijn opgedragen en die bevoegd en verplicht is om ten aanzien daarvan al datgene te verrichten, waartoe de notarissen ten aanzien van hun minuten, registers en repertoria bevoegd en verplicht zijn, zonder dat enig stuk buiten de bewaarplaats zal mogen worden gebracht, anders dan in de gevallen in artikel 47 vermeld.
3. Bij afwezigheid, schorsing, ontzetting, ontslag of overlijden van de aangewezen notaris vervangt zijn waarnemer hem tijdelijk onder gelijke gehoudenheid.
4. Deze vervanging duurt bij afwezigheid of schorsing gedurende de gehele tijd daarvan en in de overige gevallen totdat door de Kamer van Toezicht een ander als bewaarder wordt aangewezen.
5. De aanwijzing door de Kamer van Toezicht geschiedt voor de tijd van vijf achtereenvolgende jaren, maar kan op verzoek of met toestemming van de betrokken notaris telkens voor dezelfde termijn worden verlengd.

Artikel 74

1. De notaris mag na machtiging van de Kamer van Toezicht alle onder hem berustende minuten, registers en repertoria, die ouder zijn dan dertig jaar, aan de bewaarder van de algemene bewaarplaats, bedoeld in artikel 73, overdragen.
2. Op een overdracht als bedoeld in het eerste lid, is artikel 69 van overeenkomstige toepassing.

HOOFDSTUK VIII

Overige bepalingen

Artikel 75

De notaris wordt tot schadevergoeding veroordeeld jegens belanghebbenden, indien een door hem verleden akte uit hoofde van gebrek in de vorm nietig is, in rechte wordt vernietigd of geoordeeld wordt authenticiteit te missen, tenzij de notaris bewijst dat de fout hem niet is toe te rekenen, en verder in alle gevallen waarin een verplichting tot schadevergoeding bestaat.

Artikel 76

1. De notaris is verplicht een deugdelijke administratie te voeren en van zijn vermogenstoestand en van alles wat zijn werkkring betreft een zodanige boekhouding te voeren dat daaruit te allen tijde zijn rechten en verplichtingen kunnen worden vastgesteld. De Kamer van Toezicht kan nadere regels stellen omtrent de eisen waaraan de administratie en de boekhouding moeten voldoen.

2. Uiterlijk op 1 juli van ieder kalenderjaar moet de notaris een balans en een winst- en verliesrekening over het voorafgaande jaar door een registeraccountant laten opstellen. Hij is voorts verplicht uiterlijk op 1 augustus van elk kalenderjaar aan de Kamer van Toezicht een verklaring van een accountant over te leggen waaruit blijkt dat de notaris een deugdelijke administratie en boekhouding als in het eerste lid bedoeld, heeft gevoerd en dat zijn liquiditeitspositie van dien aard is dat hij met name zijn kortlopende verplichtingen jegens derden kan nakomen.

3. Hij is gehouden inzage van zijn administratie en boekhouding te geven aan de Kamer van Toezicht, aan de Procureur-Generaal en aan de door deze instanties aangewezen personen. De kosten van deze inzage komen ten laste van het Land. Indien het naar het oordeel van de Kamer van Toezicht aan de schuld van de notaris is te wijten dat de inzage plaatsvindt, komen de kosten daarvan ten laste van de notaris.

4. De notaris dient te beschikken over een door de Kamer van Toezicht goedgekeurde verzekering tegen risico's, voortvloeiende uit zijn beroepsaansprakelijkheid.

Artikel 77

1. Het is de notaris verboden, rechtstreeks of middellijk, handelingen te verrichten die redelijkerwijs ertoe kunnen leiden dat hij te eniger tijd niet zal kunnen voldoen aan zijn financiële verplichtingen.

2. In ieder geval is het de notaris verboden:

- a. leningen aan te gaan, behoudens voor zover deze redelijkerwijs nodig zijn voor de uitoefening van het ambt of voor persoonlijke doeleinden;
- b. leningen te verstrekken aan degene die partij is bij een akte of die rechtstreeks of middellijk betrokken is bij een rechtshandeling waarop de akte betrekking heeft;
- c. zich borg te stellen of anderszins in te staan voor schulden van anderen.

Artikel 78

1. Een ieder die is betrokken bij de uitvoering van deze landsverordening en daarbij de beschikking krijgt over gegevens waarvan hij het vertrouwelijke karakter kent of redelijkerwijs moet vermoeden en voor wie niet reeds uit hoofde van ambt, beroep of wettelijk voorschrift ter zake van die gegevens een geheimhoudingsplicht geldt, is verplicht tot geheimhouding van die gegevens, behoudens voor zover enig wettelijk voorschrift hem tot mededeling verplicht of uit zijn taak de noodzaak tot mededeling voortvloeit.

2. Hij die opzettelijk de hem in het eerste lid opgelegde geheimhouding schendt, wordt gestraft met een gevangenisstraf van ten hoogste zes maanden of een geldboete van ten hoogste NAf. 10.000,--.

3. Hij aan wiens schuld schending van die geheimhouding te wijten is, wordt gestraft met hechtenis van ten hoogste drie maanden of een geldboete van ten hoogste NAf. 5.000,--.

4. Hij die zonder daartoe gerechtigd te zijn de titel van notaris voert, wordt gestraft met een geldboete van ten hoogste NAf. 1.000,--.

5. Een strafbaar feit als bedoeld in het tweede of derde lid, wordt beschouwd als een misdrijf, een strafbaar feit als bedoeld in het vierde lid, als overtreding.

HOOFDSTUK IX

Wijzigingen van landsverordeningen

Artikel 78a

[wijzigt de Verkoopingsverordening 1908 (P.B. 1908, no. 51)]

Artikel 78b

[wijzigt de Verordening op het Testamentenregister]

Artikel 78c

[wijzigt artikel 60 van het Wetboek van Koophandel van de Nederlandse Antillen (P.B. 1935, no. 52)]

Artikel 78d

[wijzigt artikel 65 van de Zegelverordening 1908 (P.B. 1908, no. 52)]

HOOFDSTUK X

Overgangs- en slotbepalingen

Artikel 79

1. Voor de op het tijdstip van inwerkingtreding van deze landsverordening in functie zijnde notarissen geldt als standplaats het eilandgebied dat in hun benoemingsbesluit als standplaats is aangewezen.
2. In afwijking van artikel 4, eerste lid, zijn de notarissen met als standplaats het eilandgebied Sint Maarten bevoegd hun ambt tevens in de eilandgebieden Saba en Sint Eustatius uit te oefenen, zolang nog niet een notaris is benoemd in wiens benoemingsbesluit deze eilandgebieden als standplaats zijn aangewezen.
3. Notarissen die vóór het tijdstip van inwerkingtreding van deze landsverordening het ambt uitoefenden in een samenwerkingsverband met een of meer notarissen als bedoeld in artikel 5, eerste lid, worden aangemerkt als notarissen aan wie voor de ambtsuitoefening in dat samenwerkingsverband de in dat lid vereiste ontheffing is verleend, met dien verstande dat de Kamer van Toezicht hieraan alsnog voorschriften en beperkingen kan verbinden.
4. In afwijking van artikel 5, eerste lid, handelt de notaris die vóór het tijdstip van inwerkingtreding van deze landsverordening het ambt uitoefende in een samenwerkingsverband met een of meer andere vrije beroepsbeoefenaren als bedoeld in dat lid, niet in strijd met het in dat lid vervatte verbod:
 - a. indien hij binnen drie maanden na het tijdstip van inwerkingtreding van deze landsverordening de Kamer van Toezicht om ontheffing van dat verbod heeft verzocht, en
 - b. zolang door de Kamer van Toezicht niet over het in onderdeel a bedoelde verzoek is beslist.
5. In afwijking van artikel 7, eerste lid, doen op het tijdstip van inwerkingtreding van deze landsverordening in functie zijnde notarissen binnen drie maanden na het tijdstip van inwerkingtreding van deze landsverordening de in genoemde bepaling bedoelde opgave.
6. In afwijking van artikel 15, derde lid, wordt ten aanzien van personen die al vóór het tijdstip van inwerkingtreding van deze landsverordening als kandidaat-notaris werkzaam waren, als aanvang van de in dat lid bedoelde werktijd gerekend de dag van hun indiensttreding als kandidaat-notaris.
7. Voor de toepassing van artikel 21, eerste lid, wordt een eed of belofte als bedoeld in artikel 13a van het Reglement op het Notarisambt in de Nederlandse Antillen, afgelegd onderscheidenlijk gedaan vóór het tijdstip van inwerkingtreding van deze landsverordening, gelijkgesteld met de in artikel 20, tweede lid, bedoelde eed of belofte.
8. In afwijking van artikel 76, vierde lid, legt de notaris binnen een maand na het tijdstip van inwerkingtreding van deze landsverordening alle relevante informatie betreffende zijn verzekering tegen risico's, voortvloeiende uit zijn beroepsaansprakelijkheid voor aan de Kamer van Toezicht en is hij, indien de Kamer van Toezicht bedoelde verzekering niet goedkeurt, gehouden binnen drie maanden na die beslissing van de Kamer van Toezicht te beschikken over een verzekering tegen risico's, voortvloeiende uit zijn beroepsaansprakelijkheid, die wel door de Kamer van Toezicht is goedgekeurd.
9. Op de behandeling van zaken die aanhangig zijn gemaakt ingevolge het Reglement op het Notarisambt in de Nederlandse Antillen vóór het tijdstip van inwerkingtreding van deze landsverordening, blijft dat reglement van toepassing.

Artikel 80

1. Het Reglement op het Notarisambt in de Nederlandse Antillen wordt ingetrokken.
2. Deze landsverordening treedt in werking met ingang van de eerste dag van de tweede kalendermaand na de datum van uitgifte van het Publicatieblad waarin zij wordt geplaatst.
3. Deze landsverordening kan worden aangehaald als: Landsverordening op het Notarisambt.

LANDSVERORDENING van de 6de mei 1958 houdende bepalingen tot het heffen van een speelvergunningrecht bij hazardspelen, als bedoeld in artikel 1 van de Landsverordening hazardspelen 1948 (P.B. 1948, no. 138)

Artikel 1

Onder naam speelvergunningrecht wordt bij hazardspelen, als bedoeld in de Landsverordening Hazardspelen 1948, ten behoeve van 's eilandskas een recht geheven.

Artikel 2

Het speelvergunningrecht is aan het desbetreffende eilandgebied verschuldigd alwaar de vergunning is verleend, door degene aan wie een vergunning is verleend krachtens het bepaalde in artikel 1 van de Landsverordening Hazardspelen 1948, verder genoemd de "vergunninghouder".

Artikel 3

Het speelvergunningrecht wordt per boekjaar geheven van het uit de vergunning voortvloeiende bruto-bedrag der ontvangsten volgens een bij eilandsbesluit houdende algemene maatregelen vast te stellen tarief.

2. Indien krachtens dezelfde vergunning meerdere gelegenheden voor hazardspelen worden geëxploiteerd, wordt het speelvergunningrecht geheven als ware voor elk van deze gelegenheden afzonderlijk een vergunning verleend.

3. Onder het bruto-bedrag der ontvangsten worden mede begrepen de niet geïncasseerde speelschulden.

Artikel 4

1. De vergunninghouder is verplicht een boekhouding en administratie in te richten en te voeren waaruit het bruto-bedrag der ontvangsten onweerlegbaar blijkt.

2. Indien krachtens dezelfde vergunning meerdere gelegenheden voor hazardspelen worden geëxploiteerd, is de vergunninghouder verplicht voor elk van die gelegenheden een afzonderlijke boekhouding en administratie in te richten en te voeren waaruit het bruto-bedrag der ontvangsten van de desbetreffende gelegenheid onweerlegbaar blijkt.

Artikel 5

Bij eilandsbesluit, houdende algemene maatregelen worden voorschriften vastgesteld betreffende de invordering en betaling van het te heffen speelvergunningrecht.

Artikel 6

1. Overtreding van enige bepaling van deze landsverordening of van op grond hiervan uitgevaardigde landsbesluiten, houdende algemene maatregelen, wordt beschouwd als overtreding en gestraft met hechtenis van ten hoogste een jaar of geldboete van ten hoogste tienduizend gulden.

2. Indien het strafbaar feit gepleegd wordt door een rechtspersoon, wordt de strafvervolging ingesteld en de straf uitgesproken tegen de in de Nederlandse Antillen gevestigde leden van het bestuur of bij ontstentenis van die leden, tegen de vertegenwoordiger van de rechtspersoon in de Nederlandse Antillen.

3. Het bepaalde bij het vorige lid vindt overeenkomstige toepassing ten aanzien van rechtspersonen, optredende als bestuurder of vertegenwoordiger van een andere rechtspersoon.

4. Geen straf wordt uitgesproken tegen het lid van het bestuur of tegen de vertegenwoordiger, van wie blijkt, dat het feit buiten zijn toedoen is gepleegd.

Artikel 7

Met het opsporen van de bij of krachtens deze landsverordening strafbaar gestelde feiten zijn mede belast de ambtenaren der Belastingdienst.

Artikel 8

1 Volgens door het bestuurscollege vast te stellen voorschriften kan teruggaaf worden verleend van speelvergunningrecht de welk te veel of van onrechte betaald is.

2. Voor het speelvergunningrecht, verschuldigd door een rechtspersoon, zijn de bestuurders of, na ontbinding, de vereffenaars, alsmede de vertegenwoordigers of gemachtigden in de

Nederlandse Antillen hoofdelijk mede aansprakelijk. Onder vorenbedoelde bestuurders, vereffenaars, vertegenwoordigers en gemachtigden zijn begrepen allen, die bij of na het ontstaan van de schuld als zodanig optraden, ook indien zij afgetreden zijn, rekening hebben gedaan of décharge hebben gekregen.

3. De aansprakelijk van een in het vorige lid bedoelde persoon houdt op, wanneer hij, tot betaling aangesproken, aantoont dat de niet voldoening der schuld niet aan hem te wijten is.

Artikel 9

Deze Landsverordening, welke kan worden aangehaald als "Landsverordening Speelvergunningrecht Hazardspelen 1957", treedt in werking met ingang van de dag na die harer afkondiging en werkt terug tot en met 22 februari 1958.

2. Bij de inwerkingtreding van deze landsverordening vervalt de Landsverordening speelvergunningrecht hazardspelen (P.B. 1949, no. 83).

LANDSVERORDENING van de 17de december 1997 houdende regels inzake weerkorpsen (Landsverordening op de weerkorpsen 1997)

Artikel 1

In deze Landsverordening en de daarop berustende bepalingen wordt verstaan onder:

- a. minister: de Minister van Algemene Zaken;
- b. regionaal bevelhebber: de door de Minister van Defensie van het Koninkrijk aangewezen commandant van de Zeemacht in het Carabisch gebied;
- c. weerkorps: iedere organisatie van particulieren, welke gericht is op of voorbereidt tot het in onderling verband verrichten van of deelnemen aan handelingen in bijstand of hulpverlening aan de minister of de regionaal bevelhebber dan wel aan door hen aan te wijzen functionarissen;
- d. militaire bijstand: de terbeschikkingstelling door de Gouverneur van de krijgsmacht in de Nederlandse Antillen aan de regering van de Nederlandse Antillen.

Artikel 2

1. Het is verboden weerkorpsen tot stand te brengen, daarvan deel uit te maken of deze te steunen.
2. Het verbod, bedoeld in het eerste lid, geldt niet voor organisaties die zijn toegelaten bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen.
3. Alvorens wordt overgegaan tot toelating van een weerkorps wordt de Minister van Justitie om advies gevraagd.
4. Elk openbaar vertoon van weerkorpsen is verboden, tenzij met uitdrukkelijke toestemming van de minister.

Artikel 3

1. De doelstelling, organisatie en de inrichting van een weerkorps worden bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen, goedgekeurd. Zulks geschiedt bij de toelating van het weerkorps.
2. In het in het eerste lid bedoelde landsbesluit, houdende algemene maatregelen, worden nadere voorwaarden gesteld waaraan een weerkorps moet voldoen. Deze hebben in ieder geval betrekking op:
 - a. de inzet van een weerkorps;
 - b. de verantwoording van de financiële middelen;
 - c. de goedkeuring van de interne reglementen.
3. Weerkorpsen zijn verplicht te allen tijde mee te werken aan controles uitgeoefend door of namens de minister.

Artikel 4

1. De minister kan weerkorpsen ter beschikking stellen van het plaatselijk hoofd van politie in bijstand aan het Korps Politie Nederlandse Antillen ter handhaving van de openbare orde en rust.
2. De minister kan weerkorpsen ter beschikking stellen van bevoegde autoriteiten in het kader van hulpverlening bij rampen.
3. Indien in de gevallen, bedoeld in het eerste en tweede lid, tevens militaire bijstand wordt verleend, overleggen zo mogelijk de minister, de regionaal bevelhebber en het plaatselijk hoofd van politie omtrent de terbeschikkingstelling.
4. In buitengewone omstandigheden stelt de minister weerkorpsen ter beschikking van de regionaal bevelhebber.
5. Aan de in het eerste, tweede en derde lid bedoelde terbeschikkingstelling kunnen door de minister voorwaarden worden verbonden.
6. Bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen, wordt een instructie voor het optreden in bijstand of steunverlening als bedoeld in het eerste, tweede en derde lid, vastgesteld.

Artikel 5

1. Met inachtneming van artikel 3, tweede lid, onderdeel b, kan de minister aan weerkorpsen een bijdrage ten laste van de begroting van het Land toekennen ten behoeve van de voorbereiding op hun taak alsmede ten behoeve van de instandhouding van het materieel.

2. Indien weerkorpsen overeenkomstig de bepalingen van artikel 4 worden ingezet, ontvangen de leden die worden ingezet hiervoor een door de minister vast te stellen vergoeding.

Artikel 6

De kosten verbonden aan operationele inzet, daaronder begrepen de vergoeding, bedoeld in artikel 5, tweede lid, alsmede eventuele kosten voor transport en verblijf, komen voor rekening van het orgaan dat om de inzet heeft verzocht.

Artikel 7

1. Op het lid van een weerkorps dat lijdt aan in en door de dienst ontstane ziekten of gebreken is de Regeling vergoeding behandelings- en verplegingskosten overheidsdienaren (P.B. 1986, no. 165) van overeenkomstige toepassing.

2. Voor de toepassing van de in het eerste lid genoemde landsverordening geldt het lid van een weerkorps als een overheidsdienaar als bedoeld in artikel 8, eerste lid, van die landsverordening.

Artikel 8

1. Degene die handelt in strijd met het verbod, bedoeld in artikel 2, eerste en vierde lid, wordt gestraft met hechtenis van ten hoogste twee jaar of een geldboete van ten hoogste zestig duizend gulden.

2. Overtreding van de in artikel 2, eerste en vierde lid, gestelde verboden wordt beschouwd als een misdrijf.

Artikel 9

De regionaal bevelhebber kan de Gouverneur, de minister, het plaatselijk hoofd van politie, alsmede leidinggevend en van weerkorpsen desgevraagd of eigener beweging van advies dienen omtrent alle aangelegenheden, de weerkorpsen betreffende.

Artikel 10

De Landsverordening Weerkorpsen (P.B. 1965, nr. 22) wordt ingetrokken.

Artikel 11

Deze landsverordening treedt in werking met ingang van een bij landsbesluit te bepalen tijdstip.

Artikel 12

Deze landsverordening kan worden aangehaald als: Landsverordening op de weerkorpsen 1997.

VERORDENING van de 13de juli 1887, regelende de onteigening ten algemeenen nutte

(geconsolideerde versie, geldend vanaf 15-3-2001)

Algemene bepalingen

Artikel 1

Onteigening te algemeenen nutte kan in het publiek belang van de Nederlandse Antillen, van een of meer eilandgebieden en van een of meer plaatselijke gemeenschappen plaats hebben.

Artikel 2

In het publiek belang als in artikel 1 omschreven kan ook ten name van bijzondere personen of verenigingen, aan wie de uitvoering van het werk, dat onteigening vordert, is toegestaan, worden onteigend.

Artikel 3

1. Als eigenaar van een onroerende zaak, en als rechthebbende op een recht als in artikel 4, eerste lid, omschreven, worden zij beschouwd, die als zodanig in de openbare registers, bedoeld in artikel 16 van Boek 3 van het Burgerlijk Wetboek staan vermeld.
2. Desniettemin kan een ieder die beweert eigenaar te zijn, of rechthebbende op een recht als in artikel 4, eerste lid, omschreven, en niet is opgeroepen, aan de rechter verzoeken in het geding van onteigening te mogen tussenkomen, zolang de eindconclusies door partijen niet genomen zijn. Hetzelfde recht hebben derde belanghebbenden, waaronder zijn te verstaan beperkt gerechtigden, huurders, onderhuurders, bezitters, eigenaren in geval van mandeligheid volgens artikel 60, tweede lid, van Boek 5 van het Burgerlijk Wetboek, schuldeisers als bedoeld in artikel 252 van Boek 6 van het Burgerlijk Wetboek, en zij die op het te onteigenen goed of op een recht waaraan dat is onderworpen, beslag hebben gelegd. Deze laatsten kunnen in hun verzoek alleen worden ontvangen, indien zij daarbij een notaris of deurwaarder aanwijzen aan wie kan worden betaald.
3. Bij tegenspraak der hoedanigheid van eigenaar, rechthebbende of derde belanghebbende, wordt de onteigening met de overigen voortgezet, en zal hij, die beweert gerechtigde te zijn, zijn recht alleen op de schadevergoeding kunnen uitoefenen, die in dat geval wordt geconsigneerd.

Artikel 4

1. Wanneer op een onroerende zaak, die toebehoort aan de onteigende partij, een recht van opstal, erfpacht, vruchtgebruik, gebruik of bewoning rust, kan dat recht afzonderlijk worden onteigend.
2. Overigens kan door toepassing van deze landsverordening een zaak slechts worden bevrijd van de met betrekking tot de zaak bestaande lasten en rechten door onteigening van die zaak.
3. Een aandeel in een zaak of een recht kan niet afzonderlijk worden onteigend.

Artikel 5

De bepalingen van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering zijn op het geding tot onteigening toepasselijk, voor zoveel daarvan bij deze landsverordening niet is afgeweken.

Artikel 5a

Waar in deze landsverordening een kadastrale aanduiding is voorgeschreven, wordt, indien deze onmogelijk is, een nauwkeurige beschrijving gegeven van de ligging, vorm en omvang van de zaak; voor de aanduiding van een gedeelte van een zodanig perceel is een meetbrief vereist.

TITEL I

Over onteigening in gewone gevallen

HOOFDSTUK I

Over hetgeen aan de verklaring van het algemeen nut vooraf behoort te gaan

Artikel 6

Geen verklaring van algemeen nut wordt voorgesteld, dan nadat de belanghebbenden in staat zijn gesteld, hun bezwaren daartegen te doen horen.

Artikel 7

Te dien einde doet, nadat enig werk van algemeen nut is ontworpen, de Gouverneur aan het bestuurscollege van het eilandgebied, waarbinnen ten behoeve van dat werk onroerende zaken of daarop rustende rechten zullen te onteigenen zijn, een plan van het werk met de nodige kaarten toekomen.

Artikel 8

1. Gedurende eenentwintig dagen worden die plannen en kaarten ten kantore van de gezaghebber en, indien de onteigening op een der eilanden Saba of Sint Eustatius plaats vindt, bovendien ten kantore van de administrateur ter inzage van een ieder nedergelegd.
2. Van die nederlegging wordt door de Gouverneur in het blad waarin van Landswege de officiële berichten worden geplaatst en door de gezaghebber of administrateur in een of meer ter plaatse verspreid wordende nieuwsbladen of op de voor publikatie van officiële mededelingen gebruikelijke wijze kennis gegeven. Zij wordt daarenboven door de gezaghebber op de wijze, bij de eilandsverordening krachtens artikel 83 van de Eilandenregeling Nederlandse Antillen geregeld, bekend gemaakt.
3. De kosten komen ten laste van hen, te wier name het werk wordt ontworpen.

Artikel 9

Gedurende de in het vorige artikel bedoelde termijn, alsmede gedurende veertien dagen na verloop daarvan, kunnen bezwaren tegen de voorgenomen onteigening en het plan van het werk schriftelijk worden opgegeven aan de gezaghebber of administrateur, welke laatste deze binnen veertien dagen doorzendt aan de gezaghebber. De gezaghebber brengt die bezwaren ten spoedigste ter kennis van de Gouverneur en voegt er zijn advies over de ingebrachte bezwaren bij.

Artikel 10

1. Wanneer tot het maken van het plan werkzaamheden op of in iemands grond nodig geacht worden, moet de gebruiker van die grond ze gedogen, mits hem dit tweemaal vierentwintig uren te voren door de gezaghebber of administrateur schriftelijk zij aangezegd.
2. De schade daardoor veroorzaakt, wordt door de rechter in eerste aanleg begroot en door 's Lands kas vergoed. Het Land verhaalt die kosten op hen, te wier name het werk wordt ontworpen.

HOOFDSTUK II

Over de eindaanwijzing der te onteigenen goederen

Artikel 11

1. Het voorstel der landsverordening tot verklaring van het algemeen nut wijst de aard en de strekking, zomede de hoofdpunten ter bepaling der algemene richting van het werk aan, en bij kanalen en wegen, zoveel mogelijk, de plaatsen, door welke zij zullen lopen. De termijn, waarbinnen de vordering tot onteigening moet worden ingesteld, wordt daarbij bepaald.
2. Nadat die verklaring landsverordening is geworden, benoemt de Gouverneur een commissie, bestaande uit drie leden die, bijgestaan door een door de Gouverneur te benoemen deskundige en de gezaghebber of administrateur van het betrokken eilandgebied of eiland, bijeenkomen, teneinde de bezwaren der belanghebbenden tegen het plan, volgens hetwelk de onteigening zal geschieden, aan te horen.
3. Die commissie moet haar werkzaamheden, met inbegrip van de inzending van het proces-verbaal in artikel 14 vermeld, binnen zes weken, van de dag harer benoeming af, volbracht hebben.

Artikel 12

Uiterlijk veertien dagen voordat de commissie bijeenkomt worden tijd en plaats, waarop zulks zal geschieden door de Gouverneur in het blad, waarin van Landswege de officiële berichten worden geplaatst en door de gezaghebber of administrateur in een of meer ter plaatse verspreid wordende nieuwsbladen of op de voor publikatie van officiële mededelingen gebruikelijke wijze bekend gemaakt. Een en ander wordt door de gezaghebber tevens op de wijze, bij de eilandsverordening krachtens artikel 83 van de Eilandenregeling Nederlandse Antillen geregeld,

bekend gemaakt. De kosten komen ten laste van hen, te wier name het werk wordt uitgevoerd. De belanghebbenden worden daarbij tevens opgeroepen.

Artikel 13

1. Zo spoedig mogelijk, doch ten minste veertien dagen voor de hoorzitting worden ter inzage van een ieder nedergelegd:
 - a. een uitgewerkt plan met uitvoerige kaarten van het werk en met grondtekeningen, waarop de te onteigenen onroerende zaken en de onroerende zaken waarop te onteigenen rechten rusten, met vermelding van hun kadastrale aanduiding zijn aangewezen;
 - b. een lijst van de te onteigenen onroerende zaken aangeduid met hun kadastrale aanduiding met vermelding van:
 - 1°. de grootte volgens de kadastrale registratie van elk der desbetreffende percelen en, indien een te onteigenen onroerende zaak een gedeelte van een perceel uitmaakt, bovendien de grootte van dat gedeelte;
 - 2°. de namen van de eigenaars van elk dier zaken, volgens de kadastrale registratie;
 - c. bij afzonderlijke onteigening als bedoeld in artikel 4, eerste lid, een lijst van de te onteigenen rechten met vermelding van de kadastrale aanduiding van de zaken waarop zij rusten, en de namen van de rechthebbenden op die rechten volgens de kadastrale registratie.
2. Deze tervisielegging wordt bekend gemaakt en de kosten worden ten laste gelegd op de wijze als in het vorige artikel vermeld.
3. De stukken blijven ter inzage van een ieder liggen, totdat de commissie haar werkzaamheden op het eiland heeft volbracht.

Artikel 14

1. Van de mondeling bij haar ingekomen klachten maakt de commissie proces-verbaal, door de klagers te ondertekenen, op en zendt dit met de haar schriftelijk medegedeelde bezwaren, benevens haar mening daaromtrent, aan de Gouverneur.
2. Van dat proces-verbaal en dat advies moet een afschrift ten kantore van de gezaghebber of administrateur, voor ieder, die dit verlangt, ter lezing liggen. Ieder kan er te zijnen koste een afschrift van nemen.

Artikel 15

1. Binnen zes maanden nadat de commissie haar arbeid heeft volbracht worden de te onteigenen onroerende zaken en rechten door de Gouverneur aangewezen door aanhaling van de in het eerste lid van artikel 13 bedoelde grondtekeningen en vermelding van de in dat artikellid genoemde gegevens.
2. Wanneer het landsbesluit niet binnen die tijd genomen is, vervalt de landsverordening, waarbij het algemeen nut verklaard is. Geen nieuwe landsverordening mag daaromtrent voorgesteld worden, dan nadat opnieuw de formaliteiten bij artikel 6 en volgende voorgeschreven, hebben plaatsgehad.
3. Moeten nog andere onroerende zaken of rechten dan die, welke krachtens het eerste lid van dit artikel ter onteigening zijn aangewezen, onteigend worden, dan moeten de bepalingen van de vier voorgaande artikelen wederom worden toegepast en is het bepaalde in het eerste en tweede lid van dit artikel van toepassing.

Artikel 16

1. Het landsbesluit wordt in het blad, waarin van Landswege de officiële berichten worden geplaatst of op de voor publikatie van officiële mededelingen gebruikelijke wijze openbaar gemaakt en in afschrift of afdruk gedurende ten minste eenentwintig dagen ter inzage van een ieder nedergelegd ten kantore van de gezaghebber van het eilandgebied, waarbinnen de in artikel 10 bedoelde commissie haar zitting heeft gehouden en, indien zulks heeft plaats gevonden op een der eilanden Saba of Sint Eustatius, bovendien ten kantore van de administrateur.
2. Door de gezaghebber of administrateur wordt die nederlegging, met vermelding van datum en nummer van het landsbesluit en van de wijze waarop het ingevolge het vorige lid is openbaar gemaakt, alsmede van de aard en de strekking van het werk, op de wijze, bij de eilandsverordening krachtens artikel 83 van de Eilandenregeling Nederlandse Antillen geregeld, vooraf bekend gemaakt en in een of meer ter plaatse verspreid wordende nieuwsbladen of op de voor publikatie van officiële mededelingen gebruikelijke wijze aangekondigd.
3. Een en ander geschiedt op kosten van hen, te wier name het werk wordt uitgevoerd.

HOOFDSTUK III

Van het geding tot onteigening

Artikel 17

De onteigenende partij tracht hetgeen onteigend moet worden bij minnelijke overeenkomst te verkrijgen.

Artikel 18

1. Is hetgeen onteigend moet worden niet bij minnelijke overeenkomst verkregen, dan doet de onteigenende partij de in het landsbesluit aangewezen eigenaar voor de rechter in eerste aanleg, binnen wiens rechtsgebied de te onteigenen onroerende zaak is gelegen, op een aan deze ingediend verzoekschrift oproepen, teneinde de onteigening te horen uitspreken en het bedrag der schadeloosstelling te horen bepalen. Betreft de onteigening een recht, dan wordt zij ingesteld tegen de in het landsbesluit aangewezen rechthebbende; van deze vordering wordt kennisgenomen door de rechter in eerste aanleg binnen wiens rechtsgebied de onroerende zaak is gelegen waarop het recht rust.
2. Bij onteigening van een onroerende zaak waarop blijkt de openbare registers, bedoeld in titel 1, afdeling 2, van Boek 3 van het Burgerlijk Wetboek, een eeuwigdurende erfpacht rust, wordt ook de erfpachter opgeroepen.
3. De vordering tot onteigening moet op straffe van verval worden ingesteld binnen de termijn, bepaald bij de in artikel 11 bedoelde landsverordening.
4. Het verzoekschrift wordt betekend aan degenen die als houder van op het te onteigenen goed rustende hypotheek in de openbare registers bedoeld in titel 1, afdeling 2, van Boek 3 van het Burgerlijke Wetboek zijn ingeschreven en aan de in die registers ingeschreven beslagleggers op het te onteigenen goed.

Artikel 19

1. In het geding tot onteigening treden, wanneer de uitvoering van het werk aan bijzondere personen of verenigingen is toegestaan, deze als eisende partij op.
2. Het geding tot onteigening in het belang van de volkshuisvesting of tot onteigening voor aanleg en verbetering van wegen, bruggen, havenwerken en terreinen en werken voor de luchtvaart wordt op naam van de gezaghebber van het betreffende eilandgebied gevoerd.
3. In de overige gevallen wordt het geding op naam van de procureur-generaal gevoerd.

Artikel 20

1. Wanneer de verweerder buiten de Nederlandse Antillen woont, of zijn woonplaats onbekend is, wordt het geding gevoerd tegen de gevolmachtigde of bewindvoerder, indien een zodanige binnen de Nederlandse Antillen bekend is, en, zo ook deze onbekend is, tegen een derde binnen het ressort van de rechter wonende en door deze, op verzoek en ten koste der onteigenende partij te dien einde te benoemen. De alzo benoemde kan, bij het ophouden zijner betrekking, het loon van de bewindvoerder eens afwezig en daarenboven de gemaakte onkosten in rekening brengen.
2. Het geding wordt eveneens gevoerd tegen een derde binnen het ressort van de rechter wonende en door deze, op verzoek en ten koste van de onteigenende partij, te dien einde te benoemen, wanneer de gegevens, bedoeld in artikel 3, lid 1, niet in de openbare registers van de hypotheekbewaarder voorkomen.
3. Desniettemin is de verweerder gerechtigd ten dage, in artikel 22 genoemd, op de oproeping, aan de gevolmachtigde, bewindvoerder of door de rechter benoemde gedaan, te verschijnen, in welk geval de oproeping als aan hem geschied wordt beschouwd en het geding tegen hem wordt gevoerd.

Artikel 21

Het inleidend verzoekschrift moet, op straffe van nietigheid, de som, welke als schadeloosstelling aangeboden wordt, vermelden.

Artikel 22

Ten minste drie dagen vóór de verschijning, legt de onteigenende partij, tot staving van haar eis, ter griffie van het betrokken gerecht over:

- 1°. een exemplaar van het blad, waarin van Landswege de officiële berichten worden geplaatst en waarin is openbaar gemaakt het landsbesluit waarbij de te onteigenen onroerende zaken en rechten worden aangewezen;
- 2°. een door de gezaghebber afgegeven bewijs, dat de commissie tot het aanhoren van de bezwaren der belanghebbenden zitting gehouden heeft op het eiland, waarop de te onteigenen onroerende zaak of de onroerende zaak waarop het te onteigen recht rust gelegen is, alsmede

het blad, waarin van Landswege de officiële berichten worden geplaatst, waarin die zitting tenminste veertien dagen tevoren is bekendgemaakt, en een verklaring van de gezaghebber of administrateur over de wijze waarop die zitting tenminste veertien dagen te voren is bekend gemaakt;

3°. een door de gezaghebber afgegeven bewijs, dat de uitgewerkte plannen met de daarbij behorende kaarten en grondtekeningen, overeenkomstig artikel 13, ten kantore van de gezaghebber en, indien de onteigening op een der eilanden Saba of Sint Eustatius plaats vindt, bovendien ten kantore van de administrateur, gelegen hebben.

Artikel 23

1. De zaken, aangaande onteigening te algemenen nutte, worden door de rechter vóór elke andere behandeld.
2. Ten dage dienende doet de aanlegger tevens het verzoek tot benoeming van één of meer deskundigen ter opneming der schade, door de onteigening aan de verweerders en derde belanghebbenden te veroorzaken.
3. Op dezelfde dag, of uiterlijk acht dagen daarna, geven de verweerders de gronden hunner tegenspraak op.
4. Partijen kunnen in dezelfde terechtzitting het door haar aangevoerde bij pleidooi breder ontwikkelen.
5. Alle gronden van verdediging, zo excepties, als die, welke de hoofdzaak aangaan, worden, op verbeurte van het recht om de overige in te brengen, tegelijkertijd voorgesteld.
6. Oproeping tot vrijwaring wordt niet toegelaten.
7. Indien van twee of meer gedaagden de een verschijnt, de ander niet, wordt met de verschijnende onmiddellijk voortgeprocedeerd; en de uitspraak geschiedt tussen al de partijen bij een en hetzelfde vonnis, hetwelk als een vonnis op tegenspraak gewezen wordt beschouwd, en waartegen geen verzet toegelaten wordt.
8. Uiterlijk acht dagen na de terechtzitting doet de rechter uitspraak.

Artikel 24

De rechter kan aan de onteigenende partij haar eis niet toewijzen;

1°. wanneer de landsverordening ontbreekt, waarbij het algemeen nut van het werk verklaard is;

2°. wanneer niet wordt overgelegd een exemplaar van het blad, waarin van Landswege de officiële berichten worden geplaatst en waarin is openbaar gemaakt het landsbesluit, waarbij de aanwijzing der onteigening der in het inleidend verzoekschrift vermelde onroerende zaken of rechten is geschied;

3°. wanneer mocht blijken, dat de in artikel 11 bedoelde commissie geen zitting heeft gehouden op het eiland, waarop is de te onteigenen onroerende zaak of de onroerende zaak waarop het te onteigenen recht rust gelegen, ofwel dat de zitting niet vooraf op de in artikel 12 vermelde wijze bekend is gemaakt;

4°. wanneer de uitgewerkte plannen met de daarbij behorende kaarten en grondtekeningen niet overeenkomstig artikel 13 op een der daarbij aangeduide plaatsen ter inzage gelegen hebben.

Artikel 25

1. Buiten de gevallen, waarin de oproeping nietig verklaard of de eis om enige andere reden ontzegd is, benoemt de rechter in eerste aanleg een of meer deskundigen in oneven getale.
2. De rechter in eerste aanleg is als rechter-commissaris, vergezeld van de griffier, bij het onderzoek der deskundigen tegenwoordig.

Artikel 26

1. Het vonnis van de rechter wordt door de onteigenende partij aan de wederpartij betekend ten minste acht dagen vóór die waarop het onderzoek is bepaald, met oproeping, om daarbij tegenwoordig te zijn. Bij afwezigheid der tegenpartij gaat het onderzoek door.

2. Binnen acht dagen nadat het vonnis is gewezen, wordt het door de meest gereede partij aan de deskundigen betekend.

3. De rechter-commissaris bepaalt, met inachtneming van de meest mogelijke spoed, tijd en plaats van het onderzoek der deskundigen en beveelt door de door hem aangewezen partij aankondiging daarvan in het door hem bepaald nieuwsblad. De griffier roept de deskundigen op.

4. Derde belanghebbenden kunnen bij dat onderzoek tegenwoordig zijn, teneinde ook hun schade te doen begroten.

Artikel 27

1. [vervallen]

2. In de plaats der deskundigen, die niet opgekomen zijn of weigeren aan hun verplichtingen te voldoen, benoemt de rechter-commissaris anderen. Indien, ten gevolge daarvan, het onderzoek moet worden uitgesteld, bepaalt de rechter-commissaris daarvoor een nadere tijd, waarvan noch betekening door partijen, noch aankondiging in enig nieuwsblad of op andere wijze geschiedt.

3. De rechter-commissaris brengt de bepaling dezer landsverordening omtrent de begroting der schadeloosstelling, voor zoveel ter zake vereist wordt, onder de aandacht der deskundigen.

Artikel 28

Partijen kunnen aan de rechter-commissaris en de deskundigen al die stukken mededelen en al de gronden opgeven, welke, volgens haar oordeel tot een juiste bepaling der schade kunnen leiden.

Artikel 29

1. Ook ambtshalve kan de rechter-commissaris te allen tijde die personen voor zich en voor de deskundigen doen verschijnen, wier inlichtingen hij tot betere beoordeling der zaak nuttig mocht achten.

2. Indien deze personen schadeloosstelling vorderen, wordt die door de rechter-commissaris begroot en wordt daarvan melding gemaakt in het proces-verbaal.

Artikel 30

De formaliteiten, bij het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering voorgeschreven omtrent het getuigenverhoor en het bericht van deskundigen, zijn ten deze niet toepasselijk.

Artikel 31

1. Wanneer de deskundigen of de personen, wier verschijning de rechter-commissaris gelast heeft, op de bepaalde tijd, ofschoon behoorlijk geroepen, niet opkomen, of zonder wettige redenen weigeren de eed te doen of de van hen gevraagde inlichtingen te geven, worden zij door de rechter-commissaris veroordeeld tot vergoeding der tevergeefs gedane onkosten; alles onverminderd hun gehoudenheid jegens de partijen tot schadevergoeding.

2. Hij kan hen echter op hun verzet bij ongezegeld verzoekschrift, om billijke redenen, van de tegen hen uitgesproken veroordeling vrijstellen.

Artikel 32

1. De griffier maakt een proces-verbaal op, door de rechter-commissaris en hem te ondertekenen, van het bij het onderzoek gebeurde.

2. Hij neemt daarin de verklaringen op der personen, bij het onderzoek gehoord, welke verklaringen hun worden voorgelezen en door hen worden ondertekend. De deskundigen doen hun advies in het proces-verbaal opnemen of voegen het er ondertekend bij. In het eerste geval tekenen zij mede het proces-verbaal.

3. Ingeval een deskundige, of andere gehoord persoon niet kan tekenen of weigert dit te doen, wordt daarvan melding gemaakt in het proces-verbaal, met opgave der redenen.

4. De deskundigen verklaren de gronden, waarop hun bepaling der schadeloosstelling rust.

5. Zij begroten ook de schadeloosstellingen aan derde belanghebbenden te betalen, voor zover die bij deze landsverordening niet zijn geregeld.

6. In het proces-verbaal wordt de dag vermeld, waarop de nederlegging ter griffie, in het volgende artikel voorgeschreven, zal plaats hebben.

Artikel 33

Een en ander wordt gedurende veertien dagen ter inzage der partijen alsook der derde belanghebbenden op de griffie nedergelegd, waarvan door de griffier in een nieuwsblad, door de rechter-commissaris aan te wijzen, kennis wordt gegeven.

Artikel 34

Gedurende die veertien dagen kunnen partijen en derde belanghebbenden hun bezwaren, na die aan de wederpartij te hebben betekend, schriftelijk aan de rechter-commissaris indienen.

Artikel 35

1. Na afloop dier veertien dagen brengt de rechter-commissaris in de eerstvolgende, voor de behandeling van burgerlijke zaken bestemde terechtzitting zijn rapport uit, zonder dat er enige verdere oproeping van partijen vereist wordt.

2. Op dezelfde terechtzitting kunnen derde belanghebbenden optreden, en, zowel als partijen, het aangevoerde nader bij pleidooi ontwikkelen.

3. Uiterlijk veertien dagen na die terechtzitting doet de rechter, indien hij geen gebruik heeft gemaakt van de bevoegdheid, in artikel 174b, tweede lid, van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering van de Nederlandse Antillen toegekend, uitspraak over de onteigening en over de schadeloosstelling, aan de eigenaars en derde belanghebbenden uit te keren.
4. Van deze uitspraak is hoger beroep uiterlijk binnen veertien dagen toegelaten.

Artikel 36

1. Gebouwen, van welke een gedeelte onteigend wordt, moeten op de vordering van de eigenaar, op de terechtzitting in artikel 23 bedoeld, door de onteigenende partij geheel worden overgenomen.
2. Ditzelfde zal met erven moeten geschieden, wanneer deze door de onteigening tot een vierde hunner uitgestrektheid verminderen, of kleiner dan tien are worden.
3. Deze overneming kan echter niet gevorderd worden, wanneer het overgebleven stuk grond onmiddellijk aan een ander erf van dezelfde eigenaar grenst.

Artikel 37

Bij de berekening der schadevergoeding wordt niet gelet op nieuwe getimmerten of op veranderingen, gemaakt na de nederlegging ter inzage bedoeld in artikel 13.

Artikel 38

Alleen de werkelijke waarde van het onteigende, niet de denkbeeldige, welke dit uitsluitend voor de persoon van de eigenaar heeft, komt in aanmerking.

Artikel 39

1. Indien ten aanzien van een te onteigenen gebouw door het bestuurscollege ontruiming is gelast op grond, dat het verblijf daarin, naar zijn oordeel, onmiddellijk gevaar oplevert, wordt vergoed de waarde van de grond en van de bouwmaterialen, ingeval het gebouw voor geen enkel doeleinde kan worden gebruikt. Ingeval het gebouw tot enig ander doeleinde dan bewoning zou kunnen worden gebruikt, wordt vergoed de waarde van de grond en van de bouwmaterialen, vermeerderd met zodanig bedrag, als billijk kan worden geacht in verband met de meerdere voordelen, welke de eigenaar uit bedoeld gebruik zou kunnen trekken. Voor de bepaling van de waarde van de grond is artikel 42 van toepassing.
2. Indien slechts ten aanzien van een gedeelte van het te onteigenen gebouw ontruiming is gelast, wordt bij de bepaling der waarde van het geheel daarmede rekening gehouden. Daarbij wordt gelet op de geschiktheid of ongeschiktheid van het onbewoonbaar verklaarde deel voor andere doeleinden dan bewoning.

Artikel 40

Indien een gebouw zich door zijn constructie voor verplaatsing leent en de onteigenende partij een naar het oordeel van de deskundigen aanvaardbaar terrein aanbiedt, waarop het gebouw herplaatst kan worden, wordt vergoed het verschil in waarde tussen het oude en het nieuwe terrein, indien dat verschil in het nadeel van de onteigende partij is, benevens de kosten van verplaatsing, van tijdelijke behuizing en zoodanig de schade aan het gebouw toegebracht.

Artikel 41

1. Bij de bepaling van de werkelijke waarde, bedoeld in artikel 38, van het onteigende wordt geen rekening gehouden met de bestemming tot enige doeleinde van openbaar nut van het onteigende als gevolg van bestemmingsvoorschriften van een ontwikkelingsplan, een verkavelingsplan of een plan voor het aanleggen van openbare wegen, met een bouwverbod of met bijzondere voorschriften ter bepaling van een voorgevelrooilijn.
2. Bereids ter zake van deze bestemming uitgekeerde of verzekerde schadeloosstelling wordt bij de berekening der schadevergoeding in mindering gebracht.

Artikel 42

Bij de bepaling van de waarde van grond als bouwgrond wordt rekening gehouden met de in het eilandgebied geldende regelen betreffende afstand van grond voor openbare verkeerswegen alsmede betreffende kosten van hetgeen nodig is om grond voor bebouwing naar de plaatselijke voorschriften gereed te maken.

Artikel 43

Indien het bestuurscollege de eigenaar van gebouwen, muren of erfscheidingen, die wegens de geheel of gedeeltelijk bouwvallige of verwaarloosde toestand dreigen in te storten of gevaar opleveren, bij een schriftelijk en met redenen omkleed besluit heeft opgedragen, binnen de

daarbij gestelde termijn, bedoelde gebouwen, muren of erfscheidingen behoorlijk te herstellen of te versterken of, ter keuze van de betrokken eigenaar, af te breken, zonder dat daaraan gevolg is gegeven, wordt vergoed de waarde, die het gebouw zoude hebben ingeval zodanige verbeteringen waren aangebracht met aftrek van de kosten van verbetering.

Artikel 44

Bij de berekening der schadeloosstelling wordt acht gegeven op de mindere waarde, welke voor de niet onteigende goederen het noodzakelijk gevolg van de onteigening is.

Artikel 44a

Voor zover de volgende artikelen niet anders meebrengen, zijn de artikelen 38 tot en met 44 van overeenkomstige toepassing op rechten die door de onteigening geheel of gedeeltelijk vervallen.

Artikel 45

1. Bij onteigening van een verhuurd goed wordt door de onteigende partij aan de huurder, wiens huurtijd nog één of meer jaren moet duren, tot schadeloosstelling een som betaald, gelijkstaande aan de huurprijs van twee jaren.
2. Indien nochtans de te velde staande vruchten, of de onkosten welke de huurder aantoonde, gedurende de laatste twee jaren aan de onroerende zaak te hebben besteed, meer belopen dan de tweejarige huurprijs wordt de waarde dier vruchten of het bedrag dier onkosten als schadeloosstelling betaald.
3. Indien de huurder minder dan een jaar doch meer dan een maand huur had, wordt hem de huurprijs van één vol jaar of de waarde der te velde staande vruchten, zo die meer beloopt, vergoed.
4. Indien de huurder een maand of minder huur had, of indien de verhuring of haar verlenging na de nederlegging ter inzage, bedoeld in artikel 13 heeft plaats gehad, wordt door de onteigende partij aan de huurder geen schadeloosstelling betaald, maar heeft deze een vordering tot schadevergoeding tegen de verhuurder, ten ware anders mocht zijn overeengekomen.

Artikel 46

1. De hypotheekhouder en de ingeschreven beslaglegger hebben geen recht op afzonderlijke schadevergoeding. Slechts indien zij zijn tussengekomen, kunnen zij zich jegens de onteigenaar beroepen op hun rechten uit artikel 229 van Boek 3 van het Burgerlijk Wetboek en artikel 507a van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering. Zij oefenen die rechten uit op het bedrag van de werkelijke waarde en de waardevermindering van het overblijvende, zoals dat bedrag toekomt aan de hypotheekgever, de beslagene en de beperkt gerechtigde, wiens recht niet tegen hen kan worden ingeroepen.
2. Indien alle in het vorige lid vermelde belanghebbenden tot overeenstemming omtrent de verdeling zijn gekomen, bepaalt de rechter wat aan ieder van hen moet worden betaald. Is geen overeenstemming bereikt, dan worden de bedragen in hun geheel toegewezen aan de tussengekomen hypotheekhouder, hoogste in rang, dan wel, zo geen hypotheekhouder is tussengekomen, aan de daartoe door de eerst ingeschreven beslaglegger aangewezen notaris of deurwaarder, en vindt verdeling plaats met toepassing van de regels betreffende de verdeling van een zodanig opbrengst in het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering.
3. Een beslaglegger behoeft voor de toepassing van het vorige lid niet tussen te komen, indien hij aan de onteigenaar bij exploit meedeelt zijn rechten uit artikel 507a van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering te bepalen tot het deel van de in het eerste lid bedoelde bedragen, dat voor de beslagene bestemd is.

Artikel 47

Bij de bepaling van de schadeloosstelling wegens het vervallen van een erfdiensbaarheid of een recht als bedoeld in artikel 252 van Boek 6 van het Burgerlijk Wetboek, wordt rekening gehouden met hetgeen te verwachten is omtrent de wijziging of de opheffing krachtens de artikelen 78 en 79 van Boek 5, dan wel de artikelen 258 en 259 van Boek 6 van dat wetboek en de daaraan te verbinden voorwaarden. De artikelen 41 en 42 missen in zoverre toepassing. Overigens wordt rekening gehouden met de mogelijkheid de erfdiensbaarheid of het recht als bedoeld in artikel 252 van Boek 6 van dat wetboek door een andere erfdiensbaarheid of een ander recht te vervangen.

Artikel 48

1. De vruchtgebruiker kan zich jegens de onteigenaar slechts op verkrijging van een vruchtgebruik op de vordering tot schadeloosstelling voor de hoofdgerechtigde krachtens artikel 213 van Boek 3 van het Burgerlijk Wetboek beroepen, indien hij is tussengekomen.
2. Bij onteigening van fideicommissaire goederen doet de bezwaarde erfgenaam de schadeloosstelling bij een instelling te zijner keuze inschrijven.

Artikel 49

[vervallen]

Artikel 50

[vervallen]

Artikel 51

[vervallen]

Artikel 52

De kosten komen ten laste van de onteigenende partij, tenzij de rechter in de omstandigheden van het geding termen vindt om de kosten geheel of voor een deel te compenseren, behoudens dat de kosten geheel door de verweerder worden gedragen, indien hem niet meer wordt toegewezen dan in het inleidend verzoekschrift werd aangeboden.

Artikel 53

Wanneer het vonnis bij verstek is gewezen, kan men daartegen binnen acht dagen na de betekening op de wijze in het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering voorgeschreven, in verzet komen.

HOOFDSTUK IV

Van de voorlopige inbezitneming

Artikel 54

Aan de onteigenende partij die voor de voldoening der schadeloosstelling aan de wederpartij en aan diegenen der derde belanghebbenden, welke dit verlangen, zekerheid heeft gesteld, wordt op de wijze, in artikel 57 omschreven, het recht verleend om zich, desnoods met behulp van de sterke arm, in het feitelijk bezit te stellen van en veranderingen te brengen in de staat van de te onteigenen onroerende zaken, de onroerende zaak waarop het te onteigenen recht rust, of om, desnoods met behulp van de sterke arm, te belemmeren en te beletten, dat gebruik wordt gemaakt van de te onteigenen rechten of door de onteigening vervallende rechten, indien het bepaalde in de artikelen 55, 56 en 57 is nageleefd.

Artikel 55

1. De onteigenende partij, die het in het voorgaande artikel omschreven recht wenst te verkrijgen, moet dit bij het in artikel 18 bedoeld verzoekschrift mededelen en bij het verzoek, bedoeld in het tweede lid van artikel 23, vorderen dat de rechter-commissaris de bedragen zal bepalen waartoe zekerheid gesteld zal moeten worden. Is dit geschied dan worden die bedragen door de rechter-commissaris afzonderlijk voor de wederpartij en voor ieder van de derde belanghebbenden, welke zekerheidsstelling verlangen, bepaald, onmiddellijk nadat het onderzoek der deskundigen, bedoeld in artikel 27, heeft plaats gehad.
2. Te dien einde zal de rechter-commissaris de wederpartij en de derde belanghebbenden, welke zekerheidsstelling verlangen, gelegenheid geven zich omtrent de bedragen van de zekerheidsstellingen te verklaren en de deskundigen daaromtrent horen.
3. De deskundigen brengen binnen veertien dagen na hun benoeming verslag uit. De rechter-commissaris kan deze termijn eenmaal met ten hoogste veertien dagen verlengen.
4. De bedragen van de zekerheidsstelling worden in overeenstemming met hetgeen is verlangd bepaald, tenzij de rechter-commissaris termen aanwezig acht om daarvan af te wijken, zullende echter het gezamenlijk bedrag van de ten behoeve van de wederpartij en de derde belanghebbenden te stellen zekerheid ten minste worden bepaald op de som welke ter voldoening aan het bepaalde in artikel 21 als schadeloosstelling is aangeboden.
5. Bij onteigening van een met eeuwigdurende erfpacht bezwaard perceel wordt het bedrag van de te stellen zekerheid afzonderlijk bepaald voor de eigenaar en voor de erfpachter.
6. Van hetgeen door en ten overstaan van de rechter-commissaris is verricht en verklaard, wordt een proces-verbaal opgemaakt. De beschikking van de rechter-commissaris, waarbij de bedragen zijn bepaald, wordt in het proces-verbaal opgenomen.

7. Van deze beschikking staat geen voorziening open.

Artikel 56

Tenzij met een andere wijze van zekerheidsstelling genoeg is genomen, wordt zekerheid gesteld door inpandgeving hetzij van een bij de consignatiekas in bewaring gegeven geldsom, welke tenminste gelijk is aan het bedrag waartoe zekerheid moet worden gesteld, hetzij van bij de ontvanger op het betrokken eiland in bewaring gegeven schuldbrieven ten laste van de Nederlandse Antillen, welke ten dage der inpandgeving een waarde hebben welke ten minste tien ten honderd meer bedraagt dan het bedrag, waartoe zekerheid gesteld moet worden.

Artikel 57

1. De rechter in eerste aanleg voor wie het geding tot onteigening aanhangig is, verleent het in artikel 54 omschreven recht binnen tien dagen bij beschikking op een verzoekschrift van de onteigenende partij.
2. Bij dat verzoekschrift worden overgelegd een afschrift van het proces-verbaal, bedoeld in artikel 55 en de akten strekkende tot bewijs dat de vereiste zekerheidsstellingen hebben plaats gehad.
3. De beschikking op het verzoekschrift is uitvoerbaar op de minuut.
4. Van deze beschikking staat geen voorziening open.

Artikel 58

De onteigenende partij, welke van het in artikel 54 omschreven recht geen gebruik heeft gemaakt voordat het vonnis van onteigening in kracht van gewijsde is gegaan, is daarna niet meer bevoegd van dat recht gebruik te maken.

Artikel 59

1. Wanneer hetzij bij gewijsde de oproeping bedoeld in artikel 18 is nietig verklaard of de eis tot onteigening om enige andere reden is ontzegd, hetzij het vonnis van onteigening uit kracht van het bepaalde in artikel 62 is vervallen, is de onteigenende partij verplicht:
 - a. het in bezit genomene onmiddellijk te ontruimen;
 - b. de schade te vergoeden, welke door de wederpartij en door hen, die in het geding tot onteigening zijn tussen gekomen, is geleden door de uitoefening van het in artikel 54 omschreven recht.
2. Tot de in het voorgaande lid bedoelde ontruiming kan de onteigenende partij, desnoods door middel van de sterke arm worden gedwongen uit kracht van een bevelschrift van de rechter in eerste aanleg voor wie de vordering tot onteigening is ingesteld.
3. De voor de voldoening der schadeloosstelling gestelde zekerheid strekt mede tot zekerheid voor de voldoening van de schadevergoeding welke krachtens het eerste lid van dit artikel verschuldigd is.

Artikel 60

De gestelde zekerheid vervalt en het in pand gegevene kan worden teruggenomen, wanneer hetzij de bij het vonnis tot onteigening bepaalde schadeloosstelling, hetzij de krachtens artikel 59 verschuldigde schadevergoeding is voldaan of is aangeboden en geconsigneerd.

Artikel 61

Wanneer de onteigenende partij bij het verzoekschrift in artikel 18 bedoeld heeft medegedeeld dat zij het in artikel 54 omschreven recht wenst te verkrijgen, zijn in afwijking van het bepaalde in artikel 62 onder de schadeloosstelling begrepen de wettelijke rente daarvan, te rekenen van de dag, waarop de in artikel 25 omschreven benoeming heeft plaats gehad.

HOOFDSTUK V

Over de betaling van de schadeloosstelling

Artikel 62

1. Het vonnis van onteigening vervalt, wanneer niet binnen zes maanden, nadat het in kracht van gewijsde is gegaan, de schadeloosstelling betaald, of, in de gevallen, waarin dit volgens deze landsverordening kan geschieden, geconsigneerd is. De onteigenende partij is alsdan gehouden tot vergoeding der schade, welke de wederpartij daardoor mocht hebben geleden. Onder die schade zijn echter niet begrepen de proceskosten, waarin de onteigenende mocht zijn veroordeeld, noch ook het verlies der voordelen die de onteigende uit de onteigening zou hebben getrokken.

2. Onder de schadeloosstelling zijn begrepen de wettelijke rente daarvan te berekenen van de achtste dag nadat het vonnis in kracht van gewijsde is gegaan.

Artikel 63

Wanneer hij aan wie de schadeloosstelling is toegewezen, weigert haar te ontvangen, en bij deurwaardersexploit deswege in gebreke is gesteld, kan de onteigenaar zodra tien dagen zijn verstreken overgaan tot consignatie.

Artikel 64

1. Wanneer de schadeloosstelling is betaald of consignatie daarvan krachtens het bepaalde in artikel 3 of in artikel 63 heeft plaats gehad, wordt de onteigenende partij op bevelschrift van de rechter in eerste aanleg, desnoods door middel van de sterke arm, in het bezit der onteigende goederen gesteld.

2. Bij haar verzoekschrift aan de rechter moet zij een afschrift van het vonnis overleggen, waarbij de onteigening uitgesproken is en een verklaring van de betrokken griffier, dat het vonnis in kracht van gewijsde is gegaan.

3. Ook de akte waaruit van het aanbod van gerede betaling en van de daarop gevolgde consignatie, of wel alleen van de consignatie in de gevallen van artikel 3 en van het volgende artikel blijkt, dan wel, zo er betaling heeft plaats gehad, de akte waaruit de kwijting blijkt, moet worden overgelegd.

Artikel 65

Wanneer onder de onteigenende partij beslag op de schadeloosstelling is gelegd, doet zij het bedrag dat zij zonder het beslag aan de beslagene had moeten uitbetalen consigner.

Artikel 66

1. Het vonnis van onteigening, bedoeld in artikel 35, kan slechts worden ingeschreven nadat het in kracht van gewijsde is gegaan. Ter inschrijving van het in de vorige volzin bedoelde vonnis worden de bewijzen van betaling van de schadeloosstelling overgelegd.

2. In geval van onteigening van een onroerende zaak gaat door inschrijving van het vonnis de eigendom op de onteigenaar over, vrij van alle met betrekking tot de zaak bestaande lasten en rechten. In geval van onteigening als bedoeld in artikel 4, eerste lid, vervallen door de inschrijving de lasten en rechten welke bestaan met betrekking tot de zaak, waarop het onteigende recht rust. Aldus waardeloos geworden inschrijvingen van hypotheek en beslagen worden ambtshalve doorgehaald. Alleen erfdiensbaarheden kunnen op de zaak gevestigd blijven. Zij dienen daartoe in het vonnis te worden opgenomen; indien zij niet door vestiging zijn ontstaan, worden de kadastrale aanduiding van het heersende erf en een omschrijving van de inhoud van de erfdiensbaarheid opgenomen.

Artikel 67

Alle belastingen, hoegenaamd, waarmede het onteigende goed is bezwaard, of die daarvan worden betaald, gaan van de dag, waarop het eindvonnis van onteigening in kracht van gewijsde is gegaan of waarop, in het geval van artikel 64, de inbezitneming heeft plaats gehad, op de onteigenende partij over.

Artikel 68

Indien, tengevolge van oorzaken, welke de onteigenende bij machte was uit de weg te ruimen, met het werk waartoe werd onteigend, niet binnen een jaar nadat het eindvonnis van onteigening in kracht van gewijsde is gegaan, aanvang is gemaakt of de arbeid daaraan meer dan een jaar mocht zijn gestaakt, of indien uit andere omstandigheden is aan te tonen, dat het werk blijkbaar niet tot stand zal worden gebracht, kan de onteigende bij de rechter het afgestaan goed terugvorderen in de toestand, waarin het zich alsdan bevindt, doch onder gehoudenheid, om, in evenredigheid tot de terugontvangen waarde, de schadeloosstelling terug te geven.

TITEL II

Over onteigening bij besmetting

Artikel 69

1. Onteigening ter afwering ener gevreesde, of tot het stuiten van de voortgang ener aanwezige besmetting heeft plaats uit kracht van een landsbesluit, verklarende dat daarvoor genoegzame redenen bestaan.

2. In zeer dringende gevallen kunnen de gezaghebber, op de eilanden Saba en St. Eustatius de administrateur, hiertoe overgaan, mits van hun besluit binnen tweemaal vierentwintig uren aan de Gouverneur kennis gevende.
3. In het landsbesluit of het besluit van het bestuurscollege worden de zaken, die onteigend moeten worden, met opnoeming van de namen der eigenaars, aangewezen en wordt daarin wijders melding gemaakt van de schriftelijke verklaring van een deskundige, waaruit van de noodzakelijkheid dier onteigening blijkt.
4. Het landsbesluit of het besluit van het bestuurscollege wordt in de Curaçaosche Courant bekend gemaakt.
5. Indien het landsbesluit of het besluit van het bestuurscollege de onteigening betreft van besmette of van besmetting verdachte voorwerpen of dieren, kunnen die voorwerpen of dieren onmiddellijk of later door of vanwege het gezag, met de onteigening belast, worden in beslag genomen en zo nodig vernietigd.

Artikel 70

1. Bij gebreke van minnelijke schikking dient, in het geval van het voorgaand artikel, het gezag met de onteigening belast, een verzoekschrift aan de rechter in eerste aanleg in, strekkende dat de onteigening door hem worde uitgesproken en de schadeloosstelling bepaald.
2. Bij het verzoekschrift moet het landsbesluit of het besluit van het bestuurscollege, volgens het voorgaand artikel gegeven, worden overgelegd.
3. De rechter in eerste aanleg benoemt daarop onmiddellijk een of meer deskundigen in oneven getale, welke, na beëdigd te zijn, hun oordeel omtrent de hoegrootheid der schadeloosstelling uitbrengen.

Artikel 71

1. De rechter in eerste aanleg is met zijn griffier bij het onderzoek der deskundigen tegenwoordig.
2. Hij laat terstond van hun mening en de gronden, daarvoor door hen aangevoerd, door zijn griffier proces-verbaal opmaken, en bepaalt onmiddellijk daarna of uiterlijk driemaal vierentwintig uren later, de verschuldigde schadevergoeding.
3. De eigenaar wordt, indien hij op het eiland woont, waar het onderzoek moet plaats hebben, door de rechter in eerste aanleg zoveel nodig schriftelijk uitgenodigd bij het onderzoek der deskundigen tegenwoordig te zijn, desgelijks, indien het de onteigening van een besmet voorwerp geldt, de personen, bij welke het gevonden is.
4. Derde belanghebbenden kunnen bij het onderzoek tegenwoordig zijn, ten einde ook hun schade te doen begroten.
5. De artikelen 27 en 31 zijn ook hier toepasselijk, behoudens dat hetgeen dáár van de rechter-commissaris gezegd is, op de rechter in eerste aanleg toepasselijk wordt.
6. Generlei andere formaliteiten behoeven hier in acht te worden genomen.
7. De termijnen worden, naar gelang der omstandigheden, door de rechter in eerste aanleg, desnoods van uur tot uur, bepaald.
8. Tegen het vonnis van de rechter in eerste aanleg, waarbij de onteigening is uitgesproken, wordt noch verzet, noch hoger beroep toegelaten.

Artikel 72

1. De overgang van de eigendom, voor zover het roerende zaken betreft, heeft niet plaats dan nadat vanwege het gezag met de onteigening belast, de schadeloosstelling is betaald of geconsigneerd; het laatste, wanneer op het eiland, waar de onteigende zaak zich bevindt, de gelegenheid ontbreekt de betaling te doen of de onteigende weigeren mocht op het hem gedane aanbod de schadevergoeding te ontvangen of wel wanneer er beslag op die penningen mocht zijn gelegd. Artikel 62 is ook hier van toepassing.
2. Bij onroerende zaken of rechten als in artikel 4, eerste lid, omschreven gelden de bepalingen van het vierde hoofdstuk van de eerste titel, behoudens dat de overlegging van de verklaring van de griffier in artikel 64 voorgeschreven, vervalt.
3. De schadeloosstelling komt ten laste van 's Lands kas, behoudens in het geval bedoeld in artikel 69, tweede lid, in welk geval de schadeloosstelling komt ten laste van de kas van het betrokken eilandgebied.

TITEL III

Over onteigening in het belang van de ruimtelijke ontwikkeling en van de volkshuisvesting

Artikel 73

1. Zonder voorafgaande verklaring bij landsverordening, dat het algemeen nut de onteigening vordert, kan in het belang van de ruimtelijke ontwikkeling en van de volkshuisvesting onteigening plaatsvinden:

- 1e. ten behoeve van de uitvoering van of ter handhaving van de feitelijke toestand overeenkomstig de bestemmingsvoorschriften van een ontwikkelingsplan;
 - 2e. ten behoeve van de ontruiming van oppervlakten in het belang van de volkshuisvesting;
 - 3e. ten behoeve van een in het belang van de volkshuisvesting uit te voeren bouwplan;
 - 4e. ten behoeve van de verwijdering van een of meer ontruimde onbewoonbaar verklaarde woningen of van een of meer niet meer in gebruik zijnde andere gebouwen, indien deze woningen of gebouwen dermate in verval zijn geraakt of verminkt, dat zij de omgeving in ernstige mate ontsieren;
 - 5e. ter verkrijging van de beschikking over ongebouwde of gebouwde eigendommen in verband met de vaststelling van een gevelrooilijn.
2. In deze gevallen geschiedt de onteigening overeenkomstig de volgende artikelen.

Artikel 74

[vervallen]

Artikel 75

[vervallen]

Artikel 76

[vervallen]

Artikel 77

[vervallen]

Artikel 78

[vervallen]

Artikel 79

1. De onteigening geschiedt ten name van het eilandgebied of van verenigingen, vennootschappen of stichtingen, die uitsluitend in het belang van verbetering van de volkshuisvesting werkzaam zijn en als zodanig bij landsbesluit zijn toegelaten.
2. De vereisten voor toelating worden nader bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen, vastgesteld.

Artikel 80

1. De onteigening heeft plaats uit kracht van een besluit van de eilandsraad, door de Gouverneur goedgekeurd.
2. In het geval, omschreven bij artikel 73 eerste lid onder 2°, voegt het bestuurscollege bij de stukken een beredeneerd verslag aangaande de toestand van de woningen, met opgaaf van de te onteigenen gebouwen, welke alsnog aan voor bewoonbaarheid noodzakelijke vereisten voldoen.

Artikel 81

1. Belanghebbenden worden, voordat een beslissing van de eilandsraad omtrent de onteigening wordt genomen, in de gelegenheid gesteld hun bezwaren te doen horen.
2. Te dien einde doet het bestuurscollege, indien onteigening ten name van het eilandgebied wordt beoogd, ten kantore van de gezaghebber en, indien de onteigening op een der eilanden Saba of Sint Eustatius plaats vindt, bovendien ten kantore van de administrateur, gedurende eenentwintig dagen ter inzage van een ieder nederleggen:
 - a. een uitgewerkt, bij besluit van de eilandsraad voorlopig goedgekeurd plan met uitvoerige kaarten en met grondtekeningen, waarop de te onteigenen onroerende zaken en de onroerende zaken waarop te onteigenen rechten rusten, met vermelding van hun kadastrale aanduiding zijn aangewezen.
 - b. een lijst van de te onteigenen onroerende zaken aangeduid met hun kadastrale aanduiding met vermelding van:
 - 1°. de grootte volgens de kadastrale registratie van elk der desbetreffende percelen en, indien een te onteigenen onroerende zaak een gedeelte van een perceel uitmaakt, bovendien de grootte van dat gedeelte;
 - 2°. de namen van de eigenaars van elk dier zaken, volgens de kadastrale registratie.

c. bij afzonderlijke onteigening als bedoeld in artikel 4, eerste lid, een lijst van de te onteigenen rechten met vermelding van de kadastrale aanduiding van de zaken waarop zij rusten, en de namen van de rechthebbenden op die rechten volgens de kadastrale registratie.

3. Een vereniging, vennootschap of stichting, als bedoeld in artikel 79, die onteigening te haren name verlangt, legt aan het bestuurscollege over de in het tweede lid bedoelde bescheiden.

Binnen een maand nadat hieraan is voldaan doet het bestuurscollege die stukken gedurende ten minste dertig dagen ten kantore van de gezaghebber en, indien de onteigening op een der eilanden Saba of Sint Eustatius plaats vindt, bovendien ten kantore van de administrateur, ter inzage voor een ieder nederleggen.

4. Van elke nederlegging wordt door de gezaghebber of administrateur in een of meer ter plaatse verspreid wordende nieuwsbladen of op de voor publikatie van officiële mededelingen gebruikelijke wijze onverwijld kennis gegeven. Zij wordt bovendien door hem op de wijze, bij de eilandsverordening krachtens artikel 83 van de Eilandenregeling Nederlandse Antillen geregeld, aan de ingezetenen bekend gemaakt.

5. Het besluit, waarbij het plan, als bedoeld in het tweede lid, letter a, voorlopig is goedgekeurd, vervalt, indien niet binnen zes maanden na de dagtekening van dat besluit een raadsbesluit tot onteigening ingevolge artikel 86 aan de Gouverneur ter goedkeuring is voorgedragen. Een door de Gouverneur goedgekeurd raadsbesluit tot onteigening vervalt, indien de onteigenende partij niet binnen een jaar na de dagtekening van het landsbesluit, de eigendom bij minnelijke overeenkomst heeft verkregen of de eigenaren, in het onteigeningsbesluit aangewezen, voor de rechter in eerste aanleg, onder wiens rechtsgebied de onroerende zaken gelegen zijn waarop de onteigening betrekking heeft, heeft doen oproepen overeenkomstig het bepaalde in artikel 18. De termijn van zes maanden en die van een jaar kunnen door de Gouverneur met ten hoogste zes maanden en een jaar worden verlengd.

Artikel 82

De belanghebbenden kunnen uiterlijk veertien dagen na verloop van de termijn voor nederlegging hun bezwaren schriftelijk aan het bestuurscollege opgeven.

Artikel 83

Artikel 10 is ten deze van toepassing, met dien verstande, dat hetgeen daar van het Land gezegd wordt, van toepassing wordt op het eilandgebied.

Artikel 84

1. Besluit de eilandsraad tot onteigening ten name van het eilandgebied of van een vereniging, vennootschap of stichting, dan worden bij raadsbesluit de te onteigenen onroerende zaken en rechten aangewezen door aanhaling van de in het tweede lid van artikel 81 bedoelde grondtekeningen en vermelding van de in dat artikellid genoemde gegevens.

2. Moeten nog andere onroerende zaken dan die, welke krachtens het vorige lid ter onteigening zijn aangewezen, onteigend worden, dan moeten de bepalingen van de vier voorgaande artikelen wederom worden toegepast en is het bepaalde in het vorige lid van dit artikel van toepassing.

Artikel 85

Het raadsbesluit tot onteigening, dan wel een afschrift of afdruk ervan, wordt gedurende eenentwintig dagen ter inzage van een ieder nedergelegd ten kantore van de gezaghebber en, indien de onteigening op een der eilanden Saba of Sint Eustatius plaats vindt, bovendien ten kantore van de administrateur. Door de gezaghebber wordt die nederlegging, met vermelding van de aard en de strekking van het werk op de wijze, bij de eilandsverordening krachtens artikel 83 van de Eilandenregeling Nederlandse Antillen geregeld, vooraf aan de ingezetenen bekend gemaakt en in een of meer ter plaatse verspreid wordende nieuwsbladen of op de voor publikatie van officiële mededelingen gebruikelijke wijze aangekondigd.

Artikel 86

1. Het raadsbesluit tot onteigening wordt met de plannen, kaarten, grondtekeningen, verslagen, bezwaarschriften en adviezen, in de artikelen 81 en 82 vermeld, aan de Gouverneur ter goedkeuring aangeboden.

2. Wordt het raadsbesluit door de Gouverneur goedgekeurd, zo wordt het daartoe strekkend landsbesluit met het raadsbesluit in het Publicatieblad openbaar gemaakt.

Artikel 87

1. Indien de eilandsraad naar aanleiding van een tot onteigening strekkend verzoek van een vereniging, vennootschap of stichting niet tot onteigening besluit, kan door de aanvrager binnen

drie maanden na verloop van de termijn genoemd in artikel 82 maar niet eerder dan een maand na verloop van die termijn, voorziening bij de Gouverneur worden gevraagd.

2. Wordt door de Gouverneur onteigening toegestaan, zo vindt artikel 84 overeenkomstige toepassing.

3. Het landsbesluit wordt in het Publicatieblad openbaar gemaakt en in afschrift of afdruk gedurende eenentwintig dagen ter inzage van een ieder nedergelegd ten kantore van de gezaghebber en, indien de onteigening op een der eilanden Saba of Sint Eustatius plaats vindt, bovendien ten kantore van de administrateur.

4. Door de gezaghebber wordt die nederlegging, met vermelding van datum en nummer van het Publicatieblad, waarin het is openbaar gemaakt, alsmede van de aard en de strekking van het werk, op de wijze, bij de eilandsverordening krachtens artikel 83 van de Eilandenregeling Nederlandse Antillen geregeld, vooraf aan de ingezetenen bekend gemaakt en in een of meer ter plaatse verspreid wordende nieuwsbladen of op de voor de publikatie van officiële mededelingen gebruikelijke wijze aangekondigd.

Artikel 88

De artikelen 3, 4, 5, 17 t/m 21, 23, 25 t/m 44, 45, 1e en 2de lid en 46 t/m 61 zijn ten deze van toepassing behoudens dat, indien de eilandsraad tot onteigening heeft besloten, hetgeen van het landsbesluit gezegd wordt, van toepassing wordt op het besluit van de eilandsraad en dat, wanneer de onteigening geschiedt ten name van een vereniging, vennootschap of stichting, deze als eisende partij optreedt.

Artikel 89

Ten minste drie dagen voor de verschijning legt de onteigenende partij tot staving van haar eis ter griffie van het gerecht in eerste aanleg over:

a. indien de eilandsraad tot onteigening heeft besloten:

1°. een exemplaar van het Publicatieblad, waarin het landsbesluit met het daarbij goedgekeurd raadsbesluit ingevolge artikel 86, 2e lid, is openbaar gemaakt;

2°. een door de gezaghebber afgegeven bewijs, dat de artikelen 81 en 85 zijn nageleefd.

b. indien tot onteigening is besloten overeenkomstig het bepaalde in artikel 87 een exemplaar van het Publicatieblad, waarin is openbaar gemaakt het landsbesluit, waarbij de te onteigenen onroerende zaken en rechten worden aangewezen.

Artikel 90

Het gerecht in eerste aanleg kan aan de onteigenende partij haar eis niet toewijzen:

a. wanneer de volgens artikel 89 door de onteigenende partij over te leggen bescheiden niet zijn overgelegd;

b. wanneer het blijken mocht, dat de artikelen 81 en 85 niet zijn nageleefd.

Artikel 91

1. Indien de huurder minder dan een jaar huur had, wordt hem het viervoud van de huurprijs, berekend per tijdvak waarover de huur was aangegaan, tot ten hoogste die van een jaar, of de waarde der te velde staande vruchten zo die meer belooft, vergoed.

2. Indien de verhuring of haar verlenging na het tijdstip, in artikel 37 aangewezen, heeft plaats gehad, wordt door de onteigenende partij aan de huurder geen schadeloosstelling betaald, maar heeft deze een vordering tot schadevergoeding tegen de verhuurder, ten ware anders mocht zijn overeengekomen.

3. Voortzetting van huur, voor minder dan een maand aangegaan, wordt niet als verlenging in de zin van het vorige lid beschouwd.

Artikel 92

Ten aanzien van de betaling der schadeloosstelling gelden de bepalingen van het vijfde hoofdstuk van de eerste titel, behoudens dat, in de gevallen genoemd bij artikel 68, de onteigende de keuze heeft tussen terugvordering als omschreven bij dat artikel en een vordering tot uitkering van een door de rechter naar billijkheid te bepalen schadeloosstelling boven de reeds genotene en dat de daar genoemde termijnen van een jaar worden gesteld op tien jaren.

TITEL IV

Over onteigening van wegen en bruggen, en onteigening voor aanleg en verbetering van wegen, bruggen, havenwerken en terreinen en werken voor de luchtvaart

Artikel 93

1. Zonder voorafgaande verklaring bij landsverordening, dat het algemeen nut de onteigening vordert, kan onteigening plaats hebben van wegen en bruggen, alsmede daarop rustende rechten als in artikel 4 bedoeld, en onteigening voor aanleg en verbetering van wegen, bruggen, havenwerken en van terreinen voor de luchtvaart.
2. De bepalingen van titel III zijn van overeenkomstige toepassing.

TITEL V

Over onteigening bij oorlog, brand of orkaan

Artikel 94

1. Wanneer, ingeval van oorlog, brand of orkaan, ogenblikkelijke inbezitneming volstrekt noodzakelijk geacht wordt, kan deze op last van de hoogste burgerlijke of militaire overheid ter plaatse aanwezig, geschieden.
2. In geval van orkaan - waaronder mede is te verstaan het geval van dreigend gevaar voor orkaan - kan ook de gezaghebber of op de eilanden Saba en St. Eustatius de administrateur, die last geven, met inachtneming van bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen, vast te stellen voorschriften.
3. Door oorlog wordt hier niet enkel openbaar verklaarde oorlog, maar ook het geval verstaan, waarin het gehele gebied van de Nederlandse Antillen of wel een of meer eilanden in staat van oorlog of van beleg zijn gesteld.
4. De eigendom gaat onmiddellijk op degene over, in wiens naam de inbezitneming is geschied, vrij van alle lasten en rechten daarop rustende. Alle in artikel 67 genoemde lasten of belastingen, waarmede het onteigende goed is bezwaard, gaan van de dag der inbezitneming op hem over.

Artikel 95

1. Zodra mogelijk na de onteigening moet degene, die haar bevolen heeft, aan de onteigenden gerechtelijk een schadevergoeding doen aanbieden of in de gevallen in artikel 65 genoemd, consigneren.
2. Indien dit aanbod of die consignatie niet binnen drie maanden is geschied alsmede wanneer met het aangeboden of geconsigneerde geen genoegen wordt genomen, kan de schadevergoeding in rechten door de onteigenden worden gevorderd.
3. In het eerste geval kan het Land de bedoelde schadeloosstelling van hen, die de onteigening gelast hebben, persoonlijk terugvorderen, ten ware het verzuim buiten hun schuld mocht hebben plaats gehad.

Artikel 96

1. De wettelijke rente der verschuldigde schadevergoeding moet van de dag der inbezitneming aan de onteigenden worden betaald.
2. Met afwijking in zoverre van het bepaalde bij het eerste lid, bedragen ten aanzien van onteigende fideïcommissaire goederen de interesten der verschuldigde schadevergoeding drie ten honderd per jaar.

Artikel 97

Wanneer hij, in wiens naam de onteigening gelast is, de eigendom van het goed niet langer voor het beoogde doel nodig acht en er nog geen drie jaren sedert de onteigening verlopen zijn, is de onteigende bij voorkeur boven alle anderen tegen betaling van de prijs, door deskundigen te begroten, tot de verkrijging daarvan gerechtigd.

Artikel 98

Deze landsverordening kan worden aangehaald als de "Onteigeningsverordening".

Overgangsbepaling (artikel 2 van P.B. 1960, no. 52).

Artikel 2.

1. De bepalingen van de Onteigeningsverordening, zoals die luiden vóór de bij deze landsverordening aangebrachte wijzigingen blijven van toepassing op rechtsverordeningen tot onteigening, aangevangen vóór het inwerkingtreden van deze landsverordening.
2. Het zal desniettemin aan de onteigenende partij vrij staan, van haar volgens de bepaling van de Onteigeningsverordening, zoals die luiden vóór de bij deze landsverordening aangebrachte

wijzigingen, aangevangen rechtsvordering, zolang nog in hoger beroep geen vonnis in de zaak is geweest, afstand te doen en een nieuwe volgens de bij deze landsverordening aangebrachte wijzigingen in te stellen. In dat geval moet zij alle kosten, door de wederpartij tot op het doen van die afstand gemaakt, daaronder begrepen een door de rechter te bepalen bedrag voor salaris en noodzakelijke voorschotten van de gemachtigde van de wederpartij, betalen.

3. Zij kan tot die betaling genoodzaakt worden op het enkele bevelschrift van de rechter in eerste aanleg, gesteld aan de voet van de door de wederpartij opgemaakte staat van kosten.

4. Dit bevelschrift is uitvoerbaar bij voorraad.

VERORDENING van den 14den Mei 1930, houdende bepalingen omtrent beëdigde vertalers

Artikel 1

Hij, die in Nederland bevoegd is tot het geven van middelbaar onderwijs in een of meer andere talen dan de Nederlandsche en in dit gebiedsdeel woonplaats heeft, wordt, op zijn schriftelijk gedaan verzoek, na overlegging van:

- a. zijn geboorteakte;
- b. de betrokken akte(n) van bekwaamheid;
- c. een bewijs van goed zedelijk gedrag afgegeven door een krachtens wettelijke regelingen daartoe bevoegde autoriteit;

door den Gouverneur als vertaler voor een of meer dier talen uit en in de Nederlandsche taal toegelaten, wanneer hij ter beoordeeling van den Gouverneur, tevens voldoende blijken geeft van kennis der Nederlandsche taal

Artikel 2

Personen, die in dit gebiedsdeel woonplaats hebben en reeds in Nederland, Nederlandsch-Indië of Suriname door de daartoe bevoegde macht voor een of meer talen als vertaler uit en in de Nederlandsche taal zijn toegelaten, kunnen, op hun schriftelijk gedaan verzoek, na overlegging van de akte van toelating en van de stukken in artikel 1 onder a en c bedoeld, door den Gouverneur voor zoodanige taal of talen als vertaler uit en in de Nederlandsche taal worden toegelaten.

Artikel 3

Na overlegging van de stukken in artikel 1 onder a en c, zoomede van een getuigschrift, als in artikel 4 bedoeld, worden anderen dan de in de artikelen 1 en 2 genoemden, indien zij meerderjarig zijn en in dit gebiedsdeel woonplaats hebben, op hun schriftelijk gedaan verzoek door den Gouverneur voor de bij de beschikking te vermelden vreemde taal als vertaler uit en in de Nederlandsche taal toegelaten.

Artikel 4

1. Een getuigschrift, dat hij voldoende blijken van bekwaamheid heeft gegeven om voor de daarbij te vermelden vreemde taal als vertaler uit en in de Nederlandsche taal op te treden, wordt uitgereikt aan ieder, die voldaan heeft aan het schriftelijk en mondeling examen, hem afgenomen door den Inspecteur van het Onderwijs en twee door deze aan te wijzen leden van de examen-commissie, met bijstand en raadgevende stem van den voorzitter van het Hof van justitie of een door deze aan te wijzen persoon.
2. Het in het eerste lid bedoelde examen kan op elk eiland van het gebiedsdeel en op alle dagen en uren plaats hebben, een en ander als door den Inspecteur van het Onderwijs in overleg met den Voorzitter van het Hof van Justitie te bepalen.
3. Het examen wordt slechts afgenomen op vertoon van het bewijs, dat voor dit doel het bedrag van vijf en twintig gulden in 's Landskas is gestort. Deze storting geeft het recht zich tweemaal voor het afleggen van het examen bij den Inspecteur van het Onderwijs aan te melden.

Artikel 5

Doctoren in de rechtsgeleerdheid of meesters in de rechten, geen lid van de Rechterlijke Macht zijnde, notarissen, praktizijns en meerderjarige in het bezit eener akte van bekwaamheid als onderwijzer 3de klasse zijnde personen, zomede personen, die toegelaten zijn als beëdigd vertaler voor een of meer andere talen dan de Nederlandse worden, indien zij in dit gebiedsdeel woonplaats hebben en tevens, ter beoordeeling van den Gouverneur, het Papiamentsch volkomen machtig zijn, op hun schriftelijk gedaan verzoek, door den Gouverneur als vertaler uit het Papiamentsch in de Nederlandsche taal toegelaten, na overlegging – voor zoover een en ander niet reeds uit een andere benoeming of toelating voortvloeit – van hun diploma, getuigschrift, of akte van bekwaamheid en van een bewijs van goed zedelijk gedrag als bedoeld in artikel 1 onder c.

Artikel 6

1. Het gemis of de onmogelijkheid van overlegging eener geboorteakte kan worden verholpen door een akte van bekendheid door een openbaar ambtenaar afgegeven, of door andere zelfs in het buitenland opgemaakte stukken, waaruit de noodige gegevens ter zake kunnen worden geput.

2. Voor wat aangaat personen, die nog geen vijf achtereenvolgende jaren in dit gebiedsdeel woonplaats hebben, is, behalve een bewijs van goed zedelijk gedrag als bedoeld in artikel 1 onder c, overlegging vereischt van in het buitenland opgemaakte stukken, waaruit de noodige gegevens ter zake kunnen worden geput, voor zoover een en ander niet reeds uit een andere benoeming of toelating voortvloeit.

Artikel 7

Een toelating als in de voorgaande artikelen bedoeld, gevolgd door een eed of belofte als hierna te melden, geeft de bevoegdheid om in het geheele gebiedsdeel als beëdigd vertaler op te treden voor de taal of talen in de toelating vermeld.

Artikel 8

1. Onverminderd het in de voorgaande artikelen bepaalde, wordt een toelating als daarin bedoeld, door den Gouverneur slechts geweigerd, den Raad van Bestuur gehoord, na onherroepelijke veroordeeling van den betrokken persoon wegens - of bij gegrond vermoeden, dat hij binnen dit gebiedsdeel strafrechtelijk vervolgbaar is wegens - een misdrijf, waarbij voorloopige aanhouding is toegelaten, of op gronden aan de openbare orde ontleend.
2. Een toelating kan door den Gouverneur, den Raad van Bestuur gehoord, na onherroepelijke veroordeeling van den betrokken persoon wegens - of bij gegrond vermoeden, dat hij binnen dit gebiedsdeel strafrechtelijk vervolgbaar is wegens - een misdrijf, waarbij voorloopige aanhouding is toegelaten, of op gronden aan de openbare orde of de gegoede zeden ontleend, of wegens gebleken onbetrouwbaarheid van den vertaler, worden ingetrokken.
3. Wanneer de gronden der intrekking hebben opgehouden te bestaan, is de Gouverneur, den Raad van Bestuur gehoord, bevoegd de toelating wederom van kracht te verklaren.

Artikel 9

Op vertoon van de in de voorgaande artikelen bedoelde toelating en na nederlegging van zijne handteekening en paraaf ter Griffie van na te noemen gerecht, legt de betrokken persoon in handen van den Rechter in het Kantongerecht zijner woonplaats den eed, of - indien hij tot geen erkende godsdienstige gezindte behoort - de belofte af, dat hij zijn plichten als vertaler met nauwgezetheid zal vervullen.

Artikel 10

De legalisatie der handteekening van den beëdigden vertaler op door hem als zoodanig uitgegeven stukken geschiedt, indien zijn vereischt of door belanghebbenden verlangd wordt, door den Rechter in het Kantongerecht, alwaar hij den eed of de belofte heeft afgelegd, of bij verandering van woonplaats, door den Rechter in het Kantongerecht van zijne nieuwe woonplaats, mits hij met vertooning van een afschrift van het proces-verbaal der aflegging van den eed of belofte als bedoeld in artikel 9 ter Griffie van het Gerecht zijne handteekening en paraaf heeft neergelegd.

Artikel 11

Wanneer bijzondere, bij de betrokken beschikking te vermelden omstandigheden er toe nopen, kan, voor wat het eiland Curaçao betreft, de Gouverneur, en voor wat de overige eilanden betreft, de betrokken Gezaghebber, op verzoek, naar gelang van het geval, van hetzij het Hof van Justitie of den Rechter in het Kantongerecht, hetzij het Openbaar Ministerie bij het Hof of bij het Kantongerecht, hetzij belanghebbenden, met afwijking van de voorschriften van de voorgaande artikelen en al dan niet met betrekking tot een taal, waaromtrent bij deze verordening is voorzien een vertaler voor een bepaalde zaak of een bijzonder geval aanwijzen, als wanneer de artikelen 9 en 10 overeenkomstige toepassing vinden.

Artikel 12

1. De uitdrukking, "woonplaats" heeft in deze verordening dezelfde beteekenis als in het Burgerlijk Wetboek voor Curaçao.
2. De uitdrukkingen "vreemde taal" en "examen-commissie" hebben in deze verordening dezelfde beteekenis als in de verordening van den 6n. October 1906 (P.B. 1907 No. 5) regelende het onderwijs in de kolonie Curaçao (P.B. 1924 No. 9).

Artikel 13

[wijzigd artikel 23 van het Reglement op het Notarisambt in de kolonie Curaçao, vastgesteld bij Koninklijk besluit van 4 September 1868 No. 18 (P.B. No. 16)]

Artikel 14

[wijzigt de verordening van den 17n. April 1872 (P.B. No. 26), houdende herziening van het tarief van geregtskosten en salarissen in burgerlijke zaken voor de kolonie Curaçao]

Artikel 15

[wijzigt de artikelen 14 en 15 van de verordening van den 17den April 1872 (P.B. No. 27), houdende herziening van het tarief van justitiekosten in strafzaken]

Artikel 16

1. Deze verordening treedt in werking met ingang van den dag na dien harer afkondiging.
2. Bij die inwerkingtreding vervalt de Notificatie van den 7n Januari 1846 houdende bepalingen op het toelaten van beëdigde translateurs en interpreteurs in de Nederduitsche en vreemde talen, binnen deze Kolonie (Publicatiebundel No. 265).
3. De bevoegdheden van vóór de inwerkingtreding van deze verordening toegelaten translateurs en interpreteurs worden beoordeeld naar de op het tijdstip der toelating van kracht zijnde wettelijke regelingen.
4. Nochtans zijn de artikelen 7 en 8, tweede en derde lid, dezer verordening op zoodanige translateurs en interpreteurs van toepassing.
5. Na verloop van dertig dagen na de inwerkingtreding van deze verordening geschiedt de legalisatie van de handteekening van zoodanige translateurs en interpreteurs door den Rechter in het Kantongerecht hunnen woonplaats, zullende zij ter verkrijging van de legalisatie, alvorens, met vertooning hunner toelating, ter Griffie van dat Kontongerecht hunne handteekening en paraaf moeten neerleggen. Alsdan vindt het bepaalde bij artikel 10 dezer verordening overeenkomstige toepassing.

VERORDENING van den 4den januari 1930, houdende nadere voorzieningen op het stuk van wapenen en munitie

Artikel 1

Voor de toepassing van deze verordening worden:

- 1°. onder vuurwapenen mede verstaan bommen, handgranaten en dergelijke voor ontploffing of voor het verspreiden van vergiftige, verstikkende of weerloosmakenden gassen bestemde wapenen, vlammenwerpers, zomede, naar bij besluit van de Gouverneur te stellen regelen, alarmpistolen en andere soortgelijke voor bedreiging of afdreiging geschikte voorwerpen;
- 2°. onder vuurwapenen begrepen onderdelen van vuurwapenen;
- 3°. onder munitie begrepen onderdelen van munitie.

Artikel 2

Bij besluit van de Gouverneur kunnen invoer, uitvoer, doorvoer en vervoer van vuurwapenen en munitie verboden worden.

Naar regelen te stellen bij besluit van de Gouverneur kan een verbod, als bedoeld in het voorgaand lid, ontheffing worden verleend. Aan die ontheffing kunnen voorwaarden worden verbonden, alsmede de eis, dat zekerheid voor nakoming dier voorwaarden wordt gesteld.

Artikel 3

1. Het is verboden een vuurwapen of munitie voorhanden te hebben, behoudens de uitzonderingen in het volgend lid genoemd.
2. De bevoegdheid om een vuurwapen voorhanden te hebben, komt enkel toe:
 - 1°. aan een publiekrechtelijk lichaam;
 - 2°. aan hem, die het wapen voor een publiekrechtelijk lichaam onder zich heeft;
 - 3°. aan hem, die ingevolge de "Wapenverordening 1931" het wapen bij zich mag hebben;
 - 4°. aan schietverenigingen, met volledige rechtsbevoegdheid zolang de in artikel 2a van de Wapenverordening 1931 bedoelde vergunning van kracht is, benevens aan de bij landsbesluit houdende algemene maatregelen, toegelaten weerkorpsen;
 - 5°. aan hem, die het wapen voorhanden heeft met algemene of bijzondere machtiging van het betrokken Plaatselijk Hoofd van Politie. Aan de machtiging kunnen voorwaarden worden verbonden. Zij wordt alleen verleend voor zover enig redelijk belang dat vordert en misbruik van de machtiging of van het vuurwapen niet is te vrezen. Zij kan tot bepaalde tijden en plaatsen worden beperkt.
3. De machtiging bedoeld onder 5° van het voorgaande lid, wordt schriftelijk aangevraagd. De aanvrager verstrekt zo veel mogelijk de van hem gevraagde inlichtingen en bescheiden. Binnen een maand wordt op de aanvraag schriftelijk beschikt. Indien de aanvraag geheel of gedeeltelijk niet wordt ingewilligd, is de beschikking met redenen omkleed.
4. Het plaatselijke hoofd van politie is te allen tijde bevoegd elke verleende machtiging bij een met redenen omkleede beschikking te schorsen of in te trekken. Hij kan in dringende gevallen deze beschikking bij voorraad uitvoerbaar verklaren.
5. Hij, die niet bevoegd is om een vuurwapen voorhanden te hebben, is eveneens niet bevoegd om munitie voorhanden te hebben, tenzij hij ingevolge bestaande wettelijke regelingen tot dit laatste gerechtigd is.

Artikel 4

Allen, die van het afleveren van vuurwapenen of van munitie aan particulieren een beroep of een gewoonte maken, zijn verplicht een doorlopend register te houden en daarin onverwijld aantekening te doen van alle door hen onder enige titel ontvangen of afgeleverde vuurwapenen of munitie.

Zij zijn verplicht daarin onverwijld te vermelden nauwkeurige gegevens, gericht op de identificatie van de voorwerpen, de namen en woonplaatsen zowel van degenen van wie de voorwerpen afkomstig of voor wie deze bestemd zijn, als van hen uit wier handen zij de voorwerpen hebben ontvangen of in wier handen zij deze hebben afgeleverd en voorts datum en plaats van afgiften van de machtigingen, consenten, geleidebiljetten en permitten, welke ingevolge deze verordening of de Wapenverordening 1931 aan bedoelde personen verleend mochten zijn, alsmede hetgeen verder door het betrokken Plaatselijk Hoofd van Politie mocht worden voorgeschreven.

Zij zijn verplicht het register op eerste aanvraag ter inzage te vertonen aan elke der ambtenaren in artikel 13 bedoeld.

Artikel 5

Het is verboden een handgranaat of dergelijk voor ontploffing of voor het verspreiden van verstikkende of vergiftige gassen bestemd wapen, een vlammenwerper, een kanon, een machinegeweer of een onderdeel van een dier vuurwapenen te vervaardigen, te herstellen of voorhanden te hebben.

Het voorgaande is niet van toepassing ten aanzien van het vervaardigen, herstellen of voorhanden hebben van een der daarin genoemde vuurwapenen door iemand, die bevoegd is het wapen voorhanden te hebben.

Artikel 6

Het is verboden een vuurwapen binnen het grondgebied van de Nederlandse Antillen af te leveren.

Het voorgaande lid is niet van toepassing ten aanzien van het afleveren van een vuurwapen:

- 1°. aan iemand, die bevoegd is het wapen voorhanden te hebben;
- 2°. aan iemand, die ingevolge de "Wapenverordening 1931" het wapen bij zich mag hebben;
- 3°. door iemand, die, bevoegd om het wapen voorhanden te hebben, het tijdelijk in bewaring geeft aan een meerderjarige, die tot hem in dienstbetrekking staat, of aan een meerderjarige huisgenoot.

Artikel 7

Naar regelen bij besluit van de Gouverneur te stellen, kan van personen, die ingevolge deze verordening een machtiging of krachtens een besluit van de Gouverneur, als bedoeld in artikel 2, een consent van invoer, uitvoer, doorvoer of vervoer aanvragen, een bedrag worden geheven ter vergoeding van de kosten van administratie en toezicht.

De machtiging of het consent en de vuurwapens en de munitie, waarop zij betrekking hebben moeten op eerste aanvraag worden vertoond aan de in artikel 13, eerste lid, bedoelde ambtenaren.

Artikel 8

Het plaatselijke hoofd van politie is verplicht een register te houden en daarin aantekening te doen van elke verleende machtiging, bedoeld in artikel 3, zomede van elke schorsing of intrekking van zodanige machtiging. De Gouverneur is bevoegd bij besluit voorschriften te geven met betrekking tot de registratie der personen, die vuurwapens voorhanden hebben.

Artikel 9

1. Het Plaatselijk Hoofd van Politie is bevoegd te bevelen, dat personen, die zonder daartoe bevoegd te zijn, vuurwapens of munitie voorhanden hebben, deze binnen een daarvoor te stellen termijn, op daartoe aan te wijzen plaatsen of in handen van daartoe aan te wijzen personen in bewaring zullen geven. Na daartoe bekomen machtiging van de Gouverneur kan het bevel ook tot andere personen worden gericht.

2. Het bevel wordt hetzij door of vanwege het betrokken Plaatselijk Hoofd van Politie mondeling of schriftelijk gericht tot degene, wie het aangaat, hetzij gegeven bij algemene bekendmaking. Die bekendmaking geschiedt op de wijze door het betrokken Plaatselijk Hoofd van Politie bepaald.

3. Kan het optreden van het betrokken Plaatselijk Hoofd van Politie niet worden afgewacht, dan kan voor zover betreft personen, die zonder daartoe bevoegd te zijn vuurwapenen of munitie voorhanden hebben, bij dringende noodzakelijkheid een bevel als bedoeld in het eerste lid worden gegeven door de in artikel 13, eerste lid, bedoelde ambtenaren. Het wordt alsdan mondeling of schriftelijk gericht tot degene, wie het aangaat.

Artikel 10

De in bewaring gegeven vuurwapenen en munitie worden, voor zover het betrokken Plaatselijk Hoofd van Politie dat nodig acht, voor onmiddellijk gebruik ongeschikt gemaakt.

Over de in bewaring gegeven vuurwapenen en munitie kan de rechthebbende beschikken met goedvinden van het betrokken Plaatselijk Hoofd van Politie.

Ter zake van de bewaring van vuurwapenen of munitie voor iemand, die niet bevoegd is die voorwerpen voorhanden te hebben, is aan 's Lands kas een bewaarloon verschuldigd, dat door de Gouverneur bij besluit wordt vastgesteld. Tot verhaal van dat bewaarloon kunnen de voorwerpen, zodra dat nodig blijkt, op last van de Gouverneur worden verkocht. De opbrengst is na aftrek van het bewaarloon en de op de verkoop vallende kosten, ter beschikking van de rechthebbende.

Artikel 11

Hij, die een bij of krachtens deze verordening gesteld verbod, overtreedt, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste vier jaren of geldboete van ten hoogste tienduizend gulden. Indien echter, naar hij weet of redelijkerwijze moet vermoeden, enig voorwerp met betrekking tot hetwelk het feit wordt begaan is een bom, een handgranaat of een dergelijk voor ontploffing of voor het verspreiden van verstikkende of vergiftige gassen bestemd wapen, een vlammenwerper, een kanon, een machinegeweer of een onderdeel van een dier vuurwapenen, wordt gevangenisstraf van ten hoogste zes jaren of geldboete van ten hoogste vijftieng duizend gulden opgelegd.

Hij die handelt in strijd met de artikelen 4, 7, tweede lid, of 13b, vierde lid, of een bevel als bedoeld bij artikel 9 niet nakomt, of niet voldoet aan een vordering als bedoeld in artikel 13d, derde lid, of artikel 13e, eerste lid, wordt gestraft met hechtenis van ten hoogste twee maanden of geldboete van ten hoogste duizend gulden.

De bij deze verordening strafbaar gestelde feiten worden, indien daarop mede gevangenisstraf is gesteld, als misdrijven en overigens als overtredingen beschouwd.

Artikel 11a

1. Bij schuldigverklaring wegens het begaan van een misdrijf genoemd in artikel 11, eerste lid, is de duur van de op te leggen gevangenisstraf ten minste een vierde deel van de in dat artikel bepaalde maximale gevangenisstraf, indien tijdens het begaan van het misdrijf nog geen twee jaren zijn verlopen sedert de schuldigverklaarde een tegen hem op grond van één der in artikel 11, eerste lid, genoemde misdrijven uitgesproken gevangenisstraf geheel of ten dele heeft ondergaan, of indien tijdens het begaan van het misdrijf het recht tot uitvoering van die gevangenisstraf nog niet is verjaard.

2. Het bepaalde in het eerste lid is eveneens van toepassing indien tijdens het begaan van het in dat in dat lid bedoelde misdrijf nog geen twee jaren zijn verlopen sedert de schuldigverklaarde een tegen hem op grond van één der in artikel 438a, eerste lid, 438b van het Wetboek van Strafrecht van de Nederlandse Antillen, artikel 11a, eerste lid, van de Wapenverordening 1931 dan wel artikel 11e, eerste lid, van de Opiumlandsverordening 1960 genoemde misdrijven uitgesproken gevangenisstraf geheel of ten dele heeft ondergaan, of indien tijdens het begaan van het misdrijf het recht tot uitvoering van die gevangenisstraf nog niet is verjaard.

Artikel 12

[vervallen]

Artikel 13

1. Met het toezicht op de naleving van het bij en krachtens deze landsverordening bepaalde zijn belast:

- a. de bij artikel 184 van het Wetboek Strafrecht aangewezen ambtenaren;
- b. de ambtenaren der invoerrechten en accijnzen.

2. De in het eerste lid bedoelde ambtenaren zijn bevoegd alle plaatsen, met uitzondering van woningen zonder de uitdrukkelijke toestemming van de bewoner, waar, naar zij redelijkerwijs kunnen vermoeden, in verband met de uitoefening van een bedrijf, vuurwapens of munitie aanwezig zijn, te betreden, voor zover dit redelijkerwijs voor de vervulling van hun taak met betrekking tot deze landsverordening te betreden, voor zover dit redelijkerwijs voor de vervulling van hun taak met betrekking tot deze landsverordening nodig is. Zij zijn bevoegd zich te doen vergezellen door personen die daartoe door hen zijn aangewezen, voor zover dit voor het doel van het betreden redelijkerwijs nodig is. Wordt hun de toegang geweigerd, dan verschaffen zij zich die desnoods met behulp van sterk arm.

3. De in het eerste lid, onderdeel a, bedoelde ambtenaren hebben te allen tijde toegang tot alle plaatsen, waar, naar zij redelijkerwijze kunnen vermoeden, vuurwapenen of munitie aanwezig zijn, en kunnen op die plaatsen ter inbeslagneming huiszoeking doen. Is de plaats een woning, tevens een woning of alleen door een woning toegankelijk, dan treden zij deze zonder de uitdrukkelijke toestemming van de bewoner niet binnen dan op algemene of bijzondere schriftelijke last van de officier van justitie, of op een bijzondere schriftelijke last van een hulp-officier van justitie.

Van het binnentreden wordt door hen proces-verbaal opgemaakt, dat binnen tweemaal vierentwintig uur aan degene, wiens woning is binnentreden, in afschrift wordt toegezonden.

Artikel 13a

De in artikel 13, eerste lid, bedoelde ambtenaren zijn bevoegd ladingen, waarvan zij redelijkerwijs kunnen vermoeden dat vuurwapenen en munitie daarvan deel uitmaken, aan onderzoeken te onderwerpen, voor zover dit redelijkerwijs voor de vervulling van hun taak

met betrekking tot deze landsverordening nodig is. Daartoe kunnen zij vorderen dat de verpakking van goederen wordt geopend en dat ook overigens de medewerking wordt verleend die voor die onderzoeken is vereist.

Artikel 13b

1. De in artikel 13, eerste lid, bedoelde ambtenaren zijn bevoegd van personen die betrokken zijn bij het vervaardigen, transformeren of van het herstellen, verhandelen, afleveren of vervoeren van vuurwapenen of munitie een beroep of gewoonte maken, en van personen die houder zijn van een schriftelijke algemene of bijzondere machtiging als bedoeld in artikel 3, tweede lid, onderdeel 5°, alsmede van rechtspersoonlijkheid bezittende schietverenigingen en toegelaten weerkorpsen, bedoeld in artikel 3, tweede lid, onderdeel 4°, alle inlichtingen te verlangen die redelijkerwijs voor de vervulling van hun taak met betrekking tot deze landsverordening nodig zijn.
2. Zij zijn bevoegd van de in het eerste lid bedoelde personen, verenigingen en weerkorpsen inzage te verlangen van boeken en andere zakelijke gegevens en bescheiden, voorzover dit redelijkerwijs voor de vervulling van hun taak met betrekking tot deze landsverordening nodig is.
3. Zij zijn bevoegd van de boeken en andere zakelijke gegevens en bescheiden kopieën te maken. Indien het maken van kopieën niet ter plaatse kan geschieden, zijn zij bevoegd de boeken en andere zakelijke gegevens en bescheiden voor dat doel voor korte tijd mee te nemen tegen een door hen af te geven schriftelijk bewijs.
4. De personen van wie inlichtingen of inzage van boeken en andere zakelijke gegevens en bescheiden worden verlangd zijn, onverminderd het bepaalde in artikel 4, derde lid, en artikel 7, tweede lid, verplicht die onverwijld te verstrekken.
5. Zij die uit hoofde van hun stand, beroep of ambt tot geheimhouding verplicht zijn, kunnen zich verschonen van het verschaffen van inlichtingen, doch uitsluitend voor zover het betreft hetgeen hun in hun hoedanigheid is toevertrouwd. Zij kunnen voorts het verlenen van medewerking weigeren, voor zover hun plicht tot geheimhouding zich daartoe uitstrekt.

Artikel 13c

1. De in artikel 13, eerste lid, onderdeel a, bedoelde ambtenaren zijn bevoegd te vorderen dat de verpakking van goederen, met inbegrip van reisbagage, wordt geopend, indien daartoe redelijkerwijs aanleiding bestaat op grond van een gepleegd strafbaar feit waarbij vuurwapenen zijn gebruikt of op grond van aanwijzingen dat een dergelijk strafbaar feit zal worden gepleegd.
2. De in het eerste lid bedoelde bevoegdheid kan slechts worden uitgeoefend tegen bepaalde personen, indien daartoe jegens hen aanleiding bestaat. De officier van justitie kan bij schriftelijk bevel gelasten dat deze bevoegdheid tegenover een ieder kan worden uitgeoefend. Het bevel is met redenen omkleed.
3. Indien geen medewerking wordt verleend, kunnen de in het eerste lid bedoeld ambtenaren en personen, op kosten en risico van de houder van goederen, in het nodige voorzien.

Artikel 13d

1. De in artikel 13, eerste lid, onderdeel a, bedoelde ambtenaren zijn bevoegd vervoermiddelen te onderzoeken, indien daartoe redelijkerwijs aanleiding bestaat op grond van een gepleegd strafbaar feit waarbij vuurwapenen zijn gebruikt of op grond van aanwijzingen dat een dergelijk strafbaar feit zal worden gepleegd.
2. De in het eerste lid bedoelde bevoegdheid kan slechts worden uitgeoefend ten aanzien van bepaalde vervoermiddelen, indien daartoe jegens deze aanleiding bestaat. De officier van justitie kan bij schriftelijk bevel gelasten dat deze bevoegdheid tegenover elk vervoermiddel kan worden uitgeoefend. Het bevel is met redenen omkleed.
3. De in het eerste lid bedoelde ambtenaren kunnen van de bestuurders van voertuigen en van de schippers van vaartuigen daartoe vorderen dat deze de vervoermiddelen tot stilstand brengen, deze vervoermiddelen naar en door een aangewezen plaats overbrengen en overeenkomstig hun aanwijzingen terzake medewerking verlenen.

Artikel 13e

1. De in artikel 13, eerste lid, onderdeel a, bedoelde ambtenaren zijn bevoegd van personen die zich op de openbare weg of op enige voor het publiek toegankelijke plaats bevinden te vorderen dat deze hun medewerking verlenen aan een onderzoek aan de kleding, indien daartoe redelijkerwijs aanleiding bestaat op grond van een gepleegd strafbaar feit waarbij vuurwapenen zijn gebruikt of op grond van aanwijzingen dat een dergelijk strafbaar feit zal worden gepleegd.
2. De in het eerste lid bedoelde bevoegdheid kan slechts worden uitgeoefend tegen bepaalde personen, indien daartoe jegens hen aanleiding bestaat. De officier van justitie kan bij schriftelijk

bevel gelasten dat deze bevoegdheid tegenover een ieder kan worden uitgeoefend. Het bevel is met redenen omkleed.

Artikel 14

1. De in artikel 13, eerste lid, bedoelde ambtenaren zijn bevoegd een persoon, verdacht van overtreding van het in de artikelen 3, eerste lid, 5, eerste lid, of 6, eerste lid, gestelde verbod, door het voorhanden hebben van een vuurwapen en of munitie, indien tegen hem ernstige bezwaren bestaan, aan zijn lichaam en kleding te onderzoeken.

2. De in artikel 13, eerste lid, bedoelde ambtenaren alsmede andere daartoe door of vanwege het bevoegde gezag als buitengewoon agent van politie aangewezen personen zijn bevoegd een persoon die zich bevindt op een voor aankomst en vertrek van reizigers bestemd gedeelte van een luchthaventerrein te allen tijde aan zijn kleding en reisbagage te onderzoeken.

Artikel 15

Deze verordening is niet van toepassing op vuurwapenen, welke voor gebruik als zodanig niet geschikt te maken zijn of het karakter dragen van oudheden.

Artikel 16

Deze verordening treedt in werking op een door de Gouverneur te bepalen tijdstip.

Zij kan worden aangehaald als "Vuurwapenverordening" met bijvoeging van het jaartal van het Publicatieblad, waarin zij is afgekondigd.

VERORDENING van den 7den november 1931, houdende nadere voorzieningen op het stuk van wapenen

Artikel 1

1. Het is verboden op de openbare weg of op enige voor het publiek toegankelijke plaats een wapen bij zich te hebben.
2. Onder wapenen worden in deze landsverordening verstaan:
 - a. de vuurwapenen, vallende onder de Vuurwapenverordening 1930 (P.B. 1930, No.2), zomede geweren en pistolen waarmede projectielen door middel van samengeperste lucht of gas kunnen worden afgeschoten, dolken, dolkmessen, bajonetten, ponjaarden, zwaarden, sabels, degens, klewangs, degenstokken, priemstokken, wapenstokken, gummistokken, bullepezen, ploertendoders, boksbeugels, lansen, speren, spiesen, pijlen en andere soortgelijke voorwerpen die kennelijk vervaardigd zijn om als wapen te dienen;
 - b. andere voorwerpen, die door de drager of gebruiker daarvan zijn bedoeld om als wapenen of mede als wapenen te dienen, blijkende uit de omstandigheid waaronder of de wijze waarop zij worden gedragen of gebruikt.

Artikel 2

De bepaling van artikel 1 is niet toepasselijk:

- 1°. op ambtenaren en beambten, die krachtens besluit van de Gouverneur een wapen bij zich mogen hebben;
- 2°. op hen, die een wapen bij zich hebben, dat behoort bij hun ambtskleding;
- 3°. op hen, die deel uitmaken van de gewapende macht, van de politie, voor zover het wapen, dat zij bij zich hebben, tot hun uitrusting behoort;
- 4°. op hen, die deel uitmaken van rechtspersoonlijkheid bezittende verenigingen tot oefening in de wapenhandel - met uitzondering van schietverenigingen met volledige rechtsbevoegdheid - doch slechts gedurende de tijd voor die oefeningen bestemd, daaronder begrepen de tijd om zich naar en van de oefenplaatsen te begeven;
- 5°. op hen, die deel uitmaken van schietverenigingen met volledige rechtsbevoegdheid, die in het bezit zijn van de in artikel 2a bedoelde vergunning, doch slechts gedurende de tijd voor oefeningen bestemd, daaronder begrepen de tijd om zich naar en van de oefenplaatsen te begeven;
- 6°. op hen die deel uitmaken van bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen toegelaten weerkorpsen, doch slechts gedurende de tijd voor oefeningen bestemd of gedurende de tijd dat die weerkorpsen in actie zijn, daaronder mede begrepen de tijd om zich naar en van de oefenplaatsen en van de plaatsen, waar die weerkorpsen in actie zijn, te begeven;
- 7°. op hen, die een vuurwapen vervoeren overeenkomstig het "Vuurwapenbesluit 1930";
- 8°. op hen, die andere dan vuurwapenen vervoeren zodanig ingepakt, dat zij niet voor dadelijk gebruik kunnen worden aangewend;
- 9°. op hen, die voorzien zijn van een daartoe strekkende en overeenkomstig de volgende bepalingen geldige machtiging;
- 10°. ten aanzien van de in artikel 1, tweede lid bedoelde voorwerpen, op ogenblikken dat zij als werktuig gebruikt worden of kennelijk tot de uitrusting ten dienste van de uitoefening van een beroep of bedrijf behoren;
- 11°. op hen, die krachtens een tot bepaalde plaatsen beperkte machtiging van het bevoegde gezag een vuurwapen en munitie voorhanden mogen hebben gedurende de tijd, dat zij zich bewegen tussen de plaatsen, waarvoor de machtiging geldt, mits het vuurwapen gedurende het vervoer zodanig is ingepakt, dat het niet voor dadelijk gebruik kan worden aangewend.

Artikel 2a

1. Schietverenigingen met volledige rechtsbevoegdheid dienen, alvorens als zodanig te kunnen optreden, in het bezit te zijn van een daartoe bestemde vergunning, welke door de Minister van Justitie kan worden verleend onder door hem te stellen voorwaarden.
2. De Minister van Justitie kan, nadat de in het voorgaande lid bedoelde vergunning is verleend, de daaraan verbonden voorwaarden wijzigen en/of nadere voorwaarden stellen.
3. De Minister van Justitie kan de vergunning schorsen of intrekken, indien de aan de vergunning verbonden voorwaarden niet worden nagekomen dan wel indien de openbare orde of de veiligheid van de Nederlandse Antillen of een deel daarvan in gevaar zou worden gebracht door gebruikmaking van de vergunning.

Artikel 3

De in artikel 2 bedoelde machtiging wordt verleend door het betrokken plaatselijk Hoofd van politie:

- 1°. slechts voor de loop van het kalenderjaar, waarin zij wordt afgegeven;
- 2°. slechts voor het eiland, waar zij wordt afgegeven, met de onderhorigheden daarvan;
- 3°. slechts ten name van één persoon, wordende deze persoon daarin zo nauwkeurig mogelijk aangewezen door vermelding van voornamen, geslachtsnaam, geboorteplaats, leeftijd, ambt of beroep, woon- of verblijfplaats.

Artikel 4

De machtiging vermeldt het soort van wapen, tot het bij zich hebben waarvan zij verleend wordt en is overigens ingericht naar een door de Gouverneur bij besluit vast te stellen model.

Artikel 5

1. De machtiging wordt schriftelijk aangevraagd. De aanvrager verstrekt zoveel mogelijk de van hen [lees: hem] gevraagde inlichtingen en bescheiden.
2. Binnen een maand wordt op de aanvraag schriftelijk beschikt. Indien de aanvraag geheel of gedeeltelijk niet wordt ingewilligd, is de beschikking met redenen omkleed.

Artikel 6

[vervallen]

Artikel 7

Het plaatselijk hoofd van politie is te allen tijde bevoegd elke verleende machtiging bij een met redenen omklede beschikking te schorsen of in te trekken. Hij kan in dringende gevallen deze beschikking bij voorraad uitvoerbaar verklaren.

Artikel 8

Het plaatselijke hoofd van politie is verplicht een register te houden en daarin aantekening te doen zowel van elke verleende machtiging, met vermelding van de dag der uitreiking en van hetgeen de machtiging volgens deze landsverordening moet inhouden, als van elke intrekking van zodanige machtiging, met vermelding van de dag, waarop zulks is geschied.

Artikel 9

Hij, die krachtens verleende machtiging, op de openbare weg of op enige voor het publiek toegankelijke plaats een wapen bij zich heeft, is verplicht deze machtiging bij zicht [lees: zich] te hebben en die op de eerste vordering van de in artikel 13, eerste lid, bedoelde ambtenaren, terstond ter inzage af te geven.

Artikel 10

1. De Gouverneur kan bij besluit:

- 1°. verbieden het in voorraad hebben van bepaalde wapenen boven een daarbij te vermelden aantal en van andere dan daarbij te bepalen afmetingen;
 - 2°. bevelen het overbrengen binnen een termijn en op een plaats daarbij aan te wijzen van zodanige wapenen, of van wapenen van zodanige afmetingen, als daarbij te vermelden. Over de wapenen als onder 2°. bedoeld, kan de rechthebbende na de overbrenging beschikken, met inachtneming van de wettelijke regelingen terzake.
 - 3°. voorschriften vaststellen voor personen, die een beroep of een gewoonte maken van het afleveren aan particulieren van zodanige wapenen, of van wapenen van zodanige afmetingen, als daarbij te vermelden.
2. Een besluit als in het eerste lid onder 1°. en 2°. van dit artikel bedoeld, is niet langer van kracht dan gedurende zes maanden na zijn afkondiging, tenzij het binnen dat tijdperk door een verordening bekrachtigd is.
3. Een besluit als in dit artikel bedoeld, is niet van toepassing op vuurwapenen.

Artikel 11

1. Hij die de verbodsbepaling van artikel 1, overtreedt, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste vier jaren of geldboete van ten hoogste tienduizend gulden.
2. Hij die handelt in strijd met de artikelen 9, 13b, vierde lid, of met de bij of krachtens deze landsverordening vastgestelde voorschriften, of niet voldoet aan een vordering als bedoeld in artikel 13d, derde lid, of artikel 13e eerste lid, wordt gestraft met hechtenis van ten hoogste twee maanden of geldboete van ten hoogste duizend gulden.

3. Indien echter, naar hij weet of redelijkerwijze moet vermoeden, enig voorwerp met betrekking tot hetwelk het feit wordt begaan, is een bom, een handgranaat of een dergelijk voor ontploffing of voor het verspreiden van verstikkende of vergiftigde gassen bestemd wapen, wordt gevangenisstraf van ten hoogste vier jaren of geldboete van ten hoogste drie duizend gulden opgelegd.

4. De bij deze verordening strafbaar gestelde feiten worden, indien daarop mede gevangenisstraf is gesteld, als misdrijven en overigens als overtredingen beschouwd.

Artikel 12

[vervallen]

Artikel 13

1. Met het toezicht op de naleving van het bij en krachtens deze landsverordening bepaalde zijn belast:

- a. de bij Artikel 184 van het Wetboek van Strafvordering aangewezen ambtenaren;
- b. de ambtenaren der invoerrechten en accijnzen.

2. De in het eerste lid bedoelde ambtenaren zijn bevoegd alle plaatsen, met uitzondering van woningen zonder de uitdrukkelijke toestemming van de bewoner, waar, naar zij redelijkerwijs kunnen vermoeden, in verband met de uitoefening van een bedrijf, wapenen aanwezig zijn, te betreden, voor zover dit redelijkerwijs voor de vervulling van hun taak met betrekking tot deze landsverordening nodig is. Wordt hun de toegang geweigerd, dan verschaffen zij zich die desnoods met behulp van de sterke arm.

3. De in het eerste lid, onderdeel a, bedoelde ambtenaren hebben te allen tijde toegang tot alle plaatsen, waar, naar zij redelijkerwijze kunnen vermoeden, wapenen aanwezig zijn, en kunnen op die plaatsen ter inbeslagneming huiszoeking doen. Is de plaats een woning, tevens een woning of alleen door een woning toegankelijk, dan treden zij deze zonder de uitdrukkelijke toestemming van de bewoner niet binnen dan op algemene of bijzondere schriftelijke last van de officier van justitie, of op een bijzondere schriftelijke last van een hulp-officier justitie. Van het binnentreden wordt door hen proces-verbaal opgemaakt, dat binnen twee maal vierentwintig uur aan degene, wiens woning is binnengetreden, in afschrift worden toegezonden.

Artikel 13a

De in artikel 13, eerste lid, bedoelde ambtenaren zijn bevoegd ladingen, waarvan zij redelijkerwijs kunnen vermoeden dat wapenen daarvan deel uitmaken, aan onderzoeken te onderwerpen, voor zover dit redelijkerwijs voor de vervulling van hun taak met betrekking tot deze landsverordening nodig is. Daartoe kunnen zij vorderen dat de verpakking van goederen wordt geopend en dat ook overigens de medewerking wordt verleend die voor die onderzoeken is vereist.

Artikel 13b

1. De in artikel 13, eerste lid, bedoelde ambtenaren zijn bevoegd van de in artikel 2 onderdeel 4° tot en met 11°, bedoelde personen alle inlichtingen te verlangen die redelijkerwijs voor de vervulling van hun taak met betrekking tot deze landsverordening nodig zijn.

2. Zij zijn bevoegd van de in het eerste lid bedoelde personen inzage te verlangen van boeken en andere zakelijke gegevens en bescheiden, voor zover dit redelijkerwijs voor de vervulling van hun taak met betrekking tot deze landsverordening nodig is.

3. Zij zijn bevoegd van de boeken en andere zakelijke gegevens en bescheiden kopieën te maken. Indien het maken van kopieën niet ter plaatse kan geschieden, zijn zij bevoegd de boeken en andere zakelijke gegevens en bescheiden voor dat doel voor korte tijd mee te nemen tegen een door hen af te geven schriftelijk bewijs.

4. De personen van wie inlichtingen of inzage van boeken en ander zakelijke gegevens en bescheiden worden verlangd zijn, onverminderd het bepaalde in artikel 5, eerste lid, verplicht, die onverwijld te verstrekken.

5. Zij die uit hoofde van hun stand, beroep of ambt tot geheimhouding verplicht zijn, kunnen zich verschonen van het verschaffen van inlichtingen, doch uitsluitend voor zover het betreft hetgeen hun in hun hoedanigheid is toevertrouwd. Zij kunnen voorts het verlenen van medewerking weigeren, voor zover hun plicht tot geheimhouding zich daartoe uitstrekt.

Artikel 13c

De in artikel 13, eerste lid, onderdeel a, bedoelde ambtenaren zijn bevoegd te vorderen dat de verpakking van goederen, met inbegrip van reisbagage, wordt geopend, indien daartoe redelijkerwijs aanleiding bestaat op grond van een gepleegd strafbaar feit waarbij wapenen zijn gebruikt of op grond van aanwijzingen dat een dergelijk strafbaar feit zal worden gepleegd.

2. De in het eerste lid bedoelde bevoegdheid kan slechts worden uitgeoefend tegen bepaalde personen, indien daartoe jegens hen aanleiding bestaat. De officier van justitie kan bij schriftelijk bevel gelasten dat deze bevoegdheid tegenover een ieder kan worden uitgeoefend. Het bevel is met redenen omkleed.

3. Indien geen medewerking wordt verleend, kunnen de in het eerste lid bedoelde ambtenaren en personen, op kosten en risico van de houder van de goederen, in het nodige voorzien.

Artikel 13d

1. De in artikel 13, eerste lid, onderdeel a, bedoelde ambtenaren zijn bevoegd vervoermiddelen te onderzoeken, indien daartoe redelijkerwijs aanleiding bestaat op grond van een gepleegd strafbaar feit waarbij wapenen zijn gebruikt of op grond van aanwijzingen dat een dergelijk strafbaar feit zal worden gepleegd.

2. De in het eerste lid bedoelde bevoegdheid kan slechts worden uitgeoefend ten aanzien van bepaalde vervoersmiddelen, indien daartoe jegens deze aanleiding bestaat. De officier van justitie kan bij schriftelijk bevel gelasten dat deze bevoegdheid tegenover elk vervoermiddel kan worden uitgeoefend. Het bevel is met redenen omkleed.

3. De in het eerste lid bedoelde ambtenaren kunnen van de bestuurders van voertuigen en van de schippers van vaartuigen daartoe vorderen dat deze de vervoermiddelen tot stilstand brengen, deze vervoermiddelen naar een door hen aangewezen plaats overbrengen en overeenkomstig hun aanwijzingen terzake medewerking verlenen.

Artikel 13e

1. De in artikel 13, eerste lid, onderdeel a, bedoelde ambtenaren zijn bevoegd van personen die zich op de openbare weg of op enige voor het publiek toegankelijke plaats bevinden te vorderen dat deze hun medewerking verlenen aan een onderzoek aan de kleding, indien daartoe redelijkerwijs aanleiding bestaat op grond van een gepleegd strafbaar feit waarbij wapenen zijn gebruikt of op grond van aanwijzingen dat een dergelijk strafbaar feit zal worden gepleegd.

2. De in het eerste lid bedoelde bevoegdheid kan slechts worden uitgeoefend tegen bepaalde personen, indien daartoe jegens hen aanleiding bestaat. De officier van justitie kan bij schriftelijk bevel gelasten dat deze bevoegdheid tegenover een ieder kan worden uitgeoefend. Het bevel is met redenen omkleed.

Artikel 14

1. De in artikel 13, eerste lid, bedoelde ambtenaren zijn bevoegd een persoon, verdacht van overtreding van het in artikel 1 gestelde verbod, door het voorhanden hebben van een wapen, indien tegen hem ernstige bezwaren bestaan, aan zijn lichaam en kleding te onderzoeken.

2. De in artikel 13, eerste lid, bedoelde ambtenaren alsmede andere daartoe door af vanwege het bevoegde gezag aangewezen personen zijn bevoegd een persoon die zich bevindt op een voor aankomst en vertrek van reizigers bestemd gedeelte van een luchtvaartterrein te allen tijde aan zijn kleding en reisbagage te onderzoeken.

Artikel 15

[wijzigt de Zegelverordening 1908]

Artikel 16

[wijzigt de Vuurwapenverordening 1930]

Artikel 17

1. Deze verordening kan worden aangehaald als "Wapenverordening" met bijvoeging van het jaartal van het Publicatieblad, waarin zij is afgekondigd.

2. Zij treedt in werking op een door de Gouverneur te bepalen tijdstip; alsdan vervalt de verordening van de 24ste september 1879 (P.B. no. 18).

LANDSVERORDENING van de 27ste juni 1996 tot vaststelling van beginselen van het gevangeniswezen (Landsverordening beginselen gevangeniswezen)

HOOFDSTUK I

Algemene Bepalingen

Artikel 1

Voor de toepassing van deze landsverordening wordt verstaan onder:

- a. minister : de minister van Justitie;
- b. gedetineerden : de personen, ingesloten in gevangenissen, huizen van bewaring en landsinrichtingen voor ter beschikking gestelden;
- c. onveroordeelden : de personen, niet krachtens veroordeling tot straf of maatregel, ingesloten in een van de gestichten, bedoeld in artikel 2.

HOOFDSTUK II

Indeling der gestichten

Artikel 2

De gestichten of afdelingen van de gestichten worden onderscheiden in gevangenissen, huizen van bewaring en landsinrichtingen voor ter beschikking gestelden.

Artikel 3

1. De minister wijst de gestichten of afdelingen van gestichten aan, die bestemd zijn voor gevangenis, huis van bewaring en landsinrichting voor ter beschikking gestelden.
2. Op ieder eiland wordt tenminste een gesticht of een afdeling van een gesticht aangewezen dat een bestemming als huis van bewaring heeft.
3. Voor de opnemng van vrouwelijke gedetineerden worden afzonderlijke gestichten of afdelingen van gestichten aangewezen.
4. De minister kan huizen van bewaring en in bijzondere gevallen andere gestichten aanwijzen, waarin zowel mannen als vrouwen worden opgenomen. In die gevallen worden mannen en vrouwen te allen tijde gescheiden.

Artikel 4

1. In de gevangenissen wordt, behoudens het bepaalde in artikel 11 en het bepaalde in artikel 29 van het Wetboek van Strafrecht van de Nederlandse Antillen, uitsluitend de gevangenisstraf ten uitvoer gelegd.
2. In bijzondere gevallen kan de minister hechtenis en militaire detentie, vervangende hechtenis en militaire detentie daaronder begrepen, in een gevangenis ten uitvoer doen leggen.

Artikel 5

1. De huizen van bewaring zijn bestemd:
 - a. tot opnemng van hen, die de straffen van hechtenis of van militaire detentie moeten ondergaan;
 - b. tot opnemng van alle anderen, aan wie krachtens rechterlijke beslissing of door het openbaar gezag rechtens hun vrijheid is ontnomen, voor zover geen andere plaats voor hen is bestemd of voor zolang opname in de voor hen bestemde plaats niet mogelijk is;
 - c. tot verblijf voor doortrekkende gedetineerden.
2. In de huizen van bewaring kunnen ook degenen worden opgenomen, die tot gevangenisstraf veroordeeld zijn en wier straftijd niet meer dan acht maanden bedraagt.
3. De minister kan, indien dit door een openbaar belang vereist wordt, bepalen dat veroordeelden in artikel 4 bedoeld, tijdelijk in een huis van bewaring worden opgenomen.

Artikel 6

De landsinrichtingen voor ter beschikking gestelden zijn bestemd tot opnemng van:

- a. hen, wier plaatsing in een landsinrichting overeenkomstig de bepalingen van de artikelen 39 en 39c van het Wetboek van Strafrecht van de Nederlandse Antillen moet volgen, indien niet tevens hun plaatsing in een krankzinnigengesticht is gelast, dan wel zodanige plaatsing door verlof of ontslag werd onderbroken of beëindigd;

- b. onveroordeelden, naar wier geestvermogens volgens wettelijke regeling een onderzoek noodzakelijk wordt geacht;
- c. de gedetineerden, die tot gevangenisstraf veroordeeld zijn, doch die op grond van de gebrekkige ontwikkeling of ziekelijke stoornis van hun geestvermogens voor verblijf of verder verblijf in een gevangenis of huis van bewaring ongeschikt gebleken zijn of wier observatie noodzakelijk wordt geacht, een en ander volgens nader door de minister te stellen regelen.

HOOFDSTUK III

Differentiatie der gevangenen

Artikel 7

De minister wijst een of meer gevangenen aan, waarvan afdelingen in het bijzonder bestemd zijn voor de opneming van mannelijke tot gevangenisstraf veroordeelden, die de leeftijd van eenentwintig jaren nog niet hebben bereikt.

Artikel 8

De minister wijst een of meer gevangenen aan, waarvan afdelingen in het bijzonder bestemd worden voor de opneming van mannelijke tot gevangenisstraf veroordeelden, niet in aanmerking komende voor plaatsing in een van de in artikel 7 genoemde afdelingen, wier werkelijke straftijd niet meer dan acht maanden bedraagt.

Artikel 9

De minister wijst een of meer gevangenen aan, waarvan afdelingen in het bijzonder bestemd worden voor de opneming van mannelijke tot gevangenisstraf veroordeelden, niet in aanmerking komende voor plaatsing in een* van de in artikel 7 bedoelde afdelingen, wier werkelijke straftijd meer dan acht maanden bedraagt.

Artikel 10

De minister wijst een of meer gevangenen aan, waarvan afdelingen in het bijzonder bestemd worden voor de opneming van mannelijke tot gevangenisstraf veroordeelden, die meer dan de helft van een opgelegde onvoorwaardelijke straf van tenminste drie jaren hebben doorgebracht in een andere afdeling van een gevangenis of huis van bewaring.

Artikel 11

De minister wijst een of meer gevangenen aan, waarvan afdelingen in het bijzonder bestemd worden voor de opneming van gedetineerden uit alle categorieën, die tijdelijk een regime met intensieve persoonlijke begeleiding behoeven.

Artikel 12

Omtrent de wijze, waarop de tot gevangenisstraf veroordeelden over de verschillende gevangenen worden verdeeld, worden bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen, nadere regelen gegeven.

HOOFDSTUK IV

Beheer en toezicht

Artikel 13

Het opperbeheer van de gestichten berust bij de minister, die voor elk gesticht of elke afdeling daarvan een huishoudelijk reglement vaststelt.

Artikel 14

Het beheer van ieder gesticht berust bij de directeur of een hoofd op wie het in deze landsverordening omtrent de directeur bepaalde van toepassing is.

Artikel 15

Het personeel van de gestichten wordt bij landsbesluit benoemd, geschorst en ontslagen.

Artikel 16

1. Bij ieder gesticht is een Commissie van Toezicht, waarvan de leden door de minister worden benoemd en ontslagen.
2. De Commissie van Toezicht heeft tot taak:

- a. toezicht te houden op de wijze van tenuitvoerlegging van de vrijheidsbeneming in het gesticht of afdelingen daarvan;
 - b. kennis te nemen van door de gedetineerden naar voren gebrachte grieven;
 - c. zorg te dragen voor de behandeling van klaagschriften ingevolge het bepaalde in Hoofdstuk XII;
 - d. aan de minister, de directeur of het hoofd van een gesticht, al dan niet uit eigen beweging, advies en inlichtingen te geven omtrent het in onderdeel a gestelde.
3. De Commissie van Toezicht stelt zich door persoonlijk contact met de gedetineerden regelmatig op de hoogte van onder hen levende wensen en gevoelens. Bij toerbeurt treedt één van haar leden hiertoe op als maandcommissaris.
4. Bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen, worden regels gesteld omtrent de bevoegdheden, de samenstelling en de werkwijze van de Commissie van Toezicht, de benoeming en het ontslag van haar leden alsmede over de werkzaamheden van de maandcommissaris.

HOOFDSTUK V

Regime

Artikel 17

Met handhaving van het karakter van de vrijheidsstraf of de maatregel van terbeschikkingstelling van de Regering, wordt de tenuitvoerlegging hiervan mede dienstbaar gemaakt aan de voorbereiding van de terugkeer van de gedetineerden in de maatschappij.

Artikel 18

1. De onveroordeelden worden aan geen andere beperkingen onderworpen dan die welke voor het doel van hun opsluiting of in het belang van de handhaving van de orde of de veiligheid in het gesticht noodzakelijk zijn.
2. Hun regime wordt, naar de beginselen van deze landsverordening geregeld bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen.

Artikel 19

1. De minister kan in de huishoudelijke reglementen van gestichten of afdelingen van gestichten bepalen, dat de bevolking door de directeur in groepen zal worden ingedeeld.
2. Het regime in de verschillende groepen kan verschillend zijn.

Artikel 20

1. Onveroordeelden worden bij voorkeur niet met veroordeelde gedetineerden in een vertrek geplaatst.
2. Mannelijke gedetineerden beneden de eenentwintig jaren worden bij voorkeur afgezonderd van de volwassen gedetineerden.

Artikel 21

Onverminderd het bepaalde in artikel 19, tweede lid, kunnen individuele voorrechten worden toegestaan.

Artikel 22

De tenuitvoerlegging van een vrijheidsstraf of vrijheidsbenemende maatregel in een gesticht vindt plaats in algehele of in beperkte gemeenschap, dan wel in afzondering.

Artikel 23

De directeur kan, naar door de minister te stellen nadere regels, een gedetineerde op zijn verzoek toestaan in afzondering te worden geplaatst.

HOOFDSTUK VI

Arbeid en arbeidsloon

Artikel 24

1. De directeur draagt zorg voor de beschikbaarheid van arbeid voor de gedetineerden, voor zover de aard van de detentie zich daartegen niet verzet.
2. Gedetineerden die tot een vrijheidsstraf (vervangende hechtenis en militaire detentie daaronder begrepen) zijn veroordeeld zijn verplicht de hen opgedragen arbeid te verrichten.

3. Onveroordeelden zijn niet tot arbeid verplicht. Indien zij verklaard hebben aan de arbeid te willen deelnemen, worden zij op gelijke voet als de in het tweede lid bedoelde gedetineerden daartoe in de gelegenheid gesteld.

Artikel 25

De arbeid zal zich bij voorkeur uitstrekken tot het verrichten van de huisdienst en tot het vervaardigen van voorwerpen voor de overheidsdienst en objecten van algemeen nut.

Artikel 26

1. Het aan de gedetineerden toe te kennen arbeidsloon wordt door de minister vastgesteld. Een deel daarvan wordt bestemd voor de uitgaanskas. Het overige deel blijft onder bewaring van de directeur, doch staat ter beschikking van de gedetineerden volgens nader door de minister te stellen regelen.

2. De onveroordeelden kunnen over het arbeidsloon beschikken volgens regelen door de minister te stellen.

Artikel 27

1. Het door de gedetineerden verdiende arbeidsloon is hun eigendom.

2. Moedwillig of door achteloosheid door gedetineerden tijdens de detentie aan het Land toegebrachte schade kan zowel op de uitgaanskas als op het overige gedeelte van het arbeidsloon worden verhaald. Voor het overige is de uitgaanskas onvervreemdbaar en niet vatbaar voor beslag.

Artikel 28

De wijze waarop de uitgaanskas aan de gedetineerden na hun invrijheidstelling wordt uitgekeerd, wordt bij of krachtens landsbesluit, houdende algemene maatregelen, geregeld.

Artikel 29

De arbeidstijd wordt bij huishoudelijk reglement van de gestichten of afdelingen vastgesteld, zoveel mogelijk overeenkomstig die welke gebruikelijk is in het vrije bedrijf.

Artikel 30

De arbeid zal zoveel mogelijk mede dienstbaar worden gemaakt aan het onderhouden, vergroten of verwerven van vakbekwaamheid.

HOOFDSTUK VII

Geestelijke verzorging

Artikel 31

Het behoort tot de taak van de directeur te bevorderen, dat de gedetineerden de te hunnen behoefte gehouden godsdienstoefeningen en bezinningssamenkomsten kunnen bijwonen.

Artikel 32

1. De gedetineerden worden in de gelegenheid gesteld godsdienstonderwijs te ontvangen.

2. Zij worden bovendien in de gelegenheid gesteld persoonlijk contact met geestelijke verzorgers te onderhouden.

HOOFDSTUK VIII

Sociale verzorging

Artikel 33

Het behoort tot de taak van de directeur de gedetineerden te helpen bij het zoeken naar een oplossing van de maatschappelijke moeilijkheden, die met het feit van hun detentie of met de omstandigheden, die tot het plegen van het strafbare feit hebben geleid, in verband staan.

HOOFDSTUK IX

Ontwikkeling en ontspanning

Artikel 34

De gedetineerden worden in de gelegenheid gesteld gebruik te maken van de in het gesticht aanwezige mogelijkheden tot onderwijs, vorming en recreatie.

Artikel 35

Aan gedetineerden, voor wie zulks wenselijk wordt geacht, wordt zoveel mogelijk aanvullend schoolonderwijs gegeven.

HOOFDSTUK X

Tucht

Artikel 36

1. In de gestichten of afdelingen van de gestichten kunnen door de directeur, of bij zijn afwezigheid, belet of ontstentenis door zijn plaatsvervanger, de navolgende disciplinaire straffen worden opgelegd wegens het begaan van feiten, die onverenigbaar zijn met een goede orde en tucht:

- a. opsluiting in de strafcel;
- b. onthouding van bezoek, van het schrijven of ontvangen van brieven of beperking van andere rechten en gunsten;
- c. geldboete tot een bedrag van ten hoogste het zakgeld van de gedetineerde over twee weken;
- d. berisping.

2. De straf, bedoeld in het eerste lid, onderdeel a, kan voor ten hoogste twee weken, en die, bedoeld in het eerste lid, onderdeel b, voor ten hoogste vier weken, worden opgelegd. Zij kunnen tezamen worden opgelegd.

Artikel 37

1. Geen straf wordt opgelegd dan nadat de overtreder door hem, die de straf oplegt, is gehoord.
2. Aan de gestrafte wordt binnen 24 uur na de strafoplegging een schriftelijke met redenen omklede mededeling uitgereikt, waarin tevens melding wordt gemaakt van de mogelijkheid van beklag bij de Commissie van Toezicht alsmede van de wijze waarop en de termijn waarbinnen dit beklag moet worden gedaan.

HOOFDSTUK XI

Onderbreking van de straf Verlaten van het gesticht

Artikel 38

In bijzondere gevallen kan de minister bepalen, dat de tenuitvoerlegging van een vrijheidsstraf gedurende een tijdvak van ten hoogste drie maanden wordt onderbroken.

Artikel 39

1. Een gedetineerde kan, naar door de minister te stellen nadere regels, vergund worden tijdelijk het gesticht te verlaten.
2. De in het eerste lid bedoelde nadere regels betreffen in elk geval de criteria waaraan een gedetineerde moet voldoen om voor het verlof in aanmerking te komen, de bevoegdheid tot en de wijze van verlening, weigering, beperking en intrekking alsmede de duur en frequentie van het verlof en de voorwaarden die aan het verlof kunnen worden verbonden.
3. Het verlaten van het gesticht, bedoeld in het eerste lid, schort de tenuitvoerlegging van de vrijheidsstraf of vrijheidsbenemende maatregel niet op.

HOOFDSTUK XII

Beklag

Artikel 40

1. Een gedetineerde kan beklag doen over:
 - a. de op hem toegepaste beslissing tot plaatsing in afzondering;
 - b. een hem betreffende beslissing tot oplegging van een disciplinaire straf;
 - c. een hem betreffende beslissing tot weigering van een verzoek als bedoeld in artikel 23.
2. De gedetineerde die beklag wenst te doen wordt daartoe onverwijld in de gelegenheid gesteld.

Artikel 41

1. Het beklag wordt schriftelijk gedaan bij de Commissie van Toezicht bij het gesticht waar de gedetineerde ten tijde van het geven van de beslissing verbleef.
2. Het beklag moet worden gedaan uiterlijk op de derde dag na die waarop de gedetineerde kennis heeft gekregen van de beslissing waarover hij zich wenst te beklagen.
3. Een na afloop van de in het tweede lid genoemde termijn ingediend klaagschrift is niettemin ontvankelijk, indien blijkt, dat de gedetineerde het beklag zo spoedig heeft gedaan als redelijkerwijs van hem kon worden verlangd.

Artikel 42

1. Het klaagschrift wordt behandeld door een door de Commissie van Toezicht uit haar midden benoemde beklagcommissie.
2. De samenstelling van de beklagcommissie, alsmede de wijze van behandeling van het klaagschrift worden bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen, nader geregeld.

Artikel 43

1. Hangende de uitspraak op het klaagschrift kan de beklagcommissie op verzoek van de klager, na de directeur te hebben gehoord, de tenuitvoerlegging van de beslissing waarop het klaagschrift betrekking heeft geheel of gedeeltelijk schorsen.
2. De beklagcommissie doet hiervan onverwijld mededeling aan de directeur en de klager.

Artikel 44

1. De beklagcommissie doet zo spoedig mogelijk, doch in ieder geval binnen een termijn van twee weken, te rekenen vanaf de datum waarop het klaagschrift is ontvangen, uitspraak in eerste en laatste instantie.
2. De uitspraak strekt tot gehele of gedeeltelijke niet-ontvankelijkverklaring, ongegrondverklaring, dan wel gegrondverklaring van het beklag.
3. De beklagcommissie verklaart het beklag gegrond en vernietigt de beslissing waarover is geklaagd geheel of gedeeltelijk, indien zij van oordeel is dat deze:
 - a. in strijd is met een in het gesticht of de afdeling van het gesticht geldend voorschrift, dan wel
 - b. bij afweging van alle in aanmerking komende belangen en omstandigheden onredelijk of onbillijk moet worden geacht.
4. Bij toepassing van het derde lid kan de beklagcommissie:
 - a. de directeur, zo nodig onder het stellen van een termijn, opdragen een nieuwe beslissing te nemen met inachtneming van haar uitspraak;
 - b. bepalen dat haar uitspraak in de plaats treedt van de vernietigde beslissing;
 - c. volstaan met de gehele of gedeeltelijke vernietiging.
5. Indien het derde lid toepassing vindt, worden de gevolgen van de vernietigde beslissing, voor zover mogelijk, door de directeur ongedaan gemaakt, dan wel in overeenstemming gebracht met de uitspraak van de beklagcommissie.
6. Voor zover de in het vijfde lid bedoelde gevolgen niet meer ongedaan te maken zijn, bepaalt de beklagcommissie, na de directeur te hebben gehoord, of enige compensatie aan de klager geboden is. In bijzondere gevallen kan aan de klager een naar redelijkheid en billijkheid te bepalen geldelijke tegemoetkoming worden toegekend. Bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen, kan het bedrag worden vastgesteld dat ten hoogste kan worden uitgekeerd.

HOOFDSTUK XIII

Slotbepalingen

Artikel 45

[wijzigt het Wetboek van Strafrecht van de Nederlandse Antillen]

Artikel 46

De Verordening van den 6n October 1930, tot aanwijzing der gestichten, waar hetzij gevangenisstraf, hetzij hechtenis wordt ondergaan en tot vaststelling der beginselen van het gevangeniswezen (P.B. 1930, no. 73), zoals gewijzigd, wordt ingetrokken.

Artikel 47

Deze landsverordening treedt in werking op een bij landsbesluit te bepalen tijdstip.

Artikel 48

Deze landsverordening kan worden aangehaald als: Landsverordening beginselen gevangeniswezen.

LANDSVERORDENING van de 20ste mei 2002 houdende bepalingen inzake de identificatieplicht.

Artikel 1

1. Iedere persoon vanaf 12 jaar is verplicht te allen tijde een op hem betrekking hebbend identiteitsdocument, als bedoeld in artikel 2, bij zich te hebben.
2. Iedere persoon, bedoeld in het eerste lid, is verplicht bij openbare gemakkelikheden, in instellingen voor onderwijs, in horeca-gelegenheden en binnen een afstand van 500 meter gerekend vanaf de grens van de locatie waar de gemakkelikheden plaats vindt, dan wel waarop de opstal van de instelling of de gelegenheid zich bevindt, desgevraagd terstond een identiteitsdocument, bedoeld in het eerste lid, ter inzage te verstrekken aan de opsporingsambtenaren, bedoeld in de artikelen 184 en 185 van het Wetboek van Strafvordering, voor zover dat redelijkerwijs nodig is voor de uitoefening van hen in het kader van de handhaving van de openbare orde of de opsporing van strafbare feiten toegekende wettelijke bevoegdheden.
3. Iedere persoon, bedoeld in het eerste lid, is verplicht desgevraagd terstond een identiteitsdocument, bedoeld in het eerste lid, ter inzage te verstrekken aan de opsporingsambtenaren, bedoeld in de artikelen 184 en 185 van het Wetboek van Strafvordering, voor zover dat redelijkerwijs nodig is voor de toepassing en handhaving van:
 - a. de Landsverordening Toelating en Uitzetting (P.B. 1966, no. 17);
 - b. de Leerplichtlandsverordening (P.B. 1991, no. 35).
4. De opsporingsambtenaar, bedoeld in het tweede en derde lid, is bevoegd van het ter inzage verstrekte document, bedoeld in het tweede en derde lid, afschrift te nemen of dit daartoe tijdelijk mee te nemen. Is sprake van een tijdelijk meenemen dan verstrekt de opsporingsambtenaar een met redenen omkleed bewijs van inname.

Artikel 2

- Onder identiteitsdocument, als bedoeld in artikel 1, wordt verstaan:
- a. een geldige identiteitskaart, als bedoeld in de Landsverordening Identiteitskaarten (P.B. 1965, no. 17); of
 - b. een geldig reisdocument, als bedoeld in artikel 2, eerste lid, van de Paspoortwet (Stb. 1991, 498); of
 - c. een geldig rijbewijs, als bedoeld in de wegenverkeerswetgeving van één der eilandgebieden; of
 - d. de documenten, waarover een vreemdeling ingevolge de Landsverordening Toelating en Uitzetting (P.B. 1966, no. 17) moet beschikken ter vaststelling van zijn identiteit, nationaliteit en verblijfsrechtelijke positie; of
 - e. het door de Minister van Justitie vastgestelde identiteitsdocument, dat betrekking heeft op de minderjarige, die ingevolge de Landsverordening Identiteitskaarten (P.B. 1965, no. 17) niet verplicht is om in het bezit te zijn van een identiteitskaart.

Artikel 3

1. Handelen in strijd met de in artikel 1 gestelde voorschriften is een overtreding en wordt gestraft met hechtenis van ten hoogste zes maanden, een geldboete van ten hoogste vijftienduizend gulden of met beide straffen.
2. Indien tijdens het plegen van een strafbaar feit, bedoeld in het eerste lid, nog geen jaar is verlopen sedert een eerdere veroordeling van de schuldige wegens het plegen van een strafbaar feit, bedoeld in dat lid, onherroepelijk is geworden dan wel vrijwillig is voldaan aan een voorwaarde door het openbaar ministerie krachtens artikel 76 van het Wetboek van Strafrecht van de Nederlandse Antillen gesteld, kan hechtenis of een geldboete tot het dubbele van het in het eerste lid voor elk gestelde maximum worden opgelegd.

Artikel 4

Deze landsverordening treedt in werking met ingang van de dag volgend op de datum van uitgifte van het Publicatieblad, waarin het wordt geplaatst.

Artikel 5

Deze landsverordening kan worden aangehaald als "Landsverordening Identificatieplicht".

VERORDENING VAN DEN 9DEN MEI 1932, houdende bepalingen tegen verstekelingen

Artikel 1

Hij, die zich bevindt of bevonden heeft aan boord van eenig vaartuig, met het oogmerk zich daarmee te doen vervoeren zonder voorafgaande vergunning van den eigenaar, huurder of schipper, wordt gestraft met hechtenis van ten hoogste zes maanden of geldboete van ten hoogste vijf honderd gulden.

Artikel 2

De feiten bij deze verordening strafbaar gesteld worden beschouwd als misdrijven.

Artikel 3

Deze verordening treedt in werking met ingang van den dag na dien harer afkondiging.

VERORDENING VAN 30 DECEMBER 1890, tot verzekering van de toepassing van de bij algemeene verordeningen bevolen of toegelaten vrijheidsbeneming

Artikel 1

Tot vrijheidsbeneming bij de algemeene verordeningen bevolen of toegelaten kan, met uitzondering van eene woning, waarvan de toegang door den bewoner wordt geweigerd, elke plaats waar de te vatten persoon zich bevindt, worden betreden door de tot aanhouding bevoegde openbare macht.

Artikel 2

Tot vrijheidsbeneming in de zin van artikel 1 kan, buiten de gevallen als bedoeld in het Wetboek van Strafvordering, de tot aanhouding bevoegde openbare macht zonder de uitdrukkelijke toestemming van de bewoner slechts binnentreden in een woning, waarin de te vatten persoon zich bevindt of verondersteld wordt zich te bevinden, dan met overeenkomstige toepassing van Titel X van het Derde Boek van het Wetboek van Strafvordering, met uitzondering van artikel 155, vierde lid, 156, tweede lid, 157, tweede en derde lid, en artikel 158, eerste lid, laatste zinsnede.

Artikel 3

[vervallen]

Artikel 4

Tot vrijheidsbeneming in de zin van artikel 1 kan, behalve in het geval van ontdekking op heterdaad, niet worden binnentreden:

- a. in de vergaderruimten van de Staten of van een van de eilandsraden, gedurende de vergadering;
- b. in de ruimten bestemd voor godsdienstoefeningen of bezinningssamenkomsten van levensbeschouwelijke aard, gedurende de godsdienstoefeningen of bezinningssamenkomst;
- c. in de ruimten waarin terechtzittingen worden gehouden, gedurende de terechtzitting.

Artikel 5

[vervallen]

WETBOEK VAN STRAFRECHT VAN DE NEDERLANDSE ANTILLEN

EERSTE BOEK

Algemeene bepalingen

TITEL I

Omvang van de werking der strafwet

Artikel 1

1. Geen feit is strafbaar dan uit kracht van eene daaraan voorafgegane wettelijke strafbepaling.
2. Bij verandering in de wetgeving na het tijdstip waarop het feit begaan is, worden de voor den verdachte gunstigste bepalingen toegepast.

Artikel 2

De strafwet van de Nederlandse Antillen is toepasselijk op ieder die zich binnen de Nederlandse Antillen aan eenig strafbaar feit schuldig maakt.

Artikel 3

De strafwet van de Nederlandse Antillen is toepasselijk op ieder, die zich buiten de Nederlandse Antillen aan boord van een Nederlands-Antilliaans vaartuig of luchtvaartuig aan enig strafbaar feit schuldig maakt.

Artikel 4

De strafwet van de Nederlandse Antillen is toepasselijk op ieder die zich buiten de Nederlandse Antillen schuldig maakt:

- 1°. aan een der misdrijven omschreven in de artikelen 97 - 102, 103a onder 1°, 104, 104a - 104c, 111 en 114 - 117;
- 2°. aan eenig misdrijf ten opzichte van muntspeciën, munt- of bankbiljetten, van Landswege of krachtens artikel 2, eerste lid, onderdeel c, van de Postlandsverordening 1998 uitgegeven zegels of merken;
- 3°. aan valsheid in schuldbrieven of certificaten van schuld van de Nederlandse Antillen, de talons, dividend- of rentebewijzen tot deze stukken behorende, en de bewijzen uitgegeven in plaats van deze stukken, inbegrepen, of aan het opzettelijk gebruik maken van zoodanig vals of vervalscht stuk als ware het echt en onvervalscht;
- 4°. aan een van de misdrijven omschreven in de artikelen 395 - 399, 424 en 425 of aan de overtreding omschreven in artikel 465a;
- 5°. a. aan het misdrijf omschreven in artikel 174, begaan tegen een luchtvaartuig in bedrijf, indien dit een Nederlands-Antilliaans luchtvaartuig is, of wanneer de verdachte zich binnen de Nederlandse Antillen bevindt;
b. aan het misdrijf omschreven in artikel 399a, begaan aan boord van een luchtvaartuig in vlucht, wanneer de plaats van opstijgen of die van de feitelijke landing gelegen is buiten het grondgebied van de staat waar het luchtvaartuig is ingeschreven en de verdachte zich binnen de Nederlandse Antillen bevindt;
c. aan het misdrijf omschreven in artikel 399b, indien het daar bedoelde luchtvaartuig een Nederlands Antilliaans luchtvaartuig is of wanneer de verdachte zich binnen de Nederlandse Antillen bevindt;
d. aan het misdrijf omschreven in artikel 399c, wanneer het is begaan hetzij tegen een Nederlands Antilliaans luchtvaartuig, hetzij aan boord van een luchtvaartuig dat vervolgens op de Nederlandse Antillen landt met de verdachte aan boord.
- 6°. aan een terroristisch misdrijf dan wel een van de misdrijven, omschreven in de artikelen 123, 124a, 124c, 125, 129, 130, 146, 163, 167, 167a, 167c, 167d, 168, 172, 174, 176, 178, 179a, 298, 300, 301, 302, 366, 368, 370, 399a en 399b, voor zover het feit valt onder de omschrijvingen van artikel 2 van het op 15 december 1997 te New York totstandgekomen Verdrag inzake de bestrijding van terroristische bomaanslagen (Trb. 1998, 84) en indien het feit is gepleegd tegen een Nederlander, dan wel indien de verdachte zich in de Nederlandse Antillen bevindt;
- 7°. aan een terroristisch misdrijf dan wel een van de misdrijven, omschreven in de artikelen 123, 124a, 124c, 125, 129, 130, 146, 163, 167, 167a, 167c, 167d, 168, 172, 174, 176, 178, 179a, 298, 300, 301, 302, 366, 368, 370, 399a en 399b, voor zover het feit valt onder de

omschrijvingen van artikel 2 van het op 9 december 1999 te New York totstandgekomen Internationaal Verdrag ter bestrijding van de financiering van terrorisme (Trb. 2000, 12) en indien het feit is gericht tegen een Nederlander, dan wel indien de verdachte zich in de Nederlandse Antillen bevindt;

8°. aan een terroristisch misdrijf, indien het misdrijf is gepleegd met het oogmerk de bevolking of een deel der bevolking van de Nederlandse Antillen vrees aan te jagen of enige overheid in de Nederlandse Antillen wederrechtelijk te dwingen iets te doen, niet te doen of te dulden, of fundamentele politieke, constitutionele, economische of sociale structuren in enig eilandgebied van de Nederlandse Antillen ernstig te ontwrichten of te vernietigen;

9°. aan een van de misdrijven omschreven in de artikelen 230, derde lid, 324, onder 6°, alsmede 330, tweede lid, jo. artikel 325, tweede lid onder 2°, indien het misdrijf is gepleegd met het oogmerk een terroristisch misdrijf als in onderdeel 8° omschreven voor te bereiden of gemakkelijker te maken.

Artikel 4a

1. De strafwet van de Nederlandse Antillen is toepasselijk op ieder tegen wie de strafvervolgung door de Nederlandse Antillen van een vreemde staat is overgenomen op grond van een verdrag waaruit de bevoegdheid tot strafvervolgung voor de Nederlandse Antillen volgt.

2. De strafwet van de Nederlandse Antillen is voorts toepasselijk op ieder wiens uitlevering ter zake van een terroristisch misdrijf dan wel een der misdrijven omschreven in de artikelen 230, derde lid, 324, eerste lid, onder 6°, alsmede 330, tweede lid, in samenhang met artikel 325, tweede lid, onder 2°, ontoelaatbaar is verklaard, is afgewezen of geweigerd.

Artikel 5

1. De strafwet van de Nederlandse Antillen is toepasselijk op den ingezetene van de Nederlandse Antillen die zich buiten de Nederlandse Antillen schuldig maakt:

1°. aan een der misdrijven omschreven in de Titels I en II van het Tweede Boek, en in de artikelen 137, 138, 212 en 242;

2°. aan een feit hetwelk door de strafwet van de Nederlandse Antillen als misdrijf wordt beschouwd en waarop door de wet van het land, waar het begaan is, straf is gesteld. De vervolging kan ook plaats hebben, indien de verdachte eerst na het begaan van het feit ingezetene van de Nederlandse Antillen wordt.

3°. aan een terroristisch misdrijf, dan wel een van de misdrijven omschreven in de artikelen 230, derde lid, 324, eerste lid, onder 6°, alsmede 330, tweede lid, in samenhang met artikel 325, tweede lid onder 2°. De tweede volzin van het onder 2° gestelde is van toepassing.

2. De toepasselijkheid van de onder 2 (genoemde bepaling wordt echter in zoover beperkt, dat de doodstraf niet kan worden opgelegde ter zake van een feit waarop door de wet van het land waar het feit begaan is, de doodstraf niet is gesteld.

Artikel 6

De strafwet van de Nederlandse Antillen is toepasselijk op de ambtenaar van het Land of van een der eilandgebieden, die zich buiten de Nederlandse Antillen schuldig maakt aan een der misdrijven omschreven in Titel XXVIII van het Tweede Boek.

Artikel 7

De strafwet van de Nederlandse Antillen is toepasselijk op den schipper en de opvarenden van een Nederlandsch of Nederlands-Antilliaans vaartuig, die zich buiten de Nederlandse Antillen, ook buiten boord, schuldig maken aan een der strafbare feiten, omschreven in Titel XXIX van het Tweede Boek en Titel IX van het Derde Boek.

Artikel 8

De toepasselijkheid van de artikelen 2 - 7 wordt beperkt door de uitzonderingen in het volkenrecht erkend.

TITEL II

Straffen

Artikel 9

1. De straffen zijn:

a. hoofdstraffen:

1°. doodstraf;

2°. gevangenisstraf;

3°. hechtenis;

4°. geldboete.

b. bijkomende straffen:

1°. ontzetting van bepaalde rechten;

2°. verbeurdverklaring van bepaalde voorwerpen;

3°. openbaarmaking van de rechterlijke uitspraak;

4°. plaatsing in een landswerkinrichting [nog niet in werking].

2. Bij veroordeeling van een persoon die tijdens de uitspraak van het eindvonnis in eersten aanleg den leeftijd van achttien jaren nog niet bereikt heeft, wordt, behoudens het bepaalde bij artikel 41ter, eerste lid, en artikel 41septies, laatste lid, in plaats van de op het feit gestelde hoofdstraf, eene der volgende hoofdstraffen opgelegd naar de onderscheidingen gemaakt bij artikel 41septies:

1°. geldboete;

2°. berisping.

Artikel 10

De doodstraf wordt door den scherp rechter uitgevoerd op een schavot, door den veroordeelde met een strop om den hals aan eene galg vast te maken en een luik onder zijne voeten te doen wegvallen.

Artikel 11

1. De gevangenisstraf is levenslang of tijdelijk.

2. De duur van de tijdelijke gevangenisstraf is tenminste een dag, tenzij bij landsverordening een hoger minimum is vastgesteld, en ten hoogste vier en twintig achtereenvolgende jaren.

3. Indien de minimale duur van de tijdelijke gevangenisstraf is vastgesteld op meer dan een dag, kan niettemin een langere tijdelijke gevangenisstraf worden opgelegd, doch tenminste een dag, indien het feit, gelet op de relatief geringe ernst daaraan, de omstandigheden waaronder het is gepleegd en de persoon van de schuldigverklarde van dien aard is, dat de op te leggen minimum gevangenisstraf evident evenredig zou zijn.

4. Zij kan voor ten hoogste dertig achtereenvolgende jaren worden opgelegd in de gevallen waarin op het misdrijf levenslange en tijdelijke gevangenisstraf ter keuze van den rechter zijn gesteld, en in die, waarin wegens strafverhooging ter zake van samenloop van misdrijven, terroristische misdrijven, herhaling van misdrijf of het bepaalde bij de artikelen 46, 317 en 416, de tijd van vier en twintig jaren wordt overschreden.

5. Zij kan in geen geval den tijd van dertig jaren te boven gaan.

Artikel 12

Gevangenisstraf wordt naar gelang de aard van de persoonlijkheid van de veroordeelde in algehele of in beperkte gemeenschap, dan wel in afzondering ondergaan.

Artikel 13

Iedere tot gevangenisstraf veroordeelde wordt zoveel mogelijk geplaatst in een gesticht, waarvan het regime het meest met zijn persoonlijkheid strookt, waarbij zowel op de duur van de straf als op zijn reclasseringsmogelijkheden van de tot gevangenisstraf veroordeelde wordt gelet.

Artikel 14

Een tot gevangenisstraf veroordeelde die wegens de gebrekkige ontwikkeling of ziekelijke stoornis van zijn geestvermogens daarvoor in aanmerking komt kan worden geplaatst in een inrichting voor verpleging van ter beschikking gestelden.

Artikel 39c is in dat geval van overeenkomstige toepassing.

De plaatsing en beëindiging daarvan geschieden volgens regels, bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen, te stellen, op last van de Minister van Justitie gegeven na een met redenen omkleed en ondertekend advies van een psychiater.

Artikel 15

[vervallen]

Artikel 16

[vervallen]

Artikel 17

De tot gevangenisstraf veroordeelde is verplicht tot het verrichten van den hem opgedragen arbeid, overeenkomstig de voorschriften ter uitvoering van artikel 26 gegeven.

Artikel 17a

In geval van veroordeling tot gevangenisstraf van ten hoogste zes jaren, tot hechtenis, vervangende hechtenis daaronder niet begrepen, of tot geldboete, kan de rechter daarbij tevens zowel ten aanzien van die straf als ten aanzien van de opgelegde bijkomende straffen het bevel geven, dat deze geheel of voor een door hem te bepalen gedeelte niet zullen worden ten uitvoer gelegd, tenzij hij later anders mocht gelasten op grond dat de veroordeelde zich voor het einde van een bij het bevel te bepalen proeftijd aan een strafbaar feit heeft schuldig gemaakt dan wel gedurende die proeftijd zich op andere wijze heeft misdragen of een bijzondere voorwaarde, welke bij het bevel mocht zijn gesteld, niet heeft nageleefd.

In geval van veroordeling tot gevangenisstraf van ten hoogste zes jaren of tot hechtenis, vervangende hechtenis daaronder niet begrepen, met toepassing van het eerste lid, kan de rechter tevens geldboete opleggen. De geldboete bedraagt ten hoogste vijftienduizend gulden bij feiten, waarop een gevangenisstraf van niet meer dan een jaar of hechtenis is gesteld, en ten hoogste dertigduizend gulden bij feiten, waarop gevangenisstraf van meer dan een jaar is gesteld.

Het eerste lid vindt bij veroordeling tot geldboete in zaken van belastingen geen toepassing.

Artikel 17b

De proeftijd bedraagt bij misdrijven en bij de in de artikelen 451 en 452 omschreven overtredingen ten hoogste drie jaren, bij de overige overtredingen ten hoogste twee jaren. De proeftijd gaat in zodra de uitspraak waarbij een bevel als in het vorige artikel bedoeld is gegeven, onherroepelijk is geworden.

De proeftijd loopt niet gedurende den tijd dat den veroordeelde rechtens zijne vrijheid is ontnomen.

Artikel 17c

1. Toepassing van artikel 17a geschiedt onder de algemene voorwaarde, dat de veroordeelde zich voor het einde van de proeftijd niet schuldig maakt aan een strafbaar feit.

2. Bij de toepassing van artikel 17a kunnen voorts de volgende bijzonder voorwaarden worden gesteld:

a. gehele of gedeeltelijke vergoeding van de door het strafbare feit veroorzaakte schade binnen een door de rechter te bepalen termijn, korter dan de proeftijd;

b. opneming van de veroordeelde in een inrichting ter verpleging gedurende een door de rechter te bepalen termijn, ten hoogste gelijk aan de proeftijd;

c. storting van een door de rechter vast te stellen waarborgsom, gelijk aan het verschil tussen het maximum van de geldboete die voor het feit opgelegd kan worden, en de opgelegde boete;

d. storting van een door de rechter vast te stellen som ten gunste van een instelling die zich mede ten doel stelt om de belangen van slachtoffers van strafbare feiten te behartigen. Het bedrag kan niet hoger zijn dan de geldboete die ten hoogste voor het strafbare feit opgelegd kan worden.

e. andere bijzondere voorwaarden, het gedrag van de veroordeelde betreffende, waaraan deze gedurende de proeftijd of een bij de veroordeling te bepalen gedeelte daarvan, heeft te voldoen.

3. De bijzondere voorwaarden mogen de vrijheid van godsdienst of levensovertuiging te belijden of de staatkundige vrijheid niet beperken.

4. Bij het stellen van de bijzondere voorwaarde van storting van een waarborgsom vindt artikel 27, tweede lid, overeenkomstige toepassing.

Artikel 17d

Met het toezicht op de naleving der voorwaarden is het openbaar minister belast.

De rechter kan, indien hij daartoe termen vindt, bij zijn bevel aan eene in de Nederlandse Antillen gevestigde, rechtspersoonlijkheid bezittende instelling, aan den houder van eene aldaar gevestigde inrichting of aan een bijzonderen ambtenaar opdragen aan den veroordeelde ter zake van de naleving der bijzondere voorwaarden bijstand te verleenen.

Voorschriften tot nadere regeling van dien bijstand en tot nadere aanwijzing van de instellingen en houders van inrichtingen, die met het verleenen daarvan kunnen worden belast, worden vastgesteld bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen.

Artikel 17e

Nadat de uitspraak onherroepelijk is geworden, wordt ten spoedigste vanwege het openbaar ministerie door een deurwaarder of dienaar der openbare macht aan den veroordeelde eene

kennisgeving beteekend, houdende de straf, waartoe hij is veroordeeld, en alle tot het in artikel 17a bedoelde bevel betrekkelijke beslissingen. In ieder geval, waarin bijzondere voorwaarden zijn gesteld of waarin het openbaar ministerie dit bepaalt, geschiedt de betekening aan de veroordeelde in persoon; in andere gevallen geschiedt dit zoveel mogelijk.

Artikel 17f

Indien de voorwaarden niet worden nageleefd, kan het openbaar ministerie bij den rechter, die het in artikel 17a bedoelde bevel heeft gegeven, daarvan aan dien rechter kennis geven, met zoodanige vordering als het noodig zal oordelen. De kennisgeving dat door den veroordeelde opnieuw een strafbaar feit is begaan, geschiedt niet vóór de nieuwe uitspraak onherroepelijk is geworden.

Het voorgaande lid is mede van toepassing, indien de veroordeelde vóór het einde van den proeftijd ter zake van een vóór het ingaan daarvan begaan strafbaar feit onherroepelijk wordt strafbaar verklaard.

Artikel 17g

De rechter die het in artikel 17a bedoelde bevel heeft gegeven, kan, hetzij na ontvangst ener vordering van het Openbaar Ministerie hetzij op het verzoek van de veroordeelde, gedurende de proeftijd of gedurende de tijd, dat deze is geschorst, in de gestelde bijzondere voorwaarden of in de termijn waartoe deze in haar werking binnen de proeftijd zijn beperkt, wijziging brengen, deze voorwaarden opheffen, alsnog bijzondere voorwaarden stellen, een opdracht als bedoeld in artikel 17d geven, het verlenen van bijstand aan een ander dan degene, die daarmee te voren was belast, opdragen, de proeftijd verkorten of deze eenmaal verlengen. Die verlenging geschiedt voor ten hoogste de helft van de langste termijn waarop de proeftijd bepaald had kunnen worden.

Artikel 17h

De rechter die het in artikel 17a bedoelde bevel heeft gegeven, kan na ontvangst eener vordering van het openbaar ministerie, indien de voorwaarden niet worden nageleefd,* de veroordeelde zich misdraagt of vóór het einde van den proeftijd ter zake van een vóór het ingaan daarvan begaan strafbaar feit onherroepelijk wordt strafbaar verklaard, last tot tenuitvoerlegging geven of bepalen dat den veroordeelde van zijentwege eene waarschuwing zal worden toegediend. In het laatste geval bepaalt hij tevens de wijze waarop zulks zal moeten geschieden.

De last tot tenuitvoerlegging kan niet meer worden gegeven, wanneer sedert het einde van de proeftijd een termijn van drie maanden is verstreken, tenzij de veroordeelde vóór den afloop daarvan ter zake van een gedurende den proeftijd begaan strafbaar feit is vervolgd en de vervolging met eene onherroepelijke strafbaarverklaring eindigt. Alsdan kan nog ter zake van het begaan van dat feit binnen veertien dagen nadat de strafbaarverklaring onherroepelijk is geworden, last tot tenuitvoerlegging worden gegeven.

Artikel 17i

In de gevallen bij de artikelen 17g en 17h bedoeld, brengt het openbaar ministerie de zaak aan door de indiening van eene met redenen omkleede vordering. Is door den veroordeelde een verzoekschrift tot toepassing van artikel 17g tot den rechter gericht, dan dient het openbaar ministerie ten spoedigste nadat dat verzoekschrift in zijne handen is gesteld, eene met redenen omkleede conclusie in.

Onmiddellijk na de indiening der vordering of der conclusie bepaalt de rechter, tenzij de summier kennisneming der stukken hem aanleiding geeft om de vordering of het verzoek buiten verdere behandeling te laten, een dag voor het onderzoek der zaak.

Het openbaar ministerie doet daarna ten spoedigste den veroordeelde en dengene, die met het verlenen van bijstand is belast, tijdig tot bijwoning van het onderzoek oproepen, onder betekening van de vordering of conclusie.

Zowel het openbaar ministerie als de veroordeelde zijn bevoegd getuigen en deskundigen te doen dagvaarden om bij het onderzoek tegenwoordig te zijn. De rechter kan, al dan niet op verzoek van den veroordeelde, bevelen dat bepaalde personen vanwege het openbaar ministerie zullen worden gedagvaard.

De veroordeelde en degene die met het verlenen van bijstand is belast, kunnen vóór den aanvang van het onderzoek van de stukken ter griffie kennis nemen. Hetzelfde geldt ten aanzien van een advocaat, indien deze verklaart tot de kennisneming door den veroordeelde te zijn gemachtigd of, indien de zaak bij den rechter in eersten aanleg wordt behandeld, ten aanzien van een bijzonder daartoe door den veroordeelde gemachtigde.

De oproepingen, dagvaardingen en beteekeningen bij dit artikel voorgeschreven, vinden plaats op de voet van artikel 643 van het Wetboek van Strafvordering en kunnen, voor zoover zij van het openbaar ministerie uitgaan, ook door een dienaar der openbare macht geschieden.

Artikel 17j

1. Onverminderd artikel 488 van het Wetboek van Strafvordering, vindt het onderzoek plaats in het openbaar.

Het openbaar ministerie is bij het onderzoek tegenwoordig en wordt ter zake gehoord.

De veroordeelde en degene die met het verleenen van bijstand is belast, kunnen bij het onderzoek tegenwoordig zijn en worden alsdan gehoord. De veroordeelde kan zich door een advocaat of, indien de zaak bij den rechter in eersten aanleg wordt behandeld, door een bijzonder daartoe gemachtigde, als raadsman doen bijstaan.

De artikelen 303, 308, eerste lid, 309, tweede tot en met vijfde lid, 310, 311, 313, 315, 318, 320 tot en met 334, 336 tot en met 353, 358, 362, 363, eerste en tweede lid, 369 tot en met 373 van het Wetboek van Strafvordering zijn van overeenkomstige toepassing.

De ingediende vorderingen, conclusies of verzoeken kunnen gedurende het onderzoek door het openbaar ministerie of door den veroordeelde worden gewijzigd.

Artikel 17k

De beslissingen in de artikelen 17g en 17h bedoeld, alsmede die waarbij vorderingen of verzoeken tot toepassing van een dier artikelen worden afgewezen, zijn met redenen omkleed; zij zijn niet aan eenig rechtsmiddel onderworpen.

Alleen indien de beslissing inhoudt last tot tenuitvoerlegging, wordt zij in het openbaar uitgesproken.

De inhoud der beslissing wordt vanwege het openbaar ministerie door een deurwaarder of dienaar der openbaar macht onverwijld op den voet van artikel 643 van het Wetboek van Strafvordering betekend aan den veroordeelde, aan dengene die met het verleenen van bijstand is belast, zoomede aan dengene die bij de beslissing daarvan wordt ontheven.

Artikel 18

De tot gevangenisstraf veroordeelde kan, wanneer twee derden van deze straf en tevens ten minste negen maanden daarvan zijn verstreken, voorwaardelijk in vrijheid worden gesteld. Ingeval de veroordeelde meerdere gevangenisstraffen achtereenvolgens moet ondergaan, worden zij ten deze als één straf aangemerkt.

2. Bij schuldigverklaring wegens een misdrijf genoemd in de artikelen 436, 437, 438 en 438a kan de schuldigverklaarde pas voorwaardelijk in vrijheid worden gesteld wanneer vier vijfde van de gevangenisstraf en tenminste twaalf maanden daarvan zijn verstreken, indien tijdens het begaan van het misdrijf nog geen vijf jaren zijn verlopen sedert de schuldigverklaarde een tegen hem op grond van een der in die artikelen genoemde misdrijven uitgesproken gevangenisstraf geheel of ten dele heeft ondergaan, of indien tijdens het begaan van het misdrijf het recht tot uitvoering van die gevangenisstraf nog niet is verjaard.

3. Bij de schuldigverklaring wegens een misdrijf genoemd in de artikelen 436, 437, 438 en 438a kan de schuldigverklaarde niet voorwaardelijk in vrijheid worden gesteld, indien tijdens het begaan van het misdrijf nog geen vijf jaren zijn verlopen sedert de schuldigverklaarde een tegen hem uitgesproken gevangenisstraf ten aanzien waarvan het bepaalde in dit lid of het tweede lid van toepassing is, geheel of ten dele heeft ondergaan, of indien tijdens het begaan van het misdrijf het recht tot uitvoering van die gevangenisstraf nog niet is verjaard.

Bij deze invrijheidstelling wordt tevens een proeftijd voor den veroordeelde bepaald en worden voorwaarden gesteld, waaraan deze gedurende den proeftijd zal moeten voldoen.

De proeftijd duurt een jaar langer dan het overblijvend gedeelte van de straf. Hij loopt niet gedurende den tijd dat den veroordeelde rechtens zijne vrijheid is ontnomen.

Artikel 18a

Aan de voorwaardelijke invrijheidstelling wordt als algemeene voorwaarde verbonden dat de veroordeelde geen strafbaar feit zal begaan, noch zich op andere wijze zal misdragen.

Aan de voorwaardelijke invrijheidstelling kunnen bovendien bijzondere voorwaarden, het gedrag van den veroordeelde betreffende, worden verbonden, mits die voorwaarden de godsdienstige of staatkundige vrijheid niet beperken. Mede kan als bijzondere voorwaarde worden gesteld dat de veroordeelde zich ter verpleging zal laten opnemen in een daarbij aan te wijzen inrichting.

Met het toezicht op de naleving der voorwaarden is steeds het openbaar ministerie belast.

Op de naleving der voorwaarden kan bovendien een bijzonder toezicht in het leven worden geroepen.

Gedurende de proeftijd kan worden bepaald, dat deze voor het in artikel 18 bedoelde tijdstip zal eindigen, kan in de gestelde bijzondere voorwaarden wijziging worden gebracht, kunnen deze voorwaarden worden opgeheven, kunnen alsnog bijzondere voorwaarden worden gesteld, kan alsnog een bijzonder toezicht in het leven worden geroepen en kan het bijzondere toezicht aan een ander dan degene die daarmee te voren was belast, worden opgedragen.

Aan den voorwaardelijk in vrijheid gestelde wordt een verlofpas uitgereikt, waarin alle hem gestelde voorwaarden zijn uitgedrukt. In geval van toepassing van het voorgaande lid wordt hem een nieuwe verlofpas uitgereikt.

Artikel 18b

De voorwaardelijke invrijheidstelling is te allen tijde herroepbaar ingeval de veroordeelde in strijd handelt met de in zijn verlofpas uitgedrukte voorwaarden. Zij kan, indien een ernstig vermoeden van zodanig handelen bestaat, worden geschorst.

De tijd, verlopen tussen een invrijheidstelling en een hervatting van de tenuitvoerlegging der straf, wordt niet in rekening gebracht op de duur der straf.

De herroeping kan niet meer geschieden, wanneer sedert het einde van de proeftijd een termijn van drie maanden is verstreken, tenzij de veroordeelde voor de afloop daarvan ter zake van een gedurende de proeftijd begaan strafbaar feit is vervolgd en de vervolging met een onherroepelijke strafbaarverklaring eindigt.

Alsdan kan de voorwaardelijke invrijheidstelling ter zake van het begaan van het feit nog binnen drie maanden nadat de strafbaarverklaring onherroepelijk is geworden, worden herroepen.

Artikel 19

Alle besluiten uit de toepassing der artikelen 18 - 18b voortvloeiende, worden genomen door de Minister van Justitie, het Centraal College voor de Reclasseering gehoord, en, voor zoover de besluiten tot voorwaardelijke invrijheidstelling betreft, op voorstel of na ingewonnen bericht van het gevangenisbestuur.

Zolang de bevoegdheid tot herroeping van de voorwaardelijke invrijheidstelling bestaat, kan de voorwaardelijk in vrijheid gestelde, ten aanzien van wie een redelijk vermoeden bestaat, dat hij gedurende de proeftijd in strijd heeft gehandeld met de in zijn verlofpas uitgedrukte voorwaarden, in het belang der openbare orde worden aangehouden. De aanhouding wordt bevolen door het plaatselijk hoofd van politie van het eilandgebied, alwaar de voorwaardelijk in vrijheid gestelde zich bevindt, onder verplichting de Minister van Justitie daarvan onverwijld kennis te geven.

De aanhouding is gedurende ten hoogste dertig dagen van kracht. Volgt in aansluiting aan de aanhouding een schorsing of een herroeping van de voorwaardelijke invrijheidstelling, dan wordt de tenuitvoerlegging der straf geacht hervat te zijn op de dag der aanhouding.

Artikel 20

Het formulier der verlofpassen, de nadere regeling van het toezicht op de naleving der voorwaarden en die van de taak van het Centraal College voor de Reclasseering op het gebied der voorwaardelijke invrijheidstelling zoomede de verdere voorschriften ter uitvoering van de artikelen 18 - 19 worden vastgesteld bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen. Daarbij wordt in acht genomen dat het bijzonder toezicht uitsluitend mag gericht zijn op het verlenen van hulp en steun aan den veroordeelde.

Artikel 21

De duur der hechtenis is ten minste een dag en ten hoogste een jaar.

Zij kan voor ten hoogste een jaar en vier maanden worden opgelegd in de gevallen waarin wegens strafverhooging ter zake van samenloop van misdrijven, herhaling van misdrijf of het bepaalde bij artikel 46, de tijd van een jaar wordt overschreden.

Zij kan in geen geval de tijd van een jaar en vier maanden te boven gaan.

Artikel 22

Artikel 14 is op de tot hechtenis veroordeelde van overeenkomstige toepassing.

Artikel 23

Hechtenis wordt in de regel in gemeenschap ondergaan. De veroordeelde kan, op zijn verzoek, vergund worden de hechtenis in afzondering te ondergaan.

Artikel 24

Een tot hechtenis veroordeelde is verplicht tot het verrichten van de hem opgedragen arbeid, overeenkomstig de voorschriften ter uitvoering van artikel 26 gegeven.

Artikel 25

De duur der tijdelijke gevangenisstraf en der hechtenis wordt in de rechterlijke uitspraak aangewezen in dagen, weken, maanden en jaren, niet in gedeelten daarvan.

Artikel 26

De indeling en het beheer van, het toezicht op en het regime in de gevangnissen en huizen van bewaring, de arbeid, de bestemming van de opbrengst van de arbeid, de geestelijke, culturele en sociale verzorging, en de tucht, worden, naar beginselen bij landsverordening te stellen, geregeld bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen.

Artikel 27

Het bedrag der geldboete is ten minste vijftig cents en voor een persoon, die tijdens de uitspraak van het eindvonnis in eersten aanleg den leeftijd van achttien jaren nog niet heeft bereikt, ten hoogste vijfhonderd gulden, behoudens het geval dat artikel 41 septies, laatste lid, wordt toegepast.

De geldboete moet worden betaald binnen den termijn door den ambtenaar in wiens naam de tenuitvoerlegging van het vonnis geschiedt, te stellen.

Bij gebreke van volledige betaling binnen deze termijn wordt de niet betaalde boete of het niet betaalde deel van de boete, indien de omstandigheden zulks toelaten, op de goederen en inkomsten van de veroordeelde verhaald.

Voor zover ook het verhaal achterwege blijft, wordt de noch betaalde, noch verhaalde boete of het noch betaalde, noch verhaalde gedeelte daarvan vervangen door hechtenis, en ten aanzien van een persoon als bedoeld in het eerste lid, door terbeschikkingstelling van de Regering.

De duur der vervangende hechtenis is ten minste één dag en ten hoogste één jaar; die van de vervangende voorziening in de opvoeding ten minste eene week en ten hoogste eene maand.

De maxima, in het voorgaande lid genoemd, mogen met een derde worden overschreden in de gevallen, waarin wegens samenloop, herhaling of het bepaalde bij artikel 46 het maximum van de geldboete wordt verhoogd.

Voor het geval, dat de geldboete in haar geheel moet worden vervangen door hechtenis of voorziening in de opvoeding, wordt de duur daarvan in de rechterlijke uitspraak bepaald. De duur wordt in geheele dagen, weken of maanden vastgesteld. Afgezien van het minimum van eene week voor vervangende voorziening in de opvoeding mag niet meer dan een dag voor elken vijftig gulden van de geldboete worden opgelegd.

Moet een gedeelte van de boete door hechtenis of voorziening in de opvoeding worden vervangen, zoo vermindert, behoudens de minima genoemd in het vijfde lid, de duur van de vervangende hechtenis of voorziening in de opvoeding naar evenredigheid. Een gedeelte van een dag wordt als een geheele dag ten uitvoer gelegd.

De veroordeelde is ook nog na afloop van den termijn, bedoeld in het tweede lid, bevoegd door betaling van een verhoogd bedrag verbaal [bedoeld zal zijn: verhaal] op zijn goederen en inkomsten, tenuitvoerlegging van vervangende hechtenis of voorziening in de opvoeding te voorkomen of, zijn zij reeds aangevangen, te stuiten. Dit verhoogd bedrag is gelijk aan het bij afloop van den termijn nog verschuldigde bedrag, vermeerderd met een tiende doch ten minste met een gulden. Betaling van een deel van het verhoogd bedrag vermindert het te verhalen of door hechtenis of voorziening in de opvoeding te vervangen bedrag naar evenredigheid.

Artikel 27a

1. Bij de rechterlijke uitspraak waarbij een natuurlijk persoon de verplichting is opgelegd tot betaling van een geldbedrag aan het Land ter ontneming van wederrechtelijk verkregen voordeel, beveelt de rechter voor het geval dat noch volledige betaling noch volledig verhaal van het verschuldigde bedrag volgt, dat vervangende hechtenis zal worden toegepast, met dien verstande dat vervangende hechtenis op grond van dit artikel op te leggen op ten hoogste zes jaren kan worden bepaald.

2. De duur van deze vervangende hechtenis wordt niet verminderd door het voldoen van slechts een gedeelte van het verschuldigde bedrag.

Artikel 27b

Op de tenuitvoerlegging van vervangende hechtenis is het bepaalde in artikel 18 niet van toepassing.

Artikel 28

In geval van schuldigverklaring aan een strafbaar feit, ter zake waarvan de rechter, bij toepassing van vrijheidsstraf, als hoofdstraf gevangenisstraf van niet meer dan twee jaren of hechtenis zou hebben opgelegd, kan hij:

1°. indien op het feit niet tevens geldboete is gesteld, niettemin geldboete opleggen;

2°. indien op het feit tevens geldboete is gesteld, doch oplegging ook van het maximum der geldboete niet voldoende zou zijn, eene hoogere geldboete opleggen.

2. De ingevolge het eerste lid op te leggen boete bedraagt ten hoogste vijftien duizend gulden bij feiten, waarop gevangenisstraf van niet meer dan een jaar of hechtenis is gesteld en ten hoogste dertigduizend gulden bij feiten, waarop gevangenisstraf van meer dan een jaar is gesteld.

Het bepaalde in het eerste en tweede lid blijft buiten toepassing, indien op het feit gevangenisstraf van meer dan zes jaren is gesteld.

Artikel 29

Bevindt de veroordeelde, die hechtenis moet ondergaan, zich in een gesticht uitsluitend bestemd tot de uitvoering van gevangenisstraf, dan kan op zijn verzoek de hechtenis terstond na het eindigen der gevangenisstraf in dat gesticht worden ondergaan, zonder daardoor van aard te veranderen.

Artikel 30

De gevangenisstraf en de hechtenis gaan in op den dag der tenuitvoerlegging van de rechterlijke uitspraak, voor zooveel elke dezer straffen betreft.

Artikel 31

1. Bij de rechterlijke uitspraak wordt bepaald dat de tijd, door den veroordeelde vóór de tenuitvoerlegging van die uitspraak in verzekering, in voorlopige hechtenis of in detentie in het buitenland ingevolge een Nederlands-Antilliaans verzoek om uitlevering doorgebracht, bij de uitvoering van de hem opgelegde tijdelijke gevangenisstraf, hechtenis of geldboete geheel of gedeeltelijk in mindering zal worden gebracht, wat de geldboete betreft volgens de maatstaf in de uitspraak te bepalen.

De bepaling van dit artikel is ook toepasselijk ingeval, bij gelijktijdige vervolging wegens meerdere feiten, de veroordeeling wordt uitgesproken ter zake van een ander feit dan waarvoor de verzekering of de voorlopige hechtenis is bevolen.

Artikel 31bis

De straf van berisping bestaat in eene vermanende toespraak tot den veroordeelde, in verband met het gepleegde feit.

Artikel 32

1. De rechten waarvan de schuldige, in de bij dit Wetboek of bij eene andere algemeene verordening bepaalde gevallen, bij rechterlijke uitspraak kan worden ontzet, zijn:

1°. het bekleeden van ambten of van bepaalde ambten;

2°. het dienen bij de gewapende macht;

3°. het kiezen en de verkiesbaarheid bij krachtens wettelijk voorschrift uitgeschreven verkiezingen;

4°. het zijn van raadsman of gerechtelijk bewindvoerder;

5°. de uitoefening van bepaalde beroepen.

2. Ontzetting van voor hun leven aangestelde leden der rechtelijke macht of andere ambtenaren geschiedt, ten opzichte van het ambt waartoe zij aldus zijn aangesteld, alleen in de gevallen en op de wijze bij de algemeene verordening bepaald.

3. Onverminderd bijzondere bepalingen kan bij veroordeling wegens een terroristisch misdrijf de ontzetting van de in het eerste lid vermelde rechten worden uitgesproken.

Artikel 33

Ontzetting van het recht om ambten of bepaalde ambten te bekleeden en bij de gewapende macht te dienen kan, behalve in de gevallen in het Tweede Boek omschreven, worden uitgesproken bij veroordeeling wegens eenig ambtsmisdrijf of wegens eenig misdrijf waardoor de schuldige een bijzonderen ambtsplicht schond of waarbij hij gebruik maakte van macht, gelegenheid of middel hem door zijn ambt geschonken.

Artikel 34

Wanneer ontzetting van rechten wordt uitgesproken, bepaalt de rechter den duur als volgt:

1°. bij veroordeeling tot de doodstraf of tot levenslange gevangenisstraf, voor het leven;

- 2°. bij veroordeeling tot tijdelijke gevangenisstraf of tot hechtenis, voor een tijd den duur der hoofdstraf ten minste twee en ten hoogste vijf jaren* te boven gaande;
- 3°. bij veroordeeling tot geldboete voor een tijd van ten minste twee en ten hoogste vijf jaren. De straf gaat in op den dag waarop de rechterlijke uitspraak kan worden ten uitvoer gelegd.

Artikel 35

1. Vatbaar voor verbeurdverklaring zijn:

- a. voorwerpen, die aan de veroordeelde toebehoren of die hij geheel of ten dele ten eigen bate kan aanwenden en die geheel of grotendeels door middel van het strafbare feit zijn verkregen;
- b. voorwerpen met betrekking tot welke het feit is begaan;
- c. voorwerpen met behulp waarvan het feit is begaan of voorbereid;
- d. voorwerpen met behulp waarvan de opsporing van het misdrijf is belemmerd;
- e. voorwerpen die tot het begaan van het misdrijf zijn vervaardigd of bestemd;
- f. zakelijke rechten op of persoonlijke rechten ten aanzien van de in onderdelen a tot en met e bedoelde voorwerpen.

2. Voorwerpen als bedoeld in het eerste lid, onderdelen b tot en met e die niet aan de veroordeelde toebehoren kunnen alleen verbeurd verklaard worden, indien:

- a. degene aan wie zij toebehoren bekend was met hun verkrijging door middel van het strafbare feit of met het gebruik of de bestemming in verband daarmee, dan wel die verkrijging, dat gebruik of die bestemming had kunnen vermoeden, of
- b. niet is kunnen worden vastgesteld aan wie zij toebehoren.

3. Rechten als bedoeld in het eerste lid, onderdeel f, die niet aan de veroordeelde toebehoren kunnen alleen verbeurd worden verklaard, indien degene aan wie zij toebehoren bekend was met de verkrijging van de voorwerpen waarop of ten aanzien waarvan deze rechten bestaan, door middel van het strafbare feit of met het gebruik of de bestemming in verband daarmee, dan wel die verkrijging, dat gebruik of die bestemming redelijkerwijs had kunnen vermoeden.

4. Onder voorwerpen worden verstaan alle zaken en alle vermogensrechten.

Artikel 35a

In de verbeurdverklaring van een voorwerp is begrepen die van de verpakking waarin het zich bevindt, tenzij de rechter het tegendeel bepaalt.

Artikel 35b

1. Bij de verbeurdverklaring van voorwerpen kan de rechter voor het geval waarin de verbeurd verklaarde voorwerpen meer zouden opbrengen dan een in de uitspraak vastgesteld bedrag, bevelen dat het verschil wordt vergoed.

2. De rechter kent een vergoeding als bedoeld in het eerste lid, of een geldelijke tegemoetkoming toe wanneer dit nodig is om te voorkomen dat de veroordeelde of een ander aan wie de verbeurd verklaarde voorwerpen toebehoren, onevenredig zou worden getroffen.

3. De rechter bepaalt aan wie het bedrag van de vergoeding of tegemoetkoming wordt uitbetaald; zulks laat ieders recht op dit bedrag onverlet.

Artikel 36

1. Niet in beslag genomen voorwerpen worden, bij verbeurdverklaring, in de uitspraak op een bepaald geldelijk bedrag geschat.

2. In dit geval moeten de voorwerpen worden uitgeleverd of moet de geschatte waarde worden betaald.

3. Artikel 27, derde tot en met vijfde en zevende tot en met negende lid, is voor zover nodig van overeenkomstige toepassing.

Artikel 36a

Bij in- of vervoer van goederen in strijd met de belastingverordening door een persoon beneden den leeftijd van achttien jaren kan de rechter, ook indien op den schuldige artikel 40 wordt toegepast, op vordering van den met de vervolging belaste ambtenaar de verbeurdverklaring van de aangehaalde goederen uitspreken.

Artikel 36b [nog niet in werking getreden]

In de bij algemene verordening bepaalde gevallen kan de rechter gelasten, dat de veroordeelde in een landswerkinrichting wordt geplaatst voor tenminste drie maanden en ten hoogste drie jaren. De bepalingen der artikelen 17, 18 tot en met 20, 25 en 26 vinden ten aanzien van de straf van plaatsing in een landswerkinrichting overeenkomstige toepassing, met dien verstande dat plaatsingen in een landswerkinrichting als achtereenvolgens worden aangemerkt indien zij

alleen door hechtenis worden onderbroken. Indien als hoofdstraf vrijheidsstraf is opgelegd, gaat de bijkomende straf in op de dag, waarop de hoofdstraf eindigt.

Artikel 37

Alle kosten van gevangenisstraf en hechtenis en plaatsing in een landswerkinrichting komen ten laste, alle opbrengst van geldboeten en verbeurdverklaringen ten bate van 's Lands kas.

Artikel 38

In de gevallen waarin de rechter krachtens eene algemeene verordening de openbaarmaking zijner uitspraak gelast, bepaalt hij tevens de wijze waarop aan dien last op kosten van den veroordeelde uitvoering wordt gegeven.

TITEL IIA

Onttrekking aan het verkeer en ontneming van het wederrechtelijk verkregen voordeel

Artikel 38a

Alle kosten van tenuitvoerlegging van de in deze titel bedoelde maatregelen - met uitzondering van de kosten van het verhaal, de invorderingskosten daaronder begrepen - komen ten laste, al hetgeen door die tenuitvoerlegging wordt verkregen komt ten bate van het Land.

Artikel 38b

1. Onttrekking aan het verkeer van in beslag genomen voorwerpen kan worden uitgesproken:
 - a. bij de rechterlijke uitspraak waarbij iemand wegens een strafbaar feit wordt veroordeeld;
 - b. bij de rechterlijke uitspraak waarbij, niettegenstaande vrijspraak of ontslag van alle rechtsvervolgning, wordt vastgesteld dat een strafbaar feit is begaan;
 - c. bij een afzonderlijke rechterlijke beschikking op vordering van de officier van justitie.
2. De artikelen 35a en 35b, tweede en derde lid, zijn van overeenkomstige toepassing.
3. De artikelen 442, 443 en 444, eerste lid, van het wetboek van Strafvordering zijn van overeenkomstige toepassing.
4. De maatregel van onttrekking aan het verkeer kan tezamen met straffen en andere maatregelen worden opgelegd.

Artikel 38c

Vatbaar voor onttrekking aan het verkeer zijn alle voorwerpen:

- a. die geheel of grotendeels door middel van of uit de baten van het feit zijn verkregen;
 - b. met betrekking tot welke het feit is begaan;
 - c. met behulp waarvan het feit is begaan of voorbereid;
 - d. met behulp waarvan de opsporing van het feit is belemmerd;
 - e. die tot het begaan van het feit zijn vervaardigd of bestemd;
- een en ander voor zover zij van zodanige aard zijn, dat het ongecontroleerde bezit daarvan in strijd is met de wet of met het algemeen belang.

Artikel 38d

Vatbaar voor onttrekking aan het verkeer zijn bovendien de aan de dader of verdachte toebehorende voorwerpen van zodanige aard dat het ongecontroleerde bezit daarvan in strijd is met de wet of met het algemeen belang, welke voorwerpen bij gelegenheid van het onderzoek naar het door hem begane feit, dan wel het feit waarvan hij wordt verdacht, zijn aangetroffen, doch alleen indien de voorwerpen kunnen dienen tot het begaan of de voorbereiding van soortgelijke feiten, dan wel tot belemmering van de opsporing daarvan.

Artikel 38e

1. Op vordering van het openbaar ministerie kan bij een afzonderlijke rechterlijke beslissing aan degene die is veroordeeld wegens een strafbaar feit de verplichting worden opgelegd tot betaling van een geldbedrag aan het Land ter ontneming van het wederrechtelijk verkregen voordeel.
2. De verplichting kan worden opgelegd aan de in het eerste lid bedoelde persoon die voordeel heeft verkregen door middel van of uit de baten van het daar bedoelde strafbare feit of soortgelijke feiten of feiten, waardoor op geld waardeerbaar voordeel van enig belang kan worden verkregen, waaromtrent voldoende aanwijzingen bestaan dat zij door hem zijn begaan.
3. Op vordering van het openbaar ministerie kan bij een afzonderlijke rechterlijke beslissing aan degene die is veroordeeld wegens misdrijf, waarop naar de wettelijke omschrijving gevangenisstraf van ten hoogste vier of meer jaren is gesteld, of een misdrijf, waardoor op geld

waardeerbaar voordeel van enig belang kan worden verkregen, en tegen wie als verdachte van dat misdrijf een strafrechtelijk financieel onderzoek is ingesteld, de verplichting worden opgelegd tot betaling van een geldbedrag aan het Land ter ontneming van het wederrechtelijk verkregen voordeel, indien gelet op dat onderzoek aannemelijk is dat ook andere strafbare feiten er op enigerlei wijze toe hebben geleid dat de veroordeelde wederrechtelijk voordeel heeft verkregen.

4. De rechter stelt het bedrag vast waarop het wederrechtelijk verkregen voordeel wordt geschat. Onder voordeel is de besparing van kosten begrepen. De waarde van de voorwerpen die door de rechter tot het wederrechtelijk verkregen voordeel worden gerekend, wordt geschat op het voordeel dat degene tegen wie de vordering, bedoeld in het eerste en derde lid, is ingesteld, daarmee, gelet op de concrete omstandigheden van het geval, heeft behaald. De rechter kan het te bepalen bedrag lager vaststellen dan het geschatte voordeel.

5. Onder voorwerpen worden verstaan alle zaken en alle vermogensrechten.

6. Bij de bepaling van de omvang van het bedrag waarop het wederrechtelijk verkregen voordeel wordt geschat, worden aan benadeelde derden in rechte toegekende vorderingen in mindering gebracht.

7. Bij de oplegging van de maatregel wordt rekening gehouden met uit hoofde van eerdere beslissingen opgelegde verplichtingen tot betaling van een geldbedrag ter ontneming van het wederrechtelijk voordeel.

TITEL III

Uitsluiting, vermindering en verhooging der strafbaarheid

Artikel 39 [het derde lid is nog niet in werking getreden]

Niet strafbaar is hij die een feit begaat dat hem wegens de gebrekkige ontwikkeling of ziekelijke storing zijner geestvermogens niet kan worden toegerekend.

Blijkt dat het begane feit hem wegens de gebrekkige ontwikkeling of ziekelijke storing zijner geestvermogens niet kan worden toegerekend, dan kan de rechter gelasten dat hij in een krankzinnigengesticht worde geplaatst gedurende een proeftijd, den termijn van een jaar niet te boven gaande.

Valt het feit in de bepaling van een misdrijf of van een der overtredingen omschreven in artikel 442, tweede lid, 451, 452 en 474, derde en vierde lid, van het Derde Boek, dan kan de rechter, ook bij toepassing van het tweede lid, bevelen dat hij ter beschikking van de Regering zal worden gesteld ten einde vanwege de Regering te worden verpleegd, doch alleen indien het belang der openbare orde dat bepaaldelijk vordert.

Artikel 39a [nog niet in werking getreden]

Bij strafrechtelijke vervolging van een persoon bij wie tijdens het begaan van het feit gebrekkige ontwikkeling of ziekelijke storing der geestvermogens bestond, zonder dat artikel 39, eerste lid, wordt toegepast, doet de rechter recht met inachtneming van de bepaling van de voorgaande Titel.

De rechter kan, bij toepassing van het voorgaande lid, bovendien recht doen overeenkomstig de bepaling van artikel 39, derde lid.

Artikel 39b [nog niet in werking getreden]

De terbeschikkingstelling bedoeld bij artikel 39, derde lid, geldt, behoudens vroegere beëindiging vanwege de Regering, voor de tijd van twee jaren.

Die termijn gaat in onmiddellijk nadat de rechterlijke uitspraak onherroepelijk is geworden, dan wel, in geval van voorwaardelijke terbeschikkingstelling, last tot tenuitvoerlegging is gegeven en kan, naar regelen bij landsverordening te stellen, bij rechterlijk bevel telkens hetzij voor een jaar, hetzij voor twee jaren worden verlengd.

De termijn van terbeschikkingstelling loopt niet gedurende de tijd dat de ter beschikking gestelde in verzekerde bewaring is.

Hij te wiens aanzien verlenging is gevorderd, blijft, totdat de rechterlijke uitspraak dienaangaande is gegeven, ter beschikking van de Regering.

Artikel 39c [nog niet in werking getreden]

Bepalingen tot regeling van de wijze der verpleging bedoeld in artikel 39, derde lid, en omtrent het voorwaardelijk of onvoorwaardelijk eindigen daarvan worden, naar beginselen bij landsverordening te stellen, vastgesteld bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen.

Artikel 39d [nog niet in werking getreden]

In geval van terbeschikkingstelling bedoeld bij artikel 39, derde lid, kan de rechter daarbij tevens het bevel geven, dat de terbeschikkingstelling niet zal worden ten uitvoer gelegd, tenzij hij later anders mocht gelasten op grond dat de ter beschikking van de Regering gestelde persoon zich vóór het einde van een bij het bevel te bepalen proeftijd aan een strafbaar feit heeft schuldig gemaakt of gedurende die tijd hetzij een bijzondere voorwaarde welke bij het bevel mocht zijn gesteld, niet heeft nageleefd, hetzij onvoorwaardelijk verpleging van de Regering is gebleken te behoeven.

De artikelen 17b - 17k zijn van overeenkomstige toepassing, met dien verstande:

1°. dat de rechter, indien hij bijzondere voorwaarden stelt, steeds tevens een opdracht tot het verlenen van bijstand als bedoeld bij artikel 17d, geeft, tenzij artikel 41decies mede is toegepast;

2°. dat het verlenen van bijstand behalve aan bijzondere ambtenaren zal kunnen worden opgedragen aan de in de Nederlandse Antillen gevestigde rechtspersonen of natuurlijke personen, die aan de eisen en voorwaarden, nader bij landsbesluit houdende algemene maatregelen te stellen, voldoen;

3°. dat de last tot tenuitvoerlegging op grond dat de voorwaardelijk ter beschikking van de Regering gestelde persoon onvoorwaardelijk verpleging vanwege de Regering is gebleken te behoeven, wordt gegeven met overeenkomstige toepassing van de bepalingen geldende met betrekking tot de tenuitvoerlegging op grond van het niet naleven van een bijzondere voorwaarde.

Artikel 40

Bij strafrechtelijke vervolging van een minderjarigen persoon wegens een feit, begaan voordat hij den leeftijd van zestien jaren heeft bereikt, kan de rechter bevelen dat de schuldige aan zijne ouders of zijn voogd zal worden teruggegeven, zonder toepassing van eenige straf.

Artikel 41

Bij strafrechtelijke vervolging van eene persoon die tijdens de uitspraak van het eindvonnis in eersten aanleg den leeftijd van achttien jaren nog niet heeft bereikt, wegens een feit, vallende in de bepaling van een misdrijf, kan de rechter bevelen dat de schuldige ter beschikking van de Regering zal worden gesteld, zonder toepassing van eenige straf, behoudens het bepaalde bij artikel 41ter, eerste lid.

Bij strafrechtelijke vervolging van een persoon die op voormeld tijdstip de leeftijd van veertien jaren nog niet heeft bereikt, wegens het feit, vallende in de bepaling van een der overtredingen, omschreven in de artikelen 439, 440, 442, 446 - 452, 459, 460, 466, 469, 470, 474 en 477, en begaan nadat hij gedurende de laatste twee jaren tweemaal onherroepelijk werd schuldig verklaard aan een dezer overtredingen of aan enig misdrijf, kan de rechter bevelen als in het vorig lid is bepaald, zonder toepassing van enige straf.

In dezelfde zin en zonder toepassing van enige straf kan de rechter bevelen bij strafrechtelijke vervolging van een persoon die op vermeld tijdstip de leeftijd van veertien doch nog niet die van achttien jaren heeft bereikt, wegens een feit, vallende in de bepaling van een der overtredingen, omschreven in de in het vorige lid genoemde artikelen, indien tijdens het plegen van de overtreding nog geen twee jaren zijn verlopen sedert een vroegere schuldigverklaring van dezelfde persoon aan een dezer overtredingen of aan enig misdrijf onherroepelijk is geworden.

Artikel 41bis [het tweede, derde, vierde en vijfde lid zijn nog niet in werking getreden]

Indien de rechter heeft bevolen, dat de schuldige ter beschikking van de Regering zal worden gesteld, wordt hij hetzij in een opvoedingsgesticht geplaatst, ten einde aldaar, of later op andere wijze, in zijne opvoeding worde voorzien, hetzij ter opvoeding toevertrouwd aan eene in de Nederlandse Antillen gevestigde vereniging of stichtingen, wier statuten, stichtingsbrieven of reglementen duurzame verzorging van jeugdige personen in of buiten gestichten voorschrijven, teneinde door haar, of later op andere wijze, in zijne opvoeding worde voorzien, in het eene en het andere geval uiterlijk tot hij den leeftijd van een en twintig jaren zal hebben bereikt.

Deze terbeschikkingstelling geldt, behoudens vroegere beëindiging van Regeringswege, voor de tijd van een jaar en zes maanden, met dien verstande evenwel dat zij in ieder geval eindigt zodra de ter beschikking gestelde de leeftijd van eenentwintig jaren zal hebben bereikt.

Die termijn gaat in onmiddellijk nadat de rechterlijke uitspraak onherroepelijk is geworden, dan wel, in geval van voorwaardelijke terbeschikkingstelling, last tot tenuitvoerlegging is gegeven.

De termijn van terbeschikkingstelling loopt niet gedurende de tijd dat de ter beschikking gestelde in verzekerde bewaring is.

Hij te wiens aanzien verlenging is gevorderd, blijft, totdat de rechterlijke uitspraak dienaangaande is gegeven, ter beschikking van de Regering.

Bepalingen ter uitvoering van het eerste lid van dit artikel en omtrent het voorwaardelijk of onvoorwaardelijk eindigen van de voorziening in de opvoeding worden, naar beginselen bij algemeene verordening te stellen, vastgesteld bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen.

Artikel 41aa [nog niet in werking getreden]

Ten hoogste twee maanden en ten minste een maand vóór het verstrijken van de termijn, gedurende welke een persoon overeenkomstig de bepaling van artikel 41a [bedoeld zal zijn: artikel 41bis] ter beschikking van de Regering is, kan het openbaar ministerie bij het gerecht, dat de terbeschikkingstelling heeft bevolen, bij dat gerecht een vordering indienen tot verlenging van die termijn met ten hoogste een jaar.

Bij de vordering worden overgelegd:

1°. een afschrift der aantekeningen omtrent de lichamelijke en geestelijke gesteldheid van de ter beschikking gestelde, en

2°. een uiterlijk veertien dagen vóór het indienen der vordering opgemaakte, ondertekende en met redenen omklede verklaring van iemand, bevoegd in de Nederlandse Antillen de geneeskunde uit te oefenen, bij voorkeur van de geneeskundige, die de in gestichts- of gezinsverpleging opgenomen ter beschikking gestelde behandelt, omtrent de wenselijkheid dier verlenging.

Artikel 41ab [nog niet in werking getreden]

Hangende het onderzoek inzake die verlenging hoort de rechter, zo mogelijk, de ter beschikking gestelde. Hij kan daartoe, op de wijze en tegen de dagen door hem te bepalen, de ter beschikking gestelde, zo vaak hij zulks nodig oordeelt, doen oproepen en kan daarbij bevelen dat deze ten bepaalden dage door een deurwaarder of dienaar der openbare macht naar de plaats van verhoor zal worden gebracht.

De rechter kan nader bewijs door getuigen of andere middelen gelasten.

De getuigen worden opgeroepen door het openbaar ministerie. Zij zijn verplicht te verschijnen.

De getuigen kunnen worden gehoord onder ede of belofte, af te leggen overeenkomstig de bepalingen in strafzaken voorgeschreven.

De deskundigen leggen in handen van de rechter op gelijke wijze de eed of de belofte af, dat zij hem verslag naar hun geweten zullen geven.

Van de verhoren wordt proces-verbaal opgemaakt. Zij worden in raadkamer gehouden.

Bij elk gehoor kan het openbaar ministerie, zomede de advocaat van de ter beschikking gestelde, tegenwoordig zijn.

Artikel 41ac [nog niet in werking getreden]

De rechter geeft zijn beschikking inzake de al of niet verlenging binnen twee maanden nadat de vordering, bedoeld bij artikel 41aa is ingediend en nadat het openbaar ministerie is gehoord.

De beschikking wordt niet in het openbaar uitgesproken en is niet aan enig beroep onderworpen.

De beschikking wordt aan de ter beschikking gestelde betekend op de wijze voorgeschreven bij de artikelen 497, eerste lid, 498 en 643 van het wetboek van Strafvordering*.

Artikel 41bisa

In geval van terbeschikkingstelling, bedoeld bij artikel 41, kan de rechter daarbij tevens het bevel geven, dat de terbeschikkingstelling niet zal worden ten uitvoer gelegd, tenzij hij later anders mocht gelasten op grond dat de ter beschikking van de Regering gestelde persoon zich vóór het einde van een bij het bevel te bepalen proeftijd aan een strafbaar feit heeft schuldig gemaakt of gedurende die proeftijd hetzij een bijzondere voorwaarde, welke bij het bevel mocht zijn gesteld, niet heeft nageleefd, hetzij is gebleken onvoorwaardelijk opvoeding vanwege de Regering te behoeven.

De artikelen 17b - 17k zijn van overeenkomstige toepassing, met dien verstande:

1°. dat de rechter, indien hij bijzondere voorwaarden stelt, steeds tevens een opdracht tot het verlenen van bijstand als bedoeld bij artikel 17d, geeft, tenzij artikel 41decies mede is toegepast;

2°. dat ten aanzien van de betekeningen, bedoeld in de artikelen 17e en 17i, laatste lid, de bepaling van artikelen 497, eerste lid, en 498 van het Wetboek van Strafvordering overeenkomstige toepassing vindt;

3°. dat, indien de minderjarige de leeftijd van zestien jaren nog niet heeft bereikt, alle verzoeken worden gedaan of gewijzigd en alle bevoegdheden worden uitgeoefend door degene, die het ouderlijk gezag uitoefent, of door de voogd, en zulks met uitsluiting van de minderjarige zelve;

4°. dat tot bijwoning van het onderzoek bedoeld in artikel 17i, derde lid, ook de ouders of de voogd van de minderjarige, onder betekening van de vordering of conclusie, worden opgeroepen;

5°. dat de last tot tenuitvoerlegging op grond dat de voorwaardelijk ter beschikking van de Regering gestelde persoon is gebleken onvoorwaardelijk opvoeding vanwege de Regering te behoeven, wordt gegeven met overeenkomstige toepassing van de bepalingen geldende met betrekking tot de tenuitvoerlegging op grond van het niet naleven van een bijzondere voorwaarde.

Artikel 41ter

Bij het bevel, dat de schuldige aan een misdrijf, waarop als maximum eene gevangenisstraf van drie jaren of meer is gesteld, ter beschikking van de Regering zal worden gesteld, kan de rechter den schuldige tevens veroordeelen tot gevangenisstraf van ten hoogste de helft van het maximum op het misdrijf gesteld. Geldt het een misdrijf waarop de doodstraf of levenslange gevangenisstraf is gesteld, dan kan gevangenisstraf worden opgelegd van ten hoogste vijftien jaren.

De ingevolge dit artikel opgelegde gevangenisstraf wordt niet tenuitvoergelegd vóór den dag, waarop de voorziening in de opvoeding van den schuldige onvoorwaardelijk eindigt.

Artikel 41quater

De tenuitvoerlegging van de ingevolge het vorige artikel opgelegde gevangenisstraf kan worden opgeschort bij een beschikking van de Minister van Justitie.

Deze beschikking kan te allen tijde worden herroepen ingeval de veroordeelde zich slecht gedraagt of in strijd handelt met de in zijnen verlofpas uitgedrukte voorwaarden.

De gevangenisstraf wordt geacht te zijn ondergaan door het verloop van haren duur sedert den dag van de beschikking tot opschorting van de tenuitvoerlegging en in elk geval op den dag, waarop de veroordeelde den leeftijd van vijf en twintig jaren heeft bereikt, tenzij inmiddels die beschikking is herroepen.

Artikel 41quinquies

De aanhouding van de veroordeelde, te wiens aanzien een beschikking tot opschorting van de tenuitvoerlegging der hem opgelegde gevangenisstraf is genomen, kan, indien de veroordeelde handelt in strijd met de in zijn verlofpas uitgedrukte voorwaarden, in het belang der openbare orde worden bevolen door het plaatselijk hoofd van politie van het eilandgebied, alwaar de veroordeelde zich bevindt, onder verplichting de Minister van Justitie daarvan onverwijld kennis te geven.

Volgt daarna de herroeping dan wordt de uitvoering van de straf geacht te zijn aangevangen op den dag der aanhouding.

Artikel 41sexies

Het formulier van den verlofpas en de verdere voorschriften ter uitvoering van de artikelen 41quater en 41quinquies worden vastgesteld bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen.

Artikel 41septies

Bij niet-toepassing van artikel 40 of artikel 41 wordt de persoon schuldig aan een feit, vallende in de bepaling van een misdrijf, gestraft, indien hij tijdens de uitspraak van het eindvonnis in eersten aanleg den leeftijd van veertien jaren nog niet heeft bereikt, met geldboete of met berisping, en indien hij op dat tijdstip den leeftijd van achttien jaren niet, doch dien van veertien jaren wel heeft bereikt, met geldboete.

Bij niet-toepassing van artikel 40 of artikel 41 wordt de persoon die tijdens de uitspraak van het eindvonnis in eersten aanleg den leeftijd van achttien jaren nog niet heeft bereikt, schuldig aan een feit, vallende in de bepaling van eene overtreding, gestraft met berisping.

Indien tijdens het plegen van de overtreding nog geen twee jaren zijn verlopen, sedert een vroegere schuldigverklaring van denzelfden persoon aan eenig strafbaar feit onherroepelijk is geworden, kan, in plaats van berisping, geldboete worden opgelegd.

De in artikel 9b 1° en 3° vermelde bijkomende straffen worden niet opgelegd, indien de schuldige tijdens de uitspraak van het eindvonnis in eersten aanleg den leeftijd van achttien jaren nog niet heeft bereikt.

Ten opzichte van personen, die den leeftijd van zestien jaren wel, doch dien van achttien jaren nog niet hebben bereikt, kan de rechter de voorafgaande bepalingen van dit artikel buiten toepassing laten en recht doen naar de bepalingen ten aanzien van personen boven den leeftijd van achttien jaren geldende.

Artikel 41octies

Indien de straf van berisping wordt opgelegd kan de rechter een termijn bepalen van tenminste één jaar en ten hoogste twee jaren als proeftijd, welke voor den schuldige ingaat onmiddellijk nadat de rechterlijke uitspraak in kracht van gewijsde is gegaan. Indien geene andere hoofdstraf dan die van berisping toepasselijk is, doch de rechter geen termen vindt deze op te leggen of artikel 40 of artikel 41 toe te passen, bepaalt hij een termijn van ten minste één jaar en ten hoogste twee jaren als proeftijd, welke voor den schuldige ingaat onmiddellijk nadat de rechterlijke uitspraak in kracht van gewijsde is gegaan.

Bij het bepalen van zoodanigen proeftijd stelt de rechter den schuldige ter beschikking van de Regering.

De tenuitvoerlegging van dit bevel geschiedt alleen indien de veroordeelde opnieuw aan eenig strafbaar feit onherroepelijk mocht zijn schuldig verklaard. Alsdan geschiedt de tenuitvoerlegging van het bevel zoodra mogelijk, behoudens de bevoegdheid van den rechter de opschorting te bevelen, indien het strafbaar feit, waaraan de veroordeelde zich opnieuw heeft schuldig gemaakt, niet valt in de bepaling van een misdrijf.

Artikel 41novies

De voorziening vanwege de Regering ingevolge het vorige artikel wordt geacht geheel te zijn vervallen indien vóór de tenuitvoerlegging van het bevel de proeftijd is verstreken.

Met de tenuitvoerlegging van het bevel eindigt de proeftijd.

De proeftijd loopt niet of wordt geacht niet te hebben geloopt gedurende den tijd dat de schuldigverklaarde ter zake van een opnieuw gepleegd strafbaar feit wordt vervolgd en de rechterlijke uitspraak deswege nog niet onherroepelijk is geworden indien de beklaagde bij deze onherroepelijke uitspraak is schuldig verklaard.

Artikel 41decies

Bij strafrechtelijke vervolging van een persoon wegens een feit vallende in de bepaling van een misdrijf of van een der overtredingen bedoeld in de artikelen 451 en 452, kan de rechter, indien het gehouden onderzoek daartoe aanleiding geeft, de schuldige bij zijn uitspraak voor een termijn van ten hoogste één jaar onder toezicht stellen op de in artikel 254 van Boek 1 van het Burgerlijk Wetboek omschreven grond.

Zo spoedig mogelijk nadat de uitspraak, houdende de ondertoezichtstelling, onherroepelijk is geworden, doet het openbaar ministerie daarvan mededeling aan de rechter in het gerecht in eerste aanleg, bevoegd was overeenkomstig artikel 429c van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering, die alsdan, zo mogelijk na overleg met degene die het ouderlijk gezag of de voogdij over het kind uitoefent, onverwijld een gezinsvoogd aanwijst, als bedoeld bij artikel 255 van Boek 1 van het Burgerlijk Wetboek. Van deze aanwijzing wordt onverwijld bij exploit aan de ouder of voogd kennis gegeven, met de mededeling, dat hij zich bij de opvoeding van het kind naar de aanwijzingen van de gezinsvoogd heeft te gedragen, behoudens beroep op de rechter in het gerecht in eerste aanleg.

De bepalingen betreffende de ondertoezichtstelling, voorkomende in de artikelen 255, tweede en derde lid, 256, 258 - 265 en 326 van Boek 1 van het Burgerlijk Wetboek en in de artikelen 798 - 813 in verbinding met de artikelen 429a - 429t van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering, zijn ten deze van toepassing, met dien verstande dat voor de berekening van de duur der ondertoezichtstelling deze geacht wordt aan te vangen op de dag der aanwijzing van de gezinsvoogd.

Artikel 42

Niet strafbaar is hij die een feit begaat waartoe hij door overmacht is gedrongen.

Artikel 43

1. Niet strafbaar is hij die een feit begaat, geboden door de noodzakelijke verdediging van eigen of eens anders lijf, eerbaarheid of goed tegen oogenblikkelijke, wederrechtelijke aanranding.
2. Niet strafbaar is de overschrijding van de grenzen van noodzakelijke verdediging, indien zij het onmiddellijk gevolg is geweest van eene hevige gemoedsbeweging, door de aanranding veroorzaakt.

Artikel 44

Niet strafbaar is hij die een feit begaat ter uitvoering van een wettelijk voorschrift.

Artikel 45

Niet strafbaar is hij die een feit begaat ter uitvoering van een ambtelijk bevel, gegeven door het daartoe bevoegde gezag.

Een onbevoegd gegeven ambtelijk bevel heft de strafbaarheid niet op, tenzij het door den ondergeschikte te goeder trouw als bevoegd gegeven werd beschouwd en de nakoming daarvan binnen den kring zijner ondergeschiktheid was gelegen.

Artikel 46

Indien een ambtenaar door het begaan van een strafbaar feit een bijzonderen ambtsplicht schendt of bij het begaan van het strafbaar feit gebruik maakt van macht, gelegenheid of middel hem door zijn ambt geschonken, kan de straf met een derde worden verhoogd.

Artikel 46bis

[vervallen]

TITEL IV

Poging en voorbereiding

Artikel 47

1. Poging tot misdrijf is strafbaar, wanneer het voornemen van de dader zich door een begin van uitvoering heeft geopenbaard.
2. Het maximum van de hoofdstraffen op het misdrijf gesteld wordt bij poging met een derde verminderd.
3. Geldt het een misdrijf waarop levenslange gevangenisstraf is gesteld, dan wordt gevangenisstraf opgelegd van ten hoogste vier en twintig jaren.
4. De bijkomende straffen zijn voor poging dezelfde als voor het voltooide misdrijf.

Artikel 48

Poging tot overtreding is niet strafbaar.

Artikel 48a

1. Voorbereiding van een misdrijf waarop naar de wettelijke omschrijving een gevangenisstraf van acht jaren of meer is gesteld, is strafbaar, wanneer de dader opzettelijk voorwerpen, stoffen, informatiedragers, ruimten of vervoermiddelen bestemd tot het begaan van dat misdrijf verwerft, vervaardigt, invoert, doorvoert, uitvoert of voorhanden heeft.
2. In geval van terroristische misdrijven wordt onder voorbereiding tevens begrepen de financiering dan wel poging tot financiering van die misdrijven.
3. Het maximum van de hoofdstraffen op het misdrijf gesteld, wordt bij voorbereiding met de helft verminderd.
4. Artikel 47, derde en vierde lid, zijn van overeenkomstige toepassing.
5. Onder voorwerpen worden verstaan alle zaken en alle vermogensrechten.

Artikel 48b

Vorbereiding noch poging bestaat indien het misdrijf niet is voltooid ten gevolge van omstandigheden van de wil van de dader afhankelijk.

TITEL V

Deelneming aan strafbare feiten

Artikel 49

Als dader van een strafbaar feit worden gestraft:

- 1°. zij die het feit plegen, doen plegen of medeplegen;
 - 2°. zij die door giften, beloften, misbruik van gezag, geweld, bedreiging of misleiding of door het verschaffen van gelegenheid, middelen of inlichtingen het feit opzettelijk uitlokken.
- Ten aanzien der laatsten komen alleen die handelingen in aanmerking, die zij opzettelijk hebben uitgelokt, benevens hare gevolgen.

Artikel 50

Als medeplechtigen aan een misdrijf worden gestraft:

- 1°. zij die opzettelijk behulpzaam zijn bij het plegen van het misdrijf;
- 2°. zij die opzettelijk gelegenheid, middelen of inlichtingen verschaffen tot het plegen van het misdrijf.

Artikel 51

Het maximum der hoofdstraffen op het misdrijf gesteld wordt bij medeplichtigheid met een derde verminderd.

Geldt het een misdrijf waarop de doodstraf of een misdrijf waarop levenslange gevangenisstraf is gesteld, dan wordt gevangenisstraf opgelegd van ten hoogste vier en twintig jaren.

De hoofdstraf van berisping en de bijkomende straffen zijn voor medeplichtigheid dezelfde als voor het misdrijf zelf.

Bij het bepalen van de straf komen alleen die handelingen in aanmerking die de medeplichtige opzettelijk heeft gemakkelijk gemaakt of bevorderd, benevens hare gevolgen.

Artikel 52

De persoonlijke omstandigheden waardoor de strafbaarheid uitgesloten, verminderd of verhoogd wordt, komen bij de toepassing der strafwet alleen in aanmerking ten aanzien van dien dader of medeplichtige wien zij persoonlijk betreffen.

Artikel 53

1. Strafbare feiten worden begaan door natuurlijke personen en rechtspersonen.

2. Indien een strafbaar feit wordt begaan door een rechtspersoon, kan de strafvervolgung worden ingesteld en kunnen de in algemene verordeningen voorziene straffen maatregelen, indien zij daarvoor in aanmerking komen, worden uitgesproken:

a. tegen die rechtspersoon dan wel

b. tegen hen die tot het feit opdracht hebben gegeven, alsmede tegen hen die feitelijke leiding hebben gegeven aan de verboden gedraging, dan wel

c. tegen de in de onderdelen a en b genoemden tezamen.

3. Voor de toepassing van het eerste en tweede lid wordt met de rechtspersoon gelijkgesteld: de vennootschap zonder rechtspersoonlijkheid, de maatschap, enige andere vereniging van personen, en het doelvermogen.

Artikel 54

Medeplichtigheid aan overtreding is niet strafbaar.

Artikel 55

Bij misdrijven door middel van de drukpers gepleegd wordt de uitgever als zoodanig niet vervolgd, indien het gedrukte stuk zijn naam en woonplaats vermeldt en de dader bekend is of op de eerste aanmaning na den rechtsingang door den uitgever is bekend gemaakt.

Deze bepaling is niet toepasselijk indien de dader op het tijdstip der uitgave strafrechtelijk niet vervolgbaar of buiten de Nederlandse Antillen gevestigd was.

Artikel 56

Bij misdrijven door middel van de drukpers gepleegd wordt de drukker als zoodanig niet vervolgd, indien het gedrukte stuk zijn naam en woonplaats vermeldt en de persoon op wiens last het stuk is gedrukt, bekend is of op de eerste aanmaning na den rechtsingang door den drukker is bekend gemaakt.

Deze bepaling is niet toepasselijk, indien de persoon, op wiens last het stuk is gedrukt, op het tijdstip van het drukken strafrechtelijk niet vervolgbaar of buiten de Nederlandse Antillen gevestigd was.

TITEL VI

Samenloop van strafbare feiten

Artikel 57

Valt een feit in meer dan ééne strafbepaling, dan wordt slechts ééne dier bepalingen toegepast, bij verschil die waarbij de zwaarste hoofdstraf is gesteld.

Indien voor een feit dat in eene algemeene strafbepaling valt, eene bijzondere strafbepaling bestaat, komt deze alleen in aanmerking.

Artikel 58

Staan meerdere feiten, ofschoon elk op zichzelf misdrijf of overtreding opleverende, in zoodanig verband dat zij moeten worden beschouwd als ééne voortgezette handeling, dan wordt slechts ééne strafbepaling toegepast, bij verschil die waarbij de zwaarste hoofdstraf is gesteld.

Insgelijks wordt slechts ééne strafbepaling toegepast bij schuldigverklaring aan valsheid of muntschennis en aan het gebruik maken van het voorwerp ten opzichte waarvan de valsheid of muntschennis gepleegd is.

Artikel 59

Bij samenloop van meerdere feiten die als op zich zelve staande handelingen moeten worden beschouwd en meerdere misdrijven opleveren waarop gelijksoortige hoofdstraffen zijn gesteld, wordt één straf uitgesproken.

Het maximum dezer straf is het vereenigd bedrag van de hoogste straffen op de feiten gesteld, doch niet hooger dan een derde boven het zwaarste maximum.

Artikel 60

Bij samenloop van meerdere feiten die als op zich zelve staande handelingen moeten worden beschouwd en meerdere misdrijven opleveren, waarop ongelijksoortige hoofdstraffen zijn gesteld, wordt elk dier straffen uitgesproken, doch mogen deze te zamen in duur de langstdurende met niet meer dan een derde overtreffen.

Geldboeten worden daarbij berekend naar den duur van het maximum der bedreigde vervangende hechtenis.

Artikel 61

Bij veroordeeling tot de doodstraf of tot levenslange gevangenisstraf kunnen daarnevens geene andere straffen worden opgelegd dan ontzetting van bepaalde rechten, verbeurdverklaring van reeds in beslag genomen voorwerpen en openbaarmaking van de rechterlijke uitspraak.

Artikel 62

In de gevallen der artikelen 59 en 60 gelden ten aanzien van bijkomende straffen de volgende bepalingen:

1°. de straffen van ontzetting van dezelfde rechten worden opgelost in ééne straf, in duur de opgelegde hoofdstraf of hoofdstraffen ten minste twee en ten hoogste vijf jaren te boven gaande, of ingeval geene andere hoofdstraf dan geldboete is opgelegd, in ééne straf van ten minste twee en ten hoogste vijf jaren;

2°. de straffen van ontzetting van verschillende rechten worden voor elk misdrijf afzonderlijk en zonder vermindering opgelegd;

3°. de straffen van verbeurdverklaring van bepaalde voorwerpen worden voor elk misdrijf afzonderlijk en zonder vermindering opgelegd; de vervangende straffen van hechtenis of voorzieningen in de opvoeding mogen gezamenlijk de maxima, bepaald in het vijfde lid van artikel 27, met niet meer dan een derde te boven gaan.

Artikel 63

De betrekkelijke zwaarte van ongelijksoortige hoofdstraffen wordt bepaald door de volgorde van artikel 9.

Waar den rechter de keuze tussen twee hoofdstraffen is gelaten, komt bij de vergelijking alleen de zwaarste dier straffen in aanmerking.

De betrekkelijke zwaarte van gelijksoortige hoofdstraffen wordt bepaald door het maximum.

De betrekkelijke duur zoowel van ongelijksoortige als van gelijksoortige hoofdstraffen wordt eveneens bepaald door het maximum.

Artikel 64

Bij samenloop op de wijze in de artikelen 59 en 60 bedoeld hetzij van overtredingen met misdrijven, hetzij van overtredingen onderling, wordt voor elke overtreding zonder vermindering straf opgelegd.

De vervangende straffen van hechtenis of voorzieningen in de opvoeding mogen voor de misdrijven en overtredingen of voor de overtredingen gezamenlijk de maxima, bepaald in het vijfde lid van artikel 27, met niet meer dan een derde te boven gaan.

De straffen van hechtenis, opgelegd als hoofdstraf, mogen voor de overtreding gezamenlijk den tijd van acht maanden niet te boven gaan.

Artikel 65

Indien iemand, na veroordeeling tot straf, opnieuw wordt schuldig verklaard aan misdrijf of overtreding vóór die veroordeeling gepleegd, wordt de vroegere straf in rekening gebracht, met toepassing der bepalingen van deze titel voor het geval van gelijktijdige berechting.

Indien echter de doodstraf of levenslange gevangenisstraf op dit misdrijf is gesteld, zal die straf worden opgelegd, welke straf ook vroeger mocht zijn opgelegd.

TITEL VII

Indiening en intrekking der klachte bij misdrijven alleen op klachte vervolgbaar

Artikel 66

Indien een misdrijf dat alleen op klachte vervolgbaar is, gepleegd is tegen iemand die den leeftijd van zestien jaren nog niet had bereikt of die anders dan wegens verkwisting onder curateele gesteld is, geschiedt de klachte door zijn wettigen vertegenwoordiger in burgerlijke zaken.

Is deze de persoon tegen wien de klachte moest geschieden, dan kan de vervolging plaats hebben op klachte van een bijzondere curator, van de echtgenoot, van een bloedverwant in de rechte linie of, bij gebreke van deze, op klachte van een bloedverwant in de zijlinie tot den derden graad ingesloten.

Artikel 67

Indien hij tegen wien het misdrijf is gepleegd, binnen den in het volgende artikel gestelden termijn overlijdt, kan, zonder verlenging van dien termijn, de vervolging geschieden op klachte van de ouders, van de kinderen of van den overlevenden echtgenoot, ten ware blijken mocht dat de overledene een vervolging niet gewild heeft.

Artikel 68

De klachte kan slechts worden ingediend gedurende drie maanden nadat de tot klachte gerechtigde kennis heeft bekomen van het gepleegde feit indien hij binnen de Nederlandse Antillen, of gedurende negen maanden nadat hij daarvan kennis heeft bekomen, indien hij buiten de Nederlandse Antillen verblijft houdt.

Artikel 69

Hij die de klachte indient, blijft gedurende eene maand na den dag der indiening bevoegd haar in te trekken.

TITEL VIII

Verval van het recht tot strafvordering en van de straf

Artikel 70

Behoudens de gevallen waarin rechterlijke uitspraken voor herziening vatbaar zijn, kan niemand andermaal worden vervolgd wegens het feit waarover te zijnen aanzien bij gewijsde van de rechter in de Nederlandse Antillen, in Nederland of Aruba, onherroepelijk is beslist.

Is het gewijsde afkomstig van een anderen rechter, dan heeft tegen denzelfden persoon wegens hetzelfde feit geene vervolging plaats in geval van:

- 1°. vrijspraak of ontslag van rechtsvervolging;
- 2°. veroordeeling, gevolgd door geheele uitvoering, gratie of verjaring der straf.

Artikel 71

Het recht tot strafvordering vervalt door den dood van den verdachte.

Artikel 72

Het recht tot strafvordering vervalt door verjaring:

- 1°. in twee jaren voor alle overtredingen;
- 2°. in zes jaren voor de misdrijven waarop geldboete, hechtenis of gevangenisstraf van niet meer dan drie jaren is gesteld;
- 3°. in twaalf jaren voor alle misdrijven waarop tijdelijke gevangenisstraf van meer dan drie jaren is gesteld;
- 4°. in achttien jaren voor alle misdrijven waarop de doodstraf of levenslange gevangenisstraf is gesteld.

Ten aanzien van een persoon, die vóór het begaan van het feit den leeftijd van achttien jaren nog niet heeft bereikt, wordt elke der boven vermelde verjaringstermijnen tot een derde van de daar bepaalde duur ingekort.

Artikel 73

De termijn van verjaring vangt aan op den dag na dien waarop het feit is gepleegd, behoudens in de volgende gevallen:

1°. bij valsheid of muntschennis vangt de termijn aan op den dag na dien, waarop gebruik is gemaakt van het voorwerp ten opzichte waarvan de valsheid of muntschennis gepleegd is;
2°. bij de misdrijven omschreven in de artikelen 291, 292 en 295, op den dag na dien der bevrijding, of van den dood van hem, tegen wien onmiddellijk het misdrijf gepleegd is;
3°. bij overtredingen omschreven in de artikelen 489, 490 en 491, op den dag na dien waarop de dubbelen of afschriften van de akten, waaruit zoodanige overtreding blijkt, zijn overgebracht naar de centrale bewaarplaats.

Artikel 74

1. Elke daad van vervolging stuit de verjaring, mits die daad den vervolgte bekend of hem op de bij wettelijk voorschrijf voor gerechtelijke akten bepaalde wijze beteekend zij.
2. Na de stuiting vangt een nieuwe verjaringstermijn aan.

Artikel 75

De schorsing der strafvervolging ter zake van een praejudicieel geschil schorst de verjaring.

Artikel 76

Het recht tot strafvordering wegens overtredingen, waarop geldboete, hetzij als eenige hoofdstraf, hetzij nevens hechtenis is gesteld, vervalt door vrijwillige voldoening aan de voorwaarde welke de bevoegde ambtenaar van het openbaar ministerie op vóór den aanvang der terechtzitting in te dienen verzoek van den verdachte of beklaagde ter voorkoming van de strafvervolging mocht hebben gesteld.

Deze voorwaarde bestaat in: de betaling, binnen een door den ambtenaar te bepalen termijn en op eene door dezen aan te wijzen plaats, van eene bepaalde geldsom, met of zonder uitlevering van aan verbeurdverklaring onderworpen voorwerpen of voldoening der geschatte waarde of afstand van reeds inbeslaggenomen voorwerpen. Zoodanige uitlevering, voldoening of afstand wordt steeds in de voorwaarde opgenomen, indien ter zake van het feit verbeurdverklaring zou moeten volgen. Bedoelde termijn kan vóór den afloop daarvan eenmaal worden verlengd.

De te betalen geldsom bedraagt ten minste vijftig cents en ten hoogste het maximum der boete op het feit gesteld.

Is op de overtreding geene andere hoofdstraf gesteld dan geldboete en biedt de verdachte of beklaagde aan, binnen den door den ambtenaar van het openbaar ministerie te bepalen termijn het maximum der boete te betalen en de aan verbeurdverklaring onderworpen voorwerpen uit te leveren of af te staan of hunne geschatte waarde te voldoen, dan zal die ambtenaar het stellen van een daartoe strekkende voorwaarde niet mogen weigeren.

In de gevallen waarin de straf wordt verhoogd wegens herhaling, is die verhoging ook van toepassing, wanneer het recht tot strafvordering wegens de vroeger begane overtreding volgens het eerste lid is vervallen. Ten aanzien van de toepassing van de artikelen 17f en 17h wordt het vervallen volgens het eerste lid van het recht tot strafvordering met een onherroepelijke veroordeling gelijk gesteld.

De bepalingen van dit artikel zijn mede van toepassing op een persoon die tijdens het begaan van het feit de leeftijd van achttien jaren nog niet heeft bereikt. Te diens aanzien geldt, bij toepassing van het derde en vierde lid, in afwijking in zover van het daarin bepaalde, als maximum der boete een bedrag van negentig gulden.

Het bepaalde bij het tweede en derde lid van artikel 41septies blijft ten deze buiten beschouwing.

Artikel 77

Het recht tot uitvoering van de straf vervalt door den dood van den veroordeelde, met uitzondering van de maatregel van ontneming van wederrechtelijk verkregen voordeel.

Artikel 78

Het recht tot uitvoering van de straf vervalt door verjaring.

De termijn dezer verjaring is een derde langer dan de termijn van verjaring van het recht tot strafvordering. In geen geval is de termijn korter dan de duur der opgelegde straf.

Indien vóór de tenuitvoerlegging van de straf de veroordeelde, die tijdens zijne veroordeeling nog geen achttien jaren oud was, den leeftijd van een en twintig jaren heeft bereikt, vordert hij, die met deze tenuitvoerlegging is belast, dat de rechter die de straf heeft opgelegd, den duur zal bepalen der gevangenisstraf of hechtenis of het bedrag der boete, op het feit gesteld, welke straffen alsdan in de plaats treden der vroeger opgelegde. Deze bepaling is niet toepasselijk ten opzichte van de veroordeelde opgelegde gevangenisstraf.

Artikel 79

1. De termijn van verjaring vangt aan op den dag na dien waarop de rechterlijke uitspraak kan worden ten uitvoer gelegd.
2. Bij ontvluchting van een veroordeelde uit het gesticht waarin hij zijne straf ondergaat, vangt een nieuwe verjaringstermijn aan op den dag na dien der ontvluchting. Bij herroeping eener voorwaardelijke invrijheidstelling vangt een nieuwe verjaringstermijn aan op den dag na dien der herroeping.
3. De termijn loopt niet gedurende de bij algemene verordening bevolen schorsing der tenuitvoerlegging, noch gedurende den tijd dat de veroordeelde, zij het ook ter zake van eene andere veroordeeling, in verzekerde bewaring is.
4. Ten aanzien van een persoon, die zich aan de tenuitvoerlegging van het tegen hem uitgesproken bevel, bedoeld bij artikel 41ter, onttrekt, vangt de termijn van verjaring der hem tevens naar de bepalingen van dat artikel opgelegde gevangenisstraf aan op den dag na die waarop hij den leeftijd van een en twintig jaren bereikt.
5. De termijn loopt niet gedurende de tijd dat de tenuitvoerlegging aan een vreemde staat is overgedragen, zolang de minister van justitie van de autoriteiten van die staat geen mededeling, houdende een beslissing omtrent de overname van de tenuitvoerlegging, heeft ontvangen.
6. Indien, nadat de tenuitvoerlegging door een vreemde staat is overgenomen, die staat afstand doet van zijn recht tot tenuitvoerlegging ten behoeve van de Nederlandse Antillen, vangt een nieuwe verjaringstermijn aan op de dag waarop de minister van justitie de mededeling van de autoriteiten van die staat omtrent de afstand heeft ontvangen.

Artikel 79bis

De voorziening in de opvoeding, ter vervanging van de uitlevering van verbeurdverklaarde voorwerpen, wordt niet uitgevoerd, wanneer de veroordeelde door van zijn wil onafhankelijke omstandigheden feitelijk verhinderd is de verbeurdverklaarde voorwerpen uit te leveren of het geldelijk bedrag, waarop zij bij de uitspraak geschat worden, te betalen.

TITEL IX

Beteekenis van sommige in het wetboek voorkomende uitdrukkingen

Artikel 80

Waar van misdrijf in het algemeen of van eenig misdrijf in het bijzonder gesproken wordt, wordt daaronder medeplichtigheid aan en poging tot dat misdrijf begrepen; voor zoover niet uit eenige bepaling het tegendeel volgt.

Artikel 81

Aanslag tot een feit bestaat, zoodra het voornemen des daders zich door een begin van uitvoering, in den zin van artikel 47 heeft geopenbaard.

Artikel 82

Samenspanning bestaat zoodra twee of meer personen overeengekomen zijn om het misdrijf te plegen.

Artikel 82bis

Onder omwenteling wordt verstaan het vernietigen of op onwettige wijze veranderen van den grondwettigen regeeringsvorm, de orde van troonopvolging of den wettigen regeeringsvorm van de Nederlandse Antillen.

Artikel 82b

Onder verboden plaats wordt verstaan iedere plaats die als verboden plaats is aangewezen krachtens de landsverordening bescherming Staatsgeheimen.

Artikel 83

Met het plegen van geweld wordt gelijk gesteld het brengen in een staat van bewusteloosheid of onmacht.

Artikel 84

Onder zwaar lichamelijk letsel worden begrepen: ziekte die geen uitzicht op volkomen genezing overlaat, voortdurende ongeschiktheid tot uitoefening zijner ambts- of beroepsbezigheden en afdrijving van de vrucht eener vrouw.

Onder zwaar lichamelijk letsel wordt mede begrepen storing der verstandelijke vermogens die langer dan vier weken geduurd heeft.

Artikel 84a

Onder terroristisch misdrijf wordt verstaan:

1°. elk van de misdrijven omschreven in de artikelen 97 tot en met 102, 114, tweede lid, 123, tweede lid, 124a, tweede lid, 129, 130, 163, onder 3°, 167c, onder 2°, 172, onder 3°, 174, onder 2°, 176, onder 3°, 180, tweede lid, 300 en 302, indien het misdrijf is begaan met een terroristisch oogmerk;

2°. elk van de misdrijven waarop ingevolge de artikelen 122a, 122b, 128a, 128b, 182a, 182b, 295b, 302a, 318a, 318b, alsmede 430a en 430b gevangenisstraf is gesteld;

3°. elk van de misdrijven omschreven in de artikelen 146a, 295a, 298, derde lid.

Artikel 84b

Onder terroristisch oogmerk wordt verstaan het oogmerk om de bevolking of een deel der bevolking van een land vrees aan te jagen, dan wel een overheid of internationale organisatie wederrechtelijk te dwingen iets te doen, niet te doen of te dulden, dan wel de fundamentele politieke, constitutionele, economische of sociale structuren van een land of een internationale organisatie ernstig te ontwrichten of te vernietigen.

Artikel 85

Nederlander is hij, die deze staat bezit ingevolge de wettelijke regeling bedoeld in artikel 6 der Staatsregeling van de Nederlandse Antillen.

Met den Nederlander of den ingezetene staat gelijk ieder ander wiens uitlevering bij algemeene verordening verboden is.

Artikel 86

Onder ambtenaren worden begrepen alle personen verkozen bij krachtens wettelijk voorschrift uitgeschreven verkiezingen.

Onder ambtenaren en onder rechters worden begrepen scheidsrechters; onder rechters zij die administratieve rechtsmacht uitoefenen.

Allen die tot de gewapende macht behooren, worden mede als ambtenaren beschouwd.

Artikel 86bis

Onder koopman wordt verstaan ieder die een bedrijf uitoefent.

Artikel 87

1. Onder schipper wordt verstaan: de gezagvoerder van een Nederlands-Antilliaans schip of degene die deze vervangt, alsmede degene die de leiding heeft op een bij landsbesluit aangewezen installatie ter zee;

2. Onder opvarende wordt verstaan: degene, niet zijnde de schipper, die zich aan boord van een Nederlands-Antilliaans schip bevindt, ook indien hij buiten de Nederlandse Antillen het schip gedurende de reis tijdelijk verlaat alsmede degene, niet zijnde de schipper, die zich op een bij landsbesluit aangewezen installatie ter zee bevindt.

3. Onder schepeling wordt verstaan: degene die zich als scheepsofficier of scheepsgezel aan boord van een Nederlands-Antilliaans schip bevindt.

4. Vaartuigen in aanbouw noch schepen in aanbouw worden als vaartuigen of schepen aangemerkt.

Artikel 88

Onder Nederlands-Antilliaanse schepen worden alleen verstaan:

1°. die vaartuigen welke door de algemeene verordening betreffende de afgifte van zeebrieven in de Nederlandse Antillen als zeeschepen worden aangemerkt;

2°. de vaartuigen van het Land of van een der eilandgebieden welke buiten de tonnen in zee varen.

Artikel 89

Onder Nederlandse schepen worden alleen verstaan die vaartuigen welke door de wet betrekkelijk de afgifte van zeebrieven en vergunningen tot het voeren der Nederlandsche vlag als zeeschepen worden aangemerkt.

Artikel 89

1. Onder Nederlands-Antilliaanse luchtvaartuigen worden verstaan:
 - a. luchtvaartuigen die zijn ingeschreven in Nederlands-Antilliaanse luchtvaartregisters;
 - b. luchtvaartuigen die zonder bemanning zijn verhuurd aan een huurder die de hoofdzetel van zijn bedrijf, of, indien de huurder niet een zodanige zetel heeft, zijn vaste verblijfplaats, binnen de Nederlandse Antillen heeft.
2. Een luchtvaartuig is in vlucht van het moment af waarop alle buitendeuren, na het instappen, zijn gesloten tot het moment waarop een van de deuren wordt geopend voor het uitstappen. In geval van een noodlanding wordt de vlucht geacht voort te duren totdat de bevoegde autoriteiten de verantwoordelijkheid voor het luchtvaartuig en voor de personen en goederen aan boord overnemen.

Een luchtvaartuig is in bedrijf van het begin van het gereedmaken van dat luchtvaartuig voor een bepaalde vlucht door het grondpersoneel of door de bemanning tot het moment dat sedert de landing 24 uren verstreken zijn. De periode tijdens welke het luchtvaartuig in bedrijf is strekt zich in elk geval uit tot de gehele periode tijdens welke het luchtvaartuig in vlucht is, zoals omschreven in het tweede lid.

Artikel 90

Onder vijand worden begrepen opstandelingen. Onder oorlog wordt begrepen burgeroorlog. Onder tijd van oorlog wordt begrepen de tijd waarin oorlog dreigende is. Tijd van oorlog wordt mede geacht te bestaan zodra dienstplichtigen buitengewoon in werkelijke dienst worden opgeroepen en zolang zij buitengewoon in werkelijke dienst worden gehouden.

Artikel 90a

Onder een bevriende staat wordt verstaan een buitenlandse mogendheid waarmee het Koninkrijk der Nederlanden niet in een gewapend conflict is gewikkeld.

Artikel 90b

1. Onder internationaal beschermd persoon wordt verstaan een persoon die valt onder de omschrijving van artikel 1, eerste lid, van het Verdrag inzake de voorkoming en bestraffing van misdrijven tegen internationaal beschermde personen, met inbegrip van diplomaten van 14 december 1973 (Trb. 1981, 69).
2. Onder internationaal beschermd persoon wordt mede verstaan een persoon die valt onder de omschrijving van artikel 1, onderdeel a of b, van het Verdrag inzake de veiligheid van VN-personeel en geassocieerd personeel van 9 december 1994 (Trb. 1996, 62).
3. Onder beschermde goederen worden verstaan de goederen, bedoeld in artikel 2, eerste lid, onderdeel b, van het in het eerste lid genoemde verdrag en artikel 9, eerste lid, onderdeel b, van het in het tweede lid genoemde verdrag.

Artikel 91

Onder dag wordt verstaan een tijd van vier en twintig uren, onder maand een tijd van dertig dagen.

Artikel 92

Onder nacht wordt verstaan de tijd tusschen half zeven uur des avonds en half zes uur des morgens.

Artikel 93

Onder inklimming wordt begrepen ondergraving, alsmede het overschrijden van slooten of grachten tot afsluiting dienende.

Artikel 94

Onder valsche sleutels worden begrepen alle tot opening van het slot niet bestemde werktuigen.

Artikel 95

Onder vee worden verstaan paarden, ezels, muilezels, muilieren, runderen, schapen, bokken, geiten en varkens.

Artikel 95bis

Onder opkoper wordt verstaan hij die van opkopen een beroep of eene gewoonte maakt. Onder opkopen worden begrepen alle handelingen, hoe ook genaamd, waarmede kenlijk hetzelfde wordt beoogd.

Artikel 95ter

Onder electriciteitswerken worden verstaan werken dienende tot voortbrenging, geleiding, transformatie of levering van electriciteit en daarmee in verband staande beveiligings-, bevestigings-, ondersteunings- en waarschuwingswerken.

Onder electriciteitswerken worden niet begrepen telegraaf en telefoonwerken.

Artikel 95c

Onder discriminatie wordt verstaan elke vorm van onderscheid, elke uitsluiting, beperking of voorkeur, die ten doel heeft of ten gevolge kan hebben, dat de erkenning, het genot of de uitoefening op voet van gelijkheid van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden op politiek, economisch, sociaal of cultureel terrein of op andere terreinen van het openbare leven, wordt tenietgedaan of aangetast.

Artikel 95d

1. Onder telecommunicatie, telecommunicatie-infrastructuur en gegevensverkeer wordt verstaan hetgeen daaronder wordt verstaan in artikel 1 van het Wetboek van Strafvordering.

2. Onder aftappen wordt verstaan hetgeen wordt verstaan in artikel 167 van het Wetboek van Strafvordering.

Slotbepaling

Artikel 96

De bepalingen der eerste acht Titels van dit Boek zijn ook toepasselijk op feiten waarop bij andere algemeene verordeningen straf is gesteld, tenzij bij de algemeene verordening anders is bepaald.

TWEEDE BOEK

Misdrijven

TITEL I

Misdrijven tegen de veiligheid van den Staat.

Artikel 97

De aanslag ondernomen met het oogmerk om den Koning, de regeerende Koningin of den Regent van het leven of de vrijheid te berooven of tot regeeren ongeschikt te maken, wordt gestraft met levenslange gevangenisstraf of tijdelijke van ten hoogste twintig jaren.

Artikel 98

De aanslag ondernomen met het oogmerk om den Gouverneur of den waarnemenden Gouverneur van het leven of de vrijheid te berooven of tot het uitoefenen van zijn taak ongeschikt te maken, wordt gestraft met levenslange gevangenisstraf of tijdelijke van ten hoogste twintig jaren.

Artikel 99

De aanslag ondernomen met het oogmerk om het grondgebied van den Staat geheel of gedeeltelijk onder vreemde heerschappij te brengen of om een deel daarvan af te scheiden, wordt gestraft met levenslange gevangenisstraf of tijdelijke van ten hoogste twintig jaren.

Artikel 99bis

Hij die door geweld of bedreiging met geweld een vergadering van de Raad van Ministers uiteenjaagt, tot het nemen of niet nemen van enig besluit dwingt, een lid uit die vergadering verwijderd of opzettelijk een lid verhindert die vergadering bij te wonen of daarin vrij en onbelemmerd zijn plicht te vervullen, wordt gestraft met levenslange gevangenisstraf of tijdelijke van ten hoogste twintig jaren.

Artikel 100

De aanslag, ondernomen met het oogmerk om omwenteling teweeg te brengen, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste vijftien jaren.

Leiders en aanleggers van een aanslag als in het eerste lid bedoeld, worden gestraft met levenslange gevangenisstraf of tijdelijke van ten hoogste twintig jaren.

Artikel 101

Als schuldig aan opstand wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste vijftien jaren:

1°. hij, die de wapenen voert tegen het in de Nederlandse Antillen gevestigd openbaar gezag;
2°. hij, die met het oogmerk om zich tegen het in de Nederlandse Antillen gevestigd openbaar gezag te verzetten, optrekt met of zich aansluit bij een bende, die de wapenen voert tegen dat gezag.

Leiders en aanleggers van een opstand worden gestraft met levenslange gevangenisstraf of tijdelijke van ten hoogste twintig jaren.

Artikel 102

De samenspanning tot een der in de artikelen 97-101 omschreven misdrijven wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste tien jaren. Dezelfde straf is toepasselijk op hem, die met het oogmerk om een der in de artikelen 97-101 omschreven misdrijven voor te bereiden of te bevorderen:

1°. een ander tracht te bewegen om het misdrijf te plegen, te doen plegen of mede te plegen, om daarbij behulpzaam te zijn of om daartoe gelegenheid, middelen of inlichtingen te verschaffen;

2°. gelegenheid, middelen of inlichtingen tot het plegen van het misdrijf zich of anderen tracht te verschaffen;

3°. voorwerpen voorhanden heeft waarvan hij weet dat zij bestemd zijn tot het plegen van het misdrijf;

4°. plannen voor de uitvoering van het misdrijf, welke bestemd zijn om aan anderen te worden medegedeeld, in gereedheid brengt of onder zich heeft;

5°. eenigen maatregel vanwege de Regering genomen om de uitvoering van het misdrijf te voorkomen of te onderdrukken, tracht te beletten, te belemmeren of te verijdelen.

De voorwerpen, in het voorgaande lid, onder 3°, bedoeld, kunnen worden verbeurd verklaard.

Niet strafbaar is hij, van wien blijkt, dat zijn oogmerk enkel gericht is op het voorbereiden of bevorderen van staatkundige veranderingen in algemeenen zin.
Indien in een der gevallen, in de eerste twee leden van dit artikel bedoeld, het misdrijf is gevolgd, kan de straf worden verdubbeld.

Artikel 103

Hij die met een buitenlandsche mogendheid in verstandhouding treedt, met het oogmerk om haar tot het plegen van vijandelijkheden of tot het voeren van oorlog tegen den Staat te bewegen, haar in het daartoe opgevatte voornemen te versterken, haar hulp daarbij toe te zeggen of bij de voorbereiding hulp te verlenen, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste vijftien jaren.

Indien de vijandelijkheden worden gepleegd of de oorlog uitbreekt, wordt de doodstraf, levenslange gevangenisstraf of tijdelijke van ten hoogste twintig jaren opgelegd.

Artikel 103a

Met gevangenisstraf van ten hoogste vijf jaren wordt gestraft:

1°. hij, die met een in het buitenland gevestigd persoon of lichaam in verstandhouding treedt, met het oogmerk om een zoodanig persoon of lichaam tot het verschaffen van steun aan het voorbereiden, bevorderen of teweegbrengen van omwenteling te bewegen, om een zoodanig persoon of lichaam in het daartoe opgevatte voornemen te versterken of aan een zoodanig persoon of lichaam daarbij hulp toe te zeggen of te verlenen, of om omwenteling voor te bereiden, te bevorderen of teweeg te brengen;

2°. hij, die eenig voorwerp invoert, dat geschikt is tot het verschaffen van stoffelijken steun aan het voorbereiden, bevorderen of teweegbrengen van omwenteling, indien hij weet of ernstige reden heeft om te vermoeden, dat het daartoe bestemd is:

3°. hij, die eenig voorwerp onder zich heeft of tot onderwerp eener overeenkomst maakt, dat geschikt is tot het verschaffen van stoffelijken steun aan het voorbereiden, bevorderen of teweegbrengen van omwenteling, indien hij weet of ernstige reden heeft om te vermoeden, dat het daartoe bestemd is en dat het voorwerp of eenig ander voorwerp, waarvoor het in de plaats is getreden, hetzij met die bestemming is ingevoerd, hetzij door of vanwege een in het buitenland gevestigd persoon of lichaam daartoe is bestemd.

De voorwerpen waarmede of met betrekking tot welke de in het voorgaande lid onder 2° - 3° omschreven misdrijven zijn begaan, kunnen worden verbeurd verklaard.

Artikel 104

Hij die enig gegeven, waarvan de geheimhouding door het belang van de staat wordt geboden, daaronder begrepen enig voorwerp, waaraan een zodanig gegeven kan worden ontleend, opzettelijk mededeelt aan of ter beschikking stelt van een tot kennisneming daarvan niet gerechtigd persoon of lichaam, wordt, indien hij weet of redelijkerwijs moet vermoeden, dat het een zodanig gegeven betreft, gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste zes jaren.
Met dezelfde straf wordt gestraft hij die enig gegeven, dat van een verboden plaats afkomstig is en tot de veiligheid van de staat in betrekking staat, daaronder begrepen enig voorwerp, waaraan een zodanig gegeven kan worden ontleend, opzettelijk mededeelt aan of ter beschikking stelt van een tot kennisneming daarvan niet gerechtigd persoon of lichaam, indien hij weet of redelijkerwijs moet vermoeden dat het een zodanig gegeven betreft.

Artikel 104a

Hij die enig gegeven als bedoeld in artikel 104 hetzij opzettelijk openbaar maakt, hetzij zonder daartoe gerechtigd te zijn opzettelijk mededeelt aan of ter beschikking stelt van een buitenlandse mogendheid, een in het buitenland gevestigd persoon of lichaam, dan wel een zodanig persoon of lichaam, dat gevaar ontstaat dat het gegeven aan een buitenlandse mogendheid of aan een in het buitenland gevestigd persoon of lichaam bekend wordt, wordt, indien hij weet of redelijkerwijs moet vermoeden, dat het een zodanig gegeven betreft, gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste vijftien jaren.

Indien de schuldige heeft gehandeld in tijd van oorlog dan wel in dienst of in opdracht van een buitenlandse mogendheid of van een in het buitenland gevestigd persoon of lichaam, kan levenslange gevangenisstraf of tijdelijke van ten hoogste twintig jaren worden opgelegd.

Handelingen gepleegd ter voorbereiding van een misdrijf als omschreven in de voorgaande leden worden gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste zes jaren.

Artikel 104b

Hij aan wiens schuld te wijten is, dat enig gegeven als bedoeld in artikel 104 openbaar wordt gemaakt dan wel ter beschikking komt van een tot kennisneming daarvan niet gerechtigd persoon of lichaam, wordt gestraft met gevangenisstraf of hechtenis van ten hoogste één jaar.

Artikel 104c

1. Met gevangenisstraf van ten hoogste zes jaren wordt gestraft:

1°. hij die opzettelijk enig gegeven als bedoeld in artikel 104, zonder daartoe gerechtigd te zijn, onder zich neemt of houdt;

2°. hij die enige handeling verricht, ondernomen met het oogmerk om, zonder daartoe gerechtigd te zijn, de beschikking te krijgen over enig gegeven als bedoeld in artikel 104;

3°. hij die tersluik, onder een vals voorgeven, door middel van een vermomming of langs een andere dan de gewone toegang op of in een verboden plaats komt of tracht te komen, aldaar in dier voege aanwezig is, of zich op een van die wijzen of door een van die middelen vandaar verwijderd of tracht te verwijderen.

De bepalingen onder 3° is niet toepasselijk, indien de rechter blijkt, dat de dader niet heeft gehandeld met het oogmerk bedoeld onder 2°.

Artikel 105

Hij die eene hem vanwege de Regering opgedragen onderhandeling met eene buitenlandsche mogendheid opzettelijk ten nadeele van den Staat voert, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste twaalf jaren.

Artikel 106

Met gevangenisstraf van ten hoogste tien jaren wordt gestraft:

1°. hij die in geval van een oorlog, waarin het Koninkrijk niet betrokken is, opzettelijk enige handeling verricht, waardoor het gevaar ontstaat, dat de Staat in een oorlog wordt betrokken, of enig van regeringswege gegeven en bekend gemaakt bijzonder voorschrift tot handhaving van het niet deelnemen aan de oorlog opzettelijk overtreedt;

2°. hij die in tijd van oorlog, enig voorschrift van regeringswege in het belang van de veiligheid van de Staat gegeven en bekend gemaakt, opzettelijk overtreedt.

Artikel 106a

Artikel 106 onder 1° vindt overeenkomstige toepassing in geval van een gewapend conflict, dat niet als oorlog kan worden aangemerkt.

Artikel 106b

1. Hij die op enigerlei wijze opzettelijk van het grondgebied van de Nederlandse Antillen gebruik maakt bij het voorbereiden, bevorderen, teweegbrengen of uitvoeren van hetzij een gewelddadige omwenteling op het grondgebied van een bevriende mogendheid, hetzij enige andere tegen een dergelijke mogendheid of haar regering gerichte illegale actie, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste tien jaren.

2. Hij aan wiens schuld te wijten is dat van het grondgebied van de Nederlandse Antillen op enigerlei wijze gebruik wordt gemaakt bij enige handeling als bedoeld in het voorgaande lid wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste vier jaren.

3. Onder het grondgebied van de Nederlandse Antillen wordt voor de toepassing van dit artikel mede verstaan de territoriale zee rond en het luchtruim boven de Nederlandse Antillen.

4. Met gelijke straf en naar de onderscheiding, gemaakt in het eerste en tweede lid van dit artikel wordt gestraft de ingezetene van de Nederlandse Antillen, die deelneemt aan een poging tot gewelddadige omwenteling op het grondgebied van een bevriende mogendheid.

Artikel 107

De Nederlander die vrijwillig in krijgsdienst treedt bij eene buitenlandsche mogendheid, wetende dat deze met het Koninkrijk in oorlog is of in het vooruitzicht van een oorlog met het Koninkrijk, wordt, in het laatste geval indien de oorlog uitbreekt, gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste vijftien jaren.

Artikel 108

Met gevangenisstraf van ten hoogste vijftien jaren wordt gestraft hij die opzettelijk, in tijd van oorlog, den vijand hulp verleent of den Staat tegenover den vijand benadeelt.

Levenslange gevangenisstraf of tijdelijke van ten hoogste twintig jaren wordt toegepast indien de dader:

1°. eenige kaart, plan, teekening of beschrijving van militaire werken of eenige inlichting betreffende militaire bewegingen of ontwerpen den vijand mededeelt of in handen speelt;

2°. als verspieder den vijand dient of een verspieder des vijands opneemt, verbergt of voorthelpt.

De doodstraf, levenslange gevangenisstraf of tijdelijke van ten hoogste twintig jaren wordt toegepast indien de dader:

1°. eenige versterkte of bezette plaats of post, eenig middel van gemeenschap, eenig magazijn, eenigen krijgsvorraad, enige krijgskas of enige verboden plaats, of wel de vloot of het leger of eenig deel daarvan aan den vijand verraad, in 's vijands macht brengt, vernielt of onbruikbaar maakt, of eenige tot afweer of aanval beraamde of uitgevoerde onderwaterzetting of ander militair werk belet, belemmert of verijdelt;

2°. hetzij oproer, hetzij muiterij of desertie onder het krijgsvolk teweegbrengt of bevordert,

Artikel 109

De samenspanning tot een der in artikel 108 omschreven misdrijven wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste vijf jaren.

Artikel 110

Met gevangenisstraf van ten hoogste zes jaren wordt gestraft hij die, in tijd van oorlog, zonder oogmerk om den vijand hulp te verleenen of den Staat tegenover den vijand te benadeelen, opzettelijk:

1°. een verspieder des vijands opneemt, verbergt of voorthelpt;

2°. desertie van een krijgsman, in dienst van het Koninkrijk teweegbrengt of bevordert.

Artikel 111

Hij die in tijd van oorlog eenige bedriegelijke handeling pleegt bij levering van benodigdheden ten dienste van de krijgsmacht, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste twaalf jaren. Met dezelfde straf wordt gestraft hij die, met het opzicht over de levering der goederen belast, de bedriegelijke handeling opzettelijk toelaat.

Artikel 112

Bij veroordeeling wegens een der in de artikelen 97 en 98 omschreven misdrijven, kan ontzetting van de in artikel 32, N°. 1 - 4, vermelde rechten worden uitgesproken.

Bij veroordeeling wegens een der in de artikelen 99 - 109 omschreven misdrijven, kan ontzetting van de in artikel 32, N°. 1 - 3, vermelde rechten worden uitgesproken.

Bij veroordeeling wegens het in artikel 111 omschreven misdrijf, kan de schuldige worden ontzet van de uitoefening van het beroep waarin hij het misdrijf begaan heeft en van de in artikel 32, N°. 1 - 4, vermelde rechten, en kan de openbaarmaking van de rechterlijke uitspraak worden gelast.

Artikel 113

De straffen gesteld op de in de artikelen 108 - 111 omschreven feiten, zijn toepasselijk indien een dier feiten wordt gepleegd tegen of met betrekking tot de bondgenooten van den Staat in een gemeenschappelijken oorlog.

Artikel 113a

Indien een misdrijf, strafbaar gesteld in artikel 101, eerste lid, 102, eerste en tweede lid, is begaan met een terroristisch oogmerk, wordt de in dat artikel bepaalde tijdelijke gevangenisstraf met de helft verhoogd en wordt, indien op het misdrijf een tijdelijke gevangenisstraf van ten hoogste vijftien jaren is gesteld, levenslange gevangenisstraf of tijdelijke gevangenisstraf van ten hoogste vierentwintig jaren opgelegd.

TITEL II

Misdrijven tegen de Koninklijke waardigheid en tegen de waardigheid van den Gouverneur

Artikel 114

1. De aanslag op het leven of de vrijheid van de niet-regeerende Koningin, van den troonopvolger, of van een lid van het Koninklijk huis, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste vijftien jaren.

2. Indien de aanslag op het leven den dood tengevolge heeft of met voorbedachten rade wordt ondernomen, wordt levenslange gevangenisstraf of tijdelijke van ten hoogste twintig jaren opgelegd.

Artikel 115

Elke feitelijke aanranding van den persoon des Konings of der Koningin, die niet valt in eene zwaardere strafbepaling, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste zeven jaren en zes maanden.

Artikel 116

Elke feitelijke aanranding van den persoon van den troonopvolger, van een lid van het Koninklijk huis, of van den Regent, die niet valt in eene zwaardere strafbepaling, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste zes jaren.

Artikel 117

Elke feitelijke aanranding van den persoon van den Gouverneur of van den waarnemenden Gouverneur, die niet valt in eene zwaardere strafbepaling, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste zes jaren.

Artikel 118

Opzettelijke belediging den Koning of der Koningin aangedaan, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste vijf jaren of geldboete van ten hoogste driehonderd gulden.

Artikel 119

Opzettelijke belediging den troonopvolger, een lid van het Koninklijk huis of den Regent aangedaan wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste vier jaren of geldboete van ten hoogste driehonderd gulden.

Artikel 120

Opzettelijke belediging den Gouverneur of den waarnemenden Gouverneur aangedaan, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste vier jaren of geldboete van ten hoogste driehonderd gulden.

Artikel 121

Hij die een geschrift of afbeelding, waarin eene belediging voorkomt voor den Koning, de Koningin, den troonopvolger, een lid van het Koninklijk huis, den Regent, den Gouverneur of den waarnemende Gouverneur, met het oogmerk om aan den beledigenden inhoud ruchtbaarheid te geven of de ruchtbaarheid daarvan te vermeederen, verspreidt, openlijk ten toon stelt of aanslaat, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste een jaar of geldboete van ten hoogste driehonderd gulden.

Indien de schuldige het misdrijf in zijn beroep begaat en er, tijdens het plegen van het misdrijf, nog geen twee jaren zijn verlopen, sedert eene vroegere veroordeeling van den schuldige wegens gelijk misdrijf onherroepelijk is geworden, kan hij van de uitoefening van dat beroep worden ontzet.

Artikel 122

Bij veroordeeling wegens een der in de artikelen 114 en 115 - 117 omschreven misdrijven, kan ontzetting van de in artikel 32, N°. 1 - 4, vermelde rechten worden uitgesproken.

Bij veroordeeling wegens een der in de artikelen 118 - 120 omschreven misdrijven, kan ontzetting van de in artikel 32, N°. 1 - 3, vermelde rechten worden uitgesproken.

Artikel 122a

1. Indien een misdrijf, strafbaar gesteld in artikel 114, is begaan met een terroristisch oogmerk, wordt de schuldige gestraft met levenslange of tijdelijke gevangenisstraf van ten hoogste vierentwintig jaren.

2. Indien een misdrijf, strafbaar gesteld in de artikelen 115 en 116, is begaan met een terroristisch oogmerk, wordt de in dat artikel bepaalde tijdelijke gevangenisstraf met de helft verhoogd.

Artikel 122b

De samenspanning tot de in artikel 114 omschreven misdrijven, te begaan met een terroristisch oogmerk, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste twaalf jaren.

TITEL III

Misdrijven tegen hoofden van bevriende Staten en andere internationaal beschermde personen

Artikel 123

De aanslag op het leven of de vrijheid van een regeerend vorst of ander hoofd van een bevrienden Staat wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste vijftien jaren. Indien de aanslag op het leven den dood tengevolge heeft of met voorbedachten rade wordt ondernomen, wordt levenslange gevangenisstraf of tijdelijke van ten hoogste twintig jaren opgelegd.

Artikel 124

Elke feitelijk aanranding van den persoon van een regeerend vorst of ander hoofd van een bevrienden Staat, die niet valt in eene zwaardere strafbepaling, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste zes jaren.

Artikel 124a

1. De aanslag op het leven of de vrijheid van een internationaal beschermd persoon wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste twaalf jaren.
2. Indien de aanslag op het leven de dood ten gevolge heeft of met voorbedachten rade wordt ondernomen, kan levenslange gevangenisstraf of tijdelijke gevangenisstraf van ten hoogste vierentwintig jaren worden opgelegd.

Artikel 124b

Elke feitelijke aanranding van de persoon van een internationaal beschermd persoon, die niet valt in een zwaardere strafbepaling, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste drie jaren of geldboete van ten hoogste vijftwintigduizend gulden.

Artikel 124c

Hij die opzettelijk geweld pleegt tegen de beschermde goederen van een internationaal beschermd persoon wordt, indien daardoor gevaar voor de veiligheid of de vrijheid van die persoon te duchten is, gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste zeven jaren.

Artikel 125

Opzettelijke belediging van een regeerend vorst of ander hoofd van een bevrienden Staat aangedaan, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste vier jaren of geldboete van ten hoogste driehonderd gulden.

Artikel 126

Opzettelijke belediging eenen vertegenwoordiger van eene buitenlandsche mogendheid bij de Regering van het Koninkrijk in zijne hoedanigheid aangedaan, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste vier jaren of geldboete van ten hoogste drie honderd gulden.

Artikel 127

Hij die een geschrift of afbeelding, waarin eene belediging voorkomt voor een regeerend vorst of ander hoofd van een bevrienden Staat of voor een vertegenwoordiger van eene buitenlandsche mogendheid bij de Regering van het Koninkrijk in zijne hoedanigheid, met het oogmerk om aan den beledigenden inhoud ruchtbaarheid te geven of de ruchtbaarheid daarvan te vermeerderen, verspreidt, openlijk ten toon stelt of aanslaat, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste zes maanden of geldboete van ten hoogste driehonderd gulden.

Indien de schuldige het misdrijf in zijn beroep begaat en er, tijdens het plegen van het misdrijf, nog geen twee jaren zijn verlopen, sedert eene vroegere veroordeeling van den schuldige wegens gelijk misdrijf onherroepelijk is geworden, kan hij van de uitoefening van dat beroep worden ontzet.

Artikel 128

Bij veroordeeling wegens een der in de artikelen 123 en 124 omschreven misdrijven, kan ontzetting van de in artikel 32, N° 1 - 4, vermelde rechten worden uitgesproken.

Bij veroordeeling wegens een der in de artikelen 125 en 126 omschreven misdrijven, kan ontzetting van de in artikel 32, N° 1 - 3, vermelde rechten worden uitgesproken.

Artikel 128a

1. Indien een misdrijf, strafbaar gesteld in de artikelen 123, eerste lid, 124a en 124c is begaan met een terroristisch oogmerk, wordt de schuldige gestraft met levenslange gevangenisstraf of tijdelijke van ten hoogste vierentwintig jaren.
2. Indien een misdrijf, strafbaar gesteld in artikel 124b, is begaan met een terroristisch oogmerk, wordt de in dat artikel bepaalde tijdelijke gevangenisstraf met de helft verhoogd.

Artikel 128b

De samenspanning tot de in artikel 123, eerste lid, 124a en 124c omschreven misdrijven, te begaan met een terroristisch oogmerk, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste twaalf jaren.

TITEL IV

Misdrijven betreffende de uitoefening van staatsplichten en staatsrechten

Artikel 129

Hij die door geweld of bedreiging met geweld een vergadering van de Staten of van hun krachtens het reglement van orde gevormde of benoemde commissies uiteenjaagt, tot het nemen of niet nemen van enig besluit dwingt, een lid uit die vergadering verwijdt of opzettelijk een lid verhindert die vergadering bij te wonen of daarin vrij en onbelemmerd zijn plicht te vervullen, wordt gestraft met levenslange gevangenisstraf of tijdelijke van ten hoogste twintig jaren.

Artikel 130

De samenspanning tot het in artikel 129 omschreven misdrijf wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste tien jaren. Artikel 102, tweede, derde en vierde lid is van overeenkomstige toepassing.

Artikel 131

Hij die bij gelegenheid eener krachtens wettelijk voorschrift uitgeschreven verkiezing, door geweld of bedreiging met geweld opzettelijk iemand verhindert zijn kiesrecht vrij en onbelemmerd uit te oefenen, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste een jaar.

Artikel 132

Hij die bij gelegenheid eener krachtens wettelijk voorschrift uitgeschreven verkiezing, door gift of belofte iemand omkoopt om zijn kiesrecht hetzij niet, hetzij op bepaalde wijze uit te oefenen, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste zes maanden of geldboete van ten hoogste driehonderd gulden.

Dezelfde straf wordt toegepast op de kiezer of de gemachtigde van een kiezer die zich door gift of belofte tot een of ander laat omkopen.

Artikel 133

Hij die bij gelegenheid eener krachtens wettelijk voorschrift uitgeschreven verkiezing, eenige bedriegelijke handeling pleegt waardoor de stem van een kiezer van onwaarde wordt of een ander dan de door dien kiezer bedoelde persoon wordt aangewezen, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste zes maanden.

Artikel 134

Hij die opzettelijk zich voor een ander uitgevende, aan eene krachtens wettelijk voorschrift uitgeschreven verkiezing deelneemt, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste een jaar.

Artikel 135

Hij die, bij gelegenheid eener krachtens wettelijk voorschrift uitgeschreven verkiezing, opzettelijk eene plaats gehad hebbende stemming verijdelt of eenige bedriegelijke handeling pleegt waardoor aan de stemming een andere uitslag wordt gegeven dan door de wettig ingeleverde stembiljetten zou zijn verkregen, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste een jaar en zes maanden.

Artikel 136

Bij veroordeeling wegens het in artikel 129 omschreven misdrijf kan ontzetting van de in artikel 32, N°. 1 - 3, vermelde rechten worden uitgesproken. Bij veroordeeling wegens een der in de artikelen 130 - 135 omschreven misdrijven, kan ontzetting van de in artikel 32 N°. 3 vermelde rechten worden uitgesproken.

Artikel 136a

Indien een misdrijf, strafbaar gesteld in artikel 130, is begaan met een terroristisch oogmerk, wordt de in dat artikel bepaalde tijdelijke gevangenisstraf met de helft verhoogd.

TITEL V

Misdrijven tegen de openbare orde

Artikel 136bis

Hij die zich opzettelijk uit in woord, geschrift of afbeelding, waarin, zij het ook zijdelings, voorwaardelijk of in bedekte termen, verstoring der openbare orde of omverwerping dan wel aanranding van het in Nederland, Suriname, de Nederlandse Antillen of Nederlands Nieuw-Guinea gevestigde gezag wordt aangeprezen of daarvoor stemming wordt gemaakt, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste zes jaren of geldboete van ten hoogste drie honderd gulden.

Artikel 136ter

Hij die een geschrift of afbeelding waarin, zij het ook zijdelings, voorwaardelijk of in bedekte termen, verstoring der openbare orde of omverwerping dan wel aanranding van het in Nederland, Suriname, de Nederlandse Antillen of Nederlands Nieuw-Guinea gevestigde gezag wordt aangeprezen of daarvoor stemming wordt gemaakt met het oogmerk om aan den inhoud ruchtbaarheid te geven of de ruchtbaarheid daarvan te vermeederen, verspreidt, openlijk ten toon stelt of aanslaat, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste vijf jaren of geldboete van ten hoogste drie honderd gulden.

Artikel 136quater

Hij, die opzettelijk in het openbaar uiting geeft aan zoodanige gevoelens van vijandschap, haat of minachting jegens de Regering van Nederland, Suriname of de Nederlandse Antillen, of jegens het Bestuur van Nederlands Nieuw-Guinea, die zouden kunnen leiden tot ondermijning van het openbaar gezag, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste vier jaren en zes maanden, of geldboete van ten hoogste driehonderd gulden.

Artikel 136quinquies

Hij, die opzettelijk een geschrift of afbeelding, waarin zoodanige gevoelens van vijandschap, haat of minachting jegens de Regering van Nederland, Suriname of de Nederlandse Antillen, of jegens het Bestuur van Nederlands Nieuw-Guinea tot uiting komen, die zouden kunnen leiden tot ondermijning van het openbaar gezag, met het oogmerk om aan den inhoud ruchtbaarheid te geven of de ruchtbaarheid daarvan te vermeederen, verspreidt, openlijk ten toon stelt of aanslaat, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste vier jaren of geldboete van ten hoogste driehonderd gulden.

Artikel 137

Hij, die, mondeling of bij geschrifte, in het openbaar tot eenig strafbaar feit, tot gewelddadig optreden tegen het openbaar gezag of tot eenige ongehoorzaamheid hetzij aan eene algemeene verordening hetzij aan een krachtens eene algemeene verordening gegeven ambtelijk bevel opruit, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste vijf jaren of geldboete van ten hoogste drie honderd gulden.

Artikel 138

Hij, die een geschrift, waarin tot eenig strafbaar feit, tot gewelddadig optreden tegen het openbaar gezag of tot eenige ongehoorzaamheid als in het vorige artikel omschreven wordt opgeruid, met het oogmerk om aan den opruienden inhoud ruchtbaarheid te geven of de ruchtbaarheid daarvan te vermeederen, verspreidt, openlijk ten toon stelt of aanslaat, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste drie jaren of geldboete van ten hoogste driehonderd gulden.

Artikel 138a

Bij veroordeling wegens een der misdrijven, omschreven in de artikelen 136a t/m 138 [bedoeld zal zijn: 136bis t/m 138], kan ontzetting van de in artikel 32 vermelde rechten worden uitgesproken.

Artikel 139

Hij die in het openbaar, mondeling of bij geschrifte, aanbiedt inlichtingen, gelegenheid of middelen te verschaffen om eenig strafbaar feit te plegen, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste zes maanden of geldboete van ten hoogste driehonderd gulden.

Artikel 140

Hij die een geschrift waarin wordt aangeboden inlichtingen, gelegenheid of middelen te verschaffen om eenig strafbaar feit te plegen, met het oogmerk om aan dat aanbod ruchtbaarheid te geven of de ruchtbaarheid daarvan te vermeederen, verspreidt, openlijk ten toon stelt of aanslaat, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste drie maanden of geldboete van ten hoogste driehonderd gulden.

Indien de schuldige het misdrijf in zijn beroep begaat en er, tijdens het plegen van het misdrijf, nog geen vijf jaren zijn verlopen, sedert eene vroegere veroordeeling van den schuldige wegens gelijk misdrijf onherroepelijk is geworden, kan hij van de uitoefening van dat beroep worden ontzet.

Artikel 140bis

Hij die door een der in artikel 49 N°. 2° vermelde middelen een ander tracht te bewegen om een misdrijf te begaan, wordt, indien het misdrijf of een strafbare poging daartoe niet is gevolgd, gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste vijf jaren of geldboete van ten hoogste driehonderd gulden, echter met dien verstande dat nimmer eene zwaardere straf wordt uitgesproken dan terzake van poging tot het misdrijf of, indien zoodanige poging niet strafbaar is, terzake van het misdrijf zelf kan worden opgelegd. Deze bepaling is op hem niet van toepassing, indien het misdrijf of eene strafbare poging daartoe niet is gevolgd ten gevolge van omstandigheden van zijnen wil afhankelijk.

Artikel 141

Hij die, kennis dragende van een strafbare samenspanning tot enig misdrijf dan wel van een voornemen tot het plegen van een terroristisch misdrijf op een tijdstip waarop het plegen van dit misdrijf nog kan worden voorkomen, opzettelijk nalaat daarvan tijdig voldoende kennis te geven, hetzij aan de ambtenaren van de justitie of politie, hetzij aan de bedreigde, wordt, indien het misdrijf is gevolgd, gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste twee jaren of geldboete van ten hoogste vijftienduizend gulden.

Artikel 142

Hij die, kennis dragende van een voornemen tot het plegen van een der in de artikelen 97-117 omschreven misdrijven, tot desertie in tijd van oorlog, tot militair verraad, tot moord, menschenroof of verkrachting of tot een der in Titel VII van dit Boek omschreven misdrijven voor zoover daardoor levensgevaar wordt veroorzaakt, op een tijdstip waarop het plegen van deze misdrijven nog kan worden voorkomen, opzettelijk nalaat daarvan tijdig voldoende kennis te geven, hetzij aan de ambtenaren der justitie of politie, hetzij aan den bedreigde, wordt, indien het misdrijf is gevolgd, gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste zes maanden of geldboete van ten hoogste driehonderd gulden.

Dezelfde straf is toepasselijk op hem die, kennis dragende van eenig in het eerste lid vermeld reeds gepleegd misdrijf waardoor levensgevaar is ontstaan, op een tijdstip waarop de gevolgen nog kunnen worden afgewend, opzettelijk nalaat daarvan gelijke kennisgeving te doen.

Artikel 143

De bepalingen van de artikelen 141 en 142 zijn niet van toepassing op hem die door de kennisgeving gevaar voor eene strafvervolgung zou doen ontstaan voor zich zelven, voor een zijner bloedverwanten of aangehuwden in de rechte linie of in den tweeden of derden graad der zijlinie, voor zijn echtgenoot of gewezen echtgenoot, of voor een ander bij wiens vervolging hij zich, uit hoofde van zijn ambt of beroep, van het afleggen van getuigenis zou kunnen verschoonen.

Artikel 143a

Hij die zich in het openbaar, mondeling of bij geschrift of afbeelding, opzettelijk beledigend uitlaat over een groep mensen wegens hun ras, hun godsdienst of hun levensovertuiging, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste een jaar of geldboete van ten hoogste tienduizend gulden.

Artikel 143b

Hij die in het openbaar, mondeling of bij geschrift of afbeelding, aanzet tot haat tegen of discriminatie van mensen of gewelddadig optreden tegen persoon of goed van mensen wegens hun ras, hun godsdienst of hun levensovertuiging, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste een jaar of geldboete van ten hoogste tienduizend gulden.

Artikel 143c

1. Hij die, anders dan ten behoeve van zakelijke berichtgeving,

1°. een uitlating openbaar maakt, die, naar hij weet of redelijkerwijs moet vermoeden, voor een groep mensen wegens hun ras, hun godsdienst of hun levensovertuiging beledigend is of aanzet tot haat of discriminatie van mensen of gewelddadig optreden tegen persoon of goed van mensen wegens hun ras, hun godsdienst of hun levensovertuiging;*

2°. een voorwerp waarin, naar hij weet of redelijkerwijs moet vermoeden, zulk een uitlating is vervat, verspreidt of ter openbaarmaking van die uitlating of verspreiding in voorraad heeft; wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste zes maanden of geldboete van ten hoogste vijfduizend gulden.

2. Indien de schuldige een der strafbare feiten, omschreven in dit artikel, in zijn beroep begaat en er, tijdens het plegen van dit feit, nog geen vijf jaren zijn verlopen sedert een vroegere veroordeling van de schuldige wegens een van deze misdrijven onherroepelijk is geworden, kan hij van de uitoefening van dat beroep worden ontzet.

Artikel 144

Hij die, hetzij in de woning of in het bij eene woning behorend erf, hetzij in het besloten lokaal of erf, bij een ander in gebruik, wederrechtelijk binnendringt of, wederrechtelijk aldaar vertoevende, zich niet op de vordering van of vanwege den rechthebbende aanstonds verwijdert, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste zes maanden of geldboete van ten hoogste driehonderd gulden.

Hij die zich den toegang heeft verschaft door middel van braak of inklimming, van valsche sleutels, van een valsche order of van een valsch kostuum, of die, zonder voorkennis van den rechthebbende en anders dan tengevolge van vergissing binnengekomen, aldaar bij nacht wordt aangetroffen, wordt geacht te zijn binnengedrongen.

Indien hij bedreigingen uit of zich bedient van middelen geschikt om vrees aan te jagen, wordt hij gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste een jaar.

De in het eerste en derde lid bepaalde straffen kunnen met een derde worden verhoogd, indien twee of meer vereenigde personen het misdrijf plegen.

Artikel 145

Hij die in een voor den openbaren dienst bestemd lokaal wederrechtelijk binnendringt of, wederrechtelijk aldaar vertoevende, zich niet op de vordering van den bevoegden ambtenaar aanstonds verwijdert, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste drie maanden of geldboete van ten hoogste driehonderd gulden.

Hij die zich den toegang heeft verschaft door middel van braak of inklimming, van valsche sleutels, van een valsche order of een valsch kostuum, of die zonder voorkennis van den bevoegden ambtenaar en anders dan tengevolge van vergissing binnengekomen, aldaar bij nacht wordt aangetroffen, wordt geacht te zijn binnengedrongen.

Indien hij bedreigingen uit of zich bedient van middelen geschikt om vrees aan te jagen, wordt hij gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste een jaar.

De in het eerste en derde lid bepaalde straffen kunnen met een derde worden verhoogd, indien twee of meer vereenigde personen het misdrijf plegen.

Artikel 145a

1. Hij die gegevensverkeer dat niet voor hem, mede voor hem of voor degenen in wiens opdracht hij handelt, is bestemd, opzettelijk met een technisch hulpmiddel aftapt, wordt gestraft met een gevangenisstraf van ten hoogste een jaar of geldboete van ten hoogste vijfentwintigduizend gulden.

2. Het eerste lid is niet van toepassing op het aftappen:

a. van door middel van een radio-elektrische ontvangerinrichting ontvangen gegevens, tenzij om de ontvangst mogelijk te maken een bijzondere inspanning is geleverd of een niet toegestane ontvangerinrichting is gebruikt;

b. door of in opdracht van de gerechtigde tot een voor de telecommunicatie gebezigde aansluiting of inrichting, behoudens in geval van kennelijk misbruik;

c. ten behoeve van de goede werking van de telecommunicatie-infrastructuur, ten behoeve van de strafvordering, dan wel op bijzondere last van de minister van Algemene Zaken, de minister van Justitie en de minister van Verkeer en Vervoer gezamenlijk, telkens voor de duur van ten hoogste drie maanden aan het Hoofd van de Veiligheidsdienst Nederlandse Antillen te geven, in gevallen waarin zulks nodig is in het belang van de veiligheid van het Land.

3. Ten behoeve van het toezicht op het gebruik van de bevoegdheid tot het geven van een bijzondere last als bedoeld in het tweede lid, onderdeel c, alsmede op het gebruik van deze bijzondere last door het Hoofd van de Veiligheidsdienst Nederlandse Antillen, kunnen regels worden gesteld bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen.

Artikel 145b

Hij die met het oogmerk dat daardoor gegevensverkeer als bedoeld in artikel 145a, eerste lid, wederrechtelijk wordt afgetapt, een technisch hulpmiddel op een bepaalde plaats aanwezig doet zijn, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste zes maanden of geldboete van ten hoogste vijftigduizend gulden.

Artikel 145c

Met gevangenisstraf van ten hoogste zes maanden of geldboete van ten hoogste vijftigduizend gulden wordt gestraft:

- a. hij die beschikking heeft over een voorwerp waarop, naar hij weet of redelijkerwijs moet vermoeden, gegevens zijn vastgelegd die door wederrechtelijk aftappen van gegevensverkeer zijn verkregen;
- b. hij die gegevens die hij door wederrechtelijk aftappen van gegevensverkeer heeft verkregen of die, naar hij weet of redelijkerwijs moet vermoeden, ten gevolge van zulk aftappen te zijner kennis zijn gekomen, opzettelijk aan een ander bekend maakt;
- c. hij die een voorwerp als bedoeld in onderdeel a opzettelijk ter beschikking stelt van een ander.

Artikel 146

Deelneming aan eene organisatie, die tot oogmerk heeft het plegen van misdrijven, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste vijf jaren.

Deelneming aan een andere bij algemeene verordening verboden organisatie wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste zes maanden of geldboete van ten hoogste driehonderd gulden.

Ten aanzien der oprichters of bestuurders kunnen deze straffen met een derde worden verhoogd.

Artikel 146a

1. Deelneming aan een organisatie die tot oogmerk heeft het plegen van terroristische misdrijven, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste achttien jaren.
2. Oprichters, leiders of bestuurders van een organisatie als bedoeld in het eerste lid, worden gestraft met levenslange gevangenisstraf of tijdelijke van ten hoogste vierentwintig jaren.
3. Onder deelneming als omschreven in het eerste lid wordt mede begrepen het verlenen van geldelijke of andere stoffelijke steun aan alsmede het werven van gelden of personen ten behoeve van de in dat lid omschreven organisatie.

Artikel 147

Zij die openlijk met vereenigde krachten geweld plegen tegen personen of goederen worden gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste vier jaren en zes maanden.

De schuldige wordt gestraft:

- 1°. met gevangenisstraf van ten hoogste zes jaren, indien hij opzettelijk goederen vernielt of indien het door hem gepleegde geweld eenig lichamenlijk letsel ten gevolge heeft;
- 2°. met gevangenisstraf van ten hoogste negen jaren, indien dat geweld zwaar lichamenlijk letsel ten gevolge heeft;
- 3°. met gevangenisstraf van ten hoogste twaalf jaren, indien dat geweld den dood ten gevolge heeft.

Artikel 83 blijft buiten toepassing.

Artikel 147bis

Hij, die door het opzettelijk verspreiden van een logenachtig bericht onrust verwekt onder de bevolking, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste een jaar of geldboete van ten hoogste driehonderd gulden.

Artikel 148

Hij die opzettelijk door valsche alarmkreten of signalen de rust verstoort, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste twee weken of geldboete van ten hoogste zestig gulden.

Artikel 149

Hij die door geweld of bedreiging met geweld eene geoorloofde openbare vergadering verhindert, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste negen maanden.

Artikel 150

Hij die opzettelijk door het verwekken van wanorde of het maken van gedruisch eene geoorloofde openbare vergadering stoort, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste twee weken of geldboete van ten hoogste zestig gulden.

Artikel 151

Hij die door geweld of bedreiging met geweld hetzij eene geoorloofde openbare godsdienstige bijeenkomst, hetzij eene geoorloofde kerkelijke plechtigheid of lijkplechtigheid verhindert, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste een jaar.

Artikel 152

Hij die opzettelijk door het verwekken van wanorde of het maken van gedruisch hetzij eene geoorloofde openbare godsdienstige bijeenkomst, hetzij eene geoorloofde kerkelijke plechtigheid of lijkplechtigheid stoort, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste eene maand of geldboete van ten hoogste honderd twintig gulden.

Artikel 153

Met gevangenisstraf van ten hoogste drie maanden of geldboete van ten hoogste honderd twintig gulden wordt gestraft:

- 1°. hij die zich in het openbaar, mondeling of bij geschrift of afbeelding, door smalende Godslasteringen op voor godsdienstige gevoelens krenkende wijze uitlaat;
- 2°. hij die een bedienaar van den godsdienst in de geoorloofde waarneming zijner bediening bespot;
- 3°. hij die voorwerpen aan eenen eeredienst gewijd, waar en wanneer de uitoefening van dien dienst geoorloofd is, beschimpt.

Artikel 154

Hij die opzettelijk den geoorloofden toegang tot eene begraafplaats of crematorium of het geoorloofd vervoer van een lijk naar eene begraafplaats of crematorium verhindert of belemmert, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste eene maand of geldboete van ten hoogste honderd twintig gulden.

Artikel 155

Hij die opzettelijk een graf schendt of eenig op eene begraafplaats opgericht gedenkteeken opzettelijk en wederrechtelijk vernielt of beschadigt, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste een jaar.

Artikel 156

Hij die opzettelijk en wederrechtelijk een lijk opgraaft of wegneemt of een opgegraven of weggenomen lijk verplaatst of vervoert, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste een jaar of geldboete van ten hoogste driehonderd gulden.

Artikel 157

Hij die een lijk begraaft, verbrandt, vernietigt, verbergt, wegvoert of wegmaakt, met het oogmerk om het feit of de oorzaak van het overlijden, dan wel van het dood ter wereld komen te verhelen, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste twee jaar of geldboete van ten hoogste duizend gulden.

TITEL VI

Tweegevecht

Artikel 158

Met gevangenisstraf van ten hoogste zes maanden wordt gestraft:

- 1°. hij die iemand tot eene uitdaging tot tweegevecht of tot het aannemen van eene uitdaging aanzet, indien daarop een tweegevecht volgt;
- 2°. hij die opzettelijk eene uitdaging overbrengt, indien daarop een tweegevecht volgt.

Artikel 159

Met gevangenisstraf van ten hoogste vier maanden of geldboete van ten hoogste driehonderd gulden wordt gestraft hij die iemand in het openbaar of in tegenwoordigheid van derden verwijtingen doet of hem aan bespotting prijs geeft, omdat hij niet tot tweegevecht heeft uitgedaagd of omdat hij een uitdaging heeft afgewezen.

Artikel 160

Tweegevecht wordt ten aanzien van hem die zijne tegenpartij geen lichamelijk letsel toebrengt, gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste zes maanden.

Hij die zijne tegenpartij eenig lichamelijk letsel toebrengt, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste een jaar.

Hij die zijne tegenpartij zwaar lichamelijk letsel toebrengt, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste drie jaren.

Hij die zijne tegenpartij van het leven berooft, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste zes jaren of, indien het tweegevecht op leven of dood was aangegaan, met gevangenisstraf van ten hoogste twaalf jaren.

Poging tot tweegevecht is niet strafbaar.

Artikel 161

Op hem die in een tweegevecht zijne tegenpartij van het leven berooft of haar eenig lichamelijk letsel toebrengt, worden de bepalingen omtrent moord, doodslag of mishandeling toegepast:

1°. indien de voorwaarden niet vooraf zijn geregeld;

2°. indien het tweegevecht niet plaats heeft in tegenwoordigheid van wederzijdsche getuigen;

3°. indien de dader, opzettelijk en ten nadeele van de tegenpartij, zich aan eenige bedriegelijke handeling schuldig maakt of van de voorwaarden afwijkt.

Artikel 162

Getuigen en geneeskundigen die een tweegevecht bijwonen, zijn niet strafbaar.

2. De getuigen worden gestraft:

1°. met gevangenisstraf van ten hoogste twee jaren, indien de voorwaarden niet vooraf zijn geregeld, of indien zij partijen tot voortzetting van het tweegevecht aanzetten;

2°. met gevangenisstraf van ten hoogste drie jaren, indien zij, opzettelijk en ten nadeele van eene of beide partijen, zich aan eenige bedriegelijke handeling schuldig maken of eenige door partijen gepleegde bedriegelijke handeling toelaten, of toelaten dat van de voorwaarden wordt afgeweken.

De bepalingen omtrent moord, doodslag of mishandeling worden toegepast op den getuige bij een tweegevecht, waarin eene der partijen van het leven is beroofd of haar eenig lichamelijk letsel is toegebracht, indien hij, opzettelijk en ten nadeele van die partij, zich aan eenige bedriegelijke handeling heeft schuldig gemaakt of eenige bedriegelijke handeling heeft toegelaten, of heeft toegelaten dat ten nadeele van den verslagene of verwonde van de voorwaarden is afgeweken.

TITEL VII

Misdrijven waardoor de algemeene veiligheid van personen of goederen wordt in gevaar gebracht

Artikel 163

Hij die opzettelijk brand sticht, eene ontploffing teweegbrengt of eene overstrooming veroorzaakt, wordt gestraft:

1°. met gevangenisstraf van ten hoogste twaalf jaren, indien daarvan gemeen gevaar voor goederen te duchten is;

2°. met gevangenisstraf van ten hoogste vijftien jaren, indien daarvan levensgevaar voor een ander te duchten is;

3°. met levenslange gevangenisstraf of tijdelijke van ten hoogste twintig jaren, indien daarvan levensgevaar voor een ander te duchten is en het feit iemands dood ten gevolge heeft.

Artikel 164

Hij aan wiens schuld brand, ontploffing of overstrooming te wijten is, wordt gestraft:

1°. met gevangenisstraf of hechtenis van ten hoogste drie maanden of geldboete van ten hoogste driehonderd gulden, indien daardoor gemeen gevaar voor goederen ontstaat;

2°. met gevangenisstraf of hechtenis van ten hoogste zes maanden, of geldboete van ten hoogste driehonderd gulden, indien daardoor levensgevaar voor een ander ontstaat;

3°. met gevangenisstraf of hechtenis van ten hoogste een jaar, indien het feit iemands dood ten gevolge heeft.

Artikel 165

Hij die opzettelijk bij of in het vooruitzicht van brand bluschgereedschappen of bluschmiddelen wederrechtelijk verbergt of onbruikbaar maakt, of op eenige wijze de blussching van brand verhindert of belemmert, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste zes jaren.

Artikel 166

Hij die opzettelijk bij of in het vooruitzicht van watersnood, dijkmaterialen of gereedschappen wederrechtelijk verbergt of onbruikbaar maakt, eenige poging tot herstel van dijken of andere waterstaatswerken verijdelt, of de aangewende middelen tot het voorkomen of stuiten van overstroming tegenwerkt, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste zes jaren.

Artikel 167

Hij die opzettelijk enig werk, dienend tot waterkering, waterlozing, gas- of waterleiding of riolering, vernielt, onbruikbaar maakt of beschadigt, wordt gestraft:

1°. met gevangenisstraf van ten hoogste zes jaren, indien daarvan gevaar voor overstroming of gemeen gevaar voor goederen te duchten is;

2°. met gevangenisstraf van ten hoogste negen jaren, indien daarvan levensgevaar voor een ander te duchten is;

3°. met gevangenisstraf van ten hoogste vijftien jaren, indien daarvan levensgevaar voor een ander te duchten is en het feit iemands dood ten gevolge heeft.

Artikel 167a

Hij die opzettelijk eenig electriciteitswerk vernielt, beschadigt of onbruikbaar maakt, stoornis in den gang of in de werking van zoodanig werk veroorzaakt, of een ten opzichte van zoodanig werk genomen veiligheidsmaatregel verijdelt, wordt gestraft:

1°. met gevangenisstraf van ten hoogste zes maanden of geldboete van ten hoogste driehonderd gulden, indien daardoor verhindering of bemoeilijking van stroomlevering ten algemeenen nutte ontstaat;

2°. met gevangenisstraf van ten hoogste zes jaren, indien daarvan gemeen gevaar voor goederen te duchten is;

3°. met gevangenisstraf van ten hoogste negen jaren, indien daarvan levensgevaar voor een ander te duchten is;

4°. met gevangenisstraf van ten hoogste vijftien jaren, indien daarvan levensgevaar voor een ander te duchten is en het feit iemands dood ten gevolge heeft.

Artikel 167b

Hij aan wiens schuld te wijten is, dat eenig electriciteitswerk wordt vernield, beschadigd, of onbruikbaar gemaakt, dat stoornis in den gang of in de werking van zoodanig werk ontstaat, of dat een ten opzichte van zoodanig werk genomen veiligheidsmaatregel wordt verijdeld, wordt gestraft:

1°. met gevangenisstraf of hechtenis van ten hoogste drie maanden of geldboete van ten hoogste driehonderd gulden, indien daardoor verhindering of bemoeilijking van stroomlevering ten algemeenen nutte of gemeen gevaar voor goederen ontstaat;

2°. met gevangenisstraf of hechtenis van ten hoogste zes maanden of geldboete van ten hoogste driehonderd gulden, indien daardoor levensgevaar voor een ander ontstaat;

3°. met gevangenisstraf of hechtenis van ten hoogste een jaar, indien het feit iemands dood ten gevolge heeft.

Artikel 167c

Hij die opzettelijk mensen, dieren, planten of goederen aan ioniserende stralen blootstelt, dan wel mensen, dieren, planten, goederen, bodem, water of lucht met radioactieve stoffen besmet, wordt gestraft:

1°. met gevangenisstraf van ten hoogste vijftien jaren, indien daarvan gevaar voor de openbare gezondheid of levensgevaar voor een ander te duchten is;

2°. met levenslange gevangenisstraf of tijdelijke gevangenisstraf van ten hoogste vierentwintig jaren, indien daarvan levensgevaar voor een ander te duchten is en het feit iemands dood ten gevolge heeft.

Artikel 167d

Hij aan wiens schuld te wijten is dat mensen, dieren, planten of goederen aan ioniserende stralen worden blootgesteld, dan wel mensen, dieren, planten, goederen, bodem, water of lucht met radioactieve stoffen worden besmet, wordt gestraft:

1°. met gevangenisstraf of hechtenis van ten hoogste een jaar of geldboete van ten hoogste tienduizend gulden, indien daarvan gevaar voor de openbare gezondheid of levensgevaar voor een ander te duchten is;

2°. met gevangenisstraf van ten hoogste twee jaren of geldboete van ten hoogste vijftienduizend gulden, indien daarvan levensgevaar voor een ander te duchten is en het feit iemands dood ten gevolge heeft.

Artikel 167e

Hij die opzettelijk enig geautomatiseerd werk of enig werk voor telecommunicatie vernielt, beschadigt of onbruikbaar maakt, stoornis in de gang of in de werking van zodanig werk veroorzaakt, of een ten opzichte van zodanig werk genomen veiligheidsmaatregel vrijdelt, wordt gestraft:

1°. met gevangenisstraf van ten hoogste twee jaren of geldboete van ten hoogste vijftienduizend gulden, indien daardoor wederrechtelijk verhindering of bemoeilijking van de opslag, verwerking of overdracht van gegevens ten algemene nutte of stoornis in een openbaar telecommunicatienetwerk of in de uitvoering van een openbare telecommunicatiedienst, ontstaat;

2°. met gevangenisstraf van ten hoogste zes jaren, indien daarvan gemeen gevaar voor goederen of voor de verlening van diensten te duchten is;

3°. met gevangenisstraf van ten hoogste negen jaren of geldboete van ten hoogste één miljoen gulden, indien daarvan levensgevaar voor een ander te duchten is;

4°. met gevangenisstraf van ten hoogste vijftien jaren, indien daarvan levensgevaar voor een ander te duchten is en het feit iemands dood ten gevolge heeft.

Artikel 167f

Hij aan wiens schuld te wijten is dat enig geautomatiseerd werk voor opslag of verwerking van gegevens of enig werk voor telecommunicatie wordt vernield, beschadigt of onbruikbaar gemaakt, dat stoornis in de gang of in de werking van zodanig werk ontstaat, of dat een ten opzichte van zodanig werk genomen veiligheidsmaatregel wordt vrijdelt, wordt gestraft:

1°. met gevangenisstraf of hechtenis van ten hoogste drie maanden of geldboete van ten hoogste tienduizend gulden, indien daardoor verhindering of bemoeilijking van de opslag of verwerking van gegevens ten algemene nutte, stoornis in een openbaar telecommunicatienetwerk of in de uitvoering van een openbare telecommunicatiedienst, of gemeen gevaar voor goederen of voor de verlening van diensten ontstaat;

2°. met gevangenisstraf of hechtenis van ten hoogste zes maanden of geldboete van ten hoogste tienduizend gulden, indien daardoor levensgevaar voor een ander bestaat;

3°. met gevangenisstraf of hechtenis van ten hoogste een jaar of geldboete van ten hoogste tienduizend gulden, indien het feit iemands dood ten gevolge heeft.

Artikel 168

Hij die opzettelijk eenig werk dienende voor het openbaar verkeer of het luchtverkeer vernielt, onbruikbaar maakt of beschadigt, eenigen openbaren land- of waterweg verspert of een ten aanzien van zoodanig werk of van zoodanigen weg genomen veiligheidsmaatregel vrijdelt, wordt gestraft:

1°. met gevangenisstraf van ten hoogste negen jaren, indien daarvan gevaar voor de veiligheid van het verkeer te duchten is;

2°. met gevangenisstraf van ten hoogste vijftien jaren, indien daarvan gevaar voor de veiligheid van het verkeer te duchten is en het iemands dood ten gevolge heeft.

Artikel 169

Hij aan wiens schuld te wijten is dat eenig werk dienende voor het openbaar verkeer of het luchtverkeer wordt vernield, onbruikbaar gemaakt of beschadigt, eenige openbare land- of waterweg verspert of een ten aanzien van zoodanig werk of van zoodanigen weg genomen veiligheidsmaatregel vrijdelt, wordt gestraft:

1°. met gevangenisstraf of hechtenis van ten hoogste drie maanden of geldboete van ten hoogste driehonderd gulden, indien daardoor het verkeer onveilig wordt;

2°. met gevangenisstraf of hechtenis van ten hoogste een jaar indien het feit iemands dood ten gevolge heeft.

Artikel 170

Hij die opzettelijk gevaar veroorzaakt voor het verkeer door mechanische kracht over een spoorweg, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste vijftien jaren.

Indien het feit iemands dood ten gevolge heeft, wordt de schuldige gestraft met levenslange gevangenisstraf of tijdelijke van ten hoogste twintig jaren.

Artikel 171

Hij aan wiens schuld te wijten is dat gevaar ontstaat voor het verkeer door mechanische kracht over een spoorweg, wordt gestraft met gevangenisstraf of hechtenis van ten hoogste zes maanden of geldboete van ten hoogste driehonderd gulden.

Indien het feit iemands dood ten gevolge heeft, wordt de schuldige gestraft met gevangenisstraf of hechtenis van ten hoogste een jaar.

Artikel 172

Hij die opzettelijk een voor de veiligheid der scheepvaart of luchtvaart gesteld teken of hulpmiddel vernielt, beschadigt, wegneemt of verplaatst, de werking daarvan vrijdelt, of een verkeerd teken stelt, wordt gestraft:

1°. met gevangenisstraf van ten hoogste twaalf jaren, indien daarvan gevaar voor de veiligheid der scheepvaart of luchtvaart te duchten is;

2°. met gevangenisstraf van ten hoogste vijftien jaren, indien daarvan gevaar voor de veiligheid der scheepvaart of luchtvaart te duchten is en het feit het zinken, stranden of verongelukken van een vaartuig of een luchtvaartuig ten gevolge heeft;

3°. met levenslange gevangenisstraf of tijdelijke van ten hoogste twintig jaren, indien daarvan gevaar voor de veiligheid der scheepvaart of luchtvaart te duchten is en het feit iemands dood ten gevolge heeft.

Artikel 173

Hij aan wiens schuld vernieling, beschadiging, wegneming of verplaatsing van een voor de veiligheid der scheepvaart of luchtvaart gesteld teken of hulpmiddel dan wel de vrijdeling van de werking daarvan of het stellen van een verkeerd teken te wijten is, wordt gestraft:

1°. met gevangenisstraf of hechtenis van ten hoogste drie maanden of geldboete van ten hoogste driehonderd gulden, indien daardoor de scheepvaart of de luchtvaart onveilig wordt;

2°. met gevangenisstraf of hechtenis van ten hoogste zes maanden of geldboete van ten hoogste driehonderd gulden, indien het feit het zinken, stranden of verongelukken van een vaartuig of een luchtvaartuig ten gevolge heeft;

3°. met gevangenisstraf of hechtenis van ten hoogste een jaar, indien het feit iemands dood ten gevolge heeft.

Artikel 174

Hij die enig vaartuig of luchtvaartuig opzettelijk en wederrechtelijk doet zinken, stranden of verongelukken, vernielt, onbruikbaar maakt of beschadigt, wordt gestraft:

1°. met gevangenisstraf van ten hoogste vijftien jaren, indien daarvan levensgevaar voor een ander te duchten is;

2°. met levenslange gevangenisstraf of tijdelijke van ten hoogste twintig jaren, indien daarvan levensgevaar voor een ander te duchten is en het feit iemand dood ten gevolge heeft.

Artikel 175

Hij aan wiens schuld te wijten is dat eenig vaartuig of luchtvaartuig zinkt, strandt of verongelukt, vernield, onbruikbaar gemaakt of beschadigd wordt, wordt gestraft:

1°. met gevangenisstraf of hechtenis van ten hoogste zes maanden of geldboete van ten hoogste driehonderd gulden, indien daardoor levensgevaar voor een ander ontstaat;

2°. met gevangenisstraf of hechtenis van ten hoogste een jaar, indien het feit iemands dood ten gevolge heeft.

Artikel 176

Hij die eenig gebouw of getimmerte opzettelijk vernielt of beschadigt, wordt gestraft:

1°. met gevangenisstraf van ten hoogste twaalf jaren, indien daarvan gemeen gevaar voor goederen te duchten is;

2°. met gevangenisstraf van ten hoogste vijftien jaren, indien daarvan levensgevaar voor een ander te duchten is;

3°. met levenslange gevangenisstraf of tijdelijke van ten hoogste twintig jaren, indien daarvan levensgevaar voor een ander te duchten is en het feit iemands dood ten gevolge heeft.

Artikel 177

Hij aan wiens schuld de vernieling of beschadiging van eenig gebouw of getimmerte te wijten is, wordt gestraft:

1°. met gevangenisstraf of hechtenis van ten hoogste drie maanden of geldboete van ten hoogste driehonderd gulden, indien daardoor gemeen gevaar voor goederen ontstaat;
2°. met gevangenisstraf of hechtenis van ten hoogste zes maanden of geldboete van ten hoogste driehonderd gulden, indien daardoor levensgevaar voor een ander ontstaat;
3°. met gevangenisstraf of hechtenis van ten hoogste een jaar, indien het feit iemands dood ten gevolge heeft.

Artikel 178

Hij die in een put, pomp, bron of in eene ten algemeenen nutte of tot gezamenlijk gebruik van of met anderen bestemde drinkwaterinrichting eenige stof aanbrengt, wetende dat daardoor het water voor het leven of de gezondheid schadelijk wordt, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste vijftien jaren.

Indien het feit iemands dood ten gevolge heeft, wordt de schuldige gestraft met levenslange gevangenisstraf of tijdelijke van ten hoogste twintig jaren.

Artikel 179

Hij aan wiens schuld te wijten is dat in een put, pomp, bron of in eene ten algemeenen nutte of tot gezamenlijk gebruik van of met anderen bestemde drinkwaterinrichting eenige stof wordt aangebracht, waardoor het water voor het leven of de gezondheid schadelijk wordt, wordt gestraft met gevangenisstraf of hechtenis van ten hoogste zes maanden of geldboete van ten hoogste driehonderd gulden.

Indien het feit iemands dood tengevolge heeft, wordt de schuldige gestraft met gevangenisstraf of hechtenis van ten hoogste een jaar.

Artikel 179a

Hij die opzettelijk en wederrechtelijk een stof op of in de bodem, in de lucht of in het oppervlaktewater brengt, wordt gestraft:

1°. met gevangenisstraf van ten hoogste twaalf jaren, indien daarvan gevaar voor de openbare gezondheid of levensgevaar voor een ander te duchten is;

2°. met gevangenisstraf van ten hoogste vijftien jaren, indien daarvan levensgevaar voor een ander te duchten is en het feit iemands dood ten gevolge heeft.

Artikel 179b

Hij aan wiens schuld te wijten is, dat wederrechtelijk een stof op of in de bodem, in de lucht of in het oppervlaktewater wordt gebracht, wordt gestraft:

1°. met gevangenisstraf of hechtenis van ten hoogste een jaar en geldboete van ten hoogste tienduizend gulden, indien daarvan gevaar voor de openbare gezondheid of levensgevaar voor een ander te duchten is;

2°. met gevangenisstraf van ten hoogste twee jaren of geldboete van ten hoogste vijftienduizend gulden, indien daarvan levensgevaar voor een ander te duchten is en het feit iemands dood ten gevolge heeft.

Artikel 180

Hij die waren verkoopt, te koop aanbiedt, aflevert of uitdeelt, wetende dat zij voor het leven of de gezondheid schadelijk zijn, en dat schadelijk karakter verzwijgende, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste vijftien jaren.

Indien het feit iemands dood ten gevolge heeft, wordt de schuldige gestraft met levenslange gevangenisstraf of tijdelijke van ten hoogste twintig jaren.

Artikel 181

Hij, aan wiens schuld te wijten is dat waren, schadelijk voor het leven of de gezondheid, verkocht, afgeleverd of uitgedeeld worden, zonder dat de koper of verkrijger met dat schadelijk karakter bekend is, wordt gestraft met gevangenisstraf of hechtenis van ten hoogste zes maanden of geldboete van ten hoogste driehonderd gulden.

Indien het feit iemands dood ten gevolge heeft, wordt de schuldige gestraft met gevangenisstraf of hechtenis van ten hoogste een jaar.

De waren kunnen worden verbeurd verklaard.

Artikel 182

Bij veroordeeling wegens eenig in dezen Titel omschreven misdrijf, kan de schuldige worden ontzet van de uitoefening van het beroep waarin hij het misdrijf begaan heeft.

Bij veroordeeling wegens een der in de artikelen 180 en 181 omschreven misdrijven, kan de rechter de openbaarmaking zijner uitspraak gelasten.

Artikel 182a

1. Indien op een misdrijf, strafbaar gesteld in de artikelen 163, 165, 166, 167, 167a, 168, 172, 174, 176, 178 en 180, een gevangenisstraf van minder dan vijftien jaar is gesteld en het is begaan met een terroristisch oogmerk, wordt de in dat artikel bepaalde tijdelijke gevangenisstraf met de helft verhoogd.

2. Indien op een misdrijf, strafbaar gesteld in de artikelen genoemd in het eerste lid, een gevangenisstraf van vijftien jaar is gesteld en het is begaan met een terroristisch oogmerk, kan levenslange gevangenisstraf of tijdelijke van ten hoogste vierentwintig jaren worden opgelegd.

Artikel 182b

De samenspanning tot de in de artikelen 163, 167, 167a, onderdelen 3° en 4°, 168, 172, 174, 176, 178 en 180 omschreven misdrijven, te begaan met een terroristisch oogmerk, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste twaalf jaren.

TITEL VIII

Misdrijven tegen het openbaar gezag

Artikel 182c

Hij, die zich in het openbaar, mondeling of bij geschrifte, opzettelijk in beleedigenden vorm uitlaat over een in Nederland, Suriname, de Nederlandse Antillen of Nederlands Nieuw-Guinea (wettelijk) gestelde macht of een aldaar wettelijk gevestigd openbaar lichaam, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste één jaar of geldboete van ten hoogste driehonderd gulden.

Artikel 182d

Hij, die een geschrift of afbeelding, waarin eene uitlating in beleedigenden vorm over een in Nederland, Suriname, de Nederlandse Antillen of Nederlands Nieuw-Guinea (wettelijk) gestelde macht of een aldaar gevestigd openbaar lichaam voorkomt, met het oogmerk om aan die uitlating ruchtbaarheid te geven of de ruchtbaarheid daarvan te vermeederen, verspreidt, openlijk ten toon stelt of aanslaat, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste vier maanden of geldboete van ten hoogste driehonderd gulden.

Artikel 182e

Bij veroordeling wegens een der misdrijven, omschreven in de artikelen 182a en 182b [bedoeld zal zijn: de artikelen 182c en 182d], kan ontzetting van de in artikel 32 vermelde rechten worden uitgesproken.

Artikel 183

Met gevangenisstraf van ten hoogste twee jaren of geldboete van ten hoogste driehonderd gulden wordt gestraft:

1°. hij die een ambtenaar eene gift of belofte doet met het oogmerk om hem te bewegen in zijne bediening, in strijd met zijn plicht, iets te doen of na te laten;

2°. hij die een ambtenaar eene gift doet ten gevolge of naar aanleiding van hetgeen door dezen in zijn bediening, in strijd met zijn plicht, is gedaan of nagelaten.

Ontzetting van de in artikel 32, N°. 1 - 4, vermelde rechten kan worden uitgesproken.

Artikel 184

Hij die een rechter eene gift of belofte doet met het oogmerk om invloed te oefenen op de beslissing van eene aan diens oordeel onderworpen zaak, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste zes jaren.

Indien die gift of belofte gedaan wordt met het oogmerk om eene veroordeeling in eene strafzaak te verkrijgen, wordt de schuldige gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste negen jaren.

Ontzetting van de in artikel 32, N°. 1 - 4, vermelde rechten kan worden uitgesproken.

Artikel 185

Hij die door geweld of bedreiging met geweld een ambtenaar dwingt tot volvoeren eener ambtsverrichting of het nalaten eener rechtmatige ambtsverrichting, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste drie jaren.

Artikel 186

Hij die zich met geweld of bedreiging met geweld verzet tegen een ambtenaar werkzaam in de rechtmatige uitoefening zijner bediening, of tegen personen die hem daarbij krachtens wettelijke verplichting of op zijn verzoek bijstand verleen, wordt, als schuldig aan wederspanning, gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste een jaar of geldboete van ten hoogste driehonderd gulden.

Artikel 187

De dwang en de wederspanning in de artikelen 185 en 186 omschreven worden gestraft:
1°. met gevangenisstraf van ten hoogste vier jaren, indien het misdrijf of de daarmede gepaard gaande feitelijkheden eenig lichamelijk letsel ten gevolge hebben;
2°. met gevangenisstraf van ten hoogste zeven jaren en zes maanden, indien zij zwaar lichamelijk letsel ten gevolge hebben;
3°. met gevangenisstraf van ten hoogste twaalf jaren, indien zij den dood ten gevolge hebben.

Artikel 188

De dwang en de wederspanning in de artikelen 185 en 186 omschreven, door twee of meer personen met vereenigde krachten gepleegd, worden gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste zes jaren.

De schuldige wordt gestraft:

1°. met gevangenisstraf van ten hoogste zeven jaren en zes maanden, indien het door hem gepleegde misdrijf of de daarbij door hem gepleegde feitelijkheden eenig lichamelijk letsel ten gevolge hebben;
2°. met gevangenisstraf van ten hoogste twaalf jaren, indien zij zwaar lichamelijk letsel ten gevolge hebben;
3°. met gevangenisstraf van ten hoogste vijftien jaren, indien zij den dood ten gevolge hebben.

Artikel 189

Met ambtenaren worden ten aanzien van de artikelen 185 - 189 gelijkgesteld de schipper of gezagvoerder van een luchtvaartuig die een bevoegdheid uitoefent of een verplichting vervult, welke hem als zodanig is toegekend of opgelegd bij een bepaling van het Wetboek van Strafvordering van de Nederlandse Antillen [nu: het Wetboek van Strafvordering].

Artikel 190

Hij die opzettelijk niet voldoet aan een bevel of eene vordering, krachtens wettelijk voorschrift gedaan door een ambtenaar met de uitoefening van eenig toezicht belast of door een ambtenaar belast met of bevoegd verklaard tot het opsporen of onderzoeken van strafbare feiten, alsmede hij die opzettelijk eenige handeling, door een dier ambtenaren ondernomen ter uitvoering van eenig wettelijk voorschrift, belet, belemmert of vrijdelt, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste drie maanden of geldboete van ten hoogste vijfduizend gulden.

Met den in het eerste gedeelte van het vorige lid bedoelden ambtenaar wordt gelijkgesteld ieder die, krachtens wettelijk voorschrift, voortdurend of tijdelijk met eenigen openbaren dienst is belast.

Met een vordering of handeling als bedoeld in het eerste lid worden gelijkgesteld een vordering of handeling van de schipper of gezagvoerder van een luchtvaartuig die een bevoegdheid uitoefent of een verplichting vervult, welke hem als zodanig is toegekend of opgelegd bij een bepaling van het Wetboek van Strafvordering van de Nederlandse Antillen [nu: het Wetboek van Strafvordering].

Indien tijdens het plegen van het misdrijf nog geen twee jaren zijn verlopen, sedert eene vroegere veroordeeling van den schuldige wegens gelijk misdrijf onherroepelijk is geworden, kunnen de straffen met een derde worden verhoogd.

Artikel 191

Hij die bij eene terechtzitting of ter plaatse waar een ambtenaar in het openbaar in de rechtmatige uitoefening zijner bediening werkzaam is, opschudding veroorzaakt en na het door of van wege het bevoegd gezag gegeven bevel zich niet verwijderd, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste twee weken of geldboete van ten hoogste honderd twintig gulden.

Artikel 192

Hij die opzettelijk bij gelegenheid van een volksoploop zich niet onmiddellijk verwijderd na het derde door of van wege het bevoegd gezag gegeven bevel, wordt, als schuldig aan deelneming

aan samenscholing, gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste drie maanden of geldboete van ten hoogste zeshonderd gulden.

Artikel 193

Hij die eene bekendmaking, van wege het bevoegd gezag in het openbaar gedaan, wederrechtelijk afscheurt, onleesbaar maakt of beschadigt, met het oogmerk om de kennisneming daarvan te beletten of te bemoeilijken, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste eene maand of geldboete van ten hoogste driehonderd gulden.

Artikel 194

Hij die aangifte of klachte doet dat een strafbaar feit gepleegd is, wetende dat het niet gepleegd is, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste een jaar.

Artikel 195

Met gevangenisstraf van ten hoogste zes maanden of geldboete van ten hoogste driehonderd gulden wordt gestraft:

1°. hij die opzettelijk iemand die schuldig is aan of vervolgd wordt ter zake van eenig misdrijf, verbergt of hem behulpzaam is in het ontkomen aan de nasporing van of aanhouding door de ambtenaren der justitie of politie;

2°. hij die nadat eenig misdrijf is gepleegd, met het oogmerk om het te bedekken of de nasporing of vervolging te beletten of te bemoeilijken, voorwerpen waarop of waarmede het misdrijf gepleegd is of andere sporen van het misdrijf vernietigt, wegmaakt, verbergt of aan het onderzoek van de ambtenaren der justitie of politie onttrekt;

3°. hij die opzettelijk voorwerpen die kunnen dienen om de waarheid aan de dag te brengen of om wederrechtelijk verkregen voordeel als bedoeld in artikel 38e aan te tonen, met het oogmerk om de inbeslagneming daarvan te beletten, te belemmeren of te verijdelen, verbergt, vernietigt, wegmaakt of aan het onderzoek van de ambtenaren van de politie of justitie onttrekt, dan wel door het opzettelijk verstrekken van gegevens of inlichtingen aan derden die inbeslagneming belet, belemmert of verijdt.

Deze bepalingen zijn niet van toepassing op hem die de daarin vermelde handelingen verricht ten einde gevaar van vervolging te ontgaan of af te wenden van een zijner bloedverwanten of aangehuwden in de rechte linie of in den tweeden of derden graad der zijlinie of van zijn echtgenoot of gewezen echtgenoot.

Artikel 196

Hij die opzettelijk eene gerechtelijke lijkschouwing belet, belemmert of verijdt, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste zes maanden of geldboete van ten hoogste driehonderd gulden.

Artikel 196a

Hij die, na op openbaar gezag of krachtens rechterlijke uitspraak tijdelijk van zijn vrijheid te zijn beroofd, zich daaraan, al dan niet met behulp van derden, onttrekt, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste tien jaren.

Artikel 197

Hij die opzettelijk iemand, op openbaar gezag of krachtens rechterlijke uitspraak of beschikking van de vrijheid beroofd, bevrijdt of bij zijne zelfbevrijding behulpzaam is, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste vier jaren.

Artikel 198

Hij die, wettelijk als getuige, als deskundige of als tolk opgeroepen, opzettelijk niet voldoet aan eenige wettelijke verplichting die hij als zoodanig te vervullen heeft, wordt gestraft:

1°. in strafzaken met gevangenisstraf van ten hoogste zes maanden;

2°. in andere zaken met gevangenisstraf van ten hoogste vier maanden.

Met dezelfde straf als genoemd in het eerste lid, onder 2°, wordt degene bedreigd die opzettelijk of wederrechtelijk weigert de gevraagde medewerking, bedoeld in artikel 142, eerste lid, van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering, te verlenen.

Het bepaalde in het eerste lid is niet van toepassing op de partij in een burgerlijke procedure die, wanneer zij als getuige wordt gehoord, weigert op de haar gestelde vragen te antwoorden.

Artikel 199

Hij die opzettelijk niet voldoet aan een wettig bevel tot overlegging van een stuk hetwelk beweerd wordt vals of vervalscht te zijn, of hetwelk dienen moet ter vergelijking met een

ander waarvan de valsheid of vervalsching beweerd, of de echtheid ontkend of niet erkend wordt, wordt gestraft:

- 1°. in strafzaken met gevangenisstraf van ten hoogste zes maanden;
- 2°. in andere zaken met gevangenisstraf van ten hoogste vier maanden.

Artikel 200

Hij die, in staat van faillissement verklaard of als echtgenoot van een gefailleerde met wie hij in gemeenschap van goederen is gehuwd of als bestuurder of commissaris eener in staat van faillissement verklaarde vennootschap, maatschappij, vereniging of stichting, wettelijk opgeroepen tot het geven van inlichtingen, hetzij zonder geldige reden opzettelijk wegblijft, hetzij weigert de vereischte inlichtingen te geven, hetzij opzettelijk verkeerde inlichtingen geeft, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste een jaar.

Artikel 201

Hij die een recht uitoefent, wetende dat hij daarvan bij rechterlijke uitspraak is ontzet, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste zes maanden of geldboete van ten hoogste zeshonderd gulden.

Artikel 202

Hij die opzettelijk onderscheidingsteekenen draagt of eene daad verricht behoorende tot een ambt dat hij niet bekleedt of waarin hij geschorst is, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste drie maanden of geldboete van ten hoogste driehonderd gulden.

Artikel 203

Hij die in strijd met een krachtens wettelijk voorschrift gegeven last of bevel binnen de Nederlandse Antillen terugkeert, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste drie maanden.

Artikel 203a

1. Hij die een ander uit winstbejag behulpzaam is bij het zich verschaffen van toegang tot, verblijven in of vertrek uit de Nederlandse Antillen, of hem daartoe uit winstbejag gelegenheid, middelen of inlichtingen verschaft wetende of ernstige redenen heeft te vermoeden dat de toegang of dat verblijf wederrechtelijk is, wordt gestraft met een gevangenisstraf van ten hoogste vier jaren of een geldboete van ten hoogste NAF. 75.000,—.
2. Hij die uit winstbejag voor eigen of vreemde rekening middellijk of onmiddellijk behulpzaam is bij het verschaffen aan een persoon van toegang tot of het verblijf in een land, niet zijnde de Nederlandse Antillen, waarbij de Nederlandse Antillen als transit land wordt gebruikt, wetende of ernstige redenen heeft te vermoeden dat de toegang tot of het verblijf in dat land wederrechtelijk is, wordt als schuldig aan mensensmokkel gestraft met een gevangenisstraf van ten hoogste 4 jaren of een geldboete van ten hoogste NAF. 75.000,—.
3. Indien het feit wordt begaan in de uitoefening van enig ambt of beroep wordt gevangenisstraf van ten hoogste zes jaren of geldboete van ten hoogste NAF. 100.000,— opgelegd en kan ontzetting worden uitgesproken van de uitoefening van het recht het ambt te bekleden of het beroep uit te oefenen en kan de rechter openbaarmaking van zijn uitspraak gelasten.
4. Indien het feit wordt begaan door een persoon die daarvan een beroep of gewoonte maakt of in vereniging wordt begaan door meerdere personen wordt gevangenisstraf van ten hoogste acht jaren opgelegd.

Artikel 204

Hij die opzettelijk eenig goed aan het krachtens eene algemeene verordening daarop gelegd beslag of aan een gerechtelijke bewaring onttrekt of, wetende dat het daaraan onttrokken is, het verbergt, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste vier jaren.

Met dezelfde straf wordt gestraft hij die opzettelijk eenig krachtens eene algemeene verordening in beslag genomen goed vernielt, beschadigt onbruikbaar maakt.

3. Met dezelfde straf wordt gestraft de bewaarder die opzettelijk een dezer feiten pleegt of toelaat, of de dader als medeplichtige ter zijde staat.

Artikel 205

Hij die opzettelijk zegels waarmede voorwerpen door of vanwege het bevoegd openbaar gezag verzegeld zijn, verbreekt, opheft of beschadigt, of de door zoodanig zegel bewerkte afsluiting op andere wijze verijdelt, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste twee jaren, De bewaarder die opzettelijk het feit pleegt of toelaat, of den dader als medeplichtige ter zijde staat, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste drie jaren.

Indien het feit ten gevolge van onachtzaamheid des bewaarders gepleegd is, wordt deze gestraft met hechtenis van ten hoogste eene maand of geldboete van ten hoogste honderd twintig gulden.

Artikel 206

Hij die opzettelijk zaken, bestemd om voor de bevoegde macht tot overtuiging of bewijs te dienen, akten, bescheiden of registers die voortdurend of tijdelijk op openbaar gezag bewaard worden, of hetzij aan een ambtenaar, hetzij aan een ander in het belang van den openbaren dienst zijn ter hand gesteld, vernielt, beschadigt, onbruikbaar maakt of wegmaakt, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste drie jaren.

Artikel 207

Hij die opzettelijk brieven of andere stukken, aan een post- of telegraafkantoor bezorgd of in eene postbus gestoken, aan hunne bestemming onttrekt, opent of beschadigt, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste een jaar.

Artikel 208

Indien de schuldige aan een der in de artikelen 204-207 omschreven misdrijven zich den toegang tot de plaats van het misdrijf verschaft of het goed onder zijn bereik brengt door middel van braak, verbreking of inklimming, van valsche sleutels, van een valsche order of van een valsch kostuum, kan de straf met ten hoogste een jaar gevangenisstraf worden verhoogd.

Artikel 209

Hij die, in tijd van vrede, opzettelijk desertie van een krijgsmann, in dienst van den Staat, uitlokt door een der in artikel 49 N°. 2 vermelde middelen, of bevordert op eenige in artikel 50 vermelde wijze, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste zes maanden.

Artikel 210

Hij die, in tijd van vrede, opzettelijk oproer of muiterij van krijgslieden, in dienst van den Staat, uitlokt door een der in artikel 49 N°. 2 vermelde middelen, of bevordert op eenige in artikel 50 vermelde wijze, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste zes jaren.

Artikel 211

Hij die, zonder toestemming van de Koning of de Gouverneur, iemand voor vreemde krijgsvdienst of gewapende strijd werft, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste vier jaren of geldboete van ten hoogste vijftiengduizend gulden.

Artikel 212

Met gevangenisstraf van ten hoogste twee jaren wordt gestraft:

- 1°. hij die zich opzettelijk voor den dienst bij de schutterij ongeschikt maakt of laat maken;
- 2°. hij die een ander op diens verzoek opzettelijk voor dien dienst ongeschikt maakt.

Indien in het laatste geval het feit den dood ten gevolge heeft, wordt gevangenisstraf van ten hoogste zes jaren opgelegd.

TITEL IX

Meineed

Artikel 213

Hij die in de gevallen waarin een wettelijk voorschrift eene verklaring onder eede vordert of daaraan rechtsgevolgen verbindt, mondeling of schriftelijk, persoonlijk of door een bijzonder daartoe gemachtigde, opzettelijk eene valsche verklaring onder eede aflegt, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste zes jaren.

Indien de valsche verklaring onder eede is afgelegd in eene strafzaak ten nadeele van den beklaagde of verdachte, wordt de schuldige gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste negen jaren.

Met den eed staat gelijk de belofte of bevestiging, die krachtens algemeene verordening voor den eed in de plaats treedt.

Ontzetting van de in artikel 32, N°. 1 - 4, vermelde rechten kan worden uitgesproken.

TITEL X

Valschheid in muntspediën en munt- en bankbiljetten

Artikel 214

Hij die muntspeciën of munt- of bankbiljetten namaakt of vervalscht, met het oogmerk om die muntspeciën of munt- of bankbiljetten als echt en onvervalscht uit te geven of te doen uitgeven, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste negen jaren.

Artikel 215

Hij die opzettelijk als echte en onvervalschte muntspeciën of munt- of bankbiljetten uitgeeft muntspeciën of munt- of bankbiljetten, die hij zelf heeft nagemaakt of vervalscht of waarvan de valsheid of vervalsching hem, toen hij ze ontving, bekend was, of deze, met het oogmerk om ze als echt en onvervalscht uit te geven of te doen uitgeven, in voorraad heeft of binnen de Nederlandse Antillen invoert, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste negen jaren.

Artikel 216

Hij die muntspeciën in waarde vermindert met het oogmerk om ze aldus in waarde vermindert uit te geven of te doen uitgeven, wordt, als schuldig aan muntschennis, gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste acht jaren.

Artikel 217

Hij die opzettelijk als ongeschonden muntspeciën uitgeeft muntspeciën die hij zelf in waarde heeft vermindert of waarvan de schennis hem, toen hij ze ontving, bekend was, of deze, met het oogmerk om ze als ongeschonden uit te geven of te doen uitgeven, in voorraad heeft of binnen de Nederlandse Antillen invoert, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste acht jaren.

Artikel 218

[vervallen]

Artikel 219

Hij die opzettelijk valsche, vervalschte of geschonden muntspeciën of valsche of vervalschte munt- of bankbiljetten uitgeeft, wordt, behoudens het bepaalde in de artikelen 215 en 217, gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste drie maanden of geldboete van ten hoogste driehonderd gulden.

Artikel 220

Hij die stoffen of voorwerpen vervaardigt of voorhanden heeft waarvan hij weet dat zij bestemd zijn tot het namaken, vervalschen of in waarde verminderen van muntspeciën of het namaken of vervalschen van munt- of bankbiljetten, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste vier jaren of geldboete van ten hoogste driehonderd gulden.

Artikel 220a

Bij veroordeeling wegens een der in dezen titel omschreven misdrijven worden:

- de valsche, vervalschte of geschonden muntspeciën,
- de valsche, of vervalschte munt- of bankbiljetten,
- de stoffen of voorwerpen, uit hun aard bestemd tot het namaken, vervalschen of in waarde verminderen van muntspeciën of het namaken of vervalschen van munt- of bankbiljetten,
- voor zoover daarmee met misdrijf is gepleegd of zij het voorwerp daarvan hebben uitgemaakt,
- verbeurdverklaard, ook indien zij niet aan den veroordeelde toebehooren.

Artikel 221

Bij veroordeeling wegens een der in de artikelen 214 - 217 omschreven misdrijven, kan ontzetting van de in artikel 32, N°. 1 - 4, vermelde rechten worden uitgesproken.

TITEL XI.

Valschheid in zegels en merken

Artikel 222

Met gevangenisstraf van ten hoogste zes jaren wordt gestraft:

1°. hij die van Landswege of krachtens artikel 2, eerste lid, onderdeel 2, van de Postlandsverordening 1998 uitgegeven zegels namaakt of vervalscht, met het oogmerk om die zegels als echt en onvervalscht te gebruiken of door anderen te doen gebruiken;

2°. hij die, met gelijk oogmerk, zoodanige zegels vervaardigt door wederrechtelijk gebruik te maken van echte stempels.

Artikel 223

Met gevangenisstraf van ten hoogste drie jaren wordt gestraft:

1°. hij die op voorwerpen aan ijk onderworpen valsche merken plaatst of echte vervalscht, met het oogmerk om die voorwerpen te gebruiken of door anderen te doen gebruiken alsof de daarop geplaatste merken echt en onvervalscht waren;

2°. hij die, met gelijk oogmerk, op de bedoelde voorwerpen merken plaatst door wederrechtelijk gebruik te maken van echte stempels.

Artikel 224

Met gevangenisstraf van ten hoogste twee jaren wordt gestraft:

1°. hij die andere dan de in artikel 223 bedoelde merken, die krachtens wettelijk voorschrift op goederen of hunne verpakking moeten of kunnen worden geplaatst, daarop valschelijk plaatst of echte vervalscht, met het oogmerk om die goederen te gebruiken of door anderen te doen gebruiken alsof de daarop geplaatste merken echt en onvervalscht waren;

2°. hij die, met gelijk oogmerk, op de bedoelde goederen of hunne verpakking merken plaatst door wederrechtelijk gebruik te maken van echte stempels;

3°. hij die echte merken gebruikt voor goederen of hunne verpakking waarvoor die merken niet bestemd zijn, met het oogmerk om die goederen te gebruiken of door anderen te doen gebruiken alsof de bedoelde merken daarvoor bestemd waren.

Artikel 225

Hij die opzettelijk valsche, vervalschte of wederrechtelijk vervaardigde zegels, teekenen of merken, of de voorwerpen waaraan zij wederrechtelijk verbonden zijn, gebruikt, verkoopt, te koop aanbiedt, aflevert, ten verkoop in voorraad heeft of binnen de Nederlandse Antillen invoert, als waren die zegels, teekenen of merken echt en onvervalscht en niet wederrechtelijk vervaardigd of wederrechtelijk aan de voorwerpen verbonden, wordt gestraft met dezelfde straffen als in de artikelen 222 - 224 zijn bepaald, naar de daar gemaakte onderscheidingen.

Artikel 226

Hij die voorwerpen aan ijk onderworpen ontdoet van het daarop geplaatste afkeuringsmerk, met het oogmerk om die voorwerpen te gebruiken of door anderen te doen gebruiken als waren zij niet afgekeurd, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste een jaar.

Met dezelfde straf wordt gestraft hij die opzettelijk deze van het afkeuringsmerk ontdane voorwerpen gebruikt, verkoopt, te koop aanbiedt, aflevert of ten verkoop in voorraad heeft, als waren zij niet afgekeurd.

Artikel 227

Hij die van Landswege of krachtens artikel 2, eerste lid, onderdeel c, van de Postlandsverordening 1998 uitgegeven zegels, welke reeds tot gebruik hebben gediend, ontdoet van het merk bestemd om ze voor verder gebruik ongeschikt te maken, met het oogmerk om die zegels te gebruiken of door anderen te doen gebruiken als waren zij nog niet gebruikt, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste drie jaren of geldboete van ten hoogste driehonderd gulden.

Met dezelfde straffen wordt gestraft hij die opzettelijk deze van dat merk ontdane zegels gebruikt, verkoopt, te koop aanbiedt, aflevert, ten verkoop in voorraad heeft of binnen de Nederlands Antillen invoert, als waren zij nog niet gebruikt.

Artikel 227bis

De bepalingen van de artikelen 222, 224, 225 en 227 zijn naar de daar gemaakte onderscheidingen mede van toepassing, indien de daarin omschreven feiten worden gepleegd met betrekking tot zegels of merken van Nederland, Suriname, Nederlands Nieuw-Guinea, een buitenlandse mogendheid of een volkenrechtelijke organisatie.

Artikel 228

Hij die stoffen of voorwerpen voorhanden heeft waarvan hij weet dat zij bestemd zijn tot het plegen van eenig in artikel 222 of in artikel 227bis in verband met artikel 222 omschreven misdrijf, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste zes maanden of geldboete van ten hoogste driehonderd gulden.

De stoffen en voorwerpen worden verbeurd verklaard.

Artikel 229

Bij veroordeeling wegens een der in de artikelen 222 - 227bis omschreven misdrijven, kan ontzetting van de in artikel 32, N°. 1 - 4, vermelde rechten worden uitgesproken.

TITEL XII

Valschheid in geschriften

Artikel 230

1. Hij die een geschrift waaruit eenig recht, eenige verbintenis of eenige bevrijding van schuld kan ontstaan, of dat bestemd is om tot bewijs van eenig feit te dienen, valschelijk opmaakt of vervalscht, met oogmerk om het als echt en onvervalscht te gebruiken of door anderen te doen gebruiken, wordt, indien uit dat gebruik eenig nadeel kan ontstaan, als schuldig aan valschheid in geschrifte, gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste vijf jaren.

2. Met dezelfde straf wordt gestraft hij die opzettelijk gebruik maakt van het valsche of vervalschte geschrift als ware het echt en onvervalscht, indien uit dat gebruik eenig nadeel kan ontstaan.

3. Indien een feit, omschreven in het eerste of tweede lid, wordt gepleegd met het oogmerk om een terroristisch misdrijf voor te bereiden of gemakkelijker te maken, wordt de op het feit gestelde gevangenisstraf met een derde verhoogd.

Artikel 231

De schuldige aan valschheid in geschrifte wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste zeven jaren, indien zij gepleegd is:

1°. in authentieke akten;

2°. in schuldbrieven of certificaten van schuld van eenigen Staat, enig eilandgebied, eenige provincie, gemeente of openbare instelling;

3°. in aandeelen of schuldbrieven of certificaten van aandeel of schuld van eenige vereniging, stichting of vennootschap;

4°. in talons, dividend-, of rentebewijzen behoorende tot een der onder de beide voorgaande nummers omschreven stukken, of in de bewijzen in plaats van deze stukken uitgegeven;

5°. in voor omloop bestemd krediet- of handelspapier.

Met dezelfde straf wordt gestraft hij die opzettelijk gebruik maakt van eenig in het eerste lid vermeld valsch of vervalscht geschrift als ware het echt en onvervalscht, indien uit dat gebruik eenig nadeel kan ontstaan.

Artikel 231a

Hij die enig geschrift valselijk opmaakt of vervalst met het oogmerk om het als echt en onvervalst te gebruiken of door anderen te doen gebruiken, wordt, indien uit dat gebruik aanranding van iemands eer of goede naam kan ontstaan, gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste vier jaren.

Met dezelfde straf wordt gestraft hij die opzettelijk gebruik maakte van het valse of vervalste geschrift als ware het echt en onvervalst, indien uit dat gebruik aanranding van iemands eer of goede naam kan ontstaan.

Artikel 232

Hij die in eene authentieke akte een valsche opgave doet opnemen aangaande een feit, van welks waarheid de akte moet doen blijken, met het oogmerk om die akte te gebruiken of door anderen te doen gebruiken als ware zijne opgave in overeenstemming met de waarheid, wordt, indien uit dat gebruik eenig nadeel kan ontstaan, gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste zes jaren.

Met dezelfde straf wordt gestraft hij die opzettelijk gebruik maakt van de akte als ware de inhoud in overeenstemming met de waarheid, indien uit dat gebruik eenig nadeel kan ontstaan.

Artikel 233

De geneeskundige of verloskundige die opzettelijk een valse verklaring afgeeft nopens een geboorte, een oorzaak van overlijden dan wel nopens het al of niet bestaan of bestaan hebben van ziekten, zwakheden of gebreken, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste drie jaren.

Indien de verklaring wordt afgegeven met het oogmerk om iemand in een krankzinnigengesticht te doen opnemen of terughouden, wordt gevangenisstraf van ten hoogste zeven jaren en zes maanden opgelegd.

Met dezelfde straffen wordt gestraft hij die opzettelijk van de valsche verklaring gebruik maakt als ware de inhoud in overeenstemming met de waarheid.

Artikel 234

Hij die eene schriftelijke geneeskundige verklaring nopens het al of niet bestaan of bestaan hebben van ziekten, zwakheden of gebreken valschelijk opmaakt of vervalscht, met het oogmerk om het openbaar gezag of verzekeraars te misleiden, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste drie jaren.

Met dezelfde straf wordt gestraft hij die, met gelijk oogmerk, van de valsche of vervalschte verklaring gebruik maakt als ware zij echt en onvervalscht.

Artikel 235

Hij die een getuigschrift van goed gedrag, bekwaamheid, armoede, gebreken of andere omstandigheden valschelijk opmaakt of vervalscht, met het oogmerk om het te gebruiken of door anderen te doen gebruiken tot het verkrijgen van eene indienststelling of tot het opwekken van welwillendheid en hulpbetoon, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste een jaar. Met dezelfde straf wordt gestraft hij die opzettelijk gebruik maakt van eenig in het eerste lid vermeld valsch of vervalscht getuigschrift als ware het echt en onvervalscht.

Artikel 236

1. Hij die een reisdocument valselijk opmaakt of vervalst, of een zodanig stuk op grond van valse gegevens doet verstrekken dan wel een aan hem of een ander verstrekt reisdocument ter beschikking stelt van een derde, met het oogmerk het door deze te doen gebruiken als ware het aan hem verstrekt, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste vier jaren of geldboete van ten hoogste vijftienduizend gulden.

2. Met dezelfde straf wordt gestraft hij die in het bezit is van een reisdocument waarvan hij weet of redelijkerwijs moet vermoeden, dat hij vals of vervalst is, dan wel opzettelijk gebruik maakt van een niet op zijn naam gesteld reisdocument.

Artikel 237

[vervallen]

Artikel 238

[vervallen]

Artikel 239

Hij die stoffen of voorwerpen voorhanden heeft waarvan hij weet dat zij bestemd zijn tot het plegen van eenig in artikel 231 N°. 2 - 5, omschreven misdrijf, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste zes maanden of geldboete van ten hoogste driehonderd gulden.

De stoffen en voorwerpen worden verbeurd verklaard.

Artikel 240

Bij veroordeeling wegens een der in artikelen 230 -234 omschreven misdrijven, kan ontzetting van de in artikel 32, N°. 1 - 4, vermelde rechten worden uitgesproken.

TITEL XIII

Misdrijven tegen den burgerlijken staat

Artikel 241

Hij die door eenige handeling opzettelijk eens anders afstamming onzeker maakt, wordt als schuldig aan verduistering van staat, gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste vijf jaren. Ontzetting van de in artikel 32, N°. 1 - 4, vermelde rechten kan worden uitgesproken.

Vervolging heeft niet plaats dan nadat een verzoek tot inroeping of tot betwisting van staat is gedaan en de burgerlijke rechter daarop een eindbeslissing heeft gegeven. Indien het verzoek echter door het stilzitten van partijen onvoldoende voortgang vindt, kan vervolging ook plaats hebben nadat de burgerlijke rechter heeft beslist dat er een begin van bewijs is.

Artikel 242

Met gevangenisstraf van ten hoogste vier jaren wordt gestraft:

1°. hij die opzettelijk een dubbel huwelijk aangaat;

2°. hij die een huwelijk aangaat, wetende dat de wederpartij daardoor een dubbel huwelijk aangaat.

Indien hij die opzettelijk een dubbel huwelijk aangaat, aan de wederpartij zijn gehuwden staat heeft verzwegen, wordt hij gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste zes jaren.

Ontzetting van de in artikel 32, N°. 1 - 4, vermelde rechten kan worden uitgesproken.

Artikel 243

De ongehuwde die een huwelijk aangaat, opzettelijk aan de wederpartij verzwijgende dat daartegen eenig wettig beletsel bestaat, wordt, indien op grond van dat beletsel de nietigheid van het huwelijk is uitgesproken, gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste vier jaren.

TITEL XIV

Misdrijven tegen de zeden

Artikel 244

Met gevangenisstraf van ten hoogste twee jaren of geldboete van ten hoogste driehonderd gulden wordt gestraft:

1°. openbare schennis van de eerbaarheid;

2°. schennis van de eerbaarheid waarbij een ander zijns ondanks tegenwoordig is.

Artikel 245

Hij, die eenig geschrift, waarvan hij den inhoud kent of eenige hem bekende afbeelding of voorwerp, aanstootelijk voor de eerbaarheid, hetzij verspreidt, openlijk ten toon stelt of aanslaat, hetzij om verspreid, openlijk tentoongesteld of aangeslagen te worden vervaardigt, invoert, doorvoert, uitvoert, of in voorraad heeft, hetzij openlijk, of door verspreiding van eenig geschrift ongevraagd, aanbiedt of als verkrijgbaar aanwijst, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste een jaar of geldboete van ten hoogste drie duizend gulden.

Hij, die eenig geschrift, eenige afbeelding of eenig voorwerp, aanstootelijk voor de eerbaarheid hetzij verspreidt, openlijk ten toon stelt of aanslaat, hetzij om verspreid, openlijk tentoongesteld of aangeslagen te worden invoert, doorvoert, uitvoert of in voorraad heeft, hetzij openlijk, of door verspreiding van eenig geschrift ongevraagd aanbiedt, of als verkrijgbaar aanwijst, wordt, indien hij ernstige reden heeft om te vermoeden, dat het geschrift, de afbeelding of het voorwerp aanstootelijk voor de eerbaarheid is, gestraft met gevangenisstraf of hechtenis van ten hoogste zes maanden of geldboete van ten hoogste drie duizend gulden.

Indien de schuldige van het plegen van het misdrijf omschreven in het eerste lid een beroep of eene gewoonte maakt, kan gevangenisstraf van ten hoogste twee jaren of geldboete van ten hoogste vijf duizend gulden worden opgelegd.

Artikel 246

Met gevangenisstraf van ten hoogste zes maanden of geldboete van ten hoogste zeshonderd gulden wordt gestraft hij die aan een minderjarige wiens minderjarigheid hij kent of redelijkerwijs moet vermoeden, hetzij eenig geschrift, eenige afbeelding of eenig voorwerp, aanstootelijk voor de eerbaarheid, hetzij eenig middel tot verstoring van zwangerschap, aanbiedt of blijvend of tijdelijk afstaat, in handen geeft of vertoont, indien de inhoud van het geschrift of indien de afbeelding, het voorwerp of het middel hem bekend zijn.

Met dezelfde straf wordt gestraft hij die in tegenwoordigheid van een minderjarige als bedoeld in het voorgaande lid, den inhoud van een geschrift aanstootelijk voor de eerbaarheid, indien deze hem bekend is, ten gehoor brengt.

Met gevangenisstraf of hechtenis van ten hoogste drie maanden of geldboete van ten hoogste zeshonderd gulden wordt gestraft hij die aan een minderjarige als bedoeld in het eerste lid hetzij eenig geschrift, eenige afbeelding of eenig voorwerp, aanstootelijk voor de eerbaarheid, hetzij eenig middel tot verstoring van zwangerschap, aanbiedt, blijvend of tijdelijk afstaat, in handen geeft of vertoont, dan wel den inhoud van een geschrift, aanstootelijk voor de eerbaarheid, in tegenwoordigheid van een minderjarige als bedoeld in het eerste lid, ten gehoor brengt, indien hij ernstige reden heeft om te vermoeden, dat het geschrift, de afbeelding of het voorwerp aanstootelijk voor de eerbaarheid is, of dat het middel een middel tot verstoring van zwangerschap is.

Artikel 246bis

Indien de schuldige een der in de artikelen 245 en 246 omschreven misdrijven in zijn beroep begaat en er tijdens het plegen van het misdrijf nog geen twee jaren zijn verlopen, sedert eene

vroegere veroordeeling wegens een dier misdrijven te zijnen opzichte onherroepelijk is geworden, kan hij van de uitoefening van dat beroep worden ontzet.

Artikel 247

[vervallen]

Artikel 248

Hij die door geweld of een andere feitelijkheid of bedreiging met geweld of een andere feitelijkheid iemand dwingt tot het ondergaan van handelingen die bestaan uit of mede bestaan uit het seksueel binnendringen van het lichaam, wordt als schuldig aan verkrachting gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste vier en twintig jaren.

Artikel 249

Hij die met iemand van wie hij weet dat hij in staat van bewusteloosheid of lichamelijke onmacht verkeert, dan wel aan een zodanige gebrekkige ontwikkeling of ziekelijke stoornis van zijn geestvermogens lijdt dat hij niet of onvolkomen in staat is zijn wil daaromtrent te bepalen of kenbaar te maken of daartegen weerstand te bieden, handelingen pleegt die bestaan uit of mede bestaan uit het seksueel binnendringen van het lichaam, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste zestien jaren.

Artikel 250

Hij die met iemand beneden de leeftijd van twaalf jaren handelingen pleegt die bestaan uit of mede bestaan uit het seksueel binnendringen van het lichaam, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste vier en twintig jaren.

Artikel 251

1. Hij die met iemand die wel de leeftijd van twaalf jaren maar nog niet die van vijftien jaren heeft bereikt, buiten echt ontuchtige handelingen pleegt, die bestaan uit of mede bestaan uit het seksueel binnendringen van het lichaam, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste zestien jaren.
2. Vervolging heeft, buiten de gevallen genoemd in de artikelen 254 en 257, niet plaats dan op klacht.
3. Tot de klacht bedoeld in het tweede lid, zijn naast de wettelijke vertegenwoordiger in burgerlijke zaken bedoeld in artikel 66, eerste lid, ook bevoegd de voogdijraad en een leerkracht verbonden aan de school van het kind.
4. In afwijking van het bepaalde in de artikelen 66, 67 en 68 is degene ten aanzien van wie het feit is gepleegd te allen tijde tot de klacht gerechtigd, in dier voege dat de termijn gedurende welke de klacht is ingediend kan worden eindigt op de dag waarop de verjaringstermijn bedoeld in artikel 72, eindigt.

Artikel 252

Hij die door geweld of een andere feitelijkheid of bedreiging met geweld of een andere feitelijkheid iemand dwingt tot het plegen of dulden van ontuchtige handelingen, wordt, als schuldig aan feitelijke aanranding van de eerbaarheid, gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste zestien jaren.

Artikel 253

1. Hij die met iemand van wie hij weet dat hij in staat van bewusteloosheid of lichamelijke onmacht verkeert, dan wel aan een zodanige gebrekkige ontwikkeling of ziekelijke stoornis van zijn geestvermogens lijdt dat hij niet of onvolkomen in staat is zijn wil daaromtrent te bepalen of kenbaar te maken of daartegen weerstand te bieden, of met iemand beneden de leeftijd van vijftien jaren buiten echt ontuchtige handelingen pleegt of laatstgemelde tot het plegen of dulden van zodanige handelingen buiten echt met een derde verleidt, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste twaalf jaren.
2. Indien de in het eerste lid bedoelde persoon beneden de leeftijd van vijftien jaren, twaalf jaren of ouder is, heeft vervolging, buiten de gevallen genoemd in de artikelen 254 en 257, niet plaats dan op klacht.
3. Het derde en vierde lid van artikel 251 zijn van overeenkomstige toepassing.

Artikel 254

Indien een der in de artikelen 249 en 251 - 253 omschreven misdrijven zwaar lichamen letsel ten gevolge heeft, wordt gevangenisstraf van ten hoogste vier en twintig jaren opgelegd.

Indien een der in de artikelen 248 - 253 omschreven misdrijven den dood ten gevolge heeft, wordt levenslange gevangenisstraf dan wel een tijdelijke gevangenisstraf van ten hoogste vier en twintig jaren opgelegd.

Artikel 255

[vervallen]

Artikel 256

Hij die door giften of beloften van geld of goed, misbruik van uit feitelijke verhoudingen voortvloeiend overwicht of misleiding een minderjarige van onbesproken gedrag, wiens minderjarigheid hij kent of redelijkerwijs moet vermoeden, opzettelijk beweegt ontuchtige handelingen met hem te plegen of zoodanige handelingen van hem te dulden, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste acht jaren.

Het tweede, derde en vierde lid van artikel 251 zijn van overeenkomstige toepassing.

Artikel 257

Hij die ontucht pleegt met zijn minderjarig kind, stiefkind of pleegkind, zijn pupil, een aan zijne zorg, opleiding of waakzaamheid toevertrouwd minderjarige of zijn minderjarige bediende of ondergeschikte, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste twaalf jaren.

Met dezelfde straf wordt gestraft:

1°. de ambtenaar die ontucht pleegt met een persoon aan zijn gezag onderworpen of aan zijne waakzaamheid toevertrouwd of aanbevolen;

2°. de bestuurder, geneeskundige, onderwijzer, beambte, opzichter of bediende in een gevangenis, tuchtschool, opvoedingsgesticht, weeshuis, ziekenhuis, krankzinnigengesticht of instelling van weldadigheid, die ontucht pleegt met een persoon daarin opgenomen;*

3°. Degene die, werkzaam in de gezondheidszorg of maatschappelijke zorg, ontucht pleegt met iemand die zich als patiënt of cliënt aan zijn hulp of zorg heeft toevertrouwd.

Artikel 258

Wordt gestraft:

1°. met gevangenisstraf van ten hoogste acht jaren, hij die het plegen van ontucht door zijn minderjarig kind, stiefkind of pleegkind, zijn pupil, een aan zijne zorg, opleiding of waakzaamheid toevertrouwd minderjarige of zijn minderjarige bediende of ondergeschikte met een derde opzettelijk teweegbrengt of bevordert;

2°. met gevangenisstraf van ten hoogste drie jaren, hij die, buiten de gevallen genoemd onder 1°. , het plegen van ontucht door een minderjarige wiens minderjarigheid hij kent of redelijkerwijze moet vermoeden, met een derde opzettelijk teweegbrengt of bevordert.

Indien de schuldige van het plegen van het misdrijf een beroep of eene gewoonte maakt, kunnen de straffen met een derde worden verhoogd.

Artikel 259

Hij die van het opzettelijk teweegbrengen of bevorderen van ontucht door anderen met derden een beroep of eene gewoonte maakt, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste een jaar of geldboete van ten hoogste duizend gulden.

Artikel 260

Vrouwenhandel en handel in minderjarigen van het mannelijk geslacht wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste vijf jaren.

Artikel 261

Bij veroordeeling wegens een der in de artikelen 244, 248 - 253 en 255 - 260 omschreven misdrijven, kan ontzetting van de in artikel 32, no. 1 - 4, vermelde rechten worden uitgesproken. Indien de schuldige aan een der misdrijven in de artikelen 255 - 260 omschreven het misdrijf in zijn beroep begaat, kan hij van de uitoefening van dat beroep worden ontzet.

Artikel 26

Hij die opzettelijk eene vrouw in behandeling neemt of eene behandeling doet ondergaan, te kennen gevende of de verwachting opwekkende dat daardoor zwangerschap kan worden verstoord, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste drie jaren of geldboete van ten hoogste drie duizend gulden.

Indien de schuldige uit winstbejag heeft gehandeld, van het plegen van het misdrijf een beroep of eene gewoonte maakt, of geneeskundige, vroedvrouw of artseneijbereider is, kunnen de straffen met een derde worden verhoogd.

Indien de schuldige het misdrijf in zijn beroep begaat, kan hij van de uitoefening van dat beroep worden ontzet.

Artikel 263

Met gevangenisstraf van ten hoogste negen maanden of geldboete van ten hoogste tienduizend gulden wordt gestraft:

1°. hij die aan iemand die in kenlijken staat van dronkenschap verkeert bedwelmenden drank verkoopt of toedient;

2°. hij die een kind beneden den leeftijd van zestien jaren opzettelijk dronken maakt;

3°. hij die iemand door geweld of bedreiging met geweld dwingt tot het gebruik van bedwelmenden drank.

Indien het feit zwaar lichamelijk letsel ten gevolge heeft, wordt de schuldige gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste zes jaren.

Indien het feit den dood ten gevolge heeft, wordt hij gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste negen jaren.

Indien de schuldige het misdrijf in zijn beroep begaat, kan hij van de uitoefening van dat beroep worden ontzet.

Artikel 264

Hij die een onder zijn wettig gezag staand kind beneden den leeftijd van twaalf jaren aan een ander afstaat of overlaat, wetende dat het tot of bij het uitoefenen van bedelarij, van gevaarlijke kunstverrichtingen of van gevaarlijken of de gezondheid ondermijnenden arbeid zal worden gebruikt, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste drie jaren.

Artikel 265

Met gevangenisstraf van ten hoogste zes maanden of geldboete van ten hoogste duizend gulden wordt gestraft:

1°. hij die, zonder redelijk doel of met overschrijding van hetgeen ter bereiking van zodanig doel toelaatbaar is, opzettelijk een dier pijn of letsel veroorzaakt of de gezondheid van een dier benadeelt;

2°. hij die zonder redelijk doel of met overschrijding van hetgeen ter bereiking van zodanig doel toelaatbaar is, opzettelijk aan een dier, dat geheel of ten dele aan hem toebehoort en onder zijn toezicht staat of aan een dier, tot welks verzorging hij verplicht is, de nodige verzorging onthoudt.

Het dier kan, indien het de schuldige toebehoort, worden verbeurdverklaard.

Indien tijdens het plegen van het misdrijf nog geen vijf jaren zijn verlopen, sedert een vroegere veroordeling van de schuldige wegens een der strafbare feiten omschreven in dit artikel of in artikel 477, onherroepelijk is geworden, kan gevangenisstraf van ten hoogste een jaar worden opgelegd.

Artikel 266

Met gevangenisstraf van ten hoogste twee jaren of geldboete van ten hoogste zes duizend gulden wordt gestraft hij, die anders dan krachtens vergunning ingevolge de artikelen 1 en 1a van de Landsverordening Hazardspelen 1948 dan wel ingevolge een eilandsverordening, waarbij genoemde artikelen 1 en 1a worden vervangen, dan wel krachtens vergunning ingevolge artikel 1, eerste lid, van de Landsverordening buitengaats hazardspelen:

1°. het opzettelijk aanbieden of geven van gelegenheid tot hazardspel als bedrijf uitoefent of opzettelijk in een onderneming daartoe deelneemt;

2°. opzettelijk het publiek gelegenheid tot hazardspel aanbiedt of geeft, of opzettelijk in een onderneming daartoe deelneemt, onverschillig of het gebruik maken van die gelegenheid al dan niet van enige voorwaarde of van de inachtneming van enige vorm afhankelijk is gesteld;

3°. het deelnemen aan hazardspel als bedrijf uitoefent.

Indien de schuldige het misdrijf in zijn beroep begaat, kan hij van de uitoefening van dat beroep worden ontzet.

Onder hazardspel wordt verstaan elk spel, waarbij in het algemeen de kans op winst van het toeval afhangt, ook wanneer die kans toeneemt met de meerdere geoefendheid of de grootere behendigheid van den speler. Daaronder worden begrepen alle kansovereenkomsten over den uitslag van wedstrijden of verdere spelen, welke niet tusschen hen die daaraan deelnemen zijn gesloten, zoomede alle weddenschappen. Daaronder worden niet begrepen loterijen naar de daarvan bij het eerste lid van artikel 1 der Loterijverordening 1909 gegeven omschrijving.

Verlating van hulpbehoevenden

Artikel 267

Hij die opzettelijk iemand tot wiens onderhoud, verpleging of verzorging hij krachtens eene algemeene verordening of eene overeenkomst verplicht is, in een hulpeloozen toestand brengt of laat, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste twee jaren of geldboete van ten hoogste driehonderd gulden.

Artikel 268

Hij die een kind beneden den leeftijd van zeven jaren te vondeling legt of, met het oogmerk om er zich van te ontdoen, verlaat, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste vier jaren en zes maanden.

Artikel 269

Indien een der in de artikelen 267 en 268 omschreven feiten zwaar lichamelijk letsel ten gevolge heeft, wordt de schuldige gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste zeven jaren en zes maanden.

Indien een dezer feiten den dood ten gevolge heeft, wordt hij gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste negen jaren.

Artikel 270

Indien de schuldige aan het in artikel 268 omschreven misdrijf de vader of de moeder is, kunnen te zijnen aanzien de in de artikelen 268 en 269 bepaalde straffen met een derde worden verhoogd.

Artikel 271

Indien de moeder, onder de werking van vrees voor de ontdekking van hare bevalling, haar kind kort na de geboorte te vondeling legt of, met het oogmerk om er zich van te ontdoen, verlaat, wordt het maximum der in de artikelen 268 en 269 vermelde straffen tot de helft verminderd.

Artikel 272

Bij veroordeeling wegens een der in de artikelen 268 - 271 omschreven misdrijven kan ontzetting van de in artikel 32 N°. 4 vermelde rechten worden uitgesproken.

Artikel 272bis

Hij, die bij onherroepelijk geworden rechterlijke uitspraak veroordeeld zijnde om aan iemand levensonderhoud te verschaffen of om een bepaald bedrag te betalen voor de verzorging en de opvoeding van een minderjarige kind, hiermede opzettelijk geheel of gedeeltelijk in gebreke is gebleven gedurende een tijdsverloop van twee maanden, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste een jaar of met geldboete van ten hoogste vijfhonderd gulden.

Artikel 272ter

Hij, aan wiens schuld te wijten is, dat hij, bij onherroepelijk geworden rechterlijke uitspraak veroordeeld zijnde om aan iemand levensonderhoud te verschaffen of om een bepaald bedrag te betalen voor de verzorging en de opvoeding van een minderjarig kind, hiermede geheel of gedeeltelijk in gebreke is gebleven gedurende een tijdsverloop van twee maanden, wordt gestraft met hechtenis van ten hoogste zes maanden of met geldboete van ten hoogste driehonderd gulden.

Artikel 272quater [nog niet in werking]

De schuldige aan een der in beide vorige artikelen omschreven misdrijven kan bovendien, zo hij tot werken in staat is, tot plaatsing in een landswerkinrichting worden veroordeeld voor ten hoogste een jaar.

TITEL XVI

Beleediging

Artikel 273

1. Hij die opzettelijk iemands eer of goeden naam aanrandt door telastlegging van een bepaald feit, met het kennelijk doel om daaraan ruchtbaarheid te geven, wordt, als schuldig aan smaad, gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste zes maanden of geldboete van ten hoogste driehonderd gulden.

2. Indien dit geschiedt door middel van geschriften of afbeeldingen, verspreid, openlijk ten toon gesteld of aangeslagen, wordt de dader, als schuldig aan smaadschrift, gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste een jaar of geldboete van ten hoogste driehonderd gulden.

3. Noch smaad, noch smaadschrift bestaat voor zoover de dader klaarblijkelijk heeft gehandeld in het algemeen belang of tot noodzakelijke verdediging.

Artikel 274

Hij die het misdrijf van smaad of smaadschrift pleegt ingeval het bewijs der waarheid van het te laste gelegde feit is toegelaten, wordt, indien hij dat bewijs niet levert en de telastlegging tegen beter weten is geschied, als schuldig aan laster, gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste drie jaren.

Artikel 275

Het bewijs der waarheid van het te laste gelegde feit wordt alleen toegelaten in de volgende gevallen:

1°. wanneer de rechter het onderzoek naar de waarheid noodig acht ter beoordeling van de bewering van den beklagde dat hij in het algemeen belang of tot noodzakelijke verdediging gehandeld heeft;

2°. wanneer aan een ambtenaar een feit begaan in de uitoefening zijner bediening wordt te laste gelegd.

Artikel 276

Het in artikel 275 bedoeld bewijs is niet toegelaten, indien het te laste gelegde feit niet dan op klachte kan worden vervolgd en geene klachte is gedaan.

Artikel 277

Indien de beleedigde aan het te laste gelegde feit bij rechterlijk gewijsde onherroepelijk is schuldig verklaard, is veroordeeling wegens laster uitgesloten.

Indien hij van het te laste gelegde feit bij rechterlijk gewijsde onherroepelijk is vrijgesproken, wordt dat gewijsde als volkomen bewijs der onwaarheid van het feit aangemerkt.

Indien tegen den beleedigde wegens het hem te laste gelegde feit eene strafvervolgning is aangevangen, wordt de vervolging wegens laster geschorst totdat bij gewijsde onherroepelijk over het te laste gelegde feit is beslist.

Artikel 278

Elke opzettelijke beleediging die niet het karakter van smaad of smaadschrift draagt, iemand hetzij in het openbaar mondeling of bij geschrifte, hetzij in zijne tegenwoordigheid mondeling of door feitelijkheden, hetzij door toegezonden of aangeboden geschrift, aangedaan, wordt, als eenvoudige beleediging, gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste drie maanden of geldboete van ten hoogste driehonderd gulden.

Artikel 279

De in de voorgaande artikelen van dezen Titel bepaalde straffen kunnen met een derde worden verhoogd, indien de beleediging wordt aangedaan aan een ambtenaar gedurende of ter zake van de rechtmatige uitoefening zijner bediening.

Artikel 280

Hij die opzettelijk tegen een bepaald persoon bij de overheid een valsche klacht of aangifte schriftelijk inlevert of in geschrift doet brengen, waardoor de eer of goede naam van dien persoon wordt aangerand, wordt, als schuldig aan lasterlijke aanklacht, gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste drie jaren.

Artikel 281

Hij die opzettelijk door eenige handeling een ander valschelijk onder verdenking brengt eenig strafbaar feit te hebben gepleegd, wordt, als schuldig aan lasterlijke verdachtmaking, gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste drie jaren.

Artikel 282

Beleediging, strafbaar krachtens dezen Titel, wordt niet vervolgd dan op klachte van hem tegen wien het misdrijf is gepleegd, behalve in het geval van artikel 279.

Artikel 283

Hij die ten aanzien van een overledene een feit pleegt dat, ware deze nog in leven, als smaadschrift of smaad zou zijn gekenmerkt, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste drie maanden of geldboete van ten hoogste driehonderd gulden.

Dit misdrijf wordt niet vervolgd dan op klachte hetzij van een der bloedverwanten of aangehuwden van den overledene in de rechte linie of zijlinie tot den tweeden graad, hetzij van zijn echtgenoot.

Artikel 284

1. Hij die een geschrift of afbeelding van beledigenden of voor een overledene smadelijken inhoud, met het oogmerk om aan den beledigenden of smadelijken inhoud ruchtbaarheid te geven of de ruchtbaarheid daarvan te vermeerderen, verspreidt, openlijk ten toon stelt of aanslaat, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste eene maand of geldboete van ten hoogste driehonderd gulden.

2. Dit misdrijf wordt niet vervolgd dan op klachte van de in artikel 282 en het tweede lid van artikel 283 aangewezen personen.

Artikel 284a

Bij veroordeeling wegens een der misdrijven, omschreven in de artikelen 274, 280, 281 en 284, kan ontzetting van de in artikel 32 vermelde rechten worden uitgesproken.

TITEL XVII

Schending van geheimen

Artikel 285

Hij die opzettelijk eenig geheim, hetwelk hij, uit hoofde van zijn hetzij tegenwoordig hetzij vroeger ambt of beroep, verplicht is te bewaren, bekend maakt, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste zes maanden of geldboete van ten hoogste zes honderd gulden.

Indien dit misdrijf tegen een bepaald persoon gepleegd is, wordt het slechts vervolgd op diens klachte.

Artikel 286

Hij die opzettelijk aangaande eene onderneming van handel of nijverheid bij welke hij werkzaam is of geweest is, bijzonderheden waarvan hem geheimhouding is opgelegd, bekend maakt, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste zes maanden of geldboete van ten hoogste zes honderd gulden.

Met dezelfde straf wordt gestraft hij die het bij artikel 135, tweede lid, van het Wetboek van Koophandel van de Nederlandse Antillen gesteld verbod opzettelijk overtreedt.

Geene vervolging heeft plaats dan op klachte van het bestuur der onderneming.

TITEL XVIII

Misdrijven tegen de persoonlijke vrijheid

Artikel 287

Hij die voor eigen of vreemde rekening slavenhandel drijft of opzettelijk daaraan middellijk of onmiddellijk deelneemt, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste twaalf jaren.

Artikel 288

Hij die als schipper dienst neemt of dienst doet op een vaartuig, wetende dat het tot het drijven van slavenhandel bestemd is, of het daartoe gebruikende, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste twaalf jaren.

Indien het vervoer den dood van een of meer slaven ten gevolge heeft, wordt de schipper gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste vijftien jaren.

Artikel 289

Hij die als schepeling dienst neemt op een vaartuig, wetende dat het tot het drijven van slavenhandel bestemd is of gebruikt wordt, of vrijwillig in dienst blijft na die bestemming of dit gebruik te hebben vernomen, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste negen jaren.

Artikel 290

Hij die voor eigen of vreemde rekening middellijk of onmiddellijk medewerkt tot het verhuren, vervrachten of verzekeren van een vaartuig, wetende dat het tot het drijven van slavenhandel bestemd is, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste acht jaren.

Artikel 291

Hij die iemand uit de plaats van diens inwoning of van diens tijdelijk verblijf wegvoert, met het oogmerk om hem wederrechtelijk onder zijne of eens anders macht te brengen of hem in hulpeloozen toestand te verplaatsen, wordt als schuldig aan menschenroof, gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste twaalf jaren.

Artikel 292

1. Hij die opzettelijk een minderjarige onttrekt aan het wettig over hem gesteld gezag of aan het opzicht van degene die dit desbevoegd over hem uitoefent, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste zes jaren.

2. Gevangenisstraf van ten hoogste negen jaren wordt opgelegd, indien list, geweld of bedreiging met geweld is gebezigd, of indien de minderjarige beneden de twaalf jaren oud is.

Artikel 293

Hij die opzettelijk een minderjarige die onttrokken is of zich onttrokken heeft aan het wettig over hem gesteld gezag of aan het opzicht van degene die dit desbevoegd over hem uitoefent, verbergt of aan de nasporing van de ambtenaren der justitie of politie onttrekt, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste drie jaren of, indien de minderjarige beneden de twaalf jaren oud is, met gevangenisstraf van ten hoogste zes jaren.

Artikel 294

Als schuldig aan schaking wordt gestraft:

1°. met gevangenisstraf van ten hoogste zes jaren, hij die eene minderjarige vrouw, zonder den wil van hare ouders of voogden, doch met hare toestemming wegvoert, met het oogmerk om zich haar bezit in of buiten echt te verzekeren;

2°. met gevangenisstraf van ten hoogste negen jaren, hij die eene vrouw door list, geweld of bedreiging met geweld wegvoert, met het oogmerk om zich haar bezit in of buiten echt te verzekeren.

Geene vervolging heeft plaats dan op klachte.

De klachte geschiedt:

a. indien de vrouw tijdens de wegvoering minderjarig is, hetzij door haar zelve, hetzij door iemand wiens toestemming zij tot het aangaan van een huwelijk behoeft;

b. Indien zij tijdens de wegvoering meerderjarig is, hetzij door haar zelve, hetzij door haren echtgenoot.

Indien de schaker met de weggevoerde een huwelijk heeft gesloten, heeft geene veroordeeling plaats, dan nadat de nietigheid van het huwelijk is uitgesproken.

Artikel 295

Hij die opzettelijk iemand wederrechtelijk van de vrijheid berooft of beroofd houdt, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste zeven jaren en zes maanden.

Indien het feit zwaar lichamelijk letsel ten gevolge heeft, wordt de schuldige gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste negen jaren.

Indien het feit den dood ten gevolge heeft, wordt hij gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste twaalf jaren.

De in dit artikel bepaalde straffen zijn ook van toepassing op hem die opzettelijk tot de wederrechtelijke vrijheidsrooving eene plaats verschaft.

Artikel 295a

1. Hij die opzettelijk iemand wederrechtelijk van de vrijheid berooft of beroofd houdt met een terroristisch oogmerk, wordt gestraft met levenslange gevangenisstraf of tijdelijke van ten hoogste vierentwintig jaren.

2. Artikel 295, vierde lid, is van overeenkomstige toepassing.

Artikel 295b

De samenspanning tot het in artikel 295a omschreven misdrijf wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste twaalf jaren.

Artikel 296

Hij aan wiens schuld te wijten is dat iemand wederrechtelijk van de vrijheid beroofd wordt of beroofd blijft, wordt gestraft met hechtenis van ten hoogste drie maanden of geldboete van ten hoogste driehonderd gulden.

Indien het feit zwaar lichamelijk letsel ten gevolge heeft, wordt de schuldige gestraft met hechtenis van ten hoogste negen maanden.

Indien het feit den dood ten gevolge heeft, wordt hij gestraft met hechtenis van ten hoogste een jaar.

Artikel 297

Met gevangenisstraf van ten hoogste twee jaren wordt gestraft:

1°. hij die een ander door geweld of eenige andere feitelijkheid of door bedreiging met geweld of eenige andere feitelijkheid, gericht hetzij tegen dien ander, hetzij tegen derden, wederrechtelijk dwingt iets te doen, niet te doen of te dulden;

2°. hij die een ander door bedreiging met smaad, smaadschrift of valsche aanklacht dwingt iets te doen, niet te doen of te dulden.

In het geval onder N°. 2 omschreven, wordt het misdrijf niet vervolgd dan op klachte van hem tegen wien het gepleegd is.

Artikel 298

1. Bedreiging met openlijk geweld met vereenigde krachten tegen personen of goederen, met geweld tegen een internationaal beschermd persoon of diens beschermde goederen, met eenig misdrijf waardoor de algemeene veiligheid van personen of goederen in gevaar wordt gebracht, met verkrachting, met feitelijke aanranding van de eerbaarheid, met eenig misdrijf tegen het leven gericht, met gijzeling, met zware mishandeling, met mishandeling met gebruikmaking van wapenen als bedoeld bij het tweede lid van artikel 1 der Wapenverordening 1931 of met brandstichting, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste twee jaren of geldboete van ten hoogste tienduizend gulden.

2. Indien deze bedreiging schriftelijk en onder eene bepaalde voorwaarde geschiedt, wordt zij gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste vier jaren of geldboete van ten hoogste tienduizend gulden.

3. Bedreiging met een terroristisch misdrijf wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste zes jaren.

Artikel 299

Bij veroordeeling wegens een der in de artikelen 287 - 295 en in het tweede lid van artikel 298 omschreven misdrijven, kan ontzetting van de in artikel 32, N°. 1 - 4, vermelde rechten worden uitgesproken.

TITEL XIX

Misdrijven tegen het leven gericht

Artikel 300

Hij die opzettelijk een ander van het leven berooft, wordt, als schuldig aan doodslag, gestraft met levenslange gevangenisstraf dan wel een tijdelijke gevangenisstraf van ten hoogste vier en twintig jaren.

Artikel 301

Doodslag gevolgd, vergezeld of voorafgegaan van een strafbaar feit en gepleegd met het oogmerk om de uitvoering van dat feit voor te bereiden of gemakkelijk te maken, of om bij betrapping op heeter daad, aan zich zelven of andere deelnemers aan dat feit hetzij straffeloosheid hetzij het bezit van het wederrechtelijk verkregene te verzekeren, wordt gestraft met levenslange gevangenisstraf of tijdelijke van ten hoogste vier en twintig jaren.

Artikel 301a

Doodslag, gepleegd met een terroristisch oogmerk, wordt gestraft met levenslange gevangenisstraf of tijdelijke gevangenisstraf van ten hoogste vierentwintig jaren.

Artikel 302

Hij die opzettelijk en met voorbedachten rade een ander van het leven berooft, wordt als schuldig aan moord, gestraft met levenslange gevangenisstraf of tijdelijke van ten hoogste vier en twintig jaren.

Artikel 302a

De samenspanning tot het in artikel 302 omschreven misdrijf, te begaan met een terroristisch oogmerk, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste twaalf jaren.

Artikel 303

De moeder die, onder de werking van vrees voor de ontdekking van hare bevalling, haar kind bij of kort na de geboorte opzettelijk van het leven berooft, wordt, als schuldig aan kinderdoodslag, gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste zes jaren.

Artikel 304

De moeder die, ter uitvoering van een onder de werking van vrees voor de ontdekking van hare aanstaande bevalling genomen besluit, haar kind bij of kort na de geboorte opzettelijk van het leven berooft, wordt, als schuldig aan kindermoord, gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste negen jaren.

Artikel 305

De in de artikelen 303 en 304 omschreven misdrijven worden ten aanzien van anderen, die er aan deelnemen, als doodslag of als moord aangemerkt.

Artikel 306

Hij die een ander op zijn uitdrukkelijk en ernstig verlangen van het leven berooft, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste twaalf jaren.

Artikel 307

Hij die opzettelijk een ander tot zelfmoord aanzet, hem daarbij behulpzaam is of hem de middelen daartoe verschaft, wordt, indien de zelfmoord volgt, gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste drie jaren.

Artikel 308

De vrouw die opzettelijk de afdrijving of den dood van haar vrucht veroorzaakt of door een ander laat veroorzaken, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste drie jaren.

Artikel 309

Hij die opzettelijk de afdrijving of den dood der vrucht van eene vrouw zonder hare toestemming veroorzaakt, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste twaalf jaren.
Indien het feit den dood van de vrouw ten gevolge heeft, wordt hij gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste vijftien jaren.

Artikel 310

Hij die opzettelijk de afdrijving of den dood der vrucht van eene vrouw met hare toestemming veroorzaakt, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste vier jaren en zes maanden.
Indien het feit den dood van de vrouw ten gevolge heeft, wordt hij gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste zes jaren.

Artikel 311

Indien een geneeskundige, vroedvrouw of artsenijsbereider medeplichtig is aan het misdrijf in artikel 308 of schuldig of medeplichtig aan een der misdrijven in de artikelen 309 en 310 omschreven, kunnen de in die artikelen bepaalde straffen met een derde worden verhoogd, en kan hij van de uitoefening van het beroep waarin hij het misdrijf begaat worden ontzet.

Artikel 312

Bij veroordeeling wegens doodslag, wegens moord of wegens een der in de artikelen 306, 309 en 310 omschreven misdrijven, kan ontzetting van de in artikel 32, N°. 1 - 4, vermelde rechten worden uitgesproken.

TITEL XX

Mishandeling

Artikel 313

Mishandeling wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste vier jaren.
Indien het feit zwaar lichamelijk letsel ten gevolge heeft, wordt de schuldige gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste acht jaren.

Indien het feit den dood ten gevolge heeft, wordt hij gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste twaalf jaren.

Met mishandeling wordt gelijkgesteld opzettelijke benadeling der gezondheid.

Poging tot dit misdrijf is niet strafbaar.

Artikel 313a

1. Hij die wederrechtelijk stelselmatig inbreuk maakt op eens anders persoonlijke levenssfeer met het oogmerk die ander te dwingen iets te doen, niet te doen of te dulden dan wel vrees aan te jagen, wordt als schuldig aan belaging, gestraft met een gevangenisstraf van ten hoogste vier jaren of een geldboete van ten hoogste vijfenzeventigduizend gulden.

2. Vervolging vindt niet plaats dan op klacht van hem tegen wie het misdrijf is begaan.

Artikel 314

Mishandeling gepleegd met voorbedachten rade wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste zes jaren.

Indien het feit zwaar lichamelijk letsel ten gevolge heeft, wordt de schuldige gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste twaalf jaren.

Indien het feit den dood ten gevolge heeft, wordt hij gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste zestien jaren.

Artikel 314a

Mishandeling gepleegd met gebruikmaking van wapenen, als bedoeld bij het tweede lid van artikel 1 der Wapenverordening 1931, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste acht jaren.

Indien het feit zwaar lichamelijk letsel ten gevolge heeft, wordt de schuldige gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste twaalf jaren.

Indien het feit de dood ten gevolge heeft, wordt hij gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste zestien jaren.

Artikel 314b

Mishandeling gepleegd met gebruikmaking van wapenen, als bedoeld bij het tweede lid van artikel 1 der Wapenverordening 1931 en met voorbedachten rade, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste twaalf jaren.

Indien het feit zwaar lichamelijk letsel ten gevolge heeft, wordt de schuldige gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste zestien jaren.

Indien het feit de dood ten gevolge heeft, wordt hij gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste vier en twintig jaren.

Artikel 315

Hij die aan een ander opzettelijk zwaar lichamelijk letsel toebrengt, wordt, als schuldig aan zware mishandeling, gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste zestien jaren.

Indien het feit den dood ten gevolge heeft, wordt de schuldige gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste twintig jaren.

Artikel 316

Zware mishandeling gepleegd met voorbedachten rade wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste vier en twintig jaren.

Indien het feit den dood ten gevolge heeft, wordt de schuldige gestraft met levenslange gevangenisstraf dan wel een tijdelijke gevangenisstraf van ten hoogste vier en twintig jaren.

Artikel 317

De in de artikelen 313 - 316 bepaalde straffen kunnen met een derde worden verhoogd:

1°. ten aanzien van den schuldige die het misdrijf begaat tegen zijne moeder, zijne wettigen vader, zijn echtgenoot of zijn kind;

2°. indien het misdrijf wordt gepleegd tegen een ambtenaar gedurende of ter zake van de rechtmatige uitoefening zijner bediening;

3°. indien het misdrijf wordt gepleegd door toediening van voor het leven of de gezondheid schadelijke stoffen.

Artikel 318

Bij veroordeeling wegens een der in de artikelen 314 en 316 omschreven misdrijven kan ontzetting van de in artikel 32, no. 1 - 4, vermelde rechten worden uitgesproken.

Artikel 318a

Indien een misdrijf, strafbaar gesteld in artikel 315 en 316, is begaan met een terroristisch oogmerk, kan levenslange gevangenisstraf of tijdelijke van ten hoogste vierentwintig jaren.

Artikel 318b

De samenspanning tot het in artikel 316 omschreven misdrijf, te begaan met een terroristisch oogmerk, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste twaalf jaren.

Artikel 319

Zij die opzettelijk deelnemen aan een aanval of vechterij waarin onderscheiden personen zijn gewikkeld, worden, behoudens ieders verantwoordelijkheid voor de bijzondere door hem bedreven feiten, gestraft:

1°. met gevangenisstraf van ten hoogste twee jaren, indien de aanval of vechterij alleen zwaar lichamelijk letsel ten gevolge heeft;

2°. met gevangenisstraf van ten hoogste drie jaren, indien de aanval of vechterij iemands dood ten gevolge heeft.

TITEL XXI

Veroorzaken van den dood of van lichamelijk letsel door schuld

Artikel 320

Hij aan wiens schuld de dood van een ander te wijten is, wordt gestraft met gevangenisstraf of hechtenis van ten hoogste negen maanden.

Indien de dood, bij gelegenheid van een botsing, aan- of overrijding met een door de schuldige bestuurd motorrijtuig, of bij gelegenheid van enige handeling ter voorkoming van een botsing met of aan of overrijding door dat motorrijtuig, veroorzaakt is door de botsing, aan- of overrijding dan wel door de handeling ter voorkoming daarvan, wordt degene, aan wiens schuld die dood te wijten is, gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste twee jaren.

Artikel 321

Hij aan wiens schuld te wijten is dat een ander zwaar lichamelijk letsel bekomt of zoodanig lichamelijk letsel waaruit tijdelijke ziekte of verhindering in de uitoefening zijner ambts- of beroepsbezigheden ontstaan, wordt gestraft met gevangenisstraf of hechtenis van ten hoogste zes maanden of geldboete van ten hoogste driehonderd gulden.

Indien het letsel, bij gelegenheid van een botsing, aan- of overrijding met een door de schuldige bestuurd motorrijtuig, of bij gelegenheid van enige handeling ter voorkoming van een botsing met of aan- of overrijding door dat motorrijtuig, veroorzaakt is door de botsing, aan of overrijding dan wel door de handeling ter voorkoming daarvan, wordt degene, aan wiens schuld dat letsel te wijten is, gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste achttien maanden.

Artikel 321A

Indien de schuldige, in de gevallen bedoeld in het tweede lid van artikel 320 of het tweede lid van artikel 321, tijdens het ongeval onder zodanige invloed van het gebruik van alcoholhoudende drank verkeerde, dat hij niet in staat moest worden geacht het motorrijtuig naar behoren te besturen, wordt hij gestraft, in het geval bedoeld bij het tweede lid van artikel 320 met gevangenisstraf van ten hoogste zes jaren, en in het geval bedoeld bij het tweede lid van artikel 321 met gevangenisstraf van ten hoogste vier jaren.

Artikel 322

Indien de in dezen Titel omschreven misdrijven worden gepleegd in de uitoefening van eenig ambt of beroep, kan de straf met een derde worden verhoogd, kan ontzetting worden uitgesproken van de uitoefening van het beroep waarin het misdrijf is gepleegd en kan de rechter de openbaarmaking zijner uitspraak gelasten.

TITEL XXII

Diefstal en strooperij

Artikel 323

Hij die eenig goed dat geheel of ten deele aan een ander toebehoort, wegneemt, met het oogmerk om het zich wederrechtelijk toe te eigenen, wordt, als schuldig aan diefstal, gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste vier jaren of geldboete van ten hoogste zestig gulden.

Artikel 324

Met gevangenisstraf van ten hoogste zes jaren wordt gestraft:

- 1°. diefstal van vee uit de weide;
- 2°. diefstal bij gelegenheid van brand, ontploffing, watersnood, schipbreuk, stranding, spoorwegongeval, oproer, mouterij of oorlogsnood;
- 3°. diefstal van een motorrijtuig;
- 4°. diefstal door twee of meer vereenigde personen;
- 5°. diefstal waarbij de schuldige zich den toegang tot de plaats des misdrijf heeft verschaft of het weg te nemen goed onder zijn bereik heeft gebracht door middel van braak, verbreking of inklimming, van valsche sleutels, van een valsche order of een valsch kostuum.
- 6°. diefstal met het oogmerk om een terroristisch misdrijf voor te bereiden of gemakkelijker te maken.

Artikel 324a

1. Met gevangenisstraf van ten hoogste twaalf jaren wordt gestraft diefstal in een woning of op een bij een woning behorend erf, door iemand die zich aldaar buiten weten of tegen de wil van de rechthebbende bevindt.
2. Indien de in het eerste lid omschreven diefstal vergezeld gaat van een der in artikel 324, onderdelen 4 en 5, vermelde omstandigheden, wordt gevangenisstraf van ten hoogste zestien jaren opgelegd.

Artikel 325

1. Met gevangenisstraf van ten hoogste vier en twintig jaren wordt gestraft diefstal, voorafgaande, vergezeld of gevolgd van geweld of bedreiging met geweld tegen personen, gepleegd met het oogmerk om dien diefstal voor te bereiden of gemakkelijk te maken, of om, bij betrapting op heeter daad, aan zich zelven of andere deelnemers aan het misdrijf hetzij de vlucht mogelijk te maken, hetzij het bezit van het gestolene te verzekeren.
2. Levenslange gevangenisstraf dan wel een tijdelijke gevangenisstraf van ten hoogste vierentwintig jaren wordt opgelegd:
 - 1°. indien het feit den dood ten gevolge heeft;
 - 2°. indien het feit wordt gepleegd met het oogmerk een terroristisch misdrijf voor te bereiden of gemakkelijk te maken.Levenslange gevangenisstraf dan wel een tijdelijke gevangenisstraf van ten hoogste vier en twintig jaren wordt opgelegd, indien het feit den dood ten gevolge heeft.

Artikel 326

Bij veroordeeling wegens diefstal kan ontzetting van de in artikel 32, N°. 1 - 4, vermelde rechten worden uitgesproken.

Artikel 327

Hij die, zonder geweld of bedreiging met geweld tegen personen, geheel of ten deele aan een ander toebehoorende klei, bagger, zand, aarde, grind, puin, mestspeciën, zoden, plaggen, heide, helm, wier, riet, biezen, maïsstocken, mos, onbewerkt en niet vervoerd hak- of sprokkelhout, ongeplukte of afgevallen boomvruchten of bladeren, te veld staand gras of te veld staande of na den oogst achtergebleven veldvruchten wegneemt, met het oogmerk om zich die voorwerpen wederrechtelijk toe te eigenen, wordt, als schuldig aan strooperij, gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste vier maanden of geldboete van ten hoogste zestig gulden. Indien tijdens het plegen van het misdrijf nog geen twee jaren zijn verlopen, sedert eene vroegere veroordeeling van den schuldige wegens gelijk misdrijf onherroepelijk is geworden, kan gevangenisstraf van ten hoogste acht maanden worden opgelegd.

Artikel 328

Met gevangenisstraf van ten hoogste drie jaren of geldboete van ten hoogste zestig gulden wordt gestraft:

- 1°. strooperij gepleegd met behulp van vaartuigen, wagens, trek- of lastdieren;
- 2°. strooperij gepleegd onder een of meer der in artikel 324, N°. 2 - 5 vermelde omstandigheden.

Ontzetting van de in artikel 32, N°. 1 - 4, vermelde rechten kan worden uitgesproken.

Artikel 329

Indien de dader van of medeplichtige aan een der in dezen Titel omschreven misdrijven de niet van tafel en bed of van goederen gescheiden echtgenoot is van hem tegen wien het misdrijf is gepleegd, is de strafvervolging tegen dien dader of dien medeplichtige uitgesloten.

Indien hij zijn van tafel en bed of van goederen gescheiden echtgenoot is of zijn bloed- of aanverwant, hetzij in de rechte linie, hetzij in den tweeden graad der zijlinie, heeft de vervolging, voor zoover hem betreft, alleen plaats op eene tegen hem gerichte klachte van dengene tegen wien het misdrijf is gepleegd.

TITEL XXIII

Afpersing en afdreiging

Artikel 330

Hij die, met het oogmerk om zich of een ander wederrechtelijk te bevoordeelen, door geweld of bedreiging met geweld iemand dwingt hetzij tot de afgifte van eenig goed, dat geheel of ten deele aan dezen of aan een derde toebehoort, hetzij tot het aangaan van ene schuld of het tenietdoen van eene inschuld, wordt, als schuldig aan afpersing, gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste vier en twintig jaren.

2. Levenslange gevangenisstraf dan wel een tijdelijke gevangenisstraf van het hoogste vier en twintig jaren wordt opgelegd, indien het feit de dood ten gevolge heeft.

Artikel 331

Hij die, met het oogmerk om zich of een ander wederrechtelijk te bevoordeelen, door bedreiging hetzij met smaad, smaadschrift of openbaring van een geheim, hetzij met klachte of aangifte van een strafbaar feit bij de overheid, iemand dwingt hetzij tot de afgifte van eenig goed dat geheel of ten deele aan dezen of aan een derde toebehoort, hetzij tot het aangaan van eene schuld of het tenietdoen van eene inschuld, wordt, als schuldig aan afdreiging, gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste drie jaren.

Dit misdrijf wordt niet vervolgd dan op klachte van hem tegen wien het gepleegd is.

Artikel 332

De bepaling van artikel 329 is op de in dezen Titel omschreven misdrijven van toepassing

Artikel 333

Bij veroordeling wegens een der in dezen Titel omschreven misdrijven, kan ontzetting van de in artikel 32, N°. 1 - 4, vermelde rechten worden uitgesproken.

TITEL XXIV

Verduistering

Artikel 334

Hij die opzettelijk eenig goed dat geheel of ten deele aan een ander toebehoort en dat hij anders dan door misdrijf onder zich heeft, wederrechtelijk zich toeëigent, wordt, als schuldig aan verduistering, gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste drie jaren of geldboete van ten hoogste zestig gulden.

Artikel 335

Verduistering gepleegd door hem die het goed uit hoofde van zijne persoonlijke dienstbetrekking of van zijn beroep, of tegen geldelijke vergoeding onder zich heeft, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste vier jaren.

Artikel 336

Verduistering gepleegd door hem wien het goed uit noodzaak in bewaring is gegeven, of door voogden, curators, bewindvoerders, uitvoerders van uiterste wilsbeschikkingen of beheerders van verenigingen of van stichtingen, ten opzichte van eenig goed dat zij als zoodanig onder zich hebben, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste vijf jaren.

Artikel 337

De bepaling van artikel 329 is op de in dezen Titel omschreven misdrijven van toepassing.

Artikel 338

1. Bij veroordeeling wegens een der in dezen Titel omschreven misdrijven, kan de rechter de openbaarmaking zijner uitspraak gelasten en ontzetting uitspreken van de in artikel 32, N°. 1 - 4, vermelde rechten.
2. Indien de schuldige het misdrijf in zijn beroep begaat, kan hij van de uitoefening van dat beroep worden ontzet.

TITEL XXV

Bedrog

Artikel 339

Hij die, met het oogmerk om zich of een ander wederrechtelijk te bevoordeelen, hetzij door het aannemen van een valsche naam of van een valsche hoedanigheid, hetzij door listige kunstgrepen, hetzij door een samenweefsel van verdichtsels, iemand beweegt tot de afgifte van eenig goed of tot het aangaan van eene schuld of het tenietdoen van eene inschuld, wordt, als schuldig aan oplichting, gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste drie jaren.

Artikel 339a

Hij, die een beroep of eene gewoonte maakt van het koopen van goederen met het oogmerk om zonder volledige betaling zich of een ander de beschikking over die goederen te verzekeren, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste drie jaren.

Artikel 340

Hij die door listige kunstgrepen den verzekeraar in dwaling brengt ten opzichte van omstandigheden tot, de verzekering betrekking hebbende, zoodat deze eene overeenkomst sluit die hij niet onder dezelfde voorwaarden zou hebben gesloten, indien hij den waren staat van zaken gekend had, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste een jaar.

Artikel 341

Hij die, met het oogmerk om zich of een ander, ten nadeele van den verzekeraar, wederrechtelijk te bevoordeelen, brand sticht of eene ontploffing teweegbrengt in eenig tegen brandgevaar verzekerd goed, of een vaartuig of luchtvaartuig, dat verzekerd is of waarvan de zich aan boord bevindende zaken of de te verdienen vracht zijn verzekerd, doet zinken, stranden of verongelukken, vernielt, onbruikbaar maakt of beschadigt, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste vier jaren.

Artikel 341bis

Hij, die, om het handels- of bedrijfsdebet van zichzelf of van een ander te vestigen, te behouden of uit te breiden, eenige bedrieglijke handeling pleegt tot misleiding van het publiek of van een bepaald persoon, wordt, indien daaruit eenig nadeel voor concurrenten van hem of van dien ander kan ontstaan, als schuldig aan oneerlijke mededinging, gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste een jaar, of geldboete van ten hoogste negenhonderd gulden.

Artikel 342

Met gevangenisstraf van ten hoogste een jaar wordt gestraft de verkooper die den kooper bedreigt:

- 1°. door hem die een bepaald aangewezen voorwerp kocht, opzettelijk iets anders daarvoor in de plaats te leveren;
- 2°. ten opzichte van de aard, de hoedanigheid of de hoeveelheid van het geleverde, door het aanwenden van listige kunstgrepen.

Artikel 342bis

De houder van een cognossement, die opzettelijk over verschillende exemplaren daarvan onder bezwarenden titel beschikt ten behoeve van verschillende verkrijgers, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste twee jaren.

Artikel 343

Hij die eet- of drinkwaren of geneesmiddelen verkoopt, te koop aanbiedt of aflevert, wetende dat zij vervalscht zijn en die vervalsching verzwijgende, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste drie jaren.

Eet- of drinkwaren of geneesmiddelen zijn vervalscht, wanneer door bijmenging van vreemde bestanddeelen hunne waarde of hunne bruikbaarheid verminderd is.

Artikel 344

Met gevangenisstraf van ten hoogste zes jaren wordt gestraft de aannemer of de bouwmeester van eenig werk of de verkoper van bouwmaterialen, die bij de uitvoering van het werk of de levering der materialen eenige bedrieglijke handeling pleegt, ten gevolge waarvan de veiligheid van personen of goederen, of de veiligheid van den Staat in tijd van oorlog kan worden in gevaar gebracht.

Met dezelfde straf wordt gestraft hij die, met het opzicht over het werk of over de levering der materialen belast, de bedrieglijke handeling opzettelijk toelaat.

Artikel 345

Hij die, bij levering van benodigdheden ten dienste van de krijgsmacht, eenige bedrieglijke handeling pleegt, ten gevolge waarvan de veiligheid van den Staat in tijd van oorlog kan worden in gevaar gebracht, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste zes jaren.

Met dezelfde straf wordt gestraft hij die, met het opzicht over de levering der goederen belast, de bedrieglijke handeling opzettelijk toelaat.

Artikel 346

Hij die, met het oogmerk om zich of een ander wederrechtelijk te bevoordeelen, hetgeen tot afbakening der grenzen van erven dient, vernielt, verplaatst, verwijdt of onbruikbaar maakt, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste twee jaren.

Artikel 347

Hij die, met het oogmerk om zich of een ander wederrechtelijk te bevoordeelen, door het verspreiden van een logenachtig bericht, den prijs van koopwaren, fondsen of geldwaardig papier doet stijgen of dalen, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste twee jaren.

Artikel 348

Hij die effecten uitgeeft of belast is met of zijn medewerking verleent tot het plaatsen van effecten, het publiek tot inschrijving of deelneming tracht te bewegen door het opzettelijk verzwijgen of verminken van ware, of voorspiegelen van valse feiten of omstandigheden, wordt gestraft met hetzij een gevangenisstraf van ten hoogste vier jaren, hetzij een geldboete van ten hoogste één miljoen gulden, hetzij met beide straffen.

Met dezelfde straf wordt gestraft de natuurlijke persoon of de bestuurder, beheerende vennoot of commissaris van de vereniging, stichting of vennootschap, die het plegen van het feit opzettelijk toelaat.

Onder effecten wordt verstaan hetgeen daaronder in artikel 1 van de Landsverordening toezicht effectenbeurzen wordt verstaan.

Artikel 349

De koopman, de bestuurder, beheerende vennoot of commissaris van eene vennootschap of coöperatie, die opzettelijk eene onware staat of eene onware balans, winst- en verliesrekening of toelichting op een van die stukken openbaar maakt of zoodanige openbaarmaking opzettelijk toelaat, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste een jaar.

Artikel 350

Hij die opzettelijk waren, welke zelve of op hare verpakking valschelijk voorzien zijn van den naam, de firma of het merk waarop een ander recht heeft, of, ter aanduiding van herkomst, van den naam eener bepaalde plaats, met bijvoeging van een verdichten naam of firma, of op welke of op wier verpakking zoodanige naam, firma of merk, zij het ook met eene geringe afwijking, zijn nagebootst, in de Nederlandse Antillen invoert zonder klaarblijkelijke bestemming om weder te worden uitgevoerd, verkoopt, te koop aanbiedt, aflevert, uitdeelt of ten verkoop of ter uitdeling in voorraad heeft, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste drie maanden of geldboete van ten hoogste zes honderd gulden.

Indien tijdens het plegen van het misdrijf nog geen vijf jaren zijn verlopen, sedert eene vroegere veroordeeling van den schuldige wegens gelijk misdrijf onherroepelijk is geworden, kan gevangenisstraf van ten hoogste zes maanden worden opgelegd.

Artikel 351

De bepaling van artikel 329 is op de in dezen Titel omschreven misdrijven van toepassing.

Artikel 352

Bij veroordeeling wegens een der in dezen Titel omschreven misdrijven, kan de rechter de openbaarmaking zijner uitspraak gelasten en de schuldlige worden ontzet van de uitoefening van het beroep waarin hij het misdrijf begaan heeft.

Bij veroordeeling wegens een der in de artikelen 339, 341, 344 en 345 omschreven misdrijven, kan ontzetting van de in artikel 32, N°. 1 - 4, vermelde rechten worden uitgesproken.

TITEL XXVI

Benadeeling van schuldeischers en rechthebbenden

Artikel 353

De koopman die in staat van faillissement is verklaard, wordt, als schuldig aan eenvoudige bankbreuk, gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste een jaar:

- 1°. indien zijne verteringen buitensporig zijn geweest;
- 2°. indien hij, met het oogmerk om zijn faillissement uit te stellen, wetende dat het daardoor niet kon worden voorkomen, op bezwarende voorwaarden geldopnemingen heeft gedaan;
- 3°. indien hij de boeken, bescheiden en andere gegevensdragers waarmee hij ingevolge artikel 15a van Boek 3 van het Burgerlijk Wetboek een administratie [bedoeld zal zijn: administratie] gevoerd heeft en de boeken, bescheiden en andere gegevensdragers die hij ingevolge dat artikel bewaard heeft, niet in ongeschonden staat te voorschijn brengt.

Artikel 354

De koopman die in staat van faillissement is verklaard, wordt, als schuldig aan bedrieglijke bankbreuk, gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste zes jaren, indien hij ter bedrieglijke verkorting van de rechten zijner schuldeischers:

- 1°. hetzij lasten verdicht heeft of verdicht, hetzij baten niet verantwoord heeft of niet verantwoordt, hetzij eenig goed aan den boedel onttrokken heeft of onttrekt;
- 2°. eenig goed hetzij om niet, hetzij klaarblijkelijk beneden de waarde heeft vervreemd;
- 3°. ter gelegenheid van zijn faillissement of op een tijdstip waarop hij wist dat het faillissement niet kon worden voorkomen, een zijner schuldeischers op eenige wijze bevoordeeld heeft of bevoordeelt;
- 4°. niet voldaan heeft of niet voldoet aan de op hem rustende verplichtingen ten opzichte van het voeren van een administratie ingevolge artikel 15a van Boek 3 van het Burgerlijk Wetboek, en het bewaren en te voorschijn brengen van boeken, bescheiden en gegevensdragers in dat artikel bedoeld.

Artikel 355

De bestuurder of commissaris eener naamlooze vennootschap of besloten vennootschap welke in staat van faillissement is verklaard, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste een jaar:

- 1°. indien hij heeft medegewerkt of zijne toestemming gegeven tot eenige handeling, in strijd met eenige wettelijke bepaling van de akte van oprichting, waaraan de door de vennootschap geleden verliezen geheel of grotendeels zijn te wijten;
- 2°. indien hij, met het oogmerk om het faillissement der vennootschap uit te stellen, wetende dat het daardoor niet kan worden voorkomen, heeft medegewerkt of zijn toestemming gegeven tot het doen van geldopnemingen op bezwarende voorwaarden;
- 3°. indien aan hem te wijten is, dat aan de in artikel 15a, eerste lid, van Boek 3 van het Burgerlijk Wetboek omschreven verplichtingen niet is volstaan of dat de boeken, bescheiden en andere gegevensdragers, waarmee volgens dat artikel administratie gevoerd is, en de boeken, bescheiden en andere gegevensdragers die ingevolge dat artikel zijn bewaard, niet in ongeschonden staat worden te voorschijn gebracht.

Artikel 356

De bestuurder of commissaris eener naamlooze vennootschap of besloten vennootschap welke in staat van faillissement is verklaard, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste zes jaren, indien hij ter bedrieglijke verkorting van de rechten der schuldeischers van de vennootschap:

- 1°. hetzij lasten verdicht heeft of verdicht, hetzij baten niet verantwoord heeft of niet verantwoordt, hetzij eenig goed aan den boedel onttrokken heeft of onttrekt;
- 2°. eenig goed hetzij om niet, hetzij klaarblijkelijk beneden de waarde heeft vervreemd;
- 3°. ter gelegenheid van het faillissement of op een tijdstip waarop hij wist dat het faillissement niet kon worden voorkomen, een der schuldeischers op eenige wijze bevoordeeld heeft of bevoordeelt;

4°. niet voldaan heeft of niet voldoet aan de op hem rustende verplichtingen ten opzichte van het voeren van een administratie ingevolge artikel 15a van Boek 3 van het Burgerlijk Wetboek, en het bewaren en te voorschijn brengen van boeken, bescheiden en gegevensdragers in dat artikel bedoeld.

Artikel 357

Met gevangenisstraf van ten hoogste vier jaren en zes maanden wordt gestraft hij die ter bedrieglijke verkorting van de rechten der schuldeischers:

1°. ingeval van faillissement of in het vooruitzicht daarvan, indien het faillissement is gevolgd, enig goed aan de boedel onttrekt of betaling aanneemt, hetzij van een niet opeisbare schuld, hetzij van een opeisbare schuld, in het laatste geval wetende, dat het faillissement van de schuldenaar reeds was aangevraagd of ten gevolge van overleg met de schuldenaar;
2°. bij verificatie der schuldvorderingen in geval van faillissement, eene niet bestaande schuldvordering voorwendt of eene bestaande tot een verhoogd bedrag doet gelden.

Artikel 358

De schuldeischer die tot een aangeboden gerechtelijk akkoord toetreedt tengevolge van eene overeenkomst hetzij met den schuldenaar, hetzij met een derde, waarbij hij bijzondere voordeelen heeft bedongen, wordt, in geval van aanneming van het akkoord, gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste een jaar.

Gelijke straf wordt in hetzelfde geval toegepast op den schuldenaar of, indien deze eene vennootschap, vereniging of stichting is, op den bestuurder of commissaris, die zoodanige overeenkomst sluit.

Artikel 359

Hij die zonder koopman te zijn in staat van faillissement is verklaard, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste vier jaren en zes maanden, indien hij, ter bedrieglijke verkorting van de rechten zijner schuldeischers, hetzij lasten verdicht heeft of verdicht, hetzij baten niet verantwoord heeft of niet verantwoordt, hetzij eenig goed aan den boedel onttrokken heeft of onttrekt, hetzij eenig goed om niet of klaarblijkelijk beneden de waarde heeft vervreemd, hetzij ter gelegenheid van zijn faillissement, of op een tijdstip waarop hij wist, dat het niet kon worden voorkomen een zijner schuldeischers op eenige wijze bevoordeeld heeft of bevoordeelt.

Artikel 360

De bestuurder of commissaris eener naamlooze vennootschap of besloten vennootschap die, buiten het geval van artikel 335, zijne medewerking heeft verleend of zijne toestemming gegeven tot eenige handeling in strijd met eenige wettelijke bepaling van de akte van oprichting, ten gevolge waarvan de vennootschap of vereniging ernstig nadeel ondervindt, wordt gestraft met geldboete van ten hoogste tien duizend gulden.

Artikel 361

Hij die opzettelijk zijn eigen goed of, ten behoeve van degene aan wie het toebehoort, een hem niet toebehorend goed onttrekt aan een pandrecht, een retentierecht of een recht van vruchtgebruik of gebruik van een ander, wordt gestraft met een gevangenisstraf van ten hoogste een jaar en zes maanden.

Met dezelfde straf wordt gestraft hij die opzettelijk een goed dat is onderworpen aan een pandrecht, een retentierecht of een recht van vruchtgebruik of gebruik van een ander, vernietigt, beschadigt of onbruikbaar maakt. De bepaling van artikel 329 is op deze misdrijven van toepassing.

Artikel 362

Bij veroordeeling wegens een der in artikelen 354, 356, 357 en 359 omschreven misdrijven, kan de schuldige worden ontzet van de in artikel 32, N°. 1 - 4, vermelde rechten.

Bij veroordeeling wegens een der in de artikelen 353 - 359 omschreven misdrijven, kan openbaarmaking van de rechterlijke uitspraak worden gelast.

Artikel 363

[vervallen]

Artikel 364

[vervallen]

Artikel 365

[vervallen]

TITEL XXVII

Vernieling of beschadiging van goederen

Artikel 366

1. Hij die opzettelijk en wederrechtelijk eenig goed dat geheel of ten deele aan een ander toebehoort, vernielt, beschadigt, onbruikbaar maakt of wegmaakt, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste twee jaren of geldboete van ten hoogste driehonderd gulden.
2. Gelijke straf wordt toegepast op hem die opzettelijk en wederrechtelijk een dier dat geheel of ten deele aan een ander toebehoort, doodt, beschadigt, onbruikbaar maakt of wegmaakt.

Artikel 367

Hij die opzettelijk en wederrechtelijk hetgeen tot afbakening der grenzen van ervan of perceelen dient, vernielt, verplaatst, verwijdert, of onbruikbaar maakt, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste twee jaren of geldboete van ten hoogste driehonderd gulden.

Artikel 368

Hij die spoorweg-, telegraaf-, telefoon- of electriciteitswerken, werken dienende tot waterkeering of waterloozing, gas- of waterleidingen of riolen, voor zoover deze werken, leidingen of riolen ten algemeenen nutte gebezigd worden, opzettelijk en wederrechtelijk vernielt, beschadigt of onbruikbaar maakt, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste drie jaren.

Artikel 369

Hij aan wiens schuld te wijten is dat eenig in het vorig artikel bedoeld werk, leiding of riool vernield, beschadigd of onbruikbaar gemaakt wordt, wordt gestraft met hechtenis van ten hoogste honderd gulden.

Artikel 370

Hij die opzettelijk en wederrechtelijk eenig gebouw, vaartuig of zijn lading, installatie ter zee of luchtvaartuig dat geheel of ten deele aan een ander toebehoort, vernielt of onbruikbaar maakt, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste vier jaren.

Artikel 371

De bepaling van artikel 329 is op de in dezen Titel omschreven misdrijven van toepassing.

Artikel 372

Indien een der in dezen Titel omschreven misdrijven door twee of meer vereenigde personen gepleegd wordt, kan de straf met een derde worden verhoogd.

TITEL XXVIII

Ambtsmisdrijven

Artikel 372bis

Met gevangenisstraf van ten hoogste drie jaren wordt gestraft de minister die:

1°. zijn medeondertekening verleent aan landsbesluiten, wetende dat daardoor bepalingen van het Statuut voor het Koninkrijk der Nederlanden, de Samenwerkingsregeling Nederlandse Antillen en Aruba, de Staatsregeling van de Nederlandse Antillen, de Eilandenregeling Nederlandse Antillen of enige andere in de Nederlandse Antillen geldende wettelijke regeling worden geschonden;

2°. uitvoering geeft aan landsbesluiten, wetende dat deze niet van de vereiste medeondertekening van een of meer ministers zijn voorzien;

3°. handelingen verricht, besluiten neemt of bevelen geeft, wetende dat daardoor bepalingen van de onder 1° bedoelde wettelijke regelingen worden geschonden;

4°. opzettelijk nalaat uitvoering te geven aan een of meer van de onder 1° bedoelde wettelijke regelingen, voor zover deze uitvoering wegens de aard van de aangelegenheid tot de omvang van zijn verantwoordelijkheid behoort of hem uitdrukkelijk is opgedragen.

Artikel 372ter

Met gevangenisstraf van ten hoogste drie jaren wordt gestraft het lid van het bestuurscollege van een eilandgebied dat:

1°. zijn medewerking verleent aan de totstandkoming van eilandsbesluiten en andere besluiten of beschikkingen van het bestuurscollege, wetende dat daardoor bepalingen van het Statuut voor het Koninkrijk der Nederlanden, de Staatsregeling van de Nederlandse Antillen, de Eilandenregeling Nederlandse Antillen of enige andere in dat eilandgebied geldende wettelijke regeling worden geschonden;

2°. uitvoering geeft aan dan wel medewerkt tot de uitvoering van eilandsverordeningen, eilandsbesluiten en andere besluiten of beschikkingen van de eilandsraad of van het bestuurscollege, wetende dat deze niet op de in de Eilandenregeling Nederlandse Antillen voorgeschreven wijze zijn tot stand gekomen;

3°. medewerkt aan de uitvoering van landsbesluiten, houdende algemene maatregelen, als bedoeld in artikel 58 van de Eilandenregeling Nederlandse Antillen, wetende dat deze niet op de in de Staatsregeling van de Nederlandse Antillen voorgeschreven wijze zijn tot stand gekomen;

4°. handelingen verricht of bevelen geeft, wetende dat daardoor bepalingen van de onder 1° bedoelde wettelijke regelingen worden geschonden;

5°. opzettelijk nalaat uitvoering te geven aan een of meer van de onder 1° bedoelde wettelijke regelingen, voor zover deze uitvoering wegens de aard van de aangelegenheid tot de omvang van zijn verantwoordelijkheid behoort of hem uitdrukkelijk is opgedragen.

Artikel 372quater

Onverminderd het bepaalde in het voorgaande artikel wordt met gevangenisstraf van ten hoogste drie jaren gestraft de gezaghebber van een eilandgebied die:

1°. eilandsverordeningen of eilandsbesluiten, houdende algemene maatregelen, afkondigt wetende dat deze niet op de in de Eilandenregeling Nederlandse Antillen voorgeschreven wijze zijn tot stand gekomen of dat daarop artikel 99, eerste lid, van die Eilandenregeling van toepassing is;

2°. eilandsverordeningen, eilandsbesluiten, houdende algemene maatregelen, en andere besluiten of beschikkingen van de eilandsraad of van het bestuurscollege, waarop artikel 104 van de Eilandenregeling Nederlandse Antillen van toepassing is, opzettelijk niet binnen de wettelijk gestelde tijd aan de Gouverneur toezendt.

Artikel 372quinquies

Met hechtenis van ten hoogste zes maanden wordt gestraft:

1°. de minister, aan wiens grove schuld te wijten is dat de in artikel 372bis, onder 4°, omschreven uitvoering wordt nagelaten;

2°. het lid van het bestuurscollege van een eilandgebied, aan wiens grove schuld te wijten is dat de in artikel 372ter, onder 5°, omschreven uitvoering wordt nagelaten;

3°. de gezaghebber van een eilandgebied, aan wiens grove schuld te wijten is dat de in artikel 372quater, onder 2°, bedoelde toezending niet binnen de wettelijk gestelde tijd geschiedt.

Artikel 372sexies

De feiten, genoemd in de artikelen 372bis, 372ter, 372quater en 372quinquies worden beschouwd als misdrijven.

Artikel 372septies

De medeondertekening van landsbesluiten wijst de minister of de ministers aan bij wie de verantwoordelijkheid voor die besluiten berust.

Artikel 372octies

Voor de toepassing van de bepalingen van deze titel wordt:

a. onder lid van het bestuurscollege van een eilandgebied mede verstaan het lid van de eilandsraad dat ingevolge aanwijzing door die raad een gedeputeerde vervangt;

b. onder gezaghebber van een eilandgebied mede verstaan de waarnemend gezaghebber van dat eilandgebied.

Artikel 373

De bevelhebber der gewapende macht die weigert of opzettelijk nalaat, op de wettige vordering van het bevoegde burgerlijk gezag, de onder zijn bevel staande macht aan te wenden, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste drie jaren.

Artikel 374

1. De ambtenaar die opzettelijk den bijstand der gewapende macht inroept tegen de uitvoering van wettelijke voorschriften, van wettige bevelen van het openbaar gezag of van rechterlijke uitspraken of bevelschriften, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste zes jaren.

2. Indien die uitvoering daardoor wordt verhinderd, wordt de schuldige gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste negen jaren.

Artikel 374bis

De ambtenaar die, met het oogmerk om in de uitoefening van een openbare dienst stremming te veroorzaken of te doen voortduren, nalaat of op wettig gegeven last weigert werkzaamheden te verrichten, waartoe hij zich uitdrukkelijk of uit kracht van zijn ambt heeft verbonden, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste zes maanden of geldboete van ten hoogste driehonderd gulden.

Artikel 374ter

Indien twee of meer personen tengevolge van samenspanning het misdrijf plegen in het vorig artikel omschreven, worden de schuldigen, zomede de leiders of aanleggers der samenspanning, gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste twee jaren.

Artikel 374quater

Indien het oogmerk bij artikel 374bis omschreven wordt bereikt, wordt gevangenisstraf opgelegd:

in geval van artikel 374bis van ten hoogste een jaar;

in geval van artikel 374ter van ten hoogste vier jaren.

Artikel 375

De ambtenaar of een ander met eenigen openbaren dienst voortdurend of tijdelijk belast persoon die opzettelijk geld, ongemunt goud of geldwaardig papier, dat hij in zijne bediening onder zich heeft, verduistert of toelaat dat het door een ander weggenomen of verduistert wordt, of dien ander daarbij als medeplichtige ter zijde staat, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste zes jaren.

Artikel 376

De ambtenaar of een ander met eenigen openbaren dienst voortdurend of tijdelijk belast persoon die opzettelijk boeken of registers, uitsluitend bestemd tot contrôle van de administratie, valschelijk opmaakt of vervalscht, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste drie jaren.

Artikel 377

De ambtenaar of een ander met eenigen openbaren dienst voortdurend of tijdelijk belast persoon die opzettelijk zaken bestemd om voor de bevoegde macht tot overtuiging of bewijs te dienen, akten, bescheiden of registers, welke hij in zijne bediening onder zich heeft, verduistert, vernielt, beschadigt of onbruikbaar maakt, of toelaat dat zij door een ander worden weggemaakt, vernield, beschadigt of onbruikbaar gemaakt, of dien ander daarbij als medeplichtige ter zijde staat, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste vier jaren en zes maanden.

Artikel 378

De ambtenaar die eene gift of belofte aanneemt, wetende dat zij hem gedaan wordt ten einde hem te bewegen om, zonder daardoor in strijd met zijn plicht te handelen, in zijne bediening iets te doen of na te laten, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste drie maanden of geldboete van ten hoogste driehonderd gulden.

Artikel 379

Met gevangenisstraf van ten hoogste vier jaren wordt gestraft de ambtenaar:

1°. die eene gift of belofte aanneemt, wetende dat zij hem gedaan wordt ten einde hem te bewegen om, in strijd met zijn plicht, in zijne bediening iets te doen of na te laten;

2°. die eene gift aanneemt, wetende dat zij hem gedaan wordt ten gevolge van of naar aanleiding van hetgeen door hem, in strijd met zijn plicht, in zijne bediening is gedaan of nagelaten.

Artikel 380

De rechter die eene gift of belofte aanneemt, wetende dat zij hem gedaan wordt ten einde invloed te oefenen op de beslissing van eene aan zijn oordeel onderworpen zaak, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste negen jaren.

Indien de gift of belofte wordt aangenomen met het bewustzijn dat zij gedaan wordt om eene veroordeeling in eene strafzaak te verkrijgen, wordt de rechter gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste twaalf jaren.

Artikel 381

De ambtenaar die door misbruik van gezag iemand dwingt iets te doen, niet te doen of te dulden, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste twee jaren.

Artikel 382

De ambtenaar die in de uitoefening zijner bediening, als verschuldigd aan hem zelve, aan een ander ambtenaar of aan eenige openbare kas, vordert of ontvangt of bij eene uitbetaling terughoudt hetgeen hij weet dat niet verschuldigd is, wordt, als schuldig aan knevelarij, gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste zes jaren.

Artikel 383

De ambtenaar die, belast met de bewaking van iemand die op openbaar gezag of krachtens rechterlijke uitspraak of beschikking van de vrijheid is beroofd, hem opzettelijk laat ontsnappen of bevrijdt of bij zijne bevrijding of zelfbevrijding behulpzaam is, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste zes jaren.

Indien de ontsnapping, bevrijding of zelfbevrijding aan zijne schuld te wijten is, wordt hij gestraft met hechtenis van ten hoogste vier maanden of geldboete van ten hoogste twaalfhonderd gulden.

Artikel 384

Met gevangenisstraf van ten hoogste drie jaren wordt gestraft

1°. de ambtenaar met het opsporen van strafbare feiten belast, die opzettelijk niet voldoet aan de vordering om van eene wederrechtelijke vrijheidsberoving te doen blijken of daarvan aan de hoogere macht opzettelijk niet onverwijld kennis geeft;

2°. de ambtenaar die, na in de uitoefening van zijne bediening kennis te hebben bekomen dat iemand op onwettige wijze van de vrijheid is beroofd, opzettelijk nalaat daarvan onverwijld kennis te geven aan een ambtenaar met het opsporen van strafbare feiten belast.

De ambtenaar aan wiens schuld eenig in dit artikel omschreven verzuim te wijten is, wordt gestraft met hechtenis van ten hoogste drie maanden of geldboete van ten hoogste driehonderd gulden.

Artikel 385

Met gevangenisstraf van ten hoogste een jaar wordt gestraft het hoofd van een gesticht, bestemd tot opsluiting van veroordeelden, voorloopig aangehoudenen of gegijzelden of van een opvoedingsgesticht of krankzinnigengesticht, die weigert te voldoen aan eene wettige vordering om iemand, die in het gesticht is opgenomen, te vertoonen, of om inzage te geven van het register van inschrijving of van de akte waarvan de inschrijving bij algemeene verordening gevorderd wordt.

Met gelijke straf wordt gestraft het hoofd van een gesticht waarin een kind na ter beschikkingstelling van de Regering is geplaatst, die weigert te voldoen aan eene wettige vordering om dat kind te vertoonen of om inzage te geven van het register van inschrijving of van de akte waarvan de inschrijving bij algemeene verordening gevorderd wordt.

Artikel 386

De ambtenaar die, met overschrijding van zijne bevoegdheid of zonder inachtneming van de bij algemeene verordening bepaalde vormen, hetzij in de woning of in het bij eene woning behoorend erf, hetzij in het besloten lokaal of erf, bij een ander in gebruik, diens ondanks binnentreedt of, wederrechtelijk aldaar vertoevende, zich niet op de vordering van of vanwege den rechthebbende aanstonds verwijdt, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste een jaar of geldboete van ten hoogste driehonderd gulden.

Met gelijke straf wordt gestraft de ambtenaar die, ter gelegenheid eener huiszoeking, met overschrijding van zijne bevoegdheid of zonder inachtneming van de bij algemeene verordening bepaalde vormen, geschriften, boeken of andere papieren onderzoekt en in beslag neemt.

Artikel 387

De ambtenaar die, met overschrijding van zijne bevoegdheid, zich doet overleggen of in beslag neemt een aan eenige openbare instelling van vervoer toevertrouwen brief, briefkaart, stuk of pakket of een telegraphisch bericht dat zich in handen bevindt van een ambtenaar der telegraphie of van andere personen belast met den dienst van eene ten algemeenen nutte gebezigde telegraafinrichting, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste twee jaren. Dezelfde straf wordt opgelegd aan den ambtenaar die, met overschrijding van zijne bevoegdheid, zich door een ambtenaar der telefonie of door andere personen belast met den dienst van eene ten algemeenen nutte gebezigde telefooninrichting, doet inlichten ter zake van eenig verkeer hetwelk door tusschenkomst van die instelling is geschied.

Artikel 388

De ambtenaar van of een persoon werkzaam bij eenige openbare instelling van vervoer die een aan zoodanige instelling toevertrouwen brief, gesloten stuk of pakket opzettelijk en wederrechtelijk opent, daarvan inzage neemt of den inhoud aan een ander bekend maakt, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste een jaar en zes maanden.

Artikel 389

De ambtenaar van of een persoon werkzaam bij eenige openbare instelling van vervoer die een aan zoodanige instelling toevertrouwen brief, briefkaart, stuk of pakket opzettelijk aan een ander dan den rechthebbende afgeeft, vernietigt, wegmaakt, zich toeigent, of den inhoud wijzigt of eenig daarin gesloten voorwerp aan een ander dan den rechthebbende afgeeft, vernietigt, wegmaakt of zich toeigent, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste vier jaren.

Indien zoodanig stuk of voorwerp geldswaarde heeft, wordt de toe-eigening gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste zes jaren.

Artikel 390

Met gevangenisstraf van ten hoogste een jaar en zes maanden wordt gestraft de ambtenaar of enig ander persoon belast met het toezicht op of met de dienst ten behoeve van de telecommunicatie-infrastructuur:

- a. die opzettelijk en wederrechtelijk door tusschenkomst van deze infrastructuur verzorgd, niet voor hem of niet mede voor hem bestemd gegevensverkeer aftapt;
- b. die de beschikking heeft over een voorwerp waaraan, naar hij weet of redelijkerwijs kan vermoeden, een gegeven kan worden ontleend, dat door wederrechtelijk aftappen van zodanig gegevensverkeer is verkregen;
- c. die opzettelijk en wederrechtelijk de inhoud van zodanig gegevensverkeer aan een ander bekendmaakt;
- d. die opzettelijk en wederrechtelijk een voorwerp waaraan een gegeven omtrent de inhoud van zodanig gegevensverkeer kan worden ontleend, ter beschikking stelt van een ander.

Artikel 390bis

De ambtenaar der telefonie of eenig ander persoon belast met het toezicht op of met den dienst van eene ten algemeenen nutte gebezigde telefooninrichting, die den inhoud van een door tusschenkomst van de telefonie of van zoodanige inrichting gevoerd gesprek opzettelijk en wederrechtelijk aan een ander bekendmaakt, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste een jaar en zes maanden.

Artikel 391

De ambtenaar van of een persoon werkzaam bij eenige openbare instelling van vervoer of der telegrafie of telefonie of eenig ander in artikel 390 of artikel 390bis bedoeld persoon, die opzettelijk toelaat, dat een ander een der in de artikelen 388 - 390bis vermelde feiten pleegt, of dien ander daarbij als medeplichtige ter zijde staat, wordt gestraft met de straffen en naar de onderscheidingen in die bepalingen vastgesteld.

Artikel 392

De ambtenaar die opzettelijk deelneemt, middellijk of onmiddellijk, aan aannemingen of leverantiën waarover hem op het tijdstip der handeling geheel of ten deele het bestuur of toezicht is opgedragen, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste zes maanden of geldboete van ten hoogste twaalfhonderd gulden.

Artikel 393

1. De ambtenaar van den burgerlijken stand die iemands huwelijk sluit, wetende dat deze daardoor een dubbel huwelijk aangaat, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste zes

jaren. 2. De ambtenaar van den burgerlijken stand die iemands huwelijk sluit, wetende dat daartegen eenig ander wettig beletsel bestaat, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste twee jaren of geldboete van ten hoogste driehonderd gulden.

Artikel 394

Bij veroordeeling wegens een der in de artikelen 375, 379, 380, 382, 389, laatste lid, en 393, eerste lid, omschreven misdrijven, kan ontzetting van de in artikel 32, N°. 3 en 4, vermelde rechten worden uitgesproken.

TITEL XXIX

Scheepvaart- en luchtvaartmisdrijven

Artikel 395

Als schuldig aan zeeroof wordt gestraft:

1°. met gevangenisstraf van ten hoogste twaalf jaren, hij die als schipper dienst neemt of dienst doet op een vaartuig, wetende dat het bestemd is of het gebruikende om in open zee daden van geweld te plegen tegen andere vaartuigen of tegen zich daarop bevindende personen of goederen, zonder door eene oorlogvoerende mogendheid daartoe zijn gemachtigd of tot de oorlogsmarine eener erkende mogendheid te behooren;

2°. met gevangenisstraf van ten hoogste negen jaren, hij die, bekend met deze bestemming of dit gebruik, als schepeling dienst neemt op zoodanig vaartuig of vrijwillig in dienst blijft na daarmede bekend te zijn geworden.

Met het gemis van machtiging wordt gelijkgesteld het overschrijden van de machtiging alsmede het voorzien zijn van machtigingen afkomstig van tegen elkander oorlogvoerende mogendheden.

Artikel 83 blijft buiten toepassing.

Het in de vorige leden ten aanzien van de schipper en de schepeling bepaalde is van overeenkomstige toepassing ten aanzien van de gezagvoerder onderscheidenlijk het lid van de bemanning van een luchtvaartuig. Onder vaartuig wordt in de vorige leden luchtvaartuig begrepen en onder open zee het luchtruim daarboven.

Artikel 396

Indien de in artikel 395 omschreven daden van geweld den dood van een der zich op het aangevallen vaartuig of luchtvaartuig bevindende personen ten gevolge hebben, wordt de schipper of gezagvoerder en worden zij die aan de daden van geweld hebben deelgenomen met gevangenisstraf van ten hoogste vijftien jaren gestraft.

Artikel 397

Hij die voor eigen of vreemde rekening een vaartuig of luchtvaartuig uitrust met de in artikel 395 omschreven bestemming, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste twaalf jaren.

Artikel 398

Hij die voor eigen of vreemde rekening middellijk of onmiddellijk medewerkt tot het verhuren, vervoeren of verzekeren van een vaartuig of luchtvaartuig, wetende dat het de in artikel 395 omschreven bestemming heeft, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste acht jaren.

Artikel 399

Hij die een Nederlandsch of Nederlands-Antilliaans vaartuig opzettelijk in de macht van zeeroovers brengt, wordt gestraft:

1°. indien hij de schipper is, met gevangenisstraf van ten hoogste twaalf jaren;

2°. in alle andere gevallen, met gevangenisstraf van ten hoogste negen jaren.

Artikel 399a

1. Hij die een luchtvaartuig door geweld, bedreiging met geweld of vreesaanjaging in zijn macht brengt of houdt dan wel van zijn route doet afwijken, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste twaalf jaren.

2. Indien twee of meer personen gezamenlijk of ten gevolge van samenspanning het feit plegen, of indien het feit zwaar lichamelijk letsel ten gevolge heeft, dan wel het feit is gepleegd met het oogmerk iemand wederrechtelijk van zijn vrijheid te beroven of beroofd te houden, wordt gevangenisstraf van ten hoogste vijftien jaren opgelegd.

3. Indien het feit de dood ten gevolge heeft, wordt levenslange gevangenisstraf of tijdelijke van ten hoogste twintig jaren opgelegd.

4. De straffen, in het eerste lid bepaald, zijn toepasselijk op degene die de in dat lid omschreven misdrijven pleegt ten aanzien van een vaartuig, een installatie ter zee, een autobus of een ander middel van openbaar vervoer dan wel een voertuig met gevaarlijke lading.

Artikel 399b

Hij die opzettelijk een daad van geweld begaat tegen iemand die zich aan boord van een luchtvaartuig tijdens de vlucht bevindt, wordt gestraft:

1°. met gevangenisstraf van ten hoogste negen jaren, indien daarvan gevaar voor de veiligheid van het luchtvaartuig te duchten is;

2°. met gevangenisstraf van ten hoogste twaalf jaren, indien daarvan gevaar voor de veiligheid van het luchtvaartuig te duchten is en het feit zwaar lichamelijk letsel voor een ander ten gevolge heeft;

3°. met gevangenisstraf van ten hoogste vijftien jaren, indien daarvan gevaar voor de veiligheid van het luchtvaartuig te duchten is en het feit iemands dood ten gevolge heeft.

2. De straffen, in het eerste lid bepaald, zijn toepasselijk op degene die de in dit lid omschreven misdrijven pleegt ten aanzien van een vaartuig en een installatie ter zee. Onder gevaar voor de veiligheid van het luchtvaartuig wordt in het eerste lid tevens begrepen gevaar voor de veilige vaart van het vaartuig.

Artikel 399c

Hij die opzettelijk gegevens doorgeeft waarvan hij weet of ernstige reden heeft om te vermoeden dat zij onjuist zijn, wordt, indien daarvan gevaar voor een luchtvaartuig in vlucht of voor de veilige vaart van een vaartuig te duchten is, gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste vier jaren of geldboete van ten hoogste vijftienduizend gulden.

Artikel 400

De opvarende van een Nederlandsch of Nederlands-Antilliaans schip, die zich wederrechtelijk van het schip meester maakt, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste zes jaren.

Artikel 401

De schipper van een Nederlandsch of Nederlands-Antilliaans schip die het schip aan den eigenaar of de rederij onttrekt en ten eigen bate gebruikt, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste zeven jaren en zes maanden.

Artikel 402

Met gevangenisstraf van ten hoogste vier jaren wordt gestraft de Nederlander die zonder vergunning van de Regering van het Koninkrijk een kaperbrief aanneemt, of als schipper dienst neemt of dienst doet op een vaartuig, wetende dat het zonder vergunning van de Regering van het Koninkrijk voor kaapvaart bestemd is.

Artikel 403

De Nederlandse die als schepeling dienst neemt op een vaartuig, wetende dat het zonder vergunning van de Regering van het Koninkrijk voor de kaapvaart bestemd is of gebruikt wordt, of vrijwillig in dienst blijft na die bestemming of dat gebruik te hebben vernomen, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste drie jaren.

Artikel 403bis

De schipper van een Nederlandsch of Nederlands-Antilliaans vaartuig, die eene scheepsverklaring doet opmaken, waarvan hij weet dat de inhoud in strijd is met de waarheid, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste vier jaren.

De schepeling die medewerkt tot het doen opmaken van eene scheepsverklaring, waarvan hij weet, dat de inhoud in strijd is met de waarheid, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste twee jaren.

Artikel 403ter

Hij die ter voldoening aan het voorschrift van het vierde lid van artikel 194 of van het vierde lid van artikel 1303 van Boek 8 van het Burgerlijk Wetboek een schriftelijke verklaring overlegt van welke hij weet dat de inhoud in strijd is met de waarheid, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste vier jaren.

Artikel 404

De schipper van een Nederlands-Antilliaans vaartuig die gedurende de reis zich opzettelijk aan het voeren van het vaartuig onttrekt, wordt, indien die gedraging de veiligheid van de

opvarenden, het vaartuig of de lading in gevaar brengt, gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste twee jaren.

Artikel 405

De schepeling van een Nederlands-Antilliaans vaartuig die gedurende de reis opzettelijk enige verplichting uit zijn arbeidsovereenkomst niet nakomt, wordt, indien die gedraging de veiligheid van de opvarenden, het vaartuig of de lading in gevaar brengt, gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste een jaar. De in het vorige lid bepaalde straf kan worden verdubbeld indien twee of meer personen gezamenlijk of ten gevolge van samenspanning het misdrijf plegen.

Artikel 406

[vervallen]

Artikel 407

[vervallen]

Artikel 408

[vervallen]

Artikel 409

[vervallen]

Artikel 410

De opvarende van een Nederlandsch of Nederlands-Antilliaans schip die aan boord den schipper, of de schepeling, die aan boord of in dienst een meerdere in rang feitelijk aanrandt, zich met geweld of bedreiging met geweld tegen hem verzet of hem opzettelijk van zijne vrijheid van handelen beroofd, wordt als schuldig aan insubordinatie, gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste twee jaren.

De schuldige wordt gestraft:

- 1°. met gevangenisstraf van ten hoogste drie jaren, indien het misdrijf of de daarmede gepaard gaande feitelijkheden eenig lichamelijk letsel ten gevolge hebben;
- 2°. met gevangenisstraf van ten hoogste zeven jaren en zes maanden, indien zij zwaar lichamelijk letsel ten gevolge hebben;
- 3°. met gevangenisstraf van ten hoogste twaalf jaren, indien zij den dood ten gevolge hebben.

Artikel 411

Insubordinatie gepleegd door twee of meer vereenigde personen, wordt, als muiterij, gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste zes jaren.

De schuldige wordt gestraft:

- 1°. met gevangenisstraf van ten hoogste zeven jaren en zes maanden, indien het door hem gepleegde misdrijf of de daarbij door hem gepleegde feitelijkheden eenig lichamelijk letsel ten gevolge hebben;
- 2°. met gevangenisstraf van ten hoogste twaalf jaren, indien zij zwaar lichamelijk letsel ten gevolge hebben;
- 3°. met gevangenisstraf van ten hoogste vijftien jaren, indien zij den dood ten gevolge hebben.

Artikel 412

Hij die aan boord van een Nederlandsch of Nederlands-Antilliaans schip tot muiterij op dat schip opruit, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste vijf jaren.

Artikel 413

[vervallen]

Artikel 414.

[vervallen]

Artikel 415

Met gevangenisstraf van ten hoogste zes maanden of geldboete van ten hoogste driehonderd gulden wordt gestraft de opvarende van een Nederlandsch of Nederlands-Antilliaans schip:

- 1°. die opzettelijk niet gehoorzaamt aan eenig bevel des schippers in het belang van de veiligheid aan boord gegeven;
- 2°. die, wetende dat de schipper van zijne vrijheid beroofd is, hem niet naar vermogen te hulp komt;

3°. die, kennis dragende van een voornemen tot het plegen van insubordinatie, opzettelijk nalaat daarvan tijdig aan den schipper kennis te geven; *

4°. niet zijnde schepeling van een Nederlands-Antilliaans vaartuig, die opzettelijk niet gehoorzaamt aan enig bevel van de schipper tot handhaving van de orde en tucht aan boord gegeven.

De onder no. 3 vermelde bepaling is niet van toepassing indien de insubordinatie niet is gevolgd.

Artikel 416

De in de artikelen 400, 403, 405, 410 - 415 bepaalde straffen kunnen met een derde worden verhoogd, indien de schuldige aan een der in die artikelen omschreven misdrijven scheepsofficier is.

Artikel 417

De schipper van een Nederlandsch of Nederlands-Antilliaans schip, die met het oogmerk om zich of een ander wederrechtelijk te bevoordeelen of zoodanige bevoordeeling te bedekken, hetzij het schip verkoopt, hetzij geld opneemt op het schip, het scheepstoebehoren of den scheepsvoorraad, hetzij zaken aan boord van het schip of zaken van den scheepsvoorraad verkoopt of verpandt, hetzij verdichte schaden of uitgaven in rekening brengt, hetzij niet zorgt dat aan boord de vereischte dagboeken overeenkomstig de wettelijke voorschriften worden gehouden, hetzij bij het verlaten van het schip niet zorgt voor het behoud der scheepspapieren, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste zes jaren.

Artikel 418

De schipper van een Nederlandsch of Nederlands-Antilliaans schip die, met het oogmerk om zich of een ander wederrechtelijk te bevoordeelen of zoodanige bevoordeeling te bedekken, van koers verandert, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste drie jaren.

Artikel 419

[vervallen]

Artikel 420

De schipper van een Nederlandsch of Nederlands-Antilliaans vaartuig die, buiten noodzaak en buiten voorkennis van den eigenaar of de reederij, handelingen pleegt of gedooft, wetende dat deze het vaartuig of de zaken aan boord daarvan aan opbrenging, aanhouding of ophouding blootstellen, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste een jaar of geldboete van ten hoogste zeshonderd gulden.

De opvarende die buiten noodzaak en buiten voorkennis van den schipper, met gelijke wetenschap gelijke handelingen pleegt, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste negen maanden of geldboete van ten hoogste zeshonderd gulden.

Artikel 421

De schipper van een Nederlandsch of Nederlands-Antilliaans schip die opzettelijk buiten noodzaak aan een opvarende niet verschaft datgene wat hij verplicht is hem te verschaffen, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste twee jaren of geldboete van ten hoogste driehonderd gulden.

Artikel 422

De schipper van een Nederlandsch of Nederland-Antilliaans schip die opzettelijk buiten noodzaak of in strijd met eenig wettelijk voorschrift goederen werpt, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste twee jaren of geldboete van ten hoogste driehonderd gulden.

Artikel 423

Hij die zaken aan boord van een vaartuig opzettelijk of wederrechtelijk vernielt, beschadigt, onbruikbaar maakt of wegmaakt, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste twee jaren.

Artikel 424

De schipper die de Nederlandse vlag voert, wetende dat hij daartoe niet gerechtigd is, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste een jaar of geldboete van ten hoogste driehonderd gulden.

Artikel 425

De schipper die opzettelijk door het voeren van eenig onderscheidingsteeken aan zijn vaartuig den schijn geeft alsof het een Nederlandsch oorlogsvaartuig of een vaartuig van het Land van een der eilandgebieden ware, of een loodsvaartuig in wateren of zeegaten van de Nederlandse Antillen dienst doende, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste drie maanden of geldboete van ten hoogste driehonderd gulden.

Artikel 426

Hij die buiten noodzaak op een Nederlandsch of Nederlands-Antilliaans schip optreedt als schipper, stuurman of machinist, wetende dat hem krachtens wettelijk voorschrift de bevoegdheid daartoe is ontnomen, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste zes maanden of geldboete van ten hoogste zeshonderd gulden.

Artikel 427

De schipper van een Nederlandsch of Nederlands-Antilliaans schip, uit de Nederlandse Antillen vertrekkende naar Nederland, Suriname of Nederlands Nieuw-Guinea die zonder geldige reden weigert te voldoen aan eene vordering van den Gouverneur om tegen behoorlijke vergoeding een beklagde of veroordeelde benevens de tot zijne zaak betrekkelijke geschriften en stukken van overtuiging aan boord te nemen, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste drie maanden of geldboete van ten hoogste driehonderd gulden.

Artikel 428

De schipper van een Nederlandsch of Nederlands-Antilliaans schip die een beklagde of veroordeelde, die hij op eene vordering van den Gouverneur aan boord genomen heeft, opzettelijk laat ontsnappen of bevrijdt, of bij zijne bevrijding of zelfbevrijding behulpzaam is, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste drie jaren. Indien de ontsnapping, bevrijding of zelfbevrijding aan zijne schuld is te wijten, wordt hij gestraft met hechtenis van ten hoogste twee maanden of geldboete van ten hoogste driehonderd gulden.

Artikel 429

De schipper van een Nederlandsch of een Nederlands-Antilliaans vaartuig, die de op hem rustende verplichting tot hulpverlening, opzettelijk niet nakomt, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste drie jaren.

Artikel 430

Bij veroordeeling wegens een der in de artikelen 395 - 401, 417 en 418 omschreven misdrijven, kan ontzetting van de in artikel 32, no. 1 - 4, vermelde rechten worden uitgesproken.

Artikel 430a

Indien een misdrijf, strafbaar gesteld in een van de artikelen 399a tot en met 399c, is begaan met een terroristisch oogmerk, wordt de in dat artikel bepaalde tijdelijke gevangenisstraf met de helft verhoogd en kan, indien op dit misdrijf een tijdelijke gevangenisstraf van ten hoogste vijftien jaren is gesteld, levenslange gevangenisstraf of tijdelijke van ten hoogste vierentwintig jaren worden opgelegd.

Artikel 430b

De samenspanning tot een van de in de artikelen 399a en 399b omschreven misdrijven, te begaan met een terroristisch oogmerk, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste twaalf jaren.

TITEL XXX

Begunstiging

Artikel 431

Hij, die opzettelijk eenig door misdrijf verkregen voorwerp koopt, huurt, inruilt in pand neemt, als geschenk aanneemt of uit winstbejag verkoopt, verhuurt, verruilt, in pand geeft, vervoert, bewaart of verbergt, wordt als schuldig aan heling bestraft met gevangenisstraf van ten hoogste zes jaren of geldboete van ten hoogste vijftien duizend gulden. Dezelfde straf wordt opgelegd aan hem die opzettelijk uit opbrengst van enig door misdrijf verkregen voorwerp voordeel trekt.

Artikel 432

Hij die een gewoonte maakt van het opzettelijk kopen, inruilen, in pand nemen of verbergen van door misdrijf verkregen voorwerpen, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste twaalf jaren.

Artikel 432bis

Hij die eenig voorwerp koopt, huurt, inruilt, in pand neemt, als geschenk aanneemt of uit winstbejag verkoopt, verhuurt, verruilt, in pand geeft, vervoert, bewaart of verbergt, wordt, indien aan zijne schuld te wijten is dat zijne handeling een door misdrijf verkregen voorwerp betreft, gestraft wordt met gevangenisstraf van ten hoogste drie jaar of geldboete van ten hoogste tienduizend gulden.

Dezelfde straf wordt opgelegd aan hem die uit de opbrengst van eenig voorwerp voordeel trekt, indien aan zijne schuld te wijten is, dat zijne handeling een door misdrijf verkregen voorwerp betreft.

Artikel 432ter

Bij veroordeeling wegens een der in de artikelen 431 - 432bis omschreven misdrijven, kan ontzetting van de in artikel 32 N°. 1 - 4 vermelde rechten worden uitgesproken en kan de schuldige worden ontzet van de uitoefening van het beroep waarin hij het misdrijf begaan heeft.

Artikel 433

Hij die eenig geschrift of eenige afbeelding uitgeeft van strafbaren aard, wordt gestraft met gevangenisstraf of hechtenis van ten hoogste een jaar of geldboete van ten hoogste driehonderd gulden, indien:

1°. de dader noch bekend is, noch op de eerste aanmaning na den rechtsingang is bekend gemaakt;

2°. de uitgever wist of moest verwachten, dat de dader op het punt tijdstip der uitgave strafrechtelijk niet vervolgbaar of buiten de Nederlandse Antillen gevestigd zou zijn.

Artikel 434

Hij die eenig geschrift of eenige afbeelding drukt van strafbare aard wordt gestraft met gevangenisstraf of hechtenis van ten hoogste een jaar of geldboete van ten hoogste driehonderd gulden, indien:

1°. de persoon op wiens last het stuk gedrukt is noch bekend is, noch op de eerste aanmaning na den rechtsingang is bekend gemaakt;

2°. de drukker wist of moest verwachten, dat de persoon op wiens last het stuk gedrukt is, op het tijdstip der uitgave strafrechtelijk niet vervolgbaar of buiten de Nederlandse Antillen gevestigd zou zijn.

Artikel 435

Indien de aard van het geschrift of de afbeelding een misdrijf oplevert dat alleen op klachte vervolgbaar is, kan de uitgever of drukker in de gevallen der beide voorgaande artikelen alleen vervolgd worden op klachte van hem tegen wien dat misdrijf gepleegd is.

Titel XXXA

Witwassen

Artikel 435a

1. Als schuldig aan witwassen wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste twaalf jaren of geldboete van ten hoogste een miljoen gulden:

a. hij die van een voorwerp de werkelijke aard, de herkomst, de vindplaats, de vervreemding of de verplaatsing verbergt of verhult, dan wel verbergt of verhult wie de rechthebbende op een voorwerp is of het voorhanden heeft, terwijl hij weet of begrijpt dat het voorwerp – onmiddellijk of middellijk – afkomstig is uit enig misdrijf;

b. hij die een voorwerp verwerft, voorhanden heeft, overdraagt of omzet of van een voorwerp gebruik maakt, terwijl hij weet of begrijpt dat het voorwerp – onmiddellijk of middellijk – afkomstig is uit enig misdrijf.

2. Onder voorwerpen worden verstaan alle zaken en alle vermogensrechten.

Artikel 435b

Hij die van het plegen van witwassen een gewoonte maakt, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste zestien jaren of geldboete van ten hoogste een miljoen en tweehonderdduizend gulden.

Artikel 435c

1. Als schuldig aan schuldwitwassen wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste vier jaar of geldboete van ten hoogste vijftienduizend gulden:
 - a. hij die van een voorwerp de werkelijke aard, de herkomst, de vindplaats, de vervreemding of de verplaatsing verbergt of verhult, dan wel verbergt of verhult wie de rechthebbende op een voorwerp is of het voorhanden heeft, terwijl hij redelijkerwijs moet vermoeden dat het voorwerp onmiddellijk of middellijk afkomstig is uit enig misdrijf;
 - b. hij die een voorwerp verwerft, voorhanden heeft, overdraagt of omzet of van een voorwerp gebruik maakt, terwijl hij redelijkerwijs moet vermoeden dat het voorwerp – onmiddellijk of middellijk – afkomstig is uit enig misdrijf.
2. Onder voorwerpen worden verstaan alle zaken en alle vermogensrechten.

Artikel 435d

Bij veroordeling wegens een der in deze titel omschreven misdrijven, kan de ontzetting van de in artikel 32, eerste lid, onder 1° en 2°, vermelde rechten worden uitgesproken.

TITEL XXXI

Bepalingen over herhaling van misdrijf aan verschillende titels gemeen

Artikel 436

De in de artikelen 111, 180, 214 - 218, 222 - 227bis, 230 - 234, 323 - 325, 328, 330, 331, 334 - 336, 339 - 345, 354, 356, 357, 359, 375, 377, 382, 389, laatste lid, 417, 431 en 432 bepaalde gevangenisstraf kan met een derde worden verhoogd, indien tijdens het plegen van het misdrijf nog geen vijf jaren zijn verlopen, sedert de schuldige hetzij eene tegen hem wegens een der in die artikelen omschreven misdrijven uitgesproken gevangenisstraf, hetzij eene wegens diefstal, verduistering, heling, het opzettelijk voordeel trekken uit de opbrengst van eenig door misdrijf verkregen voorwerp of bedrog krachtens de militaire strafwetgeving opgelegde straf geheel of ten deele heeft ondergaan, of sedert die straf hem geheel is kwijtgescholden, of indien tijdens het plegen van het misdrijf het recht tot uitvoering dier straf nog niet is verjaard.

Artikel 437

De in de artikelen 114, eerste lid, 115, 116, 117, 123, eerste lid, 124, 147, 187, 188, 300, 303, 306, 309, 310, 313 - 316, 395, 396, 410 en 411 bepaalde gevangenisstraf, alsmede de tijdelijke gevangenisstraf op te leggen krachtens de artikelen 97, 98, 114, tweede en laatste lid, 123, tweede en laatste lid, 301 en 302, kan met een derde worden verhoogd, indien tijdens het plegen van het misdrijf nog geen vijf jaren zijn verlopen, sedert de schuldige, hetzij eene tegen hem wegens een der in die artikelen omschreven misdrijven uitgesproken gevangenisstraf, hetzij een wegens gewelddadig verzet tegen of mishandeling van meerderen of schildwachten, of van geweldenarijen tegen personen krachtens de militaire strafwetgeving opgelegde straf geheel of ten deele heeft ondergaan, of sedert die straf hem geheel is kwijtgescholden, of indien tijdens het plegen van het misdrijf het recht tot uitvoering dier straf nog niet is verjaard. Deze bepaling is ook van toepassing in de gevallen dat de doodstraf was opgelegd en deze door gratie in eene andere straf veranderd of kwijtgescholden is.

Artikel 438

De in de artikelen 118 - 121, 125 - 127, 273 - 284, 433 en 434 bepaalde straffen kunnen met een derde worden verhoogd, indien tijdens het plegen van het misdrijf nog geen vijf jaren zijn verlopen, sedert de schuldige eene tegen hem wegens een der in die artikelen omschreven misdrijven uitgesproken gevangenisstraf geheel of ten deele heeft ondergaan, of sedert die straf hem geheel is kwijtgescholden, of indien tijdens het plegen van het misdrijf het recht tot uitvoering dier straf nog niet is verjaard.

Artikel 438a [nog niet in werking]

1. Bij schuldigverklaring wegens het begaan van een misdrijf genoemd in de artikelen 187, onderdeel 3, 188, tweede lid, onderdeel 3, 248, 249, 250, 251, 252, 253, 254, 257, 300, 301, 302, 313, derde lid, 314, tweede en derde lid, 314a, tweede en derde lid, 314b, 315, 316, 317 en 324a is de duur van de op te leggen tijdelijke gevangenisstraf ten minste een vierde deel van de in die artikelen onderscheidenlijk bepaalde maximale tijdelijke gevangenisstraf, indien tijdens het begaan van het misdrijf nog geen twee jaren zijn verlopen sedert de schuldigverklaarde een tegen hem op grond van een der in die artikelen genoemde misdrijven uitgesproken gevangenisstraf geheel of ten deele heeft ondergaan, of indien tijdens het begaan van het misdrijf het recht tot uitvoering van die gevangenisstraf nog niet is verjaard.

2. Het bepaalde in het eerste lid is eveneens van toepassing, indien tijdens het begaan van het in dat lid bedoelde misdrijf nog geen twee jaren zijn verlopen sedert de schuldigverklaarde een tegen hem op grond van één der in artikel 438b, artikel 11a, eerste lid, van de Vuurwapenverordening 1930, artikel 11a, eerste lid, van de Wapenverordening 1931 dan wel artikel 11e, eerste lid, van de Opiumlandsverordening 1960 genoemde misdrijven uitgesproken gevangenisstraf geheel of ten dele heeft ondergaan, of niet tijdens het begaan van het misdrijf het recht tot uitvoering van die gevangenisstraf nog niet is verjaard.

Artikel 438b

1. Bij schuldigverklaring wegens het begaan van een misdrijf genoemd in de artikelen 325 en 330 is de duur van de op te leggen tijdelijke gevangenisstraf steeds ten minste de helft van de in die artikelen onderscheidenlijk bepaalde maximale tijdelijke gevangenisstraf.
2. Ten opzichte van de minderjarige, die ten tijde van het eindvonnis in eerste aanleg de leeftijd van achttien jaren nog niet heeft bereikt, kan de rechter het voorafgaand lid buiten toepassing laten.

DERDE BOEK

Overtredingen

TITEL I

Overtredingen betreffende de algemeene veiligheid van personen en goederen

Artikel 439

1. Baldadigheid tegen personen of goederen, waardoor gevaar, nadeel of ongerief kan worden teweeggebracht, wordt gestraft met geldboete van ten hoogste vijftien gulden.

2. Indien tijdens het plegen van de overtreding nog geen jaar is verlopen, sedert eene vroegere veroordeeling van den schuldige wegens gelijke overtreding onherroepelijk is geworden, wordt hij gestraft met hechtenis van ten hoogste drie dagen of geldboete van ten hoogste dertig gulden.

Artikel 440

Met hechtenis van ten hoogste zes dagen of geldboete van ten hoogste vijf en twintig gulden wordt gestraft:

1°. hij die een dier aanhitst op een mensch, op een dier dat bereden wordt of op een dier dat voor een rij- of voertuig gespannen is;

2°. hij die een onder zijne hoede staand dier, wanneer het een mensch, een dier dat bereden wordt of een dier dat voor een rij- of voertuig gespannen is, aanvalt, niet terughoudt;

3°. hij die geene voldoende zorg draagt voor het onschadelijk houden van een onder zijne hoede staand gevaarlijk dier.

Artikel 441

Hij die, belast met het toezicht over een krankzinnige, gevaarlijk voor zich zelve of voor anderen, dezen zonder opzicht laat rondwaren, wordt gestraft met geldboete van ten hoogste honderd gulden.

Artikel 442

1. Hij die, terwijl hij in staat van dronkenschap verkeert, hetzij in het openbaar het verkeer belemmert of de orde verstoort, hetzij eens anders veiligheid bedreigt, hetzij eenige handeling verricht waarbij, tot voorkoming van gevaar voor leven of gezondheid van derden, bijzondere omzichtigheid of voorzorgen worden vereischt, wordt gestraft met hechtenis van ten hoogste zes dagen of een geldboete van ten hoogste vijf en twintig gulden.

2. Indien tijdens het plegen van de overtreding nog geen jaar is verlopen, sedert eene vroegere veroordeeling van den schuldige wegens gelijke of de in* artikel 474 omschreven overtreding onherroepelijk is geworden, wordt hij gestraft met hechtenis van ten hoogste twee weken.

Artikel 443

Hij die wederrechtelijk op den openbaren weg een ander in zijne vrijheid van beweging belemmert of met een of meer anderen zich aan een ander tegen diens uitdrukkelijk verklaarden wil blijft opdringen of hem op hinderlijke wijze blijft volgen, wordt gestraft met hechtenis van ten hoogste eene maand of geldboete van ten hoogste honderd gulden.

Artikel 444

Met geldboete van ten hoogste vijf en twintig gulden wordt gestraft:

1°. hij die niet zorgt dat eene door hem of op zijn last op een openbaren weg gedane op- of uitgraving of een door hem of op zijn last op den openbaren weg geplaatst voorwerp behoorlijk verlicht en van de gebruikelijke teekenen voorzien is;

2°. hij die bij eene verrichting op of aan den openbaren weg niet de noodige maatregelen neemt om voorbijgangers tegen mogelijk gevaar te waarschuwen;

3°. hij die iets plaatst op of aan, of werpt of uitgiet uit een gebouw op zoodanige wijze dat door of ten gevolge daarvan iemand die van den openbaren weg gebruik maakt, nadeel kan ondervinden;

4°. hij die op den openbaren weg een rij-, trek- of lastdier laat staan, zonder de noodige voorzorgsmaatregelen tegen het aanrichten van schade te hebben genomen.

Artikel 445

Hij die zonder verlof van het bevoegd gezag eenigen openbaren land- of waterweg verspert of het verkeer daarop belemmert, wordt gestraft met hechtenis van ten hoogste twee maanden of geldboete van ten hoogste drie honderd gulden.

Artikel 446

Hij die zonder verlof van het plaatselijk hoofd van politie een of meer eigen onroerende zaken of een eigen vaartuig in brand steekt, wordt gestraft met geldboete van ten hoogste vijftig gulden. Deze bepaling is niet van toepassing op het buiten Willemstad in brand steken van boomen of gewassen.

Artikel 447

Met hechtenis van ten hoogste zes weken of geldboete van ten hoogste vijftig gulden wordt gestraft:

- 1°. hij die zonder genoegzame voorzorg vuur op de zeestranden aanbrengt of achterlaat;
- 2°. hij die zonder genoegzame voorzorg vuur op terreinen van anderen, niet vallende onder die sub 1° bedoeld, aanbrengt of achterlaat;
- 3° hij die zonder genoegzame voorzorg vuur op eigen onbebouwd terrein aanbrengt of achterlaat; Onder eigen terrein wordt hier begrepen terrein waarvan hij, door wien of op wiens last het vuur is aangebracht of achtergelaten, recht van gebruik of genot heeft.
- 4°. hij die zonder noodzaak vuur in of nabij beplantingen van anderen aanbrengt.

Artikel 448

Met hechtenis van ten hoogste veertien dagen of geldboete van ten hoogste honderd gulden wordt gestraft:

- 1°. hij die een vuurwapen afschiet, een vuurwerk ontsteekt of een vuur aanlegt, voedt of onderhoudt op zoo korten afstand van gebouwen of goederen dat daardoor brandgevaar kan ontstaan;
- 2°. hij die een luchtbol oplaait, waarvan brandende stoffen gehecht zijn;
- 3°. hij die door gebrek aan de noodige omzichtigheid of voorzorg gevaar voor bosch- of grasbrand doet ontstaan.

TITEL II

Overtredingen betreffende de openbare orde

Artikel 448bis

Hij die op eene van den openbaren weg zichtbare plaats woorden of afbeeldingen stelt of gesteld houdt, die, als smalende Godslasteringen, voor godsdienstige gevoelens krenkend zijn, wordt gestraft met hechtenis van ten hoogste eene maand of geldboete van ten hoogste honderd gulden.

Artikel 448b

Hij die deelneemt of geldelijke of andere stoffelijke steun verleent aan activiteiten, gericht op discriminatie van mensen wegens hun ras, wordt gestraft met hechtenis van ten hoogste twee maanden of geldboete van ten hoogste tweeduizend gulden.

Artikel 448c

Hij die, in de uitoefening van zijn beroep of bedrijf, bij het aanbieden van goederen of diensten, dan wel bij het gestand doen van een aanbod, iemand wegens zijn ras achterstelt, wordt gestraft met hechtenis van ten hoogste een maand of geldboete van ten hoogste duizend gulden.

Artikel 448d

Hij die zonder daartoe gerechtigd te zijn, zich op een verboden plaats bevindt, wordt gestraft met hechtenis van ten hoogste zes maanden of geld boete van ten hoogste vijfduizend gulden.

Artikel 449

Hij die zonder verlof van het bevoegd gezag eene opneming doet, eene teekening of beschrijving maakt van eenig militair werk, of die openbaar maakt, wordt gestraft met hechtenis van ten hoogste twee maanden of geldboete van ten hoogste driehonderd gulden.

Artikel 450

Met geldboete van ten hoogste vijftien gulden wordt gestraft:

- 1°. hij die burengerucht verwekt;
- 2°. hij die rumoer verwekt waardoor de nachtrust kan worden verstoord;
- 3°. hij die in de nabijheid van gebouwen voor eene geoorloofde godsdienstoefening of voor rechtspraak of de zitting van de Staten bestemd, tijdens er dienst wordt gedaan of zitting wordt gehouden, rumoer maakt waardoor de dienst of de zitting kan worden verstoord.

Artikel 451

Met hechtenis van ten hoogste zes weken wordt gestraft:

- 1°. als schuldig aan bedelarij, hij die in het openbaar bedelt;
- 2°. als schuldig aan landlooperij, hij die zonder middelen van bestaan rondzwerft;
- 3°. hij die als souteneur uit de ontucht van eene vrouw voordeel trekt.

Artikel 452

Bedelarij of landlooperij, gepleegd door drie of meer personen boven den leeftijd van zestien jaren, wordt gestraft met hechtenis van ten hoogste zes maanden.

Artikel 453

Indien tijdens het plegen van een der in de twee vorige artikelen omschreven overtredingen nog geen jaar is verlopen sedert eene vroegere veroordeeling van den schuldige wegens eene van die overtredingen onherroepelijk is geworden, kan de straf worden verdubbeld.

Artikel 454

Met geldboete van ten hoogste honderd vijftig gulden wordt gestraft:

- 1°. hij die zonder daartoe gerechtigd te zijn een Nederlandschen adellijken titel voert of een Nederlandsch ordeteeken draagt;
- 2°. hij die zonder 's Konings verlof, waar dit vereischt wordt, een vreemd ordeteeken, titel, rang of waardigheid aanneemt;
- 3°. hij die, door het bevoegd gezag naar zijn naam wordt gevraagd, een valschen naam opgeeft.

Artikel 454a

Hij die in het openbaar kleedingstukken of onderscheidingsteekenen draagt of voert, welke uitdrukking zijn van een bepaald staatkundig streven, wordt gestraft met een geldboete van hoogstens vijftig gulden.

Artikel 454b

Hij, die zonder daartoe gerechtigd te zijn, gebruik maakt van woorden, uitdrukkingen of kentekenen, die aanduiden of de indruk wekken, dat zij optreden is bevorderd dan wel de steun of de erkenning geniet van landswege, vanwege een eilandgebied, vanwege Nederland, Suriname, Nederlands Nieuw-Guinea, een buitenlandse mogendheid of een volkenrechtelijke organisatie, wordt gestraft met hechtenis van ten hoogste een maand of geldboete van ten hoogste zeshonderd gulden.

Artikel 454c

Hij die, zonder daartoe gerechtigd te zijn, gebruik maakt van het roode kruis teken of van de woorden "Rode Kruis" of "Kruis van Genève", of van daarmede door de wetten en gebruiken van de oorlog gelijkgestelde tekens of woorden, wordt gestraft met hechtenis van ten hoogste een maand of geldboete van ten hoogste zeshonderd gulden.

Artikel 455

Hij die, zonder daartoe gerechtigd te zijn, gebruik maakt, zij het ook met eene geringe afwijking, van een naam of van een onderscheidingsteeken, waarvan het gebruik krachtens wettelijk voorschrift uitsluitend aan eenige vereniging of aan het personeel van eenige vereeniging of aan het personeel van den geneeskundigen dienst des legers is toegekend, wordt gestraft met hechtenis van ten hoogste eene maand of een geldboete van driehonderd gulden.

Artikel 455bis

De bestuurder of commissaris van eene naamloze vennootschap, eene besloten vennootschap of een ander in haar dienst, die in strijd handelt met eenige wettelijk voorschrift betreffende de vermelding van den naam, de plaats van vestiging of het kapitaal der vennootschap, wordt gestraft met geldboete van ten hoogste honderd gulden.

Artikel 455ter

De bestuurder van eene naamloze vennootschap of eene besloten vennootschap, die niet voldoet aan enige hem bij Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek opgelegde verplichting betreffende het register van aandeelhouders, wordt gestraft met hechtenis van ten hoogste drie maanden of geldboete van ten hoogste drieduizend gulden.

Artikel 455quater

De bestuurder van een naamloze vennootschap, of besloten vennootschap die niet voldoet aan eenige hem bij Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek opgelegde verplichting betreffende het opmaken van de balans en de winst- en verliesrekening met toelichting, de openbaarmaking of nederlegging ter inzage van enig stuk, of de aankondiging van dergelijke nederlegging, wordt gestraft met hechtenis van ten hoogste twee jaar of geldboete van ten hoogste tienduizend gulden.

Artikel 455quinquies

[vervallen]

Artikel 456

Hij die, niet toegelaten tot de uitoefening van een beroep, waartoe bij algemeene verordening eene toelating wordt gevorderd, buiten noodzaak dat beroep uitoefent, wordt gestraft met geldboete van ten hoogste driehonderd gulden.

Hij die, toegelaten tot de uitoefening van een beroep waartoe bij algemeene verordening eene toelating wordt gevorderd, buiten noodzaak in de uitoefening van dat beroep de grenzen zijner bevoegdheid overschrijdt, wordt gestraft met geldboete van ten hoogste honderd vijftig gulden. Indien tijdens het plegen van een overtreding nog geen twee jaren zijn verlopen, sedert eene vroegere veroordeeling van den schuldige wegens gelijke overtreding onherroepelijk is geworden, kan, in plaats van de geldboete, in het geval van het eerste lid hechtenis van ten hoogste twee maanden, in het geval van het tweede lid hechtenis van ten hoogste eene maand worden opgelegd.

Artikel 457

Met hechtenis van ten hoogste veertien dagen of geldboete van ten hoogste driehonderd gulden wordt gestraft de goud- of zilversmid, kashouder, horlogemaker, rijwielhandelaar, uitdrager, opkooper of tagrijn:

1°. die geen doorlopend register houdt of in het door hem gehouden niet onverwijld aantekeningen houdt van alle door hem gekochte, ingeruilde, als geschenk aangenomen, of in pand, gebruik of bewaring genomen goederen, of daarin niet onverwijld vermeldt de koopprijs of andere voorwaarden van verkrijging, de namen en woonplaatsen dergenen van wie degenen uit wier handen de goederen zijn verkregen, of die nalaat dat register op eerste aanvraag ter inzage te vertonen aan het plaatselijk hoofd aangewezen ambtenaar;

2°. die enig bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen, gegeven voorschrift omtrent het daarvan te houden register overtreedt.

Artikel 457bis

Met hechtenis van ten hoogste zes maanden of geldboete van ten hoogste drie duizend gulden wordt gestraft de goud- of zilversmid, kashouder, horlogemaker, rijwielhandelaar, uitdrager, opkooper of tagrijn:

1°. die eenig voorwerp koopt, inruilt, als geschenk aanneemt of in pand, gebruik of bewaring neemt van of uit handen van een kind dat den leeftijd van achttien jaren nog niet heeft bereikt;

2°. die eenig voorwerp koopt, inruilt, als geschenk aanneemt of in pand, gebruik of bewaring neemt van of uit handen van iemand van wie hij weet of redelijkerwijs moet vermoeden dat hij is opgenomen in een strafinrichting, opvoedingsgesticht, weeshuis of krankzinnigengesticht;

3°. die eenig voorwerp koopt, inruilt, als geschenk aanneemt of in pand, gebruik of bewaring neemt van of uit handen van een hem onbekend persoon, tenzij blijkt dat diens naam en woonplaats juist zijn opgegeven of dat de opgaven betreffende diens naam en woonplaats redelijkerwijs als juist mochten worden aanvaard;

4°. die nalaat behoorlijke voorzorgsmaatregelen te nemen of behoorlijk toezicht te oefenen of te doen oefenen, om te voorkomen dat een voor hem handelende persoon een feit begaat als onder n°. 1 - 3 omschreven;

5°. voor of door wien eenig voorwerp dat hij hem door of vanwege justitie of politie met duidelijke omschrijving schriftelijk als door misdrijf aan den rechthebbende onttrokken of verloren is aangegeven, wordt verkocht, ingeruild, als geschenk aangenomen of in pand, gebruik of bewaring genomen;

6°. die aan een hem schriftelijk uitgereikten last van of vanwege het plaatselijk hoofd van politie tot het gedurende een daarbij aangegeven tijd, veertien dagen niet te boven gaande, bewaren of in bewaring gegeven van eenig voorwerp dat hij onder zich heeft, of aan eene hem hij dien last gegeven aanwijzing geen gevolg geeft;

7°. die nalaat de van hem bij schriftelijke vordering van of vanwege het plaatselijk hoofd van politie gevraagde opgaven betreffende door hem gekochte, ingeruilde, als geschenk aangenomen of in pand, gebruik, genomen goederen binnen den termijn, bij de vordering gesteld, naar waarheid te verschaffen.

Dezelfde straf wordt opgelegd aan den voor een goud- of zilversmid, kashouder, horlogemaker, rijwielhandelaar, uitdrager, opkoper of tagrijn handelenden persoon, die een feit begaat, als in het voorgaande lid onder n°. 1 - 3 omschreven.

De schuldige kan worden ontzet van de uitoefening van het beroep waarin hij de overtreding begaan heeft.

Voor de toepassing van n°. 3 van het eerste lid wordt een persoon als onbekend aangemerkt, indien degene die het voorwerp heeft gekocht, ingeruild, als geschenk heeft aangenomen of in pand, gebruik of bewaring genomen, dien persoon aan het plaatselijk hoofd van de politie of aan een door dezen aangewezen ambtenaar op eerste aanvraag niet voldoende aanduidt.

Artikel 457ter

Met hechtenis van ten hoogste drie maanden of geldboete van ten hoogste twee duizend gulden wordt gestraft hij die van opkopen een beroep of eene gewoonte maakt, zonder daarvan te voren het plaatselijk hoofd van politie of een door dat hoofd aangewezen ambtenaar schriftelijk in kennis te hebben gesteld.

Artikel 458

Hij die er zijn beroep van maakt aan personen nachtverblijf te verschaffen en geen doorlopend register houdt, of nalaat in dat register aan te teekenen of te doen aantekenen de namen, beroep of betrekking, woonplaats, dag van aankomst en van vertrek van de personen, die een nacht in zijn huis hebben doorgebracht, of die nalaat dat register op aanvraag te vertoonen, aan het plaatselijk hoofd van politie of aan den door dezen aangewezen ambtenaar, wordt gestraft met geldboete van ten hoogste vijf en twintig gulden.

Indien tijdens het plegen van de overtreding nog geen twee jaren zijn verlopen, sedert eene vroegere veroordeeling van den schuldige wegens gelijke overtreding onherroepelijk is geworden, kan, in plaats van geldboete, hechtenis van ten hoogste zes dagen wordt opgelegd.

Artikel 459

Met hechtenis van ten hoogste eene maand of geldboete van ten hoogste honderd vijftig gulden wordt gestraft:

1°. hij die van een krijgsman beneden den rang van officier goederen behoorende tot de kleeding, uitrusting of wapening koopt, inruilt, als geschenk aanneemt, in pand, gebruik of bewaring neemt, of zoodanige goederen voor een krijgsman beneden den rang van officier verkoopt, ruilt, ten geschenke, in pand, gebruik of bewaring geeft, zonder schriftelijke vergunning door of vanwege den bevelvoerende officier afgegeven;

2°. hij die, een gewoonte makende van het koopen van zoodanige goederen, de bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen, gegeven voorschriften omtrent het daarvan te houden register niet naleeft.

Indien tijdens het plegen van de overtreding nog geen twee jaren zijn verlopen, sedert eene vroegere veroordeeling van den schuldige wegens eene dezer overtredingen onherroepelijk is geworden, kunnen de straffen worden verdubbeld.

Artikel 460

Hij die drukwerken of andere voorwerpen in een vorm die ze op munt- of bankbiljetten, op muntspciën, op van rijksmerken voorziene platina, gouden of zilveren werken, op postzegels of op reisdocumenten doet gelijken, vervaardigt, verspreidt of ter verspreiding in voorraad heeft, wordt gestraft met een geldboete van ten hoogste vijfduizend gulden.

Artikel 461

Met hechtenis van ten hoogste drie maanden of geldboete van ten hoogste duizend gulden wordt gestraft hij die den inhoud van hetgeen door middel van een onder zijn beheer staand of door hem gebruikt ontvangtoestel voor draadloze telegrafie of telefonie is opgevangen en, naar hij redelijkerwijs moet vermoeden, niet voor hem of voor het publiek bestemd is, hetzij aan een ander mededeelt, indien hij redelijkerwijs moet vermoeden, dat dan openlijke bekendmaking van den inhoud volgen zal en zoodanige bekendmaking volgt, hetzij openlijk bekend maakt.

Artikel 461a

Hij die openlijk of door verspreiding van enig geschrift ongevraagd een voorwerp als verkrijgbaar dan wel als bij hem voorhanden aanwijst en daarbij de aandacht vestigt op de geschiktheid daarvan als technisch hulpmiddel voor het heimelijk aftappen van gegevensverkeer als bedoeld in artikel 145a, eerste lid, of als onderdeel van zulk een hulpmiddel, wordt gestraft met hechtenis van ten hoogste twee maanden of geldboete van ten hoogste tienduizend gulden.

Artikel 462

Met hechtenis van ten hoogste drie maanden wordt gestraft:

- 1°. hij die, surseance van betaling verkregen hebbende, eigenmachtig daden verricht, waartoe de medewerking van bewindvoerders bij algemeene verordening wordt gevorderd;
- 2°. de bestuurder of commissaris eener vennootschap, vereniging of stichting, welke surseance van betaling verkregen heeft, die eigenmachtig daden verricht, waartoe de medewerking van bewindvoerders bij algemeene verordening wordt gevorderd.

TITEL III

Overtreding betreffende het openbaar gezag

Artikel 463

Hij die, wettelijk als getuige, als deskundige of als tolk opgeroepen, wederrechtelijk wegblijft, wordt gestraft met geldboete van ten hoogste zestig gulden.

Artikel 464

Hij die, in zaken van minderjarigen of onder curateele te stellen of gestelde personen of van hen die in een krankzinnigengesticht zijn opgenomen, als bloedverwant, aangehuwde,* echtgenoot, voogd, curator, voor den rechter geroepen om te worden gehoord, noch in persoon noch, waar dit is toegelaten, door tusschenkomst van een gemachtigde verschijnt, zonder geldige reden van versoening, wordt gestraft met geldboete van ten hoogste zestig gulden.

Artikel 465

Hij die, bij het bestaan van gevaar voor de algemeene veiligheid van personen of goederen of bij ontdekking van een misdrijf op heeter daad, het hulpbetoon weigert dat de openbare macht van hem vordert en waartoe hij, zonder zich aan dadelijk gevaar bloot te stellen, in staat is, wordt gestraft met geldboete van ten hoogste vijf en twintig gulden.
Deze bepaling is, ingeval van gevorderd hulpbetoon bij ontdekking van een misdrijf op heeter daad, niet van toepassing op hem die dat hulpbetoon weigert ten einde gevaar van vervolging te ontgaan of af te wenden van een zijner bloedverwanten of aangehuwden in rechte linie, of in den tweeden of derden graad der zijlinie, of van zijn echtgenoot of gewezen echtgenoot.

Artikel 465a

Met hechtenis van ten hoogste drie maanden of geldboete van ten hoogste duizend gulden wordt gestraft hij, die:

- 1°. nadat hij een bevoegdheid als bedoeld in artikel 268b, eerste lid, van het Wetboek van Strafvordering van de Nederlandse Antillen [nu: artikel 522, eerste lid, van het Wetboek van Strafvordering] heeft uitgeoefend, dan wel
- 2°. nadat hem buiten de Nederlandse Antillen een aangehouden verdachte of een inbeslaggenomen voorwerp is overgeleverd, dan wel
- 3°. dat [bedoeld zal zijn: nadat] hij buiten de Nederlandse Antillen op last van de officier van justitie een persoon heeft aangehouden, niet onverwijld en op de snelst mogelijke wijze de officier van justitie kennis geeft van de gegevens, bedoeld in artikel 268b, tweede en derde lid, van het Wetboek van Strafvordering van de Nederlandse Antillen [nu: artikel 522, tweede en derde lid, van het Wetboek van Strafvordering], of nalaat te trachten ten spoedigste aanwijzing van de officier van justitie te verkrijgen als bedoeld in het derde lid van dat artikel.

Artikel 466

Hij die eene bekendmaking, vanwege het bevoegd gezag in het openbaar gedaan, wederrechtelijk afscheurt, onleesbaar maakt of beschadigt, wordt gestraft met geldboete van ten hoogste vijftien gulden.

Artikel 466a

Met geldboete van ten hoogste duizend gulden wordt gestraft:

1°. hij die niet of niet behoorlijk voldoet aan enige verplichting, opgelegd in artikel 195 in verband met de artikelen 192 en 178, derde lid, van Boek 8 van het Burgerlijk Wetboek of in het landsbesluit, houdende algemene maatregelen, bedoeld in artikel 231 van dat wetboek;

2°. hij die het brandmerk, de benaming of kentekens op een teboekstaand schip, voorgeschreven in het onder 1° genoemde landsbesluit, houdende algemene maatregelen, verwijderd, verandert dan wel onduidelijk of onzichtbaar maakt op een andere wijze dan volgens het landsbesluit, houdende algemene maatregelen, geoorloofd is;

3°. hij die niet of niet behoorlijk voldoet aan de verplichting, opgelegd in artikel 1304, tweede lid, van Boek 8 van het Burgerlijk Wetboek, of aan enige verplichting, opgelegd in een landsbesluit, houdende algemene maatregelen, uitgevaardigd krachtens artikel 1321 van dat wetboek.

Artikel 466b

Hij die een reisdocument dat in zijn bezit is, maar waarvan hij niet de houder is, of dat ingevolge een wettelijke bepaling moet worden ingeleverd, niet terstond wanneer hem dit mondeling door een daartoe bevoegde ambtenaar is bevolen, danwel binnen veertien dagen, nadat hem dit bij aangetekend schrijven in persoon is medegedeeld, inlevert, wordt gestraft met geldboete van ten hoogste vijfduizend gulden.

TITEL IV

Overtredingen betreffende den burgerlijken staat

Artikel 467

Hij die niet voldoet aan eene wettelijke verplichting tot aangifte aan den ambtenaar van den burgerlijken stand voor de registers van geboorte of overlijden, wordt gestraft met geldboete van ten hoogste honderd gulden.

Artikel 468

1. De bedienaar van den godsdienst die, voordat partijen hem hebben doen blijken dat haar huwelijk ten overstaan van den ambtenaar van den burgerlijken stand is voltrokken, eenige godsdienstige plechtigheid daartoe betrekkelijk verricht, wordt gestraft met geldboete van ten hoogste driehonderd gulden.

2. Indien tijdens het plegen van de overtreding nog geen twee jaren zijn verlopen, sedert eene vroegere veroordeeling van den schuldige wegens gelijke overtreding onherroepelijk is geworden, kan, in plaats van de geldboete, hechtenis van ten hoogste twee maanden worden opgelegd.

TITEL V

Overtreding betreffende hulpbehoevenden

Artikel 469

Hij die, getuige van het oogenblikkelijk levensgevaar waarin een ander verkeert, nalaat dezen die hulp te verleenen of te verschaffen die hij hem, zonder gevaar voor zich zelven of anderen redelijkerwijs te kunnen duchten, verleenen of verschaffen kan, wordt, indien de dood van den hulpbehoevende volgt, gestraft met hechtenis van ten hoogste drie maanden of geldboete van ten hoogste driehonderd gulden.

TITEL VI

Overtredingen betreffende de zeden

Artikel 470

Met hechtenis van ten hoogste zes dagen of geldboete van ten hoogste dertig gulden wordt gestraft:

1°. hij die in het openbaar of op eene openbaren weg zichtbare plaats ongekleeed of niet voldoende gekleeed verschijnt;

2°. hij die in het openbaar voor de eerbaarheid aanstootelijke woorden uit;

3°. hij die op eene van den openbaren weg zichtbare plaats voor de eerbaarheid aanstootelijke woorden of teekeningen stelt.

De terreinen en fabrieken op de plantages en gronden worden als openbare plaatsen beschouwd.

Artikel 471

Met hechtenis van ten hoogste twee maanden of geldboete van ten hoogste tweehonderd gulden wordt gestraft:

1°. hij die op of aan plaatsen, voor openbaar verkeer bestemd, eenig geschrift, waarvan de leesbaarheid gestelde titel, omslag of inhoud geschikt is om de zinnelijkheid van de jeugd te prikkelen, of eenige afbeeldingen of eenig voorwerp, geschikt om zinnelijkheid van de jeugd te prikkelen, openlijk ten toon stelt, aanbiedt of aanslaat;

2°. hij die op of aan plaatsen, voor openbaar verkeer bestemd, de inhoud van eenig geschrift, geschikt om de zinnelijkheid van de jeugd te prikkelen, openlijk ten gehore brengt.

Met dezelfde straf wordt gestraft:

1°. hij die eenig geschrift, eenige afbeelding of eenig voorwerp, geschikt om de zinnelijkheid van de jeugd te prikkelen aan een minderjarige aanbiedt, blijvend of tijdelijk afstaat, in handen geeft of vertoont;

2°. hij die de inhoud van een zoodanig geschrift in tegenwoordigheid van een minderjarige ten gehore brengt.

Artikel 472

[vervallen]

Artikel 473

Hij die hetzij eenig middel tot verstoring van zwangerschap openlijk ten toon stelt, hetzij openlijk of ongevraagd zoodanig middel of diensten ter verstoring van zwangerschap aanbiedt of als verkrijgbaar aanwijst, wordt gestraft met hechtenis van ten hoogste drie maanden of geldboete van ten hoogste driehonderd gulden.

Artikel 474

Hij die zich in kenlijken staat van dronkenschap op den openbaren weg bevindt, wordt gestraft met geldboete van ten hoogste vijftien gulden.

Indien tijdens het plegen van de overtreding nog geen jaar is verlopen, sedert eene vroegere veroordeeling van den schuldige wegens gelijke of de in artikel 442 omschreven overtreding onherroepelijk is geworden, wordt hij gestraft met hechtenis van ten hoogste drie dagen of geldboete van ten hoogste dertig gulden.

Bij tweede herhaling binnen een jaar nadat de eerste veroordeeling wegens herhaling onherroepelijk geworden is, wordt hechtenis van ten hoogste twee weken opgelegd.

Bij derde of volgende herhalingen gepleegd telkens binnen een jaar nadat de laatste veroordeeling wegens tweede of volgende herhaling onherroepelijk geworden is, wordt hechtenis opgelegd van ten hoogste drie maanden.

Artikel 475

De verkoper van alcoholhoudende drank of zijn vervanger die in de uitoefening van het beroep aan iemand beneden de achttien jaren alcoholhoudende drank toedient of verkoopt, wordt gestraft met hechtenis van ten hoogste zes maanden of een geldboete van ten hoogste vijfenzeventighonderd gulden.

Artikel 476

Hij die zonder vergunning van de bevoegde autoriteit, indien vereist, leenhuizen op pand of zekerheid opricht of houdt of zich niet houdt aan de voorwaarden, hem bij of na het geven der vergunning opgelegd, wordt gestraft met hechtenis van ten hoogste eene maand of geldboete van ten hoogste driehonderd gulden.

Artikel 477

Met hechtenis van ten hoogste een maand of geldboete van ten hoogste zeshonderd gulden wordt gestraft:

1°. hij die nodeloos een dier pijn of letsel veroorzaakt, nodeloos een dier kwelt of nodeloos de gezondheid van een dier benadeelt;

2°. hij die nodeloos aan een dier, dat geheel of ten dele aan hem toebehoort en onder zijn toezicht staat, of aan een dier, tot welks verzorging hij verplicht is, de nodige verzorging onthoudt.

Tot de in het voorgaande lid strafbaar gestelde feiten wordt gerekend:

a. een dier arbeid doen verrichten, welke kennelijk zijn krachten te boven gaat of waartoe het uit hoofde van zijn toestand ongeschikt is;

- b. een dier vervoeren of doen vervoeren zonder dit het nodige levensonderhoud te verschaffen of te doen verschaffen;
- c. het castreren van een dier anders dan door een dierenarts of door een persoon, die daartoe bevoegd verklaard is door of vanwege het bestuurscollege van het eilandgebied binnen welke de castratie wordt uitgevoerd;
- d. rundvee vervoeren, terwijl het is aangebonden met een halstouw of een hoorntouw, anders dan aan de hand;
- e. bij verlossing van een koe een krachttoestel of dierlijke trekkracht gebruiken;
- f. een hond als trekkracht gebruiken;
- g. de oorschelpen van een hond verkleinen;
- h. de staartwervelkolom van een paard verkorten;
- i. in de snuit van een varken een ander voorwerp dan een gladde en roestvrije agrave aan te brengen of aangebracht te laten.

Het dier kan, indien het de schuldige toebehoort, worden verbeurdverklaard.

Indien tijdens het plegen van de overtreding nog geen drie jaren zijn verlopen, sedert een vroegere veroordeling van de schuldige wegens een der strafbare feiten, omschreven in dit artikel of in artikel 265, onherroepelijk is geworden, kan hechtenis van ten hoogste drie maanden worden opgelegd.

Artikel 477bis

Met hechtenis van ten hoogste twee weken of geldboete van ten hoogste vijftig gulden wordt gestraft, hij, die anders dan krachtens vergunning ingevolge artikel 1a van de Landsverordening Hazardspelen 1948:

- 1°. hanengevecht houdt of gelegenheid tot het houden van hanengevecht geeft;
- 2°. het publiek gelegenheid tot het bijwonen van hanengevecht geeft.

Artikel 478

Hij die gebruik maakt van eene in strijd met de bepaling van artikel 266 opengestelde gelegenheid tot hazardspel, wordt gestraft met geldboete van ten hoogste driehonderd gulden. Indien tijdens het plegen van de overtreding nog geen twee jaren zijn verlopen sedert eene vroegere veroordeeling van den schuldige wegens gelijke overtreding onherroepelijk is geworden, kan in plaats van de geldboete hechtenis van ten hoogste eene maand worden opgelegd.

Artikel 479

Hij die zijn bedrijf maakt van waarzeggen, voorspellen of droomen uitleggen wordt gestraft met hechtenis van ten hoogste drie dagen of geldboete van ten hoogste dertig gulden.

TITEL VII

Overtredingen betreffende de veldpolitie

Artikel 480

Hij die, zonder daartoe gerechtigd te zijn, zijn niet-uitvliegend pluimgedierte laat lopen in tuinen of op een eenigen grond die bezaaid, bepoot of beplant is, wordt gestraft met geldboete van ten hoogste vijftien gulden.

Artikel 481

Hij die, die zonder daartoe gerechtigd te zijn, vee laat lopen in tuinen, op eenig weiland, op eenigen grond die hetzij bezaaid, bepoot of beplant is, hetzij ter bezaaiing, bepoting of beplanting is gereedgemaakt of waarvan de oogst nog niet is weggehaald, wordt gestraft met geldboete van ten hoogste vijf en twintig gulden.

Artikel 482

Hij die, zonder daartoe gerechtigd te zijn, loopt of rijdt op eenigen grond die bezaaid, bepoot of beplant is, of die ter bezaaiing, bepoting of beplanting is gereedgemaakt of op eenig weiland, wordt gestraft met geldboete van ten hoogste vijftien gulden.

Artikel 483

Hij die, zonder daartoe gerechtigd te zijn, over eens anders grond waarvan de toegang op eene voor hem bijkbare wijze door den rechthebbende is verboden, loopt, rijdt of vee laat lopen, wordt gestraft met geldboete van ten hoogste vijftien gulden.

TITEL VIII

Ambtsovertredingen

Artikel 484

De ambtenaar, bevoegd tot de uitgifte van afschriften of uittreksels van vonnissen, die zoodanig afschrift of uittreksel uitgeeft alvorens het vonnis behoorlijk is onderteekend, wordt gestraft met geldboete van ten hoogste vijftig gulden.

Artikel 485

De ambtenaar die zonder verlof van het bevoegd gezag afschrift maakt of uittreksel neemt van geheime overheidsbescheiden of die bekend maakt, wordt gestraft met hechtenis van ten hoogste twee maanden of een geldboete van ten hoogste driehonderd gulden.

Artikel 486

Met hechtenis van ten hoogste twee maanden of geldboete van ten hoogste driehonderd gulden wordt gestraft de gewezen ambtenaar die zonder verlof van het bevoegd gezag:

1°. overheidsbescheiden onder zich houdt;

2°. afschriften maakt of uittreksels neemt van geheime overheidsbescheiden of die bekend maakt.

Artikel 487

Het hoofd van een gesticht, bestemd tot opsluiting van veroordeelden, voorloopig aangehouden en of gegijzelden, of van een opvoedingsgesticht of krankzinnigengesticht, die iemand in het gesticht opneemt of houdt, zonder zich het bevel van de bevoegde macht of de rechtelijke uitspraak te hebben laten vertoonen, of die nalaat van deze opneming en van het bevel of de uitspraak op grond waarvan zij geschiedt, in zijne registers de vereischte inschrijving te doen, wordt gestraft met hechtenis van ten hoogste eene maand of geldboete van ten hoogste honderd vijftig gulden.

Artikel 488

Het hoofd van een gesticht, waarin een of meer kinderen na terbeschikkingstelling van de Regering zijn geplaatst, wordt, wanneer hij nalaat van de opneming en van het bevel of de uitspraak op grond waarvan zij geschiedt, in zijne registers de vereischte inschrijving te doen, gestraft met hechtenis van ten hoogste eene maand of geldboete van ten hoogste honderd vijftig gulden.

Artikel 489

De ambtenaar van den burgerlijken stand die nalaat vóór de voltrekking van een huwelijk zich de bewijsstukken of verklaringen te laten geven die door enig wettelijk voorschrift worden gevorderd, wordt gestraft met geldboete van ten hoogste driehonderd gulden.

Artikel 490

De ambtenaar van den burgerlijken stand die in strijd handelt met eenig wettelijk voorschrift of voorschrift omtrent de registers of de akten van den burgerlijken stand of omtrent de formaliteiten voor of bij voltrekking van een huwelijk, wordt gestraft met een geldboete van ten hoogste honderd gulden.

Artikel 491

De ambtenaar van den burgerlijken stand die nalaat eene akte in de registers in te schrijven of eene akte op een los blad schrijft, wordt gestraft met geldboete van ten hoogste driehonderd gulden.

Artikel 491a

Hij die het bepaalde bij artikel 268t van het Wetboek van Strafvordering van de Nederlandse Antillen [nu: artikel 541 van het Wetboek van Strafvordering] overtreedt wordt gestraft met hechtenis van ten hoogste drie maanden of geldboete van ten hoogste duizend gulden.

Artikel 492

Met geldboete van ten hoogste honderd gulden wordt gestraft:

1°. de ambtenaar van den burgerlijken stand die nalaat het bevoegd gezag de opgaven te doen die eenig wettelijk voorschrift van hem vordert;

2°. de ambtenaar die nalaat aan den ambtenaar van den burgerlijken stand de opgaven te doen die eenig wettelijk voorschrift van hem vordert.

Artikel 492a

Onder ambtenaar van de burgerlijke stand wordt ten aanzien van de artikelen 490-492 verstaan een ieder die ingevolge enig wettelijk voorschrift met de bewaring van een register van de burgerlijke stand is belast.

TITEL IX

Scheepvaartovertradingen

Artikel 493

De schipper van een Nederlands-Antilliaans vaartuig, die vertrekt alvorens de bij algemeene verordening vereiste monsterrol is opgemaakt en geteekend, wordt gestraft met hechtenis van ten hoogste honderd gulden.

Artikel 494

De schipper van een Nederlands-Antilliaans vaartuig die niet alle door of krachtens wettelijke bepalingen gevorderde scheepspapieren, boeken, bescheiden of andere gegevensdragers aan boord heeft, wordt gestraft met een geldboete van ten hoogste honderd gulden.

Artikel 495

Met geldboete van ten hoogste driehonderd gulden wordt gestraft:

1°. de schipper van een Nederlandsch of van een Nederlands-Antilliaans vaartuig die niet zorgt, dat aan boord van zijn vaartuig de algemeene verordening vereischte dagboeken overeenkomstig de wettelijke voorschriften worden gehouden of die dagboeken niet vertoont wanneer en waar de wet dit vordert.

2°. de schipper van een Nederlands of van een Nederlands-Antilliaans vaartuig die het register van strafbare feiten, bedoeld in artikel 268u van het Wetboek van Strafvordering van de Nederlandse Antillen [nu: artikel 542 van het Wetboek van Strafvordering], niet overeenkomstig de wettelijke voorschriften houdt of niet vertoont wanneer en waar de wettelijke voorschriften dit vorderen.

4°. de eigenaar, de rompbevrachter, boekhouder of schipper van een Nederlandsch of van een Nederlands-Antilliaans vaartuig die weigert aan belanghebbenden op hunne aanvraag inzage of, tegen betaling van de kosten, afschrift te verstrekken van de aan boord van het vaartuig gehouden dagboeken.

Indien tijdens het plegen van de overtrading nog geen twee jaren zijn verlopen, sedert eene vroegere veroordeeling van den schuldige wegens een dezer overtradingen onherroepelijk is geworden, kan in plaats van de geldboete hechtenis van ten hoogste twee maanden worden opgelegd.

Artikel 496

De schipper van een Nederlands-Antilliaans vaartuig die niet voldoet aan zijne wettelijke verplichting betreffende de inschrijving en kennisgeving van geboorten of sterfgevallen die gedurende eene zeereis plaats hebben, wordt gestraft met geldboete van ten hoogste honderd gulden.

Artikel 497

De schipper of schepeling die niet in acht neemt de wettelijke voorschriften vastgesteld tot voorkoming van aanvaring of aandrijving, wordt gestraft met geldboete van ten hoogste driehonderd gulden.

Artikel 497a

Hij die, zonder daartoe gerechtigd te zijn, gebruik maakt, zij het ook met een geringe afwijking, van een onderscheidingsteken, waarvan het gebruik krachtens wettelijke regeling uitsluitend aan hospitaalschepen, aan sloepen van zodanige schepen of aan kleine vaartuigen voor de hospitaaldienst bestemd, is toegekend, wordt gestraft met hechtenis van ten hoogste een maand of geldboete van ten hoogste driehonderd gulden.

Artikel 498

De schipper van een Nederlands-Antilliaans vaartuig, die niet voldoet aan de verplichtingen, hem opgelegd in het tweede lid van artikel 456 van het Wetboek van Koophandel van de

Nederlandse Antillen, wordt gestraft met hechtenis van ten hoogste drie maanden of geldboete van ten hoogste driehonderd gulden.

Artikel 499

Met geldboete van ten hoogste driehonderd gulden wordt gestraft:

- 1°. De eigenaar zowel als de rompbevrachter, die de hem in het derde lid van artikel 561 van het Wetboek van Koophandel van de Nederlandse Antillen opgelegde verplichting niet nakomt;
- 2°. de schipper, die een van de hem in het eerste en derde lid van artikel 561 van het Wetboek van Koophandel van de Nederlandse Antillen opgelegde verplichtingen niet nakomt.

Artikel 500

De eigenaar, de rompbevrachter en de schipper van een Nederlands-Antilliaans vaartuig, aan boord waarvan personen als schepelingen werkzaam zijn in strijd met het verbod van artikel 506 van het Wetboek van Koophandel van de Nederlandse Antillen, worden gestraft met geldboete van ten hoogste zestig gulden voor iederen persoon, die aldus werkzaam is.

Artikel 501

[vervallen]

Artikel 502

[vervallen]

Slotbepaling

1. De invoering van dit besluit wordt bij Koloniale verordening geregeld.
2. De bepalingen van dit besluit kunnen bij Koloniale verordening worden ingetrokken of gewijzigd.

LANDSVERORDENING van de 5de november 1996 houdende vaststelling van een nieuw Wetboek van Strafvordering.

TITEL I

Algemene bepalingen

Artikel 1

Voor de toepassing van deze landsverordening en de daarop berustende nadere regelingen en uitvoeringsvoorschriften wordt verstaan onder:

beschikkingen	: de niet op de terechtzitting gegeven beslissingen;
commandant	: de bevelhebber van een oorlogsschip of een militair luchtvaartuig van het Koninkrijk;
einduitspraken	: de uitspraken tot verklaring van onbevoegdheid, niet-ontvankelijkheid of nietigheid van de dag vaarding, en die welke na afloop van het gehele onderzoek op de terechtzitting over de zaak worden gedaan;
gegevensverkeer	: de niet voor het publiek bestemde overdracht van informatie via de telecommunicatie-infrastructuur of door middel van daarop aangesloten randapparatuur;
gezagvoerder van een luchtvaartuig	: elke gezagvoerder van een Nederlands-Antilliaans burgerlijk luchtvaartuig of degene die deze vervangt;
griffier	: de persoon die als griffier optreedt in de zin van hoofdstuk V van de Eenvormige landsverordening op de rechterlijke organisatie;
Hof van Justitie en Hof	: het Gemeenschappelijk Hof van Justitie van de Nederlandse Antillen en Aruba, bedoeld in de artikelen 1 en 44 van de Eenvormige landsverordening op de rechterlijke organisatie;
huiszoeking	: het gericht en stelselmatig onderzoeken van een plaats als bedoeld in de artikelen 144 en 145 van het Wetboek van Strafrecht, op de aanwezigheid van voor inbeslagname vatbare voorwerpen;
hulpofficieren van justitie	: de in artikel 191 bedoelde personen;
inbeslagname	: het onder zich nemen of gaan houden van voorwerpen of vorderingen ten behoeve van de strafvordering;
installatie ter zee	: elke installatie buiten de Nederlandse Antillen opgericht op de bodem van de territoriale zee of dat deel van de Caraïbische Zee of de Atlantische Oceaan, waarvan de grenzen samenvallen met die van het aan de Nederlandse Antillen toekomende gedeelte van het continentale plat;
Nederlands-Antilliaans schip	: hetgeen daaronder wordt verstaan in artikel 88 van het Wetboek van Strafrecht;
officieren van justitie	: de officier van justitie, hoofd van het parket, de officieren van justitie, de substituut-officieren van justitie en de plaatsvervangende officieren van justitie, overeenkomstig het bepaalde in artikel 4 van de Eenvormige landsverordening op de rechterlijke organisatie;
opsporingsambtenaren	: alle personen die overeenkomstig de artikelen 184 en 185 met de opsporing van strafbare feiten zijn belast, alsmede de leden van het openbaar ministerie en de plaatselijke hoofden van politie, indien zij van hun opsporingsbevoegdheid gebruik maken;
opvarende	: degene, niet zijnde de schipper, die zich aan boord van een Nederlands-Antilliaans schip bevindt, ook indien hij buiten de Nederlandse Antillen het schip gedurende de reis tijdelijk verlaat, alsmede degene, niet zijnde de schipper, die zich op een bij landsbesluit aangewezen installatie ter zee bevindt;
ouders	: de ouders die de ouderlijke macht of de voogdij over de minderjarige uitoefenen;

persoon	: zowel de natuurlijke als de rechtspersoon;
raadsman	: de advocaat van een verdachte;
rechterlijke beslissingen	: zowel de beschikkingen als de uitspraken;
rechtstaal	: de gebezigde taal die in het rechtsgebied als officiële taal is toegelaten;
schepeling	: ieder die zich als scheepsofficier of scheepsgezel aan boord van een Nederlands-Antilliaans schip bevindt;
schipper	: de gezagvoerder van een Nederlands-Antilliaans schip of degene die deze vervangt, alsmede degene die de leiding heeft op een bij landsbesluit aangewezen installatie ter zee;
telecommunicatie	: iedere overdracht, uitzending of ontvangst van gegevens van welke aard ook, door middel van kabels, langs radio-elektrische weg of door middel van optische of andere elektro-magnetische systemen;
telecommunicatie-infrastructuur	: een stelsel van inrichtingen met daarbij behorende middelen, bestemd voor telecommunicatie die, geheel of gedeeltelijk, openbare gronden overschrijdt, welk stelsel is begrensd door daartoe behorende aan sluitpunten en met inbegrip van de aansluitingen op telecommunicatie-inrichtingen buitenslands;
teruggave van inbeslaggenomen voorwerpen	: het verrichten van de in verband met de beëindiging van het beslag vereiste formaliteiten;
uitspraken	: de op de terechtzitting gegeven beslissingen;
verdrag	: een voor de Nederlandse Antillen verbindende overeenkomst, als bedoeld in de artikelen 24 tot en met 28 van het Statuut voor het Koninkrijk der Nederlanden;
voorbereidend onderzoek	: het onderzoek dat aan de behandeling ter terechtzitting voorafgaat;
voorlopige hechtenis	: de vrijheidsontneming ingevolge een bevel tot bewaring, gevangenneming of gevangenhouding en de bevelen tot verlenging daarvan;

Artikel 2

1. Waar van misdrijf in het algemeen of van een misdrijf in het bijzonder gesproken wordt, wordt daaronder mede begrepen medeplichtigheid aan en poging tot misdrijf.
2. Waar in bijzondere bepalingen met betrekking tot de inbeslagneming alleen over voorwerpen wordt gesproken, worden vorderingen daaronder mede begrepen.
3. Onder eed wordt steeds mede begrepen de belofte.
4. Onder staande houden wordt mede verstaan het doen halt houden van voertuigen en vaartuigen.

Artikel 3

1. Een in dit wetboek vastgestelde termijn, binnen welke tegen enige beslissing beroep kan worden aangetekend, eindigende op een zaterdag, zondag of algemeen erkende feestdag, wordt verlengd tot en met de eerstvolgende dag die niet een zaterdag, zondag of algemeen erkende feestdag is. Het Landsbesluit houdende algemene maatregelen van de 20ste september 1954 (P.B. 1954, no. 92, zoals gewijzigd) is van overeenkomstige toepassing.
2. Een termijn van drie dagen wordt, zo nodig, zoveel verlengd, dat daarin ten minste twee dagen voorkomen die niet een zaterdag, zondag of algemeen erkende feestdag zijn.
3. Onder maand wordt verstaan de tijd van dertig dagen, onder een dag de tijd van vierentwintig uren.

Artikel 4

1. Tot de processtukken in de zin van dit wetboek worden gerekend de gegevens, die in verband met een verdenking tegen een bepaalde persoon ten behoeve van de politie en de justitie zijn verzameld, voor zover zij op die persoon betrekking hebben en voor zover zij in het verband van diens strafvervolging worden gebruikt.
2. Onder de bevoegdheid tot kennisneming van processtukken wordt mede begrepen die tot het maken van aantekeningen daaruit. Het openbaar ministerie kan in het belang van een goede procesorde bij algemene regeling bepalen in welke gevallen en op welke wijze afschriften zullen worden verstrekt. Ook overigens regelt het openbaar ministerie, tenzij anders is bepaald, de

wijze waarop kennisneming van processtukken wordt toegestaan, alsmede, zo nodig, de plaats waar en de wijze waarop bij die kennisneming toezicht zal worden uitgeoefend.

3. Nadat de zaak ter terechtzitting aanhangig is gemaakt, worden de in het tweede lid bedoelde beslissingen gegeven door de rechter, die over de zaak oordeelt of het laatst heeft geoordeeld.

Artikel 5

1. Het verhoren van personen ten behoeve van de strafvordering is gericht op het aan de dag brengen van de waarheid. Wanneer zij in verband met een beslissing in de gelegenheid worden gesteld opmerkingen te maken, worden zij gehoord.

2. Wanneer is voorgeschreven, dat de verdachte wordt gehoord, gaat daaraan een behoorlijke oproeping vooraf. Van het horen kan slechts worden afgezien, indien de verdachte daarvan uitdrukkelijk afstand heeft gedaan, of indien hij, ondanks een behoorlijke oproeping, niet is verschenen.

Artikel 6

Ontdekking op heterdaad heeft plaats, wanneer het strafbare feit ontdekt wordt, terwijl het begaan wordt of terstond nadat het begaan is. De heterdaad wordt niet langer aanwezig geacht dan kort na de ontdekking.

Artikel 7

Bij de beantwoording van de vraag of een zaak al dan niet is geëindigd, wordt het rechtsgevolg, bij artikel 282 aan het bekend worden van nieuwe bezwaren verbonden, buiten beschouwing gelaten.

Artikel 8

Het in deze titel bepaalde geldt niet, wanneer uit enige bepaling van dit wetboek een andere betekenis blijkt.

TITEL II

Legaliteitsbeginsel

Artikel 9

Strafvordering heeft alleen plaats in de gevallen en op de wijze bij landsverordening voorzien.

TITEL III

Het openbaar ministerie en de bevoegdheid van de rechter

Artikel 10

1. Het openbaar ministerie vervolgt de strafbare feiten bij de rechter, die ingevolge het bepaalde in de Eenvormige landsverordening op de rechterlijke organisatie of andere wettelijke regelingen tot de kennisneming daarvan bevoegd is.

2. Elk eilandgebied wordt als een afzonderlijk rechtsgebied van het gerecht in eerste aanleg beschouwd.

Artikel 11

1. De betrekkelijke bevoegdheid van de rechter wordt bepaald door het rechtsgebied waarbinnen het strafbare feit is begaan, of door het rechtsgebied waarbinnen de verdachte woont, feitelijk verblijft of wordt aangetroffen.

2. Bij deelneming aan een strafbaar feit brengt de bevoegdheid ten aanzien van een van de als daders of medeplichtigen aansprakelijke personen ook de bevoegdheid mee ten aanzien van de andere.

3. Indien door meerdere personen, al dan niet tezamen, verschillende strafbare feiten zijn begaan, die in zodanig verband tot elkaar staan dat de behandeling voor dezelfde rechter gewenst moet worden geacht, worden deze feiten voor de toepassing van het tweede lid van dit artikel geacht in deelneming te zijn begaan.

4. In elke stand van het geding kan de rechter, nadat de zaak ter terechtzitting aanhangig is gemaakt, deze op de vordering van het openbaar ministerie of op het verzoek van de verdachte verwijzen naar de rechter van een ander rechtsgebied.

Artikel 12

1. Strafbare feiten buiten het rechtsgebied van de Nederlandse Antillen aan boord van een Nederlands-Antilliaans vaartuig of luchtvaartuig begaan, worden ter bepaling van de bevoegdheid van de rechter geacht te zijn begaan binnen het rechtsgebied van de Nederlandse Antillen ter plaatse waar de eigenaar van het vaartuig of luchtvaartuig woont of de zetel van het bedrijf is gevestigd.

2. De vervolging van strafbare feiten, begaan buiten de Nederlandse Antillen doch niet aan boord van een Nederlands Antilliaans vaartuig of luchtvaartuig, vindt plaats overeenkomstig het bepaalde in artikel 11.

Artikel 13

Indien geen bevoegde rechter door de voorgaande artikelen wordt aangewezen, is het gerecht in eerste aanleg, zittingsplaats Curaçao, bevoegd.

Artikel 14

1. De ambtenaren van het openbaar ministerie bij het gerecht in eerste aanleg zijn tot de vervolging van strafbare feiten op alle eilandgebieden bevoegd, onverminderd het bepaalde in artikel 4, vijfde lid, van de Eenvormige landsverordening op de rechterlijke organisatie.

2. De procureur-generaal houdt toezicht op een behoorlijke vervolging van strafbare feiten, en kan daartoe aan de officier van justitie, hoofd van het parket, de nodige bevelen geven.

TITEL IV

Rechterlijk bevel tot vervolging of verdere vervolging van strafbare feiten

Artikel 15

1. Wordt een strafbaar feit niet vervolgd of de vervolging niet voortgezet, dan kan de rechtstreeks belanghebbende daarover bij het Hof van Justitie schriftelijk beklag doen.

2. Onder rechtstreeks belanghebbende wordt mede verstaan een rechtspersoon, die krachtens zijn doelstelling en blijkens zijn feitelijke werkzaamheden een belang behartigt, dat door de beslissing tot niet vervolging rechtstreeks wordt getroffen.

3. Wanneer op het gebied van de opsporing en de vervolging activiteiten niet of niet binnen een redelijke termijn hebben plaatsgevonden, wordt deze omstandigheid voor de toepassing van deze titel met een beslissing tot niet vervolging gelijkgesteld.

Artikel 16

1. De griffier van het Hof geeft de klager spoedig schriftelijk bericht van de ontvangst.

2. Na ontvangst van het klaagschrift draagt het Hof de procureur-generaal op ten aanzien van de beslissing tot niet of niet verdere vervolging schriftelijk verslag te doen en de daartoe betrekkelijke stukken over te leggen.

Artikel 17

Is de klager kennelijk niet ontvankelijk of het beklag kennelijk ongegrond, dan kan het Hof zonder nader onderzoek de klager niet ontvankelijk of het beklag ongegrond verklaren.

Artikel 18

1. Het Hof beslist niet alvorens de klager te hebben gehoord, althans behoorlijk daartoe te hebben opgeroepen, behoudens in het geval van artikel 17.

2. Het oproepen van de klager kan ook achterwege blijven, wanneer door hem ter zake van hetzelfde feit reeds eerder beklag is gedaan, tenzij door de klager nieuwe omstandigheden zijn aangevoerd die, waren zij het Hof bekend geweest, tot een andere beslissing op dat eerdere beklag hadden kunnen leiden.

3. Indien beklag is gedaan door meer dan twee personen, kan het Hof volstaan met het oproepen van de twee personen, wier namen en adressen als eerste in het klaagschrift zijn vermeld.

Artikel 19

1. Het Hof kan de persoon wiens vervolging wordt verlangd oproepen ten einde hem in de gelegenheid te stellen opmerkingen te maken over het in het beklag gedane verzoek en de gronden waarop dat berust. De oproeping gaat vergezeld van een afschrift van het klaagschrift of bevat een aanduiding van het feit waarop het beklag betrekking heeft.

2. Een bevel, als bedoeld in artikel 25, eerste lid, wordt niet gegeven dan nadat de persoon wiens vervolging wordt verlangd door het Hof is gehoord, althans behoorlijk daartoe is opgeroepen.

Artikel 20

1. De klager en de persoon wiens vervolging wordt verlangd kunnen zich in raadkamer doen bijstaan door een advocaat. Zij kunnen zich doen vertegenwoordigen door een advocaat, indien deze verklaart daartoe bepaaldelijk gevolmachtigd te zijn, of door een daartoe bij bijzondere volmacht schriftelijk gemachtigde. Van deze bevoegdheid, alsmede van de mogelijkheid om toevoeging van een advocaat te verzoeken, wordt hun in de oproeping mededeling gedaan.

2. De voorzitter van het Hof staat, behoudens in het geval van artikel 17, de klager en de persoon wiens vervolging wordt verlangd, alsmede hun advocaten of gemachtigden toe van de op de zaak betrekking hebbende stukken kennis te nemen, indien daarom wordt verzocht. Kennisneming geschiedt op de wijze door de voorzitter te bepalen. De voorzitter kan, ambtshalve of op de vordering van de procureur-generaal, bepaalde stukken van kennisneming uitzonderen in het belang van de bescherming van de persoonlijke levenssfeer, de opsporing of vervolging van strafbare feiten of op zwaarwichtige gronden aan het algemeen belang ontleend.

Artikel 21

De persoon wiens vervolging wordt verlangd is niet verplicht op de vragen, hem in raadkamer gesteld, te antwoorden. Hiervan wordt hem, voordat hij wordt gehoord, mededeling gedaan. De mededeling wordt in het proces-verbaal opgenomen.

Artikel 22

Wanneer de klager of de persoon wiens vervolging wordt verlangd in raadkamer wordt gehoord, nodigt het Hof de procureur-generaal uit daarbij tegenwoordig te zijn.

Artikel 23

Het horen van de klager en de persoon wiens vervolging wordt verlangd kan ook aan een van de leden van het Hof worden opgedragen.

Artikel 24

De artikelen 38 tot en met 42 met betrekking tot de behandeling in raadkamer zijn op deze titel van toepassing.

Artikel 25

1. Indien de klager ontvankelijk is en het Hof van oordeel is dat vervolging of verdere vervolging had moeten plaatshebben, beveelt het Hof dat de vervolging zal worden ingesteld of voortgezet ter zake van het feit waarop het beklag betrekking heeft of van het feit zoals het Hof dat in zijn bevel heeft omschreven.

2. Het Hof kan het geven van zodanig bevel ook weigeren op gronden aan het algemeen belang ontleend.

3. In alle andere gevallen wijst het Hof het beklag af.

4. Alvorens te beslissen kan het Hof, indien het nader onderzoek wenselijk oordeelt, de stukken in handen van de rechter-commissaris stellen onder aanduiding van het onderwerp en de omvang van het onderzoek en, zo nodig, van de wijze waarop dit zal zijn in te stellen. Artikel 359, tweede lid, is van toepassing.

Artikel 26

1. Het Hof beslist zo spoedig mogelijk en bij een met redenen omklede beschikking.

2. Van elke beschikking zendt de griffier onverwijld een afschrift aan de procureur-generaal, de klager, alsmede, indien de artikelen 19, eerste lid, en 25, eerste lid, toepassing hebben gevonden, aan de persoon wiens vervolging wordt verlangd.

Artikel 27

De leden van het Hof die over het beklag hebben geoordeeld, nemen noch in eerste aanleg, noch in hoger beroep, deel aan de berechting.

Artikel 28

Bij toepassing van artikel 76 van het Wetboek van Strafrecht is beklag niet toegelaten.

Artikel 29

Wanneer het Hof ambtshalve van oordeel is, dat de vervolging van strafbare feiten behoort ingesteld of voortgezet te worden, vinden de bepalingen van deze titel zoveel mogelijk overeenkomstige toepassing.

TITEL V

Schorsing van de vervolging

Artikel 30

1. Indien de waardering van het tenlastegelegde feit afhangt van de beoordeling van een geschilpunt van burgerlijk recht, kan de rechter, in welke stand van de vervolging ook, de vervolging voor een bepaalde tijd schorsen ten einde de uitspraak van de burgerlijke rechter over het geschilpunt af te wachten. 2. De schorsing kan telkens voor een bepaalde tijd worden verlengd en te allen tijde worden opgeheven.

Artikel 31

1. In zaken betreffende minderjarige verdachten kan de vervolging worden geschorst, indien, gelijktijdig met de vervolging, aanhangig is:

- a. ten aanzien van beide of een van de ouders een verzoek of vordering tot ontheffing of tot ontzetting van de ouderlijke macht of van de voogdij;
- b. ten aanzien van de voogd een verzoek tot ontzetting van de voogdij;
- c. over de verdachte een verzoek of een vordering tot ondertoezichtstelling.

De schorsing duurt voort totdat de beslissing daarop onherroepelijk zal zijn geworden.

2. In zodanig geval wordt de schorsing geacht plaats te vinden wegens het bestaan van een geschilpunt van burgerlijk recht.

Artikel 32

Na het uitbrengen van de dagvaarding ter terechtzitting kan de verdachte de schorsing wegens het bestaan van een geschilpunt van burgerlijk recht enkel verzoeken, hetzij bij het bezwaarschrift dat tegen die dagvaarding kan worden ingediend, hetzij op de terechtzitting.

Artikel 33

1. Indien de verdachte na het begaan van het strafbare feit in een toestand is komen te verkeren dat hij niet meer in staat is de strekking van de tegen hem ingestelde vervolging te begrijpen, schorst de rechter, in welke stand van de vervolging ook, de vervolging.

2. Zodra van het herstel van de verdachte is gebleken, wordt de schorsing opgeheven.

Artikel 34

1. Bij schorsing van de vervolging kan de rechter, ambtshalve of op de vordering van het openbaar ministerie, niettemin spoedeisende maatregelen bevelen.

2. Hij kan gelasten dat de schorsing zich niet zal uitstrekken tot hetgeen de voorlopige hechtenis betreft.

Artikel 35

Alvorens omtrent de schorsing te beslissen, kan de rechter getuigen en deskundigen horen.

Artikel 36

De beslissingen omtrent de schorsing worden genomen hetzij ambtshalve, hetzij op de vordering van het openbaar ministerie, hetzij op het verzoek van de verdachte of zijn raadsman, door de rechter voor wie de zaak wordt vervolgd of zal worden vervolgd, of voor wie de zaak het laatst is vervolgd.

Artikel 37

Tegen beslissingen omtrent de schorsing staat het openbaar ministerie binnen drie dagen daarna en de verdachte binnen drie dagen na de betekening hoger beroep open bij het Hof van Justitie.

TITEL VI

Behandeling door de raadkamer

Artikel 38

1. In alle gevallen waarin niet de beslissing door de rechter op de terechtzitting is voorgeschreven of aldaar ambtshalve wordt genomen, geschieden onderzoek en beslissing door de raadkamer. Echter geschieden op de terechtzitting onderzoek en beslissing omtrent alle vorderingen, verzoeken of voordrachten aldaar gedaan.

2. De raadkamer bij het Hof van Justitie is op straffe van nietigheid samengesteld uit drie leden. In eerste aanleg treedt de raadkamer enkelvoudig op. In dat geval vinden de bepalingen van deze titel overeenkomstig toepassing.

3. Indien door de raadkamer een beslissing moet worden gegeven na de aanvang van het onderzoek op de terechtzitting, is zij zoveel mogelijk samengesteld uit de leden die op de terechtzitting over de zaak hebben gezeten.

4. De rechter die als rechter-commissaris in de zaak enig onderzoek heeft verricht of enige beslissing heeft genomen, neemt aan onderzoek en beslissing door de raadkamer geen deel.

Artikel 39

1. De beschikking vermeldt de namen van de rechters door wie, en de dag waarop zij is gegeven, en wordt ondertekend door ieder van hen en de griffier die bij de beraadslaging tegenwoordig was. Indien de aard van de zaak daartoe aanleiding geeft, kan de beschikking, mits daarvan eenvoudige aantekening wordt gedaan, mondeling worden gegeven.

2. Indien een van hen tot die ondertekening buiten staat is, wordt hiervan aan het slot van de beschikking melding gemaakt.

Artikel 40

1. De raadkamer is bevoegd de nodige bevelen te geven, opdat het onderzoek dat aan haar beslissing vooraf moet gaan, overeenkomstig de bepalingen van dit wetboek zal plaatsvinden.

2. De raadkamer zal, alvorens te beslissen, het openbaar ministerie horen en kan zich door de rechter-commissaris, die in de zaak betrokken is geweest, schriftelijk of mondeling doen inlichten.

3. Zij is bevoegd de overlegging van processtukken en stukken van overtuiging te bevelen.

4. Het horen kan ook aan een van de leden of plaatsvervangende leden van het Hof van Justitie of aan rechtersplaatsvervanger in eerste aanleg van het gebied waar de te horen persoon zich bevindt, worden opgedragen. In dat geval is artikel 42 van overeenkomstige toepassing.

Artikel 41

1. De verdachte is bevoegd zich door zijn raadsman te doen bijstaan, wanneer hij wordt gehoord.

2. Elke andere persoon dan de verdachte die ingevolge enige bepaling van dit wetboek wordt gehoord, kan zich door een advocaat doen bijstaan. Deze wordt daarbij in de gelegenheid gesteld de nodige opmerkingen te maken.

Artikel 42

1. Van het onderzoek van de raadkamer wordt door de griffier een proces-verbaal opgemaakt, behelzende de zakelijke inhoud van de afgelegde verklaringen en van hetgeen bij dat onderzoek is voorgevallen.

2. Indien een verdachte, getuige of deskundige of de raadsman of de advocaat verlangt dat enige opgave in de eigen woorden zal worden opgenomen, geschiedt dat voor zover de opgave redelijke grenzen niet overschrijdt, zoveel mogelijk.

3. Het proces-verbaal wordt door de voorzitter of door een van de andere leden van de raadkamer en de griffier vastgesteld en zo spoedig mogelijk na afloop van het onderzoek ondertekend. Voor zover de rechter of de griffier tot een en ander buiten staat is, geschiedt dit zonder zijn medewerking en wordt van zijn verhindering aan het slot van het proces-verbaal melding gemaakt.

4. Het wordt met de beschikking en de verdere tijdens het onderzoek in raadkamer in het geding gebrachte stukken bij de processtukken gevoegd.

TITEL VII

Rechterlijke voorzieningen bij dringende noodzaak

Artikel 43

1. In alle gevallen, waarin het belang van een goede strafrechtsbedeling een voorziening dringend noodzakelijk maakt en het wetboek zelf daaromtrent geen regeling bevat, kan een verzoek om zodanige voorziening worden gedaan door de verdachte of degene die daarbij een rechtstreeks hem bepaaldelijk aangaand belang heeft.

2. Op gelijke wijze komt het openbaar ministerie de bevoegdheid toe een zodanige voorziening te vorderen.

3. Op het verzoek of de vordering, op straffe van niet-ontvankelijkheid met redenen te omkleden, wordt tijdens het voorbereidend onderzoek beslist door de rechter-commissaris en,

na de aanvang of de beëindiging van het onderzoek ter terechtzitting, door de rechter die over de zaak oordeelt of het laatst heeft geoordeeld. Is de zaak bij het Hof aanhangig of aanhangig geweest, dan is het college of een door dit college aangewezen lid bevoegd.

4. Is de rechter aanstonds van oordeel, dat degene die het verzoek of de vordering heeft gedaan, niet-ontvankelijk is of dat elke redelijke grond aan het verzoek of de vordering ontbreekt, dan wijst hij zonder nader onderzoek en met eenvoudige redengeving de gevraagde voorziening af.

5. De voorziening kan zowel een gebod als een verbod bevatten, ook met betrekking tot gedragingen in de toekomst.

6. De beschikking wordt zo spoedig mogelijk gegeven als door het belang van de zaak wordt gevorderd.

7. Voor zover de beschikking een veroordeling inhoudt, kan worden bepaald dat, indien, zo lang of zo dikwijls de veroordeelde aan die veroordeling niet voldoet, door hem zal zijn verbeurd een bij de beschikking vast te stellen geldsom, dwangsom genaamd. De dwangsom, eenmaal verbeurd, komt ten volle toe aan degene die de veroordeling heeft verkregen. Deze kan de dwangsom tenuitvoerleggen krachtens de titel waarbij zij is vastgesteld. Wordt de dwangsom niet voldaan, dan kan de rechter op de vordering van het openbaar ministerie de gijzeling van de veroordeelde bevelen gedurende een door hem te bepalen termijn.

8. De rechter is bevoegd om tenuitvoerlegging van zijn beschikking te bevelen bij voorraad, niettegenstaande hoger beroep.

9. Tegen de beschikking van de rechter in eerste aanleg staat binnen drie dagen hoger beroep open bij het Hof van Justitie, indien daartoe, gelet op het belang van de gevraagde voorziening, door het Hof of een door dit college aangewezen lid verlof is verleend.

10. De artikelen 38 tot en met 42 vinden zoveel mogelijk overeenkomstige toepassing. Ten aanzien van de rechtstreeks belanghebbende vindt artikel 44 overeenkomstig toepassing.

11. Tijdens de behandeling van het verzoek of de vordering kunnen aan de hierboven bedoelde procedure niet meer rechten worden ontleend dan de stand van de strafvorderlijke procedure toelaat.

TITEL VIII

Algemeen voorschrift met betrekking tot rechterlijke beslissingen

Artikel 44

Alle rechterlijke beslissingen op grond van dit wetboek worden, tenzij daarvoor een bijzondere regeling geldt, binnen een zo kort mogelijke termijn genomen, zijn met redenen omkleed, en worden ten spoedigste ter kennis gebracht van het openbaar ministerie, dat onverwijld voor betekening aan de verdachte zorgdraagt. Op de dag dat de beslissing schriftelijk ter kennis is gebracht, respectievelijk betekend is vangt de termijn aan waarbinnen enig rechtsmiddel is opengesteld.

TITEL IX

Geheimhouding

Artikel 45

Een ieder, die betrokken is bij de uitvoering van dit wetboek en daarbij de beschikking krijgt over gegevens, waarvan hij het vertrouwelijke karakter kent of redelijkerwijze moet vermoeden, en voor wie niet reeds uit hoofde van ambt, beroep of wettelijk voorschrift ter zake van die gegevens een geheimhoudingsplicht geldt, is verplicht tot geheimhouding daarvan, behoudens voor zover enig wettelijk voorschrift hem tot bekendmaking verplicht of uit zijn taak bij de uitvoering van dit wetboek de noodzaak tot bekendmaking voortvloeit.

TITEL X

Beëdiging

Artikel 46

1. Hij, die ingevolge de bepalingen van dit wetboek mondeling een eed of belofte moet afleggen, zal:

a. indien hij een eed aflegt, onder het opsteken van de twee voorste vingers van zijn rechterhand, uitspreken de woorden: "Zo waarlijk helpe mij God Almachtig";

b. indien hij een belofte aflegt, uitspreken de woorden: "Dat beloof ik".

2. Degene, in wiens handen de eed wordt afgelegd, houdt de betrokkene de volgende bij diens hoedanigheid passende verklaring voor:
- ten aanzien van de getuige: dat hij de waarheid en niets dan de waarheid zal verklaren;
 - ten aanzien van de deskundige en de tolk: dat hij zijn taak naar geweten zal vervullen.
3. Hij, die aan zijn godsdienstige gezindheid de plicht ontleent de eed op andere wijze af te leggen, kan dat op die wijze doen. De eed kan ook worden afgelegd in de taal, die de betrokkene gewoon is te spreken.
4. Hij, die tengevolge van een lichaams- of spraakgebrek de eed niet op de bij het eerste en derde lid bepaalde wijze kan afleggen, zal de eed afleggen op een wijze, zoveel mogelijk in overeenstemming met het in die artikelen voorgeschrevene, te bepalen door degene in wiens handen de eed wordt afgelegd.
- In plaats van de eed kan ter keuze van de betrokkene de belofte worden afgelegd.

TWEDE BOEK

DE VERDACHTE EN ZIJN RAADSMAN

TITEL I

De verdachte

EERSTE AFDELING

Begripsomschrijving

Artikel 47

- Als verdachte wordt aangemerkt degene te wiens aanzien uit feiten of omstandigheden een redelijk vermoeden van schuld aan enig strafbaar feit voortvloeit.
- Gedurende de vervolging wordt als verdachte aangemerkt degene tegen wie de vervolging is gericht.
- De aan de verdachte toekomende rechten komen tevens toe aan de veroordeelde tegen wie een strafrechtelijk financieel onderzoek is ingesteld of te wiens aanzien op een vordering van het openbaar ministerie als bedoeld in artikel 38e van het Wetboek van Strafrecht van de Nederlandse Antillen niet onherroepelijk is beslist.

TWEDE AFDELING

Rechtskundige bijstand

Artikel 48

- De verdachte heeft het recht zich, overeenkomstig de bepalingen van dit wetboek, door een of meer door hem gekozen of ingevolge de artikelen 61 tot en met 68 toegevoegde raadslieden te doen bijstaan.
- Hem wordt daartoe, wanneer hij dit verzoekt en hem rehtens de vrijheid is ontnomen, zoveel mogelijk met inachtneming van de huishoudelijke reglementen van de inrichting waarin hij verblijft, de gelegenheid gegeven zich met zijn raadsman of raadslieden in verbinding te stellen.
- Wanneer de verdachte om bijstand van een raadsman verzoekt voordat hij door een opsporingsambtenaar wordt verhoord, kan het verhoor slechts dan een aanvang nemen, nadat de raadsman die bijstand heeft verleend, tenzij het onderzoek geen uitstel gedooft, of de komst van de raadsman in redelijkheid niet kan worden afgewacht.
- De raadsman is niet bevoegd bij de verhoren door een opsporingsambtenaar aanwezig te zijn. Als het verhoor door een opsporingsambtenaar plaatsvindt, nadat de verdachte in dezelfde zaak door de rechter-commissaris is verhoord, komen de raadsman ten aanzien van het verhoor door de opsporingsambtenaar dezelfde bevoegdheden toe als hem bij het verhoor door de rechter-commissaris zijn toegekend.
- In de gevallen waarin de raadsman tot bijwoning van het verhoor is toegelaten, onthoudt hij zich van alles wat de strekking heeft het verhoor te beïnvloeden.

Artikel 49

In alle gevallen waarin de verdachte overeenkomstig de bepalingen van dit wetboek wordt gehoord, is hij bevoegd zich door een raadsman te doen bijstaan. Deze wordt in de gelegenheid gesteld de nodige opmerkingen te maken. Gelijke bevoegdheid komt hem toe, wanneer de verdachte niet in staat is in persoon te worden gehoord.

DERDE AFDELING

Zwijgrecht

Artikel 50

1. De verdachte heeft het recht zich van antwoorden te onthouden. Voor een verhoor wordt de verdachte meegedeeld dat hij niet verplicht is tot antwoorden.
2. In alle gevallen waarin iemand als verdachte wordt verhoord, onthoudt de verhorende rechter of ambtenaar zich van alles wat de strekking heeft een verklaring te verkrijgen, waarvan niet gezegd kan worden dat zij in vrijheid is afgelegd.
3. De verklaringen van de verdachte, bepaaldelijk die welke een bekentenis van schuld inhouden, worden in het proces-verbaal van het verhoor zoveel mogelijk in zijn eigen woorden opgenomen.

VIERDE AFDELING

Kennisneming van processtukken

Artikel 51

1. De verdachte heeft het recht om desgevraagd van de op zijn zaak betrekking hebbende processtukken kennis te nemen.
2. Niettemin kan tijdens het voorbereidend onderzoek de officier van justitie, indien het belang van het onderzoek dit bepaaldelijk vordert, de verdachte de kennisneming van bepaalde processtukken onthouden. Daartoe bestaat slechts dan grond, voor zover het belang dat de verdachte bij kennisneming heeft, niet opweegt tegen het belang op grond waarvan de kennisneming wordt onthouden.
3. Wanneer enig onderzoek niet tot een vervolging heeft geleid of zal leiden, kan de verdachte of de gewezen verdachte de kennisneming van de processtukken niet meer worden onthouden, tenzij dwingende aan het algemene belang van de strafvordering te ontnemen gronden zich daartegen verzetten.
4. Ingeval de verdachte de kennisneming van bepaalde processtukken wordt onthouden, wordt hem onder opgave van redenen schriftelijk meegedeeld dat de hem ter inzage gegeven stukken niet volledig zijn. Van deze beslissing kan hij binnen drie dagen in beroep komen bij de rechter-commissaris.

Artikel 52

Tijdens het voorbereidend onderzoek mag aan de verdachte niet worden onthouden de kennisneming van:

- a. de processen-verbaal van zijn verhoren;
- b. de processen-verbaal betreffende verhoren of handelingen van onderzoek, waarbij hij of zijn raadsman de bevoegdheid heeft gehad tegenwoordig te zijn, tenzij en voor zover uit het proces-verbaal blijkt van enige omstandigheid waarvan hij in het belang van het onderzoek tijdelijk onkundig moet blijven, en in verband daarmee een bevel als bedoeld in artikel 70, tweede of derde lid, is gegeven;
- c. de overige processen-verbaal van verhoren, waarvan de inhoud hem mondeling volledig mededeling is gedaan.

Artikel 53

De kennisneming van geen enkel processtuk in het oorspronkelijke of in afschrift mag de verdachte worden onthouden, zodra het gerechtelijk vooronderzoek is gesloten, of, indien een gerechtelijk vooronderzoek niet heeft plaatsgehad, zodra de dagvaarding ter terechtzitting in eerste aanleg is betekend.

Artikel 54

1. Kennisneming van processtukken, die zijn opgemaakt met betrekking tot de persoonlijkheid of de zielstoestand van de verdachte, kan hem alleen dan geheel of gedeeltelijk worden onthouden, indien de rapporteur verklaart, dat kennisneming bepaaldelijk niet in het belang van de verdachte moet worden aangemerkt en voorts dat er geen mogelijkheden aanwezig worden geacht de kennisneming onder begeleiding van een deskundige te doen plaatsvinden. Daaromtrent beslist het gerecht waarvoor de zaak wordt vervolgd of het laatst werd vervolgd dan wel, indien geen vervolging heeft plaatsgehad of deze nog niet is ingesteld, de rechter-commissaris.

2. Ingeval de verdachte kennisneming op de voet van het bepaalde in het eerste lid geheel of gedeeltelijk niet wordt toegestaan, kan de kennisneming nochtans wel aan de raadsman worden toegestaan.

VIJFDE AFDELING

Behandeling binnen een redelijke termijn

Artikel 55

1. De verdachte heeft recht op behandeling van zijn zaak binnen een redelijke termijn.
2. De termijn vangt aan op het moment dat de verdachte had verwacht en redelijkerwijze had kunnen verwachten, dat zijn zaak strafrechtelijk zou worden vervolgd.
3. Een termijn, waardoor de verdachte langer dan in het algemeen wenselijk is onder de dreiging van een strafvervolging of van de voortzetting daarvan heeft moeten leven, wordt als onredelijk aangemerkt, tenzij bijzondere omstandigheden het tijdsverloop kunnen rechtvaardigen.
4. Indien de verdachte de bevoegdheid, hem bij artikel 56 toegekend, onbenut heeft gelaten, kan hij zich later niet meer op de onredelijkheid van een termijn beroepen, tenzij door het tijdsverloop de kwaliteit van de strafrechtspleging zodanig is aangetast, dat de rechter ook ambtshalve gronden aanwezig acht om het tijdsverloop te beoordelen en daaraan gevolgen te verbinden.

Artikel 56

1. De rechter-commissaris waakt tegenodeloze vertraging van het voorbereidend onderzoek. Wanneer de verdachte zich in voorlopige hechtenis bevindt, draagt hij in het bijzonder ervoor zorg, dat de zaak met de meest mogelijke spoed wordt voortgezet.
2. Wanneer het onderzoek ter terechtzitting is aangevangen, wordt het toezicht op nodeloze vertraging uitgeoefend door de rechter, die over de zaak ter terechtzitting oordeelt, of door het Hof van Justitie, nadat hoger beroep is ingesteld.
3. De bevoegde rechter kan, op de vordering van het openbaar ministerie of op het verzoek van de verdachte of diens raadsman, bevelen dat het onderzoek binnen een uiterste termijn wordt voortgezet dan wel wordt beëindigd. Hij kan zich daartoe de nodige processtukken doen overleggen. Nadat het onderzoek ter terechtzitting is aangevangen, komen deze bevoegdheden de rechter ook ambtshalve toe.
4. Indien een eenmaal aangevangen vervolging niet wordt voortgezet, kan de rechter tevens verklaren dat de zaak geëindigd is.
5. De verdachte wordt gehoord.
6. Een beslissing als bedoeld in het derde of vierde lid, kan tot een uiterste termijn worden aangehouden, indien het openbaar ministerie aannemelijk maakt, dat het onderzoek alsnog zal worden voortgezet dan wel verdere vervolging zal plaatsvinden.
7. Wanneer de zaak ter terechtzitting in hoger beroep aanhangig is gemaakt, vindt ten aanzien van het Hof van Justitie artikel 38, derde lid, geen toepassing.

TITEL II

De raadsman

EERSTE AFDELING

Algemene bepalingen

Artikel 57

1. Als raadsliden worden slechts toegelaten advocaten, die bij het Hof van Justitie zijn ingeschreven.
2. In bijzondere gevallen kan het Hof van Justitie op verzoek van de verdachte aan advocaten, die niet bij het Hof van Justitie zijn ingeschreven, toestaan als raadsman op te treden, mits deze samenwerkt met een bij het Hof van Justitie ingeschreven advocaat.
3. Medeverdachten, die geen tegenstrijdige belangen hebben, kunnen door dezelfde raadsman worden bijgestaan.

Artikel 58

1. Bevoegdheden die bij of krachtens dit wetboek uitdrukkelijk aan de verdachte zijn toegekend, kunnen door diens raadsman worden uitgeoefend, indien deze door de verdachte is gemachtigd en de aard van de bevoegdheid zich daartegen niet verzet.
2. Machtiging door de verdachte zal worden aangenomen, wanneer de raadsman verklaart dat dit het geval is.
3. Toezending van processtukken aan de verdachte geschiedt tevens aan diens raadsman, voor zover dat uitdrukkelijk is bepaald.

TWEDE AFDELING

Keuze van de raadsman

Artikel 59

1. De verdachte is te allen tijde bevoegd een of meer raadsliden te kiezen.
2. Tot de keuze van een of meer raadsliden is ook de wettige vertegenwoordiger van de verdachte bevoegd.
3. Is de verdachte verhinderd van zijn wil te dien aanzien te doen blijken en heeft hij geen wettige vertegenwoordiger, dan is zijn echtgenoot of de meest gereede van zijn bloed- of aanverwanten, tot de vierde graad ingesloten, tot die keuze bevoegd.
4. De ingevolge het tweede of derde lid gekozen of de ingevolge de artikelen 61 tot en met 68 toegevoegde raadsman treedt af, zodra de verdachte zelf een raadsman heeft gekozen.
5. Bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen, kan worden geregeld, op welke wijze van een keuze ingevolge het eerste, tweede of derde lid dient te blijken.

Artikel 60

1. De gekozen raadsman geeft, zolang het opsporingsonderzoek duurt, van zijn optreden als zodanig schriftelijk kennis aan de officier van justitie en aan de in de zaak betrokken hulpofficier. Gelijke kennisgeving geschiedt als de raadsman niet meer voor een bepaalde verdachte optreedt.
2. Indien hij een gekozen of toegevoegde raadsman vervangt, geeft hij ook daarvan overeenkomstig het eerste lid kennis aan de daar bedoelde personen en aan de vervangen raadsman. Door deze mededeling neemt de werkzaamheid van de vervangen toegevoegde of vroeger gekozen raadsman een einde.

DERDE AFDELING

Toevoeging van een raadsman

Par. 1. Algemene bepalingen

Artikel 61

1. Tenzij in dit wetboek anders is bepaald, geschiedt toevoeging van een raadsman door de instantie, daartoe bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen, aangewezen. Bij of krachtens dit landsbesluit worden regels gesteld omtrent de taakuitoefening van de instantie.
2. De toevoeging geschiedt zoveel mogelijk in overeenstemming met de voorkeur van de verdachte.
3. De toevoeging heeft plaats zonder kosten voor de verdachte, behoudens het in de tweede volzin van dit artikellid bepaalde. Wanneer zich in de omstandigheden van de verdachte zodanige wijzigingen mochten voordoen dat op grond daarvan, naar het oordeel van de instantie die met de toevoeging is belast, aannemelijk kan worden geacht dat de verdachte in staat is de kosten van een raadsman zelf te dragen, wordt de kosteloze toevoeging beëindigd.

Artikel 62

1. Aan iedere verdachte, die in verzekering is gesteld, wordt een raadsman toegevoegd, zodra tegen hem het bevel tot inverzekeringstelling wordt verleend, tenzij hij uitdrukkelijk heeft verklaard van het recht op toevoeging afstand te doen. De officier van justitie of de hulpofficier van justitie die het bevel heeft verleend, licht onverwijld de instantie die met de toevoeging is belast, omtrent de inverzekeringstelling in.
2. Een toevoeging ingevolge het eerste lid blijft tijdens de voorlopige hechtenis van kracht, tenzij de verdachte niet on- of minvermogend is in de zin van het Landsbesluit Kosteloze rechtskundige bijstand (P.B. 1959, no. 198).

3. Bij of krachtens landsbesluit, houdende algemene maatregelen, worden zoveel mogelijk in overeenstemming met de situatie op de eilanden nadere regels gesteld omtrent de toevoeging aan in verzekering gestelde verdachten.

Artikel 63

1. Indien het bevel, bedoeld in artikel 62, eerste lid, niet is verleend, wordt een verdachte van een misdrijf, van wiens onvermogen voldoende is gebleken, op diens verzoek een raadsman toegevoegd, zodra de vervolging tegen hem is aangevangen. De verdachte kan aan het verzoek niet het recht ontlenen de zaak op te houden.
2. Het eerste lid is tevens van toepassing in hoger beroep.
3. Bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen, kunnen nadere regels worden gegeven omtrent de wijze waarop het onvermogen moet worden gestaafd.
4. Omtrent zijn bevoegdheid om toevoeging van een raadsman te verzoeken wordt de verdachte van misdrijf ingelicht op de voet van artikel 82. Echter geschiedt de mededeling in geval van aantekening van hoger beroep door de griffier van het gerecht, dat vonnis heeft gewezen. Indien de verdachte, anders dan krachtens een bevel tot inverzekeringstelling, rechtens zijn vrijheid is ontnomen, wordt het verzoek onverwijld door de officier van justitie ter kennis gebracht van de instantie die met de toevoeging is belast.
5. Indien het vermoeden bestaat dat bij de verdachte van misdrijf gebrekkige ontwikkeling of ziekelijke storing van de geestvermogens aanwezig is en dat hij ten gevolge daarvan niet in staat is zijn belangen behoorlijk te behartigen, wordt hem, indien hij nog geen raadsman heeft en een vervolging ter zake van het misdrijf tegen hem is aangevangen, tijdens het voorbereidend onderzoek door de rechter-commissaris ambtshalve een raadsman toegevoegd.
6. De in het vierde lid bedoelde inlichtingen en kennisgevingen geschieden overeenkomstig bij of krachtens landsbesluit, houdende algemene maatregelen, vast te stellen bepalingen. Daarbij worden tevens voorschriften gegeven omtrent de wijze waarop het verzoek om toevoeging behoort te worden gedaan.

Artikel 64

1. Een toevoeging heeft slechts plaats, indien de verdachte geen raadsman heeft.
2. Elke toevoeging geldt zowel voor de eerste aanleg als voor het hoger beroep. Hierbij wordt het voorbereidend onderzoek geacht deel uit te maken van de eerste aanleg.

Par. 2. Vervanging van de toegevoegde raadsman

Artikel 65

1. Bij verhindering of ontstentenis van de toegevoegde raadsman wordt de verdachte een andere raadsman toegevoegd. De toegevoegde raadsman geeft van zijn verhindering of ontstentenis kennis aan de instantie die met de toevoeging is belast.
2. Op verzoek van de toegevoegde raadsman of van de verdachte kan een andere raadsman worden toegevoegd. Indien de verdachte rechtens zijn vrijheid is ontnomen, wordt diens verzoek door de officier van justitie zo spoedig mogelijk ter kennis gebracht van de instantie die met de toevoeging is belast.

Artikel 66

De toegevoegde raadsman kan de waarneming van bepaalde verrichtingen namens hem door een andere advocaat doen geschieden, mits hij of die ander daarvan schriftelijk kennis geeft aan de officier van justitie en, voor zover nodig, aan de hulpofficier van justitie tijdens het voorbereidend onderzoek of, indien de zaak ter terechtzitting aanhangig is gemaakt, aan de bevoegde rechter.

Par. 3. Beroep inzake toevoeging

Artikel 67

1. De verdachte kan tijdens het voorbereidend onderzoek de rechter-commissaris of, indien de zaak ter terechtzitting aanhangig is gemaakt, de bevoegde rechter om toevoeging van een raadsman verzoeken:
 - a. indien hij binnen vierentwintig uren na het tijdstip waarop ingevolge artikel 62 toevoeging had moeten plaatshebben, nog geen raadsman heeft;
 - b. indien zijn verzoek als bedoeld in de artikelen 63, eerste en tweede lid, en 65, tweede lid, niet is ingewilligd;

- c. indien hem bij verhindering of ontstentenis van de toegevoegde raadsman geen andere raadsman is toegevoegd;
 - d. indien de toevoeging op grond van artikel 61, derde lid, is beëindigd.
2. Op het verzoek, bedoeld in het eerste lid, wordt zo spoedig mogelijk beslist. De verdachte wordt, tenzij het verzoek aanstonds wordt ingewilligd, op het verzoek gehoord.

Par. 4. Kennisgeving van de toevoeging

Artikel 68

Van elke toevoeging en van elke wijziging daarin wordt onverwijld, op de wijze bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen, te bepalen, kennis gegeven aan de officier van justitie, de raadsman, de verdachte en bovendien, in geval van een gerechtelijk vooronderzoek, aan de rechter-commissaris, alsmede, indien de verdachte in het huis van bewaring of de gevangenis verblijft, aan de directeur van die inrichting.

Par. 5. Beloning en vergoeding van kosten

Artikel 69

Voor de beloning van de bijstand door toegevoegde raadslieden alsmede voor de vergoeding van door hen noodzakelijk gemaakte onkosten worden uit 's Lands kas middelen beschikbaar gesteld naar regelen te stellen bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen.

VIERDE AFDELING

Bevoegdheden van de raadsman betreffende het verkeer met de verdachte en de kennisneming van processtukken

Artikel 70

1. De raadsman heeft vrije toegang tot de verdachte wie rehtens zijn vrijheid is ontnomen, kan hem buiten aanwezigheid van anderen spreken en met hem brieven wisselen zonder dat van de inhoud door anderen wordt kennisgenomen, een en ander onder het vereiste toezicht, met inachtneming van de huishoudelijke reglementen, zulks onverminderd hetgeen door de wettelijke bepalingen wordt gevorderd, en zonder dat het onderzoek daardoor mag worden opgehouden.
2. Indien uit bepaalde omstandigheden een ernstig vermoeden voortvloeit dat het vrije verkeer tussen raadsman en verdachte hetzij zal strekken om de verdachte bekend te maken met enige omstandigheid, waarvan hij in het belang van het onderzoek tijdelijk onkundig moet blijven, hetzij wordt misbruikt voor pogingen om de waarheidsvinding te belemmeren, kan tijdens het gerechtelijk vooronderzoek de rechter-commissaris en overigens tijdens het voorbereidend onderzoek de officier van justitie telkens aan de bevoegde autoriteiten bevelen, dat de raadsman geen toegang tot de verdachte zal hebben of deze niet alleen zal mogen spreken en dat brieven of andere stukken, tussen raadsman en verdachte gewisseld, niet zullen worden uitgereikt. Het bevel omschrijft de bepaalde omstandigheden in de voorgaande volzin bedoeld; het beperkt de vrijheid van verkeer tussen raadsman en verdachte niet meer en wordt voor niet langer gegeven dan door die omstandigheden wordt gevorderd, en is in elk geval slechts gedurende ten hoogste acht dagen van kracht. Van het bevel geschiedt onverwijld schriftelijke mededeling aan de raadsman en aan de verdachte.
3. De raadsman kan tegen het bevel binnen drie dagen na die mededeling een bezwaarschrift indienen bij het Hof van Justitie. Deze wordt gehoord, althans behoorlijk daartoe opgeroepen. Het Hof kan bij zijn beslissing het bevel opheffen, wijzigen of aanvullen.
4. Wanneer het betreft een persoon die verdacht wordt van een van de in de artikelen 97 tot en met 113 van het Wetboek van Strafrecht omschreven misdrijven tegen de veiligheid van de Staat, kan tijdens het gerechtelijk vooronderzoek de rechter-commissaris en overigens tijdens het voorbereidend onderzoek de officier van justitie telkens voor het tijdvak van ten hoogste veertien dagen bevelen, dat er geen vrij verkeer tussen de verdachte en zijn raadsman zal plaatsvinden, indien hij van oordeel is, dat het belang van het onderzoek zich daartegen bepaaldelijk verzet. Van het bevel geschiedt onverwijld schriftelijke mededeling aan de raadsman en aan de verdachte. Het derde lid is van toepassing.
5. Alle belemmeringen van het vrije verkeer tussen raadsman en verdachte, die ingevolge een van de vier voorgaande leden bevolen zijn, nemen een einde zodra het gerechtelijk

vooronderzoek is beëindigd of, ingeval een gerechtelijk vooronderzoek niet heeft plaatsgehad, zodra de dagvaarding ter terechtzitting in eerste aanleg is betekend.

DERDE BOEK

ENIGE BIJZONDERE DWANGMIDDELEN

TITEL I

Algemeen

Artikel 71

Bij de toepassing van elk dwangmiddel gelden, behalve de overige in dit wetboek gestelde eisen, als algemene voorwaarden:

- a. dat de toepassing van het dwangmiddel, na afweging van de in het geding zijnde belangen, niet onredelijk is,
- b. dat de bevoegdheid een dwangmiddel toe te passen niet voor een ander doel wordt aangewend dan waarvoor zij is verleend,
- c. dat het doel van het dwangmiddel niet op andere, meer doelmatige en minder ingrijpende wijze kan worden bereikt, en
- d. dat de ernst van de door het dwangmiddel te veroorzaken inbreuk redelijkerwijze door de ernst van het strafbare feit wordt gerechtvaardigd.

TITEL II

Staandehouding en aanhouding

Artikel 72

1. Iedere opsporingsambtenaar is bevoegd van de verdachte een opgave van zijn naam, voornamen, geboortedatum, adres en woon- of verblijfplaats te vorderen en hem daartoe staande te houden. De verdachte is verplicht aan de vordering te voldoen.
2. De opsporingsambtenaar is tevens bevoegd getuigen naar de in het eerste lid bedoelde gegevens te vragen.

Artikel 73

1. In geval van ontdekking op heterdaad van enig strafbaar feit is ieder bevoegd de verdachte aan te houden.
2. Geschiedt de aanhouding door een opsporingsambtenaar, dan draagt deze zorg dat de aangehoudene zonder uitstel naar een plaats van verhoor en terstond daarna voor een officier van justitie of een hulpofficier wordt geleid.
3. Geschiedt de aanhouding door de officier van justitie of een hulpofficier dan geleidt deze de aangehoudene zonder uitstel naar een plaats van verhoor; hij kan ook de aanhouding of voorgeleiding van de verdachte bevelen.
4. Geschiedt de aanhouding door een ander, dan levert deze de aangehoudene onverwijld aan een opsporingsambtenaar over, onder afgifte aan deze van mogelijk inbeslaggenomen voorwerpen, die dan handelt overeenkomstig de bepaling van het tweede lid. In geval van overlevering aan de officier van justitie of de hulpofficier is het derde lid van toepassing.

Artikel 74

1. Ook buiten het geval van ontdekking op heterdaad is de officier van justitie bevoegd de verdachte van enig strafbaar feit waarvoor voorlopige hechtenis is toegelaten, of van het strafbare feit omschreven in artikel 454, aanhef en onder ten 3e, van het Wetboek van Strafrecht van de Nederlandse Antillen, aan te houden en zonder uitstel naar een plaats van verhoor te geleiden; hij kan ook de aanhouding of voorgeleiding van de verdachte bevelen.
2. Kan het optreden van de officier van justitie niet worden afgewacht, dan komt gelijke bevoegdheid toe aan de hulpofficier van justitie. De hulpofficier geeft van de aanhouding onverwijld schriftelijk of mondeling kennis aan de officier van justitie.
3. Kan ook het optreden van een hulpofficier niet worden afgewacht, dan is elke opsporingsambtenaar bevoegd de verdachte aan te houden, onder de verplichting zorg te dragen dat hij onverwijld voor de officier van justitie of de hulpofficier wordt geleid. Op de hulpofficier voor wie de verdachte wordt geleid, is de tweede volzin van het tweede lid van toepassing.

Artikel 75

De hulpofficier voor wie de verdachte wordt geleid, geeft van de aanhouding uiterlijk binnen vierentwintig uren schriftelijk of mondeling kennis aan de officier van justitie.

TITEL III

Betreden van plaatsen ter aanhouding

Artikel 76

1. In geval van ontdekking op heterdaad van een misdrijf kan ieder, ter aanhouding van de verdachte, elke plaats betreden, met uitzondering van een woning tot het binnentreden waarvan de bewoner geen uitdrukkelijke toestemming heeft gegeven, en van de plaatsen in artikel 164 genoemd, op de tijden in dat artikel aangegeven.
2. Zowel in geval van ontdekking op heterdaad als buiten dat geval kan iedere opsporingsambtenaar, ter aanhouding van de verdachte, elke plaats betreden. De artikelen 155 tot en met 164 zijn van toepassing.
3. Een opsporingsambtenaar die overeenkomstig het tweede lid een plaats heeft betreden, kan in afwachting van de komst van de ambtenaar die bevoegd is ter aanhouding de plaats te doorzoeken, de maatregelen nemen, die redelijkerwijze nodig zijn om te voorkomen, dat de verdachte zich aan zijn aanhouding onttrekt.

Artikel 77

1. In geval van ontdekking op heterdaad van een strafbaar feit of in geval van verdenking van een misdrijf waarvoor voorlopige hechtenis is toegelaten, kan de officier van justitie ter aanhouding van de verdachte elke plaats doorzoeken.
2. Bij dringende noodzakelijkheid en indien het optreden van de officier van justitie niet kan worden afgewacht, kan een hulpofficier van justitie deze bevoegdheid uitoefenen. Hij behoeft daartoe verlof van de officier van justitie. Dit verlof is met redenen omkleed.
3. Het doorzoeken van plaatsen geschiedt onder leiding van de officier van justitie of, in geval van toepassing van het tweede lid, onder leiding van de hulpofficier van justitie.
4. De artikelen 155 tot en met 164 zijn van toepassing.

TITEL IV

Onderzoek aan lichaam en kleding

Artikel 78

1. De officier van justitie of de hulpofficier, voor wie de verdachte wordt geleid of die zelf de verdachte heeft aangehouden, kan bij het bestaan van ernstige bezwaren tegen deze bepalen, dat hij aan zijn lichaam of aan zijn kleding zal worden onderzocht.
2. De overige opsporingsambtenaren zijn bevoegd de aangehoudene, tegen wie ernstige bezwaren bestaan, aan zijn kleding te onderzoeken.
3. Wanneer er in geval van het eerste lid bijzondere aanwijzingen zijn dat voorwerpen of stoffen in of langs de weg van de natuurlijke openingen van het lichaam verborgen worden gehouden, kan het onderzoek aan het lichaam zich ook daartoe uitstrekken, doch slechts indien:
 - a. het onderzoek plaatsvindt door een medisch deskundige, wanneer het betreft een onderzoek van de maag, een rectaal of vaginaal onderzoek, en een meer dan oppervlakkig onderzoek van andere lichaamsholten, en
 - b. het onderzoek geschiedt op een daartoe geschikte plaats en, indien het niet door een medisch deskundige wordt verricht, door een ambtenaar van hetzelfde geslacht als dat van de verdachte die aan het onderzoek wordt onderworpen.
4. Indien bij het onderzoek, bedoeld in het derde lid, instrumenten of kunstmatige middelen worden aangewend met het doel de verwijdering van voorwerpen en stoffen uit het lichaam te bewerkstelligen, dient voor het gebruik daarvan door de rechter-commissaris machtiging te worden verleend. In die machtiging kunnen voorschriften worden gegeven met betrekking tot de wijze van uitvoering.

Artikel 79

1. De rechter-commissaris kan op de vordering van de officier van justitie of op het verzoek van de verdachte of diens raadsman een deskundige, verbonden aan een van de bij of krachtens landsbesluit, houdende algemene maatregelen, aan te wijzen laboratoria, benoemen met de opdracht een onderzoek te verrichten dat gebaseerd is op een vergelijking tussen kenmerken

van celmateriaal. De deskundige brengt aan de rechter-commissaris een met redenen omkleed verslag uit.

2. De rechter-commissaris geeft de verdachte, indien deze bekend is, steeds en zo spoedig mogelijk schriftelijk kennis van de aan de deskundige verleende opdracht, van de tijd waarop en van het laboratorium alwaar het onderzoek plaatsvindt of heeft plaatsgevonden en van de uitslag daarvan. Hij wijst de verdachte op artikel 79b.

3. De rechter-commissaris doet het celmateriaal vernietigen overeenkomstig de daartoe bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen, gestelde regels. Van de vernietiging wordt onverwijld proces-verbaal opgemaakt.

4. Kenmerken van celmateriaal kunnen worden opgenomen in een register. Bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen¹, worden regels gesteld omtrent de inrichting en raadpleging van het register, alsmede omtrent de gevallen waarin de opname van gegevens in dit register is toegestaan en de wijze waarop daartegen bij het Hof beroep kan worden ingesteld.

5. Het register, bedoeld in het vierde lid, kan, volgens bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen¹, te stellen regels, worden geraadpleegd ten behoeve van opsporingsonderzoek waarop het onderzoek, bedoeld in het eerste lid, geen betrekking heeft.

Artikel 79a

1. De rechter-commissaris kan op de vordering van de officier van justitie bevelen dat van de verdachte van een misdrijf waarvoor voorlopige hechtenis is toegelaten, bloed zal worden afgenomen ten behoeve van een onderzoek als bedoeld in artikel 79, eerste lid.

2. Het bevel kan slechts worden gegeven, indien uit feiten of omstandigheden blijkt van ernstige bezwaren tegen de verdachte en indien het onderzoek redelijkerwijze nodig is voor het aan de dag brengen van de waarheid. Het bevel is met redenen omkleed en wordt betekend aan de verdachte.

3. De rechter-commissaris geeft het bevel niet, dan nadat de verdachte is gehoord en vruchteloos is uitgenodigd vrijwillig bloed ten behoeve van het onderzoek af te staan. De verdachte is bevoegd zich door een raadsman te doen bijstaan.

4. Het bevel tot afname van bloed wordt niet ten uitvoer gelegd, indien aannemelijk is dat afname van bloed om bijzondere geneeskundige redenen onwenselijk is.

5. De verdachte ten aanzien van wie een bevel als bedoeld in het eerste lid, is gegeven, wordt door een arts zoveel bloed afgenomen als voor het onderzoek en een tegenonderzoek noodzakelijk is.

6. Bij toepassing van het vierde lid of indien de deskundige als bedoeld in artikel 79, eerste lid, oordeelt dat het bloed van de verdachte geen geschikt materiaal voor het daar bedoelde onderzoek zal opleveren, kan de rechter-commissaris bevelen dat van de verdachte wangslimvlies, haarwortels of ander bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen¹, aan te wijzen celmateriaal wordt afgenomen ten behoeve van een onderzoek als bedoeld in artikel 79, eerste lid. De laatste volzin van het tweede lid en het derde en vijfde lid zijn van overeenkomstige toepassing.

7. De verdachte kan tegen het krachtens het eerste of zesde lid gegeven bevel binnen zeven dagen na betekening in hoger beroep komen bij het Hof van Justitie, dat zo spoedig mogelijk beslist. De verdachte wordt gehoord. Het bevel wordt in afwachting van de beslissing van het Hof niet ten uitvoer gelegd.

Artikel 79b

1. De verdachte kan, indien geen verzoek als bedoeld in artikel 79, eerste lid, is gedaan, binnen veertien dagen nadat hem de uitslag van het onderzoek als bedoeld in artikel 79, eerste lid, schriftelijk is kennisgegeven, de rechter-commissaris verzoeken een andere door de verdachte aangewezen deskundige, verbonden aan een van de bij of krachtens landsbesluit, houdende algemene maatregelen, aan te wijzen laboratoria, te benoemen met de opdracht een onderzoek te verrichten dat gebaseerd is op een vergelijking tussen kenmerken van celmateriaal. Indien daartoe voldoende celmateriaal beschikbaar is, wiligt de rechter-commissaris het verzoek in. De deskundige brengt aan de rechter-commissaris een met redenen omkleed verslag uit. Artikel 79, tweede lid, eerste volzin, derde en vierde lid, is van overeenkomstige toepassing.

2. In geval van toepassing van het eerste lid wordt de verdachte een bij of krachtens landsbesluit, houdende algemene maatregelen **Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.**, te bepalen gedeelte van de kosten van het onderzoek in rekening gebracht, indien dit onderzoek het in opdracht van de rechter-commissaris verrichte onderzoek bevestigt.

3. Indien onvoldoende materiaal voor tegenonderzoek als bedoeld in het eerste lid beschikbaar is, stelt de rechter-commissaris de verdachte, indien slechts één verdachte bekend is, in de gelegenheid een deskundige als bedoeld in artikel 267 aan te wijzen. De deskundige dient verbonden te zijn aan een van de bij of krachtens landsbesluit, houdende algemene

maatregelen **Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.**, aan te wijzen laboratoria. Het eerste lid is niet van toepassing.

Artikel 79c

1. Ten aanzien van het onderzoek door deskundigen als bedoeld in de artikelen 79 en 79b, zijn de bepalingen van de zesde afdeling van de derde Titel van het Vierde Boek van overeenkomstige toepassing, behoudens voor zover daarvan in artikel 79 en 79b wordt afgeweken.
2. Bij toepassing van artikel 267 is artikel 79b niet van toepassing.

Artikel 79d

Bij of krachtens landsbesluit, houdende algemene maatregelen², worden regels gesteld omtrent de wijze van uitvoering van de artikelen 79, 79a, en 79b, in het bijzonder met betrekking tot de wijze waarop celmateriaal van een persoon wordt afgenomen, de methode en de plaats van onderzoek, de aanwijzing van de deskundigen, het door de deskundigen uit te brengen verslag, de wijze waarop het recht op tegenonderzoek kan worden uitgeoefend en het bewaren van celmateriaal.

TITEL V

Ophouding voor verhoor

Artikel 80

1. Als de aangehouden verdachte naar een plaats van verhoor is geleid, mag hij met het oog op het verhoor niet langer dan zes uren worden opgehouden, met dien verstande dat de tijd tussen 10 uur 's avonds en 8 uur 's morgens niet wordt meegerekend. De hulpofficier van justitie kan bepalen, dat het verhoor, indien het belang van de zaak dat bepaaldelijk vordert, aaneensluitend na 10 uur wordt voortgezet. De duur van het verhoor na 10 uur wordt op de zes uren in mindering gebracht.
2. De termijn vangt aan op het tijdstip dat de verdachte op de plaats van verhoor is aangekomen.
3. Is de verdachte niet in staat het verhoor te ondergaan, dan vangt de termijn aan op het tijdstip dat hij daartoe wel in staat is.

Artikel 81

1. De verdachte wordt aan geen andere beperkingen onderworpen dan die welke voor het doel van de ophouding voor het verhoor of in het belang van de orde volstrekt noodzakelijk zijn.
2. Tijdens de ophouding voor het verhoor kunnen onder meer de in artikel 90, tweede lid, onderdelen a en c, bedoelde maatregelen in het belang van het onderzoek worden bevolen.
3. Bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen, kunnen nadere regels worden gesteld met betrekking tot de maatregelen die in het belang van het onderzoek kunnen worden bevolen.

TITEL VI

Mededeling van rechten bij ophouding voor verhoor

Artikel 82

1. Iedere verdachte, die naar een plaats van verhoor is geleid, wordt terstond daarna, in ieder geval voordat het verhoor een aanvang neemt, op de hoogte gebracht van:
 - a. de aard en de reden van de vrijheidsontneming,
 - b. het recht om zich te onthouden van antwoorden, en
 - c. het recht zich door een raadsman te doen bijstaan en, bij toepasselijkheid van de artikelen 62 of 63, het recht om toevoeging van een raadsman te verzoeken.
2. Behalve de mondelinge mededeling van de rechten, bedoeld in het eerste lid, wordt aan de verdachte een formulier uitgereikt, waarop die rechten zijn vermeld. Het model van het formulier wordt vastgesteld bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen. Het formulier is steeds beschikbaar in tenminste de navolgende talen: Nederlands, Papiamentu, Engels en Spaans.
3. Na de mededeling van zijn rechten tekent de verdachte het formulier voor gezien. Weigert hij te tekenen, dan wordt daarvan in het proces-verbaal melding gemaakt. Een afschrift van het formulier wordt bij de processtukken gevoegd.
4. De mededeling geschiedt in een taal die de verdachte verstaat. Bij gegronde twijfel of een verdachte de mededeling goed heeft begrepen, neemt het verhoor geen aanvang, voordat de bijstand van een tolk is ingeroepen.

TITEL VII

Inverzekeringstelling

Artikel 83

1. De officier van justitie of de hulpofficier, voor wie de verdachte wordt geleid of die zelf de verdachte heeft aangehouden of verhoord, kan na het verhoor, in het belang van het onderzoek bevelen dat hij tijdens het onderzoek ter beschikking van de justitie zal blijven en daarvoor op een in het bevel aan te duiden plaats in verzekering zal worden gesteld.
2. De verdachte wordt, door de officier van justitie of de hulpofficier voorafgaand aan het bevel, gehoord. Hem wordt tevens meegedeeld, dat hem vanaf het tijdstip waarop het bevel tot inverzekeringstelling wordt verleend en gedurende die periode, kosteloos een raadsman zal worden toegevoegd.
3. Van het horen wordt in het proces-verbaal van verhoor melding gemaakt.
4. De hulpofficier geeft van zijn bevel ten spoedigste, maar in ieder geval binnen vierentwintig uren schriftelijk of mondeling kennis aan de officier van justitie.
5. Zodra het belang van het onderzoek dit toelaat, gelast de officier van justitie de invrijheidstelling van de verdachte. Binnen de eerste vierentwintig uren is daartoe ook bevoegd de hulpofficier, die het bevel heeft gegeven.
6. Gelast de hulpofficier de invrijheidstelling niet, dan doet hij de verdachte voor de officier van justitie geleiden, voor zover deze niet anders beslist.

Artikel 84

De officier van justitie doet de aangehouden verdachte, wiens bewaring hij noodzakelijk oordeelt, onverwijld geleiden voor de rechter-commissaris.

Artikel 85

Wordt de verdachte noch overeenkomstig artikel 83 in verzekering gesteld, noch overeenkomstig artikel 84 voor de rechter-commissaris geleid, dan wordt hij, na te zijn verhoord, dadelijk in vrijheid gesteld.

Artikel 86

Het bevel tot inverzekeringstelling wordt slechts verleend in geval van een strafbaar feit waarvoor voorlopige hechtenis is toegelaten. Indien het onderzoek van de zaak op de terechtzitting in eerste aanleg is aangevangen, kan zodanig bevel voor hetzelfde feit niet meer worden verleend.

Artikel 87

1. Het bevel tot inverzekeringstelling is gedurende ten hoogste twee dagen van kracht.
2. Bij dringende noodzakelijkheid in het belang van het onderzoek kan de inverzekeringstelling door de officier van justitie eenmaal worden verlengd en wel met ten hoogste acht dagen. De verdachte wordt door de officier van justitie gehoord voordat hij overeenkomstig artikel 89 voor de rechter-commissaris wordt geleid.
3. De termijnen gaan in op het ogenblik van de tenuitvoerlegging. Zij lopen niet gedurende de tijd dat de verdachte zich aan de tenuitvoerlegging van het bevel heeft onttrokken.
4. Artikel 83, vijfde en zesde lid, en artikel 86 zijn van overeenkomstige toepassing.

Artikel 88

1. Het bevel tot inverzekeringstelling of tot verlenging daarvan is gedagtekend en ondertekend.
2. Het bevat een zo nauwkeurig mogelijke aanduiding van het strafbare feit, en vermeldt zoveel mogelijk de datum en de plaats van het feit, de grond van de uitvaardiging en de bepaalde omstandigheden die tot het aannemen van die grond hebben geleid. Het vermeldt tevens het tijdstip waarop en de duur waarvoor het is verleend, alsmede de plaats waar de inverzekeringstelling wordt ondergaan.
3. De verdachte wordt in het bevel met naam, voornamen en andere bekende persoonsgegevens aangeduid of, wanneer deze onbekend zijn, zo duidelijk mogelijk aangewezen.
4. Een afschrift van het bevel wordt hem onverwijld uitgereikt. Aan het bureau van de reclassering wordt eveneens een afschrift verstrekt.

Artikel 89

1. De verdachte wordt zo spoedig mogelijk, doch uiterlijk binnen vierentwintig uren nadat de tenuitvoerlegging van het bevel tot verlenging van de inverzekeringstelling een aanvang heeft genomen, voor de rechter-commissaris geleid. De raadsman is bevoegd daarbij aanwezig te zijn. Hij wordt in de gelegenheid gesteld de nodige opmerkingen te maken.
2. Indien de rechter-commissaris voortzetting van de inverzekeringstelling onrechtmatig oordeelt, gelast hij de onmiddellijke invrijheidstelling van de verdachte. Blijft zodanig bevel achterwege, dan behoudt het door de officier van justitie of de hulpofficier verleende bevel zijn volledige rechtskracht.
3. Indien de voorgeleiding overeenkomstig het eerste lid niet heeft plaatsgevonden, wordt de verdachte terstond in vrijheid gesteld.

Artikel 90

1. De in verzekering gestelde personen worden aan geen andere beperkingen onderworpen dan die welke voor het doel van hun opsluiting of in het belang van de orde volstrekt noodzakelijk zijn.
2. Tijdens de inverzekeringstelling kunnen door de officier van justitie en, in geval van het gerechtelijk vooronderzoek, de rechter-commissaris in het bijzonder als maatregel in het belang van het onderzoek jegens de verdachte worden bevolen:
 - a. het maken van afbeeldingen, al dan niet in bepaalde standen;
 - b. het tijdelijk doen aantrekken van bepaalde kleding, daaronder begrepen het opzetten van een bril of het dragen van een pruik;
 - c. het vastleggen van uiterlijke lichamelijke kenmerken;
 - d. een onderzoek van schrijf- en stemkenmerken;
 - e. sorteer- en geurproeven;
 - f. een tegenoverstelling met derden;
 - g. de beperking of ontzegging van de uitreiking van kranten en lectuur;
 - h. algemeen of individueel bepaalde bezoek-, contact- en correspondentieverboden;
 - i. een verbod op het voeren van telefoongesprekken;
 - j. afzondering;
 - k. het overbrengen naar bepaalde plaatsen;
 - l. het afscheren, knippen of laten groeien van baard- en hoofdhaar;
 - m. de in artikel 78 bedoelde onderzoeken en de aldaar bedoelde verwijdering van voorwerpen en stoffen;
 - n. een onderzoek van het op grond van artikel 78 verkregen materiaal.
3. De in het tweede lid, onderdelen a tot en met c, alsmede f tot en met j, bedoelde maatregelen kunnen tevens worden bevolen door de hulpofficier van justitie die de inverzekeringstelling heeft gelast, indien het optreden van de officier van justitie niet kan worden afgewacht.
4. De toepassing van de in het tweede lid bedoelde maatregelen wordt schriftelijk vastgelegd.
5. Voor maatregelen als bedoeld in het tweede lid, onderdelen l, m, voor zover het de verwijdering van voorwerpen en stoffen uit het lichaam betreft, en n, voor zover het lichaamsmateriaal betreft, dient door de rechter-commissaris een machtiging te worden verleend. Artikel 78, vierde lid, laatste volzin, is van overeenkomstige toepassing.
6. De uitvoering van de in het tweede lid bedoelde maatregelen geschiedt onder verantwoordelijkheid van de officier van justitie.
7. Tegen de oplegging van in het tweede lid bedoelde maatregelen kan de verdachte binnen zeven dagen een bezwaarschrift indienen bij het Hof.
8. Een maatregel wordt, in afwachting van de rechterlijke beslissing op het bezwaarschrift, niet ten uitvoer gelegd, tenzij de rechter-commissaris of de officier van justitie de onverwijld tenuitvoerlegging in het belang van het onderzoek volstrekt noodzakelijk acht.
9. Bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen, kunnen regels worden gesteld met betrekking tot de toepassing van dit artikel.

Artikel 90a

39 Met betrekking tot de behandeling van in verzekering gestelde personen en tot de eisen waaraan de voor inverzekeringstelling bestemde plaatsen moeten voldoen, worden bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen, nadere regels gesteld, voor zover daarin bij een bijzondere landsverordening, houdende regels voor de tenuitvoerlegging van vrijheidsontneming, niet is voorzien.

Artikel 91

1. Tijdens de periode van inverzekeringstelling kan de verdachte, onverminderd het bepaalde in artikel 89, de rechter-commissaris schriftelijk om zijn invrijheidstelling verzoeken. De rechter-

commissaris hoort de verdachte en de officier van justitie, indien hij daartoe gronden aanwezig acht.

2. Op het verzoek wordt zo spoedig mogelijk beslist. Indien de rechter-commissaris de vrijheidsontneming onrechtmatig oordeelt, gelast hij de onmiddellijke invrijheidstelling van de verdachte.

TITEL VIII

Voorlopige hechtenis

EERSTE AFDELING

Bewaring

Artikel 92

1. De rechter-commissaris kan, op de vordering van de officier van justitie, een bevel tot bewaring van de verdachte verlenen. De griffier geeft van de vordering onverwijld mondeling of schriftelijk kennis aan de raadsman en doet hem alsmede de officier van justitie en de hulpofficier tevens mededeling omtrent de plaats waar en, zo mogelijk, het tijdstip waarop de verdachte door de rechter-commissaris zal worden gehoord.

2. Indien de rechter-commissaris reeds aanstonds van oordeel is, dat voor het verlenen van zodanig bevel geen grond bestaat, wijst hij de vordering af.

3. In het andere geval hoort hij, alvorens te beslissen, de verdachte omtrent de vordering van de officier van justitie en kan hij te dien einde, zo nodig onder bijvoeging van een bevel tot medebrenging, diens dagvaarding gelasten. Indien het voorafgaand horen van de verdachte niet kan worden afgewacht, wordt deze bij de eerste gelegenheid na het bevel gehoord.

Artikel 93

1. Het bevel tot bewaring is van kracht gedurende een door de rechter-commissaris te bepalen termijn van ten hoogste acht dagen, die ingaat op het ogenblik van de tenuitvoerlegging.

2. Op de vordering van de officier van justitie kan de rechter-commissaris de geldigheidsduur van het bevel eenmaal voor een termijn van ten hoogste acht dagen verlengen.

3. De rechter-commissaris hoort de verdachte, indien hij daartoe gronden aanwezig acht.

Artikel 94

40 1. Ten aanzien van de bewaring zijn artikel 90, met uitzondering van het derde en zesde lid, alsmede artikel 90a van overeenkomstige toepassing.

2. De uitvoering van de maatregelen die krachtens het eerste lid kunnen worden bevolen, vindt in het huis van bewaring plaats onder de verantwoordelijkheid van het hoofd van het huis van bewaring.

TWEEDE AFDELING

Gevangenhouding en gevangenneming

Artikel 95

De rechter-commissaris kan, op de vordering van de officier van justitie, de gevangenhouding bevelen van de verdachte die zich in bewaring bevindt, doch niet dan na hem in de gelegenheid te hebben gesteld om te worden gehoord.

Artikel 96

De rechter-commissaris kan, indien dit nodig is om de uitlevering van de verdachte te verkrijgen, op de vordering van de officier van justitie de gevangenneming van de verdachte bevelen.

Artikel 97

Na de aanvang van het onderzoek op de terechtzitting, kan de rechter in eerste aanleg ambtshalve of op de vordering van de officier van justitie, de gevangenneming van de verdachte bevelen. Zo nodig hoort de rechter deze vooraf; hij is bevoegd te dien einde zijn dagvaarding te gelasten.

Artikel 98

1. Het bevel tot gevangenneming of gevangenhouding is van kracht gedurende een door de rechter te bepalen termijn van ten hoogste zestig dagen, die ingaat op het ogenblik van de tenuitvoerlegging.
2. Indien het bevel is gegeven op de terechtzitting, dan wel, binnen de krachtens het eerste lid bepaalde termijn, het onderzoek op de terechtzitting is aangevangen, blijft het bevel voor onbepaalde tijd geldig en blijft van kracht totdat het is opgeheven.
3. De termijn gedurende welke het bevel van kracht is, kan door de rechter-commissaris op de vordering van de officier van justitie, voor de aanvang van het onderzoek op de terechtzitting eenmaal met ten hoogste dertig dagen worden verlengd.
4. Indien een gerechtelijk vooronderzoek is gevorderd en dit op grond van bijzondere, op de zaak zelf betrekking hebbende omstandigheden niet binnen negentig dagen nadat het bevel tot gevangenhouding van kracht is geworden, is voltooid, kan op de vordering van de officier van justitie de rechter-commissaris in de gevallen en op de gronden, vermeld in de artikelen 100 en 101, de termijn nog eenmaal met ten hoogste dertig dagen verlengen.
5. De verdachte wordt in de gelegenheid gesteld op elke vordering op grond van dit artikel te worden gehoord.
6. Op bevelen tot verlenging, overeenkomstig het derde en vierde lid, zijn het eerste en tweede lid van overeenkomstige toepassing.

Artikel 99

Ten aanzien van de gevangenhouding en de gevangenneming is artikel 94 van overeenkomstige toepassing.

DERDE AFDELING

Gevallen waarin voorlopige hechtenis is toegestaan

Artikel 100

1. Een bevel tot voorlopige hechtenis kan worden gegeven in geval van verdenking van:
 - a. een misdrijf, waarop naar de wettelijke omschrijving gevangenisstraf van vier jaren of meer is gesteld, of
 - b. een van de misdrijven omschreven in de artikelen 204, eerste en tweede lid, 236, 245, derde lid, 259, 266, 298, eerste lid, 321a, 334, 339, 339a, 366, eerste lid, 368, 404, 405, 410 en 431 van het Wetboek van Strafrecht.
2. Het bevel kan voorts worden gegeven, indien de verdachte geen vaste woon- of verblijfplaats in de Nederlandse Antillen heeft, en hij verdacht wordt van een misdrijf, waarop naar de wettelijke omschrijving gevangenisstraf is gesteld.

VIERDE AFDELING

Gronden voor voorlopige hechtenis

Artikel 101

1. Een bevel, als bedoeld in artikel 100, kan slechts worden gegeven, indien uit feiten of omstandigheden blijkt van ernstige bezwaren tegen de verdachte ter zake van de in dat artikel vermelde misdrijven, en voorts:
 - a. indien uit bepaalde gedragingen van de verdachte of uit bepaalde, hem persoonlijk betreffende omstandigheden blijkt van ernstig gevaar voor vlucht, of
 - b. indien uit bepaalde omstandigheden blijkt van een gewichtige reden van maatschappelijke veiligheid, die de onverwijld vrijheidsontneming vordert.
2. Een gewichtige reden van maatschappelijke veiligheid kan voor de toepassing van het eerste lid slechts in aanmerking worden genomen:
 - a. indien wegens het vermoedelijk begane feit levenslange gevangenisstraf, dan wel tijdelijke van zes jaren of meer kan worden opgelegd of de rechtsorde ernstig door dat feit is geschokt, of
 - b. indien er ernstig rekening mee moet worden gehouden, dat de verdachte een misdrijf zal begaan, waarop naar de wettelijke omschrijving een gevangenisstraf van zes jaren of meer is gesteld, of waardoor de veiligheid van de staat of de gezondheid of veiligheid van personen in gevaar kan worden gebracht, dan wel algemeen gevaar voor goederen kan ontstaan, of
 - c. indien de voorlopige hechtenis in redelijkheid noodzakelijk is voor het, anders dan door verklaringen van de verdachte, aan de dag brengen van de waarheid.
3. Een bevel tot voorlopige hechtenis blijft achterwege, indien ernstig rekening moet worden gehouden met de mogelijkheid dat aan de verdachte in geval van veroordeling geen onvoorwaardelijke vrijheidsstraf of tot vrijheidsontneming strekkende maatregel zal worden

opgelegd, dan wel dat hem bij tenuitvoerlegging van het bevel langere tijd rechtens zijn vrijheid zou worden ontnomen dan de duur van de straf of maatregel.

VIJFDE AFDELING

Tenuitvoerlegging en opheffing van bevelen tot voorlopige hechtenis

Artikel 102

1. De termijn gedurende welke een bevel tot voorlopige hechtenis van kracht is, loopt niet gedurende de tijd dat de verdachte zich aan de tenuitvoerlegging van het bevel heeft onttrokken of hem uit anderen hoofde rechtens zijn vrijheid is ontnomen. Ondergaat evenwel de verdachte op het tijdstip dat het bevel tot voorlopige hechtenis wordt gegeven een vrijheidsstraf, dan wordt de tenuitvoerlegging van de straf van rechtswege geschorst zolang het bevel van kracht is. De in voorlopige hechtenis doorgebrachte tijd wordt in dat geval zoveel mogelijk in mindering gebracht op die straf.

2. Indien binnen de in de eerste volzin van het eerste lid bedoelde termijn een vordering krachtens artikel 281, dan wel een bezwaarschrift tegen de dagvaarding is ingediend, blijft het bevel, onverminderd het bepaalde in artikel 98, tweede lid, van kracht totdat dertig dagen zijn verstreken sedert de dag waarop onherroepelijk op de vordering of het bezwaarschrift is beschikt.

Artikel 103

1. Het bevel tot voorlopige hechtenis kan te allen tijde door de rechter-commissaris, dan wel nadat het onderzoek ter terechtzitting is aangevangen, door de rechter in eerste aanleg worden opgeheven. De rechter in eerste aanleg kan dit doen ambtshalve, op het verzoek van de verdachte of op de vordering van de officier van justitie.

2. De verdachte die voor de eerste maal opheffing verzoekt, wordt, tenzij de rechter reeds aanstonds tot inwilliging besluit, in de gelegenheid gesteld op het verzoek te worden gehoord.

ZESDE AFDELING

Hoger beroep inzake bevelen tot voorlopige hechtenis

Artikel 104

1. Uiterlijk drie dagen na de tenuitvoerlegging kan de verdachte van de beschikking, houdende bevel tot gevangenneming of gevangenhouding, bij het Hof van Justitie in hoger beroep komen.

2. Binnen dezelfde termijn kan de verdachte in beroep komen van een bevel tot verlenging van de gevangenhouding, doch slechts wanneer door hem geen hoger beroep werd ingesteld tegen het bevel tot gevangenhouding en ook niet tegen een eerder bevel tot verlenging.

3. Alvorens het Hof beslist wordt de verdachte in de gelegenheid gesteld te worden gehoord.

ZEVENDE AFDELING

Voorlopige hechtenis bij einduitspraken

Artikel 105

1. Bij alle einduitspraken wordt, behoudens het bepaalde in artikel 34, tweede lid, het bevel tot voorlopige hechtenis opgeheven, indien, ter zake van het feit waarvoor dat bevel is verleend, aan de verdachte noch een vrijheidsstraf van langere duur dan de reeds door hem in voorlopige hechtenis doorgebrachte tijd, noch een maatregel die vrijheidsontneming meebrengt of kan meebrengen, onvoorwaardelijk is opgelegd.

2. Indien de duur van de onvoorwaardelijk opgelegde vrijheidsstraf die van de reeds ondergane voorlopige hechtenis met minder dan vijf maanden overtreft en geen maatregel die vrijheidsontneming meebrengt of kan meebrengen onvoorwaardelijk is opgelegd, wordt, onverminderd het bepaalde in artikel 103, bij de einduitspraak het bevel tot voorlopige hechtenis opgeheven met ingang van het tijdstip waarop de duur van deze hechtenis gelijk wordt aan die van de straf.

3. Voor de toepassing van het eerste en tweede lid van dit artikel wordt onder de in voorlopige hechtenis doorgebrachte tijd begrepen de tijd gedurende welke de verdachte in verzekering was gesteld.

4. Indien de einduitspraak tot invrijheidstelling van de verdachte zou moeten leiden, kan de rechter, in afwijking van het eerste lid en alle belangen in aanmerking genomen, bepalen, dat de

voorlopige hechtenis gedurende een termijn van ten hoogste drie weken van kracht blijft, onverminderd het bepaalde in het vijfde en zesde lid.

5. Indien de einduitspraak nietigverklaring van de dagvaarding inhoudt, de officier van justitie een nieuwe dagvaarding uitbrengt en de behandeling ter terechtzitting binnen de termijn van drie weken geen aanvang heeft genomen, wordt de verdachte bij het verstrijken van die termijn terstond in vrijheid gesteld. Vindt de behandeling ter terechtzitting wel binnen deze termijn plaats, dan duurt de voorlopige hechtenis voort, overeenkomstig artikel 98, tweede lid, ook ingeval de verdachte tegen die nieuwe dagvaarding een bezwaarschrift heeft ingediend.

6. Indien de einduitspraak vrijspraak van het tenlastegelegde of ontslag van rechtsvervolging inhoudt en tegen die beslissing hoger beroep is aangetekend, dient de behandeling ter terechtzitting in hoger beroep binnen drie weken na de einduitspraak te zijn aangevangen. Indien die termijn is verstreken, voordat de behandeling in hoger beroep een aanvang heeft genomen, of indien, voordat die termijn is verstreken, het openbaar ministerie van het hoger beroep heeft afgezien, wordt de verdachte terstond in vrijheid gesteld.

Artikel 106

Behoudens het bepaalde in artikel 105, tweede lid, zijn bevelen tot voorlopige hechtenis en die tot opheffing daarvan dadelijk uitvoerbaar.

Artikel 107

Indien het Hof van Justitie tot het geven van enige beslissing is geroepen voordat beroep van de einduitspraak is aangetekend, wordt daarbij de opheffing van het bevel tot voorlopige hechtenis gelast, indien dit uit de beslissing voortvloeit.

Artikel 108

1. Na de aantekening van beroep van de einduitspraak worden de in de artikelen 96 tot en met 103 bedoelde bevelen met overeenkomstige toepassing van die artikelen gegeven door het Hof van Justitie, behoudens de volgende afwijkingen.

2. Onverminderd het in artikel 97 bepaalde, kan het Hof ook bij de einduitspraak, niettegenstaande een eerder beëindigde voorlopige hechtenis en onverminderd het in de artikelen 100 en 101, eerste en tweede lid, onderdelen a en b, bepaalde, de gevangenneming van de verdachte bevelen.

3. Een bevel tot gevangenneming of gevangenhouding is, na de einduitspraak in eerste aanleg, voor een termijn van ten hoogste vijf maanden van kracht. Echter toetst het Hof binnen een termijn van dertig dagen, nadat hoger beroep is aangetekend, of de gevallen en de gronden, bedoeld in de artikelen 100 en 101, nog aanwezig zijn. Het Hof hoort de verdachte, indien het daartoe gronden aanwezig acht. De termijn van vijf maanden kan, indien er gegronde redenen zijn, waarom het onderzoek op de terechtzitting niet binnen deze termijn een aanvang kan nemen, door het Hof eenmaal met ten hoogste dertig dagen worden verlengd.

4. Een bevel tot gevangenneming of gevangenhouding, dat voor het verstrijken van de in het derde lid bedoelde termijn door het onderzoek op de terechtzitting is gevolgd, is, evenals een tijdens of na dat onderzoek verleend bevel, geldig voor onbepaalde tijd, behoudens invrijheidstelling ingevolge de artikelen 103, 105, 107 en 108, vijfde lid, totdat de uitspraak in kracht van gewijsde is gegaan, ook ingeval tegen de einduitspraak beroep in cassatie is aangetekend of de Hoge Raad de zaak overeenkomstig artikel 14 van de Cassatieregeling van de Nederlandse Antillen en Aruba naar het Hof heeft verwezen.

5. Buiten de gevallen voorzien in artikel 105 heft het Hof van Justitie het bevel op met ingang van het tijdstip waarop de duur van de ondergane voorlopige hechtenis gelijk wordt aan de duur van de onvoorwaardelijk opgelegde vrijheidsstraf, tenzij een maatregel die vrijheidsontneming meebrengt of kan meebrengen onvoorwaardelijk is opgelegd.

6. Voor de toepassing van dit artikel wordt onder de in voorlopige hechtenis doorgebrachte tijd begrepen de tijd gedurende welke de verdachte in verzekering was gesteld.

ACHTSTE AFDELING

Het horen van de in voorlopige hechtenis gestelde verdachte

Artikel 109

1. Tenzij de verdachte ter gelegenheid van zijn verhoor mondeling is meegedeeld dat een bevel tot voorlopige hechtenis tegen hem zal worden uitgevaardigd, wordt hij binnen vierentwintig uren na zijn opneming in de plaats waarin de voorlopige hechtenis zal worden ondergaan, gehoord.

2. Het horen geschiedt gedurende het voorbereidend onderzoek door de rechter-commissaris; na de aanvang van het onderzoek op de terechtzitting in eerste aanleg door de rechter in eerste aanleg; na de aantekening van beroep van de einduitspraak door het Hof van Justitie dan wel een lid van dat college.
3. Van het horen wordt met overeenkomstige toepassing van de artikelen 213 tot en met 218 steeds proces-verbaal opgemaakt.

NEGENDE AFDELING

Inhoud van de bevelen en hun betekening

Artikel 110

1. Het bevel tot voorlopige hechtenis of tot verlenging van de geldigheidsduur daarvan is gedagtekend en ondertekend.
2. Het omschrijft het strafbare feit op zodanige wijze, dat de verdachte daaruit redelijkerwijze kan begrijpen, welke verdenking ten aanzien van hem is gerezen, alsmede de feiten of omstandigheden waaruit blijkt dat de in artikel 101 gestelde voorwaarden zijn vervuld.
3. De verdachte wordt in het bevel met naam, voornamen en andere bekende persoonsgegevens aangeduid of, wanneer deze onbekend zijn, zo duidelijk mogelijk aangewezen.
4. Het bevel vermeldt voorts het tijdstip waarop en de duur waarvoor het is verleend, alsmede de plaats waarin de voorlopige hechtenis zal worden ondergaan.
5. Het wordt voor of bij de tenuitvoerlegging aan de verdachte betekend.

TIENDE AFDELING

Schorsing en opschorting van de voorlopige hechtenis

Artikel 111

1. De rechter kan hetzij ambtshalve, hetzij op de vordering van het openbaar ministerie of op het verzoek van de verdachte of diens raadsman, bevelen, dat de voorlopige hechtenis zal worden geschorst, zodra de verdachte al of niet onder zekerheidstelling zich, in de vorm door de rechter te bepalen, bereid heeft verklaard tot nakoming van de aan de schorsing te verbinden voorwaarden.
2. Onder de voorwaarden van de schorsing wordt steeds opgenomen:
 - a. dat de verdachte, indien de opheffing van de schorsing mocht worden bevolen, zich aan de tenuitvoerlegging van het bevel tot voorlopige hechtenis niet zal onttrekken, en
 - b. dat de verdachte, ingeval hij wegens het feit, waarvoor de voorlopige hechtenis is bevolen, tot andere dan vervangende vrijheidsstraf mocht worden veroordeeld, zich aan de tenuitvoerlegging daarvan niet zal onttrekken.
3. De zekerheidstelling voor de nakoming van de voorwaarden bestaat hetzij in de storting van geldswaarden door de verdachte of een derde, hetzij in de verbintenis van een derde als waarborg. In het laatste geval wordt bij het verzoek een schriftelijke bereidverklaring van de waarborg overgelegd.
4. De rechter bepaalt in zijn beslissing het bedrag waarvoor, en de wijze waarop zekerheid zal zijn te stellen.
5. De verdachte en de waarborg worden op het eerste verzoek of de eerste vordering gehoord.

Artikel 112

De rechter kan ambtshalve, op de vordering van het openbaar ministerie of op het verzoek van de verdachte in de beslissing tot schorsing wijziging brengen. De verdachte wordt gehoord.

Artikel 113

1. De rechter kan ambtshalve of op de vordering van het openbaar ministerie te allen tijde de opheffing van de schorsing bevelen.
2. Alvorens daartoe over te gaan, hoort de rechter zo mogelijk de verdachte en kan hij te dien einde, zo nodig onder bijvoeging van een bevel tot medebrenging, diens dagvaarding gelasten.

Artikel 114

De bevoegdheid tot schorsing, tot opheffing van de schorsing of tot wijziging van de aan de schorsing verbonden voorwaarden komt toe aan de rechter, die de voorlopige hechtenis heeft bevolen. Indien de zaak ter terechtzitting aanhangig is gemaakt, is de rechter die over de zaak oordeelt of het laatst heeft geoordeeld, daartoe bevoegd.

Artikel 115

1. Indien de verdachte de voorwaarden niet naleeft, of indien uit bepaalde omstandigheden blijkt van het bestaan van gevaar voor vlucht, kan zijn aanhouding worden bevolen door de officier van justitie of een hulpofficier van justitie. Deze laatste geeft van zijn bevel en van de aanhouding krachtens dat bevel onverwijld kennis aan de officier van justitie.
2. Indien de officier van justitie de gedane aanhouding noodzakelijk blijft achten, dient hij onverwijld zijn vordering bij de rechter in, die binnen tweemaal vierentwintig uren daarna beslist.

Artikel 116

De beslissingen tot schorsing, tot opheffing daarvan en die tot wijziging van de beslissing zijn dadelijk uitvoerbaar.

Artikel 117

1. Tegen de beschikkingen van de rechter-commissaris of van de rechter in eerste aanleg tot schorsing of tot wijziging van een beslissing tot schorsing, staat voor de officier van justitie uiterlijk drie dagen daarna beroep bij het Hof van Justitie open.
2. De verdachte, die schorsing of opheffing van de voorlopige hechtenis dan wel wijziging van een beslissing tot schorsing heeft verzocht, kan van een afwijzende beslissing op dat verzoek uiterlijk drie dagen na de betekening bij het Hof van Justitie in hoger beroep komen. De verdachte kan, ongeacht de aard van de beslissing, slechts eenmaal in beroep komen.
3. Tegen de door het Hof bevolen schorsing of wijziging van een beslissing tot schorsing is geen voorziening toegelaten.

Artikel 118

Waar in deze paragraaf wordt gesproken van schorsing, wordt daaronder begrepen opschorting.

TITEL IX

Inbeslagneming

EERSTE AFDELING

Algemene bepalingen

Artikel 119

1. Vatbaar voor inbeslagneming zijn alle voorwerpen en vorderingen die kunnen dienen om de waarheid aan de dag te brengen of om wederrechtelijk verkregen voordeel, als bedoeld in artikel 38e van het Wetboek van Strafrecht van de Nederlandse Antillen, aan te tonen.
2. Voorts zijn vatbaar voor inbeslagneming alle voorwerpen en vorderingen welke verbeurdverklaring of onttrekking aan het verkeer kan worden bevolen.

Artikel 119a

1. In geval van verdenking van een misdrijf, waarop naar de wettelijke omschrijving gevangenisstraf van ten hoogste vier of meer jaren is gesteld, of een misdrijf, waardoor op geld waardeerbaar voordeel van enig belang kan worden verkregen, kunnen voorwerpen inbeslaggenomen worden tot bewaring van het recht tot verhaal voor een ter zake van dat misdrijf op te leggen geldboete.
2. In geval van verdenking van of veroordeling wegens een misdrijf, waarop naar de wettelijke omschrijving gevangenisstraf van ten hoogste vier of meer jaren is gesteld, of een misdrijf, waardoor op geld waardeerbaar voordeel van enig belang kan worden verkregen, kunnen voorwerpen in beslag worden genomen tot bewaring van het recht tot verhaal voor een naar aanleiding van dat misdrijf op te leggen verplichting tot betaling van een geldbedrag aan het Land ter ontneming van wederrechtelijk verkregen voordeel, als bedoeld in artikel 38e Wetboek van strafrecht van de Nederlandse Antillen.
3. Onder voorwerpen worden verstaan alle zaken en alle vermogensrechten.

Artikel 119b

Voor de toepassing van de artikelen 119 en 119a geldt:

- a. dat beslag op vorderingen wordt gelegd en beëindigd door een schriftelijke kennisgeving aan de schuldenaar;

- b. dat bij het leggen en beëindigen van beslag op onroerende goederen de tussenkomst van de deurwaarder wordt ingeroepen en formaliteiten in acht worden genomen welke ingevolge het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering van de Nederlandse Antillen gelden ten aanzien van de mededeling of aanzegging van de inbeslagneming, dan wel de betekening van het proces-verbaal van inbeslagneming, de aantekening, inschrijving of doorhaling in registers en de betekening daarvan aan derden;
- c. dat bij het leggen of beëindigen van beslag op schepen en luchtvaartuigen formaliteiten in acht worden genomen welke ingevolge het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering van de Nederlandse Antillen gelden ten aanzien van de betekening van het proces-verbaal van inbeslagneming, en ingevolge enige regeling inzake teboekgestelde schepen onderscheidenlijk luchtvaartuigen ten aanzien van de inschrijving en doorhaling daarvan in registers.

Artikel 119c

Op het beslag bedoeld in artikel 119a, is de Vierde Titel van het Derde Boek van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering van de Nederlandse Antillen van overeenkomstige toepassing, behoudens dat:

- a. voor het leggen van het beslag geen bevelschrift van de rechter in eerste aanleg vereist is, noch vrees voor verduistering behoeft te bestaan;
- b. een maximum bedrag waarvoor het recht tot verhaal zal worden uitgeoefend in het proces-verbaal van inbeslagneming of het beslagexploit dient te worden vermeld;
- c. geen overeenkomstige toepassing toekomt aan voorschriften omtrent termijnen waarbinnen na het beslag de eis in de hoofdzaak dient te zijn ingesteld;
- d. het niet in acht nemen van termijnen waarbinnen betekening van het beslag moet plaatsvinden, buiten de gevallen van artikel 119b, onderdeel b, geen nietigheid van het beslag meebrengt;
- e. op in beslag genomen roerende zaken die in bewaring worden genomen de artikelen 141 tot en met 143 van toepassing zijn;
- f. de beëindiging van het beslag met inachtneming van de bepalingen van dit wetboek geschiedt.

Artikel 119d

1. Tot bewaring van het recht tot verhaal kan de officier van justitie namens het Land de bevoegdheid uitoefenen, welke in artikel 1358 van het Burgerlijk Wetboek van de Nederlandse Antillen is toegekend aan een schuldeiser die in zijn verhaalsmogelijkheden is benadeeld als gevolg van een onverplicht door de schuldenaar verrichte rechtshandeling. De artikelen 39 en 41 van het Faillissementsbesluit 1931 zijn van overeenkomstige toepassing.
2. Voor de toepassing van de artikelen 39 en 41 van het Faillissementsbesluit 1931 geldt het in die artikelen bedoelde vermoeden van wetenschap voor rechtshandelingen welke door de verdachte of veroordeelde zijn verricht binnen één jaar vóór het tijdstip waarop de vervolging tegen hem is aangevangen.
3. De officier van justitie heeft voorts tot bewaring van het recht tot verhaal de bevoegdheid namens het Land als schuldeiser in het faillissement van de verdachte of de veroordeelde op te komen. Zolang het bedrag van de boete of van het te ontnemen wederrechtelijk verkregen voordeel nog niet vaststaat wordt hij geacht voor een voorwaardelijke vordering op te komen.
4. De officier van justitie behoudt de bevoegdheden, bedoeld in het eerste en het tweede lid, ondanks faillissement, voor zover de voorwerpen waarop de onverplichte rechtshandelingen betrekking hebben, niet door de curator op grond van de artikelen 38 tot en met 47 van het Faillissementsbesluit 1931 worden opgevorderd.

TWEEDE AFDELING

Inbeslagneming door opsporingsambtenaren of bijzondere personen

Artikel 120

1. Hij die de verdachte aanhoudt of staande houdt, kan voor inbeslagneming vatbare voorwerpen, door deze met zich gevoerd, in beslag nemen.
2. Met betrekking tot het onderzoek aan het lichaam of de kleding van de aangehouden verdachte gelden de bepalingen van artikel 78.

Artikel 121

1. Opsporingsambtenaren kunnen te allen tijde voor inbeslagneming vatbare voorwerpen in beslag nemen en daartoe, in geval van ontdekking op heterdaad, zonodig elke plaats betreden.

2. In geval van ontdekking op heterdaad zijn zij ter inbeslagneming tevens bevoegd in voer-, vaar- en luchtvaartuigen gericht en stelselmatig onderzoek te doen.
3. De artikelen 155 tot en met 164 zijn van toepassing.

Artikel 122

1. In geval van ontdekking op heterdaad of van een misdrijf waarvoor voorlopige hechtenis is toegelaten, kan de officier van justitie bij dringende noodzakelijkheid en indien het optreden van de rechter-commissaris niet kan worden afgewacht:
 - a. ter inbeslagneming huiszoeking doen en de daarvoor vatbare voorwerpen in beslag nemen;
 - b. ter gelegenheid van een schouw elders, voor inbeslagneming vatbare voorwerpen, voor zover deze voor de hand worden aangetroffen, in beslag nemen.
2. Kan het optreden van de officier van justitie niet worden afgewacht, dan komt de bevoegdheid toe aan een hulpofficier van justitie, onder verplichting om van de ondernomen handeling onverwijld kennis te geven aan de officier van justitie.
3. In geval van toepassing van het eerste en tweede lid is de officier van justitie of de hulpofficier van justitie bevoegd elke plaats te betreden. De artikelen 155 tot en met 164 zijn van toepassing.

Artikel 123

1. In geval van een strafbaar feit als omschreven in de artikelen 97 tot en met 102, 103a tot en met 104c, 245, 246, 256, 258, 259, 260, 265 of 447 van het Wetboek van Strafrecht, zijn de opsporingsambtenaren te allen tijde bevoegd ter inbeslagneming de uitlevering te vorderen van alle voor inbeslagneming vatbare voorwerpen.
2. Zij hebben te allen tijde vrije toegang tot alle plaatsen, waar redelijkerwijze vermoed kan worden, dat een zodanig strafbaar feit wordt begaan. De artikelen 155 tot en met 164 zijn van toepassing.

Artikel 124

De opsporingsambtenaren hebben te allen tijde vrije toegang tot alle lokaliteiten en alle plaatsen, waarvan redelijkerwijze kan worden vermoed, dat zij door een goud- of zilversmid, kashouder, horlogemaker, rijwiel- of autohandelaar, uitdrager, opkoper of tagrijn worden gebruikt. Artikel 95bis van het Wetboek van Strafrecht, zomede de artikelen 155 tot en met 164 van dit wetboek zijn van toepassing.

Artikel 125

1. Bij personen met bevoegdheid tot verschoning, als bedoeld bij artikel 252, worden, tenzij met hun toestemming, niet in beslag genomen brieven of andere geschriften, waartoe hun plicht tot geheimhouding zich uitstrekt.
2. Geschiedt bij zodanige personen huiszoeking, dan vindt zij, tenzij met hun toestemming, alleen plaats, voor zover zij zonder schending van het stands-, beroeps- of ambtsgeheim kan geschieden, en strekt zij zich niet uit tot brieven of andere geschriften die niet het voorwerp van het strafbare feit uitmaken of tot het begaan daarvan gediend hebben.

Artikel 126

1. Tenzij het belang van het onderzoek dit dringend vordert, wordt tot inbeslagneming in een woning niet overgegaan dan nadat de bewoner of, indien hij afwezig is, een van zijn aanwezige huisgenoten is gehoord en vruchteloos uitgenodigd de voorwerpen vrijwillig af te geven ter inbeslagneming.
2. Voor zover het belang van het onderzoek zich daartegen niet verzet, stelt de opsporende ambtenaar de bewoner of, indien deze afwezig is, een van zijn aanwezige huisgenoten in de gelegenheid, zich omtrent de ter plaatse aangetroffen en voor inbeslagneming vatbare voorwerpen te verklaren. Hetzelfde geldt ten aanzien van de verdachte, indien deze tegenwoordig is.
3. De verdachte is bevoegd zich tijdens een huiszoeking door zijn raadsman te doen bijstaan, zonder dat het onderzoek daardoor mag worden opgehouden.

Artikel 127

1. In geval van ontdekking op heterdaad of van een misdrijf waarvoor voorlopige hechtenis is toegelaten, kan de officier van justitie, in afwachting van het optreden van de rechter-commissaris, bij dringende noodzakelijkheid ter inbeslagneming de uitlevering tegen ontvangstbewijs bevelen van de pakketten, brieven, stukken en andere berichten, die aan de post, de telegrafie of aan een andere instelling van vervoer zijn toevertrouwd; een en ander voor zover zij klaarblijkelijk voor de verdachte bestemd of van hem afkomstig zijn.

2. Ieder die ten behoeve van dat vervoer zodanige zaken onder zich heeft of krijgt, geeft dienaangaande aan de officier van justitie of aan de hulpofficier op diens vordering de door deze gewenste inlichtingen.

Artikel 128

1. De officier van justitie geeft inbeslaggenomen pakketten, brieven, stukken en andere berichten, die aan de post, de telegrafie of aan een andere instelling van vervoer waren toevertrouwd en waarvan de inbeslagneming niet wordt gehandhaafd, onverwijld aan de vervoerder ter verzending terug.
2. Tot kennisneming van de inhoud van de overige zaken, voor zover deze gesloten zijn, gaat de officier van justitie niet over dan na daartoe door de rechter-commissaris te zijn gemachtigd. Wordt de machtiging niet verleend, dan geeft de officier van justitie de inbeslaggehouden zaken onverwijld aan de vervoerder ter verzending terug.

Artikel 129

1. Blijken de zaken na opening van belang voor het onderzoek, dan voegt de officier van justitie deze bij de processtukken of de stukken van overtuiging. In het tegenovergestelde geval worden zij, na door de officier van justitie te zijn gesloten, door deze onverwijld naar hun bestemming verzonden.
2. Voor zover het belang van het onderzoek dit niet verbiedt, worden zij vooraf door de hulpofficier van justitie gewaarmerkt.
3. De inhoud van de door de officier van justitie geopende zaken, voor zover deze niet bij de processtukken of de stukken van overtuiging zijn gevoegd, wordt door hem geheim gehouden. Gelijke geheimhouding wordt door hem en door de hulpofficier van justitie in acht genomen ter zake van de inlichtingen, in artikel 127, tweede lid, vermeld, voor zover daarvan niet uit de processtukken blijkt.
4. Van de inbeslagneming, de teruggave, de opening en de verzending wordt door de officier van justitie proces-verbaal opgemaakt, dat bij de processtukken wordt gevoegd.

TWEDE AFDELING A

De inbeslagneming op grond van artikel 119a

Artikel 129a

1. Beslag op grond van artikel 119a kan slechts worden gelegd of gehandhaafd krachtens schriftelijke machtiging op vordering van de officier van justitie te verlenen door de rechter-commissaris.
2. De machtiging wordt door de officier van justitie zo spoedig mogelijk aan de verdachte of de veroordeelde, en zo het beslag onder een derde is gelegd, ook aan deze betekend.

DERDE AFDELING

Inbeslagneming door de rechter-commissaris

Artikel 130

1. De rechter-commissaris is tot inbeslagneming van alle daarvoor vatbare voorwerpen bevoegd.
2. Artikel 125, eerste lid, is van toepassing.

Artikel 131

1. De rechter-commissaris kan bevelen dat hij, die redelijkerwijze moet worden vermoed houder te zijn van enig bepaald voor inbeslagneming vatbaar voorwerp, dit ter inbeslagneming aan hem zal uitleveren of op de griffie van het gerecht in eerste aanleg overbrengen, een en ander binnen de termijn en op de wijze bij het bevel te bepalen.
2. Het bevel wordt mondeling of schriftelijk gegeven. In het laatste geval wordt het betekend.

Artikel 132

1. Ieder tot wie het bevel wordt gericht, is verplicht daaraan te voldoen.
2. Niettemin bestaan geldige redenen van weigering op grond van bevoegdheid tot verschoning voor:
 - a. de personen, bedoeld bij artikel 251;
 - b. de personen, bedoeld bij artikel 252, voor zover de uitlevering of overbrenging met hun plicht tot geheimhouding in strijd zou zijn;

c. de personen, bedoeld bij artikel 253, voor zover de uitlevering of overbrenging hen of een van hun daarin genoemde betrekkingen aan het gevaar van een strafrechtelijke vervolging zou blootstellen.

Artikel 133

1. Het bevel tot uitlevering of overbrenging wordt niet gegeven aan de verdachte.
2. Ten aanzien van brieven of andere geschriften kan het bevel alleen worden gegeven, indien deze van de verdachte afkomstig zijn, voor hem zijn bestemd of hem toebehoren, of wel indien zij het voorwerp van het strafbare feit uitmaken of tot het begaan daarvan gediend hebben.

Artikel 134

1. De rechter-commissaris kan op het verzoek van de belanghebbende bevelen dat deze door de griffier kosteloos een gewaarmerkt afschrift van de uitgeleverde of overgebrachte brieven of geschriften zal worden gegeven.
2. Betreft het een authentiek stuk onder bewaring van een openbare bewaarder, dan kan het afschrift in de plaats van het oorspronkelijke stuk strekken, zolang dit niet is terug ontvangen.

Artikel 135

Indien het over te brengen stuk een gedeelte uitmaakt van een register, waarvan het niet kan worden afgescheiden, kan de rechter-commissaris bevelen dat het register, voor de tijd bij het bevel te bepalen, ter inzage zal worden overgebracht of aan hem zal worden uitgeleverd ten einde afschriften van het geheel of een gedeelte daarvan te doen vervaardigen.

Artikel 136

1. Buiten het geval van huiszoeking, kan de officier van justitie of de rechter-commissaris op de vordering van de officier van justitie, ter inbeslagneming op elke plaats een onderzoek instellen.
2. Zij kunnen zich daarbij doen vergezellen van bepaalde door hen aangewezen personen.

Artikel 137

De rechter-commissaris is na een met redenen omklede vordering van de officier van justitie bevoegd huiszoeking ter inbeslagneming te doen en daarbij de te onderzoeken plaatsen te betreden.

Artikel 138

1. Huiszoeking geschiedt, zoveel mogelijk in tegenwoordigheid van de officier van justitie, door of onder leiding van de rechter-commissaris. Artikel 136, tweede lid, is van toepassing.
2. Ingeval de huiszoeking moet geschieden in een ander eilandgebied doet de rechter-commissaris een daartoe strekkend verzoek aan zijn ambtgenoot in dat andere eilandgebied.
3. Artikel 126 is van toepassing.

Artikel 139

1. De huiszoeking kan zich, indien dat voor het onderzoek strikt noodzakelijk is, uitstrekken tot de inbeslagneming van alle daarvoor vatbare voorwerpen.
2. Artikel 125, eerste lid, is van toepassing.

Artikel 140

1. De artikelen 127 tot en met 129 vinden ten aanzien van de rechter-commissaris overeenkomstige toepassing; de bemoeienissen van de officier van justitie, bij de artikelen 128 en 129 vermeld, worden bij het optreden van de rechter-commissaris door deze zo spoedig mogelijk overgenomen en voortgezet.
2. De rechter-commissaris is bevoegd te bepalen dat van de inhoud van inbeslaggenomen gesloten pakketten, brieven, stukken en andere berichten, die aan de post, de telegrafie of een andere instelling van vervoer waren toevertrouwd, zal worden kennis genomen, voor zover zij klaarblijkelijk voor de verdachte bestemd of van hem afkomstig zijn.

VIERDE AFDELING

Bewaring van inbeslaggenomen voorwerpen

Artikel 141

1. Inbeslaggenomen voorwerpen worden zoveel mogelijk gesloten en verzegeld in een omslag waarop een mededeling van de dag van de inbeslagneming en een vermelding van degene bij wie zij zijn inbeslaggenomen, met een korte opgave van de inhoud, wordt gesteld en

ondertekend. Indien de voorwerpen niet geschikt zijn om in een omslag te worden gesloten, wordt daaraan een strook gehecht, waarop gelijke mededeling en vermelding met een korte aanduiding van het voorwerp wordt gesteld en ondertekend. Kan aan een of ander niet worden voldaan, dan worden de voorwerpen zoveel mogelijk gewaarmerkt. Zoveel mogelijk wordt aan degene bij wie zij zijn inbeslaggenomen, een bewijs van ontvangst afgegeven.

2. De inbeslaggenomen voorwerpen waarvan de bewaring noodzakelijk wordt geacht, worden, zodra het belang van het onderzoek het toelaat, gesteld onder de hoede van een bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen, aangewezen bewaarder.

3. Inbeslaggenomen voorwerpen kunnen ook aan een andere door het openbaar ministerie aangewezen bewaarder in gerechtelijke bewaring worden gegeven, indien dit voor het behoud, de bestemming of de beveiliging van deze voorwerpen redelijkerwijs noodzakelijk is.

Artikel 142

1. De voorwerpen worden niet vervreemd, vernietigd, prijsgegeven of tot een ander doel dan het onderzoek bestemd, tenzij na verkregen machtiging.

2. Indien de voorwerpen niet geschikt zijn voor opslag, of dit hoogst ongewenst wordt geacht, kan de machtiging door het openbaar ministerie worden verleend aan de bewaarder, dan wel aan de ambtenaar die de voorwerpen in afwachting van hun vervoer naar de bewaarder onder zich heeft.

3. Indien de voorwerpen niet geschikt zijn voor opslag gedurende langere tijd, of dit hoogst ongewenst wordt geacht, kan het gerecht in feitelijke aanleg waarvoor de zaak wordt vervolgd of anders het laatst werd vervolgd, op de vordering van het openbaar ministerie, de machtiging aan de bewaarder verlenen.

4. Dit artikel blijft, voor zover teruggave van voorwerpen in de zin van artikel 144 mogelijk is, buiten toepassing, behoudens in het geval dat de rechthebbende afstand heeft gedaan.

5. Gelden en geldswaarden worden gestort in de consignatiekas dan wel op een daartoe bestemde rekening van het Land.

Artikel 143

Bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen, worden regels gesteld omtrent de wijze, waarop de inbeslaggenomen voorwerpen worden bewaard en ter beschikking van het onderzoek gehouden, dan wel, ingevolge artikel 142, worden vervreemd, vernietigd, prijsgegeven of tot een ander doel dan het onderzoek bestemd.

VIJFDE AFDELING

Teruggave van inbeslaggenomen voorwerpen

Artikel 144

1. Zodra het belang van de strafvordering zich niet meer verzet tegen de teruggave van een inbeslaggenomen voorwerp, doet het openbaar ministerie dit door de bewaarder teruggeven aan degene, aan wie het door het strafbare feit is onttrokken. Is deze niet bekend, dan wordt het voorwerp teruggegeven aan degene bij wie het is inbeslaggenomen, tenzij deze het voorwerp onrechtmatig in zijn bezit heeft gekregen. In het laatste geval wordt het voorwerp teruggegeven aan de degene aan wie teruggave van het voorwerp op het eerste gezicht redelijk en maatschappelijk niet onverantwoord is. Is deze niet bekend, dan wordt met het voorwerp gehandeld overeenkomstig artikel 142.

2. Een verplichting tot teruggave bestaat niet ten aanzien van voorwerpen, waarvan de rechthebbende schriftelijk heeft verklaard afstand te doen. Met betrekking tot deze voorwerpen kan, ook indien zij geschikt zijn voor opslag, een machtiging worden verleend als bedoeld in artikel 142, tweede lid; voor het overige wordt daarmee gehandeld als met verbeurdverklaarde voorwerpen.

Artikel 145

1. Een last tot teruggave van een inbeslaggenomen voorwerp dat in bewaring is gegeven is gericht tot de bewaarder.

2. Indien deze aan de last niet kan voldoen, omdat het voorwerp op wettige wijze vervreemd, vernietigd, prijsgegeven of tot een ander doel dan het onderzoek bestemd is, gaat hij na daartoe verkregen machtiging van het gerecht, bedoeld in artikel 142, derde lid, over tot uitbetaling van de prijs, die het voorwerp bij verkoop door hem redelijkerwijze had moeten opbrengen.

3. Indien de bewaarder, buiten de gevallen in het tweede lid bedoeld, niet in staat is aan de last tot teruggave te voldoen dan wel het geven van zodanige last niet mogelijk bleek, houdt hij het voorwerp ter beschikking van de rechthebbende totdat sedert de last tot teruggave zes

maanden, onderscheidenlijk sedert de inbeslagneming drie jaren, zijn verstreken. Is teruggave alsdan nog niet mogelijk gebleken dan wordt met het voorwerp gehandeld als met verbeurdverklaarde voorwerpen.

4. De bewaarder geeft het voorwerp niet terug zolang er een beslag op rust, door een derde onder hem gelegd ingevolge het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering, tenzij degene door wie de last tot teruggave is gegeven uitdrukkelijk anders bepaalt

Artikel 145a

Het openbaar ministerie kan op verzoek van de beslagene of van een andere belanghebbende een voorwerp dat op grond van artikel 119a in beslag is genomen onder zekerheidstelling doen teruggeven. De zekerheid bestaat in de storting van geldswaarden door de beslagene of een derde, of in de verbintenis van een derde als waarborg, voor een bedrag en op een wijze als door het openbaar ministerie wordt aanvaard.

ZESDE AFDELING

[vervallen]

Artikel 146

[vervallen]

Artikel 147

[vervallen]

Artikel 148

[vervallen]

Artikel 149

[vervallen]

ZEVENDE AFDELING

Beklag over inbeslagneming

Artikel 150

1. De belanghebbenden kunnen zich schriftelijk beklagen over inbeslagneming, over het gebruik van inbeslaggenomen voorwerpen, over het uitblijven van een last tot teruggave, over de teruggave aan een bepaald persoon, over de kennisneming of het gebruik van gegevens, als bedoeld in de artikelen 127, 128 en 140.

2. Het klaagschrift wordt zo spoedig mogelijk na de inbeslagneming van de voorwerpen of de kennisneming van de gegevens ingediend ter griffie van het gerecht in feitelijke aanleg, waarvoor de zaak wordt vervolgd of het laatst werd vervolgd. Het klaagschrift is niet ontvankelijk, indien het is ingediend op het tijdstip waarop drie maanden zijn verstreken sedert de vervolgte zaak tot een einde is gekomen.

3. Indien een vervolging niet of nog niet is ingesteld wordt het klaagschrift zo spoedig mogelijk, doch uiterlijk binnen drie jaren na de inbeslagneming of kennisneming ingediend ter griffie van het gerecht in eerste aanleg, binnen het rechtsgebied waarvan de inbeslagneming of kennisneming is geschied. Het gerecht is bevoegd tot afdoening tenzij de vervolging mocht zijn aangevangen voordat met de behandeling van het klaagschrift een aanvang kon worden gemaakt. In dat geval zendt de griffier het klaagschrift ter afdoening aan het gerecht, bedoeld in het tweede lid.

4. Het gerecht geeft een met redenen omklede beschikking, nadat de klager in de gelegenheid is gesteld te worden gehoord. Op last van het gerecht stelt de griffier tevens andere belanghebbenden van het klaagschrift in kennis, hun de gelegenheid biedende hetzij zelf binnen een in de kennisgeving te vermelden termijn een klaagschrift in te dienen, betrekking hebbend op hetzelfde voorwerp, hetzij tijdens de behandeling van het klaagschrift te worden gehoord. In het laatste geval geldt de kennisgeving als oproeping.

5. Indien een belanghebbende zich beklaagt over het uitblijven van een last tot teruggave aan hem, dan wordt de beslagene in de gelegenheid gesteld te worden gehoord.

6. Acht het gerecht het beklag gegrond, dan geeft het de daarmee overeenkomende last.

Artikel 150a

1. De belanghebbenden, anderen dan de verdachte, gewezen verdachte of veroordeelde, kunnen zich schriftelijk beklagen over een schikking als bedoeld in artikel 503b op de grond dat deze betrekking heeft op hun toekomstige voorwerpen en de officier van justitie die de voorwaarden heeft opgelegd, onderscheidenlijk de schikking is aangegaan, niet bereid is gebleken die voorwerpen of de waarde die zij bij verkoop redelijkerwijs hadden moeten opbrengen te vergoeden.
2. Het klaagschrift wordt, niet later dan nadat de verdachte, gewezen verdachte of veroordeelde aan de gestelde voorwaarden of aan de termen van de schikking heeft voldaan, dan wel de klager daarmee bekend is geworden, ingediend ter griffie van het gerecht waarbij de in het eerste lid bedoelde officier van justitie is geplaatst.
3. Het gerecht behandelt het klaagschrift in het openbaar.
4. Tijdens de behandeling van het klaagschrift worden de klager en de officier van justitie in de gelegenheid gesteld te worden gehoord. Het gerecht doet tevens de verdachte, gewezen verdachte of veroordeelde oproepen ten einde hem in de gelegenheid te stellen te worden gehoord. Deze kan zich doen bijstaan door een advocaat of een daartoe bij bijzondere volmacht gemachtigde welke in de gelegenheid wordt gesteld de nodige opmerkingen te maken. De beschikking van het gerecht is met redenen omkleed en wordt in het openbaar uitgesproken. Aan de klager en de verdachte, gewezen verdachte of veroordeelde die voor de behandeling is verschenen wordt door de griffie tijdig te voren schriftelijk mededeling gedaan van de dag der uitspraak. Acht dit gerecht het beklag gegrond, dan verklaart het de voorwaarden, onderscheidenlijk de schikking, bedoeld in het eerste lid, vervallen.

Artikel 151

1. De belanghebbenden, andere dan de veroordeelde, kunnen zich schriftelijk beklagen over de verbeurdverklaring van hun toebehorende voorwerpen of over de onttrekking van zodanige voorwerpen aan het verkeer. Geen beklag staat open, indien het bedrag, waarop de verbeurdverklarde voorwerpen bij de uitspraak zijn geschat, is betaald of ingevorderd, dan wel vervangende vrijheidsstraf is toegepast.
2. Het klaagschrift wordt, binnen drie maanden nadat de beslissing uitvoerbaar is geworden, ingediend ter griffie van het gerecht dat in hoogste feitelijke aanleg de beslissing heeft genomen.
3. Het gerecht behandelt het klaagschrift in het openbaar.
4. Tijdens de behandeling van het klaagschrift worden de klager en het openbaar ministerie in de gelegenheid gesteld te worden gehoord. De beschikking van het gerecht is met redenen omkleed en wordt in het openbaar uitgesproken. Aan de klager wordt door de griffier tijdig te voren schriftelijk mededeling gedaan van de dag der uitspraak.
5. Acht het gerecht het beklag gegrond, dan herroept het de verbeurdverklaring of de onttrekking aan het verkeer en geeft een last, als bedoeld in artikel 397.
6. Bij de herroeping van een verbeurdverklaring kan het gerecht de voorwerpen aan het verkeer onttrokken verklaren, indien zij daarvoor vatbaar zijn. De artikelen 35a, 35b en 37, laatste zinsnede, van het Wetboek van Strafrecht zijn van overeenkomstige toepassing.

Artikel 152

Zodra het openbaar ministerie bemerkt, dat een inbeslaggenomen voorwerp tijdens het begaan van het strafbare feit toebehoorde aan een ander dan de verdachte, stelt het die persoon, indien zijn verblijfplaats bekend is, in kennis van de bevoegdheden die hij heeft ingevolge de artikelen 150 en 151.

Artikel 153

1. Op een last, ingevolge deze afdeling gegeven met betrekking tot een voorwerp, is artikel 145 van overeenkomstige toepassing.
2. Aan een last tot teruggave van een voorwerp, dat verbeurd verklaard of aan het verkeer onttrokken verklaard was met verlening van een geldelijke tegemoetkoming, wordt niet voldaan zolang het bedrag niet in 's Lands kas is teruggestort.

Artikel 154

Met hetgeen onder het Land berust als verbeurdverklarde of aan het verkeer onttrokken verklaarde voorwerpen, wordt, zolang de mogelijkheid van herroeping van de straf of maatregel bestaat, gehandeld naar de artikelen 141 tot en met 143.

Artikel 154a

68 Tot kennisneming van geschillen over de toepassing door openbaar ministerie van zijn bevoegdheden uit hoofde van artikel 119d is de burgerlijke rechter bevoegd.

TITEL X

Binnentreden in woningen

Artikel 155

1. Voor het binnentreden in een woning zonder de uitdrukkelijke toestemming van de bewoner is een bijzondere schriftelijke machtiging vereist, onverminderd het bepaalde in het vierde lid. Van het vereiste van een machtiging is vrijgesteld de rechter of de rechter-commissaris, die bevoegd is tot binnentreden zonder toestemming van de bewoner.
2. Het model van de machtiging wordt vastgesteld bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen.
3. De machtiging wordt, zo mogelijk voorafgaande aan het binnentreden of anders bij de eerste gelegenheid daarna, aan de bewoner getoond. De machtiging wordt de bewoner in afschrift uitgereikt of voor hem achtergelaten.
4. Een machtiging als bedoeld in het eerste lid, is voor de officier van justitie of de hulpofficier van justitie met het oog op de opsporing van misdrijven, huiszoeking ter inbeslagname van voorwerpen of het doorzoeken van een woning ter aanhouding van een verdachte niet vereist in de gevallen waarin met het binnentreden niet kan worden gewacht, totdat hij over een machtiging beschikt.

Artikel 156

1. Tot het geven van een bijzondere schriftelijke machtiging zijn alleen de procureur-generaal, de officier van justitie en de hulpofficier van justitie bevoegd. Ingeval de officier van justitie of de hulpofficier van justitie zelf een machtiging nodig heeft, dan wordt die door de naast hogere autoriteit gegeven.
2. De machtiging kan uitsluitend worden gegeven aan hen, die bij of krachtens dit wetboek bevoegd zijn verklaard zonder de uitdrukkelijke toestemming van de bewoner in een woning binnen te treden.

Artikel 157

1. De machtiging wordt gegeven voor het binnentreden in een bepaalde in de machtiging aan te duiden woning.
2. Ten behoeve van de opsporing van misdrijven waarvoor voorlopige hechtenis is toegelaten kan een machtiging worden gegeven, die betrekking heeft op een groter aantal woningen die niet bepaald in de machtiging worden aangeduid. In dat geval wordt in de machtiging nauwkeurig vermeld, in verband met welke misdrijven wordt binnengetreden, en voor welke tijdsduur de machtiging geldt.
3. Ten behoeve van de aanhouding, de medebrenging of de gevangenneming van een in de machtiging aan te duiden persoon kan een machtiging worden gegeven die geldt voor iedere woning, waarin die persoon zich bevindt of redelijkerwijze verondersteld wordt zich te bevinden.

Artikel 158

1. De machtiging omschrijft het doel van het binnentreden en zoveel mogelijk de grond van de verdenking.
2. De machtiging is gedagtekend en ondertekend. Zij blijft van kracht tot en met de derde dag na die waarop zij is gegeven.

Artikel 159

1. Tussen middernacht en zes uur 's morgens kan slechts zonder de uitdrukkelijke toestemming van de bewoner worden binnengetreden, voor zover dit dringend noodzakelijk is en, indien krachtens een machtiging wordt binnengetreden, de machtiging dit uitdrukkelijk bepaalt.
2. Bij afwezigheid van de bewoner kan slechts worden binnengetreden, voor zover dit dringend noodzakelijk is en, indien krachtens een machtiging wordt binnengetreden, de machtiging dit uitdrukkelijk bepaalt.

Artikel 160

1. De procureur-generaal of de officier van justitie, die de machtiging heeft gegeven, kan degene die bevoegd is binnen te treden, vergezellen.
2. Degene die bevoegd is zonder de uitdrukkelijke toestemming van de bewoner binnen te treden, kan zich door anderen doen vergezellen, voor zover dit voor het doel van het binnentreden redelijkerwijze is vereist en, indien krachtens een machtiging wordt binnengetreden, de machtiging dit uitdrukkelijk bepaalt.

Artikel 161

Degene die bevoegd is zonder de uitdrukkelijke toestemming van de bewoner binnen te treden, kan zich de toegang tot of de doorgang in de woning verschaffen, voor zover het doel van het binnentreden dit redelijkerwijze vereist. Hij kan daartoe zo nodig de hulp van de sterke arm inroepen.

Artikel 162

1. Onverminderd hetgeen in deze titel ten aanzien van de machtiging is bepaald, is degene die in een woning binnentreedt, verplicht zich voorafgaand tegenover de bewoner te legitimeren en mededeling te doen van het doel van het binnentreden. Indien twee of meer personen voor hetzelfde doel in een woning binnentreden, rusten deze verplichtingen slechts op degene die bij het binnentreden de leiding heeft.

2. Indien de naleving van de in het eerste lid bedoelde verplichtingen naar redelijke verwachting ernstig en onmiddellijk gevaar oplevert voor de veiligheid van personen of goederen, feitelijk onmogelijk is dan wel naar redelijke verwachting de strafvordering schaaft ten aanzien van misdrijven waarvoor voorlopige hechtenis is toegestaan, gelden deze verplichtingen slechts voor zover de naleving daarvan in die omstandigheden kan worden gevergd.

3. Degene die zich ingevolge het eerste lid legitimeert, toont een legitimatiebewijs dat is uitgegeven door of vanwege de Minister van Justitie. Het legitimatiebewijs bevat een foto van de houder en vermeldt diens naam en hoedanigheid. Indien de veiligheid van de houder van het legitimatiebewijs vordert dat zijn identiteit verborgen blijft, kan in plaats van zijn naam zijn nummer worden vermeld.

4. De persoon, bedoeld in het eerste lid, die met toestemming van de bewoner wenst binnen te treden, vraagt voorafgaand aan het binnentreden diens toestemming. De toestemming moet blijken aan degene die wenst binnen te treden en wordt schriftelijk vastgelegd in het proces-verbaal dat naar aanleiding van het binnentreden wordt opgemaakt.

Artikel 163

1. Degene die zonder de uitdrukkelijke toestemming van de bewoner in een woning is binnengetreten, maakt op zijn ambtseed of -belofte een schriftelijk verslag op omtrent het binnentreden.

2. In het verslag vermeldt hij:

a. zijn naam en hoedanigheid;

b. de dagtekening van de machtiging en de naam en hoedanigheid van degene die de machtiging tot binnentreden heeft gegeven;

c. de wettelijke bepalingen waarop het binnentreden berust en het doel waartoe is binnengetreten;

d. de plaats van de woning en de naam van de bewoner;

e. de wijze van binnentreden en het tijdstip waarop in de woning is binnengetreten en waarop deze is verlaten;

f. hetgeen in de woning is verricht of overigens is voorgevallen, het aantal en de hoedanigheid van degenen die hem hebben vergezeld, de namen van de personen aan wie in de woning hun vrijheid is ontnomen en de voorwerpen die in de woning in beslag zijn genomen.

g. voor zover van toepassing: de redenen waarom en de wijze waarop het bepaalde in artikel 155, vierde lid, dan wel artikel 162, tweede lid, toepassing heeft gevonden.

3. Het verslag wordt binnen tweemaal vierentwintig uren nadat in de woning is binnengetreten, toegezonden aan de officier van justitie. Een afschrift van het verslag wordt binnen diezelfde termijn aan de bewoner uitgereikt of toegezonden. Indien het niet mogelijk is dit afschrift uit te reiken of toe te zenden, houdt degene aan wie het verslag is toegezonden dan wel degene die zijn bevoegdheid zonder machtiging binnen te treden heeft uitgeoefend, het afschrift gedurende zes maanden voor de bewoner beschikbaar.

TITEL XI

Betreden van enkele bijzondere plaatsen

Artikel 164

In de gevallen waarin het binnentreden van plaatsen krachtens dit wetboek is toegelaten, geschiedt dit, buiten het geval van ontdekking op heterdaad, niet:

a. in de vergaderruimten van de Staten of van een van de eilandsraden, gedurende de vergadering;

- b. in de ruimten bestemd voor godsdienstoefeningen of bezinningssamenkomsten van levensbeschouwelijke aard, gedurende de godsdienstoefening of bezinningssamenkomst;
- c. in de ruimten waarin terechtzittingen worden gehouden, gedurende de terechtzitting.

TITEL XII

Handhaving van de orde ter gelegenheid van ambtsverrichtingen

Artikel 165

1. Voor de handhaving van de orde ter gelegenheid van ambtsverrichtingen draagt zorg de voorzitter van het college, of de rechter of ambtenaar, die met de leiding van die verrichtingen is belast.
2. Deze is bevoegd de maatregelen te nemen die in het belang van het onderzoek of in het belang van de veiligheid van personen geboden zijn.
3. Indien daarbij iemand de orde verstoort of op enigerlei wijze hinderlijk is, kan de betrokken voorzitter, rechter of ambtenaar, na hem zo nodig te hebben gewaarschuwd, bevelen dat hij zal vertrekken en, in geval van weigering, hem doen verwijderen en tot de afloop van de ambtsverrichtingen doen ophouden.
4. Van een en ander wordt een proces-verbaal opgemaakt, dat bij de processtukken wordt gevoegd.

TITEL XIII

Maatregelen ter gelegenheid van een schouw of een huiszoeking

Artikel 166

1. In geval van een schouw of huiszoeking kan de daarmee belaste rechter of ambtenaar de nodige maatregelen tot bewaking of afsluiting nemen en bevelen dat niemand zich, zonder zijn uitdrukkelijke bewilliging, van de plaats van de schouw of van de huiszoeking zal verwijderen, zolang het onderzoek aldaar niet is afgelopen.
2. Artikel 165, derde en vierde lid, is van overeenkomstige toepassing.

TITEL XIV

Aftappen van gegevensverkeer

Artikel 167

1. Gegevensverkeer mag ten behoeve van de strafvordering uitsluitend worden afgetapt in de gevallen en onder de voorwaarden in deze titel bepaald.
2. Onder aftappen wordt mede verstaan het met technische middelen afluisteren en opnemen van gegevensverkeer.

Artikel 168

1. Voor het aftappen van gegevensverkeer is een bijzondere schriftelijke machtiging vereist.
2. Het model van de machtiging wordt vastgesteld bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen.

Artikel 169

1. Tot het geven van een bijzondere schriftelijke machtiging is alleen de rechter-commissaris, na een met redenen omklede vordering van de officier van justitie, bevoegd.
2. De machtiging wordt slechts gegeven, indien het ernstige vermoeden bestaat, dat aan het gegevensverkeer wordt deelgenomen door of in opdracht van een verdachte van een misdrijf waarvoor voorlopige hechtenis is toegelaten.
3. Indien aan het gegevensverkeer wordt deelgenomen door of in opdracht van meer dan een verdachte van een misdrijf waarvoor voorlopige hechtenis is toegelaten, dient voor dezelfde aansluiting of inrichting voor iedere verdachte een afzonderlijke machtiging te worden gegeven.
4. Tot het aftappen van gegevensverkeer zijn uitsluitend de opsporingsambtenaren bevoegd, wier namen in de machtiging zijn vermeld. Tot afluisteren is ook de rechter-commissaris bevoegd.
5. De rechter-commissaris wordt zo spoedig mogelijk en geregeld op de door hem te bepalen wijze in kennis gesteld van de inhoud van het gegevensverkeer tot het aftappen waarvan hij een machtiging heeft gegeven. Hij trekt de machtiging terstond in, zodra de gronden waarop zij is verleend, zijn vervallen.

6. De inhoud van het afgetapte gegevensverkeer wordt, voor zover rechtstreeks op het onderzoek betrekking hebbende, in een proces-verbaal vastgelegd.
7. Van het aftappen wordt binnen tweemaal vierentwintig uren proces-verbaal opgemaakt.

Artikel 170

1. De machtiging wordt gegeven voor het aftappen van gegevensverkeer dat door middel van een of meer bepaald aangewezen aansluitingen of inrichtingen plaatsvindt.
2. De machtiging is van kracht tot en met de veertiende dag na die waarop zij is gegeven. Zij kan telkens, na een met redenen omklede vordering van de officier van justitie, voor ten hoogste veertien dagen bij afzonderlijke machtiging worden verlengd.
3. Indien tijdens het aftappen tegen de verdachte ernstige bezwaren zijn gerezen ter zake van andere misdrijven, dan waarvoor de machtiging is gegeven, geldt zij ook voor die misdrijven, mits daarvan in de machtiging tot verlenging melding is gemaakt en ook overigens aan de bepalingen van deze titel is voldaan.

Artikel 171

1. Zodra de verdachte bekend is, wordt diens naam, ambtshalve door de rechter-commissaris of op nadere vordering van de officier van justitie, onverwijld in de machtiging vermeld.
2. Elke houder van een aansluiting of inrichting, die is afgetapt, wordt na de beëindiging van het aftappen en zodra het belang van het onderzoek dat toelaat, meegedeeld, dat en over welke periode is afgetapt.
3. Als de verdachte bekend is en hij heeft deelgenomen aan gegevensverkeer door middel van een andere dan zijn eigen aansluiting of inrichting, wordt, na de beëindiging van het aftappen en zodra het belang van het onderzoek dat toelaat, ook hem meegedeeld, dat en over welke periode is afgetapt. In dat geval wordt hem ook de kennisneming toegestaan van de processen-verbaal, bedoeld in de artikelen 169, zesde en zevende lid, en 173, en van de machtigingen, de eventuele verlengingen daarvan, alsmede van de eventuele intrekking.
4. De rechter ter terechtzitting kan, indien het belang van de verdediging dit bepaaldelijk vordert, aan de verdachte, op diens verzoek, toestaan van de inhoud van het afgetapte gegevensverkeer, voor zover hijzelf daaraan heeft deelgenomen, in het oorspronkelijke, geheel of gedeeltelijk kennis te nemen. Bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen, worden regels gesteld omtrent het bewaren van het oorspronkelijke materiaal waarop het afgetapte gegevensverkeer is vastgelegd.
5. De in het tweede en derde lid bedoelde mededelingen worden zo spoedig mogelijk gedaan door de rechter-commissaris.

Artikel 172

1. In geval van ontdekking op heterdaad of van een misdrijf waarvoor voorlopige hechtenis is toegelaten, geeft iedere ambtenaar of enig ander persoon, belast met het toezicht op of met de dienst ten behoeve van de telecommunicatie-infrastructuur, omtrent gegevensverkeer ten aanzien waarvan het ernstige vermoeden bestaat, dat de verdachte eraan heeft deelgenomen, aan de officier van justitie of, indien een machtiging tot aftappen is gegeven, de rechter-commissaris op diens vordering de door deze gewenste inlichtingen.
2. De artikelen 251 tot en met 253 zijn van overeenkomstige toepassing.

Artikel 173

1. De rechter-commissaris doet te zijnen overstaan processen-verbaal en andere voorwerpen, waaraan een gegeven kan worden ontleend, dat is verkregen als gevolg van de inlichtingen, bedoeld in artikel 172, eerste lid, of door aftappen als bedoeld in de artikelen 167 tot en met 171, en die van geen betekenis zijn voor het onderzoek in verband waarmee is afgetapt, zo spoedig mogelijk vernietigen. Van de vernietiging wordt onverwijld proces-verbaal opgemaakt.
2. De rechter-commissaris doet op dezelfde wijze onverwijld processen-verbaal en andere voorwerpen als in het eerste lid bedoeld vernietigen, voor zover deze betrekking hebben op mededelingen gedaan door of aan een persoon die zich op grond van artikel 252 zou kunnen verschonen, indien hem als getuige naar de inhoud van de mededeling zou worden gevraagd.
3. De rechter-commissaris voegt de overige processen-verbaal en de andere voorwerpen, bedoeld in het eerste lid, zo spoedig mogelijk na de beëindiging van het aftappen en zodra het belang van het onderzoek het toelaat, bij de processtukken.
4. Omtrent de selectie van gegevens die al dan niet waren te vernietigen, kan de rechter-commissaris de officier van justitie en de verdachte of diens raadsman horen. Indien zij toestemming tot vernietiging geven, wordt daarvan in het proces-verbaal melding gemaakt.
5. De officier van justitie doet te zijnen overstaan de processen-verbaal en de andere voorwerpen, waaraan een gegeven kan worden ontleend, dat hij heeft verkregen als gevolg van

inlichtingen als bedoeld in artikel 172, eerste lid, vernietigen, indien hij niet binnen een maand na het verkrijgen van die inlichtingen een machtiging tot aftappen vordert. Hij maakt van de vernietiging proces-verbaal op.

Artikel 174

Alle technische voorzieningen waarmee gegevensverkeer kan worden afgetapt, staan gedurende de periode waarvoor de machtiging van kracht is, onder het toezicht van de rechter-commissaris. Hij kan daartoe aan opsporingsambtenaren en aan personen, belast met het toezicht op of met de dienst ten behoeve van de telecommunicatie-infrastructuur, de nodige aanwijzingen geven.

TITEL XV

Opneming ter observatie

Artikel 175

Indien het noodzakelijk is, dat een onderzoek naar de geestvermogens van een verdachte tegen wie voorlopige hechtenis is bevolen, zal worden ingesteld en dit niet voldoende op een andere wijze kan plaatsvinden, kan de rechter-commissaris, hetzij op de vordering van de officier van justitie, hetzij op het verzoek van de verdachte of diens raadsman, bevelen, dat de verdachte ter waarneming zal worden overgebracht naar een in het bevel aan te duiden inrichting tot verpleging of genezing bestemd.

Artikel 176

1. Het bevel, bedoeld in artikel 175, is met redenen omkleed en wordt niet gegeven, dan nadat het oordeel van een of meer deskundigen is ingewonnen en de verdachte en zijn raadsman terzake zijn gehoord. De rechter-commissaris nodigt de officier van justitie uit bij het horen tegenwoordig te zijn.
2. Het bevel, houdende last tot overbrenging, en dat waarbij een daartoe strekkend verzoek van de verdachte is afgewezen, worden deze onverwijld betekend.
3. De verdachte kan van die bevelen binnen drie dagen na de betekening in hoger beroep komen bij het Hof van Justitie.
4. Het Hof kan, ook in geval van hoger beroep van de officier van justitie, alvorens te beslissen, door de rechter-commissaris een nader onderzoek doen instellen en zich daartoe de betrekkelijke stukken doen overleggen.

Artikel 177

1. Het verblijf in de inrichting geldt als voorlopige hechtenis, mag de termijn van acht weken niet te boven gaan en eindigt, zodra de verdachte in vrijheid moet worden gesteld.
2. De rechter-commissaris kan, hetzij ambtshalve, hetzij op de vordering van de officier van justitie of op het verzoek van de verdachte of diens raadsman, te allen tijde bevelen, dat het verblijf in de inrichting een einde zal nemen.

TITEL XVI

Strafrechtelijk financieel onderzoek

Artikel 177a

1. In geval van verdenking van een misdrijf, waarop naar de wettelijke omschrijving gevangenisstraf van ten hoogste vier of meer jaren is gesteld, of een misdrijf, waardoor op geld waardeerbaar voordeel van enig belang kan worden verkregen, kan overeenkomstig de bepalingen van deze Titel een strafrechtelijk financieel onderzoek worden ingesteld.
2. Een strafrechtelijk financieel onderzoek is gericht op de bepaling van het door de verdachte wederrechtelijk verkregen voordeel, met het oog op de ontneming daarvan op grond van artikel 38e van het Wetboek van Strafrecht van de Nederlandse Antillen.
3. Het strafrechtelijk financieel onderzoek wordt ingesteld krachtens een met redenen omklede machtiging van de rechter-commissaris, op vordering van de officier van justitie die met de opsporing van het misdrijf is belast, verleend.
4. De vordering van de officier van justitie is met redenen omkleed. Bij de vordering wordt een lijst van voorwerpen overgelegd die reeds op grond van artikel 119a, tweede lid, in beslag zijn genomen.

Artikel 177b

1. Krachtens de ingevolge artikel 177a gegeven machtiging is een met het strafrechtelijk financieel onderzoek belaste opsporingsambtenaar op vertoon van een afschrift van de machtiging bevoegd, ten einde inzicht te verkrijgen in de vermogenspositie van degenen tegen wie het onderzoek is gericht, aan een ieder te bevelen hem op de eerste vordering:
 - a. opgave te doen of inzage of afschrift te geven van bescheiden of gegevens;
 - b. op te geven of, en zo ja welke, vermogensbestanddelen hij onder zich heeft of heeft gehad, die toebehoren of hebben toebehoord aan degene tegen wie het onderzoek is gericht, en aldus verstrekte schriftelijke bescheiden in beslag te nemen.
2. Het bevel wordt niet gericht aan degene tegen wie het onderzoek is gericht.
3. Artikel 132, tweede lid, is van overeenkomstige toepassing.
4. Ter gelegenheid van het eerste verhoor van degene tegen wie het onderzoek is gericht, wordt hem door de verhorende rechter of ambtenaar een afschrift van de in artikel 177a bedoelde vordering en machtiging ter hand gesteld.

Artikel 177c

1. Tijdens het strafrechtelijk financieel onderzoek is de officier van justitie bevoegd zonder verder rechterlijke machtiging te gelasten dat voorwerpen op grond van artikel 119a in beslag worden genomen.
2. Indien de officier van justitie zulks in het belang van het strafrechtelijk financieel onderzoek noodzakelijk acht, vordert hij dat de rechter-commissaris ter inbeslagneming huiszoeking doet of andere hem krachtens het derde lid toekomende bevoegdheden uitoefent.
3. De rechter-commissaris beschikt tijdens het strafrechtelijk financieel onderzoek over alle bevoegdheden die hem krachtens dit wetboek toekomen, met dien verstande dat:
 - a. hij ook bevoegd is huiszoeking te doen ter inbeslagneming van alle voorwerpen die kunnen dienen om door degene tegen wie het onderzoek is gericht, verkregen wederrechtelijk voordeel aan te tonen, of de uitlevering daarvan te bevelen;
 - b. hij niet gehouden is degene tegen wie het onderzoek is gericht of diens raadsman, buiten het geval van de in onderdeel a bedoelde huiszoeking, tot bijwoning van enige door hem te verrichten onderzoekshandeling toe te laten.
4. De rechter-commissaris kan de uitoefening van ambtsverrichtingen in een ander eilandgebied overdragen aan zijn ambtgenoot aldaar.

Artikel 177d

1. De officier van justitie die de in artikel 177a bedoelde vordering doet, kan bij dringende noodzakelijkheid ter inbeslagneming huiszoeking doen op elke plaats waar zich vermoedelijk bescheiden of gegevens als bedoeld in artikel 177b, of vermogensbestanddelen die voordeel in de zin van artikel 38e van het Wetboek van Strafrecht van de Nederlandse Antillen vertegenwoordigen, bevinden.
2. Ten aanzien van het eerste lid is artikel 122, tweede lid, van overeenkomstige toepassing en zijn de artikelen 155 tot en met 164 van toepassing.

Artikel 177e

Ten aanzien van de artikelen 177a tot en met 177d zijn de artikelen 125 en 126 van overeenkomstige toepassing.

Artikel 177f

1. Het gerecht in eerste aanleg waakt tegen nodeloze vertraging van het strafrechtelijk financieel onderzoek.
2. Het kan op verzoek van de onderzochte persoon zich de stukken van het onderzoek doen overleggen en de onverwijld of spoedige beëindiging van het onderzoek bevelen.

Artikel 177g

1. Zodra de officier van justitie oordeelt dat het strafrechtelijk financieel onderzoek is voltooid, of dat tot voortzetting daarvan geen grond meer bestaat, sluit hij het onderzoek bij schriftelijke gedagtekende beschikking.
2. Indien de verdachte bij de einduitspraak ter zake van het strafbare feit of het misdrijf, bedoeld in artikel 38e, eerste onderscheidenlijk derde lid, van het Wetboek van Strafrecht van de Nederlandse Antillen, niet wordt veroordeeld, sluit de officier van justitie het strafrechtelijk financieel onderzoek evenzo. In dat geval is de officier van justitie bevoegd van de rechter-commissaris heropening van het strafrechtelijk financieel onderzoek te vorderen, zodra de verdachte alsnog ter zake van het tenlastegelegde feit wordt veroordeeld.

3. De officier van justitie zendt zijn beschikking aan de rechter-commissaris en doet een afschrift daarvan aan degene tegen wie het is gericht, betekenen, onder mededeling van het recht tot kennisneming van de stukken van het onderzoek.
4. Onverminderd het bepaalde in het tweede lid, de artikelen 503c, tweede en derde lid, 503d, derde lid, en 503f, tweede lid, onderdeel c, kan een gesloten strafrechtelijk financieel onderzoek slechts worden heropend krachtens een nadere machtiging van de rechter-commissaris, op vordering van de officier van justitie verleend. Het vierde lid van artikel 177a is van toepassing.
5. Een nadere machtiging wordt zo spoedig mogelijk met de vordering waarop zij rust, aan degene tegen wie het onderzoek is gericht, betekend. Het eerste tot en met vierde lid is van toepassing.

TITEL XVII

Schadevergoeding wegens toepassing van dwangmiddelen

Artikel 178

1. Degene die schade heeft geleden ten gevolge van onrechtmatige toepassing van een strafvorderlijk dwangmiddel, heeft recht op schadevergoeding. Bij rechtmatige toepassing van een dwangmiddel kan eveneens schadevergoeding worden toegekend, wanneer er gronden van redelijkheid en billijkheid aanwezig zijn, dat de geleden schade geheel of gedeeltelijk door het Land wordt gedragen.
2. De rechtmatigheid of onrechtmatigheid wordt beoordeeld naar het tijdstip, waarop het dwangmiddel werd toegepast.
3. Onder schade is mede begrepen het nadeel dat niet in vermogensschade bestaat. Bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen, kan de hoogte van het bedrag van de schadevergoeding aan een maximum worden gebonden.
4. Voor vergoeding komt ook de schade in aanmerking die de gewezen verdachte heeft geleden ten gevolge van vrijheidsontneming, die hij in het buitenland heeft ondergaan in verband met een door Nederlands-Antilliaanse autoriteiten gedaan verzoek om uitlevering.
5. De vaststelling van de schadevergoeding geschiedt alle omstandigheden in aanmerking genomen. In het bijzonder kan rekening worden gehouden met de mate waarin de gelaedeerde de toepassing van het dwangmiddel aan zichzelf heeft te wijten. In geval van schade die niet in vermogensschade bestaat, kan bij het bepalen van het bedrag ook met de levensomstandigheden van de gelaedeerde rekening worden gehouden.

Artikel 179

1. Het verzoek om schadevergoeding kan slechts worden ingediend binnen drie maanden na de beëindiging van de zaak of de beslissing dat geen of geen verdere vervolging zal worden ingesteld. De gelaedeerde wordt gehoord, althans daartoe behoorlijk opgeroepen. Hij kan zich door een advocaat doen bijstaan.
2. Tot de toekenning is bevoegd het gerecht in feitelijke aanleg waarvoor de zaak tijdens de beëindiging daarvan werd of zou worden vervolgd. De raadkamer is zoveel mogelijk samengesteld uit de leden, die op de terechtzitting over de zaak hebben gezeten.
3. Een verzoek om schadevergoeding kan ook door de erfgenamen van de gelaedeerde orden gedaan en de vergoeding kan ook aan hen worden toegekend. In dat geval blijft vergoeding van schade, die niet in vermogensschade bestaat, achterwege. Indien de gelaedeerde na het indienen van zijn verzoek of na het instellen van hoger beroep is overleden, geschiedt de toekenning ten behoeve van zijn erfgenamen.

Artikel 180

1. Tegen de door de rechter in eerste aanleg genomen beslissing staat de officier van justitie en de gelaedeerde of zijn erfgenamen binnen veertien dagen hoger beroep open bij het Hof van Justitie.
2. Ten aanzien van de gelaedeerde of zijn erfgenamen vinden de artikelen 443 tot en met 452 overeenkomstige toepassing.
3. Het Hof van Justitie beslist na de gelaedeerde of zijn erfgenamen te hebben gehoord, althans daartoe behoorlijk te hebben opgeroepen. De gelaedeerde of zijn erfgenamen kunnen zich door een advocaat doen bijstaan. Artikel 49 vindt overeenkomstige toepassing.

Artikel 181

1. Voor het bedrag van de schadevergoeding wordt door de rechter in eerste aanleg of ingeval het Hof van Justitie de vergoeding toekent, door de voorzitter van dat college een bevelschrift van tenuitvoerlegging afgegeven.

2. Uitbetaling geschiedt door of vanwege de Minister van Financiën.

Artikel 182

Degene die schade heeft geleden ten gevolge van de toepassing van een strafvorderlijk dwangmiddel, kan alleen krachtens de bepalingen van deze titel, met uitsluiting van enige vordering uit burgerlijk recht, om toekenning van schadevergoeding verzoeken.

VIERDE BOEK

OPSPORINGSONDERZOEK, GERECHTELIJK VOORONDERZOEKEN DAARNA TE NEMEN BESLISSINGEN

TITEL I

Het opsporingsonderzoek

EERSTE AFDELING

De ambtenaren

Artikel 183

1. De officier van justitie houdt toezicht op de opsporing van strafbare feiten en kan daartoe aan de personen, die met de opsporing van strafbare feiten zijn belast of daartoe bevoegd zijn, de nodige bevelen geven.
2. Hij heeft de leiding van het gehele voorbereidend onderzoek, onverminderd het in dit wetboek bepaalde omtrent de tussenkomst van de rechter-commissaris.
3. In hoger beroep kan de procureur-generaal rechtstreeks opdracht tot nader onderzoek geven.

Artikel 184

1. Met de opsporing van strafbare feiten zijn belast:
 - a. de ambtenaren van politie;
 - b. de ambtenaren van de Landsrecherche, zoals daarin bij wettelijke regeling is voorzien;
 - c. de buitengewone agenten van politie, voor zover deze daartoe zijn aangesteld.
2. Tot de opsporing van strafbare feiten zijn de procureur-generaal en de officieren van justitie bevoegd. Gelijke bevoegdheid komt toe aan de plaatselijke hoofden van politie.
3. De in het tweede lid genoemde ambtenaren hebben het recht om, in de uitoefening van hun ambtsverrichtingen, de openbare burgerlijke macht onmiddellijk in te roepen.
4. De burgerlijke macht is verplicht aan de vordering onmiddellijk te voldoen.

Artikel 185

Met de opsporing van strafbare feiten zijn ook belast zij, aan wier waakzaamheid bij of krachtens bijzondere wettelijke regelingen de handhaving of de zorg voor de naleving daarvan of de opsporing van de daarin bedoelde strafbare feiten is toevertrouwd, een en ander voor zover het die feiten betreft en, voor zover dat in die regeling is bepaald.

Artikel 186

1. De opsporingsambtenaren, bedoeld in de artikelen 184, eerste lid, en 185, maken ten spoedigste proces-verbaal op van het door hen opgespoorde strafbare feit of van hetgeen door hen tot opsporing is verricht of bevonden. Het proces-verbaal wordt door hen opgemaakt op hun ambtseed of -belofte. Voor zover zij die niet hebben afgelegd, worden zij binnen tweemaal vier en twintig uren beëdigd dan wel wordt hun binnen die termijn de belofte afgenomen voor een hulpofficier van justitie, die daarvan een verklaring op het proces-verbaal stelt.
2. De processen-verbaal worden door de opsporingsambtenaren persoonlijk opgemaakt, gedagtekend en ondertekend. Daarbij moeten tevens zoveel mogelijk uitdrukkelijk worden opgegeven de redenen van wetenschap.
3. Wanneer de opsporing door een officier van justitie persoonlijk geschiedt, doet hij van zijn bevindingen blijken bij proces-verbaal opgemaakt op zijn ambtseed of -belofte. Daarbij moeten tevens zoveel mogelijk uitdrukkelijk worden opgegeven de redenen van wetenschap.
4. Indien de procureur-generaal zijn bevoegdheid tot opsporing uitoefent, vindt hetgeen ten aanzien van de officier van justitie is bepaald zo veel mogelijk overeenkomstig toepassing.

Artikel 187

Wanneer de officier van justitie kennis heeft gekregen van een strafbaar feit, doet hij het nodige opsporingsonderzoek instellen en vordert, zo daartoe termen zijn, dat tot het instellen van een gerechtelijk vooronderzoek wordt overgegaan.

Artikel 188

De officier van justitie is te allen tijde bevoegd ten einde enige plaatselijke toestand of enig voorwerp te schouwen, met de personen door hem aangewezen, elke plaats te betreden met uitzondering van een woning, tot het binnentreden waarvan de bewoner niet uitdrukkelijk toestemming heeft gegeven.

Artikel 189

In geval van ontdekking op heterdaad of van een misdrijf waarvoor voorlopige hechtenis is toegelaten, kan de officier van justitie, bij dringende noodzakelijkheid ten einde een plaatselijke toestand of een voorwerp te schouwen, elke plaats betreden waar de daad begaan is of sporen heeft achtergelaten, onverminderd het bepaalde in de artikelen 155 tot en met 164.

Artikel 190

De officier van justitie kan ambtshalve of op het verzoek van de verdachte een of meer deskundigen benoemen ten einde hem voor te lichten of bij te staan en, zo nodig, met opdracht het door hem gevorderde onderzoek in te stellen en hem een met redenen omkleed verslag uit te brengen. De bepalingen van de zesde afdeling van de Derde Titel vinden overeenkomstige toepassing.

Artikel 191

1. Ter plaatse waar en binnen de grenzen binnen welke zij bevoegd zijn tot opsporing, zijn hulpofficieren van justitie:

- a. de plaatselijke hoofden van politie;
- b. alle ambtenaren van politie in de rang van onderinspekteur en de daarboven gelegen rangen;
- c. de ambtenaren van de landsrecherche;
- d. de bij landsbesluit aan te wijzen hoofdagenten van politie, met uitzondering van het personeel van de politie, dat is aangesteld om uitsluitend werkzaamheden te verrichten ten behoeve van de inlichtingen- en veiligheidsdiensten; hun bevoegdheden als hulpofficier kunnen door de officier van justitie, hoofd van het parket, tot bepaalde taken worden beperkt.

2. De hulpofficieren van justitie zijn gehouden alle inlichtingen te verstrekken en onderzoek te bewerkstelligen als door de officier van justitie wordt gevorderd.

Artikel 192

Kan het optreden van de officier van justitie niet worden afgewacht, dan hebben ook de hulpofficieren de bevoegdheden bij de artikelen 188 en 189 beschreven.

Artikel 193

De hulpofficieren van justitie doen de processen-verbaal, bij hen ingekomen of door hen opgemaakt, alsmede de opgave als benadeelde partij en de inbeslaggenomen voorwerpen onverwijld toekomen aan de officier van justitie.

Artikel 194

1. De opsporingsambtenaren, die geen hulpofficier van justitie zijn, doen hun processen-verbaal, de aangiften of berichten ter zake van strafbare feiten, als ook de opgave als benadeelde partij, met de inbeslaggenomen voorwerpen, onverwijld toekomen aan de hulpofficier van justitie, onder wiens rechtstreeks bevel of toezicht zij staan.

2. De officier van justitie kan in bijzondere gevallen gelasten, dat een en ander hem, in afwijking van het eerste lid, rechtstreeks zal worden toegezonden.

Artikel 195

Onverminderd het bepaalde in bijzondere wettelijke regelingen doen de personen, bedoeld in artikel 185, hun processen-verbaal, de aangiften of berichten ter zake van strafbare feiten, alsmede de opgave als benadeelde partij, met de inbeslaggenomen voorwerpen, onverwijld toekomen aan de officier van justitie.

Artikel 196

Na overeenkomstig de artikelen 192 tot en met 195 te hebben gehandeld, wachten de hulpofficieren van justitie en de overige opsporingsambtenaren de nadere bevelen van de officier van justitie af; gedooft het belang van het onderzoek zodanig afwachten niet, dan zetten

zij het onderzoek inmiddels voort en winnen zij nadere inlichtingen in, die de zaak tot meer klaarheid kunnen brengen. Van dit onderzoek en de ingewonnen inlichtingen doen zij blijken bij proces-verbaal, waarmee zij handelen overeenkomstig de artikelen 193, 194 of 195.

Artikel 197

1. Het openbaar ministerie kan in het belang van het onderzoek in strafzaken de medewerking inroepen van personen en lichamen, die op het gebied van de reclassering werkzaam zijn en aan deze, ingeval zij zich daartoe bereid hebben verklaard, opdrachten geven tot het verzamelen van gegevens betreffende de persoonlijkheid, de levensomstandigheden of de reclassering van een verdachte. Het verslag betreffende de uitvoering van de opdracht wordt schriftelijk of mondeling gegeven naar gelang het openbaar ministerie dat verzoekt.

2. Indien het openbaar ministerie aan personen of lichamen, als bedoeld in het eerste lid, verzoekt om tot het bekomen van opdrachten of het uitbrengen van verslag betreffende de uitvoering van opdrachten ter terechtzitting of bij enig ander onderzoek in een strafzaak tegenwoordig te zijn of zich te laten vertegenwoordigen, geven zij daaraan zoveel mogelijk gevolg.

TWEEDE AFDELING

Aangiften en klachten

Artikel 198

1. Ieder, die kennis draagt van een van de misdrijven omschreven in de artikelen 97 tot en met 117 van het Wetboek van Strafrecht, in Titel VII van het Tweede Boek van dat wetboek, voor zover daardoor levensgevaar is veroorzaakt, of in de artikelen 300 tot en met 312 van dat wetboek, van mensenroof of van verkrachting, dan wel van het voornemen tot een van deze misdrijven, is verplicht daarvan onverwijld aangifte te doen bij een opsporingsambtenaar.

2. De bepaling van het eerste lid is niet van toepassing op hem, die door de aangifte gevaar zou doen ontstaan voor een vervolging van zichzelf of van iemand bij wiens vervolging hij zich van het afleggen van getuigenis zou kunnen verschonen.

3. Evenzo is ieder, die kennis draagt dat iemand gevangen gehouden wordt op een plaats die niet wettig daarvoor bestemd is, verplicht daarvan onverwijld aangifte te doen bij een opsporingsambtenaar.

Artikel 199

Ieder, die kennis draagt van een begaan strafbaar feit, is bevoegd daarvan aangifte te doen. Tot het doen van klacht is de belanghebbende bevoegd.

Artikel 200

1. Openbare colleges of ambtenaren, die in de uitoefening van hun bediening kennis krijgen van een misdrijf met de opsporing waarvan zij niet zijn belast, zijn verplicht daarvan onverwijld aangifte te doen, met afgifte van de tot de zaak betrekkelijke stukken, aan de officier van justitie of een hulpofficier van justitie,

a. indien het misdrijf is een ambtsmisdrijf, als bedoeld in Titel XXVIII van het Tweede Boek van het Wetboek van Strafrecht, dan wel

b. indien het misdrijf is begaan door een ambtenaar, die daarbij een bijzondere ambtsplicht heeft geschonden of daarbij gebruik heeft gemaakt van macht, gelegenheid of middel hem door zijn ambt geschonken, dan wel

c. indien door het misdrijf inbreuk op of onrechtmatig gebruik wordt gemaakt van een regeling waarvan de uitvoering of de zorg voor de naleving aan hen is opgedragen.

2. Zij verschaffen de officier van justitie of de hulpofficier desgevraagd alle inlichtingen omtrent strafbare feiten met de opsporing waarvan zij niet zijn belast en die in de uitoefening van hun bediening te hunner kennis zijn gekomen.

3. De bepalingen van het eerste en tweede lid zijn niet van toepassing op de ambtenaar, die door het doen van aangifte of het verschaffen van inlichtingen gevaar zou doen ontstaan voor een vervolging van zichzelf of van iemand bij wiens vervolging hij zich van het afleggen van getuigenis zou kunnen verschonen.

4. Gelijke verplichtingen rusten op rechtspersonen of organen van rechtspersonen wier taken en bevoegdheden zijn omschreven bij of krachtens landsverordening, voor zover daartoe bij landsbesluit aangewezen.

5. Bij of krachtens landsbesluit, houdende algemene maatregelen, kunnen regels worden gesteld in het belang van een goede uitvoering van dit artikel.

6. De aangifteplicht met betrekking tot misdrijven als bedoeld in het eerste lid, onderdeel c, kan in overleg met de officier van justitie en met inachtneming van de regels gesteld krachtens het vijfde lid, nader worden beperkt.

Artikel 201

1. De aangifte van een strafbaar feit geschiedt mondeling of schriftelijk bij de bevoegde ambtenaar, hetzij door de aangever in persoon, hetzij door een ander, daartoe door hem van een bijzondere schriftelijke volmacht voorzien.
2. De mondelinge aangifte wordt door de ambtenaar die haar ontvangt, op schrift gesteld en na voorlezing door hem met de aangever of diens gemachtigde ondertekend. Indien deze niet kan tekenen, wordt de reden van het beletsel vermeld.
3. De schriftelijke aangifte wordt door de aangever of diens gemachtigde ondertekend. De schriftelijke volmacht, of, zo zij voor een notaris in minuut is verleden, een authentiek afschrift daarvan, wordt aan de akte gehecht.
4. Tot het ontvangen van de aangiften, bedoeld in de artikelen 198 en 199, zijn de opsporingsambtenaren, en tot het ontvangen van de aangiften, bedoeld in artikel 200, de daarbij genoemde ambtenaren, verplicht. Artikel 194 is van toepassing.

Artikel 202

1. Bij strafbare feiten alleen op klacht vervolgbaar, geschiedt deze klacht mondeling of schriftelijk bij de bevoegde ambtenaar, hetzij door de tot de klacht gerechtigde in persoon, hetzij door een ander, daartoe door hem van een bijzondere schriftelijke volmacht voorzien. De klacht bestaat in een aangifte met verzoek tot vervolging.
2. Het tweede en derde lid van artikel 201 zijn van toepassing.

Artikel 203

1. Tot het ontvangen van de klacht is elke officier van justitie en elke hulpofficier van justitie verplicht.
2. Artikel 193 is van toepassing.

Artikel 204

Indien de klacht krachtens artikel 66, eerste lid, van het Wetboek van Strafrecht door de wettige vertegenwoordiger van een minderjarige, die twaalf jaren of ouder is of van een onder curatele gestelde is geschied, gaat de officier van justitie niet tot vervolging over dan na de vertegenwoordigde persoon, zo deze in het land verblijft, in de gelegenheid te hebben gesteld zijn mening omtrent de wenselijkheid van vervolging kenbaar te maken, althans na deze daartoe behoorlijk te hebben opgeroepen, tenzij dit in verband met de lichamelijke of geestelijke toestand van de minderjarige of de onder curatele gestelde niet mogelijk of niet wenselijk is.

Artikel 205

De intrekking van de klacht geschiedt bij de ambtenaren, op de wijze en in de vorm voor het doen van de klacht bij de artikelen 201, 202 en 203 bepaald. Artikel 193 is van toepassing.

DERDE AFDELING

Opgave als benadeelde partij

Artikel 206

1. Ieder, die door het strafbare feit van een ander schade heeft geleden, kan zich opgeven als benadeelde partij. Ten aanzien van die opgave is artikel 201, eerste tot en met derde lid, van overeenkomstige toepassing. De opsporingsambtenaren zijn tot het ontvangen van de opgave verplicht.
2. De benadeelde partij ontvangt een afschrift van het proces-verbaal betreffende haar opgave.
3. Wanneer de benadeelde partij de wens kenbaar heeft gemaakt schadevergoeding te vorderen of omtrent het verloop van de zaak te worden ingelicht, wordt daarvan in het proces-verbaal melding gemaakt.
4. Wanneer de benadeelde partij als gevolg van het strafbare feit hulp en steun behoeft, wordt daartoe de nodige bemiddeling verleend. De bemiddeling kan ook betrekking hebben op de totstandkoming van een regeling tot schadevergoeding tussen de verdachte, indien deze heeft bekend en vrijwillig aan die regeling meewerkt, en de benadeelde partij.

VIERDE AFDELING

Beslissing omtrent al dan niet vervolgen

Artikel 207

1. Indien de officier van justitie naar aanleiding van het ingestelde opsporingsonderzoek van oordeel is, dat vervolging moet plaatshebben, gaat hij daartoe zo spoedig mogelijk over.
2. Van vervolging kan worden afgezien op gronden aan het algemeen belang ontleend. Aan die beslissing kunnen door de officier van justitie voorwaarden worden verbonden. Daarbij wordt in het bijzonder acht geslagen op de belangen van de benadeelde partij.
3. Artikel 278, tweede tot en met vijfde lid, is van overeenkomstige toepassing. De kennisgeving behelst alsdan de beslissing niet te vervolgen.

Artikel 208

1. Indien gronden voor vervolging aanwezig worden geacht, beziet de officier van justitie, alle omstandigheden in aanmerking genomen, of de zaak langs andere dan gerechtelijke weg kan worden afgedaan. Bij die beslissing kunnen door hem voorwaarden worden gesteld aan de verdachte, indien deze heeft bekend en zich bereid heeft verklaard de voorwaarden na te leven, met het oog op het zonder vergoeding verrichten van werkzaamheden ten algemene nutte.
2. In verband met een goede uitvoering van het in het eerste lid bepaalde, worden door het openbaar ministerie richtlijnen vastgesteld.

Artikel 209

1. De benadeelde partij, die de in artikel 206, derde lid, bedoelde wens kenbaar heeft gemaakt, wordt door de officier van justitie ingelicht omtrent de door hem genomen beslissing omtrent al dan niet vervolgen. Indien de zaak wordt vervolgd, houdt hij de benadeelde partij op de hoogte van voor haar van belang zijnde momenten in de verdere procedure. Indien de zaak niet wordt vervolgd, wijst hij haar op de mogelijkheid om op de voet van de artikelen 15 tot en met 28 bij het Hof van Justitie beklag te doen.
2. Desgevraagd wordt degene, die door een misdrijf ernstig is benadeeld, in de gelegenheid gesteld om, in verband met door de officier van justitie te nemen beslissingen, zijn zienswijze kenbaar te maken.

TITEL II

De rechter-commissaris belast met de behandeling van strafzaken

EERSTE AFDELING

Benoeming en ontslag

Artikel 210

1. De president van het Hof van Justitie wijst, na de procureur-generaal te hebben gehoord, een of meer leden of plaatsvervangende leden van het Hof of rechtersplaatsvervanger in eerste aanleg aan als rechter-commissaris, belast met de behandeling van strafzaken bij het gerecht in eerste aanleg, of als diens plaatsvervanger.
2. De aanwijzing geschiedt voor een door de president te bepalen termijn.
3. De rechter-commissaris kan op zijn verzoek om gewichtige redenen voor de afloop van de termijn waarvoor hij is aangewezen, nadat de procureur-generaal is gehoord, door de president van het Hof uit zijn functie worden ontheven.

Artikel 211

De rechter-commissaris zet na afloop van zijn functie de door hem aangevangen behandeling van een zaak voort en brengt die ten einde.

Artikel 212

Bij verhindering van de rechter-commissaris of diens plaatsvervanger wordt zijn functie waargenomen door een van de leden of plaatsvervangende leden van het Hof van Justitie of rechtersplaatsvervanger in eerste aanleg.

TWEDE AFDELING

Verrichtingen van de rechter-commissaris in het algemeen

Artikel 213

1. De rechter-commissaris wordt bij zijn verrichtingen bijgestaan door een griffier.
2. Bij verhindering of ontstentenis van deze kan de rechter-commissaris in dringende gevallen een persoon aanwijzen, ten einde voor bepaald aan te wijzen verrichtingen als griffier op te treden. Deze plaatsvervangende griffier wordt voor de aanvang van zijn werkzaamheden door de rechter-commissaris beëdigd, dat hij zijn taak naar behoren zal vervullen.

Artikel 214

1. De rechter-commissaris doet door de griffier een proces-verbaal opmaken van hetgeen bij het onderzoek is verklaard, verricht en voorgevallen of door hem is waargenomen; daarbij moeten tevens zoveel mogelijk uitdrukkelijk worden opgegeven de redenen van wetenschap.
2. Indien dit tot juist begrip van een verklaring of om andere redenen gewenst is, of indien de verdachte, getuige of deskundige of de raadsman dit verlangt, doet hij ook de vraag naar aanleiding waarvan de verklaring is afgelegd, in het proces-verbaal opnemen.
3. Indien de verdachte, getuige of deskundige of de raadsman verlangt dat enige opgave in de eigen woorden zal worden opgenomen, geschiedt dat, voor zover de opgave redelijke grenzen niet overschrijdt, zoveel mogelijk.

Artikel 215

Geen vragen worden gedaan die de strekking hebben verklaringen te verkrijgen, waarvan niet gezegd kan worden dat zij in vrijheid zijn afgelegd.

Artikel 216

1. Iedere getuige, deskundige of verdachte ondertekent zijn verklaring, nadat die hem is voorgelezen of door hem is gelezen, en hij verklaard heeft daarbij te volharden.
2. Bij gebreke van ondertekening wordt de weigering of de oorzaak van het beletsel vermeld.

Artikel 217

1. Tussen de regels van het proces-verbaal wordt niet geschreven.
2. Doorhalingen en verwijzingen worden ondertekend of gewaarmerkt door de rechter-commissaris en de griffier, en door hem op wiens verklaring de doorhaling of verwijzing betrekking heeft. Bij gebreke van ondertekening of waarmerking wordt de weigering of de oorzaak van het beletsel vermeld.

Artikel 218

Het proces-verbaal wordt door de rechter-commissaris en de griffier ondertekend.

Artikel 219

1. De rechter-commissaris kan, ambtshalve, op de vordering van de officier van justitie of op het verzoek van de verdachte of diens raadsman, in het belang van het onderzoek het doen van nasporingen opdragen en bevelen geven aan de ambtenaren genoemd in artikel 184, eerste lid, en aan de personen genoemd in artikel 185.
2. De rechter-commissaris heeft gelijke bevoegdheid als in artikel 197 aan het openbaar ministerie is toegekend.

Artikel 220

Indien bij afwezigheid van de officier van justitie gedurende het onderzoek enig strafbaar feit wordt begaan, doet de rechter-commissaris daarvan een proces-verbaal opmaken en dat toekomen aan de officier van justitie.

TITEL III

Gang van het gerechtelijk vooronderzoek

EERSTE AFDELING

De vordering van de officier van justitie

Artikel 221

1. Indien de officier van justitie overeenkomstig de bepaling van artikel 187 ten aanzien van een strafbaar feit een gerechtelijk vooronderzoek nodig acht, vordert hij dat door de rechter-commissaris onverwijld daartoe zal worden overgegaan.
2. In de vordering wordt het feit zo nauwkeurig mogelijk omschreven als in deze stand van de zaak mogelijk is.

3. Die vordering of, zo de verdachte eerst later bekend wordt, een onverwijld in te dienen nadere vordering wijst de verdachte aan.

Artikel 222

1. De officier van justitie dient ook een nadere vordering in, zodra het gerechtelijk vooronderzoek tot andere strafbare feiten moet worden uitgebreid, en, zodra het belang van het onderzoek de indiening toelaat, wanneer een meer nauwkeurige omschrijving van het feit mogelijk is geworden.
2. Zodra de rechter-commissaris, al of niet na verzoek van de verdachte, oordeelt dat een nadere vordering nodig is, geeft hij daarvan schriftelijk kennis aan de officier van justitie.

Artikel 223

1. De rechter-commissaris deelt de officier van justitie de inhoud van de stukken van het gerechtelijk vooronderzoek mee, zo dikwijls deze dit verlangt.
2. Indien de inhoud van die stukken de officier van justitie daartoe aanleiding geeft, doet hij de vereiste vorderingen tot nader onderzoek.

Artikel 224

1. Indien de rechter-commissaris oordeelt, dat tot het gerechtelijk vooronderzoek geen grond bestaat, verklaart hij dit bij een met redenen omklede beschikking.
2. Onverminderd het bepaalde in artikel 221 kan de rechter-commissaris, zo de verdachte zich in voorlopige hechtenis bevindt en aan hem nog niet een dagvaarding ter terechtzitting is betekend, op het verzoek van de verdachte een gerechtelijk vooronderzoek instellen ten aanzien van het feit waarvoor de voorlopige hechtenis is bevolen. Indien de rechter-commissaris oordeelt, dat grond tot gebruik van deze bevoegdheid bestaat, verklaart hij dit bij een met redenen omklede beschikking. Een afschrift daarvan zendt hij aan de officier van justitie.
3. Zodra een overeenkomstig het tweede lid ingesteld gerechtelijk vooronderzoek moet worden uitgebreid tot andere strafbare feiten, dient de officier van justitie een daartoe strekkende vordering in.
4. Wanneer een meer nauwkeurige omschrijving van het feit mogelijk is geworden, dient de officier van justitie een dienovereenkomstige vordering in, zodra het belang van het onderzoek de indiening toelaat.
5. Artikel 222, tweede lid, en artikel 223 zijn van overeenkomstige toepassing.

Artikel 225

1. Telkens ter gelegenheid van het eerste verhoor van de verdachte, nadat een vordering als vermeld in de artikelen 221, 222 en 224, derde en vierde lid, is ingekomen, dan wel een beschikking als bedoeld in artikel 222, tweede lid, is gegeven, wordt hem door de rechter-commissaris een afschrift van die vordering of beschikking ter hand gesteld.
2. De rechter-commissaris kan echter bevelen, dat de vordering of de beschikking reeds voor het verhoor aan de verdachte zal worden betekend.

TWEDE AFDELING

Instellen van het gerechtelijk vooronderzoek

Artikel 226

1. Indien tot het instellen van het onderzoek wordt overgegaan, worden zo spoedig en zo dikwijls het belang van de zaak dit vordert, verdachten, getuigen en deskundigen verhoord.
2. De officier van justitie en de raadsman zijn bevoegd de verhoren van de rechter-commissaris bij te wonen. De rechter-commissaris bevordert, dat zij bij de verhoren tegenwoordig kunnen zijn, zonder dat het onderzoek daardoor mag worden opgehouden.
3. De officier van justitie en de raadsman kunnen, ook wanneer zij de verhoren niet bijwonen, de vragen opgeven die zij wensen te zien gesteld. Ten aanzien van de raadsman is artikel 48, derde en vijfde lid, van toepassing.

Artikel 227

Onverminderd het bepaalde in artikel 261, nodigt de rechter-commissaris, indien naar zijn oordeel het geground vermoeden bestaat dat de getuige of de deskundige niet ter terechtzitting zal kunnen verschijnen, de officier van justitie, de verdachte en de raadsman tot bijwoning van het verhoor uit, tenzij het belang van het onderzoek geen uitstel van het verhoor gedooft.

Artikel 228

De rechter-commissaris neemt de nodige maatregelen om te beletten dat de voor verhoor verschenen verdachten, getuigen en deskundigen zich voor of tijdens hun verhoor met elkaar onderhouden.

Artikel 229

1. De verdachten, getuigen en deskundigen worden ieder afzonderlijk verhoord.
2. De rechter-commissaris kan hen echter, hetzij op de vordering van de officier van justitie, hetzij op het verzoek van de verdachte of diens raadsman, tegenover elkaar stellen of in elkaars tegenwoordigheid verhoren.
3. De verdachte of diens raadsman wordt zoveel mogelijk in de gelegenheid gesteld getuigen te ondervragen. Wanneer naar het oordeel van de rechter-commissaris het gegronde vermoeden bestaat dat een getuige niet op de terechtzitting zal kunnen verschijnen, komt de verdachte of diens raadsman het recht toe hem te ondervragen. De ondervraging geschiedt op de wijze door de rechter-commissaris te bepalen.

Artikel 230

De rechter-commissaris vraagt de verdachte, getuigen en deskundigen naar hun naam en voornamen, leeftijd, beroep en woon- of verblijfplaats, voorts de verdachte tevens naar zijn geboorteplaats. Indien de verdachte bekend is, vraagt de rechter-commissaris de getuigen en de deskundigen, of zij diens bloedverwanten of aangehuwden zijn, en zo ja, in welke graad.

Artikel 231

1. Indien een verdachte, getuige of deskundige de taal die de rechter-commissaris bezigt, niet verstaat, benoemt deze een tolk, die de leeftijd van achttien jaren moet hebben bereikt. Artikel 349, tweede lid, is van toepassing.
2. Indien een verdachte of getuige niet of slechts zeer gebrekkig horen of spreken kan, bepaalt de rechter-commissaris dat de vragen of de antwoorden schriftelijk zullen geschieden.
3. Kan de in het tweede lid bedoelde verdachte of getuige niet of slechts zeer gebrekkig lezen of schrijven, dan kan de rechter-commissaris een daartoe geschikte persoon tot tolk benoemen.
4. De tolk wordt, zo nodig, op bevel van de rechter-commissaris gedagvaard en wordt beëdigd. Artikel 250, tweede lid, betreffende de vervanging van de beëdiging door een aanmaning, is van overeenkomstige toepassing.

Artikel 232

1. De rechter-commissaris kan, hetzij op de vordering van de officier van justitie, hetzij op het verzoek van de verdachte of diens raadsman, ten einde de plaatselijke toestand of enig voorwerp te schouwen, met de personen door hem aangewezen, elke plaats betreden met uitzondering van een woning, tot het binnentreden waarvan de bewoner niet uitdrukkelijk toestemming heeft gegeven.
2. De rechter-commissaris kan in overleg met de officier van justitie bepalen, dat de verdachte, de getuigen en deskundigen ter plaatse zullen worden verhoord.

Artikel 233

1. De rechter-commissaris geeft tijdig schriftelijk kennis van de voorgenomen schouw aan de officier van justitie en aan de verdachte en diens raadsman.
2. De officier van justitie en de raadsman kunnen bij iedere schouw tegenwoordig zijn. De verdachte wordt, voor zover het belang van het onderzoek dit niet verbiedt, door de rechtercommissaris toegelaten de schouw geheel of gedeeltelijk bij te wonen. Zij kunnen verzoeken dat zij aanwijzingen mogen doen of inlichtingen mogen geven of dat bepaalde opmerkingen in het proces-verbaal zullen worden vermeld.

Artikel 234

Ingeval de schouw moet geschieden in een ander eilandgebied, draagt de rechter-commissaris haar over aan zijn ambtgenoot in dat andere eilandgebied.

Artikel 235

1. De rechter-commissaris kan, op de vordering van de officier van justitie, bevelen dat de verdachte tegen wie ernstige bezwaren bestaan, en, in geval van dringende noodzakelijkheid, bovendien degenen ten aanzien van wie vermoed wordt dat zij sporen van het strafbare feit aan het lichaam of aan de kleding dragen, aan hun lichaam of kleding zullen worden onderzocht.
2. Artikel 78, derde lid, is van toepassing.

DERDE AFDELING

Het verhoor van de verdachte

Artikel 236

1. De rechter-commissaris kan in overleg met de officier van justitie de verdachte, die zich in voorlopige hechtenis bevindt, voor zich doen verschijnen. Hij kan op de vordering van de officier van justitie de dagvaarding van de verdachte, die in vrijheid is, bevelen.
2. In geen geval wordt het gerechtelijk vooronderzoek gesloten voordat de verdachte is gehoord.

Artikel 237

1. Indien de verdachte zich in een ander eilandgebied bevindt, kan de rechter-commissaris het verhoor overdragen aan zijn ambtgenoot in dat andere eilandgebied.
2. De overige artikelen van deze afdeling zijn van toepassing op de rechter met het verhoorbelast.

Artikel 238

Het proces-verbaal van een verhoor van de verdachte, dat op verzoek van de rechter-commissaris heeft plaatsgevonden, wordt hem gesloten en verzegeld toegezonden.

Artikel 239

1. Indien de verdachte verhinderd is te verschijnen, kan zijn verhoor geschieden op de plaats waar hij zich ophoudt.
2. De rechter-commissaris kan daartoe met de personen door hem aangewezen, en met inachtneming van de bepalingen van artikel 232 elke plaats betreden, met uitzondering van een woning, tot het betreden waarvan de bewoner niet uitdrukkelijk toestemming heeft gegeven.

Artikel 240

Indien de verdachte in vrijheid is en niet op de dagvaarding verschijnt, kan de rechter-commissaris hem op de vordering van de officier van justitie andermaal doen dagvaarden. Daarbij kan worden gevoegd een bevel tot medebrenging, doch slechts indien de aanwezigheid van de verdachte noodzakelijk is in verband met een onderzoek naar zijn persoonlijkheid of zijn persoonlijke omstandigheden.

Artikel 241

1. Indien dit in het belang van het onderzoek dringend noodzakelijk is, kan de rechter-commissaris bevelen, dat de overeenkomstig artikel 240 meegebrachte verdachte gedurende ten hoogste vierentwintig uren in een door hem aan te wijzen plaats zal worden opgehouden.
2. De redenen daarvan worden in het bevel vermeld.

Artikel 242

De verdachte wordt bij zijn verhoor mondeling mededeling gedaan van de verklaringen van getuigen en deskundigen, die buiten zijn tegenwoordigheid zijn verhoord, voor zover naar het oordeel van de rechter-commissaris het belang van het onderzoek dit niet verbiedt. Wordt de verdachte de wetenschap van bepaalde opgaven onthouden, dan geeft de rechter-commissaris hem dit mondeling te kennen.

VIERDE AFDELING

Het verhoor van de getuige

Artikel 243

1. De verdachte kan bij zijn verhoor mondeling getuigen en feiten ten onderzoek opgeven. Bij het proces-verbaal wordt, voor zover de opgave redelijke grenzen niet overschrijdt, van een en ander melding gemaakt, met korte aanduiding van hetgeen de getuigen volgens de opgave van de verdachte zouden kunnen verklaren.
2. Indien de rechter-commissaris bezwaar heeft, hetzij tegen het vermelden van een en ander in het proces-verbaal, hetzij tegen het verhoren van de opgegeven getuigen, hetzij tegen het onderzoek naar de opgegeven feiten, deelt hij zijn weigering om tot een of ander over te gaan, bij het verhoor of het eerstvolgend verhoor aan de verdachte mee, en vermeldt deze onder opgave van redenen in het proces-verbaal. Wanneer de verdachte de dagvaarding van getuigen verzoekt, ten aanzien van wie naar het oordeel van de rechter-commissaris het

gegronde vermoeden bestaat dat zij niet op de terechtzitting zullen kunnen verschijnen en die naar het oordeel van de verdachte voor hem ontlastende verklaringen zouden kunnen afleggen, mag dagvaarding niet worden geweigerd.

3. De verdachte kan binnen drie dagen na de in het tweede lid bedoelde mededeling tegen die weigering een bezwaarschrift indienen bij het Hof van Justitie.

Artikel 244

De rechter-commissaris verhoort de getuige, wiens verhoor door de rechter wordt bevolen, door de officier van justitie wordt gevorderd of door de verdachte of diens raadsman wordt verzocht. Hij kan op de vordering van de officier van justitie de dagvaarding van de getuige bevelen.

Artikel 245

1. Het eerste lid van artikel 237 alsmede artikel 238 vinden ten aanzien van het verhoor van getuigen, die zich in een ander eilandgebied ophouden, overeenkomstige toepassing.

2. Houdt de getuige zich op in een ander eilandgebied, dan beveelt de rechter-commissaris diens dagvaarding alleen, indien hij overkomst noodzakelijk of in het belang van de getuige oordeelt. Het bevel wordt gegeven, op de vordering van de officier van justitie of op het verzoek van de verdachte of diens raadsman. In de dagvaarding wordt van de noodzakelijkheid van de overkomst of van het belang van de getuige melding gemaakt. Artikel 243, tweede lid, laatste volzin, blijft van toepassing.

Artikel 246

1. Indien de getuige verhinderd is te verschijnen, kan zijn verhoor geschieden op de plaats waar hij zich ophoudt.

2. De rechter-commissaris kan daartoe met de personen door hem aangewezen, en met inachtneming van de bepalingen van artikel 232 elke plaats betreden, met uitzondering van een woning, tot het binnentreden waarvan de bewoner niet uitdrukkelijk toestemming heeft gegeven.

Artikel 247

1. Ieder die als getuige is gedagvaard, is verplicht voor de rechter-commissaris te verschijnen.

2. Indien de getuige niet op de dagvaarding verschijnt, kan de rechter-commissaris hem op de vordering van de officier van justitie of op het verzoek van de verdachte of diens raadsman andermaal doen dagvaarden en daarbij voegen een bevel tot medebrenging of zodanig bevel later uitvaardigen.

Artikel 248

Indien dit in het belang van het onderzoek dringend noodzakelijk is, kan de rechter-commissaris op de vordering van de officier van justitie of op het verzoek van de verdachte of diens raadsman bevelen, dat de overeenkomstig artikel 247 meegebrachte getuige gedurende ten hoogste vierentwintig uren in een door hem aan te wijzen plaats zal worden opgehouden. De redenen daarvan worden in het bevel vermeld.

Artikel 249

De getuige verklaart de gehele waarheid en niets dan de waarheid te zullen zeggen.

Artikel 250

1. De rechter-commissaris beëdigt de getuige, indien er naar zijn oordeel gegrond vermoeden bestaat dat deze niet op de terechtzitting zal kunnen verschijnen, of ingeval de overlegging van beëdigde getuigenissen nodig is om de uitlevering van de verdachte te verkrijgen.

2. Indien een getuige met gebrekkige ontwikkeling of ziekelijke storing van zijn geestvermogens, naar het oordeel van de rechter-commissaris, de betekenis van de eed niet voldoende beseft, of indien een getuige de volle ouderdom van vijftien jaren nog niet heeft bereikt, wordt hij niet beëdigd doch aangemaand de gehele waarheid en niets anders dan de waarheid te zeggen.

3. Van de reden van de beëdiging of aanmaning wordt in het proces-verbaal melding gemaakt.

Artikel 251

Van het geven van getuigenis of van het beantwoorden van bepaalde vragen kunnen zich verschonen:

- a. de bloed- of aanverwanten in de rechte lijn van de verdachte of de medeverdachte;
- b. de bloed- of aanverwanten in de zijlijn tot de derde graad ingesloten, van de verdachte of de medeverdachte;
- c. de echtgenoot of vroegere echtgenoot van de verdachte of de medeverdachte, dan wel de persoon, met wie de verdachte of medeverdachte duurzaam feitelijk samenwoont of heeft

samengewoond. Die samenwoning zal op genoegzame wijze aannemelijk moeten worden gemaakt.

Artikel 252

1. Van het geven van getuigenis of van het beantwoorden van bepaalde vragen kunnen zich ook verschonen zij, die uit hoofde van hun stand, hun beroep of hun ambt tot geheimhouding verplicht zijn, doch alleen omtrent hetgeen waarvan de wetenschap aan hen als zodanig is toevertrouwd.

2. Het in het eerste lid bepaalde is op overeenkomstige wijze van toepassing op de rechters, de leden van het openbaar ministerie en andere personen, die bekend zijn met de identiteit van de getuige die op de voet van het bepaalde in artikel 261 is verhoord. De bevoegdheid zich te verschonen is beperkt tot de vragen die gericht zijn op de onthulling van de identiteit van de getuige.

Artikel 253

De getuige kan zich verschonen van het beantwoorden van een hem gestelde vraag, indien hij daardoor of zichzelf of een van zijn bloed- of aanverwanten in de rechte lijn of in de zijlijn in de tweede of derde graad of zijn echtgenoot of vroegere echtgenoot dan wel de persoon, met wie hij duurzaam feitelijk samenwoont of samengewoond heeft, aan het gevaar van een strafrechtelijke veroordeling zou blootstellen. Die samenwoning zal op genoegzame wijze aannemelijk moeten worden gemaakt.

Artikel 254

1. De getuige legt zijn verklaring af, zonder zich van een schriftelijk opstel te mogen bedienen.

2. De rechter-commissaris kan echter om bijzondere redenen de getuige toestaan, bij zijn verklaring zodanig gebruik te maken van geschriften of schriftelijke aantekeningen als hij veroorloven zal.

Artikel 255

1. Indien de getuige bij zijn verhoor zonder wettige grond weigert op de gestelde vragen te antwoorden of de van hem gevorderde verklaring of eed af te leggen, beveelt de rechter-commissaris, zo dit in het belang van het onderzoek dringend noodzakelijk is, op de vordering van de officier van justitie of op het verzoek van de verdachte of diens raadsman, dat de getuige in gijzeling zal worden gesteld.

2. De rechter-commissaris doet op het verzoek van de gegijzelde verslag aan het Hof van Justitie. Het Hof beveelt binnen tweemaal vierentwintig uren daarna, na de getuige te hebben gehoord, dat deze in gijzeling zal worden gehouden of daaruit zal worden ontslagen.

Artikel 256

1. Het bevel van de rechter-commissaris dat de getuige in gijzeling zal worden gesteld, is voor niet langer dan twaalf dagen geldig.

2. De rechter-commissaris kan echter gedurende het gerechtelijk vooronderzoek, op de vordering van de officier van justitie of op het verzoek van de verdachte of diens raadsman, telkens, nadat de getuige opnieuw is gehoord, dat bevel van twaalf tot twaalf dagen verlengen. Ten aanzien van deze verlengingen komt de gegijzelde eenmaal de bevoegdheid toe, bedoeld in artikel 255, tweede lid.

Artikel 257

1. De rechter-commissaris beveelt het ontslag van de getuige uit de gijzeling, zodra deze aan zijn verplichting heeft voldaan of zijn getuigenis niet meer nodig is.

2. Hij kan te allen tijde, hetzij ambtshalve, hetzij op de vordering van de officier van justitie of op het verzoek van de getuige, diens ontslag uit de gijzeling bevelen. De getuige wordt gehoord, althans behoorlijk daartoe opgeroepen.

3. In ieder geval gelast de officier van justitie het ontslag uit de gijzeling, zodra het gerechtelijk vooronderzoek is beëindigd.

Artikel 258

Alle beschikkingen waarbij gijzeling wordt bevolen of verlengd, of waarbij een verzoek van de getuige tot ontslag uit de gijzeling wordt afgewezen, zijn met redenen omkleed en worden binnen vierentwintig uren aan de getuige betekend.

Artikel 259

1. Gedurende de gijzeling kan de getuige zich beraden met een advocaat.

2. Deze heeft vrije toegang tot de getuige, kan hem alleen spreken en met hem brieven wisselen zonder dat van de inhoud door anderen wordt kennisgenomen, een en ander onder het vereiste toezicht, met inachtneming van de huishoudelijke reglementen, en zonder dat het onderzoek daardoor mag worden opgehouden.
3. De officier van justitie staat de advocaat op diens verzoek toe van de processen-verbaal betreffende de verhoren van de getuige kennis te nemen.
4. Hij kan, voor zover het belang van het onderzoek dit niet verbiedt, de advocaat op diens verzoek toestaan ook van de overige processtukken kennis te nemen.
5. Weigert de officier van justitie de inzage, dan staat tegen diens beslissing binnen drie dagen na de mededeling beroep open bij de rechter-commissaris.

Artikel 260

Wanneer de getuigenis van de Gouverneur gedurende het gerechtelijk vooronderzoek vereist mocht worden en hij toegestemd zal hebben verhoord te worden, zal de rechter-commissaris zich met de griffier ten Gouvernementshuize begeven, teneinde aldaar de verklaring van de Gouverneur te ontvangen.

VIJFDE AFDELING

Bedreigde getuigen

Artikel 261

1. Wanneer een getuige met het oog op een door hem af te leggen verklaring ernstig wordt bedreigd, kan de rechter-commissaris, op de vordering van de officier van justitie of op het verzoek van de getuige, bepalen dat de getuige op zodanige wijze wordt verhoord, dat zijn identiteit geheel verborgen blijft.
2. Ernstige bedreiging in de zin van het eerste lid kan slechts worden aangenomen, indien:
 - a. de getuige met het oog op de door hem af te leggen verklaring zich zodanig bedreigd kan achten dat, naar redelijkerwijze moet worden aangenomen, ernstig voor het leven, de gezondheid of het maatschappelijk functioneren van de getuige of van een andere persoon moet worden gevreesd,
 - b. de getuige te kennen heeft gegeven vanwege die bedreiging anders geen verklaring te willen afleggen, en
 - c. er een gegrond vermoeden bestaat dat de getuige deswege niet ter terechtzitting zal kunnen verschijnen.
3. Het eerste lid blijft buiten toepassing, indien het verhoor een misdrijf betreft, waarvoor geen voorlopige hechtenis is toegelaten.
4. Bij toepassing van het eerste lid ziet de rechter-commissaris erop toe, dat de getuige bij gelegenheid van het verhoor tegen herkenning wordt beschermd. In uitzonderlijke gevallen kan hij bepalen dat de verdachte en diens raadsman het verhoor van de getuige niet zullen bijwonen. In dat geval zal de officier van justitie daarbij ook niet tegenwoordig zijn. De rechter-commissaris stelt hun zodra mogelijk in kennis van de inhoud van de door de getuige afgelegde verklaringen. Zij worden in de gelegenheid gesteld zoveel mogelijk de vragen op te geven, die zij gesteld wensen te zien. Tenzij het belang van het onderzoek geen uitstel van het verhoor gedooft, kunnen vragen reeds voor de aanvang van het verhoor worden opgegeven. Het proces-verbaal van verhoor wordt naar de vorm van vraag en antwoord ingericht. De persoonsgegevens van de getuige, bedoeld in artikel 230, worden niet in het proces-verbaal van verhoor opgenomen.
5. Voorafgaand aan het verhoor, bedoeld in het vierde lid, toetst de rechter-commissaris de bezwaren van de getuige tegen onthulling van diens identiteit. Deze bezwaren worden in het proces-verbaal vermeld. De rechter-commissaris verantwoordt daarin of hij de bezwaren gegrond acht.
6. De getuige die op de voet van het vierde lid zal worden verhoord, wordt door de rechter-commissaris in verband met artikel 250, eerste lid, beëdigd. Daarvan wordt in het proces-verbaal melding gemaakt. Artikel 250, tweede en derde lid, is van toepassing.
7. Wanneer de rechter-commissaris van oordeel is dat ernstige bedreiging in de zin van het eerste lid niet kan worden aangenomen, en de getuige volhardt in zijn wens anoniem te blijven, beslist de rechter-commissaris dat de getuige zal worden verhoord zonder toepassing van het vierde lid, tenzij de officier van justitie zich daartegen verzet, in welk geval wordt afgezien van verhoor van de getuige.
8. In bijzonder spoedeisende gevallen, waarin het verhoor door de rechter-commissaris niet kan worden afgewacht, kan de getuige ook door een opsporingsambtenaar worden verhoord, doch

alleen op grond van verkregen toestemming door de rechter-commissaris. Het in het eerste tot en met zevende lid bepaalde vindt zoveel mogelijk overeenkomstige toepassing.

9. Toepassing van dit artikel vindt, voor zoveel nodig, plaats in afwijking van het bepaalde omtrent het verhoor van de getuige en de daaraan door de verdachte of diens raadsman te ontnemen bevoegdheden.

ZESDE AFDELING

Deskundigen

Artikel 262

1. De rechter-commissaris kan, op de vordering van de officier van justitie of op het verzoek van de verdachte, een of meer deskundigen benoemen, ten einde hem voor te lichten of bij te staan en, zo nodig, met opdracht het door hem gevorderde onderzoek in te stellen en hem een met redenen omkleed verslag uit te brengen. Hij kan hun dagvaarding bevelen.

2. De verdachte is bevoegd te verzoeken dat een of meer door hem aanbevolen personen als deskundigen zullen worden benoemd. Indien het belang van het onderzoek dit niet verbiedt, kiest de rechter-commissaris een of meer van de deskundigen uit de door de verdachte aanbevolen personen.

3. Ten aanzien van de deskundigen en hun verhoor vinden de artikelen 243, en 245 tot en met 247 alsmede de artikelen 251 tot en met 254 overeenkomstige toepassing.

4. Ieder die tot deskundige is benoemd, is verplicht de door de rechter-commissaris gevorderde diensten te bewijzen.

Artikel 263

1. De deskundige wordt door de rechter-commissaris beëdigd.

2. Van degene die, op de vordering van het openbaar ministerie, door het Hof van Justitie als vaste gerechtelijke deskundige is beëdigd, wordt ter zake van het uitbrengen van een schriftelijk verslag geen nadere eed gevorderd.

Artikel 264

De rechter-commissaris bepaalt het tijdstip waarop het onderzoek van de deskundigen zal aanvangen, en de termijn waarbinnen dit zal moeten zijn afgelopen; deze termijn kan door de rechter-commissaris worden verlengd.

Artikel 265

1. De rechter-commissaris geeft de officier van justitie schriftelijk of mondeling kennis van de aan de deskundigen verleende opdracht, van tijd en plaats van hun onderzoek en van de uitslag daarvan.

2. Indien het belang van het onderzoek zich daartegen niet verzet, geeft de rechter-commissaris na de officier van justitie te hebben gehoord, de verdachte en diens raadsman schriftelijk kennis van de aan de deskundigen verleende opdracht en van tijd en plaats van hun onderzoek.

3. Van de uitslag daarvan geschiedt gelijke kennisgeving, zodra het belang van het onderzoek dit toelaat.

Artikel 266

1. Het onderzoek van de deskundigen geschiedt in tegenwoordigheid van de rechter-commissaris, indien deze dat nodig oordeelt.

2. De rechter-commissaris kan, indien het belang van het onderzoek zich daartegen niet verzet, bepalen dat de verdachte aan wie van de opdracht aan deskundigen is kennis gegeven, en diens raadsman, het onderzoek van de deskundigen geheel of gedeeltelijk zullen kunnen bijwonen. De officier van justitie kan bij het onderzoek tegenwoordig zijn.

3. De officier van justitie, de verdachte en diens raadsman, hebben, ook indien het onderzoek van de deskundigen buiten hun tegenwoordigheid geschiedt, de bevoegdheid met betrekking tot dat onderzoek aanwijzingen te doen en opmerkingen te maken. Desverlangd wordt aan de deskundigen en aan de verdachte de gelegenheid gegeven om ten overstaan van of, voor zover dat in het belang van het onderzoek noodzakelijk schijnt, door bemiddeling van de rechter-commissaris een onderhoud te hebben. Ten aanzien van de officier van justitie en de raadsman is daarbij het tweede lid van artikel 233 van overeenkomstige toepassing.

4. De rechter-commissaris stelt de deskundigen mondeling of schriftelijk in kennis van de opmerkingen en aanwijzingen, voor zover deze geschied zijn buiten hun tegenwoordigheid.

Artikel 267

1. De verdachte aan wie van de opdracht aan de deskundigen is kennisgegeven, is bevoegd zijnerzijds een deskundige aan te wijzen, die het recht heeft bij het onderzoek van de door de rechter-commissaris benoemde deskundigen tegenwoordig te zijn, daarbij de nodige aanwijzingen te doen en opmerkingen te maken.
2. De rechter-commissaris kan om redenen in de persoon gelegen, de toelating van een bepaalde aangewezen deskundige tot het onderzoek weigeren.
3. De verdachte kan alsdan onverwijld de weigering onderwerpen aan het oordeel van het Hof, dat alsnog de toelating kan bevelen.
4. In geen geval mag, tenzij de rechter-commissaris hierin bewilligt, door de aanwijzing vertraging in de aanvang of de loop van het onderzoek plaatshebben.

Artikel 268

1. De verdachte aan wie van de uitslag van het onderzoek is kennisgegeven, is bevoegd zijnerzijds een deskundige aan te wijzen, die het recht heeft het verslag van de door de rechter-commissaris benoemde deskundigen te onderzoeken. Het tweede en derde lid van artikel 267 zijn van overeenkomstige toepassing.
2. In geen geval mag, tenzij de rechter-commissaris hierin bewilligt, door de aanwijzing vertraging in de loop van het gerechtelijk vooronderzoek plaatshebben.
3. De rechter-commissaris verleent aan de aangewezen deskundige inzage of afschrift van het verslag, bedoeld in het eerste lid.

Artikel 269

1. Met betrekking tot de door de verdachte overeenkomstig een van de beide voorgaande artikelen aangewezen deskundige zijn de artikelen 245 tot en met 247, 263 tot en met 265, 266, derde en vierde lid, en 267 van overeenkomstige toepassing.
2. Die deskundige brengt aan de rechter-commissaris een met redenen omkleed verslag uit. Het verslag wordt schriftelijk of mondeling uitgebracht, naar gelang de rechter-commissaris dit vordert.
3. Die deskundige ontvangt uit 's Lands kas vergoeding op dezelfde voet als de deskundigen, die door de rechter-commissaris zijn benoemd.

Artikel 270

Ingeval hetzij de wijze waarop het onderzoek door de deskundigen is geschied, hetzij het verschil van de deskundigen omtrent de feiten, hetzij het verschil in oordeelvelling, daartoe aanleiding geeft, kan de rechter-commissaris, hetzij op de vordering van de officier van justitie, hetzij op het verzoek van de verdachte, het onderzoek aan andere deskundigen opdragen. De voorgaande artikelen van deze afdeling en artikel 271 zijn van toepassing.

Artikel 271

De rechter-commissaris kan de deskundigen geheimhouding opleggen.

ZEVENDE AFDELING

Sluiting van het gerechtelijk vooronderzoek

Artikel 272

Indien de rechter-commissaris oordeelt dat het gerechtelijk vooronderzoek is voltooid of dat tot voortzetting daarvan geen grond bestaat, of wel indien de officier van justitie hem schriftelijk mededeelt dat van verdere vervolging wordt afgezien, sluit hij het onderzoek bij een beschikking waarin de reden van de sluiting is vermeld, en doet hij deze aan de officier van justitie toekomen en aan de verdachte betekenen. Tegen deze beschikking is geen voorziening toegelaten.

Artikel 273

1. Indien in de zaak een bevel krachtens de artikelen 15 tot en met 29 is gevraagd of gegeven, doet de officier van justitie een mededeling overeenkomstig artikel 272 niet dan nadat daarin is bewilligd door het Hof van Justitie.
2. De officier van justitie doet te dien einde de processtukken, vergezeld van een verslag houdende de gronden voor zodanige mededeling, toekomen aan het Hof van Justitie.

Artikel 274

1. Indien het gerechtelijk vooronderzoek is gesloten, doch het onderzoek op de terechtzitting nog niet is aangevangen, kan de rechter in eerste aanleg, op de vordering van de officier van

justitie of op het verzoek van de verdachte, de rechter-commissaris het verrichten van bepaalde handelingen van nader onderzoek opdragen.

2. De vordering van de officier van justitie en het verzoek van de verdachte bevatten, op straffe van niet-ontvankelijkheid met redenen omkleed, een nauwkeurige opgave van de handelingen van onderzoek die door de rechter-commissaris dienen te worden verricht.

3. Indien de rechter daartoe gronden aanwezig acht, hoort hij de officier van justitie of de verdachte, tenzij hij de vordering of het verzoek aanstonds niet ontvankelijk of ongegrond acht.

4. Het door de rechter-commissaris te verrichten nader onderzoek geldt als een gerechtelijk vooronderzoek en wordt gevoerd overeenkomstig de artikelen 226 tot en met 272.

TITEL IV

Beslissing omtrent al dan niet verdere vervolging

Artikel 275

1. Indien naar aanleiding van het ingestelde voorbereidend onderzoek de officier van justitie van oordeel is dat verdere vervolging moet plaatshebben, gaat hij daartoe zo spoedig mogelijk over.

2. Zolang het onderzoek op de terechtzitting nog niet is aangevangen, kan van verdere vervolging worden afgezien, ook op gronden aan het algemeen belang ontleend.

Artikel 276

1. In geval van de mededeling genoemd in artikel 272 doet de officier van justitie de verdachte onverwijld kennisgeven, dat hij hem ter zake van het feit waarop het gerechtelijk vooronderzoek betrekking had, niet verder zal vervolgen.

2. Is voorlopige hechtenis toegepast en heeft de officier van justitie de mededeling genoemd in artikel 272 gedaan, dan wordt daardoor elk bevel tot voorlopige hechtenis op het tijdstip van de beschikking tot sluiting van het gerechtelijk vooronderzoek van rechtswege opgeheven. De rechter-commissaris maakt daarvan in zijn beschikking melding.

Artikel 277

1. Indien een gerechtelijk vooronderzoek heeft plaatsgehad, doet de officier van justitie, buiten het geval van artikel 276, uiterlijk binnen een maand nadat de beschikking tot sluiting daarvan aan de verdachte betekend is geworden, hetzij deze kennisgeven dat hij hem ter zake van het feit waarop dat onderzoek betrekking had, niet verder zal vervolgen, hetzij hem dagvaarden ter terechtzitting.

2. De termijn kan op de vordering van de officier van justitie door de rechter-commissaris eenmaal voor ten hoogste een maand worden verlengd. Indien de officier van justitie het Hof ingevolge artikel 279, tweede lid, om bewilliging heeft verzocht, wordt de termijn van rechtswege verlengd tot en met de veertiende dag nadat het Hof op het verzoek heeft beslist.

3. De officier van justitie kan, op het verzoek van de verdachte, en al dan niet onder het stellen van bepaalde voorwaarden, voor het doen van kennisgeving overeenkomstig het eerste lid een bepaalde langere termijn nemen.

Artikel 278

1. Indien een gerechtelijk vooronderzoek niet heeft plaatsgehad, doch wel voorlopige hechtenis is toegepast, doet de officier van justitie, zodra de zaak tot klaarheid is gebracht, hetzij de verdachte kennisgeven dat hij hem ter zake van het feit, waarvoor de voorlopige hechtenis is toegepast, niet verder zal vervolgen, hetzij hem dagvaarden ter terechtzitting.

2. De rechter-commissaris kan, op het verzoek van de verdachte, de officier van justitie eenmaal een termijn stellen van ten hoogste een maand, binnen welke deze tot kennisgeving of dagvaarding overeenkomstig de bepaling van het eerste lid moet overgaan.

3. De verdachte wordt op het verzoek gehoord.

4. Het tweede en derde lid van artikel 277 zijn van toepassing.

5. De verplichting tot kennisgeving of dagvaarding vervalt, indien binnen de gestelde of verlengde termijn een gerechtelijk vooronderzoek is geopend.

Artikel 279

1. Door een kennisgeving van niet verdere vervolging eindigt de zaak.

2. Indien in de zaak een bevel krachtens de artikelen 15 tot en met 29, is gevraagd of gegeven, blijft een kennisgeving van niet verdere vervolging achterwege, tenzij daaraan een mededeling overeenkomstig artikel 272 is voorafgegaan of in de kennisgeving is bewilligd door het Hof van Justitie. Artikel 273, tweede lid, is van overeenkomstige toepassing.

Artikel 280

Indien de zaak niet verder wordt vervolgd op grond van:

- a. onbevoegdheid van de rechter tot kennisneming van het feit,
- b. niet-ontvankelijkheid van de officier van justitie,
- c. niet-strafbaarheid van het feit of van de verdachte,
- d. onvoldoende aanwijzing van schuld, wordt daarvan in de kennisgeving melding gemaakt.

Artikel 281

Indien de officier van justitie van oordeel is, dat artikel 39, eerste lid, van het Wetboek van Strafrecht van toepassing is, doch dat tevens de last, bedoeld in het tweede lid van dat artikel, moet worden gegeven, is hij bevoegd een behandeling door de raadkamer te vorderen. De verdachte wordt bij het onderzoek gehoord. De artikelen 294, tweede lid, en 295 zijn van toepassing.

Artikel 282

1. De verdachte kan na de hem betekende kennisgeving van niet verdere vervolging, na zijn buitenvervolginstelling of na de hem betekende beschikking houdende de verklaring dat de zaak geëindigd is, ter zake van hetzelfde feit niet weer in rechte worden betrokken, tenzij nieuwe bezwaren zijn bekend geworden.
2. Als nieuwe bezwaren kunnen enkel worden aangemerkt verklaringen van getuigen of van de verdachte en stukken, bescheiden en processen-verbaal, die later zijn bekend geworden of niet zijn onderzocht.
3. In dat geval kan de verdachte niet ter terechtzitting van de rechter in eerste aanleg worden gedagvaard, dan na een ter zake van die nieuwe bezwaren ingesteld gerechtelijk vooronderzoek.
4. Bij verzuim van een termijn, als bedoeld in de artikelen 272 tot en met 278, kan de verdachte ter zake van hetzelfde feit niet weer in rechte worden betrokken dan onder de voorwaarden, in eerste tot en met derde lid bepaald. Echter kan het gerecht, voor hetwelk de zaak het laatst werd vervolgd, op de vordering van de officier van justitie, deze alsnog eenmaal een nieuwe termijn stellen, indien het algemeen belang dat dringend eist. De verdachte wordt op de vordering gehoord. Artikel 277, tweede lid, is van toepassing.
5. Verzuim van een termijn voor verdere vervolging of kennisgeving van niet verdere vervolging wordt niet aanwezig geacht, indien een tijdig uitgebrachte dagvaarding om ter terechtzitting te verschijnen, vervalt of wordt ingetrokken of nietig verklaard.

Artikel 283

Door de kennisgeving van niet verdere vervolging, de beschikking tot buitenvervolginstelling of de beschikking houdende verklaring dat de zaak geëindigd is, wordt elk bevel tot voorlopige hechtenis van rechtswege opgeheven. Daarvan wordt in de kennisgeving of beschikking melding gemaakt.

VIJFDE BOEK

DE TERECHTZITTING

TITEL I

Het aanhangig maken van de zaak ter terechtzitting in eerste aanleg

Artikel 284

1. De zaak wordt ter terechtzitting aanhangig gemaakt door een dagvaarding vanwege de officier van justitie aan de verdachte betekend. Het rechtsgeding neemt op het moment van de betekening een aanvang.
2. Wanneer de verdachte zich in voorlopige hechtenis bevindt krachtens een bevel tot gevangenneming of gevangenhouding waarvan de geldigheidsduur reeds eenmaal of ingevolge artikel 98, vierde lid, reeds tweemaal is verlengd, kan de dagvaarding geschieden, ook al is het gerechtelijk vooronderzoek nog niet gesloten. Van de dagvaarding geeft de officier van justitie in dat geval schriftelijk kennis aan de rechter-commissaris. Door deze kennisgeving eindigt het gerechtelijk vooronderzoek. De artikelen 272 en 277 vinden alsdan geen toepassing.
3. Bij de betekening van de dagvaarding, zomede in de oproeping bedoeld bij artikel 414 wordt, de bevoegdheid vermeld, die de verdachte bij artikel 76, vierde lid, van het Wetboek van Strafrecht is verleend.
4. De rechter bepaalt, op de voordracht van de officier van justitie, de dag van de terechtzitting.

Artikel 285

1. De dagvaarding bevat een zodanige opgave van het feit dat ten laste wordt gelegd, met vermelding omstreeks welke tijd en waar ter plaatse het begaan zou zijn, dat de verdachte daaruit redelijkerwijze kan begrijpen, ter zake waarvan hij wordt verdacht.
2. Zij behelst tevens de vermelding van de omstandigheden waaronder het feit zou zijn begaan.
3. Indien de verdachte zich in voorlopige hechtenis bevindt krachtens een bevel tot gevangenneming of gevangenhouding, waarvan de geldigheidsduur reeds eenmaal of, ingevolge artikel 98, vierde lid, reeds tweemaal is verlengd, kan voor de opgave van het feit worden volstaan met de omschrijving die in dat bevel is gegeven.

Artikel 286

Strafbare feiten die op dezelfde terechtzitting worden aangebracht en waartussen verband bestaat of die door dezelfde persoon zijn begaan, worden gevoegd aan de kennisneming van de rechter onderworpen, indien dit in het belang van het onderzoek is.

Artikel 287

1. De officier van justitie is bevoegd getuigen en deskundigen ter terechtzitting te doen dagvaarden.
2. Bij de dagvaarding van de verdachte worden voor zover mogelijk opgegeven de namen, het beroep en de woon- of verblijfplaats, of, bij onbekendheid van een of ander, de aanduiding, zo nauwkeurig mogelijk, van de getuigen en deskundigen, die vanwege de officier van justitie zullen worden gedagvaard.
3. De verdachte wordt daarbij kenbaar gemaakt dat hij het recht heeft getuigen en deskundigen te doen dagvaarden of op de terechtzitting mee te brengen; hij wordt daarbij tevens opmerkelijk gemaakt op de voorschriften van de artikelen 289, eerste en tweede lid, 293 en 308, eerste lid.

Artikel 288

1. De officier van justitie doet aan ieder, die zich met betrekking tot het tenlastegelegde feit overeenkomstig artikel 206 als benadeelde partij heeft opgegeven, kennisgeven van de dag, het uur en de plaats van de terechtzitting.
2. De kennisgeving geschiedt zo mogelijk tenminste drie dagen voor de dag van de terechtzitting. Zij behelst een korte aanduiding van het tenlastegelegde feit. Bij de kennisgeving wordt de benadeelde partij tevens opmerkelijk gemaakt op de haar betreffende voorschriften van de artikelen 374 tot en met 380.

Artikel 289

1. De verdachte heeft het recht getuigen en deskundigen ter terechtzitting te doen dagvaarden.
2. Hij geeft deze daartoe ten minste drie dagen voor de terechtzitting in persoon ten parkette van de officier van justitie of schriftelijk bij aangetekende, aan de officier gerichtte brief op. Hij vermeldt daarbij de namen, het beroep en de woon- of verblijfplaats, of, bij onbekendheid van een of ander, duidt hij hen zo nauwkeurig mogelijk aan. Bij schriftelijke opgave geldt de dag van ontvangst van de brief, die onverwijld daarop wordt aangetekend, als dag van opgave.
3. De officier van justitie doet de getuigen of deskundigen, opgegeven met inachtneming van het tweede lid, onverwijld dagvaarden, tenzij er naar zijn oordeel dwingende gronden bestaan om de dagvaarding te weigeren. In dit laatste geval maakt hij de verdachte opmerkelijk op het bepaalde in artikel 318, derde lid.
4. De getuigen en deskundigen, die zijn gedagvaard, worden gebracht op de in artikel 318, tweede lid, bedoelde lijst.

Artikel 290

1. Op straffe van nietigheid moet tussen de dag waarop de dagvaarding aan de verdachte is betekend, en die van de terechtzitting, een termijn van ten minste zeven dagen, of, ingeval door de rechter-commissaris overeenkomstig de Zevende Titel van het Zevende Boek bevelen tot handhaving van de openbare orde zijn gegeven, van ten minste vier dagen verlopen. Wanneer de verdachte in een ander eilandgebied wordt gedagvaard dan waar de rechter zitting houdt, wordt de termijn van dagvaarding met zeven dagen verlengd. De termijn bedraagt ten minste zes weken, indien de verdachte in het buitenland woonachtig is.
2. Met toestemming van de verdachte kan deze termijn worden verkort, mits van deze toestemming blijkt door een verklaring, af te leggen op de griffie van het gerecht in eerste aanleg waarvoor gedagvaard wordt; de artikelen 446 en 447 zijn van overeenkomstige toepassing. Geschiedt de betekening van de dagvaarding door een deurwaarder of ambtenaar

van politie, dan kan de verdachte de verklaring ook doen opnemen in de akte van uitreiking; hij moet de verklaring tekenen; indien hij niet kan tekenen, wordt de oorzaak van het beletsel in de akte vermeld.

3. Vrijwillige verschijning van de verdachte op een dagvaarding, betekend in strijd met de voorschriften van dit artikel, dekt de nietigheid.

4. In dat geval kan de rechter op het verzoek van de verdachte en in het belang van diens verdediging schorsing van het onderzoek tot een bepaalde dag bevelen.

Artikel 291

1. Zolang het onderzoek op de terechtzitting nog niet is aangevangen, kan de officier van justitie de dagvaarding intrekken. Hij doet daarvan schriftelijk mededeling aan de verdachte.

2. De officier van justitie draagt zorg dat de gedagvaarde getuigen en deskundigen tijdig met de intrekking worden bekendgemaakt.

3. Wordt bij of na de intrekking van de dagvaarding van verdere vervolging afgezien, dan doet de officier van justitie de verdachte onverwijld kennisgeven, dat hij hem ter zake van het feit waarop de dagvaarding betrekking had, niet verder zal vervolgen. De artikelen 279 en 280 zijn van toepassing.

Artikel 292

1. Indien de dagvaarding is ingetrokken, zonder dat de verdachte een kennisgeving van niet verdere vervolging is betekend, stelt de rechter op het verzoek van de verdachte, de officier van justitie een termijn waarbinnen hetzij tot dagvaarding, hetzij tot kennisgeving van niet verdere vervolging moet worden overgegaan. De verdachte wordt op het verzoek gehoord. Artikel 282, vierde en vijfde lid, is van toepassing.

2. De termijn kan op de vordering van de officier van justitie door de rechter telkens voor een bepaalde tijd worden verlengd.

TITEL II

Bezwaarschrift tegen de dagvaarding

Artikel 293

1. Tegen de dagvaarding kan de verdachte binnen vijf dagen na de betekening een bezwaarschrift indienen bij het Hof van Justitie. Het bezwaarschrift is op straffe van niet-ontvankelijkheid met redenen omkleed.

2. Indien niet voor het tijdstip waartegen de verdachte is gedagvaard, op het gehele bezwaarschrift onherroepelijk is beslist, wordt de behandeling ter terechtzitting voor bepaalde of onbepaalde tijd uitgesteld. De artikelen 362 en 363 zijn van overeenkomstige toepassing.

Artikel 294

1. Naar de gegrondheid van het bezwaarschrift stelt het Hof een onderzoek in. De verdachte en de procureur-generaal worden gehoord.

2. Het Hof kan, alvorens te beslissen, door de rechter-commissaris een onderzoek doen instellen en zich de daartoe betrekkelijke stukken doen overleggen. Dit onderzoek geldt als een gerechtelijk vooronderzoek en wordt overeenkomstig de artikelen 226 tot en met 271 gevoerd. Alsdan kan de rechter-commissaris de bevoegdheden, die hem tijdens het gerechtelijk vooronderzoek en overigens tijdens het voorbereidend onderzoek na tussenkomst van de officier van justitie of op het verzoek van de verdachte zijn toegekend, ambtshalve uitoefenen.

Artikel 295

1. Indien het feit niet tot de kennisneming van het Hof behoort, verklaart het zich onbevoegd.

2. Is de officier van justitie niet ontvankelijk, het feit waarop de dagvaarding betrekking had, of de verdachte niet strafbaar, of onvoldoende aanwijzing van schuld aanwezig, dan stelt het Hof de verdachte ten aanzien van de gehele telastelegging of voor een bij de beschikking nader aan te duiden gedeelte van de telastelegging buiten vervolging. In het geval, bedoeld in artikel 39, eerste lid, van het Wetboek van Strafrecht, kan tevens gegeven worden de last, bedoeld in het tweede lid van dat artikel.

3. In alle andere gevallen verklaart het Hof het bezwaarschrift niet ontvankelijk of ongegrond.

4. De beschikking van het Hof wordt onverwijld aan de verdachte ter kennis gebracht. Indien de verdachte in raadkamer verschijnt, kan de beslissing hem worden meegedeeld.

5. Wanneer de beschikking waarbij de verdachte ten aanzien van de gehele telastelegging buiten vervolging wordt gesteld, onherroepelijk is geworden, vervalt een reeds uitgebrachte dagvaarding. Wanneer de beschikking waarbij de verdachte voor een gedeelte buiten

vervolgning wordt gesteld, onherroepelijk is geworden, brengt de officier van justitie de dagvaarding in overeenstemming met die beschikking.

Artikel 296

Tegen de dagvaarding, die is uitgebracht na een bevel krachtens artikel 25, eerste lid, is een bezwaarschrift niet toegelaten, tenzij nieuwe feiten of omstandigheden bekend zijn geworden.

Artikel 297

Is bij de beschikking tot buitenvervolginstelling tevens gegeven de last, bedoeld in het tweede lid van artikel 39 van het Wetboek van Strafrecht, dan kan de verdachte of diens raadsman daartegen bezwaar maken door middel van een verklaring ter griffie van het Hof, af te leggen uiterlijk binnen zes dagen nadat de beschikking in kracht van gewijsde is gegaan. Alsdan vervalt de beschikking en beveelt het Hof, dat de verdachte ter zake van het feit waarop de dagvaarding betrekking had, binnen een bepaalde termijn opnieuw zal worden gedagvaard. Deze termijn kan op de vordering van de officier van justitie door het Hof eenmaal voor een bepaalde tijd worden verlengd.

Artikel 298

In geval van buitenvervolginstelling zijn de artikelen 282 en 283 van toepassing.

TITEL III

Het aanhangig maken van de zaak ter terechtzitting in hoger beroep

Artikel 299

1. De zaak wordt in hoger beroep ter terechtzitting aanhangig gemaakt door een dagvaarding, vanwege de procureur-generaal aan de verdachte betekend. Het rechtsgeding in hoger beroep neemt op het moment van de betekening een aanvang.
2. Ten aanzien van die dagvaarding is artikel 287 van toepassing, behoudens dat daarbij de verdachte, in plaats van op de voorschriften van artikel 289, eerste lid, opmerkelijk wordt gemaakt op die van artikel 301.
3. Op de gronden, in artikel 286 vermeld, kunnen verschillende zaken gevoegd aanhangig worden gemaakt.
4. De voorzitter bepaalt, op de voordracht van de procureur-generaal, de dag van de terechtzitting.

Artikel 300

1. Op straffe van nietigheid moet tussen de dag waarop de dagvaarding aan de verdachte is betekend, en die van de terechtzitting een termijn van ten minste zeven dagen verlopen. Wanneer de verdachte in een ander eilandgebied wordt gedagvaard dan waar de rechter zitting houdt, wordt de termijn van dagvaarding met zeven dagen verlengd. De termijn bedraagt ten minste zes weken, indien de verdachte in het buitenland woonachtig is. Artikel 290, tweede, derde en vierde lid, is van toepassing.
2. Artikel 288 is van overeenkomstige toepassing, met dien verstande dat bij kennisgeving de benadeelde partij tevens opmerkelijk wordt gemaakt op de voorschriften van artikel 374, en dat de kennisgeving steeds geschiedt aan de benadeelde partij die zich in eerste aanleg in het geding heeft gevoegd.

Artikel 301

1. De procureur-generaal en de verdachte kunnen zowel ter terechtzitting in eerste aanleg gehoorde, als nieuwe getuigen en deskundigen doen dagvaarden. Zij kunnen ook nieuwe bescheiden en stukken van overtuiging overleggen.
2. Artikel 289, tweede tot en met vierde lid, is van overeenkomstige toepassing.

TITEL IV

Behandeling ter terechtzitting

EERSTE AFDELING

Algemene bepaling

Artikel 302

De bepalingen in de volgende afdelingen van deze titel zijn toepasselijk op de behandeling ter terechtzitting in eerste aanleg en in hoger beroep, met dien verstande dat, waar gesproken wordt van het Hof en van de voorzitter, daaronder voor de terechtzitting in eerste aanleg de rechter in eerste aanleg wordt verstaan en waar gesproken wordt van de procureur-generaal, daaronder voor de terechtzitting in eerste aanleg de officier van justitie wordt verstaan, een en ander voor zover niet uit enige van de bepalingen anders blijkt en onverminderd het bepaalde in Titel IV van dit Boek en in de Titels I en II van het Zevende Boek.

TWEEDE AFDELING

Onderzoek van de zaak op de terechtzitting

Artikel 303

Het onderzoek van de zaak op de terechtzitting neemt een aanvang, nadat de voorzitter de zaak door de deurwaarder heeft doen uitroepen.

Artikel 304

De rechter die als rechter-commissaris enig onderzoek in de zaak heeft verricht of enige beslissing heeft genomen, neemt aan het onderzoek op de terechtzitting geen deel.

Artikel 305

1. Tot bijwoning van een openbare terechtzitting worden, tenzij in bijzondere gevallen ter beoordeling van de voorzitter, als toevoerder niet toegelaten minderjarige personen die de leeftijd van zestien jaren nog niet hebben bereikt. 2. In geval van twijfel omtrent de leeftijd moet ten genoegen van de voorzitter aannemelijk worden gemaakt dat de persoon die toelating verlangt, de leeftijd van zestien jaren heeft bereikt.

Artikel 306

In zaken betreffende strafbare feiten waarop geen gevangenisstraf is gesteld, kan de verdachte zich doen vertegenwoordigen door een advocaat, bepaaldelijk daartoe door hem gemachtigd of, indien hem uitsluitend als overtreding strafbaar gestelde feiten zijn ten laste gelegd, ook door een daartoe bij bijzondere volmacht schriftelijk gemachtigde, tenzij het Hof vertegenwoordiging niet mocht toelaten; in het laatste geval schorst het Hof het onderzoek voor een bepaalde tijd.

Artikel 307

Tegen de verdachte die niet op de aan hem gedane dagvaarding op de terechtzitting verschijnt of zich, in de gevallen bij wettelijke regeling voorzien, niet door een gemachtigde laat vertegenwoordigen, wordt verstek verleend.

Artikel 308

1. Indien de verdachte niet op de terechtzitting tegenwoordig is, kan het Hof zowel bij de aanvang als gedurende de loop van het onderzoek bevelen dat, zo er gronden zijn om aan te nemen, dat hij bij een herhaalde dagvaarding wederom niet zal verschijnen, hij op een door het Hof te bepalen tijdstip ter terechtzitting aanwezig zal zijn; het Hof kan daartoe tevens zijn medebrenging gelasten.
2. Indien de verdachte op het bepaalde tijdstip niet op de terechtzitting is verschenen, verleent het Hof, tenzij het de medebrenging tegen een nader tijdstip gelast, verstek, indien dit nog niet had plaatsgehad; het onderzoek wordt daarna voortgezet.
3. Indien de verdachte op het bepaalde tijdstip op de terechtzitting is verschenen, wordt het verstek dat tegen hem verleend mocht zijn, vervallen verklaard en het onderzoek op de terechtzitting opnieuw aangevangen.

Artikel 309

1. De terechtzitting is openbaar, tenzij het Hof ambtshalve, dan wel op de vordering van de procureur-generaal of op het verzoek van de verdachte, in het belang van de openbare orde of de zedelijkheid beveelt, dat de behandeling ter terechtzitting geheel of ten dele met gesloten deuren zal plaatsvinden. Het bevel kan ook worden gegeven op het verzoek van een getuige op grond dat het in het openbaar afleggen van zijn verklaring voor hemzelf, voor een of meer van zijn bloed- of aanverwanten in de rechte lijn of in de zijlijn in de tweede of de derde graad of voor zijn echtgenote of vroegere echtgenote, dan wel de persoon met wie hij duurzaam feitelijk samenwoont of heeft samengewoond, een ernstige krenking van eer of goede naam ten gevolge zou hebben.
2. De redenen worden in het proces-verbaal van de terechtzitting vermeld.

3. Het Hof geeft het bevel niet dan na de verzoeker en in ieder geval de procureur-generaal en de verdachte, zo nodig met gesloten deuren, te hebben gehoord.
4. Indien de in het eerste lid bedoelde beslissing in eerste aanleg is gegeven, staat daartegen geen beroep open.
5. Tot bijwoning van de niet openbare zitting kan de voorzitter, de procureur-generaal en de verdachte gehoord, bijzondere toegang verlenen.

Artikel 310

1. De voorzitter heeft de leiding van het onderzoek op de terechtzitting en geeft daartoe de nodige bevelen. Hij kan een door hem aangewezen lid van het college in zijn plaats belasten met de ondervraging. Dit lid oefent alsdan bij de ondervraging de bevoegdheden uit die bij deze titel aan de voorzitter zijn toegekend.
2. Hij draagt zorg dat geen vragen worden gesteld die de strekking hebben verklaringen te verkrijgen, waarvan niet gezegd kan worden dat zij in vrijheid zijn afgelegd.

Artikel 311

Behalve de rechters en de griffier neemt aan de tafel van het Hof niemand plaats.

Artikel 312

1. Worden strafbare feiten waarvan de voeging had behoren te geschieden, op dezelfde terechtzitting afzonderlijk aangebracht, dan beveelt het Hof dat de voeging alsnog zal plaatsvinden.
2. Indien strafbare feiten waartussen verband bestaat of die door dezelfde persoon zijn begaan op verschillende terechtzittingen zijn aangebracht, maar de behandeling op dezelfde terechtzitting wordt hervat of aangevangen, beveelt het Hof eveneens de voeging, indien dit in het belang van het onderzoek is.
3. Het Hof beveelt de splitsing van gevoegde zaken, indien het geen verband tussen die zaken aanwezig acht of de voeging niet in het belang van het onderzoek oordeelt.

Artikel 313

1. Het onderzoek wordt onafgebroken voortgezet.
2. Het Hof kan echter het onderzoek wegens de uitgebreidheid of de duur daarvan, of voor het nemen van rust, onderbreken.
3. Het Hof is voorts bevoegd, indien dit door het belang van het onderzoek wordt gevorderd, met of zonder tijdsbepaling, de schorsing van het onderzoek te gelasten.
4. De schorsing met tijdsbepaling kan zo nodig telkens voor een bepaalde tijd worden verlengd.
5. De reden van de onderbreking of schorsing wordt in het proces-verbaal vermeld.

Artikel 314

Bevindt de verdachte zich in voorlopige hechtenis, dan schorst het Hof het onderzoek op de terechtzitting alleen voor bepaalde tijd. De termijn van de schorsing wordt in de regel op niet meer dan twee maanden gesteld. Om klemmende, in het proces-verbaal te vermelden redenen, kan het Hof een langere termijn stellen, doch in geen geval van meer dan vier maanden.

Artikel 315

1. Na de aanvang van het onderzoek vraagt de voorzitter de verdachte, of, zo er meer verdachten zijn, ieder van hen in de volgorde waarin zij zijn gedagvaard, naar naam en voornamen, leeftijd, geboorteplaats, beroep en woon- of verblijfplaats.
2. Hij vermaant hem oplettend te zijn op hetgeen hij zal horen.
3. Daarna doet hij de verdachte, mededeling van diens recht om zich te onthouden van antwoorden en, indien de verdachte geen raadsman heeft, van diens recht om zich door een raadsman te doen bijstaan.

Artikel 316

1. In de gevallen waarin van nietigheid van de dagvaarding, niet-ontvankelijkheid van de procureur-generaal of onbevoegdheid van het Hof zonder onderzoek van de zaak zelf kan blijken, is de verdachte bevoegd die verwerping reeds dadelijk na de ondervraging in artikel 315 vermeld, voor te dragen en toe te lichten.
2. De procureur-generaal kan daarop antwoorden.
3. De verdachte kan andermaal en, zo de procureur-generaal daarna weer het woord voert, nogmaals het woord voeren.
4. Het Hof gaat tot beraadslaging over en doet uitspraak.

5. Wordt de verwerping ontijdig of ongegrond bevonden, dan wordt het onderzoek van de zaak zelf onmiddellijk voortgezet.
6. Ook ambtshalve kan het Hof zonder onderzoek van de zaak de nietigheid van de dagvaarding, de niet-ontvankelijkheid van de procureur-generaal of de onbevoegdheid van het Hof, dan wel in het geding in hoger beroep de niet-ontvankelijkheid van het beroep, ingesteld door het openbaar ministerie of de verdachte, uitspreken, na de procureur-generaal en de verdachte te hebben gehoord.

Artikel 317

Indien in het geding in eerste aanleg de officier van justitie, hetzij naar aanleiding van een verwerping als bedoeld in het eerste lid van artikel 316, hetzij naar aanleiding van het horen door de rechter, ingevolge het zesde lid van dat artikel, van oordeel is dat de dagvaarding behoort te worden gewijzigd, zijn de artikelen 355 en 356 van toepassing.

Artikel 318

1. De procureur-generaal draagt de zaak voor en legt een lijst van de inbeslaggenomen, niet teruggegeven voorwerpen over.
2. Hij legt ook een lijst van de getuigen over, welke de voorzitter doet voorlezen door de griffier.
3. Onmiddellijk nadat de lijst is overgelegd en voorgelezen kan de verdachte, indien de dagvaarding van een door hem opgegeven getuige door de procureur-generaal is verzuimd of geweigerd, het Hof verzoeken alsnog de dagvaarding van die getuige te bevelen.
4. Het Hof beveelt dat de overeenkomstig artikel 289, tweede lid, opgegeven getuige, wiens dagvaarding is verzuimd of geweigerd, tegen een door het Hof te bepalen tijdstip ter terechtzitting zal worden gedagvaard, tenzij de dagvaarding als nodeloos moet worden aangemerkt en het achterwege blijven van de dagvaarding redelijkerwijze niet in strijd komt met het recht van de verdachte om de ondervraging van getuigen à décharge te doen geschieden op dezelfde voorwaarden als het geval is met de getuigen à charge.
5. De getuige, wiens dagvaarding door het Hof is bevolen of wiens plaatsing op de lijst door de procureur-generaal is verzuimd of geweigerd, wordt door de griffier op de lijst gebracht. Hetzelfde geldt ten aanzien van de getuige die gedurende de loop van het onderzoek op de terechtzitting is verschenen en niet bij het voorafgaande onderzoek tegenwoordig is geweest.
6. Op de vordering van de procureur-generaal of op het verzoek van de verdachte worden getuigen, die niet op de lijst voorkomen doch op de terechtzitting tegenwoordig zijn, op bevel van de voorzitter alsnog door de griffier op de lijst gebracht, tenzij de ondervraging van de getuige als nodeloos moet worden aangemerkt en het achterwege blijven daarvan redelijkerwijze niet in strijd komt met het recht van de verdachte om de ondervraging van getuige à décharge te doen geschieden op dezelfde voorwaarden als het geval is met de getuigen à charge.
7. Alle op de lijst gebrachte getuigen worden verhoord, tenzij het Hof met toestemming van de procureur-generaal en de verdachte van hun verhoor afziet.

Artikel 319

Wanneer de verdachte zich in voorlopige hechtenis bevindt krachtens een bevel tot gevangenneming of gevangenhouding waarvan de geldigheidsduur reeds eenmaal of ingevolge artikel 98, vierde lid, tweemaal is verlengd, kan de officier van justitie, in het geding in eerste aanleg, onmiddellijk nadat hij de zaak heeft voorgedragen, schorsing van het onderzoek op de terechtzitting vorderen, mits hij het voornemen daartoe tijdig aan de verdachte schriftelijk kenbaar heeft gemaakt. In dat geval kan het overleggen van de lijsten, bedoeld in het eerste en tweede lid van artikel 318, worden aangehouden tot de hervatting van het onderzoek op de terechtzitting.

Artikel 320

De voorzitter kan, met toestemming van de procureur-generaal en van de verdachte, de getuige vergunnen zich vóór het afleggen van zijn verklaring tot een bepaald tijdstip te verwijderen.

Artikel 321

Indien een op de lijst voorkomende getuige niet is verschenen, beveelt het Hof, tenzij overeenkomstig het bepaalde in artikel 318, zevende lid, van zijn verhoor wordt afgezien, dat hij tegen een door het Hof te bepalen tijdstip ter terechtzitting zal worden gedagvaard en kan het daarbij tevens zijn medebrenging gelasten.

Artikel 322

1. De voorzitter bepaalt de volgorde waarin de getuigen worden voorgeroepen, nadat hij de procureur-generaal en de verdachte heeft gehoord.
2. Hij beveelt dat de getuigen zich zullen begeven naar het voor hen bestemde vertrek, met uitzondering van de eerste die hij voor het Hof doet verschijnen.
3. Hij neemt, zo nodig, maatregelen om de getuigen te beletten dat zij zich vóór het afleggen van hun getuigenis met elkaar onderhouden.

Artikel 323

1. De voorzitter vraagt de getuige naar naam en voornamen, leeftijd, beroep en woon- en verblijfplaats; of hij bloed- of aanverwant is van de verdachte, en, zo ja, in welke graad.
2. De voorzitter beëdigt daarna de getuige. Artikel 250, tweede lid, betreffende de vervanging van de beëdiging door een aanmaning, is van overeenkomstige toepassing.
3. Met betrekking tot het verhoren van de getuige en diens recht van verschoning vinden de artikelen 251 tot en met 254 toepassing.

Artikel 324

De rechter kan bevelen, hetzij ambtshalve, hetzij op de vordering van de officier van justitie of op het verzoek van de verdachte, dat niet anders dan buiten ede worden gehoord, zij, die wegens meened tot welke straf ook of uit anderen hoofde tot gevangenisstraf van drie jaren of langer zijn veroordeeld, of tegen wie ter zake van misdrijf, waartegen een gevangenisstraf van vier jaren of meer is bedreigd, een vervolging is ingesteld.

Artikel 325

1. De getuige wordt het eerst ondervraagd door degene, die hem heeft gedagvaard of op wiens verzoek hij is gedagvaard. Daarna geschiedt de ondervraging door de verdachte of diens raadsman of door de procureur-generaal in de volgorde en op de wijze door de voorzitter te bepalen.
2. De voorzitter en de andere rechters kunnen te allen tijde, doch bij voorkeur na de ondervraging bedoeld in het eerste lid, vragen stellen. De voorzitter kan, indien het belang van een goede procesorde dat nodig maakt, de ondervraging op de voet van het eerste lid beëindigen en zelf de getuige ondervragen.
3. In ieder geval geeft de voorzitter aan de verdachte en diens raadsman de gelegenheid om tegen de getuige en diens verklaring in te brengen wat tot verdediging kan dienen en aan de procureur-generaal die tot het maken van opmerkingen.

Artikel 326

Gedurende de verdere loop van het onderzoek kunnen de getuige door de voorzitter, de rechters, de procureur-generaal en de verdachte nog vragen worden gesteld. Artikel 325, derde lid, is van toepassing.

Artikel 327

De getuige moet bij zijn verklaring zoveel mogelijk uitdrukkelijk opgeven zijn redenen van wetenschap.

Artikel 328

De voorzitter bepaalt welke vragen als ontoelaatbaar zijn aan te merken. Hij kan, ambtshalve of op het verzet van de procureur-generaal of van de verdachte beletten dat aan enige vraag, door de verdachte of diens raadsman of door de procureur-generaal gesteld, door de getuige gevolg wordt gegeven. Op het antwoord, dat op zodanige vraag mocht zijn gegeven, wordt geen acht geslagen.

Artikel 329

1. Indien de getuige bij zijn verhoor zonder wettige grond weigert op de hem gestelde vragen te antwoorden of wel de eed die van hem gevorderd wordt, af te leggen, beveelt het Hof indien dit in het belang van het onderzoek dringend noodzakelijk is, dat hij in gijzeling zal worden gesteld en op een bepaald tijdstip weer voor het Hof zal worden gebracht.
2. Het bevel wordt niet gegeven dan nadat de getuige in zijn verdediging, door hem of zijn advocaat voorgedragen, is gehoord. Het is voor niet langer dan dertig dagen geldig. Tegen dit bevel is geen rechtsmiddel toegelaten.
3. Het Hof gelast het ontslag van de getuige uit de gijzeling, zodra hij aan zijn verplichtingen heeft voldaan of het onderzoek op de terechtzitting gesloten is. Het is echter bevoegd dat ontslag in elke stand van het onderzoek te bevelen, ook op verzoek van de getuige.
4. De artikelen 258 en 259 zijn van toepassing.

5. Tegen de beslissing, in het geding in eerste aanleg gegeven tot afwijzing van een verzoek van de getuige om ontslag, staat aan deze binnen drie dagen na de betekening hoger beroep open op het Hof. De getuige wordt gehoord, althans daartoe behoorlijk opgeroepen.

Artikel 330

Na het afleggen van zijn verklaring blijft de getuige in de rechtszaal, tenzij het Hof, met toestemming van de procureur-generaal en van de verdachte, hem vergunt zich te verwijderen, zo nodig met bevel om op een te bepalen tijd weer in de rechtszaal aanwezig te zijn.

Artikel 331

1. De voorzitter kan, hetzij ambtshalve, hetzij op de vordering van de procureur-generaal of op het verzoek van de verdachte, getuigen tegenover elkaar stellen.
2. Op gelijke wijze kan hij bevelen dat, na afgelegde getuigenis, een of meer getuigen de rechtszaal zullen verlaten en dat een of meer van hun opnieuw zullen worden binnengelaten, ten einde hetzij afzonderlijk, hetzij in elkaars bijzijn, nogmaals te worden verhoord.

Artikel 332

1. Op gelijke wijze als bij artikel 331 bedoeld, kan de voorzitter bevelen dat een of meer verdachten de rechtszaal zullen verlaten, opdat een getuige buiten hun tegenwoordigheid zal worden ondervraagd.
2. In dat geval wordt de verdachte onmiddellijk op de hoogte gesteld van hetgeen in zijn afwezigheid is voorgevallen en eerst daarna met het onderzoek voortgegaan.

Artikel 333

1. Indien een getuige verdacht wordt zich op de terechtzitting aan het misdrijf van meened te hebben schuldig gemaakt, kan het Hof ambtshalve, op de vordering van de procureur-generaal of op het verzoek van de verdachte dienaangaande onderzoek bevelen, zoodat met schorsing van het onderzoek op de terechtzitting.
2. In dat geval wordt door de griffier dadelijk een proces-verbaal opgemaakt en dit door de voorzitter, de rechters, en hemzelf ondertekend. Het proces-verbaal bevat de afgelegde verklaring van de getuige.
3. De verklaring van de getuige wordt hem voorgelezen; daarna wordt hem gevraagd, of hij bij zijn verklaring blijft volharden, in welk geval deze door hem wordt ondertekend. Bij gebreke van ondertekening vermeldt het proces-verbaal de weigering of de reden van verhindering.
4. Het Hof kan daarop het instellen van een gerechtelijk vooronderzoek bevelen, in te stellen door de rechter-commissaris belast met de behandeling van strafzaken. Het kan in dat geval tevens, indien daartoe de voorwaarden en de gronden aanwezig zijn, de gevangenneming bevelen.
5. Het proces-verbaal wordt door het Hof in handen gesteld van de officier van justitie.

Artikel 334

Artikel 260 is van toepassing met betrekking tot het verhoren als getuige van de Gouverneur.

Artikel 335

Indien een getuige, tijdens het gerechtelijk vooronderzoek beëdigd of overeenkomstig artikel 250, tweede lid, aangemaand, overleden is of, naar het oordeel van het Hof, niet op de terechtzitting heeft kunnen verschijnen, of van wiens verhoor overeenkomstig het bepaalde in artikel 318, zevende lid, is afgezien, zal zijn vroegere verklaring, mits ter terechtzitting voorgelezen, als aldaar afgelegd worden aangemerkt.

Artikel 336

1. Alle bepalingen in deze titel ten aanzien van getuigen en hun verklaringen, zijn ook van toepassing ten aanzien van deskundigen en hun verklaringen, behoudens:
 - a. dat de deskundige wordt beëdigd op de wijze als in artikel 45 voor deskundigen is voorgeschreven;
 - b. dat artikel 327 niet van toepassing is;
 - c. dat gijzeling niet is toegelaten.
2. De verklaringen en verslagen van deskundigen zijn met redenen omkleed.
3. De deskundigen zijn verplicht de door het Hof gevorderde diensten te bewijzen.
4. Van degene die, op de vordering van het openbaar ministerie, door het Hof van Justitie als vaste gerechtelijke deskundige is beëdigd, wordt ter zake van het uitbrengen van een verslag geen nadere eed gevorderd.

Artikel 337

1. Processen-verbaal, verslagen van deskundigen of andere stukken worden door de voorzitter, wanneer deze of een van de rechters of wel de procureur-generaal dit verlangt, voorgelezen, voor zover daarbij naar zijn oordeel redelijke grenzen niet worden overschreden.
2. Gelijke voorlezing heeft plaats op verzoek van de verdachte, tenzij het Hof ambtshalve of op het verzet van de procureur-generaal anders beveelt.
3. In alle gevallen waarin de verdachte verzoekt dat een getuigenverklaring op de terechtzitting zal worden voorgelezen, ten einde als aldaar afgelegd te worden aangemerkt, zal die voorlezing moeten geschieden.
4. De voorlezing van stukken kan, tenzij de procureur-generaal of de verdachte zich daartegen verzet, worden vervangen door een mondelinge mededeling van de korte inhoud door de voorzitter.
5. Ten bezware van de verdachte wordt, op straffe van nietigheid, op geen stukken acht geslagen, dan voor zover zij zijn voorgelezen, of hun korte inhoud overeenkomstig het vierde lid is meegedeeld.
6. Stukken, die op de terechtzitting in eerste aanleg zijn voorgelezen, mogen voor de behandeling in hoger beroep als voorgelezen worden aangemerkt. Indien echter de verdachte verzoekt, dat bepaalde stukken opnieuw zullen worden voorgelezen, wordt aan dat verzoek gevolg gegeven, voor zover door die voorlezing naar het oordeel van het Hof redelijke grenzen niet worden overschreden.

Artikel 338

1. Wanneer de verdachte zich ertegen verzet, dat een getuige op de voet van het bepaalde in het vierde lid van artikel 261 anoniem is verhoord, kan het Hof die getuige horen zonder dat diens identiteit wordt onthuld. Het kan daartoe de nodige maatregelen nemen. Noch de procureur-generaal noch de verdachte of diens raadsman zijn bij het horen aanwezig. De artikelen 38 tot en met 42 zijn van toepassing, doch alleen voor zover de inachtneming van die artikelen geen gevaar oplevert voor onthulling van de identiteit van de getuige. Alvorens de getuige te horen, stelt het Hof de procureur-generaal in de gelegenheid opmerkingen te maken.
2. Is het Hof van oordeel, dat ernstige bedreiging in de zin van artikel 261, eerste lid, niet kan worden aangenomen, dan beslist het, dat de getuige geen aanspraak maakt op anonimiteit en dat hij alleen dan opnieuw kan worden verhoord, indien het vierde lid van artikel 261 geen toepassing vindt. Een zodanig verhoor vindt niet plaats dan met toestemming van de procureur-generaal. Het Hof kan ook beslissen dat het proces-verbaal, houdende de verklaring die door de getuige ten overstaan van de rechter-commissaris anoniem is afgelegd, niet tot het bewijs van het strafbare feit is toegelaten.
3. Indien naar het oordeel van het Hof ernstige bedreiging wel kan worden aangenomen, wordt het verweer van de verdachte verworpen en blijft het proces-verbaal van verhoor deel van de processtukken uitmaken. Indien een nader verhoor wenselijk wordt geoordeeld, kan het Hof beslissen dat de getuige door de rechter-commissaris met toepassing van het vierde lid van artikel 261 nader zal worden verhoord, eventueel met vermelding van de vragen die het Hof gesteld wenst te zien.
4. Nader verhoor door de rechter-commissaris kan ook worden opgedragen, indien bij een eerder verhoor bepaalde vormen zijn verzuimd.
5. De bevoegdheid, bedoeld in het eerste lid, komt het Hof ook ambtshalve toe.

Artikel 339

1. Wanneer een getuige in verband met het bepaalde in het zevende lid van artikel 261 niet door de rechter-commissaris is verhoord, kan het Hof op de vordering van de procureur-generaal een onderzoek instellen naar de gegrondheid van de bezwaren tegen onthulling van de identiteit van die getuige. Het Hof kan daartoe de getuige overeenkomstig het eerste lid van artikel 338 horen. Alvorens de getuige te horen, stelt het Hof de verdachte of diens raadsman in de gelegenheid opmerkingen te maken.
2. Is het Hof van oordeel, dat ernstige bedreiging in de zin van artikel 261, eerste lid, niet kan worden aangenomen, dan beslist het, dat de getuige geen aanspraak maakt op anonimiteit en dat hij alleen dan kan worden verhoord, indien het vierde lid van artikel 261 geen toepassing vindt. Een zodanig verhoor vindt niet plaats dan met toestemming van de procureur-generaal.
3. Indien naar het oordeel van het Hof ernstige bedreiging wel kan worden aangenomen, beslist het dat de getuige door de rechter-commissaris met toepassing van het vierde lid van artikel 261 kan worden verhoord, eventueel met vermelding van de vragen die het Hof gesteld wenst te zien.

Artikel 340

1. Wanneer de rechter in eerste aanleg het proces-verbaal, houdende de verklaring die door een getuige op de voet van het bepaalde in het vierde lid van artikel 261 is afgelegd, niet tot het bewijs van het strafbare feit heeft toegelaten, vindt artikel 339 in hoger beroep overeenkomstige toepassing.

2. Is een niet eerder verhoorde getuige alsnog, na een daartoe strekkende beslissing van de rechter in eerste aanleg, door de rechter-commissaris met toepassing van het vierde lid van artikel 261 verhoord, dan vindt artikel 338 in hoger beroep overeenkomstige toepassing.

Artikel 341

1. Nadat alle deskundigen en getuigen zijn verhoord, wordt de verdachte ondervraagd. Hij wordt echter, indien dat door de voorzitter nodig wordt geoordeeld, eerder ondervraagd.

2. Is er meer dan een verdachte, dan geschiedt de ondervraging in de volgorde, door de voorzitter te bepalen, na de procureur-generaal en de raadslieden te hebben gehoord.

3. De verdachte wordt eerst door de voorzitter ondervraagd. Daarna kunnen de andere rechters en vervolgens de raadsman en de procureur-generaal vragen stellen.

4. Wanneer de voorzitter daartoe aanleiding ziet, kan hij de procureur-generaal in de gelegenheid stellen de verdachte het eerst te ondervragen. In dat geval krijgt de raadsman daarna de gelegenheid de verdachte vragen te stellen.

5. In ieder geval geeft de voorzitter aan de raadsman en aan de procureur-generaal de gelegenheid om naar aanleiding van de verklaring van de verdachte opmerkingen te maken.

6. De voorzitter bepaalt welke vragen als ontoelaatbaar zijn aan te merken. Hij kan, ambtshalve of op het verzet van de raadsman of van de procureur-generaal, beletten dat aan enige vraag, aan de verdachte gesteld, gevolg wordt gegeven. Op het antwoord, dat op zodanige vraag mocht zijn gegeven, wordt geen acht geslagen.

Artikel 342

Gedurende de verdere loop van het onderzoek kunnen de verdachte door de voorzitter, de rechters, de procureur-generaal, de raadsman en de medeverdachte vragen worden gesteld.

Artikel 343

Bij het verhoor van de verdachte wordt zoveel mogelijk onderzocht, of zijn verklaring op eigen wetenschap steunt.

Artikel 344

Noch de voorzitter, noch een van de rechters geeft op de terechtzitting blijk van enige overtuiging omtrent schuld of onschuld van de verdachte.

Artikel 345

Indien de verdachte de stilte of de orde op de terechtzitting verstoort en vruchteloos door de voorzitter is gewaarschuwd, kan deze zijn verwijdering uit de rechtszaal bevelen en, zo nodig, bepalen, dat hij gedurende het geheel of een gedeelte van de zitting elders zal worden opgehouden. De behandeling van de zaak wordt voortgezet en de uitspraak geschiedt als ware de verdachte tegenwoordig. In dat geval blijft de raadsman van de verdachte met de verdediging belast.

Artikel 346

1. De voorzitter kan, hetzij ambtshalve, hetzij op de vordering van de procureur-generaal of op het verzoek van de verdachte, bepalen dat vragen betreffende de persoonlijke of de levensomstandigheden van de verdachte buiten diens tegenwoordigheid zullen worden gesteld en behandeld, dat de procureur-generaal of de raadsman buiten tegenwoordigheid van de verdachte betreffende diens geestvermogens het woord zal voeren.

2. De voorzitter kan dienovereenkomstig bepalen, dat de verdachte buiten tegenwoordigheid van een of meer medeverdachten zal worden verhoord.

3. Het tweede lid van artikel 332 is van toepassing.

Artikel 347

Na de ondervraging van de verdachte kunnen, op de voet van artikel 326, aan de getuigen opnieuw vragen worden gesteld of stukken worden voorgelezen.

Artikel 348

1. Indien een verdachte of getuige de rechtstaal niet verstaat heeft het onderzoek niet plaats zonder bijstand van een tolk.

2. Indien een verdachte of getuige niet of slechts zeer gebrekkig horen of spreken kan, geschieden de vragen of de antwoorden schriftelijk.
3. Kan de in het tweede lid bedoelde verdachte of getuige niet of slechts zeer gebrekkig lezen of schrijven, dan wordt de bijstand van een daartoe geschikt persoon als tolk gevorderd.
4. De tolk wordt, zo nodig, vanwege de procureur-generaal gedagvaard.
5. Indien op de terechtzitting de bijstand van een tolk blijkt nodig te zijn, kan het Hof de dagvaarding van een tolk bevelen.
6. Bij niet-verschijning van een tolk is artikel 321 van overeenkomstige toepassing.
7. De verdachte kan op bepaald aangegeven gronden de tolk wraken. Het Hof doet daarover terstond uitspraak.

Artikel 349

1. De tolk wordt, alvorens met zijn werkzaamheden aan te vangen, beëdigd. Artikel 250, tweede lid, betreffende vervanging van de beëdiging door een aanmaning is, van overeenkomstige toepassing.
2. Van degene, die op de vordering van het openbaar ministerie door het Hof van Justitie als vaste gerechtelijke tolk is beëdigd, wordt geen nadere eed gevorderd.
3. Geen van de getuigen, medeverdachten, leden van het openbaar ministerie of rechters wordt als tolk toegelaten.

Artikel 350

In de gevallen, waarin de bijstand van een tolk wordt gevorderd, wordt ten bezware van de verdachte geen acht geslagen op hetgeen ter terechtzitting is gesproken of voorgelezen zonder voor hem vertolkt te zijn.

Artikel 351

1. De voorzitter toont zo nodig de verdachte en de getuigen de voorwerpen, die als stukken van overtuiging dienen en verhoort hen daaromtrent.
2. De verdachte is bevoegd zodanige voorwerpen ter terechtzitting mee te nemen en over te leggen.

Artikel 352

Het Hof heeft gelijke bevoegdheid als in artikel 197 aan het openbaar ministerie is toegekend. Het oefent die uit hetzij ambtshalve, hetzij op de vordering van de procureur-generaal, of op het verzoek van de verdachte.

Artikel 353

1. Nadat, behoudens het bepaalde bij artikel 347, de ondervraging van de verdachte heeft plaatsgehad, kan de procureur-generaal het woord voeren en legt hij zijn vordering, na voorlezing, aan het Hof over. De vordering omschrijft de straf of de maatregel, indien oplegging daarvan wordt geëist, en vermeldt in dat geval tevens, welk bepaald strafbaar feit zou zijn begaan. De procureur-generaal maakt, voor zover zulks aan de verdachte niet reeds eerder was gebleken, kenbaar of hij voornemens is een vordering als bedoeld in artikel 38e van het Wetboek van Strafrecht van de Nederlandse Antillen aanhangig te maken, alsmede of daartoe een strafrechtelijk financieel onderzoek, als bedoeld in artikel 177a, is ingesteld. Van deze mededeling van de procureur-generaal wordt in het proces-verbaal van de terechtzitting aantekening gedaan.
2. De verdachte kan hierop antwoorden.
3. De procureur-generaal kan daarna andermaal het woord voeren.
4. Daarna kan de verdachte nog eenmaal opmerkingen maken.
5. Aan de verdachte wordt echter, op straffe van nietigheid, het recht gelaten om het laatst te spreken.
6. Ook daarna is artikel 347 van toepassing en kan ook de verdachte nader worden ondervraagd. In dat geval kunnen de procureur-generaal en de verdachte nogmaals, op de hiervoor vermelde voet, het woord voeren.

Artikel 354

Indien uit het onderzoek omstandigheden zijn bekend geworden die, niet in de dagvaarding vermeld, volgens wettelijke regeling tot verzwaring van straf grond opleveren, is de procureur-generaal bevoegd deze alsnog mondeling ten laste te leggen.

Artikel 355

1. Indien in het geding in eerste aanleg en buiten het geval van artikel 354 de officier van justitie oordeelt dat de telastelegging behoort te worden gewijzigd, legt hij de inhoud van de door hem noodzakelijk geachte wijzigingen schriftelijk aan de rechter over, voordat hij voor de eerste maal overeenkomstig artikel 353 het woord voert, met de vordering dat die wijzigingen zullen worden toegelaten.

2. De verdachte wordt op de vordering tot wijziging gehoord.

3. Indien de rechter de vordering toewijst, doet hij ter terechtzitting de inhoud van de aangebrachte wijzigingen in het proces-verbaal opnemen. In geen geval worden wijzigingen toegelaten, als gevolg waarvan de telastelegging niet langer hetzelfde feit, in de zin van artikel 70 van het Wetboek van Strafrecht, zou inhouden.

Artikel 356

1. Indien de telastelegging overeenkomstig artikel 355 is gewijzigd, wordt aan de verdachte door de griffier een gewaarmerkt afschrift van de wijziging op de terechtzitting zelf ter hand gesteld. Is de verdachte niet ter terechtzitting aanwezig, dan wordt hem de wijziging zo spoedig mogelijk betekend.

2. De rechter schorst het onderzoek voor een bepaalde tijd; met toestemming van de verdachte kan echter het onderzoek aanstonds worden voortgezet.

Artikel 357

1. Indien in de telastelegging voor de opgave van het feit is volstaan met een omschrijving als bedoeld in artikel 285, derde lid, wordt die opgave alsnog in overeenstemming gebracht met de in het eerste en tweede lid van dat artikel gestelde eisen.

2. De artikelen 355, met uitzondering van de laatste volzin van het derde lid, en 356 vinden overeenkomstig toepassing.

Artikel 358

1. Indien aan het Hof de noodzakelijkheid blijkt van het verhoor van op de terechtzitting nog niet verhoorde getuigen of deskundigen, of van de overlegging van bescheiden of stukken van overtuiging, die niet op de terechtzitting aanwezig zijn, beveelt het zo nodig onder bijvoeging van een bevel tot medebrenging, tegen een door het Hof te bepalen tijdstip de dagvaarding van die getuigen of deskundigen of de overlegging van die bescheiden of die stukken van overtuiging.

2. Het in het eerste lid bepaalde is niet van toepassing op de getuige, die overeenkomstig het bepaalde in artikel 261 is verhoord.

Artikel 359

1. Indien enig onderzoek door de rechter-commissaris noodzakelijk blijkt, stelt het Hof met schorsing van de zaak onder aanduiding van het onderwerp van het onderzoek en, zo nodig, van de wijze waarop dit zal zijn in te stellen, de stukken in handen van de rechter-commissaris.

2. Het onderzoek geldt als een gerechtelijk vooronderzoek en wordt overeenkomstig de bepalingen van de artikelen 226 tot en met 271 gevoerd. Alsdan kan de rechter-commissaris de bevoegdheden die hem tijdens het gerechtelijk vooronderzoek en overigens tijdens het voorbereidend onderzoek na tussenkomst van de officier van justitie of op het verzoek van de verdachte zijn toegekend, ambtshalve uitoefenen.

Artikel 360

1. Indien het noodzakelijk is dat een onderzoek naar de geestvermogens van de verdachte tegen wie voorlopige hechtenis is bevolen, wordt ingesteld en dit niet voldoende op een andere wijze kan plaatsvinden, beveelt het Hof bij een met redenen omklede beslissing dat de verdachte ter waarneming zal worden overgebracht naar een in het bevel aan te duiden inrichting tot verpleging of genezing bestemd.

2. Het bevel wordt niet gegeven dan nadat het oordeel van een of meer deskundigen is ingewonnen en de procureur-generaal, de verdachte en zijn raadsman in de gelegenheid zijn gesteld om terzake te worden gehoord.

3. Artikel 177 is van toepassing met dien verstande dat het bevel, bedoeld bij het tweede lid van dat artikel, slechts door het Hof kan worden gegeven.

Artikel 361

1. Indien het Hof het houden van een schouw of het horen van getuigen of verdachten elders dan in de rechtszaal noodzakelijk acht, kan zij te dien einde, met schorsing van de zaak, bevelen dat de terechtzitting tijdelijk zal worden verplaatst.

2. Het Hof is bevoegd daartoe met de personen door haar aangewezen elke plaats te betreden. Van het binnentreden in een woning zonder de uitdrukkelijke toestemming van de bewoner wordt binnen tweemaal vierentwintig uren proces-verbaal opgemaakt. Artikel 163, derde lid, is van overeenkomstige toepassing.

3. Het Hof is bevoegd, naar aanleiding van de gesteldheid van de plaats waar de tijdelijke terechtzitting zal worden gehouden, de nodige voorschriften te geven voor de wijze van behandeling van de zaak op die terechtzitting.

Artikel 362

1. In alle gevallen, waarin het onderzoek wordt onderbroken of voor een bepaalde tijd geschorst, wordt door de voorzitter aan de aanwezige verdachte en aan de aanwezige getuigen, deskundigen en tolken mondeling het tijdstip aangezegd, waarop zij op de terechtzitting aanwezig zullen moeten zijn, tenzij het Hof, de procureur-generaal en de verdachte gehoord, bepaalt dat hun tegenwoordigheid bij de nadere behandeling niet is vereist. De aanzegging geldt als dagvaarding. Bij niet-verschijning van getuigen, deskundigen of tolken op het aangewezen tijdstip is artikel 321 van toepassing.

2. De verdachte, getuigen, deskundigen en tolken, die bij de in het eerste lid bedoelde aanzegging niet op de terechtzitting aanwezig zijn, worden, in geval van schorsing, voor de nadere behandeling opnieuw opgeroepen of gedagvaard, tenzij het Hof, de procureur-generaal en de verdachte gehoord, bepaalt dat hun tegenwoordigheid bij de nadere behandeling niet is vereist.

Artikel 363

1. In alle gevallen waarin het onderzoek voor een onbepaalde tijd is geschorst, wordt, zodra de oorzaak van de schorsing is vervallen, de verdachte opgeroepen en worden de getuigen, deskundigen en tolken opnieuw ter terechtzitting voor de nadere behandeling bepaald, gedagvaard, tenzij het Hof, de procureur-generaal en de verdachte gehoord, bepaalt dat hun tegenwoordigheid bij de nadere behandeling niet is vereist.

2. De verdachte, getuigen, deskundigen en tolken die, ofschoon opgeroepen of gedagvaard, niet op de terechtzitting zijn verschenen, worden opnieuw opgeroepen of gedagvaard, tenzij het Hof, de procureur-generaal en de verdachte gehoord, bepaalt dat hun tegenwoordigheid bij de nadere behandeling niet is vereist.

3. Hetgeen bij artikel 290 ten opzichte van de dagvaarding van de verdachte is bepaald, geldt hier ten aanzien van de oproeping van de verdachte.

Artikel 364

1. In alle gevallen, waarin, na schorsing, het onderzoek op een nadere terechtzitting wordt hervat, kunnen nieuw bij te brengen, nog niet verhoorde getuigen en deskundigen overeenkomstig de artikelen 287, eerste lid, en 289 worden gedagvaard.

2. Artikel 287, tweede en derde lid, vindt overeenkomstig toepassing.

3. De nieuw bijgebrachte getuigen worden op de getuigenlijst geplaatst.

4. Artikel 318, derde lid, is van toepassing.

5. De bepalingen strekkende tot bescherming van de bedreigde getuige zijn van overeenkomstige toepassing.

Artikel 365

1. Onverminderd het bepaalde bij artikel 366, wordt in alle gevallen waarin schorsing van het onderzoek plaatsheeft, de zaak op de nadere terechtzitting hervat in de stand waarin zij zich op het tijdstip van de schorsing bevond. Het Hof is bevoegd te bevelen dat het onderzoek op de terechtzitting opnieuw wordt aangevangen.

2. In het geval dat het onderzoek opnieuw wordt aangevangen, wordt de verklaring van een getuige die bij het voorgaand onderzoek is verhoord, mits op de nadere terechtzitting voorgelezen, als aldaar afgelegd aangemerkt:

a. indien die getuige overleden is of naar het oordeel van het Hof niet op de nadere terechtzitting heeft kunnen verschijnen,

b. indien die getuige op de nadere terechtzitting is verschenen, doch weigert getuigenis te geven, of

c. indien met toestemming van de procureur-generaal en de verdachte van zijn verhoor wordt afgezien.

Artikel 366

1. Indien bij de hervatting van het onderzoek de verdachte tegen wie voor de schorsing verstek is verleend, op de terechtzitting voor de nadere behandeling bepaald, verschijnt, of zich in de

- gevallen, bij wettelijke regeling, toegelaten, door een gemachtigde laat vertegenwoordigen, wordt het verleend verstek vervallen verklaard.
2. Het Hof kan gelasten dat bepaalde handelingen van onderzoek opnieuw zullen plaatsvinden.
 3. Het tweede lid van artikel 365 is van toepassing.

Artikel 367

1. Niettegenstaande de schorsing is het Hof bevoegd te allen tijde het onderzoek op de terechtzitting voor bepaalde spoedeisende maatregelen tijdelijk te heropenen.
2. De artikelen 363, 364 en 365 zijn van toepassing.

Artikel 368

1. Indien buiten het geval van artikel 308 of van artikel 366 de verdachte tegen wie verstek is verleend, gedurende het onderzoek op de terechtzitting verschijnt of zich in de gevallen, bij wettelijke regeling toegelaten, door een gemachtigde laat vertegenwoordigen, kan het Hof het verstek vervallen verklaren. In dat geval wordt het onderzoek opnieuw aangevangen, hetzij dadelijk, hetzij op een nader te bepalen terechtzitting.
2. Het tweede lid van artikel 365 is van toepassing.

Artikel 369

1. De griffier houdt het proces-verbaal van de terechtzitting, waarin achtereenvolgens aantekening geschiedt van de in acht genomen vormen en van al hetgeen met betrekking tot de zaak op de terechtzitting voorvalt.
2. Het behelst tevens de zakelijke inhoud van de verklaringen van de getuigen, deskundigen en verdachten. Indien de procureur-generaal vordert of de verdachte verzoekt dat enige verklaring woordelijk zal worden opgenomen, wordt daaraan, voor zover de verklaring redelijke grenzen niet overschrijdt, op last van het Hof zoveel mogelijk voldaan en daarvan voorlezing gedaan. Acht de procureur-generaal of de verdachte de verklaring niet voldoende weergegeven, dan beslist het Hof.
3. De voorzitter kan gelasten dat in het proces-verbaal van enige bepaalde omstandigheid, verklaring of opgave aantekening zal worden gedaan.
4. Gelijke aantekening geschiedt, wanneer een van de rechters het verlangt, of op de vordering van de procureur-generaal of op het verzoek van de verdachte.

Artikel 370

Het proces-verbaal wordt door de voorzitter of door een van de rechters, die over de zaak heeft geoordeeld, en de griffier vastgesteld en zo spoedig mogelijk na elke sluiting van de terechtzitting en in ieder geval binnen de in het eerste lid van artikel 410 vermelde termijn ondertekend. Voor zover de griffier tot een en ander buiten staat is, geschiedt dit zonder zijn medewerking en wordt van zijn verhindering aan het slot van het proces-verbaal melding gemaakt.

Artikel 371

Tot het nemen van elke rechterlijke beslissing op grond van de bepalingen van deze titel kan door de procureur-generaal een vordering en door de verdachte een verzoek tot het Hof worden gedaan, tenzij uit enige bepaling het tegendeel volgt.

Artikel 372

Alvorens te beslissen op enig verzoek of verzet van de verdachte, hoort het Hof de procureur-generaal. Alvorens te beslissen op enige vordering of op enig verzet van de procureur-generaal, hoort het Hof de verdachte, indien deze tegenwoordig is, of diens raadsman.

Artikel 373

1. Elke bevoegdheid, aan de verdachte bij deze titel toegekend, komt ook toe aan diens raadsman.
2. In alle gevallen waarin bij deze titel de toestemming of het horen van de verdachte of diens raadsman wordt gevorderd, geldt dit alleen ten aanzien van de op de terechtzitting aanwezige verdachte of raadsman.

DERDE AFDELING

Benadeelde partij

Artikel 374

1. De benadeelde partij kan zich ter zake van haar vordering tot schadevergoeding, indien deze wordt beperkt tot ten hoogste vijftigduizend gulden en zij niet aan het oordeel van de burgerlijke rechter is onderworpen, voegen in het geding over de strafzaak in eerste aanleg. De vordering dient naar het oordeel van de rechter van zodanige aard te zijn, dat zij zich leent voor een beslissing in de strafzaak.
2. Tot deze voeging kan zij voorts door de rechter worden toegelaten ingeval een niet tenlastegelegd strafbaar feit, als bedoeld in artikel 412, bij het onderzoek ter terechtzitting ter sprake komt en dit feit in beginsel bij de strafbepaling in aanmerking kan worden genomen.
3. De voeging geschiedt op de terechtzitting door een opgave van de inhoud van de vordering, uiterlijk voordat de officier van justitie zijn vordering ingevolge artikel 353 overlegt.
4. De benadeelde partij die zich niet in het geding in eerste aanleg heeft gevoegd, is daartoe onbevoegd in het geding in hoger beroep.
5. Heeft de voeging in eerste aanleg plaatsgehad, dan duurt zij, voor zover de vordering is toegewezen, van rechtswege voort in hoger beroep, ook al is de benadeelde partij in hoger beroep niet verschenen.
6. Is de vordering niet of slechts ten dele toegewezen, dan kan de benadeelde partij zich binnen de grenzen van haar eerste vordering in het geding in hoger beroep voegen. Het derde lid is van overeenkomstige toepassing.

Artikel 375

Zij, die om in een burgerlijk geding in rechte te verschijnen, bijstand behoeven of vertegenwoordigd moeten worden, hebben, om zich in het strafgeding te voegen, die bijstand of die vertegenwoordiging nodig. Ten aanzien van de verdachte zijn de bepalingen betreffende de bijstand of de vertegenwoordiging, nodig in burgerlijke zaken, niet van toepassing.

Artikel 376

1. De benadeelde partij kan zich doen bijstaan door een advocaat. Zij kan zich doen vertegenwoordigen door een advocaat of door een daartoe bij bijzondere volmacht schriftelijk gemachtigde.
2. Nadat de zaak ter terechtzitting is aanhangig gemaakt, kan zowel de benadeelde partij als haar advocaat ter griffie inzage nemen van de processtukken, zonder de voortzetting van de zaak op te houden.
3. De benadeelde partij kan van deze stukken met toestemming van de voorzitter, afschriften doen nemen.
4. Ten aanzien van de bevoegdheid van de benadeelde partij en haar advocaat tot de kennisneming van processtukken en het bekomen van afschrift daarvan vinden de artikelen 51 tot en met 54 overeenkomstige toepassing.

Artikel 377

1. De benadeelde partij of haar advocaat kan tot bewijs van de geleden schade of van het bedrag daarvan stukken overleggen.
2. De voorzitter kan aan de benadeelde partij toestemming geven om getuigen of deskundigen aan te brengen.

Artikel 378

1. De benadeelde partij of haar advocaat kan aan elke getuige en deskundige vragen doen, doch alleen betreffende de geleden schade of het bedrag daarvan.
2. De ondervraging van getuigen en deskundigen door de benadeelde partij of haar advocaat geschiedt door tussenkomst van de voorzitter, tenzij het Hof toestaat dat zij zonder die tussenkomst zal geschieden. De toestemming kan steeds worden ingetrokken.
3. Het Hof kan beletten dat aan enige vraag, door of namens de benadeelde partij gesteld, gevolg wordt gegeven.

Artikel 379

De benadeelde partij kan haar eis toelichten of doen toelichten, nadat de officier van justitie zijn vordering ingevolge artikel 353 heeft overgelegd. Zij heeft andermaal het woord, nadat de officier van justitie in de gelegenheid is gesteld ten tweede male het woord te voeren.

Artikel 380

1. Het Hof doet over de vordering van de benadeelde partij gelijktijdig met de strafzaak uitspraak.
2. De vordering zal alleen ontvankelijk zijn, indien de verdachte enige straf of maatregel wordt opgelegd, of wordt schuldig verklaard zonder oplegging van enige straf of maatregel.

3. Bij toewijzing van de vordering veroordeelt het Hof de verdachte geheel of ten dele in de kosten door de benadeelde partij gemaakt en ten behoeve van de tenuitvoerlegging nog te maken.
4. Hieronder zijn niet begrepen de kosten die het Hof verklaart nodeloos te zijn gemaakt.
5. Bij gehele of gedeeltelijke ontzegging veroordeelt het Hof de benadeelde partij geheel of ten dele in de kosten door de verdachte te zijner verdediging tegen de vordering gemaakt, met uitzondering van die kosten die het Hof verklaart nodeloos te zijn gemaakt.

VIERDE AFDELING

Bewijs

Artikel 381

Het bewijs dat de verdachte het tenlastegelegde feit heeft begaan, kan door de rechter slechts worden aangenomen, indien hij daarvan uit het onderzoek op de terechtzitting door de inhoud van wettige bewijsmiddelen de overtuiging heeft bekomen.

Artikel 382

1. Als wettige bewijsmiddelen worden alleen erkend:
 - a. eigen waarneming van de rechter;
 - b. verklaringen van de verdachte;
 - c. verklaringen van een getuige;
 - d. verklaringen van een deskundige;
 - e. schriftelijke bescheiden.
2. Feiten of omstandigheden van algemene bekendheid behoeven geen bewijs.

Artikel 383

Onder eigen waarneming van de rechter wordt verstaan die welke bij het onderzoek op de terechtzitting door hem persoonlijk is geschied.

Artikel 384

1. Onder verklaring van de verdachte wordt verstaan, zijn bij het onderzoek op de terechtzitting gedane opgave van feiten of omstandigheden, hem uit eigen wetenschap bekend.
2. Zodanige opgave, elders dan ter terechtzitting gedaan, kan tot het bewijs, dat de verdachte het tenlastegelegde feit begaan heeft, meewerken, indien daarvan uit enig wettig bewijsmiddel blijkt.
3. Zijn opgaven kunnen alleen te zijnen aanzien gelden.
4. Het bewijs dat de verdachte het tenlastegelegde feit heeft begaan, kan door de rechter niet uitsluitend worden aangenomen op grond van diens eigen verklaringen.
5. Houden de opgaven van de verdachte een gerechtelijke bekentenis van schuld in, dan worden zij door een herroeping van de bekentenis niet krachteloos gemaakt, tenzij die herroeping op aannemelijke gronden berust.

Artikel 385

1. Onder verklaring van een getuige wordt verstaan, zijn bij het onderzoek op de terechtzitting gedane mededeling van feiten of omstandigheden, die hij zelf waargenomen of ondervonden heeft.
2. De verklaring van een getuige wiens identiteit niet blijkt, kan niet meewerken tot het bewijs dat de verdachte het tenlastegelegde feit heeft begaan, behoudens ingeval de getuige met toepassing van het vierde lid van artikel 261 is verhoord.
3. Het bewijs dat de verdachte het tenlastegelegde feit heeft begaan, kan door de rechter niet uitsluitend worden aangenomen op de verklaring van slechts één getuige.
4. Verklaringen van getuigen, die overeenkomstig het bepaalde in artikel 261 zijn verhoord, mogen alleen dan als bewijsmateriaal worden gebezigd, indien belangrijke steun aan ander gebezigd bewijsmateriaal kan worden ontleend.

Artikel 386

Onder verklaring van een deskundige wordt verstaan, zijn bij het onderzoek op de terechtzitting meegedeeld gevoelen betreffende hetgeen zijn wetenschap hem leert omtrent datgene wat aan zijn oordeel onderworpen is.

Artikel 387

1. Onder schriftelijke bescheiden worden verstaan:

- a. beslissingen in de wettelijke vorm opgemaakt door colleges of personen met rechtspraak belast;
 - b. processen-verbaal en andere geschriften, in de wettelijke vorm opgemaakt door colleges en personen, die daartoe bevoegd zijn, en behelzende hun mededeling van feiten of omstandigheden, door hen zelf waargenomen of ondervonden;
 - c. geschriften opgemaakt door openbare colleges of ambtenaren, betreffende onderwerpen behorende tot de onder hun beheer gestelde dienst, en bestemd om tot bewijs van enig feit of van enige omstandigheid te dienen;
 - d. verslagen van deskundigen behelzende hun gevoelens betreffende hetgeen hun wetenschap hen leert omtrent datgene wat aan hun oordeel onderworpen is;
 - e. alle andere geschriften, doch deze kunnen alleen gelden in verband met de inhoud van andere bewijsmiddelen.
2. Het bewijs dat de verdachte het tenlastegelegde feit heeft gepleegd, kan door de rechter worden aangenomen op het proces-verbaal van een opsporingsambtenaar.
 3. Schriftelijke bescheiden, houdende de verklaring van een persoon wiens identiteit niet blijkt, kunnen slechts als bewijsmiddel worden erkend, indien deze persoon met de toestemming van of door de rechter-commissaris op de voet van het bepaalde in artikel 261 is verhoord, mits belangrijke steun aan ander gebezigd bewijsmateriaal kan worden ontleend.

VIJFDE AFDELING

Beraadslaging en uitspraak

Artikel 388

1. Na afloop van het onderzoek wordt dit door de voorzitter gesloten verklaard en wordt hetzij aanstonds de uitspraak gedaan, hetzij door de voorzitter mondeling meegedeeld, wanneer zij volgens de bepaling van het Hof zal plaatsvinden.
2. De uitspraak kan op de bepaalde dag mondeling tot een nadere dag worden uitgesteld. De uitspraak kan, op straffe van nietigheid, niet vervroegd worden, tenzij zij gedaan wordt in tegenwoordigheid van de verdachte.
3. In geen geval mag de uitspraak later plaatsvinden dan op de eenentwintigste dag na de sluiting van het onderzoek.
4. Heeft de uitspraak alsdan niet plaatsgehad, dan wordt de zaak op de bestaande tenlastelegging door hetzelfde college opnieuw onderzocht.

Artikel 389

De artikelen 414 tot en met 428 kunnen in eerste aanleg ook bij de berechting van misdrijven toepassing vinden, indien naar het oordeel van de rechter de zaak van eenvoudige aard is, bepaaldelijk ook ten aanzien van het bewijs en de toepassing van de wettelijke regeling en daarin geen zwaardere hoofdstraf dan gevangenisstraf van ten hoogste zes maanden dient te worden opgelegd.

Artikel 390

1. Ingeval bij de beraadslaging blijkt dat het onderzoek niet volledig is geweest, kan het Hof op de terechtzitting bevelen dat op een door het Hof te bepalen terechtzitting het onderzoek wordt hervat.
2. Bij het bevel worden tevens aangewezen de getuigen, deskundigen en tolken, wier verhoor of tegenwoordigheid nodig wordt geacht, of de bescheiden of stukken van overtuiging waarvan het Hof inzage of bezichtiging wenst.
3. In dit geval wordt gehandeld als ware het onderzoek voor onbepaalde tijd geschorst, met dien verstande dat de verplichte oproeping alleen betreft de verdachte en dat alleen de in het bevel aangewezen getuigen, deskundigen, en tolken, opnieuw worden gedagvaard.

Artikel 391

1. Ook kan, in het geval bij het eerste lid van artikel 390 bedoeld, het Hof overeenkomstig de bepalingen van artikel 359 een onderzoek door de rechter-commissaris doen plaatsvinden.
2. In dit geval wordt gehandeld als ware het onderzoek voor onbepaalde tijd geschorst.

Artikel 392

1. Het Hof onderzoekt op de grondslag van de telastelegging en naar aanleiding van het onderzoek op de terechtzitting de geldigheid van de dagvaarding, de bevoegdheid van het Hof tot kennisneming van het tenlastegelegde feit en de ontvankelijkheid van de procureur-generaal en of er redenen zijn voor schorsing van de vervolging.

2. In het geding in hoger beroep geschiedt dat onderzoek mede naar aanleiding van het onderzoek op de terechtzitting in eerste aanleg, zoals dit volgens het daarvan opgemaakte proces-verbaal heeft plaatsgehad, en onderzoekt het Hof de ontvankelijkheid van het hoger beroep alvorens tot het onderzoek van de geldigheid van de dagvaarding over te gaan.

Artikel 393

Indien het onderzoek in artikel 392 bedoeld, daartoe aanleiding geeft, spreekt het Hof uit de niet-ontvankelijkheid van het ingestelde hoger beroep, de nietigheid van de dagvaarding, de onbevoegdheid van het Hof, de niet-ontvankelijkheid van de procureur-generaal of de schorsing van de vervolging.

Artikel 394

1. Indien het onderzoek in artikel 392 bedoeld niet leidt tot toepassing van artikel 393, beraadslaagt het Hof op de grondslag van de tenlastelegging en naar aanleiding van het onderzoek op de terechtzitting over de vraag of bewezen is dat het feit door de verdachte is begaan, en, zo ja, welk strafbaar feit het bewezenverklarde volgens wettelijke regeling oplevert; indien wordt aangenomen dat het feit bewezen en strafbaar is, dan beraadslaagt het Hof over de strafbaarheid van de verdachte en over de oplegging van straf of maatregel, bij wettelijke regeling bepaald.
2. In het geding in hoger beroep geschiedt de beraadslaging mede naar aanleiding van het onderzoek op de terechtzitting in eerste aanleg, zoals dit volgens het daarvan opgemaakte proces-verbaal heeft plaatsgehad.

Artikel 395

1. Acht het Hof het tenlastegelegde feit bewezen en het feit en de verdachte strafbaar, dan legt het op de straf of de maatregel, op het feit gesteld.
2. In het geding in hoger beroep kan slechts met eenparigheid van stemmen worden bewezenverklaard datgene waarvan de verdachte in eerste aanleg is vrijgesproken. Die eenparigheid is echter niet vereist, indien bij een alternatieve telastelegging in eerste aanleg is beslist, dat door de verdachte een van de hem tenlastegelegde feiten is begaan.
3. Indien alleen de verdachte in hoger beroep is gekomen, kan hij ter zake van hetgeen in eerste aanleg te zijnen laste bewezen is verklaard, slechts met eenparigheid van stemmen tot een zwaardere straf worden veroordeeld, dan hem bij het vonnis is opgelegd.

Artikel 396

1. Acht het Hof niet bewezen dat de verdachte het hem tenlastegelegde feit heeft begaan, dan spreekt het hem vrij. Indien de vrijspraak voortvloeit uit de toepassing van artikel 413, dan wordt daarvan in het bijzonder reden gegeven.
2. Acht het Hof het feit bewezen, en het feit of de verdachte niet strafbaar, dan ontslaat het hem van alle rechtsvervolging te dier zake. In het geval bedoeld bij artikel 39, eerste lid, van het Wetboek van Strafrecht, wordt zondig de last, bedoeld in het tweede lid van dat artikel, gegeven. In het geval bedoeld in artikel 41 van het Wetboek van Strafrecht, wordt zo nodig de maatregel van ter beschikkingstelling van de regering, zonder toepassing van enige straf opgelegd.

Artikel 397

1. In het geval van oplegging van straf of maatregel, van vrijspraak of ontslag van alle rechtsvervolging gelast het Hof, tenzij het verklaart tot het geven van zodanige last niet in staat te zijn, dat inbeslaggenomen, nog niet teruggegeven voorwerpen zullen worden teruggegeven aan een met name genoemde persoon, voor zover zij niet worden verbeurdverklaard of onttrokken aan het verkeer. De beslissing van het Hof laat ieders rechten op het voorwerp onverlet. Artikel 144 vindt zoveel mogelijk toepassing.
2. Het Hof kan gelasten dat een voorwerp, waarover een geding bij de burgerlijke rechter aanhangig is, hangende dit geding op een bepaalde wijze zal worden bewaard, op kosten van ongelijk.
3. Op een last, ingevolge het eerste en tweede lid gegeven, is artikel 145 van overeenkomstige toepassing.
4. Het Hof kan de teruggave van inbeslaggenomen voorwerpen onder zekerheidstelling gelasten. Artikel 145a is van overeenkomstige toepassing.

Artikel 398

1. Indien een uitspraak bij verstek is gedaan, kan, nadat deze uitvoerbaar is geworden, de beslissing van het Hof ten aanzien van de stukken van overtuiging worden uitgevoerd, nadat

van die stukken, indien de uitspraak nog niet in kracht van gewijsde is gegaan, een nauwkeurige beschrijving door de griffier is opgemaakt en op de griffie neergelegd.

2. Het Hof kan van de teruggave of vernietiging overeenkomstig het eerste lid uitzonderen zodanige voorwerpen, als het nodig vindt.

Artikel 399

1. Indien het Hof valsheid in authentiek geschrift aanneemt, verklaart het bij de uitspraak het gehele stuk vals, of wijst het aan waarin de valsheid bestaat.
2. Zodra het vonnis in kracht van gewijsde is gegaan, stelt de griffier een door hem ondertekende aantekening op het stuk, houdende dat dit geheel of gedeeltelijk is vals verklaard en vermeldende het vonnis waarbij dit is geschied.
3. Het in het tweede lid bepaalde is niet van toepassing op akten, voorkomende in een register van de burgerlijke stand.
4. Grossen, afschriften of uittreksels van het stuk worden niet uitgegeven, dan met bijvoeging van de daarop gestelde aantekening.

Artikel 400

1. Het vonnis behelst voor zover mogelijk naam en voornamen, leeftijd, geboorteplaats, beroep en woon- of verblijfplaats van de verdachte.
2. Het bevat voorts, op straffe van nietigheid, de namen van de rechters door wie het is gewezen en de dag van de uitspraak.

Artikel 401

1. In het geding in eerste aanleg bevat het vonnis, in de gevallen van artikel 393, de daarbij vermelde beslissingen.
2. In de andere gevallen bevat het vonnis de beslissing over de punten, bij artikel 394, eerste lid, vermeld.
3. Wordt, in strijd met het te dien aanzien door de verdachte uitdrukkelijk voorgedragen verweer, artikel 393 niet toegepast of aangenomen dat het bewezenverklaarde een bepaald strafbaar feit oplevert of dat een bepaalde strafvermindering- of strafuitsluitingsgrond niet aanwezig is, dan geeft het vonnis daaromtrent bepaaldelijk een beslissing.
4. Het vonnis vermeldt verder, in geval van oplegging van straf of maatregel, de wettelijke voorschriften waarop deze is gegrond.
5. Alles op straffe van nietigheid.

Artikel 402

1. Het vonnis bevat het tenlastegelegde alsmede de inhoud van de bewijsmiddelen, voor zover deze tot bewijs daarvan geldt.
2. De beslissingen vermeld in de artikelen 393 en 401, tweede en derde lid, zijn met redenen omkleed.
3. De beslissing dat het feit door de verdachte is begaan, moet steunen op daartoe redengevende feiten of omstandigheden, als zodanig in het vonnis aangewezen.
4. Het vonnis geeft in het bijzonder de redenen op, die de straf hebben bepaald of tot de maatregel hebben geleid.
5. Bij de oplegging van een straf of maatregel die vrijheidsontneming meebrengt, geeft het vonnis in het bijzonder de redenen op die tot de keuze van deze strafsoort, dan wel tot deze soort maatregel hebben geleid. Het vonnis geeft voorts zoveel mogelijk de omstandigheden aan, waarop bij de vaststelling van de duur van de straf is gelet.
6. Indien een zwaardere straf wordt opgelegd dan de procureur-generaal heeft gevorderd, dan wel een straf onvoorwaardelijk wordt opgelegd die vrijheidsontneming van langere duur meebrengt dan de procureur-generaal heeft gevorderd, geeft het vonnis steeds in het bijzonder de redenen op die daartoe hebben geleid. Hetzelfde geldt ingeval het Hof een zwaardere straf of maatregel oplegt dan de rechter in eerste aanleg heeft opgelegd.
7. Alles op straffe van nietigheid.

Artikel 403

1. Indien het bewijs mede wordt aangenomen op de verklaring van één getuige als bedoeld bij artikel 250, tweede lid, of van een getuige, die is verhoord op de voet van het bepaalde in artikel 261, geeft het vonnis daarvan in het bijzonder reden.
2. Indien na schorsing van de vervolging wegens een geschilpunt van burgerlijk recht van de uitspraak van de burgerlijke rechter wordt afgeweken, geeft het vonnis ook daarvan in het bijzonder reden.
3. Alles op straffe van nietigheid.

Artikel 404

1. Heeft de benadeelde partij zich in het geding gevoegd, dan beraadslaagt het Hof mede over zijn bevoegdheid om over de vordering te oordelen, over de ontvankelijkheid van die partij, over de gegrondheid van haar vordering, en over de verwijzing in de kosten door die partij en de verdachte gemaakt.
2. Het vonnis houdt alsdan, tenzij onbevoegdheid van het Hof over de vordering te oordelen of niet-ontvankelijkheid van de benadeelde partij wordt uitgesproken, ook in de beslissing van het Hof over de vordering en over de verwijzing in de kosten door die partij en de verdachte gemaakt.

Artikel 405

Heeft de procureur-generaal tevens een vordering ingediend tot het gelasten van gehele of gedeeltelijke tenuitvoerlegging van een met toepassing van artikel 17a van het Wetboek van Strafrecht opgelegde straf, dan beraadslaagt het Hof mede over zijn bevoegdheid om over de vordering te oordelen, over de ontvankelijkheid van de procureur-generaal en over de gegrondheid van de vordering. Het vonnis houdt alsdan, tenzij onbevoegdheid van het Hof om over de vordering te oordelen of niet-ontvankelijkheid van de procureur-generaal wordt uitgesproken, ook de beslissing van het Hof over de vordering in.

Artikel 406

1. In het geding in hoger beroep bevat het vonnis van het Hof, in de gevallen van artikel 393, de daarbij vermelde beslissingen.
2. In de andere gevallen bevestigt het Hof het vonnis van de rechter in eerste aanleg met gehele of gedeeltelijke overneming, dan wel met verbetering van de gronden, of doet, met gehele of gedeeltelijke vernietiging van dat vonnis, wat de rechter in eerste aanleg had behoren te doen.
3. Indien echter de hoofdzaak niet door de rechter in eerste aanleg is beslist en het onderzoek daarvan gevolg moet zijn van de vernietiging van het vonnis, verwijst het Hof daartoe de zaak naar de rechter in eerste aanleg van hetzelfde rechtsgebied, tenzij door de procureur-generaal en de verdachte de beslissing van de hoofdzaak door het Hof is verlangd. In geval van verwijzing doet de rechter in eerste aanleg recht met inachtneming van 's Hof's vonnis.
4. In geval van vernietiging van het vonnis van de rechter in eerste aanleg is het Hof niettemin bevoegd gedeelten daarvan, door daarnaar te verwijzen, in zijn vonnis over te nemen, voor zover zij niet aan nietigheid lijden. Indien het proces-verbaal van de terechtzitting in eerste aanleg aan nietigheid lijdt, kan niettemin het vonnis, voor zover dit niet aan nietigheid lijdt, worden bevestigd.
5. Indien de wettelijke voorschriften, waarop de oplegging van straf of maatregel is gegrond, niet in het vonnis zijn vermeld, kan het Hof er mee volstaan het vonnis alleen te dien aanzien te vernietigen en te doen wat de rechter in eerste aanleg had behoren te doen.
6. Indien bij samenloop van meerdere feiten een hoofdstraf is uitgesproken en het hoger beroep slechts is ingesteld ten aanzien van een of meer van de feiten, wordt in geval van vernietiging ten aanzien van de straf, bij het vonnis de straf voor het andere feit of de andere feiten bepaald.

Artikel 407

1. Het vonnis wordt in eerste aanleg op straffe van nietigheid door de rechter in een openbare zitting uitgesproken in tegenwoordigheid van de officier van justitie en de griffier.
2. In hoger beroep geschiedt de uitspraak op straffe van nietigheid in een openbare zitting van het Hof, zoveel mogelijk samengesteld uit drie leden, in tegenwoordigheid van de procureur-generaal en van de griffier.
De uitspraak geschiedt zo mogelijk door de voorzitter of door een van de rechters die over de zaak heeft geoordeeld.

Artikel 408

1. De verdachte die zich ter zake van het ter terechtzitting onderzochte feit in voorlopige hechtenis bevindt, is bij de uitspraak tegenwoordig, tenzij hij daartoe buiten staat is of hij mondeling of schriftelijk te kennen heeft gegeven weg te willen blijven.
2. Is zodanige verdachte tot het bijwonen van de uitspraak buiten staat, dan wordt ten spoedigste het vonnis hem ter plaatse waar hij wordt gevangengehouden, door de griffier voorgelezen, met de kennisgeving in artikel 409 voor de voorzitter voorgeschreven. Van een en ander wordt door de griffier op het vonnis melding gemaakt.

3. Indien de verdachte gevangen wordt gehouden in een ander eilandgebied dan dat waar het rechtsgeding heeft plaatsgevonden, kan de voorlezing bedoeld in het tweede lid geschieden door de griffier in het eilandgebied waar de verdachte wordt gevangengehouden.

Artikel 409

1. Indien de verdachte in het geding in eerste aanleg bij het uitspreken van het vonnis tegenwoordig is, geeft de rechter hem daarbij mondeling kennis van het rechtsmiddel, dat tegen het vonnis openstaat, en van de termijn waarbinnen dat rechtsmiddel kan worden aangewend.
2. In hoger beroep geeft de voorzitter de verdachte op gelijke wijze kennis van diens bevoegdheid cassatie in te stellen bij de Hoge Raad der Nederlanden.

Artikel 410

1. Het vonnis wordt binnen tweemaal vierentwintig uren na de uitspraak ondertekend door de rechter of rechters die over de zaak hebben geoordeeld, en door de griffier die bij de uitspraak tegenwoordig is geweest.
2. Zo een of meer van hun daartoe buiten staat zijn, wordt hiervan aan het slot van het vonnis melding gemaakt.
3. Zodra het vonnis is getekend en in ieder geval na afloop van de termijn waarbinnen enig rechtsmiddel openstaat, kan de verdachte of zijn raadsman daarvan en van het proces-verbaal van de terechtzitting kennisnemen.

Artikel 411

1. Indien de verdachte bij het vonnis bij verstek gewezen, niet van de gehele tenlastelegging is vrijgesproken, wordt een mededeling van de beslissing door het Hof overeenkomstig de artikelen 393, 395, eerste lid, of 396, tweede lid, gegeven, vanwege de procureur-generaal zo spoedig mogelijk aan de verdachte betekend. Deze bepaling geldt niet ten aanzien van de verdachte aan wie voor zover betreft het rechtsgeding bij verstek, de dagvaarding om ter terechtzitting te verschijnen in persoon is betekend. De mededeling vermeldt de rechters die het vonnis hebben gewezen, de dagtekening van het vonnis, de in het vonnis voorkomende rechtskundige benaming van het strafbare feit met vermelding omstreeks welke tijd en waar ter plaatse dat feit begaan zou zijn, en, voor zover in het vonnis vermeld, naam en voornamen, leeftijd, geboorteplaats, beroep en woon- of verblijfplaats van de verdachte.
2. De mededeling wordt in alle gevallen waarin de procureur-generaal dit bepaalt, en overigens zoveel mogelijk, aan de verdachte in persoon betekend.
3. Is ten aanzien van de verdachte artikel 17a van het Wetboek van Strafrecht toegepast, dan vermeldt de mededeling bovendien alle beslissingen die betrekking hebben op het in dat artikel bedoelde bevel, alsmede het tijdstip waarop ingevolge artikel 17b, tweede lid, van het Wetboek van Strafrecht de proeftijd zal ingaan, terwijl de betekening niet anders geschiedt dan aan de verdachte in persoon.
4. De mededeling vindt eveneens plaats, indien de dagvaarding om ter terechtzitting te verschijnen de verdachte in persoon is betekend of de verdachte ter terechtzitting is verschenen, maar nadien het onderzoek op de terechtzitting voor onbepaalde tijd is geschorst en de oproeping om op de nadere terechtzitting te verschijnen niet aan de verdachte in persoon is betekend en hij evenmin op de nadere zitting is verschenen. Het derde lid is van toepassing.

ZESDE AFDELING

Zaken ad informandum

Artikel 412

1. Ingeval een straf of maatregel wordt opgelegd kan de rechter ter bepaling daarvan als bijzondere reden een in de processtukken aangeduid, doch niet tenlastegelegd strafbaar feit in aanmerking nemen, indien:
 - a. ervan mag worden uitgegaan, dat tegen de verdachte ter zake van dat feit geen vervolging meer zal worden ingesteld, en
 - b. op grond van de, in enig wettig bewijsmiddel vastgelegde dan wel ter terechtzitting gedane, erkenning van de verdachte te dier zake aannemelijk is geworden, dat hij dat feit heeft begaan.
2. Het is de rechter niet toegestaan om de in het eerste lid bedoelde feiten in aanmerking te nemen, indien:
 - a. die feiten wat betreft hun aard zodanig verschillen van het tenlastegelegde feit, dat daarin voor de bestraffing wezenlijk nieuwe gezichtspunten naar voren komen, dan wel door de ernst daarvan of door hun aantal de straf of maatregel in verregaande mate zouden beïnvloeden;

b. bij het onderzoek ter terechtzitting blijkt, dat de verdachte zijn aanvankelijke erkenning niet langer handhaaft, dan wel daarop terug wenst te komen;

c. de zaak bij verstek wordt behandeld en door het openbaar ministerie is verzuimd tijdig voor de aanvang van de terechtzitting aan de verdachte mee te delen, dat hij het voornemen heeft bedoelde feiten aan de rechter voor te leggen, opdat deze daarmee bij de strafbepaling rekening kan houden.

3. Indien ter zake van een niet tenlastegelegd feit, als bedoeld in het eerste lid, in verzekeringstelling of voorlopige hechtenis is toegepast en dit feit op de voet van de voorgaande artikelen door de rechter bij de strafbepaling in aanmerking is genomen,

a. vindt het bepaalde in artikel 31 van het Wetboek van Strafrecht overeenkomstige toepassing;

b. dient de rechter op de voet van artikel 35 van het Wetboek van Strafrecht een beslissing te geven met betrekking tot de terzake inbeslaggenomen voorwerpen.

ZEVENDE AFDELING

Gevolgen van normschendingen

Artikel 413

1. Indien normen, daaronder begrepen zowel wettelijk omschreven voorschriften als regels van ongeschreven recht, tijdens het voorbereidend onderzoek of het onderzoek ter terechtzitting, ook ingeval de behandeling van de zaak door de raadkamer plaatsvindt, zijn geschonden, kan de rechter, hetzij ambtshalve, hetzij op de vordering van het openbaar ministerie of het verzoek van de verdachte of diens raadsman, de normschending herstellen, overeenkomstig de aard en de strekking van de geschonden norm, dan wel bevelen, dat dit zal geschieden. Hij kan daartoe de nodige aanwijzingen geven.

2. Herstel blijft achterwege, indien de normschending niet meer kan worden hersteld en de rechtsgevolgen daarvan reeds uit enige wettelijke regeling voortvloeien.

3. Indien een termijn die de duur van de vrijheidsbeneming betreft, wordt overschreden, kan zij niet worden verlengd, tenzij de rechtsorde door de invrijheidstelling van de verdachte zodanig ernstig zou worden geschokt, dat het algemene belang voortzetting van de vrijheidsbeneming bepaaldelijk vordert. Alsdan kan de rechter, uiterlijk binnen vierentwintig uren nadat de termijnoverschrijding is vastgesteld, doch niet later dan zeven dagen na het verstrijken van de termijn, op de vordering van het openbaar ministerie een nieuwe termijn stellen, doch alleen voor zover dit wetboek in een nieuwe termijn voorziet en ook overigens aan de wettelijke vereisten is voldaan. Gedurende deze vierentwintig uren blijft het bevel tot vrijheidsbeneming waarvan de termijn is verstreken, van kracht.

4. Kan herstel als bedoeld in het eerste en tweede lid niet plaatsvinden, dan blijft de normschending, behoudens in geval van het vijfde lid, zonder gevolgen.

5. De rechter kan in zijn eindvonnis, hetzij ambtshalve, hetzij op de vordering van het openbaar ministerie of op het verzoek van de verdachte of diens raadsman, bij schending van voor de procesvoering wezenlijke normen, na een redelijke afweging van alle in het geding zijnde belangen, beslissen, voor zover een bijzondere wettelijke bepaling niet reeds in de gevolgen van de normschending voorziet:

a. dat de hoogte van de straf, in verhouding tot de ernst van de normschending, zal worden verlaagd, indien het door de schending veroorzaakte nadeel langs die weg redelijkerwijze kan worden gecompenseerd;

b. dat de resultaten van het onderzoek, voor zover zij rechtstreeks door middel van de normschending zijn verkregen, niet tot het bewijs van het strafbare feit worden toegelaten, indien redelijkerwijze aannemelijk is, dat de verdachte door het gebruik van de onderzoeksresultaten ernstig in zijn verdediging is geschaad;

c. dat het openbaar ministerie niet-ontvankelijk wordt verklaard, indien door toedoen van de normschending er geen sprake kan zijn van een behandeling van de zaak, die aan de eisen van een eerlijk proces voldoet.

6. Indien de rechter van oordeel is, dat er gronden van redelijkheid en billijkheid zijn voor toekenning van schadevergoeding, kan hij daartoe, hetzij ambtshalve, hetzij op de vordering van het openbaar ministerie of op het verzoek van de verdachte of diens raadsman, bij afzonderlijke beschikking besluiten. Deze bevoegdheid komt toe aan de rechter die de zaak ter terechtzitting behandelt, of, als de zaak is geëindigd, voor wie deze het laatst heeft gediend. Schadevergoeding kan zowel naast als in de plaats van de in het vijfde lid genoemde beslissingen worden toegekend. De artikelen 181 en 182 zijn van overeenkomstige toepassing.

7. Bij de beoordeling van de normschending en de daaraan te verbinden gevolgen, alsmede bij de afweging van de in het geding zijnde belangen houdt de rechter in het bijzonder rekening met het karakter, het gewicht en de strekking van de norm, de ernst van de normschending, het

nadeel dat daardoor werd veroorzaakt, en de mate van verwijtbaarheid van degene die de norm schond.

TITEL V

Berechting van overtredingen in eerste aanleg

Artikel 414

Zaken, uitsluitend betreffende feiten die als overtreding strafbaar zijn gesteld, worden door of vanwege de officier van justitie ter terechtzitting aanhangig gemaakt:

- a. hetzij door oproeping;
- b. hetzij door dagvaarding.

Artikel 415

De officier van justitie, hoofd van het parket, kan ten aanzien van het al of niet aanhangig maken door oproeping aan de opsporingsambtenaren de nodige algemene of bijzondere voorschriften geven.

Artikel 416

1. Het aanhangig maken van de zaak door oproeping kan enkel plaats vinden in geval van ontdekking op heterdaad door een opsporingsambtenaar. Het aanhangig maken geschiedt doordat aan de verdachte onverwijld een oproeping wordt uitgereikt door een opsporingsambtenaar om te verschijnen op een in die oproeping vermelde terechtzitting van het gerecht in eerste aanleg. De officier van justitie, hoofd van het parket, geeft voorschriften omtrent de dag en het tijdstip van de terechtzitting waartegen de oproeping geschiedt.
2. Bij de uitreiking worden desgevraagd inhoud en strekking van de oproeping aan de verdachte, zo mogelijk, mondeling kort toegelicht.
3. Wordt een aangeboden oproeping niet aangenomen, dan wordt zij niettemin geacht de verdachte op het ogenblik van de aanbidding te zijn uitgereikt. In dat geval wordt volstaan met toezending van een oproeping over de post, uiterlijk op de twintigste dag na de ontdekking van het feit.
4. Van het uitreiken van de oproeping, van het niet aannemen en de redenen daarvan en van het toezenden van de oproeping over de post wordt in het proces-verbaal van de opsporingsambtenaar melding gemaakt.
5. De oproeping bevat een vermelding van de bevoegdheid, de verdachte toegekend bij artikel 76, eerste lid, van het Wetboek van Strafrecht.
6. Niet nakoming van het eerste, derde of vierde lid heeft nietigheid van de oproeping tot gevolg.

Artikel 417

1. Bij de oproeping wordt de gewone termijn van dagvaarding in acht genomen.
2. Indien de verdachte overeenkomstig artikel 74 is aangehouden, kan onverwijld een oproeping worden uitgereikt en kan hij worden opgeroepen om nog op de dag zelf ter terechtzitting van het gerecht in eerste aanleg te verschijnen. Hij kan dan voor de officier van justitie en vervolgens ter terechtzitting worden geleid. Artikel 428, derde lid, blijft in dit geval buiten toepassing.
3. De oproeping voldoet aan de eisen in artikel 285, eerste lid, betreffende de dagvaarding gesteld. Evenwel kan met een korte aanduiding van het feit worden volstaan.
4. De oproeping wordt door de opsporingsambtenaar, die het feit heeft geconstateerd, gedagtekend en ondertekend.
5. Niet-nakoming van het eerste, derde of vierde lid van dit artikel heeft nietigheid van de oproeping tot gevolg. Vrijwillige verschijning dekt de nietigheid.

Artikel 418

1. Zolang het onderzoek op de terechtzitting nog niet is aangevangen, kan de officier van justitie de intrekking van de oproeping, zo mogelijk schriftelijk, aan de verdachte doen meedelen.
2. Indien de officier van justitie oordeelt, dat de zaak op een latere terechtzitting moet worden aangebracht, doet hij de verdachte die latere zitting aanzeggen.

Artikel 419

Het formulier van de oproeping aan de verdachte om ter terechtzitting te verschijnen wordt vastgesteld bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen.

Artikel 420

1. In zaken, die door oproeping op de dag zelf ter terechtzitting aanhangig zijn gemaakt, kunnen getuigen door de ambtenaar, die het feit heeft opgespoord, worden uitgenodigd om ter terechtzitting van het gerecht in eerste aanleg te verschijnen. De uitnodiging wordt door een deurwaarder of ambtenaar van politie uitgereikt aan de persoon van de getuige of aan een van zijn huisgenoten.
2. Een dubbel van de uitnodiging wordt bij de processtukken gevoegd.
3. Indien de officier van justitie de oproeping van de verdachte intrekt of oordeelt, dat de zaak op een latere terechtzitting moet worden aangebracht, geeft hij daarvan onverwijld, aan de ingevolge dit artikel uitgenodigde getuigen kennis.
4. Het formulier van de uitnodiging aan de getuigen om ter terechtzitting van het gerecht in eerste aanleg te verschijnen wordt vastgesteld bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen **Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd..**

Artikel 421

De officier van justitie is bevoegd getuigen, deskundigen en tolken mondeling op te roepen of door een deurwaarder of een ambtenaar van politie mondeling te doen oproepen om ter terechtzitting van het gerecht in eerste aanleg te verschijnen.

Artikel 422

1. Indien de zaak aanhangig is gemaakt door oproeping, is artikel 307 betreffende het verstek van toepassing.
2. Voor de toepassing van de artikelen 411, 429 en 437 wordt een oproeping, die aan de persoon van de verdachte is uitgereikt, gelijkgesteld met een dagvaarding om ter terechtzitting te verschijnen, die aan de persoon van de verdachte is betekend.

Artikel 423

1. Indien de zaak aanhangig is gemaakt door oproeping, doet de officier van justitie, indien de oproeping enkel inhoudt een korte aanduiding van het feit, dat ten laste wordt gelegd, ter terechtzitting bij de aanvang van het onderzoek mondeling of, na voorlezing, schriftelijk nadere opgave van het feit, dat de verdachte ten laste wordt gelegd. De nadere opgave beantwoordt op straffe van nietigheid aan de korte aanduiding van het feit in de oproeping, behoudens verbetering of aanvulling.
2. De oproeping, zo nodig door de officier van justitie ter terechtzitting verbeterd of aangevuld, geldt wat betreft de grondslag voor de verdere vervolging, als dagvaarding.
3. Op verlangen van de rechter of van de verdachte wordt de nadere opgave hem op schrift gegeven.

Artikel 424

Indien de verdachte bij zijn eerste verschijning ter terechtzitting aannemelijk maakt, dat hij in het belang van zijn verdediging uitstel behoeft, schorst de rechter het onderzoek voor een bepaalde tijd.

Artikel 425

1. De rechter geeft na de sluiting van het onderzoek op de terechtzitting hetzij onmiddellijk, hetzij diezelfde dag op een door hem bij de sluiting van het onderzoek te bepalen uur mondeling vonnis. De artikelen 400 en 402, derde en vierde lid, blijven buiten toepassing.
2. Het vonnis wordt in het proces-verbaal van de terechtzitting aangetekend.
3. Zodra het proces-verbaal van de terechtzitting is getekend, kunnen de verdachte en zijn raadsman daarvan kennisnemen.

Artikel 426

1. De rechter is bevoegd en, op de vordering van de officier van justitie of op het verzoek van de verdachte of zijn raadsman, verplicht schriftelijk vonnis te wijzen.
2. De uitspraak mag alsdan in geen geval later plaatsvinden dan op de eenentwintigste dag na de sluiting van het onderzoek. Artikel 388, vierde lid, is van overeenkomstige toepassing.

Artikel 427

1. Zowel de officier van justitie als de verdachte kunnen na de mededeling betreffende het rechtsmiddel dat tegen het vonnis openstaat, ter terechtzitting afstand doen van de bevoegdheid om dat rechtsmiddel aan te wenden. Op zijn recht daartoe wordt de verdachte opmerkelijk gemaakt.
2. Afstand ter terechtzitting van rechtsmiddelen wordt in het proces-verbaal van die terechtzitting vermeld.

Artikel 428

1. Op het rechtsgeding bij het gerecht in eerste aanleg zijn overigens de Eerste Titel en de Vierde Titel van dit Boek van overeenkomstige toepassing, behoudens de uitzonderingen, vermeld in het tweede tot en met zesde lid.
2. De termijn van dagvaarding is ten minste drie dagen en, indien door de rechter-commissaris overeenkomstig de Zevende Titel van het Zevende Boek bevelen tot handhaving van de openbare orde zijn gegeven, ten minste twee dagen. De in de vorige volzin bedoelde termijn van twee dagen wordt, zo nodig, zoveel verlengd, dat daarin ten minste een dag voorkomt, die niet een zaterdag, zondag of algemeen erkende feestdag is.
3. De bepalingen met betrekking tot de voordracht van de zaak door de officier van justitie, de voorlopige hechtenis en het bezwaarschrift tegen de dagvaarding, zijn niet van toepassing.
4. In geval van artikel 333 wordt geen gerechtelijk vooronderzoek gelast, doch worden de stukken toegezonden aan de officier van justitie.
5. Indien tegen de verdachte verstek is verleend, zomede voor zover door de verdachte en door zijn raadsman, zo hij die heeft, verklaard is, dat van bepaaldelijk aangeduide stukken noch de voorlezing noch de mededeling van de korte inhoud wordt gewenst, kan in de plaats van de voorlezing van de tenlastelegging, verklaringen, processen-verbaal, verslagen van deskundigen of andere stukken, vermeld in artikel 337, treden een op last van de rechter gedane aantekening in het proces-verbaal van de terechtzitting van de overlegging van die stukken; daarop mag dan ook ten bezware van de verdachte worden acht geslagen.
6. In geval van artikel 359 zijn de artikelen 235, 237, eerste lid, en 241 niet van toepassing.
7. De in artikel 411 bedoelde mededeling behoeft niet te geschieden, tenzij:
 - a. ten aanzien van de verdachte artikel 17a van het Wetboek van Strafrecht is toegepast, dan wel,
 - b. een vrijheidsstraf is opgelegd, vervangende vrijheidsstraf daaronder niet begrepen, dan wel,
 - c. een bijkomende straf is opgelegd, waarbij de ontzetting van bepaalde rechten of de ontzetting van bepaalde bevoegdheden is uitgesproken.

ZESDE BOEK RECHTSMIDDELEN

A. Gewone Rechtsmiddelen

TITEL I

Verzet tegen einduitspraken

Artikel 429

1. Tegen een bij verstek gewezen vonnis, in eerste aanleg als einduitspraak gegeven, kan degene die daarbij niet van de gehele tenlastelegging is vrijgesproken, noch daaraan geheel of gedeeltelijk heeft voldaan, verzet doen:
 - a. indien de dagvaarding om ter terechtzitting te verschijnen hem in persoon is betekend, gedurende veertien dagen na de uitspraak;
 - b. in andere gevallen, uiterlijk veertien dagen nadat zich een omstandigheid heeft voorgedaan, waaruit voortvloeit dat het vonnis hem bekend is.
2. Hoger beroep kan door de verdachte niet worden ingesteld tegen een vonnis, waartegen hij verzet kan doen. Hoger beroep, ingesteld door de officier van justitie, vervalt op het moment dat de verdachte verzet doet.
3. Is in het geval, bedoeld in het eerste lid, onderdeel a, het onderzoek op de terechtzitting voor onbepaalde tijd geschorst en de oproeping om op de nadere terechtzitting te verschijnen niet aan de verdachte in persoon betekend, dan kan, behoudens het geval dat de verdachte alsnog op de nadere zitting is verschenen, het verzet worden ingesteld uiterlijk veertien dagen nadat zich een omstandigheid heeft voorgedaan, waaruit voortvloeit dat het vonnis de verdachte bekend is.

Artikel 430

1. Indien verzet is gedaan, doet de officier van justitie de verdachte de dag voor de behandeling van de zaak bepaald, ten minste zeven dagen voor die dag aanzeggen. Deze termijn kan met toestemming van de verdachte worden verkort, mits van die toestemming blijkt op de wijze bepaald in artikel 290, tweede lid.

2. Bij gebreke van het een of ander wordt door de rechter de aanzegging van een nieuwe rechtsdag bevolen, tenzij de verdachte is verschenen. In dit laatste geval wordt, indien de verdachte in het belang van zijn verdediging uitstel verzoekt, het onderzoek voor een bepaalde tijd geschorst.

Artikel 431

Heeft de benadeelde partij zich in het geding gevoegd, dan doet de officier van justitie haar van de dag van de terechtzitting schriftelijk mededeling.

Artikel 432

1. Indien degene die in verzet is gekomen, niet op de dienende dag ter terechtzitting verschijnt, wordt het verzet vervallen verklaard en het bij verstek gewezen vonnis ten uitvoer gelegd of verder uitgevoerd, behoudens beroep in cassatie van het openbaar ministerie tegen het bij verstek gewezen vonnis.

2. De rechter kan echter, bij niet-verschijning van de verdachte, met toepassing van artikel 313, een of meermalen schorsing van het onderzoek bevelen ten einde deze, indien hij verhinderd was het onderzoek bij te wonen, daartoe alsnog in de gelegenheid te stellen. Verschijnt de verdachte niet op de nadere terechtzitting, dan is het voorgaande lid van toepassing.

Artikel 433

1. Indien degene die in verzet is gekomen, op de dienende dag ter terechtzitting verschijnt, wordt de zaak overeenkomstig de Vierde en Vijfde Titel van het Vijfde Boek behandeld, als ware het rechtsgeding bij verstek niet voorafgegaan. Artikel 365, tweede lid, vindt, zowel ten aanzien van getuigen als van deskundigen, tijdens het rechtsgeding bij verstek verhoord, overeenkomstige toepassing.

2. De rechter bekrachtigt de bij verstek gewezen uitspraak of doet met gehele of gedeeltelijke vernietiging van die uitspraak opnieuw recht.

TITEL II

Hoger beroep van vonnissen

Artikel 434

Tegen de vonnissen door de rechter in eerste aanleg als einduitspraak of in de loop van het onderzoek op de terechtzitting gegeven, kan hoger beroep worden ingesteld door de officier van justitie en door de verdachte die niet van de gehele telastelegging is vrijgesproken. Zijn in eerste aanleg strafbare feiten gevoegd aan het oordeel van de rechter onderworpen, dan kan de verdachte alleen hoger beroep instellen ten aanzien van die gevoegde zaken, waarin hij niet van de gehele tenlastelegging is vrijgesproken.

Artikel 435

Tegen de vonnissen die geen einduitspraken zijn, is het hoger beroep slechts gelijktijdig met dat tegen de einduitspraak toegelaten.

Artikel 436

1. Het hoger beroep kan slechts tegen het vonnis in zijn geheel worden ingesteld.

2. Zijn echter in eerste aanleg strafbare feiten gevoegd aan het oordeel van de rechter onderworpen, dan kan het hoger beroep tot het vonnis voor zover dit een of meer van de gevoegde zaken betreft, worden beperkt.

Artikel 437

1. Het hoger beroep moet worden ingesteld:

a. indien de dagvaarding om ter terechtzitting te verschijnen de verdachte in persoon is betekend of de verdachte ter terechtzitting is verschenen, binnen veertien dagen na de einduitspraak;

b. in andere gevallen, uiterlijk veertien dagen nadat zich een omstandigheid heeft voorgedaan, waaruit voortvloeit dat het vonnis de verdachte bekend is.

2. Is in het geval, bedoeld in het eerste lid, onderdeel a, het onderzoek op de terechtzitting voor onbepaalde tijd geschorst en de oproeping om op de nadere terechtzitting te verschijnen niet aan de verdachte in persoon betekend, dan kan, behoudens het geval dat de verdachte alsnog op de nadere zitting is verschenen, het hoger beroep worden ingesteld uiterlijk veertien dagen nadat zich een omstandigheid heeft voorgedaan, waaruit voortvloeit dat het vonnis de verdachte bekend is.

Artikel 438

1. Nadat hoger beroep is ingesteld, zendt de griffier van het gerecht in eerste aanleg de stukken van het geding zo spoedig mogelijk aan de griffier van het Hof.
2. Indien hoger beroep alleen door de officier van justitie is ingesteld, geschiedt de inzending niet of wordt aan haar, heeft zij ten onrechte plaatsgehad, op straffe van nietigheid van de behandeling van de zaak, geen gevolg gegeven, dan nadat het beroep aan de verdachte in persoon is betekend of zich enige andere omstandigheid heeft voorgedaan, waaruit voortvloeit dat het beroep hem bekend is.

Artikel 439

Binnen veertien dagen na de instelling van het hoger beroep kan de partij die in beroep is gekomen bij de griffie van het Hof een schriftuur indienen, houdende de middelen en gronden, waarop zij haar beroep steunt. Deze schriftuur wordt bij de processtukken gevoegd.

Artikel 440

1. De verdachte, die zich ter zake van het feit in voorlopige hechtenis bevindt in een ander eilandgebied dan waar het Hof zitting houdt, wordt, nadat hij zijn verklaring heeft afgelegd, of nadat de officier van justitie hoger beroep heeft ingesteld en de termijn voor het instellen van hoger beroep is verstreken, ten spoedigste overgebracht naar het eilandgebied waar het Hof zitting houdt.
2. Het eerste lid is niet van toepassing, indien de verdachte behoort tot hen die in een bepaalde afdeling moeten worden ondergebracht, en een zodanige afdeling ontbreekt in het huis van bewaring van het eilandgebied waar het Hof zitting houdt.

TITEL III

Hoger beroep van beschikkingen.

Bezwaarschriften

Artikel 441

Tegen beschikkingen staat hoger beroep niet open en is een bezwaarschrift niet toegelaten, dan in de gevallen bij dit wetboek bepaald.

Artikel 442

Voor zover niet bijzondere bepalingen het recht van beroep van de officier van justitie regelen, kan hij van alle beschikkingen van de rechter in eerste aanleg of de rechter-commissaris, waarbij een krachtens dit wetboek gedane vordering niet is toegewezen, binnen drie dagen bij het Hof in hoger beroep komen.

Artikel 443

1. De akte van hoger beroep en het bezwaarschrift behelzen, op straffe van niet-ontvankelijkheid, de gronden waarop deze berusten.
2. De beschikking blijft van kracht niettegenstaande hoger beroep.

Artikel 444

1. Het Hof zal het beroep of het bezwaarschrift afwijzen, of bevelen hetgeen overeenkomstig de bepalingen van de wet behoort of had behoren te geschieden.
2. Indien het hoger beroep van of het bezwaarschrift tegen een handeling of beschikking van de rechter-commissaris gegrond wordt geoordeeld, kan bij de beslissing van het Hof voor het instellen of voortzetten van dat onderzoek een andere rechter-commissaris worden aangewezen.

TITEL IV

Aanwenden van gewone rechtsmiddelen

Artikel 445

1. Verzet wordt gedaan en hoger beroep ingesteld door een verklaring, af te leggen door degene die het rechtsmiddel aanwendt, op de griffie van het gerecht in eerste aanleg van elk rechtsgebied.
2. Bezwaarschriften worden bij dezelfde griffie ingediend.

Artikel 446

Het aanwenden van de rechtsmiddelen, bedoeld in artikel 445, kan ook geschieden door:

- a. een advocaat, indien deze verklaart daartoe door degene die het middel aanwendt, bepaaldelijk te zijn gemachtigd;
- b. een bij bijzondere volmacht schriftelijk gemachtigde.

Artikel 447

1. Van iedere verklaring of indiening, als bedoeld in de artikelen 445 en 446, maakt de griffier een akte op, die hij met degene, die de verklaring aflegt of het bezwaarschrift inlevert, ondertekent. Indien deze niet kan tekenen, wordt de oorzaak van het beletsel in de akte vermeld.
2. De schriftelijke volmacht, in artikel 446 bedoeld, of, zo zij voor een notaris in minuut is verleden, een authentiek afschrift daarvan, wordt aan de akte gehecht.
3. Van elk aangewend rechtsmiddel wordt dadelijk aantekening gedaan in een daartoe bestemd op de griffie berustend register, dat door de belanghebbenden kan worden ingezien.

Artikel 448

1. Is degene die een rechtsmiddel wenst aan te wenden ingesloten in een huis van bewaring, gevangenis, of een andere inrichting dan kan hij de rechtsmiddelen bedoeld in artikel 445 ook aanwenden door middel van een schriftelijke verklaring, die hij doet toekomen aan het hoofd van de inrichting.
2. Het hoofd van de inrichting doet deze verklaring onverwijld inschrijven in een daarvoor bestemd register en zendt haar vervolgens toe aan de griffie van het gerecht door of bij hetwelk de beslissing is gegeven onder kennisgeving van de datum van inschrijving in het register. Als dag waarop het rechtsmiddel is aangewend, geldt de dag van inschrijving van de verklaring in het register.
3. De Minister van Justitie bepaalt het model van het register en kan omtrent het bijhouden daarvan nadere regels geven. Het register kan door de belanghebbenden worden ingezien.
4. De verklaring wordt na ontvangst op de griffie bij de processtukken gevoegd. Van het aanwenden van het rechtsmiddel wordt dadelijk aantekening gedaan in het op de griffie berustend register, bedoeld in artikel 447, derde lid.

Artikel 449

1. Artikel 446 is op de indiening van schrifturen van overeenkomstige toepassing.
2. De griffier tekent dag en uur van ontvangst onverwijld op ingekomen schrifturen aan.
3. Van de ontvangst wordt dadelijk aantekening gedaan in het op de griffie berustend register.

TITEL V

Intrekking en afstand van gewone rechtsmiddelen

Artikel 450

1. Uiterlijk tot de aanvang van de behandeling van het verzet, beroep of bezwaarschrift kan degene door wie het rechtsmiddel is aangewend, dat intrekken. Deze intrekking brengt mee afstand van de bevoegdheid om het rechtsmiddel opnieuw aan te wenden.
2. Eveneens kan afstand worden gedaan van de bevoegdheid om het rechtsmiddel, dat tegen een bepaalde beslissing of handeling openstaat, aan te wenden.

Artikel 451

1. Intrekking en afstand geschieden door een verklaring, af te leggen op de griffie van het gerecht in het rechtsgebied waar het rechtsmiddel is aangewend, respectievelijk zou kunnen worden aangewend.
2. Afstand van het rechtsmiddel van hoger beroep kan eveneens onmiddellijk na de uitspraak ter terechtzitting worden gedaan, in welk geval van de gedane afstand aantekening geschiedt in het proces-verbaal van de terechtzitting. Afstand kan ook ter terechtzitting in hoger beroep worden gedaan, mits de daartoe strekkende verklaring onmiddellijk na de voordracht van de zaak wordt afgelegd. Ook in dat geval geschiedt aantekening in het proces-verbaal van de terechtzitting.
3. De artikelen 446 en 447 zijn van overeenkomstige toepassing.

Artikel 452

1. Voor zover mogelijk geschiedt van de intrekking door de officier van justitie gedaan, onverwijld schriftelijke mededeling aan de verdachte.
2. Indien aan de benadeelde partij overeenkomstig artikel 431 kennisgeving is gedaan, wordt haar van elke intrekking van het verzet of beroep vanwege de officier van justitie kennisgegeven.

B. Buitengewoon rechtsmiddel

TITEL VI

Herziening van vonnissen

Artikel 453

1. Herziening van een in kracht van gewijsde gegane einduitspraak houdende veroordeling, kan worden aangevraagd:

- a. op grond van de omstandigheid dat bij onderscheidene vonnissen, in kracht van gewijsde gegaan of bij verstek gewezen, bewezenverklaringen zijn uitgesproken, die niet zijn overeen te brengen;
- b. op grond van enige omstandigheid die bij het onderzoek op de terechtzitting de rechter niet was gebleken en die op zichzelf of in verband met de vroeger geleverde bewijzen met de uitspraak niet bestaanbaar schijnt, zodanig dat ernstig vermoeden ontstaat dat ware zij bekend geweest, het onderzoek van de zaak zou hebben geleid, hetzij tot vrijspraak van de veroordeelde, hetzij tot ontslag van rechtsvervolging op grond dat deze niet strafbaar was, hetzij tot niet-ontvankelijkverklaring van het openbaar ministerie, hetzij tot toepasselijkverklaring van een minder zware strafbepaling.

2. Op gelijke gronden kan herziening worden aangevraagd, indien bij het gewijsde een tenlastegelegd feit als bewezen is aangenomen zonder dat ter zake een veroordeling is gevolgd. Onder veroordeelde wordt in deze titel begrepen hij tegen wie zodanig gewijsde is gegeven; de bepalingen daarvan worden te zijnen aanzien overeenkomstig toegepast, met dien verstande dat artikel 475 geen toepassing vindt.

Artikel 454

1. De aanvraag tot herziening wordt bij het Hof van Justitie aangebracht door het indienen van een vordering door de procureur-generaal of door het indienen van een verzoekschrift door een veroordeelde te wiens aanzien het vonnis in kracht van gewijsde is gegaan of door zijn advocaat. De instantie die ingevolge artikel 61, eerste lid, met de toevoeging is belast, kan hem met overeenkomstige toepassing van de artikelen 61, tweede en derde lid, 63, tweede, derde en zesde lid, 64, eerste lid, en 65 tot en met 69, een advocaat toevoegen.
2. Artikel 446 is van overeenkomstige toepassing.

Artikel 455

De aanvraag vermeldt de omstandigheid waarop zij steunt, met opgave van de bewijsmiddelen waaruit van die omstandigheid kan blijken.

Artikel 456

Indien de aanvraag niet voldoet aan de vereisten bij het voorgaande artikel gesteld, verklaart het Hof bij met redenen omklede beschikking haar niet-ontvankelijk. In het andere geval zijn de navolgende bepalingen van toepassing.

Artikel 457

1. Indien de aanvraag betreft het geval vermeld in artikel 453, eerste lid, onderdeel a, vernietigt het Hof, na de aanvraag gegrond te hebben bevonden, bij met redenen omklede beschikking de vonnissen, met verwijzing van de zaken naar de openbare terechtzitting, te houden op een door de voorzitter te bepalen dag ten einde die gelijktijdig opnieuw te onderzoeken en daarin bij een en dezelfde uitspraak recht te doen, zonder dat echter de straf zwaarder mag zijn dan die welke bij de vernietigde vonnissen is opgelegd.
2. Indien de veroordeelde krachtens het vernietigde vonnis een vrijheidsstraf ondergaat en het Hof geen vrijheidsstraf oplegt, wordt hij onverwijld in vrijheid gesteld, behoudens het bepaalde bij artikel 465.
3. Indien het Hof de aanvraag niet gegrond acht, wijst het die bij met redenen omklede beschikking af.

Artikel 458

Indien de aanvraag betreft het geval, vermeld in artikel 453, eerste lid, onderdeel b, beveelt het Hof na zich, zo nodig, door tussenkomst van de procureur-generaal nadere berichten te hebben doen overleggen, de verdere behandeling op de openbare terechtzitting op een daartoe door de voorzitter te bepalen dag.

Artikel 459

De procureur-generaal doet ten minste tien dagen voor de dag van de terechtzitting aan de veroordeelde aanzegging van die dag.

Artikel 460

1. De voorzitter geeft op de terechtzitting een overzicht van de feiten, die uit het geding en naar aanleiding van de aanvraag tot herziening zijn bekend geworden. Daarna wordt het woord gevoerd door de procureur-generaal, de veroordeelde en diens advocaat.
2. Het Hof zal hierop de dag van de uitspraak bepalen. Het vonnis wordt op de openbare terechtzitting uitgesproken.

Artikel 461

1. Acht het Hof de aanvraag niet gegrond, dan wijst het die bij met redenen omklede uitspraak af.
2. Acht het Hof de aanvraag gegrond, dan beveelt het de opschorting of schorsing van de tenuitvoerlegging van het gewijsde en verwijst het de zaak op de voet van het bepaalde bij artikel 457, ten einde hetzij het gewijsde te handhaven, hetzij met vernietiging daarvan de verdachte vrij te spreken of als niet-strafbaar te ontslaan van alle rechtsvervolging, het openbaar ministerie niet-ontvankelijk te verklaren of de verdachte opnieuw te veroordelen met toepassing van de minder zware strafbepaling.
3. Ten aanzien van de veroordeelde die krachtens het gewijsde vrijheidsstraf ondergaat, is het tweede lid van artikel 457 toepasselijk.

Artikel 462

Acht het Hof alvorens een beslissing te nemen een onderzoek nodig, dan beveelt het dit en draagt dat onderzoek op aan een rechter-commissaris, die in de zaak nog geen onderzoek heeft verricht. Artikel 359 is van overeenkomstige toepassing.

Artikel 463

1. Na afloop van het onderzoek doet de rechter-commissaris de stukken toekomen aan het Hof. Artikel 53 is dan van overeenkomstige toepassing.
2. De voorzitter bepaalt een dag tot voortzetting van de openbare behandeling.
3. De procureur-generaal doet aan de veroordeelde tijdig mededeling van de dag van de behandeling.

Artikel 464

1. Acht het Hof de zaak nog niet voldoende onderzocht, dan beveelt het een nader onderzoek, zo nodig met aanwijzing van een andere rechter-commissaris, met inachtneming van artikel 462 te benoemen.
2. Artikel 463 is van toepassing.

Artikel 465

1. Bij de verwijzing kan het Hof een bevel tot gevangenhouding tegen de veroordeelde uitvaardigen. Dit bevel is geldig voor onbepaalde termijn, doch kan door het Hof worden geschorst of opgeheven. In geen geval zal deze gevangenhouding langer mogen duren dan de nog niet volbrachte straftijd die bij het gewijsde was opgelegd. De artikelen 90, 100, 101, 103, 106, 109 tot en met 116 en 440 zijn van overeenkomstige toepassing.
2. Indien de veroordeelde, tegen wie een bevel tot gevangenhouding als bedoeld in het eerste lid is uitgevaardigd, geen advocaat heeft, wordt deze hem ambtshalve door de voorzitter van het Hof toegevoegd.

Artikel 466

De beslissingen van het Hof, genoemd in de artikelen 456, 457, 461 en 465, worden zodra mogelijk vanwege de procureur-generaal aan de belanghebbende schriftelijk meegedeeld en in afschrift toegezonden aan de ambtenaar belast met de tenuitvoerlegging van het gewijsde waarvan de herziening is gevraagd, of van het vernietigde vonnis.

Artikel 467

Het Hof ingevolge verwijzing op grond van artikel 457, eerste lid, of van artikel 461, tweede lid, rechtdoende, is, op straffe van nietigheid, samengesteld uit drie leden.

Artikel 468

1. Het rechtsgeding in de verwezen zaak of zaken wordt bij het Hof gevoerd met overeenkomstige toepassing van de artikelen 299, eerste, tweede en vierde lid, 300, 301 en van de bepalingen betreffende de behandeling ter terechtzitting in hoger beroep, met dien verstande dat artikel 354 buiten toepassing blijft.
2. In de gevallen voorzien bij de artikelen 359 en 391 wordt het onderzoek gevoerd door een daartoe door het Hof aangewezen rechter-commissaris, die nog geen onderzoek in de zaak heeft verricht.

Artikel 469

1. Het onderzoek en de beraadslaging, bedoeld in de artikelen 392 en 394, geschieden zowel naar aanleiding van het onderzoek op de terechtzitting in herziening als van het onderzoek in vorige terechtzittingen, zoals dat volgens daarvan opgemaakt proces-verbaal heeft plaatsgehad.
2. Ten aanzien van de bij de verwijzing vernietigde uitspraken doet het Hof opnieuw recht; ten aanzien van de bij de verwijzing niet vernietigde uitspraak handhaaft het Hof deze met gehele of gedeeltelijke overneming, aanvulling of verbetering van de gronden of doet, met gehele of gedeeltelijke vernietiging van de uitspraak, opnieuw recht met inachtneming van artikel 461, tweede lid.

Artikel 470

1. In geen geval mag een straf worden opgelegd, die de bij het vernietigde vonnis opgelegde te boven gaat.
2. Indien bij samenloop van meerdere feiten een hoofdstraf is uitgesproken en de herziening slechts gevraagd is ten aanzien van een of meer van die feiten, wordt, in geval van vernietiging, bij de uitspraak in herziening de straf voor het andere feit of de andere feiten bepaald.
3. Indien uit het nieuwe onderzoek blijkt dat de verdachte een ander strafbaar feit heeft gepleegd dan waarvoor hij veroordeeld is en dat strafbare feit hem oorspronkelijk mede was ten laste gelegd zonder dat daarover was beslist, doet het Hof te dier zake uitspraak en kan hem wegens dat feit veroordelen, zonder dat echter de straf zwaarder mag zijn dan welke bij het vernietigde vonnis is opgelegd.
4. Bij de uitspraak wordt bepaald dat de reeds vroeger krachtens de vernietigde uitspraak voor het feit ondergane straf, en de krachtens artikel 465 ondergane voorlopige hechtenis in mindering zal worden gebracht.

Artikel 471

Indien gedurende de behandeling van de zaak de veroordeelde overlijdt, wordt het geding voortgezet en wordt door het Hof een bijzondere curator benoemd. De voorgaande artikelen van deze titel zijn dan van overeenkomstige toepassing.

Artikel 472

1. Indien van straf, opgelegd bij het gewijsde, door gratie kwijtschelding is verleend, of in geval van voortzetting van het geding tegen de benoemde bijzondere curator, kan in geen geval straf worden opgelegd.
2. Is de straf door gratie gewijzigd of verminderd, dan wordt in geen geval een straf opgelegd, die de gewijzigde of verminderde te boven gaat.

Artikel 473

1. De aanvraag tot herziening kan na het overlijden van de veroordeelde gedaan worden door de overlevende echtgenoot, dan wel de persoon met wie de overledene duurzaam feitelijk samenwoonde, elke bloedverwant in de rechte lijn of in de tweede graad van de zijlijn en door de procureur-generaal.
2. De voorgaande artikelen van deze titel zijn dan van overeenkomstige toepassing.
3. Deze aanvraag strekt alleen tot opheffing van de veroordeling tegen de overledene uitgesproken.

Artikel 474

Geen rechter die op enigerlei wijze deelgenomen heeft aan het onderzoek of de berechting van de zaak waarvan herziening wordt gevraagd, mag aan het onderzoek of de berechting in herziening deelnemen.

Artikel 475

Indien na de vernietiging van het gewijsde geen straf of maatregel of wel de maatregel, bedoeld bij artikel 39, tweede lid, van het Wetboek van Strafrecht, wordt opgelegd, wordt, op verzoek van de gewezen veroordeelde of van zijn erfgenamen, ter zake van de ondergane straf een schadevergoeding toegekend. De toekenning heeft plaats op de voet van het bepaalde in de artikelen 178 tot en met 181.

ZEVENDE BOEK

ENIGE RECHTSPLEGINEN VAN BIJZONDERE AARD

TITEL I

Strafvordering ter zake van ambtsmisdrijven

Artikel 476

Bij de opsporing, vervolging en berechting van de feiten, strafbaar gesteld in Titel XXVIII van het Tweede Boek van het Wetboek van Strafrecht, alsmede bij de tenuitvoerlegging van straffen en maatregelen, ter zake van deze feiten opgelegd, worden, indien een minister als verdachte wordt aangemerkt, de bevoegdheden van de officier van justitie zowel in eerste aanleg als in hoger beroep uitgeoefend door de procureur-generaal, dan wel door een lid van het openbaar ministerie, dat door de procureur-generaal in het bijzonder is aangewezen om te dezen namens hem op te treden.

TITEL II

Strafvordering in zaken betreffende jeugdige personen

EERSTE AFDELING

Algemene bepalingen

Artikel 477

Niemand kan strafrechtelijk worden vervolgd wegens een feit begaan voordat hij de leeftijd van twaalf jaren heeft bereikt.

Artikel 478

1. In gevallen, waarin uit feiten of omstandigheden een redelijk vermoeden voortvloeit, dat een minderjarige beneden de leeftijd van twaalf jaren een strafbaar feit heeft begaan, zijn uitsluitend de artikelen 72 tot en met 79, 80, 82, 120 tot en met 129, 145, 150, 153 en 154 van toepassing. De artikelen 141 tot en met 143 zijn van overeenkomstige toepassing.
2. Het afleggen van een verklaring als bedoeld in artikel 144 en het doen van beklag als bedoeld in artikel 150 geschiedt voor de minderjarige, in het eerste lid bedoeld, door zijn wettelijke vertegenwoordiger in burgerlijke zaken.

TWEEDE AFDELING

Strafvordering in zaken betreffende personen, die op het tijdstip waarop de vervolging tegen hen is aangevangen, de leeftijd van achttien jaren nog niet hebben bereikt

Artikel 479

Ten aanzien van personen, die op het tijdstip waarop de vervolging tegen hen is aangevangen, de leeftijd van achttien jaren nog niet hebben bereikt, zijn de bepalingen van dit wetboek van toepassing, voor zover deze afdeling geen afwijkende bepalingen bevat.

Artikel 480

De bepalingen van deze afdeling die op de ouders of voogd betrekking hebben, zijn alleen van toepassing, indien de verdachte minderjarig is.

Artikel 481

Aan de verdachte, die zich in verzekering of voorlopige hechtenis bevindt, of die in het tegen hem ingestelde gerechtelijk vooronderzoek door de rechter-commissaris wordt verhoord, wordt

op zijn verzoek een raadsman toegevoegd. De officier van justitie of de hulpofficier van justitie geeft aan de instantie die ingevolge artikel 61, eerste lid, met de toevoeging is belast, onverwijld kennis dat toevoeging moet plaatshebben. Indien hem geen raadsman is toegevoegd of de toevoeging niet tijdig heeft plaatsgehad, komt het beroepsrecht van artikel 67, eerste lid, ook toe aan de ouders of voogd.

Artikel 482

Indien de verdachte rechtens zijn vrijheid is ontnomen, is ten aanzien van zijn ouders of voogd artikel 70 van overeenkomstige toepassing.

Artikel 483

1. De officier van justitie kan bepalen dat de tenuitvoerlegging van het bevel tot inverzekeringstelling zal worden geschorst, indien de verdachte zich bereid heeft verklaard tot nakoming van de aan de schorsing te verbinden voorwaarden.
2. Als algemene voorwaarde waaraan de verdachte zal moeten voldoen wordt gesteld, dat hij geen strafbaar feit zal begaan noch zich op andere wijze zal misdragen. Bovendien kunnen bijzondere voorwaarden worden gesteld het gedrag van de verdachte betreffende; deze mogen zijn godsdienstige of staatkundige vrijheid niet beperken.
3. De schorsing, bepaald krachtens het eerste lid, kan slechts worden opgeheven wegens overtreding van de gestelde voorwaarden. Het bevel tot opheffing is met redenen omkleed. De verdachte wordt zo mogelijk gehoord.
4. De termijn gedurende welke een bevel tot inverzekeringstelling van kracht is, loopt niet gedurende de tijd waarin de tenuitvoerlegging is geschorst.
5. Behoudens eerdere opheffing vervalt het bevel tot inverzekeringstelling waarvan de tenuitvoerlegging is geschorst, aan het einde van de tiende dag na die waarop het bevel is gegeven.

Artikel 484

1. Indien de rechter de voorlopige hechtenis van de verdachte beveelt, gaat hij na of de tenuitvoerlegging van dit bevel, hetzij onmiddellijk, hetzij na een bepaald tijdsverloop, kan worden geschorst.
2. In het bevel tot voorlopige hechtenis en tot schorsing daarvan worden zodanige bepalingen opgenomen als voor de juiste uitvoering daarvan nodig worden geoordeeld.
3. Tot het ondergaan van inverzekeringstelling of voorlopige hechtenis kan elke daartoe geschikte plaats worden aangewezen.

Artikel 485

Waar in deze afdeling wordt gesproken van schorsing wordt daaronder begrepen opschorting.

Artikel 486

1. De voogdijraad wordt door de officier van justitie onverwijld in kennis gesteld van het bevel tot inverzekeringstelling en van het bevel tot schorsing of opheffing daarvan.
2. Indien naar aanleiding van de in het eerste lid bedoelde kennisgeving wordt gerapporteerd, slaat de officier van justitie daarop acht alvorens een vordering tot bewaring te doen.

Artikel 487

1. Wanneer de officier van justitie voornemens is een van misdrijf verdachte te vervolgen, stelt hij de voogdijraad hiervan zo spoedig mogelijk in kennis. De voogdijraad licht de officier van justitie op diens verzoek in omtrent de persoonlijkheid en de levensomstandigheden van de verdachte. Zodanige inlichtingen kan de voogdijraad ook uit eigen beweging geven.
2. Indien de verdachte zich in voorlopige hechtenis bevindt of ingevolge artikel 175 in een inrichting is opgenomen, geeft de officier van justitie hiervan terstond bericht aan de voogdijraad.
3. De rechter-commissaris is eveneens bevoegd om bij de voogdijraad de inlichtingen, bedoeld in het eerste lid, in te winnen.

Artikel 488

1. Het rechtsgeding wordt in het openbaar behandeld, tenzij de verdachte of diens medeverdachten op het tijdstip waarop de vervolging tegen hen is aangevangen de leeftijd van zestien jaren nog niet hebben bereikt. In dat geval kan de rechter tot bijwoning van deze niet-openbare terechtzitting bijzondere toegang verlenen.
2. De rechter kan om gewichtige bij het proces-verbaal van de terechtzitting te vermelden redenen bepalen, hetzij ambtshalve, hetzij op de vordering van het openbaar ministerie of op

het verzoek van de verdachte of diens raadsman, dat het rechtsgeding, indien dit ingevolge het bepaalde in het eerste lid met gesloten deuren moet plaatsvinden, geheel of gedeeltelijk in het openbaar zal worden gehouden.

Artikel 489

1. De ouders of de voogd worden tot bijwoning van de terechtzitting opgeroepen.
2. Indien ouders of voogd op de terechtzitting zijn verschenen, worden zij, nadat de verdachte, een medeverdachte, een getuige of een deskundige zijn verklaring heeft afgelegd, in de gelegenheid gesteld daartegen in te brengen wat tot verdediging kan dienen.
3. Niettemin kan de rechter ambtshalve, op de vordering van het openbaar ministerie of op het verzoek van de verdachte of diens raadsman bevelen, dat tijdens een zitting met gesloten deuren een verhoor van de verdachte, van een getuige of van een deskundige buiten tegenwoordigheid van ouders of voogd geschiedt. De rechter deelt in dat geval de zakelijke inhoud van een en ander aan de ouders of voogd mee, tenzij gewichtige redenen zich daartegen verzetten.

Artikel 490

1. De rechter kan ambtshalve, op de vordering van het openbaar ministerie of op het verzoek van de raadsman bepalen, dat vragen betreffende de persoonlijkheid of de levensomstandigheden van de verdachte buiten diens tegenwoordigheid zullen worden gesteld en behandeld en dat het openbaar ministerie of de raadsman buiten tegenwoordigheid van de verdachte daarover het woord zal voeren.
2. Het tweede lid van artikel 332 is van overeenkomstige toepassing.

Artikel 491

Indien de rechter het noodzakelijk oordeelt, dat alsnog een onderzoek naar de persoonlijkheid en de levensomstandigheden van de verdachte wordt ingesteld, kan hij nadere inlichtingen bij de voogdijraad inwinnen.

Artikel 492

De Eerste Titel en de Vierde Titel van het Vijfde Boek zijn van overeenkomstige toepassing, voor zover in deze titel niet anders wordt bepaald.

Artikel 493

Indien de zaak door oproeping aanhangig is gemaakt, wordt in de oproeping van de ouders of de voogd het in de oproeping tenlastegelegde feit opgenomen. In het geval bedoeld in de aanhef van artikel 420, is dat artikel ten aanzien van de wijze van oproeping van ouders of voogd, en zo nodig van intrekking van deze oproeping van overeenkomstige toepassing.

Artikel 494

1. Indien de verdachte, die op het tijdstip waarop de vervolging tegen hem is aangevangen, de leeftijd van zestien jaren nog niet heeft bereikt en een raadsman heeft, komen alle bevoegdheden hem in dit wetboek, met uitzondering van de Vierde Titel van het Vijfde Boek, toegekend, eveneens toe aan zijn raadsman.
2. Tegen het instellen, intrekken of afstand doen door de raadsman van enig rechtsmiddel kan, in het geval van het eerste lid, de verdachte of diens wettelijke vertegenwoordiger binnen drie dagen nadat de termijn voor het instellen daarvan is verstreken, een bezwaarschrift indienen bij de rechter in eerste aanleg of de voorzitter van het college, waarvoor de zaak wordt vervolgd of het laatst is vervolgd. De rechter in eerste aanleg of de voorzitter beslist ten spoedigste; de verdachte, diens wettelijke vertegenwoordiger alsmede de raadsman worden gehoord, althans, op de wijze door de rechter in eerste aanleg of de voorzitter te bepalen, opgeroepen. Indien het bezwaarschrift gegrond wordt bevonden, loopt de termijn voor het instellen of intrekken van het rechtsmiddel alsnog gedurende drie dagen.

Artikel 495

1. De straf van berisping wordt tenuitvoergelegd door de rechter in eerste aanleg of door de voorzitter van de samenstelling van het Hof die de veroordeling heeft uitgesproken.
2. De tenuitvoerlegging geschiedt in een niet openbare terechtzitting zodra mogelijk na het uitspreken van de veroordeling.
3. De rechter kan daarbij de hulp inroepen van een door hem aan te wijzen ambtenaar.
4. Bij die tenuitvoerlegging kunnen de ouders of de voogd van de veroordeelde desverlangd tegenwoordig zijn, waartoe zij door de griffier van het Hof of van het gerecht in eerste aanleg worden opgeroepen.

5. Indien de verdachte bij de uitspraak van de veroordeling aanwezig is, kan de tenuitvoerlegging van de straf van berisping terstond plaats vinden. In dit geval geschiedt daarvan aantekening in het proces-verbaal van de terechtzitting en blijft de oproeping, bedoeld in het vierde lid, achterwege.

Artikel 496

1. Indien wordt afgezien van verhaal of verder verhaal van het bedrag, verschuldigd wegens een opgelegde geldboete of verbeurdverklaring van niet in beslag genomen voorwerpen, kan het nog te betalen bedrag, op vordering van het openbaar ministerie, worden vervangen door berisping.
2. Op de vordering wordt beslist door de rechter die de straf heeft opgelegd, nadat de veroordeelde in de gelegenheid is gesteld daarop te worden gehoord. Indien het hem raadzaam voorkomt geeft de rechter de nodige bevelen voor de verschijning van de veroordeelde in de raadkamer.
3. De rechter beslist bij een met redenen omklede beschikking. Indien hij de vordering afwijst, kan hij bepalen dat het verschuldigde alsnog in gedeelten met inachtneming van door hem vast te stellen termijnen mag worden voldaan.

Artikel 497

1. Voor zover niet anders is bepaald, worden alle dagvaardingen, oproepingen, kennisgevingen, aanzeggingen of andere schriftelijke mededelingen aan de minderjarige verdachte tevens ter kennis gebracht van zijn ouders of voogd, alsmede van zijn raadsman.
2. De bepaling van het eerste lid geldt niet ten aanzien van de raadsman in zaken die overtredingen betreffen, ook niet in hoger beroep van zodanige zaken, en evenmin ten aanzien van ouders of voogd in geval van oproeping overeenkomstig artikel 416.

Artikel 498

Alle betekeningen, dagvaardingen, oproepingen, kennisgevingen, aanzeggingen of andere mededelingen aan ouders of voogd vinden enkel plaats, indien deze een bekende verblijfplaats binnen de Nederlandse Antillen hebben; aan samenwonende ouders wordt slechts een stuk uitgereikt.

TITEL III

Berechting van verdachten, bij wie tijdens het begaan van het feit gebrekkige ontwikkeling of ziekelijke storing van de geestvermogens bestond

Artikel 499

1. In elke stand van de zaak betreffende een verdachte die de leeftijd van achttien jaren bereikt heeft of naar burgerlijk recht meerderjarig is, zal de rechter in eerste aanleg of het Hof, indien er vermoeden bestaat dat bij de verdachte tijdens het begaan van het feit gebrekkige ontwikkeling of ziekelijke storing van de geestvermogens bestond, en dat hij ten gevolge daarvan niet in staat is zijn belangen behoorlijk te behartigen, zulks bij beslissing verklaren.
2. De beslissing wordt gegeven, hetzij ambtshalve, hetzij op de voordracht van de rechter-commissaris, op de vordering van het openbaar ministerie of op het daartoe strekkend verzoek van de verdachte, van zijn raadsman, van zijn echtgenoot, dan wel degene met wie hij duurzaam feitelijk samenwoont, van een van zijn ouders, van zijn voogd, van zijn curator of van een van zijn bloed- of aanverwanten tot de derde graad ingesloten.
3. Voor zover de beslissing niet in zijn tegenwoordigheid is gegeven, wordt de inhoud daarvan de verdachte onverwijld vanwege het openbaar ministerie betekend.

Artikel 500

1. De rechter kan, alvorens te beslissen, de rechtercommissaris, zolang deze met het gerechtelijk vooronderzoek is belast, of het openbaar ministerie opdragen een nader onderzoek in te stellen en aan de rechter daaromtrent verslag te doen.
2. De beslissing, bij het eerste lid van artikel 499 bedoeld, is niet aan enig rechtsmiddel onderworpen, doch kan door de rechter te allen tijde worden herroepen; ten aanzien van de beslissing tot herroeping vinden de artikelen 499 en 502 overeenkomstige toepassing en al hetgeen bij of ingevolge eerstgenoemde beslissing tot de herroeping toe is verricht, blijft niettemin van kracht.

Artikel 501

Ten spoedigste na de beslissing, bij het eerste lid van artikel 499 bedoeld, voegt de rechter in eerste aanleg of, indien de beslissing door het Hof is gegeven, de voorzitter de verdachte van misdrijf, indien hij nog geen toegevoegde raadsman heeft, een raadsman toe. Aan de verdachte van overtreding kan door de rechter in eerste aanleg of de voorzitter een raadsman worden toegevoegd.

Artikel 502

1. Van het ogenblik af van de beslissing, bij het eerste lid van artikel 499 bedoeld, en, behoudens herroeping, totdat de zaak door een in kracht van gewijsde gegaan vonnis is beëindigd, vinden de artikelen 31, 482, 484, derde lid, 489, 490, 497 en 498, voor zover zij niet reeds rechtstreeks van toepassing zijn, overeenkomstige toepassing, met dien verstande dat de bepalingen aangaande ouders of voogd slechts overeenkomstig worden toegepast, indien de verdachte een curator heeft, en in dit geval in die voege dat zij uitsluitend deze betreffen. Tijdens het gerechtelijk vooronderzoek vindt artikel 489 tevens overeenkomstige toepassing ten aanzien van het verhoor van de verdachte door de rechter-commissaris.
2. De verdachte is verplicht in persoon ter terechtzitting te verschijnen. Bij de dagvaarding wordt hem kennis gegeven dat, indien hij niet aan deze verplichting voldoet, de rechter zijn medebrenging kan gelasten. Bij niet-verschijning in persoon, kan de rechter in eerste aanleg of het Hof, hetzij ambtshalve, hetzij op de vordering van het openbaar ministerie of op het verzoek van de raadsman, indien de rechter of het Hof van oordeel is, dat de persoonlijke verschijning van de verdachte noch noodzakelijk noch gewenst is en de raadsman is verschenen en zich daartegen niet verzet, het geven van het bevel tot medebrenging achterwege laten. In zodanig geval wordt verstek verleend en het onderzoek van de zaak voortgezet; de raadsman blijft met de verdediging belast.
3. Het rechtsgeding wordt niet in het openbaar behandeld. De rechter kan tot bijwoning van deze niet-openbare terechtzitting bijzondere toegang verlenen.
4. De bevoegdheden, bij dit wetboek aan de verdachte toegekend, komen na de beslissing, bij het eerste lid van artikel 499 bedoeld, steeds mede toe aan de raadsman.

Artikel 503

1. De bepalingen van deze titel zijn niet van toepassing op een gerechtelijk vooronderzoek inzake overtredingen.
2. Ingeval wordt vermoed, dat bij een verdachte, wiens zaak ter terechtzitting van de rechter in eerste aanleg aanhangig wordt gemaakt, tijdens het begaan van de overtreding gebrekkige ontwikkeling of ziekelijke storing van de geestvermogens bestond, en dat hij ten gevolge daarvan niet in staat is zijn belangen behoorlijk te behartigen, worden in de regel zijn curator, zo hij die heeft, en evenzo een of meer deskundigen ten verzoeken van het openbaar ministerie ter terechtzitting gedagvaard om te worden gehoord omtrent de persoonlijkheid van de verdachte.

TITEL IIIa

Strafvordering ter zake van ontneming van wederrechtelijk verkregen voordeel

Artikel 503a

1. Een vordering van het openbaar ministerie als bedoeld in artikel 38e van het Wetboek van Strafrecht van de Nederlandse Antillen wordt zo spoedig mogelijk doch uiterlijk twee jaren na de uitspraak van het gerecht in eerste aanleg aanhangig gemaakt. Indien het strafrechtelijk financieel onderzoek overeenkomstig het bepaalde in artikel 177g, tweede lid, is gesloten en heropend, wordt de periode van twee jaren verlengd met de tijd verlopen tussen deze sluiting en heropening.
2. De officier van justitie doet bij zijn vordering de stukken waarop zij berust aan het gerecht toekomen. Artikel 284, vierde lid, is van overeenkomstige toepassing.
3. De vordering wordt aan degene op wie zij betrekking heeft betekend, onder mededeling van het recht op kennisneming van de stukken. Indien ook een strafrechtelijk financieel onderzoek is ingesteld wordt de vordering gelijktijdig met de sluiting van het strafrechtelijk financieel onderzoek aan degene tegen wie het is gericht betekend.
4. De vordering behelst mede oproeping om op het daarin vermelde tijdstip ter terechtzitting te verschijnen. De artikelen 287, 289 tot en met 292 zijn van overeenkomstige toepassing.

Artikel 503b

De officier van justitie kan, zolang het onderzoek op de terechtzitting niet is gesloten, met de verdachte of veroordeelde een schriftelijke schikking aangaan tot betaling van een geldbedrag aan het Land of tot overdracht van voorwerpen ten gehele of gedeeltelijke ontneming van het

geschatte voordeel -met inbegrip van besparing van kosten- door de betrokkene door middel van of uit de baten van het feit waarvoor hij is vervolgd of soortgelijke feiten verkregen.

Artikel 503c

1. Op de behandeling van de vordering van de officier van justitie is de Tweede Afdeling van Titel IV van het vijfde Boek van overeenkomstige toepassing. De behandeling van de vordering ter terechtzitting kan worden voorafgegaan door een schriftelijke voorbereiding op de wijze als door het gerecht te bepalen.
2. Indien enig nader strafrechtelijk financieel onderzoek noodzakelijk blijkt, stelt het gerecht met schorsing der zaak onder aanduiding van het onderwerp van onderzoek en zo nodig de wijze waarop dit zal zijn in te stellen, de stukken in handen van de officier van justitie.
3. Het onderzoek geldt als een met rechterlijke machtiging ingestelde strafrechtelijk financieel onderzoek dat wordt gevoerd overeenkomstig de bepalingen van Titel XVI van het derde Boek, met uitzondering van artikel 177g vierde en vijfde lid.

Artikel 503d

1. Op de beraadslaging en de uitspraak zijn de bepalingen van de vijfde afdeling van Titel IV van het vijfde Boek van overeenkomstige toepassing, met dien verstande dat:
 - a. het gerecht naar aanleiding van de vordering en van het onderzoek ter terechtzitting beraadslaagt over de vraag of de in artikel 38e van het Wetboek van Strafrecht van de Nederlandse Antillen bedoelde maatregel moet worden opgelegd en zo ja, op welk bedrag de omvang van het wederrechtelijk verkregen voordeel is te schatten; en
 - b. het gerecht niet gebonden is aan het voorschrift van artikel 388 betreffende de termijn waarbinnen uitspraak moet worden gedaan.
2. Indien de dag der uitspraak niet ter terechtzitting aan degene op wie de vordering betrekking heeft is medegedeeld, wordt hem daarvan, zodra die dag is bepaald, een kennisgeving betekend.
3. Het gerecht kan, ingeval onder de beraadslaging blijkt dat het onderzoek ter terechtzitting niet volledig is geweest, overeenkomstig artikel 503c, tweede en derde lid, een onderzoek door de officier van justitie doen plaatsvinden. In dit geval wordt gehandeld als ware het onderzoek voor onbepaalde tijd geschorst.

Artikel 503e

Het gerecht kan de schatting van het op geld waardeerbare voordeel als bedoeld in artikel 38e van het Wetboek van Strafrecht van de Nederlandse Antillen slechts ontlenen aan de inhoud van wettige bewijsmiddelen.

Artikel 503f

1. Tegen de uitspraak van het gerecht kan hoger beroep worden ingesteld.
2. Titel III en Titel IV (met uitzondering van de Eerste Afdeling) van het vijfde Boek en Titel II van het zesde Boek zijn van overeenkomstige toepassing, met dien verstande dat:
 - a. de zaak in hoger beroep aanhangig wordt gemaakt door een oproeping van de procureur-generaal aan de verdachte of de veroordeelde betekend;
 - b. de behandeling van de vordering waarvan beroep is ingesteld voorafgegaan kan worden door een schriftelijke voorbereiding op de wijze, door het Hof te bepalen;
 - c. de artikelen 503c, tweede en derde lid, en 503d, derde lid, van overeenkomstige toepassing zijn. In deze gevallen wordt het financieel onderzoek gevoerd door de officier van justitie bij het gerecht dat in eerste aanleg uitspraak heeft gedaan. Na afloop van het bevolen onderzoek zendt de officier van justitie de stukken toe aan de procureur-generaal;
 - d. artikel 503d, eerste lid, onder b, van overeenkomstige toepassing is.

Artikel 503g

Een uitspraak op de vordering van het openbaar ministerie als bedoeld in artikel 38e van het Wetboek van Strafrecht van de Nederlandse Antillen vervalt van rechtswege, doordat de uitspraak als gevolg waarvan de veroordeling van de verdachte, bedoeld in artikel 38e eerste onderscheidenlijk derde lid van het Wetboek van Strafrecht van de Nederlandse Antillen, achterwege blijft, in kracht van gewijsde gaat.

TITEL IV

Verschoning en wraking van rechters

Artikel 504

Een rechter wordt op zijn verlangen van elke bemoeiing in een zaak verschoond, indien er te zijnen aanzien feiten of omstandigheden bestaan, waardoor in het algemeen de rechterlijke onpartijdigheid schade zou kunnen lijden.

Artikel 505

1. De redenen van verschoning worden alle tegelijk voorgedragen.
2. Een nieuwe verschoning kan door dezelfde rechter slechts worden voorgedragen om redenen die na de eerste voordracht zijn ontstaan of bekend geworden.
3. Tijdens het onderzoek ter terechtzitting kan een verschoning niet meer worden voorgedragen na de voordracht van de zaak door het openbaar ministerie, bedoeld bij artikel 318, tenzij om redenen die eerst in de loop van dat onderzoek zijn ontstaan of bekend geworden.

Artikel 506

1. Een verschoning wordt voorgedragen aan het Hof, dat daarover ten spoedigste beslist.
2. Het Hof zal, alvorens te beslissen, de rechter kunnen uitnodigen, de voorgedragen verschoning schriftelijk dan wel mondeling toe te lichten. Deze geeft aan de uitnodiging gevolg.
3. Bij de beslissing kan tevens worden bepaald dat bepaalde handelingen of beslissingen van de rechter wiens verschoning is aangenomen, van onwaarde zullen zijn.

Artikel 507

1. De rechter die zijn verschoning heeft voorgedragen, is, in afwachting van de beslissing daaromtrent, in de zaak uitgesloten van alle bemoeiingen die uitstel gedogen of door andere rechters kunnen worden verricht.
2. Wordt de verschoning eerst tijdens het onderzoek ter terechtzitting voorgedragen, dan wordt dat onderzoek geschorst. Wordt de verschoning aangenomen, dan wordt het onderzoek ter terechtzitting opnieuw aangevangen, hetzij onmiddellijk, hetzij op een latere terechtzitting. De beslissing wordt op de terechtzitting waarin het onderzoek van de zaak wordt hervat of opnieuw aangevangen, uitgesproken.

Artikel 508

Ingeval er ten aanzien van een rechter feiten of omstandigheden bestaan, waardoor in het algemeen de rechterlijke onpartijdigheid ernstig schade zou kunnen lijden, kan diens wraking schriftelijk of, ter terechtzitting, mondeling worden voorgedragen door het openbaar ministerie en door de verdachte of diens raadsman.

Artikel 509

1. Zo redenen van wraking ten aanzien van meer dan een rechter bestaan, kan een verdere wraking niet worden voorgedragen, dan nadat over de vroegere is beslist.
2. De redenen van wraking worden alle tegelijk voorgedragen.
3. Een nieuwe wraking kan ten aanzien van dezelfde rechter slechts worden voorgedragen om redenen die na de eerste voordracht zijn ontstaan of bekend geworden.
4. Tijdens het onderzoek op de terechtzitting kan een wraking niet meer worden voorgedragen na de voordracht van de zaak door het openbaar ministerie, bedoeld bij artikel 318, tenzij om redenen die eerst in de loop van dat onderzoek zijn ontstaan of bekend geworden.
5. Wordt de wraking op de terechtzitting voorgedragen, dan kan de rechter, ingeval van klaarblijkelijk misbruik, bepalen dat volgende voordrachten tot wraking niet ontvankelijk zullen zijn.

Artikel 510

Ingeval de rechter alleen rechtsprekt of als enig rechter bemoeiing in de zaak verricht, worden de redenen van wraking aan hemzelf voorgedragen, waarna het Hof van Justitie daarover ten spoedigste beslist. De verdachte wordt gehoord.

Artikel 511

1. Het Hof zal, alvorens te beslissen, de rechter kunnen uitnodigen, zich omtrent de voorgedragen redenen van wraking schriftelijk of mondeling te verklaren. Deze geeft aan de uitnodiging gevolg.
2. Bij de beslissing kan tevens worden bepaald dat bepaalde handelingen of beslissingen van de rechter wiens wraking is aangenomen, van onwaarde zullen zijn.

Artikel 512

1. De rechter die gewraakt wordt, is, in afwachting van de beslissing daaromtrent, in de zaak uitgesloten van alle bemoeiingen die uitstel gedogen of door andere rechters kunnen worden verricht.
2. Wordt de wraking eerst tijdens het onderzoek op de terechtzitting voorgedragen, dan wordt dat onderzoek geschorst. Wordt zij aangenomen, dan wordt het onderzoek op een latere terechtzitting opnieuw aangevangen.

Artikel 513

1. Rechters die verklaard hebben zich te willen verschonen of wier wraking wordt voorgedragen, onthouden zich, op straffe van nietigheid, van deelneming aan de beslissing van het Hof over de verschoning of wraking.
2. Ingeval de verschoning of wraking eerst tijdens het onderzoek op de terechtzitting van het Hof wordt voorgedragen, wordt ter vervanging van elk lid dat verlangt verschoond te worden of wiens wraking voorgedragen wordt, door de president van het Hof een rechter aangewezen om met de overige leden over de verschoning of wraking te beslissen.

Artikel 514

De beslissingen over de wraking, worden de verdachte voorgelezen of, indien deze niet bij de beslissing aanwezig is, hem betekend.

Artikel 515

Onder rechters worden in deze titel begrepen de leden en plaatsvervangende leden van het Hof en de rechtersplaatsvervanger in eerste aanleg.

TITEL V

Vervolg en berechting van rechtspersonen en andere samenwerkingsverbanden

Artikel 516

1. Indien een strafvervolging wordt ingesteld tegen een rechtspersoon of doelvermogen, wordt deze rechtspersoon of dit doelvermogen tijdens de vervolging vertegenwoordigd door de bestuurder of, indien er meer bestuurders zijn, door een van hen. De vertegenwoordiger kan bij gemachtigde verschijnen.
2. Indien de strafvervolging wordt ingesteld tegen een maatschap of vennootschap zonder rechtspersoonlijkheid, wordt deze tijdens de vervolging vertegenwoordigd door de aansprakelijke vennoot of, indien er meer aansprakelijke vennoten zijn, door een van hen. De vertegenwoordiger kan bij gemachtigde verschijnen.
3. De rechter kan de persoonlijke verschijning van een bepaalde bestuurder of vennoot bevelen; hij kan bij niet verschijnen zijn medebrenging gelasten.

Artikel 517

1. Indien de strafvervolging wordt ingesteld tegen een rechtspersoon, geschiedt de kennisgeving van gerechtelijke mededelingen aan:
 - a. de vestigingsplaats van de rechtspersoon, dan wel
 - b. de plaats van het kantoor van de rechtspersoon, dan wel
 - c. de woonplaats van een van de bestuurders.
2. Betekening van een gerechtelijke mededeling geschiedt door uitreiking aan een van de bestuurders, dan wel aan een persoon die door de rechtspersoon is gemachtigd het stuk in ontvangst te nemen. De uitreiking geldt in deze gevallen als betekening in persoon.
3. De uitreiking van een gerechtelijke mededeling, als bedoeld in het tweede lid, kan eveneens geschieden op een van de plaatsen omschreven in het eerste lid, aan ieder die in dienstbetrekking is van de rechtspersoon.

Artikel 518

1. Indien de strafvervolging wordt ingesteld tegen een maatschap of vennootschap zonder rechtspersoonlijkheid, geschiedt de kennisgeving van gerechtelijke mededelingen aan:
 - a. de plaats van het kantoor van de maat- of vennootschap, dan wel
 - b. de woonplaats van een van de aansprakelijke vennoten.
2. Betekening van een gerechtelijke mededeling geschiedt door uitreiking aan een van de aansprakelijke vennoten dan wel aan een persoon die door een of meer van hun is gemachtigd het stuk in ontvangst te nemen. De uitreiking geldt in deze gevallen als betekening in persoon.

3. De uitreiking van een gerechtelijke mededeling, als bedoeld in het tweede lid, kan eveneens geschieden op een van de plaatsen, omschreven in het eerste lid, aan ieder die in dienstbetrekking is van de maat- of vennootschap of van een aansprakelijke vennoot.

4. De voorgaande leden zijn van overeenkomstige toepassing bij de vervolging van een doelvermogen; in dit geval treden de bestuurders in de plaats van de aansprakelijke vennoten.

Artikel 519

Heeft de uitreiking niet overeenkomstig artikel 517, tweede of derde lid, of artikel 518, tweede of derde lid, kunnen plaatsvinden, dan wordt het schrijven teruggezonden aan de autoriteit van welke het is uitgegaan en vervolgens uitgereikt aan de griffier van het gerecht in eerste aanleg in het rechtsgebied waar de zaak zal dienen of laatstelijk heeft gediend. De griffier zendt het schrijven alsdan onverwijld als gewone brief over de post aan het in het schrijven vermelde adres en tekent zulks aan op de akte van uitreiking.

Artikel 520

1. Op de kennisgeving van gerechtelijke mededelingen aan een rechtspersoon, maatschap of vennootschap zonder rechtspersoonlijkheid of een doelvermogen zijn de artikelen 642, 643, 644 en 646 van overeenkomstige toepassing.

2. De betekening is nietig, indien de uitreiking niet heeft plaatsgehad overeenkomstig het bepaalde in de artikelen 517, tweede en derde lid, 518, tweede en derde lid, 519, 643, zesde lid, en 646. Artikel 647, tweede lid, is van overeenkomstige toepassing.

TITEL VI

Strafvordering buiten het rechtsgebied van de Nederlandse Antillen

EERSTE AFDELING

Algemeen

Artikel 521

1. De bevoegdheden, bij enige wetsbepaling toegekend in verband met de opsporing van strafbare feiten of in verband met het onderzoek daarnaar, anders dan ter terechtzitting, kunnen, voor zover in deze titel niet anders is bepaald, buiten het rechtsgebied van de Nederlandse Antillen worden uitgeoefend.

2. De bepalingen van de eerste en tweede afdeling van deze titel zijn slechts van toepassing ten aanzien van de opsporing en het onderzoek buiten het rechtsgebied van de Nederlandse Antillen. Voor zover zij betrekking hebben op een aangehouden persoon of een inbeslaggenomen voorwerp blijven zij, ook binnen het rechtsgebied van de Nederlandse Antillen van toepassing, totdat de aangehoudene of het voorwerp is overgeleverd aan de officier van justitie of een hulpofficier.

3. De bevoegdheden, in de bepalingen van deze titel toegekend, kunnen slechts worden uitgeoefend, voor zover het volkenrecht en het interregionale recht dit toelaten.

Artikel 522

1. Anderen dan opsporingsambtenaren oefenen de bevoegdheden, in artikel 521 of in de tweede afdeling van deze titel toegekend, niet uit dan op aanwijzing van de officier van justitie, tenzij zodanige aanwijzingen niet kunnen worden afgewacht.

2. Ieder die een bevoegdheid als bedoeld in het eerste lid heeft uitgeoefend, stelt de officier van justitie onverwijld en op de snelst mogelijke wijze in kennis van:

a. het te zijner kennis gekomen strafbare feit;

b. elke door hem krachtens een bevoegdheid als bedoeld in het eerste lid getroffen maatregel.

3. Bij die kennisgeving doet hij voor zover mogelijk opgave van de personalia van de verdachte en diens nationaliteit, alsmede van zijn eigen personalia en van andere terzake doende feiten. Hij tracht voorts ten spoedigste aanwijzingen van de officier van justitie te verkrijgen aangaande de wijze waarop terzake dient te worden gehandeld. Hij neemt de aanwijzingen van de officier van justitie in acht.

4. Het in het tweede en derde lid bepaalde geldt ook voor degene aan wie een aangehouden verdachte of een inbeslaggenomen voorwerp wordt overgeleverd.

5. Het bepaalde in het eerste tot en met vierde lid geldt niet voor leden van de rechterlijke macht ten aanzien van die verrichtingen waartoe zij als zodanig bevoegd zijn.

Artikel 523

1. De commandant kan in geval van een strafbaar feit met inachtneming van de bepalingen van deze titel inlichtingen en bewijzen verzamelen, die tot opheldering van de zaak kunnen dienen, tenzij de officier van justitie anders beslist.
2. Dezelfde bevoegdheid komt toe aan de schipper en aan de gezagvoerder van een luchtvaartuig aan boord van het vaartuig of luchtvaartuig waarover zij het gezag voeren. Onder vaartuig wordt een bij landsbesluit aangewezen installatie ter zee begrepen.

Artikel 524

Bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen, kunnen alle of bepaalde commandanten worden belast met de opsporing, buiten het rechtsgebied van de Nederlandse Antillen, van daarbij vermelde strafbare feiten.

Artikel 525

1. De commandant kan een verrichting, waartoe hij op grond van een van de bepalingen van deze titel als zodanig dan wel na aanwijzing op grond van artikel 524 als opsporingsambtenaar bevoegd is, opdragen aan een onder zijn bevelen staande officier.
2. De schipper kan een verrichting, waartoe hij op grond van een van de bepalingen van deze titel bevoegd is, opdragen aan een onder zijn bevelen staande scheepsofficier.
3. De gezagvoerder van een luchtvaartuig kan een verrichting, waartoe hij op grond van een van de bepalingen van deze titel bevoegd is, opdragen aan een onder zijn bevelen staand lid van de bemanning.

Artikel 526

1. De commandant, de schipper of de gezagvoerder van een luchtvaartuig maakt, indien hij een van de bevoegdheden, in de artikelen 521 of 523 of in de tweede afdeling van deze titel toegekend, uitoefent, persoonlijk ten spoedigste proces-verbaal op van zijn verrichtingen en bevindingen.
2. De officier, de scheepsofficier of het lid van de bemanning van een luchtvaartuig handelt in geval van toepassing van artikel 525 overeenkomstig het eerste lid.
3. Wanneer de schipper of een scheepsofficier dan wel de gezagvoerder van een luchtvaartuig of een lid van de bemanning de verdachte of getuigen verhoort, zijn daarbij zo mogelijk twee opvarenden of inzittenden aanwezig, die het proces-verbaal van verhoor mede ondertekenen.
4. Het proces-verbaal wordt gedagtekend door de verbalisant. Hij vermeldt zoveel mogelijk uitdrukkelijk zijn redenen van wetenschap.
5. Het proces-verbaal van de officier, de scheepsofficier of het lid van de bemanning van een luchtvaartuig wordt mede ondertekend door de commandant, onderscheidenlijk de schipper en de gezagvoerder van het luchtvaartuig.
6. Het proces-verbaal wordt door de commandant, de schipper of de gezagvoerder van het luchtvaartuig ten spoedigste toegezonden aan de officier van justitie, tenzij deze anders beslist.

TWEDE AFDELING

Toepassing van enige bijzondere dwangmiddelen

Artikel 527

De bevoegdheid, omschreven in artikel 72, komt mede toe aan de commandant, de schipper en de gezagvoerder van een luchtvaartuig.

Artikel 528

1. De verdachte kan slechts worden aangehouden:
 - a. in geval van ontdekking op heterdaad van een misdrijf, door een ieder;
 - b. in geval van ontdekking op heterdaad van een overtreding, door een opsporingsambtenaar, een commandant, een schipper of een gezagvoerder van een luchtvaartuig;
 - c. buiten het geval van ontdekking op heterdaad, indien het een misdrijf of het strafbare feit omschreven in artikel 454, onder 3e, van het Wetboek van Strafrecht betreft, door een opsporingsambtenaar, een commandant of een schipper.
2. De officier van justitie kan in de gevallen, genoemd in het eerste lid, de aanhouding van de verdachte bevelen.

Artikel 529

Een aangehouden verdachte wordt onverwijld overgeleverd:

- a. door een ieder aan de officier van justitie, indien deze ter plaatse aanwezig is;

- b. door de commandant, de schipper of de gezagvoerder van een luchtvaartuig aan een opsporingsambtenaar, indien deze ter plaatse aanwezig is;
- c. door een opvarende die geen opsporingsambtenaar is, aan de schipper en door een inzittende van een luchtvaartuig die geen opsporingsambtenaar is, aan de gezagvoerder van het luchtvaartuig;
- d. door anderen aan een opsporingsambtenaar of aan een commandant.

Artikel 530

1. De officier van justitie kan bepalen dat de aangehouden verdachte zal worden verhoord. Hij kan daartoe de overlevering van de verdachte aan een bepaalde persoon of zijn overbrenging naar een bepaalde plaats bevelen.
2. Tenzij de officier van justitie anders bepaalt, is de opsporingsambtenaar bevoegd de aangehouden verdachte te verhoren. Bij afwezigheid van een opsporingsambtenaar komt gelijke bevoegdheid toe aan de commandant, aan de schipper en aan de gezagvoerder van het luchtvaartuig.
3. Degene die bevoegd is tot verhoor van de verdachte is ook bevoegd hem naar een plaats van verhoor te geleiden.
4. In geval van verhoor door de schipper of een scheepsofficier dan wel door de gezagvoerder van een luchtvaartuig of een lid van de bemanning, is artikel 50 van overeenkomstige toepassing.

Artikel 531

1. De aangehouden verdachte wordt, na te zijn verhoord, dadelijk in vrijheid gesteld. Hij mag niet langer dan zes uren voor het verhoor worden opgehouden, met dien verstande dat de tijd tussen tien uur 's avonds en acht uur 's morgens niet wordt meegerekend.
2. Niettemin kan de verdachte langer dan zes uren worden opgehouden:
 - a. wanneer een bevel tot voorlopige hechtenis tegen hem is verleend en de tenuitvoerlegging daarvan, ook buiten het rechtsgebied van de Nederlandse Antillen, is gelast;
 - b. wanneer hij wordt verdacht van een misdrijf, waarop naar de wettelijke omschrijving een gevangenisstraf van vier jaren of meer is gesteld, en ter zake daarvan een bevel tot voorlopige hechtenis tegen hem kan worden verleend.
3. Een besluit de verdachte in het in het tweede lid, onderdeel b, bedoelde geval langer dan zes uren op te houden, wordt genomen door de officier van justitie. Kan diens optreden niet worden afgewacht, dan kan ook de opsporingsambtenaar, de commandant, de schipper of de gezagvoerder van het luchtvaartuig in wiens handen de verdachte zich bevindt, daartoe besluiten.

Artikel 532

1. Zodra de officier van justitie een besluit als bedoeld in artikel 531, derde lid, heeft genomen, stelt hij een vordering tot bewaring in bij de rechter-commissaris.
2. Zodra de officier van justitie verneemt dat een opsporingsambtenaar, een commandant, een schipper of een gezagvoerder van een luchtvaartuig een besluit als bedoeld in artikel 531, derde lid, heeft genomen, stelt hij een vordering tot bewaring in bij de rechter-commissaris of gelast hij de onmiddellijke invrijheidstelling van de verdachte.
3. Heeft het in artikel 531, derde lid, bedoelde besluit betrekking op een verdachte die aan boord van een luchtvaartuig is aangehouden, dan gelden de volgende bepalingen:
 - a. in het geval, bedoeld in het eerste lid, stelt de officier van justitie een vordering tot bewaring bij de rechter-commissaris in of beveelt hij de gezagvoerder, indien deze bevoegd is de verdachte over te dragen aan de autoriteiten van de staat waar het luchtvaartuig zal landen, van deze bevoegdheid gebruik te maken;
 - b. in het geval, bedoeld in het tweede lid, neemt hij een van de in onderdeel a genoemde maatregelen of gelast hij de onmiddellijke invrijheidstelling van de verdachte.
4. De verdachte kan zich bij het horen, bedoeld in de artikelen 92, derde lid, en 97, doen vertegenwoordigen door een raadsman.
5. Indien de vordering tot bewaring wordt afgewezen, gelast de officier van justitie de onmiddellijke invrijheidstelling van de verdachte. Hij gelast die invrijheidstelling tevens, zodra geen titel tot vrijheidsontneming meer aanwezig is of de grond tot vrijheidsontneming is vervallen.
6. Zolang degene in wiens handen de verdachte zich bevindt, geen bericht van de officier van justitie heeft ontvangen, is hij verplicht de verdachte eigener beweging in vrijheid te stellen, zodra hij meent dat de grond tot vrijheidsontneming is vervallen; in ieder geval stelt hij de verdachte in vrijheid, indien hij niet binnen achttien dagen na de aanhouding bericht heeft

ontvangen, dat een bevel tot voorlopige hechtenis is verleend, waarvan de tenuitvoerlegging, ook buiten het rechtsgebied van de Nederlandse Antillen, is gelast.

Artikel 533

1. De verdachte op wie artikel 531, tweede lid, onderdeel a, van toepassing is, wordt zo spoedig mogelijk overgeleverd aan de officier van justitie; de verdachte op wie artikel 531, tweede lid, onderdeel b, van toepassing is, kan worden overgeleverd aan de officier van justitie, ingeval het niet doenlijk is hem elders op te houden, totdat een bevel tot voorlopige hechtenis tegen hem is verleend en de tenuitvoerlegging, ook buiten het rechtsgebied van de Nederlandse Antillen, is gelast.
2. Van het voornemen tot overlevering over te gaan wordt onverwijld bericht gegeven aan de officier van justitie.

Artikel 534

1. Degene in wiens handen een aangehouden verdachte zich bevindt, zorgt dat de nodige maatregelen worden genomen om te voorkomen, dat het doel van de vrijheidsontneming wordt gemist. De verdachte mag aan geen andere beperkingen worden onderworpen dan die voor dit doel volstrekt noodzakelijk zijn.
2. Aan de verdachte wordt gelegenheid gegeven zich met een raadsman in verbinding te stellen.

Artikel 535

1. De officier van justitie kan bepalen, dat de aangehoudene, tegen wie ernstige bezwaren bestaan, aan zijn lichaam of kleding zal worden onderzocht. Artikel 78, derde lid, is van toepassing.
2. De bevoegdheid, vermeld in artikel 78, tweede lid, komt, indien ter plaatse geen opsporingsambtenaar aanwezig is, mede toe aan de commandant, de schipper en de gezagvoerder van het luchtvaartuig.

Artikel 536

1. Opsporingsambtenaren zijn te allen tijde bevoegd tot inbeslagneming van daarvoor vatbare voorwerpen en kunnen daartoe hun uitlevering vorderen. De officier van justitie kan de inbeslagneming van daarvoor vatbare voorwerpen bevelen.
2. In geval van ontdekking op heterdaad komen de bevoegdheden, genoemd in de eerste volzin van het eerste lid, toe aan de commandant, aan de schipper en aan de gezagvoerder van het luchtvaartuig, voor zover ter plaatse geen opsporingsambtenaar aanwezig is.
3. Met betrekking tot de overlevering van het inbeslaggenomen voorwerp is artikel 532 van overeenkomstige toepassing.

Artikel 537

De officier van justitie kan een inbeslaggenomen voorwerp doen teruggeven, voordat het onder de hoede is gesteld van de bewaarder. De last tot teruggave wordt gericht tot hem die het voorwerp onder zich heeft. Deze is verplicht daaraan onmiddellijk te voldoen.

Artikel 538

1. De opsporingsambtenaren kunnen te allen tijde inzage vorderen van de bescheiden, waarvan naar hun redelijk oordeel inzage nodig is voor de vervulling van hun taak.
2. Personen die uit hoofde van hun stand, beroep of ambt tot geheimhouding verplicht zijn, kunnen de inzage weigeren van bescheiden of gedeelten daarvan, tot welke hun plicht tot geheimhouding zich uitstrekt.

Artikel 539

1. De opsporingsambtenaren hebben te allen tijde toegang tot alle plaatsen, waarvan naar hun redelijk oordeel de betreding nodig is voor de vervulling van hun taak. De commandant en de schipper kunnen ter aanhouding van de verdachte of ter inbeslagneming alle plaatsen betreden, waarvan te dien einde de betreding naar hun redelijk oordeel nodig is.
2. De artikelen 155 tot en met 160 blijven buiten toepassing. De artikelen 162 en 163 zijn ten aanzien van de commandant en de schipper van overeenkomstige toepassing.

Artikel 540

De gezagvoerder van een luchtvaartuig kan op de voet van artikel 9, eerste lid, van het Verdrag inzake strafbare feiten en bepaalde andere handelingen begaan aan boord van luchtvaartuigen (Trb. 1964, 115 en 164) aan de bevoegde autoriteiten van een vreemde staat overdragen

iedere inzittende van het luchtvaartuig, van wie hij redelijkerwijze vermoedt, dat deze aan boord een misdrijf heeft begaan, waarop naar de wettelijke omschrijving een gevangenisstraf van vier jaar of meer is gesteld.

DERDE AFDELING

Verplichting van de schipper

Artikel 541

1. De schipper geeft onverwijld en op de snelst mogelijke wijze kennis aan de officier van justitie van elk misdrijf aan boord begaan, waardoor de veiligheid van het vaartuig of van de opvarenden in gevaar is gebracht of waardoor iemands dood of zwaar lichamelijk letsel is veroorzaakt.
2. Voor de toepassing van het eerste lid wordt onder vaartuig begrepen een installatie ter zee en wordt onder een misdrijf, aan boord begaan, begrepen een misdrijf, begaan op zulk een installatie.
3. Artikel 522, derde lid, is van overeenkomstige toepassing.

Artikel 542

1. De schipper zorgt dat aan boord een register van strafbare feiten aanwezig is, blad voor blad genummerd en gewaarmerkt door een ambtenaar, te wiens overstaan de monsterringeschiedt. Voor het waarmerken worden geen kosten in rekening gebracht.
 2. Hij zorgt dat in het register onverwijld wordt vermeld:
 - a. elk te zijner kennis gekomen misdrijf als bedoeld in artikel 541;
 - b. elk strafbaar feit ten aanzien waarvan hij van een bevoegdheid als bedoeld in artikel 522, eerste lid, gebruik heeft gemaakt;
 - c. elk strafbaar feit, aan boord van zijn schip of door een opvarende begaan, waarvan door een opvarende vermelding in het register wordt verlangd of waarvan hij zelf de vermelding wenselijk acht.
 3. Bij toepassing van het tweede lid worden vermeld: de plaats waar en het tijdstip waarop het feit is begaan, de personalia en nationaliteit van de verdachte en van de getuigen, alsmede de maatregelen ingevolge de bepalingen van deze titel genomen door de schipper of op zijn aanwijzing door de scheepsofficier.
 4. De vermeldingen worden gedagtekend en door de schipper ondertekend.
 5. De schipper doet het register viseren door de daartoe bevoegde ambtenaar. De Minister van Justitie kan terzake nadere regels stellen.
- De schipper geeft het register op eerste vordering van een opsporingsambtenaar aan deze ter inzage.

Artikel 543

1. De schipper geeft aan de ambtenaar, die krachtens enige wettelijke bepaling toegang heeft tot zijn vaartuig, op diens eerste vordering gelegenheid zich aan of van boord te begeven.
2. De ambtenaar is in de rechtmatige uitoefening van zijn bediening niet onderworpen aan het gezag van de schipper over de opvarenden.

Artikel 544

De bepalingen van het Derde Boek zijn op deze titel van toepassing, voor zover daarin niet uitdrukkelijk anders is bepaald.

TITEL VII

Rechterlijke bevelen tot handhaving van de openbare orde

Artikel 545

In het geval van ontdekking op heterdaad van enig strafbaar feit, waardoor de openbare orde ernstig is aangerand en ter zake waarvan voorlopige hechtenis niet is toegelaten, kunnen de maatregelen in de navolgende bepalingen omschreven, worden toegepast, indien tegen de verdachte gewichtige bezwaren bestaan en er groot gevaar is voor herhaling of voortzetting van dat feit.

Artikel 546

1. De officier van justitie is bevoegd de verdachte te doen aanhouden, en hem onverwijld te doen geleiden voor de rechter-commissaris.

2. De officier van justitie is eveneens bevoegd getuigen, deskundigen en tolken te doen oproepen om te verschijnen voor de rechter-commissaris. De oproeping kan ook mondeling door een deurwaarder of schriftelijk door een ambtenaar van politie geschieden; de officier kan ook zelf mondeling oproepen.
3. De verdachte wordt met het oog op het onderzoek op last van de officier van justitie op een door hem aan te wijzen plaats opgehouden, gedurende ten hoogste acht dagen.

Artikel 547

1. De officier van justitie is bij het onderzoek door de rechter-commissaris tegenwoordig en doet, na de zaak te hebben voorgedragen, de vorderingen die hij in verband met de bepalingen van deze titel nodig oordeelt.
2. De rechter-commissaris onderzoekt aanstonds de zaak. Het onderzoek geldt als een gerechtelijk vooronderzoek en wordt overeenkomstig de bepalingen van de tweede tot en met de zevende afdeling van de Derde Titel van het Vierde Boek gevoerd.
3. De rechter-commissaris is bevoegd, zo nodig onder bijvoeging van een bevel tot medebrenging, te gelasten dat door de officier van justitie of de verdachte aangewezen getuigen, deskundigen en tolken voor hem zullen verschijnen. De oproeping geschiedt overeenkomstig het tweede lid van artikel 546.
4. In dat geval kan de rechter-commissaris het onderzoek voor ten hoogste vierentwintig uren schorsen.

Artikel 548

1. Indien de rechter-commissaris geen termen aanwezig acht tot toepassing van enige maatregel op grond van artikel 545, beveelt hij de onmiddellijke invrijheidstelling van de verdachte.
2. In het andere geval geeft de rechter-commissaris op de vordering van de officier van justitie de verdachte voor een bepaalde termijn de nodige bevelen ter voorkoming van herhaling of voortzetting van het feit en vordert van hem een bereidverklaring tot nakoming van die bevelen. De termijn eindigt van rechtswege op het tijdstip dat het ter zake van het strafbare feit gewezen vonnis in kracht van gewijsde is gegaan, of, indien daarbij straf of maatregel is opgelegd, zodra het vonnis kan worden tenuitvoergelegd.
3. De bevelen mogen de godsdienstige of staatkundige vrijheid niet beperken.

Artikel 549

Indien de bereidverklaring wordt afgelegd, beveelt de rechter-commissaris de onmiddellijke invrijheidstelling van de verdachte.

Artikel 550

1. Indien de bereidverklaring niet wordt afgelegd, beveelt de rechter-commissaris dat de ophouding van de verdachte zal voortduren.
2. De ophouding is van kracht gedurende een in het bevel te bepalen termijn van ten hoogste vijf dagen welke ingaat op de dag van de tenuitvoerlegging. Artikel 102, eerste lid, is van overeenkomstige toepassing. Het bevel tot ophouding is dadelijk uitvoerbaar.
3. Op de vordering van de officier van justitie kan het bevel tot ophouding door de rechter-commissaris eenmaal met ten hoogste vijf dagen worden verlengd. De verdachte wordt in de gelegenheid gesteld op de vordering te worden gehoord.
4. De rechter-commissaris beslist met inachtneming van het eerste lid, zomede van de artikelen 548 en 549.
5. De verdachte kan van het bevel tot ophouding binnen drie dagen na de tenuitvoerlegging in hoger beroep komen bij het Hof van Justitie dat beslist, na de verdachte te hebben gehoord.

Artikel 551

1. Zodra het grote gevaar voor herhaling of voortzetting van het feit is geweken, beveelt de officier van justitie de onmiddellijke invrijheidstelling van de verdachte.
2. De rechter-commissaris kan te allen tijde, hetzij ambtshalve, hetzij op de vordering van de officier van justitie of op het verzoek van de verdachte, de invrijheidstelling van de verdachte bevelen. Artikel 549 is van toepassing.
3. Het Hof van Justitie kan, ambtshalve of op het verzoek van de verdachte, het bevel tot ophouding opheffen. Artikel 103, tweede lid, is van toepassing.
4. Het bevel kan mede worden opgeheven bij de uitspraak van het vonnis ter zake van het in artikel 545 bedoelde feit gewezen. De opheffing wordt daarbij steeds bevolen, indien straf of maatregel ter zake van dat feit niet wordt opgelegd.

Artikel 552

1. Indien de verdachte de hem gegeven bevelen niet nakomt, is iedere opsporingsambtenaar bevoegd hem aan te houden en onverwijld opnieuw te geleiden voor de officier van justitie. De opsporingsambtenaar kan, ter aanhouding van de verdachte, elke plaats betreden. De artikelen 155 tot en met 164 zijn van toepassing.
2. In dit geval of indien de verdachte niet kon worden aangehouden, vordert de officier van justitie onverwijld dat de rechter-commissaris ter zake een onderzoek zal instellen. Deze geeft daaraan zo spoedig mogelijk gevolg.
3. Ten aanzien van het onderzoek en het oproepen van getuigen gelden de voorgaande bepalingen van deze titel.

Artikel 553

1. Indien de rechter-commissaris op grond van het onderzoek, bedoeld in artikel 552, daartoe termen aanwezig acht, beveelt hij de onmiddellijke invrijheidstelling van de verdachte.
2. In het andere geval beveelt de rechter-commissaris, indien de verdachte zich aan overtreding van de hem gegeven bevelen heeft schuldig gemaakt, dat deze op een door hem aangewezen plaats zal worden opgehouden. De artikelen 550, tweede, derde en vijfde lid, en 551, met uitzondering van de tweede volzin van het tweede lid, zijn van toepassing.

Artikel 554

Tegen de beslissing tot afwijzing van een door de officier van justitie krachtens de bepalingen van deze titel genomen vordering staat geen beroep open.

TITEL VIII

Internationale rechtshulp

EERSTE AFDELING

Algemene bepalingen

Artikel 555

1. De navolgende artikelen van deze titel zijn van toepassing op verzoeken om rechtshulp door autoriteiten van een vreemde staat in verband met een strafzaak gedaan, en gericht tot een al dan niet met name aangeduid orgaan van de justitie of de politie in de Nederlandse Antillen, voor zover in de afdoening niet is voorzien in het bepaalde bij of krachtens andere wettelijke regelingen.
2. Als verzoeken om rechtshulp worden aangemerkt verzoeken tot het verrichten van handelingen van onderzoek of het verlenen van medewerking daaraan, het toezenden van documenten, dossiers of stukken van overtuiging of het geven van inlichtingen, dan wel het betekenen of uitreiken van stukken of het doen van aanzeggingen of mededelingen aan derden.

Artikel 556

1. Het verzoek wordt, zo het niet tot een officier van justitie is gericht, door de geadresseerde onverwijld doorgezonden aan de officier van justitie.
2. Indien uitsluitend om inlichtingen is gevraagd en voor het verkrijgen daarvan geen opsporingshandelingen nodig zijn, kan de doorzending achterwege blijven.
3. Het tweede lid is niet van toepassing in de door de Minister van Justitie te bepalen gevallen.

Artikel 557

De officier van justitie die het verzoek heeft ontvangen, beslist onverwijld omtrent het daaraan te geven gevolg.

Artikel 558

1. Voor zover het verzoek is gegrond op een verdrag, wordt daaraan zoveel mogelijk het verlangde gevolg gegeven.
2. In gevallen waarin het betreft een redelijk verzoek dat niet op een verdrag is gegrond, alsmede in gevallen waarin het toepasselijke verdrag niet tot inwilliging verplicht, wordt aan het verzoek voldaan, tenzij de inwilliging in strijd is met een wettelijk voorschrift of met een aanwijzing van de Minister van Justitie.

Artikel 559

1. Aan het verzoek wordt geen gevolg gegeven:

- a. in gevallen waarin de verzoekende staat naar de regels van het volkenrecht rechtsmacht over de verdachte ontbeert;
 - b. voor zover de verdachte op een met het volkenrecht strijdige wijze of anderszins onrechtmatige wijze het grondgebied van de verzoekende staat binnen is gebracht of gelokt, dan wel is gearresteerd en zijn vrijheid is ontnomen;
 - c. voor zover het vermoeden bestaat dat het is gedaan ten behoeve van een onderzoek, ingesteld met het oogmerk de verdachte te vervolgen, te straffen of op andere wijze te treffen in verband met zijn godsdienstige of staatkundige overtuiging, zijn nationaliteit, zijn ras of de groep van de bevolking waartoe hij behoort;
 - d. voor zover inwilliging zou strekken tot het verlenen van medewerking aan een vervolging of berechting die onverenigbaar is met het aan artikel 70 van het Wetboek van Strafrecht en artikel 282, eerste lid, van het Wetboek van Strafvordering ten grondslag liggende beginsel;
 - e. voor zover het is gedaan ten behoeve van een onderzoek naar feiten ter zake waarvan de verdachte in de Nederlandse Antillen wordt vervolgd.
2. In gevallen waarin er grond bestaat om aan te nemen dat een situatie als bedoeld in onderdeel a of b van het eerste lid zich ter zake van het verzoek heeft voorgedaan, wordt het verzoek voorgelegd aan de Ministers van Algemene Zaken en van Justitie. Een afwijzende beslissing op het verzoek wordt langs diplomatieke weg ter kennis van de autoriteiten van de verzoekende staat gebracht.
 3. In gevallen waarin grond bestaat voor een vermoeden als bedoeld in onderdeel c van het eerste lid wordt het verzoek voorgelegd aan de Minister van Justitie.

Artikel 560

1. Aan verzoeken ten behoeve van een onderzoek naar strafbare feiten van politieke aard, of daarmee verband houdende feiten, wordt niet voldaan dan krachtens een machtiging van de Minister van Justitie. Die machtiging kan alleen worden gegeven voor verzoeken, die op een verdrag zijn gegrond en slechts na overleg met de Minister van Algemene Zaken. De beslissing op het verzoek wordt langs diplomatieke weg ter kennis van de autoriteiten van de verzoekende staat gebracht.
2. Aan verzoeken, die zijn gedaan ten behoeve van een onderzoek naar strafbare feiten met betrekking tot retributies, belastingen, douane, deviezen, of daarmee verband houdende feiten, en waarvan de inwilliging van belang kan zijn voor 's Lands belastingdienst, en de Bank van de Nederlandse Antillen, dan wel aan verzoeken betrekking hebbende op gegevens die onder 's Lands belastingdienst of de Bank van de Nederlandse Antillen berusten of aan ambtenaren van deze dienst en instelling in de uitoefening van hun bediening bekend zijn geworden, wordt niet voldaan dan krachtens machtiging van de Minister van Justitie. Die machtiging kan alleen worden gegeven voor verzoeken, die op een verdrag zijn gegrond en slechts na overleg met de Minister van Financiën.

Artikel 561

1. De officier van justitie stelt een voor inwilliging vatbaar en op een verdrag gegrond verzoek van een buitenlandse rechterlijke autoriteit in handen van de rechter-commissaris:
 - a. indien het strekt tot het horen of verhoren van personen die niet bereid zijn vrijwillig te verschijnen en de gevraagde verklaring af te leggen;
 - b. indien uitdrukkelijk is gevraagd om een beëdigde verklaring, of om een verklaring afgelegd ten overstaan van een rechter;
 - c. indien het met het oog op het verlangde gevolg nodig is, dat andere dan openbare plaatsen zonder de uitdrukkelijke toestemming van de rechthebbende worden betreden, of dat stukken van overtuiging in beslag worden genomen;
 - d. indien het strekt tot het aftappen van gegevensverkeer.
2. In andere dan de in het eerste lid voorziene gevallen kan de officier van justitie het verzoek van een buitenlandse rechterlijke autoriteit in handen van de rechter-commissaris stellen.
3. De overlegging van het verzoek geschiedt bij een schriftelijke vordering, waarin wordt omschreven welke verrichtingen van de rechter-commissaris worden verlangd.
4. De in het derde lid bedoelde vordering kan te allen tijde worden ingetrokken.

Artikel 562

1. Voor zover de in artikel 561, derde lid, bedoelde vordering is gedaan met het oog op de voldoening aan een voor inwilliging vatbaar en op een verdrag gegrond verzoek van een buitenlandse rechterlijke autoriteit, heeft zij dezelfde rechtsgevolgen als een vordering tot het instellen van een gerechtelijk vooronderzoek, wat betreft:
 - a. de bevoegdheden van de rechter-commissaris ten aanzien van de door hem te verhoren verdachten, getuigen en deskundigen, alsmede die tot het betreden van plaatsen, het verrichten

van huiszoeking, het in beslag nemen van stukken van overtuiging en het aftappen van gegevensverkeer;

b. de bevoegdheden van de officier van justitie;

c. de rechten en verplichtingen van de door de rechter-commissaris te horen of te verhoren personen;

d. bijstand van een raadsman;

e. de verrichtingen van de griffier.

2. Vatbaar voor inbeslagneming, overeenkomstig het eerste lid, zijn stukken van overtuiging die daarvoor vatbaar zouden zijn, indien het feit in verband waarmee de rechtshulp is gevraagd, in de Nederlandse Antillen was begaan en dat feit aanleiding kan geven tot uitlevering aan de verzoekende staat.

3. Vatbaar voor het aftappen van gegevensverkeer overeenkomstig het eerste lid, zijn gegevens die daarvoor vatbaar zouden zijn indien het feit in verband waarmee de rechtshulp is gevraagd, in de Nederlandse Antillen was begaan.

4. Ter voldoening aan een verzoek om rechtshulp kan, anders dan overeenkomstig het eerste en tweede lid, geen gebruik van dwangmiddelen worden gemaakt.

Artikel 563

1. De rechter-commissaris doet het verzoek, na bijvoeging van de processen-verbaal van de door hem afgenomen verhoren en van die van zijn verdere verrichtingen, zo spoedig mogelijk teruggaan naar de officier van justitie.

2. De door de rechter-commissaris inbeslaggenomen stukken van overtuiging worden ter beschikking van de officier van justitie gesteld, voor zover het Hof, met inachtneming van het toepasselijke verdrag, daartoe verlof verleent.

3. Tenzij aannemelijk is dat de rechthebbenden op de inbeslaggenomen stukken van overtuiging niet in de Nederlandse Antillen verblijf houden, wordt het krachtens het tweede lid vereiste verlof slechts verleend onder het voorbehoud, dat bij de afgifte aan de buitenlandse autoriteiten wordt bedongen, dat de stukken zullen worden teruggezonden zodra daarvan het voor de strafvordering nodige gebruik is gemaakt.

4. Het bepaalde bij en krachtens de artikelen 141 tot en met 145, 150, en 152 tot en met 154 is van overeenkomstige toepassing. In de plaats van het volgens die artikelen bevoegde gerecht treedt het Hof op.

Artikel 564

Indien bij de inwilliging van een verzoek om rechtshulp de medewerking van buitenlandse ambtenaren van justitie en politie op het eigen grondgebied wordt toegestaan, geschiedt hun optreden onder de feitelijke leiding en de verantwoordelijkheid van de daartoe bevoegde autoriteiten. Het stellen van vragen aan de verdachte of een getuige door buitenlandse ambtenaren geschiedt in aanwezigheid van de rechter-commissaris en op de wijze, door hem te bepalen.

Artikel 565

1. Het betekenen en uitreiken van stukken aan derden, ter voldoening aan een verzoek om rechtshulp, geschiedt met overeenkomstige toepassing van de wettelijke voorschriften betreffende het betekenen en uitreiken van Nederlands-Antilliaanse stukken van vergelijkbare strekking.

2. Is bij een voor inwilliging vatbaar verzoek uitdrukkelijk de voorkeur gegeven aan betekening of uitreiking aan de geadresseerde in persoon, dan wordt zoveel mogelijk dienovereenkomstig gehandeld.

TWEDE AFDELING

Feiten begaan aan boord van luchtvaartuigen

Artikel 566

1. Wanneer het onderzoek, dat na de landing van een vreemd luchtvaartuig in de Nederlandse Antillen ingevolge artikel 13, vierde lid, van het Verdrag inzake strafbare feiten en bepaalde andere handelingen begaan aan boord van luchtvaartuigen (Trb.1964, 115 en 164) moet worden ingesteld naar hetgeen aan boord van het luchtvaartuig is voorgevallen, betrekking heeft op een feit ten aanzien waarvan de Nederlands-Antilliaanse strafwet niet toepasselijk is, wordt het ingesteld overeenkomstig de bepalingen die gelden voor een opsporingsonderzoek met betrekking tot een strafbaar feit waarvoor geen voorlopige hechtenis is toegelaten. Voor de

toepassing van artikel 11, eerste lid, wordt het feit geacht te zijn begaan ter plaatse waar het luchtvaartuig is geland.

2. De opsporingsambtenaren die het onderzoek verrichten, kunnen behalve de in artikel 119 bedoelde voorwerpen in beslag nemen de voorwerpen, die de gezagvoerder van het vreemde luchtvaartuig ingevolge artikel 9, derde lid, van het Verdrag na de landing overlevert.

3. Het bepaalde bij en krachtens de artikelen 141 tot en met 145, 150, en 152 tot en met 154 is van overeenkomstige toepassing. In de plaats van het volgens artikel 142, derde lid, bevoegde gerecht treedt het gerecht in eerste aanleg binnen het rechtsgebied waarvan het luchtvaartuig is geland.

Artikel 567

1. In gevallen waarin grond bestaat voor het vermoeden, dat de handeling van een inzittende van een luchtvaartuig, naar aanleiding waarvan deze na de landing van het luchtvaartuig in de Nederlandse Antillen ingevolge artikel 9, eerste lid, van het Verdrag is overgedragen, een overtreding vormt van een strafbepaling die op discriminatie naar ras of godsdienst berust, wordt geen onderzoek ingesteld.

2. In gevallen waarin grond bestaat voor het vermoeden, dat de in het vorige lid bedoelde handeling een overtreding vormt van een strafbepaling van politieke aard, wordt geen onderzoek ingesteld dan krachtens een machtiging van de Minister van Justitie en slechts na overleg met de Minister van Algemene Zaken.

TITEL IX

Overdracht tenuitvoerlegging strafvonnissen

EERSTE AFDELING

Algemene bepalingen

Artikel 568

In deze titel wordt verstaan onder:

de Minister : de Minister van Justitie;

rechterlijke beslissing : een bij vonnis of arrest gewezen rechterlijke beslissing naar aanleiding van een strafbaar feit;

sanctie : een bij rechterlijke beslissing opgelegde vrijheidsstraf, met inbegrip van een naast of in plaats van een zodanige straf opgelegde vrijheidsbenemende maatregel;

veroordeelde : degene aan wie een sanctie is opgelegd.

Artikel 569

Tenuitvoerlegging in de Nederlandse Antillen van buitenlandse rechterlijke beslissingen geschiedt niet dan krachtens een verdrag.

Artikel 570

1. Een in een vreemde staat opgelegde sanctie kan in de Nederlandse Antillen slechts worden tenuitvoergelegd voor zover:

a. de rechterlijke beslissing in die staat voor tenuitvoerlegging vatbaar is;

b. de rechterlijke beslissing is gewezen ter zake van een feit dat naar Nederlands-Antilliaans recht eveneens strafbaar is;

c. in geval van veroordeling, de dader naar Nederlands-Antilliaans recht eveneens strafbaar zou zijn geweest.

2. Voor de toepassing van het eerste lid is er tevens sprake van een feit dat naar Nederlands-Antilliaans recht strafbaar is, indien krachtens de Nederlands-Antilliaanse wet eenzelfde inbreuk op de Nederlands-Antilliaanse rechtsorde, als blijkt de in de vreemde staat gewezen rechterlijke beslissing op de rechtsorde van die staat is gemaakt, strafbaar is.

Artikel 571

Een in een vreemde staat opgelegde sanctie kan in de Nederlandse Antillen niet worden tenuitvoer gelegd, indien deze betrekking heeft op een vreemdeling die geen vaste woon- of verblijfplaats in de Nederlandse Antillen heeft, of op een rechtspersoon waarvan het bestuur geen zitting of kantoor houdt in de Nederlandse Antillen, of waarvan het hoofd van het bestuur geen vaste woonplaats in de Nederlandse Antillen heeft. Deze voorwaarde is niet van

toepassing voor zover de in de vreemde staat opgelegde sanctie strekt tot de betaling van een geldboete of tot een verbeurdverklaring of vermogensontneming van vergelijkbare strekking.

Artikel 572

Een in een vreemde staat opgelegde sanctie kan in de Nederlandse Antillen niet worden ten uitvoer gelegd, indien naar het oordeel van de Minister een gegrond vermoeden bestaat dat de beslissing tot vervolging of de oplegging van de sanctie is ingegeven door overwegingen van ras, godsdienst, nationaliteit of politieke overtuiging van de veroordeelde of deswege ongunstig is beïnvloed. De Minister doet zijn oordeel kenbaar maken aan de autoriteiten van die vreemde staat.

Artikel 573

1. Een in een vreemde staat opgelegde sanctie kan in de Nederlandse Antillen niet worden ten uitvoer gelegd, indien het recht tot uitvoering van de sanctie naar Nederlands-Antilliaans recht zou zijn verjaard.
2. Een in een vreemde staat opgelegde sanctie kan in de Nederlandse Antillen niet worden ten uitvoer gelegd, indien de veroordeelde ten tijde van het feit waarvoor de sanctie werd opgelegd, de leeftijd van twaalf jaren nog niet had bereikt.

Artikel 574

1. Een in een vreemde staat opgelegde sanctie kan in de Nederlandse Antillen niet worden ten uitvoer gelegd, voor zover de veroordeelde ter zake van hetzelfde feit in de Nederlandse Antillen wordt vervolgd.
2. Een in een vreemde staat opgelegde sanctie kan in de Nederlandse Antillen evenmin worden ten uitvoer gelegd, voor zover een vervolging in de Nederlandse Antillen onverenigbaar zou zijn met het aan artikel 70 van het Wetboek van Strafrecht en artikel 282, eerste lid, van dit Wetboek ten grondslag liggende beginsel.

TWEEDE AFDELING

A. Voorlopige maatregelen tot vrijheidsontneming

Artikel 575

Voor zover een verdrag daarin voorziet, kan de veroordeelde die zich in de Nederlandse Antillen bevindt en aan wie een tot vrijheidsontneming strekkende sanctie is opgelegd, waarvan blijkens de in de vreemde staat uitgesproken rechterlijke beslissing nog ten minste zes maanden moeten worden ten uitvoer gelegd, voorlopig worden aangehouden, indien gegronde redenen bestaan voor de verwachting dat op korte termijn deze sanctie in de Nederlandse Antillen zal worden ten uitvoer gelegd.

Artikel 576

1. De procureur-generaal is bevoegd de voorlopige aanhouding overeenkomstig artikel 575 te bevelen.
2. De veroordeelde wordt na zijn voorlopige aanhouding binnen vierentwintig uur voor de procureur-generaal geleid.
3. De procureur-generaal kan, na de veroordeelde te hebben gehoord, bevelen dat hem gedurende achtenveertig uur, te rekenen van het tijdstip van de voorlopige aanhouding, voorlopig verder zijn vrijheid wordt ontnomen.
4. Deze termijn kan door de procureur-generaal eenmaal met achtenveertig uur worden verlengd.
5. De veroordeelde kan te allen tijde door de procureur-generaal in vrijheid worden gesteld.

Artikel 577

1. De rechter-commissaris kan op de vordering van de procureur-generaal bevelen, dat de voorlopige vrijheidsontneming van de veroordeelde wordt verlengd.
2. Alvorens een bevel ingevolge het vorige lid te geven, hoort de rechter-commissaris zo mogelijk de veroordeelde.

Artikel 578

1. De verlenging kan worden gelast voor een termijn van ten hoogste veertien dagen. De voorlopige vrijheidsontneming kan op de vordering van de procureur-generaal telkens met een

termijn van ten hoogste dertig dagen verder worden verlengd, totdat het Hof ingevolge artikel 589, tweede lid, over de gevangenhouding beslist.

2. De veroordeelde wiens voorlopige vrijheidsontneming is gelast wordt, behoudens de mogelijkheid van vrijheidsontneming uit anderen hoofde, in vrijheid gesteld:

a. zodra dit door het Hof, de rechter-commissaris of de procureur-generaal ambtshalve of op het verzoek van de veroordeelde of diens advocaat wordt gelast;

b. zodra de voorlopige vrijheidsontneming veertien dagen heeft geduurd en de procureur-generaal de in de artikelen 581 of 582 bedoelde stukken niet heeft ontvangen;

c. indien de duur van de voorlopige vrijheidsontneming die van het voor tenuitvoerlegging vatbare gedeelte van de in de vreemde staat opgelegde sanctie zou overtreffen.

3. De in het tweede lid, onderdeel b, genoemde termijn loopt niet gedurende de tijd dat de veroordeelde zich aan de verdere tenuitvoerlegging van de gelaste vrijheidsontneming heeft onttrokken.

Artikel 579

Van elke beslissing naar aanleiding van een verzoek van een autoriteit van een vreemde staat, genomen krachtens een van de artikelen 575 tot en met 578, wordt onverwijld door of door tussenkomst van de procureur-generaal kennis gegeven aan de Minister.

B. Inbeslagneming

Artikel 579a

1. Naar aanleiding van een op een verdrag gegrond verzoek van een vreemde staat kan in de Nederlandse Antillen een strafrechtelijk financieel onderzoek worden ingesteld, overeenkomstig de bepalingen van Titel XVI van het derde Boek, gericht op de bepaling van hier te lande aanwezig of verworven wederrechtelijk verkregen voordeel door een persoon die in de verzoekende staat aan strafrechtelijk onderzoek is onderworpen.

2. Het strafrechtelijk financieel onderzoek kan slechts worden ingesteld, indien zulks ook mogelijk zou zijn geweest wanneer het feit of de feiten ter zake waarvan de persoon in de verzoekende staat wordt verdacht in de Nederlandse Antillen zouden zijn begaan.

3. Tijdens het strafrechtelijk financieel onderzoek kan inbeslagneming van voorwerpen overeenkomstig artikel 119, tweede lid, en artikel 119a, tweede lid, slechts plaatsvinden, indien gegronde redenen bestaan voor de verwachting dat ten aanzien van die voorwerpen vanwege de verzoekende vreemde staat een verzoek tot tenuitvoerlegging van een verbeurdverklaring of van een tot ontneming van wederrechtelijk verkregen voordeel strekkende sanctie zal worden gedaan.

4. De officier van justitie zendt van zijn beschikking tot sluiting van een strafrechtelijk financieel onderzoek onverwijld een afschrift door tussenkomst van de procureur-generaal aan de Minister. Daarbij doet hij tevens mededeling van alle voor de verzoekende vreemde staat dienstige inlichtingen.

Artikel 579b

Voor zover een verdrag daarin voorziet kunnen op verzoek van een vreemde staat voorwerpen in beslag worden genomen:

a. ten aanzien waarvan naar het recht van de vreemde staat een tot verbeurdverklaring strekkende sanctie kan worden opgelegd;

b. tot bewaring van het recht tot verhaal voor een tot ontneming van wederrechtelijk verkregen voordeel strekkende verplichting tot betaling van een geldbedrag welke naar het recht van de vreemde staat kan worden opgelegd; of

c. die kunnen dienen om wederrechtelijk verkregen voordeel aan te tonen.

2. Inbeslagneming, als bedoeld in het eerste lid, onderdelen a en b, kan slechts plaatsvinden, indien blijktens de door de vreemde staat bij zijn verzoek verstrekte inlichtingen, door de bevoegde autoriteiten van die staat een bevel tot inbeslagneming is gegeven of zou zijn gegeven, indien de desbetreffende voorwerpen zich binnen zijn grondgebied zouden bevinden, en inbeslagneming naar Nederlands-Antilliaans recht is toegestaan.

3. Voor de toepassing van het tweede lid is inbeslagneming naar Nederlands-Antilliaans recht toegestaan, indien zulks ook mogelijk zou zijn geweest wanneer het feit of de feiten naar aanleiding waarvan de inbeslagneming door de vreemde staat wordt verzocht in de Nederlandse Antillen zou of zouden zijn begaan.

4. Inbeslagneming van voorwerpen, als bedoeld in het eerste lid, onderdelen a en b, kan voorts slechts plaatsvinden, indien gegronde redenen bestaan voor de verwachting dat ten aanzien van die voorwerpen vanwege de verzoekende vreemde staat een verzoek tot tenuitvoerlegging

van een verbeurdverklaring of van een tot ontneming van wederrechtelijk verkregen voordeel strekkende sanctie zal worden gedaan.

Artikel 579c

Voor zover een verdrag daarin voorziet kunnen voorwerpen, ten aanzien waarvan door een rechter van een vreemde staat een bevel is gegeven van vergelijkbare strekking als verbeurdverklaring of ontneming als wederrechtelijk verkregen voordeel, op verzoek van de vreemde staat in beslag worden genomen.

2. Inbeslagneming overeenkomstig het eerste lid kan slechts plaatsvinden in gevallen, waarin gegronde redenen bestaan voor de verwachting dat het in dat lid bedoelde bevel op korte termijn in de Nederlandse Antillen zal worden tenuitvoergelegd.

Artikel 579d

1. Tot inbeslagneming als bedoeld in de artikelen 579b en 579c zijn bevoegd de rechter-commissaris en, voor zover die bevoegdheden niet aan de rechter-commissaris is voorbehouden, de procureur-generaal. Op vordering van de procureur-generaal kan de rechter-commissaris de bevoegdheden uitoefenen, die hem uit hoofde van een gerechtelijk vooronderzoek toekomen.

2. Ten aanzien van het eerste lid zijn de artikelen 119b tot en met 119d, 122, 125 tot en met 145, 150, 152, 153, 154a en 608* van overeenkomstige toepassing.

Artikel 579e

1. Bij de overeenkomstige toepassing van de artikelen 150 onderscheidenlijk 154a treedt de rechter niet in een nieuw onderzoek naar de rechten van belanghebbenden, indien daaromtrent door de buitenlandse rechter een uitspraak is gedaan. De rechter kan echter wel in een dergelijk nieuw onderzoek treden, indien:

a. die uitspraak betrekking heeft op rechten ter zake van in de Nederlandse Antillen gelegen onroerende goederen of in de Nederlandse Antillen te boek gestelde zeeschepen en luchtvaartuigen;

b. die uitspraak betreft de geldigheid, de nietigheid of de ontbinding van in de Nederlandse Antillen gevestigde rechtspersonen of de besluiten van hun organen;

c. die uitspraak is gedaan, zonder dat de belanghebbende tegen wie verstek werd verleend, zo tijdig tevoren, als met het oog op zijn verdediging redelijkerwijs nodig was van het geding officieel in kennis was gesteld;

d. die uitspraak onverenigbaar is met een ter zake eerder in de Nederlandse Antillen gewezen rechterlijke beslissing;

e. erkenning van die uitspraak onverenigbaar zou zijn met de Nederlands-Antilliaanse openbare orde.

2. Zolang ter zake van de rechten van een belanghebbende een procedure voor de rechter van de verzoekende vreemde staat aanhangig is, is deze in zijn klaagschrift of vordering niet ontvankelijk.

Artikel 579f

1. Tot het in behandeling nemen van verzoeken als bedoeld in de artikelen 579a tot en met 579c, is bevoegd de procureur-generaal.

Verzoeken als bedoeld in het eerste lid worden, zo zij niet tot de procureur-generaal zijn gericht, door de geadresseerde onverwijld aan hem doorgezonden.

Klaagschriften als bedoeld in artikel 150, alsmede rechtsgedingen als bedoeld in artikel 154a, dienen in eerste en laatste instantie te worden aanhangig gemaakt bij Hof.

DERDE AFDELING

Procedure

Par. 1. Behandeling van buitenlandse verzoeken tot tenuitvoerlegging

Artikel 580

Indien de door de vreemde staat overgelegde stukken naar het oordeel van de Minister onvoldoende zijn om op een verzoek tot tenuitvoerlegging een beslissing te nemen, biedt hij de autoriteiten van de verzoekende staat de gelegenheid binnen een door hem te stellen redelijke termijn aanvullende stukken of inlichtingen te verschaffen.

Artikel 581

1. Tenzij de Minister reeds aanstonds van oordeel is dat het verzoek om tenuitvoerlegging moet worden afgewezen, stelt hij het met de daarbij behorende stukken in handen van de procureur-generaal.
2. Indien de procureur-generaal van oordeel is dat het verzoek niet voor inwilliging vatbaar is of dat aanleiding bestaat gebruik te maken van een van de in het toepasselijke verdrag omschreven gronden tot weigering van de tenuitvoerlegging, brengt hij dit oordeel onverwijld vergezeld van zijn advies ter kennis van de Minister, die daaromtrent beslist. De procureur-generaal deelt de veroordeelde die krachtens deze titel voorlopig zijn vrijheid is ontnomen, onverwijld mee op welke dag hij zijn advies aan de Minister heeft uitgebracht.

Par. 2. Behandeling van Nederlands-Antilliaanse verzoeken tot tenuitvoerlegging in de Nederlandse Antillen van in een vreemde staat opgelegde sancties

Artikel 582

Wanneer een vreemde staat heeft bewilligd in de tenuitvoerlegging van een door deze opgelegde sanctie in de Nederlandse Antillen, stelt de Minister de door de autoriteiten van die staat overgelegde stukken in handen van de procureur-generaal.

Par. 3. Gerechtelijke procedure

Artikel 583

1. De procureur-generaal vordert binnen twee weken na de dag waarop hij de in artikel 581 of 582 bedoelde stukken heeft ontvangen, schriftelijk, dat het Hof verlof verleent tot tenuitvoerlegging. Bij zijn vordering legt de procureur-generaal de stukken aan het Hof over. Een afschrift van de vordering wordt aan de veroordeelde betekend. Bij zijn vordering legt de procureur-generaal tevens een lijst van voorwerpen of vorderingen over, die ingevolge de artikelen 579a tot en met 579e, in beslag zijn genomen.
2. De in het eerste lid gestelde termijn wordt geschorst van het tijdstip waarop de procureur-generaal overeenkomstig artikel 581, tweede lid, adviseert aan de Minister tot het tijdstip waarop de procureur-generaal van de Minister bericht ontvangt dat de tenuitvoerlegging dient te worden gevorderd.
3. Indien de veroordeelde ingevolge deze titel voorlopig zijn vrijheid is ontnomen, eindigt de schorsing in ieder geval na veertien dagen.
4. Het eerste tot en met het derde lid bepaalde is niet van toepassing, indien de ten uitvoer te leggen sanctie uitsluitend bestaat uit een geldboete.
5. De artikelen 197 en 486 zijn van overeenkomstige toepassing.

Artikel 584

1. Zo spoedig mogelijk na ontvangst van de in artikel 583 bedoelde vordering bepaalt de voorzitter van het Hof het tijdstip waarop het Hof een aanvang zal maken met de behandeling van de vordering. Tussen de dag waarop de mededeling om ter terechtzitting te verschijnen aan de veroordeelde is betekend en die van de terechtzitting moet een termijn van ten minste tien dagen verlopen.
2. Met toestemming van de veroordeelde kan deze termijn worden verkort, mits van deze toestemming uit een schriftelijke verklaring blijkt.

Artikel 585

De griffier van het Hof doet onverwijld aan de procureur-generaal en aan de veroordeelde mededeling van het tijdstip dat voor de behandeling van de vordering is bepaald. Daarbij wordt de veroordeelde, van wie niet blijkt dat hij reeds een advocaat heeft, opmerkzaam gemaakt op zijn bevoegdheid een of meer advocaten te kiezen en op de mogelijkheden tot toevoeging van een advocaat, alsmede op zijn recht op kennisneming van de processtukken.

Artikel 586

1. De procureur-generaal en de veroordeelde zijn bevoegd ten behoeve van het onderzoek dat het Hof ingevolge deze titel heeft te verrichten en de beslissingen die het heeft te nemen, getuigen en deskundigen te doen dagvaarden.
2. De procureur-generaal kan bij met redenen omklede beslissing weigeren getuigen of deskundigen te dagvaarden, indien redelijkerwijze moet worden aangenomen dat deze door de veroordeelde zijn opgegeven ten einde ter terechtzitting verklaringen af te leggen ter betwisting

van feiten als bedoeld in artikel 588, derde lid. De beslissing wordt onverwijld schriftelijk ter kennis van de veroordeelde gebracht. Hij wordt daarbij opmerkzaam gemaakt op het bepaalde in artikel 588, zesde lid.

Artikel 587

1. De behandeling van de vordering heeft plaats in tegenwoordigheid van de procureur-generaal. De veroordeelde wordt in de gelegenheid gesteld daarbij aanwezig te zijn en kan zich door zijn advocaat doen bijstaan.
2. De behandeling van de vordering geschiedt in het openbaar, tenzij het Hof op het verzoek van de veroordeelde of om gewichtige, in het proces-verbaal van de zitting te vermelden, redenen sluiting van de deuren beveelt.

Artikel 588

1. Het Hof onderzoekt de identiteit van de veroordeelde, de ontvankelijkheid van de procureur-generaal, alsmede de mogelijkheid van tenuitvoerlegging in de Nederlandse Antillen van de in het buitenland gewezen rechterlijke beslissing en de feiten en omstandigheden die voor zijn beslissing van belang zijn.
2. De procureur-generaal en de veroordeelde en diens advocaat worden in de gelegenheid gesteld ter terechtzitting van het Hof te worden gehoord.
3. Het Hof is gebonden aan de vaststelling van de feiten die de buitenlandse rechter kennelijk aan zijn beslissing ten grondslag heeft gelegd. Het treedt niet in een nieuw onderzoek naar deze feiten.
4. Op punten die niet in deze titel zijn geregeld, vindt het bepaalde in de Tweede Afdeling van Titel IV van het Vijfde Boek overeenkomstige toepassing, behoudens het bepaalde omtrent het verhoor van getuigen en het houden van een schouw.
5. Indien getuigen zijn gedagvaard ter verkrijging van inlichtingen omtrent de persoonlijkheid van de veroordeelde of indien het Hof het noodzakelijk acht feiten te onderzoeken ter beoordeling van het bestaan van gronden die naar Nederlands-Antilliaans recht, doch niet naar dat van de vreemde staat, de strafbaarheid van het feit of de dader uitsluiten, vindt voorts het bepaalde in de Tweede Afdeling van Titel IV van het Vijfde Boek omtrent het verhoor van getuigen overeenkomstige toepassing.
6. Indien de procureur-generaal overeenkomstig artikel 586, tweede lid, heeft geweigerd een getuige te dagvaarden, kan de veroordeelde het Hof verzoeken alsnog de dagvaarding van de getuige te bevelen. Het Hof gaat hiertoe over, indien het van oordeel is dat de procureur-generaal in redelijkheid niet tot zijn beslissing heeft kunnen komen.
7. De procureur-generaal legt, na voorlezing, een conclusie aan het Hof over. Indien de conclusie strekt tot bewilling in de tenuitvoerlegging, omschrijft zij de straf of maatregel die naar het oordeel van de procureur-generaal in plaats van de buitenlandse sanctie behoort te worden opgelegd. Tevens vermeldt de procureur-generaal in dat geval met welk strafbaar feit naar Nederlands-Antilliaans recht het feit op grond waarvan de veroordeelde aan een buitenlandse sanctie is onderworpen, overeenkomt.

Artikel 589

1. Op vordering van de procureur-generaal kan het Hof ter zitting de gevangenneming van de veroordeelde bevelen op de grond genoemd in artikel 575
2. Voordat het onderzoek ter zitting wordt gesloten, beslist het Hof ambtshalve over de gevangenhouding van de veroordeelde wie krachtens deze titel voorlopig zijn vrijheid is ontnomen.
3. Een krachtens het eerste of tweede lid bevolen vrijheidsontneming blijft van kracht, totdat de uitspraak van het Hof voor tenuitvoerlegging vatbaar is geworden.

Artikel 590

1. Bevindt het Hof:
 - a. dat de overgelegde stukken niet voldoen aan het door het toepasselijke verdrag gestelde eisen;
 - b. dat de veroordeelde zich met vrucht op een grond, die naar Nederlands-Antilliaans recht wel, doch naar het recht van de vreemde staat niet de strafbaarheid van het feit of de dader uitsluit, had kunnen beroepen, en dat hij geen gedwongen psychiatrische verpleging behoeft;
 - c. dat de tenuitvoerlegging in de Nederlandse Antillen op grond van het in een van de artikelen 569, 570, 571, 573 of 574 bepaalde niet kan plaatshebben; of
 - d. dat bij afweging van alle betrokken belangen een beslissing tot tenuitvoerlegging in de Nederlandse Antillen in redelijkheid niet kan worden genomen; dan verklaart het de tenuitvoerlegging ontoelaatbaar.

2. De procureur-generaal kan, zolang het onderzoek ter terechtzitting niet is gesloten, zijn vordering intrekken. Hij stelt de veroordeelde van het intrekken van de vordering terstond in kennis.
3. In andere dan de in het eerste en tweede lid voorziene gevallen, verklaart het Hof de tenuitvoerlegging toelaatbaar, met vermelding van de toepasselijke wets- en verdragsbepalingen.

Artikel 591

1. Indien het Hof, de tenuitvoerlegging toelaatbaar acht, verleent het verlof tot tenuitvoerlegging van de buitenlandse rechterlijke beslissing en legt, met inachtneming van het daaromtrent in het toepasselijke verdrag voorgeschrevene, de straf of maatregel op, die op het overeenkomstige feit naar Nederlands-Antilliaans recht is gesteld. De uitspraak van het Hof wordt met redenen omkleed. De uitspraak geeft voorts de bijzondere redenen op, die de straf hebben bepaald of tot de maatregel hebben geleid en voorts zoveel mogelijk de omstandigheden, waarop bij de vaststelling van de duur of de hoogte van de straf is gelet. De artikelen 388, 390, 391, 400, 407, tweede en derde lid, en 410 zijn van toepassing.
2. Bij het opleggen van tijdelijke gevangenisstraf of hechtenis beveelt het Hof, dat de tijd gedurende welke aan de veroordeelde in de vreemde staat ter uitvoering van de hem aldaar opgelegde sanctie, met het oog op zijn overbrenging naar de Nederlandse Antillen en uit hoofde van deze titel zijn vrijheid ontnomen is geweest, bij de uitvoering van de straf geheel in mindering zal worden gebracht.
3. Het Hof zendt aan de Minister onverwijld een gewaarmerkt afschrift van zijn uitspraak toe.

Artikel 591a

1. Verlof tot tenuitvoerlegging van een in de vreemde staat opgelegde sanctie strekkende tot ontneming van wederrechtelijk verkregen voordeel kan worden beperkt tot de tenuitvoerlegging van de verplichting tot betaling van een geldbedrag aan het Land, dat in omvang slechts een gedeelte van dat voordeel vertegenwoordigt.
2. Indien de in de vreemde staat opgelegde sanctie strekt tot de ontneming van wederrechtelijk verkregen voordeel, spreekt het Hof, indien de vreemde staat uitdrukkelijk heeft verzocht die sanctie slechts ten uitvoer te leggen op voorwerpen die dat voordeel vertegenwoordigen, de verbeurdverklaring daarvan uit. In dat geval is het Hof niet gebonden aan beperkingen ingevolge artikel 35, eerste lid, onder a, van het Wetboek van Strafrecht van de Nederlandse Antillen.
3. Op uitspraken, houdende een verbeurdverklaring, zijn de artikelen 151, 153 en 154 van overeenkomstige toepassing.
4. Op uitspraken, houdende de oplegging van een verplichting tot betaling van een geldbedrag aan het Land ter ontneming van wederrechtelijk verkregen voordeel, is artikel 634 van overeenkomstige toepassing.
5. Artikel 579e is van overeenkomstige toepassing.

Artikel 592

De tenuitvoerlegging van een op grond van artikel 591 opgelegde straf of maatregel geschiedt met inachtneming van het bij of krachtens dit Wetboek, het Wetboek van Strafrecht of enige bijzondere strafwet betreffende de tenuitvoerlegging van rechterlijke beslissingen bepaalde.

Par. 4. Buitengerechtelijke procedure

Geldboeten

Artikel 592a

1. Indien de in de vreemde staat opgelegde sanctie uitsluitend strekt tot de betaling van een geldboete, eventueel onder bedreiging met een vervangende tot vrijheidsontneming strekkende sanctie, wordt deze ten uitvoer gelegd krachtens een beslissing van de procureur-generaal.
2. Alvorens een beslissing te nemen ingevolge het eerste lid stelt de procureur-generaal de veroordeelde in de gelegenheid te worden gehoord.
3. De procureur-generaal drukt overeenkomstig het bepaalde in het toepasselijke verdrag het bedrag van de geldboete uit in Nederlands-Antilliaanse valuta. Indien het verdrag daaromtrent geen voorschriften bevat bepaalt de procureur-generaal de hoogte van het bedrag volgens de wisselkoers die gold op het tijdstip van veroordeling in de vreemde staat. Als wisselkoers geldt

de middenkoers zoals dagelijks vastgesteld en genoteerd door de Bank van de Nederlandse Antillen.

4. Voor valuta waarvan de wisselkoers niet dagelijks door de Bank van de Nederlandse Antillen wordt vastgesteld en genoteerd geldt de wisselkoers die wordt verkregen uit de waarde in speciale trekkingsrechten van de desbetreffende valuta op de laatste werkdag van de maand waarin de tenuitvoer te leggen sanctie in de vreemde staat werd opgelegd.

Artikel 592b

De ingevolge artikel 592a genomen beslissing en de dag waarop het daarbij vastgestelde bedrag moet worden voldaan, worden vanwege de procureur-generaal zo spoedig mogelijk aan de veroordeelde ter kennis gebracht.

2. Tegen de beslissing van de procureur-generaal kan de veroordeelde binnen veertien dagen nadat zich een omstandigheid heeft voorgedaan, waaruit voortvloeit dat de beslissing hem bekend is, een bezwaarschrift indienen bij het Hof, indien de opgelegde geldboete het bedrag van vijftig gulden overschrijft.

3. Op de wijze van indiening en intrekking van een bezwaarschrift zijn de artikelen 445, tweede lid, 446 tot en met 451 van overeenkomstige toepassing.

4. Op de behandeling van het bezwaarschrift zijn de artikelen 38 tot en met 42, 47 en 48 van overeenkomstige toepassing.

5. Verklaart het Hof het bezwaar gegrond, dan vernietigt het de beslissing van de procureur-generaal of vult deze aan met inachtneming van het bepaalde in artikel 27 van het Wetboek van Strafrecht van de Nederlandse Antillen. Acht het, ondanks vernietiging de tenuitvoerlegging wel toelaatbaar, dan doet het Hof hetgeen de procureur-generaal had behoren te doen. In alle gevallen dat het Hof de tenuitvoerlegging van een geldboete toelaatbaar verklaard, bepaalt het tevens de duur van de vervangende hechtenis.

6. De artikelen 591, derde lid, en 592, zijn van toepassing.

Artikel 592c

1. Beslissingen als bedoeld in artikel 592a kunnen zodra zij zijn genomen worden ten uitvoer gelegd, tenzij het toepasselijke verdrag anders bepaalt. Door het indienen van een bezwaarschrift binnen de daarvoor gestelde termijn wordt de tenuitvoerlegging opgeschort.

2. Beslissingen genomen krachtens artikel 592a worden ten uitvoer gelegd met inachtneming van het bij of krachtens dit wetboek omtrent de tenuitvoerlegging van geldboeten bepaalde, met uitzondering van het derde lid van artikel 630.

Artikel 592d

Indien tot tenuitvoerlegging van vervangende hechtenis moet worden overgegaan doet de procureur-generaal met het oog daarop een vordering overeenkomstig artikel 583, tenzij het Hof krachtens artikel 592b, vijfde lid, de duur van de vervangende hechtenis reeds heeft bepaald.

Onmiddellijke tenuitvoerlegging

Artikel 593

1. Voor zover een verdrag daarin uitdrukkelijk voorziet kan, op aanwijzing van de Minister, de tenuitvoerlegging of verdere tenuitvoerlegging van een in een vreemde staat opgelegde tot vrijheidsontneming strekkende sanctie in de Nederlandse Antillen plaatsvinden buiten toepassing van paragraaf 3 van deze afdeling.

2. De in het eerste lid bedoelde aanwijzing kan slechts worden gegeven, indien uit een door de veroordeelde ondertekende verklaring blijkt dat hij met zijn instemming naar de Nederlandse Antillen is overgebracht met het oog op de tenuitvoerlegging van de hem opgelegde sanctie.

3. De in het eerste lid bedoelde aanwijzing kan slechts worden gegeven, nadat advies is ingewonnen van het Hof.

4. Hangende de beslissing tot het geven van een aanwijzing kan de veroordeelde met toepassing van de artikelen 575 tot en met 579 voorlopig zijn vrijheid worden ontnomen.

5. Indien op advies van het Hof het geven van een aanwijzing achterwege blijft, nemen leden van het Hof die terzake hebben geadviseerd, niet aan de behandeling van de door de procureur-generaal overeenkomstig artikel 583 ingediende vordering deel.

6. De tenuitvoerlegging van de in het eerste lid bedoelde sanctie geschiedt op last van de procureur-generaal.

VIERDE AFDELING

Par. 1. Van de Nederlandse Antillen uitgaande verzoeken

Artikel 594

Indien de procureur-generaal het in het belang van een goede rechtsbedeling gewenst acht, dat een vreemde staat een door de Nederlands-Antilliaanse rechter opgelegde straf of maatregel ten uitvoer legt of verder ten uitvoer legt, geeft hij, onder overlegging van het voor tenuitvoerlegging vatbare vonnis of arrest en eventuele andere met het oog op de tenuitvoerlegging van belang zijnde stukken, aan de Minister een met redenen omkleed advies tot overdracht van de tenuitvoerlegging aan die staat.

Artikel 595

1. Behoudens het bepaalde in het tweede lid beslist de Minister zo spoedig mogelijk na de ontvangst van een advies, als bedoeld in artikel 594, omtrent het daaraan te geven gevolg. Daarbij neemt hij, indien het verzoek tot tenuitvoerlegging op een verdrag kan worden gegrond, de bepalingen van dat verdrag in acht.
2. Indien het advies van de procureur-generaal betrekking heeft op een veroordeelde die zich in de Nederlandse Antillen bevindt, aan wie een tot vrijheidsontneming strekkende sanctie is opgelegd en die niet heeft verklaard met de overdracht van de tenuitvoerlegging van die sanctie in te stemmen, dan laat de Minister, zo hij voornemens is gevolg te geven aan dit advies, alvorens een beslissing te nemen, de veroordeelde schriftelijk van dit advies in kennis stellen. Daarbij wordt de veroordeelde meegedeeld, dat hij binnen veertien dagen na ontvangst van de kennisgeving tegen het voornemen van de Minister een bezwaarschrift kan indienen bij het gerecht, dat in hoogste feitelijke instantie de tot vrijheidsontneming strekkende sanctie heeft opgelegd.
33. Zo spoedig mogelijk na ontvangst van een tijdig ingediend bezwaarschrift onderzoekt het in het tweede lid bedoelde gerecht of de Minister bij afweging van de betrokken belangen in redelijkheid tot de voorgenomen beslissing kan komen. De veroordeelde wordt bij het onderzoek gehoord, althans daartoe behoorlijk opgeroepen. Indien niet blijkt dat de veroordeelde reeds een advocaat heeft, voegt de voorzitter van het gerecht hem ambtshalve een advocaat toe.
4. Van zijn beslissing stelt het gerecht de Minister en de veroordeelde in kennis. Acht het gerecht het bezwaarschrift gegrond, dan geeft de Minister aan het advies van de procureur-generaal tot overdracht van de tenuitvoerlegging geen gevolg.

Artikel 596

1. De Minister geeft de procureur-generaal schriftelijk kennis van de beslissing die hij op diens advies heeft genomen alsmede van de door hem ontvangen mededelingen omtrent beslissingen van de autoriteiten van de vreemde staat naar aanleiding van het verzoek tot tenuitvoerlegging dat op advies van de procureur-generaal is gedaan.
2. Een aan de autoriteiten van een vreemde staat gedaan verzoek tot tenuitvoerlegging kan uiterlijk tot de ontvangst van een kennisgeving omtrent de daarop in die staat genomen beslissing worden ingetrokken.

Par. 2. Tot de Nederlandse Antillen gerichte verzoeken

Artikel 597

Tenzij de Minister reeds aanstonds van oordeel is, dat het verzoek van een buitenlandse autoriteit tot overdracht van de tenuitvoerlegging van een in de Nederlandse Antillen opgelegde sanctie moet worden afgewezen, wint hij omtrent de vraag of het belang van een goede rechtsbedeling zich tegen inwilliging van het verzoek verzet, het advies in van het gerecht dat in hoogste feitelijke instantie de sanctie heeft opgelegd en van de procureur-generaal.

Artikel 598

1. Zo spoedig mogelijk na de ontvangst van de in artikel 597 bedoelde adviezen beslist de Minister over het gevolg, te geven aan het in dat artikel bedoelde verzoek. Artikel 595 is van overeenkomstige toepassing.
2. Van zijn beslissing geeft de Minister onverwijld kennis aan het in artikel 597 bedoelde gerecht en aan de procureur-generaal.

Par. 3. Overbrenging

Artikel 599

Bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen, worden regels gesteld met betrekking tot de procedure volgens welke een verklaring van of namens een zich in de Nederlandse Antillen bevindende veroordeelde, houdende instemming met de overdracht van de tenuitvoerlegging van een hem opgelegde tot vrijheidsontneming strekkende sanctie, dient te worden afgelegd.

Artikel 600

1. Overdracht van de tenuitvoerlegging van rechterlijke beslissingen ingevolge deze afdeling geschiedt slechts onder het algemene beding, dat de door de Nederlands-Antilliaanse rechter opgelegde straf of maatregel niet ten nadele van de veroordeelde worden gewijzigd en dat daarbij met het reeds hier te lande ten uitvoer gelegde gedeelte van die straf of maatregel rekening wordt gehouden.
2. Een veroordeelde die in de Nederlandse Antillen een tot vrijheidsontneming strekkende sanctie ondergaat of nog zal moeten ondergaan, wordt, wanneer met een vreemde staat overeenstemming is bereikt omtrent de verdere tenuitvoerlegging van deze sanctie, zo spoedig mogelijk ter beschikking gesteld van de autoriteiten van die staat op een door de procureur-generaal, na overleg met die autoriteiten, te bepalen tijd en plaats.
3. De overbrenging van een veroordeelde die niet heeft verklaard met de overdracht van de tenuitvoerlegging in te stemmen, geschiedt niet dan onder het algemene beding, dat hij alleen met uitdrukkelijke toestemming van de Minister:
 - a. zal worden vervolgd, gestraft of op enige wijze in zijn persoonlijke vrijheid beperkt ter zake van feiten, die voor het tijdstip van zijn overbrenging zijn begaan en ter zake waarvan de tenuitvoerlegging niet is overgedragen; en
 - b. ter beschikking zal worden gesteld van de autoriteiten van een derde staat ter zake van feiten, die voor het tijdstip van zijn overbrenging zijn begaan, tenzij de veroordeelde nadien de gelegenheid heeft gehad het grondgebied van de staat naar welke hij is overgebracht te verlaten.
4. Op het moment dat een veroordeelde ter beschikking van de in het tweede lid bedoelde autoriteiten wordt gesteld, wordt de tenuitvoerlegging in de Nederlandse Antillen van de hem opgelegde sanctie van rechtswege geschorst.
5. In geval van hervatting van het recht tot tenuitvoerlegging van de sanctie wordt het in het buitenland reeds ten uitvoer gelegde gedeelte daarop in mindering gebracht.

VIJFDE AFDELING

Slotbepalingen

Artikel 601

Op de krachtens deze titel gegeven bevelen tot voorlopige vrijheidsontneming of tot verlenging of beëindiging daarvan zijn de bepalingen van dit Wetboek betreffende de inverzekeringstelling, onderscheidenlijk de voorlopige hechtenis van overeenkomstige toepassing, tenzij enige bepaling in deze titel anders voorschrijft.

Artikel 602

1. Het bij en krachtens artikel 62 bepaalde is van overeenkomstige toepassing ten aanzien van de veroordeelde wie op grond van artikel 576, derde lid, voorlopig zijn vrijheid is ontnomen.
2. Het bij en krachtens de artikelen 63 en 65 tot en met 69 bepaalde, alsmede het in dit Wetboek bepaalde betreffende het optreden van de raadsman en de kennisneming van processtukken is van overeenkomstige toepassing.

Artikel 603

In gevallen waarin onherroepelijk is vastgesteld dat tenuitvoerlegging van een buitenlandse rechterlijke beslissing in de Nederlandse Antillen niet behoort plaats te vinden, kan het Hof op verzoek van de veroordeelde hem een vergoeding ten laste van het Land toekennen voor de schade die hij heeft geleden en kosten die hij heeft gemaakt ten gevolge van voorlopige vrijheidsontneming, bevolen krachtens deze titel. Titel XVI van het Derde Boek is van toepassing.

Artikel 604

De Minister beslist op verzoeken om doorvoer over Nederlands-Antilliaans grondgebied van vreemdelingen die ten behoeve van de tenuitvoerlegging van een rechterlijke beslissing door de autoriteiten van een vreemde staat ter beschikking van de autoriteiten van een andere staat worden gesteld.

ACHTSTE BOEK

TENUITVOERLEGGING EN KOSTEN

TITEL I

Tenuitvoerlegging

EERSTE AFDELING

Algemene bepalingen

Artikel 605

De tenuitvoerlegging van rechterlijke beslissingen geschiedt op last van het openbaar ministerie.

Artikel 606

1. De benadeelde partij, die zich in het geding over de strafzaak gevoegd heeft, doet zelf het vonnis, voor zover haar vordering aangaat, tenuitvoerleggen, op de wijze bepaald voor vonnissen in burgerlijke zaken. Indien het een mondeling vonnis geldt, geschiedt de tenuitvoerlegging uit kracht van een mededeling van de griffier, houdende afschrift van de aantekening van het vonnis, vermeldende de benadeelde partij, degene tegen wie en de rechter door wie het vonnis is gewezen, en dragende aan het hoofd de woorden: "In naam des Konings".
2. Allen die ter zake van hetzelfde strafbare feit bij hetzelfde vonnis veroordeeld zijn tot schadevergoeding aan de benadeelde partij, zijn hoofdelijk daarvoor aansprakelijk.

Artikel 607

Indien bij dit wetboek enige betekening, dagvaarding, oproeping, kennisgeving, aanzegging of andere mededeling is voorgeschreven, geschiedt deze, indien niet anders is bepaald, op last van het openbaar ministerie.

Artikel 608

Het openbaar ministerie kan voor de tenuitvoerlegging van rechterlijke of eigen beslissingen de nodige bijzondere of algemene last geven aan de deurwaarders en aan de ambtenaren van politie, alsmede voor de tenuitvoerlegging aan boord van een Nederlands-Antilliaans schip dan wel op een bij landsbesluit aangewezen installatie ter zee aan de schipper, een en ander voor zover het volkenrecht en het interregionale recht dit toelaten. Voor de tenuitvoerlegging van bevelen tot inbeslagneming en teruggave van onroerende goederen wordt de bijzondere last tot de deurwaarder gericht.

TWEEDE AFDELING

Uitvoerbaarheid van beslissingen

Artikel 609

1. Voor zover niet anders is bepaald, mag geen beslissing worden tenuitvoergelegd, zolang daartegen nog enig gewoon rechtsmiddel openstaat en, zo dit is aangewend, totdat het is ingetrokken of daarop is beslist.
2. Is een mededeling als bedoeld in artikel 411 voorgeschreven, dan kan de tenuitvoerlegging van het vonnis geschieden na de betekening van die mededeling. Bij vonnissen bij verstek gewezen, waarbij zodanige mededeling niet behoef te geschieden, kan de tenuitvoerlegging geschieden na de uitspraak. Door verzet, hoger beroep of beroep in cassatie wordt de tenuitvoerlegging geschorst of opgeschort.
3. De laatste volzin van het tweede lid geldt niet:
 - a. voor bevelen bij het vonnis verleend, die dadelijk uitvoerbaar zijn;
 - b. indien naar het oordeel van het openbaar ministerie vaststaat dat het rechtsmiddel na het verstrijken van de daarvoor gestelde termijn is aangewend, tenzij op verzoek van degene die

het middel aanwendde, en na te zijn gehoord, indien hij dit bij het verzoek heeft gevraagd, de voorzitter van het Hof of de rechter in eerste aanleg anders bepaalt.

4. Een uitspraak op de vordering van het openbaar ministerie, als bedoeld in artikel 38e van het Wetboek van Strafrecht van de Nederlandse Antillen, kan eerst worden tenuitvoergelegd, nadat de veroordeling, als bedoeld in artikel 38e, eerste onderscheidenlijk derde lid, van het Wetboek van Strafrecht van de Nederlandse Antillen, in kracht van gewijsde is gegaan.

Artikel 610

De tenuitvoerlegging of ingang van straffen wordt opgeschort gedurende acht dagen volgende op de dag waarop het vonnis, waarbij zij zijn opgelegd, in kracht van gewijsde is gegaan.

Artikel 611

1. Een verzoekschrift om gratie, dat is ingediend binnen de in artikel 610 bedoelde termijn ter griffie van het Hof, schort de tenuitvoerlegging of ingang van de straf waarvan gratie wordt verzocht op, totdat op het verzoek is beschikt.

2. De griffier maakt onverwijld het openbaar ministerie bekend met de indiening van een ter griffie ontvangen verzoekschrift. Hij tekent de dag van indiening op het verzoekschrift aan. Het verzoekschrift wordt vervolgens, voorzien van het advies van de rechter naar de Gouverneur opgezonden.

Artikel 612

1. De artikelen 610 en 611, eerste lid, blijven buiten toepassing:

a. indien de veroordeelde te kennen geeft de opschorting van de tenuitvoerlegging of ingang van de straf niet te wensen;

b. indien, voor zover het betreft vrijheidsstraffen, op het tijdstip dat het vonnis in kracht van gewijsde gaat, de veroordeelde zich ter zake van het feit waarvoor hij bij dat vonnis is veroordeeld, in voorlopige hechtenis bevindt.

2. De in het eerste lid, onderdeel a, bedoelde kennisgeving wordt, hetzij in persoon hetzij door iemand die daartoe bepaaldelijk door de veroordeelde is gemachtigd, gedaan aan de griffier van het gerecht dat het vonnis heeft uitgesproken. Artikel 447 is van overeenkomstige toepassing.

Artikel 613

Wanneer een verzoekschrift om gratie van een vrijheidsstraf is ingediend, zonder dat een wettelijke regeling daaraan de opschorting van de tenuitvoerlegging verbindt, kan de Minister van Justitie niettemin bepalen dat de tenuitvoerlegging wordt of blijft opgeschort of wel dat zij wordt of blijft geschorst zolang op het verzoek niet is beschikt.

Artikel 614

Een verzoekschrift om gratie dat van een derde afkomstig is, wordt buiten verdere behandeling gelaten indien blijkt dat de veroordeelde niet met het verzoek instemt. Het verliest alsdan de opschortende werking die de wettelijke regeling daaraan verbindt.

Artikel 615

1. Voor zover de tenuitvoerlegging is toegelaten, wordt het vonnis zodra mogelijk ten uitvoer gelegd.

2. Bestaat de straf uit geldboete, dan bepaalt het openbaar ministerie de dag waarop de betaling uiterlijk moet geschieden. Het ziet erop toe dat de veroordeelde hierover tijdig wordt ingelicht.

3. Het openbaar ministerie kan uitstel van betaling verlenen of betaling in termijnen toestaan.

4. Bij toepassing van het derde lid moet het totale bedrag in ieder geval worden voldaan binnen twee jaar na de dag waarop het vonnis voor tenuitvoerlegging vatbaar is geworden.

Artikel 616

1. Indien voor de tenuitvoerlegging van een in kracht van gewijsde gegaan vonnis, houdende veroordeling tot vrijheidsstraf of tot de straf van berisping, de veroordeelde krankzinnig is geworden, beveelt het gerecht dat het vonnis heeft uitgesproken, de opschorting van de tenuitvoerlegging.

2. De opschorting wordt bevolen, hetzij op de vordering van het openbaar ministerie, hetzij op het verzoekschrift van de advocaat van de veroordeelde. Ten aanzien van de advocaat gelden de bepalingen van de Tweede Titel van het Tweede Boek.

3. Na het herstel wordt het bevel tot opschorting door hetzelfde gerecht, op vordering van het openbaar ministerie, ingetrokken.

Artikel 617

1. Indien, ondanks de krankzinnigheid van de veroordeelde, de tenuitvoerlegging van andere dan bij artikel 616 bedoelde straffen mogelijk is, wordt de curator op de gewone wijze tot voldoening aan het vonnis uitgenodigd. Zo de veroordeelde nog geen curator heeft, wordt deze zo nodig te dien einde op de vordering van het openbaar ministerie benoemd.
2. Ten aanzien van de vervangende straf is artikel 616 van toepassing.

DERDE AFDELING

Tenuitvoerlegging van bevelen tot vrijheidsontneming en veroordelende vonnissen

Artikel 618

1. De last tot tenuitvoerlegging van een bevel tot vrijheidsontneming of veroordelend vonnis behelst een zo nauwkeurig mogelijke aanduiding van de te vatten persoon, een opgave van de beslissing of het bevel waarop de aanduiding steunt, en een vermelding van de plaats waarheen de aangehoudene moet worden overgebracht, of van de rechter of ambtenaar voor wie hij moet worden geleid.
2. Indien de last dit uitdrukkelijk bepaalt, kan de te vatten persoon, voor zover het volkenrecht en het interregionale recht dit toelaten, buiten het rechtsgebied van de Nederlandse Antillen worden aangehouden.
3. Het bepaalde in het tweede lid geldt niet, wanneer de last betrekking heeft op een bevel tot medebrenging van een verdachte, getuige, deskundige of tolk.
4. Hij die overeenkomstig de last een persoon heeft aangehouden, geleidt deze onverwijld naar de plaats of voor de rechter of ambtenaar, in de last vermeld.
5. Geschiedt de aanhouding buiten het rechtsgebied van de Nederlandse Antillen, dan zijn de artikelen 522, 534 en 535 van overeenkomstige toepassing.

Artikel 619

1. Indien de aangehoudene beweert niet te zijn de persoon tegen wie de last is gericht, zal hij, indien hij krachtens artikel 618 naar een andere plaats moet worden overgebracht, tevoren in de gelegenheid worden gesteld om te worden gehoord door de rechter in eerste aanleg.
2. Is hij aangehouden buiten het rechtsgebied van de Nederlandse Antillen, dan geeft hij, die de aanhouding heeft verricht, onverwijld en op de snelst mogelijke wijze van die bewering van de aangehoudene kennis aan het openbaar ministerie.

Artikel 620

De met de tenuitvoerlegging belaste ambtenaar kan ter aanhouding van de te vatten persoon elke plaats betreden. De artikelen 155 tot en met 164 zijn van toepassing. Geschiedt de aanhouding echter buiten het rechtsgebied van de Nederlandse Antillen, dan is artikel 539 van overeenkomstige toepassing.

Artikel 621

1. De opneming van een persoon tegen wie een bevel tot vrijheidsontneming of veroordelend vonnis wordt ten uitvoer gelegd, in de daartoe bestemde gevangenis of andere inrichting, geschiedt hetzij op vertoon van het bevel tot voorlopige hechtenis of inverzekeringstelling, of wel van het veroordelend vonnis of een uittreksel daarvan, hetzij op vertoon van de last tot tenuitvoerlegging van het openbaar ministerie.
2. In het laatste geval doet de ambtenaar, die de last heeft gegeven, het bevel tot voorlopige hechtenis of inverzekeringstelling of, in geval van tenuitvoerlegging van vrijheidsstraf, het veroordelend vonnis of een uittreksel daarvan ten spoedigste toekomen aan het hoofd van de inrichting.
3. In geval van tenuitvoerlegging van een vrijheidsstraf, opgelegd bij een mondeling vonnis, geschiedt de in het eerste lid bedoelde opneming op vertoon van:
 - a. hetzij het proces-verbaal van de terechtzitting, dan wel een afschrift daarvan of uittreksel daaruit;
 - b. hetzij de last tot tenuitvoerlegging van het openbaar ministerie, dan wel een afschrift daarvan.
4. In het geval, bedoeld in het derde lid, onderdeel b, doet de ambtenaar die de last heeft gegeven, het proces-verbaal van de terechtzitting, dan wel een afschrift daarvan of uittreksel daaruit, houdende aantekening van het mondelinge vonnis, ten spoedigste toekomen aan het hoofd van de inrichting.

Artikel 622

Het hoofd van de gevangenis of andere inrichting, waarin de straf van vrijheidsontneming wordt ten uitvoer gelegd, is verplicht een register te houden volgens een door de Minister van Justitie vast te stellen model.

Artikel 623

1. In het register worden bij de opneming van een persoon tegen wie een bevel tot vrijheidsontneming of een veroordelend vonnis wordt ten uitvoer gelegd, diens naam, voornaam, beroep, geboorteplaats en woon- of verblijfplaats ingeschreven. Indien het een of ander onbekend is, wordt daarvan melding gemaakt.
2. De inschrijving wijst verder aan:
 - de rechter of de ambtenaar, wiens beslissing wordt ten uitvoer gelegd;
 - de dagtekening van die beslissing; de dag en het uur, waarop de opneming geschiedt, en zo mogelijk het ogenblik waarop de vrijheidsontneming is aangevangen;
 - bij veroordeling, de duur van de straf.
3. De inschrijving wordt mede ondertekend door de ambtenaar, die het bevel of vonnis ten uitvoer legt. Deze ontvangt van het hoofd van de inrichting de schriftelijke verklaring dat de opneming heeft plaatsgehad, welke verklaring hij overlegt aan de ambtenaar op wiens last de tenuitvoerlegging is geschied.

Artikel 624

1. In het bovengemeld register wordt ter zijde van de inschrijving aangetekend de dag en het uur waarop het verblijf van de gevangene of verpleegde in de inrichting ophoudt, met vermelding van de beslissing krachtens welke, of van enige andere oorzaak ten gevolge waarvan dit plaatsheeft.
2. Het hoofd van de inrichting ondertekent de inschrijving alsmede de aantekeningen in dit artikel bedoeld.

Artikel 625

1. De invrijheidstelling geschiedt door het hoofd van de inrichting:
 - a. op de laatste dag van de straftijd, indien de duur van de straf niet meer is dan drie dagen;
 - b. op de laatste dag van de straftijd die geen zondag of algemeen erkende feestdag is, indien de duur van de straf meer dan drie dagen en minder dan twee maanden is;
 - c. in andere gevallen van tenuitvoerlegging van een vrijheidsstraf, op de laatste dag van de straftijd die geen zaterdag, zondag of algemeen erkende feestdag is;
 - d. zodra de geldigheid van het bevel tot vrijheidsontneming ophoudt;
 - e. zodra het bevoegd gezag de last tot invrijheidstelling aan het hoofd van de inrichting heeft verstrekt.
2. De invrijheidstelling vindt in geen geval plaats na het ogenblik waarop de straftijd verstrijkt.
3. Indien de invrijheidstelling ingevolge het eerste lid, aanhef en onderdelen a, b of c, geschiedt alvorens de straftijd geheel is verstreken, vervalt het recht van tenuitvoerlegging voor het nog resterende gedeelte van de straf.
4. Voor de toepassing van het eerste tot en met derde lid wordt, in gevallen waarin ten aanzien van een gedeelte van de straf een bevel als bedoeld in artikel 17a van het Wetboek van Strafrecht is gegeven, met dat gedeelte alleen rekening gehouden, voor zover de tenuitvoerlegging daarvan door de rechter is gelast.

Artikel 626

Indien de veroordeelde meer dan een straf achtereenvolgens moet ondergaan, worden zij voor de toepassing van artikel 625, eerste lid, aanhef en onderdelen a, b of c, als één straf aangemerkt.

Artikel 627

1. Het Hof van Justitie waakt voor de nakoming van de voorschriften van de artikelen 621 tot en met 625 en doet te dien einde de gevangenis en andere inrichtingen door een of meer leden op onbepaalde tijden, doch tenminste tweemaal 's jaars, bezoeken.
2. Van de bevindingen wordt telkenmale schriftelijk verslag gedaan aan de Minister van Justitie.
3. De officieren van justitie zijn verplicht tot het bezoeken en het doen van verslag op de voet als in het eerste en tweede lid is vermeld.

Artikel 628

1. De tenuitvoerlegging van vonnissen, houdende veroordeling tot geldboete, geschiedt door het openbaar ministerie.

2. Bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen, kunnen regels worden gesteld met betrekking tot de plaats van betaling van geldboeten.

Artikel 629

1. Bij gebreke van volledige betaling binnen de ingevolge artikel 615 bepaalde termijn wordt het verschuldigde bedrag, na voorafgaande schriftelijke waarschuwing, op de goederen van de veroordeelde verhaald. In verband met het verhaal kan woonplaats worden gekozen ten parkette van het openbaar ministerie dat met de tenuitvoerlegging is belast.
2. Het met de tenuitvoerlegging belaste openbaar ministerie kan van het nemen van verhaal afzien.
3. Is volledig verhaal onmogelijk gebleken of daarvan met toepassing van het tweede lid afgezien, dan wordt, na voorafgaande schriftelijke waarschuwing, de vervangende vrijheidsstraf ten uitvoer gelegd.
4. Tenzij de veroordeelde binnen de Nederlandse Antillen geen bekende woon- of verblijfplaats heeft, wordt tot tenuitvoerlegging van vervangende vrijheidsstraf niet overgegaan dan nadat veertien dagen zijn verstreken sedert de dag waarop de in het derde lid bedoelde waarschuwing aan hem is verzonden.

Artikel 629a

1. Op voorwerpen en vorderingen, inbeslaggenomen op grond van artikel 119a, geschiedt het verhaal op de wijze voorzien in het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering van de Nederlandse Antillen krachtens de onherroepelijke einduitspraak waarbij de geldboete is opgelegd.
2. De einduitspraak, bedoeld in het eerste lid, geldt als executoriale titel. Betekening van deze titel aan de veroordeelde en, zo het beslag onder een derde is gelegd, ook aan deze, kan plaatsvinden door betekening van een kennisgeving inhoudende de bij de einduitspraak opgelegde straf, voor zover voor het nemen van verhaal van belang.
3. Ten aanzien van derden die geheel of gedeeltelijk recht menen te hebben op de inbeslaggenomen voorwerpen en vorderingen zijn de bepalingen van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering van de Nederlandse Antillen van toepassing.

Artikel 630

1. Op voorwerpen en vorderingen van de veroordeelde die niet op grond van artikel 119a in beslag zijn genomen geschiedt verhaal krachtens een dwangbevel medebrengende het recht om die goederen zonder vonnis aan te tasten.
2. Het dwangbevel wordt in naam des Konings uitgevaardigd door het openbaar ministerie. Het wordt ten uitvoer gelegd als een vonnis van de burgerlijke rechter.
3. De tenuitvoerlegging van het dwangbevel kan niet worden geschorst dan door een verzet, dat evenwel nimmer gericht zal kunnen zijn tegen het vonnis waarbij de geldboete werd opgelegd. Verzet wordt gedaan bij een met redenen omkleed bezwaarschrift, dat voor de verkoop en uiterlijk binnen zeven dagen te rekenen van de dag van de inbeslagneming, wordt ingediend bij het gerecht waartoe de rechter behoort, die de straf heeft opgelegd. Het gerecht geeft binnen zeven dagen, na zo nodig de veroordeelde en de ambtenaar die het dwangbevel heeft uitgevaardigd, te hebben gehoord, althans daartoe behoorlijk te hebben opgeroepen om te verschijnen, zijn met redenen omklede beschikking, die onverwijld aan de veroordeelde wordt betekend.
4. Ten aanzien van derden, die bij een inbeslagneming van goederen daarop geheel of gedeeltelijk recht menen te hebben, zijn de bepalingen van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering van toepassing.

Artikel 631

1. Verhaal kan zonder dwangbevel worden genomen op:
 - a. inkomsten in geld uit arbeid van de veroordeelde;
 - b. pensioenen, wachtgeld en andere periodieke uitkeringen waarop de veroordeelde aanspraak heeft;
 - c. het tegoed van een rekening bij een bank- of giro- instelling waarover de veroordeelde ten eigen bate vermog te beschikken.
2. Verhaal met toepassing van het eerste lid geschiedt door middel van een schriftelijke kennisgeving van het openbaar ministerie. De kennisgeving bevat een voor de uitoefening van het verhaal voldoende aanduiding van de persoon van de veroordeelde, en vermeldt welk bedrag uit hoofde van de veroordeling nog verschuldigd is, bij welke rechterlijke uitspraak de geldboete is opgelegd, alsmede de plaats waar de betaling moet geschieden. Zij wordt

betekend aan de veroordeelde en aan degene onder wie het verhaal wordt genomen. De artikelen 517 tot en met 520 zijn van overeenkomstige toepassing.

3. Door de betekening van de kennisgeving is degene onder wie het verhaal wordt genomen, verplicht tot betaling aan 's Lands kas van het in de kennisgeving bedoelde bedrag voor zover de veroordeelde op hem een opeisbare vordering heeft of verkrijgt. Het openbaar ministerie bepaalt de termijn waarbinnen de betaling moet geschieden. De verplichting tot betaling vervalt, zodra het uit hoofde van de veroordeling verschuldigde bedrag is betaald of verhaald en uiterlijk wanneer twee jaren na de dag van betekening zijn verstreken.

4. Degene onder wie het verhaal wordt genomen, kan zich niet ten nadele van 's Lands kas beroepen op het tenietgaan of de vermindering van zijn schuld aan de veroordeelde door betaling of door verrekening met een tegenvordering, die na de betekening aan hem is opgekomen of opeisbaar is geworden. Voor de toepassing van de artikelen 617 en 618 van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering en artikel 29 van het Faillissementsbesluit 1931 wordt het verhaal met beslag onder derden gelijkgesteld.

5. Indien verhaal is genomen op een periodieke uitkering, die ingevolge enig wettelijk voorschrift niet vatbaar is voor beslag, kan telkens ten hoogste een vijfde gedeelte van de uitkering tot betaling van het uit hoofde van de veroordeling verschuldigde bedrag worden bestemd. Overigens strekt het verhaal zich niet uit tot gelden, waarvan bij wettelijke regeling bepaald is dat zij niet voor inbeslagneming vatbaar zijn.

6. Iedere belanghebbende kan zich binnen zeven dagen na de betekening van de in het tweede lid van dit artikel bedoelde kennisgeving bij met redenen omkleed bezwaarschrift verzetten tegen het verhaal. Artikel 630, derde lid, is op dit verzet van toepassing.

7. Een ieder, behoudens de veroordeelde, is verplicht desgevorderd aan het openbaar ministerie de inlichtingen te verstrekken, die naar het redelijk oordeel van het openbaar ministerie noodzakelijk zijn ten behoeve van de toepassing van het eerste lid van dit artikel. De artikelen 251 en 252 zijn van overeenkomstige toepassing.

Artikel 632

1. Indien niet in beslag genomen voorwerpen verbeurd zijn verklaard, dan wel openbaarmaking van de uitspraak op kosten van de veroordeelde is bevolen, vinden de artikelen 615, tweede, derde en vierde lid, en 628 overeenkomstig toepassing.

2. Wanneer binnen de daarvoor bepaalde termijn noch uitlevering van de voorwerpen, noch betaling van de geschatte waarde plaatsheeft, dan wel de kosten van openbaarmaking niet worden betaald, vinden de artikelen 629 tot en met 631 overeenkomstig toepassing.

Artikel 633

Verbeurdverklaring van vorderingen wordt ten uitvoer gelegd door betekening van de uitspraak aan de schuldenaar.

Artikel 634

1. Indien de maatregel bedoeld in artikel 38e van het Wetboek van Strafrecht is opgelegd, vinden de artikelen 615, tweede en derde lid, 628 tot en met 631 overeenkomstig toepassing.

2. Op de vordering van het openbaar ministerie, of op het schriftelijke verzoek van de veroordeelde of van een benadeelde derde, kan de rechter die de in het eerste lid genoemde maatregel heeft opgelegd, het daarin vastgestelde bedrag en de bevolen vervangende hechtenis verminderen of kwijtschelden. Is het bedrag reeds betaald of verhaald dan kan de rechter bevelen dat het geheel of gedeeltelijk zal worden teruggegeven of aan een door hem aangewezen derde uitgekeerd. Het bevel laat ieders recht op het teruggegeven of uitgekeerde bedrag onverlet.

3. Wanneer blijkt dat een hoger bedrag is vastgesteld dan de som van het werkelijke voordeel, geeft de rechter een beschikking strekkende tot vermindering of teruggave, ten minste gelijk aan het verschil.

4. Tot vermindering of kwijtschelding als bedoeld in het tweede lid kan slechts worden besloten op grond van omstandigheden die zich na de uitspraak hebben voorgedaan, of die ten tijde daarvan niet, of niet volledig, aan de rechter bekend waren.

5. De rechter beslist, het openbaar ministerie gehoord, na verhoor of behoorlijke oproeping van de veroordeelde en, zo deze het verzoek heeft gedaan, de benadeelde derde.

6. De vordering en het verzoek, bedoeld in het tweede lid, kunnen niet meer worden gedaan nadat drie jaren zijn verstreken sedert de dag waarop het bedrag, of het laatste gedeelte daarvan, is betaald of verhaald.

7. De rechter kan ambtshalve bevelen dat de maatregel, hangende zijn beslissing, niet ten uitvoer zal worden gelegd. Het bevel wordt onverwijld ter kennis gebracht van het openbaar ministerie.

8. De beschikking wordt aan de veroordeelde en, zo zij op verzoek van een derde is geweest, ook aan deze betekend. Zij is niet aan enig gewoon rechtsmiddel onderworpen.

Artikel 635

Indien het openbaar ministerie overeenkomstig artikel 76 van het Wetboek van Strafrecht voorwaarden stelt ter voorkoming van de strafvervolgung, bepaalt het daarbij de termijn waarbinnen aan die voorwaarden moet zijn voldaan, en zo nodig tevens de plaats waar dat moet geschieden. De gestelde termijn kan worden verlengd.

Artikel 635a

1. Indien de officier van justitie overeenkomstig artikel 503b een schikking met de verdachte of veroordeelde aangaat, bepaalt hij de termijn waarbinnen aan de termen van die schikking moet worden voldaan. Tot dat tijdstip is de termijn waarbinnen ingevolge artikel 503a, eerste lid, een vordering aanhangig moet zijn gemaakt geschorst. Door voldoening aan die termen vervalt het recht tot indiening van de vordering of is, indien die vordering reeds is ingediend, de zaak van rechtswege geëindigd.
2. Wanneer na voldoening aan die termen, bedoeld in het eerste lid, blijkt van omstandigheden die de toepasselijkheid van de maatregel bedoeld in artikel 38e van het Wetboek van strafrecht van de Nederlandse Antillen zouden hebben uitgesloten, kan de gewezen verdachte of veroordeelde de officier van justitie verzoeken om teruggave van betaalde geldbedragen of overgedragen voorwerpen.
3. Binnen veertien dagen nadat de gewezen verdachte of veroordeelde kennis heeft gekregen van de beslissing op een overeenkomstig het tweede lid gedaan verzoek, kan hij schriftelijk beklag doen bij het gerecht waarbij de officier van justitie is geplaatst.
4. Het beklag kan ook worden gedaan wanneer dertig dagen zijn verstreken sedert de indiening van het verzoek en inmiddels daarop niet is beslist.
5. Acht het gerecht het beklag gegrond, dan beveelt het de teruggave van betaalde geldbedragen of overgedragen voorwerpen naar maatstaven van redelijkheid en billijkheid.

VIERDE AFDELING

Rechtsgeding tot herkenning van veroordeelden of van andere gevonnisse personen

Artikel 636

Indien iemand die tot het ondergaan van straf is aangehouden, blijft ontkennen de veroordeelde te zijn, of indien daaromtrent niettegenstaande erkentenis twijfel blijft bestaan, beslist de rechter die in eerste aanleg van het strafbare feit heeft kennisgenomen, of hij al dan niet de veroordeelde is.

Artikel 637

1. Tot het onderzoek wordt, op de vordering van het openbaar ministerie, in een door de rechter te bepalen terechtzitting met de meeste spoed overgegaan.
2. Het openbaar ministerie doet de aangehoudene, de getuigen die van zijnentwege zullen worden verhoord en die waarop de aangehoudene zich beroept, dagvaarden. Het tweede lid van artikel 287 vindt met betrekking tot al deze getuigen overeenkomstig toepassing.
3. Indien het openbaar ministerie weigert een getuige te dagvaarden, kan de rechter op het verzoek van de aangehoudene, de dagvaarding bevelen. Het tweede tot en met vijfde lid van artikel 289 vinden in het laatste geval overeenkomstig toepassing.
4. Indien de zaak bij de rechter in eerste aanleg is aangebracht, wordt de aangehoudene door de rechter een raadsman toegevoegd. Ten aanzien van de raadsman gelden de bepalingen van de Tweede Titel van het Tweede Boek.

Artikel 638

Het onderzoek en de beslissing geschieden overeenkomstig de bepalingen van de Vierde Titel van het Vijfde Boek. Artikel 424 vindt overeenkomstig toepassing.

Artikel 639

Indien de rechter de identiteit niet aanneemt, gelast hij de invrijheidstelling. In het andere geval wordt de tenuitvoerlegging geacht te zijn aangevangen op het ogenblik van de vrijheidsontneming.

Artikel 640

1. De vonnissen houdende beslissingen omtrent de identiteit, zijn vatbaar voor zodanig beroep als tegen de vonnissen waarbij over het strafbare feit uitspraak werd gedaan, openstond.
2. Het beroep wordt naar de gewone regelen ingesteld en behandeld. Het onderzoek en de beslissing geschieden overeenkomstig de Vierde Titel van het Vijfde Boek.

Artikel 641

Ten aanzien van personen die tot het ondergaan van enige maatregel zijn aangehouden, vindt deze afdeling overeenkomstig toepassing, met dien verstande, dat, indien de identiteit wordt aangenomen, tot toepassing van de maatregel wordt overgegaan.

VIJFDE AFDELING

Wijze van kennisgeving van gerechtelijke mededelingen aan natuurlijke personen

Artikel 642

De kennisgeving van gerechtelijke mededelingen aan natuurlijke personen, als in dit wetboek en het Wetboek van Strafrecht voorzien, geschiedt, tenzij bij wettelijke regeling anders is bepaald of toegelaten, door toezending van een gewone of aangetekende brief over de post.

Artikel 643

1. Betekening van gerechtelijke mededelingen vindt alleen plaats in de gevallen bij wettelijke regeling bepaald.
2. Dagvaardingen en aanzeggingen die aan het openbaar ministerie zijn opgedragen, worden steeds betekend.
3. In alle gevallen waarin een gerechtelijke mededeling moet worden betekend, geschiedt de betekening door uitreiking van een gerechtelijk schrijven.
4. De uitreiking van het gerechtelijk schrijven, als bedoeld in het derde lid, wordt door het openbaar ministerie opgedragen aan een deurwaarder of ambtenaar van politie.
5. Ingeval de met de betekening belaste ambtenaar noch de verdachte, noch een van diens huisgenoten aan zijn woon- of verblijfplaats aantreft, zal hij een afschrift van het gerechtelijk schrijven terstond terhandstellen aan de officier van justitie bij het gerecht in eerste aanleg waar de rechter waarvoor gedagvaard wordt, zitting houdt. De officier van justitie zal het oorspronkelijk schrijven voor gezien tekenen en het afschrift zo mogelijk aan de verdachte doen toekomen, zonder dat van ontvangst door deze in rechte zal behoeven te blijken.
6. Indien de verdachte geen bekende woon- of verblijfplaats in de Nederlandse Antillen heeft, geschiedt de betekening van het gerechtelijk schrijven door middel van aanplakking van het afschrift aan het gebouw, waar de rechter waarvoor gedagvaard wordt, zitting houdt.
7. Bij bekende verblijfplaats van de verdachte in het buitenland wordt het gerechtelijk schrijven door tussenkomst van de procureur-generaal aan zijn ambtgenoot in het andere land ter betekening verzonden.

Artikel 644

De uitreiking geschiedt:

- a. aan hen die in de Nederlandse Antillen in verband met de strafzaak waarop het uit te reiken stuk betrekking heeft, rechtens hun vrijheid is ontnomen: in persoon;
- b. aan alle anderen: in persoon of, indien betekening in persoon niet is vereist en het stuk wordt aangeboden in de Nederlandse Antillen aan hun woon- of verblijfplaats en zij daar niet worden aangetroffen, aan degene die zich in het huis bevindt en die zich bereid verklaart om het stuk onverwijld aan hem voor wie het bestemd is te doen toekomen. Onder woon- of verblijfplaats wordt mede begrepen het adres waarop de persoon voor wie het schrijven bestemd is op de dag van aanbidding stond ingeschreven in het bevolkingsregister.

Artikel 645

In het belang van een goede uitvoering van de artikelen 642, 643 en 644 kunnen bij of krachtens landsbesluit, houdende algemene maatregelen, nadere voorschriften worden gegeven.

Artikel 646

1. Van iedere uitreiking, als bedoeld in artikel 643, wordt een akte opgemaakt, waarin zijn vermeld:
 - a. de autoriteit van welke het gerechtelijk schrijven uitgaat;
 - b. het nummer van het schrijven;
 - c. de persoon voor wie het schrijven bestemd is;

- d. de persoon aan wie het is uitgereikt;
 - e. de ambtenaar die het heeft uitgereikt;
 - f. de plaats van uitreiking;
 - g. de dag en het uur van uitreiking;
2. De akte wordt door hen die met de uitreiking zijn belast, ieder voor zover het zijn bevindingen en handelingen betreft, ter plaatse van die bevindingen en handelingen in persoon opgemaakt op de eed afgelegd bij de aanvaarding van hun bediening en terstond ondertekend.
 3. Het model van de akte wordt vastgesteld door het openbaar ministerie. Dit kan nadere voorschriften geven in het belang van een goede uitvoering van dit artikel.

Artikel 647

1. De betekening is nietig, indien de uitreiking niet heeft plaatsgehad overeenkomstig het bepaalde in de artikelen 643, 644 en 646. 2. De nietigheid wordt gedekt door vrijwillige verschijning ter zitting van degene voor wie het schrijven bestemd was.

TITEL II

Kosten

Artikel 648

1. Aan de gewezen verdachte of zijn erfgenamen wordt uit 's Lands kas een vergoeding toegekend voor de kosten, die ingevolge het bij en krachtens Tarief justitiekosten strafzaken bepaalde ten laste van de gewezen verdachte zijn gekomen, voor zover de aanwending van die kosten het belang van het onderzoek heeft gediend of door de intrekking van dagvaardingen of rechtsmiddelen door het openbaar ministerie nutteloos is geworden.
2. Het bedrag van de vergoeding wordt op verzoek van de gewezen verdachte of zijn erfgenamen vastgesteld. Het verzoek moet worden ingediend binnen drie maanden na het eindigen van de zaak bij de president van het Hof van Justitie. Deze kan een van de rechters die over de zaak hebben gezeten, tot de vaststelling van de vergoeding aanwijzen. De rechter geeft voor het bedrag van de vergoeding een bevelschrift van tenuitvoerlegging af.
3. Degenen, die het verzoek hebben ingediend, kunnen worden gehoord. Indien zij dit verlangen, worden zij gehoord, althans daartoe behoorlijk opgeroepen.
4. Uitbetaling geschiedt door of vanwege de Minister van Financiën.
5. Een en ander vindt overeenkomstige toepassing op rechtsgedingen tot herkenning van veroordeelden of van andere gevonniste personen en op de behandeling van klaagschriften, als bedoeld in de artikelen 150 tot en met 151.

Artikel 649

1. Indien de zaak eindigt zonder oplegging van straf of maatregel, maar niet indien de gewezen verdachte is schuldig verklaard zonder oplegging van enige straf of maatregel, wordt aan de gewezen verdachte of zijn erfgenamen uit 's Lands kas een vergoeding toegekend voor zijn ten behoeve van het onderzoek en de behandeling van de zaak gemaakte reis- en verblijfkosten, berekend op de voet van het bij en krachtens Tarief justitiekosten strafzaken bepaalde.
2. Indien de zaak eindigt zonder oplegging van straf of maatregel, maar niet indien de gewezen verdachte is schuldig verklaard zonder oplegging van enige straf of maatregel, kan aan de gewezen verdachte of zijn erfgenamen uit 's Lands kas een vergoeding worden toegekend voor de schade, die hij ten gevolge van hem niet toe te rekenen tijdverzuim door het voorbereidend vooronderzoek en de behandeling van de zaak ter terechtzitting werkelijk heeft geleden, alsmede in de kosten van een raadsman. Een vergoeding voor de kosten van een raadsman gedurende de verzekering en de voorlopige hechtenis is hierin begrepen. Een vergoeding voor deze kosten kan voorts worden toegekend in het geval dat de zaak eindigt met oplegging van straf of maatregel op grond van een feit, waarvoor voorlopige hechtenis niet is toegelaten.
3. Het eerste en tweede lid zijn van overeenkomstige toepassing voor ouders van een minderjarige verdachte, die zijn opgeroepen ingevolge artikel 489, eerste lid.
4. De artikelen 178, vijfde lid, en 648 tweede tot en met vierde lid, zijn van overeenkomstige toepassing.
5. Indien de gewezen verdachte na het indienen van zijn verzoek overleden is, geschiedt de toekenning ten behoeve van zijn erfgenamen.

Artikel 650

1. De kosten van uitlevering of overbrenging van voorwerpen ingevolge een bevel van de rechter-commissaris of van de officier van justitie worden door de rechter-commissaris dan wel de officier van justitie begroot en aan de betrokken persoon uit 's Lands kas vergoed.

2. De rechter-commissaris of de officier van justitie geeft daarvoor een bevelschrift van tenuitvoerlegging af.
3. Artikel 648, vierde lid, is van overeenkomstige toepassing.

Artikel 651

1. De datum van inwerkingtreding van deze landsverordening wordt vastgesteld in een landsverordening, waarin tevens het invoerings- en overgangsrecht van de onderhavige landsverordening worden geregeld.
2. Deze landsverordening kan worden aangehaald als Wetboek van Strafvordering.

INHOUDSOPGAVE

EERSTE BOEK: STRAFVORDERING IN HET ALGEMEEN

TITEL I	Algemene bepalingen	1 - 8
TITEL II	Legaliteitsbeginsel.	9
TITEL III	Het openbaar ministerie en de bevoegdheid van de rechter	10 - 14
TITEL IV	Rechterlijk bevel tot vervolging of verdere vervolging van strafbare feiten.	15 - 29
TITEL V	Schorsing van de vervolging	30 - 37
TITEL VI	Behandeling door de raadkamer	38 - 42
TITEL VII	Rechterlijke voorzieningen bij dringende noodzaak	43
TITEL VIII	Algemeen voorschrift met betrekking tot rechterlijke beslissingen	44
TITEL IX	Geheimhouding	45
TITEL X	Beëdiging	46

TWEEDE BOEK: DE VERDACHTE EN ZIJN RAADSMAN

TITEL I	De verdachte	47 - 56
EERSTE AFDELING	Begripsomschrijving	47
TWEEDE AFDELING	Rechtskundige bijstand	48 - 49
DERDE AFDELING	Zwijgrecht	50
VIERDE AFDELING	Kennisneming van processtukken	51 - 54
VIJFDE AFDELING	Behandeling binnen een redelijke termijn	55 - 56
TITEL II	De raadsman.	57 - 70
EERSTE AFDELING	Algemene bepalingen	57 - 58
TWEEDE AFDELING	Keuze van de raadsman	59 - 60
DERDE AFDELING	Toevoeging van een raadsman	61 - 69
	§ 1. Algemene bepalingen	61 - 64
	§ 2. Vervanging van de toegevoegde raadsman.	65 - 66
	§ 3. Beroep inzake toevoeging	67
	§ 4. Kennisgeving van de toevoeging	68
	§ 5. Beloning en vergoeding van kosten	69
VIERDE AFDELING	Bevoegdheden van de raadsman betreffende het verkeer met de verdachte en de kennisneming van processtukken	70

DERDE BOEK: ENIGE BIJZONDERE DWANGMIDDELEN

TITEL I	Algemeen	71
TITEL II	Staandehouding en aanhouding	72 - 75
TITEL III	Betreden van plaatsen ter aanhouding	76 - 77
TITEL IV	Onderzoek aan lichaam en kleding	78 - 79d
TITEL V	Ophouding voor verhoor	80 - 81
TITEL VI	Mededeling van rechten bij ophouding voor verhoor	82
TITEL VII	Inverzekeringstelling	83 - 91
TITEL VIII	Voorlopige hechtenis	92 - 118
EERSTE AFDELING	Bewaring	92 - 94
TWEEDE AFDELING	Gevangenhouding en gevangenneming	95 - 99

DERDE AFDELING	Gevallen waarin voorlopige hechtenis is toegestaan	100
VIERDE AFDELING	Gronden voor voorlopige hechtenis	101
VIJFDE AFDELING	Tenuitvoerlegging en opheffing van bevelen tot voorlopige hechtenis	102 - 103
ZESDE AFDELING	Hoger beroep inzake bevelen tot voorlopige hechtenis	104
ZEVENDE AFDELING	Voorlopige hechtenis bij einduitspraken	105 - 108
ACHTSTE AFDELING	Het horen van de in voorlopige hechtenis gestelde verdachte	109
NEGENDE AFDELING	Inhoud van de bevelen en hun betekening	110
TIENDE AFDELING	Schorsing en opschorting van de voorlopige hechtenis	111 - 118
TITEL IX	Inbeslagneming	119 - 154
EERSTE AFDELING	Algemene bepalingen	119 - 119d
TWEEDE AFDELING	Inbeslagneming door opsporingsambtenaren of bijzondere personen	120 - 129
TWEEDE AFDELING A	De inbeslagneming op grond van artikel 119a	129a
DERDE AFDELING	Inbeslagneming door de rechtercommissaris	130 - 140
VIERDE AFDELING	Bewaring van inbeslaggenomen voorwerpen	141 - 143
VIJFDE AFDELING	Teruggave van inbeslaggenomen voorwerpen	144 - 145a
ZESDE AFDELING	Vervallen	
ZEVENDE AFDELING	Beklag over inbeslagneming	150 - 154
TITEL X	Binnentreden in woningen	155 - 163
TITEL XI	Betreden van enkele bijzondere plaatsen	164
TITEL XII	Handhaving van de orde ter gelegenheid van ambtsverrichtingen	165
TITEL XIII	Maatregelen ter gelegenheid van een schouw of een huiszoeking	166
TITEL XIV	Aftappen van gegevensverkeer	167 - 174
TITEL XV	Opneming ter observatie	175 - 177
TITEL XVI	Strafrechtelijk financieel onderzoek	177a - 177g
TITEL XVII	Schadevergoeding wegens toepassing van dwangmiddelen	178 - 182

VIERDE BOEK: OPSPORINGSONDERZOEK, GERECHTELIJK VOORONDERZOEK EN DAARNA TE NEMEN BESLISSINGEN

TITEL I	Het opsporingsonderzoek	183 - 209
EERSTE AFDELING	De ambtenaren	183 - 197
TWEEDE AFDELING	Aangiften en klachten	198 - 205
DERDE AFDELING	Opgave als benadeelde partij	206
VIERDE AFDELING	Beslissing omtrent al dan niet vervolgen	207 - 209
TITEL II	De rechter-commissaris belast met de behandeling van strafzaken	210 - 220
EERSTE AFDELING	Benoeming en ontslag	210 - 212
TWEEDE AFDELING	Verrichtingen van de rechter-commissaris in het algemeen	213 - 220
TITEL III	Gang van het gerechtelijk vooronderzoek	221 - 274
EERSTE AFDELING	De vordering van de officier van justitie	221 - 225
TWEEDE AFDELING	Instellen van het gerechtelijk vooronderzoek	226 - 235
DERDE AFDELING	Het verhoor van de verdachte	236 - 242
VIERDE AFDELING	Het verhoor van de getuige	243 - 260
VIJFDE AFDELING	Bedreigde getuigen	261
ZESDE AFDELING	Deskundigen	262 - 271
ZEVENDE AFDELING	Sluiting van het gerechtelijk vooronderzoek	272 - 274
TITEL IV	Beslissingen omtrent al dan niet verdere vervolging	275 - 283

VIJFDE BOEK: DE TERECHTZITTING

TITEL I	Het aanhangig maken van de zaak ter terechtzitting in eerste aanleg	284 - 292
TITEL II	Bezwaarschrift tegen de dagvaarding	293 - 298
TITEL III	Het aanhangig maken van de zaak ter terechtzitting in hoger beroep	299 - 301
TITEL IV	Behandeling ter terechtzitting	302 - 413
EERSTE AFDELING	Algemene bepaling	302
TWEEDE AFDELING	Onderzoek van de zaak op de terechtzitting	303 - 373
DERDE AFDELING	Benadeelde partij	374 - 380
VIERDE AFDELING	Bewijs	381 - 387

VIJFDE AFDELING	Beraadslaging en uitspraak	388 - 411
ZESDE AFDELING	Zaken ad informandum	412
ZEVENDE AFDELING	Gevolgen van normschendingen	413
TITEL V	Berechting van overtredingen in eerste aanleg	414 - 428

ZESDE BOEK: RECHTSMIDDELEN

A. Gewone Rechtsmiddelen

TITEL I	Verzet tegen eindspraken	429 - 433
TITEL II	Hoger beroep van vonnissen	434 - 440
TITEL III	Hoger beroep van beschikkingen: Bezwaarschriften	441 - 444
TITEL IV	Aanwenden van gewone rechtsmiddelen	445 - 449
TITEL V	Intrekking en afstand van gewone rechtsmiddelen	450 - 452

B. Buitengewoon rechtsmiddel

TITEL VI	Herziening van vonnissen	453 - 475
----------	--------------------------	-----------

ZEVENDE BOEK: ENIGE RECHTSPLEGINGEN VAN BIJZONDERE AARD

TITEL I	Strafvordering ter zake van ambtsmisdrijven	476
TITEL II	Strafvordering in zaken betreffende jeugdige personen	477 - 478
EERSTE AFDELING	Algemene bepalingen	477 - 478
TWEEDE AFDELING	Strafvordering in zaken betreffende personen, die op het tijdstip waarop de vervolging tegen hen is aangevangen, de leeftijd van achttien jaren nog niet hebben bereikt	479 - 498
TITEL III	Berechting van verdachten, bij wie tijdens het begaan van het feit gebrekkige ontwikkeling of ziekelijke storing van de geestvermogens bestond	499 - 503
TITEL IIIa	Strafvordering ter zake van ontneming van wederrechtelijk verkregen voordeel	503a – 503g
TITEL IV	Verschoning en wraking van rechters	504 - 515
TITEL V	Vervolging en berechting van rechtspersonen en andere Samenwerkingsverbanden	516 - 520
TITEL VI	Strafvordering buiten het rechtsgebied van de Nederlandse Antillen	521 - 544
EERSTE AFDELING	Algemeen	521 - 526
TWEEDE AFDELING	Toepassing van enige bijzondere dwangmiddelen	527 - 540
DERDE AFDELING	Verplichting van de schipper	541 - 544
TITEL VII	Rechterlijke bevelen tot handhaving van de openbare orde	545 - 554
TITEL VIII	Internationale rechtshulp	555 - 567
EERSTE AFDELING	Algemene bepalingen	555 - 565
TWEEDE AFDELING	Feiten begaan aan boord van luchtvaartuigen	566 - 567
TITEL IX	Overdracht tenuitvoerlegging strafvonnissen	568 - 604
EERSTE AFDELING	Algemene bepalingen	568 – 574
TWEEDE AFDELING	A. Voorlopige maatregelen tot vrijheidsontneming	575 - 579
	B. Inbeslagneming	579a – 579f
DERDE AFDELING	Procedure	580 - 593
§1.	Behandeling van buitenlandse verzoeken tot tenuitvoerlegging	580 - 581
§2.	Behandeling van Nederlands-Antilliaanse verzoeken tot tenuitvoerlegging in de Nederlandse Antillen van in een vreemde staat opgelegde sancties	582
§3.	Gerechtelijke procedure	583 - 592
§4.	Buitengerechtelijke procedure	
	Geldboeten	592a – 592d
	Onmiddellijke tenuitvoerlegging	593
VIERDE AFDELING	Overdracht van de tenuitvoerlegging van Nederlands-Antilliaanse rechterlijke beslissingen	594 - 600
§1.	Van de Nederlandse Antillen uitgaande verzoeken.	594 - 596
§2.	Tot de Nederlandse Antillen gerichte verzoeken	597 - 598
§3.	Overbrenging	599 - 600
VIJFDE AFDELING	Slotbepalingen	601 - 604

ACHTSTE BOEK:TENUITVOERLEGGING EN KOSTEN

TITEL I	Tenuitvoerlegging	605 - 647
EERSTE AFDELING	Algemene bepalingen	605 - 608
TWEEDE AFDELING	Uitvoerbaarheid van beslissingen	609 - 617
DERDE AFDELING	Tenuitvoerlegging van bevelen tot vrijheidsontneming en veroordelende vonnissen	618 - 635
VIERDE AFDELING	Rechtsgeding tot herkenning van veroordeelden of van andere gevonniste personen	636 - 641
VIJFDE AFDELING	Wijze van kennisgeving van gerechtelijke mededelingen aan natuurlijke personen	642 - 647
TITEL II	Kosten	648 - 651

LANDSVERORDENING van de 24ste april 1962 houdende regeling van de toelating tot en de uitzetting uit de Nederlandse Antillen

Artikel 1

Deze Landsverordening is met uitzondering van de bepalingen der artikelen 22 tot en met 25 niet van toepassing op:

- a. Nederlanders, in de Nederlandse Antillen op de eilanden Bonaire, Curaçao, Saba, Sint Eustatius en Sint Maarten geboren;
- b. Nederlanders, vóór 1 januari 1986 in de Nederlandse Antillen op het eiland Aruba geboren, die op 1 januari 1986 in de Nederlandse Antillen hun woonplaats hadden;
- c. de kinderen van de onder a en b genoemde Nederlanders.

Artikel 2

Toelating tot verblijf wordt van rechtswege toegekend of bij vergunning verleend.

Toelating van rechtswege

Artikel 3

1. Van rechtswege hebben toelating tot verblijf in de Nederlandse Antillen:

- a. personen van overheidswege uitgezonden, zolang zij in overheidsdienst zijn;
- b. personen, die in dienst zijn geweest van de Nederlandse Antillen of van een der eilandgebieden en uit dien hoofde pensioen of uitkering bij wijze van pensioen genieten, alsmede de niet hertrouwde weduwen van zodanige personen;
- c. in de Nederlandse Antillen als zodanig toegelaten beroepsconsuls, beroeps-consulaire ambtenaren en ander consular personeel;
- d. militairen, gedurende de tijd dat zij in de Nederlandse Antillen zijn gestationeerd;
- e. opvarenden van tot de zee- of luchtmacht van enige mogendheid behorende schepen of luchtvaartuigen, gedurende de tijd, dat de Nederlandse Antillen met toestemming van de bevoegde autoriteit wordt aangedaan;
- f. de meerderjarige Nederlanders, niet genoemd in Artikel 1, die ten genoegen van de Minister van Justitie aantonen dat zij beschikken over:
 - 1° een verklaring van goed gedrag gedurende de laatste vijf jaar, afgegeven door het bevoegde gezag binnen twee maanden voor hun aankomst in de Nederlandse Antillen of een schriftelijke verklaring waaruit genoegzaam van hun gedrag blijkt;
 - 2° huisvesting en voldoende middelen van bestaan om in hun levensonderhoud te voorzien overeenkomstig bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen, nader te stellen regels.
- g. de niet van tafel en bed gescheiden echtgenoot en minderjarige kinderen van de onder a, b, c en d genoemde personen;
- h. de minderjarige kinderen van de in onderdeel f genoemde personen, mits zij de Nederlandse nationaliteit hebben en één van de ouders die het ouderlijk gezag uitoefent aan de voorwaarden, genoemd in onderdeel f, voldoet.
- i. personen, in de Nederlandse Antillen geboren, die de Nederlandse nationaliteit niet bezitten, mits zij de leeftijd van zestien jaar hebben bereikt, en sedert hun geboorte onafgebroken in de Nederlandse Antillen zijn toegelaten geweest.

2. Het eerste lid, onderdelen f en h, is niet van toepassing op personen die krachtens artikel 15 zijn uitgezet.

3. Bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen, kan de categorie van rechtswege toegelatenen tot de Nederlandse Antillen, bedoeld in het eerste lid, worden uitgebreid.

4. Een landsbesluit, houdende algemene maatregelen, als bedoeld in het eerste lid, onderdeel f, onder 2°, en het derde lid, wordt aan de Staten overgelegd. Het treedt in werking op een tijdstip dat, nadat vier weken na de overlegging zijn verstreken, bij landsbesluit wordt vastgesteld, tenzij binnen die termijn door de Staten de wens te kennen wordt gegeven dat de uitbreiding bij landsverordening wordt goedgekeurd. In dat geval wordt een daartoe strekkende ontwerp-landsverordening zo spoedig mogelijk aan de Staten aangeboden.

5. Op een daartoe strekkend verzoek wordt aan de personen, bedoeld in het eerste lid, door of namens de Minister van Justitie een verklaring verstrekt waaruit blijkt dat zij van rechtswege toelating tot verblijf in de Nederlandse Antillen hebben.

6. Aan de toelating tot verblijf van rechtswege kunnen ten aanzien van de echtgenoot van een toegelatene door of namens de Minister van Justitie voorwaarden worden verbonden met betrekking tot het uitoefenen van een bepaald beroep.

Artikel 4

1. De periode bedoeld in artikel 3, eerste lid onder i wordt niet onderbroken door een verblijf buiten de Nederlandse Antillen voor studiedoeleinden of wegens geneeskundige behandeling, tenzij betrokkene blijk geeft zijn toelating tot de Nederlandse Antillen, te willen opgeven.
2. Indien de betrokkene niet binnen een jaar na de voltooiing van zijn studie of de beëindiging van de geneeskundige behandeling, is teruggekeerd naar de Nederlandse Antillen, wordt zijn toelating geacht te zijn vervallen.
3. Het bepaalde in artikel 13, blijft onverminderd van toepassing op de minderjarige, niet vallende onder de bepaling van artikel 3, eerste lid, letter i, die in het buitenland verblijft voor studiedoeleinden of wegens geneeskundige behandeling.

Artikel 5

De toelating van rechtswege eindigt:

- a. door het vervallen van de reden waarom zij is toegekend;
- b. ten aanzien van degene, die op grond van het bepaalde in artikel 3, eerste lid, onderdeel i, van rechtswege is toegelaten, door een onafgebroken verblijf van langer dan drie jaar in het buitenland, tenzij de betrokkene in het buitenland verblijft voor studiedoeleinden of wegens geneeskundige behandeling. De bepaling van artikel 4, tweede lid is van overeenkomstige toepassing.
- c. ten aanzien van de meerderjarige Nederlander, die op grond van het bepaalde in artikel 3, eerste lid, onderdeel f, van rechtswege is toegelaten, door het niet langer beschikken over huisvesting en voldoende middelen van bestaan om in zijn levensonderhoud te voorzien;
- d. ten aanzien van de minderjarige Nederlander waarvan één van de ouders die het ouderlijk gezag uitoefent niet langer aan de voorwaarden, genoemd in onderdeel f, voldoet.

Toelating tot tijdelijk verblijf of verblijf bij vergunning verleend

Artikel 6

1. Behalve in de artikelen 1 en 3 vermelde personen wordt niemand in de Nederlandse Antillen toegelaten zonder vergunning tot tijdelijk verblijf of tot verblijf.
2. Een vergunning tot tijdelijk verblijf wordt, vrij van zegel en kosten, voor een bepaalde termijn afgegeven.
3. Een vergunning tot verblijf wordt voor onbepaalde tijd afgegeven.
4. Met betrekking tot de toelating van geneeskundigen kunnen door de Minister van Justitie bijzondere voorwaarden worden gesteld, waarbij - voor zoveel nodig - kan worden afgeweken van het bepaalde in de voorgaande leden.

Artikel 7

1. De vergunning tot tijdelijk verblijf of tot verblijf wordt verleend door of namens de Minister van Justitie.

Wordt de vergunning verleend namens de Minister van Justitie dan geschiedt zulks door een daartoe door hem aangewezen ambtenaar.

3. Geen vergunning wordt verleend alvorens met door de Minister van Justitie aan te wijzen instanties overleg is gepleegd.
4. Het verzoek om toelating tot tijdelijk verblijf of tot verblijf wordt schriftelijk en met redenen omkleed gericht aan de Minister van Justitie en ingediend bij de gezaghebber van het eilandgebied waar belanghebbende tijdelijk wil verblijven of zich wil vestigen.
5. De Minister van Justitie kan bepalen, dat het in het vorige lid bedoelde verzoek, hetwelk vrijgesteld is van de zegelbelasting, zal worden gedaan op daartoe kosteloos van 's Landswege beschikbaar gestelde formulieren.
6. Behalve voorwaarden betreffende de woonplaats, het uitoefenen van een bepaald beroep of bedrijf, dan wel bepalingen tot bescherming van de openbare orde, de publieke rust of veiligheid, de goede zeden of het algemeen belang, kunnen aan de vergunning tot tijdelijk verblijf of tot verblijf geen voorwaarden, beperkingen of bepalingen worden verbonden dan krachtens regeling bij landsbesluit houdende algemene maatregelen te stellen.

7. Ten verzoeken van de belanghebbende kunnen de in het vorige lid bedoelde voorwaarden worden gewijzigd met inachtneming van de procedure, voorgeschreven voor de verlening van de vergunning tot tijdelijk verblijf of tot verblijf.

Artikel 8

1. Bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen kunnen ter bevordering van het toerisme en ten behoeve van bemanningsleden van schepen en luchtvaartuigen voorschriften worden gegeven, waarbij wordt afgeweken van het bepaalde bij de artikelen 6 en 7, ten aanzien van vergunningen tot tijdelijk verblijf met een geldigheidsduur van ten hoogste drie maanden.

2. Onder toerist wordt verstaan ieder die niet langer dan drie maanden in de Nederlandse Antillen blijft voor ontspanning, sport, gezondheidsredenen, familieaangelegenheden, studie, godsdienstige doeleinden of zakenbezoeken en die tijdens zijn verblijf in de Nederlandse Antillen geen werkzaamheden tegen beloning verricht.

Artikel 9

1. De vergunning tot tijdelijk verblijf of tot verblijf kan door of namens de Minister van Justitie worden geweigerd:

a. met het oog op de openbare orde of het algemeen belang, waaronder economische redenen mede worden begrepen;

b. indien niet kan worden aangetoond dat degene voor wie toelating wordt verzocht over voldoende middelen van bestaan zal beschikken.

2. De redenen tot weigering worden in de beslissing vermeld, tenzij de autoriteit die de afwijzende beslissing nam, in een bepaald geval van oordeel is, dat motivering van de beslissing niet wenselijk is.

3. Indien de vergunning tot toelating is geweigerd, kan met de sterke arm worden verhinderd, dat de verzoeker de Nederlandse Antillen binnenkomt.

Artikel 10

Hij die handelt in strijd met de hem verleende vergunning tot tijdelijk verblijf of tot verblijf, wordt geacht gehandeld te hebben zonder vergunning.

Artikel 11

1. Bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen, worden regelen gesteld inzake het storten van een waarborgsom, het bedrag hiervan, de kosten, welke daaruit bestreden mogen worden, de wijze van beheer, de gevallen waarin ontheffing kan worden verleend, de terugbetaling, de gevallen waarin na overlijden of vertrek van betrokkene de waarborgsom in de consignatiekas wordt gestort, alsmede al hetgeen verder in dit verband voorziening vereist.

2. De voorwaarde van het storten van een waarborgsom wordt niet gesteld aan:

a. minderjarige kinderen van een in de Nederlandse Antillen geboren en aldaar woonachtige moeder, die tot haar huwelijk de Nederlandse nationaliteit had;

b. de onder a genoemde kinderen, die bij het bereiken van hun meerderjarigheid in de Nederlandse Antillen hun woonplaats hebben;

c. minderjarige kinderen, in de Nederlandse Antillen geboren, die de Nederlandse nationaliteit niet hebben en waarvan een der ouders in de Nederlandse Antillen woonachtig is en langer dan tien achtereenvolgende jaren, krachtens vergunning is toegelaten;

d. de onder c genoemde kinderen, die bij het bereiken van hun meerderjarigheid in de Nederlandse Antillen hun woonplaats hebben;

e. vrouwen geboren in de Nederlandse Antillen, die tot hun huwelijk de Nederlandse nationaliteit hadden;

f. personen, die gehuwd zijn met in artikel 1 onder a en b genoemde Nederlanders, mits niet van tafel en bed gescheiden;

g. mannen, die gehuwd zijn met een in de Nederlandse Antillen geboren vrouw, die de Nederlandse nationaliteit tot haar huwelijk had, mits niet van tafel en bed gescheiden;

h. de niet van tafel en bed gescheiden echtgenoot van de man die van rechtswege is toegelaten;

i. personen die van rechtswege toelating tot verblijf hebben in de Nederlandse Antillen.

3. De waarborgsom is niet vatbaar voor enig beslag, tenzij deze in de consignatiekas is gestort.

Artikel 12

De toelating tot tijdelijk verblijf of verblijf krachtens vergunning eindigt:

a. door verloop van de tijd waarvoor de vergunning tot tijdelijk verblijf is afgegeven;

b. door vertrek uit de Nederlandse Antillen, indien het betreft een vergunning tot tijdelijk verblijf;

- c. door het verlaten van zijn woonplaats in de Nederlandse Antillen met het doel zijn woonplaats buiten de Nederlandse Antillen te vestigen, indien het betreft een vergunning tot verblijf;
- d. door een onafgebroken verblijf buiten de Nederlandse Antillen gedurende langer dan een jaar, behoudens in geval van overmacht en behoudens in het geval bedoeld in artikel 4;
- e. door het verkrijgen van een toelating van rechtswege;
- f. door intrekking van de vergunning;
- g. door uitzetting.

Gevolg van de beëindiging der toelating ten aanzien van de echtgenoot en minderjarige kinderen

Artikel 13

Ingeval de toelating, van rechtswege toegekend of krachtens vergunning verleend, eindigt, houdt tevens op de toelating van de echtgenoot en minderjarige kinderen. De vorige volzin is niet van toepassing op de echtgenoten die krachtens artikel 3, onderdeel f, van rechtswege zijn toegelaten.

Intrekking van de vergunning tot toelating

Artikel 14

1. De vergunning tot tijdelijk verblijf en tot verblijf kan door of namens de Minister van Justitie bij een met redenen omklede beslissing worden ingetrokken:
 - a. op grond van een onherroepelijk geworden veroordeling terzake van overtreding van artikel 24 of artikel 25 van deze landsverordening;
 - b. op grond van een onherroepelijk geworden veroordeling terzake van een misdrijf tot een onvoorwaardelijke vrijheidsstraf van drie maanden of langer;
 - c. met het oog op de goede zeden;
 - d. indien dit in het algemeen belang wenselijk is;
 - e. op grond van het verkeren in zodanige staat van behoefte, dat betrokkene niet langer naar behoren in het onderhoud van zichzelf en zijn wettig gezin kan voorzien;
 - f. indien betrokkene niet voldoet aan één of meer van de aan zijn vergunning tot verblijf verbonden voorwaarden.
2. De beslissing tot intrekking houdt tevens in de aanzegging de Nederlandse Antillen te verlaten binnen een daarbij te bepalen redelijke termijn binnen welke betrokkene orde op zaken zal kunnen stellen.

Uitzetting

Artikel 15

1. Uitgezet kunnen worden:
 - a. personen die na het verlies van hun toelating van rechtswege, of na intrekking van hun vergunning tot verblijf, niet binnen een te stellen termijn de Nederlandse Antillen hebben verlaten;
 - b. personen, voor wie ingevolge deze landsverordening toelating is vereist en wier verblijf met het oog op de zedelijkheid, de openbare orde of de publieke rust of veiligheid niet wenselijk wordt geacht.
2. De uitzetting geschiedt krachtens een met redenen omkleed bevelschrift van de Procureur-Generaal, houdende het bevel de Nederlandse Antillen binnen een daarbij te bepalen termijn te verlaten met verbod daarin terug te keren.
3. Bij de bepaling van de in het tweede lid genoemde termijn wordt aan betrokkene, indien nodig, voldoende tijd gelaten om orde op zijn zaken te stellen.

Artikel 16

In geval van uitzetting kan ter verzekering van het vertrek inbewaringstelling van de betrokkene worden bevolen, indien deze gevaar oplevert voor de openbare orde, de publieke rust of veiligheid of de goede zeden dan wel indien gegronde vrees bestaat dat de betrokkene zal trachten zich aan zijn vertrek te onttrekken.

Processuele bepalingen

Artikel 17

1. Aan de betrokkene wordt schriftelijk mededeling gedaan van:
 - a. de beslissing op een verzoek om een vergunning tot verblijf, alsmede van de voorwaarden, die daaraan verbonden zijn;

- b. de beslissing, houdende wijziging van een vergunning of van de aan een vergunning verbonden voorwaarden, beperkingen of bepalingen;
 - c. de intrekking van een vergunning;
 - d. het bevel tot uitzetting;
 - e. het bevel tot inbewaringstelling, ingevolge artikel 16 bevolen;
 - f. de beslissing op een verzoek als bedoeld in artikel 3, vijfde lid.
2. De mededeling wordt zoveel mogelijk aan betrokkene in persoon gedaan. Ten aanzien van minderjarigen is mededeling aan de ouders of voogden voldoende.
3. De mededelingen genoemd in het eerste lid onder c, d en e worden niet gegeven dan na verhoor of behoorlijke oproeping van betrokkene en moeten in ieder geval aan betrokkene, respectievelijk aan het hoofd van het wettig gezin worden gedaan.

Artikel 18

[vervallen]

Verwijdering

Artikel 19

1. De gezaghebber van het eilandgebied, waar betrokkene zich ophoudt, kan uit de Nederlandse Antillen verwijderen:
- a. personen die in strijd met de wettelijke bepalingen nopens toelating en uitzetting het land zijn binnengekomen;
 - b. personen, die tot tijdelijk verblijf werden toegelaten, wanneer zij in het land worden aangetroffen, nadat de geldigheidsduur van hun tijdelijke verblijfsvergunning is verstreken of nadat de geldigheid van de vergunning door enige andere oorzaak is vervallen.
2. Indien naar het oordeel van de gezaghebber betrokkene gevaar oplevert voor de openbare orde, de publieke rust of veiligheid of de goede zeden, dan wel indien naar zijn oordeel gegronde vrees bestaat dat betrokkene zal trachten zich aan zijn verwijdering te onttrekken, kan hij op bevel van de gezaghebber ter verzekering van zijn verwijdering in bewaring worden gesteld.
3. De verwijdering en de inbewaringstelling geschieden krachtens een met redenen omkleed beveldschrift, hetwelk aan betrokkene in persoon wordt uitgereikt.
4. De gezaghebbers van de eilandgebieden Curaçao en Aruba kunnen de onder hen dienende commissarissen van politie of hun plaatsvervaarders machtigen, de aan die gezaghebbers in het eerste en het tweede lid van dit artikel toegekende bevoegdheden namens hen uit te oefenen.

Artikel 20

Bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen, kunnen:

- a. met het oog op het algemeen belang algemene regelen worden vastgesteld, welke bij het verlenen van de in artikel 6 vermelde vergunning in acht moeten worden genomen;
- b. bepaalde havens, reden, landingsplaatsen en luchtvaartterreinen worden aangewezen, waarbuiten personen niet mogen ontschepen;
- c. de verplichtingen van de gezagvoerders en andere opvarenden van de in de Nederlandse Antillen aankomende schepen en luchtvaartuigen worden geregeld, onverkort het bepaalde in artikel 22;
- d. regelingen worden getroffen in verband met het passagiersverkeer en ter bevordering van het toerisme;
- e. regelingen worden getroffen in verband met de toelating van ondernemers en werknemers ter bevordering van productieve investeringen in de Nederlandse Antillen en de internationale handel en dienstverlening.

Artikel 21

1. Bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen, kunnen ten aanzien van personen, die krachtens de bepalingen van deze landsverordening vergunning tot tijdelijk verblijf of tot verblijf hebben verkregen, regelen worden gesteld met betrekking tot hun vertrek uit de Nederlandse Antillen.
2. Het vertrek kan alleen worden geweigerd op grond:
- a. dat betrokkene vervolgd wordt wegens een misdrijf;
 - b. dat hij terzake van een misdrijf is veroordeeld, gedurende de tijd dat het betreffende vonnis nog niet voor tenuitvoerlegging vatbaar is;
 - c. dat hij alsnog moet ondergaan een vrijheidsstraf hem opgelegd bij in kracht van gewijsde gegaan vonnis;
 - d. dat hij zijn financiële verplichtingen jegens de overheid niet is nagekomen;

e. dat hij in de Nederlandse Antillen in militaire dienst is overeenkomstig de desbetreffende bepalingen.

Artikel 22

1. De gezagvoerder, die niet tot verblijf in de Nederlandse Antillen gerechtigde personen heeft aangebracht, is verplicht die personen voor zijn rekening weder uit de Nederlandse Antillen te vervoeren of te doen vervoeren.
2. Indien hij dit nalaat zullen de kosten aan de verwijdering van bedoelde personen verbonden, zomede alle andere noodzakelijk gemaakte kosten op de gezagvoerder, de reder of de luchtvaartmaatschappij worden verhaald.
3. Het vertrek van een schip of luchtvaartuig, dat in de Nederlandse Antillen niet thuishoort, kan door of namens de Minister van Justitie met de sterke arm worden belet, zolang aan het in het eerste lid gestelde niet is voldaan of voor de voldoening van eventuele kosten geen genoegzame zekerheid is gesteld.

Toezicht

Artikel 22A

1. Met het toezicht op de naleving van het bij of krachtens deze landsverordening bepaalde zijn belast de daartoe bij landsbesluit aangewezen personen. Een zodanig landsbesluit wordt bekendgemaakt in De Curaçaosche Courant.
2. De krachtens het eerste lid aangewezen personen zijn, uitsluitend voor zover dat in het kader van de voorbereiding van de beslissing tot het verlenen van een vergunning als bedoeld in artikel 7, eerste lid, redelijkerwijze noodzakelijk is, bevoegd:
 - a. alle inlichtingen te vragen;
 - b. inzage te verlangen van alle boeken, bescheiden en andere informatiedragers en daarvan afschrift te nemen;
 - c. alle plaatsen, met uitzondering van woningen zonder de uitdrukkelijke toestemming van de bewoner, te betreden, vergezeld van door hen aangewezen personen;
 - d. vaartuigen en voertuigen te doen stil houden en te onderzoeken.
3. Zo nodig, wordt de toegang tot een plaats als bedoeld in het tweede lid, onderdeel c, verschaft, en wordt het stilhouden van de vaar- en voertuigen als bedoeld in het tweede lid, onderdeel d, afgedwongen met behulp van de sterke arm.
4. Aan de landsgrenzen en in douanezones van de Nederlandse Antillen zijn douaneambtenaren bevoegd:
 - a. inzage te vorderen van de identiteitsdocumenten van de opvarenden van een schip of luchtvaartuig en deze tijdelijk in te nemen;
 - b. zich ten alle tijde tot uitoefening van hun dienst aan boord te begeven van elk zich binnen de territoriale wateren en het grondgebied van de Nederlandse Antillen bevindend schip of luchtvaartuig;
 - c. het schip of luchtvaartuig te doorzoeken;
 - d. zich te allen tijden tot uitoefening van hun dienst te begeven op particuliere werven, kaden of vliegvelden;
 - e. van de gezagvoerder inzage te vorderen van alle documenten, betrekking hebbende op het schip of luchtvaartuig.
5. Bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen, kunnen regels worden gesteld met betrekking tot de wijze van taakuitoefening van de in het eerste en vierde lid bedoelde ambtenaren.
6. Een ieder is verplicht aan de in het eerste en vierde lid bedoelde personen alle medewerking te verlenen die op grond van het tweede, vierde en vijfde lid wordt gevorderd.

Strafbepalingen

Artikel 23

1. Hij die zonder dat hem toelating ingevolge de bepalingen van deze landsverordening is verleend, de Nederlandse Antillen binnenkomt of aldaar wordt aangetroffen, wordt gestraft met hechtenis van ten hoogste drie maanden of een geldboete van ten hoogste duizend gulden.
2. Hij die na het verstrijken van de termijn waarvoor een vergunning tot tijdelijk verblijf is afgegeven zich nog in de Nederlandse Antillen bevindt of de aan zijn toelating verbonden voorwaarden, beperkingen of andere bepalingen niet nakomt, wordt gestraft met hechtenis van ten hoogste een maand of geldboete van ten hoogste vijfhonderd gulden.

3. Hij die de krachtens deze landsverordening gegeven voorschriften en regelen overtreedt wordt gestraft met een geldboete van ten hoogste duizend gulden.
4. De feiten bij of krachtens dit artikel strafbaar gesteld worden beschouwd als overtredingen.

Artikel 24

1. Hij die tot verkrijging van toelating voor zich of voor een ander dan wel tot het verkrijgen van bepaalde voorwaarden daaraan verbonden of tot het voorkomen van de intrekking van de vergunning tot toelating opzettelijk onjuiste inlichtingen verstrekt, wordt gestraft met een gevangenisstraf van ten hoogste een jaar of geldboete van ten hoogste duizend gulden.
2. Het in dit artikel strafbaar gesteld feit wordt beschouwd als misdrijf.

Artikel 25

[vervallen]

Slotbepalingen

Artikel 26

Bij de uitoefening van de hem bij deze landsverordening toegekende bevoegdheden neemt de gezaghebber in acht de hem door de Minister van Justitie in het belang van de veiligheid en het algemeen belang gegeven algemene aanwijzingen.

Artikel 26A

Het Land is aansprakelijk voor onrechtmatig handelen van de gezaghebber dat voortvloeit uit de uitoefening van zijn bevoegdheid als bedoeld in artikel 19.

Artikel 27

1. Deze landsverordening kan worden aangehaald als "Landsverordening toelating en uitzetting".
2. Zij treedt in werking op een bij landsbesluit te bepalen tijdstip.

Overgangsbepalingen

Artikel 28

1. Zij die bij de inwerkingtreding van deze landsverordening wettig zijn toegelaten, worden geacht een vergunning tot tijdelijk verblijf of tot verblijf te hebben verkregen. Voorwaarden, verbonden aan zodanige toelating blijven van kracht, totdat zij overeenkomstig de bepalingen van deze landsverordening zijn vervangen.
2. De bepaling van artikel 3 onder f van deze landsverordening is niet van toepassing op personen, die bij de inwerkingtreding van deze landsverordening niet meer in de Nederlandse Antillen wettig zijn toegelaten.
3. Bevelen tot uitzetting of tot verwijdering, gegeven ingevolge de bepalingen van het Besluit van de 7de februari 1945 nopens toelating in en uitzetting uit de Nederlandse Antillen (P.B. 1945, No. 27), blijven ook na de inwerkingtreding van deze landsverordening gehandhaafd, met dien verstande dat de vóór de inwerkingtreding van deze landsverordening gegeven uitzettingsbevelen slechts kunnen worden ingetrokken door de Procureur-Generaal. Daarop blijven de bepalingen van voornoemd besluit van toepassing.

Artikel 29

Bij de inwerkingtreding van deze landsverordening vervallen:

- a. de Verordening van de 29ste april 1905 ter uitvoering van artikel 6 van het Reglement op het beleid der Regering in de Kolonie Curaçao (P.B. 1905, No. 14);
- b. het Besluit van de 7de februari 1945 nopens toelating in en uitzetting uit de Nederlandse Antillen (P.B. 1945, No. 27);
- c. artikel 4A van de Landsverordening van de 19de december 1958 (P.B. 1958, No. 174) regelende de uitoefening van de geneeskunde.

LANDSVERORDENING van de 7de maart 1968 houdende nieuwe voorschriften inzake middelen tot bestrijding van schadelijke dieren en planten.

Artikel 1

Voor de toepassing van deze landsverordening wordt verstaan onder:

- bestrijdingsmiddel : elke stof of mengsel van stoffen, waaronder begrepen micro-organismen, bestemd om te worden gebruikt bij
- a. de bestrijding van onkruid en van ongewenste groei bij planten of delen van planten zomede bij het doden van loof;
 - b. de bestrijding van verwekkers van plantenziekten;
 - c. de bestrijding en afweer van dieren, welke schade kunnen aanrichten aan gewassen in land-, tuin- en bosbouw en aan voortbrengselen daarvan;
 - d. de bestrijding en afweer van ander ongedierte;
 - e. de wering van bederf van de voortbrengselen van land-, tuin- en bosbouw;
- handel in bestrijdingsmiddelen : het kopen, te koop aanbieden, ten verkoop in voorraad hebben, verkopen, afleveren en doen afleveren van bestrijdingsmiddelen;
- de Minister : de Minister van Volksgezondheid;
- de Inspecteur : de Inspecteur van de Volksgezondheid;
- de Commissie : de Commissie bedoeld in artikel 7.

2. Voor de toepassing van deze landsverordening wordt onder fabricage van bestrijdingsmiddelen mede begrepen het wijzigen van de samenstelling of de concentratie van een bestrijdingsmiddel.

Artikel 2

De fabricage en de invoer van, alsmede de handel in, het in voorraad hebben, het vervoeren of het doen vervoeren en het aanwenden van bestrijdingsmiddelen, in welke samenstelling of concentratie ook, is verboden, voor zover niet krachtens artikel 3 anders is bepaald.

Artikel 3

1. De Minister bepaalt, de Commissie gehoord, ambtshalve dan wel op verzoek van belanghebbenden voor welke bestrijdingsmiddelen het verbod geheel of gedeeltelijk niet geldt. De minister verleent deze ontheffing indien in redelijkheid kan worden aangenomen, dat van het bestrijdingsmiddel met inachtneming van door hem eventueel krachtens het tweede lid gegeven voorschriften geen gevaar voor de volksgezondheid is te duchten en het middel de aangeprezen werking bezit.
2. De Minister is bevoegd bij het verlenen van ontheffingen als bedoeld in lid 1 nadere voorschriften te stellen welke onder meer betrekking kunnen hebben op de wijze van gebruik en de tijdstippen van gebruik. De Minister kan ten aanzien van met name aan te wijzen bestrijdingsmiddelen voorts bepalen dat de aanwending daarvan slechts is toegestaan op grond van een door of vanwege het Bestuurscollege verleende vergunning. Het Bestuurscollege kan aan de vergunning voorwaarden verbinden. Het Bestuurscollege stelt de inspecteur de kennis van zijn beslissingen.
3. De in de voorgaande leden bedoelde bestrijdingsmiddelen en de voorschriften bedoeld in lid 2 worden door de Inspecteur in een register vermeld dat voor een ieder ter inzage ligt. Het register wordt ingericht op door de Minister te bepalen wijze.
4. De beslissingen van de Minister op grond van de leden 1 en 2 worden in de Curaçaosche Courant bekend gemaakt.
5. De Inspecteur kan met betrekking tot monsters van bestrijdingsmiddelen gehele of gedeeltelijke ontheffing van het verbod bedoeld in artikel 2 verlenen.

Artikel 4

1. De belanghebbende richt een verzoek als bedoeld in artikel 3 tot de Minister en dient het in bij de Inspecteur. Het verzoek moet vergezeld zijn van beschrijving van de kwalitatieve of kwantitatieve samenstelling van het middel. Op verlangen van de Inspecteur wordt tevens een monster van voldoende grootte ingeleverd om de nodige onderzoeken te kunne doen verrichten.

2. De kosten van het onderzoek komen ten laste van de verzoeker. Zij worden vooraf door de Inspecteur bepaald en moeten vooraf aan de Landsontvanger worden voldaan.
3. Indien het bedrag der kosten niet vooraf bepaald kan worden, kan de Inspecteur de betaling van een door hem vast te stellen voorschot ter nadere verrekening verlangen.
4. De Minister deelt zo spoedig mogelijk zijn met redenen omklede beslissing aan de belanghebbende mede. Indien een onderzoek is verricht wordt bij deze mededeling tevens de uitkomst van het onderzoek vermeld.

Artikel 5

1. Wanneer een bestrijdingsmiddel, na vermelding in het register, van samenstelling of concentratie wordt veranderd wordt van het tijdstip van wijziging van samenstelling of concentratie af de ontheffing geacht niet te zijn verleend en wordt het bestrijdingsmiddel door de Inspecteur uit het register geschrapt.
2. De Minister kan, de commissie gehoord, een ontheffing als bedoeld in artikel 3 intrekken of de voorschriften als bedoeld in artikel 3 lid 2 wijzigen, indien zulks om redenen van volksgezondheid wenselijk is of indien het bestrijdingsmiddel de aangeprezen werking niet blijkt te bezitten. Het register wordt dan door de Inspecteur dienovereenkomstig gewijzigd.

Artikel 6

[vervallen]

Artikel 7

1. Er is een commissie van tenminste 5 en ten hoogste 7 leden, welke de Minister bij de uitvoering van deze landsverordening van advies dient.
2. De voorzitter, de overige leden van de commissie en de secretaris alsmede hun plaatsvervangers worden bij landsbesluit benoemd en ontslagen.
3. Van deze commissie maken in elk geval deel uit:
als voorzitter : een bij landsbesluit te benoemen persoon werkzaam bij de aangewezen rechtspersoon als bedoeld in artikel 9 van de Gezondheidslandsverordening 1952 (P.B. 1952, no. 157);
als leden : het Hoofd van de Geneeskundige en Gezondheidsdienst van het eilandgebied Curaçao of in diens plaats een andere ambtenaar werkzaam bij deze dienst, te benoemen op voordracht van het Bestuurscollege;
het Hoofd van de Geneeskundige en Gezondheidsdienst van het eilandgebied Aruba of in diens plaats een andere ambtenaar werkzaam bij deze dienst, te benoemen op voordracht van het Bestuurscollege;
het Hoofd van de Veterinaire dienst van het eilandgebied Curaçao of in diens plaats een andere ambtenaar werkzaam bij deze dienst, te benoemen op voordracht van het Bestuurscollege en een apotheker.
4. Bij landsbesluit houdende algemene maatregelen wordt de vergoeding van de leden en de secretaris, alsmede van hun plaatsvervangers, geregeld. Daarbij kunnen tevens nadere regelen worden vastgesteld omtrent de samenstelling en werkwijze van de commissie.

Artikel 8

Bij landsbesluit houdende algemene maatregelen kunnen voorschriften worden gegeven met betrekking tot de verpakking van bestrijdingsmiddelen en de aanduidingen, welke daarop moeten voorkomen.

Artikel 9

1. De fabrikanten en importeurs van bestrijdingsmiddelen zijn gehouden aan de Inspecteur opgave te doen van de handelsnaam en van de kwantitatieve en kwalitatieve samenstelling van de bestrijdingsmiddelen, die zij fabriceren of importeren.
2. Hij die zijn beroep of bedrijf maakt van het aanwenden van bestrijdingsmiddelen is verplicht daarvan mededeling te doen aan het Bestuurscollege van het eilandgebied waar hij zijn werkzaamheden verricht.

Artikel 10

1. Overtreding van de artikelen 2 en 9 en van krachtens deze landsverordening gegeven voorschriften wordt gestraft met hechtenis van ten hoogste vijfduizend gulden.
2. De in het voorgaande lid strafbaar gestelde feiten worden beschouwd als overtredingen.

Artikel 11

Indien een in het voorgaande artikel strafbaar gesteld feit wordt begaan door of vanwege een rechtspersoon wordt de strafvervolging ingesteld en de straf uitgesproken tegen hem die tot het feit opdracht gaf of die de feitelijke leiding had bij het verboden handelen.

Artikel 12

De bestrijdingsmiddelen de voorwerpen, waarmede of met betrekking tot welke het strafbare feit is gepleegd kunnen worden in beslag genomen en verbeurd verklaard en hun vernietiging kan door de rechter worden bevolen, ongeacht of zij de veroordeelde al dan niet toebehoren.

Artikel 13

Met het toezicht op de naleving van deze landsverordening en met de opsporing van de bij of krachtens deze landsverordening strafbaar gestelde feiten zijn belast de personen, bedoeld in artikel 8 van het wetboek van Strafvordering van de Nederlandse Antillen, de ambtenaren van de Inspectie Volksgezondheid en van de Inspectie der Belastingen alsmede de bij landsbesluit houdende algemene maatregelen aan te wijzen personen en de door het Bestuurscollege der verschillende eilandgebieden aangewezen personen.

Artikel 14

Bestrijdingsmiddelen die bij de inwerkingtreding van deze landsverordening in de Nederlandse Antillen mochten worden gefabriceerd, ingevoerd, verhandeld en in voorraad mochten zijn of mochten worden aangewend, zijn toegelaten ook na de inwerkingtreding van deze landsverordening, mits binnen drie maanden na de inwerkingtreding van deze landsverordening een verzoek als bedoeld in artikel 3 door de belanghebbende is gedaan. Deze toelating is van kracht totdat op het in de vorige zinsnede gedane verzoek is beslist.

Artikel 15

1. De opsporingsambtenaren zijn gerechtigd monsters te nemen van bestrijdingsmiddelen. De monsters worden in tweevoud genomen, verpakt en verzegeld en onverwijld toegezonden aan de Inspecteur, die een van de monsters doet onderzoeken.
2. Van de uitkomsten van het onderzoek wordt door de Inspecteur schriftelijk aan de opsporingsambtenaar kennis gegeven onder toezending van het verzegelde niet onderzochte monster. De opsporingsambtenaar zendt het bericht van de Inspecteur, het terugontvangen monster en zijn proces-verbaal aan de officier van Justitie.
3. Indien niet tot vervolging wordt overgegaan draagt de Officier van Justitie, onverwijld zorg, dat hetgeen in beslag is genomen, wordt teruggegeven.

Artikel 16

1. Deze landsverordening kan worden aangehaald als "Landsverordening Bestrijdingsmiddelen". Zij treedt in werking met ingang van een nader bij landsbesluit te bepalen tijdstip.
2. Op het tijdstip van inwerkingtreding van deze landsverordening vervallen de landsverordening van de 18de juli 1961 houdende voorschriften in het belang van de volksgezondheid met betrekking tot bestrijdingsmiddelen van schadelijke dieren en planten (P.B. 1961, no. 116) en de op grond van artikel 4 daarvan gegeven ministeriële beschikking van de 6de oktober 1961 (P.B. 1961, no. 166).

LANDSVERORDENING van de 9de februari 1998 houdende regels inzake het beheer van de natuur en de bescherming van de daarin voorkomende dier- en plantsoorten (Landsverordening grondslagen natuurbeheer en -bescherming)

HOOFDSTUK 1

Algemene bepalingen

Artikel 1

1. In deze landsverordening en de daarop berustende bepalingen wordt verstaan onder:
 - a. Minister: de Minister van Volksgezondheid en Milieuhygiëne;
 - b. bestuurscollege: het bestuurscollege van elk der eilandgebieden;
 - c. eilandsraad: de eilandsraad van elk der eilandgebieden;
 - d. commissie: de commissie, genoemd in artikel 3;
 - e. beheersinstantie: de instantie bedoeld in artikel 5;
 - f. wetenschappelijke autoriteit: één of meer door de Minister aangewezen deskundigen of instanties;
 - g. inheemse fauna en flora: de in de Nederlandse Antillen of in de Nederlands-Antilliaanse wateren van nature voorkomende dieren en planten;
 - h. soort: elke soort, ondersoort of een geografisch geïsoleerde populatie van flora of fauna;
 - i. Verdrag van Ramsar: de op 2 februari 1971 te Ramsar tot stand gekomen Overeenkomst inzake watergebieden van internationale betekenis, in het bijzonder als verblijfplaats van watervogels (Trb. 1975, 84);
 - j. CITES-verdrag: de op 3 maart 1973 te Washington gesloten Overeenkomst inzake de internationale handel in bedreigde in het wild levende dier- en plantsoorten, met bijlagen (Trb. 1975, 23) alsmede de Resoluties van de Conferentie van Partijen behorende bij dit verdrag;
 - k. Bonn-conventie: het op 23 juni 1979 te Bonn tot stand gekomen Verdrag inzake de bescherming van trekkende wilde diersoorten, met bijlagen (Trb. 1981, 6);
 - l. SPAW-protocol: het op 18 januari 1990 te Kingston getekende protocol betreffende de bijzondere beschermde gebieden en de in de natuur levende dieren en planten, met bijlagen (Trb. 1990, 115), behorende bij het op 24 maart 1983 te Cartagena de Indias gesloten Verdrag inzake de bescherming en ontwikkeling van het mariene milieu in het Caraïbisch gebied (Trb. 1983, 152);
 - m. Biodiversiteitsverdrag: het op 5 juni 1992 te Rio de Janeiro tot stand gekomen verdrag inzake de biologische diversiteit (Trb. 1992, 164);
 - n. Zeeschildpaddenverdrag: Inter-Amerikaans Verdrag inzake de bescherming en het behoud van zeeschildpadden, met Bijlagen; Caracas, 1 december 1996 (Trb. 1999, 45).
2. De geldende tekst van de in het eerste lid, onderdelen i tot en met n, genoemde verdragen liggen voor een ieder ter inzage bij de beheersinstantie en de commissie.

HOOFDSTUK II

Taken en bevoegdheden van het Land

Artikel 2

1. De Minister stelt een maal per vijf jaren een landelijk natuurbeleidsplan vast, waarin mede uitvoering wordt gegeven aan de terzake aangegane internationale verplichtingen.
2. De Minister bereidt het natuurbeleidsplan voor in nauw overleg met het bestuurscollege.
3. Het natuurbeleidsplan bevat in elk geval:
 - a. de doelstellingen inzake de natuur en het landschap die in de planperiode moeten worden verwezenlijkt;
 - b. een overzicht van prioriteiten op het gebied van de natuur en het landschap, die binnen de planperiode dienen te worden aangepakt;
 - c. de bij de uitvoering van het beleid in aanmerking te nemen natuurbeschermingswaarden;
 - d. een lijst van nationale parken, zowel terrestrisch als marien, die bestaan uit bij eilandsverordening ingestelde natuurparken.
4. Bij het opstellen van het natuurbeleidsplan houdt de Minister rekening met de ruimtelijke ontwikkelingsplannen van de eilandgebieden.
5. Het natuurbeleidsplan strekt tot algemeen kader voor het natuurbeleid.

6. Jaarlijks doet de Minister vóór 1 september verslag van de stand van zaken met betrekking tot de uitvoering van het natuurbeleidsplan aan de Staten. Afschrift van dit verslag wordt mede aangeboden aan het bestuurscollege.

Artikel 3

1. Er is een Commissie natuurbeheer en bescherming.
2. De commissie heeft tot taak de Minister en het bestuurscollege desgevraagd of uit eigen beweging van advies te dienen over maatregelen ter uitvoering van deze landsverordening.
3. De commissie bestaat uit vijf leden, waaronder een voorzitter. De leden van de commissie worden telkens voor een periode van vijf jaren benoemd.
4. Het bestuurscollege benoemt een lid en een plaatsvervangend lid. Het bestuurscollege kan het door hem benoemde lid en plaatsvervangende lid schorsen en ontslaan.
5. Jaarlijks kiest de commissie een voorzitter uit haar midden.
6. De directeur van het Departement Volksgezondheid en Milieuhygiëne of een door deze aan te wijzen medewerker is secretaris van de commissie.

Artikel 4

1. De commissie stelt een reglement op met betrekking tot haar werkwijze. Dit reglement behoeft de goedkeuring van de Minister.
2. De commissie is bevoegd voor haar werkzaamheden een beroep te doen op deskundigen, met dien verstande dat de door deze in rekening te brengen honoraria en overige kosten voorafgaande goedkeuring behoeven van de Minister.
3. De leden en de plaatsvervangende leden van de commissie ontvangen voor het bijwonen van de vergaderingen van de commissie een door de Minister vast te stellen vergoeding.
4. De leden van de commissie, hun plaatsvervangers en de secretaris wordt vergund zonodig reis- en verblijfkosten te declareren overeenkomstig de regels vermeld in de Beschikking van de 20ste juni 1933, no. 700, houdende vaststelling van een regeling der vergoeding voor reis- en teerkosten, gelijk mede voor verhuiskosten binnen de Nederlandse Antillen (P.B. 1958, no. 153).
5. De uitgaven die voortvloeien uit het tweede, derde en vierde lid komen ten laste van de begroting van de Nederlandse Antillen.
6. Het Landsbesluit Vlieggrisco's 1952 (P.B. 1952, no. 10) is op de leden van de commissie, hun plaatsvervangers en de secretaris van overeenkomstige toepassing.

Artikel 5

1. De Minister wijst een beheersinstantie aan.
2. De beheersinstantie:
 - a. is belast met de werkzaamheden, bedoeld in artikel III, tweede lid, onderdelen b, en c, derde lid, onderdeel c, vierde lid, onderdeel b, vijfde lid, onderdelen b en c, artikel IV, tweede lid, onderdelen b en c, vijfde lid, onderdelen a en b, zesde lid, onderdeel b, artikel V, tweede lid, onderdelen a en b, vierde lid, artikel VI, zesde en zevende lid, artikel VII, tweede, derde, vijfde en zesde lid, en artikel 8, zevende lid, van het CITES-verdrag, overeenkomstig de desbetreffende of overige voorschriften terzake;
 - b. is bevoegd tot het verstrekken van vergunningen en certificaten krachtens de bepalingen van de artikelen III, IV en V van het CITES-verdrag, het toestaan van de uitzondering, bedoeld in artikel VII, zevende lid, van het CITES-verdrag en het verlenen van de in dat lid bedoelde machtiging, overeenkomstig de desbetreffende of overige voorschriften terzake.
 - c. heeft tot taak het bijhouden van de volgende registers:
 - 1°. een register van in de Nederlandse Antillen gehouden of in bezit zijnde soorten, opgenomen in bijlage 1 van het CITES-verdrag en de Bonn-conventie en bijlagen 1 en 2 van het SPAW-protocol;
 - 2°. een register in de Nederlandse Antillen overeenkomstig het voorschrift, bedoeld in Artikel VIII, zesde lid, onderdelen a en b, van het CITES-verdrag;
 - 3°. een register van personen die diersoorten of plantensoorten, opgenomen in de bijlagen van het CITES-verdrag, in gevangenschap doen voorttelen onderscheidenlijk kweken.
3. De beheersinstantie verstrekt van elke registratie in de registers, bedoeld in het tweede lid, onderdeel b, ten 1°, een bewijs.
4. Bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen, worden voor de registers bedoeld in het tweede lid, regels gesteld met betrekking tot de inhoud, de vorm en het beheer, alsmede met betrekking tot de gegevens en bescheiden die bij de aanmelding voor opnemings in de registers dienen te worden verstrekt.

5. De beheersinstantie is bevoegd voor haar taken, bedoeld in het tweede en derde lid, vergoedingen in rekening te brengen die bij ministeriële beschikking met algemene werking worden vastgesteld.

Artikel 6

1. De Minister wijst één of meer deskundigen of instanties aan als wetenschappelijke autoriteit.

2. De wetenschappelijke autoriteit heeft de volgende taken:

1°. het afgeven van de verklaringen, bedoeld in artikel III, tweede lid, onderdeel a, derde lid, onderdeel a, en vijfde lid, onderdeel a, alsmede artikel IV, tweede lid, onderdeel a en zesde lid, onderdeel a, van het CITES-verdrag;

2°. het houden van voortdurend toezicht en de in kennisstelling, bedoeld in artikel IV, derde lid, van het CITES-verdrag;

3°. het geven van advies als bedoeld in artikel VIII, vierde lid, onderdeel c, van het CITES-verdrag;

4°. het desgevraagd adviseren van de Minister, het bestuurscollege, de beheersinstantie alsmede de ambtenaren, bedoeld in de artikelen 16, eerste lid, en 18, eerste lid, over:

a. de identificatie van specimens als bedoeld in artikel 7, of soorten als bedoeld in artikel 8; en

b. alle andere aangelegenheden betrekking hebbende op het natuurbeheer en de natuurbescherming die hem om advies worden voorgelegd.

3. De wetenschappelijke autoriteit is bevoegd voor haar taken als bedoeld in het tweede lid, vergoedingen in rekening te brengen die bij ministeriële beschikking met algemene werking worden vastgesteld.

Artikel 7

In de artikelen 7A, 7B, 11, 15 en 35, alsmede de daarop berustende bepaling wordt verstaan onder:

a. specimen: specimen als bedoeld in artikel I, onderdeel b, van het CITES-verdrag;

b. invoer: iedere handeling die kennelijk rechtstreeks is gericht op het bewerkstelligen van het binnen het grondgebied van de Nederlandse Antillen brengen.

c. uitvoer: iedere handeling die kennelijk rechtstreeks is gericht op het bewerkstelligen van het buiten het grondgebied van de Nederlandse Antillen brengen.

d. wederuitvoer: de uitvoer van hetgeen tevoren is ingevoerd;

e. handel: de uitvoer, de wederuitvoer, de invoer en het inbrengen vanuit de zee voortkomende dieren en planten;

f. aanvoer van uit de zee voortkomen de planten en dieren: het tot binnen de grenzen van de Nederlandse Antillen vervoeren van specimens van soorten, opgenomen in de bijlagen van het CITES-verdrag, die zijn gehaald uit zeegebied dat niet tot het rechtsgebied van de Nederlandse Antillen behoort;

g. doorvoer: de uitvoer van elk tevoren ingevoerd specimen zonder dat dit in het vrije verkeer is gebracht.

Artikel 7A

1. Handel in specimens, opgenomen in Bijlage I, II of III van het CITES-verdrag, moet in overeenstemming zijn met de bepalingen van onderscheidenlijk artikel III, IV of V van dit verdrag, onverminderd de uitzonderingsgevallen van artikel VII, tweede, derde, vijfde en zesde lid, van het CITES-verdrag.

2. Bij doorvoer of overlading als bedoeld in artikel VII van het CITES-verdrag, moet een specimen voorzien zijn van een uitvoer-, wederuitvoer- of aanvoervergunning of -certificaat die in overeenstemming met de bepalingen van artikel VI van het CITES-verdrag is afgegeven.

3. Bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen, kunnen regels worden gegeven ter uitvoering van het CITES-verdrag. Een zodanig landsbesluit kan worden uitgevaardigd op verzoek van een eilandgebied

Artikel 7B

1. Bij handel als bedoeld in artikel 7A, eerste lid, moeten de krachtens de bepalingen van de artikelen III, IV en V van het CITES-verdrag verstrekte vergunningen en certificaten in overeenstemming zijn met de bepalingen van artikel VI van dit verdrag.

2. Vergunningen of certificaten kunnen worden ingetrokken, indien:

a. de daaraan verbonden voorschriften of beperkingen waaronder deze zijn verleend, niet worden nageleefd;

b. de gegevens, verstrekt ter verkrijging van de vergunning of het certificaat, zodanig onjuist of onvolledig blijken te zijn dat op de aanvraag afwijzend of anderszins zou zijn beschikt, indien bij de beoordeling daarvan de juiste of volledige gegevens bekend waren geweest.

3. Het model, bedoeld in Bijlage IV van het CITES-verdrag, betreffende vergunningen en certificaten worden bij ministeriële beschikking met algemene werking vastgesteld.
4. De regels opgenomen in de Resoluties van het CITES-verdrag met betrekking tot vergunningen en certificaten bedoeld in de artikelen van dit verdrag zijn van toepassing.

Artikel 8

In de artikelen 8A, 8B, 10, tweede lid, 13 en 15, alsmede de daarop berustende bepalingen wordt verstaan onder:

- a. uitstervende soorten: soorten als bedoeld in artikel 1, onderdeel f, van het SPAW-protocol;
- b. bedreigde soorten: soorten als bedoeld in artikel 1, onderdeel g, van het SPAW-protocol;
- c. beschermde soorten: soorten als bedoeld in artikel 1, onderdeel h, van het SPAW-protocol;
- d. endemische soorten: soorten als bedoeld in artikel 1, onderdeel i, van het SPAW-protocol;
- e. Wetenschappelijke en Technische Raadgevende Commissie: als bedoeld in artikel 20 van het SPAW-protocol.

Artikel 8A

1. Het is verboden handelingen of activiteiten te verrichten als bedoeld in artikel 11, eerste lid, onderdeel a, van het SPAW-protocol, ter zake van plantensoorten, opgenomen in Bijlage I van dat protocol, en zaden, delen of produkten van deze plantensoorten.
2. Het is verboden handelingen of activiteiten te verrichten als bedoeld in artikel 11, eerste lid, onderdeel b, van het SPAW-protocol, ter zake van diersoorten, opgenomen in Bijlage II van dat protocol, en eieren, delen of produkten van deze diersoorten.
3. Bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen, kunnen regels worden gegeven ter zake van:
 - a. de planten- of diersoorten, opgenomen in Bijlage III van het SPAW-protocol, met inachtneming van het bepaalde in artikel 11, onderdeel c, van dat protocol; en
 - b. andere aangelegenheden ter uitvoering van het SPAW-protocol, onverminderd het bepaalde in artikel 13, eerste lid, jo. artikel 15, derde lid, van deze landsverordening.

Artikel 8B

Bij ministeriële beschikking met algemene werking kunnen ten aanzien van de verboden, bedoeld in artikel 11, eerste lid, van het SPAW-protocol, vrijstellingen worden verleend als bedoeld in artikel 11, tweede lid, en artikel 14 van dat protocol, nadat de Wetenschappelijke en Technische Raadgevende Commissie in evengenoemd artikel 11, tweede lid, de gegrondheid van de te verlenen vrijstellingen positief heeft beoordeeld.

Artikel 8C

1. Onverminderd het bepaalde in artikel 15, derde lid, van deze landsverordening kunnen bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen, regels worden gegeven ter uitvoering van het Verdrag van Ramsar, de Bonn-conventie, het Biodiversiteitsverdrag en het Zeeschildpaddenverdrag.
2. Bij een landsbesluit als bedoeld in het eerste lid kan worden bepaald dat de eilandsraad zorgdraagt voor aangelegenheden vermeld in de in het eerste lid bedoelde verdragen onder opneming van een voorziening, bedoeld in artikel 15, derde lid, van deze landsverordening.

HOOFDSTUK III

Taken en bevoegdheden van de eilandgebieden

Artikel 9

1. Het bestuurscollege stelt een maal per vijf jaren een eilandelijk natuurplan vast.
2. Het natuurplan behoeft de goedkeuring van de eilandsraad.
3. Het natuurplan bevat in ieder geval:
 - a. de uitgangspunten van het eilandelijk natuurbeleid voor de planperiode, met inachtneming van de verplichtingen die voortvloeien uit internationale verdragen op het gebied van het natuurbeheer en bescherming alsmede uit het natuurbeleidsplan, bedoeld in artikel 2, eerste lid;
 - b. een overzicht van de actiepunten die in de planperiode zullen worden verwezenlijkt, alsmede de termijn waarbinnen dit zal plaatsvinden.
4. Jaarlijks doet het bestuurscollege vóór 1 juni verslag van de stand van zaken met betrekking tot de uitvoering van het natuurplan aan de eilandsraad en de Minister.
5. Bij het opstellen van het natuurplan draagt het bestuurscollege zorg dat dit is afgestemd op het natuurbeleidsplan.

Artikel 10

1. De eilandsraad stelt, voor zover mogelijk, natuurparken in.
2. Voor zover deze natuurparken betreffen parken als bedoeld in het Verdrag van Ramsar, het SPAW-protocol of het Biodiversiteitsverdrag, zijn de hieraan in deze verdragen gestelde eisen van toepassing.
3. De eilandsraad die een zodanig natuurpark heeft ingesteld, geeft hiervan kennis aan de Minister met vermelding van de ter zake relevante informatie.
4. De Minister draagt de gemelde natuurparken voor bij het desbetreffende uitvoerende bureau dat bij deze verdragen is ingesteld, met het verzoek tot opname in de bij dat verdrag horende lijst van beschermde gebieden.

Artikel 11

1. De eilandsraad draagt zorg voor de beheersmaatregelen voor en de bescherming van soorten die vermeld zijn in de bijlagen van het Zeeschildpaddenverdrag.
2. De eisen die hiervoor krachtens het in het eerste lid genoemde verdrag gelden, zijn van toepassing.

Artikel 12

1. De eilandsraad draagt zorg voor de bescherming van en de beheersmaatregelen voor soorten die vermeld zijn in de bijlagen van de Bonn-conventie.
2. De eisen die hiervoor krachtens het in het eerste lid genoemde verdrag gelden, zijn van toepassing.

Artikel 13

1. De eilandsraad draagt zorg voor de bescherming van en de beheersmaatregelen voor soorten die vermeld zijn in de bijlagen van het SPAW-protocol.
2. De eisen die hieraan krachtens het in het eerste lid genoemde verdrag gesteld worden, zijn van toepassing.

Artikel 14

1. De eilandsraad draagt zorg voor de bescherming van de biologische diversiteit, het verantwoord gebruik van haar componenten en de eerlijke en billijke verdeling van de voordelen die uit het gebruik van genetische bronnen voortvloeien.
2. De eisen die hiervoor krachtens het Biodiversiteitsverdrag gelden, zijn van toepassing.

Artikel 15

1. De eilandsraad stelt uiterlijk twee jaren na inwerkingtreding van deze landsverordening voorschriften vast ter uitvoering van de verplichtingen die voor de eilandgebieden voortvloeien uit deze landsverordening.
2. Op verzoek van een bestuurscollege kan de Minister geheel of gedeeltelijk voorzien in faciliteiten, middelen en bijstand, die noodzakelijk zijn voor de uitvoering van deze landsverordening en de daaruit voortvloeiende regelgeving in het desbetreffende eilandgebied.
3. Voorzover de eilandsraad nalaat de in het eerste lid genoemde voorschriften binnen de aldaar genoemde termijn vast te stellen, wordt daarin uiterlijk 2 jaar na afloop van die termijn, bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen, gehoord het desbetreffende bestuurscollege, voorzien.

HOOFDSTUK 5

Toezicht en opsporing

Artikel 16

1. Met het toezicht op de naleving van het bij of krachtens deze landsverordening bepaalde zijn belast de daartoe bij landsbesluit aangewezen ambtenaren of personen. Een zodanige aanwijzing wordt bekendgemaakt in De Curaçaosche Courant.
2. Voor zover het in het eerste lid bedoelde toezicht betrekking heeft op de naleving van door de eilandgebieden ter uitvoering van deze landsverordening gestelde voorschriften, wordt dit toezicht mede uitgeoefend door ambtenaren of personen die daartoe door het bestuurscollege worden aangewezen. Een zodanige aanwijzing wordt bekendgemaakt in het blad waarin door het desbetreffende eilandgebied gebruikelijk officiële berichten worden bekendgemaakt.
3. De krachtens het eerste en het tweede lid aangewezen personen zijn, uitsluitend voor zover dat voor de vervulling van hun taak redelijkerwijze noodzakelijk is, bevoegd:
 - a. alle inlichtingen te vragen;

- b. inzage te verlangen van alle boeken, bescheiden en andere informatiedragers en daarvan afschrift te nemen of deze daartoe tijdelijk mee te nemen;
 - c. goederen aan opneming en onderzoek te onderwerpen, deze daartoe tijdelijk mee te nemen en daarvan monsters te nemen;
 - d. alle plaatsen, met uitzondering van woningen zonder de uitdrukkelijke toestemming van de bewoner, te betreden, vergezeld van door hen aangewezen personen;
 - e. vaartuigen, stilstaande voertuigen en de lading daarvan te onderzoeken;
 - f. woningen of tot woning bestemde gedeelten van vaartuigen zonder de uitdrukkelijke toestemming van de bewoner binnen te treden.
4. Zo nodig, wordt de toegang tot een plaats als bedoeld in het derde lid, onderdeel d, verschaft met behulp van de sterke arm.
5. Op het binnentreden van woningen of van tot woning bestemde gedeelten van vaartuigen als bedoeld in het derde lid, onderdeel f, is Titel X van het Derde Boek van het Wetboek van Strafvordering van overeenkomstige toepassing, met uitzondering van de artikelen 155, vierde lid, 156, tweede lid, 157, tweede en derde lid, 158, eerste lid, laatste zinsnede, en 160, eerste lid, en met dien verstande dat de machtiging, indien het betreft de krachtens het eerste lid aangewezen personen, wordt verleend door de procureur-generaal en, indien het betreft de krachtens het tweede lid aangewezen personen, de gezaghebber.
6. Bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen, kunnen regels worden gesteld met betrekking tot de wijze van taakuitoefening van de krachtens het eerste en het tweede lid aangewezen personen.

Artikel 17

1. Een ieder is verplicht aan toezichthouders alle medewerking te verlenen die deze redelijkerwijs kunnen verlangen ter uitoefening van hun bevoegdheden.
2. Zij die uit hoofde van ambt, beroep of wettelijk voorschrift verplicht zijn tot geheimhouding, kunnen het verlenen van medewerking weigeren, voor zover hun geheimhoudingsplicht zich daartoe uitstrekt.

Artikel 18

1. Met de opsporing van de bij of krachtens deze landsverordening strafbaar gestelde feiten zijn, naast de in artikel 184 van het Wetboek van Strafvordering bedoelde personen, belast de daartoe bij landsbesluit aangewezen ambtenaren of personen. Een zodanige aanwijzing wordt bekendgemaakt in De Curaçaosche Courant.
2. Voor zover de in het eerste lid bedoelde opsporing betrekking heeft op feiten die zijn strafbaar gesteld in de door de eilandgebieden ter uitvoering van deze landsverordening gestelde voorschriften, wordt de opsporing mede uitgeoefend door ambtenaren of personen die daartoe door het bestuurscollege worden aangewezen. Een zodanige aanwijzing wordt bekendgemaakt in het blad waarin door het desbetreffende eilandgebied gebruikelijk officiële berichten worden bekendgemaakt.
2. Bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen, kunnen regels worden gesteld omtrent de vereisten waaraan de krachtens het eerste en het tweede lid aangewezen ambtenaren of personen dienen te voldoen.

Artikel 19

Een ieder die betrokken is bij de uitvoering van deze landsverordening en daarbij de beschikking krijgt over gegevens waarvan hij het vertrouwelijke karakter kent of redelijkerwijs moet vermoeden, en voor wie niet reeds uit hoofde van ambt, beroep of wettelijk voorschrift ter zake van die gegevens een geheimhoudingsplicht geldt, is verplicht tot geheimhouding daarvan, behoudens voor zover enig wettelijk voorschrift hem tot bekendmaking verplicht of uit zijn taak bij de uitvoering van deze landsverordening de noodzaak tot bekendmaking voortvloeit.

HOOFDSTUK 6

Sancties

§ 1. Bestuursdwang

Artikel 20

De Minister en het bestuurscollege, voor zover het betreft overtreding van eilandelijke voorschriften, zijn bevoegd tot het doen wegnemen, ontruimen, beletten, in de vorige toestand

herstellen of het verrichten van hetgeen in strijd met de in deze landsverordening en de daarop berustende bepalingen gestelde verplichtingen is of wordt gedaan, gehouden of nagelaten.

Artikel 21

1. Een beslissing tot toepassing van bestuursdwang wordt op schrift gesteld en geldt als een beschikking.
2. De bekendmaking ervan geschiedt aan de overtreder en eventuele andere belanghebbenden.
3. In de beschikking wordt een termijn gesteld waarbinnen de belanghebbenden de tenuitvoerlegging kunnen voorkomen door zelf maatregelen te treffen. De te nemen maatregelen worden in de beschikking vermeld.
4. Geen termijn behoeft te worden gegund, indien de vereiste spoed zich daartegen verzet.
5. Indien de situatie dermate spoedeisend is dat de Minister of het bestuurscollege de beslissing tot toepassing van bestuursdwang niet van te voren opschrift kan zetten, zorgt deze alsnog zo spoedig mogelijk voor de opschriftstelling en de bekendmaking.

Artikel 22

1. De overtreder is de kosten verbonden aan de toepassing van bestuursdwang verschuldigd, tenzij deze kosten redelijkerwijze niet of niet geheel te zijnen laste behoren te komen.
2. De beschikking vermeldt dat de toepassing van de bestuursdwang op kosten van de overtreder plaatsvindt.
3. Indien de kosten geheel of gedeeltelijk niet ten laste van de overtreder zullen worden gebracht, wordt zulks in de beschikking vermeld.
4. Onder de kosten, bedoeld in het eerste lid, worden begrepen de kosten verbonden aan de voorbereiding van bestuursdwang, voor zover deze kosten zijn gemaakt na het tijdstip waarop de termijn, bedoeld in artikel 21, derde lid, is verstreken.
5. De kosten zijn ook verschuldigd indien de bestuursdwang door opheffing van de onwettige situatie niet of niet volledig is uitgevoerd.

Artikel 23

1. De Minister of het bestuurscollege, voor zover het betreft overtreding van eilandelijke voorschriften, kan van de overtreder bij dwangbevel de verschuldigde kosten, verhoogd met de op de invordering vallende kosten invorderen.
2. Het dwangbevel wordt op kosten van de overtreder bij deurwaardersexploot betekend en levert een executoriale titel op in de zin van het Tweede Boek van de Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering van de Nederlandse Antillen.
3. Gedurende zes weken na de dag van betekening staat verzet tegen het dwangbevel open door dagvaarding van het openbare rechtspersoon de Nederlandse Antillen of het desbetreffende eilandgebied.
4. Het verzet schorst de tenuitvoerlegging. Op verzoek van het de openbare rechtspersoon de Nederlandse Antillen of het desbetreffende eilandgebied kan de rechter in eerste aanleg de schorsing van de tenuitvoerlegging opheffen.

Artikel 24

De kosten verbonden aan de toepassing van bestuursdwang, zijn bevoorrecht op de zaak ten aanzien waarvan zij zijn besteed en worden na de kosten, bedoeld in artikel 1165, onder 4°, van het Burgerlijk Wetboek van de Nederlandse Antillen uit de opbrengst van de zaak betaald.

Artikel 25

Om aan een besluit tot toepassing van bestuursdwang uitvoering te geven, zijn de artikelen 16, derde tot en met vijfde lid en 17 van overeenkomstige toepassing op door de Minister of het bestuurscollege, voor zover het betreft overtreding van eilandelijke voorschriften, aan te wijzen personen.

Artikel 26

De Minister of het bestuurscollege, voor zover het betreft overtreding van eilandelijke voorschriften, zijn bevoegd gebouwen, terreinen en hetgeen zich daarop bevindt, te verzegelen.

Artikel 27

1. Tot de bevoegdheid tot toepassing van bestuursdwang behoort het meevoeren en opslaan van daarvoor vatbare zaken voor zover de toepassing van bestuursdwang dit vereist.

2. Indien zaken zijn meegevoerd en opgeslagen, doen de Minister of het desbetreffende bestuurscollege daarvan proces-verbaal opmaken, waarvan afschrift wordt verstrekt aan de belanghebbende.
3. De Minister en het desbetreffende bestuurscollege dragen zorg voor de bewaring van de opgeslagen zaken en geeft deze zaken terug aan de rechthebbende.
4. De Minister en het desbetreffende bestuurscollege zijn bevoegd de afgifte op te schorten totdat de verschuldigde kosten zijn voldaan. Indien de rechthebbende niet tevens de overtreder is, zijn de Minister en het bestuurscollege bevoegd de afgifte op te schorten totdat de kosten van bewaring zijn voldaan.

Artikel 28

1. De Minister en het bestuurscollege, indien het betreft overtreding van eilandelijke voorschriften, zijn bevoegd, indien een opgeslagen zaak niet binnen drie maanden na de opslag kan worden teruggegeven, deze te verkopen of, indien verkoop naar hun oordeel niet mogelijk is, de zaak om niet aan een derde in eigendom over te dragen of te laten vernietigen.
2. Gelijke bevoegdheid hebben de Minister en het desbetreffende bestuurscollege ook binnen die termijn, zodra de aan de toepassing van bestuursdwang verbonden kosten, vermeerderd met de voor de verkoop, de eigendomsoverdracht om niet of de vernietiging geraamde kosten, in verhouding tot de waarde van de zaak onevenredig hoog worden.
3. Verkoop, eigendomsoverdracht of vernietiging vinden niet plaats binnen twee weken na de verstrekking van het afschrift van het proces-verbaal betreffende het meevoeren en opslaan, tenzij het gevaarlijke stoffen of eerder aan bederf onderhevige stoffen betreft.
4. Gedurende drie jaren na het tijdstip van verkoop heeft degene die op dat tijdstip eigenaar was, recht op de opbrengst van het goed onder aftrek van de aan de toepassing van bestuursdwang verbonden kosten van de verkoop.

§ 2. Dwangsom

Artikel 29

1. De Minister en het bestuurscollege, indien het betreft overtreding van eilandelijke voorschriften, kunnen in plaats van bestuursdwang toe te passen aan de overtreder een last onder dwangsom opleggen. Voor het opleggen van een last onder dwangsom wordt niet gekozen, indien het belang dat het overtreden voorschrift beoogt te beschermen, zich daartegen verzet.
2. De Minister of het desbetreffende bestuurscollege stelt de dwangsom vast hetzij op een bedrag ineens hetzij op een bedrag per tijdseenheid waarin de last niet is uitgevoerd of op een bedrag per overtreding van de last. Zij stellen tevens een bedrag vast waarboven geen dwangsom meer wordt verbeurd. Het vastgestelde bedrag dient in redelijke verhouding te staan tot de zwaarte van het geschonden belang en de beoogde werking van de dwangsomoplegging.
3. In de beschikking tot oplegging van een last onder dwangsom die strekt tot het ongedaan maken of het beëindigen van een overtreding, wordt een termijn gesteld gedurende welke de overtreder de last kan uitvoeren zonder dat een dwangsom wordt verbeurd.

Artikel 30

1. Verbeurde dwangsommen komen toe aan de rechtspersoon de Nederlandse Antillen of het desbetreffende eilandgebied.
2. De Minister en het desbetreffende bestuurscollege kunnen bij dwangbevel het verschuldigde bedrag, verhoogd met de op de invordering vallende kosten, invorderen. Artikel 22, tweede, derde en vierde lid, zijn van overeenkomstige toepassing.

Artikel 31

1. De Minister of het desbetreffende bestuurscollege kunnen op verzoek van de overtreder de dwangsom opheffen of de looptijd ervan opschorten voor een bepaalde termijn ingeval van blijvende of tijdelijke gehele of gedeeltelijke onmogelijkheid voor de overtreder om aan zijn verplichtingen te voldoen.
2. De Minister of het desbetreffende bestuurscollege kunnen op verzoek van de overtreder de dwangsom opheffen indien de beschikking een jaar van kracht is geweest zonder dat de dwangsom is verbeurd.

Artikel 32

1. De bevoegdheid tot invordering van verbeurde bedragen verjaart door verloop van één jaar na de dag waarop zij zijn verbeurd.

2. De verjaring wordt geschorst door faillissement en ieder wettelijk beletsel voor invordering van de dwangsom.

§ 3. Strafbepalingen

Artikel 33

1. Handelen in strijd met de voorschriften gegeven bij of krachtens de artikelen 7A, 7B, 8A, 8B en 8C of krachtens artikel 15, en overtreding van de verboden gegeven bij of krachtens de artikelen 7A, 7B, 8A, 8B en 8C of krachtens artikel 15, wordt, voor zover opzettelijk begaan, gestraft met hetzij gevangenisstraf van ten hoogste vier jaren, hetzij geldboete van ten hoogste NAF. 1.000.000,--, hetzij beide straffen.

2. Handelen in strijd met de voorschriften gegeven bij of krachtens de artikelen 7A, 7B, 8A, 8B en 8C of krachtens artikel 15, en overtreding van de verboden gegeven bij of krachtens de artikel 7A, 7B, 8A, 8B en 8C of krachtens artikel 15, wordt, voor zover niet opzettelijk begaan, gestraft met hetzij gevangenisstraf van ten hoogste een jaar, hetzij geldboete van ten hoogste NAF. 100.000,--, hetzij beide straffen.

3. Handelen in strijd met de bij de artikelen 17, eerste lid, en 19 gegeven voorschriften wordt gestraft met hetzij hechtenis van ten hoogste zes maanden, hetzij een geldboete van NAF. 25.000,--, hetzij beide straffen.

2. Overtreding van het in de artikelen 7, eerste lid, en 8, eerste lid, gestelde verbod wordt, voor zover niet opzettelijk begaan, gestraft, hetzij met hechtenis van ten hoogste een jaar, hetzij met een geldboete van ten hoogste vijfhonderdduizend gulden, hetzij met beide straffen.

3. Overtreding van de krachtens artikel 15 te stellen verboden wordt, voor zover opzettelijk begaan, gestraft, hetzij met gevangenisstraf van ten hoogste zes jaren, hetzij met een geldboete van ten hoogste een miljoen gulden, hetzij met beide straffen.

4. Overtreding van de krachtens artikel 15 te stellen verboden wordt, voor zover niet opzettelijk begaan, gestraft, hetzij met hechtenis van ten hoogste een jaren, hetzij met een geldboete van ten hoogste vijfhonderdduizend gulden, hetzij met beide straffen.

5. Handelen in strijd met artikel 17 alsmede met de overige krachtens artikel 15 te geven voorschriften wordt gestraft, hetzij met hechtenis van ten hoogste een jaar, hetzij met een geldboete van vijftigduizend gulden, hetzij met beide straffen.

Artikel 34

De in artikel 33, eerste en derde lid, strafbaar gestelde feiten zijn misdrijven; de overige in dit artikel strafbaar gestelde feiten zijn overtredingen.

Artikel 35

1. Onverminderd het bepaalde in de artikelen 35, 36 en 38b tot en met 38d van het Wetboek van strafrecht van de Nederlandse Antillen worden alle, onverschillig waar, ongeoorloofd aanwezig bevonden specimens, verbeurd verklaard of aan het verkeer onttrokken.

2. Verbeurd verklaarde of aan het verkeer onttrokken specimens worden, met inachtneming van de door de Minister gestelde regels, in beheer gegeven aan een daarbij aan te wijzen persoon of instelling.

3. Verbeurd verklaarde of aan het verkeer onttrokken levende specimens als bedoeld in het eerste lid worden met inachtneming van door de Minister te stellen regels teruggezet in de natuur.

4. Verbeurd verklaarde of aan het verkeer onttrokken levende specimens die afkomstig zijn uit een lidstaat, worden op kosten van de eigenaar, de vervoerder, de importeur of diens gemachtigde hetzij teruggezonden naar die lidstaat, hetzij verzonden naar een andere lidstaat indien naar het oordeel van de Minister aldaar een passender omgeving voor het specimen is gewaarborgd.

5. Verbeurd verklaarde of aan het verkeer onttrokken levende specimens die afkomstig zijn uit een niet-lidstaat, worden op kosten van de eigenaar, de vervoerder, de importeur of diens gemachtigde hetzij in de Nederlandse Antillen in een door de Minister te bepalen passende omgeving ondergebracht, hetzij verzonden naar een lidstaat waar naar het oordeel van de Minister een passender omgeving voor het specimen is gewaarborgd.

6. In het uiterste geval kan de Minister gelasten dat verbeurd verklaarde of aan het verkeer onttrokken levende specimens op kosten van de eigenaar, de vervoerder, de importeur of diens gemachtigde, worden vernietigd met inachtneming van door de Minister te stellen regels.

7. Verbeurd verklaarde of aan het verkeer onttrokken dode specimens worden op kosten van de eigenaar, de vervoerder, de importeur of diens gemachtigde vernietigd. In bijzondere gevallen

kan de Minister afwijken van de eerste volzin, mits verzekerd is, dat het desbetreffende goed nimmer in het economisch verkeer kan komen.

8. Ten aanzien van hetgeen krachtens het vierde, vijfde, zesde of zevende lid, verschuldigd is, zijn de artikelen 22 en 23 van overeenkomstige toepassing.

HOOFDSTUK 7

Beroep

[vervallen]

HOOFDSTUK 8

Overgangs- en slotbepalingen

Artikel 38

1. Het landelijk natuurbeleidsplan, bedoeld in artikel 2, eerste lid, wordt voor de eerste keer vastgesteld uiterlijk één jaar na het in werking treden van deze landsverordening.
2. Het eilandelijk natuurplan, bedoeld in artikel 9, eerste lid, wordt voor de eerste keer vastgesteld uiterlijk twee jaren na het in werking treden van deze landsverordening.
3. Indien het bestuurscollege nalaat binnen de in het tweede lid genoemde termijn het eilandelijk natuurplan vast te stellen, stelt de gezaghebber dit, al dan niet na een aanwijzing van de Gouverneur als bedoeld in artikel 68, eerste lid, van de Eilandenregeling Nederlandse Antillen, vast.

Artikel 39

1. Ingetrokken worden:

- a. de landsverordening van den 11den april 1942, houdende verbod tot uitvoer van aloëplanten (P.B. 1942, no.84);
 - b. de landsverordening van de 19den juli 1976 tot bescherming van mariene gebieden (P.B. 1976, no. 157);
 - c. het Landsbesluit in- en uitvoerverbod bedreigde dieren en planten (P.B. 1992, no. 1).
2. Artikel 1, onderdeel b, van het Landsbesluit, houdende algemene maatregelen, van de 3den maart 1960 (P.B. 1960, no. 25) ter uitvoering van de artikelen 1 en 6 van de Uitvoerverbodenverordening 1944 (P.B. 1944, no. 117) vervalt.
- 3.¹ De landsverordening van de 20sten juli 1926, tot bescherming van diersoorten, nuttig voor land- en ooftbouw of die langzamerhand uitsterven en op welke voortbestaan prijs wordt gesteld (P.B. 1926, no. 60), wordt met ingang van het tijdstip waarop voor een eilandgebied de in artikel 15 van deze landsverordening bedoelde eilandsverordening van kracht is geworden voor dat eilandgebied ingetrokken.

Artikel 40

1. De verboden in artikel 8A, eerste en tweede lid, of krachtens het derde lid, onderdeel a, gelden niet voor het onder zich hebben van soorten, opgenomen in de Bijlagen I en II van het SPAW-protocol die men onder zich heeft op het tijdstip waarop deze landsverordening in werking treedt.
2. Onverminderd het bepaalde in het eerste lid, is eenieder die een soort, opgenomen in Bijlage I van het CITES-verdrag en in de Bijlagen I en II van het SPAW-protocol, onder zich heeft, verplicht deze, binnen zes maanden na het tijdstip waarop deze landsverordening in werking treedt te registreren of te doen registreren in het register, bedoeld in artikel 5, tweede lid, onderdeel c, ten eerste.

Artikel 41

Deze landsverordening treedt in werking op een bij landsbesluit te bepalen tijdstip.

Artikel 42

Deze landsverordening kan worden aangehaald als: Landsverordening grondslagen natuurbeheer en -bescherming.

¹ In de tekst van P.B. 1997, 237 wordt abusievelijk verwezen naar art 38 i.p.v. art 39.

LANDSVERORDENING van 11 juli 1991 houdende regelen in verband met de visserij in de territoriale zee en de visserijzone van de Nederlandse Antillen

HOOFDSTUK I

Begripsbepalingen

Artikel 1

1. In deze landsverordening en de daarop berustende bepalingen wordt verstaan onder:

- de Minister : de Minister van Algemene Zaken;
vissen : het te water brengen, te water hebben, lichten, ophalen of anderszins bedrijfsgeraad hebben van vistuigen, alsmede het aanwenden van enig ander middel om vis te bemachtigen;
Visserijcommissie : de commissie ingesteld krachtens artikel 13;
Visserijzone : de zone ingesteld krachtens de Machtigingswet instelling visserijzone (Stb. 1977, 345).

2. In deze landsverordening en de daarop berustende bepalingen wordt onder vis mede verstaan:

- schaaldieren, schelpdieren en overige weekdieren, zeewieren, koralen, zeezoogdieren, schildpadden, zeesterren en zeeëgels;
- kuit en broed van vis;
- broed en zaad van schaal- en schelpdieren.

HOOFDSTUK II

Algemene Bepalingen

Artikel 2

- Het is verboden in de territoriale zee en in de visserijzone te vissen zonder vergunning.
- Het in het eerste lid bedoelde verbod is behoudens het bepaalde in het derde lid in de territoriale zee niet van toepassing op degene die vist met een vaartuig met een inhoud van minder dan zes bruto registerton of lengte van minder dan twaalf meter. De lengte van het vaartuig wordt hierbij gemeten van de aansnijding van het dek of het doorgestrookte dek met de voorsteven tot aan de binnenkant van de spiegel.
- Bij eilandsverordening kan worden bepaald, dat voor het vissen in de territoriale zee met een vaartuig als bedoeld in het tweede lid een vergunning van het bestuurscollege van het desbetreffende eilandgebied vereist is.
- Het in het eerste lid bedoelde verbod is niet van toepassing op degene die vist met een vaartuig waarop ten hoogste vier sleep- of handlijnen in gebruik zijn.
- De vergunning, bedoeld in het eerste lid, wordt door of namens de Minister, gehoord de Visserijcommissie verleend. Indien de vergunning mede zal gelden voor het territoriale zeegebied rondom een eilandgebied kan deze slechts worden verleend met instemming van de vertegenwoordiger van het desbetreffende eilandgebied in de Visserijcommissie.
- In afwijking van het bepaalde in het vijfde lid wordt aan ingezetenen van de Nederlandse Antillen de vergunning voor het vissen in de visserijzone met een vaartuig als bedoeld in het tweede lid verleend door het bestuurscollege van het eilandgebied waarop zij woonachtig zijn.
- Door of namens de Minister, gehoord de Visserijcommissie, kan ontheffing worden verleend van het verbod bedoeld in het eerste lid ten behoeve van het verrichten van wetenschappelijk zeeonderzoek.
- Een ontheffing als bedoeld in het zevende lid wordt slechts verleend onder de voorwaarde dat de resultaten van het onderzoek ter beschikking zullen worden gesteld aan het land en de desbetreffende eilandgebieden.
- Door of namens de Minister kan ontheffing worden verleend van het verbod bedoeld in het eerste lid ten behoeve van het houden van viswedstrijden. De ontheffing wordt verleend aan de instantie die de wedstrijd organiseert en heeft betrekking op alle voor de wedstrijd ingeschreven vaartuigen. De ontheffing geldt voor de daarbij aangegeven dagen.

Artikel 3

- Bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen, worden regels gesteld ten aanzien van:
 - vistuigen waarmee het is toegestaan te vissen;
 - de te vangen vis.

2. Het is aan vergunninghouders verboden aan boord te hebben:
 - a. andere vistuigen, dan die waarmee het krachtens het in het eerste lid bedoelde landsbesluit is toegestaan te vissen;
 - b. andere vissoorten dan die waarop het krachtens het in het eerste lid bedoelde landsbesluit is toegestaan te vissen;
 - c. andere vis, dan die welke men krachtens het in het eerste lid bedoelde landsbesluit mag behouden.
3. Bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen, worden regels gesteld ten aanzien van de gegevens die door vergunninghouders dienen te worden bijgehouden en de wijze waarop dit dient te geschieden.

Artikel 4

1. Bij eilandsverordening kunnen voor het vissen met een vaartuig als bedoeld in het tweede lid van artikel 2, in het territoriale zeegebied rondom het desbetreffende eilandgebied, regels worden gesteld.
2. De regels die ingevolge het bepaalde in het eerste lid van artikel 3 en het eerste lid van dit artikel worden vastgesteld dienen zoveel mogelijk met elkaar overeen te komen.
3. Op de plaatsen waar de territoriale zee tussen eilandgebieden minder breed is dan 24 zeemijlen wordt voor de toepassing van deze landsverordening en de daarop berustende bepalingen de grens tussen de twee eilandgebieden gevormd door de middellijn. De middellijn is de lijn waarvan elk punt gelegen is op gelijke afstand van de dichtstbijzijnde punten op de basislijn van waaraf de breedte van de territoriale zee rondom de eilandgebieden wordt gemeten.

Artikel 5

De Minister kan, gehoord de Visserijcommissie, voor een bepaald tijdvak een visverbod instellen. Dit tijdvak kan voor de verschillende vissoorten verschillend worden vastgesteld.

Artikel 6

1. Vergunningen als bedoeld in artikel 2, kunnen, voor zover het voortbestaan en de natuurlijke ontwikkeling van de visstand zich er niet tegen verzetten, worden verleend aan:
 - a. natuurlijke personen, ingezetenen van de Nederlandse Antillen;
 - b. in de Nederlandse Antillen gevestigde naamloze en besloten vennootschappen waarvan hetzij aandelen, welke tenminste twee derde van de geplaatste aandelen vertegenwoordigen, luiden ten name van ingezetenen van de Nederlandse Antillen, en tevens de meerderheid der bestuurders ingezetenen van de Nederlandse Antillen zijn, hetzij alle bestuurders ingezetenen van de Nederlandse Antillen zijn;
 - c. in de Nederlandse Antillen gevestigde stichtingen en verenigingen, waarvan alle bestuurders ingezetenen van de Nederlandse Antillen zijn.
2. Bedoelde vergunningen kunnen slechts aan andere dan de in het eerste lid genoemde personen worden verleend, voorzover het voortbestaan en de natuurlijke ontwikkeling van de visstand zich er niet tegen verzetten, dat behalve aan degene aan wie krachtens het eerste lid een vergunning is verleend, ook aan deze anderen een vergunning wordt verleend.

Artikel 7

1. Een vergunning wordt slechts op schriftelijk verzoek verleend. De Minister kan, gehoord de Visserijcommissie, algemene regelen stellen betreffende de gegevens welke bij het verzoek dienen te worden verstrekt alsmede de wijze waarop het verzoek dient te worden ingediend.
2. In de vergunning wordt de naam en het registratienummer van het vaartuig vermeld.
3. Een vergunning wordt slechts verleend nadat het krachtens artikel 12 verschuldigde recht is voldaan.
4. Aan de vergunning kunnen voorschriften worden verbonden. De aan een vergunning verbonden voorschriften kunnen ambtshalve of op verzoek worden gewijzigd of ingetrokken. Van een voorgenomen wijziging dient de vergunninghouder tijdig op de hoogte te worden gesteld.
5. De beslissing op het verzoek wordt schriftelijk aan de verzoeker medegedeeld; de weigering geschiedt onder opgave van de redenen daarvan.
6. Een vergunning kan door of namens de Minister, gehoord de Visserijcommissie, worden ingetrokken:
 - a. indien de voor de verkrijging daarvan verschafte gegevens zodanig onvolledig of onjuist blijken te zijn, dat de vergunning niet zou zijn verleend als de juiste gegevens volledig bekend waren geweest;
 - b. indien wordt gehandeld in strijd met het bij of krachtens deze landsverordening bepaalde;

- c. indien wordt gehandeld in strijd met de voorwaarden van de vergunning.
7. Een beschikking tot intrekking van een vergunning of wijziging van de aan de vergunning verbonden voorschriften is met redenen omkleed en wordt schriftelijk aan de betrokkene medegedeeld.
8. Het niet beschikken binnen drie maanden na indiening van het verzoek, wordt, behoudens het bepaalde in het vierde lid van artikel 8, voor de mogelijkheid van beroep gelijk gesteld met een weigering.
9. Het verzoek waarbij de voorziening wordt gevraagd, is met redenen omkleed.

Artikel 8

1. Een vergunning wordt verleend voor een periode van ten hoogste twaalf maanden.
2. Na het verstrijken van de periode waarvoor de vergunning is verleend, wordt deze telkens door of namens de Minister, gehoord de Visserijcommissie, verlengd voor ten hoogste twaalf maanden, tenzij het voortbestaan of de natuurlijke ontwikkeling van de visstand zich hiertegen verzetten. Art. 7 is van overeenkomstige toepassing.
3. Een krachtens artikel 6, tweede lid, verleende vergunning wordt niet verlengd, indien het voornemen bestaat een of meer vergunningen te verlenen aan personen als bedoeld in artikel 6, eerste lid, en het voortbestaan en de natuurlijke ontwikkeling van de visstand zich tegen deze verlenging, onder gelijktijdige verlening van de vergunning krachtens artikel 6 eerste lid zouden verzetten.
4. Verlenging van een vergunning dient te worden aangevraagd tenminste drie maanden vóór het verstrijken van de termijn van de geldigheid van een vergunning. Indien de aanvraag voor een verlenging tijdig is ingediend, en de beslissing op het verzoek tot verlenging niet binnen drie maanden na haar indiening is genomen, wordt de vergunning geacht te zijn verlengd tot het moment waarop de beslissing aan de verzoeker is medegedeeld.

Artikel 9

1. Een vergunning kan slechts op één, in de vergunning aangewezen, vaartuig betrekking hebben.
2. De vergunning dient aan boord van het vaartuig aanwezig te zijn en op de eerste vordering van de opsporingsambtenaren te worden getoond.
3. De Minister of een door de Minister aan te wijzen instantie kan toestemming verlenen om tijdelijk gebruik te maken van een vaartuig ter vervanging van het in de vergunning aangewezen.
4. In de schriftelijke toestemming wordt de periode waarvoor deze geldt, alsmede de naam en het registratienummer van het andere vaartuig vermeld.

Artikel 10

Vergunninghouders zijn uitsluitend ten behoeve van de verzameling van statistisch materiaal verplicht op verzoek van de door de Minister aangewezen instantie als bedoeld in artikel 9, derde lid, gegevens te verstrekken met betrekking tot de omvang en de samenstelling van hun vangst alsmede van de vangstgebieden.

Artikel 11

Een vergunning is niet overdraagbaar.

Artikel 12

Degene aan wie vanwege het land een vergunning verleend wordt, is aan het land een recht verschuldigd. De hoogte en de wijze van inning daarvan worden bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen, vastgesteld.

HOOFDSTUK III

De Visserijcommissie

Artikel 13

1. Er is een Visserijcommissie.
2. De Visserijcommissie bestaat uit een voorzitter, tevens lid, en vijf andere leden. De leden van de Visserijcommissie, de voorzitter daaronder begrepen, worden telkens voor de periode van 6 jaren benoemd.
3. De voorzitter wordt benoemd en kan ontslagen worden door de Minister. Ieder eilandgebied benoemt een lid. Het eilandgebied dat een lid heeft benoemd kan dit lid ontslaan. Een zodanig

lid handelt in overeenstemming met het standpunt van het bestuurscollege van het desbetreffende eilandgebied.

4. Aan de Visserijcommissie wordt een secretaris toegevoegd, die door de Minister wordt benoemd en ontslagen.

5. De leden en de secretaris van de Visserijcommissie ontvangen een vergoeding welke door de Minister wordt vastgesteld. De uitgaven die hieruit voortvloeien komen ten laste van het land.

6. De Visserijcommissie besluit bij meerderheid van tenminste vier stemmen.

7. De Visserijcommissie heeft, naast hetgeen in andere bepalingen van deze landsverordening is bepaald, tot taak:

a. het volgen van de ontwikkeling van de visstand en de visserijactiviteiten in de territoriale zee en de visserijzone van de Nederlandse Antillen;

b. het, op verzoek en uit eigen beweging, geven van advies aan de Minister en de bestuurscolleges der eilandgebieden omtrent visserij-aangelegenheden.

8. Omtrent ontwerpen tot wijziging van deze landsverordening en omtrent ontwerpen van landsbesluiten, houdende algemene maatregelen, ter uitvoering van deze landsverordening wordt de Visserijcommissie gehoord.

HOOFDSTUK IV

Geheimhoudingsplicht

Artikel 14

Het is aan een ieder, die uit hoofde van deze landsverordening of van het krachtens deze landsverordening bepaalde een taak vervult, verboden van gegevens of inlichtingen, ingevolge of krachtens deze landsverordening verkregen, verder of anders gebruik te maken of daarvan verder of anders bekendheid te geven dan voor de uitoefening van zijn taak strikt noodzakelijk is.

HOOFDSTUK V

Strafbepalingen

Artikel 15

1. Overtreding van het bij of krachtens de artikelen 2, 3 en 5 bepaalde, wordt gestraft met hechtenis van ten hoogste drie maanden en geldboete van ten hoogste vijfhonderdduizend gulden, hetzij met een van deze straffen.

2. Het niet voldoen aan een verzoek als bedoeld in artikel 10, wordt gestraft met hechtenis van ten hoogste twee weken of geldboete van ten hoogste driehonderd gulden.

3. Het niet voldoen aan een vordering als bedoeld in het eerste lid van artikel 17, wordt gestraft met hechtenis van ten hoogste een maand of geldboete van ten hoogste duizend gulden.

4. De feiten, strafbaar gesteld bij dit artikel, worden als overtredingen beschouwd.

Artikel 16

Met het toezicht op de naleving en het opsporen van de overtredingen van deze landsverordening zijn behalve de in artikel 8 van het Wetboek van Strafvordering van de Nederlandse Antillen aangewezen personen belast de door de Minister en de Minister van Justitie aangewezen personen.

Artikel 17

1. De in artikel 16 bedoelde personen zijn uitsluitend voor zover dat voor de vervulling van hun taak redelijkerwijs noodzakelijk is, bevoegd:

a. van iedere vergunninghouder en van ieder waarvan vermoed wordt dat deze zonder vergunning heeft gehandeld, alle inlichtingen te verlangen;

b. van iedere vergunninghouder en van ieder waarvan vermoed wordt dat deze zonder vergunning heeft gehandeld, inzage te verlangen van alle boeken en bescheiden en daarvan afschrift te nemen;

c. goederen van vergunninghouders en van ieder waarvan vermoed wordt dat deze zonder vergunning heeft gehandeld, aan opnemings- en onderzoek te onderwerpen en deze daartoe tijdelijk mee te nemen;

d. alle plaatsen, met uitzondering van woningen, te betreden, vergezeld van door hen aangewezen personen.

2. Zo nodig verschaffen zij zich de toegang tot een plaats als bedoeld in het eerste lid, onderdeel d, met behulp van de sterke arm.

Artikel 18

1. De in artikel 16 bedoelde personen zijn ter vervulling van hun taak bevoegd te vorderen, dat gezagvoerders van vaartuigen, met uitzondering van openbare vervoermiddelen, deze doen stilhouden en onderzoek toestaan van de zich daarin bevindende voorwerpen. Zij kunnen tevens vorderen, dat de gezagvoerders overeenkomstig hun aanwijzingen terzake medewerking verlenen.
2. De Minister kan, in overeenstemming met de Minister van Justitie, regelen stellen omtrent de wijze waarop een vordering als bedoeld in het eerste lid, wordt gedaan.
3. Ook buiten het geval van ontdekking op heterdaad kunnen de in artikel 16 bedoelde personen voor inbeslagname vatbare voorwerpen op elke plaats in beslag nemen. Artikel 17, eerste lid, onderdeel d, is van toepassing.

Artikel 19

1. Indien een bij of krachtens deze landsverordening strafbaar gesteld feit wordt begaan door of vanwege een rechtspersoon, een vennootschap, enige andere vereniging van personen of een doelvermogen, wordt de strafvervolging ingesteld en worden de straffen uitgesproken, hetzij tegen die rechtspersoon, die vennootschap, die vereniging of dat doelvermogen, hetzij tegen hen die tot het feit opdracht hebben gegeven of die feitelijk leiding hebben gehad bij het verboden handelen of nalaten, hetzij tegen hen gezamenlijk.
2. Een bij of krachtens deze landsverordening strafbaar gesteld feit wordt onder meer begaan door of vanwege een rechtspersoon, een vennootschap, een vereniging van personen of een doelvermogen, indien zij begaan wordt door personen, die hetzij uit hoofde van een dienstbetrekking, hetzij uit andere hoofde handelen in de sfeer van de rechtspersoon, de vennootschap, de vereniging of doelvermogen, ongeacht of deze personen ieder afzonderlijk het strafbaar feit hebben begaan, dan wel bij hen gezamenlijk de elementen van dat feit aanwezig zijn.
3. Indien een strafvervolging wordt ingesteld tegen een rechtspersoon, een vennootschap, een vereniging van personen of een doelvermogen, wordt deze respectievelijk dit tijdens de vervolging vertegenwoordigd door de bestuurder en indien er meerdere bestuurders zijn, door een dezer. De vertegenwoordiger kan bij gemachtigde verschijnen. De rechter kan de persoonlijke verschijning van een bepaalde bestuurder bevelen; hij kan alsdan medebrenging gelasten.
4. Voor wat betreft de bij of krachtens deze landsverordening strafbaar gestelde feiten worden rechtspersonen voor de toepassing van artikel 20 van het Wetboek van Strafvordering van de Nederlandse Antillen geacht te wonen, waar zij gevestigd zijn.
5. Indien een strafvordering wordt ingesteld tegen een rechtspersoon, een vennootschap, een vereniging van personen of een doelvermogen, geschieden de in het Wetboek van Strafvordering van de Nederlandse Antillen voorgeschreven betekeningen, dagvaardingen, oproepingen, kennisgevingen of andere mededelingen aan de persoon of de woonplaats van de bestuurder en indien er meerdere bestuurders zijn, aan een van deze of op de plaats waar het bestuur zitting of kantoor houdt, behoudens, indien het een dagvaarding betreft, overeenkomstige toepassing van artikel 130, tweede en derde lid, van het Wetboek van Strafvordering van de Nederlandse Antillen.

Artikel 20

De strafwetgeving van de Nederlandse Antillen is mede van toepassing op een ieder die zich binnen de visserijzone schuldig maakt aan de bij of krachtens de artikelen 2, 3, 4 en 5 strafbaar gestelde feiten.

HOOFDSTUK VI

Reikwijdte van de landsverordening

Artikel 21

De toepassing van deze landsverordening wordt beperkt door de regels van het volkenrecht.

HOOFDSTUK VII

Overgangs- en slotbepalingen

Artikel 22

1. Deze landsverordening is tot het moment van instelling van de visserijzone niet van toepassing buiten de territoriale zee.
2. Het bepaalde in artikel 2, eerste lid, wordt voor personen genoemd in artikel 6, eerste lid, van toepassing twaalf maanden na de datum van inwerkingtreding van deze landsverordening.
3. Het bepaalde in artikel 2, eerste lid, wordt voor personen genoemd in artikel 6, tweede lid, van toepassing vier maanden na de datum van inwerkingtreding van deze landsverordening.

Artikel 23

1. Deze landsverordening treedt in werking op een bij landsbesluit te bepalen tijdstip.
2. Zij kan worden aangehaald als "Visserijlandsverordening".

LANDSVERORDENING van de 30ste januari 2008 tot regeling van het archiefwezen in de Nederlandse Antillen.

HOOFDSTUK I

Algemene bepalingen

Artikel 1

In deze landsverordening en de daarop berustende bepalingen wordt verstaan onder:

- a. de Minister: de Minister van Constitutionele en Binnenlandse Zaken;
- b. overheidsorgaan:
 - 1°. een orgaan van een rechtspersoon die krachtens publiekrecht is ingesteld; of
 - 2°. een ander persoon of college met enig openbaar gezag bekleed;
- c. archiefbescheiden:
 - 1°. bescheiden, ongeacht hun vorm, door een overheidsorgaan ontvangen of opgemaakt en naar hun aard bestemd daaronder te berusten;
 - 2°. bescheiden, ongeacht hun vorm, met overeenkomstige bestemming, ontvangen of opgemaakt door instellingen of personen, wier rechten of functies op enig overheidsorgaan zijn overgegaan;
 - 3°. bescheiden, ongeacht hun vorm, welke ingevolge overeenkomsten met of beschikkingen van instellingen of personen dan wel uit andere hoofde in de archiefbewaarplaats zijn opgenomen om daar te berusten;
 - 4°. reproducties, ongeacht hun vorm, welke bij of krachtens deze landsverordening in de plaats zijn gesteld van de archiefbescheiden, bedoeld in onderdeel c, sub 1, 2 of 3 of welke op grond van het bepaalde in artikel 8 zijn vervaardigd;
- d. zorgdrager: degene die bij of krachtens deze landsverordening belast is met de zorg voor de archiefbescheiden;
- e. archiefruimte: een ruimte, bestemd of aangewezen voor de bewaring van archiefbescheiden in afwachting van hun overbrenging ingevolge artikel 17;
- f. archiefbewaarplaats: de ingevolge artikel 14, eerste lid, en artikel 16 tweede lid, van deze landsverordening voor blijvende bewaring van archiefbescheiden aangewezen bewaarplaats;
- g. algemene landsarchivaris: degene die conform artikel 15 verantwoordelijk is voor het beheer van de overgedragen archieven, ingevolge artikel 4 toezichthouder is van de niet-overgedragen archieven en overeenkomstig artikel 15 verantwoordelijk is voor de dagelijkse leiding van het Nationaal Archief.
- h. Hoge Colleges van Staat: de Staten, de Algemene Rekenkamer Nederlandse Antillen en de Raad van Advies.

Artikel 2

Voor de toepassing van deze landsverordening en de daarop berustende bepalingen worden onder overheidsorganen tevens begrepen overheidsorganen, welke voor of na de inwerkingtreding van deze landsverordening zijn of zullen worden opgeheven.

HOOFDSTUK II

Archiefbescheiden vóór overdracht

Artikel 3

1. Een overheidsorgaan brengt en bewaart de onder hem berustende archiefbescheiden in goede, geordende en toegankelijke staat, en draagt alsmede zorg voor de selectie en vernietiging van de daarvoor in aanmerking komende archiefbescheiden, volgens bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen, te stellen regels.
2. Bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen, kunnen regels worden gegeven met betrekking tot post- en registratuurzaken bij de landsadministratie.

Artikel 4

Op het beheer, bedoeld in artikel 3, eerste lid, wordt volgens opdracht of instructie van de minister toezicht uitgevoerd door de algemene landsarchivaris.
Het toezicht, bedoeld in het eerste lid, geschiedt volgens bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen, te stellen regels.

Artikel 5

1. De ministers zijn zorgdragers voor die archiefbescheiden van overheidsdiensten welke onder hun ministerie ressorteren, voor zover deze niet zijn overgebracht naar een archiefbewaarplaats.
2. De Hoge Colleges van Staat dragen zorg voor hun archiefbescheiden, voor zover deze niet zijn overgebracht naar een archiefbewaarplaats.
3. Bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen, worden regels gesteld omtrent de wijze waarop de zorg, bedoeld in het eerste lid, wordt uitgeoefend.

Artikel 6

1. Een regeling waarbij een overheidsorgaan wordt opgeheven, samengevoegd of gesplitst, dan wel waarbij een of meer taken van een overheidsorgaan worden overgedragen aan een ander overheidsorgaan, houdt een voorziening in omtrent hun archiefbescheiden.
2. Een regeling, waarbij een tijdelijk overheidsorgaan, wordt ingesteld, houdt een voorziening in omtrent de bewaring van de archiefbescheiden na zijn opheffing.
3. Een regeling, waarbij taken van een overheidsorgaan geheel of gedeeltelijk worden overgedragen aan een rechtspersoon houdt een voorziening in omtrent de terbeschikkingstelling aan die rechtspersoon van de op die taken betrekking hebbende archiefbescheiden, voor zover deze niet zijn overgebracht naar een archiefbewaarplaats, voor een tijdvak van ten hoogste twintig jaar. Deze voorziening houdt tenminste in een nadere bepaling van het in eerste volzin bedoelde tijdvak, alsmede een bepaling omtrent het toezicht op het beheer van de desbetreffende archiefbescheiden, overeenkomstig het bij of krachtens deze landsverordening bepaalde.

Artikel 7

1. De zorgdrager ontwerpt selectielijsten waarin tenminste wordt aangegeven welke archiefbescheiden voor vernietiging in aanmerking komen.
 1. De lijsten worden door de zorgdrager vastgesteld.
 2. De minister kan regels stellen op grond waarvan in geval van oorlog, oorlogsgevaar of andere buitengewone omstandigheden kan worden afgeweken van hetgeen in deze landsverordening bepaald is met betrekking tot de vernietiging van archiefbescheiden.

Artikel 8

1. De zorgdrager is bevoegd archiefbescheiden, voor zover niet overgedragen naar een archiefbewaarplaats, te vervangen door reproducties, teneinde de aldus vervangen bescheiden te vernietigen. Voor de vervanging van archiefbescheiden die niet als te vernietigen worden aangemerkt in de lijsten, bedoeld in artikel 7, is een machtiging vereist van de minister. Deze machtiging houdt tevens een machtiging tot vernietiging in.
2. De substitutie, bedoeld in het eerste lid, geschiedt volgens bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen, te stellen regels.

Artikel 9

1. De zorgdrager is bevoegd tot vervreemding van niet in de archiefbewaarplaats berustende archiefbescheiden, voor zover het betreft:
 - a. archiefbescheiden van de Hoge Colleges van Staat na hiertoe bij landsbesluit op voordracht van de minister te zijn gemachtigd;
 - b. archiefbescheiden van andere overheidsorganen na hiertoe te zijn gemachtigd door de minister.
2. Voor de vervreemding van archiefbescheiden als bedoeld in het eerste lid is geen machtiging vereist indien de vervreemding geschiedt ter uitvoering van een in enige verordening neergelegd voorschrift.

Artikel 10

Indien archiefbescheiden ten onrechte berusten onder een ander overheidsorgaan dan dat waaronder zij behoren te berusten, ziet de zorgdrager erop toe, dat die bescheiden te bestemder plaatse geraken.

Artikel 11

1. Ieder die archiefbescheiden onder zich heeft, staat deze binnen vier weken, nadat hij een daartoe strekkende kennisgeving heeft ontvangen, aan het overheidsorgaan, waaronder zij volgens de bepalingen van deze verordening behoren te berusten, voor rekening en risico van dat overheidsorgaan af, teneinde het in de gelegenheid te stellen hiervan een reproductie te vervaardigen.

2. Het overheidsorgaan geeft de archiefbescheiden binnen vier weken na ontvangst terug aan degene, die deze heeft afgestaan, ook al kan de overheid op die bescheiden uit andere hoofde rechten doen gelden.

Artikel 12

Bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen, worden regels gesteld met betrekking tot de bouw, verbouwing, inrichting en verandering van inrichting van archiefruimten, alsmede omtrent het gebruik van gebouwen of gedeelten van gebouwen als archiefruimte.

HOOFDSTUK III

Archiefbescheiden na overdracht

Artikel 13

Omtrent de opleidingseisen voor het archiefbeheer worden regels vastgesteld bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen.

Artikel 14

1. Te Willemstad is gevestigd de algemene landsarchiefbewaarplaats, genaamd "nationaal archief". De algemene landsarchivaris is daarvan de beheerder.
2. De zorgdrager van de overgedragen overheidsarchieven is de minister.

Artikel 15

1. Onder verantwoordelijkheid van de minister is er een archiefdienst genaamd "Nationaal Archief". Deze dienst staat onder leiding van een hoofd, dat de hoedanigheid bezit van hoger archiefambtenaar als bedoeld in artikel 13. Het hoofd draagt de titel van algemene landsarchivaris.
2. Het Nationaal Archief heeft onder leiding van de algemene landsarchivaris tot taak de in de landsarchiefbewaarplaatsen aanwezige archiefbescheiden te beheren, te behouden en ter beschikking te stellen.

Artikel 16

1. De algemene landsarchiefbewaarplaats (het nationaal archief) is bestemd tot bewaring van de archiefbescheiden van overheidsorganen, waarvan de functies zich over het gehele gebied van de Nederlandse Antillen of over een groter gebied dan dat van één eilandgebied hebben uitgestrekt of uitstrekken. Voorts is het nationaal archief bestemd tot bewaring van de archiefbescheiden van andere overheidsorganen voor zover daarvoor geen afzonderlijke archiefbewaarplaats is bestemd. Het Bestuurscollege van het Eilandgebied Curaçao kan de landsarchiefbewaarplaats aanwijzen tot de bewaarplaats van de archiefbescheiden van overheidsorganen van het Eilandgebied Curaçao.
2. Bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen, worden op de eilandgebieden bijzondere landsarchiefbewaarplaatsen aangewezen, welke ressorteren onder het Nationaal Archief.
3. Een bijzondere landsarchiefbewaarplaats wordt beheerd door een hoger archiefambtenaar, die met succes de opleiding, bedoeld in artikel 13, heeft afgerond en die de titel draagt van landsarchivaris.
4. De minister is bevoegd in bijzondere gevallen een landsarchivaris te benoemen, die niet de hoedanigheid van hoger archiefambtenaar als genoemd in het derde lid bezit.
5. Een bijzondere landsarchiefbewaarplaats is bestemd tot bewaring van de archiefbescheiden van overheidsorganen, waarvan de functies zich tot het gebied van het betreffende eilandgebied hebben uitgestrekt of uitstrekken.
6. Bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen, kan op verzoek van een eilandgebied een bijzondere landsarchiefbewaarplaats worden aangewezen tot bewaring van de archiefbescheiden van de overheidsorganen van dit eilandgebied.

Artikel 17

1. De zorgdrager brengt de archiefbescheiden die niet voor vernietiging in aanmerking komen en ouder zijn dan twintig jaar, binnen een tijdvak van vijf jaar, over naar de archiefbewaarplaats, bedoeld in artikel 14, eerste lid.
2. Omtrent de overdracht van archiefbescheiden worden bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen, regels gesteld.

Artikel 18

1. De zorgdrager kan archiefbescheiden die niet voor vernietiging in aanmerking komen en jonger zijn dan twintig jaar naar een archiefbewaarplaats overbrengen, wanneer naar het oordeel van de beheerder van de archiefbewaarplaats voldoende aanleiding bestaat hiervoor ruimte beschikbaar te stellen.
2. Indien archiefbescheiden ouder dan twintig jaar door het overheidsorgaan nog veelvuldig worden gebruikt of geraadpleegd kan op verzoek van de zorgdrager machtiging tot opschorting van de overbrenging van die archiefbescheiden worden verleend door de minister.
3. De machtiging, bedoeld in het tweede lid, wordt verleend voor een periode van ten hoogste tien jaar, na afloop waarvan verlenging kan worden verkregen.
4. Aan de machtiging kunnen voorwaarden worden verbonden.
5. De machtiging kan onder beperkingen worden verleend.

Artikel 19

De archiefbescheiden die in een archiefbewaarplaats berusten zijn, behoudens het bepaalde in de artikelen 20, 21 en 22, openbaar. Ieder is, behoudens de beperkingen die voortvloeien uit het in die artikelen bepaalde, bevoegd die archiefbescheiden kosteloos te raadplegen en daarvan of daaruit afbeeldingen, afschriften, uittreksels en bewerkingen te maken of op zijn kosten te doen maken.

Artikel 20

1. Bij de overbrenging van de in artikel 1, onderdeel c, sub 1 en 2, bedoelde archiefbescheiden kan de zorgdrager, na advies van de beheerder van de archiefbewaarplaats, slechts beperkingen aan de openbaarheid stellen voor een bepaalde termijn en met het oog op:
 - a. de eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer;
 - b. het anderszins voorkomen van onevenredige bevoordeling of benadeling van betrokken natuurlijke of rechtspersonen dan wel van derden.
2. De zorgdrager kan, ten aanzien van de in de archiefbewaarplaats berustende archiefbescheiden, na de overbrenging, bedoeld in het eerste lid, niet alsnog beperkingen als bedoeld in het eerste lid stellen, tenzij zich na het tijdstip van overbrenging omstandigheden hebben voorgedaan die, waren zij op dat tijdstip bekend geweest, tot het stellen van beperkingen aan de openbaarheid ingevolge het eerste lid zouden hebben geleid.
3. De zorgdrager kan, ten aanzien van de in de archiefbewaarplaats berustende archiefbescheiden, gehoord degene op wiens last de archiefbescheiden zijn overgebracht, de ingevolge het eerste of het tweede lid aan de openbaarheid gestelde beperkingen opheffen, dan wel ten aanzien van een verzoeker buiten toepassing laten, indien het belang van de gestelde beperkingen niet opweegt tegen diens belang tot raadpleging of gebruik van de archiefbescheiden.
4. Ingevolge het eerste of het tweede lid aan de openbaarheid gestelde beperkingen hebben geen betrekking op archiefbescheiden die ouder zijn dan zeventig jaar, tenzij door de minister anders wordt beslist.

Artikel 21

1. De openbaarheid van de in artikel 1, onderdeel c, sub 3, bedoelde archiefbescheiden kan worden beperkt bij de desbetreffende overeenkomsten en beschikkingen.
2. Indien deze archiefbescheiden uit andere hoofde in een archiefbewaarplaats zijn opgenomen om daar te berusten, kan de zorgdrager beperkingen aan de openbaarheid stellen. Het bepaalde in artikel 20 is van overeenkomstige toepassing.

Artikel 22

1. De beheerder van de archiefbewaarplaats stelt de daar berustende archiefbescheiden aan de verzoeker ter raadpleging of gebruik beschikbaar met inachtneming van de aan de openbaarheid gestelde beperkingen.
2. De beheerder is bevoegd een verzoek tot raadpleging of gebruik van archiefbescheiden af te wijzen, indien naar zijn oordeel de toestand van de archiefbescheiden zich daartegen verzet of deze aan de verzoeker niet veilig kunnen worden toevertrouwd.
3. Een gehele of gedeeltelijke afwijzing van een schriftelijk verzoek tot raadpleging of gebruik vindt schriftelijk plaats. In geval van een mondeling verzoek vindt een afwijzing schriftelijk plaats, indien de verzoeker daarom vraagt. De verzoeker wordt op deze mogelijkheid gewezen. Indien de aard of de mate van raadpleging of gebruik van de archiefbescheiden een ernstige bedreiging vormt voor hun toestand, is de beheerder bevoegd te bepalen dat in de plaats van die archiefbescheiden reproducties, niet zijnde archiefbescheiden als bedoeld in artikel 1, onderdeel c, sub 4, ter beschikking worden gesteld.

Artikel 23

De beheerder gaat slechts over tot vernietiging van in de archiefbewaarplaats berustende archiefbescheiden na hiertoe te zijn gemachtigd van degene, op wiens last deze archiefbescheiden zijn overgebracht.

Artikel 24

De Minister gaat slechts over tot vervreemding van in de archiefbewaarplaats berustende archiefbescheiden indien de vervreemding strekt ter uitvoering van een in enig landsverordening neergelegd voorschrift of na hiertoe te zijn gemachtigd door degene, op wiens last deze archiefbescheiden zijn overgebracht.

Artikel 25

1. De beheerder van de archiefbewaarplaats leent archiefbescheiden voor een bepaalde tijd uit aan het overheidsorgaan, waaronder de bescheiden, indien zij niet naar de archiefbewaarplaats waren overgebracht, zouden berusten tenzij naar zijn oordeel de toestand van de archiefbescheiden zich daartegen verzet.
2. De beheerder van de archiefbewaarplaats is, met inachtneming van de aan de openbaarheid gestelde beperkingen, bevoegd archiefbescheiden voor een bepaalde tijd uit te lenen aan een instelling, mits een deskundig beheer en een veilige bewaring zijn gewaarborgd. Aan een zodanige uitlening kunnen voorwaarden worden verbonden.
3. De beheerder is bevoegd een verzoek tot uitlening als bedoeld in het tweede lid af te wijzen, indien naar zijn oordeel de toestand van de archiefbescheiden zich daartegen verzet of deze aan de verzoeker niet veilig kunnen worden toevertrouwd.
4. Een gehele of gedeeltelijke afwijzing van een schriftelijk verzoek tot raadpleging vindt schriftelijk plaats. In geval van een mondeling verzoek vindt een afwijzing schriftelijk plaats, indien de verzoeker daarom vraagt. De verzoeker wordt op deze mogelijkheid gewezen.
5. Indien de aard of de mate van raadpleging of gebruik van de archiefbescheiden bij de in het tweede lid bedoelde uitlening een ernstige bedreiging vormt voor hun toestand, is de beheerder bevoegd te bepalen dat in de plaats van die archiefbescheiden reproducties worden uitgeleend.
6. De aan uitlening verbonden kosten kunnen de verzoeker in rekening worden gebracht.

Artikel 26

De beheerder van de archiefbewaarplaats is bevoegd afschriften af te geven van een authentieke akte die volgens deze landsverordening door hem bewaard moet worden.

HOOFDSTUK IV

Archiefbescheiden van de eilandgebieden

Artikel 27

1. De bestuurscolleges dragen zorg voor het beheer van de archiefbescheiden van de eilandsorganen, overeenkomstig een bij eilandsverordening vast te stellen regeling.
2. De regeling, bedoeld in het eerste lid, houdt tevens voorzieningen in omtrent het beheer van de betreffende archiefbescheiden, alsmede omtrent het toezicht daarop.
3. Deze voorzieningen worden getroffen zoveel mogelijk overeenkomstig de bepalingen van deze landsverordening.

Artikel 28

De eilandsarchieven kunnen bij eilandsbesluit na 20 jaar worden overgedragen naar de op de eilanden gevestigde bijzondere landsarchiefbewaarplaatsen als bedoeld in artikel 16, tweede lid.

HOOFDSTUK V

Bijzondere bepalingen

Artikel 29

1. De minister is bevoegd overheidsorganen als bedoeld in artikel 5, eerste lid, erop te wijzen dat zij dienen te voldoen aan het bepaalde bij of krachtens deze landsverordening.
2. Ingeval een overheidsorgaan een aanwijzing als bedoeld in het eerste lid niet opvolgt, kan de minister bepalen, dat de archiefbescheiden van dat orgaan of een door hem aan te wijzen deel daarvan naar de archiefbewaarplaats, gehoord de beheerder daarvan, wordt vervoerd om daar tot nadere beschikking te worden bewaard. De kosten van vervoer, van het in goede,

geordende en toegankelijke staat brengen en van bewaring komen ten laste van het betrokken overheidsorgaan.

3. De minister maakt van zijn bevoegdheid, genoemd in het tweede lid, geen gebruik dan na overleg met het betrokken overheidsorgaan.

4. De bevoegdheid, genoemd in het tweede lid, geldt niet ten aanzien van de Hoge Colleges van Staat.

HOOFDSTUK VI

Strafbepaling

Artikel 30

1. Degene die niet aan de verplichting voldoet hem opgelegd bij artikel 11, eerste lid, wordt gestraft met een geldboete van NAF. 5000,00.

2. Het feit is een overtreding.

HOOFDSTUK VII

Overgangs- en slotbepalingen

Artikel 31

Artikel 16 van de Landsverordening openbaarheid van bestuur (P.B. 1995, no. 211) vervalt.

Artikel 32

De onder de overheidsorganen berustende archiefbescheiden die op het moment van de inwerkingtreding van deze landsverordening ouder zijn dan twintig jaar, worden binnen een tijdvak van tien jaar na inwerkingtreding van deze landsverordening overgebracht naar de archiefbewaarplaats alwaar zij ingevolge deze landsverordening behoren te berusten.

Artikel 33

De Archieflandsverordening 1989 (PB 1989, no. 64) wordt ingetrokken.

Artikel 34

Deze landsverordening treedt in werking met ingang van de dag na die der uitgifte van het Publicatieblad, waarin de afkondiging is geschied.

Artikel 35

Deze landsverordening wordt aangehaald als: Archieflandsverordening 2007.

Landsverordening van de 8ste mei 1961 tot regeling van de toekenning van landsstudietoelagen

HOOFDSTUK I

Algemene bepalingen

Artikel 1

Deze landsverordening en de uit kracht daarvan gegeven voorschriften verstaan onder:

Antilliaanse Jongelieden : jongelieden van Nederlandse nationaliteit die:

- a. geboren zijn in de Nederlandse Antillen, met dien verstande dat het kind, wiens ouders op het tijdstip der geboorte van dat kind de Nederlandse Antillen tijdelijk hadden verlaten, geacht wordt in de Nederlandse Antillen te zijn geboren, indien de afwezigheid der ouders korter dan een jaar heeft geduurd;
- b. geboren zijn buiten de Nederlandse Antillen, doch wier vader of moeder in de Nederlandse Antillen is geboren;
- c. geboren zijn buiten de Nederlandse Antillen, doch wier vader of moeder tien jaren of langer woonplaats in de Nederlandse Antillen heeft gehad in de zin van het Burgerlijk Wetboek van de Nederlandse Antillen;

De Minister : de Minister van Onderwijs;
ouders : ouders, voogden en verzorgers;
verzorgers : meerderjarige personen, die, geen ouders of voogden zijnde, kinderen van anderen als eigen kinderen onderhouden en opvoeden, elk afzonderlijk geval door de Minister te beoordelen;
pleegkinderen : kinderen die door verzorgers als eigen kinderen worden onderhouden en opvoeden, elk afzonderlijk geval door de Minister te beoordelen;
studie : studie of opleiding;
eigen bijdrage : de ouderlijke bijdrage of de bijdrage van de meerderjarige student.

Artikel 2

1. Overeenkomstige de bepalingen van deze landsverordening kunnen aan Antilliaanse jongelieden ten laste van 's Lands kas studietoelagen worden verleend, teneinde hen in de gelegenheid te stellen hetzij de Rechtshogeschool te Willemstad op Curaçao, hetzij de opleiding van Leraren bij het voorgezet onderwijs, uitgaande van het Departement van Onderwijs, hetzij het Hoger Technisch Onderwijs op Curaçao, hetzij elders een in de Nederlandse Antillen niet bestaande onderwijsinrichting te bezoeken of een opleiding te volgen, wanneer dit in het belang van de Nederlands-Antilliaanse gemeenschap is dan wel de kwaliteiten van gegadigden dit billijken.

2. Bij het verlenen van studietoelagen wordt mede rekening gehouden met de huidige en toekomstige behoeften aan werkkrachten voor ambten, beroepen of bedrijven.

Artikel 3

1. Aan de Antilliaanse jongelieden kunnen studietoelagen worden verleend:

- a. voor het geval het minderjarigen betreft, indien hun ouders op het tijdstip van het toekennen van een studietoelage hun woonplaats hebben in de Nederlandse Antillen in de zin van het Burgerlijk Wetboek van de Nederlandse Antillen;
- b. voor het geval het meerderjarigen betreft, indien zij de leeftijd van vijftientig jaar niet hebben overschreden op het tijdstip, dat het genot van de studietoelage aanvangt.

2. Op voorstel van de in artikel 7 bedoelde studietoelagencommissie kan de Minister afwijken van het bepaalde onder a van artikel 1 en ontheffing verlenen van de bepaling van het vorig lid.

Artikel 4

1. De studietoelage wordt, behoudens het bepaalde in het tweede en derde lid van dit artikel, slechts verleend, indien de studie in Nederland wordt gevolgd.

2. Het bepaalde in het eerste lid van dit artikel geldt niet:

- a. wanneer het betreft de studie aan de Rechtshogeschool te Willemstad op Curaçao;
- b. wanneer het betreft de opleiding van leraren bij het voortgezet onderwijs, uitgaande van het Departement van Onderwijs;
- c. wanneer het betreft het Hoger Technisch Onderwijs op Curaçao;

- d. indien oorlog, oorlogsgevaar of ander buitengewone omstandigheden het niet mogelijk of niet raadzaam maken, de studie in Nederland te doen volgen.
3. Ook buiten de gevallen in het tweede lid, onder d van dit artikel bedoeld kan worden toegestaan de studie elders in het Koninkrijk of in het buitenland te volgen, indien de aard van de voorgenomen studie dit wenselijk of noodzakelijk maakt.

Artikel 5

1. De studietoelage wordt bepaald op het bedrag van de kosten per jaar van eigen onderhoud en studie van de student.
2. De studietoelage kan niet meer dan vierduizend gulden per jaar bedragen, met dien verstande dat, indien uit andere hoofde dan overeenkomstig de bepalingen deze landsverordening van studietoelage wordt genoten, een aanvullende studietoelage wordt genoten, een aanvullende studietoelage kan worden verleend tot een zodanig bedrag, dat het totaal het bedrag van vierduizend gulden per jaar niet te boven gaat. De bedragen, genoemd in de vorige zin, kunnen bij landsbesluit houdende algemene maatregelen worden verhoogd.
3. Bij het verlenen van studietoelage kunnen aan de student een tegemoetkoming van ten hoogste vierhonderd gulden in uitrustingskosten, alsmede de vergoeding van de reiskosten heen en terug naar het land waar de studie zal worden gevolgd, worden toegekend. Een student aan de Rechtshogeschool te Willemstad, of een student aan de opleiding van leraren bij het voortgezet onderwijs, uitgaande van het Departement van Onderwijs, of een student in opleiding bij het Hoger Technisch Onderwijs op Curaçao afkomstig van een ander eilandgebied, komt in aanmerking voor vergoeding der reiskosten heen en terug.
4. Van de tegemoetkoming in uitrustingskosten kan ten hoogste een vierde aan de gegadigde worden uitgekeerd; het resterende bedrag wordt aan de in artikel 16 bedoelde gemachtigde ter beschikking gesteld.
5. Om voor de vergoeding van reiskosten in aanmerking te komen moet de student zich ten aanzien van de reis houden aan de aanwijzingen, door de Minister te geven.

Artikel 6

1. De ouders der studenten zijn een bijdrage per jaar verschuldigd in de kosten van onderhoud en studie volgens regelen, bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen vast te stellen.
2. Indien een studietoelage is verleend aan een meerderjarige die eigen inkomsten heeft, beslist de Minister of, en zo ja welk bedrag, door de student zelf kan worden bijgedragen in de kosten van zijn onderhoud en studie.

Artikel 6A

Aan Antilliaanse jongelieden, die op grond van deze landsverordening in het genot zijn van een studietoelage kunnen volgens regelen bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen te stellen, ten laste van 's Lands kas voor studiedoeleinden renteloze voorschotten worden verleend.

Artikel 7

- 1 De Minister benoemt een studietoelagencommissie, bestaande uit ten minste vijf leden. De leden worden telkens voor vier jaren benoemd. De aftredende leden zijn aanstands herbenoembaar.
2. De Inspecteur van het Onderwijs is voorzitter tevens lid van de studietoelagencommissie. Aan de studietoelagencommissie wordt door de Minister een secretaris toegevoegd.
3. Indien in een vergadering der studietoelagencommissie door een lid stemming wordt gevraagd inzake het al dan niet voordragen van een gegadigde voor een studietoelage aan de Minister, geschiedt dit schriftelijk.

HOOFDSTUK II

Behandeling van een beslissing op studietoelagenaanvragen

Artikel 8

1. Telkenjare wordt in de maand januari van Landswege kennis gegeven van de mogelijkheid tot het aanvragen van studietoelagen.
2. De aanvragen om een studietoelage worden ingediend bij de Minister.
3. Bij beschikking van de Minister worden nadere voorschriften gegeven omtrent de uitvoering van dit artikel en omtrent de bij het verzoekschrift over te leggen stukken.

Artikel 9

Indien de vereiste stukken niet volledig zijn overgelegd, stelt de voorzitter van de studietoelagencommissie de aanvrager alsnog in de gelegenheid, des stukken binnen twee weken aan te vullen.

Artikel 10

Indien de overgelegde stukken volledig zijn en de gegadigde voldoet aan het bepaalde in artikel 3:

- a. wint de voorzitter van de studietoelagencommissie bij de hoofden van de onderwijsinrichtingen welke de gegadigde heeft bezocht, inlichtingen in omtrent diens aanleg, geschiktheid, ijver en gedrag;
- b. laat de voorzitter van de studietoelagencommissie de gegadigde geneeskundig onderzoeken door een commissie van geneeskundigen, aangewezen door de Gouverneur indien de gegadigde zich in de Nederlandse Antillen bevindt en door of vanwege de Gevolgmachtigde Minister indien de gegadigde zich in Nederland bevindt, teneinde na te gaan of de gegadigde een goede gezondheid geniet, voldoende geestelijk stabiel is en geen gebreken bezit welke nadelig zijn voor de uitoefening van zijn toekomstige ambt, beroep of bedrijf. Indien de feitelijke verblijfplaats van de gegadigde buiten het Koninkrijk ligt, wordt genoeg genomen met een verklaring van gelijke strekking, afgegeven door twee in het land waar de gegadigde zich bevindt gevestigde geneesheren en gevisceerd door een daartoe bevoegde Nederlandse autoriteit;
- c. gaat de voorzitter van de studietoelagencommissie na, welk bedrag nodig zal zijn om de kosten van onderhoud en studie te dekken;
- d. verzoekt de voorzitter van de studietoelagencommissie de Minister van Financiën de eigen bijdrage overeenkomstig de regelen bedoeld in artikel 6 te doen berekenen, zulks met inachtneming van het vastgestelde bedrag der kosten van onderhoud en studie;
- e. laat de voorzitter van de studietoelagencommissie zo mogelijk de gegadigde psychologisch onderzoeken teneinde diens aanleg en geschiktheid voor de door hem gekozen studierichting te doen nagaan.

Artikel 11

Wordt de gegadigde bij het geneeskundig onderzoek als bedoeld in artikel 10 ongeschikt bevonden of is de verschuldigde eigen bijdrage gelijk aan of hoger dan het vastgestelde bedrag der kosten van onderhoud en studie, dan bericht de voorzitter van de studietoelagencommissie dit aan de aanvrager en deelt hem mede, dat zijn aanvraag uit dezen hoofde buiten verdere behandeling zal worden gelaten.

Artikel 12

1. De studietoelagencommissie beoordeelt:
 - a. of het al dan niet mogelijk is de voorgenomen studie in de Nederlandse Antillen te volgen;
 - b. of de gekozen inrichting (inrichtingen) van onderwijs genoegzame waarborgen biedt (bieden) voor doeltreffend onderricht om het beoogde doel binnen redelijke tijd te bereiken;
 - c. of verwacht mag worden, dat de gegadigde de voorgenomen studie in de normale studie tijd met goed gevolg zal voleindigen.
2. Indien een studietoelage wordt gevraagd voor studie buiten Nederland op grond van het derde lid van artikel 4, dan beoordeelt de studietoelagencommissie of de aard van de voorgenomen studie het wenselijk of noodzakelijk maakt haar in het opgegeven land te volgen.

Artikel 13

1. Zodra de studie toelagencommissie haar werkzaamheden als bedoeld in artikel 12 heeft beëindigd, deelt zij haar bevindingen schriftelijk aan de Minister mede onder vermelding of zij de gegadigde al dan niet voordraagt tot het verlenen van een studietoelage.
2. Indien de gegadigde in aanmerking komt voor een studietoelage, kent de Minister hem deze toelage bij beschikking toe. Indien de gegadigde niet in aanmerking komt voor een studietoelage, doet de Minister hiervan mededeling aan de aanvrager.

Artikel 14

1. In de beschikking tot het verlenen van een studietoelage wordt het tijdstip waarop het genot van de studietoelage aanvangt bepaald; dit tijdstip zal niet vallen vóór de dag waarop de gegadigde, indien hij meerderjarig is, of zo hij minderjarig is diens ouders, zich bij onderhandse akte hebben verbonden tot het nakomen van de in deze landsverordening bepaalde en in de beschikking te noemen verplichtingen.
2. De in het eerste lid van dit artikel bedoelde onderhandse akte wordt geregistreerd.
3. In de beschikking worden tevens vermeld:

- a. het bedrag per jaar waarop de studietoelage wordt bepaald, alsmede de termijn(en) waarin dit bedrag zal worden uitgekeerd;
 - b. de eventuele tegemoetkoming in uitrustingskosten;
 - c. de eventuele vergoeding van de reiskosten;
 - d. het bedrag per jaar van de eventuele eigen bijdrage;
 - e. de inrichting of inrichtingen van onderwijs waar de studie zal worden gevolgd; deze inrichting(en) kan (kunnen), zo daartoe aanleiding bestaat, in algemene zin worden aangeduid;
 - f. de in artikel 16 bedoelde gemachtigde, indien het een studie in het buitenland betreft;
 - g. eventueel de bijzondere voorwaarden, aan de toekenning van de studietoelage te verbinden.
4. Een studietoelage wordt verleend voor de duur of verdere duur van de voorgenomen studie.

Artikel 15

1. Zodra de studietoelage is verleend, verstrekt de Administrateur van Financiën een opgave van het bedrag der eigen bijdrage aan de landsontvanger, met vermelding van de betalingstermijnen en de vervaldata.
2. De landsontvanger kan dit bedrag zonodig door middel van een dwangsbrief invorderen. De bepalingen van de landsverordening van de 31ste december 1942, houdende regeling van de invordering van belastingen, bijdragen en vergoedingen door middel van dwangsbrieven alsmede van de rechtspleging inzake van belastingen, bijdragen en vergoedingen (P.B. 1958, no. 164), zijn hierbij van toepassing.

HOOFDSTUK III

Voorzieningen gedurende de studie

Artikel 16

1. Voor iedere student die buiten de Nederlandse Antillen studeert, wordt een gemachtigde aangewezen, woonachtig in het land waar de studie wordt gevolgd. Deze gemachtigde houdt namens de Minister toezicht op de vorderingen van de student en verleent deze de bijstand die hij behoeft.
2. De gemachtigde mag niet verbonden zijn aan de studierichting, welke de belanghebbende bezoekt.
3. De gemachtigde kan tevens als vertegenwoordiger der ouders optreden, indien deze dit verlangen.
4. De gemachtigde brengt regelmatig, in elk geval na het einde van elk schooljaar of cursusjaar, verslag uit aan de Minister omtrent de vorderingen, het bedrag en de ijver van de student en omtrent de uit diens studietoelage gedane ontvangsten en uitgaven.
5. De Administrateur van Financiën zorgt dat de student of indien deze in het buitenland studeert diens studietoelage tijdig ter beschikking wordt gesteld van de gemachtigde, die zorg draagt, dat de kosten van onderhoud en studie van de student daaruit worden gekweten.
6. Bij beschikking van de Minister worden nadere voorschriften gegeven omtrent de uitvoering van dit artikel en omtrent de uitoefening van het toezicht en de afrekening der gedane ontvangsten en uitgaven.

Artikel 17

1. Indien gedurende de studie belangrijke wijzigingen intreden in de financiële omstandigheden van de ouders of van de meerderjarige student, dan wordt de eigen bijdrage op voorstel van de Administrateur van Financiën bij beschikking opnieuw vastgesteld.
2. Treden belangrijke wijzigingen op in de kosten van onderhoud en studie, dan wordt het bedrag van de studietoelage herzien.

HOOFDSTUK IV

Intrekking van de studietoelage gedurende de studie

Artikel 18

1. De Minister trekt des studietoelage in;
 - a. indien de studieresultaten van de student onvoldoende zijn, behoudens het bepaalde in artikel 19;
 - b. indien de ijver van de student gering of zijn gedrag slecht blijkt te zijn;
 - c. indien de studie zonder geldige redenen wordt afgebroken.

2. De Minister stelt, indien de studietoelage wordt ingetrokken op grond van het onder a van het eerste lid van dit artikel bepaalde, vast, of de onvoldoende studieresultaten aan de schuld van de student te wijten zijn.

3. In de gevallen als voorzien onder b en c van het eerste lid van dit artikel zijn de ouders en de student, indien hij meerderjarig is, hoofdelijk aansprakelijk voor de terugbetaling van hetgeen het Land voor de student heeft uitbetaald aan studietoelage, uitrustings- en toezichtkosten, alsmede aan reiskosten, vermeerderd met tien ten honderd en verminderd met de eventuele eigen bijdragen.

4. De Administrateur van Financiën verstrekt een opgave van het bedrag dat ingevolge het derde lid van dit artikel verschuldigd is, aan de landsontvanger. Het tweede lid van artikel 15 is hierbij van toepassing.

Artikel 19

1. De Minister kan aan een student wiens studieresultaten onvoldoende zijn, eenmaal gelegenheid geven zijn studie gedurende ten hoogste een jaar voort te zetten.

2. Blijkt na verloop van de in het eerste lid van dit artikel gestelde termijn, dat de vorderingen intussen regelmatig zijn verlopen, dan blijft de studietoelage gehandhaafd.

3. Blijkt uit verloop van de in het eerste lid van dit artikel gestelde termijn, of eerder, dat de studieresultaten nog steeds onvoldoende zijn, dan trekt de Minister de studietoelage in. Het tweede lid van artikel 18 is hierbij van toepassing.

Artikel 20

Indien bij de intrekking van de studietoelage op grond van onvoldoende studieresultaten is vastgesteld, dat deze aan de schuld van de student te wijten zijn, zijn de ouders en de student, indien hij meerderjarig is, hoofdelijk aansprakelijk voor de terugbetaling van hetgeen het Land voor de student heeft uitbetaald aan studietoelage, uitrustings- en toezichtkosten alsmede aan reiskosten vermeerderd met tien ten honderd en verminderd met de eventuele eigen bijdragen. Het vierde lid van artikel 18 is hierbij van toepassing.

HOOFDSTUK V

Verplichtingen van de student na het volbrengen der studie

Artikel 21

1. Indien de Minister dit binnen zes maanden na het voleindigen van de voorgenomen studie verlangt, is degene, die zijn studie heeft volbracht, hierna te noemen de afgestudeerde, verplicht:

a. zich te onderwerpen aan een geneeskundig onderzoek van een commissie van geneeskundigen, door de Gouverneur of door of vanwege de Gevolmachtigde Minister aangewezen;

b. indien hij bij voormeld geneeskundig onderzoek wordt goedgekeurd en zich buiten de Nederlandse Antillen bevindt, terstond naar de Nederlandse Antillen terug te keren;

c. indien hij bij voormeld geneeskundig onderzoek wordt goedgekeurd, onmiddellijk na zijn aankomst in de Nederlandse Antillen:

- als hij is opgeleid voor het geven van onderwijs, in dienst te treden bij het openbaar of het gesubsidieerd bijzonder onderwijs,

- als hij niet is opgeleid voor het geven van onderwijs, in overheidsdienst te treden, wanneer hem een betrekking wordt aangeboden welke naar het oordeel van de Gouverneur in verband met de door hem genoten opleiding redelijk moet worden geacht.

2. Aan de verplichtingen genoemd in het eerste lid van dit artikel zijn tevens onderworpen de studenten aan wie een aanvullende studietoelage als bedoeld in het tweede lid van artikel 5 is verleend en de bezitters, van rijksstudietoelagen, aan wie een tegemoetkoming in de uitrustingskosten en/of een vergoeding van reiskosten heen en terug naar Nederland overeenkomstig het bepaalde in artikel 25 zijn verleend, alsmede degenen, aan wie op grond van een voordracht van de Minister een studiebeurs vanwege de Europese Economische Gemeenschap is verleend.

3. De verplichtingen van de afgestudeerde voortvloeiende uit het eerste lid sub c van dit artikel gelden voor de duur van vijf jaren, gerekend van de dag af waarop zijn dienstverband bij de overheid of bij het gesubsidieerd bijzonder onderwijs aanvangt.

4. De Minister kan aan een afgestudeerde op diens verzoek, of indien deze minderjarig is, op dat van diens ouders, toestemming verlenen voor een bepaalde tijd buiten de Nederlandse Antillen te blijven vertoeven, teneinde hem in de gelegenheid te stellen buiten bezwaar van 's Lands kas zijn studiën voort te zetten of in de door hem verworven bekwaamheid praktijk op te

doen of zich verder te ontwikkelen. In dit geval rusten op de afgestudeerde dezelfde verplichtingen als omschreven in het eerste lid van dit artikel en wel van de dag af dat de daartoe in dit lid gestelde termijn is verstreken.

Artikel 22

1. Voldoet de afgestudeerde niet aan de op hem rustende verplichtingen als bedoeld in het eerste en tweede lid van artikel 21 dan vindt terugvordering plaats van hetgeen het Land voor hem heeft uitbetaald aan studietoelage, uitrustings- en toezichtkosten, alsmede aan reiskosten, vermeerderd met tien ten honderd en verminderd met de eventuele eigen bijdragen.
2. In het geval voorzien in het eerste lid van dit artikel zijn de ouders en de afgestudeerde, indien hij meerderjarig is, hoofdelijk aansprakelijk voor deze terugbetaling.
3. De Administrateur van Financiën verstrekt een opgave van het bedrag dit ingevolge de vorige leden van dit artikel verschuldigd is, aan de landsontvanger. Het tweede lid van artikel 15 is hierbij van toepassing.

Artikel 23

Zodra de afgestudeerde binnen de termijn als gesteld in het derde lid van artikel 21, zijn werkzaamheden voorvloeiende uit een op hem rustende verplichting als bedoeld in het eerste lid van artikel 21 beëindigt zonder voorafgaande goedkeuring van de Minister, vindt terugvordering plaats van een zodanig gedeelte van het bedrag dat het Land voor hem aan studietoelage, uitrustings- en toezichtkosten alsmede aan reiskosten vermeerderd met tien ten honderd en verminderd met eventuele eigen bijdragen, als wordt uitgedrukt door de breuk, waarvan de teller is het getal dat aanwijst het aantal dagen dat aan het tijdvak van vijf jaren ontbreekt, en de noemer het getal achttienhonderd. Het tweede en derde lid van artikel 22 zijn hierbij van toepassing.

Artikel 24

Afgestudeerden kunnen aan de omstandigheid dat zij geheel of ten dele op 's Lands kosten hebben gestudeerd geen aanspraken op aanstelling in overheidsdienst of op plaatsing bij het gesubsidieerd bijzonder onderwijs ontlenen, evenmin kunnen zij ten aanzien van benoemingen in overheidsdienst of bij het gesubsidieerd bijzonder onderwijs meer aanspraken doen gelden dan Antilliaanse jongelieden die zonder een studietoelage een gelijk of gelijkwaardige opleiding hebben genoten.

HOOFDSTUK VI

Voorzieningen voor jongelieden, die een rijksstudietoelagen hebben ontvangen

Artikel 25

Aan Antilliaanse jongelieden, die van de Nederlandse Regering een rijksstudietoelage hebben ontvangen, kan een tegemoetkoming van ten hoogste vierhonderd gulden in uitrustingskosten, alsmede de vergoeding van de reiskosten heen en terug naar Nederland worden toegekend.

HOOFDSTUK VIII

Voorzieningen voor zeer begaafde jongelieden

Artikel 26

1. Aan Antilliaanse jongelieden, die uit hoofde van de met hun reeds volbrachte studie behaalde resultaten geacht kunnen worden uitzonderlijke gaven te bezitten, welke de veronderstelling rechtvaardigen, dat zij zich bij voortgezette studie bijzonder verdienstelijk zullen maken voor de gemeenschap, kan, in afwijking van het bepaalde in de artikelen 6, 17, 18 leden 3 en 4, 20, 21 en 22 deze landsverordening, gedurende maximaal zeven jaren een studietoelage worden toegekend.
2. Bij beschikking van de Minister worden nadere voorschriften gegeven ter uitvoering van het eerste lid

HOOFDSTUK VIII

Slot- en overgangsbepalingen

Artikel 27

Deze landsverordening kan worden aangehaald als "Landsstudietoelagenregeling".

Artikel 28

In afwijking van het bepaalde in het eerste lid van artikel 7, treedt van de voor de eerste maal benoemde leden, de helft, daartoe door het lot aan te wijzen, na twee jaren af. De aftredende leden zijn terstond herbenoembaar.

Artikel 29

1. Deze landsverordening treedt in werking met ingang van de eerste van de maand volgende op die waarin zij wordt afgekondigd.

2. Op het tijdstip van inwerkingtreding vervallen:

a. het Koninklijk Besluit van 18 juli 1919 (Stb. no. 499; P.B. 1919, no. 86), houdende regelen omtrent de beschikbaarstelling enz. van koloniale studiebeurzen ten behoeve van jongelieden, uit de koloniën Suriname en Curaçao afkomstig, voor hunne opleiding of voortgezette opleiding in Nederland, zoals gewijzigd;

b. het besluit van 10 maart 1920 (P.B. 1920, no. 15) ter uitvoering van het sub a vermelde K.B., zoals gewijzigd.

3. De bepalingen van deze landsverordening zijn van geen invloed op de voor de totstandkoming ervan toegekende studiebeurzen.

LANDSVERORDENING van de 19de juli 1991 houdende bepalingen tot regeling van de leerplicht

Artikel 1

In deze landsverordening en de uit kracht daarvan gegeven voorschriften wordt verstaan onder:

a. minister: de Minister van Onderwijs, Cultuur, Jeugd- en Sportzaken;

b. school:

1o een school voor kleuteronderwijs als bedoeld in de Landsverordening kleuteronderwijs (P.B. 1999, no. 20), of

2o een school voor basisonderwijs of speciaal onderwijs als bedoeld in de Landsverordening basisonderwijs (P.B. 1979, no. 28), of

3o een school voor voortgezet onderwijs als bedoeld in de Landsverordening voortgezet onderwijs (Pb. 1979, no. 29);

c. hoofd: hij die met de leiding van de school is belast.

d. toezichthoudende instantie: de krachtens artikel 6 bij eilandsverordening met het toezicht op de naleving van deze landsverordening en de uit kracht daarvan gegeven voorschriften belaste instantie.

Artikel 1a

Indien een leerplichtige jongere meerderjarig is rusten de verplichtingen en bevoegdheden die in deze landsverordening zijn toebedeeld aan de in artikel 2, eerste lid, bedoelde personen op de jongere zelf.

Artikel 2

1. Degene die het gezag over een in de Nederlandse Antillen woonachtige minderjarige uitoefent, en degene die met de feitelijke verzorging van een zodanige jongere is belast, zijn verplicht zorg te dragen voor:

a. de inschrijving van die minderjarige als leerling van een school, en

b. het door die minderjarige bijwonen van de voor die minderjarige bestemde lessen op de school, bedoeld in onderdeel a.

2. De in het eerste lid bedoelde verplichtingen gelden niet voor zover de in dat lid bedoelde personen kunnen aantonen dat zij voor die zorg niet verantwoordelijk kunnen worden geacht.

3. De jongere die de leeftijd van 12 jaar heeft bereikt is verplicht overeenkomstig de bepalingen van deze landsverordening de lessen te volgen aan de school waaraan hij als leerling is ingeschreven, onverminderd het bepaalde in het eerste lid.

Artikel 3

1. De in artikel 2, eerste lid, bedoelde verplichtingen gelden met ingang van het eerste schooljaar dat aanvangt op of na de datum waarop de jongere vier jaar oud is geworden.

2. De in artikel 2, eerste lid, bedoelde verplichtingen gelden tot en met het eind van het schooljaar:

a. waarin de jongere achttien jaren oud is geworden, of

b. waarin de jongere een diploma heeft behaald in het beroepsvoorbereidend onderwijs (b.v.o.) variant B of D, een diploma voorbereidend secundair beroeps-onderwijs (v.s.b.o.) theoretisch kadergerichte leerweg of praktisch kadergerichte leerweg, middelbaar algemeen voortgezet onderwijs (m.a.v.o.), hoger algemeen voortgezet onderwijs (h.a.v.o.) voorbereidend wetenschappelijk onderwijs (v.w.o.) dan wel een diploma van een door de minister aangewezen gelijkwaardige, erkende opleiding.

Artikel 4

1. De toezichthoudende instantie is bevoegd op verzoek van de in artikel 2, eerste lid, bedoelde personen voor een door haar te bepalen duur ontheffing te verlenen:

a. van de in dat lid bedoelde verplichtingen, indien de jongere op grond van langdurige geestelijke of lichamelijke onbekwaamheid niet in staat zal zijn lessen bij te wonen;

b. van de in dat lid, onderdeel b, bedoelde verplichting, voor zover de jongere op grond van langdurige geestelijke of lichamelijke onbekwaamheid niet in staat zal zijn bepaalde lessen bij te wonen.

2. Het bestuurscollege verleent op verzoek van de in artikel 2, eerste lid, bedoelde personen ontheffing van de in dat lid bedoelde verplichtingen, indien die personen overwegende bezwaren hebben tegen de richting van alle in het desbetreffende eilandgebied aanwezige

scholen waarop de jongere de lessen zou kunnen bijwonen en zij aantonen dat de jongere op een andere wijze voldoende onderwijs geniet.

3. Bij of krachtens eilandsverordening worden regels gegeven met betrekking tot onder meer:

- a. het tijdstip en de wijze waarop een verzoek als bedoeld in het eerste of tweede lid, moet worden ingediend,
 - b. de termijn waarbinnen en de wijze waarop de toezichthoudende instantie dan wel het bestuurscollege de beslissing op een verzoek als bedoeld in het eerste lid onderscheidenlijk het tweede lid, aan de verzoeker dient mede te delen,
 - c. de procedure die dient te worden gevolgd alvorens een beslissing als bedoeld in onderdeel b, te nemen, waaronder begrepen de wijze waarop wordt bepaald hoeveel en welke deskundigen over de mate van de onbekwaamheid dienen te adviseren en welke wetenschappelijke disciplines door die deskundigen moeten worden vertegenwoordigd,
 - d. de instantie waarbij, de termijn waarbinnen en de wijze waarop de in artikel 2, eerste lid, bedoelde personen tegen de beslissing, bedoeld in onderdeel b, beroep kunnen instellen,
 - e. de termijn waarbinnen en de wijze waarop de instantie, bedoeld in onderdeel d, de beslissing omtrent een beroep als bedoeld in dat onderdeel, aan de in artikel 2, eerste lid, bedoelde personen dient mede te delen, en
 - f. de procedure die dient te worden gevolgd alvorens een beslissing als bedoeld in onderdeel e, te nemen.
4. De kosten, verband houdende met een procedure als bedoeld in het derde lid, onderdeel c of f, zijn voor rekening van het eilandgebied.

Artikel 4a

[vervallen]

Artikel 5

1. De in artikel 2, eerste lid, bedoelde personen zijn vrijgesteld van de in dat lid, onderdeel b, bedoelde verplichting:

- a. zolang de jongere wegens ziekte verhinderd is de lessen bij te wonen, indien daarvan op de eerste dag van de verhindering aan het hoofd kennis is gegeven, zo mogelijk met opgave van de aard van de ziekte;
- b. zolang van de jongere wegens onvoorzienbare bijzondere omstandigheden in redelijkheid niet kan worden gevergd dat hij de lessen bijwoont, indien daarvan, met opgave van de aard van de omstandigheden, op de eerste dag van de verhindering aan het hoofd kennis is gegeven;
- c. zolang van de jongere wegens bijzondere omstandigheden in redelijkheid niet kan worden gevergd dat hij de lessen bijwoont, indien het hoofd vóór de eerste dag van verhindering toestemming heeft gegeven;
- d. zolang de jongere wegens een disciplinaire maatregel de toegang tot de school is ontzegd;
- e. zolang de jongere werkelijke dienst vervult, bedoeld in artikel 1 van de Dienstplichtverordening 1961 (P.B. 1961, no. 223).

2. Indien een vrijstelling als bedoeld in het eerste lid, onderdeel a, b of c, langer dan een bij eilandsverordening te bepalen periode duurt, deelt het hoofd der school die vrijstelling, met opgave van de reden en de verwachte duur, onverwijld mede aan de toezichthoudende instantie.

3. In geval van een vrijstelling op grond van het eerste lid, onderdeel d, deelt het hoofd die vrijstelling, met opgave van de reden en de duur, onverwijld mede aan de in artikel 2, eerste lid, bedoelde personen en aan de toezichthoudende instantie.

Artikel 5a

1. De in artikel 2, eerste lid, bedoelde personen zijn met betrekking tot de leerling die nog niet de leeftijd van zes jaar heeft bereikt, voor ten hoogste 5 uren per week vrijgesteld van de verplichting om te zorgen dat deze de school waarop hij is ingeschreven, geregeld bezoekt. Van een beroep op deze vrijstelling wordt mededeling gedaan aan het hoofd.

2. Naast deze vrijstelling, genoemd in het eerste lid, kan het hoofd op verzoek van de in artikel 2, eerste lid, bedoelde personen ten behoeve van de leerling, bedoeld in het eerste lid, tot ten hoogste 5 uren per week vrijstelling verlenen van de verplichting om te zorgen dat deze school waarop hij is ingeschreven, geregeld bezoekt.

Artikel 6

Bij eilandsverordening wordt geregeld op welke wijze het toezicht op de naleving van deze landsverordening en de uit kracht daarvan gegeven voorschriften geschiedt. Hierbij wordt in elk geval bepaald welke instantie met dat toezicht is belast en op welke wijze in- en uitschrijving

van een jongere als leerling op een school en het verzuim van lessen mét en het verzuim van lessen zonder een ontheffing als bedoeld in artikel 4, eerste of tweede lid, of een vrijstelling als bedoeld in artikel 5, eerste lid, wordt geregistreerd.

Artikel 6a

1. Onverminderd het bepaalde in artikel 6 geeft de Minister van Justitie ambtenaren van de vreemdelingendienst aanwijzingen om, bij vertrek uit de Nederlandse Antillen van een jongere op wie artikel 2 van toepassing is, te eisen dat hij beschikt over de bescheiden waaruit blijkt dat:
 - a. hem vrijstelling, ontheffing of verlof is verleend als bedoeld in deze landsverordening, of
 - b. ij zich heeft uitgeschreven uit het bevolkingsregister teneinde zich in een ander land te vestigen.
2. De ambtenaar verschaft de jongere die niet over de in het eerste lid bedoelde bescheiden beschikt geen toegang tot luchtvaartuigen en schepen.
3. De ambtenaar stelt de toezichthoudende instantie zo spoedig mogelijk in kennis van een beslissing als bedoeld in het tweede lid.

Artikel 6b

Ambtenaren, aangesteld voor de uitvoering van de politietaak, zijn bevoegd een jongere die zij onder schooltijd op een voor het publiek toegankelijke plaats aantreffen, te brengen naar het hoofd van de school waaraan de jongere als leerling is ingeschreven.

Artikel 7

Bij eilandsverordening worden regels gegeven met betrekking tot het verstrekken van voeding of kleding aan onderscheidenlijk het mogelijk maken van vervoer naar en van school voor jongeren die zonder een dergelijke steun redelijkerwijs niet in staat zouden zijn de lessen, bedoeld in artikel 2, eerste lid, onderdeel b, naar behoren bij te wonen onderscheidenlijk die lessen bij te wonen.

Artikel 8

1. Elk bestuurscollege brengt jaarlijks vóór 1 oktober verslag uit aan de eilandsraad over het in het afgelopen school- of cursusjaar gevoerde leerplichtbeleid in het desbetreffende eilandgebied.
2. Elk bestuurscollege doet jaarlijks vóór 1 oktober een opgave aan de minister van de omvang en de behandeling van het aan hem gemelde schoolverzuim in het afgelopen school- of cursusjaar in het desbetreffende eilandgebied.
3. Het hoofd doet jaarlijks vóór 1 oktober een opgave aan de minister van de omvang van het schoolverzuim in het afgelopen school- of cursusjaar aan zijn school.
4. De aard van de in het tweede en derde lid bedoelde informatie en de wijze waarop deze wordt verstrekt worden vastgesteld bij ministeriële beschikking met algemene werking.
5. De minister zendt onmiddellijk een afschrift van de opgaven, bedoeld in het tweede en derde lid, aan de Staten.

Artikel 9

Een ieder is verplicht de bij of krachtens eilandsverordening aangewezen ambtenaren van de toezichthoudende instantie medewerking te verlenen door hun aanwijzingen te volgen, de door hun gevraagde inlichtingen volledig en naar waarheid te verstrekken en de benodigde bijstand te verstrekken, een en ander voor zover die medewerking redelijkerwijs nodig is bij de uitvoering van hun toezichthoudende taak.

Artikel 10

Met de opsporing van de feiten, strafbaar gesteld bij artikel 12, zijn, behalve de bij artikel 184 van het Wetboek van Strafvordering aangewezen ambtenaren, tevens belast bij de toezichthoudende instantie werkzame, bij of krachtens eilandsverordening aangewezen ambtenaren.

Artikel 11

1. Ambtenaren als bedoeld in de artikelen 9 en 10, tonen bij de uitvoering van hun taak op verzoek van belanghebbenden hun legitimatiebewijs.
2. Ambtenaren als bedoeld in de artikelen 9 en 10, hebben toegang tot scholen en tot andere plaatsen, niet zijnde woningen, voor zover dat redelijkerwijs nodig is voor de uitvoering van hun taak, en kunnen zich indien nodig met behulp van de sterke arm toegang verschaffen. Bedoelde ambtenaren kunnen zich doen vergezellen van door hen aangewezen personen.

Artikel 11a

1. Het bestuurscollege kan de in de artikel 1a en artikel 2, eerste lid, bedoelde personen die een verplichting als bedoeld in artikel 2, eerste lid, niet nakomen, alsmede de in artikel 2, derde lid, bedoelde personen die een verplichting als bedoeld in artikel 2, eerste lid onderdeel b, of artikel 3, tweede lid, niet nakomen, een administratieve boete opleggen.
2. De hoogte van de boete wordt afgestemd op de ernst van het feit, de omstandigheden waarin de betrokkene verkeert en de mate van verwijtbaarheid.
3. De boete kan voorwaardelijk of onvoorwaardelijk worden opgelegd.
4. Het opleggen van een voorwaardelijke boete geschiedt steeds onder de algemene voorwaarde dat de betrokkene zich voor het einde van de proeftijd, die op ten hoogste twee jaar gesteld kan worden, niet gedraagt op de in het eerste dan wel het tweede lid bedoelde wijze.
5. Bij het opleggen van een voorwaardelijke boete kunnen voorts bijzondere voorwaarden worden gesteld, onder meer inzake het tijdstip van het zich alsnog melden bij de school, het gedrag van betrokkene gedurende de proeftijd en storting door betrokkene van een waarborgsom.
6. De bevoegdheid tot het opleggen van een boete vervalt twee maanden nadat de overtreding is begaan.
7. De hoogte van de administratieve boete, bedoeld in het eerste lid, is:
 - a. indien het feit, bedoeld in het eerste lid, voor de eerste keer wordt gepleegd: ten minste NAF. 25,- en ten hoogste NAF. 500,- ;
 - b. in geval van het herhaald plegen van het feit, bedoeld in het eerste lid: ten minste NAF. 100,- en ten hoogste NAF. 2500,- .
8. De administratieve boeten komen ten goede van de uitvoering van deze landsverordening.

Artikel 11b

1. Indien het bestuurscollege voornemens is een administratieve boete op te leggen, geeft hij daarvan kennis aan de betrokkene, onder vermelding van het feit ter zake waarvan het voornemen bestaat en van de gronden waarop het voornemen berust.
2. Voordat de boete wordt opgelegd, stelt het bestuurscollege de betrokkene in de gelegenheid om naar keuze schriftelijk of mondeling zijn zienswijze naar voren te brengen. Hij kan zich daarbij doen bijstaan door een raadspersoon.

Artikel 12

1. Met hechtenis van ten hoogste tien dagen of een geldboete van ten hoogste duizend gulden worden gestraft:
 - a. de in artikel 1a en artikel 2, eerste lid, bedoelde personen die een verplichting als bedoeld in artikel 2, eerste lid, niet nakomen, alsmede de in artikel 2, derde lid, bedoelde personen die een verplichting als bedoeld in artikel 2, eerste lid onderdeel b, of artikel 3, tweede lid niet nakomen;
 - b. personen die door handelen of nalaten veroorzaken dat een verplichting als bedoeld in artikel 2, eerste lid of derde lid, niet wordt nagekomen of die niet voldoen aan een verplichting als bedoeld in artikel 9;
 - c. personen, bij of krachtens deze landsverordening betrokken bij de uitvoering van deze landsverordening of bij het toezicht op de naleving van de in artikel 2, eerste lid of derde lid, bedoelde verplichtingen, die in strijd handelen met de in bedoelde regelen voor hun geldende verplichtingen.
2. Personen die binnen een jaar na het tijdstip waarop hun veroordeling wegens overtreding van een onderdeel van het eerste lid onherroepelijk is geworden, wederom een strafbaar feit als bedoeld in dat onderdeel plegen, worden gestraft met hechtenis van ten hoogste twee maanden of een geldboete van ten hoogste vijfduizend gulden.
3. De in deze landsverordening strafbaar gestelde feiten zijn overtredingen.

Artikel 13

[vervallen]

Artikel 14

[wijzigt artikel 28 van de Landsverordening basisonderwijs]

Artikel 15

- 1 Deze landsverordening treedt in werking op een bij landsbesluit te bepalen tijdstip, dat per eilandgebied verschillend kan worden gesteld, dan wel, voor zover zodanig landsbesluit voor een of meer eilandgebieden niet is genomen, in de desbetreffende eilandgebieden met ingang van 1 augustus 1996.
2. Artikel 4a vervalt met ingang van 1 augustus 1998.

Artikel 16

Deze landsverordening kan worden aangehaald als "Leerplichtlandsverordening".

PUBLICATIEBLAD

LANDSVERORDENING van de 14de november 2008 houdende de regeling met betrekking tot funderend onderwijs

IN NAAM DER KONINGIN!

DE GOUVERNEUR van de Nederlandse Antillen

In overweging genomen hebbende:

dat het gewenst is het onderwijs in de zin van de Landsverordening kleuteronderwijs (P.B. 1999, no. 20) en de Landsverordening basisonderwijs (P.B. 1979, no. 28) te laten opgaan in een nieuwe vormen funderend onderwijs en daartoe een regeling te treffen met betrekking tot dat funderend onderwijs;

Heeft, de Raad van Advies gehoord, met gemeen overleg der Staten vastgesteld onderstaande landsverordening:

Hoofdstuk I

Titel 1 Algemene bepalingen

Artikel 1

Deze landsverordening verstaat onder:

- a. Minister : Minister belast met onderwijs;
- b. school : school voor funderend onderwijs;
- c. school voor speciaal funderend onderwijs : school voor onderwijs aan kinderen die vanwege een zintuiglijke, lichamelijke of geestelijke tekortkoming of vanwege hun gedrag aangewezen zijn op speciale voorzieningen en specialistische opvang die het reguliere onderwijs niet kan bieden;
- d. openbare school : door een eilandgebied dan wel een openbaar orgaan als bedoeld in artikel 35, in stand gehouden school;

- e. bijzondere school : door een natuurlijke persoon of door een privaatrechtelijke rechtspersoon in stand gehouden school;
- f. bevoegd gezag : voor wat betreft:
 1°. een openbare school:
 1. het bestuurscollege van het desbetreffende eilandgebied of
 2. het openbaar orgaan, bedoeld in artikel 35;
 2°. een bijzondere school: het schoolbestuur;
- g. eerste cyclus : een leerperiode van vier jaren waarmee het funderend onderwijs aanvangt;
- h. tweede cyclus : een leerperiode van vier jaren volgend op de eerste cyclus van het funderend onderwijs;
- i. ouders : de ouders of voogden, dan wel bij ontstentenis daarvan de verzorgers van de leerling;
- j. schooljaar : het tijdvak van 1 augustus tot en met 31 juli daaraanvolgend;
- k. nascholing : een vorm van scholing, gegeven aan leden van het personeel van een school voor funderend onderwijs om hun kennis, inzicht, vaardigheden en beroepshoudingen direct verband houdend met de uitoefening van hun beroep, voortbouwend op de in de genoten opleiding verworven aanvangsbekwaamheid te verdiepen en uit te breiden;
- l. instructietaal : de taal waarin de leerlingen in de te beheersen leerstof worden onderwezen;
- m. talenonderwijs : het onderwijs dat betrekking heeft op het leren beheersen van de talen die in het curriculum van de school zijn opgenomen.

Artikel 2

Doelstellingen funderend onderwijs

1. Het funderend onderwijs is het onderwijs bestemd voor kinderen vanaf 4 jaar. Het legt mede de grondslag voor het volgen van voortgezet onderwijs.
2. Het funderend onderwijs heeft tot doel de algemene vorming van de in het eerste lid bedoelde kinderen in de Antilliaanse samenleving, gezien in samenhang met het Koninkrijk der Nederlanden en de Caribische regio in het bijzonder en in de wereld in zijn algemeenheid. Het biedt hun ongeacht hun achtergrond, een brede intellectuele, sociale, emotionele, motorische, artistieke en morele vorming. Het schept de voorwaarden waaronder zij zich individueel en als groepslid kunnen ontplooiën tot jongeren die optimaal maatschappelijk kunnen participeren.

Artikel 3

Bevoegdheid tot het geven van onderwijs

1. In de onderscheiden cycli van het funderend onderwijs en in een educatiegebied mag slechts onderwijs worden gegeven door degene die:
 - a. in het bezit is van een verklaring van goed zedelijk gedrag, afgegeven volgens de

- Landsverordening op de justitiële documentatie en op de verklaringen omtrent het gedrag (P.B. 1995, no. 235), welke op het tijdstip van overlegging ten behoeve van de benoeming dan wel, indien van een benoeming geen sprake is op het tijdstip waarop met het onderwijs wordt begonnen, niet ouder is dan zes maanden;
- b. voor de desbetreffende cyclus, onderscheidenlijk het desbetreffende educatiegebied, in het bezit is van een bewijs van bekwaamheid als bedoeld in artikel 4, eerste lid, of van een daarmee krachtens het derde lid gelijk gesteld bewijs van bekwaamheid, dan wel in het bezit is van een bewijs van bekwaamheid als bedoeld in artikel 4, tweede lid, dan wel van de Minister krachtens het vierde lid de bevoegdheid heeft verkregen;
 - c. in het bezit van een geneeskundige verklaring, welke op het tijdstip van overlegging ten behoeve van de benoeming dan wel, indien van een benoeming geen sprake is, op het tijdstip waarop met het onderwijs wordt begonnen, niet ouder is dan zes maanden en
 - d. niet krachtens rechterlijke uitspraak van het geven van onderwijs is uitgesloten of krachtens artikel 30, tweede lid, bij ministeriële beschikking de bevoegdheid tot het geven van onderwijs is ontzegd, en
 - e. niet krachtens het zesde lid de bevoegdheid tot het geven van funderend onderwijs is ontnomen.
2. Het eerste lid onderdeel b, is niet van toepassing voor het geven van godsdienstonderwijs of levensbeschouwelijk vormingsonderwijs.
 3. Bij ministeriële beschikking met algemene werking kan een buiten de Nederlandse Antillen verworven bewijs worden gelijkgesteld met een bewijs van bekwaamheid genoemd in artikel 4, eerste lid. Daarbij kunnen voorwaarden en beperkingen worden gesteld.
 4. Bij ministeriële beschikking kan aan personen die in het bezit zijn van een buiten de Nederlandse Antillen behaald bewijs van bekwaamheid, de bevoegdheid tot het geven van onderwijs worden verleend. Daarbij kunnen voorwaarden en beperkingen worden gesteld.
 5. Ten aanzien van studenten in het laatste jaar van een opleiding tot leerkracht funderend onderwijs die praktische vorming behoeven kan voor ten hoogste de periode van twee schooljaren worden afgeweken van de eisen, gesteld in het eerste lid, onderdeel b, op voorwaarde dat de desbetreffende student
 - a. het door hem te verzorgen onderwijs geeft in het kader van een dusdanig stageverband dat de student daarbij intussen ook lessen blijft volgen aan en begeleid wordt vanuit de instelling waaraan voornoemde opleiding is verbonden, en
 - b. wordt begeleid door een of meer ervaren leerkrachten van de school waar betrokkene werkzaam is en deze leerkrachten bij die begeleiding nauw samenwerken met de in onderdeel a bedoelde instelling.
 6. Bij ministeriële beschikking met algemene werking kan een regeling worden gegeven voor verplicht door elke leerkracht te volgen nascholing. De inhoud van de nascholing hoeft niet voor alle leerkrachten gelijk te zijn en kan per groep van leerkrachten afhankelijk gesteld worden van vooropleiding, werkervaring en het bezit van bepaalde bewijzen van bekwaamheid. Bij ministeriële beschikking kan aan de leerkracht die niet aan de verplichtingen krachtens deze regeling voldoet, de bevoegdheid tot het geven van funderend onderwijs worden ontnomen.

Artikel 4

Bewijzen van bekwaamheid

1. De bewijzen van bekwaamheid tot het geven van het onderwijs, bedoeld in artikel 3, eerste lid onderdeel b, aan een school zijn:
 - a. voor de eerste en tweede cyclus:
 1. het diploma applicatiecursus leerkracht funderend onderwijs eerste respectievelijk tweede cyclus;
 2. het diploma leerkracht funderend onderwijs eerste respectievelijk tweede, cyclus.
 - b. voor de onderscheiden educatiegebieden van de tweede cyclus:
 1. het diploma applicatiecursus leerkracht funderend onderwijs voor het desbetreffende educatiegebied van de tweede cyclus;
 2. het diploma leerkracht funderend onderwijs voor het desbetreffende educatiegebied van de tweede cyclus.
2. De bewijzen, genoemd in het eerste lid, moeten zijn verkregen op het niveau van bachelor aan een opleidingsinstituut dat door de Minister als zodanig is aangewezen en zijn afgegeven conform een door de Minister goedgekeurd diplomamodel. De Minister kan naast de bewijzen, genoemd in de eerste volzin, bewijzen aanwijzen die zijn verkregen aan een ander opleidingsinstituut.
3. Bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen, kunnen bewijzen van bekwaamheid worden aangewezen die, naast de in het eerste lid genoemde, bevoegdheid verlenen tot het geven van onderwijs in een of meer van de in artikel 11, eerste lid, genoemde educatiegebieden.

Artikel 5

Benoemingsvoorwaarden directeur

1. Tot directeur kunnen worden benoemd:
 1. zij die in het bezit zijn van:
 - a. het diploma applicatiecursus leerkracht funderend onderwijs eerste of tweede cyclus of het diploma leerkracht funderend onderwijs eerste of tweede cyclus, en
 - b. een diploma van het nascholingsprogramma voor directeur van een school voor funderend onderwijs, en
 - c. minimaal drie jaar ervaring hebben als leerkracht op een school voor funderend onderwijs of gewezen basisonderwijs dan wel als hoofd op een school voor gewezen kleuteronderwijs.
 2. zij die een door de Minister aangewezen opleiding op het terrein van school- en onderwijsmanagement met goed gevolg hebben afgerond.
2. De bewijzen, genoemd in het eerste lid, moeten zijn verkregen aan een opleidingsinstituut dat door de Minister als zodanig is aangewezen om nascholing te verzorgen, en zijn afgegeven conform een door de Minister goedgekeurd diplomamodel.

Artikel 6
Onderwijstoezicht

1. Het toezicht op het funderend onderwijs en de deugdelijkheid ervan is opgedragen aan de Minister. Het wordt onder diens richtlijnen uitgeoefend door de onderwijsinspectie. In afwijking van de tweede volzin kunnen bij ministeriële beschikking met algemene werking, de onderwijsinspectie gehoord, in overeenstemming tussen Minister en bestuurscollege vast te stellen taken van de onderwijsinspectie worden opgedragen aan het bestuurscollege.
2. De onderwijsinspectie en de door het bestuurscollege met het toezicht belaste ambtenaren hebben steeds toegang tot de scholen.
3. De onderwijsinspectie publiceert jaarlijks over de toestand van het onderwijs in het algemeen en op de afzonderlijke scholen door middel van een onderwijsverslag dat aangeboden wordt aan de Minister van Onderwijs en Cultuur en aan de Staten.

Artikel 7
Onderwijsraad

1. Per eilandgebied bestaat een onderwijsraad voor funderend onderwijs die, naast het betreffende bestuurscollege, de Minister adviseert bij voorgenomen wijziging van deze landsverordening en bij het geven van toepassing aan de artikelen 4, tweede lid, 11, derde lid, 16, tweede lid onderdeel a, 17, tweede lid, en 46, vijfde lid, en waarin zijn vertegenwoordigd:
 - a. de bevoegde gezagsorganen die één of meerdere scholen in het betreffende eilandgebied in stand houden;
 - b. voor zover aanwezig, de vakbond van het personeel of een vertegenwoordiging van het personeel van de scholen in het betreffende eilandgebied, en
 - c. vertegenwoordigers van de ouders van kinderen die in het betreffende eilandgebied funderend onderwijs volgen, met dien verstande dat ingeval van het bestaan van een hen overkoepelende organisatie, deze organisatie in de vertegenwoordiging voorziet.Aan genoemde organisaties en organen wordt deze gelegenheid verleend, indien zij naar het oordeel van de Minister voldoende representatief zijn.
2. Bij ministeriële beschikking met algemene werking wordt geregeld:
 - a. de coördinatie van de werkzaamheden van de raad;
 - b. het aantal vertegenwoordigers bedoeld in het eerste lid, onder respectievelijk a, b en c;
 - c. de besluitvorming binnen de raad;
 - d. de wijze waarop de onderwijsraad advies uitbrengt, en
 - e. de door de Minister te nemen maatregelen om de continuïteit van de adviesfunctie te garanderen in geval van ernstige taakverwaarlozing door de raad.
3. Indien daarover overeenstemming wordt bereikt tussen alle in het eerste lid onderdelen a tot en met c bedoelde onderwijsinstanties in de verschillende eilandgebieden, kunnen zij zich organiseren in één gezamenlijke intra-eilandelijke onderwijsraad voor funderend onderwijs.
4. De respectievelijke onderwijsraden voor funderend onderwijs stellen de Minister op de hoogte van hun samenstelling en plaats van vestiging, met dien verstande dat voor zover de betreffende onderwijsraad niet anders beslist, als postadres geldt het adres van het bevoegd gezag van de openbare scholen.

5. Aan de bestuurscolleges en de eilandelijke onderwijsraden voor funderend onderwijs wordt ten minste twee maanden de gelegenheid gegeven de Minister van advies te dienen in de gevallen als bedoeld in het eerste lid.
6. De Minister geeft gemotiveerd aan of gevolg wordt gegeven aan het advies en stelt het desbetreffende bestuurscollege dan wel de desbetreffende onderwijsraad daarvan schriftelijk in kennis.

Artikel 8

Aangifteverplichting gewelds- en zedendelict

1. Indien het bevoegd gezag een redelijk vermoeden heeft dat zich binnen de sfeer van een onder diens gezag ressorterende school een misdrijf tegen de zeden als bedoeld in Titel XIV van het Wetboek van Strafrecht van de Nederlandse Antillen dan wel het misdrijf van zware mishandeling bedoeld in de artikelen 315 of 316 van dat Wetboek heeft voorgedaan jegens of gepleegd door leerlingen, de directeur, leerkrachten, overig personeel of anderszins onder diens gezag verkerende personen, dan wel derden, doet het daarvan onverwijld aangifte bij een opsporingsambtenaar als bedoeld in artikel 184, eerste lid, of artikel 185 van het Wetboek van Strafvordering. In geval van betrokkenheid van leerlingen, de directeur, een leerkracht, overig personeel of anderszins onder diens gezag verkerende personen, stelt het bevoegd gezag alvorens over te gaan tot het doen van aangifte, de ouders respectievelijk de betreffende betrokkene hiervan op de hoogte.
2. Indien het bevoegd gezag een redelijk vermoeden heeft dat een ten behoeve van zijn school met taken belast persoon of een ander persoon zich schuldig heeft gemaakt aan fysiek geweld jegens een leerling of jegens een ten behoeve van zijn school met taken belast persoon, doet het bevoegd gezag onverwijld aangifte bij een opsporingsambtenaar als bedoeld in artikel 184, eerste lid, of artikel 185 van het Wetboek van Strafvordering. Alvorens over te gaan tot het doen van aangifte, stelt het bevoegd gezag de ouders van de betrokken leerling, de directeur, onderscheidenlijk de betreffende ten behoeve van de school met taken belast persoon hiervan op de hoogte.
3. Indien een personeelslid, niet zijnde de directeur, een redelijk vermoeden heeft dat een ten behoeve van de school met taken belast persoon, niet zijnde de directeur, zich schuldig maakt of heeft gemaakt aan een misdrijf als bedoeld in het eerste lid jegens een leerling van de school, stelt het personeelslid de directeur daarvan onverwijld in kennis, die op zijn beurt het bevoegd gezag daarvan onverwijld op de hoogte stelt.
4. Indien een personeelslid een redelijk vermoeden heeft, dat de directeur zich schuldig heeft gemaakt aan een misdrijf als bedoeld in het eerste of tweede lid jegens een leerling van de school, stelt het personeelslid het bevoegd gezag daarvan onverwijld in kennis.
5. Indien een personeelslid van mening is dat het bevoegd gezag de verplichtingen ingevolge dit artikel onvoldoende heeft nageleefd, stelt deze het bestuurscollege, dan wel, indien het bevoegd gezag het bestuurscollege is, de Minister, daarvan onverwijld gemotiveerd in kennis.

Titel 2

Openbaar en uit de openbare kas bekostigd bijzonder onderwijs

Afdeling 1

Regelen voor het openbaar onderwijs, tevens voorwaarden voor bekostiging van het bijzonder onderwijs

Artikel 9

Inrichting funderend onderwijs

1. Het onderwijs wordt afgestemd op de voortgang in de ontwikkeling en vorming van de leerlingen en kenmerkt zich door flexibele vooruitgang en een grote mate van individualisering door middel van differentiatie in groepsverband.
2. Het onderwijs richt zich in elk geval op de emotionele, morele en geestelijke ontwikkeling en vorming, en op het ontwikkelen van creativiteit, op het verwerven van noodzakelijke kennis, inzicht en attitudes en sociale, culturele en lichamelijke vaardigheden.
3. De scholen voorzien in een leerlingvolgsysteem dat minimaal drie elementen omvat:
 - a. het volgen van de ontwikkeling en vorming van de leerling;
 - b. het registreren van de onderwijsresultaten, en
 - c. het determineren van het niveau van de onderwijsresultaten.
4. Het onderwijs wordt zodanig ingericht dat:
 - a. de leerlingen in de eerste cyclus ten minste 4000 uren onderwijs en in de tweede cyclus ten minste 4400 uren onderwijs ontvangen;
 - b. de leerlingen binnen een tijdvak van 8 aaneensluitende jaren de school kunnen doorlopen, en
 - c. bij een schooltijd van meer dan 2 uren een pauze wordt gehouden van ten minste 15 minuten en tussen de ochtend- en middagschooltijd een pauze van ten minste 1 uur.
5. Het onderwijs kan zodanig worden ingericht dat de leerlingen gezamenlijk in groepen van verschillende opvolgende leeftijden, van verschillende ontwikkelingsniveaus of van een combinatie daarvan worden ingedeeld.
6. Bij ministeriële beschikking met algemene werking wordt het aantal vakantiedagen van de leerlingen, de bij die beschikking genoemde feestdagen daaronder begrepen, vastgesteld.
7. Bij eilandsbesluit, houdende algemene maatregelen, worden de begin- en einddata van de vakanties vastgesteld. Alvorens over te gaan tot de vaststelling, bedoeld in de eerste volzin, hoort het bestuurscollege de bevoegde gezagsorganen.

Artikel 10

Instructietaal

1. Het bevoegd gezag beslist welke instructietaal of instructietalen in het onderwijs aan de school wordt respectievelijk worden gehanteerd, met dien verstande dat deze taal of talen uitsluitend het Engels, het Nederlands of het Papiamentu zijn.
2. Bij de in het eerste lid te nemen beslissing houdt het bevoegd gezag er rekening mee dat met de te hanteren voertaal of voertalen redelijkerwijze de kerndoelen, bedoeld in artikel 11, kunnen worden bereikt.

3. Een wijziging in de door de school te hanteren instructietaal of instructietalen kan slechts plaatsvinden met ingang van de eerste dag van een schooljaar, mits zulks ten minste zestien maanden daaraan voorafgaand door het bevoegd gezag in tenminste twee in het desbetreffende eilandgebied verschijnende dagbladen bekend is gemaakt. Een dergelijke wijziging kan geen betrekking hebben op de cohorten die op de datum van bekendmaking van die wijziging reeds op de school aanwezig waren.
4. Scholen dragen zorg voor een zo optimaal mogelijke aansluiting van leerlingen met een moedertaal die niet overeenkomt met de op de school gehanteerde instructietaal of instructietalen.

Artikel 11

Educatiegebieden

1. Het onderwijs omvat, waar mogelijk in samenhang, de volgende educatiegebieden:
 - a. taal, geletterdheid en communicatie, betrekking hebbend op het Engels, het Nederlands, het Papiamentu en het Spaans;
 - b. rekenen en wiskunde;
 - c. mens en maatschappij;
 - d. mens, natuur en technologie;
 - e. culturele en artistieke vorming;
 - f. gezonde levensstijl en bewegingsonderwijs;
 - g. sociaal emotionele vorming, en
 - h. algemene mensvorming.
2. Aan een bijzondere school omvat het educatiegebied algemene mensvorming tevens godsdienstonderwijs of levensbeschouwelijk vormingsonderwijs. Het geven van godsdienstonderwijs of levensbeschouwelijk vormingsonderwijs kan worden opgedragen aan een niet aan de school verbonden leerkracht. Met betrekking tot de eerste volzin mogen per schooljaar ten hoogste 60 uren van het aantal uren onderwijs dat de leerlingen krachtens artikel 9, vierde lid, onderdeel a, ten minste moeten ontvangen, aan het godsdienstonderwijs of levensbeschouwelijke vormingsonderwijs worden besteed.
3. Ten aanzien van de educatiegebieden, genoemd in het eerste lid, worden bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen, kerndoelen vastgesteld.
4. Voor de school geldt de eis dat zij ten minste de kerndoelen bij haar onderwijsactiviteiten als aan het eind van het funderend onderwijs te bereiken doelstellingen hanteert. Kerndoelen geven een beschrijving van kwaliteiten van leerlingen op het gebied van kennis, attitudes, inzicht en vaardigheden.
5. Indien het bevoegd gezag van een bijzondere school op grond van godsdienstige of levensbeschouwelijke overtuiging ernstige bedenkingen heeft tegen de krachtens het derde lid vastgestelde kerndoelen, kan het bevoegd gezag eigen kerndoelen voor de school voorstellen. Deze kerndoelen zijn van ten minste gelijk niveau als de kerndoelen, bedoeld in het derde lid. Het bevoegd gezag zendt de voorgestelde kerndoelen ter goedkeuring aan de Minister.

Artikel 12

Kwaliteit van het onderwijs

Het bevoegd gezag draagt zorg voor de kwaliteit van het onderwijs op de school. Onder zorg dragen voor de kwaliteit van het onderwijs wordt in elk geval verstaan: het uitvoeren van het in het schoolontwikkelingsplan, bedoeld in artikel 14, beschreven beleid op een zodanige wijze dat de wettelijke opdrachten voor het onderwijs en de door het bevoegd gezag in het schoolontwikkelingsplan opgenomen eigen opdrachten voor het onderwijs, worden gerealiseerd.

Artikel 13

Schoolrapport

Het bevoegd gezag rapporteert ten minste drie keer per schooljaar schriftelijk over de vorderingen van de leerlingen aan hun ouders. De rapportage geschiedt in bewoordingen en in cijfers.

Artikel 14

Schoolontwikkelingsplan

1. Het bevoegd gezag draagt er zorg voor dat er voor elke onder zijn gezag staande school een schoolontwikkelingsplan is waarin wordt aangegeven op welke wijze en op welke termijn de school de onderscheidenlijke onderwijscomponenten bedoeld in het tweede lid zal realiseren.
2. Centraal in het schoolontwikkelingsplan staat de beschrijving van het beleid met betrekking tot de kwaliteit van het onderwijs dat binnen de school wordt verzorgd. Het begint met een formulering van de missie van de school en omvat in elk geval een beschrijving van het personeelsbeleid, het onderwijskundige beleid, waaronder het pedagogische en het didactische beleid, en een beschrijving van de onderwijs- en schoolorganisatie en het schoolcurriculum.
3. Bij ministeriële beschikking met algemene werking worden regels gegeven ten aanzien van de eisen waaraan het schoolontwikkelingsplan dient te voldoen.

Artikel 15

Vaststelling schoolontwikkelingsplan

1. Het bevoegd gezag stelt ten minste eenmaal in de vier jaar het schoolontwikkelingsplan vast.
2. Het bevoegd gezag zendt het schoolontwikkelingsplan dan wel de wijzigingen daarvan onmiddellijk na de vaststelling aan de ingevolge artikel 6 met het uitoefenen van het toezicht daarop belaste instantie.
3. Indien de met de uitoefening van het toezicht belaste instantie van oordeel is, dat het schoolontwikkelingsplan niet voldoet aan de bij of krachtens deze landsverordening gegeven voorschriften of anderszins gebreken vertoont en het bevoegd gezag wijziging weigert, vraagt zij het oordeel van de Minister, aan wiens uitspraak het bevoegd gezag zich onderwerpt.

Artikel 16 **Schoolgids**

1. Het bevoegd gezag stelt jaarlijks vóór de aanvang van het nieuwe schooljaar de schoolgids vast en zendt deze onmiddellijk na de vaststelling aan de ingevolge artikel 6 met het uitoefenen van het toezicht daarop belaste instantie.
2. De schoolgids bevat voor ouders en leerlingen informatie over de werkwijze van de school en bevat in elk geval informatie over:
 - a. de doelen van het onderwijs en de resultaten die met het onderwijsleerproces worden bereikt, met dien verstande dat bij ministeriële beschikking met algemene werking voorschriften kunnen worden gegeven met betrekking tot de wijze waarop:
 - 1°. de resultaten worden beschreven die met het onderwijsleerproces worden bereikt, en
 - 2°. de context wordt vermeld waarin de in onderdeel 1° bedoelde resultaten dienen te worden geplaatst;
 - b. de wijze waarop in zijn algemeenheid aan de zorg voor de leerlingen wordt vormgegeven;
 - c. de wijze waarop aan de zorg voor leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften wordt vormgegeven;
 - d. de wijze waarop de verplichte onderwijstijd wordt benut;
 - e. de geldelijke bijdrage, bedoeld in artikel 20, eerste lid, en de vrijwilligheid daarvan;
 - f. de rechten en plichten van de ouders, de leerlingen, het personeel en het bevoegd gezag, waaronder de informatie over de klachtenregeling, bedoeld in artikel 18, de gronden voor ontheffing van het onderwijs, bedoeld in artikel 22, tweede lid, en de nascholing;
 - g. de wijze waarop het bevoegd gezag omgaat met de in artikel 14, tweede lid, omschreven bijdragen, en
 - h. de voor de school geldende instructietaal of instructietalen.
3. Bij de inschrijving danwel bij de aanvang van het nieuwe schooljaar ontvangen de ouders de voor dat schooljaar geldende schoolgids.

Artikel 17 **Oudercommissie**

1. Aan elke school voor funderend onderwijs is een oudercommissie verbonden.
2. Bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen, kan een nadere regeling worden gegeven ten aanzien van de inrichting, de wijze van verkiezing van de leden en de bevoegdheid van de oudercommissie.

Artikel 18 **Klachtenregeling**

1. Ouders en personeelsleden kunnen bij de klachtencommissie, bedoeld in het tweede lid, onderdeel a, een klacht indienen over gedragingen of beslissingen van het bevoegd gezag of het personeel dan wel het nalaten van gedragingen of het niet nemen van beslissingen door

het bevoegd gezag of het personeel voor zover die betrekking hebben op de school waaraan zij verbonden zijn.

2. Het bevoegd gezag treft een regeling voor de behandeling van klachten. Deze regeling vermeldt in ieder geval:
 - a. de instelling van een klachtencommissie, die klachten behandelt;
 - b. de wijze waarop de klachtencommissie haar werkzaamheden verricht;
 - c. de termijn waarbinnen de klager een klacht kan indienen, en
 - d. de termijn waarbinnen mededeling plaatsvindt van het oordeel, bedoeld in het zesde lid, en hoe bij noodzakelijke afwijking van deze termijn wordt gehandeld.
3. Deze regeling:
 - a. voorziet erin dat de klachten worden behandeld door een klachtencommissie die bestaat uit een lid aangewezen door het bevoegd gezag, een lid aangewezen door de voor het personeel werkzame onderwijsvakbond of bij afwezigheid hiervan een lid aangewezen door het personeel en een lid voorgedragen door de oudercommissie, bedoeld in artikel 17. De in de vorige volzin genoemde leden wijzen een vierde lid, tevens voorzitter, aan. De voorzitter mag geen deel uitmaken van het bevoegd gezag, en niet werkzaam zijn bij enig bevoegd gezag, en
 - b. waarborgt dat aan de behandeling van een klacht niet wordt deelgenomen door een persoon op wiens gedraging de klacht rechtstreeks betrekking heeft.
4. De klager en degene over wie is geklaagd dan wel de instantie waarover is geklaagd, krijgen de gelegenheid:
 - a. hun zienswijze mondeling of schriftelijk toe te lichten, en
 - b. zich bij de behandeling van de klacht te laten bijstaan.
5. De klachtencommissie vormt zich een oordeel over de gegrondheid van de klacht en deelt dit oordeel, al dan niet vergezeld van aanbevelingen, schriftelijk mede aan de klager, degene over wie is geklaagd en het bevoegd gezag.
6. Het bevoegd gezag deelt de klager en de klachtencommissie binnen twee weken na ontvangst van het in het vijfde lid bedoelde oordeel van de klachtencommissie schriftelijk mede of hij het oordeel over de gegrondheid van de klacht deelt en of hij naar aanleiding van dat oordeel maatregelen zal nemen en zo ja welke. Bij afwijking van de in de eerste volzin genoemde termijn, doet het bevoegd gezag daarvan met redenen omkleed mededeling aan de klager en de klachtencommissie onder vermelding van de termijn, welke termijn ten hoogste twee weken mag bedragen, waarbinnen het bevoegd gezag zijn standpunt bekend zal maken.
7. Degene die betrokken is bij de uitvoering van dit artikel en daarbij de beschikking krijgt over gegevens waarvan hij het vertrouwelijke karakter kent of redelijkerwijze moet vermoeden, is verplicht tot geheimhouding daarvan, behoudens voor zover enig wettelijk voorschrift hem tot mededeling verplicht of uit zijn taak de noodzaak tot mededeling voortvloeit.
8. Gegevens die betrekking hebben op een klacht worden bewaard op een plaats die uitsluitend toegankelijk is voor de leden van de klachtencommissie.

Artikel 19

Toelatingsleeftijd; duur onderwijs

1. Om als leerling tot een school te worden toegelaten, moet een kind de leeftijd van vier jaar hebben bereikt.
2. Het bevoegd gezag stelt voor kinderen die nog niet eerder tot een school zijn toegelaten, toelatingstijdstippen vast op ten minste de eerste schooldag van elke maand.
3. De leerling verlaat de school in principe aan het eind van het schooljaar waarin deze de leeftijd van twaalf jaar heeft bereikt, doch uiterlijk aan het eind van het schooljaar waarin deze de leeftijd van veertien jaar heeft bereikt.

Artikel 20

Toelating, schorsing en verwijdering

1. De beslissing over toelating, schorsing en definitieve verwijdering van leerlingen berust bij het bevoegd gezag. De toelating, schorsing en definitieve verwijdering mag niet afhankelijk gesteld worden van een geldelijke bijdrage van de ouders.
2. Onverminderd het derde lid wordt toelating van een leerling tot een school voor bijzonder onderwijs slechts geweigerd op grond van godsdienstige of levensbeschouwelijke redenen of aantoonbaar plaatsgebrek doch niet op grond van de taalachtergrond van de leerling of op grond van onvoldoende ontwikkeling in de educatiegebieden. De leerling wordt bij toelating volgens diens leeftijd geplaatst in de desbetreffende cyclus.
3. Verwijzing van leerlingen naar een school voor speciaal funderend onderwijs of een afdeling voor speciaal funderend onderwijs, verbonden aan een school, vindt slechts plaats op grond van een onderzoek door een plaatsingscommissie volgens door het bestuurscollege van het desbetreffende eilandgebied te stellen regelen.
4. Voordat wordt besloten tot schorsing van drie dagen of meer of definitieve verwijdering, hoort het bevoegd gezag de terzake ingevolge artikel 6 met het uitoefenen van het toezicht belaste instantie, de eilandelijke leerplichtambtenaar, de betrokken leerkracht en de betrokken ouders. Definitieve verwijdering van een leerling vindt niet plaats dan nadat het bevoegd gezag ervoor heeft zorggedragen dat een andere school bereid is de leerling toe te laten.
5. Indien tegen het besluit, bedoeld in het eerste lid, van het bevoegd gezag van een openbare school bezwaar is gemaakt, besluit het bevoegd gezag in afwijking van artikel 69, eerste lid, van de Landsverordening administratieve rechtspraak (P.B. 2001, no. 79) binnen 4 weken na ontvangst van het bezwaarschrift.

Artikel 21

Onderwijskundig rapport

1. Over iedere leerling die de school verlaat stelt de directeur, na overleg met het onderwijzende personeel, ten behoeve van de ontvangende school een onderwijskundig rapport op. Afschrift van dit rapport wordt aan de ouders van de leerling verstrekt.
2. Bij of krachtens ministeriële beschikking met algemene werking worden regels gegeven ten aanzien van de eisen waaraan het onderwijskundig rapport dient te voldoen.
3. De vorm van het onderwijskundig rapport wordt door het bestuurscollege vastgesteld.

Artikel 22

Verplichting leerlingen

1. De leerlingen nemen deel aan alle voor hen bestemde onderwijsactiviteiten.
2. Het bevoegd gezag kan op verzoek van de ouders een leerling ontheffing geven van het deelnemen aan bepaalde onderwijsactiviteiten. Een ontheffing kan slechts worden verleend op grond van godsdienstige of levensbeschouwelijke redenen, een verklaring van een lichamelijke dan wel zintuiglijke handicap dan wel een leerstoornis, afgegeven door een deskundige. Het bevoegd gezag bepaalt bij de ontheffing welke onderwijsactiviteiten voor de leerling in de plaats komen van die waarvan ontheffing is verleend.

Artikel 23

Ondersteuning door ouders en andere vrijwilligers

Het bevoegd gezag stelt de ouders van de leerlingen en andere vrijwilligers in de gelegenheid ondersteunende werkzaamheden ten behoeve van de school en het onderwijs te verrichten. De ouders en andere vrijwilligers zijn daarbij gehouden de aanwijzingen op te volgen van de directeur en het overige onderwijzende personeel, die verantwoordelijk blijven voor de gang van zaken. Om ondersteunende werkzaamheden ten behoeve van de school en het onderwijs te kunnen verrichten, dienen de betrokken ouders en andere vrijwilligers in het bezit te zijn van de verklaringen, bedoeld in artikel 3, eerste lid onderdelen a en c.

Artikel 24

Schoolpersoneel

1. Aan elke school is één directeur verbonden, bij wie onder verantwoordelijkheid van het bevoegd gezag de onderwijskundige, organisatorische en huishoudelijke leiding berust.
2. Aan een school zijn één of meer leerkrachten verbonden. Eén van de leerkrachten van de school wordt tevens tot adjunct-directeur benoemd.
3. Per cyclus kan op voordracht van de directeur een leerkracht tot cycluscoördinator worden benoemd die belast is met de leiding van de onderwijskundige aangelegenheden van de desbetreffende cyclus.
4. Aan een school kan onderwijsondersteunend personeel zijn verbonden.

Artikel 25

Directiestatuut

1. Het bevoegd gezag stelt een directiestatuut vast.
2. Het directiestatuut bevat in ieder geval de aanduiding van de aan het bevoegd gezag bij of krachtens wettelijk voorschrift toegekende taken en bevoegdheden waarvan het bevoegd gezag heeft bepaald dat de directeur van de school deze in naam van het bevoegd gezag kan uitoefenen. Het directiestatuut bevat voorts instructies ten aanzien van deze taken en

bevoegdheden.

3. Het bevoegd gezag draagt er zorg voor dat een exemplaar van het directiestatuut in het gebouw van de school ter inzage wordt gelegd op een voor een ieder toegankelijke plaats. Het bevoegd gezag zendt een exemplaar van het directiestatuut, alsmede elke wijziging daarvan, zo spoedig mogelijk na de vaststelling ter kennisneming aan de aan de ingevolge artikel 6 met het uitoefenen van het toezicht daarop belaste instantie.

Artikel 26

Benoemingsvoorwaarden leerkracht funderend onderwijs

1. Om tot leerkracht te kunnen worden benoemd, dient de betrokkene:
 - a. te voldoen aan artikel 3, eerste lid, en
 - b. op grond van de in de opleiding tot leerkracht funderend onderwijs gestelde vereisten en gebruikte criteria blijkt te hebben gegeven van voldoende beheersing van de krachtens artikel 10 vastgestelde instructietaal of instructietalen waarin betrokkene onderwijs zal verzorgen.
2. Om te kunnen worden benoemd voor uitsluitend het geven van godsdienstonderwijs of levensbeschouwelijk vormingsonderwijs dient de betrokkene, in afwijking van het eerste lid, slechts te voldoen aan artikel 3, eerste lid onderdelen a, c, d en e.
3. Om te kunnen worden benoemd in een niet onderwijsgevende functie, de directeur uitgezonderd, dient de betrokkene in het bezit te zijn van de verklaringen, bedoeld in artikel 3, eerste lid onderdelen a en c.

Artikel 27

Salaris en personeelsformatie

1. Bij eilandsbesluit, houdende algemene maatregelen, wordt een regeling vastgesteld voor de salarissen en toelagen van het personeel van een school alsmede de omvang van de personeelsformatie waarop een school voor een schooljaar recht heeft. De omvang van de personeelsformatie is:
 - a. afhankelijk van het aantal leerlingen van de school en mede van de samenstelling van het leerlingenbestand van de school;
 - b. afhankelijk van een genormeerde groepsgrootte, waarbij het aantal leerlingen in de eerste cyclus gemiddeld 24 en ten hoogste 26 per groep bedraagt en in de tweede cyclus gemiddeld 26 en ten hoogste 28 per groep bedraagt, en
 - c. redelijkerwijs voldoende voor het leiden en beheren van de school, voor het geven van onderwijs aan de school en voor de overige werkzaamheden die verband houden met het onderwijs aan de school.
2. Op een daartoe strekkend verzoek van het bevoegd gezag kan het bestuurscollege beslissen dat voor een school lagere gemiddelden gelden dan de gemiddelden genoemd in dit lid onder b, indien binnen een straal van 10 kilometer van die school geen andere school bestaat die leerlingen kan toelaten die bij onverkorte toepassing van hetgeen is bepaald in het eerste lid onder b niet toelaatbaar zijn op de eerst bedoelde school.
3. Het bestuurscollege stelt de regeling, bedoeld in het eerste lid, dan wel een wijziging daarvan, niet vast dan nadat daarover op overeenstemming gericht overleg is gevoerd met de betreffende bevoegde gezagsorganen van de scholen en onderwijsvakbond en bij diens

afwezigheid met een vertegenwoordiging van het personeel.

Artikel 28

Benoeming, schorsing en ontslag

Het bevoegd gezag stelt het personeel aan dan wel benoemt het personeel en schorst en ontslaat het personeel.

Artikel 29

Aanstelling, benoeming

1. Het bevoegd gezag stelt het personeel aan dan wel benoemt het personeel in algemene dienst van het bevoegd gezag.
2. Onder aanstelling dan wel benoeming in algemene dienst van het bevoegd gezag wordt in dit artikel en in de artikelen 39 en 42 verstaan een aanstelling dan wel benoeming ten behoeve van het verrichten van werkzaamheden aan door het bevoegd gezag in stand gehouden scholen.

Artikel 30

Verval onderwijsbevoegdheid

1. De bevoegdheid tot het geven van onderwijs vervalt van rechtswege bij onherroepelijke veroordeling wegens een misdrijf tegen de zeden als bedoeld in Titel XIV van het Wetboek van Strafrecht van de Nederlandse Antillen jegens een minderjarige.
2. Bij ministeriële beschikking kan aan een leerkracht, die onherroepelijk is veroordeeld wegens een ander misdrijf dan bedoeld in het eerste lid of die bij het geven van onderwijs opvattingen steunt of verkondigt die strijden met de goede zeden of een aansporing inhouden tot ongehoorzaamheid aan de wettelijke regelingen binnen de Nederlandse Antillen, de bevoegdheid tot het geven van onderwijs worden ontnomen.
3. De bevoegdheid tot het geven van onderwijs vervalt van rechtswege indien de leerkracht in een periode van 5 achtereenvolgende schooljaren niet heeft deelgenomen aan nascholing in de zin van artikel 31.
4. De leerkracht die op grond van dit artikel de bevoegdheid tot het geven van onderwijs verliest, is van rechtswege ontslagen met ingang van de dag waarop de beslissing onherroepelijk is geworden.

Artikel 31

Nascholingsplan

Het bevoegd gezag stelt jaarlijks in verband met de nascholing van het personeel van de school een nascholingsplan vast. Het nascholingsplan geeft voor het komende schooljaar een overzicht van door het bevoegd gezag voorgenomen nascholingsactiviteiten. Het nascholingsplan bevat tevens een raming van de kosten van de door het bevoegd gezag voorgenomen nascholingsactiviteiten.

Artikel 32

Studenten in opleiding

1. Het bevoegd gezag is verplicht aan studenten die in opleiding zijn voor een functie als leerkracht in het funderend onderwijs, gelegenheid te bieden de, als onderdeel van hun opleiding, vereiste ervaring in de school te verkrijgen.
2. De verplichting bedoeld in het eerste lid, betreft:
 - a. studenten die bij de opleiding tot leerkracht funderend onderwijs zijn ingeschreven of anderszins studeren voor een bewijs van bekwaamheid, dan wel voor een bewijs van voldoende pedagogische en didactische voorbereiding, en
 - b. in een schooljaar gelijktijdig niet meer studenten als bedoeld onder a. dan een derde van het aantal leerkrachten, werkzaam aan de desbetreffende school in dat schooljaar.
3. Het bevoegd gezag kan een student de verdere toegang tot de school ontzeggen indien deze in de school in strijd handelt met de grondslag en doelstellingen van de school. Van een beslissing tot ontzegging van de toegang tot de school wordt mededeling gedaan door toezending of uitreiking van een afschrift van het schriftelijke en met redenen omklede besluit aan de student, voor zover deze minderjarig is ook aan zijn ouders, het bevoegd gezag van de betrokken opleidingsinstelling en aan de ingevolge artikel 6 met het uitoefenen van het toezicht daarop belaste instantie.
4. De directeur regelt, onder verantwoordelijkheid van het bevoegd gezag, de werkzaamheden in verband met de begeleiding door het onderwijzend personeel van de studenten in de school in overeenstemming met dit personeel, alsmede in overeenstemming met de betrokken opleidingsinstellingen.
5. De ingevolge artikel 6 met het uitoefenen van het toezicht terzake belaste instantie kan het bevoegd gezag op grond van bijzondere omstandigheden gehele of gedeeltelijke ontheffing van de verplichting verlenen. De ontheffing geldt voor een schooljaar.
6. De scholen waarop studenten als bedoeld in het eerste lid zijn toegelaten, zijn mede toegankelijk voor de directeurs en de door dezen aan te wijzen leerkrachten van de betrokken opleidingsinstellingen, een en ander voor zover zulks voor de begeleiding van de praktische vorming van de in de school aanwezige studenten noodzakelijk is.

Artikel 33

Gezondheid en veiligheid

1. Het gezondheidstoezicht op de scholen wordt uitgeoefend door of vanwege het bestuurscollege en strekt zich uit over alle gebouwen waarin en terreinen waarop funderend onderwijs wordt gegeven en over het personeel van de scholen en de leerlingen.
2. Geen onderwijs wordt gegeven in gebouwen of terreinen ten aanzien waarvan het bestuurscollege heeft besloten, dat zij niet voldoen aan de geldende bouwvoorschriften.
3. Een besluit als bedoeld in het tweede lid wordt schriftelijk en met redenen omkleed gegeven.
4. Het bestuurscollege maakt zijn besluit onmiddellijk openbaar op de wijze waarop van eilandswege officiële berichten worden bekendgemaakt.

5. Nadat het bestuurscollege schriftelijk heeft verklaard dat het gebouw of het terrein voldoende is verbeterd mag het onderwijs worden hervat. Het derde en vierde lid zijn van overeenkomstige toepassing.

Afdeling 2

Overige regelen voor het openbaar onderwijs

Artikel 34

Missie van het openbaar onderwijs

1. Het openbaar onderwijs draagt bij aan de ontwikkeling en vorming van de leerlingen met aandacht voor de godsdienstige, levensbeschouwelijke en maatschappelijke waarden zoals die leven in de Nederlands Antilliaanse samenleving.
2. Openbare scholen zijn toegankelijk voor alle kinderen zonder onderscheid van godsdienst of levensbeschouwing.
3. Openbaar onderwijs wordt gegeven met eerbiediging van ieders godsdienst of levensbeschouwing.

Artikel 35

Openbaar orgaan voor beheer openbare scholen

1. Een eilandsraad kan bij eilandsverordening een openbaar orgaan instellen die tot doel heeft een of meer openbare scholen voor funderend onderwijs in het eilandgebied in stand te houden, al dan niet samen met openbare scholen voor speciaal funderend onderwijs, openbare scholen als bedoeld in de Landsverordening voortgezet onderwijs of een openbare instelling als bedoeld in de Landsverordening secundair beroepsonderwijs en educatie (P.B. ...).
2. De eilandsraad maakt het voornemen tot het vaststellen van de verordening, bedoeld in het eerste lid, bekend.
3. Het openbaar orgaan oefent met uitzondering van de besluitvorming over de opheffing van een openbare school alle taken en bevoegdheden uit van het bevoegd gezag. Het bezit rechtspersoonlijkheid.
4. De eilandsverordening, bedoeld in het eerste lid, voorziet in ieder geval in een regeling omtrent:
 - a. de samenstelling, werkwijze en inrichting van het bestuur van het openbaar orgaan, met dien verstande dat in de regeling een overheersende invloed van de overheid in het bestuur is verzekerd;
 - b. de wijze van benoeming, herbenoeming, schorsing en ontslag van de bestuursleden, met dien verstande dat de leden van het bestuur worden benoemd door de eilandsraad en dat ten minste een derde deel, doch geen meerderheid, van die leden wordt benoemd op bindende voordracht van de ouders van de leerlingen die zijn ingeschreven op de betrokken school of scholen;
 - c. de termijn waarvoor de bestuursleden worden benoemd;
 - d. de vaststelling van de begroting en de jaarrekening na goedkeuring door de betreffende

- eilandsraad;
- e. de wijze waarop de eilandsraad toezicht op het bestuur uitoefent;
 - f. de gronden waarop het bestuur kan besluiten de vergadering besloten te houden, en
 - g. de periode waarvoor het openbaar orgaan in het leven wordt geroepen, met dien verstande dat deze periode ten minste 5 jaren bedraagt;
5. Het bestuur brengt jaarlijks verslag uit aan de eilandsraad over de werkzaamheden, waarbij in ieder geval aandacht wordt geschonken aan de wezenskenmerken van het openbaar onderwijs. Het verslag wordt bekendgemaakt.
 6. De vergaderingen van het bestuur van het openbaar orgaan zijn openbaar, tenzij het bestuur anders beslist, op gronden vermeld in de eilandsverordening, bedoeld in het eerste lid.
 7. Indien voor 1 januari van het jaar waarvoor de begroting geldt de begroting niet is goedgekeurd, neemt de eilandsraad de maatregelen die hij nodig acht om de continuïteit van het onderwijsproces te waarborgen.
 8. De eilandsraad is in geval van ernstige taakverwaarlozing door het bestuur of functioneren in strijd met de wet- en regelgeving bevoegd zelf te voorzien in het bestuur van de scholen en zo nodig het openbaar orgaan te ontbinden.

Artikel 36

Aanstelling en overplaatsing personeel

1. De aanstelling en de overplaatsing van directeuren en adjunct-directeuren geschiedt door het bevoegd gezag, het personeel gehoord.
2. De aanstelling en de overplaatsing van het overige personeel geschiedt door het bevoegd gezag, de directeuren en adjunct-directeuren van de desbetreffende scholen gehoord.

Artikel 37

Godsdienst- of levensbeschouwelijk vormingsonderwijs

Het bevoegd gezag stelt de leerlingen in de gelegenheid op de school, binnen de schooltijden, godsdienstonderwijs of levensbeschouwelijk vormingsonderwijs te ontvangen. Ten hoogste 60 uren per schooljaar van het aantal uren onderwijs dat de leerlingen krachtens artikel 9, vierde lid, onderdeel a, ten minste moeten ontvangen, mogen aan het godsdienstonderwijs of levensbeschouwelijk vormingsonderwijs worden besteed. Voor de leerlingen die dit onderwijs niet volgen, voorziet het bevoegd gezag in andere onderwijsactiviteiten op de school.

Artikel 38

Aanstelling leerkracht godsdienst- en levensbeschouwelijk vormingsonderwijs

Godsdienstonderwijs wordt gegeven door leerkrachten daartoe aangewezen door kerkelijke gemeenten, plaatselijke kerken, of rechtspersonen met volledige rechtsbevoegdheid die zich volgens hun statuten het geven van godsdienstonderwijs ten doel stellen. Levensbeschouwelijk vormingsonderwijs wordt gegeven door leerkrachten daartoe aangewezen door volledige rechtsbevoegdheid bezittende organisaties op geestelijke grondslag.

Artikel 39

Akte van aanstelling

1. Ieder personeelslid in dienst van het bevoegd gezag is in het bezit van een door het bevoegd gezag getekende akte van aanstelling. De akte van aanstelling bevat in elk geval:
 - a. de naam en het adres van het bevoegd gezag;
 - b. de naam, de voornamen en de geboortedatum van de betrokkene;
 - c. de datum van ingang en de omvang van de aanstelling;
 - d. de functie waarin de betrokkene wordt aangesteld;
 - e. de bepaling of de aanstelling in vaste of in tijdelijke dienst geschiedt en in het laatste geval de gronden voor de tijdelijkheid en de duur van de aanstelling;
 - f. de op de dag van zijn aanstelling van toepassing zijnde schaal en het daarbinnen geldende dienstjaar;
 - g. de bepaling dat de betrokkene werkzaam zal zijn in algemene dienst van het bevoegd gezag, en
 - h. voor personeelsleden die bij de uitoefening van hun functie kennis nemen van persoonlijke gegevens van leerlingen, voorschriften omtrent geheimhouding daarvan, voor zover een geheimhoudingsplicht niet uit anderen hoofde is verzekerd.
2. Het bevoegd gezag draagt zorg dat afschriften van de bewijzen van bekwaamheid, van de verklaringen omtrent het gedrag, alsmede van de akten van aanstelling van het aan de school verbonden personeel worden bewaard en zendt tevens een afschrift van de bewijzen van bekwaamheid aan de ingevolge artikel 6 met het uitoefenen van het toezicht daarop belaste instantie.

Afdeling 3

Overige voorwaarden voor bekostiging uit de openbare kas van het bijzonder onderwijs

Artikel 40

Instandhouding bijzondere school

Een bijzondere school wordt in stand gehouden door een rechtspersoon met volledige rechtsbevoegdheid die zich volgens de statuten of reglementen het geven van onderwijs ten doel stelt zonder daarbij het maken van winst te beogen.

Artikel 41

Toelating tot bijzondere school

1. Indien, over de weg gemeten, binnen 5 kilometer van de woning van de leerling geen gelegenheid bestaat tot het volgen van openbaar onderwijs, mag de toelating tot de school niet worden geweigerd op grond van godsdienstige gezindheid of levensbeschouwing.
2. Leerlingen die ingevolge het eerste lid zijn toegelaten, kunnen niet worden verplicht godsdienstonderwijs of levensbeschouwelijk vormingsonderwijs te volgen. Voor de

leerlingen die dit onderwijs niet volgen, voorziet het bevoegd gezag in andere onderwijsactiviteiten op de school.

Artikel 42

Akte van benoeming

1. Ieder personeelslid is in het bezit van een door het bevoegd gezag en hemzelf getekende akte van benoeming. De akte van benoeming bevat in elk geval:
 - a. de naam en het adres van het bevoegd gezag;
 - b. de naam, de voornamen en de geboortedatum van de betrokkene;
 - c. de datum van ingang en de omvang van de benoeming;
 - d. de functie waarin de betrokkene wordt benoemd;
 - e. de bepaling of de benoeming in vaste of tijdelijke dienst geschiedt en in het laatste geval de gronden voor de tijdelijkheid en de duur van de benoeming;
 - f. de op de dag van zijn benoeming van toepassing zijnde schaal en het daarbinnen geldende dienstjaar;
 - g. de bepaling dat de betrokkene werkzaam zal zijn in algemene dienst van het bevoegd gezag, en
 - h. voor personeelsleden die bij de uitoefening van hun functie kennis nemen van persoonlijke gegevens van leerlingen, voorschriften omtrent geheimhouding daarvan, voor zover een geheimhoudingsplicht niet uit anderen hoofde is verzekerd.
2. De akte van benoeming bevat ten minste bepalingen betreffende gronden voor schorsing, ontslag en disciplinaire maatregelen alsmede de bepaling dat de voorschriften betreffende de materiële rechtspositie van het personeel bij het openbaar onderwijs van overeenkomstige toepassing zijn.
3. Het bevoegd gezag draagt zorg dat afschriften van de bewijzen van bekwaamheid, van de verklaringen omtrent het gedrag, alsmede van de akten van benoeming van het aan de school verbonden personeel worden bewaard en zendt tevens een afschrift van de bewijzen van bekwaamheid aan de ingevolge artikel 6 met het uitoefenen van het toezicht daarop belaste instantie.

Artikel 43

Procedure bij weigering van toelating

1. Indien het bevoegd gezag van een bijzondere school op grond van artikel 32, derde lid, een student die in opleiding is voor een functie als leerkracht funderend onderwijs de toegang ontzegt, deelt het deze beslissing, schriftelijk en met redenen omkleed, mede door toezending of uitreiking aan de student, voor zover deze minderjarig is ook aan zijn ouders, het bevoegd gezag van de betrokken opleidingsinstelling en aan de ingevolge artikel 6 met het uitoefenen van het toezicht daarop belaste instantie. Daarbij wordt tevens de inhoud van het bepaalde in het derde lid, eerste volzin, vermeld.
2. Indien het bevoegd gezag van een bijzondere school op grond van artikel 20 weigert een leerling toe te laten dan wel een leerling verwijderd, deelt het de beslissing daartoe, schriftelijk en met redenen omkleed, mede door toezending of uitreiking aan de ouders. Daarbij wordt tevens de inhoud van het bepaalde in het derde lid, eerste volzin, vermeld.

3. Binnen 4 weken na de mededeling, bedoeld in het eerste en het tweede lid, kunnen de student onderscheidenlijk de ouders bij het bevoegd gezag schriftelijk hun bezwaren kenbaar maken tegen de beslissing. Het bevoegd gezag beslist binnen 4 weken na ontvangst van de bezwaren. Alvorens te beslissen hoort het bevoegd gezag de student onderscheidenlijk de ouders.

Titel 3

Aanvraag, wijze en beëindiging van bekostiging

Artikel 44

Bekostiging onderwijs

De kosten van de openbare en de bijzondere scholen worden door het eilandgebied vergoed volgens de bepalingen van deze titel.

Artikel 45

Bekostigingsvoorwaarden

1. De eilandsraad kan op aanvraag van het bevoegd gezag een school voor bekostiging in aanmerking brengen indien er, met inachtneming van hetgeen is bepaald in artikel 47, sprake is van voldoende behoefte aan die school. Bij inwilliging van de aanvraag ontstaat de aanspraak op bekostiging met ingang van het schooljaar volgend op de inwilliging, dan wel een eerder door de eilandsraad vast te stellen moment.
2. Bij eilandsverordening wordt vastgesteld de wijze waarop de in het eerste lid bedoelde behoefte wordt bepaald, en worden voorschriften gegeven met betrekking tot de indiening en behandeling van aanvragen om bekostiging op grond van het eerste lid. Bij het vaststellen van deze voorschriften geldt als uitgangspunt dat op de aanvraag wordt beslist binnen negen maanden na ontvangst van de aanvraag.

Artikel 46

Te vergoeden kosten

1. De vergoeding heeft ten minste betrekking op:
 - a. personeel;
 - b. onderhoud, beveiliging, verzekering en vervanging van inventaris;
 - c. onderhoud, beveiliging en verzekering van gebouwen en terreinen;
 - d. energie;
 - e. administratie, beheer en bestuur;
 - f. schoonmaken;
 - g. heffingen;
 - h. huur van gebouwen en terreinen;
 - i. investeringen in gebouwen en terreinen;
 - j. eerste inrichting;
 - k. nascholing, en
 - l. leerlingenzorg.
2. De vergoeding is toereikend met het oog op een goede verzorging van het funderend onderwijs.

3. Voor onderwijsondersteunende activiteiten kan het bestuurscollege een afzonderlijke vergoeding toekennen.
4. Bij eilandsbesluit, houdende algemene maatregelen, worden voor zover van toepassing geregeld:
 - a. de gevallen waarin de niet in het eerste lid genoemde kostensoorten voor vergoeding in aanmerking komen;
 - b. de wijze waarop vergoedingen als bedoeld in het eerste lid worden berekend;
 - c. de voorwaarden waaronder een vergoeding als bedoeld in het derde lid kan worden toegekend;
 - d. de wijze waarop de vergoedingen beschikbaar worden gesteld aan de bevoegde gezagsorganen, daaronder in elk geval begrepen regels over de betalingswijze, de betalingstermijnen, voor zover van toepassing de bevoorschotting en het al dan niet mede voor andere, alsdan aan te wijzen doeleinden mogen aanwenden van de vergoedingen, en
 - e. de verantwoording van de rechtmatigheid en de doelmatigheid van de aanwending van de vergoedingen.
5. Vooruitlopend op een wijziging van het eerste lid, kunnen bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen, kostensoorten worden aangewezen waarop de vergoeding eveneens betrekking heeft.

Artikel 47

Beëindiging van bekostiging

1. De eilandsraad kan besluiten dat een school niet meer voor bekostiging in aanmerking komt, indien niet langer sprake is van voldoende behoefte aan die school. De wijze waarop wordt vastgesteld dat niet langer sprake is van voldoende behoefte, wordt geregeld bij eilandsverordening, met dien verstande dat daarin ten aanzien van de bepaling van mate van behoefte slechts geobjectiveerde normen met betrekking tot de minimale omvang van het leerlingenbestand, welke noodzakelijk geacht mag worden om een school in de zin van deze landsverordening in stand te kunnen houden, gesteld kunnen worden. De behoefte wordt niet in voldoende mate aanwezig geacht indien de school naar mening van de eilandsraad bezocht zal worden door minder dan 150 leerlingen in de eilandgebieden Curaçao en St. Maarten, dan wel minder dan 75 leerlingen in de eilandgebieden Bonaire, Sint Eustatius en Saba.
2. In geval van een beslissing als bedoeld in het eerste lid, vervalt de aanspraak op bekostiging voor een school op een nader door de eilandsraad te bepalen tijdstip, welk tijdstip in elk geval samenvalt met het einde van een schooljaar.

Artikel 48

Informatieplicht

1. Het bevoegd gezag van een bijzondere school geeft het bestuurscollege alle inlichtingen die het voor de toepassing van deze titel verlangt. De informatie wordt verstrekt in een door het bestuurscollege vast te stellen vorm.
2. Het bevoegd gezag, de eilandsraad en het bestuurscollege verschaffen aan de Minister alle informatie die deze nodig acht ten behoeve van een goede uitvoering van deze landsverordening en voor het door hem te voeren beleid met betrekking tot het funderend onderwijs. De informatie wordt verstrekt in een door de Minister vast te stellen vorm.

Artikel 49

Inhouding, opschorting van bekostiging

1. Indien het bevoegd gezag van een niet door het bestuurscollege in stand gehouden school een bij of krachtens deze landsverordening gegeven voorschrift niet nakomt, kan het bestuurscollege bepalen dan wel bepaalt het bestuurscollege op aanwijzing van de Minister, dat de vergoeding of de bevoorschotting op de vergoeding geheel of gedeeltelijk wordt ingehouden dan wel opgeschort.
2. Het bestuurscollege kent de vergoeding wederom toe, indien hem blijkt, dan wel de Minister te kennen heeft gegeven, dat de reden voor de toepassing van het eerste lid is vervallen.
3. Afschrift van een beslissing als bedoeld in het eerste en tweede lid zendt het bestuurscollege aan de Minister.
4. Indien het bestuurscollege een bij of krachtens deze landsverordening gegeven voorschrift niet nakomt, informeert de Minister de eilandsraad.

Hoofdstuk II

Wijzigingen in overige landsverordeningen

Artikel 50

Landsverordening onderwijskundige experimenten

In artikel 1, onder b, van de Landsverordening onderwijskundige experimenten (P.B. 1998, no. 6) worden de woorden “Landsverordening basisonderwijs (P.B. 1979, no. 28)” vervangen door: Landsverordening funderend onderwijs.

Artikel 51

Landsverordening voortgezet onderwijs

De Landsverordening voortgezet onderwijs wordt als volgt gewijzigd:

A

In de artikelen 3 en 79 wordt het woord “basisonderwijs” telkens vervangen door: funderend onderwijs.

B

Aan artikel 29, eerste lid, wordt een tweede volzin ingevoegd, luidende:

De toelating mag niet afhankelijk gesteld worden van een geldelijke bijdrage van de ouders.

C

In artikel 32, vierde lid:

1. komt de eerste volzin als volgt te luiden:

Zij die het eindexamen met gunstig gevolg hebben afgelegd, ontvangen een diploma.

2. komt de tweede volzin te luiden:

De Minister stelt modellen van de diploma's vast.

D

Artikel 40a, eerste lid, komt als volgt te luiden:

1. Een eilandsraad kan bij eilandsverordening een openbaar orgaan instellen dat tot doel heeft een of meer openbare scholen in het eilandgebied in stand te houden, al dan niet samen met openbare scholen voor funderend onderwijs als bedoeld in de Landsverordening funderend onderwijs of openbare instellingen in de zin van de Landsverordening secundair beroepsonderwijs en educatie.

Artikel 52

Landsverordening secundair beroepsonderwijs en educatie

Artikel 44, eerste lid, van de Landsverordening secundair beroepsonderwijs en educatie komt als volgt te luiden:

1. 1. Een eilandsraad kan bij eilandsverordening een openbaar orgaan instellen dat tot doel heeft een openbare instelling in het eilandgebied in stand te houden, al dan niet samen met openbare scholen voor funderend onderwijs als bedoeld in de Landsverordening funderend onderwijs of openbare scholen als bedoeld in de Landsverordening voortgezet onderwijs (P.B. 1979, no. 29).

Artikel 53

Leerplichtlandsverordening

De Leerplichtlandsverordening (P.B. 1991, no. 85) wordt gewijzigd als volgt:

Artikel 1, onder b, komt als volgt te luiden:

b. school:

- 1° een school voor funderend onderwijs als bedoeld in de Landsverordening funderend onderwijs (P.B. 2008, no.), of
- 2° een school voor voortgezet onderwijs als bedoelde in de Landsverordening voortgezet onderwijs (P.B. 1979, no. 29), of
- 3° een instelling voor secundair beroepsonderwijs als bedoeld in de Landsverordening secundair beroepsonderwijs en educatie (P.B. 2008, no. 37), voorzover het betreft een erkende opleiding.

Hoofdstuk III

Overgangs- en invoeringsbepalingen

Artikel 54

Landsverordeningen kleuteronderwijs en basisonderwijs

1. De Landsverordening kleuteronderwijs wordt ingetrokken, met dien verstande dat de bij en krachtens die verordening vastgestelde bepalingen van toepassing blijven op het onderwijs waarvoor het funderend onderwijs nog niet ingevolge de stapsgewijze invoering bedoeld in artikel 56 in de plaats is getreden.
2. De Landsverordening basisonderwijs is met uitzondering van de bepalingen die betrekking hebben op het speciaal onderwijs niet meer van toepassing, met dien verstande dat de bij en

krachtens die verordening vastgestelde bepalingen van toepassing blijven op het onderwijs waarvoor het funderend onderwijs nog niet ingevolge de stapsgewijze invoering bedoeld in artikel 56 in de plaats is getreden.

Artikel 55

Scholen voor funderend onderwijs

1. Voor de toepassing van deze landsverordening op het tijdstip van haar inwerkingtreding zijn de openbare scholen voor funderend onderwijs die scholen die voorafgaand aan dat tijdstip als zodanig door de eilandsraad zijn gevormd.
2. Voor de toepassing van deze landsverordening op het tijdstip van haar inwerkingtreding zijn de bijzondere scholen voor funderend onderwijs die scholen die na overleg met de desbetreffende bevoegde gezagsorganen voorafgaand aan dat tijdstip onder de door de eilandsraad te stellen voorwaarden als zodanig door de eilandsraad voor bekostiging in aanmerking zijn gebracht.

Artikel 56

Invoering funderend onderwijs

Het bevoegd gezag verzorgt met ingang van 1 augustus 2002 het onderwijs volgens de bij of krachtens deze landsverordening gegeven voorschriften met dien verstande dat het nieuwe onderwijs schooljaar na schooljaar het onderwijs zoals dat voor 1 augustus 2002 werd gegeven, vervangt.

Artikel 57

Bevoegdheid tot het geven van funderend onderwijs

In afwijking van artikel 3, eerste lid onderdeel b, mag funderend onderwijs in respectievelijk de eerste of de tweede cyclus tevens gegeven worden door degenen die vóór de inwerkingtreding van deze landsverordening bevoegd waren tot het geven van respectievelijk kleuteronderwijs, basisonderwijs, met dien verstande, dat binnen een periode van drie jaar na de inwerkingtreding van deze landsverordening middels nascholing het diploma genoemd in artikel 4, eerste lid, onderdeel a, onder cijfer 1, dan wel onderdeel b, onder cijfer 1, wordt behaald.

Artikel 58

Beëindiging dienstverband

1. Het dienstverband tussen een bevoegd gezag dat een of meer scholen voor funderend onderwijs in stand houdt en het bij dat bevoegd gezag voor het kleuteronderwijs of het basisonderwijs in dienst zijnde personeel kan niet worden beëindigd op gronden die verband houden met de invoering van het funderend onderwijs.
2. De ontslagbescherming, bedoeld in het eerste lid, vindt geen toepassing ten aanzien van een personeelslid dat binnen de periode van 3 jaar, bedoeld in artikel 57, beschikt over het in dat artikel bedoelde diploma.

Artikel 59

Omzetting van benoeming

1. De benoeming van personeel, bedoeld in artikel 36 van de Landsverordening basisonderwijs

en in artikel 31 van de Landsverordening kleuteronderwijs, bij één of meer door het bevoegd gezag in stand gehouden scholen voor basisonderwijs of kleuteronderwijs, wordt met ingang van het tijdstip van inwerkingtreding van de Landsverordening funderend onderwijs, van rechtswege omgezet in een benoeming in algemene dienst van het bevoegd gezag, in de zin van artikel 29.

2. Het eerste lid is van overeenkomstige toepassing op personeel van een bijzondere school.

Artikel 60

Akte van aanstelling en benoeming

1. De akten van aanstelling en de akten van benoeming van het personeel van de scholen voor funderend onderwijs worden met ingang van het tijdstip van inwerkingtreding van deze landsverordening geacht te voldoen aan artikel 39 onderscheidenlijk artikel 42.
2. Het bevoegd gezag draagt er zorg voor dat uiterlijk binnen een periode van zes maanden na inwerkingtreding van deze landsverordening aan het personeel akten als bedoeld in het eerste lid worden uitgereikt die in overeenstemming zijn met artikel 39 onderscheidenlijk artikel 42.

Artikel 61

Overgang naar functie leerkracht funderend onderwijs

1. Met inachtneming van artikel 60 worden de functies van directeur, respectievelijk adjunct-directeur, onverminderd het bepaalde in artikel 24, eerste en tweede lid, aangeboden aan de hoofden van de samen in een school voor funderend onderwijs opgaande scholen voor basisonderwijs, respectievelijk kleuteronderwijs.
2. Met inachtneming van artikel 60 wordt personeel dat de functie van leraar, onderwijzer of kleuterleidster uitoefent, met ingang van het tijdstip van inwerkingtreding van deze landsverordening geacht de functie uit te oefenen van leerkracht funderend onderwijs.
3. Met inachtneming van artikel 60 wordt overig personeel als bedoeld in artikel 32 van de Landsverordening basisonderwijs en artikel 27 van de Landsverordening kleuteronderwijs, geacht werkzaam te zijn als onderwijsondersteunend personeel.

Artikel 62

Personeelsgeschil

Op geschillen tussen personeel en bevoegd gezag die ingevolge de op de dag voorafgaande aan de inwerkingtreding van deze landsverordening geldende voorschriften aanhangig zijn gemaakt bij een commissie van beroep of bij de rechter, blijven de op die dag geldende regelingen van toepassing.

Artikel 63

Vervallen en ontnemen bevoegdheid

1. Indien een bevoegdheid tot het geven van onderwijs krachtens artikel 33 van de Landsverordening basisonderwijs of artikel 28 van de Landsverordening kleuteronderwijs is vervallen of ontnomen, wordt deze geacht te zijn vervallen of ontnomen krachtens artikel 30.
2. Degene die in zijn bevoegdheid tot het geven van onderwijs krachtens artikel 35 van de Landsverordening basisonderwijs of artikel 30 van de Landsverordening kleuteronderwijs is geschorst, wordt geacht in zijn bevoegdheid tot het geven van onderwijs te zijn geschorst

krachtens artikel 34 van de Landsverordening funderend onderwijs.

Artikel 64

Documentatie rechtspersoonlijkheid

De daarvoor in aanmerking komende rechtspersonen brengen voor zover noodzakelijk binnen zes maanden na de inwerkingtreding van deze landsverordening hun statuten of reglementen in overeenstemming met de in deze landsverordening gegeven voorschriften.

Artikel 65

Vergoeding kosten bij inwerkingtreding landsverordening funderend onderwijs

1. Ten aanzien van de voormalige scholen voor basisonderwijs en scholen voor kleuteronderwijs blijven voor wat betreft de vergoeding van de kosten, bedoeld in artikel 54 en volgende van de Landsverordening basisonderwijs en artikel 47 van de Landsverordening kleuteronderwijs, de op 31 juli 2002 geldende voorschriften, gegeven bij of krachtens laatstgenoemde landsverordeningen, van kracht met betrekking tot de op 1 augustus 2002 nog niet vastgestelde of uitgekeerde bedragen.
2. Op beroepen met betrekking tot de vergoedingen bedoeld in het eerste lid, ingesteld vóór het tijdstip van inwerkingtreding van deze landsverordening of na die datum binnen de beroepstermijn, blijven de op 31 juli 2002 geldende voorschriften van toepassing.

Artikel 66

Bepaling personeelsformatie bij inwerkingtreding landsverordening FO

1. Voor de periode vanaf 1 augustus 2002 tot en met 31 juli volgend op de datum van inwerkingtreding van deze landsverordening wordt de personeelsformatie ten behoeve van de vergoeding voor de personele kosten voor een school, in afwijking van artikel 46, bepaald met toepassing van en gebaseerd op gegevens als bedoeld in de Landsverordening basisonderwijs en de Landsverordening kleuteronderwijs zoals deze luiden op de dag voorafgaand aan de inwerkingtreding van de Landsverordening funderend onderwijs, met dien verstande dat de leerlingen die funderend onderwijs volgen worden aangemerkt als leerlingen die kleuteronderwijs respectievelijk basisonderwijs volgen.
2. Het eerste lid vindt geen toepassing voor de periode gedurende welke de eilandsraad heeft besloten aan artikel 46 reeds toepassing te geven.

Artikel 67

Bepaling kostenvergoeding bij inwerkingtreding landsverordening FO

1. Voor de periode vanaf 1 augustus 2002 tot en met 31 december volgend op de inwerkingtreding van deze landsverordening wordt de vergoeding voor de kosten van de materiële voorzieningen ten behoeve van de instandhouding van een school voor funderend onderwijs, in afwijking van artikel 46, bepaald met toepassing van en gebaseerd op gegevens als bedoeld in de regeling voor de exploitatiekosten van de Landsverordening basisonderwijs en de Landsverordening kleuteronderwijs, zoals deze luiden op de dag voorafgaand aan de inwerkingtreding van de Landsverordening funderend onderwijs, met dien verstande dat de leerlingen die funderend onderwijs volgen worden aangemerkt als leerlingen die kleuteronderwijs, basisonderwijs volgen.

2. Het eerste lid vindt geen toepassing voor de periode gedurende welke de eilandsraad heeft besloten aan artikel 46 reeds toepassing te geven.

Artikel 68

Inwerkingtreding landsverordening FO

1. Het bevoegd gezag stelt uiterlijk twaalf maanden na de inwerkingtreding van deze landsverordening voor de eerste maal het schoolontwikkelingsplan, bedoeld in artikel 14, de schoolgids, bedoeld in artikel 16, de klachtenregeling, bedoeld in artikel 18, het directiestatuut, bedoeld in artikel 25, en het nascholingsplan, bedoeld in artikel 31, vast. Het schoolontwikkelingsplan is voor de eerste maal van toepassing voor het schooljaar volgende op de datum van vaststelling.
2. Het leerplan en het reglement, bedoeld in respectievelijk artikel 13 en artikel 17 van de Landsverordening basisonderwijs, alsmede het speel- en werkplan en het reglement bedoeld in respectievelijk artikel 11 en artikel 14 van de Landsverordening kleuteronderwijs, blijven van toepassing tot het schooljaar, bedoeld in het eerste lid.

Artikel 69

Voorschriften t.b.v. invoering FO

Voorzover deze landsverordening daarin niet voorziet, alsmede indien nodig in afwijking van het bij of krachtens deze landsverordening bepaalde, kunnen bij ministeriële beschikking met algemene werking, desgewenst per eilandgebied, voorschriften worden vastgesteld ten behoeve van een goede invoering van deze landsverordening.

Hoofdstuk IV Slotbepalingen

Artikel 70

Inlichtingverplichting

1. De bevoegde gezagsorganen, de bestuurscolleges, de eilandsraden en de scholen zijn verplicht de Minister en de door hem aangewezen ambtenaren desgevraagd alle inlichtingen te geven die nodig zijn voor een goede uitvoering van deze landsverordening.
2. Bij ministeriële regeling kunnen voorschriften worden gegeven ten aanzien van het formaat waarin de inlichtingen moeten worden aangeleverd.

Artikel 71

Aanhaling landsverordening

Deze landsverordening wordt aangehaald als: Landsverordening funderend onderwijs.

Artikel 72

Inwerkingtreding

Deze landsverordening treedt in werking met ingang van de dag na die der uitgifte van het Publicatieblad, waarin de afkondiging is geschied, en werkt, voorzover in deze landsverordening

niet anders is bepaald, terug tot en met 1 augustus 2002.

Gegeven te Willemstad, 14 november 2008
F.M. D.L.S. GOEDGEDRAG

De Minister van Onderwijs en Cultuur,
O.V.E. LEEFLANG

Uitgegeven de 21ste november 2008
De Minister van Algemene Zaken
en Buitenlandse Betrekkingen,
E.S. DE JONGH-ELHAGE

LANDSVERORDENING van de 22ste mei 2008 tot vaststelling van een regeling met betrekking tot het secundair beroepsonderwijs en de educatie

Hoofdstuk 1 Algemene bepalingen

Titel 1 Begripsbepalingen

Artikel 1

In deze landsverordening wordt verstaan onder:

- a. Minister: de Minister belast met Onderwijs;
- b. eilandsraad: de eilandsraad van een eilandgebied;
- c. bestuurscollege: het bestuurscollege van een eilandgebied;
- d. instelling: een orgaan dat uitgaat van een rechtspersoon die zich het geven van secundair beroepsonderwijs of educatie ten doel stelt;
- e. openbare instelling: een door een eilandgebied in stand gehouden instelling;
- f. bijzondere instelling: een door een privaatrechtelijke rechtspersoon in stand gehouden instelling;
- g. bevoegd gezag: voor wat betreft:
 - a. een openbare instelling:
het bestuurscollege van het desbetreffende eilandgebied of het bestuur van het openbaar orgaan, bedoeld in artikel 44;
 - b. een bijzondere instelling: het instellingsbestuur;
- h. onderwijs: secundair beroepsonderwijs en educatie tenzij het tegendeel blijkt;
- i. secundair beroepsonderwijs: onderwijs als bedoeld in artikel 2, eerste lid;
- j. educatie: educatie als bedoeld in artikel 2, tweede lid;
- k. opleiding: een opleiding als bedoeld in artikel 16, eerste lid, waarvoor in het kader van de landelijke kwalificatiestructuur, bedoeld in artikel 18, eindtermen zijn vastgesteld;
- l. cursus educatie: een cursus educatie als bedoeld in artikel 24;
- m. beroepspraktijkvorming: de beroepspraktijkvorming, bedoeld in artikel 22, eerste lid;
- n. leerweg: een leerweg als bedoeld in artikel 16, tweede lid;
- o. leerweg lerend werken: de leerweg, bedoeld in artikel 16, tweede lid, onderdeel a;
- p. leerweg werkend leren: de leerweg, bedoeld in artikel 16, tweede lid, onderdeel b;
- q. aanvullende kwaliteitsborging: de aanvullende kwaliteitsborging, bedoeld in artikel 28;
- r. deelkwalificatie: een deelkwalificatie als bedoeld in artikel 17;
- s. studiejaar: het tijdvak dat aanvangt op 1 augustus en eindigt op 31 juli van het daarop volgend jaar;
- t. eindtermen: de eindtermen, bedoeld in artikel 15;
- u. Centraal register: het Centraal register secundair beroepsonderwijs, bedoeld in artikel 10, eerste lid;
- v. ROA de Raad van Onderwijs en Arbeidsmarkt, bedoeld in artikel 70, tweede lid.

Titel 2 Doelstellingen onderwijs

Artikel 2

1. Secundair beroepsonderwijs is gericht op de theoretische en praktische voorbereiding voor de uitoefening van beroepen waarvoor een beroepskwalificerende opleiding is vereist of dienstig kan zijn. Het secundair beroepsonderwijs bevordert tevens de algemene vorming en de persoonlijke ontplooiing van de deelnemers en draagt bij tot het maatschappelijk functioneren. Secundair beroepsonderwijs sluit aan op het voorbereidend secundair beroepsonderwijs. Beroepsonderwijs omvat niet hoger onderwijs.
2. Educatie is gericht op de bevordering van de persoonlijke ontplooiing ten dienste van het maatschappelijk functioneren van degenen die niet meer leerplichtig zijn, door de ontwikkeling van kennis, inzicht, vaardigheden en houdingen op een wijze die aansluit bij hun behoeften, mogelijkheden en ervaringen alsmede bij maatschappelijke behoeften. Waar mogelijk sluit de educatie aan op het ingangsniveau van het secundair beroepsonderwijs. Educatie omvat geen activiteiten op het niveau van het hoger onderwijs.

Hoofdstuk 2 Erkenning opleidingen; licenties cursussen educatie

Titel 1 Voorwaarden voor erkenning opleidingen

Artikel 3

1. De Minister kan op aanvraag van het bevoegd gezag van een instelling een opleiding erkennen, verzorgd door die instelling. Erkenning houdt in dat aan de met goed gevolg afgelegde examens of onderdelen van examens van die opleiding een diploma of certificaat als bedoeld in artikel 30 is verbonden. Voorwaarde voor erkenning is dat de desbetreffende instelling voor die opleiding in acht neemt hetgeen bij of krachtens deze landsverordening is bepaald ten aanzien van:
 - a. de kwaliteitszorg, bedoeld in artikel 6,
 - b. het onderwijs en de examens, bedoeld in hoofdstuk 3,
 - c. de rechtsbescherming van de deelnemers, bedoeld in artikel 33,
 - d. de onderwijsovereenkomst, bedoeld in artikel 40, eerste tot en met derde lid,
 - e. de vooropleidingseisen, bedoeld in artikel 42,
 - f. de bekwaamheidseisen, bedoeld in de artikelen 34 en 35, en
 - g. de toegang tot de instelling en de informatievoorziening, bedoeld in artikel 68.
2. De aanvraag om erkenning gaat in elk geval vergezeld van het ontwerp van het in artikel 6 bedoelde verslag omtrent de kwaliteitszorg alsmede het ontwerp van de in artikel 31 bedoelde onderwijs- en examenregeling van de opleiding.
3. De aanvraag om erkenning wordt ingediend bij de Minister. Indien de gegevens bij de aanvraag onjuist of niet volledig zijn, stelt de Minister binnen twee weken na indiening van de aanvraag de aanvrager in de gelegenheid om binnen een door de Minister te bepalen termijn alsnog te voorzien in de vereiste gegevens, waarna de aanvraag door de Minister terstond voor advies wordt verzonden aan de ROA.
4. De Minister beslist binnen vijf maanden nadat de aanvraag om erkenning voor advies is gezonden aan de ROA. Indien de beschikking niet binnen vijf maanden kan worden gegeven, stelt de Minister de aanvrager daarvan in kennis en noemt hij daarbij een termijn waarbinnen de beschikking wel tegemoet kan worden gezien.
5. Een aanvraag om erkenning wordt niet in behandeling genomen indien minder dan vier jaar geleden voor dezelfde of een andere opleiding van het desbetreffend bevoegd gezag toepassing is gegeven aan artikel 7.
6. Het in het eerste lid bedoelde bevoegd gezag verstrekt de Minister op diens verzoek de nodige inlichtingen omtrent de instelling. Het bevoegd gezag doet de Minister en, indien het betreft op grond van artikel 45 bekostigde opleidingen, de desbetreffende eilandsraad jaarlijks vóór 1 februari een verslag toekomen omtrent de werkzaamheden van de instelling voor zover betrekking hebbend op opleidingen. Het verslag bevat tevens het aantal deelnemers per opleiding en het aantal uitgereikte certificaten en diploma's, bedoeld in artikel 30.
7. Een beschikking tot afwijzing van de aanvraag om erkenning strekt ertoe dat ten aanzien van het desbetreffende onderwijs:
 - a. aan de examens of onderdelen daarvan geen diploma of certificaat als bedoeld in artikel 30 is verbonden,
 - b. de registratie in het Centraal register wordt geweigerd, en
 - c. geen aanspraak kan worden verkregen op bekostiging ten laste van het eilandgebied.

Titel 2 Voorwaarden voor licentie cursus educatie

Artikel 4

1. De Minister kan op aanvraag van het bevoegd gezag van een instelling een licentie verlenen voor het verzorgen van een cursus educatie. Een licentie houdt in dat de instelling bevoegd is deze cursus educatie te verzorgen. Voorwaarde voor het verkrijgen van een licentie is dat de instelling voor die cursus in acht neemt hetgeen bij of krachtens deze landsverordening is bepaald ten aanzien van:
 - a. de kwaliteitszorg, bedoeld in artikel 6,
 - b. het onderwijs en de examens, bedoeld in hoofdstuk 3,
 - c. de rechtsbescherming van de deelnemers, bedoeld in artikel 33, ende zorg voor de ontwikkeling van het onderwijs op de instelling.
2. De Minister beslist binnen 3 maanden na de aanvraag.
3. Het in het eerste lid bedoelde bevoegd gezag verstrekt de Minister op diens verzoek de nodige inlichtingen omtrent de instelling. Het bevoegd gezag doet de Minister en, indien het betreft op grond van artikel 61 bekostigde cursussen educatie, de desbetreffende eilandsraad jaarlijks vóór 1 februari een verslag toekomen omtrent de werkzaamheden van de instelling voor zover betrekking hebbend op cursussen educatie. Het verslag bevat tevens het aantal deelnemers per cursus en het aantal uitgereikte verklaringen, bedoeld in artikel 30, derde lid.

4. Een beschikking tot afwijzing van de aanvraag om licentie strekt ertoe dat ten aanzien van het desbetreffende onderwijs geen aanspraak kan worden verkregen op bekostiging ten laste van het eilandgebied.

Titel 3 Kwaliteitszorg

Artikel 5

Bij de uitvoering van hun taak dragen de instellingen die bekostigde opleidingen verzorgen onverminderd het bij of krachtens deze landsverordening bepaalde, mede zorg voor:

- de toegankelijkheid van het onderwijs, in het bijzonder voor kansarme groepen,
- het aanbieden van doelmatige leerwegen, in het bijzonder door het zorgdragen voor een zorgvuldige afstemming tussen opleidingen en cursussen educatie, en
- de afstemming op de ontwikkelingen in de samenleving op nationaal en internationaal gebied in het algemeen en ten aanzien van de arbeidsmarkt in het bijzonder.

Artikel 6

- Het bevoegd gezag richt een stelsel van kwaliteitszorg voor de instelling in en draagt er in dat verband zorg voor dat wordt voorzien in een regelmatige beoordeling van de kwaliteit van het secundair beroepsonderwijs en de educatie.
- Het bevoegd gezag stelt om het andere jaar een verslag omtrent de kwaliteitszorg vast en legt dit voor eenieder ter inzage in de gebouwen van de instelling. Het bevoegd gezag zendt het verslag vóór 1 mei van dat jaar aan de aan de ingevolge artikel 65 met het uitoefenen van het toezicht daarop belaste instantie en aan de desbetreffende eilandsraad. Bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen, worden regels gesteld omtrent de inrichting van het verslag en de onderwerpen waarover verslag moet worden gedaan.
- Het in het tweede lid bedoelde landsbesluit alsmede wijzigingen daarvan, treden niet eerder in werking dan 12 maanden na de afkondiging daarvan.

Titel 4 Intrekking erkenning opleidingen

Artikel 7

- De Minister kan, de ROA gehoord, ten aanzien van een opleiding die de instelling verzorgt, de in artikel 3 bedoelde erkenning intrekken, indien:
 - gebleken is dat de kwaliteit van die opleiding onvoldoende is, of
 - niet of niet meer wordt voldaan aan de voorwaarden, bedoeld in artikel 3, eerste lid.
- Een beschikking op grond van het eerste lid heeft tevens tot gevolg dat ten aanzien van de desbetreffende opleiding de registratie in het Centraal register wordt beëindigd.
- Bij een beschikking op grond van het eerste lid bepaalt de Minister het tijdstip waarop die beschikking van kracht wordt zodanig, dat de voor de opleiding ingeschreven deelnemers de beoogde kwalificatie aan een andere instelling binnen de daarvoor gestelde tijd kunnen behalen.
- De Minister treft een beschikking als bedoeld in het eerste lid vóór 1 november van het jaar voorafgaand aan het studiejaar waarin het in het derde lid bedoelde tijdstip valt.
- In afwijking van het eerste lid vervalt de erkenning van rechtswege vanaf het tijdstip waarop de opleiding niet langer is opgenomen in het Centraal register.

Artikel 8

- Voordat de Minister een beschikking treft op grond van artikel 7, eerste lid, onderdeel a, geeft hij aan het bevoegd gezag een waarschuwing op grond van zijn bevindingen ten aanzien van de kwaliteit van de opleiding, en doet hij daarvan mededeling in het Centraal register. De Minister geeft niet eerder toepassing aan artikel 7, eerste lid, onderdeel a, dan nadat:
 - de waarschuwing ten minste een jaar verstreken is, en
 - de Minister aan de hand van een nader onderzoek tot het oordeel is gekomen dat niet of niet in voldoende mate gevolg is gegeven aan de waarschuwing.
- Voordat de Minister een beschikking treft op grond van artikel 7, eerste lid, onderdeel b, geeft hij aan het bevoegd gezag een waarschuwing, onder bepaling van een termijn waarbinnen aan die waarschuwing gevolg moet zijn gegeven en desgewenst overleg met of namens hem dienaangaande plaats kan vinden. De termijn waarbinnen aan de waarschuwing gevolg moet zijn gegeven, bedraagt ten minste drie maanden.

Titel 5 Ontneming licentie cursus educatie

Artikel 9

1. De Minister kan, gehoord de ROA, een in artikel 4 bedoelde licentie voor het verzorgen van een bepaalde cursus educatie aan het bevoegd gezag ontnemen, indien:
 - a. gebleken is dat de kwaliteit van die cursus educatie onvoldoende is, of
 - b. niet of niet meer wordt voldaan aan de voorwaarden, bedoeld in artikel 4, eerste lid.
2. Bij een beschikking als bedoeld in het eerste lid bepaalt de Minister het tijdstip waarop die beschikking van kracht wordt zodanig, dat de voor de cursus ingeschreven deelnemers de cursus aan een andere instelling binnen een redelijke tijd kunnen voltooien.

Titel 6 Centraal register secundair beroepsonderwijs

Artikel 10

1. Het Centraal register secundair beroepsonderwijs is een systematisch geordende verzameling gegevens met betrekking tot de opleidingen die door de instellingen worden verzorgd. De Minister is belast met de aanleg, het beheer en de bekendmaking van het register en met het verstrekken van informatie uit het register.
2. Het Centraal register wordt jaarlijks vóór 1 mei bekendgemaakt in het Publicatieblad. Het register heeft betrekking op het studiejaar dat aanvangt in datzelfde jaar.
3. De Minister stelt de inrichting van het Centraal register vast.
4. Bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen, kunnen nadere regels worden vastgesteld met betrekking tot het verstrekken van informatie uit het Centraal register. Daarbij kan worden bepaald dat voor het verstrekken van informatie aan anderen dan de bevoegde gezagsorganen van de instellingen waarop deze landsverordening betrekking heeft, een vergoeding verschuldigd is.
5. Het Centraal register bevat van elke opleiding de volgende gegevens, voor zover van toepassing:
 - a. de naam van de opleiding,
 - b. de naam van de instelling die de opleiding verzorgt, alsmede in welke leerweg of leerwegen de opleiding wordt verzorgd,
 - c. welke eindtermen van toepassing zijn en welke deelkwalificaties zijn onderworpen aan aanvullende kwaliteitsborging als bedoeld in artikel 28,
 - d. of het een bekostigde opleiding betreft, onder vermelding van het eilandgebied,
 - e. de studieduur,
 - f. of het een opleiding gericht op een bepaald beroep betreft, waarvoor bij of krachtens landsverordening vereisten zijn vastgesteld,
 - g. de in artikel 67, vierde lid, bedoelde samenvatting,
 - h. de waarschuwing, bedoeld in artikel 8,
 - i. de bepaling dat de registratie zal worden beëindigd, alsmede het tijdstip waarop, en
 - j. het beroep of de beroepencategorie op de voorbereiding waarvan een assistent-opleiding, basisberoepsopleiding, vakopleiding of specialistenopleiding is gericht.
6. De Minister registreert de erkende opleidingen met inachtneming van het vijfde lid overeenkomstig de door het bevoegd gezag overgelegde gegevens in het Centraal register en doet de ROA daarvan mededeling.

Artikel 11

1. Onverminderd artikel 7 beëindigt de Minister de registratie van een opleiding indien het bevoegd gezag te kennen geeft dat de instelling de opleiding niet langer zal verzorgen.
2. De kennisgeving, bedoeld in het eerste lid, geschiedt vóór 1 oktober van het jaar voorafgaand aan het eerste studiejaar waarin de inschrijving voor de opleiding niet meer openstaat. Indien de kennisgeving niet tijdig geschiedt, blijft de inschrijving voor de opleiding open staan totdat de kennisgeving alsnog overeenkomstig de eerste volzin heeft plaatsgevonden.
3. De Minister beëindigt de registratie ambtshalve wanneer de instelling de opleiding niet langer verzorgt en het bevoegd gezag de kennisgeving, bedoeld in het tweede lid, niet of niet tijdig doet.
4. Het derde lid is niet van toepassing indien het een opleiding betreft waarvan bij de aanvraag om erkenning reeds is aangegeven dat het een opleiding op afroep betreft.

Artikel 12

1. Het is anderen dan de instellingen die daartoe ingevolge deze landsverordening gerechtigd zijn, verboden onderwijs aan te bieden of te verzorgen onder de naam van een in het Centraal register opgenomen opleiding.
2. Degene die in strijd handelt met het eerste lid, wordt gelijkgesteld met degene ten aanzien van wie artikel 454b van het Wetboek van Strafrecht van toepassing is.

Hoofdstuk 3 Het onderwijs en de examens

Titel 1 Onderwijskundige structuur

Artikel 13

1. Bij de opleidingen wordt het onderwijs gegeven en worden de examens afgenomen in het Nederlands of in het Engels, naar keuze van het bevoegd gezag, dan wel voor zover het betreft de assistent-opleiding en de basisberoepsopleiding op Bonaire en Curaçao, ter keuze van het bevoegd gezag in het Nederlands of in het Papiamentu. Bij het bepalen van zijn laatstgenoemde keuze betreft het bevoegd gezag ten minste in zijn overwegingen:
 - a. de dominante taal op een eilandgebied;
 - b. de gehanteerde instructietaal in de vooropleiding;
 - c. de aard van de doelgroep en de mate aan kennis van de dominante taal of van de geëigende instructietaal op een eilandgebied bij deze doelgroep;
 - d. de instructietaal van vervolgo opleidingen;
 - e. de beschikbaarheid van leer materiaal in de desbetreffende instructietaal.
2. Tevens kan een andere taal worden gebezigd:
 - a. wanneer het onderwijs met betrekking tot die taal betreft, of
 - b. indien de specifieke aard, de inrichting of de kwaliteit van het onderwijs dan wel de herkomst van de deelnemers daartoe noodzaakt.

Artikel 14

1. De instelling biedt het onderwijs aan in de vorm van opleidingen of cursussen educatie. Een opleiding wordt door de instelling in het maatschappelijk verkeer aangeduid met de naam waaronder deze opleiding is vermeld in het Centraal register.
2. Een opleiding is een samenhangend geheel van onderwijseenheden, gericht op de verwezenlijking van eindtermen. Een of meer onderwijseenheden van een opleiding leiden tot een deelkwalificatie.
3. Elke opleiding wordt afgesloten met een examen. Elke onderwijseenheid die, onderscheidenlijk elk samenstel van onderwijseenheden dat leidt tot een deelkwalificatie als bedoeld in artikel 17, wordt afgesloten met een toets.
4. Elke cursus educatie wordt afgesloten met een toets.

Artikel 15

Eindtermen zijn als zodanig omschreven kwaliteiten op het gebied van kennis, inzicht, vaardigheden en in voorkomende gevallen beroepshoudingen, waarover degene die de opleiding voltooit, met het oog op het maatschappelijk en beroepsmatig functioneren dient te beschikken, en die in voorkomende gevallen betekenis hebben voor de doorstroming naar vervolgonderwijs.

Titel 2 Het secundair beroepsonderwijs

Artikel 16

1. De volgende soorten opleidingen worden onderscheiden:
 - a. de assistent-opleiding,
 - b. de basisberoepsopleiding,
 - c. de vakopleiding,
 - d. de middenkaderopleiding, en
 - e. de specialistenopleiding.
2. De in het eerste lid bedoelde opleidingen bestaan elk uit:
 - a. een leerweg lerend werken, omvattend een beroepspraktijkvorming van ten minste 25% en minder dan 50% van de studieduur, en
 - b. een leerweg werkend leren, omvattend een beroepspraktijkvorming van ten minste 50% of meer van de studieduur.
3. Bij eilandsbesluit wordt bepaald welke opleidingen bestaan uit een leerweg lerend werken of een leerweg werkend leren of uit beide leerwegen.
4. De in het eerste lid bedoelde opleidingen richten zich op de kwalificatie voor opeenvolgende niveaus van beroepsuitoefening, waarbij assistent-opleiding is gericht op het eerste, en de middenkader- en specialistenopleidingen op het vierde en hoogste niveau van beroepsuitoefening.
5. Aan de in het eerste lid bedoelde opleidingen kunnen ten behoeve van individuele deelnemers voorbereidende en ondersteunende activiteiten worden toegevoegd ter bevordering van het kunnen instromen in en met gunstig gevolg voltooien van de opleiding. Deze activiteiten maken geen deel uit

van de opleiding. Voorbereidende en ondersteunende activiteiten zijn bestemd voor deelnemers wier vooropleiding naar het oordeel van het bevoegd gezag onvoldoende uitzicht biedt op verwezenlijking van de eindtermen van de opleiding binnen redelijke tijd.

Artikel 17

1. Eindtermen voor opleidingen zijn onderverdeeld in deelkwalificaties. Een deelkwalificatie is een combinatie van eindtermen, vastgesteld voor een bepaalde opleiding, die in het licht van de uitoefening van het beroep waarop de opleiding is gericht een zelfstandige betekenis hebben.
2. Indien ten aanzien van een bepaald beroep bij of krachtens een landsverordening vereisten zijn vastgesteld ten aanzien van de kwaliteiten op het gebied van kennis, inzicht, vaardigheden of beroepshoudingen waarover degenen die een opleiding gericht op dat beroep voltooien, moeten beschikken, neemt de Minister deze vereisten in acht bij de vaststelling van de eindtermen voor opleidingen.

Artikel 18

1. Met het oog op de totstandkoming van een landelijke kwalificatiestructuur, gericht op de aansluiting tussen het aanbod van het secundair beroepsonderwijs en de maatschappelijke behoeften daaraan, mede in het licht van de arbeidsmarktperspectieven voor afgestudeerden, draagt de Minister, in voorkomende gevallen in overeenstemming met de Minister wie het gezien de aard van de in artikel 17, tweede lid, bedoelde vereisten mede aangaat, zorg voor het vaststellen en onderhouden van een samenhangend en gedifferentieerd geheel van eindtermen, onderverdeeld in deelkwalificaties, voor opleidingen die voor de desbetreffende bedrijfstakken of beroepencategorieën van betekenis zijn.
2. Daartoe worden bij ministeriële beschikking met algemene werking, de ROA gehoord, uiterlijk 1 november voorafgaand aan het studiejaar waarin de ministeriële beschikking met algemene werking in werking treedt per opleiding vastgesteld:
 - a. de eindtermen,
 - b. de indeling daarvan in deelkwalificaties,
 - c. de maximale studielast,
 - d. het beroep of de beroepencategorie op de voorbereiding waarvan de opleiding is gericht,
 - e. ten aanzien van welke deelkwalificaties die verplicht zijn voor het behalen van het diploma van de desbetreffende opleiding sprake dient te zijn van aanvullende kwaliteitsborging, met dien verstande dat de aanvullende kwaliteitsborging ten minste de kleinst mogelijke meerderheid van het totale aantal verplichte deelkwalificaties van die opleiding omvat.
3. De eindtermen hebben betrekking op opleidingen met de verzorging waarvan de instellingen in het studiejaar na het jaar van de vaststelling een aanvang kunnen maken.
4. Uit het voorstel voor de eindtermen blijkt dat voldoende acht is geslagen op de aansluiting met het vervolgonderwijs.
5. Het eerste tot en met vijfde lid zijn van overeenkomstige toepassing bij wijzigingen ten aanzien van het bepaalde in het tweede lid, onderdelen a tot en met d.

Artikel 19

Elke opleiding kan met inachtneming van artikel 16, derde lid, in de leerweg lerend werken of in de leerweg werkend leren worden verzorgd.

Artikel 20

1. Het bevoegd gezag stelt de studieduur van de opleiding vast met inachtneming van de studielast. De studieduur kan verschillen voor onderscheiden deelnemers of groepen van deelnemers.
2. De studielast van elke opleiding wordt uitgedrukt in normatieve studie jaren. Een normatief studiejaar telt veertig weken van elk veertig uren studie, daaronder mede begrepen de beroepspraktijkvorming. De studielast bedraagt voor de onderscheiden in artikel 16, eerste lid, onderdelen a tot en met e, genoemde opleidingen het volgende aantal normatieve studie jaren:
 - a. ten minste een half jaar en ten hoogste 1 jaar;
 - b. ten hoogste 3 jaren;
 - c. ten hoogste 4 jaren;
 - d. ten hoogste 4 jaren, en
 - e. ten hoogste 2 jaren.

Artikel 21

Het bevoegd gezag draagt er zorg voor dat de opleidingen zodanig zijn ingericht dat de deelnemers de eindtermen binnen de vastgestelde studieduur kunnen bereiken.

Artikel 22

1. Van elke opleiding maakt een beroepspraktijkvorming deel uit.
2. De beroepspraktijkvorming wordt verzorgd op grondslag van een overeenkomst inzake de beroepspraktijkvorming, gesloten door de in artikel 23 genoemde partijen. De overeenkomst regelt de rechten en verplichtingen van partijen, en bevat met inachtneming van het dienaangaande bij of krachtens deze landsverordening bepaalde, ten minste bepalingen over:
 - a. de duur van de overeenkomst en de omvang van de beroepspraktijkvorming,
 - b. de begeleiding van de deelnemer,
 - c. dat deel van de eindtermen dat de deelnemer tijdens de beroepspraktijkvorming dient te realiseren en de beoordeling daarvan, en
 - d. de gevallen waarin en de wijze waarop de overeenkomst voortijdig kan worden ontbonden.
3. Het bedrijf dat of de organisatie die de beroepspraktijkvorming verzorgt, draagt zorg voor de begeleiding van de deelnemers binnen het bedrijf. Het bevoegd gezag beoordeelt of de deelnemer het in het tweede lid, onderdeel c, bedoelde deel van de eindtermen heeft gerealiseerd. Met betrekking tot andere deelkwalificaties dan die waarop de aanvullende kwaliteitsborging betrekking heeft, betreft het bevoegd gezag bij die beoordeling het oordeel van het bedrijf onderscheidenlijk de organisatie, met inachtneming van de desbetreffende in de onderwijs- en examenregeling op te nemen regels.
4. Bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen, worden voorschriften gegeven ten behoeve van een toereikende kwaliteit van de plaatsen waar de beroepspraktijkvorming wordt verzorgd.

Artikel 23

1. Het bevoegd gezag van de instelling draagt zorg voor de totstandkoming van de overeenkomst inzake de beroepspraktijkvorming. De overeenkomst wordt gesloten door de instelling, de deelnemer en het bedrijf dat of de organisatie die de beroepspraktijkvorming verzorgt.
2. Indien het bevoegd gezag na het sluiten van de overeenkomst inzake de beroepspraktijkvorming vaststelt dat de stageplaats niet of niet volledig beschikbaar is, de begeleiding tekortschiet of ontbreekt, dan wel sprake is van andere omstandigheden die maken dat de beroepspraktijkvorming niet naar behoren zal kunnen plaatsvinden, zorgt het bevoegd gezag ervoor dat een toereikende vervangende voorziening beschikbaar wordt gesteld.

Titel 3 De educatie

Artikel 24

De cursussen educatie zijn:

- a. cursussen, gericht op breed maatschappelijk functioneren, en
- b. cursussen, gericht op sociale redzaamheid.

Artikel 25

De Minister kan, de ROA gehoord, de eindtermen voor de cursussen educatie vaststellen die in aanmerking komen voor een licentie, als bedoeld in artikel 4.

Titel 4 Examens en toetsen

Artikel 26

1. Het bevoegd gezag van een instelling geeft de deelnemers de gelegenheid een examen af te leggen voor opleidingen en voor cursussen educatie.
2. Het examen van een opleiding omvat een onderzoek naar de kennis, het inzicht, de vaardigheden en, in voorkomende gevallen, de beroepshoudingen die de kandidaat zich bij voltooiing van de opleiding moet hebben eigen gemaakt, alsmede de beoordeling van de uitkomsten van dat onderzoek aan de hand van de eindtermen.
3. Het examen van een opleiding bestaat uit afzonderlijke onderdelen. Het examen van een opleiding is met gunstig gevolg afgelegd indien alle onderdelen van die opleiding met gunstig gevolg zijn afgelegd en indien tevens de gevolgde beroepspraktijkvorming gunstig is beoordeeld.

Artikel 27

1. Het examen van een opleiding bestaat uit onderdelen die overeenkomen met de deelkwalificaties.
2. Deelnemers die in het bezit zijn van een certificaat van een andere instelling zijn vrijgesteld van het daarmee overeenkomende examenonderdeel.

Artikel 28

1. De Minister draagt zorg voor aanvullende kwaliteitsborging van de daartoe op grond van artikel 18, tweede lid, onderdeel d, aangewezen deelkwalificaties. Deze wordt onder zijn bevelen uitgevoerd door het examenbureau. Aanvullende kwaliteitsborging houdt voorzieningen in die waarborgen dat de inhoud en het niveau van de examens ten minste zijn afgestemd op de eindtermen.
2. Bij ministeriële beschikking met algemene werking worden voorschriften vastgesteld met betrekking tot:
 - a. de voorzieningen die de aanvullende kwaliteitsborging kan omvatten, en
 - b. de procedures voor het uitvoeren van aanvullende kwaliteitsborging.

Artikel 29

1. Het bevoegd gezag stelt, al dan niet in samenwerking met een of meer bevoegde gezagsorganen van andere instellingen, een examencommissie in ten behoeve van de organisatie en het afnemen van de examens voor elke door de instelling verzorgde opleiding of voor groepen van opleidingen.
2. Het bevoegd gezag benoemt de leden van de examencommissie uit de leden van het personeel van de instelling die met het verzorgen van onderwijs in die opleiding of opleidingen zijn belast en, wat de beroepspraktijkvorming betreft, uit personen die met het verzorgen daarvan voor die opleiding of opleidingen zijn belast.
3. Ten behoeve van het afnemen van het examen wijst de examencommissie, al dan niet uit haar midden, examinatoren aan. Als examinator kunnen slechts worden aangewezen leden van het personeel van de instelling die met het verzorgen van het desbetreffende onderwijs in de desbetreffende onderwijseenheid zijn belast en, wat de beroepspraktijkvorming betreft, uit personen die met het verzorgen van het desbetreffende onderricht zijn belast.

Artikel 30

1. Ten bewijze dat een toets of examenonderdeel met goed gevolg is afgelegd, reikt de examencommissie een bewijsstuk uit. Indien het examenonderdeel een deelkwalificatie betreft, reikt de examencommissie een certificaat uit.
2. Ten bewijze dat een examen van een opleiding met goed gevolg is afgelegd, reikt de examencommissie een diploma uit.
3. Ten bewijze dat een cursus educatie is voltooid, reikt de examencommissie een verklaring uit.
4. De diploma's en certificaten worden ingericht volgens door de Minister vastgestelde modellen.

Artikel 31

1. Het bevoegd gezag stelt voor elke door de instelling verzorgde opleiding of cursus educatie een onderwijs- en examenregeling vast. De onderwijs- en examenregeling wordt vastgesteld vóór 15 april voorafgaand aan het studiejaar en omvat, voor zover van toepassing, ten minste:
 - a. de onderwijs- en vormingsdoelen, daaronder begrepen de eindtermen,
 - b. de onderwijseenheden die deel uitmaken van de opleiding dan wel cursus educatie,
 - c. de inhoud en inrichting van de opleiding, daaronder begrepen de onderscheiding van de opleiding in leerwegen als bedoeld in artikel 16, tweede lid, en de inhoud en inrichting van de beroepspraktijkvorming,
 - d. de inhoud en, in voorkomende gevallen, de indeling in onderdelen van het examen,
 - e. de studieduur van de opleiding en van de daarvan deel uitmakende onderwijseenheden en deelkwalificaties,
 - f. in voorkomende gevallen de volgorde waarin, de tijdvakken waarbinnen en het aantal malen per studiejaar dat gelegenheid wordt geboden tot het afleggen van de toetsen, het examen of onderdelen daarvan,
 - g. de wijze waarop de toetsen en het examen of onderdelen daarvan worden afgenomen,
 - h. waar nodig, dat het met goed gevolg afleggen van een of meer toetsen of examenonderdelen voorwaarde is voor het afleggen van andere toetsen of onderdelen,
 - i. de wijze waarop en de termijn waarbinnen de deelnemer inzage verkrijgt in zijn beoordeelde schriftelijk werk,
 - j. de termijn waarbinnen de uitslag van een toets, examenonderdeel en examen bekend wordt gemaakt, de van toepassing zijnde instructietaal,
 - l. de toepassing van artikel 13, tweede lid, onderdeel b, onder vermelding van de redenen daarvan,
 - m. de gevallen waarin toepassing wordt gegeven aan artikel 40, vijfde lid, de in artikel 33 bedoelde commissie van beroep en het reglement, en de regels van procedurele aard, bedoeld in artikel 38.

2. Het bevoegd gezag stelt, met inachtneming van de onderwijs- en examenregeling, regels vast met betrekking tot de goede gang van zaken tijdens het afnemen van de toetsen, het examen of de examenonderdelen.

Artikel 32

Het bevoegd gezag maakt voor de aanvang van het studiejaar een studiegids openbaar. De studiegids maakt het de aanstaande deelnemer mogelijk, zich een goed beeld te vormen van de inhoud en inrichting van het onderwijs en de examens aan de instelling en omvat in elk geval de onderwijs- en examenregeling van de onderscheiden opleidingen en cursussen educatie.

Titel 5 Beroep bij examens

Artikel 33

Het bevoegd gezag voorziet, al dan niet tezamen met een of meer andere bevoegde gezagsorganen, in een commissie waarbij deelnemers beroep kunnen aantekenen tegen beslissingen van de examencommissie of van de examinatoren alsmede in een reglement betreffende het in de tweede zinsnede bedoelde beroep. De leden van de beroepscommissie mogen geen lid zijn van het bevoegd gezag of van de examencommissie noch mogen zij examineren zijn.

Titel 6 Kwaliteitseisen onderwijsgevend

Artikel 34

1. Bevoegd tot het geven van onderwijs is degene die:
 - a. in het bezit is van een verklaring omtrent het gedrag als bedoeld in titel II van de Landsverordening op de justitiële documentatie en op de verklaringen omtrent het gedrag (P.B. 1968, no. 213), afgegeven door de bevoegde autoriteit van de plaats waar hij het laatst heeft gewoond;
 - b. een geneeskundige verklaring dat hij geen ziels- of lichaamsgebreken heeft die hem voor de vervulling van de betrekking ongeschikt maken, en
 - c. in het bezit is van een bewijs van bekwaamheid als bedoeld in artikel 35, eerste lid, of
 - d. in het bezit is van een bewijs van bekwaamheid als bedoeld in artikel 35, tweede lid, alsmede van een bij ministeriële beschikking met algemene werking aangewezen bewijs van voldoende didactische bekwaamheid tot het geven van secundair beroepsonderwijs.
2. Met inachtneming van het gestelde in het eerste lid, onderdelen a en b, is tevens bevoegd tot het geven van onderwijs degene die
 - a. ten minste drie jaren ervaring heeft in de praktijk van het beroep waarop het desbetreffende onderwijs is gericht, en
 - b. door een combinatie van opleiding en ervaring geacht moet worden te beschikken over een kwalificatieniveau dat vergelijkbaar is met een kwalificatieniveau op basis van een bewijs van bekwaamheid als bedoeld in artikel 35, en
 - c. in het bezit is van een in het eerste lid, onderdeel d, bedoeld bewijs van voldoende didactische bekwaamheid.
3. Het eerste lid, onderdelen c en d, en het tweede lid, zijn niet van toepassing op een onderwijsgevende voor zover deze is belast met het geven van:
 - a. godsdienstonderwijs of levensbeschouwelijk vormingsonderwijs, of
 - b. onderwijs aan een cursus educatie.
4. Het bevoegd gezag kan, in afwijking van het eerste lid, in een vacature voorzien door de benoeming van een onderwijsgevende die niet voldoet aan de benoembaarheidseisen, bedoeld in het eerste lid, onderdelen c en d, en het tweede lid:
 - a. voor een periode van ten hoogste twee jaren, of
 - b. voor een periode, langer dan twee jaren, door benoeming in tijdelijke dienst, indien bij de indienstneming schriftelijk is overeengekomen op welke wijze binnen die periode aan de eisen van benoembaarheid zal worden voldaan.

Artikel 35

1. De bewijzen van bekwaamheid, bedoeld in artikel 34, eerste lid, onderdeel c, zijn de bewijzen van bekwaamheid genoemd in de bijlage behorende bij artikel 36 van de Landsverordening voortgezet onderwijs (P.B. 1979, no. 29) die ten minste onderwijsbevoegdheid geven voor de eerste drie klassen van de scholen voor het hoger algemeen voortgezet onderwijs en het voorbereidend wetenschappelijk onderwijs.
2. De bewijzen van bekwaamheid, bedoeld in artikel 34, eerste lid, onderdeel d, zijn:

- a. een getuigschrift van een met goed gevolg afgelegd afsluitend examen van een aan een instelling voor hoger beroepsonderwijs verbonden opleiding, anders dan bedoeld in het eerste lid;
- b. een getuigschrift van een met goed gevolg afgelegd afsluitend examen van een aan de Universiteit van de Nederlandse Antillen verbonden opleiding;
- c. een buiten de Nederlandse Antillen aan een erkende universiteit of hogeschool behaald getuigschrift of diploma.

Artikel 36

1. De bevoegdheid tot het geven van onderwijs vervalt van rechtswege bij onherroepelijke veroordeling wegens het misdrijf, bedoeld in artikel 257 van het Wetboek van Strafrecht.
2. De onderwijsgevende die op grond van dit artikel de bevoegdheid tot het geven van onderwijs verliest, is van rechtswege ontslagen met ingang van de dag waarop de beslissing onherroepelijk is geworden.

Hoofdstuk 4 Inschrijving en vooropleidingseisen

Titel 1 Inschrijving

Artikel 37

1. Eenieder die gebruik wenst te maken van onderwijsvoorzieningen en examenvoorzieningen, dient zich door het bevoegd gezag van de instelling als deelnemer te laten inschrijven. Eenieder die uitsluitend wenst te worden toegelaten tot examenvoorzieningen, dient zich door het bevoegd gezag als examendeelnemer te laten inschrijven. Voor de inschrijving als examendeelnemer is aan het bevoegd gezag een door dat gezag te bepalen vergoeding verschuldigd.
2. De inschrijving geschiedt voor een opleiding, dan wel een onderdeel daarvan of voor een cursus educatie. Indien het verzoek om inschrijving betrekking heeft op een opleiding, dan wel een onderdeel daarvan, wordt daarbij aangegeven op welke leerweg het verzoek betrekking heeft.
3. De inschrijving staat uitsluitend open voor degene ten aanzien van wie het bevoegd gezag beslist dat hij tot de instelling wordt toegelaten, onverminderd het vijfde lid. Het bevoegd gezag kan het nemen van de beslissing over de toelating opdragen aan een door hem in te stellen toelatingscommissie. Het bevoegd gezag regelt alsdan de bevoegdheden en de werkzaamheden van de toelatingscommissie.
4. De toelating tot opleidingen staat voor zover het de leerweg werkend leren betreft, uitsluitend open voor degene die het studiejaar waarin hij de leeftijd van 16 jaar heeft bereikt, heeft doorlopen.
5. In afwijking van het derde lid staat de inschrijving voor een assistent-opleiding of basisberoepsopleiding open voor eenieder, met dien verstande dat het bevoegd gezag van een bijzondere instelling kan aangeven dat degenen die wensen te worden ingeschreven, geacht worden de grondslag en de doelstellingen van de instelling te respecteren. De inschrijving kan worden geweigerd dan wel ingetrokken indien de betrokkene de grondslag en de doelstellingen van die instelling niet respecteert. De inschrijving aan een bijzondere instelling kan worden ingetrokken indien is gebleken dat de betrokkene van die inschrijving en de daaraan verbonden rechten misbruik heeft gemaakt door in ernstige mate afbreuk te doen aan de eigen aard van die instelling. De intrekking van de inschrijving geschiedt schriftelijk en is met redenen omkleed. De inschrijving kan niet worden ingetrokken op grond van de tweede volzin indien voor betrokkene geen gelegenheid bestaat de opleiding aan een andere instelling te volgen, onverminderd artikel 40, vijfde lid.

Artikel 38

Het bevoegd gezag kan de inschrijving voor een bepaalde assistent-opleiding of basisberoepsopleiding als bedoeld in artikel 16, eerste lid, opschorten voor zover en voor zolang de organisatorische en technische capaciteit voor het verzorgen van die opleiding, ook na aantoonbare inspanningen van het bevoegd gezag om te komen tot een toereikende capaciteit, daartoe naar zijn oordeel noodzaakt. Met inachtneming van de in de eerste volzin bedoelde beperkingen geschiedt de inschrijving in de volgorde van aanmelding voor de desbetreffende opleiding, volgens in de onderwijs- en examenregeling te geven regels van procedurele aard.

Artikel 39

De toelating tot cursussen educatie staat uitsluitend open voor degene die niet meer leerplichtig is.

Artikel 40

1. Aan de inschrijving voor een opleiding ligt een overeenkomst tussen het bevoegd gezag en de deelnemer ten grondslag.
2. De overeenkomst wordt, overeenkomstig een door het bevoegd gezag vastgesteld model, schriftelijk aangegaan. De overeenkomst wordt gesloten voor de duur van de opleiding dan wel voor het deel van de opleiding waarop de inschrijving betrekking heeft.
3. De overeenkomst regelt de rechten en verplichtingen van partijen, daaronder begrepen die, welke voortvloeien uit deze landverordening, en omvat ten minste bepalingen over:
 - a. de inhoud en inrichting van het onderwijs waarop de overeenkomst betrekking heeft, alsmede de examenvoorzieningen,
 - b. de tijdvakken waarbinnen en, voor zover mogelijk, de bedrijven waar het onderwijs verzorgd wordt,
 - c. de wijze waarop partijen uitvoering zullen geven aan de overeenkomst,
 - d. de studie- en beroepskeuzevoorlichting en de studiebegeleiding, daaronder begrepen een regelmatige advisering over de voortzetting van de studie binnen of buiten de opleiding, en
 - e. schorsing en verwijdering.
4. Indien tot een bijzondere instelling andere deelnemers worden toegelaten dan voor wie de instelling in verband met de richting in stand wordt gehouden, kunnen deze deelnemers niet worden verplicht tot het volgen van onderwijs dat in verband met die richting door de instelling wordt verzorgd.
5. Definitieve verwijdering van een deelnemer die leerplichtig is, vindt niet plaats dan nadat het bevoegd gezag ervoor heeft zorggedragen dat een andere instelling, al dan niet in de zin van deze landsverordening, bereid is de deelnemer toe te laten. Indien aantoonbaar gedurende acht weken zonder succes is gezocht naar een andere instelling, kan in afwijking van de eerste volzin tot definitieve verwijdering worden overgegaan.
6. Het eerste tot en met vijfde lid zijn van overeenkomstige toepassing op examendeelnemers als bedoeld in artikel 37, eerste lid.

Artikel 41

Elke door een openbare instelling verzorgde opleiding en cursus educatie is toegankelijk voor deelnemers zonder onderscheid naar godsdienst of levensbeschouwing.

Titel 2 Vooropleidingseisen voor opleidingen

Artikel 42

1. Voor inschrijving voor een vakopleiding en een middenkaderopleiding is het bezit vereist van:
 - a. een diploma middelbaar algemeen voortgezet onderwijs dan wel beroepsvoorbereidend onderwijs, doorstudeervariant,
 - b. een bewijs dat de eerste drie leerjaren van een school voor hoger algemeen voortgezet onderwijs of van een school voor voorbereidend wetenschappelijk onderwijs met gunstig gevolg zijn doorlopen, of
 - c. een ander bij ministeriële beschikking met algemene werking aangewezen diploma of bewijsstuk.
2. Vereiste voor inschrijving voor een specialistenopleiding is het bezit van een diploma vakopleiding voor een zelfde beroep of beroepencategorie.
3. Voor de inschrijving voor een vakopleiding en een middenkaderopleiding kunnen, de ROA gehoord, bij ministeriële beschikking met algemene werking eisen worden gesteld aan de vakken die deel moeten hebben uitgemaakt van het examen ter verkrijging van een in het eerste lid bedoeld diploma.
4. Voor de inschrijving voor een assistent-opleiding, een basisberoepsopleiding of een cursus educatie gelden geen vooropleidingseisen.
5. Het bevoegd gezag gaat niet over tot inschrijving voor een basisberoepsopleiding dan nadat de deelnemer blijkens een door het bevoegd gezag verricht onderzoek blijk heeft gegeven van geschiktheid voor het desbetreffende onderwijs. Deelnemers die in het bezit zijn van het diploma beroepsvoorbereidend onderwijs praktijkvariant dan wel afstudeervariant, worden geacht blijk te hebben gegeven van geschiktheid voor het desbetreffende onderwijs.
6. Het bevoegd gezag kan in bijzondere gevallen afwijken van het eerste tot en met derde lid op grond van een onderzoek van gelijke strekking als het onderzoek, bedoeld in het vijfde lid.
7. Het eerste tot en met zesde lid zijn van overeenkomstige toepassing op examendeelnemers als bedoeld in artikel 37, eerste lid.

Hoofdstuk 5 Bekostiging en rechtspositie opleidingen

Titel 1 Openbaar onderwijs

Artikel 43

1. Openbaar onderwijs wordt gegeven met eerbiediging van ieders godsdienst of levensovertuiging.
2. Het openbaar onderwijs draagt bij aan de ontwikkeling van de deelnemers met aandacht voor de godsdienstige, levensbeschouwelijke en maatschappelijke waarden zoals die leven in de Nederlands

Antilliaanse samenleving en met onderkenning van de betekenis van de verscheidenheid van die waarden.

Artikel 44

1. Een eilandsraad kan bij eilandsverordening een openbaar orgaan instellen dat tot doel heeft een openbare instelling in het eilandgebied in stand te houden, al dan niet samen met openbare scholen voor funderend onderwijs als bedoeld in de Landsverordening funderend onderwijs of openbare scholen als bedoeld in de Landsverordening voortgezet onderwijs (P.B. 1979, no. 29).
2. De eilandsraad maakt het voornemen tot het vaststellen van de eilandsverordening, bedoeld in het eerste lid, bekend.
3. Het openbaar orgaan oefent met uitzondering van de besluitvorming over de opheffing van een openbare instelling alle taken en bevoegdheden uit van het bevoegd gezag. Het bezit rechtspersoonlijkheid.
4. De eilandsverordening, bedoeld in het eerste lid, voorziet in ieder geval in een regeling omtrent:
 - a. de samenstelling, werkwijze en inrichting van het bestuur van het openbaar orgaan, met dien verstande dat in de regeling een overheersende invloed van de overheid in het bestuur is verzekerd;
 - b. de wijze van benoeming, herbenoeming, schorsing en ontslag van de bestuursleden, met dien verstande dat de leden van het bestuur worden benoemd door de eilandsraad en dat ten minste een derde deel, doch geen meerderheid, van die leden wordt benoemd op bindende voordracht van de ouders van de leerlingen die zijn ingeschreven bij de instelling;
 - c. de termijn waarvoor de bestuursleden worden benoemd;
 - d. de vaststelling van de begroting en de jaarrekening na goedkeuring door de betreffende eilandsraad;
 - e. de wijze waarop de eilandsraad toezicht op het bestuur uitoefent;
 - f. de gronden waarop het bestuur kan besluiten de vergadering besloten te houden, en
 - g. de periode waarvoor het openbaar orgaan in het leven wordt geroepen, met dien verstande dat deze periode ten minste 5 jaren bedraagt;
5. Het bestuur brengt jaarlijks verslag uit aan de eilandsraad over de werkzaamheden, waarbij in ieder geval aandacht wordt geschonken aan de wezenskenmerken van het openbaar onderwijs. Het verslag wordt openbaar gemaakt.
6. De vergaderingen van het bestuur van het openbaar orgaan zijn openbaar, tenzij het bestuur anders beslist, op gronden vermeld in de eilandsverordening.
7. Indien voor 1 februari van het jaar waarvoor de begroting geldt de begroting niet is goedgekeurd, neemt de eilandsraad de maatregelen die hij nodig acht om de continuïteit van het onderwijsproces te waarborgen.
8. De eilandsraad is in geval van ernstige taakverwaarlozing door het bestuur of functioneren in strijd met de wet- en regelgeving bevoegd zelf te voorzien in het bestuur van de instelling en zo nodig het openbaar orgaan te ontbinden.

Titel 2 Aanspraak op bekostiging

Artikel 45

1. De eilandsraad kan, indien de nodige gelden ter beschikking staan, op aanvraag van het bevoegd gezag van een instelling besluiten dat een opleiding ten aanzien waarvan het bevoegd gezag een erkenning heeft verkregen op grond van artikel 3, voor bekostiging in aanmerking wordt gebracht. Bij inwilliging van de aanvraag ontstaat de aanspraak op bekostiging met ingang van het studiejaar daaropvolgend.
2. Bij de toepassing van het eerste lid betreft de eilandsraad in elk geval:
 - a. de maatschappelijke behoeften aan de opleiding, mede in het licht van het onderwijsaanbod verzorgd door niet door het eilandgebied bekostigde instellingen,
 - b. de arbeidsmarktperspectieven voor afgestudeerden, alsmede
 - c. de mate waarin de inhoud van de opleiding bijdraagt aan een duurzame en brede beroepskwalificatie.
3. Bij eilandsverordening wordt vastgesteld de wijze waarop de in het tweede lid, onderdeel a, bedoelde behoefte wordt bepaald, en worden nadere voorschriften gegeven met betrekking tot de indiening en behandeling van aanvragen om bekostiging op grond van het eerste lid. Bij het vaststellen van deze voorschriften geldt als uitgangspunt dat op de aanvraag wordt beslist binnen negen maanden na ontvangst daarvan.

Titel 3 Wijze van bekostiging

Artikel 46

1. De vergoeding voor opleidingen heeft ten minste betrekking op:
 - a. personeel;
 - b. onderhoud en vervanging van inventaris;
 - c. onderhoud van gebouwen en terreinen;
 - d. energie;
 - e. administratie, beheer en bestuur;
 - f. schoonmaken;
 - g. heffingen;
 - h. huur van gebouwen en terreinen;
 - i. investeringen in gebouwen en terreinen, en
 - j. eerste inrichting.
2. De vergoeding is toereikend met het oog op een goede verzorging van de opleidingen.
3. Voor voorbereidende en ondersteunende activiteiten als bedoeld in artikel 16, vierde lid, voor zover betrekking hebbend op assistent-opleidingen als bedoeld in artikel 16, eerste lid, onderdeel a, alsmede ten behoeve van de kosten voor gehandicapte deelnemers, kan het bestuurscollege een afzonderlijke vergoeding toekennen.
4. Bij eilandsbesluit, houdende algemene maatregelen, worden voor zover van toepassing geregeld:
 - a. de gevallen waarin de niet in het eerste lid genoemde kostensoorten voor vergoeding in aanmerking komen;
 - b. de wijze waarop vergoedingen als bedoeld in het eerste tot en met het vierde lid worden berekend;
 - c. de voorwaarden waaronder vergoedingen als bedoeld in het derde lid kunnen worden toegekend;
 - d. de wijze waarop de vergoedingen worden beschikbaar gesteld aan de instellingen, daaronder in elk geval begrepen regels over de betalingswijze, de betalingstermijnen, voor zover van toepassing de bevoorschotting en het al dan niet mede voor andere alsdan nader aan te wijzen doeleinden mogen aanwenden van de vergoedingen;
 - e. de verantwoording van de rechtmatigheid van de aanwending van de vergoedingen.
5. Vooruitlopend op een wijziging van het eerste lid kunnen bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen, kostensoorten worden aangewezen waarop de vergoeding eveneens betrekking heeft.

Titel 4 Einde bekostiging

Artikel 47

1. De eilandsraad kan besluiten dat een opleiding, verzorgd door een instelling, niet meer voor bekostiging in aanmerking komt, indien niet langer sprake is van voldoende behoefte aan die opleiding. De wijze waarop wordt vastgesteld dat niet langer sprake is van voldoende behoefte, wordt geregeld bij eilandsverordening met dien verstande dat daartoe in elk geval arbeidsmarktonderzoek wordt gerekend.
2. Bij een besluit als bedoeld in het eerste lid bepaalt de eilandsraad het tijdstip waarop de aanspraak op bekostiging voor een bepaalde opleiding ontnomen wordt zodanig dat de ingeschreven deelnemers de opleiding waarvoor zij zijn ingeschreven, aan dezelfde of aan een andere instelling binnen een redelijke tijd kunnen voltooien.
3. Een afschrift van een besluit als bedoeld in het eerste lid zendt de eilandsraad naar het Centraal register, bedoeld in artikel 10.
4. In afwijking van het eerste lid eindigt de aanspraak op bekostiging voor een opleiding van rechtswege met ingang van het tijdstip waarop de erkenning ten aanzien van die opleiding is ingetrokken.

Titel 5 Contractactiviteiten

Artikel 48

1. Aan een instelling kunnen contractactiviteiten worden verricht, bestaande uit werkzaamheden voor eigen rekening ten behoeve van derden. Deze activiteiten kunnen worden verricht indien zij verband houden met werkzaamheden waarvoor de instelling een erkenning heeft verkregen als bedoeld in artikel 3 of een licentie als bedoeld in artikel 4, en voor zover deze werkzaamheden daardoor niet worden geschaad.
2. De bekwaamheidsvereisten, bedoeld in artikel 34, zijn niet van toepassing op een leraar voor zover deze is belast met het verrichten van contractactiviteiten.

3. Het bevoegd gezag voorziet in een regeling voor het verrichten van contractactiviteiten door het personeel van de instelling met het oog op het voorkomen van vermenging van belangen.

Titel 6 Bestuur en organisatie

Artikel 49

1. Een bijzondere instelling wordt in stand gehouden door een rechtspersoon met volledige rechtsbevoegdheid die zich blijkens de statuten of reglementen het geven van onderwijs in de zin van deze landsverordening ten doel stelt zonder daarbij het maken van winst te beogen.
2. Het bevoegd gezag zendt elke wijziging van de statuten of reglementen binnen vier weken na vaststelling aan de Minister.

Artikel 50

1. De rechtspersoon die een bijzondere instelling in stand houdt, kan de instandhouding van die instelling overdragen bij notariële akte.
2. Bij deze akte verbindt de overdragende rechtspersoon zich tevens tot de overdracht van de gebouwen, terreinen en roerende zaken ten behoeve waarvan vergoeding wordt genoten en die haar eigendom zijn. Deze akte geldt tevens als akte van levering bedoeld in artikel 89 van Boek 3 van het Burgerlijk Wetboek. In de akte wordt tevens bepaald dat de rechtspersoon aan wie wordt overgedragen het personeel met ingang van de datum van overdracht in gelijke betrekkingen aan de instelling benoemt.
3. Door overdracht met inachtneming van het eerste en tweede lid treedt de verkrijgende rechtspersoon in alle wettelijke rechten en verplichtingen van zijn rechtsvoorganger met betrekking tot de instelling, onverminderd hetgeen verder voor de overgang naar burgerlijk recht is vereist.
4. Het bestuurscollege kan volgens bij eilandsbesluit, houdende algemene maatregelen, gestelde voorschriften in bijzondere omstandigheden ontheffing verlenen van de verplichting tot overdracht van de rechten ten aanzien van gebouwen, terreinen en roerende zaken.
5. Onverminderd de voorgaande leden is het zonder toestemming van het bestuurscollege vervreemden of aan enig beperkt recht onderwerpen van gebouwen, terreinen en roerende zaken, ten behoeve waarvan vergoeding wordt genoten, nietig. De akten van overdracht van gebouwen en terreinen die na overdracht voor onderwijs bestemd blijven, zijn, voor zover zij aan registratierecht en overdrachtsbelasting zijn onderworpen, hiervan vrijgesteld.

Titel 7 Personeel, rechtspositie, mandaatregeling

Artikel 51

1. De onderwijsgeevenden aan een instelling dragen de titel van leraar.
2. Aan een instelling zijn één of meer directeuren verbonden.
3. Het bevoegd gezag benoemt één of meer van de leraren om een directeur bij te staan en bij afwezigheid te vervangen. Deze dragen de titel van adjunct-directeur.
4. Het bevoegd gezag kan overig personeel aanwijzen, dat tot taak heeft, het onderwijs te ondersteunen.

Artikel 52

Tot leraar aan een instelling kan slechts worden aangesteld of benoemd hij die ingevolge de artikelen 34 en 35 bevoegd is tot het geven van onderwijs.

Artikel 53

1. Aan de instellingen worden na overleg met de ingevolge artikel 65 met het uitoefenen van het toezicht daarop belaste instantie toegelaten studenten van opleidingen voor onderwijs die voor het halen van bewijzen van bekwaamheid een praktische vorming behoeven.
2. Zij die ingevolge het eerste lid worden toegelaten, zijn in het bezit van een bewijs van goed zedelijk gedrag en een geneeskundige verklaring als bedoeld in artikel 34. Zij zijn werkzaam onder de leiding van een leraar.

Artikel 54

1. De salarissen en de toelagen, door het bevoegd gezag toe te kennen aan de directeur, de adjunct-directeur, de leraren en het overige personeel van de school, worden door het bestuurscollege vastgesteld, na overleg met de gouverneur. Iedere wijziging van de regeling, bedoeld in het eerste lid, geschiedt na overleg met de Gouverneur.

2. Indien het bestuurscollege bij dit overleg een door de Gouverneur gedaan voorstel niet kan overnemen, brengt het dit schriftelijk onder opgave van de redenen te zijner kennis. Van deze kennisgeving wordt melding gemaakt in het verslag van de staat van het onderwijs dat de Gouverneur krachtens artikel 140, achtste lid, van de Staatsregeling van de Nederlandse Antillen jaarlijks aan de Staten doet geven.

3. Wanneer door een regeling als bedoeld in het eerste lid het peil van het onderwijs naar het oordeel van de Gouverneur in ernstig gevaar wordt gebracht, kan hij de regeling bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen, wijzigen.

Artikel 55

Het bevoegd gezag benoemt, schorst en ontslaat de directeuren, de adjunct-directeuren, de leraren en het overige personeel.

Artikel 56

Het bevoegd gezag van een instelling draagt ervoor zorg dat afschriften van de in artikel 34 bedoelde bewijzen van bekwaamheid, van de in artikel 34 bedoelde verklaringen omtrent het gedrag, alsmede van de akte van aanstelling dan wel akte van benoeming van het aan de instelling verbonden personeel worden bewaard. Het bevoegd gezag stuurt een afschrift van elke akte van aanstelling dan wel akte van benoeming aan de aan de ingevolge artikel 65 met het uitoefenen van het toezicht daarop belaste instantie.

Artikel 57

1. De directeuren, de adjunct-directeuren, de leraren en het overige personeel van een bijzondere instelling zijn in het bezit van een door het bevoegd gezag en door henzelf getekende akte van benoeming.

2. De akte van benoeming bevat ten minste de bepaling of de benoeming in vaste of tijdelijke dienst geschiedt, alsmede de bepaling dat de voorschriften betreffende de materiële rechtspositie van het personeel, werkzaam bij het openbaar onderwijs, van overeenkomstige toepassing zijn.

Artikel 58

1. Het bevoegd gezag van een openbare instelling kan het nemen van besluiten mandateren, tenzij bij wettelijk voorschrift anders is bepaald of de aard van de bevoegdheid zich tegen de mandaatverlening verzet. Een door de gemandateerde binnen de grenzen van zijn bevoegdheid genomen besluit geldt als besluit van het bevoegd gezag. De mandaatgever blijft bevoegd de gemandateerde bevoegdheid uit te oefenen.

2. Het bevoegd gezag van een openbare instelling legt in een regeling de gevallen vast waarin mandaat is of wordt verleend.

3. Indien het bevoegd gezag van een bijzondere instelling zich bij het nemen van besluiten doet vertegenwoordigen, stelt het een regeling vast waaruit de gevallen van vertegenwoordiging blijken.

Titel 8 Medezeggenschap

Artikel 59

Het bevoegd gezag van de instelling stelt een representatief te achten vertegenwoordiging van ouders, leerlingen en personeel ten minste twee maal per jaar in de gelegenheid de algemene gang van zaken in de instelling met hem te bespreken. Voorts komen het bevoegd gezag en de vertegenwoordigers van ouders, leerlingen en personeel bijeen indien daarom onder opgave van redenen door een van hen wordt verzocht. De besprekingen kunnen namens het bevoegd gezag worden gevoerd.

Titel 9 Inhouding bekostiging

Artikel 60

1. Indien het bevoegd gezag van een instelling voor wat betreft de opleidingen in strijd handelt met het bepaalde bij of krachtens dit hoofdstuk, kan de eilandsraad bepalen dat de vergoeding geheel of gedeeltelijk wordt ingehouden.

2. De eilandsraad kan de vergoeding wederom toekennen indien hem blijkt dat de reden voor de toepassing van het eerste lid is vervallen.

3. Bij eilandsverordening worden regels vastgesteld voor de toepassing van het eerste en tweede lid. Hoofdstuk 6 Bekostiging cursussen educatie

Artikel 61

1. Het bestuurscollege kan op aanvraag van het bevoegd gezag van een instelling besluiten dat een cursus educatie ten aanzien waarvan het bevoegd gezag een licentie heeft verkregen op grond van artikel 4, voor bekostiging in aanmerking wordt gebracht. Bij inwilliging van de aanvraag ontstaat de aanspraak op bekostiging met ingang van het studiejaar daaropvolgend.

2. Bij de toepassing van het eerste lid betreft het bestuurscollege in elk geval de behoefte aan de cursus, mede in het licht van het onderwijsaanbod verzorgd door niet door het eilandgebied bekostigde instellingen.

Bij eilandsverordening wordt vastgesteld de wijze waarop de in het tweede lid bedoelde behoefte wordt bepaald en worden nadere voorschriften gegeven met betrekking tot de indiening en behandeling van aanvragen om bekostiging op grond van het eerste lid, als mede met betrekking tot de wijze van bekostiging. Bij het vaststellen van deze voorschriften geldt als uitgangspunt dat op de aanvraag wordt beslist binnen negen maanden na ontvangst daarvan.

Indien de aanvraag, bedoeld in het eerste lid, afkomstig is van het bestuurscollege als bevoegd gezag van een openbare instelling wordt in het eerste en tweede lid als mede in artikel 62, eerste en tweede lid, in plaats van het bestuurscollege gelezen: de eilandsraad.

Artikel 62

1. Het bestuurscollege kan besluiten dat een cursus educatie, verzorgd door een instelling, niet meer voor bekostiging in aanmerking komt, indien niet langer sprake is van voldoende behoefte aan die opleiding. De wijze waarop wordt vastgesteld dat niet langer sprake is van voldoende behoefte, wordt geregeld bij eilandsverordening.

2. Bij een besluit op grond van het eerste lid bepaalt het bestuurscollege het tijdstip waarop de aanspraak op bekostiging voor een bepaalde cursus educatie ontnomen wordt zodanig dat de ingeschreven deelnemers de cursus waarvoor zij zijn ingeschreven aan dezelfde instelling of aan een andere instelling binnen een redelijke tijd kunnen voltooien.

3. In afwijking van het eerste en tweede lid eindigt de aanspraak op bekostiging voor een cursus educatie van rechtswege met ingang van het tijdstip waarop de licentie voor het verzorgen van die cursus educatie is ontnomen.

Hoofdstuk 7 Informatieverkeer en toezicht

Titel 1 Informatieverkeer

Artikel 63

1. Het bevoegd gezag, de eilandsraad en het bestuurscollege verschaffen aan de Minister alle informatie die deze nodig acht ten behoeve van een goede uitvoering van deze landsverordening en voor het door hem te voeren beleid met betrekking tot het secundair beroepsonderwijs en de educatie.

2. Het bevoegd gezag stelt de Minister, zonder dat een verzoek daartoe van de Minister is vereist, in elk geval in kennis van:

a. het kwaliteitsverslag, bedoeld in artikel 6, tweede lid;

b. de regeling voor mandaat of vertegenwoordiging, bedoeld in artikel 58, tweede en derde lid.

3. De eilandsraad stelt de Minister, zonder dat een verzoek daartoe van de Minister is vereist, in elk geval in kennis van:

a. besluiten tot inwilliging van een aanvraag om bekostiging van een opleiding, genomen op grond van artikel 45, eerste lid;

b. besluiten tot stopzetting van bekostiging van een opleiding, genomen op grond van artikel 47, eerste lid;

c. besluiten tot gehele of tijdelijke inhouding van de vergoeding van een opleiding, genomen op grond van artikel 60, eerste lid;

d. besluiten tot inwilliging van een aanvraag om bekostiging van een cursus educatie, genomen op grond van artikel 61, eerste en vierde lid;

e. besluiten tot stopzetting van bekostiging van een cursus educatie, genomen op grond van artikel 62, eerste lid, juncto artikel 61, vierde lid.

4. Het bestuurscollege stelt de Minister, zonder dat een verzoek daartoe van de Minister is vereist, in elk geval in kennis van:

a. het besluit tot vaststelling of wijziging van de bezoldigingsregeling, als bedoeld in artikel 54;

b. de regelingen, bedoeld in de artikelen 45, derde lid, 46, vierde lid, 47, eerste lid, 50, vierde lid, en 60, derde lid, 61, derde lid, 62, eerste lid;

c. besluiten tot inwilliging van een aanvraag om bekostiging van een cursus educatie, genomen op grond van artikel 61, eerste lid;

d. besluiten tot stopzetting van bekostiging van een cursus educatie, genomen op grond van artikel 62, eerste lid.

Artikel 64

De Minister stelt de eilandsraad in kennis van:

- a. beschikkingen tot inwilliging en tot afwijzing van een aanvraag om erkenning van een opleiding, genomen op grond van artikel 3;
- b. beschikkingen tot inwilliging en afwijzing van een aanvraag ter verkrijging van een licentie voor een cursus educatie, genomen op grond van artikel 4;
- c. beschikkingen tot intrekking van de erkenning van een opleiding, genomen op grond van artikel 7;
- d. gegeven waarschuwingen op grond van artikel 8;
- e. beschikkingen tot ontneming van de licentie voor een cursus educatie, genomen op grond van artikel 9;
- f. beschikkingen tot beëindiging van de registratie in het Centraal register, genomen op grond van artikel 11.

Titel 2 Onderwijstoezicht

Artikel 65

1. Het toezicht op het secundair beroepsonderwijs en de deugdelijkheid ervan is opgedragen aan de Minister. Het wordt onder diens richtlijnen uitgeoefend door de onderwijsinspectie. In afwijking van de tweede volzin kunnen bij ministeriële beschikking met algemene werking, de onderwijsinspectie gehoord, in overeenstemming tussen Minister en bestuurscollege vast te stellen taken van de onderwijsinspectie worden opgedragen aan het bestuurscollege.
2. De onderwijsinspectie en de door het bestuurscollege met het toezicht belaste ambtenaren hebben steeds toegang tot de instellingen.
3. Bij de uitoefening van het toezicht op opleidingen die zijn gericht op een beroep waarvoor bij of krachtens landsverordening vereisten zijn gesteld op het gebied van kennis, inzicht, vaardigheden en in voorkomende gevallen beroepshoudingen, waarover degene die de opleiding voltooit moet beschikken met het oog op het beroepsmatig functioneren, plegen de onderwijsinspectie en de door het bestuurscollege met het toezicht belaste ambtenaren overleg met door de Minister aangewezen ambtenaren.

Artikel 66

1. Bij de uitoefening van het toezicht richt de ingevolge artikel 65 met het uitoefenen van het toezicht daarop belaste instantie zich op de kwaliteit van de werkzaamheden van de instellingen. Het toezicht omvat in elk geval het toezicht op de uitvoering door het bevoegd gezag van de kwaliteitszorg, bedoeld in artikel 6, eerste lid. Elke opleiding en cursus educatie wordt ten minste eenmaal per zes jaar onderworpen aan het in de tweede volzin bedoelde toezicht.
2. In het kader van de uitoefening van het toezicht blijft de ingevolge artikel 65 met het uitoefenen van het toezicht daarop belaste instantie voorts bekend met de toestand van het onderwijs, en ziet zij toe op de naleving van de op het onderwijs betrekking hebbende voorschriften. De ingevolge artikel 65 met het uitoefenen van het toezicht daarop belaste instantie draagt door overleg met het bevoegd gezag en personeel van de instellingen bij aan de ontwikkeling van het onderwijs.
3. De ingevolge artikel 65 met het uitoefenen van het toezicht daarop belaste instantie rapporteert desgevraagd of uit eigen beweging over haar bevindingen aan de Minister en doet daarbij de voorstellen die zij in het belang van het onderwijs nodig acht.

Artikel 67

1. Ter uitvoering van artikel 66, eerste lid, tweede en derde volzin, stelt de Minister op voordracht van de ingevolge artikel 65 met het uitoefenen van het toezicht daarop belaste instantie een of meer visitatiecommissies in. Een visitatiecommissie bestaat uit een door de Minister te bepalen aantal en door hem op voordracht van de ingevolge artikel 65 met het uitoefenen van het toezicht daarop belaste instantie te benoemen onafhankelijke deskundigen, onder wie een voorzitter. De benoeming geschiedt voor de duur van de werkzaamheden van de visitatiecommissie.
2. De Minister draagt zorg voor de organisatie en administratieve ondersteuning van de visitatiecommissie.
3. De Minister kan aan de voorzitter en de overige leden een tegemoetkoming, een vergoeding van kosten dan wel beide toekennen.

4. De visitatiecommissie maakt een verslag van haar werkzaamheden en bevindingen, daaronder begrepen een samenvatting met het oog op publicatie in het Centraal register. Zij zendt dit verslag door tussenkomst van de ingevolge artikel 65 met het uitoefenen van het toezicht daarop belaste instantie aan de Minister. De Minister maakt het verslag, vergezeld van zijn oordeel, openbaar binnen acht weken nadat het verslag door hem is ontvangen. Hij neemt de samenvatting op in het Centraal register.

5. Voordat de visitatiecommissie tot verzending van haar verslag overgaat, stelt zij de betrokken instellingen in de gelegenheid daarvan kennis te nemen en desgewenst met haar binnen een door haar te bepalen redelijke termijn overleg te plegen. Indien binnen de in de eerste volzin bedoelde termijn geen overleg heeft plaatsgevonden dan wel in dat overleg geen overeenstemming wordt bereikt over door de betrokken instellingen gewenste wijzigingen van het verslag, wordt daarvan in een bijlage bij dat verslag melding gemaakt met alle in verband daarmee van belang zijnde gegevens.

Artikel 68

1. De ingevolge artikel 65 met het uitoefenen van het toezicht daarop belaste instantie en de leden van de visitatiecommissies, bedoeld in artikel 67, hebben steeds toegang tot een instelling, alsmede tot de plaatsen waar deelnemers examen afleggen en de beroepspraktijkvorming volgen.

2. Het bevoegd gezag alsmede het personeel van de instellingen en degenen die belast zijn met de verzorging van de beroepspraktijkvorming, zijn gehouden alle door de ingevolge artikel 65 met het uitoefenen van het toezicht daarop belaste instantie of in voorkomende gevallen de leden van de visitatiecommissie gevraagde inlichtingen over de instelling, het onderwijs, de examens en de beroepspraktijkvorming te geven.

Titel 3 Toezicht overige opleidingen en cursussen educatie

Artikel 69

De ingevolge artikel 65 met het uitoefenen van het toezicht daarop belaste instantie ziet, in het bijzonder vanwege de belangen van de deelnemers, toe op het onderwijs in de zin van deze landsverordening dat wordt verzorgd zonder dat daarvoor een erkenning als bedoeld in artikel 3 of een licentie als bedoeld in artikel 4 is verleend. Artikel 68 is van overeenkomstige toepassing.

Titel 4 Beleidsoverleg

Artikel 70

De Minister pleegt in elk geval tweemaal per jaar overleg met een vertegenwoordiging van de bevoegde gezagsorganen en het personeel van de instellingen waaraan erkende opleidingen en cursussen educatie met licentie worden verzorgd over aangelegenheden van algemeen beleid met betrekking tot het secundair beroepsonderwijs en de educatie.

Bij eilandsbesluit wordt een Raad van Onderwijs en Arbeidsmarkt ingesteld, welke in elk geval is belast met de taken die in deze landsverordening aan die Raad zijn toebedeeld.

Hoofdstuk 8 Wijzigingen overige landsverordeningen

Artikel 71

[wijzigt de Landsverordening voortgezet onderwijs (P.B. 1979, no. 29)]

Artikel 72

[wijzigt de Landsverordening onderwijskundige experimenten (P.B. 1998, no. 6)]

Hoofdstuk 9 Overgangs- en slotbepalingen

Artikel 73

Op verzoek van het desbetreffende bevoegd gezag worden leerlingen, die op 1 juli 2003 reeds zijn ingeschreven aan een opleiding middelbaar beroepsonderwijs en de opleiding nog niet hebben voltooid, tot 1 januari 2005 in de gelegenheid gesteld hun opleiding te voltooien.

Artikel 74

1. De opleidingen die in het schooljaar 2003/2004 werden bekostigd als middelbaar beroepsonderwijs in de zin van de Landsverordening voortgezet onderwijs, worden met ingang van 1 augustus 2004 aangemerkt als erkende en bekostigde opleidingen voor secundair beroepsonderwijs.

2. De niet bekostigde opleidingen die voorafgaand aan de inwerkingtreding van deze landsverordening op grond van artikel 53, eerste lid, van de Landsverordening voortgezet onderwijs zijn aangewezen als middelbaar beroepsonderwijs, worden aangemerkt als erkende niet bekostigde opleidingen voor secundair beroepsonderwijs.

Artikel 75

Voorzover deze landsverordening daarin niet voorziet, alsmede indien nodig in afwijking van het bij of krachtens deze landsverordening bepaalde, kan de Minister, desgewenst per eilandgebied gedurende maximaal twee jaar na de datum van inwerkingtreding van deze landsverordening voor bepaalde tijd regels vaststellen ten behoeve van de goede invoering van deze landsverordening.

Artikel 76

Ingetrokken worden:

- a. het Landsbesluit middelbaar technisch onderwijs (P.B. 1985, no. 52),
- b. het landsbesluit, houdende algemene maatregelen, van de 11de september 2002, ter uitvoering van artikel 32, tweede lid, tweede volzin, van de Landsverordening voortgezet onderwijs (P.B. 1979, no. 29) (P.B. 2002, no. 115),
- c. het landsbesluit, houdende algemene maatregelen, van de 10de juni 1998 ter uitvoering van artikel 32, tweede lid, tweede volzin, van de Landsverordening voortgezet onderwijs (P.B. 1998, no. 99),
- d. het Instellingsbesluit Raad van Onderwijs en Arbeidsmarkt (P.B. 2002, no. 114).

Artikel 77

1. Deze landsverordening treedt in werking met ingang van de dag na die der uitgifte van het Publicatieblad, waarin de afkondiging is geschied en werkt terug tot en met 1 augustus 2004 met dien verstande dat de bepalingen van de Landsverordening voortgezet onderwijs zoals die luidt op de datum voor de inwerkingtreding van deze landsverordening, van kracht blijven op de leerjaren die zijn gestart voor 1 augustus 2004.

2. In afwijking van het eerste lid wordt het kwaliteitsverslag, bedoeld in artikel 6, tweede lid, voor de eerste keer ingediend vóór 1 augustus 2005.

3. In afwijking van het eerste lid treedt deze landsverordening, voorzover deze betrekking heeft op de educatie, in werking op een bij landsbesluit te bepalen tijdstip.

Artikel 78

Deze landsverordening kan worden aangehaald als: Landsverordening secundair beroepsonderwijs en educatie.

LANDSVERORDENING van de 7de juli 2005 houdende een regeling van de sociale vormingsplicht van jongeren en jong volwassenen

Hoofdstuk 1

Begripsbepalingen

Artikel 1

In deze landsverordening wordt verstaan onder:

minister	: de minister belast met onderwijs en jeugdzaken;
jongere	: een ingezetene van de Nederlandse Antillen die de leeftijd van 16 jaar heeft bereikt, maar nog niet de leeftijd van 25 jaar;
deelnemer	: de jongere die zich bij een uitvoerende instantie heeft ingeschreven voor het volgen van het voor hem vastgestelde kanstraject;
jongerenregister	: het geautomatiseerde bestand, waarin de jongeren en deelnemers aan de kanstrajecten staan ingeschreven;
persoonsbestand	: de gegevens met betrekking tot een jongere, zoals opgenomen in het jongerenregister;
sociale vormingsplicht	: de verplichting van iedere jongere tot het volgen van een kanstraject in geval hij niet beschikt over een beroepskwalificatie niveau 1;
raamplan kanstrajecten	: een plan als bedoeld in artikel 9;
kanstraject	: een traject als bedoeld in artikel 10;
beroepskwalificatie niveau 1	: het niveau van een assistent-beroepsbeoefenaar, die in staat is onder begeleiding routinematige arbeid uit te voeren, welk niveau overeenkomt met het diploma assistent opleiding of een diploma voorbereidend secundair beroepsonderwijs (vsbo).
oproepingsinstantie	: de met de uitvoering van deze landsverordening belaste dienst of afdeling van een eilandgebied, die is belast met de oproeping;
uitvoerende instantie	: een instantie die een raamplan kanstrajecten opstelt, de kanstrajecten en de daarmee samenhangende begeleiding verzorgt en krachtens artikel 26 een bijdrage van het bestuurscollege van het desbetreffende eilandgebied hiervoor ontvangt;
Directie Jeugd- en Jongerenontwikkeling	: de Directie Jeugd- en Jongerenontwikkeling van het Ministerie van Onderwijs en Cultuur;
Inspecteur	: de inspecteur van het onderwijs, belast met het toezicht op scholen voor voortgezet en beroepsonderwijs.

Hoofdstuk 2

Oproeping en melding

Artikel 2

1. Iedere jongere wordt binnen één maand na het bereiken van de leeftijd van 16 jaar opgeroepen door de oproepingsinstantie van het eilandgebied waar hij ingezetene is, om te laten bepalen of op hem de sociale vormingsplicht rust. De jongere meldt zich op het hem in de oproeping opgegeven tijdstip bij de oproepingsinstantie.

2. Scholen, instellingen, andere voorzieningen en ouders zijn verplicht aan de oproepingsinstantie te melden van alle leerlingen die de school zonder diploma verlaten of verlaten hebben.

Artikel 3

1. De jongere op wie de sociale vormingsplicht rust, meldt zich op het hem in de oproeping opgegeven tijdstip bij de daarin opgegeven uitvoerende instantie voor een educatieve intake. De educatieve intake heeft tot doel te onderzoeken de mate waarin de jongere beschikt over de kennis en vaardigheden voor een beroepskwalificatie niveau 1.

Hoofdstuk 3

Vrijstelling en ontheffing van de sociale vormingsplicht

Artikel 4

De minister verleent de jongere vrijstelling van de sociale vormingsplicht indien:

- a. uit bij de aanvraag verschaftte gegevens en bescheiden blijkt dat de jongere op grond van lichamelijke of geestelijke onbekwaamheid nooit in staat zal zijn aan enige krachtens deze landsverordening voor hem geldende verplichting te voldoen, of
- b. de jongere ten minste in het bezit is van een diploma beroepsvoorbereidend onderwijs b.v.o.) variant B of D, een diploma voorbereidend secundair beroepsonderwijs (v.s.b.o.) theoretisch kadergerichte leerweg of praktisch kadergerichte leerweg, middelbaar algemeen voortgezet onderwijs (m.a.v.o.), hoger algemeen voortgezet onderwijs (h.a.v.o.) voorbereidend wetenschappelijk onderwijs (v.w.o.) dan wel een diploma van een door de minister aangewezen gelijkwaardige, erkende opleiding.

Artikel 5

De minister verleent op verzoek van de jongere ontheffing van het volgen van een kanstraject:

- a. wegens vervulling van de werkelijke dienst, bedoeld in artikel 1 van de Dienstplichtverordening 1961 (P.B. 1961, no. 223);
- b. indien hij een opleiding volgt aan:
 - 1° een dagschool, avondschool of dag-avondschool voor voorbereidend wetenschappelijke onderwijs (v.w.o.), hoger algemeen voortgezet onderwijs (h.a.v.o.), of voorbereidend secundair beroepsonderwijs (v.s.b.o);
 - 2° een door de minister aangewezen instelling;
- c. indien hij op grond van lichamelijke of geestelijke onbekwaamheid tijdelijk niet in staat is aan enige bij deze landsverordening gestelde verplichting te voldoen;
- d. indien hij wegens persoonlijke omstandigheden tijdelijk niet in staat is aan enige bij deze landsverordening gestelde verplichting te voldoen.

Artikel 6

1. Een aanvraag tot vrijstelling of ontheffing als bedoeld in de artikelen 4 en 5 wordt ingediend bij de oproepingsinstantie door middel van een formulier waarvan het model door de minister wordt vastgesteld.
2. De jongere verschaft bij de aanvraag de gegevens en bescheiden die voor de beslissing op de aanvraag nodig zijn en waarover hij redelijkerwijs de beschikking kan krijgen.
3. De minister vermeldt in zijn besluit tot ontheffing de duur van de ontheffing. De duur van een ontheffing bedraagt per keer ten hoogste een jaar. Ontheffing wegens vervulling van de werkelijke dienst, bedoeld in artikel 5, eerste lid, onderdeel a, wordt verleend voor zolang de betrokken jongere de werkelijke dienst vervult.
4. Op een aanvraag tot vrijstelling of ontheffing wordt beslist binnen dertig dagen na indiening. Indien binnen deze termijn geen beslissing is genomen, wordt de aanvraag geacht te zijn ingewilligd en wordt aan de aanvrager op diens verzoek een besluit van die strekking afgegeven of toegezonden.
5. Zolang niet op de aanvraag tot vrijstelling of ontheffing, bedoeld in artikel 5, eerste lid, is beslist, is de verplichting tot het volgen van een kanstraject als bedoeld in artikel 10 opgeschort.
6. Een ontheffing kan onder voorwaarden en beperkingen worden verleend.

Hoofdstuk 4

Jongerenregister

Artikel 7

1. In elk eilandgebied wordt een jongerenregister gehouden.
2. De beheerder van het jongerenregister is de oproepingsinstantie.
3. Elke jongere die door de oproepingsinstantie wordt opgeroepen, wordt ingeschreven in het jongerenregister. Bij de melding dient de jongere zijn identiteitsbewijs of een ander geldig legitimatiebewijs te tonen.
4. Het jongerenregister dient op verzoek van de jongere een afschrift te geven van de over hem geregistreerde gegevens.
5. In het jongerenregister worden de volgende gegevens opgenomen:
 - a. bij oproeping en vrijstelling of ontheffing: alle gegevens conform een formulier, waarvan het model door de minister wordt vastgesteld;
 - b. aanvragen voor vrijstelling alsmede de verstrekte vrijstelling alsmede de duur daarvan;
 - c. aanvragen voor ontheffing en de verstrekte ontheffingen alsmede de duur daarvan;

- d. uitgegane uitnodigingen voor een educatieve intake als bedoeld in artikel 2, en de resultaten daarvan;
 - e. het kanstraject, de daarvan deel uitmakende modules die de jongere moet volgen en de wijzigingen daarin;
 - f. de door de deelnemer met succes afgeronde modules;
 - g. het behalen van het in artikel 12 bedoelde certificaat;
 - h. de ingevolge artikel 3 geregistreerde gegevens;
 - i. gegevens omtrent de toepassing van artikel 19 op de jongere.
6. De gegevens, bedoeld in het vijfde lid, worden in het persoonsbestand van de onderscheiden jongeren opgenomen.
7. De bij de aanmelding verstrekte gegevens worden door de beheerder van het jongerenregister vergeleken met:
- a. de gegevens van de leerlingenadministratie, ter vaststelling of de verstrekte gegevens met betrekking tot deelname aan het onderwijs juist zijn; en
 - b. de basisadministratie persoonsgegevens van het eilandgebied waar de jongere ingezetene is, ter vaststelling of alle in de basisadministratie opgenomen jongeren, zijn opgeroepen.
8. Elk kwartaal wordt het jongerenregister door de beheerder van het register bijgewerkt door vergelijking met de gegevens van de leerlingenadministratie en de basisadministratie persoonsgegevens, bedoeld in het zevende lid, en door opgave van jongeren respectievelijk van uitvoerende instanties.

Artikel 8

1. De in het jongerenregister opgenomen gegevens worden uitsluitend gebruikt voor de uitvoering, handhaving en evaluatie van deze landsverordening en zijn als zodanig uitsluitend toegankelijk voor de uitvoerende instantie en de in artikel 14 genoemde personen, voor zover deze gegevens redelijkerwijs noodzakelijk zijn voor de vervulling van hun taak.
2. De beheerder van het jongerenregister draagt zorg voor de nodige voorzieningen van technische en organisatorische aard ter beveiliging van het register tegen verlies of aantasting van de gegevens en tegen onbevoegde kennisneming, wijziging of verstrekking daarvan.
3. De minister stelt voor het jongerenregister een reglement vast. Het reglement bevat in elk geval een duidelijke regeling van de volgende onderwerpen:
 - a. het doel van de registratie;
 - b. de categorieën van personen over wie gegevens in het register worden opgenomen;
 - c. de soorten van gegevens die in de registratie worden opgenomen, en de wijze waarop deze worden verkregen;
 - d. de gevallen waarin opgenomen gegevens worden verwijderd;
 - e. de categorieën van personen of instanties, waaraan gegevens uit de registratie worden verstrekt;
 - f. de rechtstreekse toegang tot de registratie;
 - g. de wijze waarop geregistreerde personen kennisneming en verbetering van de over hen opgenomen gegevens kunnen verkrijgen;
 - h. de wijze waarop geregistreerde personen mededeling van verstrekking van hen betreffende gegevens kunnen verkrijgen;
 - i. de hoofdlijnen van het beheer van de registratie.
4. Het reglement alsmede wijziging en intrekking daarvan wordt in de Curaçaosche Courant bekendgemaakt en voor een ieder ter inzage gelegd bij de uitvoerende instantie.

Hoofdstuk 5

Vaststelling raamplan kanstrajecten

Artikel 9

1. De uitvoerende instantie stelt een raamplan kanstrajecten op. Het raamplan kanstrajecten omvat tenminste:
 - a. de vormings- en scholingsdoelen en de bijbehorende begin- en eindtermen;
 - b. de modules en deelmodules;
 - c. de inhoud, duur, de mogelijke kanstrajecten en praktijkonderdelen;
 - d. de momenten en de wijze waarop de toetsen worden afgenomen;
 - e. de termijn waarbinnen de resultaten van de toetsen bekend worden gemaakt aan de jongere;
 - f. de instructietaal;
 - g. de kwalificatie van de docenten, trajectbegeleiders en praktijkbegeleiders;
 - h. de aard en intensiteit van de begeleiding van de jongere in de verschillende kanstrajecten;

- i. de wijze waarop het bedrijfsleven betrokken is bij de inhoud van kanstrajecten in de vorm van leerwerktrajecten en bijdraagt met stage- of praktijkplaatsen;
 - j. de periode gedurende welke het raamplan kanstrajecten van kracht is.
2. Het raamplan kanstrajecten wordt voor goedkeuring aan het bestuurscollege voorgelegd.
 3. Op een aanvraag tot goedkeuring van een raamplan kanstrajecten neemt het bestuurscollege een beslissing binnen 60 dagen na indiening.

Hoofdstuk 6

Kanstraject

Artikel 10

1. Op grond van de resultaten van de educatieve intake, bedoeld in artikel 3, stelt de uitvoerende instantie een op zijn individuele situatie afgestemd kanstraject voor de jongere vast.
2. Het kanstraject bestaat uit een of meerdere modules die samengesteld zijn met het oog op:
 - a. de persoonlijke ontplooiing;
 - b. het leggen van een brede basis van algemene kennis en algemene en sociale vaardigheden;
 - c. het leggen van een basis voor de bereidheid tot voortdurende persoonlijke ontwikkeling en uitbreiding van beroepsvaardigheden ('lifelong learning');
 - d. het ontwikkelen van de nodige attitudes en vaardigheden om zich in een werkring te kunnen handhaven ('employability');
 - e. het doen beschikken over een beroepskwalificatie niveau 1;
 - f. het aanbieden van een basispakket bestaande uit Papiamentu en/of Engels, Nederlands, Spaans en computervaardigheden.
3. Het kanstraject heeft een totale duur van ten minste zes maanden en ten hoogste twee jaar.
4. Het kanstraject kan worden gewijzigd op grond van wijzigingen in de gegevens zoals die op het in artikel 2 bedoelde aanmeldingsformulier door de jongere zijn verstrekt.

Artikel 11

De jongere is verplicht aanwezig en verleent zijn medewerking aan alle onderdelen van het voor hem vastgestelde kanstraject en de daarmee samenhangende begeleiding.

Artikel 12

Nadat de deelnemer alle modules van het voor hem vastgestelde dan wel gewijzigde kanstraject met succes heeft afgerond, ontvangt hij een certificaat of een diploma, afhankelijk van de aard van het traject.

Hoofdstuk 7

Geheimhoudingsplicht

Artikel 13

Een ieder die betrokken is bij de uitvoering van deze landsverordening en daarbij de beschikking krijgt over gegevens waarvan hij het vertrouwelijke karakter kent of redelijkerwijs moet vermoeden, en voor wie niet reeds uit hoofde van ambt, beroep of wettelijk voorschrift ter zake van die gegevens een geheimhoudingsplicht geldt, is verplicht tot geheimhouding daarvan, behoudens voor zover enig wettelijk voorschrift hem tot bekendmaking verplicht of uit zijn taak bij de uitvoering van deze landsverordening de noodzaak tot bekendmaking voortvloeit.

Hoofdstuk 8

Toezicht

Artikel 14

1. Met de uitoefening van het toezicht op de naleving van deze landsverordening zijn belast de door de minister aangewezen toezichthouders, zijnde functionarissen in dienst van de Directie Jeugd- en Jongerenontwikkeling.
2. Met het toezicht op de kwaliteit van de aangeboden kanstrajecten is belast de inspecteur.

Artikel 15

1. Bij de uitoefening van hun taak dragen de toezichthouders, bedoeld in artikel 14, een legitimatiebewijs bij zich.
2. Desgevraagd tonen zij hun legitimatiebewijs aanstonds.

3. Het legitimatiebewijs bevat een foto van de toezichthouder en vermeldt in ieder geval diens naam en hoedanigheid.

Artikel 16

1. De toezichthouders, bedoeld in artikel 14, zijn bevoegd, met medeneming van de benodigde apparatuur, elke plaats te betreden voor zover dat voor de vervulling van hun taak redelijkerwijs nodig is.

2. Zonodig verschaffen zij zich toegang met behulp van de sterke arm.

3. Zij zijn bevoegd zich te doen vergezellen door personen die daartoe door hen zijn aangewezen, voor zover dit voor het doel van het betreden redelijkerwijs nodig is.

4. Indien de plaats, bedoeld in het eerste lid, een woning is, treedt een toezichthouder de woning zonder de uitdrukkelijke toestemming van de bewoner niet binnen dan met inachtneming van het bepaalde in het vijfde lid.

5. Op het binnentreden in woningen is Titel X van het Derde Boek van het Wetboek van Strafvordering van overeenkomstige toepassing, met uitzondering van de artikelen 155, vierde lid, 156, tweede lid, 157, tweede en derde lid, 158, eerste lid, laatste zinsnede, en 160, eerste lid, en met dien verstande dat de machtiging wordt verleend door de procureur-generaal.

Artikel 17

De toezichthouders, bedoeld in artikel 14, zijn bevoegd inlichtingen te verlangen, voor zover dat voor de vervulling van hun taak redelijkerwijs nodig is.

Artikel 18

Een ieder is verplicht aan de toezichthouders, bedoeld in artikel 14, alle medewerking te verlenen die deze redelijkerwijs kunnen vorderen ter uitoefening van hun bevoegdheden.

Hoofdstuk 9

Administratieve boeten

Artikel 19

1. Ter zake van gedragingen in strijd met artikel 2, eerste lid, tweede volzin, 3, eerste lid, of 11 kan het bestuurscollege aan de jongere een administratieve boete opleggen.

2. De hoogte van de boete wordt afgestemd op de ernst van het feit, de omstandigheden waarin de jongere verkeert en de mate van verwijtbaarheid.

3. De boete kan voorwaardelijk of onvoorwaardelijk worden opgelegd.

4. Het opleggen van een voorwaardelijke boete geschiedt steeds onder de algemene voorwaarde dat de betrokkene zich voor het einde van de proeftijd, die op ten hoogste twee jaar gesteld kan worden, niet gedraagt op de in het eerste lid bedoelde wijze.

5. Bij het opleggen van een voorwaardelijke boete kunnen voorts bijzondere voorwaarden worden gesteld, onder meer inzake het tijdstip van het zich alsnog melden bij de oproepingsinstantie of de uitvoerende instantie, het gedrag van betrokkene gedurende de proeftijd en storting door betrokkene van een waarborgsom.

6. De bevoegdheid tot het opleggen van een boete vervalt een jaar nadat de overtreding is begaan.

7. De hoogte van de administratieve boete, bedoeld in het eerste lid, is:

indien het feit, bedoeld in het eerste lid, voor de eerste keer wordt gepleegd: tenminste NAF.

25,- en ten hoogste NAF. 500,- ;

in geval van het herhaald plegen van het feit, bedoeld in het eerste lid: tenminste NAF. 100,- en ten hoogste NAF. 2500,-.

8. De administratieve boeten komen ten goede van de uitvoering van deze landsverordening.

Artikel 20

1. Indien het bestuurscollege voornemens is een administratieve boete op te leggen, geeft hij daarvan kennis aan de jongere, onder vermelding van het feit terzake waarvan het voornemen bestaat en van de gronden waarop het voornemen berust.

2. Voordat de boete wordt opgelegd, stelt het bestuurscollege de jongere in de gelegenheid om naar keuze schriftelijk of mondeling zijn zienswijze naar voren te brengen. Hij kan zich daarbij doen bijstaan door een raadspersoon.

Hoofdstuk 10

Strafbepalingen

Artikel 21

1. Hij, die zich gedraagt in strijd met de artikelen 2, eerste lid, tweede volzin, 3, eerste lid, of 11 wordt gestraft:
 - a. indien het feit voor de eerste keer wordt gepleegd: met hechtenis van ten hoogste 10 dagen, een geldboete van ten hoogste duizend gulden of met beide straffen.
 - b. in geval van het herhaald plegen van het feit, bedoeld in het eerste lid: met hechtenis van ten hoogste twee maanden, een geldboete van ten hoogste vijfduizend gulden of met beide straffen.
2. De in het eerste lid strafbaar gestelde feiten zijn overtredingen.
3. Strafrechtelijke vervolging ter zake van een in het eerste lid genoemd strafbaar feit is niet mogelijk zolang geen toepassing is gegeven aan het bepaalde in artikel 19.

Artikel 22

1. Hij, die zich gedraagt in strijd met artikel 13 wordt gestraft met:
 - a. indien hij het feit opzettelijk heeft gepleegd: hechtenis van ten hoogste zes maanden, een geldboete van ten hoogste vijftien duizend gulden of met beide straffen.
 - b. in de overige gevallen: een hechtenis van ten hoogste drie maanden, een geldboete van ten hoogste zeven duizend en vijfhonderd gulden of beide straffen.
2. De in het eerste lid, onder a, strafbaar gestelde feiten zijn misdrijven. De in het eerste lid, onder b, strafbaar gestelde feiten zijn overtredingen.
3. Geen vervolging wordt ingesteld dan op klachte van degene te wiens aanzien de geheimhouding geschonden is.

Artikel 23

Hij die op grond van de bij of krachtens deze landsverordening vastgestelde bepalingen gehouden is inlichtingen of gegevens te verstrekken en daarbij opzettelijk een valse opgave doet dan wel opzettelijk in strijd met bedoelde gehoudenheid iets verzwijgt wordt gestraft met hechtenis van ten hoogste zes maanden, een geldboete van ten hoogste vijftien duizend gulden of met beide straffen. Het in de eerste volzin strafbaar gestelde feit is een misdrijf.

Artikel 24

Hij die op andere wijze dan door het valselijk opmaken of vervalsen van een geschrift, dat bestemd is tot bewijs van enig feit te dienen opzettelijk een opgave doet in strijd met de waarheid, zulks met het oogmerk om de verlening van vrijstelling of ontheffing van de sociale vormingsplicht te verkrijgen, wordt gestraft met hechtenis van ten hoogste zes maanden, een geldboete van ten hoogste vijftien duizend gulden of met beide straffen. Het in de eerste volzin strafbaar gestelde feit is een misdrijf.

Hoofdstuk 11

Kanstrajectoelage

Artikel 25

1. Een jongere die deelneemt aan een kanstraject als bedoeld in artikel 10, komt in aanmerking voor een tegemoetkoming in de noodzakelijk te maken onkosten voor vervoer, kleding en schoeisel, verzorging, en een ziektekostenverzekering, van gemiddeld NAF. 500,- per maand en voor kinderopvang maximaal NAF. 200,- per maand. Daartoe dient hij een aanvraag in bij de oproepingsinstantie, met gebruikmaking van het formulier volgens het model dat door de minister wordt vastgesteld.
2. De oproepingsinstantie neemt binnen 4 weken een besluit en stelt de jongere daarvan schriftelijk op de hoogte.
3. Bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen, wordt geregeld op welke wijze de tegemoetkoming in de in het eerste lid bedoelde onkosten wordt berekend.
4. Bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen, kan op verzoek van het bestuurscollege van een eilandgebied voor het betreffende eilandgebied een hoger bedrag dan dat genoemd in het eerste lid, worden vastgesteld.

Hoofdstuk 12

Bekostiging raamplan kanstrajecten

Artikel 26

1. De aan de uitvoering van een raamplan kanstrajecten verbonden kosten en toelagen komen voor 95% ten laste van het Land en voor 5% ten laste van het eilandgebied waar uitvoering wordt gegeven aan een raamplan kanstrajecten.
2. Het raamplan kanstrajecten kan slechts verzorgd worden door een rechtspersoon die in aanmerking komt voor bekostiging hiervan uit de openbare kas.
3. Een aanvraag voor bekostiging van een raamplan kanstrajecten wordt ingediend bij het bestuurscollege. Binnen twee maanden na ontvangst van het verzoek geeft het bestuurscollege hierover advies aan de eilandsraad.
4. Indien er geen of onvoldoende aanvragen als bedoeld in het derde lid, worden ingediend, waardoor er een tekort aan kanstrajectplaatsen dreigt te ontstaan of waardoor er onvoldoende differentiatie is in het aangeboden raamplan kanstrajecten, kan het bestuurscollege een aanbesteding houden.
5. Binnen vier maanden na ontvangst van het advies, bedoeld in het derde lid, neemt de eilandsraad een beslissing op de aanvraag.
6. De eilandsraad stelt de aanvrager in kennis van zijn met redenen omkleed besluit. Bij inwilliging van de aanvraag vermeldt het besluit in ieder geval de datum waarop de eilandsraad voornemens is de bekostiging uit de openbare kas te doen ingaan.
7. Het bestuurscollege sluit met de uitvoerende instantie een overeenkomst voor de bekostiging overeenkomstig artikel 27, derde lid.

Artikel 27

1. De bijdrage aan een uitvoerende instantie ten behoeve van een raamplan kanstrajecten wordt berekend op grondslag van:
 - a. een overzicht van jongeren die deelnemen aan een kanstraject, waarbij in ieder geval vermeld is naam, voornaam, adres, telefoon- en persoonsnummer (ID), gevolgde en voltooide opleiding, en kanstraject waaraan de jongere deelneemt;
 - b. een normbedrag per jongere.
2. Het overzicht, bedoeld in het eerste lid, onderdeel a, wordt maandelijks door de uitvoerende instanties verstrekt aan de beheerder van het jongerenregister, bedoeld in artikel 8, tweede lid.
3. De uitvoerende instantie ontvangt bij de aanvang van de uitvoering van het raamplan kanstrajecten per deelnemer 50% van het normbedrag en wanneer de deelnemer aan het kanstraject voor meer dan 80% heeft deelgenomen nog eens 30%. Indien de deelnemer het kanstraject met succes afrondt, ontvangt de uitvoerende instantie de resterende 20%.

Artikel 28

1. Bij een met redenen omklede aanvraag, met inachtneming van de artikelen 26 en 27, verzoekt het betrokken bestuurscollege de minister en de Minister van Financiën het ingevolge artikel 27, eerste lid, ten laste van het Land komende deel in de kosten en kostenvergoedingen ten laste te brengen van de openbare kas van het Land. Bij landsbesluit wordt binnen één maand na de datum van ontvangst omtrent deze aanvraag beslist.
2. Indien een eilandgebied kan aantonen dat het niet in staat is het in artikel 26, eerste lid, genoemde, ten laste van hem komende deel in de kosten en onkostenvergoedingen geheel of gedeeltelijk te dragen, kan het betrokken bestuurscollege bij een met redenen omklede aanvraag de minister en de Minister van Financiën verzoeken dat deel geheel of gedeeltelijk ten laste te brengen van de openbare kas van het Land.

Artikel 29

1. De uitvoerende instantie zendt jaarlijks binnen drie maanden na afloop van het jaar waarvoor een bijdrage uit de openbare kas is verstrekt in de kosten van de uitvoering van het raamplan kanstrajecten, aan het betrokken bestuurscollege en de Minister een schriftelijk verslag over de uitgevoerde kanstrajecten.
2. De met het beheer van het jongerenregister belaste instantie zendt binnen drie maanden na de opzet van het jongerenregister een schriftelijk verslag aan het bestuurscollege en de Minister over het functioneren van het register.

Artikel 30

1. De uitvoerende instantie dient bij het bestuurscollege vóór 1 maart volgend op het jaar waarvoor een bijdrage uit de openbare kas is verkregen, een financiële verantwoording in waaruit blijkt:
 - a. dat de bijdrage rechtmatig is aangewend;
 - b. of, en zo ja op welke wijze, ten aanzien van het voorafgaande jaar, gebruik is gemaakt van de verstrekte bijdrage.

2. Het bestuurscollege dient bij de minister vóór 1 mei volgend op het jaar waarvoor een bijdrage uit de Landskas is verkregen, een financiële verantwoording in waaruit blijkt:
 - a. dat de bijdrage rechtmatig is aangewend;
 - b. of, en zo ja op welke wijze, ten aanzien van het voorafgaande jaar, gebruik is gemaakt van de verstrekte bijdrage.
3. De financiële verantwoording wordt ingericht volgens door de minister gegeven richtlijnen.
4. Het verslag, waarin de financiële verantwoording zoals bedoeld in het eerste en tweede lid is vevat, wordt, vergezeld van een verklaring van deskundige als bedoeld in artikel 74, eerste lid, van het Wetboek van Koophandel van de Nederlandse Antillen. Aan de minister wordt op diens verzoek inzicht gegeven in de gegevens die bij de controle op enigerlei wijze een rol spelen, en in de rapporten van bedoelde deskundige.

Artikel 31

De eilandsraad kan op voorstel van het bestuurscollege de vastgestelde bijdrage binnen een periode van vijf jaar, gerekend vanaf de dag waarop het verzoek tot bekostiging was ingewilligd intrekken of ten nadele van de uitvoerende instantie wijzigen:

- a. op grond van feiten of omstandigheden waarvan de eilandsraad bij de vaststelling van de bijdrage redelijkerwijs niet op de hoogte kon zijn en op grond waarvan de bijdrage lager zou zijn vastgesteld;
- b. indien de vaststelling van de bijdrage onjuist was en de uitvoerende instantie dit wist of behoorde te weten;
- c. indien de uitvoerende instantie na de vaststelling van de bijdrage niet heeft voldaan aan het bepaalde in deze landsverordening.

Artikel 32

De minister kan de vastgestelde landsbijdrage aan een eilandgebied binnen een periode van vijf jaar, gerekend vanaf de dag waarop het verzoek tot bekostiging was ingewilligd intrekken of ten nadele van een eilandgebied wijzigen:

- a. op grond van feiten of omstandigheden waarvan de minister bij de vaststelling van de bijdrage redelijkerwijs niet op de hoogte kon zijn en op grond waarvan de bijdrage lager zou zijn vastgesteld;
- b. indien de vaststelling van de bijdrage onjuist was en het eilandgebied dit wist of behoorde te weten;
- c. indien het eilandgebied na de vaststelling van de landsbijdrage niet heeft voldaan aan het bepaalde in deze landsverordening.

Artikel 33

1. Bij het geheel of gedeeltelijk intrekken van de bijdrage op grond van artikel 32 besluit de minister tot:
 - a. het onmiddellijk terugvorderen van de middelen bij het desbetreffende eilandgebied, of
 - b. het verrekenen van de middelen met de bijdrage aan het desbetreffende eilandgebied van het daarop volgende jaar.
2. Het eilandgebied is verplicht binnen vier weken na een besluit als bedoeld in het eerste lid, onderdeel a, over te gaan tot betaling. Indien betaling uitblijft, is het eilandgebied zonder aanmaning of rechterlijke tussenkomst wettelijke rente verschuldigd.

Hoofdstuk 13

Rapportage en evaluatie

Artikel 34

1. Binnen vier weken na afloop van een kwartaal brengt een oproepingsinstantie verslag uit aan de het bestuurscollege en de minister over het aantal meldingen, oproepingen en toegekende en afgewezen aanvragen voor onkostenvergoeding. Van oproepingen waaraan niet tijdig gehoor is gegeven stelt de oproepingsinstantie het bestuurscollege in kennis binnen twee weken na afloop van de termijn waarbinnen de jongere gehoor had moeten geven aan de oproeping.
2. Binnen vier weken na afloop van elk kwartaal brengt een uitvoerende instantie verslag uit aan de het bestuurscollege en de minister over het aantal afgenomen educatieve intakes, het aantal deelnemers, de mate waarin de deelnemers conform het kanstraject vorderen, het aantal deelnemers dat een kanstraject met goed gevolg heeft voltooid en het aantal jongeren dat vertrokken is.

3. De inspecteur brengt elk kwartaal verslag uit aan de minister over de kwaliteit van de uitvoering van het door het bestuurscollege goedgekeurde raamplan kanstrajecten. De minister doet zijn bevindingen ter zake toekomen aan het betreffende bestuurscollege met het verzoek om een reactie.

4. De Directie Jeugd- en Jongerenontwikkeling brengt 2 keer per jaar verslag uit aan de Minister over de voortgang van de uitvoering van deze landsverordening. De minister doet zijn bevindingen ter zake toekomen aan het betreffende bestuurscollege met het verzoek om een reactie.

Artikel 35

De Minister zendt binnen 12 maanden na de inwerkingtreding van deze landsverordening, en vervolgens telkens na zes maanden, aan de Staten een verslag over de doeltreffendheid en de effecten van deze landsverordening in de praktijk.

Hoofdstuk 14

Overgangs- en slotbepalingen

Artikel 36

1. Op degene die op het tijdstip van inwerkingtreding van deze landsverordening onderworpen is aan de bij deze landsverordening voor hem geldende verplichtingen, maar die binnen een periode van dertig dagen na inwerkingtreding van deze landsverordening de Nederlandse Antillen verlaat met het doel zich in een ander land te vestigen, is deze landsverordening niet van toepassing.

2. De minister verleent aan een ieder aan wie geen plaats kan worden aangeboden in de programma's, genoemd in het tweede lid, ontheffing van de verplichting tot het volgen van een kanstraject.

Artikel 37

De jongere die op het tijdstip van inwerkingtreding van deze landsverordening de leeftijd van 16 jaar en één maand reeds heeft bereikt maar nog niet de leeftijd van 25 jaar wordt binnen één maand na bedoeld tijdstip door de oproepingsinstantie van het eilandgebied waarvan hij ingezetene is opgeroepen.

Artikel 38

1. Een in deze landsverordening gestelde termijn die op zaterdag, zondag of een feestdag eindigt, wordt verlengd tot en met de eerstvolgende dag die niet een zaterdag, zondag of feestdag is.

2. Artikel 5, tweede lid, van de Regeling ambtenarenrechtspraak (P.B.1951, no. 134) is van overeenkomstige toepassing. Een feestdag is eveneens iedere dag die daarenboven bij landsbesluit als zodanig wordt aangewezen.

Artikel 39

Deze landsverordening treedt in werking op een bij landsbesluit te bepalen tijdstip, dat voor de onderscheiden artikelen of onderdelen daarvan kan verschillen en dat tevens voor de onderscheiden eilandgebieden een andere datum kan hebben.

Artikel 40

Deze landsverordening wordt aangehaald als: de Landsverordening sociale vormingsplicht.

LANDSVERORDENING van de 12de januari 1979 regelende het voortgezet onderwijs

TITEL I Algemene bepalingen

Artikel 1

Deze landsverordening verstaat onder:

- a. Minister: de Minister belast met onderwijs;
- b. school: een school voor voortgezet onderwijs, tenzij het tegendeel blijkt;
- c. openbare school: door een eilandgebied dan wel een openbare rechtspersoon als bedoeld in artikel 40a, in stand gehouden school;
- d. bijzondere school: een door een natuurlijke persoon of door een privaatrechtelijke rechtspersoon in stand gehouden school;
- e. bevoegd gezag: voor wat betreft
 - a. een openbare school:
 - 1°. het bestuurscollege van het desbetreffende eilandgebied of
 - 2°. het openbare orgaan, bedoeld in artikel 40a;
 - b. een bijzondere school: het schoolbestuur;
- f. instructietaal: de taal die op een school gehanteerd wordt bij zowel de mondelinge als schriftelijke kennisoverdracht en bij alle toets- en examenopgaven.

Artikel 2

1. Het toezicht op het voortgezet onderwijs en de deugdelijkheid ervan is opgedragen aan de Minister. Het wordt volgens diens richtlijnen uitgeoefend door de onderwijsinspectie. In afwijking van de tweede volzin kunnen bij ministeriële beschikking met algemene werking, de onderwijsinspectie gehoord, in overeenstemming tussen Minister en bestuurscollege vast te stellen taken van de onderwijsinspectie worden opgedragen aan het bestuurscollege.
2. De onderwijsinspectie en de door het bestuurscollege met het toezicht belaste ambtenaren hebben steeds toegang tot de scholen.
3. De bevoegde gezagsorganen, de bestuurscolleges en de eilandsraden zijn verplicht de Minister en de door hem aangewezen ambtenaren desgevraagd alle inlichtingen te geven.

Artikel 3

Het voortgezet onderwijs omvat het onderwijs, dat wordt gegeven na het funderend onderwijs, met uitzondering van het onderwijs geregeld in de Landsverordening secundair beroepsonderwijs (P.B. 2008, no.37) en de Landsverordening Universiteit Nederlandse Antillen (P.B. 1985, no. 43).

Artikel 4

Bij landsbesluit houdende algemene maatregelen worden de onderwerpen aangewezen waarover aan de bestuurscolleges van de eilandgebieden en aan organisaties van ouders, van leraren of van schoolbesturen dan wel aan twee of meer van deze groepen, die zich de behartiging van de belangen van een of meer vormen van voortgezet onderwijs ten doel stellen, de gelegenheid wordt gegeven de minister van advies te dienen. Aan die organisaties wordt deze gelegenheid uitsluitend verleend, indien zij naar het oordeel van de minister voldoende representatief zijn.

TITEL II Het onderwijs

Artikel 5

Het voortgezet onderwijs wordt onderscheiden in:

- a. voorbereidend wetenschappelijk onderwijs;
- b. hoger algemeen voortgezet onderwijs;
- c. voorbereidend secundair beroepsonderwijs;
- d. middelbaar en hoger beroepsonderwijs;

AFDELING I Openbaar en uit de openbare kas bekostigd bijzonder schoolonderwijs

Artikel 6

De bepalingen van de hoofdstukken I en II van deze afdeling regelen het openbaar schoolonderwijs; de bepalingen van de hoofdstukken I en III zijn voorwaarden voor bekostiging van het bijzonder schoolonderwijs.

HOOFDSTUK I Regelen voor het openbaar schoolonderwijs, tevens voorwaarden voor bekostiging van het bijzonder schoolonderwijs

§ 1. Scholen

Artikel 7

1. Voorbereidend wetenschappelijk onderwijs is het onderwijs dat is ingericht ter voorbereiding op aansluitend wetenschappelijk onderwijs en dat mede algemene vorming omvat. Het voorbereidend wetenschappelijk onderwijs wordt gegeven aan scholen met een cursusduur van zes jaren.
2. Het onderwijs aan deze scholen omvat:
 - a. de in artikel 10, eerste lid, bedoelde periode van basisvorming;
 - b. de in artikel 10a bedoelde periode van profielvoorbereidend onderwijs, en
 - c. de in artikel 10b bedoelde periode van profielenonderwijs.

Artikel 8

1. Hoger algemeen voortgezet onderwijs is het onderwijs dat is ingericht ter voorbereiding op aansluitend hoger beroepsonderwijs en dat mede algemene vorming omvat. Het hoger algemeen voortgezet onderwijs wordt gegeven aan scholen met een cursusduur van vijf jaren.
2. Het onderwijs aan deze scholen omvat:
 - a. de in artikel 10, eerste lid, bedoelde periode van basisvorming;
 - b. de in artikel 10a bedoelde periode van profielvoorbereidend onderwijs, en
 - c. de in artikel 10b bedoelde periode van profielenonderwijs.

Artikel 9

1. Voorbereidend secundair beroepsonderwijs is het onderwijs dat is ingericht ter voorbereiding op het secundair beroepsonderwijs en dat mede algemene vorming omvat. Het voorbereidend secundair beroepsonderwijs wordt gegeven aan scholen met een cursusduur van vier jaren.
2. Het onderwijs aan deze scholen omvat:
 - a. de in artikel 10, eerste lid, bedoelde periode van basisvorming, en
 - b. de in artikel 11 bedoelde periode van de leerwegen.

Artikel 10

1. Het onderwijs aan de dagscholen, bedoeld in de artikelen 7 tot en met 9, vangt aan met een periode van basisvorming, die twee leerjaren beslaat.
2. Gedurende de periode van basisvorming wordt onderwijs gegeven in de vakken Nederlandse taal, Engelse taal, Spaanse taal, mens en maatschappij, wiskunde, informatiekunde, mens en natuur, techniek, verzorging, lichamelijke opvoeding, begeleidingslessen en ten minste twee van de vakken muziek, drama en beeldende vorming. In de eilandgebieden Curaçao en Bonaire wordt tevens onderwijs gegeven in het vak.
3. Bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen, kunnen voorwaarden worden gesteld waaronder een leerling wordt vrijgesteld van één of meer van de in het tweede lid genoemde vakken.
4. Bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen, kunnen voorwaarden worden gesteld omtrent het geven van onderwijs in de Franse of Duitse taal.
5. Ten aanzien van de vakken, genoemd in het tweede lid, worden telkens voor een periode van ten hoogste vijf jaar bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen, kerndoelen vastgesteld. Vaststelling van kerndoelen voor een volgende periode vindt plaats met inachtneming van een door de minister verrichte evaluatie van de geldende kerndoelen.

Artikel 10a

1. Het onderwijs aan de scholen voor voorbereidend wetenschappelijk onderwijs en aan scholen voor hoger algemeen voortgezet onderwijs omvat aansluitend op de periode van de basisvorming een éénjarige periode van profielvoorbereidend onderwijs.
2. Het profielvoorbereidend onderwijs omvat:
 - a. Nederlandse taal, Engelse taal, Spaanse taal, Franse of Duitse taal, algemene sociale wetenschappen, wiskunde, algemene natuurwetenschappen, culturele en artistieke vorming, lichamelijke opvoeding, studiekeuzebegeleiding, en
 - b. voor de leerlingen in de eilandgebieden Bonaire en Curaçao het vak Papiamentu;
3. Bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen, kunnen nadere regels ten aanzien van de vakken Spaanse taal, algemene sociale wetenschappen, algemene natuurwetenschappen en culturele en artistieke vorming worden gesteld.

Artikel 10b

1. Het onderwijs aan scholen voor voorbereidend wetenschappelijk onderwijs respectievelijk voor hoger algemeen voortgezet onderwijs omvat aansluitend op de periode van profielvoorbereidend onderwijs een driejarige respectievelijk tweejarige periode van profielenonderwijs.
2. De periode van profielenonderwijs is ingericht volgens profielen. Een profiel is een samenhangend onderwijsprogramma, zodanig ingericht dat het biedt:
 - a. een algemene maatschappelijke voorbereiding en persoonlijke vorming,
 - b. een algemene voorbereiding op het hoger onderwijs, en
 - c. een bijzondere voorbereiding op groepen van naar inhoud verwante opleidingen in het hoger onderwijs.
3. De school verzorgt al dan niet in samenwerking met andere scholen alle profielen. De profielen zijn:
 - a. het profiel cultuur en maatschappij
 - b. het profiel economie en maatschappij
 - c. het profiel natuur en techniek
 - d. het profiel natuur en gezondheid.
4. Elk profiel bestaat uit:
 - a. een gemeenschappelijk deel, dat voor alle profielen van de desbetreffende schoolsoort gelijk is,
 - b. een profieldeel, dat kenmerkend is voor dat profiel, en
 - c. een vrij deel.
5. Het bevoegd gezag richt het onderwijs in de periode van profielenonderwijs in op de grondslag van een normatieve studielast voor de leerling van 1600 uren per leerjaar, uitgaande van 40 weken met elk een normatieve studielast van 40 uren. Het bevoegd gezag richt een in schooltijd verzorgd onderwijsprogramma in dat voor elke leerling ten minste 1000 uren onderwijs omvat per leerjaar, onverminderd artikel 10e.

Artikel 10c

1. Het gemeenschappelijk deel van elk profiel in het voorbereidend wetenschappelijk onderwijs omvat voor de leerlingen in de eilandgebieden Bonaire en Curaçao:
 - a. Papiamentu
 - b. Nederlandse taal en literatuur
 - c. Engelse taal en literatuur
 - d. Spaanse, Franse of Duitse taal en literatuur
 - e. algemene natuurwetenschappen
 - f. algemene sociale wetenschappen
 - g. culturele en artistieke vorming
 - h. lichamelijke opvoeding
2. Het gemeenschappelijk deel van elk profiel in het voorbereidend wetenschappelijk onderwijs omvat voor de leerlingen in de eilandgebieden Saba, Sint Eustatius en Sint Maarten:
 - a. Engelse taal en literatuur
 - b. Nederlandse taal en literatuur
 - c. Spaanse, Franse of Duitse taal en literatuur
 - d. algemene natuurwetenschappen
 - e. algemene sociale wetenschappen
 - f. culturele en artistieke vorming
 - g. lichamelijke opvoeding.
3. Het profieldeel van het profieldeel natuur en techniek in het voorbereidend wetenschappelijk onderwijs omvat:
 - a. wiskunde
 - b. natuurkunde
 - c. scheikunde
 - d. een vak ter keuze van de leerling uit vakken die bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen, zijn aangegeven, voor zover het bevoegd gezag deze vakken aanbiedt.
4. Het profieldeel van het profieldeel natuur en gezondheid in het voorbereidend wetenschappelijk onderwijs omvat:
 - a. wiskunde
 - b. biologie
 - c. scheikunde
 - d. een vak ter keuze van de leerling uit vakken die bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen, zijn aangegeven, voor zover het bevoegd gezag deze vakken aanbiedt.

5. Het profieldeel van het profieldeel economie en maatschappij in het voorbereidend wetenschappelijk onderwijs omvat:
 - a. wiskunde
 - b. economie
 - c. twee vakken ter keuze van de leerling uit vakken die bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen, zijn aangegeven, voor zover het bevoegd gezag deze vakken aanbiedt.
6. Het profieldeel van het profieldeel cultuur en maatschappij in het voorbereidend wetenschappelijk onderwijs omvat:
 - a. wiskunde
 - b. geschiedenis
 - c. een kunstvak of een moderne vreemde taal
 - c. een vak ter keuze van de leerling uit vakken die bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen, zijn aangegeven, voor zover het bevoegd gezag deze vakken aanbiedt.
7. Het vrije deel omvat één of twee vakken uit het geheel van:
 - a. vakken genoemd of aangewezen op grond van het derde tot en met zesde lid, die de leerling nog niet heeft gekozen op grond van het eerste tot en met zesde lid, voor zover het bevoegd gezag deze vakken als onderdeel in het vrije deel aanbiedt,
 - b. door het bevoegd gezag vast te stellen vakken en programmaonderdelen.
8. Het bevoegd gezag kan besluiten dat door het bevoegd gezag aan te wijzen andere vakken en programmaonderdelen door alle leerlingen in het vrije deel moeten worden gevolgd.

Artikel 10d

1. Het gemeenschappelijk deel van elk profiel in het hoger algemeen voortgezet onderwijs omvat voor de leerlingen in de eilandgebieden Bonaire en Curaçao:
 - a. Papiamentu
 - b. Nederlandse taal en literatuur
 - c. Engelse taal en literatuur
 - d. algemene natuurwetenschappen
 - e. algemene sociale wetenschappen
 - f. culturele en artistieke vorming
 - g. lichamelijke opvoeding
2. Het gemeenschappelijk deel van elk profiel in het hoger algemeen voortgezet onderwijs omvat voor de leerlingen in de eilandgebieden Saba, Sint Eustatius en Sint Maarten:
 - a. Engelse taal en literatuur
 - b. Nederlandse taal en literatuur
 - c. algemene natuurwetenschappen
 - d. algemene sociale wetenschappen
 - e. culturele en artistieke vorming
 - f. lichamelijke opvoeding.
3. Het profieldeel van het profieldeel natuur en techniek in het hoger algemeen voortgezet onderwijs omvat:
 - a. wiskunde
 - b. natuurkunde
 - c. scheikunde
4. Het profieldeel van het profieldeel natuur en gezondheid in het hoger algemeen voortgezet onderwijs omvat:
 - a. wiskunde
 - b. biologie
 - c. scheikunde
5. Het profieldeel van het profieldeel economie en maatschappij in het hoger algemeen voortgezet onderwijs omvat:
 - a. wiskunde
 - b. economie
 - c. een vak ter keuze van de leerling uit vakken die bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen, zijn aangegeven, voor zover het bevoegd gezag deze vakken aanbiedt.
6. Het profieldeel van het profieldeel cultuur en maatschappij in het hoger algemeen voortgezet onderwijs omvat:
 - a. een moderne vreemde taal
 - b. geschiedenis
 - c. een vak ter keuze van de leerling uit vakken die bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen, zijn aangegeven, voor zover het bevoegd gezag deze vakken aanbiedt.
7. Het vrije deel omvat voor de leerlingen in hoger algemeen voortgezet onderwijs in de eilandgebieden Bonaire en Curaçao tenminste één vak, en voor de leerlingen in de

eilandgebieden Saba, Sint Eustatius en Sint Maarten tenminste twee vakken, uit het geheel van:

a. vakken genoemd of aangewezen op grond van het derde tot en met zesde lid, die de leerling nog niet heeft gekozen op grond van het eerste tot en met zesde lid, voor zover het bevoegd gezag deze vakken als onderdeel in het vrije deel aanbiedt,

b. door het bevoegd gezag vast te stellen vakken en programmaonderdelen.

8. Het bevoegd gezag kan besluiten dat door het bevoegd gezag aan te wijzen andere vakken en programmaonderdelen door alle leerlingen in het vrije deel moeten worden gevolgd. Tevens kan het bevoegd gezag de leerling in de gelegenheid stellen, in het vrije deel te kiezen uit in artikel 10c genoemde vakken.

Artikel 10e

Bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen, worden met betrekking tot de in artikel 10b, derde lid, bedoelde profielen vastgesteld:

a. de totale normatieve studielast van het gemeenschappelijk deel, het profieldeel en het vrije deel,

b. de normatieve studielast van de vakken,

c. voorschriften omtrent de vakken en andere programmaonderdelen, bedoeld in de artikelen 10c, achtste lid, en 10d, achtste lid, behoudens godsdienstonderwijs of levensbeschouwelijke vorming aan bijzondere scholen.

Artikel 11

1. Het onderwijs aan de scholen voor voorbereidend secundair beroepsonderwijs omvat aansluitend op de periode van basisvorming een tweejarige periode van leerwegen.

2. In de periode van leerwegen volgen de leerlingen onderwijs in:

a. de theoretisch kadergerichte leerweg,

b. de praktisch kadergerichte leerweg, of

c. de praktisch basisgerichte leerweg.

3. De leerwegen omvatten een samenhangend onderwijsprogramma, gericht op:

a. een algemene maatschappelijke voorbereiding en persoonlijke vorming, en

b. een voorbereiding op naar inhoud verwante opleidingen in het secundair beroepsonderwijs.

4. Het onderwijs in elke leerweg wordt met ingang van het derde leerjaar gegeven in één of meer van de volgende sectoren:

a. techniek;

b. zorg en welzijn;

c. economie.

5. De sectoren, genoemd in het vierde lid, omvatten elk één of meer sectorprogramma's, onderscheiden als volgt:

a. de sector techniek:

1o metaal;

2o bouw;

3o motorvoertuigentechniek;

4o ecotechniek;

5o instalectro;

6o techniek algemeen;

7o informatie- en communicatietechnologie.

b. de sector zorg en welzijn:

1o algemene mensverzorging;

2o uiterlijke verzorging;

3o zorg en welzijn algemeen.

c. de sector economie:

1o hospitality;

2o administratie en commercie.

6. Bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen, kunnen de sectorprogramma's, genoemd in het vijfde lid, aangevuld dan wel gewijzigd worden.

Artikel 11a

1. Het onderwijs in de leerwegen bestaat voor elke sector uit:

a. een gemeenschappelijk deel, dat voor alle leerwegen gelijk is,

b. een sectordeel, dat kenmerkend is voor die sector, en

c. een keuzedeel, dat voor alle sectoren verschillend kan zijn.

2. Het gemeenschappelijk deel van de leerwegen omvat Nederlandse taal, Engelse taal, mens en maatschappij, lichamelijke opvoeding, culturele en artistieke vorming en tevens voor de eilandgebieden Bonaire en Curaçao Papiamentu en Spaans en voor de eilandgebieden Saba, Sint Eustatius en Sint Maarten de Franse taal, Spaanse taal of Papiamentu.

3. Het sectordeel van de leerwegen omvat de navolgende vakken voor:

a. de sector techniek: wiskunde en natuur- en scheikunde, met uitzondering voor het in artikel 11, vijfde lid, onderdeel a, ten 4o, genoemde sectorprogramma ecotechniek;

b. de sector zorg en welzijn: biologie en, ter keuze van de leerling, wiskunde of mens en maatschappij;

c. de sector economie: economie en, ter keuze van de leerling, wiskunde, Papiamentu, Franse taal of Spaanse taal.

Bij keuze door de leerling van het in artikel 11, vijfde lid, onderdeel a, ten 4o, genoemde sectorprogramma ecotechniek omvat het sectordeel van de leerwegen wat betreft de sector techniek de vakken biologie en natuur- en scheikunde.

4. Het keuzedeel van de theoretisch kadergerichte leerweg:

a. kan tevens omvatten ten minste één door de leerling te kiezen vak,

b. omvat het door de leerling te kiezen sectorprogramma, bedoeld in artikel 11, vijfde lid,

c. kan omvatten door het bevoegd gezag vast te stellen vakken en programmaonderdelen.

5. Het keuzedeel van de praktisch kadergerichte leerweg en de praktisch basisgerichte leerweg:

a. omvat het door de leerling te kiezen sectorprogramma, bedoeld in artikel 11, vijfde lid,

b. kan omvatten door het bevoegd gezag vast te stellen vakken en programmaonderdelen.

6. Het bevoegd gezag beslist welke keuzetaal, genoemd in het derde lid, onderdeel c, en welke sectorprogramma's als bedoeld in vierde lid, onderdeel b, en vijfde lid, onderdeel a, en welke vakken en programmaonderdelen als bedoeld in het vierde lid, onderdeel c, en het vijfde lid, onderdeel b, worden aangeboden. Het bevoegd gezag kan tevens besluiten dat door het bevoegd gezag vast te stellen vakken en programmaonderdelen als bedoeld in het vierde lid, onderdeel c, en het vijfde lid, onderdeel b, door alle leerlingen in het keuzedeel moeten worden gevolgd.

7. Onverminderd het tweede tot en met het zesde lid kan bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen, worden vastgesteld het door alle leerlingen van scholen voor voorbereidend secundair beroepsonderwijs in het derde en vierde leerjaar te volgen minimum of maximum aantal vakken waarin eindexamen kan worden afgelegd, alsmede welke vakken het betreft.

Artikel 11b

1. Voor leerlingen, die zich aanmelden voor een school voor voorbereidend secundair beroepsonderwijs dan wel staan ingeschreven aan een school voor voorbereidend secundair beroepsonderwijs, die vanwege hun sociale of psychosociale omstandigheden niet in staat worden geacht zonder speciale voorzieningen het onderwijs, genoemd in artikel 11, tweede lid, met een diploma, bedoeld in artikel 32, te kunnen afsluiten, en die niet in aanmerking komen geplaatst te worden in het onderwijs, genoemd in artikel 11c, treft het bevoegd gezag de nodige maatregelen.

2. De maatregelen, bedoeld in het eerste lid, betreffen voorzieningen ten aanzien van de groepsgrootte, aanpassingen van het programma en extra aandacht voor lacunes in de kennis en ontwikkeling van de leerling.

3. Het bevoegd gezag van een school voor voorbereidend secundair beroepsonderwijs kan met de te nemen maatregelen, bedoeld in het eerste lid, indien dat ten behoeve van de leerling, genoemd in het eerste lid, noodzakelijk is, afwijken van de voorschriften, gegeven bij of krachtens de artikelen 10 en 21. Deze maatregelen houden de mogelijkheid voor de leerling open om examens af te leggen en een diploma te behalen, zoals bedoeld in artikel 32.

4. Maatregelen, als bedoeld in het eerste lid, worden niet genomen dan nadat, op een daartoe strekkend verzoek van de zijde van het bevoegd gezag, de onderwijsinspectie het desbetreffende onderwijsprogramma heeft goedgekeurd en, in geval deze maatregelen leiden tot extra bekostiging door het eilandgebied, niet dan nadat op daartoe strekkend verzoek zijdens het bevoegd gezag het bestuurscollege de betreffende maatregelen heeft goedgekeurd.

5. Bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen, worden nadere voorschriften vastgesteld met betrekking tot de groepsgrootte, bedoeld in het tweede lid.

Artikel 11c

1. Arbeidsgericht onderwijs wordt gegeven ten behoeve van leerlingen tot ten hoogste 18 jaar aan afdelingen voor arbeidsgericht onderwijs, verbonden aan scholen voor voorbereidend secundair beroepsonderwijs en aan scholengemeenschappen waarvan ten minste een school voor voorbereidend secundair beroepsonderwijs deel uitmaakt.

2. Arbeidsgericht onderwijs is onderwijs voor leerlingen voor wie vaststaat dat

- a. overwegend een orthopedagogische en orthodidactische benadering is geboden, en
 - b. het volgen van het onderwijs in een van de leerwegen, genoemd in artikel 11, tweede lid, niet leidt tot het behalen van een diploma als bedoeld in artikel 32.
3. Arbeidsgericht onderwijs bestaat uit een gedeelte waarin aangepast theoretisch onderwijs, persoonlijkheidsvorming en het aanleren van sociale vaardigheden worden verzorgd, en een gedeelte waarin de leerling wordt voorbereid op het uitoefenen van functies op de arbeidsmarkt. Arbeidsgericht onderwijs wordt zodanig ingericht dat de kerndoelen van de basisvorming zo veel mogelijk kunnen worden bereikt. Arbeidsgericht onderwijs bereidt de leerling voor op eenvoudige functies binnen de arbeidsmarkt.
4. Het bevoegd gezag van een school voor voorbereidend secundair beroepsonderwijs met een afdeling voor arbeidsgericht onderwijs kan, met inachtneming van de tweede volzin van het derde lid, indien dat ten behoeve van de leerling noodzakelijk is, bij het aanbieden van dat onderwijs afwijken van de voorschriften, gegeven bij of krachtens de artikelen 10, 21 en 32.
5. Bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen, worden voorschriften vastgesteld met betrekking tot:
- a. de groepsmaat van de leerlingen die arbeidsgericht onderwijs volgen,
 - b. de vakken die het arbeidsgericht onderwijs ten minste omvat, en
 - c. het aantal uren dat het onderricht in de praktijk van de uitoefening van een vak of beroep in de vorm van begeleide stages gedurende een schoolweek ten hoogste omvat.

Artikel 11d

1. Het bevoegd gezag van een school voor voorbereidend secundair beroepsonderwijs kan aan de ouders van een leerling, die zich bij die school aanmeldt of aan die school is ingeschreven, voorstellen dat deze leerling arbeidsgericht onderwijs gaat volgen, indien het bevoegd gezag redelijkerwijs kan aannemen dat deze niet in staat is het onderwijs in één van de leerwegen, genoemd in artikel 11, tweede lid, met een diploma als bedoeld in artikel 32, af te sluiten.
2. Het bevoegd gezag van de school beslist, na overleg met de ouders van de in het eerste lid bedoelde leerling, over de toelating van de leerling tot de afdeling voor arbeidsgericht onderwijs. Alvorens de beslissing tot toelating wordt genomen, legt indien mogelijk het bevoegd gezag van de school waaraan de leerling voorafgaand aan de toelating tot het arbeidsgericht onderwijs was of is ingeschreven, een op de desbetreffende leerling betrekking hebbend onderwijskundig rapport, alsmede de op schrift gestelde zienswijze van de ouders, over aan de verwijzingscommissie, bedoeld in het zesde lid. Geen leerling wordt toegelaten tot het arbeidsgericht onderwijs dan nadat de verwijzingscommissie schriftelijk heeft bepaald dat de leerling tot dat onderwijs toelaatbaar is.
3. Het bevoegd gezag van de afdeling voor arbeidsgericht onderwijs waaraan de leerling wordt toegelaten, stelt, na overleg met de ouders, voor de leerling een handelingsplan op. Het handelingsplan bevat een omschrijving van de wijze waarop voor de desbetreffende leerling het arbeidsgericht onderwijs met inachtneming van artikel 11b, derde lid, wordt verzorgd.
4. Indien de verwijzingscommissie bepaalt dat de leerling niet tot het arbeidsgericht onderwijs toelaatbaar is, brengt zij schriftelijk advies uit aan de ouders van de leerling en het in het eerste lid bedoelde bevoegd gezag, over de wijze waarop de leerling op de school waar hij is ingeschreven, naar het oordeel van de verwijzingscommissie zou moeten worden begeleid.
5. De verwijzingscommissie verstrekt desgevraagd aan de ingevolge artikel 2 met het uitoefenen van het toezicht daarop bedoelde instantie en het betreffende bestuurscollege de voor de uitoefening van hun taak benodigde inlichtingen. De Minister en het betreffende bestuurscollege kunnen inzage vorderen van zakelijke gegevens en bescheiden, voor zover dat voor de invulling van hun taak redelijkerwijs nodig is.
6. Bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen, worden voorschriften gegeven met betrekking tot de instelling, taak, samenstelling en werkwijze van de verwijzingscommissies. De verwijzingscommissies worden benoemd bij eilandsbesluit.
7. Het toezicht op de verwijzingscommissies wordt volgens bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen, te stellen regels uitgevoerd door de ingevolge artikel 2 met het uitoefenen van het toezicht daarop belaste instantie.

Artikel 12

1. De instructietaal, zoals bedoeld in artikel 1, in een school voor v.w.o., h.a.v.o. of v.s.b.o. is een van officiële talen van de Nederlandse Antillen.
2. De gekozen instructietaal geldt voor de gehele school of voor een of meerdere leerwegen in het door die school aangeboden onderwijs.
3. De gekozen instructietaal wordt bij alle vakken toegepast.
4. Een wijziging in de door de school te hanteren instructietaal of instructietalen kan slechts plaatsvinden met ingang van de eerste dag van het schooljaar, mits zulks tenminste zestien

maanden daaraan voorafgaand door het bevoegd gezag in tenminste twee in het desbetreffende eilandgebied verschijnende dagbladen bekend is gemaakt. Een dergelijke wijziging kan geen betrekking hebben op de cohorten die op de datum van bekendmaking van die wijziging reeds op de school stonden ingeschreven.

5. Scholen dragen zorg voor een optimaal mogelijke aansluiting van leerlingen met een moedertaal die niet overeenkomt met de op de school gehanteerde instructietaal of instructietalen.

6. Het bevoegd gezag van een dagschool als bedoeld in de artikelen 7 tot en met 9 kan in bijzondere gevallen, na een daartoe strekkend met redenen omkleed schriftelijk verzoek van ouders, voogden of verzorgers, een leerling ontheffing verlenen voor één van de vakken van de basisvorming. Het bevoegd gezag bepaalt bij de ontheffing welk onderwijs voor de leerling in de plaats komt voor het vak waarvoor ontheffing is verleend. Het bevoegd gezag geeft de inspecteur kennis van de verleende ontheffing en vermeldt de gronden waarop zij berust.

Artikel 13

1. De minister stelt jaarlijks toetsen vast die betrekking hebben op door hem aan te wijzen kerndoelen van de vakken van de basisvorming, met uitzondering van het vak lichamelijke opvoeding. Bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen, kunnen nadere regels gesteld worden met betrekking tot deze toetsen.

2. Het bevoegd gezag neemt deze toetsen af op de dagscholen, bedoeld in de artikelen 7 tot en met 9

Artikel 14

[vervallen]

Artikel 15

Hoger beroepsonderwijs wordt gegeven aan scholen met een cursusduur van ten hoogste vier jaren. Het bereidt voor op beroepen in de navolgende sectoren:

dienstverlening en gezondheidszorg;

economie;

landbouw, veeteelt en natuurlijke omgeving;

techniek;

onderwijs.

Aan deze scholen wordt onderwijs gegeven in algemeen vormende en beroepsgerichte vakken.

Aan opleidingsscholen voor onderwijzers wordt in ieder geval onderwijs gegeven in opvoedkunde, psychologie, algemene didactiek en bijzondere didactiek.

Artikel 16

1. Aan bijzondere scholen kan behalve de in de artikelen 7 tot en met 9, en 15 genoemde vakken het vak godsdienstonderwijs dan wel het vak levensbeschouwelijke vorming gegeven worden.

2. Aan openbare scholen kan behalve de in de artikelen 7 tot en met 9, 14 en 15 genoemde vakken het vak levensbeschouwelijke vorming gegeven worden.

3. Aan scholen als bedoeld in de artikelen 7 en 8 kan na het derde leerjaar naast het onderwijs in de voor die school genoemde vakken en deelvakken in bij landsbesluit genoemde gevallen onderwijs worden gegeven in andere vakken en programmaonderdelen.

4. Aan scholen als bedoeld in artikel 9, kan na het tweede leerjaar naast het onderwijs in de voor die school genoemde vakken en sectorprogramma's in bij landsbesluit genoemde gevallen onderwijs worden gegeven in andere vakken en programmaonderdelen.

Artikel 17

[vervallen]

Artikel 18

1. In een scholengemeenschap zijn tot één school verenigd twee of meer scholen, bedoeld in de artikelen 7 tot en met 9.

2. In een scholengemeenschap is ten minste het eerste leerjaar gemeenschappelijk.

3. In een gemeenschap van scholen zijn verenigd twee scholen, bedoeld in de artikelen 7 tot met 9, die ten aanzien van de inrichting van het onderwijs nauw samenwerken. Bij landsbesluit houdende algemene maatregelen kunnen voorschriften worden vastgesteld met betrekking tot deze samenwerking.

Artikel 19

1. De scholen kunnen zijn dagscholen, avondscholen of dag-avondscholen. Volgens regelen, te stellen bij landsbesluit houdende algemene maatregelen, kunnen de cursusduur en de inrichting van het onderwijs aan de avondscholen en aan de dag-avondscholen afwijken van die voorgeschreven bij of krachtens deze landsverordening.
2. Tenzij het tegendeel blijkt, worden onder scholen voor voorbereidend secundair beroepsonderwijs of voor hoger beroepsonderwijs mede verstaan afzonderlijke cursussen voor voorbereidend secundair beroepsonderwijs of voor hoger beroepsonderwijs.

Artikel 20

De naam van de school duidt aan, tot welke van de soorten van scholen, bedoeld in de artikelen 7 tot en met 9, 14 en 15.

Artikel 21

1. Bij of krachtens landsbesluit, houdende algemene maatregelen, worden voor de scholen voor voorbereidend wetenschappelijk onderwijs, hoger algemeen voortgezet onderwijs en voorbereidend secundair beroepsonderwijs nadere voorschriften vastgesteld omtrent de inrichting van het onderwijs. Deze voorschriften kunnen per schoolsoort verschillen. Voor de scholen, bedoeld in de artikelen 7 tot en met 9, kunnen afzonderlijke voorschriften worden gegeven.
2. Het landsbesluit, houdende algemene maatregelen, bedoeld in het eerste lid, houdt voor de scholen voor voorbereidend wetenschappelijk onderwijs, hoger algemeen voortgezet onderwijs en voorbereidend secundair beroepsonderwijs tenminste voorschriften in omtrent:
 - a. duur van de lessen;
 - b. de splitsing en samenvoeging van klassen en de vorming van groepen, mede in verband met het totale aantal leerlingen;
 - c. de vakken, het minimum aantal wekelijkse lessen in elk van de vakken, als mede het aantal wekelijkse lessen dat in alle vakken tezamen gedurende de periode van de basisvorming respectievelijk de periode van het profielvoorbereidend onderwijs moet worden gevolgd, en de vakken dan wel deelvakken van de periode van het profielenonderwijs met de daarbij behorende minima aan normatieve studielast.
3. Het landsbesluit, bedoeld in het eerste lid, houdt voor de scholen voor voorbereidend secundair beroepsonderwijs tevens voorschriften in omtrent:
 - a. de vakken en de sectorprogramma's, het minimum aantal wekelijkse lessen dat in elk van de vakken gedurende de periode van de basisvorming respectievelijk in elk van de vakken en sectorprogramma's gedurende de periode van de leerwegen moet worden gevolgd, en
 - b. het maximum aantal wekelijkse lessen dat gedurende de periode van de basisvorming in alle vakken respectievelijk de periode van de leerwegen in alle vakken en sectorprogramma's tezamen mag worden gevolgd.
4. [vervallen]
5. Het landsbesluit, bedoeld in het eerste lid, houdt voor de scholen voor hoger beroepsonderwijs ten minste regels in omtrent:

de cursusduur, de varianten, de afdelingen en de stage;

de duur van de lessen;

splitsing en samenvoeging van klassen en vorming van groepen, mede in verband met het totale aantal leerlingen;

het aantal algemeen vormende en beroepsgerichte vakken;

het minimum aantal wekelijkse lessen, dat per variant, gedurende de cursus in de algemeen vormende en beroepsgerichte vakken moet worden gevolgd;

het maximum aantal wekelijkse lessen dat gedurende de cursus in alle vakken te zamen mag worden gevolgd.
6. Ten aanzien van de scholen, bedoeld in artikel 15, derde lid, wordt geen onderscheid gemaakt in varianten.
7. Bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen, kunnen regels worden gesteld voor de vakopleiding in samenwerking met bedrijven.

Artikel 22

1. De rector of de directeur van de school ontwerpt jaarlijks met inachtneming van de bij of krachtens deze landsverordening gestelde regels, na bespreking met de gezamenlijke leraren, het schoolwerkplan en de lesrooster.
2. Het bevoegd gezag stelt het schoolwerkplan en de lesrooster vast en zendt deze ter goedkeuring aan de ingevolge artikel 2 met het uitoefenen van het toezicht daarop belaste instantie.

3. De schoolwerkplannen en de lesroosters van de cursussen voor voorbereidend secundair beroepsonderwijs of voor hoger beroepsonderwijs behoeven goedkeuring van de ingevolge artikel 2 met het uitoefenen van het toezicht daarop belaste instantie.

Artikel 23

1. Het schoolwerkplan bevat in ieder geval gegevens over de schoolorganisatie, doelstellingen, leerstof, didactische werkvormen, leermiddelen en tijdplanning.
2. De minister kan nadere regels stellen omtrent de inhoud van het schoolwerkplan, bedoeld in het eerste lid.

Artikel 23a

1. Het bevoegd gezag van een school als bedoeld in de artikelen 7 tot en met 9, en 15, stelt jaarlijks vóór 31 december een verslag vast over het onderwijs aan de school gedurende het voorafgaande schooljaar.
2. Het jaarverslag, bedoeld in het eerste lid, bevat met betrekking tot het desbetreffende schooljaar in ieder geval een beschrijving van de algemene gang van zaken, waaronder de wijze waarop uitvoering is gegeven aan het goedgekeurde schoolwerkplan.
3. Het bevoegd gezag draagt er zorg voor dat een exemplaar van het jaarverslag in het gebouw van de school ter inzage wordt neergelegd op een voor ieder toegankelijke plaats. Het bevoegd gezag zendt het verslag binnen dertig dagen na de vaststelling aan de ingevolge artikel 2 met het uitoefenen van het toezicht daarop belaste instantie.

Artikel 24

1. De minister stelt voorschriften vast met betrekking tot de begin- en einddatum van het schooljaar en met betrekking tot het totaal aantal vakantiedagen per jaar.
2. Het lesrooster wordt vastgesteld in overeenstemming met het schoolwerkplan. Hij geeft de regeling van de schooltijden en vermeldt tevens de feestdagen en de schoolvakanties waarvan de begin- en einddata door het bestuurscollege, het bevoegd gezag gehoord, worden vastgesteld, alsmede de namen van de leraren.
3. Afwijking van lesrooster kan plaats hebben met toestemming van de ingevolge artikel 2 met het uitoefenen van het toezicht daarop belaste instantie.

Artikel 25

1. Indien de ingevolge artikel 2 met het uitoefenen van het toezicht daarop belaste instantie van oordeel is, dat het schoolwerkplan of het lesrooster niet voldoet aan de bij of krachtens deze landsverordening gegeven voorschriften of anderszins gebreken vertoont en het bevoegd gezag wijziging weigert, vraagt hij het oordeel van de minister, aan wiens uitspraak het bevoegd gezag zich onderwerpt.
2. De schoolwerkplannen van de scholen waarvoor niet bij landsbesluit houdende algemene maatregelen voorschriften omtrent de inrichting van het onderwijs zijn vastgesteld, behoeven de goedkeuring van de minister.

Artikel 26

De minister kan nadere voorschriften geven omtrent de modellen van schoolwerkplannen en lesroosters en omtrent de inzending daarvan.

Artikel 27

Het bevoegd gezag stelt, de ingevolge artikel 2 met het uitoefenen van het toezicht daarop belaste instantie gehoord, een reglement voor de school vast.
De minister kan nadere voorschriften geven omtrent de inhoud van dit reglement.

Artikel 28

Ten behoeve van de bijzondere inrichting van het onderwijs aan een school en ten behoeve van een scholengemeenschap, als bedoeld in artikel 18, kan de minister goedkeuren, dat wordt afgeweken van de bij of krachtens deze landsverordening gegeven voorschriften.

Artikel 29

1. Bij landsbesluit houdende algemene maatregelen, kunnen voor elke soort van scholen of voor afdelingen van die scholen voorwaarden voor de toelating en voorschriften omtrent verwijdering en bevordering worden vastgesteld. De toelating mag niet afhankelijk gesteld worden van een geldelijke bijdrage van de ouders
2. Een leerling mag geen arbeidsgericht onderwijs meer volgen aan een afdeling voor arbeidsgericht onderwijs na afloop van het schooljaar waarin hij de leeftijd van achttien jaren

heeft bereikt. Op een daartoe strekkend verzoek van het bevoegd gezag, gedaan in het in de eerste volzin bedoelde schooljaar, kan de ingevolge artikel 2 met het uitoefenen van het toezicht daarop belaste instantie toestaan dat de leerling het daaropvolgende schooljaar arbeidsgericht onderwijs kan blijven volgen, indien zij van mening is dat zonder het volgen van dit schooljaar de leerling niet voldoende is voorbereid op eenvoudige functies binnen de arbeidsmarkt.

Artikel 30

1. Het gezondheidstoezicht op de scholen wordt uitgeoefend door het bestuurscollege en strekt zich uit over alle gebouwen waarin en terreinen waarop voortgezet onderwijs wordt gegeven en over het personeel van de scholen en de leerlingen.
2. Geen voortgezet onderwijs wordt gegeven in gebouwen of op terreinen waarvan het bestuurscollege heeft beslist, dat zij niet voldoen aan de voorschriften, bedoeld in het zesde lid, of schadelijk zijn voor de gezondheid dan wel gevaar opleveren voor de veiligheid.
3. Een beslissing, als bedoeld in het vorige lid, wordt schriftelijk en met redenen omkleed gegeven. Afschriften ervan worden gezonden aan de ingevolge artikel 2 met het uitoefenen van het toezicht daarop belaste instantie, aan de rector of de directeur van de school en, indien het een bijzondere school betreft, aan het schoolbestuur.
4. Het bestuurscollege maakt zijn beslissing onmiddellijk openbaar op de wijze waarop van eilandswege officiële berichten worden bekendgemaakt.
5. Nadat het bestuurscollege schriftelijk heeft verklaard, dat het gebouw of het terrein voldoende is verbeterd, mag het onderwijs worden hervat. Dit wordt openbaar gemaakt overeenkomstig het derde en het vierde lid.
6. Bij landsbesluit houdende algemene maatregelen kunnen, zowel in het belang van de gezondheid en de veiligheid van de leerlingen als van het onderwijs, voorschriften worden gegeven omtrent de bouw en de inrichting van gebouwen waarin voortgezet onderwijs wordt gegeven, omtrent de inrichting van de bij de school behorende terreinen, alsmede omtrent het aantal leerlingen dat in de lokalen mag worden toegelaten.

Artikel 31

1. Hij die in strijd met artikel 30 onderwijs geeft of doet geven in een afgekeurd lokaal of die als rector of directeur van een school in een lokaal meer leerlingen toelaat dan het mag bevatten volgens de voorschriften, bedoeld in het zesde lid van dat artikel, wordt gestraft met een geldboete van ten hoogste honderd gulden.
2. Indien het feit, strafbaar gesteld in het eerste lid, wordt gepleegd voordat twee jaren zijn verlopen sedert een veroordeling ter zake van eenzelfde feit onherroepelijk is geworden, wordt een geldboete van ten hoogste tweehonderd gulden of hechtenis van ten hoogste veertien dagen opgelegd. Bij tweede of volgende herhaling, gepleegd telkens binnen twee jaren, nadat de laatste veroordeling onherroepelijk is geworden, wordt hechtenis opgelegd van ten hoogste een jaar.
3. Het feit, strafbaar gesteld in dit artikel, is een overtreding.

§ 2. Eindexamens

Artikel 32

1. Aan de leerlingen van de scholen, bedoeld in de artikelen 7 tot en met 9, wordt gelegenheid gegeven aan deze scholen een eindexamen af te leggen.
2. Aan de leerlingen van de overige scholen en aan de leerlingen van de afdelingen van scholen voor hoger beroepsonderwijs kan gelegenheid worden gegeven aan deze scholen en afdelingen een eindexamen af te leggen.
Bij landsbesluit houdende algemene maatregelen kunnen scholen of afdelingen van scholen voor hoger beroepsonderwijs worden aangewezen, waarvan het bevoegd gezag de regeling van het eindexamen vaststelt onder goedkeuring van de minister.
3. Het eindexamen wordt afgenomen door de rector of de directeur en leraren van de school onder toezicht, behoudens in de bij landsbesluit houdende algemene maatregelen te noemen gevallen, van een of meer door de minister aan te wijzen gecommitteerden. Het eindexamen kan mede worden afgenomen door deskundigen, die door het bevoegd gezag onder goedkeuring van de minister worden aangewezen.
4. Zij die het eindexamen met gunstig gevolg hebben afgelegd, ontvangen een diploma. De Minister stelt modellen van de diploma's vast.
5. Bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen, worden, behalve indien het tweede lid, tweede volzin, toepassing heeft gevonden, voorschriften vastgesteld omtrent de in dit artikel

bedoelde eindexamens die niet voor alle leerlingen van een school dezelfde vakken, deelvakken, sectorprogramma's en andere programmaonderdelen behoeven te omvatten.

6. Ten behoeve van de bijzondere inrichting van het onderwijs kan de minister toestaan, dat wordt afgeweken van de bij of krachtens dit artikel gegeven voorschriften.

Artikel 33

1. De leerling die de school verlaat en aan wie geen akte, diploma, verklaring of getuigschrift als bedoeld in artikel 32, vierde lid, kan worden uitgereikt, ontvangt een verklaring waarin in ieder geval wordt vermeld het tijdstip waarop hij de school verlaat, en het leerjaar waartoe hij laatstelijk onvoorwaardelijk was bevorderd alsmede voor welke vormen van vervolgonderwijs hij geschikt wordt geacht. Deze verklaring wordt door het bevoegd gezag of namens het bevoegd gezag door de rector of de directeur ondertekend.

2. De minister stelt het model van de verklaring vast.

§ 3. Personeel

Artikel 34

1. Zij die onderwijs geven aan een school, dragen de titel van leraar.

2. Aan het hoofd van een school voor voorbereidend wetenschappelijk onderwijs en aan het hoofd van een scholengemeenschap waaraan mede voorbereidend wetenschappelijk onderwijs wordt gegeven, staat een rector, aan het hoofd van de overige scholen en scholengemeenschappen een directeur.

Tot rector of directeur is slechts benoembaar hij die met inachtneming van artikel 35, eerste lid, kan worden benoemd tot leraar in een van de vakken die aan de school worden onderwezen. In bijzondere gevallen kan het bevoegd gezag met goedkeuring van de minister afwijken van het bepaalde in de vorige volzin.

3. Het bevoegd gezag benoemt één of meer van de leraren om de rector of de directeur bij te staan en bij afwezigheid te vervangen; deze dragen de titel van onderscheidenlijk conrector en adjunct-directeur.

4. Het bestuurscollege van het eilandgebied stelt voorschriften vast omtrent het aantal door de rector of de directeur en door de conrector of de adjunct-directeur ten minste te geven lessen.

Artikel 35

1. Tot leraar aan een school kan slechts worden benoemd hij die in het bezit is van:

- a. een bewijs van bekwaamheid voor het door hem aan die school te geven onderwijs;
 - b. een bewijs van voldoende pedagogische en didactische voorbereiding, voor zover vereist bij of krachtens artikel 36;
 - c. een bewijs van goed zedelijk gedrag, afgegeven door de bevoegde overheden van de plaatsen waar hij de laatste twee jaren heeft gewoond;
 - d. een geneeskundige verklaring dat hij geen ziels- of lichaamsgebreken heeft die hem voor de vervulling van de betrekking ongeschikt maken;
- en die de bevoegdheid tot het geven van onderwijs niet krachtens artikel 40 heeft verloren.

2. In bijzondere gevallen kan de minister aan personen die in een bepaald vak of onderdeel van een vak door buitengewone bekwaamheid uitmunten, ten aanzien van dit vak of dit onderdeel ontheffing verlenen van de in het eerste lid onder a en b gestelde eisen.

3. Bij tijdelijke afwezigheid van een leraar kan ten aanzien van degene die hem vervangt telkens voor ten hoogste twee jaar worden afgeweken van de eisen van benoembaarheid, gesteld in het eerste lid onder a en b.

Indien in een vacature niet terstond kan worden voorzien door de benoeming van een leraar die aan de genoemde eisen voldoet, is het bepaalde in de vorige volzin van overeenkomstige toepassing.

4. In het eerste leerjaar van een dagschool voor voorbereidend wetenschappelijk onderwijs, voor hoger algemeen voortgezet onderwijs of voor voorbereidend secundair beroepsonderwijs kan een leraar die daartoe naar het oordeel van het bevoegd gezag bekwaam is, ook onderwijs geven in andere vakken dan die waarvoor het in zijn bezit zijnde bewijs van bekwaamheid bedoeld in het eerste lid onder a, geldt.

In bijzondere gevallen kan het bepaalde in de vorige volzin eveneens toepassing vinden ten aanzien van een leraar in het tweede leerjaar van een daarbedoelde school.

5. In de gevallen, bedoeld in het derde en het vierde lid, is de goedkeuring van de ingevolge artikel 2 met het uitoefenen van het toezicht daarop belaste instantie vereist.

6. Het eerste lid, onderdeel a en b, is niet van toepassing op een leraar, in zoverre deze belast is met het geven van het vak godsdienstonderwijs of het vak levensbeschouwelijke vorming.

7. De in het eerste lid onder d bedoelde verklaring mag niet ouder zijn dan twee jaren. Het onderzoek dat ervoor nodig is, wordt ingesteld vanwege het bestuurscollege.

Artikel 36

1. De bewijzen van bekwaamheid en de bewijzen van voldoende pedagogische en didactische voorbereiding, bedoeld in artikel 35, eerste lid onder a en b, zijn opgenomen in de bij deze landsverordening opgenomen bijlage.

2. Bij landsbesluit houdende algemene maatregelen kan de in het eerste lid bedoelde bijlage worden aangevuld of gewijzigd.

3. Volgens regelen te stellen bij landsbesluit houdende algemene maatregelen, kan de minister verklaren, dat een leraar wordt geacht in het bezit te zijn van een bewijs van bekwaamheid tot het geven van voortgezet onderwijs in vakken waarvoor geen bewijzen van bekwaamheid zijn aangewezen, en van een bewijs, als bedoeld in artikel 35, eerste lid onder b.

4. Volgens regels te stellen bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen, kan de minister verklaren dat de bezitter van een buiten de Nederlandse Antillen behaald bewijs van bekwaamheid, dat niet opgenomen is in de bijlage, bedoeld in het eerste lid, de bevoegdheid heeft voortgezet onderwijs te geven in de vakken en aan de scholen, door hem aangegeven.

Artikel 37

1. Aan de scholen worden na overleg met de ingevolge artikel 2 met het uitoefenen van het toezicht daarop belaste instantie toegelaten studenten aan een school voor de opleiding van onderwijzend personeel die voor het halen van bewijzen van bekwaamheid een praktische vorming behoeven.

2. Zij die ingevolge het eerste lid worden toegelaten, zijn in het bezit van een bewijs van goed zedelijk gedrag en een geneeskundige verklaring, als bedoeld in artikel 35. Zij zijn werkzaam onder de leiding van een bevoegde leraar.

Artikel 38

1. De salarissen en de toelagen, door het bevoegd gezag toe te kennen aan de rector of de directeur, de leraren en het door het bestuurscollege aan te wijzen overige personeel, worden door dat college vastgesteld in overleg met de Gouverneur.

2. Iedere wijziging van de regeling, bedoeld in het eerste lid, geschiedt in overleg met de Gouverneur.

3. Indien het bestuurscollege bij dit overleg een door de Gouverneur gedaan voorstel niet kan overnemen, brengt het dit schriftelijk onder opgave van de redenen te zijner kennis.

Van deze kennisgeving wordt melding gemaakt in het verslag van de staat van het onderwijs dat de Gouverneur ter uitvoering van het bepaalde in artikel 140, achtste lid, van de Staatsregeling van de Nederlandse Antillen jaarlijks aan de Staten doet geven.

4. Wanneer door een regeling, als bedoeld in het eerste lid het peil van het onderwijs naar het oordeel van de Gouverneur in ernstig gevaar wordt gebracht, kan deze de regeling bij landsbesluit houdende algemene maatregelen wijzigen.

Artikel 39

Het bevoegd gezag benoemt, schorst en ontslaat de rector of de directeur, de leraren en het overige personeel.

Artikel 40

1. De bevoegdheid tot het geven van onderwijs vervalt van rechtswege bij onherroepelijke veroordeling wegens het misdrijf, bedoeld in artikel 257 van het Wetboek van Strafrecht.

2. De minister kan een leraar die onherroepelijk is veroordeeld wegens een ander misdrijf dan bedoeld in het eerste lid of die bij het geven van onderwijs opvattingen steunt of verkondigt die strijden met de goede zeden of een aansporing inhouden tot ongehoorzaamheid aan de wettelijke regelingen van de Nederlandse Antillen, de bevoegdheid tot het geven van onderwijs ontnemen. Gelijke bevoegdheid komt de minister toe ten aanzien van een leraar die zich aan ergerlijk levensgedrag schuldig maakt.

3. [vervallen]

4. De leraar die op grond van dit artikel de bevoegdheid tot het geven van onderwijs verliest, is van rechtswege ontslagen met ingang van de dag waarop de beslissing onherroepelijk is geworden.

5. In bijzondere gevallen kan de Gouverneur, de Raad van Advies gehoord, aan hem die ingevolge het eerste of het tweede lid de bevoegdheid tot het geven van onderwijs heeft verloren, deze bevoegdheid, al dan niet onder voorwaarden teruggeven.

Artikel 40a

1. Een eilandsraad kan bij eilandsverordening een openbaar orgaan instellen dat tot doel heeft een of meer openbare scholen in het eilandgebied in stand te houden, al dan niet samen met openbare scholen voor funderend onderwijs als bedoeld in de Landsverordening funderend onderwijs of openbare instellingen in de zin van de Landsverordening secundair beroepsonderwijs en educatie.
2. De eilandsraad maakt het voornemen tot het vaststellen van de eilandsverordening, bedoeld in het eerste lid, bekend.
3. Het openbaar orgaan oefent met uitzondering van de besluitvorming over de opheffing van een openbare school alle taken en bevoegdheden uit van het bevoegd gezag. Het bezit rechtspersoonlijkheid.
4. De eilandsverordening, bedoeld in het eerste lid, voorziet in ieder geval in een regeling omtrent:
 - a. de samenstelling, werkwijze en inrichting van het bestuur van het openbaar orgaan, met dien verstande dat in de regeling een overheersende invloed van de overheid in het bestuur is verzekerd;
 - b. de wijze van benoeming, herbenoeming, schorsing en ontslag van de bestuursleden, met dien verstande dat de leden van het bestuur worden benoemd door de eilandsraad en dat ten minste een derde deel, doch geen meerderheid, van die leden wordt benoemd op bindende voordracht van de ouders van de leerlingen die zijn ingeschreven op de betrokken school of scholen;
 - c. de termijn waarvoor de bestuursleden worden benoemd;
 - d. de vaststelling van de begroting en de jaarrekening na goedkeuring door de betreffende eilandsraad;
 - e. de wijze waarop de eilandsraad toezicht op het bestuur uitoefent;
 - f. de gronden waarop het bestuur kan besluiten de vergadering besloten te houden, en
 - g. de periode waarvoor het openbaar orgaan in het leven wordt geroepen, met dien verstande dat deze periode ten minste 5 jaren bedraagt.
5. Het bestuur brengt jaarlijks verslag uit aan de eilandsraad over de werkzaamheden, waarbij in ieder geval aandacht wordt geschonken aan de wezenskenmerken van het openbaar onderwijs. Het verslag wordt openbaar gemaakt.
6. De vergaderingen van het bestuur van het openbaar orgaan zijn openbaar, tenzij het bestuur anders beslist, op gronden vermeld in de eilandsverordening.
7. Indien voor 1 februari van het jaar waarvoor de begroting geldt de begroting niet is goedgekeurd, neemt de eilandsraad de maatregelen die hij nodig acht om de continuïteit van het onderwijsproces te waarborgen.
8. De eilandsraad is in geval van ernstige taakverwaarlozing door het bestuur of functioneren in strijd met de wet- en regelgeving bevoegd zelf te voorzien in het bestuur van de scholen en zo nodig het openbaar orgaan te ontbinden.

HOOFDSTUK II Overige regelen voor het openbaar schoolonderwijs

Artikel 41

De openbare scholen zijn, met inachtneming van de krachtens artikel 29 vastgestelde voorschriften, voor alle leerlingen zonder onderscheid toegankelijk.

Artikel 42

1. Het onderwijs aan openbare scholen wordt gegeven met eerbiediging van ieders geloofs- of levensovertuiging.
2. De minister kan hem die zich in dit opzicht aan plichtsverzuim schuldig maakt, voor ten hoogste een jaar en bij herhaling voor onbepaalde tijd in zijn bevoegdheid tot het geven van onderwijs aan een openbare school schorsen.

Artikel 43

1. De benoeming en de overplaatsing van rectoren en directeuren geschieden door het bestuurscollege.
2. De benoeming van leraren geschiedt door het bestuurscollege na ingewonnen bericht van de rector of de directeur van de school waaraan de benoeming zal geschieden.
3. De overplaatsing van leraren en de benoeming van de conrectoren of adjunct-directeuren geschieden door het bestuurscollege na ingewonnen bericht van de rectoren of directeuren van de desbetreffende scholen.

Artikel 44

1. Aan elke openbare school voor voortgezet onderwijs is, behoudens door de minister te verlenen ontheffing, een oudercommissie verbonden.
2. De inrichting, de wijze van verkiezing van de leden en de bevoegdheden van de oudercommissie worden geregeld bij landsbesluit houdende algemene maatregelen.

Artikel 45

Bij de vaststelling van het lesrooster wordt door het vrijgeven van uitdrukkelijk in dat rooster vermelde uren gezorgd, dat de leerlingen waarvan de ouders, voogden of verzorgers daartoe de wens te kennen geven in de schoollokalen of elders godsdienstonderwijs kunnen ontvangen. De voor het godsdienstonderwijs bestemde uren vallen binnen de schooltijd en worden voor elke school door de rector of de directeur van de school vastgesteld in overeenstemming met hen die door de besturen der kerkgenootschappen voor die school met het geven van godsdienstonderwijs worden belast.

HOOFDSTUK III Overige voorwaarden voor bekostiging uit de openbarekas van het bijzonder schoolonderwijs

Artikel 46

1. Indien binnen redelijke afstand van de woning van de leerling niet de gelegenheid bestaat tot het volgen van onderwijs aan een openbare school, mag aan deze leerling de toegang tot een gelijksoortige uit de openbare kas bekostigde bijzondere school niet worden geweigerd op grond van levensbeschouwing, tenzij de school uitsluitend bestemd is voor interne leerlingen.
2. Indien tot een bijzondere school andere leerlingen worden toegelaten dan voor wie de school in verband met de levensbeschouwing wordt in stand gehouden, kunnen deze leerlingen niet worden verplicht tot het volgen van de lessen in de vakken die in verband met die levensbeschouwing aan het schoolwerkplan zijn toegevoegd.

Artikel 47

1. De bijzondere school staat onder het bestuur van een stichting of van een vereniging met volledige rechtsbevoegdheid of instelling die zich het geven van onderwijs ten doel stelt zonder daarbij het maken van winst te beogen.
2. Het aan de school verbonden personeel maakt geen deel uit van het schoolbestuur.
3. Het schoolbestuur draagt zorg voor een deskundig beheer.

Artikel 48

1. Het schoolbestuur stelt, behoudens door de minister te verlenen ontheffing, de ouders, voogden en verzorgers van de leerlingen in de gelegenheid een oudercommissie te vormen.
2. De inrichting, de wijze van verkiezing van de leden en de bevoegdheid van de oudercommissie worden door het schoolbestuur zoveel mogelijk in overeenstemming met de bepalingen van het landsbesluit houdende algemene maatregelen, bedoeld in artikel 44, tweede lid, geregeld.

Artikel 49

1. De rector, de directeur, de leraren en het overige personeel, bedoeld in artikel 38, eerste lid, van de bijzondere school zijn in het bezit van een door het schoolbestuur en door henzelf ondertekende akte van benoeming. Het schoolbestuur zendt een afschrift van deze akte aan de ingevolge artikel 2 met het uitoefenen van het toezicht daarop belaste instantie.
2. De akte van benoeming bevat ten minste de bepaling of de benoeming in vaste of in tijdelijke dienst geschiedt, alsmede de bepaling dat de voorschriften betreffende de materiële rechtspositie van het personeel, werkzaam bij het openbaar onderwijs, van overeenkomstige toepassing zijn.

Artikel 50

[vervallen]

Artikel 51

[vervallen]

AFDELING II Niet uit de openbare kas bekostigd bijzonder onderwijs

Artikel 52

1. Voortgezet onderwijs mag slechts worden gegeven door hem die in het bezit is van een bij of krachtens landsverordening aangewezen bewijs van bekwaamheid of enig ander bewijs waaruit blijkt, dat hij voldoende geschikt is voor het door hem te geven onderwijs.
2. Met betrekking tot het niet uit de openbare kas bekostigd voortgezet onderwijs zijn de artikelen 30, 31, 35, eerste lid onder c en d, en 40 mede van toepassing.

Artikel 53

1. De minister kan de school die ten aanzien van de duur van de cursus, het schoolwerkplan en de bevoegdheden van de leraren overeenkomt met een school voor voorbereidend wetenschappelijk onderwijs, voor hoger algemeen voortgezet onderwijs, voor middelbaar algemeen voortgezet onderwijs, voor voorbereidend secundair beroepsonderwijs, of voor hoger beroepsonderwijs als bedoeld in artikel 32, eerste en tweede lid, aanwijzen als bevoegd om aan de leerlingen op grond van het met gunstig gevolg afleggen van een eindexamen aan de school het diploma uit te reiken, bedoeld in het vierde lid van dat artikel.
2. Artikel 32, derde en vijfde lid, is op dit eindexamen van toepassing.

Artikel 54

De aanwijzing geschiedt op een daartoe tot de minister gericht verzoek van het schoolbestuur. Bij het verzoek worden overgelegd:

- a. het schoolwerkplan van de school;
- b. een opgave van de bewijzen van bekwaamheid en van voldoende pedagogische en didactische voorbereiding van de leraren;
- c. de statuten en het reglement van de stichting, vereniging of instelling die de school in stand houdt.

Artikel 55

1. Het schoolwerkplan van een ingevolge artikel 53 aangewezen school voldoet ten minste aan de voorschriften van artikel gegeven bij of krachtens artikelen 10, 10a tot en met 10e, 11, 11a, 21 en 23.
2. Bij wijziging van het schoolwerkplan doet het schoolbestuur daarvan onmiddellijk mededeling aan de ingevolge artikel 2 met het uitoefenen van het toezicht daarop belaste instantie.
3. De minister kan ten behoeve van de bijzondere inrichting van het onderwijs aan de school goedkeuren, dat wordt afgeweken van het eerste lid.
4. De naam van de school duidt aan, met welke van de uit de openbare kas bekostigde scholen zij overeenkomt.
5. De voorwaarden voor de toelating tot de school zijn ten minste gelijk aan die, vastgesteld krachtens artikel 29.
6. De artikelen 35 en 40 zijn van toepassing.

Artikel 56

De minister kan bij met redenen omklede beschikking de aanwijzing intrekken, indien niet langer wordt voldaan aan de artikelen 53 en 55 of indien van misbruik van de verleende aanwijzing is gebleken.

AFDELING III Landsexamens

Artikel 57

1. Jaarlijks wordt gelegenheid gegeven om door het met gunstig gevolg afleggen van een landsexamen voor een door de minister in te stellen commissie een akte van bekwaamheid of een diploma te verkrijgen, overeenkomende met een akte van bekwaamheid of een diploma van een school, als bedoeld in artikel 32, eerste lid.
 2. Bij landsbesluit houdende algemene maatregelen wordt bepaald, welke andere diploma's kunnen worden verkregen door het met gunstig gevolg afleggen van een landsexamen voor een door de minister in te stellen commissie.
 3. De landsexamens zijn openbaar, behoudens het schriftelijke gedeelte.
 4. Bij landsbesluit houdende algemene maatregelen worden nadere voorschriften gegeven voor de in dit artikel bedoelde examens, die niet voor alle kandidaten dezelfde vakken behoeven te omvatten.
- Daarbij kan worden bepaald het bedrag dat voor de toelating tot deze examens verschuldigd is.

Titel III Aanvang, wijze en einde bekostiging

Artikel 58

Deze titel is mede van toepassing op de afdelingen, opleidingen en cursussen, verbonden aan scholen, en op afzonderlijke cursussen.

Artikel 59

1. De eilandsraad kan op aanvraag van het bevoegd gezag een school voor bekostiging in aanmerking brengen indien er sprake is van voldoende behoefte aan die school. Bij inwilliging van de aanvraag ontstaat de aanspraak op bekostiging met ingang van het schooljaar volgend op de inwilliging, dan wel een eerder door de eilandsraad vast te stellen moment.
2. Bij eilandsverordening wordt vastgesteld de wijze waarop de in het eerste lid bedoelde behoefte wordt bepaald, en worden voorschriften gegeven met betrekking tot de indiening en behandeling van aanvragen om bekostiging op grond van het eerste lid. Bij het vaststellen van deze voorschriften geldt als uitgangspunt dat op de aanvraag wordt beslist binnen negen maanden na ontvangst van de aanvraag.

Artikel 60

1. De vergoeding heeft ten minste betrekking op:
 - a. personeelskosten zoals onder meer salarissen en nascholing, en
 - b. exploitatiekosten zoals onder meer onderhoud en vervanging van inventaris, onderhoud van gebouwen en terreinen, energie, water.
2. De vergoeding is toereikend met het oog op een goede verzorging van het voortgezet onderwijs.
3. Bij eilandsbesluit, houdende algemene maatregelen, worden voor zover van toepassing geregeld:
 - a. de gevallen waarin de niet in het eerste lid genoemde kostensoorten voor vergoeding in aanmerking komen;
 - b. de wijze waarop vergoedingen als bedoeld in het eerste lid worden berekend;
 - c. de voorwaarden waaronder een vergoeding als bedoeld in het derde lid kan worden toegekend;
 - d. de wijze waarop de vergoedingen beschikbaar worden gesteld aan de bevoegde gezagsorganen, daaronder in elk geval begrepen regels over de betalingswijze, de betalingstermijnen, voor zover van toepassing de bevoorschotting en het al dan niet mede voor andere, alsdan aan te wijzen doeleinden mogen aanwenden van de vergoedingen, en
 - e. de verantwoording van de rechtmatigheid van de aanwending van de vergoedingen.
4. Vooruitlopend op een wijziging van het eerste lid, kunnen bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen, kostensoorten worden aangewezen waarop de vergoeding eveneens betrekking heeft.

Artikel 61

1. De eilandsraad kan besluiten dat een school niet meer voor bekostiging in aanmerking komt, indien niet langer sprake is van voldoende behoefte aan die school. De wijze waarop wordt vastgesteld dat niet langer sprake is van voldoende behoefte, wordt geregeld bij eilandsverordening.
2. In geval van een beslissing als bedoeld in het eerste lid, vervalt de aanspraak op bekostiging voor een school op een nader door de eilandsraad te bepalen tijdstip, welk tijdstip in elk geval samenvalt met het einde van een schooljaar.

Artikel 62

Het bevoegd gezag van een bijzondere school geeft het bestuurscollege alle inlichtingen die het voor de toepassing van deze titel verlangt.

TITEL IV Toezicht

(vervallen]

Artikel 63 t/m 101

[vervallen]

TITEL V Slot- en overgangsbepalingen

Artikel 102

1. Deze landsverordening kan worden aangehaald als: Landsverordening voortgezet onderwijs.

Artikel 103

Deze landsverordening is niet van toepassing op:

- a. opleidingen ter vergroting der vakbekwaamheid die uitsluitend worden gegeven binnen overheids- of semi-overheidsdiensten en -bedrijven ten behoeve van het eigen personeel;
- b. andere bij landsbesluit houdende algemene maatregelen aan te wijzen leergangen of cursussen voor beroepsonderwijs

Artikel 104

Bij twijfel of deze landsverordening op een of meer inrichtingen van onderwijs van toepassing is, beslist de Gouverneur, de Raad van Advies gehoord.

Artikel 105

[vervallen]

Artikel 106

[vervallen]

Artikel 107

Als bevoegd tot het geven van voortgezet onderwijs wordt tevens aangemerkt hij die tot aan de inwerkingtreding van deze landsverordening onderwijs heeft gegeven in een vak waarvoor hij niet beschikt over een daartoe in de bijlage van deze landsverordening genoemd bewijs van bekwaamheid, indien hij ingevolge de tot bedoelde inwerkingtreding geldende voorschriften als daartoe bevoegd is aangemerkt.

Artikel 108 t/m 112

[vervallen]

LANDSVERORDENING van de 13de september 1989, houdende nieuwe regelen met betrekking tot de grondslagen voor het behoud van monumenten

Artikel 1

Voor de toepassing van deze landsverordening wordt verstaan onder:

- a. monumenten: roerende en onroerende zaken, welke vóór tenminste vijftig jaar vervaardigd zijn en die van algemeen belang worden geacht wegens hun schoonheid, hun kunstwaarde, hun betekenis voor de wetenschap, de geschiedenis van het land of hun volkskundige waarde, met inbegrip van archeologisch erfgoed;
- b. stads- en dorpsgezichten: groepen van onroerende zaken, hieronder begrepen bomen, wegen, straten en pleinen, welke met een of meer tot de groep behorende monumenten een beeld vormen dat van algemeen belang is wegens de schoonheid of het karakter van het geheel;
- c. monumenteneilandsverordening: de verordening bedoeld in artikel 2;
- d. beschermde monumenten: monumenten welke zijn ingeschreven in de bij of krachtens de monumenteneilandsverordening vastgestelde registers;
- e. beschermde stads- en dorpsgezichten: stads- en dorpsgezichten welke zijn ingeschreven in de bij of krachtens de monumenteneilandsverordening vastgestelde registers.
- f. archeologisch erfgoed: bouwwerken, voorwerpen of resten die zelfstandig of gezamenlijk, en al dan niet in de context van de vindplaats, duiden op menselijke activiteiten die in het verleden hebben plaatsgevonden, doch in elk geval langer dan vijftig jaar geleden.

Artikel 2

De eilandsraden stellen voor hun eilandgebied een monumenteneilandsverordening vast, waarin voorzieningen worden getroffen tot het behoud van monumenten en stads- en dorpsgezichten.

Artikel 3

De monumenteneilandsverordening regelt in ieder geval:

- a. de wijze waarop monumenten en stads- en dorpsgezichten tot beschermde monumenten respectievelijk beschermde stads- en dorpsgezichten worden aangewezen;
- b. de publicatie van de aanwijzing tot beschermd monument of beschermd stads- en dorpsgezicht;
- c. het inschrijven van beschermde monumenten en beschermde stads- en dorpsgezichten in daartoe bestemde openbare registers;
- d. de wijze waarop de aanwijzing tot beschermd monument of beschermd stads- en dorpsgezichten ter kennis wordt gebracht aan degenen, die bekend zijn als eigenaar en beperkt gerechtigde daarvan en eveneens aan de bewaarder der openbare registers bedoeld in titel 1, afdeling 2, van Boek 3 van het Burgerlijk Wetboek ingeval het een onroerende zaak betreft.

Artikel 4

De bewaarder der openbare registers bedoeld in titel 1, afdeling 2, van boek 3 van het Burgerlijk Wetboek geeft van wijziging in de kadastrale tenaamstelling of kadastrale aanduiding van een beschermd onroerend monument binnen veertien dagen kennis aan de bewaarder van het betreffende register voor beschermde monumenten.

Artikel 5

1. Het is verboden zonder vergunning van het bestuurscollege of in strijd met bij zodanige vergunning vastgestelde voorwaarden een beschermd monument geheel of ten dele:
 - a. af te breken of te verplaatsen;
 - b. te vernielen of te beschadigen;
 - c. in enig opzicht te wijzigen;
 - d. te herstellen, te gebruiken of te laten gebruiken op een wijze waardoor het wordt ontsierd of in gevaar gebracht.
2. Een vergunning als bedoeld in het eerste lid wordt schriftelijk verzocht. Het bestuurscollege beslist op het verzoek binnen zes maanden na de datum van ontvangst. Indien hij zijn beslissing niet binnen zes maanden ter kennis van de verzoeker heeft gebracht wordt de vergunning geacht te zijn verleend.
3. Indien de vergunning is geweigerd of aan de vergunning voorwaarden zijn verbonden en de belanghebbende daardoor schade lijdt, die redelijkerwijze niet of niet geheel te zijnen laste

behoort te blijven, kent het bestuurscollege hem op zijn verzoek een naar billijkheid te bepalen schadevergoeding toe.

4. Het bepaalde in het eerste, tweede en derde lid is van overeenkomstige toepassing op monumenten vanaf het tijdstip, waarop de eigenaren en zakelijk gerechtigden daarvan in kennis zijn gesteld van een voornemen tot aanwijzing tot beschermd monument.

Deze toepassing eindigt, zodra vaststaat, dat deze monumenten niet worden ingeschreven in het bij of krachtens de monumenteneilandsverordening vastgestelde register, dan wel vanaf het tijdstip waarop een schriftelijk verzoek tot aanwijzing van een monument als beschermd monument door het bestuurscollege is ontvangen. De ontvangst van dit verzoek wordt onverwijld schriftelijk ter kennis gebracht van de eigenaren en zakelijk gerechtigden daarvan.

Artikel 6

1. Onverminderd het bepaalde in het vorige artikel zijn de eigenaren, beperkt gerechtigden of degenen, die ingevolge het Burgerlijk Wetboek van de Nederlandse Antillen tot onderhoud en herstel gehouden zijn, verplicht de werkzaamheden tot onderhoud en herstel van het beschermde monument naar goed bekeer te verrichten of te doen verrichten.

2. Indien de betrokken natuurlijke of rechtspersoon in verzuim is tijdig zelf de in het eerste lid van dit artikel bedoelde werkzaamheden te verrichten, kan het bestuurscollege die werkzaamheden voor rekening van betrokkenen doen verrichten. Spoedeisende gevallen uitgezonderd, kan het bestuurscollege daartoe pas overgaan indien binnen een termijn van drie maanden volgend op een aan betrokkenen gedane aanmaning zodanige werkzaamheden niet worden aangevangen of niet regelmatig vanaf het aanvangen daarvan worden uitgevoerd.

3. Bij of krachtens de monumenteneilandsverordening worden regelen gegeven over de wijze waarop en de gevallen waarin aan betrokkenen een tegemoetkoming in de kosten van onderhoud en herstel kunnen worden toegekend.

Artikel 7

1. Het is verboden zonder vergunning van het bestuurscollege of in strijd met bij zodanige vergunning te stellen voorwaarden graafwerk te verrichten of te laten verrichten ter opsporing of ter onderzoek van monumenten.

2. Het bestuurscollege kan bepalen, dat een rechthebbende op een terrein moet dulden dat hierin graafwerk, als bedoeld in het eerste lid, wordt verricht. Voorzover een rechthebbende hierdoor schade lijdt, die redelijkerwijze niet of niet geheel te zijnen laste behoort te blijven, kent het bestuurscollege hem op zijn verzoek een naar billijkheid te bepalen schadevergoeding toe.

3. Van vondsten bij opgravingen en graafwerk zijnde roerende monumenten, althans voorwerpen waarvan de vinder redelijkerwijze moet vermoeden dat zij als zodanig dienen te worden beschouwd, zal hetzij door de vinder hetzij door de uitvoerder der graafwerkzaamheden of diens plaatsvervanger binnen drie dagen kennis worden gegeven aan het bestuurscollege.

Artikel 8

1. Roerende monumenten kunnen tijdelijk op aanwijzing van het bestuurscollege en zo nodig met behulp van de sterke arm naar een voor bewaring geschikte plaats worden overgebracht.

2. De eigenaar van een beschermd roerend monument is op aanwijzing van het bestuurscollege verplicht tot het afstaan daarvan in bruikleen aan het eilandgebied ter openbare bezichtiging.

3. Bij of krachtens de monumenteneilandsverordening worden regelen gegeven over de schadevergoeding die kan worden toegekend indien een beschermd roerend monument in bruikleen aan het eilandgebied is overgedragen.

Artikel 9

Indien een beschermd monument eigendom is van een kerkgenootschap of van een godsdienstige gemeenschap en uitsluitend of voor een overwegend deel wordt gebruikt voor de uitoefening van de eredienst neemt het bestuurscollege geen beslissing op grond van de artikelen 5, 7 of 8 dan in overeenstemming met de eigenaar, indien en zover het betreft een beslissing waarbij de wezenlijke belangen van de godsdienstoefening in het geding zijn.

Artikel 10

1. Het bestuurscollege kan, zo nodig met behulp van de sterke arm, doen beletten, dat wordt gehandeld in strijd met een verbod of een voorwaarde, als bedoeld in de artikelen 5 en 7. Hij kan op kosten van de overtreder ongedaan maken, hetgeen in strijd hiermede is verricht, en het beschermde monument voor zover nodig in zijn vroegere toestand doen terugbrengen. Spoedeisende gevallen uitgezonderd geschiedt dit niet dan nadat de overtreder door of namens het bestuurscollege schriftelijk is gewaarschuwd.

2. De gerechtigden tot een beschermd monument zijn verplicht de uitvoering van de werken te gedogen, welke het bestuurscollege daaraan of daarin nodig of wenselijk acht of waartoe het bestuurscollege ingevolge artikel 6, tweede lid, of het eerste lid van dit artikel opdracht heeft gegeven. De uitvoering van de werken wordt zo nodig mogelijk gemaakt met behulp van de sterke arm.

Artikel 11

1. Het bestuurscollege kan bij dwangbevel de ingevolge deze landsverordening voor rekening van een ander door het eilandgebied gedane uitgaven invorderen.
2. Het dwangbevel levert een executoriale titel op, die met toepassing van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering kan worden tenuitvoergelegd. De betekening van het dwangbevel geschiedt op kosten van de schuldenaar.
3. Binnen dertig dagen na de betekening staat verzet tegen het dwangbevel open door dagvaarding van het eilandgebied. Het verzet schorst de tenuitvoerlegging.

Artikel 12

1. Hij die een bepaling van deze landsverordening overtreedt of handelt zonder of in strijd met een vergunning, een voorschrift of een voorwaarde als in deze landsverordening bedoeld, wordt gestraft met hechtenis van ten hoogste een jaar of geldboete van ten hoogste vijfduizend gulden.
2. De feiten bij deze landsverordening strafbaar gesteld worden beschouwd als overtredingen.

Artikel 13

1. Met het toezicht op de naleving van het bij of krachtens deze landsverordening bepaalde zijn belast de daartoe door het bestuurscollege aangewezen personen. Een zodanige aanwijzing wordt bekendgemaakt in De Curaçaosche Courant.
2. De krachtens het eerste lid aangewezen personen zijn, uitsluitend voor zover dat voor de vervulling van hun taak redelijkerwijze noodzakelijk is, bevoegd:
 - a. alle inlichtingen te vragen;
 - b. inzage te verlangen van alle boeken, bescheiden en andere informatie-dragers en daarvan afschrift te nemen of deze daartoe tijdelijk mee te nemen;
 - c. goederen aan opneming en onderzoek te onderwerpen en deze daartoe tijdelijk mee te nemen;
 - d. alle plaatsen, met uitzondering van woningen zonder de uitdrukkelijke toestemming van de bewoner, te betreden, vergezeld van door hen aangewezen personen. Kerken en andere gebouwen, bestemd voor godsdienstoefeningen of bezinningssamenkomsten van levensbeschouwelijke aard, betreden zij niet gedurende een godsdienstoefening of een bezinningssamenkomst.
3. Zo nodig, wordt de toegang tot een plaats als bedoeld in het tweede lid, onderdeel d, verschaft met behulp van de sterke arm.
4. Bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen, kunnen regels worden gesteld met betrekking tot de taakuitoefening van de krachtens het eerste lid aangewezen personen.
5. Een ieder is verplicht aan de krachtens het eerste lid aangewezen personen alle medewerking te verlenen die op grond van het tweede lid wordt gevorderd.
De vorenbedoelde personen zijn bevoegd zich van bepaalde door hen aan te wijzen personen te doen vergezellen. In dit geval wordt hiervan in het procesverbaal melding gemaakt.

Artikel 14

[wijzigt artikel 10 van de Landsverordening grondslagen ruimtelijke ontwikkelingsplanning]

Artikel 15

1. Deze landsverordening welke kan worden aangehaald onder de titel "Monumentenlandsverordening" onder bijvoeging van het jaartal van het Publicatieblad, waarin zij is geplaatst, treedt in werking op een nader bij landsbesluit te bepalen tijdstip. Daarbij kan voor elk eilandgebied het tijdstip van inwerkingtreding verschillend worden gesteld.
2. Op het tijdstip als bedoeld in het voorgaande lid vervalt de Monumentenlandsverordening (P.B. 1977, no. 3) voor het betreffende eilandgebied.

LANDSVERORDENING van de 26ste maart 1971 houdende vaststelling van bepalingen met betrekking tot de exploitatie van televisie-inrichtingen

§ 1. Algemene bepalingen

Artikel 1

Voor de toepassing van deze landsverordening wordt verstaan onder:

- Minister : Minister van financiën
- uitzending : de uitzending langs radio-elektrische weg van beeldprogramma's al dan niet vergezeld van klanken, bestemd voor allen, die deze wensen te ontvangen;
- televisie-inrichting : de studio-gebouwen met de daarbij behorende zendinginrichtingen en verdere technische en administratieve inventaris en technische hulpmiddelen, waaronder begrepen het rollend materieel, ten dienste van de uitzendingen:
- exploitant : de exploitant van een televisie-inrichting.

§ 2. Vergunning tot exploitatie

Artikel 2

1. De exploitatie van een televisie-inrichting is slechts toegestaan aan degene, aan wie daartoe bij landsbesluit vergunning is verleend.
2. Een vergunning als bedoeld in het eerste lid wordt slechts verleend aan degene aan wie een machtiging als bedoeld in artikel 15 van de Landsverordening op de telecommunicatievoorzieningen is verleend.
3. De vergunning wordt verleend voor ten hoogste 10 jaren. Aan de vergunning kunnen voorwaarden worden verbonden.
4. De vergunning kan bij een met redenen omkleed landsbesluit worden ingetrokken, indien een of meer voorwaarden van de vergunning, dan wel een of meer der voorschriften, bij of krachtens deze landsverordening gegeven, niet of niet voldoende worden nageleefd.

Artikel 3

[vervallen]

§ 3. Voorschriften met betrekking tot de exploitatie

Artikel 4

1. De uitzendingen mogen niet in strijd komen met of schadelijk zijn voor de gezonde geestelijke ontwikkeling van de bevolking van de Nederlandse Antillen.
2. De exploitant deelt de programma's van de uitzendingen naar onderdelen zodanig in, dat een welverzorgd programma wordt verkregen.

Artikel 5

1. De exploitant zendt geen programma's uit, welke:
 - a. naar inhoud of strekking in strijd zijn met het algemeen belang of de veiligheid van het Koninkrijk of diens territoriale onschendbaarheid, waaronder begrepen het algemeen belang of de veiligheid van ieder der landen en diens territoriale onschendbaarheid, de openbare orde of de goede zeden;
 - b. kennelijk bestemd zijn voor het buitenland;
 - c. bedriegelijke of valse noodseinen of noodroepen inhouden;
 - d. behoudens in noodgevallen, geadresseerde berichten bevatten;
 - e. direct of indirect een aanprijzing inhouden voor het aanwenden van geneesmiddelen in de zin van de Landsverordening op de geneesmiddelenvoorziening (P.B. 1969, no. 24), anders dan volgens bij of krachtens landsbesluit houdende algemene maatregelen, te stellen regelen;
 - f. direct of indirect een aanprijzing inhouden voor het gebruik van sterke drank anders dan volgens bij landsbesluit houdende algemene maatregelen, te stellen regelen;

g. in het algemeen zodanig zijn samengesteld of van een zodanige inhoud zijn, dat zij in strijd zijn met de plichten en verantwoordelijkheden van degene, die van het recht tot vrije meningsuiting gebruik maakt.

2. De exploitant zendt films of gedeelten van films niet uit, dan nadat deze door de filmkeuringscommissie van het betrokken eilandgebied toelaatbaar zijn bevonden voor het vertonen aan personen van alle leeftijden. Films of gedeelten daarvan, welke door de betrokken filmkeuringscommissie toelaatbaar zijn bevonden voor personen ouder dan achttien jaren, kunnen na 22.00 u. worden uitgezonden.

3. In afwijking van het bepaalde in het voorgaande lid kan de Gezaghebber van het betrokken eilandgebied onder door hem te stellen voorwaarden toestemming verlenen tot het uitzenden van films of gedeelten van films, welke niet zijn gekeurd door de filmkeuringscommissie van het betrokken eilandgebied. Bij gemis aan overeenstemming tussen de exploitant en de Gezaghebber beslist de Minister van Justitie.

Artikel 6

1. De exploitant brengt tenminste een week van tevoren het programma over tenminste een week schriftelijk ter kennis van de desbetreffende commissie, bedoeld in artikel 7 en van het publiek.

2. De kennisgeving houdt in:

a. aanduiding van de onderdelen, waaruit het programma bestaat;

b. opgave van de tijden, waarop ieder onderdeel van het programma wordt uitgezonden;

c. ten aanzien van de onderdelen van het programma, dat is samengesteld door of ten behoeve van maatschappelijke organisaties, de naam van die organisatie;

d. ten aanzien van het gesproken woord het onderwerp, dat wordt behandeld dan wel het algemene onderwerp van de rubriek;

e. ten aanzien van televisiespelen, de juiste titel van het spel en de namen van de auteur en de uitvoerenden;

f. ten aanzien van muziek en zang, de naam van het orkest en van de solist, onder vermelding van de rubriek, waartoe de muziek of de zang behoort.

3. De exploitant brengt in het bekend gemaakte programma slechts wijziging, wanneer de omstandigheden zulks wenselijk of noodzakelijk maken. De commissie, bedoeld in artikel 7, ontvangt dagelijks een afschrift van de eventuele wijzigingen welke in het programma werden aangebracht.

Artikel 7

1. In ieder eilandgebied, waar een of meer televisie-inrichtingen worden geëxploiteerd, is een commissie bestaande uit de Gezaghebber van het eilandgebied of een door hem aan te wijzen persoon en twee bij gemeenschappelijke beschikking van de Minister en de Minister van Justitie aan te wijzen leden.

2. De onderscheiden commissies brengen indien zij van oordeel zijn dan wel redelijkerwijs vermoeden dat de uitzending van een programma of onderdeel daarvan in strijd is met een verplichting, welke bij of krachtens deze landsverordening aan de exploitant is opgelegd, onverwijld hun oordeel ter kennis van de Ministers en de Minister van Justitie.

3. Bij landsbesluit houdende algemene maatregelen kunnen nadere voorschriften worden gegeven nopens de wijze waarop de commissies haar taak zullen vervullen alsmede nopens de vergoeding die haar leden eventueel zullen genieten.

Artikel 8

De exploitant dient te allen tijde in staat te zijn uitzendingen te verzorgen in het Nederlands en in het Papiaments voor wat de eilandgebieden Aruba, Bonaire en Curaçao betreft en in het Nederlands en in het Engels voor wat het eilandgebied de Bovenwindse Eilanden betreft.

Artikel 9

1. De exploitant legt de letterlijke tekst van het in de uitzendingen gesproken woord vast en bewaart die tekst gedurende tenminste zeven dagen.

2. Op eerste vordering van of vanwege de Minister van Justitie stelt de exploitant de vastgestelde tekst aan deze Minister ter beschikking.

Artikel 10

1. De exploitant stelt in opdracht van de Minister voor het doen van mededelingen van algemeen belang zendtijd tot ten hoogste een half uur per dag kosteloos ter beschikking van de door de Minister aangewezen instantie of instanties.

2. De Minister bepaalt op welk uur van de dag de zendtijd ter beschikking moet worden gesteld.

Artikel 11

1. De exploitant stelt, indien zulks wordt verlangd, zendtijd ter beschikking van bonafide maatschappelijke organisaties met een niet-commercieel doel. Indien de exploitant en de organisatie, die zendtijd verlangt, niet tot overeenstemming kunnen komen aangaande het ter beschikking stellen van zendtijd beslist de Minister op verzoek van de meest gerede partij.
2. De exploitant stelt aan organisaties van partij-politieke aard zendtijd ter beschikking volgens bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen te stellen regelen. De exploitant zal aan vertegenwoordigers van buitenlandse mogendheden niet toestaan door middel van de televisie politieke propaganda te maken.

Artikel 12

1. De exploitant stelt de tarieven vast tegen welke hij zendtijd ter beschikking van derden stelt en tegen welke hij programma's van of ten behoeven van derden uitzendt.
2. De tarieven behoeven de goedkeuring van de Minister.

Artikel 13

Indien de veiligheid van het land, de bescherming van de openbare orde en het voorkomen van strafbare feiten, de bescherming van de gezondheid of de goede zeden, de bescherming van de goede naam of rechten van anderen, het voorkomen van de verspreiding van vertrouwelijke mededelingen of het waarborgen van het gezag en de onpartijdigheid van de rechterlijke macht, de uitzending van een programma of een onderdeel daarvan ongewenst doet zijn, of indien in het algemeen degene, die van het recht tot vrije meningsuiting gebruik maakt, daarbij in strijd komt met zijn aan dat recht verbonden plichten en verantwoordelijkheden, staakt de exploitant op vordering van of vanwege de Minister van Justitie de uitzending van dat programma of een onderdeel daarvan.

Artikel 14

1. Indien de Nederlandse Antillen of een gedeelte daarvan in staat van oorlog of in staat van beleg zijn verklaard en in geval van andere buitengewone omstandigheden, kan bij landsbesluit het gebruik van een televisie-inrichting worden gevorderd ten behoeve van het burgerlijke openbare gezag en worden geplaatst onder toezicht van een bij landsbesluit aan te wijzen instantie dan wel de werking van de televisie-inrichting geheel of gedeeltelijk worden geschorst.
2. In de gevallen, bedoeld in het voorgaande lid regelt het landsbesluit overeenkomstig de bepalingen, welke gelden terzake van vordering van goederen ten behoeve van de volkshuishouding en/of landsverordening de schadevergoeding welke aan de exploitant van de televisie-inrichting wordt toegekend.

§ 4. Strafbepalingen

Artikel 15

1. Overtreding van de artikelen 2 lid 1, 5, 9, 10 lid 1 en 13 lid 1 wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste 6 maanden of geldboete van ten hoogste f 10 000,-.
2. Overtreding van de artikelen 6, 8 en 11 wordt gestraft met hechtenis van ten hoogste 3 maanden of geldboete van ten hoogste f 1000,-.
3. De feiten strafbaar gesteld in het eerste lid worden beschouwd als misdrijven; de feiten strafbaar gesteld in het tweede lid worden beschouwd als overtredingen.

§ 5. Toezicht en opsporing

Artikel 16

1. Met toezicht op de naleving van het bij of krachtens deze landsverordening bepaalde zijn belast de daartoe bij landsbesluit aangewezen personen. Een zodanige aanwijzing wordt bekendgemaakt in De Curaçaosche Courant.
2. De krachten het eerste lid aangewezen personen zijn, uitsluitend voor zover dat voor de vervulling van hun taak redelijkerwijze noodzakelijk is, bevoegd:
 - a. alle inlichtingen te vragen;
 - b. inzage te verlangen van alle boeken, bescheiden en andere informatiedragers en daarvan afschrift te nemen of deze daartoe tijdelijk mee te nemen;
 - c. goederen aan opneming en onderzoek te onderwerpen, deze daartoe tijdelijk mee te nemen;

- d. alle plaatsen, met uitzondering van woningen zonder de uitdrukkelijke toestemming van de bewoner, te betreden, vergezeld van door hen aangewezen personen;
3. Zo nodig, wordt de toegang tot een plaats als bedoeld in het tweede lid, onderdeel d, verschaft met behulp van de sterke arm.
4. Bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen, kunnen regels worden gesteld met betrekking tot de wijze van taakuitoefening van de krachtens het eerste lid aangewezen personen.
5. Een ieder is verplicht aan de krachtens het eerste lid aangewezen personen alle medewerking te verlenen die op grond van het tweede lid wordt gevorderd.

Artikel 17

1. Met de opsporing van de bij deze landsverordening strafbaar gestelde feiten zijn, naast de in artikel 184 van het Wetboek van Strafvordering bedoelde personen, belast de daartoe bij landsbesluit aangewezen ambtenaren.
Een zodanige aanwijzing wordt bekendgemaakt in De Curaçaosche Courant.
2. Bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen, kunnen regels worden gesteld omtrent de vereisten waaraan de krachtens het eerste lid aangewezen ambtenaren dienen te voldoen.

§ 6. Overgangs- en Slotbepalingen

Artikel 18

Het bepaalde in de Vestigingsregeling voor bedrijven (P.B. 1946, no. 43) is niet van toepassing met betrekking tot de exploitatie van televisie-inrichtingen.

Artikel 19

Het bepaalde in deze landsverordening is van overeenkomstige toepassing met betrekking tot de exploitatie van inrichtingen, welke beeldprogramma's, al dan niet vergezeld van klanken, door middel van elektrische geleidingen overbrengen.

Artikel 20

Exploitanten van televisieinrichtingen in de Nederlandse Antillen die reeds uitzendingen verzorgen kunnen, mits zij binnen een maand na de inwerkingtreding van deze landsverordening een verzoek tot het verkrijgen van een vergunning ingevolge artikel 2 indienen, hun activiteiten op dezelfde voet voortzetten totdat hierop zal zijn beslist.

Artikel 21

Deze landsverordening, welke kan worden aangehaald als "Televisie-landsverordening" treedt in werking met ingang van een nader bij landsbesluit te bepalen datum.

LANDSVERORDENING van 23 juli 1946, houdende bepalingen tot bevordering van de arbeidsvrede

HOOFDSTUK I

Inleidende bepalingen

Artikel 1

1. In elk der eilandgebieden Curaçao en Aruba is een landsbemiddelaar overeenkomstig het bepaalde bij of krachtens deze landsverordening, tot bevordering van de arbeidsvrede.
2. De landsbemiddelaar in het eilandgebied Curaçao is tevens landsbemiddelaar voor het eilandgebied Bonaire en het eilandgebied de Bovenwindse Eilanden.
3. De Gouverneur benoemt, schorst en ontslaat de landsbemiddelaar en stelt diens instructie vast.

Artikel 2

Deze landsverordening verstaat onder:

- a. geschil: ieder geschil tusschen werknemers en een of meer werkgevers over arbeidsaangelegenheden;
- b. rechtsgeschil: ieder geschil, dat ingevolge artikel 1 van het Reglement op de inrichting en samenstelling van de rechterlijke macht in Curaçao, uitsluitend ter kennisneming van de rechterlijke macht staat;
- c. werknemersraad: een vertegenwoordiging, welke bij vrije en geheime stemming is gekozen uit en door de tot een of meer categorieën van werknemers behorende werknemers van eenzelfde bedrijf ter behartiging van hun arbeidsaangelegenheden, een en ander zoals nader omschreven in een door de Landsregering goedgekeurd reglement, waarvan een gezamenlijk door of namens het bestuur van het betrokken bedrijf en door de betrokken vertegenwoordiging van werknemers in dat bedrijf gewaarmerkt exemplaar bij de Landsregering is gedeponeerd.

HOOFDSTUK II

Van geschillen

§1. Van de tusschenkomst van den landsbemiddelaar

Artikel 3

1. Indien in het eilandgebied Aruba, Bonaire, Curaçao of de Bovenwindse Eilanden een geschil is ontstaan, dat tot staking of uitsluiting aanleiding dreigt te geven en waarbij vijf en twintig werknemers of meer betrokken zijn, dient onverwijld door bij het geschil betrokken werkgevers en/of werknemers of door bestuurders van hun vakverenigingen de tusschenkomst van de landsbemiddelaar, aangewezen voor het betreffende eilandgebied, te worden ingeroepen, welke inroeping onverwijld schriftelijk wordt bevestigd.
2. Betreft het een geschil dat tot staking of uitsluiting aanleiding kan geven en waarbij minder dan 25 werknemers betrokken zijn, dan zijn partijen bevoegd schriftelijk de tusschenkomst van den landsbemiddelaar in te roepen.
3. Indien een geschil als bedoeld in het eerste of tweede lid van dit artikel is ontstaan in een bedrijf, waarin voor de bij dat geschil betrokken categorie van werknemers een werknemersraad bestaat, wordt, in afwijking in zoverre van het bepaalde in het eerste en het tweede lid van dit artikel, door het bestuur of bij ontstentenis daarvan door de vertegenwoordiger(s) binnen het gebied der Nederlandse Antillen van dat bedrijf en die werknemersraad over het geschil onderhandeld en getracht zo spoedig mogelijk een oplossing in der minne tot stand te brengen. Ieder van de betrokken partijen geeft aan de landsbemiddelaar kennis van de aanvang dezer onderhandelingen, welke kennisgeving onverwijld schriftelijk wordt bevestigd.
4. Wanneer de landsbemiddelaar van een dreigende staking of uitsluiting dan wel van de aanvang van de onderhandelingen als bedoeld in het vorige lid kennis heeft gekregen krachtens het bepaalde in het eerste, tweede of derde lid van dit artikel of op andere wijze, deelt hij dit onverwijld aan de Landsregering mede.

Artikel 3a

Indien in een bedrijf een geschil is ontstaan, dat tot staking of uitsluiting in dat bedrijf aanleiding geeft of heeft gegeven, dan wel naar het oordeel van de Landsregering kan geven, is het gedurende een bij landsbesluit te bepalen termijn van ten hoogste dertig dagen zowel de werknemer als de werkgever verboden in zodanig bedrijf naar aanleiding van dat geschil het verrichten van arbeid of werkzaamheden, waartoe de werknemers zich uitdrukkelijk hebben verbonden of waartoe zij uit kracht van een overeenkomst verplicht zijn, geheel of gedeeltelijk te staken, te weigeren, na te laten, of zodanige arbeid of werkzaamheden al dan niet voorwaardelijk of al dan niet met inachtneming van een termijn op te zeggen, onverminderd de bevoegdheid tot beëindiging van een dienstbetrekking om een dringende reden als bedoeld in de artikelen 1615p en 1615q van het Burgerlijk Wetboek van de Nederlandse Antillen.

Artikel 3b

1. Indien in een bij een ter uitvoering van dit lid uitgevaardigd landsbesluit houdende algemene maatregelen genoemd bedrijf een geschil is ontstaan of dreigt te ontstaan, is het in de in dat landsbesluit houdende algemene maatregelen genoemde bedrijven verboden naar aanleiding van dat geschil het verrichten van arbeid of werkzaamheden waartoe de werknemers zich uitdrukkelijk hebben verbonden of waartoe zij uit kracht van een overeenkomst verplicht zijn, geheel of gedeeltelijk te staken, te weigeren, na te laten, of zodanige arbeid of werkzaamheden al dan niet voorwaardelijk of al dan niet met inachtneming van een termijn op te zeggen, totdat de bemiddeling van de landsbemiddelaar ter vereffening of ter voorkoming van het geschil zal zijn geëindigd.

2. Indien in een bedrijf als bedoeld in het vorige lid een geschil is ontstaan dat tot staking of uitsluiting in dat bedrijf aanleiding geeft of naar het oordeel van de Landsregering kan geven, of indien in een zodanig bedrijf een staking of uitsluiting reeds is ingetreden, is het - onverminderd het bepaalde in het eerste lid - gedurende een bij landsbesluit te bepalen termijn van ten hoogste negentig dagen verboden in zodanig bedrijf naar aanleiding van het geschil het verrichten van arbeid of werkzaamheden waartoe de werknemers zich uitdrukkelijk hebben verbonden of waartoe zij uit kracht van een overeenkomst verplicht zijn, geheel of gedeeltelijk te staken, te weigeren, na te laten, of zodanige arbeid of werkzaamheden al dan niet voorwaardelijk of al dan niet met inachtneming van een termijn op te zeggen.

Artikel 4

1. Indien de landsbemiddelaar krachtens het bepaalde in het eerste, tweede of derde lid van artikel 3 of op andere wijze kennis heeft gekregen van een geschil, dat tot staking of uitsluiting aanleiding dreigt te geven of heeft gegeven, stelt hij zich onverwijld in verbinding met partijen en tracht met alle hem ten dienste staande middelen zo spoedig mogelijk een oplossing tot stand te brengen. Betreft het een geval als bedoeld in artikel 3, derde lid, dan is de taak van de landsbemiddelaar in de eerste plaats gericht op het plegen van overleg ter verkrijging van een oplossing in der minne tussen het bestuur of bij ontstentenis daarvan de vertegenwoordiger(s) binnen het gebied der Nederlandse Antillen van dat bedrijf en de betrokken werknemersraad.

2. Hij kan bij het geschil betrokken werkgevers of werknemers of bestuurders van hunne vakverenigingen, tot het geven van inlichtingen betreffende het geschil voor zich doen verschijnen.

3. De opgeroepene is verplicht te verschijnen en alle gewenschte inlichtingen te verstrekken.

4. Partijen zijn verplicht de landsbemiddelaar alle van hen gevorderde bijstand en medewerking te verlenen, waartoe zij redelijkerwijze in staat zijn.

5. Het bepaalde in het voorgaande lid van dit artikel blijft buiten toepassing, indien of zolang de landsbemiddelaar zich ingevolge artikel 5 van tussenkomst dient te onthouden, doch de betrokken partijen zijn verplicht hem desverlangd omtrent het verloop van de onderhandelingen in te lichten.

Artikel 4a

De landsbemiddelaar kan ambtshalve zijn bemiddeling aanbieden, met inachtneming van het gestelde in artikel 5.

Artikel 5

1. De landsbemiddelaar onthoudt zich van tussenkomst of van verdere tussenkomst in een geschil:

a. indien hem blijkt, dat partijen eigen bemiddelaars hebben, tenzij uit de omstandigheden valt af te leiden, dat deze bemiddelaars niet in het geschil gekend zullen worden of het optreden van deze bemiddelaars niet tot vereffening van het geschil heeft geleid;

b. indien hem blijkt, dat het geschil een rechtsgeschil is;

c. zolang onderhandelingen, als bedoeld in artikel 3, derde lid, gaande zijn en naar zijn oordeel uit de omstandigheden redelijkerwijs valt af te leiden dat die onderhandelingen tot vereffening van het geschil kunnen leiden.

2. Hebben de in het eerste lid onder a en b genoemde omstandigheden slechts betrekking op een gedeelte der bij het geschil betrokken werkgevers of werknemers, dan beslist de landsbemiddelaar, naar gelang van omstandigheden, of en in hoeverre hij in het geschil tusschenbeide zal komen.

Artikel 6

Indien in het geval, bedoeld in artikel 3 sub 2, de landsbemiddelaar geen termen aanwezig acht voor zijne tusschenkomst, geeft hij daarvan kennis aan de verzoekers. Hij kan hun daarbij zodanige raadgevingen verstrekken als hem dienstig schijnen om eene minnelijke beëindiging van het geschil te bevorderen.

Artikel 7

1. Indien het geschil meer dan één bedrijf omvat of in verschillende bedrijven is ontstaan kan de Gouverneur op verzoek van den landsbemiddelaar voor elk bedrijf of voor elk geschil een buitengewonen landsbemiddelaar benoemen.

2. Al hetgeen bij of krachtens deze landsverordening bepaald is met betrekking tot den landsbemiddelaar, geldt eveneens ten aanzien van de krachtens het eerste lid van dit artikel benoemde buitengewone landsbemiddelaars.

Artikel 7a

1. Indien het geschil is ontstaan in een of meer bedrijven als bedoeld in artikel 3B, eerste lid, en de tusschenkomst van de landsbemiddelaar, alsmede c.q. van de in artikel 7 bedoelde buitengewone landsbemiddelaar, niet tot oplossing in der minne van het geschil heeft geleid, kan de Landsregering een of meer andere buitengewone landsbemiddelaars - al dan niet in opvolging van elkaar - in dat geschil benoemen.

2. Al hetgeen bij of krachtens deze landsverordening bepaald is met betrekking tot de landsbemiddelaar, alsmede het bepaalde in de artikelen 9, derde lid, 10 en 11, is van overeenkomstige toepassing ten aanzien van krachtens het vorige lid genoemde buitengewone landsbemiddelaar(s), behoudens het bepaalde in de tweede volzin van artikel 4, eerste lid, indien het betreft een geval als bedoeld in artikel 3, derde lid.

§2. Van de tusschenkomst van eenen bijzonderen bemiddelaar

Artikel 8

1. De Gouverneur kan ter vereffening van een geschil dat niet ingevolge artikel 5 aan de tusschenkomst van den landsbemiddelaar is onttrokken, overgaan tot de aanwijzing van een bijzonderen bemiddelaar, al dan niet bijgestaan door een commissie, indien het verzoek daartoe schriftelijk wordt gedaan door of namens de bij het geschil betrokken werkgevers en werknemers, of door of namens zoodanig gedeelte van hen, dat naar het oordeel van den Gouverneur de tusschenkomst van een bijzonderen bemiddelaar kan leiden tot vereffening van het geschil, althans tot eene aanzienlijke beperking van het aantal daarbij betrokken personen.

2. Voor de toepassing van het bepaalde in deze paragraaf worden alleen geacht tot eene partij te behooren de werkgevers, de werknemers, of de vakverenigingen van werkgevers en werknemers, door of namens wie een verzoek is gedaan, als bedoeld in het eerste lid, alsmede de werkgevers en de werknemers, die bij het geschil zijn betrokken en die door den bijzonderen bemiddelaar zijn toegelaten, om zich, bij de behandeling van het geschil door dien bijzonderen bemiddelaar, daarin te voegen.

3. De landsbemiddelaar kan op verzoek van partijen als bijzondere bemiddelaar optreden.

4. Tenzij het derde lid van dit artikel van toepassing is, onthoudt de landsbemiddelaar zich van tusschenkomst of van verdere tusschenkomst in een geschil, indien door den Gouverneur een bijzonderen bemiddelaar is aangewezen.

Artikel 9

1. De bijzondere bemiddelaar kan tot eene partij behorende werkgevers en werknemers, bestuurders van vakverenigingen welke of welker leden tot eene partij behooren, alsmede getuigen en deskundigen voor zich en eventueel voor de commissie doen verschijnen.

2. De opgeroepene is verplicht te verschijnen en alle gewenschte inlichtingen te verschaffen.

3. De bijzondere bemiddelaar kan met goedvinden van den Gouverneur aan deskundigen opdragen een onderzoek in te stellen.

Artikel 10

1. Komt ene bemiddeling tot stand, zoo wordt daarvan eene akte opgemaakt, welke door den bijzonderen bemiddelaar, eventueel door de Commissieleden en door of namens beide partijen ondertekend wordt.
2. Slaagt de bemiddeling niet, dan kan de bijzondere bemiddelaar, mede namens de commissie, tenzij partijen zich alsnog verbinden het geschil aan de uitspraak van een scheidsgerecht als bedoeld in § 3 van dit hoofdstuk, te onderwerpen, zijn oordeel uitspreken over alle geschilpunten en de middelen tot vereffening van het geschil. Van dit oordeel wordt schriftelijk mededeeling gedaan aan partijen.
3. Bij het doen dezer mededeeling verzoekt de bijzondere bemiddelaar ieder der partijen hem binnen een door dezen gestelden termijn te berichten, of zij de voorgestelde middelen tot vereffening aanvaardt.
4. Verklaren beide partijen de voorgestelde middelen te aanvaarden, dan wordt daarvan eene akte opgemaakt, welke door den bijzonderen bemiddelaar, eventueel door de Commissieleden en door of namens beide partijen ondertekend wordt.
5. Bij gebreke van eene verklaring van een of van beide partijen, dat zij de voorgestelde middelen tot vereffening aanvaardt, kan de bijzondere bemiddelaar zijn oordeel over de geschilpunten en de door hem voorgestelde middelen tot vereffening geheel of gedeeltelijk openbaar maken.

Artikel 11

Alle geschillen, die ter zake van de behandeling van het geschil door den bijzonderen bemiddelaar, eventueel bijgestaan door een commissie, mochten rijzen, worden door hem beslecht.

§3. Van het scheidsgerecht

Artikel 12

1. Partijen kunnen zich met medewerking van den landsbemiddelaar verbinden, een geschil te onderwerpen aan de uitspraak van een scheidsgerecht.
2. De in lid 1 bedoelde verbintenis wordt schriftelijk aangegaan ten overstaan van den landsbemiddelaar.
3. De landsbemiddelaar stelt vast hetgeen in de schriftelijke verbintenis dient te worden opgenomen. Hij is bevoegd alle door hem wenschelijk geachte aanwijzingen aan partijen te geven, terzake de verbintenis, scheidsgerecht en de richtige naleving van diens uitspraak.
4. Geen geschil kan onderworpen worden aan de beslissingen van een scheidsgerecht, indien partijen zich niet bij de in lid 2 bedoelde schriftelijke overeenkomst ten genoegen van den landsbemiddelaar verbinden, de beslissing van het scheidsgerecht na te leven.

Artikel 13

Het scheidsgerecht kan met goetvinden van den landsbemiddelaar zich tot partijen wenden alsmede getuigen en deskundigen voor zich doen verschijnen. De opgeroepene is verplicht te verschijnen en alle gewenschte inlichtingen te verschaffen.

HOOFDSTUK III

Van het voorkomen van geschillen

Artikel 14

De landsbemiddelaar kan op verzoek van werkgevers en werknemers dezen bijstaan bij het treffen van overeenkomsten, welke de arbeidsvrede kunnen bevorderen.

Artikel 14a

1. De landsbemiddelaar kan op verzoek van de werkgever of van het bestuur van een vakvereniging van werknemers een referendum onder één of meerdere door hem te bepalen categorieën van werknemers in een bedrijf houden teneinde vast te stellen welke vakverenigingen door de meerderheid van die werknemers wordt aangewezen om hen bij de behartiging van hun arbeidsaangelegenheden te vertegenwoordigen. Aan het referendum kunnen slechts deelnemen rechtspersoonlijkheid bezittende verenigingen van werknemers, wier statuten de bevoegdheid tot het aangaan van collectieve arbeidsovereenkomsten met name noemen, en die ten genoegen van de landsbemiddelaar stukken hebben overgelegd waaruit blijkt

dat de meerderheid van de betreffende categorie of categorieën van werknemers lid van die vereniging is.

2. De werkgever is verplicht de betreffende categorie of categorieën van werknemers op de dag waarop het referendum wordt gehouden, gedurende de door de landsbemiddelaar vastgestelde tijd, voor zover deze binnen hun arbeidstijd valt, met behoud van loon vrijaf te geven, teneinde hun stem uit te brengen.

3. De landsbemiddelaar deelt de werkgever en de betreffende vakverenigingen van werknemers de uitslag van het referendum zo spoedig mogelijk schriftelijk mede.

4. De werkgever is verplicht, omtrent het aangaan van een collectieve arbeidsovereenkomst te onderhandelen met het bestuur van de vakvereniging van werknemers, die bij het referendum door de meerderheid van de werknemers werd aangewezen om hen bij de behartiging van hun arbeidsaangelegenheden te vertegenwoordigen.

Artikel 14b

1. De landsbemiddelaar verleent op verzoek van een werkgever of het bestuur van een vakvereniging van werknemers bemiddeling bij de onderhandelingen omtrent het aangaan van een collectieve arbeidsovereenkomst.

2. De landsbemiddelaar kan de werkgever en het bestuur van de vakvereniging van werknemers voor zich doen verschijnen teneinde te trachten partijen met alle hem ten dienste staande middelen bij te staan bij de onderhandelingen omtrent het aangaan van de collectieve arbeidsovereenkomst.

3. Partijen zijn verplicht te verschijnen en de landsbemiddelaar alle van hen gevorderde bijstand en medewerking te verlenen, waartoe zij redelijkerwijze in staat zijn.

HOOFDSTUK IV

Algemeene bepalingen

Artikel 15

De landsbemiddelaars, de buitengewone landsbemiddelaars en het hun toegevoegde personeel ontvangen een door den Gouverneur vast te stellen schadeloosstelling, voor door hen verrichte werkzaamheden. Aan de bijzondere bemiddelaars, bedoeld in artikel 8, en den hun toegevoegden commissieleden kan de Gouverneur een schadeloosstelling toekennen.

Artikel 16

1. Hij die niet voldoet aan een der verplichtingen omschreven in de tweede volzin van artikel 3, derde lid, artikel 4 derde, vierde en vijfde lid, artikel 9, tweede lid, artikel 13, artikel 14A, tweede en vierde lid, en artikel 14B, derde lid, wordt gestraft met hechtenis van ten hoogste een maand of geldboete van ten hoogste honderd gulden.

2. Hij die handelt in strijd met het bepaalde bij artikel 3, eerste lid, artikel 3B, eerste lid, of binnen de gestelde termijn met het verbod als bedoeld in artikel 3B, tweede lid, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste vier jaar. Indien twee of meer personen tengevolge van samenspanning het feit plegen in artikel 3B, tweede lid, omschreven, kan te hunnen aanzien, zomede ten aanzien van de leiders of aanleggers der samenspanning, de gevangenisstraf met een derde worden verhoogd.

3. Hij die binnen de gestelde termijn handelt in strijd met het verbod als bedoeld in artikel 3A, wordt gestraft met hechtenis van ten hoogste een jaar of geldboete van ten hoogste zes honderd gulden.

4. De feiten bij het eerste en derde lid van dit artikel strafbaar gesteld, worden beschouwd als overtredingen. De overige bij deze landsverordening strafbaar gestelde feiten worden beschouwd als misdrijven.

Artikel 17

Het is aan den landsbemiddelaars, den buitengewoon landsbemiddelaars en het hun toegevoegde personeel, aan de bijzondere bemiddelaars, bedoeld in artikel 8 en de hun toegevoegde commissieleden en aan de in artikel 9 bedoelde deskundigen verboden om hetgeen hun in hunne hoedanigheid gebleken of medegedeeld is, verder bekend te maken dan voor de vervulling van de hun bij of krachtens deze landsverordening opgedragen taak of ter voldoening aan eene bij de wet opgelegde verplichting gevorderd wordt.

Hij, die opzettelijk de bij of krachtens het vorig lid opgelegde geheimhouding schendt, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste zes maanden of geldboete van ten hoogste drie honderd gulden.

Geen vervolging heeft plaats dan op klachte van hem, ten aanzien van wie die geheimhouding is geschonden.

Artikel 18

[vervallen]

Artikel 19

Deze landsverordening is niet van toepassing op geschillen tusschen personen, die anders dan krachtens arbeidsovereenkomst in dienst zijn van een publiekrechtelijk lichaam, en dat lichaam.

Artikel 20

[vervallen]

Artikel 21

Hetgeen ter uitvoering dezer landsverordening nodig is regelt de Gouverneur bij landsbesluit houdende algemene maatregelen.

Artikel 22

Alle ingevolge van deze landsverordening opgemaakte of overgelegde stukken, verzoekschriften en beschikkingen zijn vrij van het recht van zegel en registratie.

Artikel 23

Deze landsverordening kan worden aangehaald onder den titel van "Arbeidsgeschillenlandsverordening 1946".

Artikel 24

Deze landsverordening treedt in werking met ingang van den dag volgende op dien harer afkondiging.

LANDSVERORDENING van de 27ste juli 2000 houdende vaststelling van nieuwe regels inzake arbeidsduur, arbeidstijden en overwerk (Arbeidsregeling 2000)

Hoofdstuk 1 Algemene bepalingen

Artikel 1 Toepassingsgebied

1. Deze landsverordening en de daarop berustende bepalingen zijn van toepassing op het verrichten en het laten verrichten van arbeid.
2. Deze landsverordening en de daarop berustende bepalingen zijn niet van toepassing op arbeid, verricht:
 - a. door het hoofd of de bestuurder van de onderneming en zijn echtgenoot of bloedverwant in de eerste graad, dan wel verricht door personen, niet zijnde hoofd of bestuurder, die dezelfde bevoegdheden hebben als het hoofd of de bestuurder;
 - b. door straatventers, vissers, kleine handelslieden en land- en tuinbouwers, die geen vergunning nodig hebben op grond van de Vestigingsregeling voor bedrijven;
 - c. met een wetenschappelijk doeleinde;
 - d. door geneeskundigen en verloskundigen, alsmede door personen die werkzaam zijn in een zieken- of verzorgingsinrichting anders dan op basis van een arbeidsovereenkomst of een publiekrechtelijke aanstelling;
 - e. door personen van 18 jaar of ouder ten behoeve van luchtvaartondernemingen en direct verband houdende met de aankomst of het vertrek van luchtvaartuigen en de daarmee vervoerde personen of goederen;
 - f. door personen van 18 jaar of ouder als bemanning ten behoeve van het luchtvaartuig waarop zij dienst doen;
 - g. door personen van 18 jaar of ouder ten behoeve van scheepvaartondernemingen en direct verband houdende met de aankomst of het vertrek van schepen en de daarmee vervoerde personen of goederen;
 - h. door personen van 18 jaar of ouder als opvarende van het schip waarop zij dienst doen;
 - i. door havenarbeiders van 18 jaar of ouder, waarop de Stuwadoorslandsverordening 1946 van toepassing is;
 - j. door personen van 18 jaar of ouder, die ambtenaar zijn in de zin van de Landsverordening Materieel Ambtenarenrecht of van wie de arbeidsvoorwaarden bij of krachtens wettelijke regeling door de Gouverneur dienen te worden goedgekeurd.

Artikel 2 Definities

1. In deze landsverordening en de daarop berustende bepalingen wordt verstaan onder:
 - a. werknemer: de arbeider, bedoeld in artikel 1613a van het Burgerlijk Wetboek van de Nederlandse Antillen;
 - b. werkgever: de werkgever, bedoeld in artikel 1613a van het Burgerlijk Wetboek van de Nederlandse Antillen, met uitzondering van degene die beroepsmatig arbeidskrachten ter beschikking stelt aan een derde als bedoeld in de Landsverordening op het ter beschikking stellen arbeidskrachten, doch met inbegrip van degene aan wie arbeidskrachten ter beschikking worden gesteld als bedoeld in die landsverordening;
 - c. kinderen: personen die de leeftijd van vijftien jaar nog niet hebben bereikt;
 - d. jeugdigen: personen die de leeftijd van vijftien jaar, maar nog niet de leeftijd van achttien jaar, hebben bereikt;
 - e. Directeur: op Curaçao de Directeur van het Departement van Arbeid en Sociale Zaken en op Bonaire, Saba, Sint Eustatius en Sint Maarten diens vertegenwoordiger.
2. In deze landsverordening en de daarop berustende bepalingen wordt verstaan onder:
 - a. arbeidsduur: het aantal uren dat de werknemer per week of per dag werkt met uitzondering van overwerk;
 - b. arbeidstijd: de tijdstippen waarbinnen de werknemer arbeid verricht;
 - c. werktijden: de tijdstippen van aanvang en beëindiging van de arbeid;
 - d. rusttijd: de tijd gedurende welke het verboden is arbeid te laten verrichten, anders dan bij wijze van overwerk;

e. schemawerk: arbeid, niet zijnde overwerk, verricht volgens een periodiek werkrooster op verschillende, met het oog op de aard van de onderneming noodzakelijke, tijdstippen waardoor de arbeidstijd geheel of gedeeltelijk valt binnen de in artikel 9, eerste lid, bedoelde rusttijd;

f. overwerk: arbeid, verricht gedurende de voor de werknemer geldende rusttijd, alsmede arbeid welke ten aanzien van de werknemer de op grond van deze landsverordening of de daarop berustende bepalingen maximaal toegestane arbeidsduur per dag of per week overschrijdt;

g. week: een periode van zeven opeenvolgende dagen;

h. rustdag: de zondag dan wel de dag die voor de werknemer, die op zondag schemawerk verricht, volgens zijn werkrooster voor de zondag in de plaats komt. De Directeur is bevoegd desverzocht te bepalen, dat voor de belijder van een godsdienst, die een andere wekelijkse rustdag voorschrijft dan de zondag, de voorgeschreven dag voor de toepassing van deze landsverordening in de plaats treedt van de zondag.

Artikel 3 Inkomensgrens

1. Deze landsverordening is niet van toepassing op werknemers van wie het bruto jaarinkomen meer bedraagt dan 260 maal het dagloon, bedoeld in artikel 8, tweede lid, van de Landsverordening Ziekteverzekering.

2. Voor de toepassing van deze landsverordening en de daarop berustende bepalingen wordt onder inkomen verstaan: alle inkomsten uit arbeid in één onderneming, waaronder mede begrepen het naar tijdruimte vastgestelde loon, het vakantiegeld, provisie en winstbonussen en dergelijke, die als grondslag dienen voor de inkomstenbelasting, met uitzondering van de vergoeding voor overwerk en de toeslag, bedoeld in artikel 11, negende lid.

Artikel 4

Het is verboden arbeid te laten verrichten in strijd met de bepalingen van deze landsverordening of de daarop berustende bepalingen.

Artikel 5

De ouder of de voogd van het kind dat of de jeugdige die onder zijn ouderlijke macht respectievelijk voogdij staat, dan wel het hoofd van het gezin, waarin het kind of de jeugdige wordt opgevoed, zorgt ervoor dat het betreffende kind of de betreffende jeugdige geen arbeid verricht die bij of krachtens deze landsverordening wordt verboden.

Artikel 6

Voor de toepassing van deze landsverordening en de daarop berustende bepalingen kunnen meerdere werkgevers jegens de werknemer als één werkgever worden aangemerkt door de Directeur, indien de eigendom van de ondernemingen grotendeels in handen is van dezelfde natuurlijke persoon of rechtspersoon, dan wel indien de feitelijke bestuursbevoegdheid of enige vorm van leiding in handen is van dezelfde natuurlijke persoon of rechtspersoon.

Artikel 7

Van het bepaalde bij of krachtens deze landsverordening kan niet ten nadele van de werknemer worden afgeweken, tenzij dit uitdrukkelijk in de landsverordening bepaald is.

Hoofdstuk 2 Algemene bepalingen ten aanzien van de arbeidsduur, werktijden en rusttijden

Artikel 8 Arbeidsduur

1. De arbeidsduur bedraagt ten hoogste 40 uur per week, berekend over een periode van vier weken, met dien verstande dat de arbeidsduur per dag niet meer dan tien uur bedraagt.

2. De arbeidsduur voor de werknemer, die schemawerk verricht, bedraagt ten hoogste 45 uur per week, berekend over een periode van vier weken, met dien verstande dat de arbeidsduur per dag niet meer dan tien uur bedraagt.

3. Het is verboden een werknemer arbeid te laten verrichten, waardoor de arbeidsduur genoemd in het eerste en tweede lid, wordt overschreden, anders dan bij wijze van overwerk.

4. Bij collectieve arbeidsovereenkomst kan van het eerste en tweede lid worden afgeweken.

Artikel 9 Rusttijden

1. Als rusttijd geldt:

- a. dagelijks de tijd voor 7.00 uur en de tijd na 20.00 uur, met dien verstande dat voor de werknemer in een onderneming, die krachtens enige wettelijke regeling een voorgeschreven sluitingstijd heeft, de laatst bedoelde rusttijd ten hoogste een half uur na die sluitingstijd valt, waarbij het tijdstip van aanvang van de arbeid op de volgende dag zodanig moet zijn dat voor die werknemer een aaneengesloten rusttijd van tenminste 11 uren geldt;
 - b. de wekelijkse rustdag;
 - c. wekelijks tenminste twee maal het gedeelte van een dag, anders dan de rustdag bedoeld onder b, voorafgaand aan of volgend op 13.00 uur;
 - d. feestdagen, als bedoeld in artikel 23.
2. In afwijking van het eerste lid geldt als rusttijd voor de werknemer, die schemawerk verricht:
- a. dagelijks de tijd buiten de tijdstippen van aanvang en afloop van zijn arbeidstijd, met dien verstande dat zijn rusttijd in een aaneengesloten tijdruimte van 24 uren tenminste 11 uren aaneengesloten is, zij het dat de aaneengesloten rusttijd éénmaal in een aaneengesloten tijdruimte van zeven maal 24 uren, aanvangende op het tijdstip van de dag waarop de werknemer arbeid verricht, mag worden ingekort tot tenminste acht uren;
 - b. de voor de werknemer volgens zijn werkrooster geldende wekelijkse rustdag;
 - c. wekelijks tenminste eenmaal het gedeelte van een dag, anders dan de rustdag bedoeld onder b, voorafgaand aan of volgend op 13.00 uur;
 - d. feestdagen, als bedoeld in artikel 23, voor zover de werknemer op die feestdagen niet conform zijn werkrooster arbeid verricht, met dien verstande dat de werknemer per kalenderjaar tenminste op vijf feestdagen is vrijgesteld van arbeid.
3. De werkgever organiseert de arbeid zodanig dat de rustdag van de werknemer, die schemawerk verricht, tenminste éénmaal per zeven weken op een zondag valt, een en ander met inachtneming van artikel 2, tweede lid, onder h, tweede volzin. Bij collectieve arbeidsovereenkomst kan van het bepaalde in de eerste volzin worden afgeweken.
4. Het is verboden de werknemer arbeid te laten verrichten gedurende de voor hem geldende rusttijd, anders dan bij wijze van overwerk.

Artikel 10 Pauze

1. De arbeidstijd van een werknemer moet op elke dag waarop hij, al dan niet bij wijze van overwerk, meer dan zes uren arbeid verricht, na ten hoogste vijf uren arbeid worden onderbroken door een pauze van tenminste een half uur.
2. Het is verboden de werknemer gedurende diens pauze arbeid te laten verrichten, anders dan bij wijze van overwerk.
3. Een onderbreking van de arbeidstijd van minder dan 15 minuten geldt niet als pauze.

Artikel 11 Consignatie-dienst

1. Onder consignatie wordt voor de toepassing van deze landsverordening verstaan: een tijdruimte tussen twee elkaar opeenvolgende diensten of tijdens een pauze, waarin de werknemer verplicht is bereikbaar te zijn om in geval van onvoorziene omstandigheden op oproep zo spoedig mogelijk de bedongen arbeid te verrichten.
2. Het is verboden consignatie op te leggen aan werknemers jonger dan 18 jaar.
3. De werkgever deelt de arbeid zo in, dat:
 - a. per vier weken gedurende tenminste 14 aaneengesloten dagen geen consignatie aan de werknemer wordt opgelegd;
 - b. geen consignatie wordt opgelegd op de dag of dagen waarop arbeid in nachtdienst wordt verricht.
4. In afwijking van artikel 8, tweede en vierde lid, bedraagt de arbeidsduur over een periode van 13 weken berekend niet meer dan 40 uur per week, indien de consignatie ook de periode tussen 0.00 uur en 6.00 uur bestrijkt.
5. Als arbeidstijd geldt tijdens de consignatie de werkelijk als gevolg van een oproep gewerkte tijd, met dien verstande dat de arbeid als gevolg van één oproep of meerdere oproepen binnen een half uur geacht wordt tenminste een half uur te duren. Indien na beëindiging van de arbeid als gevolg van een oproep binnen een half uur weer een oproep volgt, geldt die tussenliggende periode ook als arbeidstijd.
6. De arbeid, die voortvloeit uit de consignatie, telt niet mee voor de berekening van de totale arbeidsduur, bedoeld in artikel 8.
7. Op de arbeid, die voortvloeit uit de consignatie, zijn de artikelen 9 en 10 niet van toepassing.
8. De arbeid, die gedurende consignatie wordt verricht, is overwerk, waarvan de beloning geschiedt conform artikel 15.

9. Tenzij anders overeengekomen bij schriftelijke overeenkomst, betaalt de werkgever de werknemer aan wie consignatie is opgelegd, onverminderd het achtste lid en ongeacht of er daadwerkelijk oproepen zijn gedaan of arbeid als gevolg van een oproep is verricht, per dag, waarop die consignatie wordt opgelegd, een toeslag van één percent van zijn bruto-maandloon.

10. De Directeur is bevoegd het opleggen van consignatiedienst aan een of meer werknemers in een onderneming te verbieden, dan wel daaraan nadere voorwaarden te verbinden of beperkingen te stellen indien hem dat met het oog op de gezondheid of het welzijn van de betrokken werknemer of werknemers wenselijk voorkomt.

Artikel 12 Nachtdienst

1. Er is sprake van nachtdienst, indien de werknemer, die schemawerk verricht, volgens zijn werkrooster arbeid verricht op of na 0.00 uur of voor 6.00 uur, anders dan bij wijze van overwerk.

2. De arbeidsduur per nachtdienst, exclusief pauze, bedraagt ten hoogste acht uren.

3. In afwijking van artikel 8, tweede lid, bedraagt de arbeidsduur van de werknemer, die arbeid in nachtdienst verricht, over een periode van 13 weken berekend niet meer dan 40 uur per week.

4. De werkgever deelt de arbeid zo in, dat:

a. de werknemer in elke periode van vier aaneengesloten weken ten hoogste 14 maal arbeid in nachtdienst verricht;

b. de werknemer na het verrichten van arbeid in nachtdienst een onafgebroken rusttijd heeft van tenminste 12 uren indien de nachtdienst voor of op 2.00 uur eindigt dan wel van 14 uren indien de nachtdienst na 2.00 uur eindigt, met dien verstande dat de rusttijd in een aaneengesloten periode van zeven maal 24 uren éénmaal kan worden bekort tot tenminste 8 uren;

c. de werknemer na ten hoogste 6 maal achtereenvolgende arbeid in nachtdienst te hebben verricht een onafgebroken rusttijd heeft van tenminste 48 uren.

5. Het bepaalde in het vierde lid, onder a, is niet van toepassing op de werknemer, wiens werkzaamheden naar de aard ervan hoofdzakelijk of uitsluitend en geheel of gedeeltelijk worden verricht tussen de in het eerste lid bedoelde tijdstippen.

6. Bij collectieve arbeidsovereenkomst kan van het tweede en derde lid worden afgeweken.

Artikel 13 Afwijking van werktijden

Indien de werknemer in opdracht van de werkgever zijn werkzaamheden moet aanvangen op een tijdstip dat meer dan een uur afwijkt van de voor de werknemer geldende of gebruikelijke werktijd als aangegeven op de arbeidslijst bedoeld in artikel 28, dan wel indien de werkgever voorziet dat de werknemer langer zal moeten werken dan de op die lijst aangegeven arbeidsduur of dat van de op die lijst aangegeven tijdstippen zal moeten worden afgeweken anders dan bij wijze van overwerk, is de werkgever verplicht die opdracht tenminste twee maal 24 uren voorafgaand aan dat afwijkende tijdstip aan de werknemer kenbaar te maken.

Hoofdstuk 3 Overwerk

Artikel 14 Arbeidsduur inclusief overwerk

1. De arbeidsduur, bedoeld in artikel 8, eerste lid, bedraagt inclusief overwerk ten hoogste 50 uren per week, berekend over een periode van vier weken, met dien verstande dat de arbeidsduur inclusief overwerk per dag niet meer dan 11 uren bedraagt en de arbeidsduur inclusief overwerk berekend over een periode van 13 weken niet meer dan 45 uren per week bedraagt.

2. De arbeidsduur bedoeld in artikel 8, tweede lid, bedraagt inclusief overwerk ten hoogste 55 uren per week, berekend over een periode van vier weken, met dien verstande dat de arbeidsduur inclusief overwerk per dag niet meer dan 11 uren bedraagt en de arbeidsduur inclusief overwerk berekend over een periode van 13 weken niet meer dan 50 uren per week bedraagt.

3. De arbeidsduur van de werknemer, die arbeid in nachtdienst verricht als bedoeld in artikel 12, bedraagt inclusief overwerk maximaal negen uren per dag, met dien verstande dat de arbeidsduur inclusief overwerk berekend over een periode van 13 weken niet meer dan 45 uren per week bedraagt.

4. Voor de bepaling van de duur van overwerk wordt het totale aantal minuten overwerk telkens op halve uren naar boven afgerond.

5. Voor de toepassing van deze landsverordening en de daarop berustende bepalingen wordt overwerk, dat per dag minder dan 15 minuten duurt en dat geen regelmatig karakter draagt, niet als overwerk beschouwd.

6. De Directeur is, onverminderd het bepaalde in artikel 17, bevoegd te bepalen dat in een bepaalde onderneming, al dan niet ten aanzien van één of meerdere werknemers, overwerk, als bedoeld in het vijfde lid, als overwerk in de zin van deze landsverordening moet worden beschouwd, indien hij oordeelt dat zulk overwerk binnen die onderneming, al dan niet ten aanzien van één of meerdere werknemers, een regelmatig karakter draagt.

7. Bij collectieve arbeidsovereenkomst kan van het eerste, tweede en derde lid worden afgeweken.

Artikel 15 Compensatie voor overwerk

1. Voor verricht overwerk ontvangt de werknemer per uur, naast het voor hem geldende volle uurloon, een overwerktoeslag van tenminste 50 percent van zijn uurloon ter compensatie.

2. Naast de overwerktoeslag, bedoeld in het eerste lid, moet aan de werknemer die geen schemawerk verricht, bovendien een overwerktoeslag worden betaald van:

a. tenminste 25 percent van zijn uurloon, indien het overwerk wordt verricht gedurende de rusttijd als bedoeld in artikel 9, eerste lid, onder c; dan wel

b. tenminste 50 percent van zijn uurloon, indien het overwerk wordt verricht op diens rustdag, bedoeld in artikel 9, eerste lid, onder b; dan wel

c. tenminste 100 percent van zijn uurloon, indien het overwerk wordt verricht op een feestdag, zulks inclusief het bepaalde in artikel 22, eerste lid.

3. Naast de overwerktoeslag, bedoeld in het eerste lid, moet aan de werknemer die schemawerk verricht, bovendien een overwerktoeslag worden betaald van:

a. tenminste 25 percent van zijn uurloon, indien het overwerk wordt verricht gedurende de rusttijd als bedoeld in artikel 9, tweede lid, onder c; dan wel

b. tenminste 25 percent van zijn uurloon, indien het overwerk wordt verricht op dezelfde dag als die waarop arbeid in nachtdienst wordt verricht; dan wel

c. tenminste 50 percent van zijn uurloon, indien het overwerk plaatsvindt op de dag die volgens zijn werkrooster een rustdag is; dan wel

d. tenminste 100 percent van zijn uurloon, indien het overwerk plaatsvindt op een feestdag, zulks inclusief het bepaalde in artikel 22, eerste lid.

4. Bij collectieve arbeidsovereenkomst kunnen lagere toeslagen dan die genoemd in het eerste, tweede en derde lid, worden overeengekomen.

5. Indien het overwerk geen volle uren betreft, vindt, met inachtneming van artikel 14, eerste tot en met derde lid, evenredige compensatie op de voet van het eerste tot en met het derde lid plaats.

6. Bij schriftelijke overeenkomst kan worden overeengekomen dat de in dit artikel bedoelde compensatie voor overwerk geheel of gedeeltelijk in betaald verlof plaatsvindt op voet van de in het eerste tot en met het derde lid genoemde toeslagen.

Artikel 16 Bijzondere voorwaarden voor het laten verrichten van overwerk

1. Indien de werkgever de werknemer oproept overwerk te verrichten op een dag, waarop hij geen arbeid verricht, wordt het overwerk geacht tenminste drie uren te duren.

2. In het geval de arbeidsduur per dag inclusief overwerk tenminste tien uren is, is de werkgever verplicht de werknemer een warme maaltijd of een daartoe toereikende vergoeding te geven.

3. Bij collectieve arbeidsovereenkomst kan van het eerste en tweede lid worden afgeweken.

4. Een opdracht tot het verrichten van overwerk wordt door de werkgever zo tijdig mogelijk aan de werknemer gegeven. Bij het geven van een opdracht tot overwerk dient de werkgever de belangen van de werknemer zo veel mogelijk in acht te nemen.

Artikel 17

De Directeur is bevoegd het laten verrichten van overwerk binnen een bepaalde onderneming, al dan niet ten aanzien van een bepaalde werknemer of groep van werknemers, te verbieden, aan een maximum omvang te verbinden of hieraan voorwaarden te verbinden, indien hem dat met het oog op de gezondheid of het welzijn van die werknemer of werknemers wenselijk voorkomt, dan wel indien hij oordeelt, dat de behoefte aan overwerk binnen die onderneming het gevolg is van een structureel tekort aan werknemers binnen die onderneming.

Hoofdstuk 4 Verbod van kinderarbeid

Artikel 18 Verbod van kinderarbeid

Het is verboden kinderen, al dan niet tegen betaling en al dan niet op grond van een arbeidsovereenkomst, arbeid te laten verrichten.

Artikel 19

1. Voor de toepassing van artikel 18 wordt onder arbeid mede verstaan alle werkzaamheden buiten een onderneming, met uitzondering van werkzaamheden:
 - a. in of ten behoeve van het gezin, waarin het kind wordt opgevoed;
 - b. in scholen, werkkampen en opvoedingsgestichten, mits deze werkzaamheden een opvoedkundig karakter dragen en niet in de eerste plaats gericht zijn op het behalen van een economisch voordeel.
2. Bij of krachtens landsbesluit houdende algemene maatregelen kan, al dan niet onder het stellen van beperkingen of voorwaarden, worden bepaald dat voor de toepassing van artikel 18 onder arbeid niet wordt verstaan: werkzaamheden, verricht door kinderen van twaalf jaar of ouder, die:
 - a. noodzakelijk zijn voor het leren van een vak of beroep mits niet plaatsvindend voor 7.00 uur en niet na 19.00 uur;
 - b. uit de aard ervan door kinderen plegen te worden verricht, mits niet plaatsvindend gedurende schooltijd en niet voor 7.00 uur en niet na 19.00 uur;
 - c. lichamelijk of geestelijk geen hoge eisen stellen of een gevaarlijk karakter dragen, mits niet plaatsvindend gedurende schooltijd en niet voor 7.00 uur en niet na 19.00 uur.

Hoofdstuk 5 Arbeid door jeugdigen

Artikel 20 Verbod nachtarbeid door jeugdigen

Het is verboden jeugdigen arbeid te laten verrichten gedurende de tijd voorafgaand aan 7.00 uur en volgend op 19.00 uur.

Artikel 21 Verbod gevaarlijke arbeid door jeugdigen

1. Het is verboden jeugdigen gevaarlijke arbeid te laten verrichten.
2. Bij landsbesluit houdende algemene maatregelen wordt bepaald welke arbeid tenminste als gevaarlijke arbeid moet worden aangemerkt voor de toepassing van het eerste lid.

Hoofdstuk 6 Feestdagen

Artikel 22

1. De werknemer behoudt over een feestdag aanspraak op tenminste het loon dat hij op die dag gedurende de voor hem geldende normale arbeidstijd zou hebben verdiend, indien die dag geen feestdag zou zijn.
2. In afwijking van het eerste lid, heeft de werknemer, die daadwerkelijk schemawerk verricht op een feestdag, aanspraak op tenminste tweemaal het loon, dat hij op die dag gedurende de voor hem geldende normale arbeidstijd zou hebben verdiend, indien die dag geen feestdag zou zijn.
3. Iedere aanspraak op grond van dit artikel vervalt van rechtswege indien, de werknemer verplicht is werk te verrichten op een feestdag en hij deze verplichting zonder wettige reden geheel of gedeeltelijk niet nakomt.
4. De vergoeding van één of meer feestdagen mag niet in de vorm van een opslag op het loon worden uitgekeerd.

Artikel 23

1. Voor de toepassing van deze landsverordening en de daarop berustende bepalingen wordt verstaan onder feestdag:
 - a. Nieuwjaarsdag;
 - b. de datum vallende na de datum van de in de eilandgebieden Bonaire, Curaçao, Saba en St. Eustatius afzonderlijk gehouden Carnavalsoptocht voor wat betreft die eilandgebieden en de datum vallende voor de datum van de in het eilandgebied Sint Maarten gehouden Carnavalsoptocht voor wat betreft dat eilandgebied;
 - c. de Goede Vrijdag;
 - d. de Eerste en Tweede Paasdag;
 - e. de Hemelvaartsdag;

- f. de Pinksterzondag;
 - g. de Eerste en Tweede Kerstdag;
 - h. de dag waarop de verjaardag van de Koningin officieel wordt gevierd;
 - i. de Dag van de Arbeid;
 - j. de datum 15 december als zijnde "Koninkrijksdag, danwel Dia di Reino, danwel Kingdom Day"
 - k. de datum 6 september voor het eilandgebied Bonaire, de datum 2 juli voor het eilandgebied Curaçao, de datum 11 november voor het eilandgebied Sint Maarten, de datum 16 november voor het eilandgebied Sint Eustatius en de datum van de eerste vrijdag van december voor het eilandgebied Saba.
2. De Dag van de Arbeid wordt jaarlijks gevierd op 1 mei, tenzij die dag op een zondag valt of op die dag de verjaardag van de Koningin officieel wordt gevierd, in welke gevallen de Dag van de Arbeid op de eerst volgende werkdag wordt gevierd.
3. Het Bestuurscollege van een eilandgebied is bevoegd te bepalen dat in het eilandgebied de in het eerste lid onder b of k bedoelde feestdag op een andere datum wordt gevierd.
4. Bij landsbesluit houdende algemene maatregelen kan worden bepaald dat andere dan in de vorige leden bedoelde dagen als feestdagen gelden.

Hoofdstuk 7 Bijzondere bepalingen

Artikel 24 Verlenging arbeidsduur

1. In afwijking van de artikelen 8 en 14 kan de Directeur op een daartoe strekkend verzoek bij beschikking de arbeidsduur inclusief overwerk voor een onderneming voor een bepaalde tijd vaststellen op ten hoogste 60 uren per week, berekend over een periode van vier weken, voor zover dit voor die onderneming, gezien de bijzondere omstandigheden van het geval, noodzakelijk is voor een gezonde bedrijfsvoering.
2. Aan de beschikking bedoeld in het eerste lid, kunnen voorwaarden worden verbonden.
3. Wijzigingen in de werktijden, rusttijden en arbeidsduur in een onderneming, waarvoor een beschikking, bedoeld in het eerste lid, geldt, alsmede alle andere relevante wijzigingen in de bedrijfsvoering, worden niet doorgevoerd zonder voorafgaande schriftelijke goedkeuring van de Directeur. De Directeur kan aan zijn goedkeuring nadere voorwaarden verbinden.

Artikel 25 Bijzondere bepalingen ten aanzien van huishoudelijk personeel

1. Op huishoudelijk werk of persoonlijke diensten, verricht in dienst van een natuurlijke persoon in de huishouding van die persoon, zijn de artikelen 8 tot en met 17 niet van toepassing, met dien verstande dat ten aanzien van de werknemer, die bedoelde arbeid verricht, geldt dat:
- a. de arbeidsduur per dag ten hoogste 11 uren en per week ten hoogste 55 uren bedraagt;
 - b. de werknemer in iedere periode van zeven dagen zijn wekelijkse rustdag geniet;
 - c. de arbeidstijd tussen 6.00 uur en 22.00 uur ligt, tenzij de dienstbetrekking uitsluitend of hoofdzakelijk ziet op de verzorging van de natuurlijke persoon of één of meer van diens huisgenoten en deze verzorging uitsluitend of hoofdzakelijk dient plaats te vinden buiten de vorenbedoelde tijdstippen.;
 - d. de werknemer na iedere vijf uur arbeid een pauze van tenminste een half uur geniet;
 - e. de werknemer gedurende feestdagen is vrijgesteld van dienst met behoud van loon;
 - f. dat arbeid, welke de dagelijkse of wekelijkse arbeidsduur bedoeld onder a, overschrijdt, alsmede arbeid, verricht buiten de arbeidstijd of gedurende diens pauze wordt beloond met een toeslag van 50 percent van het loon van de werknemer per gewerkt uur, waarbij afronding naar boven geschiedt op halve uren;
 - g. dat arbeid verricht op de rustdag of op een feestdag wordt beloond met een toeslag van 100 percent van het loon van de werknemer per gewerkt uur, waarbij afronding naar boven geschiedt op halve uren.
2. De verplichtingen bedoeld in de artikelen 28 tot en met 30, zijn niet van toepassing op de natuurlijke persoon, bedoeld in het eerste lid.

Artikel 26 Bijzondere bepalingen voor arbeid in een vol-continu bedrijf

1. Voor de toepassing van dit artikel wordt verstaan onder arbeid in een vol-continu bedrijf: arbeid, die niet uitsluitend een ondersteunend karakter draagt, en die wordt verricht in een onderneming waarbinnen naar de aard van het bedrijfs- of productieproces gedurende 24 uur per dag zonder onderbreking arbeid dient te worden verricht.

2. Ten aanzien van arbeid, verricht in een vol-continu bedrijf, geldt in afwijking van de desbetreffende bepalingen van deze landsverordening, het volgende:
- Artikel 9, tweede lid, onder c, is niet van toepassing;
 - In afwijking van artikel 9, derde lid, organiseert de werkgever de arbeid zodanig dat de rustdag van de werknemer tenminste éénmaal per dertien weken op zondag valt;
 - In afwijking van artikel 10, eerste lid, geldt dat de werkgever de werknemer op een dag waarop deze meer dan zes uren arbeid verricht een pauze van tenminste een half uur toestaat, tenzij de dienst dat niet toelaat;
 - Artikel 11, derde, vierde en negende lid, is niet van toepassing;
 - Artikel 12, derde lid, is niet van toepassing;
 - Artikel 14, tweede en derde lid, is niet van toepassing, met dien verstande dat de arbeidsduur inclusief overwerk per week in geen geval meer dan 60 uur bedraagt.
3. De Directeur is bevoegd ten aanzien van een bepaalde onderneming te bepalen dat de in die onderneming verrichte arbeid niet wordt beschouwd als arbeid bedoeld in het eerste lid.
4. Niettegenstaande het bepaalde in het tweede lid is de Directeur bevoegd ten aanzien van een werknemer of een groep van werknemers, die in een bepaalde onderneming arbeid als bedoeld in het eerste lid verrichten, aanvullende voorwaarden te verbinden ten aanzien van de arbeidsduur, de arbeidsduur inclusief overwerk, de werktijden, de pauze en de rusttijden, indien hem dat met het oog op de gezondheid of het welzijn van die werknemer of groep van werknemers wenselijk voorkomt.

Artikel 27

Bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen, kunnen ten aanzien van een bepaalde bedrijfstak of ten aanzien van een bepaalde soort arbeid nadere of afwijkende regels worden gesteld ten aanzien van de artikelen 8 tot en met 16.

Hoofdstuk 8 Administratieve bepalingen

Artikel 28 Arbeidslijst en werkroosters

1. In de onderneming wordt op een plaats, die vrij toegankelijk is voor de betrokken werknemers, een arbeidslijst op zodanige wijze opgehangen, dat daarvan gemakkelijk kennis kan worden genomen. De arbeidslijst geeft een systematisch overzicht van de verschillende binnen de onderneming aanwezige functies en het daarbij begrote personeelsbestand, alsmede van de binnen de onderneming gehanteerde werktijden of werkroosters en van de binnen de onderneming geldende rusttijden.
2. Indien de op de arbeidslijst vermelde arbeidstijden geheel of gedeeltelijk vallen binnen de in artikel 9, eerste lid, bedoelde rusttijd, dan wel indien de arbeidslijst geheel of gedeeltelijk betrekking heeft op werknemers, die schemawerk verrichten, zendt de werkgever onverwijld een afschrift van de arbeidlijst, alsmede bericht van iedere wijziging daarvan, toe aan de Directeur.
3. De Directeur is bevoegd de toepassing van de werktijden of een werkrooster, zoals opgenomen in de arbeidslijst, ten aanzien van een werknemer of een bepaalde groep werknemers in een onderneming geheel of gedeeltelijk te verbieden dan wel daaromtrent bindende aanwijzingen te geven, indien:
- hij oordeelt, dat de aard van de onderneming, bedoeld in artikel 2, tweede lid onder e, arbeid gedurende de op de arbeidslijst vermelde arbeidstijden niet noodzakelijk maakt. Een en ander uitsluitend voor zover die arbeidstijden vallen binnen de in artikel 9, eerste lid, bedoelde rusttijd; dan wel
 - hem dat met het oog op de gezondheid of het welzijn van de betreffende werknemer of werknemers wenselijk voorkomt.
4. Indien er ten behoeve van de betreffende onderneming een beschikking, bedoeld in artikel 24, is afgegeven, wordt een afschrift daarvan aan de arbeidslijst gehecht, op zodanige wijze dat daarvan door de betrokken werknemers gemakkelijk kennis kan worden genomen.
5. Bij landsbesluit houdende algemene maatregelen kunnen nadere regels gesteld worden waaraan de arbeidslijst dient te voldoen.

Artikel 29 Personeelsregister

De werkgever overlegt op verzoek van de Directeur een personeelsregister, waarin de namen, geboortedata en nationaliteiten van de werknemers in de onderneming vermeld staan. Van werknemers, die niet van rechtswege zijn toegelaten in de Nederlandse Antillen, wordt het nummer en de datum van afgifte van de verblijfsvergunning vermeld.

Artikel 30 Overwerkregister

De werkgever overlegt op verzoek van de Directeur een register van het binnen zijn onderneming verrichte overwerk over ten hoogste de afgelopen twaalf maanden. Het register geeft een overzicht van de namen van de werknemers, die overwerk hebben verricht, de data waarop het overwerk is verricht, de duur van het verrichte overwerk per werknemer en de voor het overwerk gegeven compensatie.

Hoofdstuk 9 Bezwaar en beroep

Artikel 31 Bezwaar

[vervallen]

Artikel 32 Beroep

[vervallen]

Hoofdstuk 10. Naleving en toezicht op de naleving

Artikel 33

1. De werkgever draagt er zorg voor, dat in de onderneming geen arbeid wordt verricht in strijd met het bepaalde bij of krachtens deze landsverordening. Tevens draagt de werkgever er zorg voor, dat de voorwaarden, die door de Directeur krachtens deze landsverordening worden gesteld, nageleefd worden.
2. Met de werkgever bedoeld in het eerste lid, worden gelijkgesteld het hoofd en de bestuurder van de onderneming.
3. Gelijke verplichtingen als bedoeld in het eerste lid, rusten op het toezichthoudend personeel, voor zover door de werkgever belast met de zorg voor de naleving van de in dat lid bedoelde bepalingen.
4. De werkgever dan wel het toezichthoudend personeel worden geacht aan de verplichtingen als bedoeld in het eerste respectievelijk derde lid te hebben voldaan, indien zij aantonen dat door hen de nodige bevelen zijn gegeven, de nodige maatregelen zijn genomen, de nodige middelen zijn verschaft en tevens het redelijkerwijze te vorderen toezicht is gehouden om de naleving te verzekeren van de bepalingen, voor de naleving waarvan zij verplicht zijn zorg te dragen.

Artikel 34

1. Met het toezicht op de naleving van het bij deze landsverordening bepaalde zijn belast de daartoe bij landsbesluit aan te wijzen ambtenaren en andere personen.
2. Een aanwijzing als bedoeld in het eerste lid wordt bekendgemaakt in de Curaçaosche Courant.
3. Bij de uitoefening van hun taak dragen de toezichthoudende ambtenaren en personen een legitimatiebewijs bij zich. Desgevraagd tonen zij hun legitimatiebewijs aanstonds. Het legitimatiebewijs bevat een foto van de toezichthoudende ambtenaar of persoon en vermeldt in ieder geval diens naam en hoedanigheid.
4. De krachtens het eerste lid aangewezen ambtenaren en personen zijn, uitsluitend voorzover dat voor de uitoefening van hun taak redelijkerwijs noodzakelijk is, bevoegd:
 - a. alle inlichtingen te vragen;
 - b. inzage te verlangen van alle boeken, bescheiden en andere informatiedragers en daarvan afschrift te nemen of deze daartoe tijdelijk mee te nemen;
 - c. alle plaatsen, met uitzondering van woningen, zonder de uitdrukkelijke toestemming van de bewoner, te betreden, vergezeld van de daartoe door hen aangewezen personen;
 - d. woningen of tot woning bestemde gedeelten van vaartuigen zonder de uitdrukkelijke toestemming van de bewoner te betreden.
5. Zonodig, wordt de toegang tot een plaats als bedoeld in het vierde lid, onderdeel c, verschaft met behulp van de sterke arm.
6. Op het binnentreden van woningen of van tot woning bestemde gedeelten van vaartuigen als bedoeld in het vierde lid, onderdeel d, is titel X van het Derde Boek van het Wetboek van Strafvordering van overeenkomstige toepassing, met uitzondering van de artikelen 155, vierde lid,

156, tweede lid, 157, tweede en derde lid, 158, eerste lid, laatste volzin, en 160, eerste lid, en met dien verstande dat de machtiging wordt verleend door de procureur-generaal.

7. Een ieder is verplicht de in het eerste lid bedoelde ambtenaren en personen alle medewerking te verlenen die op grond van het vierde lid wordt gevorderd.

Artikel 35

Een ieder die betrokken is bij de uitvoering van deze landsverordening en daarbij de beschikking krijgt over gegevens waarvan hij het vertrouwelijke karakter kent of redelijkerwijs moet vermoeden, en voor wie niet reeds uit hoofde van ambt, beroep of wettelijk voorschrift ter zake van die gegevens een geheimhoudingsplicht geldt, is verplicht tot geheimhouding van die gegevens, behoudens voor zover enig wettelijk voorschrift hem tot mededeling verplicht of uit zijn taak de noodzaak tot mededeling voortvloeit.

Hoofdstuk 11 Strafbepalingen

Artikel 36

1. Hij, die opzettelijk de artikelen 8, derde lid, 9, vierde lid, 10, tweede lid, 11, tweede lid, 18, 20 of 21, eerste lid, overtreedt, wordt gestraft met een gevangenisstraf van ten hoogste vier jaren, een geldboete van ten hoogste honderdduizend gulden of met beide straffen.

2. Hij, die een voorschrift, verplichting of voorwaarde, bij of krachtens deze landsverordening gesteld, niet of niet volledig naleeft, wordt gestraft met hechtenis van ten hoogste een jaar, een geldboete van ten hoogste vijftienduizend gulden of met beide straffen.

3. De in het eerste lid strafbaar gestelde feiten zijn misdrijven. De in het tweede lid strafbaar gestelde feiten zijn overtredingen.

Hoofdstuk 12 Overgangs- en slotbepalingen

Artikel 37

Indien en voor zover op het tijdstip van inwerkingtreding van deze landsverordening overeenkomsten of reglementen bestaan, welke in voor de werknemer nadelige zin afwijken van het bij of krachtens deze landsverordening bepaalde, dan blijft het bij die overeenkomsten of reglementen bepaalde voor ten hoogste een jaar na inwerkingtreding van deze landsverordening ten aanzien van die werknemer gelden.

Artikel 38

Indien toepassing van het bij of krachtens deze landsverordening bepaalde voor de werknemer, op wie de Arbeidsregeling 1952 tot het moment van inwerkingtreding van deze landsverordening van toepassing was, voor hem nadelig is ten opzichte van toepassing van de Arbeidsregeling 1952 of de daarop berustende bepalingen, dan vindt toepassing daarvan niet eerder plaats dan na een jaar na inwerkingtreding van deze landsverordening, tenzij de werknemer uitdrukkelijk schriftelijk instemt met een eerdere toepassing daarvan, dan wel indien die eerdere toepassing bij collectieve arbeidsovereenkomst wordt overeengekomen.

Artikel 39

De werkgever, die op het moment van inwerkingtreding van deze landsverordening beschikt over een goedgekeurde werktijdenregeling als bedoeld in artikel 2, eerste lid, van Arbeidsbesluit I (PB 1954, no. 93), waarin een arbeidsduur wordt toegepast welke afwijkt van de artikelen 8 of 14 van deze landsverordening, wordt geacht voor een periode van ten hoogste een jaar, te rekenen vanaf de dag van inwerkingtreding van deze landsverordening, te beschikken over de toestemming bedoeld in artikel 24. De eerste volzin is van overeenkomstige toepassing op de werkgever die beschikt over een goedgekeurde werktijdenregeling, bedoeld in artikel 1, eerste lid van het Horeca-besluit (P.B. 1968, no. 3) of een goedgekeurde werktijdenregeling, bedoeld in artikel 1, eerste lid, van het Arbeidsbesluit Casino (P.B. 1977, no. 35).

Artikel 40

1. Ten aanzien van de werknemer van 18 jaar of ouder, die schemawerk verricht in een bakkersbedrijf en wiens arbeid bestaat uit het bakken van brood of banket dan wel uit werkzaamheden die daarmee direct samenhangen en op wie op tot het moment van inwerkingtreding van deze landsverordening het bepaalde in Arbeidsbesluit II (P.B. 1954, no. 94) van toepassing was, geldt gedurende ten hoogste een jaar na inwerkingtreding van deze landsverordening dat:

a. in afwijking van artikel 8, tweede lid, de arbeidsduur per week ten hoogste 45 uur bedraagt, berekend over een periode van vier weken met dien verstande dat de arbeidsduur per dag ten hoogste 10 uren bedraagt;

b. als rusttijd geldt de rusttijd bepaald in artikel 9, tweede lid, met dien verstande dat in afwijking daarvan tevens de tijd na 23.00 uur en de tijd voor 5.00 uur als rusttijd geldt;

c. de arbeidsduur inclusief overwerk gelijk is aan de arbeidsduur, bedoeld in artikel 14, tweede lid, en dat voorts ten aanzien van overwerk de bepalingen, die gelden voor de werknemer die schemawerk verricht, van overeenkomstige toepassing zijn.

2. Het eerste lid laat de toepassing van artikel 24 onverlet.

3. Artikel 28, derde lid, is van overeenkomstige toepassing.

Artikel 41

[vervallen]

Artikel 42

Alle ten gevolge van deze landsverordening opgemaakte, overgelegde en over te leggen stukken zijn vrij van zegel en worden, indien registratie verplicht is gesteld, kosteloos geregistreerd.

Artikel 43

1. Deze landsverordening treedt in werking met ingang van de eerste dag van de maand, volgend op de maand van uitgifte van het Publicatieblad, waarin haar afkondiging is geschied.

2. Met ingang van de datum van inwerkingtreding van deze landsverordening komen te vervallen de Arbeidsregeling 1952 (P.B. 1952, no. 93) en de daarop berustende regelingen, met dien verstande dat het Arbeidsbesluit jeugdige personen (P.B. 1989, no. 47) met ingang van evengenoemd tijdstip geacht wordt te strekken ter uitvoering van artikel 21, tweede lid.

3. Indien de door de regering op 26 oktober 1999 aan de Staten aangeboden ontwerp-Landsverordening administratieve rechtspraak (Zitting 1999-2000-2303) nadat deze tot landsverordening is verheven, in werking treedt, dan komen de artikelen 31 en 32 op het zelfde tijdstip te vervallen.

Artikel 44

De Minister van Arbeid en Sociale Zaken zendt binnen drie jaar na inwerkingtreding van deze Landsverordening aan de Staten een verslag over de doeltreffendheid en de effecten van deze Landsverordening.

Artikel 45

Deze landsverordening kan worden aangehaald als de "Arbeidsregeling 2000".

LANDSVERORDENING. van 19 juli 1983 tot het vaststellen van nieuwe regelen inzake een verplichte eenmalige uitkering aan de werknemer, bij ontslag buiten zijn toedoen, alsmede tot wijziging van het B.W.N.A.

Inleidende bepalingen

Artikel 1

Voor de toepassing van het bepaalde bij of krachtens deze landsverordening wordt verstaan onder:

Minister:	de Minister van Arbeid en Sociale Zaken;
Bank:	de Sociale Verzekeringsbank;
werkgever:	de werkgever, bedoeld in artikel 1613a van het Burgerlijk Wetboek van de Nederlandse Antillen;
werknemer:	de arbeider, bedoeld in artikel 1613a van het Burgerlijk Wetboek van de Nederlandse Antillen, met uitzondering van een persoon werkzaam bij een publiekrechtelijk lichaam alsmede een beambte of leerkracht bij het gesubsidieerd bijzonder onderwijs;
cessantia-uitkering: loon:	de eenmalige uitkering als bedoeld in artikel 3 lid 1; elke uitkering in welke vorm ook welke de werknemer als vergoeding voor zijn arbeid ten laste van zijn werkgever geniet, alsook ontvangsten van derden, welke van invloed zijn op de voorwaarden der arbeidsovereenkomst, behalve: - vergoeding voor het verrichten van overwerk in de zin van de Arbeidsregeling 1952 (P.B. 1958, no. 24); - de toeslag op het loon ingevolge artikel 58 van de Landsverordening Algemene Ouderdomsverzekering (P.B. 1960, no. 83) en artikel 52 van de Landsverordening Algemene Weduwen- en wezenverzekering (P.B. 1965, no. 194); - de sociale verzekeringspremies welke ten laste van de werkgever komen; - vergoeding boven het normale loon voor het tijdelijk verrichten van andere dan de normale arbeid, waartoe hij ingevolge arbeidsovereenkomst in het bedrijf van zijn werkgever is verplicht; - vergoeding, welke bij uitzondering wordt gegeven voor het verrichten van een boven het normale liggende arbeidsprestatie;
weekloon:	bij een uurloon: de geldswaarde van het loon per uur vermenigvuldigd met het aantal werkuren per week van de betrokken werknemer; bij een dagloon: de geldswaarde van het loon per dag vermenigvuldigd met het aantal werkdagen per week van de betrokken werknemer; bij een maandloon: de geldswaarde van het loon per maand vermenigvuldigd met 12 en gedeeld door 52.

Vaststelling van het weekloon

Artikel 2

1. Werkgever en werknemer stellen bij de aanvang van het dienstverband en telkens, wanneer het loon gewijzigd wordt, het weekloon vast met inachtneming van het daaromtrent in artikel 1 bepaalde.
2. Indien het loon geheel of gedeeltelijk bestaat uit huisvesting, verstrekkingen in natura, onderricht of geldelijke uitkeringen waarvan de grootte niet bij voorbaat vast staat zoals provisie, commissie, tantième en fooien, bepalen werkgever en werknemer ter vaststelling van het weekloon de gemiddelde geldswaarde daarvan.
3. Indien het aantal werkuren per week, in het geval een uurloon wordt betaald, niet bij voorbaat vaststaat, bepalen werkgever en werknemer, ter vaststelling van het weekloon het te verwachten gemiddelde aantal werkuren per week.
4. Bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen kunnen regelen worden vastgesteld, welke bij de bepaling van de geldswaarde van het niet in geld genoten loon moeten worden in acht genomen.

Cessantia-uitkering

Artikel 3

1. De werknemer wiens dienstbetrekking eindigt, anders dan door zijn schuld of tengevolge van een aan hem toe te rekenen omstandigheid, wordt door de werkgever een eenmalige uitkering, gebaseerd op het laatstgenoten loon, toegekend, waarvan de hoogte als volgt wordt berekend:

- voor het eerste tot en met het tiende volle dienstjaar één weekloon per dienstjaar;
- voor het elfde tot en met het twintigste volle dienstjaar een en een kwart maal het weekloon per dienstjaar;
- voor de daarop volgende volle dienstjaren tweemaal het weekloon per dienstjaar.

Voor de berekening van volle dienstjaren geldt een periode van meer dan zes maanden na het eerste dienstjaar als een vol dienstjaar.

2. Voor de toepassing van het eerste lid worden dienstbetrekkingen geacht éénzelfde, niet onderbroken dienstbetrekkingen te vormen in de in artikel 1615k, eerste lid, van het Burgerlijk Wetboek genoemde gevallen.

3. Van het bepaalde in het eerste lid kan slechts ten gunste van de werknemer worden afgeweken, terwijl van het bepaalde in het tweede lid slechts bij collectieve arbeidsovereenkomst kan worden afgeweken.

4. Het bepaalde in het eerste lid vindt geen toepassing indien een werknemer bij het einde van zijn dienstbetrekking in het genot van een pensioen of uitkering bij wijze van pensioen of ouderdomsverzorging wordt gesteld.

5. Het bepaalde in het vierde lid vindt geen toepassing wanneer het pensioen of de uitkering bij wijze van pensioen of ouderdomsverzorging, dat aan de werknemer bij het einde van zijn dienstbetrekking wordt uitgekeerd, minder bedraagt dan het dan geldende wettelijk ouderdomspensioen, danwel, het pensioen ingeval daarop het wettelijk ouderdomspensioen geheel of gedeeltelijk in mindering wordt gebracht, minder bedraagt dan tweemaal het bedrag van het dan geldende wettelijk ouderdomspensioen.

6. Het vorderingsrecht van de gewezen werknemer op de cessantia-uitkering jegens de werkgever verjaart na verloop van één jaar.

Artikel 4

1. Indien geen of geen tijdige betaling geschied van de cessantia-uitkering ten laste van een werkgever, die in staat van faillissement is verklaard of aan wie surséance van betaling is verleend, kan de werknemer jegens de Bank aanspraak maken op de cessantia-uitkering; met dien verstande dat bij de berekening van de door de Bank toe te kennen cessantia-uitkering het weekloon in aanmerking genomen wordt voor zover dit niet een normbedrag overschrijdt, gelijk aan anderhalf maal het weekloon dat wordt afgeleid uit de dagloonbedragen zoals deze ingevolge artikel 8, tweede lid van de Landsverordening Ziekteverzekering (P.B. 1966, no. 15) zijn of zullen worden vastgesteld. Indien het normbedrag niet is een getal in gehele guldens en deelbaar door vijf, wordt het gesteld op het naasthogere bedrag dat aan deze voorwaarden voldoet.

2. De Bank kan beslissen dat het bepaalde in het eerste lid overeenkomstige toepassing vindt indien een werkgever verkeert in de toestand dat hij heeft opgehouden te betalen, terwijl hij niet of nog niet in staat van faillissement is verklaard en hem geen of nog geen surséance van betaling is verleend.

Artikel 5

1. De cessantia-uitkering wordt krachtens artikel 4 aan de gewezen werknemer op zijn verzoek door de Bank toegekend, dan wel, bij zijn overlijden, aan zijn nagelaten betrekkingen op hun verzoek door de werkgever of krachtens artikel 4 door de Bank toegekend, mits het verzoek binnen twaalf maanden na het einde van de dienstbetrekking bij de werkgever onderscheidenlijk de Bank is ingediend. Met het einde van de dienstbetrekking wordt voor de toepassing van dit artikellid gelijkgesteld een in kracht van gewijsde gegane rechterlijke uitspraak waarbij een dienstbetrekking als geëindigd wordt verklaard.

2. Voor de toepassing van het vorige lid wordt onder nagelaten betrekkingen verstaan:

- a. de langstlevende der echtgenoten;
- b. bij ontstentenis van de onder a bedoelde persoon, de kinderen tot wie de overledene in familierechtelijke betrekking stond die de leeftijd van 21 jaar nog niet hebben bereikt en niet gehuwd zijn of gehuwd geweest zijn;
- c. bij ontstentenis van vorengenoemde personen, degenen ten aanzien van wie de overledene grotendeels in de kosten van het bestaan voorzag en met wie hij in gezinsverband leefde, dan wel duurzaam samenwoonde;
- d. bij ontstentenis van vorengenoemde personen, degenen, die de kosten van de laatste ziekte en van de begrafenis van de overledene hebben betaald, met dien verstande dat hun recht op de cessantia-uitkering reikt tot het bedrag van die kosten.

Onder de onder b bedoelde kinderen zijn mede begrepen de kinderen tot wie de overledene in familierechtelijke betrekking stond, die de leeftijd van 25 jaar nog niet hebben bereikt, indien:

- a. hun tijd, behoudens in geval van ziekte of vakantie, geheel of grotendeels in beslag wordt genomen door of in verband met het volgen van onderwijs of van beroepsopleiding;
- b. zij ten gevolge van ziekte of gebreken buiten staat zijn om met arbeid, die voor hun krachten is berekend, één derde te verdienen van hetgeen lichamelijk en geestelijk gezonde kinderen van gelijke leeftijd en van soortgelijke bekwaamheid in staat zijn met arbeid te verdienen.

3. De betaalbaarstelling van de cessantia-uitkering ingevolge het vorige lid geschiedt niet eerder dan zes maanden na het einde van de dienstbetrekking.

4. De cessantia-uitkering, welke niet is ingevorderd binnen twee jaren na de eerste dag, waarop zij kon worden ingevorderd, wordt niet meer uitbetaald door de Bank.

Uitvoeringsorgaan

Artikel 6

1. In de uitvoering van artikel 4 van deze landsverordening wordt voorzien door de Bank middels een door haar te beheren fonds, genaamd Cessantiafonds.
2. Het Cessantiafonds bezit de hoedanigheid van rechtspersoon en is gevestigd te Willemstad op Curaçao.
Het fonds is vrijgesteld van winstbelasting.
3. Bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen worden nader regelen vastgesteld, betreffende het beheer en de belegging van de gelden van het Cessantiafonds.

Artikel 7

1. De werkgever is verplicht uiterlijk in de maand juni van ieder kalenderjaar ten behoeve van een in zijn dienst zijnde werknemer een bijdrage aan de Bank te doen waarvan het bedrag wordt vastgesteld bij landsbesluit houdende algemene maatregelen, de Sociaal-Economische Raad gehoord.
2. De Bank treedt voor het bedrag van de door haar betaalde cessantia-uitkering in de rechten van de werknemer op de cessantia-uitkering jegens de werkgever.
3. Ten laste van de Bank komen de door de Bank betaalbaar gestelde cessantia-uitkeringen als bedoeld in artikel 4 van deze landsverordening, alsmede alle andere kosten verbonden aan de uitvoering van artikel 4 van deze landsverordening.

Artikel 8

1. De voldoening van de in artikel 7, eerste lid, bedoelde bijdrage aan de Bank geschiedt middels storting op aangifte bij de door de Bank aangewezen betaalinstanties. De aangifte wordt gelijktijdig met de storting van de bijdrage gedaan.
2. Indien de bijdrage geheel of gedeeltelijk niet binnen de voorgeschreven tijd is voldaan, wordt de te weinig betaalde bijdrage bij wijze van boete verhoogd met één ten honderd van het niet voldane bedrag van de bijdrage voor elke maand of gedeelte van een maand dat dat bedrag niet is voldaan. De werkgever is verplicht de boete op eerste vordering van de Bank te betalen.
3. De vorderingen van de werknemer en de Bank op de werkgever tot nakoming van diens verplichting ingevolge artikel 3, eerste lid, en artikel 7, eerste lid, alsmede het tweede lid van dit artikel zijn bevoorrecht op alle goederen van de werkgever en gaan boven alle andere voorrechten met uitzondering van die ter zake van de directe belastingen, die van de artikelen 287 en 288, onder a, van Boek 3 van het Burgerlijk Wetboek, alsmede dat van artikel 284 van Boek 3 van het Burgerlijk Wetboek, voor zover de daar bedoelde kosten zijn gemaakt na het ontstaan van de vorderingen van de werknemer of de Bank.

Beroep

Artikel 9

Tegen een beschikking van de directeur van de Bank met betrekking tot de toekenning of betaalbaarstelling van een cessantia-uitkering als bedoeld in artikel 4, staat voor belanghebbende binnen zes weken na de dag waarop deze is gegeven, beroep open bij het Gerecht in eerste aanleg van de Nederlandse Antillen.

Vorderingen en aansprakelijkheid

Artikel 10

1. De cessantia-uitkeringen als bedoeld in deze landsverordening, welke niet zijn ingevorderd binnen twee jaar na de eerste dag waarop zij konden worden ingevorderd, worden niet meer uitbetaald,
2. Ieder beding, dat de aansprakelijkheid van de werkgever ingevolge de bepalingen van deze landsverordening uitsluit of vermindert, is nietig.
3. Het is de werkgever verboden de voor hem uit de bepalingen van deze landsverordening voortvloeiende kosten geheel of gedeeltelijk te verhalen op het loon van de werknemer.
4. De cessantia-uitkering is
 - a. onvervreemdbaar;
 - b. niet vatbaar voor verpanding of belening;
 - c. behoudens voor zover dit dient tot verhaal van onderhoud, waartoe de werknemer of de gewezen werknemer volgens wettelijke regeling is gehouden, niet vatbaar voor executoriaal of conservatoir beslag, noch voor faillissementsbeslag.Volmacht tot ontvangst van een cessantia-uitkering, onder welke vorm of welke benaming ook verleend, is steeds herroepelijk. Elk beding, strijdig met enige bepaling van dit artikellid, is nietig.

Uitvoering en toezicht

Artikel 11

1. Een ieder is verplicht ten behoeve van de uitvoering van artikel 4 van deze landsverordening alle door de Bank verlangde inlichtingen te verstrekken, desverlangd schriftelijk en binnen een door de Bank te stellen redelijke termijn.
2. De werkgever, die verkeert in de toestand als vermeld in artikel 4, is verplicht bij het beëindigen en bij het eindigen van de dienstbetrekking de Bank onverwijld hieromtrent in te lichten. De Bank kan voor het verstrekken van deze inlichtingen formulieren beschikbaar stellen waarop de voor het beoordelen van het recht van de werknemer op de cessantia-uitkering door de Bank gewenste gegevens dienen te worden vermeld en welke door de werkgever ondertekend bij de Bank dienen te worden ingediend.
3. Ingeval de dienstbetrekking van de werknemer krachtens het bepaalde in artikel 3, tweede lid, dan wel anderszins als rechtens ononderbroken dient te worden beschouwd, en de werkgever verkeert in de toestand als vermeld in artikel 4, geeft de werkgever zo spoedig mogelijk hiervan kennis aan de Bank.
4. Degene aan wie door de Bank een cessantia-uitkering als bedoeld in artikel 4 geheel of gedeeltelijk ten onrechte is betaalbaar gesteld of uitbetaald, geeft onverwijld hiervan kennis aan de Bank. Hij is verplicht het ten onrechte genotene op eerste vordering van de Bank terug te betalen. Het bepaalde in artikel 8 is van overeenkomstige toepassing.

Artikel 12

Ter uitvoering van deze landsverordening kunnen nadere regelen worden vastgesteld bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen.

Artikel 12a

1. Met het toezicht op de naleving van het bij of krachtens deze landsverordening bepaalde is belast de Bank.
2. De Bank is, uitsluitend voor zover dat voor de vervulling van haar taak redelijkerwijze noodzakelijk is, bevoegd:
 - a. alle inlichtingen te vragen;
 - b. inzage te verlangen van alle boeken, bescheiden en andere informatiedragers en daarvan afschrift te nemen of deze daartoe tijdelijk mee te nemen;
 - c. alle plaatsen, met uitzondering van woningen zonder de uitdrukkelijke toestemming van de bewoner, te betreden, vergezeld van door hen aangewezen personen.
3. Zo nodig, wordt de toegang tot een plaats als bedoeld in het tweede lid, onderdeel c, verschaft met behulp van de sterke arm.
4. Een ieder is verplicht aan de Bank alle medewerking te verlenen die in het kader van de toezichtsuitoefening op grond van het tweede lid wordt gevorderd.

Artikel 13

Alle ingevolge deze landsverordening opgemaakte of overgelegde stukken, verzoekschriften en beschikkingen zijn vrij van het recht van zegel en van de formaliteit van registratie.

Strafbepalingen

Artikel 14

1. Hij die opzettelijk inlichtingen als bedoeld in artikel 11 onjuist verstrekt, dan wel een valse verklaring aan de Bank aflegt, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste een jaar of geldboete van ten hoogste tienduizend gulden.
2. Overtreding van artikel 10, tweede lid, dan wel het niet of niet tijdig nakomen van een der verplichtingen gesteld bij of krachtens de artikelen 7, eerste lid, 8, eerste lid, 11, eerste, tweede en derde lid, en 12 wordt gestraft met hechtenis van ten hoogste een maand of geldboete van ten hoogste vijfduizend gulden.
3. De in het eerste lid strafbaar gestelde feiten zijn misdrijven.
4. De in het tweede lid strafbaar gestelde feiten zijn overtredingen

Overgangs- en slotbepalingen

Artikel 15

1. Deze landsverordening, welke kan worden aangehaald als „Cessantia-landsverordening”, treedt in werking met ingang van een nader bij landsbesluit te bepalen tijdstip.
2. Indien een werknemer ingevolge een op het in het eerste lid bedoelde tijdstip bestaande regeling of toezegging van de werkgever bij het einde van de dienstbetrekking ten laste van de werkgever aanspraak kan maken op een uitkering ineens, wordt de cessantia-uitkering in mindering gebracht op deze uitkering.
3. In afwijking van het bepaalde in artikel 7, eerste lid is de werkgever verplicht voor het kalenderjaar 1983 uiterlijk op 31 december 1983 de in dat artikellid bedoelde bijdrage te doen voor de in zijn dienst zijnde werknemer.

Artikel 16

[wijzigt de artikelen 1615j en 1615k van het Burgerlijk Wetboek van de Nederlandse Antillen]

Landsverordening van 14 mei 1960, regelende een algemene, de gehele bevolking omvattende, verplichte verzekering tegen geldelijke gevolgen van ouderdom

HOOFDSTUK 1 Algemene bepalingen

Artikel 1

Voor de toepassing van het bij of krachtens deze landsverordening bepaalde wordt verstaan onder:

De Minister: de Minister van Arbeid en Sociale Zaken;

De Bank: de Sociale Verzekeringsbank;

Ingezetene: hij die in de Nederlandse Antillen woont;

De inspecteur:

a. ten aanzien van de werkgever, die hetzij zijn woonplaats, hetzij zijn vestigingsplaats of bij gebreke daarvan voor de winstbelasting, zijn vaste inrichting of vaste vertegenwoordiger heeft:

1. in het eilandgebied Bonaire: de Inspecteur der Belastingen op Bonaire

2. in het eilandgebied Curaçao: de Inspecteur der Belastingen op Curaçao

3. in één van de overige eilandgebieden: de Inspecteur der Belastingen op Sint Maarten;

b. ten aanzien van de verzekerde, die bij het begin van het desbetreffende jaar of bij de aanvang van zijn premieplicht in de loop van het jaar, zijn woonplaats heeft:

1. in het eilandgebied Bonaire: de Inspecteur der Belastingen op Bonaire

2. in het eilandgebied Curaçao: de Inspecteur der Belastingen op Curaçao

3. in één van de overige eilandgebieden: de Inspecteur der Belastingen op Sint Maarten;

Artikel 2

1. Waar iemand woont, wordt naar de omstandigheden beoordeeld, voor zover in de volgende leden niet anders is bepaald.

2. Degenen, die de Nederlandse Antillen metterwoon verlaten, maar binnen een jaar zich aldaar weder metterwoon vestigen, worden geacht ook tijdens hun afwezigheid in de Nederlandse Antillen te hebben gewoond, tenzij blijkt, dat zij tijdens hun afwezigheid op het grondgebied van Nederland of van een vreemde staat hebben gewoond.

3. Degenen, die tijdelijk binnen de Nederlandse Antillen verblijven en hetzij in Nederland wonen, hetzij aldaar geacht worden te wonen volgens de daar geldende wetgeving inzake de belasting naar het inkomen, worden als niet binnen de Nederlandse Antillen wonend beschouwd, indien hun verblijf niet langer dan een jaar duurt.

Artikel 3

1. In de uitvoering van de in deze landsverordening geregelde verzekering wordt voorzien door de Bank, met dien verstande, dat de heffing van de premies geschiedt door de Inspecteur.

2. Voor zover de uitvoering van de in deze landsverordening geregelde verzekering geschiedt door de Bank, kan de Minister nadere regelen stellen met betrekking tot de te voeren administratie en de registratie der verzekerden.

Artikel 4

1. Bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen, kunnen bevoegdheden met betrekking tot de uitvoering van deze landsverordening worden toegekend aan instanties van het Land of van de eilandgebieden en kunnen aan die instanties aanwijzingen en voorschriften worden gegeven.

2. In de gevallen, waarin ingevolge het bepaalde in het vorige lid aan instanties van het Land of de eilandgebieden bevoegdheden zijn toegekend, zijn de bepalingen van deze landsverordening en van de tot haar uitvoering genomen besluiten van toepassing, met inachtneming van de wijzigingen, welke de aard van het onderwerp vordert.

HOOFDSTUK II De kring der verzekerden

Artikel 5

1. Verzekerd overeenkomstig de bepalingen van deze landsverordening is degene, die de leeftijd van vijftien jaar, doch niet die van 60 jaar heeft bereikt, indien hij:

a. ingezetene is;

b. geen ingezetene is, doch in de inkomstenbelasting wordt aangeslagen als binnen de Nederlandse Antillen wonende belastingplichtige;

- c. geen ingezetene is en evenmin geacht kan worden blijvend buiten de Nederlandse Antillen te wonen, doch terzake van buiten de Nederlandse Antillen verrichte arbeid wedde of loon geniet ten laste van de Nederlandse Antillen of van een der eilandgebieden, mits hij Nederlander is.
2. Niet verzekerd is de vreemdeling, die niet geacht kan worden blijvend binnen de Nederlandse Antillen te wonen en die terzake van binnen de Nederlandse Antillen verrichte arbeid wedde of loon geniet ten laste van een andere mogendheid.
3. Bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen, kunnen personen, die niet ingevolge het eerste lid verzekerd zijn, als verzekerden in de zin van deze landsverordening worden aangemerkt.
4. Bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen, kan van het bepaalde in het eerste lid worden afgeweken:
- ten aanzien van vreemdelingen;
 - ter voorkoming van samenloop van de verzekering ingevolge deze landsverordening met een overeenkomstige regeling buiten de Nederlandse Antillen;
 - in de gevallen van tijdelijk verblijf of tijdelijke werkzaamheden hier te lande;
 - ten aanzien van echtgenoten en overige gezinsleden van de in het tweede lid en van de in dit lid onder b. en c. bedoelde personen.

HOOFDSTUK III Het ouderdomspensioen

§ 1. Het recht op ouderdomspensioen

Artikel 6

Degene, die verzekerd is geweest en de leeftijd van 60 jaar heeft bereikt, heeft overeenkomstig de bepalingen van deze landsverordening recht op ouderdomspensioen.

Artikel 7

- Het ouderdomspensioen bedraagt NAF. 654,-- per maand.
- Het pensioenbedrag, bedoeld in het eerste lid, wordt bij landsbesluit houdende algemene maatregelen, met inachtneming van het derde lid aangepast aan de ontwikkeling van de prijsindexcijfers van de gezinsconsumptie.
- Aanpassing van het pensioenbedrag heeft plaats met ingang van de eerste dag van enig kalenderjaar op basis van de stijging welke het prijsindexcijfer van de gezinsconsumptie voor de maand augustus daaraan voorafgaande aangeeft ten opzichte van het prijsindexcijfer van de maand augustus van het voorafgaande jaar.

Artikel 7a

- Degene aan wie een ouderdomspensioen is toegekend en die gehuwd is met iemand die jonger is dan 60 jaar heeft recht op een toeslag van ten hoogste NAF. 448,-- per maand, voorzover het gezamenlijk inkomen niet meer dan NAF. 12.000,-- per jaar bedraagt.
- De toeslag wordt door de Bank betaalbaar gesteld aan degene met wie degene aan wie het ouderdomspensioen is toegekend, gehuwd is. De betaling geschiedt als regel maandelijks.
- De toeslag eindigt:
 - wanneer degene met wie degene aan wie het ouderdomspensioen is toegekend, gehuwd is, de leeftijd van 60 jaar heeft bereikt;
 - bij ontbinding van het huwelijk in de gevallen, genoemd in artikel 248 van het Burgerlijk Wetboek van de Nederlandse Antillen;
 - bij overlijden van degene aan wie het ouderdomspensioen is toegekend of van degene met wie degene aan wie het ouderdomspensioen is toegekend, gehuwd is;
 - bij intrekking van het pensioen of de toeslag;
 - wanneer het gezamenlijk inkomen, bedoeld in het eerste lid, meer dan NAF. 12.000,--per jaar bedraagt.
- Onder inkomen in het eerste en derde lid, onderdeel e, wordt verstaan het zuiver inkomen, bedoeld in de Landsverordening op de inkomstenbelasting 1943 (P.B. 1956, no. 9), verminderd met het ingevolge deze landsverordening uitgekeerde pensioen.
- De toeslag eindigt met ingang van de maand, volgende op die, waarin het feit of de omstandigheid, bedoeld in het derde lid, heeft plaats gehad onderscheidenlijk is ontstaan, die het einde ten gevolge heeft.
- De artikelen 12, 13, tweede tot en met vierde lid, 14, 15, 16, 18, 19, 22, 22a tot en met 22c, 23, 24, tweede lid, 34, 37, 38, 44, eerste lid, 47, 48 en 52 zijn van overeenkomstige toepassing op de toeslag.
- Op de toeslag wordt een korting toegepast van:

- a. 2% voor elk kalenderjaar, gelegen vóór 1 januari 1975, van 2 1/8% voor elk kalenderjaar tussen 1975 en 31 december 1990, en van 2 2/9 % voor elk kalenderjaar na 31 december 1990, dat degene die gehuwd is met een persoon als bedoeld in het eerste lid, behoudens in bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen, aan te wijzen gevallen, na het bereiken van de 15-jarige, doch vóór het bereiken van de 60-jarige leeftijd van degene met wie hij gehuwd is niet verzekerd is geweest;
- b. 3% voor elke jaarpremie ingevolge deze landsverordening, welke degene die gehuwd is met een persoon als bedoeld in het eerste lid, schuldig nalatig is geweest te betalen.
8. Artikel 20 is van overeenkomstige toepassing op de toeslag met dien verstande dat bij overlijden van degene, met wie degene aan wie het ouderdomspensioen is toegekend, is gehuwd, een bedrag van viermaal het ouderdomspensioen, genoemd in artikel 7, eerste lid, wordt uitbetaald.
9. De bedragen, genoemd in artikel 7a, eerste en derde lid, onderdeel e, kunnen ingeval van aanpassing van het pensioenbedrag als bedoeld in artikel 7, tweede lid, op overeenkomstige wijze worden aangepast.

Artikel 8

1. Op het bedrag, bedoeld in artikel 7, eerste lid, wordt een korting toegepast van 2% voor elk kalenderjaar, gelegen vóór 1 januari 1975, van 2 1/8% voor elk kalenderjaar tussen 1975 en 31 december 1990, en van 2 2/9 % voor elk kalenderjaar na 31 december 1990, dat de pensioengerechtigde na het bereiken van de 15-jarige, doch vóór het bereiken van de 60-jarige leeftijd niet verzekerd is geweest.
2. Op het bedrag, genoemd in artikel 7, eerste lid, wordt een korting toegepast van 3% voor elke jaarpremie ingevolge deze landsverordening, welke de pensioengerechtigde schuldig nalatig is geweest te betalen.
3. Bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen, worden, gehoord de Bank, regels gesteld omtrent de herleiding van gedeelten van jaarpremies tot gehele jaarpremies en van gedeelten van kalenderjaren, bedoeld in het eerste en tweede lid, alsmede artikel 7a, tot gehele kalenderjaren.
4. Na de korting, bedoeld in het eerste en tweede lid, wordt het ouderdomspensioen afgerond op volle gulden.

§ 2. Toekenning, ingang, intrekking, herziening, betaling en einde van het ouderdomspensioen

Artikel 9

1. Het ouderdomspensioen alsmede een verhoging van het ouderdomspensioen wordt op aanvraag toegekend door de Bank.
2. In afwijking van het bepaalde in het vorige lid is de Bank bevoegd het ouderdomspensioen alsmede een verhoging van het ouderdomspensioen ambtshalve toe te kennen.

Artikel 10

De aanvraag om ouderdomspensioen alsmede een verhoging van het ouderdomspensioen wordt ingediend ter plaatse door de Minister aangewezen.

Artikel 11

1. Het ouderdomspensioen gaat in op de eerste dag van de maand volgende op die, waarin de belanghebbende aan de voorwaarden voor het recht op ouderdomspensioen voldoet.
2. In afwijking van het bepaalde in het eerste lid kan een ouderdomspensioen niet eerder ingaan dan een jaar vóór de eerste dag der maand, volgende op die, waarin de aanvraag werd ingediend of waarin de ambtshalve toekenning plaats vond. De Bank kan voor bijzondere gevallen van het bepaalde in de vorige volzin afwijken.

Artikel 12

1. Het ouderdomspensioen wordt door de Bank ingetrokken of herzien, wanneer degene aan wie het is toegekend, ingevolge het bij of krachtens deze landsverordening bepaalde, daarvoor niet of niet of niet meer in aanmerking komt, onderscheidenlijk voor een hoger of lager ouderdomspensioen in aanmerking komt.
2. De herziening van het ouderdomspensioen, welke voortvloeit uit een wijziging der omstandigheden en welke een verhoging van dit pensioen tot gevolg heeft, gaat in op de eerste dag der maand, volgende op die, waarin de wijziging dier omstandigheden heeft plaats gevonden. Het bepaalde in artikel 11, tweede lid, is van overeenkomstige toepassing.

3. De intrekking van het ouderdomspensioen of de herziening daarvan, welke een verlaging van dit pensioen tot gevolg heeft, gaat, behoudens in bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen, aan te wijzen gevallen, in op de eerste dag der maand, volgende op die, waarin de dag der dagtekening van de kennisgeving ingevolge artikel 37, eerste lid onder a is gelegen.
4. De herziening van het ouderdomspensioen, welke verband houdt met het bepaalde in het laatste lid van artikel 7, gaat, in afwijking van het bepaalde in het tweede en derde lid, in op de dag, met ingang waarvan op grond van het laatste lid van artikel 7, de in dat artikel genoemde bedragen zijn herzien.
5. Ter uitvoering van het bepaalde in dit artikel kunnen bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen, nadere voorschriften worden gegeven. Daarbij kunnen tevens regelen worden gesteld met betrekking tot schorsing en opschorting van de uitbetaling van het ouderdomspensioen.

Artikel 13

1. Het ouderdomspensioen wordt betaalbaar gesteld door de Bank. De betaling geschiedt als regel maandelijks.
2. In geval het pensioen in het buitenland wordt uitbetaald, worden de daaraan verbonden kosten van overmaking op het pensioen in mindering gebracht.
3. Wanneer een gepensioneerde een ander machtigt om het ouderdomspensioen in ontvangst te nemen, onderscheidenlijk een verleende machtiging intrekt, wordt daaraan gevolg gegeven met ingang van een betalingstermijn, aanvangende na de dag, waarop de machtiging wordt ingediend, onderscheidenlijk waarop van haar intrekking mededeling wordt gedaan, doch niet later dan de eerste dag van de tweede maand na de dag van indiening, onderscheidenlijk intrekking der machtiging.
4. Bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen, kunnen regelen worden vastgesteld inzake de betaalbaarstelling van het ouderdomspensioen door organen, welke belast zijn met de uitbetaling van pensioen uit anderen hoofde dan ingevolge deze landsverordening.

Artikel 14

1. Indien een krachtens deze landsverordening gepensioneerde in een gesticht of door of vanwege een instelling van weldadigheid, door het openbare gezag erkend, wordt verzorgd of verpleegd, en de kosten van verzorging of verpleging geheel of gedeeltelijk ten laste komen van een openbaar lichaam of een instelling van weldadigheid als vorenbedoeld, kan op verzoek van het desbetreffende orgaan het ouderdomspensioen over volle kalendermaanden, gelegen binnen de duur van de verzorging of verpleging, voor zover het over die maanden nog niet is uitbetaald, aan het desbetreffende orgaan worden uitbetaald, met dien verstande, dat aan dat orgaan niet meer wordt uitbetaald dan de te zijnen laste komende kosten van verzorging en verpleging bedragen.
2. Voorzover in verband met het bepaalde in dit artikel het ouderdomspensioen niet werd uitbetaald aan de gepensioneerde, wordt het na het overlijden van de gepensioneerde, voorzover nodig in afwijking van het in artikel 17 bepaalde, tot en met de laatste dag der maand, waarin het overlijden plaats vond, uitbetaald aan het in het eerste lid van dit artikel bedoelde orgaan.

Artikel 15

De termijnen van het ouderdomspensioen, welke niet zijn ingevorderd binnen twee jaar na de eerste dag waarop zij konden worden ingevorderd, worden niet meer uitbetaald.

Artikel 16

1. Behoudens het bepaalde in het volgende lid zijn de eenmaal uitbetaalde termijnen van het ouderdomspensioen niet vatbaar voor terugvordering.
2. Indien het ouderdomspensioen krachtens het bepaalde in artikel 12, derde lid met terugwerkende kracht is herzien of ingetrokken, kan hetgeen aan pensioen te veel of ten onrechte is uitbetaald, geheel of gedeeltelijk worden teruggevorderd, dan wel op het later uit te betalen pensioen in mindering worden gebracht.

Artikel 17

1. Onverminderd het overigens in deze landsverordening bepaalde eindigt het ouderdomspensioen door:
 - 1e overlijden;
 - 2e intrekking.

2. Het ouderdomspensioen eindigt, behoudens het overigens in deze landsverordening bepaalde, met ingang van de maand volgende op die, waarin het feit heeft plaats gehad of de omstandigheid is ontstaan, die het einde ten gevolge heeft

Artikel 18

1. Het ouderdomspensioen is:

- a. onvervreemdbaar;
 - b. niet vatbaar voor verpanding of belening;
 - c. behoudens voor zover dit dient tot verhaal van onderhoud, waartoe de gepensioneerde volgens wettelijke regeling is gehouden, niet vatbaar voor executoriaal of conservatoir beslag, noch voor faillissementsbeslag.
2. Voor zover op grond van het eerste lid, onder c beslag wordt gelegd, mag dit niet meer bedragen dan een derde gedeelte van het bedrag van het ouderdomspensioen.
3. Volmacht tot ontvangst van ouderdomspensioen, onder welke vorm of welke benaming ook, door de gepensioneerde verleend, is steeds herroepelijk.
4. Elk beding, strijdig met enige bepaling van dit artikel, is nietig.

Artikel 18a

1. De Bank is bevoegd om op grond van verdragen, convenanten en andersoortige overeenkomsten met uitvoerders van instellingen van sociale voorzieningen, het ouderdomspensioen van een pensioengerechtigde te verminderen ter ontneming van een ten onrechte verkregen voordeel van de pensioengerechtigde op het gebied van sociale voorzieningen.
2. De Bank is eveneens bevoegd om het ouderdomspensioen van een pensioengerechtigde te verminderen ter ontneming van een ten onrechte verkregen voordeel van de pensioengerechtigde op het gebied van de door de Bank uitgevoerde sociale verzekeringswetten.
3. De in het eerste en tweede lid bedoelde vermindering kan ineens geschieden indien het ten onrechte genoten voordeel niet groter is dan een derde deel van het door de Bank verstrekte ouderdomspensioen. In alle andere gevallen kan de vermindering niet meer bedragen dan een derde deel van het ouderdomspensioen.

§ 3. De gevolgen van het overlijden van een pensioengerechtigde, dan wel van het overlijden van zijn echtgenote, respectievelijk haar echtgenoot.

Artikel 19

1. Na het overlijden van degene, aan wie een ouderdomspensioen is toegekend, wordt het pensioen tot en met de laatste dag van de maand waarin het overlijden heeft plaats gehad, uitbetaald.
2. De uitbetaling, bedoeld in het eerste lid, geschiedt aan de persoon of personen, die daarvoor naar het oordeel van de Bank op billijkheidsoverwegingen in aanmerking komt onderscheidenlijk komen, mits deze daartoe binnen zes maanden na het overlijden een verzoek bij de Bank heeft, onderscheidenlijk hebben, ingediend.

Artikel 20

1. Na het overlijden van degene, aan wie een ouderdomspensioen is toegekend, wordt een bedrag ineens, gelijk aan viermaal het ouderdomspensioen, genoemd in artikel 7 eerste lid, uitbetaald aan de persoon of personen, die daarvoor naar het oordeel van de Bank op billijkheidsoverwegingen in aanmerking komt, onderscheidenlijk komen, mits deze daartoe binnen zes maanden na het overlijden een verzoek bij de Bank heeft, onderscheidenlijk hebben, ingediend.
2. De uitkering, bedoeld in het eerste lid, wordt betaalbaar gesteld in de maand volgende op die, waarin een verzoek als bedoeld in het eerste lid, bij de Bank is ingediend.

§ 4. Voorziening bij vertrek uit de Nederlandse Antillen.

Artikel 21

1. Aan de verzekerde, die de Nederlandse Antillen metterwoon verlaat, wordt door de Bank op diens verzoek een verklaring afgegeven, vermeldende het aantal jaren dat de verzekerde voor zijn rechten krachtens deze landsverordening kan doen gelden tot aan de dag van zijn vertrek uit de Nederlandse Antillen. Alvorens deze verklaring wordt afgegeven moet de verzekerde de door hem verschuldigde premie, tot aan de dag van zijn vertrek, voldoen.

2. Bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen, worden, gehoord de Bank, regelen vastgesteld met betrekking tot de toekenning en betaalbaarstelling van ouderdomspensioenen, voor personen die buiten de Nederlandse Antillen wonen.

§ 5. Waarborg verplichtingen voortvloeiende uit deze Landsverordening

Artikel 22

Het Land waarborgt zonder enig voorbehoud de betaling door de Bank van het ouderdomspensioen en het bedrag genoemd in artikel 20, waarop krachtens deze landsverordening aanspraak bestaat.

§ 6. Kerstuitkering

Artikel 22a

1. Degene, die recht heeft op ouderdomspensioen in de maand september, heeft recht op kerstuitkering.
2. Voor de toepassing van deze paragraaf wordt onder degene, die recht heeft op ouderdomspensioen, mede verstaan degene, aan wie op grond van artikel 19 ouderdomspensioen wordt uitbetaald.

Artikel 22b

1. De kerstuitkering bedraagt 100 pct. van het bedrag aan ouderdomspensioen, waarop recht bestond in de maand september.
2. De uitbetaling van de kerstuitkering vindt eenmaal per jaar ambtshalve plaats in de eerste helft van de maand december. De Minister kan terzake nadere regelen stellen.
3. Het bedrag van de kerstuitkering, dat niet is ingevorderd binnen zes maanden na de eerste dag waarop het kon worden ingevorderd, wordt niet meer uitbetaald.

Artikel 22c

Het bepaalde bij of krachtens de artikelen 13, 14, 16, 18, 19, 22 en 34 vindt overeenkomstige toepassing ten aanzien van de kerstuitkering, voor zover bij of krachtens deze paragraaf niet anders is bepaald.

De Minister kan met betrekking tot het bepaalde in deze paragraaf nadere regelen stellen. Daarbij kan worden afgeweken van het bepaalde in artikel 22b, tweede lid.

HOOFDSTUK IV De op te brengen middelen

Artikel 23

De middelen tot dekking van de ingevolge deze landsverordening uit te keren pensioenen en uitkeringen als bedoeld in artikel 20 en van de aan de uitvoering van deze landsverordening verbonden kosten, alsmede de middelen benodigd voor het vormen en in stand houden van een bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen, te bepalen reserve, worden gevonden door het heffen van premies van de verzekerden en uit overige inkomsten.

Artikel 24

1. De premies worden gestort in een door de Bank te beheren Ouderdomsfonds.
2. De ingevolge deze landsverordening uit te keren pensioenen, de uitkeringen bedoeld in artikel 20 alsmede de aan de uitvoering van deze landsverordening verbonden kosten komen ten laste van het Ouderdomsfonds.

Artikel 25

Bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen, worden voorschriften vastgesteld met betrekking tot de belegging van de gelden van het Ouderdomsfonds.

Artikel 26

1. De premie wordt, met inachtneming van het bepaalde in de volgende leden, geheven naar de maatstaf van het door de verzekerde in een kalenderjaar genoten inkomen en vastgesteld in een percentage van dat inkomen. Ten aanzien van degene, die slechts een gedeelte van een kalenderjaar verzekerd is geweest, treedt dit gedeelte voor het kalenderjaar in de plaats.
2. Onder inkomen wordt verstaan: het zuiver inkomen in de zin van de Landsverordening op de inkomstenbelasting 1943 (P.B. 1956, no. 9), vermeerderd met de krachtens laatstgenoemde landsverordening als persoonlijke last in aftrek toegelaten premies algemene ouderdomsverzekering en algemene weduwen- en wezenverzekering en verminderd met de

ingevolge deze landsverordening en de Landsverordening Algemene Weduwen- en Wezenverzekering (P.B. 1965, no. 194) uitgekeerde pensioenen en gedane uitkeringen.

3. Indien het inkomen meer bedraagt dan NAF 49.745,83 per jaar, wordt over dat meerdere geen premie geheven. Het bedrag van NAF 49.745,83 wordt naar tijdsruimte evenredig verlaagd ten aanzien van degene, die niet het gehele jaar verzekerd is geweest.

4. Van verzekerden, die niet of niet het gehele kalenderjaar in dienstbetrekking werkzaam zijn en wier inkomen minder bedraagt dan NAF. 5.923,74 per jaar, wordt de premie, voor zover deze niet bij wijze van inhouding is geheven, niet geheven.

5. Van verzekerden die niet of niet het gehele kalenderjaar in dienstbetrekking werkzaam zijn en wier inkomen niet minder dan NAF. 5.923,74 doch wel minder dan NAF 46.086,11 per jaar bedraagt, wordt premie, bedoeld in het eerste lid, voor zover deze niet bij wijze van inhouding is geheven overeenkomstig bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen te stellen regels slechts voor een deel geheven.

6. Bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen, kunnen met betrekking tot het eerste tot en met vierde lid nadere regels worden vastgesteld en kunnen de bedragen, genoemd in het derde tot en met vijfde lid, ingeval van aanpassing van het pensioenbedrag als bedoeld in artikel 7, tweede lid, op overeenkomstige wijze worden aangepast .

Artikel 27

1. Het in artikel 26, eerste lid, bedoelde premiepercentage bedraagt 13%, welk percentage kan worden aangepast bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen, gehoord het bestuur van de Bank.

2. Als regel wordt het premiepercentage telkens voor een periode van vijf jaren vastgesteld, en wel zodanig, dat het totaal van de over de eerstvolgende periode te ontvangen premies voldoende zal zijn om daaruit de uitgaven van het Ouderdomsfonds over dat tijdvak te voldoen, alsmede om de in artikel 23 bedoelde reserve te vormen en in stand te houden.

Artikel 28

De Minister van Financiën is bevoegd, met inachtneming van het vastgestelde premiepercentage, de ingevolge deze landsverordening verschuldigde premies te doen berekenen volgens tabellen. Bij het opstellen van deze tabellen en voor de toepassing daarvan bepaalt de Minister van Financiën de door hem nodig geachte afrondingen.

Artikel 29

1. Tenzij bij of krachtens deze landsverordening anders is bepaald, geschiedt de heffing van de ingevolge deze landsverordening verschuldigde premie, onder verrekening van eventueel krachtens het tweede lid geheven premies, bij wege van aanslag en met overeenkomstige toepassing van de voor de heffing van de inkomstenbelasting geldende regelen, met dien verstande, dat aan de verzekerde, die niet wordt aangeslagen in de inkomstenbelasting, niettemin een aanslag wordt opgelegd voor de door hem verschuldigde premies.

2. De premie van de verzekerden, die in dienstbetrekking werkzaam zijn, wordt geheven bij wege van inhouding door de werkgever. Indien de ingevolge artikel 26 lid 1 in totaal over een jaar verschuldigde premie door inhouding is geheven, blijft het bepaalde in het vorige lid buiten toepassing.

3. Het bepaalde in de artikelen 3, leden 2,3,4, en 5, 4, leden 2 en 4, 21, lid 1, 21a, 21b, 21c en 21d van de Landsverordening op de Loonbelasting 1976 (P.B. 1975, no. 254) is van overeenkomstige toepassing ten aanzien van de ingevolge deze landsverordening verschuldigde premies, met dien verstande dat in de plaats van "inhoudingsplichtige(n)" telkens gelezen wordt "werkgever(s)".

4. Invordering van de premie, de administratieve boete en al hetgeen de Bank verder uit hoofde van deze landsverordening te vorderen heeft, heeft plaats volgens de regels, welke van toepassing zijn op de invordering van de directe belastingen, met dien verstande dat de Bank in plaats van de Ontvanger met de invordering is belast.

5. De Minister en de Minister van Financiën geven voorschriften inzake hetgeen nader geregeld moet worden met betrekking tot de heffing, de invordering en de afdracht van de premie ingevolge deze landsverordening.

6. Met betrekking tot het in dit artikel bepaalde kunnen bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen, nadere regelen worden vastgesteld voor bepaalde personen of groepen van personen.

Artikel 29A

1. De werkgever is verplicht de premie, die hij over een tijdvak van een maand of korter heeft ingehouden of had moeten inhouden binnen 15 dagen na het einde van die maand, op aangifte

af te dragen. Indien de inhouding over een tijdvak van langer dan een maand geschiedt, is de werkgever verplicht de premie, binnen vijftien dagen na het einde van dat tijdvak, op aangifte af te dragen.

2. De aangifte wordt gelijktijdig met de afdracht gedaan bij de Bank. Indien evenwel krachtens artikel 4 een instantie is aangewezen, geschiedt de aangifte bij die instantie.

3. De inspecteur kan onder door hem te stellen voorwaarden uitstel van het indienen van de aangifte verlenen.

4. De inspecteur kan van de werkgever die de premie over een tijdvak van langer dan een maand moet afdragen, vorderen dat hij binnen vijftien dagen na het einde van elke maand een gedeelte van de in te houden premie bij wijze van voorlopige betaling afdraagt.

5. Ook in de gevallen, dat geen premie behoeft te worden ingehouden, moet aangifte op de in de vorige leden aangegeven tijden ingediend worden. Personen, die stellen geen werkgever te zijn, moeten niettemin de hen verstrekte aangifte-formulieren binnen vijftien dagen na het einde van de maand, waarin de aangifte-formulieren hen zijn verstrekt, indienen.

6. De Inspecteur verstrekt de inhoudingsplichtige het benodigde aantal aangifte-formulieren, hetzij op diens verzoek, hetzij ambtshalve.

Artikel 29B

1. Indien de premie geheel of gedeeltelijk niet binnen de voorgeschreven tijd is afgedragen kan de te weinig afgedragen premie door middel van een aanslag, op te leggen ten name van de werkgever, worden ingevorderd. De werkgever is gerechtigd het nageheven bedrag te verhalen op zijn werknemer voor zover het betrekking heeft op van de werknemer ten onrechte niet ingehouden premie.

2. De in de aanslag te begrijpen premie kan bij wijze van boete verhoogd worden met ten hoogste honderd procent doch tenminste vijftien gulden. De werkgever is niet gerechtigd deze boete op zijn werknemers te verhalen.

3. Indien aan de verplichting opgelegd in het vijfde lid van het vorige artikel niet wordt voldaan en ten gevolge daarvan de aanslag in zijn geheel moet worden verminderd, bedraagt de boete vijftien gulden.

Artikel 30

1. Indien bij het vaststellen van de premie-aanslag of bij controle van de door de werkgevers ingehouden premie blijkt dat teveel of te weinig is ingehouden dan wel teveel of te weinig is betaald op een voorlopige premie-aanslag, wordt het meerdere gerestitueerd en het mindere alsnog ingevorderd.

2. Geen restitutie of invordering als bedoeld in het vorige lid heeft plaats, indien het te restitueren of alsnog in te vorderen bedrag lager is dan f. 5,-.

3. In het geval als bedoeld in het tweede lid blijft het opleggen van de definitieve premie-aanslag achterwege.

Artikel 31

1. Indien een verzekerde nalatig is gebleven de over een bepaald jaar verschuldigde premie geheel of gedeeltelijk te betalen, houdt de Bank, indien zij besluit, dat van een schuldig nalaten sprake is, daarvan aantekening. Hiervan wordt de verzekerde in kennis gesteld.

2. In de gevallen, waarin aantekening is gesteld als bedoeld in het eerste lid, kunnen de verzekerden alsnog gedurende vijf jaren na de kennisgeving van de aantekening de verschuldigde premies geheel of gedeeltelijk betalen. Voor zover de verschuldigde premies alsnog zijn betaald, wordt de aantekening als bedoeld in het eerste lid doorgehaald en de verzekerde voor de betreffende periode niet geacht schuldig nalatig te zijn geweest.

3. Bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen, kunnen terzake van het bepaalde in de vorige leden, nadere regelen worden vastgesteld.

Artikel 32

1. Degene, op wie volgens de bepalingen van deze landsverordening de plicht rust premie te betalen, is verplicht aangifte te doen van zijn inkomen.

2. In de gevallen waarin geen aangifte is gedaan en als gevolg daarvan ten onrechte geen of onvoldoende premie is betaald, wordt de verzekerde geacht over het betreffende jaar schuldig nalatig te zijn geweest in de betaling der premie.

Artikel 33

1. Verzekerden en gewezen verzekerden, beneden een bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen, te bepalen leeftijd, welke niet hoger mag worden gesteld 60 jaar, zijn in de gevallen, onder de voorwaarden en overeenkomstig het tarief, bij landsbesluit, houdende

algemene maatregelen, te bepalen, tot premiebetaling bevoegd over tijdvakken, gelegen na het bereiken van de leeftijd van vijftien jaar, waarover zij niet verzekerd zijn of geweest zijn.

2. Degene, die van zijn bevoegdheid bedoeld in het eerste lid gebruik maakt, wordt over de tijd, waarover de premie is betaald, als verzekerde beschouwd.

HOOFDSTUK V Het verstrekken van inlichtingen

Artikel 34

De gepensioneerde aan wie, alsmede het orgaan aan hetwelk het pensioen ingevolge het bepaalde in artikel 14 geheel of gedeeltelijk wordt uitbetaald, zijn verplicht van elke verandering van feiten en omstandigheden, welke tot intrekking of verlaging van het pensioen aanleiding kan geven, schriftelijk mededeling te doen aan de Bank, binnen veertien dagen nadat genoemde feiten en omstandigheden zich voordoen.

Artikel 35

1. Een ieder is verplicht aan de Bank, aan een orgaan, belast met de uitvoering van enig deel van deze landsverordening of aan enig door of vanwege een dezer instanties aangewezen persoon de ten behoeve van de uitvoering der landsverordening van hem gevraagde inlichtingen te geven.

2. De inlichtingen moeten, indien dit wordt verzocht, schriftelijk worden verstrekt binnen een door een in het eerste lid bedoelde instantie of persoon schriftelijk te stellen termijn.

3. Een ieder is verplicht aan een in het vorige lid bedoelde instantie of aan een door of vanwege deze daartoe aangewezen persoon desgevraagd inzage te verlenen van boeken, bescheiden en andere informatiedragers voor zover dit nodig is ten behoeve van de uitvoering van deze landsverordening.

Artikel 36

1. Publiekrechtelijke lichamen zijn verplicht op de door de Minister van Algemene Zaken aan te geven wijze kosteloos hun medewerking te verlenen tot het verkrijgen van de inlichtingen, benodigd voor de uitvoering dezer landsverordening.

2. De bestuurscolleges der onderscheidene eilandgebieden, zijn verplicht er zorg voor te dragen dat aan een der in het eerste lid van artikel 35 bedoelde instanties de door deze gevraagde gegevens kosteloos worden toegezonden.

HOOFDSTUK VI Bezwaar en beroep

Artikel 37

1. Aan de belanghebbende wordt schriftelijk kennis gegeven van een beslissing ingevolge deze landsverordening, welke

a. verband houdt met het recht op en de uitbetaling van pensioen of uitkering of kerstuitkering, dan wel

b. betrekking heeft op een aantekening als bedoeld in het eerste lid van artikel 31.

2. Een kennisgeving als bedoeld in het eerste lid vermeldt de dagtekening van de beslissing, de gronden, waarop deze berust, alsmede bij wie beroep kan worden ingesteld.

3. Het in het vorige leden bepaalde is ten aanzien van een beslissing inzake het recht op kerstuitkering slechts van toepassing, indien de belanghebbende zulks verzoekt.

Artikel 38

Tegen een beschikking waarvan ingevolge artikel 37 schriftelijk kennis is gegeven staat, behoudens indien het betreft een beslissing ingevolge artikel 19, derde lid, voorzover de daar bedoelde uitkering op billijkheidsgronden is toegekend of een beslissing ingevolge artikel 20, derde lid, dan wel een beslissing ingevolge artikel 22c, eerste lid, juncto artikel 13, tweede lid, of artikel 19, derde lid, voor belanghebbende binnen zes weken na de dag waarop deze is gegeven, beroep open bij het gerecht in eerste aanleg van de Nederlandse Antillen.

Artikel 39

1. Voor zover bij of krachtens deze landsverordening niet anders is bepaald zijn, naar gelang de ingevolge deze landsverordening verschuldigde premies en boeten bij wege van aanslag, dan wel bij wijze van inhouding worden geheven, de voor de heffing van de inkomstenbelasting geldende regelen inzake de rechtsmiddelen van overeenkomstige toepassing.

2. De Inspecteur doet op een bezwaarschrift eerst uitspraak nadat is komen vast te staan, dat geen feiten en omstandigheden in geding zijn, welke tevens van belang zijn voor de heffing van

inkomstenbelasting, dan wel voor zover zulks wel het geval is, de beslissing daaromtrent voor de heffing van die belasting onherroepelijk is geworden.

3. Met betrekking tot een navorderingsaanslag, welke geheel of gedeeltelijk berust op feiten, welke mede tot het opleggen van een navorderingsaanslag in de inkomstenbelasting ten laste van belanghebbende aanleiding hebben gegeven, neemt de termijn voor het instellen van beroep eerst een aanvang op de datum, waarop laatstbedoelde navorderingsaanslag onherroepelijk is komen vast te staan.

4. Tegen hetgeen omtrent de toepassing van artikel 2 dezer Landsverordening, alsmede omtrent het zuiver inkomen in de zin van de landsverordening op de inkomstenbelasting 1943 (P.B. 1956, no. 9) voor de heffing van die belasting onherroepelijk is komen vast te staan, is beroep niet toegelaten.

HOOFDSTUK VII Overgangsbepalingen

Artikel 40

1. Degene, die voor het in werking treden van artikel 5 de leeftijd van 15, doch nog niet die van 65 jaar heeft bereikt, en die – al dan niet onafgebroken – gedurende zes jaren na de voleindiging van zijn 54ste levensjaar in de Nederlandse Antillen, Nederland, Suriname of Nederlands Nieuw-Guinea heeft gewoond, wordt voor wat betreft het tijdvak gelegen binnen het bereiken van de leeftijd van 15 jaar en het tijdstip van inwerking treden van deze landsverordening voor de toepassing van het bepaalde in artikel 8, eerste lid, en tweede lid, onder 1°, sub a en b, onder 2°, sub a en b geacht verzekerd te zijn geweest. Voor de toepassing van het bepaalde in de vorige volzin wordt de gehuwde vrouw, die jonger is dan haar man, onderscheidenlijk de echtgenoot van de gehuwde vrouw, bedoeld in artikel 7, tweede lid, geacht het 54ste levensjaar te hebben voleindigd op dezelfde dag als haar echtgenoot, onderscheidenlijk zijn echtgenote.

2. De gehuwde vrouw, die in tegenstelling tot haar echtgenoot voor of op de dag van het in werkingtreden van artikel 5 de leeftijd van 65 heeft bereikt, doch overigens voldoet aan de voorwaarden, in de eerste volzin van het vorige lid gesteld, wordt voor de toepassing van het bepaalde in artikel 8, tweede lid, onder 1 sub b gedurende het tijdvak, gelegen tussen de voleindiging van haar 15de en de voleindiging van haar 65ste levensjaar, geacht verzekerd te zijn geweest.

3. Degene, die voldoet aan het bepaalde in de eerste volzin van het eerste lid, doch nimmer ingevolge deze landsverordening verzekerd is geweest, wordt nochtans voor de toepassing van artikel 6 geacht verzekerd te zijn geweest.

Artikel 41

1. Degene, die voor of op de dag van het in werking treden van artikel 6 de leeftijd van 65 heeft bereikt en die – al dan niet onafgebroken – gedurende zes jaren na de voleindiging van zijn 54ste levensjaar in de Nederlandse Antillen, Nederland, Suriname of Nederlands Nieuw-Guinea heeft gewoond, heeft recht op ouderdomspensioen.

2. Het bepaalde in het vorige lid is niet van toepassing op de gehuwde vrouw, behoudens in het geval dat:

a. haar echtgenoot de leeftijd van 65 jaar heeft bereikt en geen recht op ouderdomspensioen kan doen gelden; of

b. haar huwelijk plaatsvond nadat zowel zijzelf als haar echtgenoot recht op ouderdomspensioen hadden verkregen; of

c. zij als kostwinster is aan te merken en haar echtgenoot de leeftijd van 65 jaar nog niet heeft bereikt.

3. In afwijking van het bepaalde in artikel 11, eerste lid, gaat het krachtens dit artikel toegekende pensioen in op de datum van inwerkingtreding van dit artikel.

4. Ten aanzien van het bedrag van het krachtens dit artikel toegekende pensioen blijft artikel 8 buiten toepassing.

5. Het bepaalde in de laatste volzin van artikel 7, tweede lid is van toepassing.

Artikel 42

De voordelen, voortvloeiende uit de artikelen 40 en 41 komen uitsluitend toe aan degene, die

a. Nederlander is, en

b. In de Nederlandse Antillen woont.

Artikel 43

Bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen, kan onder daarbij te stellen voorwaarden worden bepaald, dat

- a. voor de toepassing van artikel 42 niet-Nederlanders met Nederlanders worden gelijkgesteld;
- b. voor de toepassing van de artikelen 40, 41 en 42 het wonen buiten de Nederlandse Antillen wordt gelijkgesteld met het wonen in de Nederlandse Antillen.

HOOFDSTUK VIIA Toezicht

Artikel 43a

1. Met het toezicht op de naleving van het bij of krachtens deze landsverordening bepaalde zijn belast de daartoe bij landsbesluit aangewezen personen. Een zodanige aanwijzing wordt bekend gemaakt in de Curaçaosche Courant.
2. De krachtens het eerste lid aangewezen personen zijn, uitsluitend voor zover dat voor de vervulling van hun taak redelijkerwijze noodzakelijk is, bevoegd:
 - a. alle inlichtingen te vragen;
 - b. inzage te verlangen van alle boeken, bescheiden en andere informatiedragers en daarvan afschrift te nemen of deze daartoe tijdelijk mee te nemen;
 - c. alle plaatsen, met uitzondering van woningen zonder de uitdrukkelijke toestemming van de bewoner, te betreden, vergezeld van door hen aangewezen personen.
3. Zo nodig, wordt de toegang tot een plaats als bedoeld in het tweede lid, onderdeel c, verschaft met behulp van de sterke arm.
4. Bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen, kunnen regels worden gesteld met betrekking tot de wijze van taakuitoefening van de krachtens het eerste lid aangewezen personen.
5. Een ieder is verplicht aan de krachtens het eerste lid aangewezen personen alle medewerking te verlenen die in het kader van de toezicht uitoefening op grond van het tweede lid wordt gevorderd.

HOOFDSTUK VIII Strafbepalingen

Artikel 44

1. Hij, die niet voldoet aan de verplichting, opgelegd in de artikel 34, wordt gestraft met hechtenis van ten hoogste zes maanden of geldboete van ten hoogste zes honderd gulden.
2. De werkgever die niet voldoet aan de verplichting, opgelegd in artikel 58, wordt gestraft met een hechtenis van ten hoogste zes maanden of een geldboete van ten hoogste f 1.000. Deze straf kan worden opgelegd voor elk geval, waarin een werkgever voor een zijner werknemers de in dit lid bedoelde verplichting niet nakomt.
3. Hij, die niet of niet volledig voldoet aan de verplichting hem opgelegd in artikel 29A wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste twee jaren of geldboete van ten hoogste tienduizend gulden.

Artikel 45

Hij, die op grond van bij of krachtens deze landsverordening vastgestelde bepalingen gehouden inlichtingen of gegevens te verstrekken, een aangifte of mededeling te doen of een verklaring af te leggen en daarbij opzettelijk een valse opgave doet dan wel opzettelijk in strijd met bedoelde gehoudenheid iets verzwijgt, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste twee jaren.

Artikel 46

Hij, die op andere wijze dan door het valselijk opmaken of vervalsen van een geschrift, dat bestemd is tot bewijs van enig feit te dienen, opzettelijk een opgave doet in strijd met de waarheid, zulks met het oogmerk om aldus een uitkering of een hogere uitkering ingevolge deze landsverordening te verkrijgen, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste twee jaren.

Artikel 47

Overtredingen van bepalingen van een krachtens deze landsverordening vastgesteld landsbesluit, houdende algemene maatregelen, voor zover uitdrukkelijk als strafbaar feit in de zin van dit artikel aangeduid, wordt gestraft met hechtenis van ten hoogste een maand of geldboete van ten hoogste honderd gulden.

Artikel 48

[vervallen]

Artikel 49

1. Met de opsporing van de bij deze landsverordening strafbaar gestelde feiten zijn, naast de in artikel 184 van het Wetboek van Strafvordering bedoelde personen, belast de daartoe bij

landsbesluit aangewezen ambtenaren. Een zodanige aanwijzing wordt bekend gemaakt in De Curacaosche Courant.

2. Bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen, kunnen regels worden gesteld met betrekking tot de vereisten waaraan de krachtens het eerste lid aangewezen ambtenaren dienen te voldoen.

Artikel 50

[vervallen]

Artikel 51

1. De in artikel 43a bedoelde personen zijn verplicht tot geheimhouding van hetgeen hun bij het toezicht op de naleving der bij of krachtens deze landsverordening vastgestelde bepalingen is bekend geworden, voor zover die geheimhouding niet in strijd is met deze of een andere algemene verordening.

2. Hij, die de bij het vorige lid opgelegde geheimhouding opzettelijk schendt, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste zes maanden of geldboete van ten hoogste zeshonderd gulden.

3. Hij, aan wiens schuld schending van die geheimhouding te wijten is, wordt gestraft met hechtenis van ten hoogste drie maanden of geldboete van ten hoogste driehonderd gulden.

4. Geen vervolging heeft plaats dan op klachte van hen, te wiens aanzien de geheimhouding is geschonden.

Artikel 52

De in de artikelen 44, derde lid, 45, 46 en 51 bedoelde strafbare feiten worden als misdrijven, de in de artikelen 44, eerste en tweede lid, en 47 bedoelde strafbare feiten als overtredingen beschouwd.

HOOFDSTUK IX Slotbepalingen

Artikel 53

Hetgeen overigens nog ter uitvoering van deze landsverordening nodig is, wordt bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen, geregeld.

Artikel 54

Indien in de pensioenregeling van een pensioenfonds of van een werkgever vóór het tijdstip van inwerkingtreding van artikel 55 bepalingen zijn opgenomen, krachtens welke op het uit te keren pensioen een wettelijk ouderdomspensioen geheel of gedeeltelijk in mindering wordt gebracht, dient bij de toepassing van deze bepalingen in acht te worden genomen:

1. dat het uit te keren of reeds toegekende pensioen met niet meer wordt verminderd dan met het deel van het Ouderdomspensioen, dat evenredig is aan het gedeelte van de ingevolge deze landsverordening verschuldigde premie, dat de werkgever of het pensioenfonds voor zijn rekening neemt.

2. dat , behoudens in door de minister aan te wijzen gevallen, een verhoging van het ouderdomspensioen ingevolge deze landsverordening, welke plaats vindt na de datum van beëindiging van de actieve deelneming aan de pensioenregeling, niet op het pensioen in mindering wordt gebracht.

3. dat niet in mindering mag worden gebracht 2% van het ouderdomspensioen voor elk jaar, dat de pensioengerechtigde na zijn pensionering de volle premie voor eigen rekening heeft betaald.

4. dat niet in mindering mag worden gebracht 2% van het ouderdomspensioen van de weduwe van de pensioengerechtigde voor elk jaar, dat de pensioengerechtigde na zijn pensionering de volle premie voor eigen rekening heeft betaald.

5. dat het uit te keren reeds toegekende pensioen, indien dat wegens het niet-bereiken van het voor een volledig pensioen benodigde aantal dienst- of deelnemersjaren niet volledig is, met niet meer wordt verminderd dan met het deel van het voor vermindering in aanmerking komende gedeelte van het ouderdomspensioen ingevolge deze landsverordening, dat evenredig is aan het deel, dat het door de werkgever of het pensioenfonds uit te keren pensioen uitmaakt van het volledig pensioen.

6. dat indien een ouderdomspensioen uit meer dan één vervulde dienstbetrekking wordt genoten en op grond van het bepaalde in het eerste lid van dit artikel meerdere werkgevers en (of) meerdere pensioenfondsen een korting op het door hen uit te keren ouderdomspensioen kunnen toepassen, het totale voor vermindering in aanmerking komende gedeelte van het ingevolge deze landsverordening toegekende ouderdomspensioen over deze werkgevers en (of) pensioenfondsen dient te worden verdeeld in verhouding tot het aantal dienst of

deelnemersjaren van de pensioengerechtigde bij elk dezer werkgevers en (of) pensioenfondsen.

7. dat niet in mindering mogen worden gebracht aanpassingen van de pensioenbedragen ingevolge het bepaalde in artikel 7, lid 6.

Artikel 55

1. Wijzigingen in de pensioenregeling van een pensioenfonds of werkgever, waarbij:
 - a. bepalingen worden opgenomen krachtens welke het ouderdomspensioen ingevolge deze landsverordening geheel of gedeeltelijk in mindering wordt gebracht op het door het fonds of de werkgever in uitzicht gestelde of reeds toegekende pensioen dan wel
 - b. bepalingen, als bedoeld in artikel 54, worden herzien dan wel hieraan een nadere inhoud wordt gegeven;
 - c. de pensioenregeling, geldend voor de reeds in dienst zijnde werknemers, wordt aangepast aan de voorzieningen ingevolge deze landsverordening, behoeven de goedkeuring van de Minister.
2. Indien in een Pensioenregeling, bepalingen worden opgenomen als bedoeld in lid 1 onder a, dient bij de toepassing van deze bepalingen in acht te worden genomen, dat, behoudens in door de minister aan te wijzen gevallen, een verhoging van het ouderdomspensioen ingevolge deze landsverordening, welke plaats vindt na beëindiging van de actieve deelneming aan de Pensioenregeling niet op het pensioen in mindering wordt gebracht.

Artikel 56

Ter uitvoering van het bepaalde in de artikelen 54 en 55 kunnen bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen, nadere regelen worden vastgesteld.

Artikel 57

De wijzigingen, als bedoeld in artikel 55, waarvoor de goedkeuring van de Minister is verkregen, zijn bindend voor al degenen, die onder de betreffende pensioenregeling zijn gepensioneerd, dan wel uitzicht hebben op een pensioen.

Artikel 58

Werkgevers, die personen in dienst hebben, die krachtens deze landsverordening verzekerd zijn, betalen aan deze werknemers ter compensering van de door hem verschuldigde premie een toeslag op het loon.

Deze toeslag bedraagt tenminste 7% van het loon waarover premie krachtens deze landsverordening verschuldigd is

Artikel 59

Wanneer het Ouderdomsfonds tijdelijk niet voldoende middelen heeft tot dekking van de uitkeringen en kosten, welke op grond van het tweede lid van artikel 24 ten laste van dit fonds komen, verstrekt het Land renteloze voorschotten aan het fonds onder door de Minister en de Minister van Financiën te stellen voorwaarden.

Artikel 60

Alle ingevolge deze landsverordening opgemaakte en overgelegde stukken, verzoekschriften en beschikkingen zijn vrij van het recht van zegel en van de formaliteit van registratie.

Artikel 61

Deze landsverordening kan worden aangehaald als "Landsverordening Algemene Ouderdomsverzekering".

De artikelen van deze landsverordening treden in werking op een bij landsbesluit te bepalen tijdstip, dat voor de verschillende artikelen of onderdelen verschillend kan worden gesteld, met dien verstande, dat artikel 55 in werking treedt met ingang van de dag na die der afkondiging van deze landsverordening.

Landsverordening van 21 dec. 1965 regelende een algemene, de gehele bevolking omvattende, verplichte weduwen- en wezenverzekering

HOOFDSTUK I Algemene bepalingen

Artikel 1

Voor de toepassing van het bij of krachtens deze landsverordening bepaalde wordt verstaan onder:

de Minister:	de Minister van Arbeid en Sociale Zaken;
de bank:	de Sociale Verzekeringsbank;
ingezetene:	degene die in de Nederlandse Antillen woont;
de Inspecteur:	a. - ten aanzien van de werkgever, die hetzij zijn woonplaats hetzij zijn vestigingsplaats of, bij gebreke daarvan voor de winstbelasting, zijn vaste inrichting of vaste vertegenwoordiger heeft: in het eilandgebied Bonaire: de Inspecteur der Belastingen op Bonaire; in het eilandgebied Curacao: de Inspecteur der Belastingen op Curacao; in één van de overige eilandgebieden: de Inspecteur der Belastingen op Sint Maarten; - ten aanzien van de overige werkgevers: de Inspecteur der Belastingen op Curacao;
	b. - ten aanzien van de verzekerde, die bij het begin van het desbetreffende jaar zijn woonplaats heeft: in het eilandgebied Bonaire: de Inspecteur der Belastingen op Bonaire; in het eilandgebied Curacao: de Inspecteur der Belastingen op Curacao; in één van de overige eilandgebieden: de Inspecteur der Belastingen op Sint Maarten;

Artikel 2

1. Waar iemand woont wordt naar de omstandigheden beoordeeld voor zover in de volgende leden niet anders is bepaald.
2. Degenen, die de Nederlandse Antillen metterwoon verlaten, maar binnen een jaar zich aldaar weder metterwoon vestigen, worden geacht ook tijdens hun afwezigheid in de Nederlandse Antillen te hebben gewoond, tenzij blijkt, dat zij tijdens hun afwezigheid op het grondgebied van Nederland of van een vreemde staat hebben gewoond.
3. Degenen, die tijdelijk binnen de Nederlandse Antillen verblijven en hetzij in Nederland wonen, hetzij aldaar geacht worden te wonen volgens de daar geldende wetgeving inzake de belasting naar het inkomen worden als niet binnen de Nederlandse Antillen wonend beschouwd, indien hun verblijf niet langer dan een jaar duurt.
4. De Minister kan, de bank gehoord, bepalen, dat schepen en luchtvaartuigen, die binnen de Nederlandse Antillen hun thuishaven hebben, ten opzichte van de bemanning als deel van de Nederlandse Antillen worden beschouwd.

Artikel 3

Voor de toepassing van deze landsverordening wordt met overlijden gelijk gesteld vermoedelijk overlijden.

Artikel 3a

De bepalingen van deze landsverordening voor weduwen zijn van overeenkomstige toepassing op weduwnaars.

Artikel 4

1. In de uitvoering van de in deze landsverordening geregelde verzekering wordt voorzien door de bank met dien verstande, dat de heffing geschiedt door de Inspecteur .
2. Voor zover de uitvoering van de in deze landsverordening geregelde verzekering geschiedt door de bank, kan de Minister nadere regelen stellen met betrekking tot de te voeren administratie en de registratie van de verzekerden.

Artikel 5

1. Bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen kunnen bevoegdheden met betrekking tot de uitvoering van deze landsverordening worden toegekend aan instanties van het Land of van de eilandgebieden en kunnen aan die instanties aanwijzingen en voorschriften worden gegeven.

2. In de gevallen, waarin ingevolge het bepaalde in het voorgaande lid aan instanties van het Land of van de eilandgebieden bevoegdheden zijn toegekend, zijn de bepalingen van deze landsverordening en van de tot haar uitvoering genomen besluiten van toepassing met inachtneming van de wijzigingen, welke de aard van het onderwerp vordert.

HOOFDSTUK II Kring van de verzekerden

Artikel 6

1. Verzekerd overeenkomstig de bepalingen van deze landsverordening is degene, die de leeftijd van 15 jaar heeft bereikt, indien hij:
 - a. ingezetene is;
 - b. geen ingezetene is, doch in de inkomstenbelasting wordt aangeslagen als binnen de Nederlandse Antillen wonende belastingplichtige;
 - c. geen ingezetene is en evenmin geacht kan worden blijvend buiten de Nederlandse Antillen te wonen, doch terzake van buiten de Nederlandse Antillen verrichte arbeid wedde of loon geniet ten laste van de Nederlandse Antillen of van een van de eilandgebieden, mits hij Nederlander is.
2. Niet verzekerd is degene, die niet geacht kan worden blijvend binnen de Nederlandse Antillen te wonen en die terzake van binnen de Nederlandse Antillen verrichte arbeid wedde of loon geniet ten laste van Nederland of een vreemde mogendheid.
3. Bij landsbesluit houdende algemene maatregelen kunnen personen, die niet ingevolge lid 1 verzekerd zijn als verzekerden in de zin van deze landsverordening worden aangemerkt.
4. Bij landsbesluit houdende algemene maatregelen kan van het bepaalde in lid 1 worden afgeweken:
 - a. ten aanzien van vreemdelingen;
 - b. ten aanzien van personen, op wie een overeenkomstige regeling buiten de Nederlandse Antillen van toepassing is;
 - c. ten aanzien van personen die tijdelijk hier te lande verblijven of tijdelijke werkzaamheden hier te lande verrichten;
 - d. ten aanzien van echtgenoten en overige gezinsleden van de in lid 2 en van de in dit lid onder a, b en c bedoelde personen.
5. Indien een verzekerde ophoudt verzekerde te zijn, eindigt zijn verzekering voor wat de aanspraken op weduwen- en wezenpensioen betreft, voor zover niet reeds een overeenkomstige regeling buiten de Nederlandse Antillen op hem van toepassing is, niet eerder dan zes weken na de dag met ingang van welke hij heeft opgehouden verzekerde te zijn.

HOOFDSTUK III

§ 1. Het recht op weduwen- en wezenpensioen

Artikel 7

De weduwe van een verzekerde heeft, zolang zij nog geen 60 jaar oud is, recht op een weduwenpensioen overeenkomstig de bepalingen van deze landsverordening.

Artikel 8

1. Geen recht op weduwenpensioen heeft de weduwe:
 - a. wier echtgenoot vóór het bereiken van de 60-jarige leeftijd nimmer verzekerd is geweest;
 - b. wier echtgenoot op de dag van de huwelijksluiting de leeftijd van 60 jaar had bereikt of overschreden, tenzij de weduwe met deze echtgenoot, vóórdat hij de leeftijd van 60 jaar had bereikt, reeds eerder gehuwd is geweest;
 - c. die veroordeeld is terzake van het ombrengen van haar echtgenoot.
2. Het bepaalde in het voorgaande lid onder a en b blijft buiten toepassing, indien de weduwe, indien zij niet was hertrouwd, recht op weduwenpensioen zou hebben.

Artikel 9

1. Overeenkomstig de bepalingen van deze landsverordening hebben, zolang zij de leeftijd van 15 jaar niet hebben bereikt, recht op wezenpensioen:
 - a. na het overlijden van een verzekerde man: de kinderen tot wie hij in familierechtelijke betrekking stond alsmede de door hem verwekte kinderen tot wie hij niet in familierechtelijke betrekking stond die als gevolg van zijn overlijden vaderloos zijn geworden;
 - b. na het overlijden van een verzekerde vrouw: haar eigen kinderen, die als gevolg van haar overlijden moederloos zijn geworden;
 - c. na het overlijden van een verzekerde man: de kinderen tot wie hij in familierechtelijke betrekking stond alsmede de door hem verwekte kinderen tot wie hij niet in familierechtelijke betrekking stond die als gevolg van zijn overlijden ouderloos zijn geworden;

- d. na het overlijden van een verzekerde vrouw: haar eigen kinderen, die als gevolg van haar overlijden ouderloos zijn geworden.
2. Ingeval van kinderen tot wie de verzekerde vader niet in familierechtelijke betrekking stond is het eerste lid, onderdelen a en c, van toepassing indien:
- a. de verzekerde vader ten tijde van zijn overlijden onderhoudsplicht krachtens artikel 349 van Boek 1 van het Burgerlijk Wetboek is opgelegd, dan wel door hem bij authentieke akte onderhoudsplicht is erkend; of
- b. zij in een gezinsverband met de overleden verzekerde man samen leefden.
3. Kinderen zonder familierechtelijke betrekkingen met een vader die niet aangemerkt kunnen worden als kinderen als bedoeld in het tweede lid worden gelijkgesteld met kinderen die als gevolg van het overlijden van de moeder ouderloos zijn geworden, voor zolang geen wijziging van omstandigheden heeft plaatsgevonden.
4. De Minister kan, de bank gehoord, bepalen dat met kinderen als bedoeld in het eerste lid worden gelijkgesteld kinderen, die nog geen 15 jaar oud zijn, die ouderloos zijn of wier ouders onbekend zijn of in geval het kinderen zonder familierechtelijke betrekkingen met een vader betreft, wier moeder is overleden en over wie de overleden verzekerde de pleegouderlijke zorg uitoefende.
5. Overeenkomstig de bepalingen van deze landsverordening hebben, zolang zij de leeftijd van 25 jaar niet hebben bereikt, recht op wezenpensioen zij die de leeftijd van 15 jaar reeds hebben bereikt, doch overigens voldoen aan het eerste lid, indien:
- a. hun tijd behoudens in geval van ziekte of vakantie geheel of grotendeels in beslag wordt genomen door of in verband met het volgen van onderwijs of van een beroepsopleiding;
- b. zij ten gevolge van ziekte of gebreken blijvend buiten staat zijn om met arbeid, die voor hun krachten is berekend één derde te verdienen van hetgeen lichamelijk en geestelijk gezonde kinderen van gelijke leeftijd en van soortgelijke bekwaamheid in staat zijn met arbeid te verdienen.
6. De kinderen tot wie de verzekerde man niet in familierechtelijke betrekking stond, bedoeld in het tweede lid, onderdeel b, hebben recht op wezenpensioen indien de wettelijke vertegenwoordiger van voornoemde kinderen ten genoegen van de bank schriftelijk heeft aangetoond dat deze kinderen in een gezinsverband met de overleden verzekerde man samen leefden.

Artikel 10

Geen recht op wezenpensioen bestaat indien de verzekerde aan wiens overlijden het recht zou worden ontleend vóór het bereiken van de 60-jarige leeftijd nimmer verzekerd is geweest.

§ 2. De bedragen van het weduwen- en het wezenpensioen

Artikel 11

1. Het weduwenpensioen bedraagt voor een weduwe
jonger dan 40 jaar	NAF. 303,-- per maand
van 40 t/m 48 jaar	NAF. 397,-- per maand
van 49 t/m 57 jaar	NAF. 497,-- per maand
van 58 en 59 jaar	NAF. 654,-- per maand
2. Verhoging van het pensioenbedrag gaat in op de eerste dag van de maand volgende op die, waarin het recht op verhoging is ontstaan.
3. In afwijking van het bepaalde in het derde [bedoeld zal zijn: eerste] lid bedraagt het weduwenpensioen voor een weduwe die invalide is of die een of meer kinderen heeft die geheel te harer laste komen en recht hebben op wezenpensioen, NAF 654,-- per maand.
4. Een weduwe is invalide, indien zij tengevolge van een ziekte of gebrek blijvend buiten staat geacht moet worden om met arbeid, die voor haar krachten en bekwaamheid is berekend de helft te verdienen van hetgeen lichamelijk en geestelijk gezonde vrouwen van soortgelijke bekwaamheid met arbeid gewoonlijk verdienen.
5. De bank verklaart een weduwenpensioen, toegekend terzake van invaliditeit vervallen met ingang van de eerste dag van de maand volgende op die, waarin de weduwe geacht wordt niet langer invalide te zijn.
6. De bank is bevoegd uitkering van weduwenpensioen terzake van invaliditeit te weigeren, indien de weduwe, die een dergelijk pensioen geniet, zonder deugdelijke grond weigert zich aan een door de bank gewenst geneeskundig onderzoek te onderwerpen.
7. De pensioenbedragen worden bij landsbesluit houdende algemene maatregelen, met inachtneming van het bepaalde in het volgende lid, aangepast aan de ontwikkeling van de prijsindexcijfers van de gezinsconsumptie.
8. Aanpassing van de pensioenbedragen heeft plaats met ingang van de eerste dag van enig kalenderjaar op basis van de stijging welke het prijsindexcijfer van de gezinsconsumptie voor de maand augustus daaraan voorafgaande aangeeft ten opzichte van het prijsindexcijfer voor de maand augustus van het voorafgaande jaar.

Artikel 12

1. Het wezenpensioen bedraagt voor een kind, dat door het overlijden van de verzekerde ouderloos is geworden, NAF. 239,-- per maand, indien het jonger is dan 10 jaar en NAF. 262,-- per maand indien het 10 jaar of ouder, doch nog geen 15 jaar is.
2. Het wezenpensioen bedraagt voor een kind, dat door het overlijden van de verzekerde vaderloos onderscheidenlijk moederloos is geworden, NAF. 219,-- per maand, indien het jonger is dan 10 jaar en NAF. 239,-- per maand indien het 10 jaar of ouder, doch nog geen 15 jaar is.
3. Het wezenpensioen bedraagt voor een kind, bedoeld in artikel 9, vijfde lid, NAF. 262,-- per maand, voor zover het voldoet aan artikel 9, eerste lid, onderdelen a of b, en NAF. 302,-- per maand, voor zover het voldoet aan artikel 9, eerste lid, onderdelen c of d.
Artikel 11, vijfde en zesde lid, is van overeenkomstige toepassing op een wezenpensioen terzake van invaliditeit.
4. Indien op grond van meer dan één overlijden aanspraak op wezenpensioen kan worden gemaakt, wordt het hoogste wezenpensioen toegekend.

§ 3. Toekenning, ingang, betaling en einde van het weduwen- en wezenpensioen

Artikel 13

Waar in deze paragraaf wordt gesproken van pensioen wordt daaronder verstaan het weduwenpensioen en het wezenpensioen.

Artikel 14

1. Het pensioen wordt op aanvraag toegekend door de bank.
2. In afwijking van het bepaalde in het voorgaande lid is de bank bevoegd het pensioen ambtshalve toe te kennen.
3. De aanvraag om pensioen wordt ingediend ter plaatse door de Minister aangewezen.

Artikel 15

Het pensioen gaat in op de eerste dag van de maand volgende op die, waarin het recht op pensioen is ontstaan, met dien verstande, dat het pensioen niet vroeger kan ingaan dan 12 maanden vóór de eerste dag van de maand volgende op die, waarin de aanvraag is ingediend of waarin ambtshalve toekenning heeft plaats gehad. De bank kan voor bijzondere gevallen van het bepaalde in de vorige volzin afwijken.

Artikel 16

1. Het pensioen wordt door de bank betaalbaar gesteld. De betaling geschiedt als regel maandelijks.
2. De bank kan het aan een kind toegekende wezenpensioen betaalbaar stellen aan een ander dan degene, die het kind wettelijk vertegenwoordigt.
3. In geval het pensioen in het buitenland wordt uitbetaald worden de daaraan verbonden kosten van overmaking op het pensioen in mindering gebracht.
4. Wanneer een weduwe een ander machtigt om het pensioen in ontvangst te nemen onderscheidenlijk een verleende machtiging intrekt, wordt daaraan gevolg gegeven met ingang van een betalingstermijn, aanvangend na de dag, waarop de machtiging wordt ingediend onderscheidenlijk waarop van haar intrekking mededeling wordt gedaan, doch niet later dan de eerste dag van de tweede maand na de dag van indiening onderscheidenlijk intrekking van de machtiging.
5. Bij landsbesluit houdende algemene maatregelen kunnen regelen worden gesteld inzake de betaalbaarstelling van het pensioen door organen, welke belast zijn met de uitbetaling van pensioen uit andere hoofde dan ingevolge deze landsverordening.

Artikel 17

1. Indien een krachtens deze landsverordening gepensioneerde in een gesticht of door of vanwege een instelling van weldadigheid, door het openbaar gezag erkend wordt verzorgd of verpleegd en de kosten van verzorging of verpleging geheel of gedeeltelijk ten laste komen van een openbaar lichaam of een instelling van weldadigheid als vorenbedoeld, kan op verzoek van het desbetreffende orgaan het pensioen over volle kalendermaanden, gelegen binnen de duur van de verzorging of verpleging, voorzover het over die maanden nog niet is uitbetaald, aan het desbetreffende orgaan worden uitbetaald, met dien verstande dat aan dat orgaan niet meer wordt uitbetaald dan de te zijnen laste komende kosten van verzorging of verpleging bedragen.
2. Voorzover in verband met het bepaalde in het voorgaande lid het pensioen niet werd uitbetaald aan de gepensioneerde of diens wettelijke vertegenwoordiger, wordt het na het overlijden van de gepensioneerde voorzover nodig in afwijking van het in artikel 21 bepaalde, tot en met de laatste dag van de maand, waarin het overlijden heeft plaats gehad, uitbetaald aan het in het voorgaande lid bedoelde orgaan.

Artikel 18

De termijnen van het pensioen, welke niet zijn ingevorderd binnen twee jaar na de eerste dag waarop zij konden worden ingevorderd worden niet uitbetaald.

Artikel 19

1. Onverminderd het elders in deze landsverordening bepaalde eindigt het recht op pensioen:
 - a. door overlijden;
 - b. voor wat de weduwe betreft tevens door hertrouwen.
2. De uitbetaling van het pensioen eindigt met ingang van de maand volgende op die, waarin het feit heeft plaats gehad of de omstandigheid is ontstaan, als gevolg waarvan het recht op pensioen is geëindigd.

Artikel 20

[vervallen]

Artikel 21

1. Na het overlijden van degene, aan wie een pensioen is toegekend, wordt het pensioen tot en met de laatste dag van de maand waarin het overlijden heeft plaats gehad, uitbetaald aan de persoon of personen, die daarvoor naar het oordeel van de bank op billijkheidsoverwegingen in aanmerking komt onderscheidenlijk komen, mits deze daartoe binnen zes maanden na het overlijden een verzoek bij de bank heeft onderscheidenlijk hebben ingediend.
2. Na het overlijden van degene, aan wie een pensioen is toegekend, wordt een bedrag ineens, gelijk aan driemaal het aan de overledene toegekende pensioen, uitbetaald aan de persoon of personen, die daarvoor naar het oordeel van de Bank op billijkheidsoverwegingen in aanmerking komt, onderscheidenlijk komen, mits deze daartoe binnen zes maanden na het overlijden een verzoek bij de Bank heeft, onderscheidenlijk hebben ingediend.
De Bank is bevoegd de uitkering op een lager bedrag vast te stellen. De uitkering wordt betaalbaar gesteld in de maand volgende op die, waarin waarin een verzoek daartoe is ingediend.

Artikel 22

Aan de weduwe, bedoeld in artikel 19, eerste lid, onderdeel b, wordt een uitkering ineens verleend ter grootte van het bedrag, dat haar aan weduwenpensioen zou toekomen, indien zij niet was hertrouwd, doch ten hoogste ter grootte van het jaarbedrag van het weduwenpensioen.

Artikel 23

1. Het pensioen is:
 - a. onvervreemdbaar;
 - b. niet vatbaar voor verpanding of belening;
 - c. behoudens voor zover dit dient tot verhaal van onderhoud, waartoe de gerechtigde volgens wettelijke regeling is gehouden, niet vatbaar voor executoriaal of conservatoir beslag, noch voor faillissementsbeslag.
2. Voor zover op grond van lid 1 onder c beslag wordt gelegd, mag dit niet meer bedragen dan een derde gedeelte van het bedrag van het pensioen.
3. Volmacht tot ontvangst van het pensioen onder welke vorm of benaming ook, door de gerechtigde verleend is steeds herroepelijk.
4. Elk beding, strijdig met enige bepaling van dit artikel is nietig.

Artikel 23a

Degene die gehouden is tot vergoeding van de schade door de weduwe, weduwnaar of wezen geleden als gevolg van het overlijden van de verzekerde man of vrouw, is voor het pensioen van de weduwe weduwnaar of wezen toegekend krachtens deze landsverordening aansprakelijk jegens de bank.

Artikel 24

1. Behoudens het bepaalde in het volgende lid zijn de eenmaal uitbetaalde termijnen van het pensioen niet vatbaar voor terugvordering.
2. Hetgeen ten onrechte aan pensioen is uitbetaald kan worden teruggevorderd dan wel op latere pensioenbetalingen in mindering worden gebracht, wanneer het ten onrechte uitbetalen het gevolg is van het niet verstrekken van inlichtingen of het verstrekken van onjuiste inlichtingen door degene aan wie het pensioen is toegekend, door diens wettelijke vertegenwoordiger of door degene aan wie het pensioen is uitbetaald.
3. Bij landsbesluit houdende algemene maatregelen kunnen nadere voorschriften worden gegeven ter uitvoering van dit artikel; daarbij kunnen tevens regels worden gesteld met betrekking tot schorsing en opschorting van de uitbetaling van het pensioen.

Artikel 24a

1. De Bank is bevoegd om op grond van verdragen, convenanten andersoortige overeenkomsten met uitvoerders van instellingen van sociale voorzieningen, het pensioen van een gerechtigde te verminderen ter ontneming van een ten onrechte verkregen voordeel van de gerechtigde op het gebied van sociale voorzieningen.
2. De Bank is eveneens bevoegd om het pensioen van een gerechtigde te verminderen ter ontneming van een ten onrechte verkregen voordeel van de gerechtigde op het gebied van de door de Bank uitgevoerde sociale verzekeringswetten.
3. De in het eerste en tweede lid bedoelde vermindering kan ineens geschieden indien het ten onrechte genoten voordeel niet groter is dan een derde deel van het door de Bank verstrekte weduwen- en wezenpensioen. In alle andere gevallen kan de vermindering niet meer bedragen dan een derde deel van het weduwen- of wezenpensioen.

§ 4. Waarborg pensioenbetaling.

Artikel 25

Het land waarborgt zonder enig voorbehoud de betaling door de bank van het pensioen, waarop krachtens deze landsverordening aanspraak bestaat.

HOOFDSTUK IV De op te brengen middelen

Artikel 26

1. De middelen tot dekking van de ingevolge deze landsverordening uit te keren pensioenen en van de aan de uitvoering van deze landsverordening verbonden kosten alsmede de middelen nodig voor het vormen en in stand houden van de bij landsbesluit houdende algemene maatregelen te bepalen reserve, worden gevonden door het heffen van premies van de verzekerden en uit overige inkomsten.
2. Aan de heffing van premie is niet onderworpen:
 - a. de verzekerde, die de leeftijd van 60 jaar heeft bereikt;
 - b. de gehuwde man wiens echtgenote in verband met het bepaalde in artikel 41 lid 2 sub c van de Landsverordening Algemene Ouderdomsverzekering (P.B. 1960, no. 83) recht op ouderdompensioen heeft.

Artikel 27

1. De premies worden gestort in een door de bank te beheren Weduwen- en wezenfonds.
2. De ingevolge deze landsverordening uit te keren pensioenen alsmede de aan de uitvoering van deze landsverordening verbonden kosten komen ten laste van het Weduwen- en wezenfonds.

Artikel 28

Bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen worden voorschriften vastgesteld met betrekking tot de belegging van de gelden van het Weduwen- en wezenfonds.

Artikel 29

1. De premie wordt met inachtneming van het bepaalde in de volgende leden geheven naar de maatstaf van het door de verzekerde in een kalenderjaar genoten inkomen en vastgesteld in een percentage van dat inkomen.

Ten aanzien van degene, die slechts een gedeelte van een kalenderjaar verzekerd is geweest, treedt dit gedeelte voor het kalenderjaar in de plaats.
2. Onder inkomen wordt verstaan het zuiver inkomen in de zin van de Landsverordening op de inkomstenbelasting 1943 (P.B. 1956, no. 9), vermeerderd met de krachtens laatstgenoemde landsverordening als persoonlijke last in aftrek toegelaten premies algemene ouderdomsverzekering en algemene weduwen en wezenverzekering en verminderd met de ingevolge deze landsverordening en de Landsverordening Algemene Ouderdomsverzekering (P.B. 1960, no. 83) uitgekeerde pensioenen en gedane uitkeringen
3. Indien het inkomen meer bedraagt dan f 49.745,83 per jaar, wordt over dat meerdere geen premie geheven. Het bedrag van f 49.745,83 wordt naar tijdsruimte evenredig verlaagd ten aanzien van degene, die niet het gehele jaar verzekerd is geweest.
4. Van verzekerden, die niet of niet het gehele kalenderjaar in dienstbetrekking werkzaam zijn en wier inkomen minder dan NAF. 5.923,74 per jaar bedraagt, wordt de premie, voor zover deze niet bij wijze van inhouding is geheven, niet geheven.
5. Van verzekerden, die niet in dienstbetrekking werkzaam zijn en wier inkomen niet minder dan NAF. 5.923,74 doch wel minder dan NAF. 48.086,11 per jaar bedraagt, wordt de premie, bedoeld in het eerste lid, overeenkomstig bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen, te stellen regels slechts voor een deel geheven.

6. Bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen, kunnen met betrekking tot het eerste tot en met het vierde lid nadere regelen worden gesteld en kunnen de bedragen, genoemd in het derde tot en met het vijfde lid, ingeval van aanpassing van het pensioenbedrag als bedoeld in artikel 7, tweede lid, op overeenkomstige wijze worden aangepast.

Artikel 30

1. Het in lid 1 van het voorgaande artikel bedoelde premiepercentage wordt vastgesteld bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen, gehoord de bank.
2. Als regel wordt het premiepercentage telkens voor een periode van vijf jaren vastgesteld en wel zodanig dat het totaal van de over de eerstvolgende periode te ontvangen premies voldoende zal zijn om daaruit de uitgaven van het Weduwen- en wezenfonds over dat tijdvak te voldoen alsmede om de in artikel 25 bedoelde reserve te vormen en in stand te houden.

Artikel 31

De Minister van Financiën is bevoegd, met inachtneming van het vastgestelde premiepercentage, de ingevolge deze landsverordening verschuldigde premies te doen berekenen volgens tabellen. Bij het opstellen van deze tabellen en voor de toepassing daarvan bepaalt de Minister van Financiën de door hem nodig geachte afrondingen.

Artikel 32

1. Tenzij bij of krachtens deze landsverordening anders is bepaald, geschiedt de heffing van de ingevolge deze landsverordening verschuldigde premies, onder verrekening van eventueel krachtens het tweede lid geheven premies, bij wege van aanslag en met overeenkomstige toepassing van de voor de heffing van de inkomstenbelasting geldende regelen met dien verstande, dat aan de verzekerde, die niet wordt aangeslagen in de inkomstenbelasting, niettemin een aanslag wordt opgelegd voor de door hem verschuldigde premies.
2. De premie van verzekerden, die in dienstbetrekking werkzaam zijn, wordt geheven bij wege van inhouding door de werkgever. Indien de ingevolge artikel 29 lid 1 in totaal over een kalenderjaar verschuldigde premie door inhouding is geheven, blijft het bepaalde in het voorgaande lid buiten toepassing.
3. Het bepaalde in de artikelen 3, leden 2, 3, 4, en 5, 4, leden 2 en 4, 21, lid 1, 21a, 21b, 21c en 21d van de Landsverordening op de Loonbelasting 1976 (P.B. 1975, no. 254) is van overeenkomstige toepassing ten aanzien van de ingevolge deze landsverordening verschuldigde premies, met dien verstande dat in de plaats van "inhoudingsplichtige(n)" telkens gelezen wordt "werkgever(s)".
4. Invordering van de premie, de administratieve boete en al hetgeen de Bank verder uit hoofde van deze landsverordening te vorderen heeft, heeft plaats volgens de regels, welke van toepassing zijn op de invordering van de directe belastingen, met dien verstande dat de Bank in plaats van de Ontvanger met de invordering is belast.
5. De Minister en de Minister van Financiën geven voorschriften inzake hetgeen nader geregeld moet worden met betrekking tot de heffing, de invordering en de afdracht van de premie ingevolge deze landsverordening.
6. Met betrekking tot het in dit artikel bepaalde, kunnen bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen nadere regelen worden vastgesteld voor bepaalde personen of groepen van personen.

Artikel 32A

1. De werkgever is verplicht de premie, die hij over een tijdvak van een maand of korter heeft ingehouden of had moeten inhouden binnen vijftien dagen na het einde van die maand, op aangifte af te dragen. Indien de inhouding over een tijdvak van langer dan een maand geschiedt, is de werkgever verplicht de premie binnen vijftien dagen na het einde van dat tijdvak, op aangifte af te dragen.
2. De aangifte wordt gelijktijdig met de afdracht gedaan bij de Bank. Indien evenwel krachtens artikel 5 een instantie is aangewezen, geschiedt de aangifte bij die instantie.
3. De Inspecteur kan onder door hem te stellen voorwaarden uitstel van het indienen van aangifte verlenen.
4. De Inspecteur kan van de werkgever die de premie over een tijdvak van langer dan een maand moet afdragen, vorderen dat hij binnen vijftien dagen na het einde van elke maand een gedeelte van de in te houden premie bij wijze van voorlopige betaling afdraagt.
5. Ook in de gevallen, dat geen premie behoeft te worden ingehouden, moet de aangifte op de in de vorige leden aangegeven tijden ingediend worden. Personen, die stellen geen werkgevers te zijn, moeten niettemin de hen verstrekte aangifteformulieren binnen vijftien dagen na het einde van de maand, waarin de aangifteformulieren hen zijn verstrekt, indienen.
6. De Inspecteur verstrekt de inhoudingsplichtige het benodigde aantal aangifteformulieren. Hetzij op diens verzoek, hetzij ambtshalve.

Artikel 32B

1. Indien de premie geheel of gedeeltelijk niet binnen de voorgeschreven tijd is afgedragen kan de te weinig afgedragen premie door middel van een aanslag, op te leggen ten name van de werkgever, worden ingevorderd. De werkgever is gerechtigd het nageheven bedrag te verhalen op zijn werknemer voor zover het betrekking heeft op van de werknemer ten onrechte niet ingehouden premie.

2. De in deze aanslag te begrijpen premie kan bij wijze van boete verhoogd worden met ten hoogste honderd procent doch met tenminste vijftien gulden.

De werkgever is niet gerechtigd deze boete op zijn werknemers te verhalen.

3. Indien aan de verplichting opgelegd in het vijfde lid van het vorige artikel niet wordt voldaan en ten gevolge daarvan de aanslag in zijn geheel moet worden verminderd, bedraagt de boete vijftien gulden.

Artikel 33

1. Indien bij het vaststellen van de premie-aanslag of bij controle van de door de werkgevers ingehouden premie blijkt dat te veel of te weinig is ingehouden dan wel teveel of te weinig is betaald op een voorlopige premie-aanslag, wordt het meerdere gerestitueerd en het mindere alsnog ingevorderd.

2. Geen restitutie of invordering als bedoeld in het vorige lid heeft plaats, indien het te restitueren of alsnog in te vorderen bedrag lager is dan f 5,-.

3. In het geval als bedoeld in het tweede lid blijft het opleggen van de definitieve premie-aanslag achterwege.

Artikel 34

Degene, op wie volgens de bepalingen van deze landsverordening de plicht rust premie te betalen, is verplicht aangifte te doen van zijn inkomen.

HOOFDSTUK V Het verstrekken van inlichtingen

Artikel 35

De gepensioneerde alsmede degene aan wie of het openbaar lichaam of de instelling van weldadigheid aan hetwelk het pensioen ingevolge artikel 17 geheel of gedeeltelijk wordt uitbetaald is verplicht van elke verandering van feiten en omstandigheden, welke op het recht op pensioen van invloed is, onverwijld schriftelijk mededeling te doen aan de bank.

Artikel 36

1. Een ieder is verplicht aan de bank, aan een orgaan, belast met de uitvoering van enig deel van deze landsverordening of aan enig door of vanwege een dezer instanties aangewezen persoon de ten behoeve van de uitvoering der landsverordening van hem gevraagde inlichtingen te geven.

2. De inlichtingen moeten, indien dit wordt verzocht, schriftelijk worden verstrekt binnen een door een in het eerste lid bedoelde instantie of persoon schriftelijk te stellen termijn.

3. Een ieder is verplicht aan een in het vorige lid bedoelde instantie of aan een door of vanwege deze daartoe aangewezen persoon desgevraagd inzage te verlenen van boeken, bescheiden en andere stukken, voor zover dat nodig is ten behoeve van de uitvoering van deze landsverordening.

Artikel 37

1. Publiekrechtelijke lichamen zijn verplicht op de door de Minister van Algemene Zaken aan te geven wijze kosteloos hun medewerking te verlenen tot het verkrijgen van de inlichtingen, benodigd voor de uitvoering dezer landsverordening.

2. De bestuurscolleges der onderscheidene eilandgebieden zijn verplicht er zorg voor te dragen dat aan een der in het eerste lid van artikel 36 bedoelde instanties de door deze gevraagde gegevens kosteloos worden toegezonden.

HOOFDSTUK VI Bezwaar en beroep

Artikel 38

1. Aan de belanghebbende wordt schriftelijk kennis gegeven van een beslissing ingevolge deze landsverordening, welke verband houdt met het recht op en de uitbetaling van pensioen of uitkering.

2. Een kennisgeving, als in het voorgaande lid bedoeld, vermeldt de dagtekening van de beslissing, de gronden waarop deze berust, alsmede behoudens indien het betreft een beslissing ingevolge artikel 21 bij wie beroep kan worden ingesteld en de termijn van beroep.

Artikel 39

1. Tegen een beslissing waarvan ingevolge artikel 38 schriftelijk kennis is gegeven staat, behoudens indien het betreft een beslissing ingevolge artikel 21, voor belanghebbende binnen zes weken na de dag waarop deze is gegeven, beroep open bij het Gerecht in eerste aanleg van de Nederlandse Antillen.

Artikel 40

1. Voor zover bij of krachtens deze landsverordening niet anders is bepaald zijn, naar gelang de ingevolge deze landsverordening verschuldigde premies en boeten bij wege van aanslag, dan wet bij wijze van inhouding worden geheven, de voor heffing van de inkomstenbelasting geldende regelen inzake de rechtsmiddelen van overeenkomstige toepassing.

2. De Inspecteur doet op een bezwaarschrift eerst uitspraak nadat is komen vast te staan, dat geen feiten en omstandigheden in geding zijn, welke tevens van belang zijn voor de heffing van inkomstenbelasting, dan wel voor zover zulk wel het gevat is, de beslissing daaromtrent voor de heffing van die belasting onherroepelijk is geworden.

3. Met betrekking tot een navorderingsaanslag, welke geheel of gedeeltelijk berust op feiten, welke mede tot het opleggen van een navorderingsaanslag in de inkomstenbelasting ten laste van belanghebbende aanleiding hebben gegeven, neemt de termijn voor het instellen van beroep eerst een aanvang op de datum, waarop laatstbedoelde navorderingsaanslag onherroepelijk is komen vast te staan.

4. Tegen hetgeen omtrent de toepassing van artikel 2 dezer landsverordening, alsmede omtrent het zuiver inkomen in de zin van de Landsverordening op de inkomstenbelasting 1943 (P.B. 1956, no. 9) voor de heffing van die belasting onherroepelijk is komen vast te staan, is beroep niet toegelaten.

HOOFDSTUK VII Overgangsbepalingen

Artikel 41

1. De weduwe, wier echtgenoot is overleden vóór de dag van inwerkingtreding van deze landsverordening en die op die dag nog geen 65 jaar oud is, heeft van die dag af recht op weduwenpensioen naar de bepalingen van deze landsverordening, indien zij dat recht zou hebben gehad wanneer deze landsverordening op het tijdstip van overlijden van haar echtgenoot reeds van kracht zou zijn geweest.

2. De wettige, gewettigde en door de vader erkende natuurlijke kinderen, wier vader is overleden vóór de dag van inwerkingtreding van deze landsverordening en die op die dag nog geen 15 jaar oud zijn, hebben van die dag af naar de bepalingen van deze landsverordening recht op wezenpensioen, indien zij dat recht zouden hebben gehad wanneer deze landsverordening op het tijdstip van overlijden reeds van kracht geweest zou zijn.

3. De kinderen, wier moeder is overleden vóór de dag van inwerkingtreding van deze landsverordening en die als gevolg daarvan ouderloos zijn geworden en die op de dag van inwerkingtreding van deze landsverordening nog geen 15 jaar oud zijn, hebben van die dag af naar de bepalingen van deze landsverordening recht op wezenpensioen, indien zij dat recht zouden hebben gehad wanneer deze landsverordening op het tijdstip van overlijden reeds van kracht zou zijn geweest.

4. Het bepaalde in de voorgaande leden is slechts van toepassing op Nederlanders, die in de Nederlandse Antillen wonen.

5. Een kind kan tegelijkertijd slechts op grond van één overlijden wezenpensioen genieten.

Artikel 42

Bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen kan onder nader daarbij te stellen voorwaarden worden bepaald, dat:

- a. voor de toepassing van artikel 41 niet-Nederlanders met Nederlanders worden gelijkgesteld;
- b. het wonen buiten de Nederlandse Antillen met het wonen in de Nederlandse Antillen wordt gelijkgesteld.

HOOFDSTUK VIIA

Artikel 42a

1. Met het toezicht op de naleving van het bij of krachtens deze landsverordening bepaalde zijn belast de daartoe bij landsbesluit aangewezen personen Een zodanige aanwijzing wordt bekendgemaakt in De Curaçaosche Courant.

2. De krachtens het eerste lid aangewezen personen zijn, uitsluitend voorzover dat voor de vervulling van hun taak redelijkerwijze noodzakelijk is, bevoegd:

- a. alle inlichtingen te vragen;
- b. inzage te verlangen van alle boeken, bescheiden en andere informatiedragers en daarvan afschrift te nemen of deze daartoe tijdelijk mee te nemen;

- c. alle plaatsen, met uitzondering van woningen zonder de uitdrukkelijke toestemming van de bewoner, te betreden, vergezeld van door hen aangewezen personen.
3. Zo nodig, wordt de toegang tot een plaats als bedoeld in het tweede lid, onderdeel d, verschaft met behulp van de sterke arm.
4. Bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen, kunnen regels worden gesteld met betrekking tot de wijze van taakuitoefening van de krachtens het eerste lid aangewezen personen.
5. Een ieder is verplicht aan de krachtens het eerste lid aangewezen personen alle medewerking te verlenen die in het kader van de toezichtsuitoefening op grond van het tweede lid wordt gevorderd.

HOOFDSTUK VIII Strafbepalingen

Artikel 43

1. Hij, die niet voldoet aan een der verplichtingen opgelegd in de artikelen 35 en 36 wordt gestraft met hechtenis van ten hoogste zes maanden of geldboete van ten hoogste zes honderd gulden.
2. De werkgever, die niet voldoet aan de verplichting, opgelegd in artikel 52, wordt gestraft met hechtenis van ten hoogste zes maanden of geldboete van ten hoogste éénduizend gulden. Deze straf kan worden opgelegd voor elk geval waarin een werkgever voor een zijner werknemers de in dit lid bedoelde verplichting niet nakomt.
3. Hij, die niet of niet volledig voldoet aan de verplichting, hem opgelegd in artikel 32A, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste twee jaren of geldboete van ten hoogste tienduizend gulden.

Artikel 44

Hij, die op grond van bij of krachtens deze landsverordening vastgestelde bepalingen gehouden is inlichtingen of gegevens te verstrekken, een aangifte of mededeling te doen of een verklaring af te leggen en daarbij opzettelijk een valse opgave doet dan wel opzettelijk in strijd met bedoelde gehoudenheid iets verzwijgt, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste twee jaren.

Artikel 45

Hij, die op andere wijze dan door het valselijk opmaken of vervalsen van een geschrift, dat bestemd is tot bewijs van enig feit te dienen opzettelijk een opgave doet in strijd met de waarheid, zulks met het oogmerk om aldus een uitkering of een hogere uitkering involge deze landsverordening te verkrijgen, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste twee jaren.

Artikel 46

Overtredingen van bepalingen van een krachtens deze landsverordening vastgesteld landsbesluit, houdende algemene maatregelen, voor zover uitdrukkelijk als strafbaar feit in de zin van dit artikel aangeduid, wordt gestraft met hechtenis van ten hoogste een maand of geldboete van ten hoogste honderd gulden.

Artikel 47

[vervallen]

Artikel 48

1. Met de opsporing van de bij deze landsverordening strafbaar gestelde feiten zijn, naast de in artikel 184 van het Wetboek van Strafvordering bedoelde personen, belast de daartoe bij landsbesluit aangewezen ambtenaren. Een zodanige aanwijzing wordt bekendgemaakt in De Curaçaosche Courant.
2. Bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen, kunnen regels worden gesteld met betrekking tot de vereisten waaraan de krachtens het eerste lid aangewezen ambtenaren dienen te voldoen.

Artikel 49

[vervallen]

Artikel 50

1. De in artikel 48 bedoelde personen zijn verplicht tot geheimhouding van hetgeen hun bij het toezicht op de naleving der bij of krachtens deze landsverordening vastgestelde bepalingen is bekend geworden, voor zover die geheimhouding niet in strijd is met deze of een andere algemene verordening.

2. Hij, die de bij het vorige lid opgelegde geheimhouding opzettelijk schendt, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste zes maanden of geldboete van ten hoogste zes honderd gulden.
3. Hij, aan wiens schuld schending van die geheimhouding te wijten is, wordt gestraft met hechtenis van ten hoogste drie maanden of geldboete van ten hoogste driehonderd gulden.
4. Geen vervolging heeft plaats dan op klachte van hem, te wiens aanzien de geheimhouding is geschonden.

Artikel 51

De in de artikelen 43, derde lid, 44, 45 en 50 bedoelde strafbare feiten worden als misdrijven, de in de artikelen 43, eerste en tweede lid, en 46 bedoelde strafbare feiten als overtredingen beschouwd.

HOOFDSTUK IX Slotbepalingen

Artikel 52

Werkgevers, die personen in dienst hebben, die krachtens deze landsverordening verzekerd zijn, betalen aan hen ter compensering van de door hen te betalen premie een toeslag op het loon, welke tenminste gelijk is aan de helft van de premie.

Artikel 53

1. Op de weduwen- en wezenpensioenen of uitkeringen waarop krachtens een pensioenregeling van een pensioenfonds of van een werkgever aanspraak bestaat, mogen de pensioenen, waarop krachtens deze landsverordening aanspraak bestaat, niet in mindering worden gebracht.
2. De Minister kan, gehoord de bank, ontheffing verlenen van het in het voorgaande lid bepaalde met dien verstande, dat geen hoger percentage van de krachtens deze landsverordening toegekende pensioenen in mindering mag worden gebracht dan de helft van het percentage, dat de bijdrage of premie van de werkgever uitmaakt van de totale premie of bijdrage voor de krachtens de in het eerste lid bedoelde pensioenregeling te genieten weduwen- en wezenpensioenen.

Artikel 54

Wanneer het Weduwen- en wezenfonds tijdelijk niet voldoende middelen heeft tot dekking van de uitkeringen en kosten, welke op grond van artikel 26 lid 2 ten laste van dit fonds komen, verstrekt het Land renteloze voorschotten aan het fonds onder door de Minister en de Minister van Financiën te stellen voorwaarden.

Artikel 55

Hetgeen overigens nog ter uitvoering van deze landsverordening nodig is, wordt bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen geregeld.

Artikel 56

[wijzigt de Landsverordening Ouderdomsvoorziening]

Artikel 57

Alle ingevolge deze landsverordening opgemaakte of overgelegde stukken, verzoekschriften en beschikkingen zijn vrij van het recht van zegel en van de formaliteit van registratie.

Artikel 58

1. Deze landsverordening kan worden aangehaald als Landsverordening Algemene Weduwen- en wezenverzekering.
2. Zij treedt in werking op een nader bij landsbesluit te bepalen datum, welke voor de onderscheidene artikelen verschillend kan zijn.

LANDSVERORDENING van de 3de augustus houdende regels met betrekking tot het doen verrichten van arbeid door vreemdelingen (Landsverordening arbeid vreemdelingen)

HOOFDSTUK I

Begripsbepalingen

Artikel 1

Voor de toepassing van het bij of krachtens deze landsverordening bepaalde wordt verstaan onder:

- a. bestuurscollege: het bestuurscollege van het eilandgebied waar de arbeid uitsluitend of in hoofdzaak wordt of zal worden verricht;
- b. werkgever:
 - 1°. degene die in de uitoefening van een beroep of bedrijf een ander arbeid laat verrichten; of
 - 2°. de natuurlijke persoon die een ander huishoudelijke of persoonlijke diensten laat verrichten;
- c. tewerkstellingsvergunning: de vergunning welke de werkgever moet aanvragen bij het bestuurscollege voor het laten verrichten van arbeid door een vreemdeling;
- d. verblijfsvergunning: de vergunning tot tijdelijk verblijf of tot verblijf, bedoeld in artikel 6, eerste lid, van de Landsverordening toelating en uitzetting;
- e. vreemdeling: een persoon die op grond van de bepalingen van de Landsverordening toelating en uitzetting hetzij van rechtswege toelating heeft tot verblijf in de Nederlandse Antillen, hetzij voor toelating een verblijfsvergunning behoeft.

HOOFDSTUK II.

De Tewerkstellingsvergunning

§ 1. Algemene bepalingen

Artikel 2

1. Het is een werkgever verboden een vreemdeling arbeid te laten verrichten zonder tewerkstellingsvergunning.
2. Het verbod, bedoeld in het eerste lid, is niet van toepassing met betrekking tot een vreemdeling ten aanzien van wie tevens een ander als werkgever optreedt, indien die ander beschikt over een voor de desbetreffende arbeid geldige tewerkstellingsvergunning.

Artikel 3

Het verbod, bedoeld in artikel 2, eerste lid, is niet van toepassing met betrekking tot een vreemdeling:

- a. die ingevolge artikel 3, onderdelen a,b,c,d,e,g,h en i, van de Landsverordening toelating en uitzetting van rechtswege toelating tot verblijf in de Nederlandse Antillen heeft;
- b. die ingevolge artikel 3, onderdeel f, van de Landsverordening toelating en uitzetting van rechtswege toelating tot verblijf in de Nederlandse Antillen heeft, tenzij bij eilandsbesluit, houdende algemene maatregelen, om redenen van economisch belang van het eilandgebied een regeling wordt getroffen krachtens welke een tewerkstellingsvergunning wordt vereist;
- c. ten aanzien van wie, ingevolge bepalingen vastgesteld bij overeenkomsten met andere mogendheden dan wel bij een voor de Nederlandse Antillen verbindend besluit van een volkenrechtelijke organisatie, een tewerkstellingsvergunning niet mag worden verlangd;
- d. die beschikt over een door of namens de minister van Justitie afgegeven verblijfsvergunning voor het verrichten van arbeid als zelfstandige in het desbetreffende eilandgebied, voor zover deze vreemdeling arbeid verricht als zelfstandige;
- e. die behoort tot een bij eilandsbesluit, houdende algemene maatregelen, aangewezen categorie functies.

§ 2. Het aanvragen van de tewerkstellingsvergunning

Artikel 4

1. Het bestuurscollege is bevoegd tot het verlenen, verlengen en intrekken van tewerkstellingsvergunningen.
2. Het bestuurscollege kan deze bevoegdheid, zonodig onder het stellen van regels of aanwijzingen, geheel of gedeeltelijk overdragen aan een hoofd van een ambtelijke dienst van het eilandgebied.

Artikel 5

1. Een tewerkstellingsvergunning wordt aangevraagd door de werkgever.
2. De aanvraag wordt ingediend bij de vergunningverlenende autoriteit.
3. Bij eilandsbesluit, houdende algemene maatregelen, wordt bepaald welke gegevens bij de aanvraag van een tewerkstellingsvergunning moeten worden verstrekt en welke bewijsstukken daarbij moeten worden overgelegd. Tot deze gegevens dan wel bewijsstukken behoort in ieder geval de overeenkomst tot het verrichten van arbeid die met betrokken vreemdeling zal worden aangegaan.
4. Bij eilandsbesluit, houdende algemene maatregelen, worden regels gesteld betreffende de voor de aanvraag van een tewerkstellingsvergunning in het desbetreffende eilandgebied verschuldigde vergoeding, de gevallen waarin daarvan ontheffing kan worden verleend en de wijze waarop het verschuldigde bedrag wordt geïnd.
5. Een aanvraag wordt niet in behandeling genomen:
 - a. zolang de krachtens het derde lid vereiste gegevens of bewijsstukken niet of niet volledig zijn verstrekt onderscheidenlijk overgelegd;
 - b. zolang de in het vierde lid, bedoelde verschuldigde vergoeding niet is voldaan;
 - c. indien het een arbeidsplaats betreft waarvan de beschikbaarheid niet tenminste vijf weken vóór het indienen van de aanvraag aan de vergunningverlenende autoriteit is gemeld.
6. Indien het vijfde lid van toepassing is, wordt het aanvraagformulier en de daarbij overgelegde bescheiden aan de aanvrager teruggezonden onder schriftelijke mededeling van de reden waarom de aanvraag niet in behandeling wordt genomen.
7. De tewerkstellingsvergunning vermeldt de naam en de plaats van vestiging van de werkgever, de persoonsgegevens van de vreemdeling, de geldigheidsduur van de tewerkstellingsvergunning, alsmede een omschrijving van de aard en de plaats van de door de vreemdeling te verrichten arbeid.
8. Op een aanvraag wordt uiterlijk binnen zes weken na ontvangst beslist.

§ 3. Beperkingen en voorschriften

Artikel 6

1. Een tewerkstellingsvergunning kan onder beperkingen worden verleend.
2. Aan een tewerkstellingsvergunning kunnen voorschriften worden verbonden. De voorschriften strekken ertoe dat:
 - a. de werkgever inspanningen pleegt arbeidsplaatsen te doen vervullen door arbeidskrachten die op de lokale arbeidsmarkt beschikbaar zijn;
 - b. door de werkgever in de arbeidsvoorwaarden, arbeidsverhouding of arbeidsomstandigheden voor de vervulling van arbeidsplaatsen door arbeidskrachten die op de lokale arbeidsmarkt beschikbaar zijn, gelegen beletselen worden opgeheven.

§ 4. Geldigheidsduur van de tewerkstellingsvergunning

Artikel 7

Een tewerkstellingsvergunning wordt voor bepaalde of onbepaalde tijd afgegeven.

§ 5. Het weigeren van de tewerkstellingsvergunning

Artikel 8

1. Een tewerkstellingsvergunning wordt geweigerd:
 - a. indien voor het doen verrichten van de arbeid waarop de tewerkstellingsvergunning betrekking heeft arbeidskrachten op de lokale arbeidsmarkt beschikbaar zijn;
 - b. indien in de overeenkomst tot het verrichten van arbeid waarop de tewerkstellingsvergunning betrekking heeft een beding is opgenomen dat in strijd is met een landsverordening of een landsbesluit, houdende algemene maatregelen;

- c. indien het een arbeidsplaats betreft die behoort tot een bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen, aangewezen categorie van arbeid, waarvan het niet in het belang van de Nederlandse Antillen is deze door vreemdelingen te laten verrichten;
 - d. indien deze een vreemdeling betreft die gehandeld heeft in strijd met de bij of krachtens de Landsverordening toelating en uitzetting gegeven regels;
 - e. indien niet voldaan is aan de in artikel 4, eerste lid, onder ten eerste, onderdeel f, van het Toelatingsbesluit gestelde voorwaarde;
 - f. op andere bij eilandsbesluit, houdende algemene maatregelen, vast te stellen gronden.
2. Bij eilandsbesluit, houdende algemene maatregelen, kan ten behoeve van de bevordering van internationale handelscontacten en in het kader van scholing en opleiding worden afgeweken van het eerste lid, onder a.

Artikel 9

Een tewerkstellingsvergunning kan worden geweigerd:

- a. indien de werkgever niet kan aantonen voldoende inspanningen te hebben verricht de arbeidsplaats te doen vervullen door arbeidskrachten die op de lokale arbeidsmarkt beschikbaar zijn;
- b. indien er in de arbeidsvoorwaarden, arbeidsverhouding of arbeidsomstandigheden beletselen zijn gelegen voor vervulling van de arbeidsplaats door arbeidskrachten die op de lokale arbeidsmarkt beschikbaar zijn;
- c. indien voorzienbaar is dat binnen een redelijke termijn voor de desbetreffende arbeidsplaats lokale arbeidskrachten beschikbaar zullen komen;
- d. wegens het niet in acht nemen van een beperking waaronder een eerdere vergunning is verleend of wegens het niet naleven van een daaraan verbonden voorschrift.
- e. op andere bij eilandsbesluit, houdende algemene maatregelen, vast te stellen gronden.

§ 6. Het intrekken van de tewerkstellingsvergunning

Artikel 10

Een tewerkstellingsvergunning wordt ingetrokken:

- a. indien de voor verkrijging verstrekte gegevens zodanig onjuist of onvolledig zijn geweest, dat op de aanvraag een andere beslissing zou zijn genomen als bij de beoordeling daarvan de juiste omstandigheden volledig bekend waren geweest;
- b. indien blijkt dat aan de vreemdeling verder verblijf in de Nederlandse Antillen is geweigerd;
- c. indien de vreemdeling wordt ontslagen;
- d. indien de werkgever in staat van faillissement wordt verklaard.

Artikel 11

Onverminderd het bepaalde in artikel 10 kan intrekking van een tewerkstellingsvergunning slechts geschieden wegens het niet in acht nemen van een beperking waaronder de vergunning is verleend, of wegens het niet naleven van een daaraan verbonden voorschrift.

HOOFDSTUK III.

Bezwaar

Artikel 12

1. Degene die rechtstreeks in zijn belang is getroffen door een beschikking ter zake van een tewerkstellingsvergunning kan hiertegen binnen vier weken na de dag waarop deze is gegeven bezwaar indienen bij het bestuurscollege van het desbetreffende eilandgebied. Onder beschikking wordt mede begrepen het niet beslissen door het bestuurscollege binnen de in artikel 5, achtste lid, genoemde termijn. Het bezwaar heeft schorsende werking.

Artikel 12a

[vervallen]

HOOFDSTUK IV.

Toeziht en Opsporing

Artikel 13

1. Met het toezicht op de naleving van het bij of krachtens deze landsverordening bepaalde zijn belast de door het bestuurscollege aangewezen ambtenaren.
2. Een aanwijzing als bedoeld in het eerste lid wordt bekendgemaakt in het blad waarin van Landswege officiële berichten worden geplaatst.

Artikel 14

1. Bij de uitoefening van hun taak dragen de toezicht houdende ambtenaren een legitimatiebewijs bij zich.
2. Desgevraagd tonen zij hun legitimatiebewijs aanstonds.
3. Het legitimatiebewijs bevat een foto van het toezicht houdende ambtenaar en vermeldt in ieder geval diens naam en hoedanigheid.

Artikel 15

1. De toezichthoudende ambtenaren hebben op vertoon van hun legitimatiebewijs, te allen tijde en ongehinderd toegang tot elke plaats, voor zover dat voor de vervulling van hun taak redelijkerwijs noodzakelijk is. Zonodig verschaffen zij zich toegang met behulp van de sterke arm.
2. Indien de plaats, bedoeld in het eerste lid, een woning is, betreedt een toezicht houdende ambtenaar de woning niet tegen de wil van de bewoner tenzij met een schriftelijke last van de rechter-commissaris of de officier van justitie dan wel in aanwezigheid één hunner of van een hulpofficier van justitie.
3. Van dit binnentreden wordt binnen tweemaal vierentwintig uur proces-verbaal opgemaakt, hetwelk wordt ingezonden bij de officier van justitie. Daarin wordt mede van het tijdstip van het binnentreden en van het beoogde doel melding gemaakt.

Artikel 16

1. Voor zover zulks voor de vervulling van hun taak redelijkerwijs noodzakelijk is, zijn de toezichthoudende ambtenaren bevoegd:
 - a. inlichtingen te verlangen;
 - b. inzage te verlangen van zakelijke gegevens en bescheiden;
 - c. kopieën te maken van de in onderdeel b bedoelde gegevens en bescheiden.
2. Indien het maken van kopieën niet ter plaatse kan geschieden zijn de toezichthoudende ambtenaren bevoegd de in het eerste lid, onderdeel b, bedoelde gegevens en bescheiden voor dat doel voor korte tijd mee te nemen tegen een door hen afgegeven schriftelijk bewijs.

Artikel 17

1. Een ieder is verplicht aan toezicht houdende ambtenaren alle medewerking te verlenen die deze redelijkerwijs kunnen verlangen ter uitoefening van hun bevoegdheden.
2. Zij die uit hoofde van ambt, beroep of wettelijk voorschrift verplicht zijn tot geheimhouding, kunnen het verlenen van medewerking weigeren, voor zover hun geheimhoudingsplicht zich daartoe uitstrekt.

Artikel 18

1. Met de opsporing van strafbare feiten zijn naast de ambtenaren bedoeld in artikel 184 van het Wetboek van Strafvordering van de Nederlandse Antillen belast de bij landsbesluit aangewezen ambtenaren. Het bepaalde in artikel 185 van het Wetboek van Strafvordering is van overeenkomstige toepassing.
2. De voordracht voor een landsbesluit als bedoeld in het eerste lid geschiedt na overleg met het bestuurscollege.
3. Een aanwijzing als bedoeld in het eerste lid wordt bekend gemaakt in het blad waarin van Landwegen officiële berichten worden geplaatst.

HOOFDSTUK V.

Strafbepalingen

Artikel 19

1. De werkgever, die het in artikel 2, eerste lid, neergelegde verbod overtreedt, wordt gestraft met een hechtenis van ten hoogste drie maanden of een geldboete van ten hoogste honderdduizend gulden.
2. Het in het eerste lid strafbaar gestelde feit is een overtreding.

HOOFDSTUK VI.

Bijzondere bepalingen

Artikel 20

Indien een werkgever een vreemdeling arbeid doet verrichten in strijd met het bepaalde in artikel 2, eerste lid, wordt de vreemdeling vermoed gedurende tenminste zes maanden werkzaam te zijn voor die werkgever tegen een beloning en een arbeidsduur die in de betreffende bedrijfstak gebruikelijk is.

HOOFDSTUK VII.

Overgang- en Slotbepalingen

Artikel 22

Een vóór het tijdstip van inwerkingtreding van deze landsverordening verleende verblijfsvergunning, waarbij door of namens de minister van Justitie aan de vreemdeling toestemming is verleend voor een in de verblijfsvergunning met name genoemde werkgever bepaalde arbeid te verrichten, danwel is voorzien van een aantekening van of namens de minister van Justitie waaruit blijkt dat aan die vergunning geen beperkingen zijn verbonden voor het verrichten van arbeid, geldt voor de geldigheidsduur daarvan, doch ten hoogste tot uiterlijk drie jaren na het tijdstip van inwerkingtreding van deze landsverordening, ten behoeve van die werkgever als een tewerkstellingsvergunning.

Artikel 22

Aanvragen om een verblijfsvergunning waarbij tevens toestemming is gevraagd voor een met name genoemde werkgever bepaalde arbeid te verrichten, die zijn ingediend vóór het tijdstip van inwerkingtreding van deze landsverordening, worden afgehandeld overeenkomstig de bij of krachtens de Landsverordening toelating en uitzetting gestelde bepalingen, zoals deze luiden voor het tijdstip van inwerkingtreding van de onderhavige landsverordening.

Artikel 23

1. Deze landsverordening treedt in werking op een bij landsbesluit te bepalen tijdstip.
2. De artikelen 12, tweede tot en met vijfde lid, en 12a vervallen op de datum van inwerkingtreding van Landsverordening administratieve rechtspraak.

Artikel 24

Deze landsverordening kan worden aangehaald als: landsverordening arbeid vreemdelingen.

LANDSVERORDENING van 31 mei 1972 houdende bijzondere regelen ten aanzien van de beëindiging van arbeidsovereenkomsten

Artikel 1

In deze landsverordening wordt verstaan onder:

- a. Directeur : de Directeur van het Departement van Arbeid en Sociale Zaken. In de eilandgebieden Bonaire, Saba, St. Eustatius en St. Maarten diens vertegenwoordiger;
- b. werknemer : de arbeider, bedoeld in artikel 1613a van het Burgerlijk Wetboek van de Nederlandse Antillen;
- c. werkgever : de werkgever, bedoeld in artikel 1613a van het Burgerlijk Wetboek van de Nederlandse Antillen;
- d. dringende reden voor de werkgever: zodanige daden, eigenschappen of gedragingen van de werknemer, welke ten gevolge hebben, dat van de werkgever redelijkerwijze niet kan worden gevergd de dienstbetrekking te laten voortduren.

Artikel 2

Deze landsverordening is niet van toepassing op de arbeidsovereenkomst van:

- a. werknemers bij een publiekrechtelijk lichaam;
- b. onderwijzend en docerend personeel, werkzaam bij onderwijsinrichtingen, staande onder beheer van een natuurlijk of rechtspersoon;
- c. personen, die een geestelijk ambt bekleden;
- d. werknemers, die uitsluitend of in hoofdzaak huishoudelijke of persoonlijke diensten in de huishouding van private personen verrichten;
- e. directeurs van een vennootschap of een doelvermogen.

Artikel 2a

1. Bij ministeriële beschikking met algemene werking worden op schriftelijk verzoek van het Bestuurscollege van het betreffende Eilandgebied bedrijfstakken aangewezen ten aanzien waarvan voor de beëindiging van de binnen die bedrijfstakken aangegeven arbeidsovereenkomsten de artikelen 3 en 4 van deze landsverordening, al dan niet voor een bepaalde tijd, niet van toepassing zijn. Intrekking van de ministeriële beschikking geschiedt eveneens op schriftelijk verzoek van het Bestuurscollege.

2. Een bedrijfstak, bedoeld in het eerste lid, dient te zijn een bedrijfstak, die naar de aard van de ondernemings-activiteiten geïnclassificeerd kan worden in één van de volgende sectoren:

- a. bouw en reparatie van schepen;
- b. bouwnijverheid;
- c. hotels en restaurants;
- d. vervoer, opslag en communicatie;
- e. onroerend goed activiteiten;
- f. computer- en aanverwante activiteiten;
- g. industrie;
- h. openbare nutsbedrijven;
- i. groot- en kleinhandel, reparatie van motorvoertuigen en huishoudelijke producten;
- j. financiële dienstverlening;
- k. landbouw, jacht en bosbouw;
- l. visserij, viskwekerijen en aanverwante activiteiten;
- m. mijnbouw;
- n. internationale commerciële onderwijs-instituten.

3. Bij ministeriële beschikking met algemene werking worden op schriftelijk verzoek van het Bestuurscollege van het betreffende Eilandgebied bedrijven aangewezen ten aanzien waarvan voor de beëindiging van de bij die bedrijven aangegeven arbeidsovereenkomsten de artikelen 3 en 4 van deze landsverordening, al dan niet voor een bepaalde tijd, niet van toepassing zijn. Intrekking van de ministeriële beschikking geschiedt eveneens op schriftelijk verzoek van het Bestuurscollege.

4. Een bedrijf, bedoeld in het derde lid, dient te zijn een bedrijf dat:

- a. naar de aard van de ondernemings-activiteiten een sterk variërend arbeidsvolume heeft; of
- b. gevestigd is in een vrije zone als bedoeld in de Landsverordening Vrije Zones 1975 (P.B.1975, no. 211); of

- c. door zijn vestiging in de Nederlandse Antillen bijdraagt aan verbreding van de economische basis of diversificatie van de economie van de Nederlandse Antillen, dan wel door zijn werkzaamheid na vestiging hier te lande een deviezengenererende werking zal hebben.
5. Een bedrijf, waarop de artikelen 3 en 4 van deze landsverordening ingevolge een ministeriële beschikking met algemene werking, bedoeld in het eerste of derde lid, niet van toepassing zijn, is verplicht de Directeur onverwijld schriftelijk in kennis te stellen van de beëindiging van een arbeidsovereenkomst, waarvoor hij zonder evenbedoelde ministeriële beschikking toestemming van die Directeur als bedoeld in artikel 4, nodig zou hebben.

Artikel 3

1. Bij landsbesluit wordt zoveel mogelijk voor elk eilandgebied afzonderlijk een commissie benoemd die tot taak heeft de Directeur van advies te dienen met betrekking tot ieder bij hem ingediend verzoek om toestemming tot het beëindigen van een arbeidsovereenkomst.
2. Elke commissie bestaat uit een voorzitter en tenminste vier overige leden, alsmede hun plaatsvervangers.
3. De voorzitter en zijn plaatsvervanger mogen niet werkzaam zijn bij het Departement van Economische Zaken of het Departement van Arbeid en Sociale Zaken. Van de overige leden zomede van hun plaatsvervangers wordt de helft benoemd op voordracht van werkgeversorganisaties en de helft op voordracht van werknemersorganisaties.
4. Een lid of plaatsvervangend lid van een commissie wordt ontslagen, indien de werkgevers- of werknemersorganisatie die de voordracht voor zijn benoeming heeft gedaan, dit verzoekt.
5. De voorzitter en de leden van een commissie zijn verplicht tot geheimhouding van al hetgeen zij in hun hoedanigheid vernemen, voorzover mededeling daarvan niet bij of krachtens landsverordening is voorgeschreven.

Artikel 4

1. Het is de werkgever verboden de arbeidsovereenkomst te beëindigen zonder toestemming van de Directeur dan wel in strijd met een voorwaarde waaronder de toestemming is gegeven.
2. Het verbod, bedoeld in het eerste lid, geldt niet:
 - a. indien de beëindiging geschiedt om een dringende aan de werknemer onverwijld medegedeelde reden;
 - b. indien de beëindiging geschiedt met wederzijds goedvinden;
 - c. indien de beëindiging geschiedt tijdens de proeftijd;
 - d. indien de opzegging geschiedt ten gevolge van het faillissement van de werkgever;
 - e. indien de beëindiging betrekking heeft op een al dan niet voortgezette arbeidsovereenkomst voor bepaalde tijd en die beëindiging plaatsvindt tegen de in die overeenkomst opgenomen einddatum, tenzij het een arbeidsovereenkomst voor bepaalde tijd betreft, als bedoeld in artikel 1615e, zevende of achtste lid, van het Burgerlijk Wetboek van de Nederlandse Antillen.
3. De Directeur besluit binnen twee weken na ontvangst van het advies van de commissie, bedoeld in artikel 3, doch in ieder geval binnen zes weken na ontvangst van het verzoek om toestemming tot het beëindigen van de arbeidsovereenkomst. In bijzondere gevallen kan de Minister van Arbeid en Sociale Zaken op verzoek van de Directeur bij met redenen omklede beschikking de termijn van zes weken verlengen tot ten hoogste twaalf weken.
4. Het verzoek om toestemming tot het beëindigen van een arbeidsovereenkomst wordt gedaan door indiening van een ingevuld en ondertekend formulier bij de Directeur. Het model van dit formulier wordt vastgesteld door de Minister van Arbeid en Sociale Zaken en in het Publicatieblad bekend gemaakt. Het verzoek wordt geacht niet te zijn gedaan, zolang de in het formulier vereiste gegevens niet zijn verstrekt en de daarin vereiste bewijsstukken niet zijn overgelegd.

Artikel 5

1. Onverminderd het bepaalde in artikel 4 dient een werkgever, zodra hij voornemens is binnen een termijn van drie maanden vijf en twintig werknemers of meer dan wel meer dan 25% van het aantal werknemers in een vestiging ener onderneming, voorzover dit percentage niet resulteert in vijf of minder werknemers, te ontslaan dit voornemen minstens twee maanden voor het beëindigen der arbeidsovereenkomst aan de Directeur te kennen te geven.
2. Binnen acht dagen na de kennisgeving legt de werkgever aan de Directeur een afvloeiingsplan voor.
3. De Directeur geeft zo spoedig mogelijk doch uiterlijk binnen zes weken na ontvangst van het afvloeiingsplan een schriftelijk oordeel ter zake. Artikel 4, derde lid, tweede volzin, is van overeenkomstige toepassing.
4. Het is de werkgever verboden een arbeidsovereenkomst te beëindigen, zolang de Directeur, met inachtneming van het derde lid, geen beoordeling heeft gegeven.

Artikel 6

Bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen, kunnen nadere voorschrift worden gegeven ter uitvoering van de bepalingen van deze landsverordening.

Artikel 7

1. Handelingen in strijd met de artikelen 4, eerste lid, en 5, vierde lid, zijn nietig.
2. De werknemer kan deze nietigheid gedurende zes maanden inroepen.

Artikel 7a

1. Met het toezicht op de naleving van het bij of krachtens deze landsverordening bepaalde zijn belast de daartoe bij landsbesluit aangewezen personen. Een zodanige aanwijzing wordt bekendgemaakt in De Curaçaosche Courant.
2. De krachtens het eerste lid aangewezen personen zijn, uitsluitend voor zover dat voor de vervulling van hun taak redelijkerwijze noodzakelijk is, bevoegd:
 - a. alle inlichtingen te vragen;
 - b. inzage te verlangen van alle boeken, bescheiden en andere informatiedragers en daarvan afschrift te nemen of deze daartoe tijdelijk mee te nemen;
 - c. goederen aan opnemings- en onderzoek te onderwerpen en deze daartoe tijdelijk mee te nemen;
 - d. alle plaatsen, met uitzondering van woningen zonder de uitdrukkelijke toestemming van de bewoner, te betreden, vergezeld van door hen aangewezen personen.
3. Zo nodig, wordt de toegang tot een plaats als bedoeld in het tweede lid, onderdeel d, verschaft met behulp van de sterke arm.
4. Bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen, kunnen regels worden gesteld met betrekking tot de wijze van taakuitoefening van de krachtens het eerste lid aangewezen personen.
5. Een ieder is verplicht aan de krachtens het eerste lid aangewezen personen alle medewerking te verlenen die op grond van het tweede lid wordt gevorderd.

Artikel 8

1. Hij die handelt in strijd met het bepaalde bij of krachtens artikel 2a, vijfde lid, artikel 4, eerste lid, of artikel 5 wordt gestraft met hechtenis van ten hoogste zes maanden of geldboete van ten hoogste tienduizend gulden.
2. De strafbare feiten bedoeld in het eerste lid worden beschouwd als overtredingen.

Artikel 8a

1. Overtreding van het voorschrift gesteld in artikel 3, vijfde lid, wordt, voor zover opzettelijk begaan, beschouwd als misdrijf en gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste twee jaar of geldboete van ten hoogste vijfduizend gulden.
2. Overtreding van het voorschrift bedoeld in het eerste lid wordt, voorzover niet opzettelijk begaan, beschouwd als overtreding en gestraft met hechtenis van ten hoogste drie maanden of een geldboete van ten hoogste zeshonderd gulden.
3. Indien de overtreding tegen een bepaalde persoon gepleegd is, wordt zij slechts vervolgd op diens klacht.

Artikel 9

[vervallen]

Artikel 10

[vervallen]

Artikel 11

[vervallen]

Artikel 12

Deze landsverordening kan worden aangehaald als "Landsverordening beëindiging arbeidsovereenkomsten" en treedt in werking met ingang van een nader bij landsbesluit te bepalen tijdstip.

LANDSVERORDENING. van 12 mei 1958, houdende regeling van de collectieve arbeidsovereenkomst

Artikel 1

1. Onder collectieve arbeidsovereenkomst wordt verstaan de overeenkomst, aangegaan door een of meer werkgevers, of een of meer werknemersverenigingen met volledige rechtsbevoegdheid, en een of meer werknemersverenigingen met volledige rechtsbevoegdheid, waarbij voornamelijk of uitsluitend worden geregeld arbeidsvoorwaarden, bij arbeidsovereenkomsten in acht te nemen.
2. Zij kan ook betreffen aannemingen van werk en overeenkomsten tot het verrichten van enkele diensten. Hetgeen in deze landsverordening omtrent arbeidsovereenkomsten, werkgevers en werknemers is bepaald, vindt dan overeenkomstige toepassing.
3. Het beding, waarbij een werkgever verplicht wordt, personen van een bepaald ras, een bepaalde godsdienstige of staatkundige overtuiging of leden van een bepaalde vereniging niet dan wel uitsluitend in dienst te nemen, is nietig.

Artikel 2

Een vereniging van werkgevers of van werknemers is slechts bevoegd tot het aangaan van collectieve arbeidsovereenkomsten, indien de statuten der vereniging deze bevoegdheid met name noemen.

Artikel 3

Een collectieve arbeidsovereenkomst kan slechts schriftelijk worden aangegaan.

Artikel 4

1. Een vereniging, welke een collectieve arbeidsovereenkomst heeft aangegaan, draagt zorg dat ieder van haar leden, die bij de overeenkomst betrokken is, zo spoedig mogelijk de woordelijke inhoud van de overeenkomst in zijn bezit heeft.
2. Indien door de partijen een toelichting op de collectieve arbeidsovereenkomst is opgesteld, geldt de in het vorige lid bedoelde verplichting ook ten aanzien van deze toelichting.

Artikel 5

In geval van wijziging van de collectieve arbeidsovereenkomst en van uitdrukkelijke verlenging van haar duur, vinden de bepalingen van de artikelen 3 en 4 overeenkomstige toepassing.

Artikel 6

Een wijziging van bepalingen in de statuten van een vereniging, welke het nakomen, het wijzigen, het verlengen of het opzeggen van collectieve arbeidsovereenkomsten betreffen, werkt niet ten aanzien van een vóór de statutenwijziging door de vereniging aangegane collectieve arbeidsovereenkomst, tenzij de andere partijen bij die overeenkomst daarin toestemmen.

Artikel 7

1. Wanneer het tijdstip, waarop de werking der collectieve arbeidsovereenkomst aanvangt, niet bij de overeenkomst zelf is bepaald, vangt die werking aan met ingang van de vijftiende dag, volgende op die waarop de overeenkomst is aangegaan.
2. Wanneer bij de collectieve arbeidsovereenkomst niet anders is bepaald, strekt haar werking zich van het tijdstip waarop deze aanvangt mede uit over op dat tijdstip reeds aangegane arbeidsovereenkomsten.

Artikel 8

1. Een vereniging, welke een collectieve arbeidsovereenkomst heeft aangegaan, is gehouden te bevorderen, in de mate als de goede trouw medebrengt, dat haar leden de daarbij te hunnen aanzien gestelde bepalingen nakomen.
2. De vereniging staat voor haar leden slechts in, voor zover zulks in de overeenkomst is bepaald.

Artikel 9

1. Allen, die tijdens de duur van de collectieve arbeidsovereenkomst, te rekenen van het tijdstip waarop zij is aangegaan, lid zijn of worden van een vereniging, welke de overeenkomst heeft aangegaan, en bij de overeenkomst zijn betrokken, zijn door die overeenkomst gebonden.

2. Zij zijn tegenover elk van de partijen bij de collectieve arbeidsovereenkomst gehouden, al datgene, wat te hunnen aanzien bij die overeenkomst is bepaald, te goeder trouw ten uitvoer te brengen, als hadden zij zelf zich daartoe verbonden.

Artikel 10

1. De leden van een vereniging, die door een collectieve arbeidsovereenkomst gebonden zijn, blijven ook na het verlies van het lidmaatschap door die overeenkomst gebonden.

2. Die gebondenheid eindigt, wanneer de overeenkomst na het verlies van het lidmaatschap wordt gewijzigd.

3. In geval van verlenging van de overeenkomst na het verlies van het lidmaatschap duurt de gebondenheid voort tot het tijdstip, waarop de overeenkomst zonder deze verlenging zou zijn geëindigd.

Artikel 11

Ontbinding van een vereniging, welke een collectieve arbeidsovereenkomst heeft aangegaan, heeft geen invloed op de rechten en verplichtingen, welke uit die overeenkomst voortvloeien.

Artikel 12

1. Elk beding tussen een werkgever en een werknemer, strijdig met een collectieve arbeidsovereenkomst door welke zij beiden gebonden zijn, is nietig; in plaats van zodanig beding gelden de bepalingen van de collectieve arbeidsovereenkomst.

2. De nietigheid kan steeds worden ingeroepen door elk van de partijen bij de collectieve arbeidsovereenkomst.

Artikel 13

Bij gebreke van bepalingen in een arbeidsovereenkomst omtrent aangelegenheden, geregeld in een collectieve arbeidsovereenkomst door welke zowel de werkgever als de werknemer gebonden zijn, gelden de bepalingen van de collectieve arbeidsovereenkomst.

Artikel 14

Wanneer bij de collectieve arbeidsovereenkomst niet anders is bepaald, is de werkgever, die door die overeenkomst gebonden is, verplicht, tijdens de duur van die overeenkomst haar bepalingen omtrent arbeidsvoorwaarden ook na te komen bij de arbeidsovereenkomsten als in de collectieve arbeidsovereenkomst bedoeld, welke hij aangaat met werknemers, die door de collectieve arbeidsovereenkomst niet gebonden zijn.

Artikel 15

Een vereniging, welke een collectieve arbeidsovereenkomst heeft aangegaan, kan, indien een der andere partijen bij die overeenkomst of een der leden van deze handelt in strijd met een van haar of zijn verplichtingen, vergoeding vorderen niet alleen voor de schade, welke zij zelf dientengevolge lijdt, doch ook voor die, welke haar leden lijden.

Artikel 16

Indien de schade niet op geld waardeerbaar is, zal als schadevergoeding een som geld naar billijkheid verschuldigd zijn.

Artikel 17

Bij de collectieve arbeidsovereenkomst kan met betrekking tot de schadevergoeding een voorziening worden getroffen, welke afwijkt van het bepaalde bij de artikelen 15 en 16.

Artikel 18

Een collectieve arbeidsovereenkomst kan niet voor langere tijd dan vijf jaren worden aangegaan behoudens verlenging zodanig dat de partijen nimmer langer verbonden zijn dan vijf achtereenvolgende jaren, te rekenen van het tijdstip waarop de verlenging wordt overeengekomen.

Artikel 19

1. Wanneer een collectieve arbeidsovereenkomst voor een bepaalde tijd is aangegaan, wordt zij, zo niet bij de overeenkomst anders is bepaald, geacht telkens voor gelijke tijd, doch ten hoogste voor een jaar, te zijn verlengd, behoudens opzegging; de termijn van opzegging is, tenzij bij de overeenkomst anders is bepaald, een twaalfde gedeelte van de tijd, waarvoor zij oorspronkelijk is aangegaan.

2. Wanneer de tijd, waarvoor een collectieve arbeidsovereenkomst wordt aangegaan, niet bij de overeenkomst is bepaald, wordt zij geacht te zijn aangegaan voor een jaar, met verlenging telkens voor gelijke tijd, behoudens opzegging tenminste een maand vóór het einde van het jaar.

Artikel 20

1. De opzegging van een collectieve arbeidsovereenkomst moet worden gedaan aan alle partijen bij die overeenkomst.
2. Zij kan slechts geschieden bij aangetekende brief of bij deurwaardersexploot.

Artikel 21

Wanneer bij de collectieve arbeidsovereenkomst niet anders is bepaald, heeft een opzegging door een van de partijen ten gevolge dat de overeenkomst voor alle partijen eindigt.

Artikel 22

Alle akten en geschriften betreffende het aangaan, wijzigen of eindigen van collectieve arbeidsovereenkomsten, benevens alle stukken, welke door de partijen bij een collectieve arbeidsovereenkomst, tezamen of ieder afzonderlijk, hetzij in onderhandse vorm, hetzij ten overstaan van een openbare ambtenaar, zonder medewerking van derden, ter uitvoering van de collectieve arbeidsovereenkomst worden opgemaakt, zijn vrij van het recht van zegel en van de formaliteit van registratie of worden, indien deze formaliteit wordt gewenst, kosteloos geregistreerd.

Artikel 23

1. Elk der bij een collectieve arbeidsovereenkomst betrokken partijen is verplicht een gewaarmerkt exemplaar van de collectieve arbeidsovereenkomst alsmede van de daarin aangebrachte wijzigingen aan de Minister van Sociale Zaken toe te zenden.
2. Van de beëindiging alsmede van de uitdrukkelijke verlenging van de duur ener collectieve arbeidsovereenkomst doen partijen zo spoedig mogelijk schriftelijk mededeling aan de Minister van Sociale Zaken.

Artikel 24

1. Deze landsverordening kan worden aangehaald als "Landsverordening collectieve arbeidsovereenkomst".
2. Zij treedt in werking op een door de Gouverneur te bepalen tijdstip.
3. Ten aanzien van verenigingen, welke op het tijdstip van de inwerkingtreding van deze landsverordening partij zijn of in de twee daaraan voorafgaande jaren partij geweest zijn bij een collectieve arbeidsovereenkomst, vindt artikel 2 eerst twee jaren na die inwerkingtreding toepassing.
4. Van bestaande collectieve arbeidsovereenkomsten wordt door partijen bij de collectieve arbeidsovereenkomst binnen een maand na de inwerkingtreding van deze landsverordening een exemplaar aan de Minister van Sociale Zaken toegezonden.

LANDSVERORDENING van den 4den juli 1946 houdende de instelling van een arbeidsbureau

Artikel 1

Onder openbare arbeidsbemiddeling wordt verstaan: de voortdurende bemoeiing, van Overheidswege geleid en in stand gehouden, met het doel werkgevers en werkzoekenden in het zoeken naar arbeidskrachten en arbeidsgelegenheid behulpzaam te zijn.

Artikel 2

1. Het orgaan der openbare arbeidsbemiddeling tussen werkgevers en werkzoekenden in verschillende eilandgebieden woonachtig, alsmede tussen werkgevers binnen de Nederlandse Antillen en werkzoekenden in het buitenland en omgekeerd, is het Centraal Arbeidsadviesbureau, hierna aan te duiden als C.A.B.
2. De openbare arbeidsbemiddeling tussen werkgevers en werkzoekenden in ieder eilandgebied wordt overgedragen aan het betrokken eilandgebied met ingang van de dag, waarop de Overdrachtslandsverordening XIII-2: Sociale en Economische Zaken in werking treedt.

Artikel 3

1. Het C.A.B. heeft tot taak:
 - a. het toezicht op de juiste naleving van de wettelijke regelingen op de arbeidsbemiddeling betrekking hebbende;
 - b. de arbeidsbemiddeling tussen werkgevers en werkzoekenden in verschillende eilandgebieden woonachtig, alsmede tussen werkgevers binnen de Nederlandse Antillen en werkzoekenden in het buitenland en omgekeerd;
 - c. het verzamelen en verstrekken van gegevens omtrent de stand der arbeidsmarkt in de Nederlandse Antillen en in het buitenland.
2. De bestuurscolleges zijn verplicht aan de Minister van Sociale Zaken alle door deze in verband met het vorige lid verlangde inlichtingen kosteloos te verstrekken.
3. De organisatie en werkwijze van het C.A.B. worden nader door de Minister van Sociale Zaken geregeld.
4. Onder openbare arbeidsbemiddeling in een eilandgebied wordt verstaan:
 - a. de arbeidsbemiddeling tussen werkgevers en werkzoekenden binnen het betrokken eilandgebied en het verzamelen van gegevens welke voor deze bemiddeling nodig zijn;
 - b. door het verstrekken van inlichtingen of anderszins mede te werken aan de openbare voorlichting bij beroepskeuze en de bevordering van vakopleiding binnen het betrokken eilandgebied.

Artikel 4

De openbare arbeidsbemiddeling is in het algemeen voor iedere werkgever en iedere werkzoekende beschikbaar.

Artikel 5

De openbare arbeidsbemiddeling is kosteloos; er mag slechts vergoeding worden gevorderd voor uitdrukkelijk op verzoek van den werkgever of den werkzoekende gemaakte kosten.

Artikel 6

Indien aan enig orgaan van de openbare arbeidsbemiddeling bekend is, dat er in eenig bedrijf of eenige onderneming of een gedeelte daarvan eene werkstaking of eene uitsluiting bestaat, geeft het hiervan kennis aan hem, die zijne bemiddeling inroept ter verkrijging van een arbeidsgelegenheid in het betreffend bedrijf of onderneming of in een gedeelte daarvan.

Artikel 7

Het betrokken orgaan van de openbare arbeidsbemiddeling doet aan hem, die zijne bemiddeling inroept, voor zoover bekend, mededeeling van de ter plaatse in het betreffende vak gebruikelijke arbeidsvoorwaarden, indien de aangeboden arbeidsvoorwaarden daarvan afwijken.

Artikel 8

De openbare arbeidsbemiddeling draagt geenerlei verantwoordelijkheid met betrekking tot de gevolgen van hare bemiddeling.

Artikel 9

Al hetgeen ter uitvoering van deze landsverordening nodig is, met uitzondering van het bepaalde in het tweede en derde lid van artikel 3, wordt geregeld bij eilandsbesluit, houdende algemene maatregelen.

Artikel 10

[vervallen]

Artikel 11

[vervallen]

Artikel 12

Deze landsverordening treedt in werking met ingang van een nader door den Gouverneur te bepalen datum.

LANDSVERORDENING van 31 mei 1972 houdende nieuwe regelen inzake minimumlonen

(geconsolideerde versie, geldend vanaf 1-3-2004)

HOOFDSTUK 1

Algemene bepalingen

Artikel 1

Voor de toepassing van het bij of krachtens deze landsverordening bepaalde, wordt onder de Minister verstaan de Minister van Arbeid en Sociale Zaken.

Artikel 2

1. Voor de toepassing van het bij of krachtens deze landsverordening bepaalde wordt ten aanzien van een dienstbetrekking onder normale arbeidsduur verstaan de arbeidsduur die in soortgelijke dienstbetrekkingen ingevolge de overeenkomsten waarop zij plegen te berusten, het arbeidsreglement, de collectieve arbeidsovereenkomst of de betrokken wettelijke regeling als volledige dienstbetrekking wordt beschouwd.
2. De Minister kan, de Sociaal-Economische Raad gehoord, ambtshalve dan wel op gezamenlijk verzoek van een werkgever of een rechtspersoonlijkheid bezittende organisatie van werkgevers en een zodanige organisatie van werknemers ten aanzien van een door hem aangewezen categorie dienstbetrekkingen de arbeidsduur vaststellen die voor de toepassing van het bij of krachtens deze landsverordening bepaalde als normale arbeidsduur wordt beschouwd.

Artikel 3

1. Voor de toepassing van het bij of krachtens deze landsverordening bepaalde wordt onder dienstbetrekking verstaan de dienstbetrekking krachtens arbeidsovereenkomst naar burgerlijk recht.
2. Onder dienstbetrekking wordt mede verstaan de arbeidsverhouding van degene die krachtens overeenkomst met een ander tegen beloning geregeld bemiddeling verleent bij het tot stand komen van overeenkomsten van die ander - of een opdrachtgever van deze - met derden, mits hij de bedoelde bemiddeling uitsluitend voor die ander verleent, het verlenen van die bemiddeling niet een voor hem toekomstige werkzaamheid is en hij zich daarbij doorgaans niet door meer dan twee personen laat bijstaan.
3. Onder dienstbetrekking wordt niet verstaan de arbeidsverhouding tussen de werkgever en zijn echtgenoot of tussen de werkgever en een bij hem inwonend pleegkind of een bij hem inwonende bloed- of aanverwant in de rechte lijn of in de zijlijn tot en met de derde graad.

Artikel 4

1. Voor de toepassing van het bij of krachtens deze landsverordening bepaalde wordt onder werknemer verstaan de natuurlijke persoon, die in het kader van een dienstbetrekking werkzaamheden verricht.
2. Ten opzichte van de betrokken werkgever en de bemanning worden voor de toepassing van het bij of krachtens deze landsverordening bepaalde als deel van de Nederlandse Antillen beschouwd luchtvaartuigen, die ingeschreven staan in het luchtvaartuigregister, bedoeld in het Curaçaos Luchtvaartbesluit 1935 (P.B. 1935, no. 96), zoals gewijzigd laatstelijk bij landsverordening van de 16de november 1961 (P.B. 1961, no. 193), en schepen met thuishaven in de Nederlandse Antillen en/of varende met een zeebrief van de Nederlandse Antillen, die uitsluitend of in hoofdzaak dienst doen in het verkeer tussen de eilanden van de Nederlandse Antillen.

Artikel 5

1. Voor de toepassing van het bij of krachtens deze landsverordening bepaalde wordt onder werkgever verstaan de natuurlijke of rechtspersoon of het lichaam, tot wie een werknemer in dienstbetrekking staat.
2. In het geval, bedoeld in artikel 3, tweede lid, wordt onder werkgever verstaan de natuurlijke persoon of rechtspersoon of het lichaam, met wie de overeenkomst tot het verlenen van bemiddeling is gesloten.

Artikel 6

Voor de toepassing van het bij of krachtens deze landsverordening bepaalde wordt onder werkdag verstaan een dag, waarop de werknemer arbeid heeft verricht, of een dag, waarop hij weliswaar geen arbeid heeft verricht, doch waarover hij desalniettemin recht heeft op loon, ingevolge enige wettelijke bepaling, uit de overeenkomst waarop de dienstbetrekking berust.

Artikel 7

1. Voor de toepassing van het bij of krachtens deze landsverordening bepaalde worden onder loon verstaan de gelijke inkomsten die een vast bestanddeel van het inkomen uit hoofde van een dienstbetrekking van een werknemer vormen met uitzondering van:

- a. verdiensten uit overwerk;
- b. vakantiebijslagen;
- c. winstuitkeringen;
- d. uitkeringen bij bijzondere gelegenheden;
- e. uitkeringen ingevolge aanspraken om na verloop van tijd of onder een voorwaarde één of meer uitkeringen te ontvangen;
- f. vergoedingen voorzover zij geacht kunnen worden te strekken tot bestrijding van noodzakelijke kosten, die de werknemer in verband met zijn dienstbetrekking heeft te maken;
- g. bijzondere vergoedingen voor kostwinners en gezinshoofden.

2. Bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen kunnen andere uitzonderingen dan de in het eerste lid genoemde worden gesteld.

3. Bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen kan worden bepaald, dat tot een daarbij aangewezen categorie behorende niet geldelijke inkomsten uit hoofde van de dienstbetrekking mede onder loon worden verstaan. De minister stelt de geldswaarde van deze inkomsten vast, de Sociaal-Economische Raad gehoord. De werkgever of de werknemer kan zich tot de Minister wenden met een daartoe strekkend verzoek.

4. De Minister kan, de Sociaal-Economische Raad gehoord, regelen stellen naar welke wordt beoordeeld welke inkomsten moeten worden aangemerkt als uitkeringen of vergoedingen als bedoeld in het eerste lid onder c tot en met g.

5. Alvorens de Gouverneur een voordracht tot een landsbesluit, houdende algemene maatregelen, als bedoeld in het tweede of derde lid, wordt gedaan, stelt de Minister de Sociaal-Economische Raad in de gelegenheid, hem terzake van advies te dienen.

HOOFDSTUK II

Minimumloon

Artikel 8

1. Uit de overeenkomst, waarop een dienstbetrekking berust, heeft de werknemer, die de leeftijd van 21 jaar heeft bereikt, voor de arbeid door hem in dienstbetrekking verricht, jegens de werkgever tenminste aanspraak op een loon, dat gebaseerd is op het minimumuurloon, bedoeld in de volgende artikelen. Indien het loon naar tijdruimte wordt vastgesteld, geschiedt de vaststelling van het minimumloon voor die tijdruimte, tenzij anders overeengekomen, onder afronding op hele guldens naar boven, als volgt:

minimum-weekloon : het aantal gewerkte uren per week te vermenigvuldigen met het minimumuurloon;

minimum-maandloon : het aantal gewerkte uren te vermenigvuldigen met het minimumuurloon en het verkregen product te vermenigvuldigen met 4,33.

2. Bij landsbesluit houdende algemene maatregelen kan worden bepaald, dat werknemers - dan wel dat werknemers, behorende tot een bij dit landsbesluit aangewezen categorie - beneden de leeftijd van 21 jaar die een bij dit landsbesluit aangewezen lagere leeftijd hebben bereikt, eveneens aanspraak hebben op een bij dit landsbesluit vast te stellen minimumloon, dat in een redelijke verhouding staat tot de in artikel 9 genoemde bedragen.

3. Beloningen, die de werknemer van 21 jaar of ouder voor arbeid, door hem in de dienstbetrekking verricht, van derden ontvangt, worden, voor zover zij deel uitmaken van de arbeidsvoorwaarden, voor de toepassing van het bij of krachtens het eerste of tweede lid bepaalde geacht van de werkgever te zijn ontvangen.

4. Uitkeringen waarop een werknemer van 21 jaar of ouder, ingevolge enige wettelijke bepaling of uit de overeenkomst waarop de dienstbetrekking berust, recht heeft over een periode waarin hij tijdens de dienstbetrekking geen arbeid heeft verricht, worden voor de toepassing van het bij of krachtens het eerste of tweede lid bepaalde, aangemerkt als het minimumloon.

5. Alvorens de Gouverneur een voordracht tot een landsbesluit, houdende algemene maatregelen, als bedoeld in het tweede lid te doen, stelt de Minister de Sociaal-Economische Raad in de gelegenheid, hem terzake van advies te dienen.

Artikel 9

1. Het minimumuurloon bedraagt voor werknemers van 21 jaar of ouder, werkzaam in de industrie met uitzondering van de elektronische industrie en de textiel- en kledingindustrie, olieopslagplaatsen, de sector ambacht met uitzondering van stoffeerderijen en schoenreparatiebedrijven, de bouwnijverheid, het bank- en verzekeringswezen, accountants-, notaris- en advocatenkantoren, ingenieurs- en architectenbureaus, stuwadoorsbedrijven, de binnensleepvaart en de binnenvaart en aanverwante takken van bedrijf of beroep in het eilandgebied:

- a. Curaçao : NAF. 5,77;
- b. Bonaire : NAF. 6,00;
- c. Saba : NAF. 5,77;
- d. Sint Eustatius : NAF. 5,49;
- e. Sint Maarten : NAF. 6,35;

2. Het minimumuurloon bedraagt voor werknemers van 21 jaar of ouder, werkzaam in het vervoer met uitzondering van stuwadoorsbedrijven alsmede met uitzondering van de binnensleepvaart en de binnenvaart, het communicatiewezen, het hotel-, restaurant- en amusementswezen, apotheken, de dienstverlening met uitzondering van die vermeld in het eerste, derde en vierde lid, en de aanverwante takken van bedrijf of beroep:

a. in het eilandgebied:

- 1. Curaçao : NAF. 5,20;
- 2. Bonaire : NAF. 5,36;
- 3. Saba : NAF. 4,62;
- 4. Sint Eustatius : NAF. 4,04;
- 5. Sint Maarten : NAF. 6,35;

b. vanaf de datum van ingang van de tweede fase van gelijktrekking in het eilandgebied:

- 1. Curaçao : NAF. 5,49;
- 2. Bonaire : NAF. 5,68;
- 3. Saba : NAF. 5,20;
- 4. Sint Eustatius : NAF. 4,76;
- 5. Sint Maarten : NAF. 6,35;

c. vanaf de datum van ingang van de derde fase van gelijktrekking in het eilandgebied:

- 1. Curaçao : NAF. 5,77;
- 2. Bonaire : NAF. 6,00;
- 3. Saba : NAF. 5,77;
- 4. Sint Eustatius : NAF. 5,49;
- 5. Sint Maarten : NAF. 6,35.

3. Het minimumuurloon bedraagt voor werknemers van 21 jaar of ouder, werkzaam in de landbouw, tuinbouw, veeteelt en visserij, de handel met uitzondering van apotheken, de elektronische industrie, de textiel- en kledingindustrie, wasserijen, stoffeerderijen, schoenreparatiebedrijven en alle andere takken van bedrijf of beroep die niet begrepen zijn onder de werking van het eerste of het tweede lid:

a. in het eilandgebied:

- 1. Curaçao : NAF. 5,20;
- 2. Bonaire : NAF. 5,36;
- 3. Saba : NAF. 4,62;
- 4. Sint Eustatius : NAF. 4,04;
- 5. Sint Maarten : NAF. 6,35;

b. vanaf de datum van ingang van de tweede fase van gelijktrekking in het eilandgebied:

- 1. Curaçao : NAF. 5,49;
- 2. Bonaire : NAF. 5,68;
- 3. Saba : NAF. 5,20;
- 4. Sint Eustatius : NAF. 4,76;
- 5. Sint Maarten : NAF. 6,35;

c. vanaf de datum van ingang van de derde fase van gelijktrekking in het eilandgebied:

- 1. Curaçao : NAF. 5,77;
- 2. Bonaire : NAF. 6,00;
- 3. Saba : NAF. 5,77;
- 4. Sint Eustatius : NAF. 5,49;
- 5. Sint Maarten : NAF. 6,35.

4. Het minimumuurloon bedraagt voor werknemers van 21 jaar of ouder, die in hoofdzaak of uitsluitend huishoudelijke diensten in de huishouding van natuurlijke personen verrichten:

a. in het eilandgebied:

1. Curaçao : NAF. 4,16;
2. Bonaire : NAF. 4,30;
3. Saba : NAF. 4,91;
4. Sint Eustatius : NAF. 4,75;
5. Sint Maarten : NAF. 5,34;

b. vanaf de datum van ingang van de tweede fase van gelijktrekking in het eilandgebied:

1. Curaçao : NAF. 4,97;
2. Bonaire : NAF. 5,15;
3. Saba : NAF. 5,34;
4. Sint Eustatius : NAF. 5,12;
5. Sint Maarten : NAF. 5,85;

c. vanaf de datum van ingang van de derde fase van gelijktrekking in het eilandgebied:

1. Curaçao : NAF. 5,77;
2. Bonaire : NAF. 6,00;
3. Saba : NAF. 5,77;
4. Sint Eustatius : NAF. 5,49;
5. Sint Maarten : NAF. 6,35.

5. In afwijking van het bepaalde in het tweede lid ten aanzien van dienstverlening, wordt het minimumloon voor werknemers van 21 jaar of ouder, die als ter beschikking gestelde arbeidskrachten in de zin van de Landsverordening op het ter beschikking stellen van arbeidskrachten (P.B. 1989, no. 73) feitelijk werkzaam zijn in een tak van bedrijf of beroep waarop het eerste lid van toepassing is, bepaald overeenkomstig laatstgenoemd lid.

6. Bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen kunnen de in het eerste en in het tweede lid genoemde takken van bedrijf of beroep onder de werking van het tweede respectievelijk het derde lid worden gebracht en kunnen de in het tweede en het derde lid genoemde takken van bedrijf of beroep onder de werking van een van de voorgaande leden worden gebracht.

7. De Minister kan op voorstel van het bestuurscollege van een eilandgebied voor dat eilandgebied, voor een door hem te bepalen termijn, hogere of lagere dan de in het eerste tot en met vierde lid genoemde bedragen vaststellen. Een zodanig besluit kan hij op voorstel van het bestuurscollege wijzigen of intrekken.

8. Alvorens een besluit krachtens het zesde lid bij de Gouverneur voor te dragen of een beschikking krachtens het zevende lid te nemen, stelt de Minister de Sociaal-Economische Raad in de gelegenheid hem terzake van advies te dienen.

9. Waar in deze landsverordening wordt verwezen naar de in dit artikel genoemde bedragen, worden als zodanig, indien toepassing is gegeven aan artikel 13, de daarbij laatstelijk in hun plaats gestelde bedragen aangemerkt.

10. De takken van bedrijf of beroep, vermeld in de bijlage bij deze landsverordening, vallen onder de werking van het daarbij aangegeven lid van artikel 9. De Minister kan, de Sociaal-Economische Raad gehoord, ambtshalve dan wel op gezamenlijk verzoek van een werkgever of een rechtspersoonlijkheid bezittende organisatie van werkgevers en een zodanige organisatie van werknemers andere takken van bedrijf of beroep aan een der drie hoofdrubrieken van die bijlage toevoegen.

11. De datum van ingang van de tweede fase en de datum van ingang van de derde fase van de in het tweede, derde en vierde lid bedoelde gelijktrekking worden beide afzonderlijk bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen, vastgesteld

Artikel 10

Indien bij collectieve arbeidsovereenkomst een periode van afrekening, welke meerdere uitbetalingstermijnen omvat, is vastgesteld, wordt zodanige periode van afrekening voor de toepassing van artikel 9 als uitbetalingstermijn beschouwd. Een periode van afrekening kan ten hoogste drie maanden omvatten.

Artikel 11

1. De Minister kan op verzoek van een werkgever of een rechtspersoonlijkheid bezittende organisatie van werkgevers of van werknemers het minimumloon van tot een door hem aangewezen categorie behorende werknemers in een onderneming dan wel in een tak van bedrijf of beroep voor telkenmale ten hoogste een jaar op lagere dan de in artikel 9, eerste, tweede of derde lid genoemde bedragen vaststellen indien naar zijn oordeel het voortbestaan van of de omvang der bedrijvigheid in die onderneming dan wel die tak van bedrijf of beroep ernstig wordt bedreigd. Aan deze vaststelling kunnen voorwaarden worden verbonden. Op een verzoek wordt niet beslist, zo lang niet is gebleken dat de verzoeker met de naar het oordeel van de Minister representatieve organisaties van werknemers onderscheidenlijk van werkgevers terzake overleg heeft gepleegd.

2. Bij toepassing van het eerste lid zullen de daarin bedoelde bedragen niet lager kunnen worden gesteld dan op 75% van de in artikel 9 genoemde bedragen.
3. Alvorens een beschikking krachtens het eerste lid te nemen stelt de Minister de Sociaal-Economische Raad in de gelegenheid hem terzake van advies te dienen.
4. Een beschikking van de Minister krachtens het eerste lid wordt in het Publicatieblad bekend gemaakt.

Artikel 12

[vervallen]

Artikel 12a

Indien ten aanzien van een werknemer, die door ziekte of gebreken niet ten volle geschikt is voor de door hem te verrichten arbeid dan wel op grond van een leer- of opleidingsovereenkomst werkzaam is, toekenning van het bedrag, dat krachtens de artikelen 8 tot en met 12 voor hem als minimumloon geldt, in verband met zijn arbeidsprestatie redelijkerwijs niet kan worden geveerd, stelt de Minister op verzoek van de betrokken werkgever of werknemer danwel ambtshalve voor een daarbij aan te geven periode een lager bedrag als minimumloon voor die werknemer vast.

Artikel 13

1. Indien uit de door het Centraal Bureau voor de Statistiek vast te stellen prijsindexcijfers van de gezinsconsumptie blijkt, dat het cijfer voor de maand augustus van het lopende jaar, vergeleken met het cijfer voor de maand augustus van het voorafgaande jaar is gestegen of gedaald, kan de Minister de Sociaal-Economische Raad en het Bestuurscollege van het betrokken eilandgebied gehoord, bedragen vaststellen, die met ingang van 1 januari van het komende jaar in de plaats treden van de in artikel 9 eerste tot en met vierde lid, genoemde bedragen. De Minister bepaalt welk prijsindexcijfer van de gezinsconsumptie zoals vastgesteld door het Centraal Bureau voor de Statistiek voor de toepassing van het bepaalde in de eerste zin wordt gebruikt. Het cijfer kan voor de onderscheiden eilandgebieden verschillend zijn.
2. Buiten het geval, bedoeld in het eerste lid, kunnen, indien hiertoe bijzondere aanleiding bestaat, de Sociaal-Economische Raad gehoord, bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen, hogere dan in de artikel 9 eerste, tweede, derde of vierde lid genoemde bedragen worden vastgesteld, welke daarvoor in de plaats treden; een zodanige vaststelling wordt voor de eerstvolgende toepassing van het eerste lid geacht niet te hebben plaatsgehad.
3. De Minister vraagt in januari 1976 en vervolgens telkenmale na verloop van een termijn van drie jaren aan de Sociaal-Economische Raad advies over de vraag of er omstandigheden aanwezig zijn, welke een bijzondere verhoging van het minimumloon wenselijk maken. Nadat bedoeld advies aan de Minister is uitgebracht kunnen, indien hiertoe aanleiding bestaat, bij landsbesluit houdende algemene maatregelen bedragen worden vastgesteld, welke in de plaats treden van de bedragen genoemd in artikel 9, eerste, tweede, derde en vierde lid, en kan evenzo een leeftijd worden vastgesteld, welke in de plaats treedt van de in artikel 8, lid 1, genoemde leeftijd.
4. Een beschikking van de Minister krachtens het eerste lid wordt in het Publicatieblad bekend gemaakt.

HOOFDSTUK II a

Toezicht

Artikel 13a

1. Met het toezicht op de naleving van het bij of krachtens deze landsverordening bepaalde zijn belast de daartoe bij landsbesluit aangewezen personen. Een zodanige aanwijzing wordt bekendgemaakt in De Curaçaosche Courant.
2. De krachtens het eerste lid aangewezen personen zijn, uitsluitend voor zover dat voor de vervulling van hun taak redelijkerwijze noodzakelijk is, bevoegd:
 - a. alle inlichtingen te vragen;
 - b. inzage te verlangen van alle boeken, bescheiden en andere informatiedragers en daarvan afschrift te nemen of deze daartoe tijdelijk mee te nemen;
 - c. goederen aan opneming en onderzoek te onderwerpen en deze daartoe tijdelijk mee te nemen;
 - d. alle plaatsen, met uitzondering van woningen zonder de uitdrukkelijke toestemming van de bewoner, te betreden, vergezeld van door hen aangewezen personen.

3. Zo nodig, wordt de toegang tot een plaats als bedoeld in het tweede lid, onderdeel d, verschaft met behulp van de sterke arm.
4. Bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen, kunnen regels worden gesteld met betrekking tot de wijze van taakuitoefening van de krachtens het eerste lid aangewezen personen.
5. Een ieder is verplicht aan de krachtens het eerste lid aangewezen personen alle medewerking te verlenen die op grond van het tweede lid wordt gevorderd.

HOOFDSTUK III

Straf- en Slotbepalingen

Artikel 14

Bedingen, die strijdig zijn met het bij of krachtens deze landsverordening bepaalde, zijn nietig.

Artikel 15

1. De werkgever, die opzettelijk de werknemer een loon toekent, dat minder bedraagt dan het voor deze geldende minimumloon, pleegt een misdrijf en wordt gestraft met hetzij gevangenisstraf van ten hoogste twee jaren en geldboete van ten hoogste vijftieng duizend gulden, hetzij één van deze straffen.
2. De werkgever aan wiens schuld het te wijten is, dat hij de werknemer een loon toekent, dat minder bedraagt dan het voor deze geldende minimumloon, pleegt een overtreding en wordt gestraft met hetzij hechtenis van ten hoogste een jaar en geldboete van ten hoogste tienduizend gulden, hetzij één van deze straffen.

Artikel 16

[vervallen]

Artikel 17

[vervallen]

Artikel 18

[vervallen]

Artikel 19

1. Allen, die uit hoofde van hun ambt of beroep betrokken zijn geweest bij de uitvoering van voorschriften, bij of krachtens deze landsverordening gegeven, zijn verplicht tot geheimhouding van al hetgeen hun in hun hoedanigheid bekend is geworden, voor zover zij niet uit hoofde van dat ambt of beroep tot mededeling daarvan bevoegd of verplicht zijn.
2. Hij, die opzettelijk de verplichting tot geheimhouding schendt, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste drie maanden of geldboete van ten hoogste duizend gulden.
3. Hij aan wiens schuld schending van de verplichting tot geheimhouding is te wijten wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste drie maanden of geldboete van ten hoogste zeshonderd gulden.
4. De in dit artikel strafbaar gestelde feiten worden beschouwd als misdrijven.
5. Geen vervolging heeft plaats dan op klachte van degene, tegen wie het feit is gepleegd, of, indien het tegen een rechtspersoon, een vennootschap, een vereniging van personen of een doelvermogen is gepleegd, op klachte van de bestuurder, en indien er meer bestuurders zijn, van één dezer.

Artikel 20

De werknemer kan aan deze landsverordening geen aanspraken ontleen over een periode welke voorafgaat aan het tijdstip waarop zij in werking treedt.

Artikel 21

Voor wat betreft de in het eerste, tweede, derde en vierde lid van artikel 9 genoemde bedragen kan een wijziging als bedoeld in artikel 13, eerste lid, voor de eerste maal met ingang van 1 januari 1973 plaatsvinden.

Artikel 22

Deze landsverordening kan worden aangehaald als "Landsverordening minimumlonen".

Artikel 23

1. Deze landsverordening treedt in werking met ingang van de eerste dag van de vierde kalendermaand na die, waarin de datum van uitgave van het Publicatieblad, waarin deze landsverordening wordt geplaatst, valt.
2. Op hetzelfde tijdstip vervalt de Loonregeling 1946 (P.B. 1947, no. 2), zoals gewijzigd bij de "Overdrachtslandsverordening XIII: Sociale en Economische Zaken" (P.B. 1955, no. 91).

LANDSVERORDENING van 30 maart 1985 houdende regelen betreffende ondernemingspensioenfondsen

Artikel 1

1. In deze landsverordening wordt verstaan onder:

- a. pensioen : zowel ouderdoms- als invaliditeits-, weduwen- en wezenpensioen;
- b. ondernemingspensioenfonds : een aan een onderneming verbonden fonds, waarin ten bate van personen, die aan die onderneming verbonden zijn, gelden worden bijeengebracht, strekkende tot verzekering van pensioen;
- c. werkgever : het hoofd van een onderneming of, zo deze een rechtspersoon is, die rechtspersoon zelve;
- d. werknemer : ieder, die in dienst van een onderneming is;
- e. deelnemer : ieder, ten bate van wie gelden in een ondernemingspensioenfonds worden bijeengebracht;
- f. bijdrage : iedere onder de naam van bijdrage, premie, inleg, contributie, koopsom, dan wel, indien de betaling in termijnen is overeengekomen, aflossing, of onder welke andere naam ook, ineens of periodiek verschuldigde geldsom bestemd voor de verzekering van pensioen;
- g. Bank : de Bank van de Nederlandse Antillen;
- h. externe deskundige : externe deskundige als bedoeld in artikel 121 van Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek.

2. Voor de toepassing van deze landsverordening wordt:

- a. met een onderneming gelijkgesteld elke instelling van welke aard ook;
 - b. degene, die een vrij beroep uitoefent (zoals een advocaat, notaris, accountant, actuaaris), geacht een onderneming te drijven.
3. Een ondernemingspensioenfonds kan aan meer dan een onderneming verbonden zijn.
4. Deze landsverordening is niet van toepassing op ondernemingspensioenfondsen, waarvoor bij een andere landsverordening of bij landsbesluit houdende algemene maatregelen regelingen zijn vastgesteld.
5. Indien de onderneming, waaraan een pensioenfonds verbonden is, ophoudt te bestaan, wordt dat fonds voor de toepassing van deze landsverordening geacht zijn karakter als ondernemingspensioenfonds niet van rechtswege te verliezen.

Artikel 2

1. De werkgever, die ter uitvoering van toezeggingen omtrent pensioen een ondernemingspensioenfonds aan zijn onderneming heeft verbonden, is gehouden ervoor zorg te dragen dat het ondernemingspensioenfonds de overeengekomen bijdragen ontvangt.

2. Indien de toezegging inhoudt dat de omvang van de werkgeversbijdrage telkens aan het einde van een periode wordt vastgesteld, mag een zodanige periode niet langer dan een jaar duren.

Indien de dienstbetrekking van een werknemer tijdens een zodanige periode eindigt, is de bijdrage naar tijdsevenredigheid verschuldigd.

3. Indien een werkgever zich bij de toezegging de bevoegdheid tot vermindering of beëindiging van zijn bijdrage aan de pensioenregeling heeft voorbehouden, is hij verplicht van dit voorbehoud schriftelijk mededeling te doen aan het fondsbestuur. Hij kan dit voorbehoud slechts maken voor het geval van een ingrijpende wijziging van omstandigheden. Wanneer hij voornemens is tot uitoefening van de bevoegdheid op grond van dit voorbehoud over te gaan, deelt hij dit onverwijld schriftelijk mede aan het fondsbestuur, alsmede aan degenen, wier pensioen of aanspraak op pensioen daardoor wordt getroffen.

Artikel 3

1. De werkgever komt met het aan zijn onderneming verbonden ondernemingspensioenfonds schriftelijk een regeling omtrent de betaling van de bijdragen overeen, welke tenminste voldoet aan de voorschriften van het volgende lid.

2. De werkgever moet binnen tien dagen na afloop van elk kalenderkwartaal zijn eigen bijdrage in de voorziening voor elke deelnemer berekend over dat kwartaal alsmede de bijdragen, welke hij over dat kwartaal op het loon van de deelnemers heeft ingehouden, voldoen aan het ondernemingspensioenfonds. Wordt zijn bijdrage na afloop van een langere termijn dan een

kwartaal vastgesteld, dan moet hij binnen tien dagen na afloop van elke kwartaal het vierde gedeelte van zijn geschatte jaarbijdrage voldoen, met dien verstande, dat hij zijn jaarbijdrage in haar geheel binnen negen maanden na afloop van het kalenderjaar moet hebben betaald.

3. Indien een werkgever zijn verplichting tot betaling niet binnen een maand na afloop van de in het vorige lid genoemde termijn is nagekomen, is ieder der bestuurders van het fonds gehouden ervoor zorg te dragen, dat dit binnen 30 dagen aan de Bank schriftelijk wordt medegedeeld.

Artikel 4

1. Als ondernemingspensioenfondsen mogen slechts werkzaam zijn rechtspersonen.

2. Het bestuur van een ondernemingspensioenfonds is verplicht zich binnen drie maanden na oprichting van het fonds bij de Minister van Arbeid en Sociale Zaken en de Bank aan te melden met gebruikmaking van een door die minister vast te stellen aanmeldingsformulier. Binnen dezelfde termijn zendt het bestuur een afschrift van de akte van oprichting, een door het bestuur gewaarmerkt exemplaar van de reglementen, alsmede een door het bestuur gewaarmerkt afschrift van de overeenkomst waarin de regeling omtrent de betaling van de bijdragen, als bedoeld in artikel 3, eerste lid, eerste volzin, is opgenomen, in aan de genoemde minister en aan de Bank. Het bestuur van het fonds zendt een afschrift van de akte, houdende wijziging van de statuten, een door het bestuur gewaarmerkt exemplaar van wijzigingen van de reglementen, en een door het bestuur gewaarmerkt afschrift van wijzigingen van de overeenkomst, waarin de regeling omtrent de betaling van de bijdragen, als bedoeld in artikel 3, eerste lid, eerste volzin, is opgenomen, binnen drie maanden na de totstandkoming van die wijzigingen in aan de genoemde minister en aan de Bank.

3. De statuten en reglementen van een ondernemingspensioenfonds moeten bepalingen inhouden, beantwoordende aan de voorschriften van de artikelen 5, 7 tot en met 11, 15 en 17, onverminderd het bepaalde in artikel 6.

Artikel 5

1. In het bestuur van een ondernemingspensioenfonds moeten de vertegenwoordigers van de in het fonds deelnemende werknemers en/of gewezen werknemers tenminste evenveel zetels bezetten als de vertegenwoordigers van de werkgever. Als voorzitter treedt op een door de vertegenwoordigers van de werknemers en/of gewezen werknemers en de vertegenwoordigers van de werkgever aan te wijzen onafhankelijke deskundige voor een nader door hen te bepalen termijn.

2. De besluiten van het bestuur van een ondernemingspensioenfonds worden genomen bij volstrekte meerderheid van stemmen. Bij staking van stemmen wordt het voorstel geacht te zijn verworpen. Ieder lid van het bestuur kan slechts één stem uitbrengen.

3. Ieder der bestuurders van een ondernemingspensioenfonds is bevoegd een deskundige te raadplegen, alsmede zich krachtens een bestuursbesluit, waarbij tenminste een vierde der bestuurders zich daarvoor heeft uitgesproken, ter vergadering door een deskundige te laten bijstaan.

Artikel 6

1. In de statuten en reglementen van een ondernemingspensioenfonds worden bepalingen opgenomen betreffende:

- a. de bestemming van het fonds;
- b. het beheer van het fonds;
- c. de soorten van deelnemers;
- d. de inkomsten van het fonds;
- e. de belegging van de gelden;
- f. de aanspraken, welke de deelneming geeft, en het systeem van financiering van deze aanspraken;
- g. de wijze, waarop de bestuursleden worden aangewezen;
- h. de gevallen, waarvoor de werkgever zich de bevoegdheid tot vermindering of beëindiging van zijn bijdrage heeft voorbehouden;
- i. de wijziging van de statuten en reglementen, met name ook wat betreft wijziging van de rechten en verplichtingen der deelnemers en gewezen deelnemers in gevallen, waarin de financiële toestand van het fonds daartoe aanleiding geeft;
- j. de liquidatie van het fonds, met name ook wat betreft de verplichtingen van de liquidateuren en de bestemming van de bezittingen van het fonds.

2. In de reglementen van een ondernemingspensioenfonds wordt tevens de datum van hun inwerkingtreding vermeld en, in geval van wijziging van die reglementen, de datum van inwerkingtreding van de wijziging.

Artikel 7

1. Degene, die korter dan vijf jaren aan een ondernemingspensioenfonds heeft deelgenomen, ontvangt bij het eindigen van zijn deelneming anders dan door overlijden of het bereiken van de pensioengerechtigde leeftijd een uitkering ten minste gelijk aan de door hem betaalde bijdragen voor ouderdomspensioen, tenzij hij volgens de statuten en reglementen van het fonds soortgelijke aanspraken kan doen gelden als in het tweede lid bedoeld.
2. Degene, die tenminste vijf jaren aan een ondernemingspensioenfonds heeft deelgenomen, verkrijgt bij het eindigen van zijn deelneming anders dan door overlijden of het bereiken van de pensioengerechtigde leeftijd een premievrije aanspraak op uitkeringen op de voet van de door en voor hem betaalde en uit hoofde van artikel 2, tweede lid, nog verschuldigde bijdragen voor ouderdomspensioen naarmate de voor pensioeningang vereiste duur van de deelneming is verstreken alsmede een naar redelijkheid vast te stellen premievrije aanspraak op weduwnpensioen, indien dat is toegezegd. Hem wordt door het fondsbestuur een bewijs daarvan gegeven.
3. De statuten en reglementen van een ondernemingspensioenfonds kunnen ten aanzien van degene, die, voordat hij in de regeling inzake ouderdomspensioen van het fonds wordt opgenomen, in een andere regeling van het fonds deelneemt, bepalen, dat voor de toepassing van de vorige leden zijn deelneming aan het fonds aanvangt op het tijdstip, waarop hij in de regeling inzake ouderdomspensioen wordt opgenomen.
4. De statuten en reglementen van een ondernemingspensioenfonds kunnen bepalen, dat een premievrije aanspraak als in het tweede lid bedoeld vervangen kan worden door de uitbetaling van een bedrag ineens, indien de aanspraak toekomt aan degene, die bij het eindigen van de deelneming of op een later tijdstip ten genoegen van het fondsbestuur aannemelijk maakt binnenkort te zullen emigreren dan wel geëmigreerd te zijn.
5. De statuten en reglementen van een ondernemingspensioenfonds kunnen in plaats van het in het eerste lid bedoelde tijdstip, waarop de deelneming eindigt, een later tijdstip van uitkering noemen, doch niet later dan twee jaren na het eindigen van die deelneming, noch later dan de pensioengerechtigde leeftijd.

Artikel 8

1. De vrouw wier huwelijk met een deelnemer eindigt door echtscheiding of ontbinding na scheiding van tafel en bed, verkrijgt een zodanige premievrije aanspraak op weduwnpensioen, als de deelnemer ten behoeve van haar zou hebben verkregen, indien op het tijdstip van de echtscheiding of van de ontbinding van het huwelijk zijn deelneming zou zijn geëindigd anders dan door overlijden of het bereiken van de pensioengerechtigde leeftijd. De vrouw ontvangt op haar verzoek een bewijs van haar aanspraak.
2. De vrouw, wier huwelijk met een gewezen deelnemer eindigt door echtscheiding of ontbinding na scheiding van tafel en bed, verkrijgt een zodanige premievrije aanspraak op weduwnpensioen, als de gewezen deelnemer ten behoeve van haar heeft verkregen bij het eindigen van zijn deelneming. De vrouw ontvangt op haar verzoek een bewijs van haar aanspraak.
3. Het bepaalde in het eerste en het tweede lid vindt geen toepassing, indien de man en de vrouw bij notarieel verleden akte anders overeenkomen, of de rechter bij het vonnis tot echtscheiding of tot ontbinding van het huwelijk na scheiding van tafel en bed op hun gemeenschappelijk verzoek anders beslist. Partijen leggen daarbij aan de notaris onderscheidenlijk de rechter een verklaring van het fonds over, waarin dat verklaart dat het bereid is een uit de afwijking voortvloeiend pensioenrisico te dekken.
4. De aanspraak op weduwnpensioen ten behoeve van de echtgenote van een deelnemer of gewezen deelnemer kan zonder haar toestemming niet bij overeenkomst tussen haar echtgenoot en het fonds of de werkgever worden verminderd. Elk beding, strijdig met het bepaalde in de vorige zin, is nietig.

Artikel 9

De voor pensioenen bestemde gelden van een ondernemingspensioenfonds moeten, tenzij artikel 10 toepassing vindt, worden aangewend tot het overdragen of het herverzekerden van het uit de aangegane verplichtingen voortvloeiende risico door het sluiten van overeenkomsten van verzekering met een verzekeraar die in het bezit is van de ingevolge artikel 9, eerste lid, van de Landsverordening Toezicht Verzekeringsbedrijf (P.B. 1990, no. 77) vereiste vergunning.

Artikel 10

1. Overdracht of herverzekering van het uit de aangegane verplichtingen voortvloeiende risico behoeft door een ondernemingspensioenfonds niet plaats te hebben indien het fonds werkt volgens een actuariële en bedrijfstechnische nota betreffende het te voeren beleid, waarbij de

financiële opzet en de grondslagen waarop het rust, gemotiveerd omschreven zijn. Het in de vorige volzin bepaalde is niet van toepassing, wanneer de bank tegen de nota bezwaar heeft gemaakt en aan dit bezwaar niet binnen een door de Bank te bepalen termijn op een haar bevredigende wijze is tegemoet gekomen.

2. Het bestuur van een ondernemingspensioenfonds legt de in het vorige lid bedoelde nota over aan de Bank, zodra het fonds verplichtingen heeft ten aanzien waarvan artikel 9 geen toepassing heeft gevonden. Het bestuur van het fonds legt een wijziging in de nota onverwijld aan de Bank over.

3. Het bestuur van een ondernemingspensioenfonds, ten aanzien waarvan geen overdracht of herverzekering van het uit aangegane verplichtingen voortspruitende risico behoeft plaats te hebben, legt aan de Bank eenmaal in de vijf jaren of, zo deze zulks nodig acht, binnen kortere termijn, een door een actuaaris samengestelde wetenschappelijke balans en verlies- en winstrekening, alsmede een actuariael verslag betreffende het fonds over en jaarlijks een door een externe deskundige gecontroleerd verslag, waarin een volledig beeld van de financiële toestand van het fonds gegeven wordt en waaruit ten genoegen van de Bank blijkt, dat aan het bij of krachtens deze landsverordening bepaalde wordt voldaan en dat de belangen der bij het fonds betrokken deelnemers en gewezen deelnemers voldoende gewaarborgd geacht kunnen worden.

4. Het samenstellen en het overleggen van de in het vorige lid bedoelde bescheiden dient te geschieden met inachtneming van de ter zake door de Bank gegeven aanwijzingen.

Artikel 11

1. Het bestuur van een niet onder artikel 10 vallend ondernemingspensioenfonds legt aan de Bank jaarlijks een door een externe deskundige gecontroleerd verslag over, waarin een volledig beeld van de financiële toestand van het fonds gegeven wordt en waaruit ten genoegen van de Bank blijkt, dat aan het bij of krachtens deze landsverordening bepaalde wordt voldaan.

2. Ten aanzien van het in het vorige lid bedoelde verslag vindt het bepaalde in artikel 10, vierde lid, overeenkomstige toepassing.

Artikel 12

1. Tot het samenstellen van de in artikel 10 bedoelde bescheiden, alsmede tot het verrichten van andere tot de normale beroepsbezigdheden van actuarissen behorende werkzaamheden ten behoeve van een ondernemingspensioenfonds is tegenover de Bank niet bevoegd, degene, tegen wiens aanwijzing of handhaving bij het fonds de Bank bezwaar heeft gemaakt.

2. De Bank kan tegen de aanwijzing of handhaving van een actuaaris slechts bezwaar maken, indien de betrokkene naar haar oordeel, niet of niet meer de nodige waarborgen biedt, dat hij de hem toevertrouwde taak naar behoren zal vervullen. Het bezwaar wordt schriftelijk ter kennis gebracht van het betrokken fonds en van de betrokken actuaaris.

3. Vervallen.

4. Vervallen.

Artikel 13

De bezittingen van een ondernemingspensioenfonds moeten, tezamen met de te verwachten inkomsten, blijkens de in artikel 10, derde lid, bedoelde wetenschappelijke balans toereikend zijn ter dekking van de uit de statuten en reglementen voortvloeiende pensioenverplichtingen.

Artikel 14

Belegging van de daartoe beschikbare gelden van een ondernemingspensioenfonds moet op solide wijze geschieden.

Artikel 15

Schuldvorderingen van een ondernemingspensioenfonds op de werkgever, alsmede belegging in aandelen in diens onderneming zijn toegelaten tot een bedrag gelijk aan het twintigste deel van de bezittingen van het fonds, vermeerderd met een bedrag gelijk aan de vrije reserve van dat fonds. Het bedrag van deze schuldvorderingen en aandelen mag evenwel het tiende deel van de bezittingen van het fonds niet overschrijden.

Artikel 16

1. Ten aanzien van een voor de datum van afkondiging van deze landsverordening opgericht ondernemingspensioenfonds mag gedurende een door de Bank te bepalen termijn, een tijdvak van 25 jaren niet te boven gaande, te rekenen van de datum van inwerkingtreding van dit artikel af, van het bepaalde in de artikelen 13 en 15 worden afgeweken; zulks onder voorwaarde, dat

de aanpassing aan die artikelen wordt nagestreefd volgens een door de Bank goedgekeurd plan.

2. Ten aanzien van enig ondernemingspensioenfonds mag van het bepaalde in artikel 15 worden afgeweken, indien en voor zover de werkgever nieuwe financiële verplichtingen op zich heeft genomen, alsook indien en voor zover het betreft financiële verplichtingen van de werkgever, die verband houden met verhogingen van aanspraken op pensioen over reeds verstreken jaren; zulks onder voorwaarde, dat de aanpassing aan dat artikel wordt nagestreefd volgens een door de Bank goedgekeurd plan.

Artikel 17

Het bestuur van een ondernemingspensioenfonds zorgt, dat de belanghebbenden in het bezit gesteld worden van een exemplaar van de geldende statuten en reglementen van het fonds, alsmede van een afschrift van de mededeling die de werkgever overeenkomstig artikel 2, derde lid, eerste volzin, aan het fonds heeft gedaan.

Artikel 18

Ieder der bestuurders van een ondernemingspensioenfonds is verplicht te zorgen, dat het bepaalde bij of krachtens deze landsverordening alsmede de bepalingen van de statuten en reglementen van het fonds worden nageleefd en dat, voor zover artikel 10 toepassing vindt, het beleid van dat fonds gevoerd wordt overeenkomstig de in het eerste lid van dat artikel bedoelde actuariële en bedrijfstechnische nota.

Artikel 19

Ieder der bestuurders en ieder lid van het personeel van een ondernemingspensioenfonds is verplicht aan de Bank ter zake de inlichtingen te verstrekken, welke deze verlangt.

Artikel 20

1. De Bank is bevoegd inzage te nemen of door personen, door haar bij uitdrukkelijke en bijzondere volmacht aangewezen, te doen nemen van de boeken en bescheiden van een ondernemingspensioenfonds. Gelijke bevoegdheid heeft de Bank ten aanzien van de boeken en bescheiden van een werkgever, die zijn toezeggingen omtrent pensioen bij een aan zijn onderneming verbonden ondernemingspensioenfonds heeft ondergebracht, voor zover deze boeken en bescheiden naar het oordeel van de Bank voor de door die werkgever getroffen pensioenvoorziening van belang zijn.

2. Hij, die de boeken of bescheiden onder zich heeft, is desgevorderd verplicht deze daartoe open te leggen.

3. De daartoe door de Bank gemachtigde personen hebben te allen tijde toegang tot de plaatsen, waar de boeken en bescheiden zich bevinden of vermoed worden zich te bevinden.

4. Wordt hun de toegang geweigerd, ook na vertoon van hun machtiging, dan verschaffen zij zich die desnoods met inroeping van de sterke arm.

5. Is de plaats tevens een woning of alleen door een woning toegankelijk, dan treden zij deze tegen de wil van de bewoner niet binnen dan op schriftelijke last van de Minister van Justitie, welke last bij het binnentreden wordt vertoond.

6. Van het binnentreden wordt door hen proces-verbaal opgemaakt, dat binnen tweemaal vier en twintig uur aan degene, wiens woning is binnentreden, in afschrift wordt medegedeeld.

Artikel 21

1. De Bank kan, indien:

a. de statuten en reglementen van een ondernemingspensioenfonds niet aan de voorschriften van de artikelen 5 tot en met 11, 15 en 17 beantwoorden voor zover niet ingevolge artikel 26 ontheffing is verleend, in strijd zijn met andere wettelijke bepalingen, of in enig ander opzicht niet deugdelijk zijn om overeenkomstig deze landsverordening te dienen tot uitvoering van de toezeggingen omtrent pensioen;

b. de gang van zaken bij een zodanig fonds haar, hetzij in zijn geheel, hetzij op bepaalde onderdelen, onbevredigend voorkomt, haar opmerkingen daarover ter kennis brengen van het fondsbestuur.

2. De Bank kan de door de Gouverneur aangewezen representatieve organisaties van werkgevers en werknemers op de hoogte stellen van haar opmerkingen aan het fondsbestuur. Indien het bepaalde in eerste volzin toepassing heeft gevonden, brengt de Bank dit ter kennis van het fondsbestuur. De in dit lid bedoelde organisaties mogen niet tot openbaarmaking van de opmerkingen van de Bank in de pers, of anderszins, overgaan.

3. De Bank kan, indien het fondsbestuur in gebreke blijft aan deze opmerkingen gevolg te geven, tot openbaarmaking van haar opmerkingen in de pers, of anderszins, op kosten van het fonds overgaan.

4. Voordat de Bank tot openbaarmaking van haar opmerkingen overgaat, geeft zij van haar besluit daartoe bij aangetekend schrijven kennis aan het fondsbestuur. Van een door het fondsbestuur ingediend beroepschrift wordt een afschrift aan de Bank gezonden. Het beroep schorst de openbaarmaking.

5. Vervallen.

Artikel 22

1. Op verzoek van de Bank kan het Hof van Justitie over een ondernemingspensioenfonds een bewindvoerder aanstellen indien:

- a. het beheer van het fonds blijk geeft van een zodanig wanbeleid dat de belangen van de deelnemers en andere gerechtigden een onmiddellijke voorziening vereisen;
- b. het bestuur van het fonds ook na herhaalde aanmaning in gebreke blijft de bij of krachtens deze landsverordening verlangde gegevens te verschaffen;
- c. het bestuur van het fonds is komen te ontbreken.

2. De Bank dient haar verzoekschrift tot aanstelling van een bewindvoerder in tweevoud in. De griffier doet een exemplaar van het verzoekschrift onverwijld aan het fonds toekomen.

3. Indien het Hof van Justitie het verzoek toewijst, bepaalt zij de duur waarvoor de bewindvoerder is aangesteld. Zij kan deze duur op verzoek van de Bank of van de bewindvoerder verlengen dan wel verkorten. Het Hof van justitie kan de bewindvoerder een bezoldiging toekennen ten laste van het fonds of van de onderneming waaraan het fonds is verbonden.

4. De bewindvoerder treedt in de plaats van het bestuur van het fonds.

5. De voorlopige tenuitvoerlegging van de beschikking tot aanstelling van een bewindvoerder kan worden bevolen, indien het verzoek daartoe is gedaan op de grond, genoemd in het eerste lid, onder a, van dit artikel.

Artikel 23

Telkenjare brengt de Bank aan de Gouverneur verslag uit omtrent haar bevindingen betreffende de toepassing van deze landsverordening.

Artikel 24

De ondernemingspensioenfondsen zijn verplicht tot vergoeding van de kosten, welke aan de uitvoering van deze landsverordening verbonden zijn. De Minister van Arbeid en Sociale Zaken stelt hiervoor nadere regelen vast.

Artikel 25

Bij landsbesluit houdende algemene maatregelen kunnen, de Sociaal-Economische Raad en de Bank gehoord, nadere regelen tot uitvoering van deze landsverordening worden vastgesteld.

Artikel 26

De Minister van Arbeid en Sociale Zaken kan, de Bank gehoord, in bijzondere gevallen van het bepaalde bij of krachtens de artikelen 2, 3, 5, 6, 7, 9, 10, 11, 13, 15, 17, 19 en 25 ontheffing verlenen, indien hij van oordeel is, dat de belangen der betrokken deelnemers en gewezen deelnemers voldoende gewaarborgd zijn. De ontheffing kan onder beperkingen worden verleend en daaraan kunnen voorschriften worden verbonden; zij kan voorts worden gewijzigd en ingetrokken. Van een ontheffing wordt mededeling gedaan in de Curaçaosche Courant.

Artikel 27.

1. Overtreding van het bepaalde bij artikelen 4, tweede lid, 18, 19, 20, tweede lid, en 30, tweede en derde lid wordt gestraft met geldboete van ten hoogste driehonderd gulden.

2. Met dezelfde straf wordt gestraft overtreding van voorschriften, krachtens deze landsverordening bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen vastgesteld voor zover uitdrukkelijk als strafbaar feit in de zin dezer landsverordening aangeduid.

3. De bij deze landsverordening strafbaar gestelde feiten worden beschouwd als overtredingen.

Artikel 28

Het is een ieder verboden, hetgeen hem in zijn ambt, betrekking of hoedanigheid ten gevolge van de uitvoering of toepassing dezer landsverordening nopens aangelegenheden van ondernemingspensioenfondsen blijkt of medegedeeld wordt, verder bekend te maken dan dat ambt, die betrekking of die hoedanigheid met zich brengt.

Artikel 29

[wijzigt de Landsverordening op Stichtingen (P.B. 1967, no. 191)]

Artikel 30.

1. Deze landsverordening, welke kan worden aangehaald als Landsverordening ondernemingspensioenfondsen, treedt in werking met ingang van 31 maart 1985.
2. Een voor de datum van afkondiging van deze landsverordening opgericht ondernemingspensioenfonds dat geen rechtspersoonlijkheid bezit, wordt geacht rechtspersoon te zijn vanaf het tijdstip van de inwerkingtreding van deze landsverordening. Het bepaalde in artikel 4 lid 2 is van overeenkomstige toepassing op een voor de datum van afkondiging van deze landsverordening opgericht ondernemingspensioenfonds met dien verstande dat de verplichting bedoeld in de eerste volzin van dat artikellid binnen één maand vanaf het tijdstip van de inwerkingtreding van dat artikellid moet worden nagekomen.
3. De statuten en reglementen van een voor de datum van afkondiging van deze landsverordening opgericht ondernemingspensioenfonds moeten binnen een maand na de inwerkingtreding van deze landsverordening aan het bepaalde in de artikelen 6, 7 en 8 voldoen.
4. De artikelen 6, 7 en 8 van deze landsverordening gelden met betrekking tot de deelnemers van ondernemingspensioenfondsen vanaf het tijdstip waarop de statuten en reglementen aan het in die artikelen bepaalde voldoen, doch in elk geval, nadat een maand sedert de inwerkingtreding van deze landsverordening is verstreken.
5. Een ondernemingspensioenfonds is niet verplicht tot toekenning van een premievrije aanspraak op weduwenpensioen ingevolge artikel 8 van deze landsverordening aan de vrouw wier huwelijk met een deelnemer voor de inwerkingtreding van deze landsverordening is geëindigd.
6. De vrouw met wie een gewezen deelnemer aan een pensioenregeling ten tijde van de inwerkingtreding van deze landsverordening is gehuwd verkrijgt in geval van beëindiging van het huwelijk door echtscheiding of ontbinding na scheiding van tafel en bed, een zodanige premievrije aanspraak op weduwenpensioen als de gewezen deelnemer heeft verkregen bij het eindigen van zijn deelneming; iedere andere aanspraak op weduwenpensioen welke uit de deelneming aan de pensioenregeling zou kunnen voortvloeien, vervalt. De vrouw ontvangt op haar verzoek een bewijs van haar aanspraak. Het derde lid van artikel 8 van deze landsverordening is van overeenkomstige toepassing.

Landsverordening van 6 januari 1966 regelende het recht van de arbeider en diens nagelaten betrekkingen op tegemoetkoming terzake van een ongeval, de arbeider in zijn dienstbetrekking overkomen

Inleidende bepalingen

Artikel 1

In deze landsverordening wordt verstaan onder:

Minister: de Minister van Arbeid en Sociale Zaken;

bank: de Sociale Verzekeringsbank;

werkgever: iedere natuurlijke of rechtspersoon, die hier te lande een of meer werknemers arbeid doet verrichten, alsmede de natuurlijke of rechtspersoon die, hier te lande gevestigd, een of meer

werknemers, die eveneens hier te lande gevestigd zijn, arbeid doet verrichten in het buitenland;

werknemer: een ieder die voor een werkgever in dienstverband of persoonlijk in aangenomen werk arbeid verricht, behalve:

- voor wat degene betreft, die persoonlijk in aangenomen werk arbeid verricht: indien hij zelf door de bank als werkgever is aangemerkt;

- ouders en inwonende kinderen van de werkgever tenzij van een normaal dienstverband tegen het gebruikelijke loon sprake is;

- huispersoneel en

- thuiswerkers, met uitzondering van hen, die arbeiden met bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen als gevaarlijk aangewezen stoffen;

- de kapitein en schepelingen op Nederlands-Antilliaanse zeeschepen;

- degene, die in dienst is van een publiekrechtelijk lichaam en aan de voor hem geldende

rechtspositieregelingen aanspraak op tegemoetkoming bij ongeval kan ontlenen. Indien de in

aangenomen werk arbeidende persoon, die niet zelf door de bank als werkgever is aangemerkt, zich bij het verrichten van zijn arbeid door anderen laat bijstaan, worden ook die anderen beschouwd als

werknemer van de werkgever, van wie het werk is aangenomen. Bij landsbesluit houdende algemene

maatregelen kunnen personen, die ingevolge het voorgaande niet de hoedanigheid van werknemer hebben, als werknemer worden aangemerkt, eventueel onder nader te stellen voorwaarden;

Behandelende geneeskundige: de geneeskundige die op aanwijzing of met goedvinden van de bank de werknemer onderzoekt of behandelt;

Controlerende geneeskundige: de geneeskundige die als zodanig door de bank is aangewezen;

Ongeval: een ongeval dat de werknemer in verband met zijn dienstbetrekking is overkomen, alsook de bij landsbesluit houdende algemene maatregelen aan te wijzen ziekten en lichamelijke letsels, in betrekkelijk korte tijd ontstaan, mits voldaan is aan de daarbij gestelde voorwaarden;

Arbeidsongeschiktheid: de toestand waarin de werknemer verkeert, die als gevolg van een ongeval gedurende een etmaal of langer niet in staat is om zijn normale arbeid te verrichten of deze arbeid zo lang niet mag verrichten hetzij om een medisch noodzakelijk onderzoek mogelijk te maken hetzij om te voorkomen dat zijn genezing wordt belemmerd;

Loon: elke uitkering in welke vorm ook welke de werknemer als vergoeding voor zijn arbeid ten laste van zijn werkgever geniet, alsook ontvangsten van derden, welke van invloed zijn op de voorwaarden der arbeidsovereenkomst, behalve:

- vergoeding voor het verrichten van overwerk in de zin van de Arbeidsregeling 1952 (P.B. 1958, no. 24);

- de toeslag op het loon ingevolge artikel 58 van de Landsverordening Algemene Ouderdomsverzekering (P.B. 1960, no. 83) en artikel 52 van de Landsverordening Algemene Weduwen- en wezenverzekering (PB. 1965, no. 194):

- de sociale verzekeringspremies welke ten laste van de werkgever komen;

- vergoeding boven het normale loon voor het tijdelijk verrichten van andere dan de normale arbeid, waartoe hij ingevolge arbeidsovereenkomst met zijn werkgever verplicht is;

- vergoeding welke bij uitzondering wordt gegeven voor het verrichten van een boven het normale liggende arbeidsprestatie;

dagloon van de werknemer voor wie een 6-daagse werkweek geldt:

- bij een uurloon: de geldswaarde van het loon per uur, vermenigvuldigd met het aantal werkuren per week van de betrokken werknemer, het verkregen produkt gedeeld door 6;

- bij een weekloon: de geldswaarde van het loon per week gedeeld door 6;

- bij een maandloon: de geldswaarde van het loon per maand vermenigvuldigd met 3 en gedeeld door 78;

dagloon van de werknemer voor wie een 5-daagse werkweek geldt:

- bij een uurloon: de geldswaarde van het loon per uur, vermenigvuldigd met het aantal werkuren per week van de betrokken werknemer, het verkregen produkt gedeeld door 5;
- bij een weekloon: de geldswaarde van het loon per week gedeeld door 5;
- bij een maandloon: de geldswaarde van het loon per maand vermenigvuldigd met 3 en gedeeld door 65;

kinderen:

- minderjarige wettige en natuurlijke kinderen;
 - minderjarige onwettige kinderen ten aanzien van wie de mannelijke werknemer of gewezen werknemer bij rechterlijk vonnis is veroordeeld tot het voorzien in het levensonderhoud danwel bij authentieke akte de onderhoudsplicht heeft erkend, of die met hem in een gezinsverband samenwonen;
 - minderjarige aangehuwde en pleegkinderen behorende tot het gezinsverband van de werknemer of gewezen werknemer; en
 - kinderen, genoemd in de hieraan voorafgaande gedachtenstrepn, die meerderjarig zijn geworden en wier tijd geheel of grotendeels in beslag wordt genomen door of in verband met het volgen van onderwijs of van een beroepsopleiding voorzover zij de leeftijd van 25 jaar niet hebben bereikt;
- pleegkinderen: de kinderen die door de werknemer of gewezen werknemer worden onderhouden en opgevoed als waren zij eigen kinderen.

Vaststelling van het dagloon

Artikel 2

1. Werkgever en werknemer stellen bij de aanvang van het dienstverband en telkens, wanneer het loon gewijzigd wordt, het dagloon vast met inachtneming van het daaromtrent in artikel 1 bepaalde.
2. Indien het loon geheel of gedeeltelijk bestaat uit huisvesting, verstrekkingen in natura, onderricht of geldelijke uitkeringen waarvan de grootte niet bij voorbaat vaststaat zoals provisie, commissie, tantième, fooien, vergoeding voor aangenomen werk e.d., bepalen werkgever en werknemer ter vaststelling van het dagloon de gemiddelde geldswaarde daarvan.
3. Indien het aantal werkuren per week, in het geval een uurloon wordt betaald niet bij voorbaat vaststaat, bepalen werkgever en werknemer, ter vaststelling van het dagloon het te verwachten gemiddelde aantal werkuren per week.
4. De bank kan al dan niet op verzoek van werkgever of werknemer het dagloon vaststellen of het vastgestelde dagloon wijzigen. Zij brengt haar beslissing, welke in de plaats treedt van de beslissing van werkgever en werknemer, schriftelijk en met redenen omkleed ter kennis van de werkgever en de werknemer.
5. Bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen kunnen regelen worden vastgesteld, welke bij de bepaling van de geldswaarde van het niet in geld genoten loon moeten worden in acht genomen.

Tegemoetkoming

Artikel 3

1. De werknemer aan wie een ongeval is overkomen heeft krachtens de bepalingen van deze landsverordening en ongeacht het voortduren van het dienstverband tegenover de bank recht op tegemoetkoming, bestaande uit geneeskundige behandeling en verpleging, en uitkeringen in geld.
2. De nagelaten betrekkingen van de werknemer, die als gevolg van een ongeval is overleden, hebben krachtens de bepalingen van deze landsverordening tegenover de bank recht op tegemoetkoming, bestaande uit uitkeringen in geld.

Geneeskundige behandeling en verpleging

Artikel 4

1. De werknemer heeft recht op geneeskundige behandeling en verpleging zolang de gevolgen van het ongeval dit noodzakelijk maken.
2. De geneeskundige behandeling en verpleging omvat:
 - a. geneeskundig onderzoek en geneeskundige behandeling met inbegrip van specialistisch onderzoek en specialistische behandeling;
 - b. verpleging in een ziekeninrichting met inbegrip van verblijf ter observatie;

- c. verstrekking van geneesmiddelen en verbandmiddelen;
 - d. verstrekking en vernieuwing van kunstmiddelen, welke kunnen bijdragen tot vermindering of opheffing van de arbeidsongeschiktheid of tot verbetering van de levensomstandigheden en welke voorkomen op een bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen vastgestelde lijst;
 - e. onderricht in het gebruik van kunstmiddelen als vorenbedoeld;
 - f. vervoer;
 - g. voortdurende hulp van derden
- een en ander voor zover zulks in verband met de gevolgen van het ongeval noodzakelijk is, evenwel uitsluitend op het eiland waar de werknemer verblijft of voor zover aldaar niet te verkrijgen op een ander eiland van de Nederlandse Antillen. In het laatste geval kan aan de werknemer vergoeding worden toegekend terzake van loonderving en van reis- en verblijfkosten overeenkomstig bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen vastgestelde regelen.
3. op schriftelijk verzoek van de werknemer kan de bank bepalen dat in plaats van geneeskundige behandeling en verpleging een vergoeding wordt verstrekt overeenkomstig de regelen daaromtrent bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen vastgesteld.

Uitkeringen in geld

Artikel 5

1. De werknemer, die als gevolg van het ongeval geheel of gedeeltelijk arbeidsongeschikt is, heeft recht op een uitkering in geld, ongevallengeld genaamd, met ingang van de dag na die van de melding van het ongeval bij de bank.
2. Bij gehele arbeidsongeschiktheid bedraagt het ongevallengeld per dag:
 - a. gedurende de eerste 52 weken: 100% van het dagloon van de werknemer;
 - b. voor de verdere duur: 80% van het dagloon van de werknemer;
3. Indien het loon met terugwerkend kracht is verhoogd, wordt ter bepaling van het ongevallengeld met deze verhoging rekening gehouden vanaf het tijdstip dat de verhoging van het loon door de werkgever aan de werknemer is uitbetaald.
4. Bij gedeeltelijke arbeidsongeschiktheid bedraagt het ongevallengeld per dag gedurende de in het tweede lid genoemde tijdvakken een in een evenredige verhouding tot het percentage van de arbeidsongeschiktheid staand deel van de in het tweede lid genoemde percentages van het dagloon.
5. De werknemer heeft geen recht op ongevallengeld over de zondagen, of de daarvoor voor hem in de plaats tredende vrije dagen, terwijl de werknemer voor wie een 5-daagse werkweek geldt bovendien geen recht heeft op ongevallengeld over de vrije zaterdagen of de daarvoor voor hem in de plaats tredende vrije dagen.
6. Wanneer de werknemer tijdens zijn arbeidsongeschiktheid van zijn werkgever loon ontvangt, wordt het ongevallengeld per dag verminderd met het bedrag, waarmede het ongevallengeld en het loon per dag tezamen het oorspronkelijke loon per dag overtreft.
7. a. Van de nagelaten betrekkingen van de als gevolg van het hem overkomen ongeval overleden werknemer hebben, met ingang van de dag na die van het overlijden, recht op een uitkering in geld:
 - de echtgenote of echtgenoot met wie de overleden werknemer ten tijde van het ongeval gehuwd was, of van wie de overledene gescheiden was doch in wier levensonderhoud de overledene moest voorzien, met dien verstande dat de uitkering eindigt op de dag dat zij of hij opnieuw in het huwelijk treedt;
 - de kinderen van de werknemer in wier levensonderhoud de overledene geheel of gedeeltelijk moest voorzien of voorzag;
 - de ouders, indien de overledene kostwinner was, tot de dood van de langstlevende met dien verstande dat zij slechts dan recht hebben op uitkering, indien eerdergenoemde nagelaten betrekkingen hun volle uitkering hebben ontvangen en de maximum uitkering als bedoeld in onderdeel b nog niet is bereikt, terwijl het recht van de ouder van de overledene in ieder geval eindigt op de dag, waarop hij of zij opnieuw in het huwelijk treedt.
- b. De uitkering van de echtgenote of echtgenoot bedraagt per dag dertig procent; aan een kind per dag vijftien procent, doch twintig procent indien het ouderloos is en aan de ouder of ouders ten hoogste dertig procent van het dagloon van de overleden werknemer, met dien verstande dat de uitkeringen aan alle nagelaten betrekkingen tezamen niet meer dan zestig procent van het dagloon bedragen. Indien de echtgenote of echtgenoot en de kinderen tezamen, eventueel de kinderen tezamen, recht zouden hebben op een hogere uitkering dan zestig procent van het dagloon, wordt de uitkering aan ieder evenredig verminderd.

c. De nagelaten betrekkingen hebben geen recht op uitkeringen over de zondagen, terwijl de nagelaten betrekkingen van de werknemer voor wie een 5-daagse werkweek gold bovendien geen recht hebben op uitkeringen over de zaterdagen.

d. Een kind kan tegelijkertijd slechts op grond van één overlijden uitkering genieten.

8. a. Het ongevallengeld waartoe de werknemer gerechtigd is, kan indien de arbeidsongeschiktheid langer dan 52 weken heeft bestaan en vermindering of verdere vermindering daarvan niet is te verwachten, worden omgezet in een uitkering ineens bedragende het ongevallengeld per dag, vermenigvuldigd met 1872, indien het dagloon gebaseerd is op een 6-daagse werkweek en met 1560 indien het dagloon gebaseerd is op een 5-daagse werkweek. In geval het arbeidsongeschiktheidspercentage lager is dan 30% kan de omzetting al dan niet op verzoek van de werknemer plaats hebben; in geval het arbeidsongeschiktheidspercentage 30% of hoger is kan de omzetting slechts in buitengewone gevallen - ter beoordeling van de bank - plaats hebben, op verzoek van de werknemer.

b. Indien de werknemer geen Nederlander is en zich vestigt of heeft gevestigd in een plaats buiten de Nederlandse Antillen kan het ongevallengeld, waartoe hij gerechtigd is, op de onder a bedoelde wijze worden omgezet in een uitkering ineens.

c. Indien de werknemer, die als gevolg van het hem overkomen ongeval is overleden, geen Nederlander was en zijn nagelaten betrekkingen zich vestigen of zijn gevestigd in een plaats buiten de Nederlandse Antillen kan de uitkering waarop de nagelaten betrekkingen recht hebben worden omgezet in een uitkering ineens, bedragende voor ieder van hen het totaal van de periodieke uitkeringen waartoe hij gerechtigd is, doch over ten hoogste zes jaren.

9. De nagelaten betrekkingen van een werknemer die als gevolg van een hem overkomen ongeval is overleden, hebben als tegemoetkoming in de begrafenis kosten recht op een uitkering ineens, bedragende f 1000,-.

10. De echtgenote, echtgenoot of ouder van de overledene, bedoeld in het zevende lid, onderdeel a, die een huwelijk aangaat, heeft recht op een uitkering ineens, bedragende het totaal van de periodieke uitkeringen waartoe zij of hij gerechtigd is, over twee jaren.

11. Wanneer het dagloon van de werknemer, voor wie een 6-daagse werkweek geldt, meer dan NAF 164,25 bedraagt en van de werknemer, voor wie een 5-daagse werkweek geldt, meer dan NAF 197,10 bedraagt, komt het meerdere niet in aanmerking voor berekening van de uitkeringen.

12. De overleden werknemer wordt als kostwinner in de zin van het zevende lid, onderdeel a aangemerkt voor zover hij of zij geheel of in overwegende mate in het levensonderhoud van zijn of haar ouders voorzag.

13. Tijdens het dienstverband is de werkgever in geval van arbeidsongeschiktheid van de werknemer verplicht een uitkering gelijk aan het ongevallengeld waarop de werknemer over de betreffende loontermijn tegenover de bank recht heeft, aan de werknemer uit te betalen op de dag waarop het loon moet worden uitbetaald of zou moeten worden uitbetaald indien de werknemer niet arbeidsongeschikt zou zijn. De werkgever die een uitkering volgens het bepaalde in de voorgaande volzin heeft uitbetaald heeft, in plaats van de werknemer, tegenover de bank recht op het betreffende ongevallengeld en op uitbetaling daarvan uiterlijk zeven dagen na schriftelijke aanvraag bij de bank, in te dienen na afloop van de maand waarin de uitkering werd uitbetaald. Indien de werkgever de uitkering niet tijdig uitbetaalt, keert de bank het ongevallengeld aan de werknemer uit.

14. Voor het eerst per 1 januari 1977 en vervolgens per 1 januari van elk jaar, kan bij landsbesluit houdende algemene maatregelen, met inachtneming van het bepaalde in het volgende lid, een toeslag worden verleend op de in artikel 5, tweede en vierde lid respectievelijk het zevende lid, onderdeel a, bedoelde ongevallengelden en uitkeringen indien deze zijn of worden toegekend terzake van een ongeval welke vóór de datum waarop de toeslag wordt verleend, heeft plaats gevonden.

15. De toeslag wordt berekend op basis van de stijging welke het prijsindexcijfer van de gezinsconsumptie voor de maand augustus daaraan voorafgaande aangeeft ten opzichte van het prijsindexcijfer voor de maand augustus van het voorafgaande jaar.

16. Ingeval het ongevallengeld, bedoeld in het tweede lid, aan de werknemer persoonlijk door de bank wordt uitbetaald, wordt de premie, bedoeld in artikel 8, tweede lid, van de Landsverordening Ziekteverzekering (P.B. 1966, no.15) door de bank op het ongevallengeld ingehouden.

16. De Bank is bevoegd om op grond van verdragen, convenanten en andersoortige overeenkomsten met uitvoerders van instellingen van sociale voorzieningen, het ongevallengeld van een werknemer, hetzij periodiek, hetzij middels een uitkering ineens verstrekt, te verminderen ter ontneming van een ten onrechte verkregen voordeel van de werknemer op het gebied van sociale voorzieningen.

17. De Bank is eveneens bevoegd om het ongevallengeld van een werknemer, hetzij periodiek, hetzij middels een uitkering ineens verstrekt, te verminderen ter ontneming van een ten onrechte verkregen

voordeel van de werknemer op het gebied van de door de Bank uitgevoerde sociale verzekeringswetten.

18. De in het zestiende en zeventiende lid bedoelde vermindering kan ineens geschieden indien het ten onrechte genoten voordeel niet groter is dan een derde deel van het door de Bank verstrekte ongevallengeld. In alle andere gevallen kan de vermindering niet meer bedragen dan een derde deel van het ongevallengeld.

Vaststelling der tegemoetkoming

Artikel 6

1. Zo spoedig mogelijk deelt de bank, mede aan de hand van de bevindingen en voorschriften van de behandelende geneeskundige, aan de rechthebbende schriftelijk mede welke tegemoetkoming zal worden verstrekt en eventueel dat en op welke gronden de bank zich niet of niet langer tot tegemoetkoming gehouden acht. De werknemer stelt de werkgever onverwijld van deze mededeling in kennis.

2. Zodra de behandelende geneeskundige bevindt dat de werknemer in verband met de gevolgen van het ongeval:

- zich onder geneeskundige behandeling moet stellen;
- zich niet of niet langer onder geneeskundige behandeling behoeft te stellen;
- als bedlegerig patiënt behandeld moet worden;
- niet of niet langer als bedlegerig patiënt behandeld behoeft te worden;
- geheel of gedeeltelijk arbeidsongeschikt is;
- niet of niet langer geheel of gedeeltelijk arbeidsongeschikt is;
- de voortdurende hulp van derden nodig heeft;
- niet of niet langer de voortdurende hulp van derden nodig heeft;
- kunstmiddelen behoeft of onderricht in het gebruik daarvan;

geeft hij van deze bevindingen en zijn daaruit volgende voorschriften kennis aan de bank.

Artikel 7

1. De werknemer heeft geen recht op tegemoetkoming of verliest dit recht:

a. indien het ongeval te wijten is aan zijn opzet of grove schuld, dan wel aan het gebruik van alcoholhoudende drank of bedwelmende middelen;

b. indien en zolang hij zich niet onder behandeling van de behandelende geneeskundige heeft gesteld;

c. indien hij zich schuldig maakt aan gedragingen waardoor zijn genezing wordt belemmerd of de mate van zijn arbeidsongeschiktheid toeneemt;

d. indien hij niet op de tijden en plaatsen, door de bank aangewezen, de behandelende geneeskundige toestaat hem te onderzoeken of te behandelen dan wel diens voorschriften niet opvolgt of zich daarnaast aan andere geneeskundige behandeling onderwerpt;

e. indien hij niet op de tijden en plaatsen, door de bank aangewezen, de controlerende geneeskundige toestaat hem te onderzoeken;

f. indien hij de aanwijzingen van de controlerende geneeskundige ook wanneer deze afwijken van de voorschriften van de behandelende geneeskundige, niet opvolgt;

g. indien hij zonder toestemming van de bank het eiland verlaat, waar hem de tegemoetkoming wordt verstrekt.

2. De nagelaten betrekkingen van de werknemer, die als gevolg van een hem overkomen ongeval is overleden, hebben geen recht op tegemoetkoming indien er sprake is van een der gevallen als bedoeld onder a en c van het voorgaande lid, evenmin als diegene der nagelaten betrekkingen, die het de werknemer overkomen ongeval opzettelijk, door zijn grove schuld of onder de invloed van alcoholhoudende drank of bedwelmende middelen heeft veroorzaakt.

3. Indien de werknemer of diens nagelaten betrekkingen tevens rechten ontlenen aan een buitenlandse soortgelijke wettelijke regeling worden de rechten, waarop krachtens deze landsverordening aanspraak bestaat dienovereenkomstig verminderd.

4. Indien de werknemer of diens nagelaten betrekkingen tevens recht hebben op pensioen krachtens de Landsverordening Algemene Ouderdomsverzekering (P .B. 1960, no. 83) of krachtens de Landsverordening Algemene Weduwen- en wezenverzekering (P.B. 1965, no. 194)¹ worden de uitkeringen, waarop krachtens deze landsverordening aanspraak bestaat, dienovereenkomstig verminderd met ingang van het tijdstip waarop twee jaren zijn verlopen na de dag van de melding van het ongeval bij de bank, onderscheidenlijk in geval de aanspraak op ongevallengeld bestaat op grond van hetzelfde gebeurtenis als die op grond waarvan het weduwen-, weduwnaars- of wezenpensioen

werd toegekend of verhoogd. In het laatste geval komt slechts het bedrag waarmee het weduwen- of weduwnaarspensioen werd verhoogd voor vermindering in aanmerking.

Premie

Artikel 8

1. De werkgever is terzake van de kosten aan de uitvoering van deze landsverordening verbonden aan de bank een premie verschuldigd.
2. De premie wordt berekend naar een percentage van het dagloon van de werknemer. Het percentage wordt vastgesteld bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen.
3. Als regel wordt het percentage telkens voor een periode van twee jaren vastgesteld en wel zodanig dat het totaal van de over de eerstvolgende periode te ontvangen premies voldoende zal zijn om daaruit te de verwachten uitgaven van het ongevallenfonds, bedoeld in het negende lid, over die periode te voldoen, alsmede om een bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen te bepalen reserve te vormen en in stand te houden.
4. Wanneer het dagloon van de werknemer voor wie een 6-daagse werkweek geldt meer dan NAF. 164,25 en van de werknemer voor wie een 5-daagse werkweek geldt meer dan NAF. 197,10 bedraagt, is over het meerdere geen premie verschuldigd.
5. De bedragen, genoemd in het vierde lid en in artikel 5, elfde lid, kunnen bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen worden aangepast aan de ontwikkeling van de prijsindexcijfers van de gezinsconsumptie. De aanpassing heeft plaats met ingang van de eerste dag van enig kalenderjaar op basis van de stijging welke het prijsindexcijfer voor de maand augustus daaraan voorafgaande aangeeft ten opzichte van, het prijsindexcijfer voor de maand augustus, van het voorafgaande jaar.
6. Indien het loon met terugwerkende kracht is verhoogd, wordt voor de berekening van de premie met deze verhoging rekening gehouden vanaf het tijdstip dat de verhoging van het loon door de werkgever aan de werknemer is uitbetaald.
7. De premie wordt ten behoeve van de bank van de werkgever geheven door middel van afdracht op aangifte.
8. Bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen kunnen de werkgevers naar de werkzaamheden, welke zij doen verrichten, in gevarenklassen worden ingedeeld. Daarbij kan worden bepaald, dat en op welke wijze de premie met het oog op de gevarenklasse of -klassen, waarin de werkgever is ingedeeld, wordt verhoogd.
9. De premie wordt gestort in een door de bank beheerd ongevallenfonds. Bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen worden voorschriften vastgesteld met betrekking tot de belegging van de gelden van het ongevallenfonds. Het bepaalde in de artikelen 3, leden 2, 3, 4 en 5, 4, 21, lid 1, 21a, 21b, 21c en 21d van de Landsverordening op de Loonbelasting 1976 (P.B. 1975, no. 254) is van overeenkomstige toepassing ten aanzien van de ingevolge deze landsverordening verschuldigde premie, met dien verstande dat in plaats van "inhoudingsplichtige" telkens gelezen wordt "werkgever(s)" en dat de Directeur van de Sociale Verzekeringsbank in de plaats treedt van de Inspecteur der Belasting.
10. Ten laste van het ongevallenfonds komen de door de bank verstrekte tegemoetkomingen, bedoeld in deze landsverordening, alsmede alle andere kosten verbonden aan de uitvoering van deze landsverordening.

Artikel 8a

1. De werkgever is verplicht de premie, bedoeld in artikel 8, eerste lid, binnen vijftien dagen na het einde van de maand waarop deze betrekking heeft, op aangifte af te dragen. Indien de werkgever het loon van de werknemer over een tijdvak van langer dan een maand uitbetaalt, is de werkgever verplicht de premie binnen vijftien dagen na het einde van dat tijdvak, op aangifte af te dragen.
2. De werkgever is niet gerechtigd de af te dragen premie te compenseren met vorderingen op de bank.
3. De aangifte wordt gelijktijdig met de afdracht gedaan bij de bank in het eilandgebied waar de werkgever gevestigd is. Indien de werkgever niet binnen de Nederlandse Antillen gevestigd is, geschieden vorenbedoelde aangifte en afdracht bij de bank in het eilandgebied waar de betrokken werknemers hun werkzaamheden verrichten.
4. De bank kan onder door haar te stellen voorwaarden uitstel van het doen van aangifte verlenen.
5. De bank kan van de werkgever die de premie over een tijdvak van langer dan een maand moet afdragen, vorderen dat hij binnen vijftien dagen na het einde van elke maand een gedeelte van de af te dragen premie bij wijze van voorlopige betaling afdraagt.

6. Ook in gevallen dat geen premie behoeft te worden afgedragen, moet de aangifte op de in het eerste, derde tot en met het vijfde lid aangegeven wijze gedaan worden.

Artikel 8b

1. De bank verstrekt de werkgever het benodigde aantal aangifteformulieren, hetzij op diens verzoek, hetzij ambtshalve. De werkgever is, in het geval hij deze formulieren niet van de bank heeft ontvangen, verplicht om de bank te verzoeken deze te verstrekken.
2. De werkgever is gehouden het aangifteformulier duidelijk, volledig, stellig en zonder voorbehoud naar waarheid in te vullen of te doen invullen en te ondertekenen.
3. De werkgever draagt af onafhankelijk van het feit of en tot welk bedrag andere werkgevers van de werknemer afdragen, behoudens een andersluidende beslissing van de bank. Indien er onverschuldigd is betaald, zal de onverschuldigd betaalde premie op verzoek naar verhouding van de betaalde premie worden gerestitueerd aan de rechthebbenden. De rechtsvordering tot terugbetaling van onverschuldigd betaalde premie verjaart door verloop van drie jaren sedert het einde van het kalenderjaar, waarin de premie is afgedragen.
4. Een werkgever die de Nederlandse Antillen wenst te verlaten, is verplicht terstond aangifte en afdracht te doen over het lopende kalenderjaar:

Artikel 8c

1. Indien de premie geheel of gedeeltelijk niet binnen de voorgeschreven termijn is afgedragen, kan de te weinig afgedragen premie door middel van een aanslag, op te leggen ten name van de werkgever, nageheven worden, zolang niet sedert het einde van het kalenderjaar, waarin de premieschuld is ontstaan, vijf jaren zijn verstreken.
2. Ten aanzien van eenzelfde tijdvak kunnen meerdere aanslagen worden opgelegd.

Artikel 8d

1. Indien de werkgever niet binnen de voorgeschreven termijn aangifte en afdracht doet, danwel het aangifteformulier onjuist of onvolledig invult, wordt het bedrag van de premie verhoogd met ten hoogste 100%. Deze verhoging wordt als premie beschouwd.
2. De verhoging als bedoeld in het eerste lid kan buiten toepassing blijven, indien de in gebreke geblevene uit eigen beweging schriftelijk mededeling heeft gedaan, dat ten onrechte geen of te weinig premie is afgedragen en daarbij tevens de nodige inlichtingen verstrekt.

Artikel 8e

1. De werkgever is gehouden een loonadministratie te voeren, waaruit duidelijk blijkt aan de hand waarvan en de wijze waarop de premie is berekend.
2. De loonadministratie moet gedurende vijf jaren na het einde van het kalenderjaar waarop zij betrekking heeft, worden bewaard.

Artikel 8f

1. Hoofdelijk aansprakelijk is:
 - a. voor de premie en de administratieve boete verschuldigd respectievelijk af te dragen door een niet binnen de Nederlandse Antillen wonende of gevestigde werkgever: de leider van zijn vaste inrichting binnen de Nederlandse Antillen, zijn binnen de Nederlandse Antillen wonende of gevestigde vaste vertegenwoordiger danwel degene die de leiding heeft van de hier te lande verrichte werkzaamheden;
 - b. voor de premie en de administratieve boete verschuldigd respectievelijk af te dragen door een binnen de Nederlandse Antillen gevestigde rechtspersoon: ieder van de bestuurders;
 - c. voor de premie en de administratieve boete af te dragen respectievelijk verschuldigd door twee of meer werkgevers: ieder van de werkgevers.
2. De heffing van de premie ingevolge het eerste lid geschiedt door middel van een aanslag.

Artikel 8g

1. De werkgever, diens vaste vertegenwoordiger of degene die de leiding heeft van de hier te lande verrichte werkzaamheden is desgevraagd gehouden aan de bank of aan de door deze aangewezen personen en deskundigen inzage te verlenen of afschrift te verstrekken van de boeken, bescheiden en geschriften, welke door de bank voor de vaststelling van de premie van belang worden geacht.
2. Degene die inzage van de boeken, bescheiden en geschriften, bedoeld in het eerste lid, is gevraagd, wordt geacht die in zijn bezit te hebben, tenzij het tegendeel aannemelijk is gemaakt.
3. Bij een weigering om te voldoen aan de verplichting, bedoeld in het eerste lid, kan een werkgever, diens vaste vertegenwoordiger of degene die de leiding heeft van de hier te lande verrichte

werkzaamheden, zich niet met vrucht beroepen op de omstandigheid dat hij uit hoofde van zijn stand, zijn beroep of zijn ambt tot geheimhouding verplicht is, zelfs al mocht deze hem bij enig wettelijk voorschrift zijn opgelegd.

Artikel 8h

Het is een ieder verboden hetgeen hem bij de uitvoering van deze landsverordening of in verband daarmee, nopens inkomen, opbrengst, uitdelingen, medische gegevens en in het algemeen nopens de zaken of werkzaamheden van een ander, blijkt of medegedeeld wordt, verder bekend te maken dan nodig is voor de uitvoering van deze landsverordening.

Invordering

Artikel 8i

1. Invordering van de premie, de administratieve boete en al hetgeen de bank verder uit hoofde van deze landsverordening te vorderen heeft, heeft plaats volgens de regelen, welke van toepassing zijn op de invordering van de directe belastingen, met dien verstande dat de bank in plaats van de Ontvanger met de invordering is belast.
2. De vordering wegens premie, met inbegrip van alle kosten, is bevoorrecht op alle goederen van de werkgever en gaat boven alle andere voorrechten met uitzondering van die ter zake van de directe belastingen, die van de artikelen 287 en 288, onder a, van Boek 3 van het Burgerlijk Wetboek, alsmede dat van artikel 284 van Boek 3 van het Burgerlijk Wetboek, voor zover de daarbedoelde kosten zijn gemaakt na de voorlopige of definitieve aanslag.
3. Aanslagen zijn invorderbaar vijftien dagen na de dagtekening van het aanslagbiljet.
4. Indien er sprake is van een geval als bedoeld in artikel 8b, vierde lid, is de aanslag terstond invorderbaar.

Eigen risico-dragers

Artikel 9

1. In bijzondere gevallen kan de Minister, gehoord de bank, bepalen dat de werknemer en diens nagelaten betrekkingen in plaats van tegenover de bank tegenover de werkgever recht hebben op tegemoetkoming als bedoeld in deze landsverordening. In dat geval is de werkgever de premie als bedoeld in artikel 8 niet verschuldigd.
2. De Minister maakt van zijn in het voorgaande lid bedoelde bevoegdheid slechts gebruik, indien:
 - a. de werkgever tot zekerheid voor de nakoming van zijn verplichtingen garantie stelt volgens nader bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen te stellen regelen;
 - b. de werkgever de beschikking heeft over een medische dienst, welke in staat is de werknemer geneeskundige behandeling en verpleging te verstrekken overeenkomstig de bepalingen van deze landsverordening.
3. De in het eerste lid bedoelde werkgever is verplicht om de bank op nader door haar vast te stellen wijze opgave te doen van de ongevallen, die in zijn bedrijf zijn voorgekomen en met betrekking tot de ongevallen aantekening te houden van plaats, tijd en eventueel oorzaak van het ongeval, de behandelende geneeskundige, eventuele getuigen, de vaststelling van de tegemoetkoming en de verstrekte uitkeringen in geld.
4. In de gevallen, waarin de Minister van zijn bevoegdheid, als bedoeld in het eerste lid gebruik heeft gemaakt, wordt voor de toepassing van de artikelen 1 onder "behandelend geneeskundige", 4 lid 3, 5 lid 1, 6 en 7 lid 1 onder d en g in plaats van "bank" gelezen "werkgever" en zijn de artikelen 5 lid 12 en 6 lid 1, tweede volzin, niet van toepassing.
5. De rechthebbende, die bezwaar heeft tegen de beslissing van de werkgever kan binnen drie weken na dagtekening daarvan een bezwaarschrift indienen bij de bank. Deze beslist op het bezwaarschrift en brengt haar beslissing, welke in de plaats treedt van de beslissing van de werkgever, schriftelijk en met redenen omkleed ter kennis van de werkgever en de rechthebbende.
6. De vordering van de arbeider [bedoeld zal zijn: werknemer] en diens nagelaten betrekkingen wegens de tegemoetkoming is bevoorrecht op alle goederen van de werkgever en gaat boven alle andere voorrechten met uitzondering van die terzake van de directe belastingen, die van de artikelen 287 en 288, onder a, van Boek 3 van het Burgerlijk Wetboek, alsmede dat van artikel 284 van Boek 3 van het Burgerlijk Wetboek, voor zover de daar bedoelde kosten zijn gemaakt na het ontstaan van de vordering van de arbeider [bedoeld zal zijn: werknemer] of diens nagelaten betrekkingen.
7. De tegemoetkoming aan de in dit artikel bedoelde werknemer of aan diens nagelaten betrekkingen wordt zonder enig voorbehoud door de bank gewaarborgd.

8. Bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen kunnen regelen worden gesteld met inachtneming waarvan de in dit artikel bedoelde werkgever de verplichting tot het verstrekken van de in deze landsverordening bedoelde tegemoetkoming aan de bank kan overdragen.

Beroep

Artikel 10

Tegen een beslissing van de Bank staat voor belanghebbende binnen zes weken na de dag waarop deze is gegeven, beroep open bij het Gerecht in eerste aanleg van de Nederlandse Antillen.

Artikel 10a

[vervallen]

Artikel 10b

[vervallen]

Artikel 10c

[vervallen]

Vorderingen en aansprakelijkheid

Artikel 11

1. De aanspraken krachtens deze landsverordening vervallen, indien het ongeval niet binnen een jaar na de dag, waarop het de werknemer is overkomen, bij de bank hetzij bij de eigen risicodragers is gemeld.

2. De termijnen van de uitkeringen in geld, welke met zijn ingevorderd binnen twee jaar na de eerste dag waarop zij konden worden ingevorderd, worden niet meer uitbetaald.

3. Ieder beding, dat de aansprakelijkheid van de werkgever ingevolge de bepalingen van deze landsverordening uitsluit of vermindert, is nietig.

4. Het is de werkgever verboden de voor hem uit de bepalingen van deze landsverordening voortvloeiende kosten geheel of gedeeltelijk te verhalen op het loon van de werknemer.

5. De werknemer, aan wie een ongeval is overkomen, doch die deswege niet arbeidsongeschikt is geworden, behoudt, indien hij ten behoeve van geneeskundige onderzoek of behandeling, noodzakelijk het verrichten van zijn arbeid onderbreekt, gedurende die tijd tegenover zijn werkgever recht op loon.

6. De werknemer, die de tegemoetkoming in ontvangst neemt, wordt daardoor niet geacht van het recht op het hem eventueel meer toekomende afstand te hebben gedaan.

7. Indien de werknemer of diens nagelaten betrekkingen in verband met het ongeval, op grond waarvan een tegemoetkoming als bedoeld in deze landsverordening is toegekend, tegen de werkgever een rechtsvordering tot schadevergoeding heeft naar burgerlijk recht, wordt die vordering op grond van deze landsverordening niet verloren, doch de rechter houdt bij de vaststelling der schadevergoeding rekening met hetgeen krachtens deze landsverordening aan de werknemer of diens nagelaten betrekkingen is toegekend.

8. Hij, die gehouden is tot vergoeding der schade door de werknemer of diens nagelaten betrekkingen geleden, als gevolg van een ongeval, is voor de tegemoetkoming aan de werknemer of diens nagelaten betrekkingen toegekend krachtens deze landsverordening aansprakelijk jegens degene te wiens laste die tegemoetkoming komt. Van degene die als vorenbedoeld aansprakelijk is voor een periodieke uitkering krachtens deze landsverordening kan door degene te wiens laste die uitkering komt, een daarmee overeenkomende uitkering ineens worden gevorderd.

9. De tegemoetkoming is onvervreemdbaar, niet vatbaar voor verpanding of belening, evenmin voor executoriaal of conservatoir beslag, noch voor faillissementsbeslag, behalve tot verhaal van het verschuldigde wegens levering van levensbehoeften, verstrekt aan degenen tegen wie het beslag gedaan wordt, en tot verhaal van onderhoud waartoe degene, die de uitkering geniet, ingevolge wettelijke regelingen is gehouden.

10. De aansprakelijkheid, volgende uit de bepalingen van deze landsverordening, van de niet hier te lande gevestigde werkgever wordt gedragen door zijn hier te lande gevestigde vertegenwoordiger.

Uitvoering en toezicht

Artikel 12

1. De bank is belast met de uitvoering van deze landsverordening.
2. Een ieder is verplicht ten behoeve van de uitvoering uit eigen beweging of op verzoek aan de bank inlichtingen te verstrekken, desverlangd schriftelijk. De door de bank verlangde inlichtingen moeten binnen een door de bank te stellen termijn worden verstrekt. Ook is een ieder verplicht de door de bank gegeven aanwijzingen ten behoeve van de uitvoering van deze landsverordening op te volgen.
3. Bij niet naleving van de in tweede lid opgelegde verplichtingen door de werknemer is de bank bevoegd de te verstrekken tegemoetkomingen en vergoedingen op te schorten.

Artikel 12a

1. Met het toezicht op de naleving van het bij of krachtens deze landsverordening bepaalde zijn belast de directeur, de onder-directeur, alsmede het daartoe bij landsbesluit aangewezen overige administratieve personeel van de bank. Een zodanige aanwijzing wordt bekendgemaakt in De Curaçaosche Courant.
2. De krachtens het eerste lid aangewezen personen zijn, uitsluitend voor zover dat voor de vervulling van hun taak redelijkerwijze noodzakelijk is, bevoegd:
 - a. alle inlichtingen te vragen;
 - b. inzage te verlangen van alle boeken, bescheiden en andere informatiedragers en daarvan afschrift te nemen of deze daartoe tijdelijk mee te nemen;
 - c. goederen aan opneming en onderzoek te onderwerpen en deze daartoe tijdelijk mee te nemen;
 - d. alle plaatsen, met uitzondering van woningen zonder de uitdrukkelijke toestemming van de bewoner, te betreden, vergezeld van door hen aangewezen personen.
 - e. woningen of tot woning bestemde gedeelten van vaartuigen zonder de uitdrukkelijke toestemming van de bewoner binnen te treden.
3. Zo nodig, wordt de toegang tot een plaats als bedoeld in het tweede lid, onderdeel d, verschaft met behulp van de sterke arm.
4. Op het binnentreden in woningen of in tot woning bestemde gedeelten van vaartuigen als bedoeld in het tweede lid, onderdeel e, is Titel X van het Derde Boek van het Wetboek van Strafvordering van overeenkomstige toepassing, met uitzondering van de artikelen 155, vierde lid, 156, tweede lid, 157, tweede en derde lid, 158, eerste lid, laatste zinsnede, en 160, eerste lid, en met dien verstande dat de machtiging wordt verleend door de procureur-generaal.
5. Bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen, kunnen regels worden gesteld met betrekking tot de wijze van taakuitoefening van de krachtens het eerste lid aangewezen personen.
6. Een ieder is verplicht aan de krachtens het eerste lid aangewezen personen alle medewerking te verlenen die in het kader van de toezichtsuitoefening op grond van het tweede lid wordt gevorderd.
7. Artikel 12, tweede en derde lid, is van overeenkomstige toepassing.

Artikel 13

Ter uitvoering van deze landsverordening kunnen nadere regelen worden gesteld bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen.

Artikel 14

Alle ingevolge deze landsverordening opgemaakte of overgelegde stukken, verzoekschriften en beschikkingen zijn vrij van het recht van zegel en van de formaliteit van registratie.

Administratieve sancties

Artikel 14a

1. Op overtreding van artikel 11, vierde lid, en het niet of niet tijdig nakomen van een van de verplichtingen gesteld bij de artikelen 5, dertiende lid, eerste volzin, 6, eerste lid, tweede volzin, 8b, vierde lid, 8e, 8g, eerste lid, 8h, 9, derde lid, 12, tweede lid, en krachtens artikel 13 wordt een boete geheven van ten hoogste vijfduizend gulden.
2. Onder het niet voldoen aan de verplichtingen van de artikelen 9, derde lid, en 12, tweede lid, wordt mede verstaan het verstrekken van inlichtingen die onjuist zijn.
3. Indien een aanslag, welke werd opgelegd wegens het niet voldoen aan de verplichting van artikel 8a, zesde lid, in zijn geheel moet worden verminderd, wordt een boete geheven van honderd gulden.
4. Indien er sprake is van herhaling van eenzelfde overtreding binnen twee jaar wordt het maximum van de boetes, genoemd in het eerste en het derde lid, verdubbeld.
5. De boete wordt geheven middels aanslagen.

Strafbepalingen

Artikel 15

1. Overtreding van artikel 11, vierde lid, en het niet of niet tijdig nakomen van een van de verplichtingen gesteld bij de artikelen 5, dertiende lid, eerste volzin, 6, eerste lid, tweede volzin, 8b, vierde lid, 8e, 8g, eerste lid, 8h, 9, derde lid, 12, tweede lid en krachtens artikel 13 wordt gestraft met hechtenis van ten hoogste een maand of geldboete van ten hoogste tienduizend gulden.
2. Het opzettelijk, mondeling of schriftelijk verstrekken of doen verstrekken van inlichtingen als bedoeld in de artikelen 9, derde lid, en 12, tweede lid, die onjuist zijn alsmede het afleggen van een valse verklaring aan de bank, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste één jaar of een geldboete van ten hoogste tienduizend gulden.
3. Het opzettelijk door giften, beloften, misbruik van gezag, geweld, bedreiging of misleiding bewegen van een werknemer om geen gebruik te maken van een hem volgens deze landsverordening toekomend recht wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste één jaar of geldboete van ten hoogste tienduizend gulden.
4. De in het eerste lid strafbaar gestelde feiten zijn overtredingen en de in het tweede en derde lid strafbaar gestelde feiten zijn misdrijven.

Artikel 15a

Een administratieve boete vervalt, indien degene die haar heeft belopen, wegens het feit op grond waarvan boete is verschuldigd, onherroepelijk is veroordeeld, is vrijgesproken of is ontslagen van rechtsvervolgning.

Artikel 15b

1. Met de opsporing van de bij deze landsverordening strafbaar gestelde feiten zijn, naast de in artikel 184 van het Wetboek van Strafvordering bedoelde ambtenaren, belast de directeur, de onder-directeur, het daartoe bij landsbesluit aangewezen overige administratieve personeel van de bank, alsmede de daartoe bij landsbesluit aangewezen ambtenaren van de Inspectie der Belastingen.
2. Bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen, kunnen regels worden gesteld met betrekking tot de vereisten waaraan de krachtens het eerste lid aangewezen personen dienen te voldoen.

Overgangs- en slotbepalingen

Artikel 16

1. Deze landsverordening, welke kan worden aangehaald als "Landsverordening Ongevallenverzekering", treedt in werking op een nader bij landsbesluit te bepalen tijdstip.
2. Op het tijdstip als bedoeld in het voorgaande lid vervalt de Ongevallenregeling 1936 (P.B. 1946, no. 103).
3. Aanspraken op tegemoetkoming krachtens de Ongevallenregeling 1936 opgrond van ongevallen, welke vóór de dag van inwerkingtreding van deze landsverordening hebben plaats gehad, blijven nadien van kracht doch worden geacht te bestaan krachtens deze landsverordening. De tegemoetkomingen komen ten laste van degene, te wiens laste die tegemoetkomingen krachtens de Ongevallenregeling 1936 zouden zijn gekomen; zij worden verstrekt door de bank tenzij degene te wiens laste zij komen wederom eigen risicodrager is. Betreft de tegemoetkoming een periodieke uitkering welke de bank verstrekt, dan kan de bank een daarmee overeenkomende uitkering ineens vorderen van degene te wiens laste die uitkering komt.
4. De op het tijdstip van inwerkingtreding van deze landsverordening bestaande verzekeringsovereenkomsten, gesloten ingevolge het bepaalde in artikel 10, lid 1 van de Ongevallenregeling 1936, eindigen op genoemd tijdstip.

LANDSVERORDENING van 4 december 1989 houdende regelen met betrekking tot het ter beschikking stellen van arbeidskrachten

Artikel 1

1. Voor de toepassing van het bij of krachtens deze landsverordening bepaalde wordt onder "ter beschikking stellen van arbeidskrachten" verstaan: het tegen vergoeding ter beschikking stellen van arbeidskrachten aan een ander voor het, anders dan krachtens een met deze gesloten arbeidsovereenkomst, in diens onderneming verrichten van aldaar gebruikelijke arbeid.
2. Voor de toepassing van het bij of krachtens deze landsverordening bepaalde wordt onder "ter beschikking stellen van arbeidskrachten" niet verstaan:
 - a. het bij wijze van hulpbetoon zonder winstoogmerk ter beschikking stellen van arbeidskrachten, die bij degene, die hen ter beschikking stelt, ten behoeve van arbeid in diens onderneming in dienst zijn;
 - b. het voor beperkte tijd ter beschikking stellen van arbeidskrachten als bedoeld onder a. ter uitvoering van een taak ten aanzien van een door degene, die hen ter beschikking stelt, ten behoeve van de onderneming, waarin zij worden te werk gesteld, geleverde zaak of tot stand gebracht werk;
 - c. het door een instelling, welke door ondernemers gezamenlijk of een organisatie van ondernemers, al dan niet tezamen met een organisatie van werknemers, daartoe in het leven is geroepen, zonder winstoogmerk ter beschikking stellen van arbeidskrachten aan de betrokken ondernemers.
3. Voor de toepassing van het bij of krachtens deze landsverordening bepaalde worden met onderneming gelijk gesteld:
 - a. niet tot een onderneming behorende inrichtingen en kantoren;
 - b. bedrijven, diensten en instellingen van publiekrechtelijke lichamen.

Artikel 2

1. Het is verboden arbeidskrachten ter beschikking te stellen zonder door het bestuurscollege verleende vergunning.
2. Bij eilandsbesluit houdende algemene maatregelen kan van het in het eerste lid bedoelde verbod voor gevallen, behorende tot bij dat besluit daartoe aangewezen categorieën*, vrijstelling worden verleend.

Artikel 3

1. Bij landsbesluit houdende algemene maatregelen kan worden geregeld welke gegevens bij een aanvraag om een vergunning als bedoeld in artikel 2, eerste lid, moeten worden verstrekt en welke bewijsstukken daarbij moeten worden overgelegd.
2. De aanvraag wordt geacht niet te zijn ingediend, zolang de krachtens het eerste lid verlangde gegevens niet zijn verstrekt of de krachtens dat lid verlangde bewijsstukken niet zijn overgelegd.
3. Op de aanvraag wordt binnen twee maanden na indiening door het bestuurscollege beslist. Wanneer deze termijn is verstreken, zonder dat een vergunning is verleend, wordt het bestuurscollege geacht het geven van een vergunning te hebben geweigerd.

Artikel 4

1. Een vergunning kan onder beperkingen worden verleend. Aan een vergunning kunnen voorschriften worden verbonden.
2. Een beschikking tot verlening van een vergunning, al dan niet onder beperkingen of met voorschriften, wordt aan de aanvrager toegezonden bij aangetekende brief.

Artikel 5

1. Een vergunning wordt slechts geweigerd, indien gegronde vrees bestaat, dat het ter beschikking stellen van arbeidskrachten door de aanvrager het belang van goede verhoudingen op de arbeidsmarkt zou schaden of dat daarbij het belang van de betrokken arbeidskrachten onvoldoende gewaarborgd zou zijn.
2. Een beschikking tot weigering van een vergunning is met redenen omkleed en wordt aan de aanvrager toegezonden bij aangetekende brief.

Artikel 6

1. Het ter beschikking stellen van arbeidskrachten door een houder van een vergunning betreft uitsluitend de volgende gevallen:
 - a. bij tijdelijke afwezigheid van een vaste werknemer gedurende de duur van diens afwezigheid;

- b. gedurende de duur van de opschorting van een arbeidsovereenkomst, behalve in geval van een kollektief arbeidsconflict;
 - c. bij beëindiging van een arbeidsovereenkomst in afwachting van de daadwerkelijke indiensttreding van de vaste werknemer die de werknemer moet vervangen wiens arbeidsovereenkomst is beëindigd;
 - d. bij toevallige vermeerdering van het werk;
 - e. bij aanvang van nieuw werk;
 - f. bij spoedeisend werk dat onmiddellijk moet worden uitgevoerd om dreigende ongevallen te voorkomen, om reddingsmaatregelen te organiseren of tekortkomingen van het materieel aan de installaties of aan de bedrijfsgebouwen die gevaar voor de werknemers kunnen opleveren, te herstellen.
2. De houder van een vergunning stelt een arbeidskracht voor een tijdvak van ten hoogste twaalf maanden aan een onderneming ter beschikking.

Artikel 7

1. De overeenkomst met de arbeidskracht die ter beschikking wordt gesteld, alsmede die met degene aan wie een arbeidskracht ter beschikking wordt gesteld, worden schriftelijk door de houder van een vergunning aangegaan.
2. De overeenkomst tussen de houder van een vergunning en de arbeidskracht die ter beschikking wordt gesteld is een arbeidsovereenkomst als bedoeld in artikel 1613a van het Burgerlijk Wetboek van de Nederlandse Antillen.

Artikel 8

Bij landsbesluit houdende algemene maatregelen kunnen nadere regelen worden gesteld welke door de houder van een vergunning in acht genomen moeten worden.

Artikel 9

1. Een vergunning kan slechts worden ingetrokken en de aan de vergunning verbonden beperkingen of voorschriften kunnen slechts worden gewijzigd, indien:
 - a. de verstrekte gegevens zodanig onjuist of onvolledig blijken, dat op de aanvraag een andere beslissing zou zijn genomen, indien bij de beoordeling daarvan de juiste omstandigheden volledig bekend waren geweest;
 - b. beperkingen of voorschriften als bedoeld in artikel 4, eerste lid, niet in acht zijn genomen;
 - c. de vergunninghouder in strijd handelt met het bepaalde in de artikelen 6 of 7, of het bepaalde krachtens artikel 8;
 - d. zich na de vergunningverlening nieuwe omstandigheden hebben voorgedaan, welke grond zouden hebben opgeleverd voor weigering van de vergunning of voor het stellen van andere beperkingen dan wel voor het verbinden van andere voorschriften aan de vergunning.
2. Een beschikking tot intrekking van een vergunning of wijziging van de aan een vergunning verbonden beperkingen of voorschriften is met redenen omkleed en wordt aan de vergunninghouder toegezonden bij aangetekende brief.

Artikel 10

[vervallen]

Artikel 11

1. Bij eilandsbesluit, houdende algemene maatregelen kan, indien naar het oordeel van het bestuurscollege het belang van goede verhoudingen op de arbeidsmarkt of het belang van de betrokken arbeidskrachten dit vereist, in het algemeen of voor gevallen, behorende tot bij de maatregel daartoe aangewezen categorieën aan degenen, aan wie arbeidskrachten ter beschikking worden gesteld, de verplichting worden opgelegd de terbeschikkingstelling schriftelijk bij het bestuurscollege te melden overeenkomstig bij dat eilandsbesluit te stellen regelen.
2. Het bepaalde in artikel 2, tweede lid, is van overeenkomstige toepassing op een krachtens het eerste lid opgelegde verplichting.

Artikel 12

1. Met het toezicht op de naleving van het bij of krachtens deze landsverordening bepaalde zijn belast de door het bestuurscollege aangewezen personen. Een zodanige aanwijzing wordt bekendgemaakt in de Curaçaosche Courant.
2. De krachtens het eerste lid aangewezen personen zijn, uitsluitend voor zover dat voor de vervulling van hun taak redelijkerwijze noodzakelijk is, bevoegd:
 - a. alle inlichtingen te vragen;

- b. inzage te verlangen van alle boeken, bescheiden en andere informatiedragers en daarvan afschrift te nemen of deze daartoe tijdelijk mee te nemen;
 - c. goederen aan opneming en onderzoek te onderwerpen, deze daartoe tijdelijk mee te nemen;
 - d. alle plaatsen, met uitzondering van woningen zonder de uitdrukkelijke toestemming van de bewoner, te betreden, vergezeld van door hen aangewezen personen.
3. Zo nodig, wordt de toegang tot een plaats als bedoeld in het tweede lid, onderdeel d, verschaft met behulp van de sterke arm.
4. Bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen, kunnen regels worden gesteld met betrekking tot de taakuitoefening van de krachtens het eerste lid aangewezen personen.
5. Een ieder is verplicht aan de krachtens het eerste lid aangewezen personen alle medewerking te verlenen die op grond van het tweede lid wordt gevorderd. De verstrekking van krachtens het tweede lid, onderdeel a, verlangde inlichtingen dient volledig en naar waarheid te geschieden.

Artikel 13

[vervallen]

Artikel 14

Allen die betrokken zijn of zijn geweest bij de uitvoering van deze landsverordening, zijn verplicht tot geheimhouding van al hetgeen hun daarbij bekend is geworden, voor zover die verplichting uit de aard van de zaak volgt of hun uitdrukkelijk is opgelegd.

Artikel 15

1. Hij die een bepaling van deze landsverordening overtreedt of handelt zonder of in strijd met een vergunningen, een voorschrift of een voorwaarde als in deze landsverordening bedoeld, wordt gestraft met hechtenis van ten hoogste twee jaren of geldboete van ten hoogste vijftienduizend gulden.
2. De feiten bij deze landsverordening strafbaar gesteld, zijn overtredingen.

Artikel 16

[vervallen]

Artikel 17

[vervallen]

Artikel 18

Ondernemingen, welke op het tijdstip van inwerkingtreding van deze landsverordening het ter beschikking stellen van arbeidskrachten aan derden als bedrijf uitoefenen, kunnen gedurende zes maanden na dat tijdstip met die uitoefening voortgaan.

Artikel 19

Deze landsverordening kan worden aangehaald als "Landsverordening op het ter beschikking stellen arbeidskrachten". Zij treedt in werking op een bij landsbesluit te bepalen tijdstip, hetwelk voor de verschillende eilandgebieden verschillend kan zijn.

LANDSVERORDENING van 23 februari 1945 tot inschrijving van arbeidskrachten

Artikel 1

In deze landsverordening wordt verstaan:

- onder werkgever, ieder natuurlijk of rechtspersoon, die anderen in dienst heeft. Voor de toepassing van deze verordening worden de Nederlandse Antillen en de eilandgebieden, zoomede de Nederlandsche Regeering en de burgerlijke en/of militaire autoriteiten van geallieerde mogendheden als werkgever in den zin van dit artikel aangemerkt en wordt voor zooveel betreft den werkgever, die in een eilandgebied arbeiders in dienst heeft, doch elders woont of gevestigd is, diens vertegenwoordiger of agent in het eilandgebied als werkgever beschouwd;
- onder arbeider, ieder die in dienst van den werkgever tegen loon werkzaam is. Voor de toepassing van deze verordening worden, hoewel zij geen loon ontvangen, als arbeider beschouwd: volontairs, leerlingen en dergelijke personen, die in verband met hun opleiding nog geen loon ontvangen.
- Niet als arbeider worden beschouwd:
 - a. thuiswerkers,
 - b. personen, die in aangenomen werk voor den werkgever arbeid verrichten en daarbij aangemerkt worden zelf werkgever te zijn;
 - c. Hoofden of Bestuurders van een bedrijf of onderneming, echtgenooten, ouders en inwonende kinderen van den werkgever, die uitsluitend voor zijn rekening arbeid verrichten,
 - d. schepelingen,
 - e. militairen,
 - f. geestelijken, ordebroeders en religieuzen,
 - g. personen, wier jaarlijks in geld vastgesteld arbeidsinkomen tienduizend gulden of meer bedraagt;
- onder arbeid,
- onder loon, alle werkzaamheden, verricht in dienst van den werkgever; elke uitkeering, welke de arbeider als vergoeding voor zijn arbeid van den werkgever ontvangt, uitgezonderd overwerk- en premiegelden; indien het loon geheel of gedeeltelijk bestaat in huisvesting, verstrekkingen in natura of wel in beide, wordt de geldswaarde geschat; als loon volgens deze verordening gelden tevens alle ontvangsten in geld van derden, welke verband houden met ten behoeve van den werkgever verrichten arbeid.

Artikel 2

1. De bepalingen dezer verordening zijn ook van toepassing:
 - a. op den werkgever, die in een eilandgebied gevestigd is, ten aanzien van den arbeider, dien hij buiten het eilandgebied bezigt, zoo deze Nederlander of Nederlandsch onderdaan is en zijn woonplaats in de Nederlandse Antillen heeft;
 - b. op den onder a bedoelden arbeider.
2. De bepalingen dezer verordening zijn niet van toepassing:
 - a. op den werkgever, die buiten een eilandgebied gevestigd is, ten aanzien van den arbeider, dien hij in het eilandgebied bezigt, zoo deze geen Nederlander of Nederlandsch onderdaan is en zijn woonplaats buiten de Nederlandse Antillen heeft;
 - b. op den onder a bedoelden arbeider.
3. Voor arbeiders, zijnde Nederlander of Nederlandsch onderdaan, die zich buitenslands bevinden, kan de Gouverneur bij Besluit afwijkende voorschriften geven.

Artikel 3

1. De arbeider is behoudens vrijstelling zoals bedoeld in lid 6 van dit artikel, verplicht een werkboekje te hebben, hetwelk hem wordt uitgereikt vanwege het bestuurscollege.
2. Bij eilandsbesluit, houdende algemene maatregelen, wordt alles geregeld wat de vorm en de uitgifte van het werkboekje betreft, alsmede de prijs ervan.
3. Het werkboekje vermeldt de namen, de voornamen, den geboortedatum, de plaats van geboorte, het geslacht, de woonplaats, de nationaliteit, den burgerlijken staat, het aantal kinderen tot wie hij in familierechtelijke betrekking staat, welke te zijnen laste zijn en het beroep

of ambacht van den arbeider. Indien de geboortedatum of de nationaliteit niet vaststaat, wordt zulks in het werkboekje aangeteekend.

4. Het werkboekje, hetwelk binnen twee maal vier en twintig uren, nadat de dienstbetrekking een aanvang heeft genomen, aan den werkgever overhandigd moet worden, blijft tot op het tijdstip, in artikel 8 lid 1 bepaald, onder berusting van den werkgever. De houder van het werkboekje moet dit op aanvraag van de controleerende ambtenaren onmiddellijk ter inzage toonen.

5. Bij verlies of in ongereede raken van het werkboekje kan een nieuw boekje worden uitgereikt. Indien aan den arbeider een of meer werkboekjes reeds werden uitgereikt, moet het nieuwe daarvan melding maken.

6. Op verzoek van den betrokken werkgever is het bestuurscollege bevoegd aan arbeiders van vreemde nationaliteit, voor den duur van een jaar voorwaardelijk of onvoorwaardelijk vrijstelling te verleenen van de verplichting tot het hebben van een werkboekje, indien deze arbeiders zich reeds in het buitenland verbonden hebben tot het verrichten van arbeid, uitsluitend in dienst van dien werkgever. Deze vrijstelling kan telkens voor den duur van een jaar verlengd worden.

Artikel 4

1. Na beëindiging van zijn dienstbetrekking is de arbeider, die in het bezit is van een werkboekje, verplicht uiterlijk een week nadien, zijn werkboekje in bewaring te geven: aan de door het bestuurscollege aangewezen ambtenaar.

2. Voor de inbewaringgeving van het werkboekje wordt door of vanwege de betrokken autoriteit een ontvangstbewijs afgegeven.

3. De verplichting in het eerste lid bedoeld, bestaat slechts indien de arbeider binnen een week na de beëindiging zijner dienstbetrekking geen nieuwe dienstbetrekking heeft aangegaan.

Artikel 5

Van iedere wijziging in de persoonlijke gegevens, zooals bedoeld in artikel 3 lid 3, wordt door of namens den arbeider binnen tien dagen, nadat die wijziging heeft plaats gevonden, aangifte gedaan bij de autoriteit, die hem het werkboekje heeft uitgereikt.

Artikel 6

1. Het is den werkgever verboden een arbeider in zijn dienst te hebben, die niet voldoet aan het gestelde in artikel 3, lid 1, dezer verordening.

2. De werkgever is verplicht binnen acht maal vier en twintig uren, nadat hij een arbeider in zijn dienst heeft genomen, hiervan melding te maken in het werkboekje van den arbeider. Deze verplichting bestaat niet, indien de dienstverhouding minder dan zes achtereenvolgende dagen (Zon- en feestdagen niet medegerekend) heeft geduurd. Indien de werkgever den dag van indiensttreding heeft ingeschreven, moet hij ook den dag van uitdiensttreding inschrijven. Onder feestdagen worden ten deze verstaan de Nieuwjaarsdag, Goede Vrijdag, Christelijke tweede Paaschdag, Hemelvaartsdag, Christelijke tweede Pinksterdag, Verjaardag der Koningin en de beide Kerstdagen.

3. Ingeval van overlijden van den werkgever en in alle gevallen, waar deze in de onmogelijkheid zou zijn om in het werkboekje den datum van uitdiensttreding te schrijven, geschiedt zulks door de autoriteit, die den arbeider het werkboekje uitreikte.

Artikel 7

Het is den werkgever verboden anders dan de dagteekening der indienst- en der uitdiensttreding, voorts het beroep, de functie of het ambacht van den arbeider in diens werkboekje aan te teekenen, alsmede den naam, de woonplaats, het bedrijf, het beroep of de onderneming van den werkgever met wien de arbeider de betreffende dienstverhouding heeft aangegaan en diens onderteekening.

Artikel 8

1. Het werkboekje blijft na elke inschrijving van den datum van indiensttreding onder berusting van den werkgever en wordt den arbeider teruggegeven.

a. indien de dienstbetrekking eindigt door opzegging op den dag van opzegging;

b. indien de dienstbetrekking kan eindigen zonder dat opzegging daartoe noodig is, op den dag, waarop de arbeider zulks vordert, doch niet eerder dan op den dag, welke niet meer van den dag waarop de dienstbetrekking eindigen zal verwijderd is, dan den tijd, die gewoonlijk tusschen twee opeenvolgende uitbetalingen van het in geld vastgesteld loon verstrijkt, doch nimmer eerder dan zes weken voordat de dienstbetrekking eindigen zal. Laatstbedoelde termijn wordt, indien de dienstbetrekking betreft arbeiders, die huiselijke diensten verrichten, ongeacht de

arbeidsovereenkomst is aangegaan voor een bepaalde tijd, voor onbepaalde tijd of tot wederopzegging, gesteld op een week.

2. Voor het in bewaring geven van het werkboekje wordt den arbeider door den werkgever een bewijs afgegeven.

Artikel 9

1. De werkgever is voorts verplicht:

a. een arbeidsregister aan te houden, dat voldoet aan de bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen te geven voorschriften;

b. den daartoe bevoegd verklaarden ambtenaar te allen tijde inzage van het arbeidsregister te geven;

c. op verzoek van of vanwege het bestuurscollege binnen een door laatstgenoemde te stellen termijn, een uittreksel van het register in een door dezen gewenschten vorm te verstrekken.

d. het bestuurscollege of de door dit college aangewezen ambtenaar binnen twee maal 24 uren in kennis te stellen van het aangaan of verbreken van een dienstbetrekking met een arbeider.

De aangifte geschiedt op een wijze, nader bij eilandsbesluit houdende algemene maatregelen² te regelen;

e. het bestuurscollege of de door dit college aangewezen ambtenaar maandelijks vóór den vijftienden van de wijzigingen in het loon van de arbeiders over de voorafgaande maand in kennis te stellen op een wijze, nader bij eilandsbesluit houdende algemene maatregelen te regelen.

2. Het in sub 1a bedoelde register vermeldt de namen, de voornamen, den geboortedatum, de plaats van geboorte, de woonplaats, de nationaliteit, het geslacht, den burgerlijken staat, het aantal kinderen tot wie hij in familierechtelijke betrekking staat, welke te zijnen laste zijn, het beroep, ambacht of de functie van alle in zijn dienst zijnde arbeiders, de met hen overeengekomen loonsbedragen, alsmede den datum van indiensttreding en na beëindiging der dienstbetrekking den datum van uitdiensttreding dezer arbeiders, echter met uitzondering van arbeiders, die huiselijke diensten verrichten.

3. Voor werkgevers, die uitsluitend arbeiders in dienst hebben voor het verrichten van huiselijke diensten, geldt de verplichting, omschreven in lid 1 van dit artikel, niet.

Toezicht

Artikel 9a

1. Met het toezicht op de naleving van het bij of krachtens deze landsverordening bepaalde zijn belast de daartoe bij landsbesluit aangewezen personen. Een zodanige aanwijzing wordt bekendgemaakt in de Curaçaosche Courant.

2. De krachtens het eerste lid aangewezen personen zijn, uitsluitend voor zover dat voor de vervulling van hun taak redelijkerwijze noodzakelijk is, bevoegd:

a. alle inlichtingen te vragen;

b. inzage te verlangen van alle boeken, bescheiden en andere informatiedragers en daarvan afschrift te nemen of deze daartoe tijdelijk mee te nemen;

c. alle plaatsen, met uitzondering van woningen zonder de uitdrukkelijke toestemming van de bewoner, te betreden, vergezeld van door hen aangewezen personen.

3. Zo nodig, wordt de toegang tot een plaats als bedoeld in het tweede lid, onderdeel c, verschaft met behulp van de sterke arm.

4. Bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen, kunnen regels worden gesteld met betrekking tot de wijze van taakuitoefening van de krachtens het eerste lid aangewezen personen.

5. Een ieder is verplicht aan de krachtens het eerste lid aangewezen personen alle medewerking te verlenen die op grond van het tweede lid wordt gevorderd.

Strafbepalingen

Artikel 10

Niet naleving van een van de voorschriften dezer landsverordening of van de voorschriften door het bestuurscollege uit te vaardigen krachtens de artikelen 2, lid 3 en 9, leden 1a, d en e, wordt gestraft met hechtenis van ten hoogste een maand of geldboete van ten hoogste tweehonderd gulden.

Artikel 11

[vervallen]

Artikel 12

[vervallen]

Artikel 13

De bij deze landsverordening strafbaar gestelde feiten worden als overtredingen beschouwd.

Slotbepalingen

Artikel 14

Deze landsverordening kan aangehaald worden als "Landsverordening tot inschrijving van arbeidskrachten" onder bijvoeging van het jaartal van het publicatieblad waarin zij geplaatst is.

Artikel 15

Deze landsverordening treedt in werking met ingang van een nader door den Gouverneur te bepalen datum.

LANDSVERORDENING van 6 januari 1966 regelende het recht van de werknemer op tegemoetkoming bij ziekte

Inleidende bepalingen

Artikel 1

In deze landsverordening wordt verstaan onder:

Minister: de Minister van Arbeid en Sociale Zaken;

bank: de Sociale Verzekeringsbank;

werkgever: iedere natuurlijke of rechtspersoon, die hier te lande een of meer werknemers arbeid doet verrichten, alsmede de natuurlijke of rechtspersoon die, hier te lande gevestigd, een of meer werknemers, die eveneens hier te lande gevestigd zijn, arbeid doet verrichten in het buitenland;

werknemer: een ieder die voor een werkgever in dienstverband of persoonlijk in aangenomen werk arbeid verricht, behalve:

- voor wat degene betreft, die persoonlijk in aangenomen werk arbeid verricht: indien hij zelf door de bank als werkgever is aangemerkt;
- ouders en inwonende kinderen van de werkgever tenzij van een normaal dienstverband tegen het gebruikelijke loon sprake is;
- huispersoneel en thuiswerkers;
- losse werknemer, waaronder wordt verstaan werknemers die als regel geen twaalf achtereenvolgende dagen, niet medegerekend zondagen en daarmee krachtens de Arbeidsregeling 1952 (P.B. 1958, no. 24) gelijkgestelde dagen, in dienst van de werkgever zijn;
- degene, die een dagloon geniet hoger dan NAF. 164,25 indien voor hem een 6-daagse werkweek geldt, ongeacht of dit loon bij één of meerdere werkgevers wordt genoten;
- degene, die een dagloon geniet hoger dan NAF. 197,10 indien voor hem een 5-daagse werkweek geldt, ongeacht of dit loon bij één of meerdere werkgevers wordt genoten;
- de kapitein en schepelingen op Nederlands-Antilliaanse zeeschepen;
- degene, die in dienst is van een publiekrechtelijk lichaam en aan de voor hem geldende rechtspositieregelingen aanspraak op tegemoetkoming bij ziekte kan ontlenen.

Indien de in aangenomen werk arbeidende persoon, die niet zelf door de bank als werkgever is aangemerkt, zich bij het verrichten van zijn arbeid door anderen laat bijstaan, worden ook die anderen beschouwd als werknemer van de werkgever, van wie het werk is aangenomen. Bij landsbesluit houdende algemene maatregelen kunnen personen, die ingevolge het voorgaande niet de hoedanigheid van werknemer hebben, als werknemer worden aangemerkt, eventueel onder nader te stellen voorwaarden;

gewezen werknemer: een persoon die:

- niet meer aangemerkt kan worden als werknemer in de zin van dit artikel;
- ingezetene is;
- geen aanspraak kan maken op geneeskundige behandeling en verpleging wegens ziekte dan krachtens deze landsverordening;
- niet de leeftijd van 60 jaar heeft bereikt; en
- geen inkomen geniet anders dan verstrekkingen ten laste van één van de eilandgebieden van de Nederlandse Antillen;

gezinsleden: de echtgenote of echtgenoot van een als kostwinner aangemerkte werknemer of gewezen werknemer alsmede diens kinderen en indien voornoemde personen:

- ingezetenen zijn;
- geen aanspraak als werknemer of gewezen werknemer kunnen maken op geneeskundige behandeling en verpleging wegens ziekte krachtens deze landsverordening of een andere landsverordening; en
- de leeftijd van zestig jaar niet hebben bereikt;

kinderen:

- minderjarige wettige en natuurlijke kinderen van de werknemer of gewezen werknemer;
- minderjarige onwettige kinderen ten aanzien van wie de mannelijke werknemer of gewezen werknemer bij rechterlijk vonnis is veroordeeld tot het voorzien in het levensonderhoud danwel bij authentieke akte de onderhoudsplicht heeft erkend, of die met hem in een gezinsverband samenwonen;
- minderjarige aangehuwde en pleegkinderen behorende tot het gezinsverband van de werknemer of gewezen werknemer; en

- kinderen, genoemd in de hieraan voorafgaande gedachtenstrepen, die meerderjarig zijn geworden en wier tijd geheel of grotendeels in beslag wordt genomen door of in verband met het volgen van onderwijs of van een beroepsopleiding voorzover zij de leeftijd van 25 jaar niet hebben bereikt;
- pleegkinderen: de kinderen die door de werknemer of gewezen werknemer worden onderhouden en opgevoed als waren zij eigen kinderen;
- kostwinner: de werknemer of gewezen werknemer die geheel of in overwegende mate voorziet in het levensonderhoud van de gezinsleden, en die indien binnen een gezinsverband meerdere inkomens zijn, de persoon met het hoogste inkomen is, of indien de inkomens gelijk zijn, de man is;
- verzekerde: een ieder die krachtens de bepalingen van deze landsverordening tegenover de bank recht heeft op tegemoetkoming, bestaande uit geneeskundige behandeling en verpleging, alsook voor wat betreft de werknemer op uitkeringen in geld;
- Behandelende geneeskundige: de geneeskundige die op aanwijzing of met goedvinden van de bank de werknemer onderzoekt of behandelt;
- Controlerende geneeskundige: de geneeskundige die als zodanig door de bank is aangewezen;
- Arbeidsongeschiktheid: de toestand waarin de werknemer verkeert, die als gevolg van ziekte gedurende een etmaal of langer niet in staat is om zijn normale arbeid te verrichten of deze arbeid zo lang niet mag verrichten hetzij om een medisch noodzakelijk onderzoek mogelijk te maken hetzij om te voorkomen dat zijn genezing wordt belemmerd, dan wel om besmetting van anderen te voorkomen;
- Loon: elke uitkering in welke vorm ook welke de werknemer als vergoeding voor zijn arbeid ten laste van zijn werkgever geniet, alsook ontvangsten van derden, welke van invloed zijn op de voorwaarden der arbeidsovereenkomst, behalve:
 - vergoeding voor het verrichten van overwerk in de zin van de Arbeidsregeling 1952 (P.B. 1958, no. 24);
 - de toeslag op het loon ingevolge artikel 58 van de Landsverordening Algemene Ouderdomsverzekering (P.B. 1960, no. 83) en artikel 52 van de Landsverordening Algemene Weduwen- en wezenverzekering (P.B. 1965, no. 194);
 - de sociale verzekeringspremies welke ten laste van de werkgever komen;
 - vergoeding boven het normale loon voor het tijdelijk verrichten van andere dan de normale arbeid, waartoe hij ingevolge arbeidsovereenkomst met zijn werkgever verplicht is;
 - vergoeding welke bij uitzondering wordt gegeven voor het verrichten van een boven het normale liggende arbeidsprestatie;
 - hetgeen ingevolge artikel 6, derde lid, onderdelen d tot en met h, van de Landsverordening op de Loonbelasting 1976 (P.B. 1975, no. 254) niet tot het loon wordt gerekend;
 - de verplichte bijdragen van de werkgever in spaarfondsen;
 - uitkeringen voor opleiding of studie van de kinderen;
 - gratificaties bij verjaardagen of ambtsjubilea;
 - kwijtscheldingen van leningen verstrekt door de werkgever;
 - de financiële voordelen uit geldleningen met een lage rente verstrekt door de werkgever;
- dagloon van de werknemer voor wie een 6-daagse werkweek geldt:
 - bij een uurloon: de geldswaarde van het loon per uur, vermenigvuldigd met het aantal werkuren per week van de betrokken werknemer, het verkregen produkt gedeeld door 6;
 - bij een weekloon: de geldswaarde van het loon per week gedeeld door 6;
 - bij een maandloon: de geldswaarde van het loon per maand vermenigvuldigd met 3 en gedeeld door 78;
- dagloon van de werknemer voor wie een 5-daagse werkweek geldt:
 - bij een uurloon: de geldswaarde van het loon per uur, vermenigvuldigd met het aantal werkuren per week van de betrokken werknemer, het verkregen produkt gedeeld door 5;
 - bij een weekloon: de geldswaarde van het loon per week gedeeld door 5;
 - bij een maandloon: de geldswaarde van het loon per maand vermenigvuldigd met 3 en gedeeld door 65.
- inkomen: het zuiver inkomen in de zin van de Landsverordening op de inkomstenbelasting 1943 (P.B. 1956, no. 9).

Artikel 1a

1. Voor de vaststelling of een werknemer aangemerkt wordt als werknemer in de zin van artikel 1 wordt tot het einde van een kalenderjaar geen rekening gehouden met wijzigingen van het loon, welke tijdens de duur van het dienstverband onderscheidenlijk van de verrichting van het aangenomen werk na 1 november van het voorafgaande kalenderjaar plaatsvinden of hebben plaatsgevonden.
2. In afwijking van het eerste lid wordt, ingeval de werknemer tengevolge van een wijziging van werkgever na 1 november van het voorafgaande kalenderjaar een dagloon geniet hoger dan het

dagloon, genoemd in artikel 1, onder “werknemer” voor een 6-daagse onderscheidenlijk voor een 5-daagse werkweek, voor de vaststelling of deze werknemer aangemerkt wordt als werknemer in de zin van artikel 1, uitgegaan van het bij de nieuwe werkgever genoten dagloon.

Artikel 1b

De bedragen, genoemd in artikel 1 onder “werknemer”, kunnen bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen, worden aangepast aan de ontwikkeling van de prijsindexcijfers van de gezinsconsumptie. De aanpassing heeft plaats met ingang van de eerste dag van enig kalenderjaar op basis van de stijging welke het prijsindexcijfer voor de maand augustus daaraan voorafgaande aangeeft ten opzichte van het prijsindexcijfer voor de maand augustus van het voorafgaande jaar.

Artikel 1c

De gezinsleden worden alleen verzekerd indien de werknemer onderscheidenlijk de gewezen werknemer ten genoegen van de bank schriftelijk heeft aangetoond dat hij of zij als kostwinner in de zin van deze landsverordening kan worden aangemerkt.

Vaststelling van het dagloon

Artikel 2

1. Werkgever en werknemer stellen bij de aanvang van het dienstverband onderscheidenlijk de aanvang van de werkzaamheden en telkens wanneer het loon gewijzigd wordt, het dagloon vast met inachtneming van het daaromtrent in artikel 1 bepaalde.
2. Indien het loon geheel of gedeeltelijk bestaat uit huisvesting, verstrekkingen in natura, onderricht of geldelijke uitkeringen waarvan de grootte niet bij voorbaat vaststaat zoals provisie, commissie, tantième, fooien, vergoedingen voor aangenomen werk e.d., bepalen werkgever en werknemer ter vaststelling van het dagloon de gemiddelde geldswaarde daarvan.
3. Indien het aantal werkuren per week, in het geval een uurloon wordt betaald, niet bij voorbaat vaststaat, bepalen werkgever en werknemer ter vaststelling van het dagloon het te verwachten gemiddeld aantal werkuren per week.
4. De bank kan al dan niet op verzoek van werkgever of werknemer het dagloon vaststellen of het vastgestelde dagloon wijzigen. Zij brengt haar beslissing, welke in de plaats treedt van de beslissing van werkgever en werknemer, schriftelijk en met redenen omkleed ter kennis van de werkgever en de werknemer.
5. Bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen kunnen regelen worden vastgesteld, welke bij de bepaling van de geldswaarde van het niet in geld genoten loon moeten worden in acht genomen.

Tegemoetkoming

Artikel 3

1. De werknemer heeft in geval van ziekte krachtens de bepalingen van deze landsverordening tegenover de bank recht op tegemoetkoming, bestaande uit geneeskundige behandeling en verpleging, en uitkeringen in geld. De gezinsleden en de gewezen werknemer hebben in geval van ziekte krachtens de bepalingen van deze landsverordening tegenover de bank recht op tegemoetkoming, bestaande uit geneeskundige behandeling en verpleging.
2. Met ziekte worden gelijkgesteld zwangerschap en bevalling van de vrouwelijke verzekerde.
3. Met ziekte wordt tevens gelijkgesteld lichamelijk letsel als gevolg van een ongeval, tenzij de werknemer op grond daarvan rechten ontleent aan de Landsverordening Ongevallenverzekering.

Geneeskundige behandeling en verpleging

Artikel 4

1. De verzekerde heeft recht op geneeskundige behandeling en verpleging met ingang van de dag van de ziekmelding.
2. De geneeskundige behandeling en verpleging omvat:
 - a. geneeskundig onderzoek en geneeskundige behandeling met inbegrip van specialistisch onderzoek en specialistische behandeling;
 - b. verpleging in een ziekeninrichting met inbegrip van verblijf ter observatie;
 - c. verstrekking van geneesmiddelen en verbandmiddelen;
 - d. tandheelkundige behandeling ter genezing van een mondziekte welke niet terug te brengen is tot een geval van caries;

- e. verloskundige hulp, voor- en nabehandeling bij zwangerschap en bevalling;
- f. vervoer;

een en ander voor zover zulks in verband met de ziekte noodzakelijk is, evenwel uitsluitend op het eiland waar de verzekerde verblijft of voor zover aldaar niet te verkrijgen op een ander eiland van de Nederlandse Antillen. In het laatste geval kan aan de verzekerde een vergoeding worden toegekend ter zake van reis- en verblijfkosten overeenkomstig bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen vast te stellen regels en aan de werknemer tevens ter zake van ziekgeld. Bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen wordt geregeld welke verrichtingen onder de onderdelen a tot en met e vallen.

3. Op schriftelijk verzoek van de verzekerde kan de bank bepalen dat in plaats van geneeskundige behandeling en verpleging een vergoeding wordt verstrekt overeenkomstig de regelen daaromtrent bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen vastgesteld.

Uitkeringen in geld

Artikel 5

1. De werknemer die als gevolg van ziekte arbeidsongeschikt is, heeft recht op een uitkering in geld, ziekgeld genaamd, met ingang van de derde dag na die van de ziekmelding. Niettemin wordt over de dag van de ziekmelding en de twee daarop volgende dagen ziekgeld uitgekeerd, indien naar het oordeel van de behandelende geneeskundige de ziekte opnemings in een ziekeninrichting noodzakelijk maakt. Het ziekgeld wordt over de bedoelde drie dagen eveneens uitgekeerd, indien de duur van de ziekte tengevolge van dezelfde ziekteoorzaak langer dan drie dagen bedraagt, ook wanneer geen opnemings in een ziekeninrichting noodzakelijk is geweest. Ter zake van eenzelfde ziekteoorzaak vervalt dit recht twee jaar nadien, indien het betreft een arbeidsovereenkomst aangegaan voor onbepaalde tijd, ongeacht het voortduren van de arbeidsovereenkomst. Voor een arbeidsovereenkomst aangegaan voor bepaalde tijd vervalt dit recht na verloop van de periode waarvoor zij is aangegaan maar uiterlijk twee jaren na de dag van de ziekmelding wegens eenzelfde ziekteoorzaak. Indien een overeenkomst voor bepaalde tijd verlengd wordt, is het bepaalde met betrekking tot arbeidsovereenkomsten aangegaan voor onbepaalde tijd van toepassing. In geval van zwangerschap wordt de vrouwelijke arbeider geacht gedurende de duur van het zwangerschaps- en bevallingsverlof, bedoeld in artikel 1614ca van het Burgerlijk Wetboek van de Nederlandse Antillen, arbeidsongeschikt te zijn.
2. Het ziekgeld bedraagt per dag 80% van het dagloon van de werknemer maar niet meer dan 80% van het dagloon, genoemd in artikel 1, onder "werknemer".
3. Indien het loon met terugwerkende kracht is verhoogd, wordt ter bepaling van het ziekgeld met deze verhoging rekening gehouden vanaf het tijdstip dat de verhoging van het loon door de werkgever aan de werknemer is uitbetaald.
4. De werknemer heeft geen recht op ziekgeld:
 - a. over de zondagen of de daarvoor voor hem in de plaats tredende vrije dagen, terwijl de werknemer voor wie een 5-daagse werkweek geldt bovendien geen recht heeft op ziekgeld over de vrije zaterdagen of de daarvoor voor hem in de plaats tredende vrije dagen;
 - b. over de periode dat hem ziekgeld ter zake van een andere ziekte wordt uitgekeerd.
5. Wanneer de werknemer tijdens zijn arbeidsongeschiktheid van zijn werkgever loon ontvangt, wordt het ziekgeld per dag verminderd met het bedrag, waarmee het ziekgeld en het loon per dag tezamen het dagloon, waarnaar het ziekgeld is berekend, overtreft.
6. Tijdens het dienstverband of de werkzaamheden is de werkgever in geval van arbeidsongeschiktheid van de werknemer verplicht een uitkering gelijk aan het ziekgeld waarop de werknemer over de betreffende loontermijn tegenover de bank recht heeft, aan de werknemer uit te betalen op de dag waarop het loon moet worden uitbetaald of zou moeten worden uitbetaald indien de werknemer niet arbeidsongeschikt zou zijn. De werkgever die een uitkering volgens het bepaalde in de voorgaande volzin heeft uitbetaald heeft, in plaats van de werknemer, tegenover de bank recht op het betreffende ziekgeld en op uitbetaling daarvan uiterlijk zeven dagen na schriftelijke aanvraag bij de bank, in te dienen na afloop van de maand waarin de uitkering wordt uitbetaald. Indien de werkgever de uitkering niet tijdig uitbetaalt, keert de bank het ziekgeld aan de werknemer uit.
7. De Bank is bevoegd om op grond van verdragen, convenanten en andersoortige overeenkomsten met uitvoerders van instellingen van sociale voorzieningen, het ziekgeld van een werknemer te verminderen ter ontneming van een ten onrechte verkregen voordeel van de werknemer op het gebied van sociale voorzieningen.
8. De Bank is eveneens bevoegd om het ziekgeld van een werknemer te verminderen ter ontneming van een ten onrechte verkregen voordeel van de werknemer op het gebied van de door de Bank uitgevoerde sociale verzekeringswetten.

9. De in het zevende en achtste lid bedoelde vermindering kan ineens geschieden indien het ten onrechte genoten voordeel niet groter is dan een derde deel van het door de Bank verstrekte ziekingeld. In alle andere gevallen kan de vermindering niet meer bedragen dan een derde deel van het ziekingeld.

Vaststelling der tegemoetkoming

Artikel 6

1. Zo spoedig mogelijk deelt de bank, mede aan de hand van de bevindingen en voorschriften van de behandelende geneeskundige, aan de werknemer schriftelijk mede welke tegemoetkoming hem zal worden verstrekt en eventueel dat en op welke gronden zij zich niet of niet langer tot tegemoetkoming gehouden acht. De werknemer stelt de werkgever onverwijld van deze mededeling in kennis.

2. Zodra de behandelende geneeskundige bevindt dat de werknemer:

- a. zich onder geneeskundige behandeling moet stellen;
- b. zich niet of niet langer onder geneeskundige behandeling behoeft te stellen;
- c. als bedlegerig patiënt behandeld moet worden;
- d. niet of niet langer als bedlegerig patiënt behandeld behoeft te worden;
- e. arbeidsongeschikt is;
- f. niet of niet langer arbeidsongeschikt is;

geeft hij van deze bevindingen en zijn daaruit volgende voorschriften schriftelijk kennis aan de bank.

3. Het tweede lid is, met uitzondering van de tekst na de twee laatste gedachtenstrepen, van overeenkomstige toepassing op de gezinsleden en gewezen werknemers.

Artikel 7

1. De werknemer heeft geen recht op tegemoetkoming of verliest dit recht:

- a. indien de ziekte te wijten is aan zijn opzet of grove schuld dan wel aan het gebruik van alcoholhoudende drank of bedwelmende middelen;
- b. indien en zolang hij zich niet onder behandeling van de behandelende geneeskundige heeft gesteld;
- c. indien hij zich schuldig maakt aan gedragingen waardoor zijn genezing wordt belemmerd;
- d. indien hij niet op de tijden en plaatsen, door de bank aangewezen, de behandelende geneeskundige toestaat hem te onderzoeken of te behandelen dan wel diens voorschriften niet opvolgt of zich daarnaast aan andere geneeskundige behandeling onderwerpt;
- e. indien hij niet op de tijden en plaatsen, door de bank aangewezen, de controlerende geneeskundige toestaat hem te onderzoeken;
- f. indien hij de aanwijzingen van de controlerende geneeskundige, ook wanneer deze afwijken van de voorschriften van de behandelende geneeskundige, niet opvolgt;
- g. indien hij zonder de toestemming van de bank het eiland verlaat waar hem de tegemoetkoming wordt verstrekt;
- h. indien en voor zoveel hij, met betrekking tot de ziekte, recht heeft op tegemoetkoming krachtens de Landsverordening Ongevallenverzekering of krachtens enige wettelijke regeling op het gebied der volksgezondheid.

2. Indien de werknemer tevens rechten ontleent aan een buitenlandse soortgelijke wettelijke regeling worden de rechten, waarop krachtens deze landsverordening aanspraak bestaat, dienovereenkomstig verminderd.

3. Geen recht op geneeskundige behandeling en verpleging bestaat voor zover de kosten daarvan worden gedekt op grond van de Landsverordening algemene verzekering bijzondere ziektekosten (PB. 1996, no. 211).

4. Het eerste lid, onderdelen a tot en met g, en het tweede lid zijn van overeenkomstige toepassing op de gezinsleden en gewezen werknemers.

Artikel 7a

In de gevallen dat de beëindiging of het verlies van het recht op tegemoetkoming van de verzekerde als gevolg van de toepassing van de bepalingen van deze landsverordening tot hardheden leidt, is de bank bevoegd, hetzij op verzoek, hetzij ambtshalve deze hardheden geheel of gedeeltelijk op te heffen.

Premie

Artikel 8

1. Ter zake van de kosten verbonden aan de uitvoering van deze landsverordening is aan de bank een premie verschuldigd. Het bepaalde in de artikelen 3, leden 2, 3, 4 en 5, 4, 21, lid 1, 21a, 21b, 21c en 21d van de Landsverordening op de Loonbelasting 1976 (P.B. 1975, no. 254) is van overeenkomstige toepassing ten aanzien van de door de werkgever verschuldigde premie, met dien verstande dat in plaats van "inhoudingsplichtige" telkens gelezen wordt "werkgever(s)" en dat de Directeur van de Sociale Verzekeringsbank in de plaats treedt van de Inspecteur der Belasting.
2. De premie voor de werknemer en diens gezinsleden wordt berekend naar een percentage van het dagloon van de werknemer met dien verstande dat over het gedeelte van het dagloon dat boven het dagloon, genoemd in artikel 1, onder "werknemer" ligt, geen premie wordt geheven. De premie voor de gewezen werknemer en diens gezinsleden wordt berekend naar een percentage van het laatst genoten dagloon van de gewezen werknemer.
3. Als regel worden de percentages, bedoeld in het tweede lid, telkens voor een periode van twee jaren vastgesteld en wel zodanig dat het totaal van de over de eerstvolgende periode te ontvangen premies voldoende zal zijn om daaruit de te verwachten uitgaven van het ziektefonds, bedoeld in het tiende lid, over die periode te voldoen, alsmede om een bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen te bepalen reserve te vormen en in stand te houden.
4. Indien het loon met terugwerkende kracht is verhoogd, wordt voor de berekening van de premie met deze verhoging rekening gehouden vanaf het tijdstip dat de verhoging van het loon door de werkgever aan de werknemer is uitbetaald.
5. De premie voor de werknemer en diens gezinsleden is verschuldigd door de werkgever, de werknemer en de rechtspersoon de Nederlandse Antillen.
6. Het percentage, bedoeld in de eerste volzin van het tweede lid, alsmede de verdeling van de premie, bedoeld in het vijfde lid, tussen werkgever, werknemer en de rechtspersoon de Nederlandse Antillen worden vastgesteld bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen.
7. De premie voor de gewezen werknemer en diens gezinsleden is verschuldigd door de rechtspersoon de Nederlandse Antillen en het percentage, bedoeld in de tweede volzin van het tweede lid, wordt vastgesteld bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen.
8. Een overeenkomst met betrekking tot de verzekering van geneeskundige verzorging of van de kosten daarvan, gesloten voor een persoon die nadien ten gevolge van de aanpassing van het dagloon bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen als bedoeld in de eerste volzin van artikel 1b, als werknemer krachtens deze landsverordening wordt verzekerd, vervalt met ingang van het tijdstip van inwerkingtreding van dat landsbesluit, voorzover aan de overeenkomst rechten kunnen worden ontleend, gelijkwaardig aan die welke uit de in deze landsverordening geregelde verzekering voortvloeien. De premie, welke voor de geheel of gedeeltelijk vervallen verzekering is vooruitbetaald, wordt door de verzekeraar, naar gelang het vervallen gedeelte van de overeenkomst, terugbetaald onder aftrek van ten hoogste 25 procent van het terug te betalen bedrag voor administratiekosten. Deze bepaling is van overeenkomstige toepassing op de gezinsleden van deze persoon.
9. De premie wordt ten behoeve van de bank geheven:
 - van de werknemer door inhouding op het loon door de werkgever;
 - van de werkgever door middel van afdracht op aangifte;
 - van de rechtspersoon de Nederlandse Antillen door aanslagen op te leggen aan deze rechtspersoon gedifferentieerd per eilandgebied waar de werknemer of gewezen werknemer zijn woonplaats heeft.
10. De premie wordt gestort in een door de bank beheerd ziektefonds. Bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen worden voorschriften vastgesteld met betrekking tot de belegging van de gelden van het ziektefonds.
11. Ten laste van het ziektefonds komen de door de bank verstrekte tegemoetkomingen, bedoeld in de artikelen 3, eerste lid, en 5, eerste lid, alsmede alle andere kosten verbonden aan de uitvoering van deze landsverordening.
12. Ingeval het ziekengeld, bedoeld in artikel 5, tweede lid, aan de werknemer persoonlijk door de bank wordt uitbetaald, wordt de premie, bedoeld in het tweede lid, door de bank op het ziekengeld ingehouden.

Artikel 8a

1. De werkgever is inhoudingsplichtig ten aanzien van het gedeelte van de premie dat ten laste komt van de werknemer.
2. De werkgever is verplicht de premie in te houden op het tijdstip waarop het loon:
 - a. betaald of verrekend wordt, ter beschikking van de werknemer wordt gesteld of rentedragend wordt; of
 - b. vorderbaar en tevens inbaar wordt.

Artikel 8b

1. De werkgever is verplicht de premie die hij over een tijdvak van een maand of korter heeft ingehouden of had moeten inhouden, alsmede het gedeelte van de premie dat te zijnen laste komt, binnen vijftien dagen na het einde van die maand, op aangifte af te dragen. Indien de inhouding over een tijdvak van langer dan een maand geschiedt, is de werkgever verplicht het gedeelte van de premie dat ten laste van de werknemer komt, alsmede het gedeelte dat te zijnen laste komt, binnen vijftien dagen na het einde van dat tijdvak, op aangifte af te dragen.
2. De werkgever is niet gerechtigd de af te dragen premie te compenseren met vorderingen op de bank.
3. De aangifte wordt gelijktijdig met de afdracht gedaan bij de bank in het eilandgebied waar de werkgever gevestigd is. Indien de werkgever met binnen de Nederlandse Antillen gevestigd is, geschieden vorenbedoelde aangifte en afdracht bij de bank in het eilandgebied waar de betrokken werknemers hun werkzaamheden verrichten.
4. De bank kan onder door haar te stellen voorwaarden uitstel van het doen van aangifte verlenen.
5. De bank kan van de werkgever die de premie over een tijdvak van langer dan een maand moet afdragen, vorderen dat hij binnen vijftien dagen na het einde van elke maand een gedeelte van de in te houden en af te dragen premie bij wijze van voorlopige betaling afdraagt.
6. Ook in gevallen dat geen premie behoeft te worden ingehouden en afgedragen, moet de aangifte op de in het eerste en derde lid aangegeven wijze gedaan worden.

Artikel 8c

1. De bank verstrekt de werkgever het benodigde aantal aangifteformulieren, hetzij op diens verzoek, hetzij ambtshalve. De werkgever is, in het geval hij deze formulieren niet van de bank heeft ontvangen, verplicht om de bank te verzoeken deze te verstrekken.
2. De werkgever is gehouden het aangifteformulier duidelijk, volledig, stellig en zonder voorbehoud naar waarheid in te vullen of te doen invullen en te ondertekenen.
3. De werkgever houdt in en draagt af onafhankelijk van het feit of en tot welk bedrag andere werkgevers van de werknemer inhouden, behoudens een andersluidende beslissing van de bank. Indien onverschuldigd is betaald, zal de onverschuldigd betaalde premie op verzoek door de bank worden gerestitueerd aan de rechthebbenden. De rechtsvordering tot terugbetaling van onverschuldigd betaalde premie verjaart door verloop van vijf jaren sedert het einde van het kalenderjaar, waarin de premie is afgedragen.
4. Een werkgever die de Nederlandse Antillen metterwoon wenst te verlaten, is verplicht terstond aangifte en afdracht te doen over het lopende kalenderjaar.

Artikel 8d

1. Indien de premie geheel of gedeeltelijk niet binnen de voorgeschreven termijn door de werkgever is afgedragen, kan de niet of te weinig afgedragen premie door middel van een aanslag, op te leggen ten name van de werkgever, nageheven worden, zolang niet sedert het einde van het kalenderjaar, waarin de premieschuld is ontstaan, vijf jaren zijn verstreken. De werkgever is gerechtigd het nageheven bedrag te verhalen op zijn werknemer voorzover het betrekking heeft op van de werknemer ten onrechte niet ingehouden premie.
2. Ten aanzien van eenzelfde tijdvak kunnen meerdere aanslagen worden opgelegd.

Artikel 8e

1. Indien de werkgever niet binnen de voorgeschreven termijn aangifte en afdracht doet, danwel het aangifteformulier onjuist of onvolledig invult, wordt het bedrag van de premie verhoogd met ten hoogste 100%.
2. De verhoging, bedoeld in het eerste lid, wordt als premie beschouwd. De werkgever is niet gerechtigd deze verhoging op zijn werknemers te verhalen.
3. De verhoging, bedoeld in het eerste lid, kan buiten toepassing blijven, indien de in gebreke geblevene uit eigen beweging schriftelijk mededeling heeft gedaan, dat ten onrechte geen of te weinig premie is afgedragen en daarbij tevens de nodige inlichtingen verstrekt.

Artikel 8f

1. De werkgever is gehouden een loonadministratie te voeren, waaruit duidelijk blijkt aan de hand waarvan en de wijze waarop de premie is berekend en ingehouden.
2. De werkgever is gehouden na afloop van het kalenderjaar aan de werknemer, die bij het einde van het kalenderjaar in zijn dienst is of persoonlijk in aangenomen werk arbeid voor hem verricht, een verklaring af te geven betreffende het in dat kalenderjaar verkregen loon en de ingehouden premie. Bij

beëindiging van het dienstverband of de werkzaamheden in de loop van het kalenderjaar is de werkgever gehouden aan de werknemer een zelfde verklaring af te geven over de tijd, waarin hij bij hem in dat kalenderjaar in dienstverband werkzaam was onderscheidenlijk voor hem werkzaamheden verrichtte. De verklaring wordt binnen tien dagen na het verzoek van de werknemer afgegeven.

3. De loonadministratie moet gedurende vijf jaren na het einde van het kalenderjaar waarop het betrekking heeft, worden bewaard.

Artikel 8g

1. Hoofdelijk aansprakelijk is:

a. voor de premie en de administratieve boete af te dragen respectievelijk verschuldigd door een niet binnen de Nederlandse Antillen wonende of gevestigde werkgever de leider van zijn vaste inrichting binnen de Nederlandse Antillen, zijn binnen de Nederlandse Antillen wonende of gevestigde vaste vertegenwoordiger danwel degene die de leiding heeft van de hier te lande verrichte werkzaamheden;

b. voor de premie en de administratieve boete af te dragen respectievelijk verschuldigd door een binnen de Nederlandse Antillen gevestigde rechtspersoon: ieder van de bestuurders;

c. voor de premie en de administratieve boete af te dragen respectievelijk verschuldigd door twee of meer werkgevers: ieder van de werkgevers.

2. De werknemer kan hoofdelijk aansprakelijk gesteld worden voor de van hem ten onrechte niet of te weinig ingehouden premie, tenzij hij de bank tijdig van de nalatigheid van de werkgever in kennis heeft gesteld.

3. Indien de werkgever niet binnen de Nederlandse Antillen woont of gevestigd is, kan de werknemer mede aansprakelijk worden gesteld voor het gedeelte van de premie dat ten laste komt van de werknemer.

4. De werknemer die in dienstbetrekking is bij of werkzaamheden verricht voor een niet binnen de Nederlandse Antillen wonende of gevestigde werkgever en die de Nederlandse Antillen wenst te verlaten, dient hiervan schriftelijk mededeling te doen aan de bank en kan terstond mede aansprakelijk gesteld worden voor het gedeelte van de premie dat te zijnen laste komt.

5. De heffing van de premie ingevolge het eerste tot en met het vierde lid geschiedt door middel van een aanslag.

Artikel 8h

1. De werkgever, diens vaste vertegenwoordiger, de leider van de vaste inrichting van de werkgever of degene die de leiding heeft van de hier te lande verrichte werkzaamheden is desgevraagd gehouden aan de bank of aan de door deze aangewezen personen en deskundigen inzage te verlenen of afschrift te verstrekken van de boeken, bescheiden en geschriften, welke voor de vaststelling van de premie redelijkerwijs van belang zijn.

2. Degene die inzage van de boeken, bescheiden en geschriften, bedoeld in het eerste lid, is gevraagd, wordt geacht die in zijn bezit te hebben, tenzij het tegendeel aannemelijk is gemaakt.

3. Bij een weigering om te voldoen aan een verplichting als bedoeld in het eerste lid, kan een werkgever, diens vaste vertegenwoordiger, de leider van de vaste inrichting van de werkgever of degene die de leiding heeft van de hier te lande verrichte werkzaamheden, niet met vrucht een beroep doen op de omstandigheid dat hij uit hoofde van zijn stand, zijn beroep of zijn ambt tot geheimhouding verplicht is, zelfs al mocht deze hem bij enig wettelijk voorschrift zijn opgelegd.

Artikel 8i

Het is een ieder verboden hetgeen hem, bij de uitvoering van deze landsverordening of in verband daarmee, nopens inkomen, opbrengst, uitdelingen, medische gegevens en in het algemeen nopens de zaken of werkzaamheden van een ander, blijkt of medegedeeld wordt, verder bekend te maken dan nodig is voor de uitvoering van deze landsverordening.

Invordering

Artikel 8j

1. Invordering van de premie, de administratieve boete en al hetgeen de bank verder uit hoofde van deze landsverordening te vorderen heeft, heeft plaats volgens de regelen, welke van toepassing zijn op de invordering van de directe belastingen, met dien verstande dat de bank in plaats van de Ontvanger met de invordering is belast.

2. De vordering wegens premie, met inbegrip van alle kosten, is bevoorrecht op alle goederen van de aansprakelijke natuurlijke of rechtspersoon en gaat boven alle andere voorrechten met uitzondering van die ter zake van de directe belastingen, die van de artikelen 287 en 288, onder a, van Boek 3 van

het Burgerlijk Wetboek, alsmede dat van artikel 284 van Boek 3 van het Burgerlijk Wetboek, voor zover de daarbedoelde kosten zijn gemaakt na de voorlopige of definitieve aanslag.

3. Aanslagen zijn invorderbaar vijftien dagen na de dagtekening van het aanslagbiljet.

4. Indien er sprake is van een geval als bedoeld in artikel 8c, vierde lid, of artikel 8g, vierde lid, is de aanslag terstond invorderbaar.

5. De verzending van aanslagbiljetten ten name van de werknemer kan mede plaats hebben door tussenkomst van de werkgever, die alsdan gehouden is het bedrag van de aanslag op het loon van de werknemer in te houden. Artikel 1614r, eerste lid, ten 8°, van het Burgerlijk Wetboek van de Nederlandse Antillen is van overeenkomstige toepassing.

Eigen risico dragers

Artikel 9

1. In bijzondere gevallen kan de Minister, gehoord de bank, bepalen dat de werknemer in plaats van tegenover de bank tegenover de werkgever recht heeft op tegemoetkoming als bedoeld in deze landsverordening. In dat geval zijn de werkgever en de werknemer de premie, als bedoeld in artikel 8, niet verschuldigd.

2. De Minister maakt van zijn in het voorgaande lid bedoelde bevoegdheid slechts gebruik, indien:

- a. de werkgever tot zekerheid voor de nakoming van zijn verplichtingen garantie stelt volgens nader bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen te stellen regelen;
- b. de werkgever de beschikking heeft over een medische dienst welke in staat is de werknemer geneeskundige behandeling en verpleging te verstrekken overeenkomstig de bepalingen van deze landsverordening.

3. De in het eerste lid bedoelde werkgever is verplicht om de bank op nader door haar vast te stellen wijze opgave te doen van de gevallen van ziekte welke onder zijn werknemers zijn voorgekomen en met betrekking tot de ziekte aantekening te houden van de verstrekte tegemoetkomingen.

4. In de gevallen, waarin de Minister van zijn bevoegdheid als bedoeld in het eerste lid gebruikt heeft gemaakt, wordt voor de toepassing van de artikelen 1 onder "behandelende geneeskundige", 3, eerste lid, 4, derde lid, 6 en 7, eerste lid, onderdelen d en g, in plaats van "bank" gelezen "werkgever" en zijn de artikelen 5, zesde lid, tweede en derde volzin, en 6, eerste lid, tweede volzin niet van toepassing.

5. De werknemer, die bezwaar heeft tegen de beslissing van de werkgever kan binnen drie weken na dagtekening daarvan een bezwaarschrift indienen bij de bank. Deze beslist op het bezwaarschrift en brengt haar beslissing, welke in de plaats treedt van de beslissing van de werkgever, schriftelijk en met redenen omkleed ter kennis van de werkgever en de werknemer.

6. De vordering van de arbeider [bedoeld zal zijn: werknemer] wegens de tegemoetkoming is bevoorrecht op alle goederen van de werkgever en gaat boven alle andere voorrechten met uitzondering van die terzake van de directe belastingen, die van de artikelen 287 en 288, onder a, van Boek 3 van het Burgerlijk Wetboek, alsmede dat van artikel 284 van Boek 3 van het Burgerlijk Wetboek, voor zover de daar bedoelde kosten zijn gemaakt na het ontstaan van de vordering van de arbeider [bedoeld zal zijn: werknemer].

7. De tegemoetkoming aan de in dit artikel bedoelde werknemer wordt zonder enig voorbehoud door de bank gewaarborgd.

Beroep

Artikel 10

Tegen een beslissing van de Bank staat voor belanghebbende binnen zes weken na de dag waarop deze is gegeven, beroep open bij het Gerecht in eerste aanleg van de Nederlandse Antillen.

Artikel 10a

[vervallen]

Artikel 10b

[vervallen]

Artikel 10c

[vervallen]

Vorderingen en aansprakelijkheid

Artikel 11

1. De termijnen van het ziekingeld, welke niet zijn ingevorderd binnen twee jaar na de eerste dag, waarop zij konden worden ingevorderd, worden niet meer uitbetaald.
2. Ieder beding, dat de aansprakelijkheid van de werkgever ingevolge de bepalingen van deze landsverordening uitsluit of vermindert, is nietig.
3. Het is de werkgever verboden de voor hem uit de bepalingen van deze landsverordening voortvloeiende kosten geheel of gedeeltelijk te verhalen op het loon van de werknemer.
4. De arbeidsgeschikte zieke werknemer, die ten behoeve van geneeskundig onderzoek of behandeling noodzakelijk het verrichten van zijn arbeid onderbreekt, behoudt gedurende die tijd tegenover zijn werkgever recht op loon.
5. De verzekerde, die de tegemoetkoming in ontvangst neemt, wordt daardoor niet geacht van het recht op het hem eventueel meer toekomende afstand te hebben gedaan.
6. Indien de werknemer in verband met zijn ziekte, op grond waarvan een tegemoetkoming als bedoeld in deze landsverordening is toegekend, tegen de werkgever een rechtsvordering tot schadevergoeding heeft naar burgerlijk recht, wordt die vordering op grond van deze landsverordening niet verloren, doch de rechter houdt bij de vaststelling der schadevergoeding rekening met hetgeen krachtens deze landsverordening aan de werknemer is toegekend.
7. Hij, die gehouden is tot vergoeding der schade door de verzekerde geleden als gevolg van ziekte, is voor de tegemoetkoming aan de verzekerde toegekend krachtens deze landsverordening aansprakelijk jegens degene te wiens laste die tegemoetkoming komt.
8. De tegemoetkoming is onvervreemdbaar, niet vatbaar voor verpanding of belening, evenmin voor executoriaal of conservatoir beslag, noch voor faillissementsbeslag, behalve tot verhaal van het verschuldigde wegens levering van levensbehoeften, verstrekt aan degeen tegen wie het beslag gedaan wordt en tot verhaal van onderhoud waartoe degene, die de uitkering geniet, ingevolge wettelijke regelingen is gehouden.

Uitvoering en toezicht

Artikel 12

1. De bank is belast met de uitvoering van deze landsverordening.
2. Een ieder is verplicht ten behoeve van de uitvoering op verzoek aan de bank inlichtingen te verstrekken, desverlangd schriftelijk. De door de bank verlangde inlichtingen moeten binnen een door de bank te stellen termijn worden verstrekt. De verzekerde is verplicht uit eigen beweging aan de bank inlichtingen te verstrekken waarvan hij redelijkerwijs kan vermoeden dat deze aanleiding kunnen geven tot verlies of beëindiging van het recht op tegemoetkoming krachtens artikel 3, eerste lid. Ook is een ieder verplicht de door de bank gegeven aanwijzingen ten behoeve van de uitvoering van deze landsverordening op te volgen.
3. Bij niet naleving van de in tweede lid opgelegde verplichtingen door de verzekerde is de bank bevoegd de te verstrekken tegemoetkomingen en vergoedingen op te schorten.

Artikel 12a

1. Met het toezicht op de naleving van het bij of krachtens deze landsverordening bepaalde zijn belast de directeur, de onder-directeur, alsmede het daartoe bij landsbesluit aangewezen overige administratieve personeel van de bank. Een zodanige aanwijzing wordt bekendgemaakt in De Curacaosche Courant.
2. De krachtens het eerste lid aangewezen personen zijn, uitsluitend voor zover dat voor de vervulling van hun taak redelijkerwijze noodzakelijk is, bevoegd:
 - a. alle inlichtingen te vragen;
 - b. inzage te verlangen van alle boeken, bescheiden en andere informatiedragers en daarvan afschrift te nemen of deze daartoe tijdelijk mee te nemen;
 - c. goederen aan opnemings- en onderzoek te onderwerpen en deze daartoe tijdelijk mee te nemen;
 - d. alle plaatsen, met uitzondering van woningen zonder de uitdrukkelijke toestemming van de bewoners te betreden, vergezeld van door hen aangewezen personen.
 - e. woningen of tot woning bestemde gedeelten van vaartuigen zonder de uitdrukkelijke toestemming van de bewoner binnen te treden.
3. Zo nodig, wordt de toegang tot een plaats als bedoeld in het tweede lid, onderdeel d, verschaft met behulp van de sterke arm.
4. Op het binnentreden in woningen of in tot woning bestemde gedeelten van vaartuigen, als bedoeld in het tweede lid, onderdeel e, is Titel X van het Derde Boek van het Wetboek van Strafvordering van

overeenkomstige toepassing, met uitzondering van de artikelen 155, vierde lid, 156, tweede lid, 157, tweede en derde lid, 158, eerste lid, laatste zinsnede, en 160, eerste lid, en met dien verstande dat de machtiging wordt verleend door de procureur-generaal.

5. Bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen, kunnen regels worden gesteld met betrekking tot de wijze van taakuitoefening van de krachtens het eerste lid aangewezen personen.

6. Een ieder is verplicht aan de krachtens het eerste lid aangewezen personen alle medewerking te verlenen die in het kader van de toezichtsuitoefening op grond van het tweede lid wordt gevorderd.

7. Artikel 12, tweede en derde lid, is van overeenkomstige toepassing.

Artikel 13

Ter uitvoering van deze landsverordening kunnen nadere regelen worden gesteld bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen.

Artikel 14

Alle ingevolge deze landsverordening opgemaakte of overgelegde stukken, verzoekschriften en beschikkingen zijn vrij van het recht van zegel en van de formaliteit van registratie.

Administratieve sancties

Artikel 14a

1. Op overtreding van artikel 11, derde lid, en het niet of niet tijdig nakomen van een van de verplichtingen gesteld bij de artikelen 5, zesde lid, eerste volzin, 6, eerste lid, tweede volzin, 8c, vierde lid, 8g, vierde lid; 8h, eerste lid, 8i, 9, derde lid, 12, tweede lid, en krachtens artikel 13 wordt een boete geheven van ten hoogste vijfduizend gulden.

2. Onder het niet voldoen aan de verplichtingen, genoemd in de artikelen 9, derde lid, en 12, tweede lid, wordt mede verstaan het verstrekken van onjuiste inlichtingen.

3. Indien een aanslag, welke werd opgelegd wegens het niet voldoen aan de verplichting van artikel 8b, zesde lid, in zijn geheel moet worden verminderd, wordt een boete geheven van honderd gulden.

4. Indien er sprake is van herhaling van eenzelfde overtreding binnen twee jaar wordt het maximum van de boetes, genoemd in het eerste tot en met het derde lid, verdubbeld.

5. De boete wordt geheven door middel van aanslagen.

Strafbepalingen

Artikel 15

1. Overtreding van artikel 11, derde lid, en het niet of niet tijdig nakomen van een van de verplichtingen gesteld bij de artikelen 5, zesde lid, eerste volzin, 6, eerste lid, tweede volzin, 8c, vierde lid, 8f, 8g, vierde lid, 8h, eerste lid, 8i, 12, tweede lid, en krachtens artikel 13 wordt gestraft met hechtenis van ten hoogste een maand of geldboete van ten hoogste tienduizend gulden.

2. Het opzettelijk, mondeling of schriftelijk verstrekken of doen verstrekken van inlichtingen als bedoeld in de artikelen 9, derde lid, en 12, tweede lid, die onjuist zijn alsmede het afleggen van een valse verklaring aan de bank, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste een jaar of een geldboete van ten hoogste tienduizend gulden.

3. Het opzettelijk door giften, beloften, misbruik van gezag, geweld, bedreiging of misleiding bewegen van een werknemer om geen gebruik te maken van een hem volgens deze landsverordening toekomend recht wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste een jaar of geldboete van ten hoogste tienduizend gulden.

4. De in het eerste lid strafbaar gestelde feiten zijn overtredingen en de in het tweede en derde lid strafbaar gestelde feiten misdrijven.

Artikel 15a

Een administratieve boete vervalt, indien degene die haar heeft belopen, wegens het feit op grond waarvan boete is verschuldigd, onherroepelijk is veroordeeld, is vrijgesproken of is ontslagen van rechtsvervolging.

Artikel 15b

1. Met de opsporing van de bij deze landsverordening strafbaar gestelde feiten zijn, naast de in artikel 184 van het Wetboek van Strafvordering bedoelde ambtenaren, belast de directeur, de onder-directeur, het daartoe bij landsbesluit aangewezen overige administratieve personeel van de bank, alsmede de daartoe bij landsbesluit aangewezen ambtenaren van de Inspectie der Belastingen.

2. Bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen, kunnen regels worden gesteld met betrekking tot de vereisten waaraan de krachtens het eerste lid aangewezen personen dienen te voldoen.

Overgangs- en slotbepalingen

Artikel 16

1. Deze landsverordening, welke kan worden aangehaald als "Landsverordening Ziekteverzekering", treedt in werking op een nader bij landsbesluit te bepalen tijdstip.
2. Op het tijdstip als bedoeld in het voorgaande lid vervalt de Ziekteregeling 1936 (P.B. 1946, no. 101).
3. De aanspraak op tegemoetkoming krachtens de Ziekteregeling 1936 op grond van een ziekteoorzaak, welke voor de dag van inwerkingtreding van deze landsverordening is ontstaan, blijft nadien van kracht, doch wordt geacht te bestaan krachtens deze landsverordening.

LANDSVERORDENING van 14 februari 1946 houdende eenige bepalingen in het belang van personen, werkzaam bij het laden en lossen van zeeschepen

Artikel 1

1. Voor de toepassing van deze landsverordening en van de naar aanleiding daarvan uitgevaardigde besluiten wordt verstaan onder:

- zeeschip: ieder schip, dat wordt gebruikt tot de vaart ter zee of daartoe bestemd is, met uitzondering van oorlogsschepen en visschersvaartuigen;
- bemanning van een zeeschip: allen, die zich blijkens de monsterrol of bij gebreke daarvan, blijkens een ander aan boord van het schip aanwezig geschrift, als schepeling hebben verbonden;
- stuwadoorsarbeid: a. alle werkzaamheden verbonden aan:
het brengen van goederen in een zeeschip; het, in rechtstreeksch verband daarmede, verwerken der in het schip te brengen goederen op de kade, in zich aldaar bevindende pakhuizen of opslagplaatsen of in het vaartuig of voertuig, van waaruit zij rechtstreeks in het zeeschip worden gebracht;
het stuwen of het verwerken van goederen in het zeeschip; het brengen van goederen uit een zeeschip; het, in rechtstreeksch verband daarmede, opstapelen der uit het schip gebrachte goederen op de kade, in zich aldaar bevindende pakhuizen of opslagplaatsen, of het stuwen of het verwerken dier goederen in het vaartuig of voertuig, waarin of waarop zij rechtstreeks uit het zeeschip worden gebracht;
één en ander met inbegrip van het bedienen van inrichtingen of werktuigen ten behoeve van vorenbedoelde werkzaamheden.
- b. bij besluit van het bestuurscollege zoo nodig aan te wijzen werkzaamheden, bestaande in of verband houdende met het opslaan, verwerken en afleveren van goederen in bij dat besluit aangewezen pakhuizen, opslagplaatsen, vaartuigen of voertuigen;
- stuwadoorsonderneming: iedere onderneming, waarin, zij het niet voortdurend of uitsluitend, stuwadoorsarbeid wordt verricht;
- havenarbeider: ieder, die stuwadoorsarbeid verricht.

2. Onder goederen worden voor de toepassing van deze landsverordening mede begrepen de brandstof voor de voortbeweging van het zeeschip, het water en de ballast, doch worden overigens voor zoover een en ander zonder behulp van krachtwerktuigen wordt behandeld, niet begrepen hetgeen dient tot uitrusting van het schip, de bagage van de reizigers en van de bemanning, zoomede het proviand.

Artikel 2

1. Het bestuurscollege is bevoegd met inachtneming van het bepaalde bij artikel 4, lid 4 bij besluit voorschriften uit te vaardigen welke gelden voor stuwadoorsbedrijven, ten aanzien van:
- de veiligheid in verband met de te verrichten werkzaamheden, het vervoer in het bedrijf der havenarbeiders van en naar de plaatsen waar die werkzaamheden verricht worden inbegrepen;
 - het voorkomen van ongevallen en het verleenen van hulp bij ongevallen;
 - het voorkomen van schade aan de gezondheid ten gevolge van den arbeid;
 - den arbeidsduur en rusttijden;
 - het beschikbaar stellen van drinkwater en/of alcoholvrije dranken;
 - het bevorderen van de zindelijkheid;
 - de aanwezigheid van voldoende privaten en urinoirs;
 - kleedkamers, kleederbergplaatsen en schaftlokalen;
 - plaatsen, waar loon wordt uitbetaald;
 - plaatsen, waar arbeiders in dienst genomen worden.

Het bestuurscollege wijst de ambtenaren aan, belast met de naleving der krachtens dit lid uitgevaardigde voorschriften. Het besluit bepaalt den datum waarop die voorschriften van toepassing verklaard zullen worden.

2. Het Hoofd of de Bestuurder van een stuwadoorsonderneming is verplicht te zorgen, dat vanaf den gestelden datum voldaan wordt aan de voorschriften bedoeld in het vorig lid. Tevens rust op hem de verplichting toe te zien dat deze voorschriften op voor een ieder waarneembare wijze in de Nederlandsche en Papiamentsche taal worden bekend gesteld.

3. Iedere havenarbeider, die arbeid verricht, waarop een voorschrift, gegeven bij een in het eerste lid bedoeld besluit, betrekking heeft, is in de gevallen, bij besluit bepaald, verplicht, voor zoover hij redelijkerwijze kan worden geacht met dat voorschrift bekend te zijn, bij of terzake van den arbeid, dien hij verricht, dat voorschrift na te leven en de op grond van dat voorschrift aanwezige en voor hem bestemde beveiligingsmiddelen aan te wenden. De voormannen hebben toe te zien dat aan deze verplichting wordt voldaan.

Artikel 3

1. De beslissing omtrent het al of niet of slechts ten deele voldaan hebben aan een voorschrift, zooals bedoeld in artikel 2, berust behoudens beroep, als in het 5e lid bedoeld, bij de door het bestuurscollege daartoe bevoegd verklaarde ambtenaren.

2. De ambtenaren, bedoeld in het voorgaande lid, zijn bevoegd aan de Hoofden of Bestuurders eener stuwadoorsonderneming te bevelen den stuwadoorsarbeid door havenarbeiders onverwijld geheel of ten deele te doen staken, indien zij van oordeel zijn, dat onmiddellijk gevaar bestaat voor personen tengevolge van de niet-naleving van een of meer der voorschriften door het bestuurscollege uitgevaardigd krachtens artikel 2 lid 1. Het bevel wordt schriftelijk en gedagteekend gegeven.

3. De Hoofden of Bestuurders eener stuwadoorsonderneming zijn verplicht te zorgen, dat in hunne onderneming onverwijld aan een bevel, als in de voorgaande leden bedoeld, wordt voldaan; voorts te zorgen dat de arbeid niet eerder wordt hervat dan nadat het bevel tot geheele of gedeeltelijke staking in beroep is vernietigd of nadat de ambtenaar, die het bevel gaf, tot de hervatting schriftelijk verlof heeft gegeven.

4. De ambtenaar die het bevel gaf, kan ter uitvoering daarvan de hulp inroepen van den sterken arm.

5. [vervallen]

Artikel 4

1. In ieder der eilandgebieden Aruba en Curaçao wordt door het bestuurscollege een Commissie van Advies voor de havenarbeid ingesteld.

2. De Commissie dient het bestuurscollege van advies over alle onderwerpen den havenarbeid rakende. Zij kan zich ook uit eigen beweging met adviezen tot het bestuurscollege wenden.

3. Het bestuurscollege stelt de voorschriften bedoeld bij artikel 2 bij besluit vast, nadat over het ontwerp daarvan de Commissies zijn gehoord.

4. De Commissie bestaat uit:

a. een Voorzitter en een plaatsvervangend voorzitter,

b. een door het bestuurscollege vast te stellen even aantal andere leden en een gelijk aantal plaatsvervangende leden.

5. De in het vorige lid onder a en b bedoelde personen worden door het bestuurscollege voor onbepaalde tijd benoemd. De onder b bedoelde leden worden voor de helft benoemd uit de kringen der werkgevers en voor de andere helft uit de kringen der havenarbeiders of hunne organisaties. Het bestuurscollege pleegt daartoe overleg respectievelijk met de Hoofden en/of Bestuurders van de voornaamste stuwadoorsondernemingen en van de voornaamste organisaties van havenarbeiders.

6. De samenstelling en de werkwijze der Commissie worden, voorzoover niet reeds bij deze landsverordening geschied, geregeld bij eilandsbesluit, houdende algemene maatregelen.

Artikel 5

1. Met hechtenis van ten hoogste zes maanden of geldboete van ten hoogste een duizend gulden wordt gestraft het Hoofd (de Hoofden) of de Bestuurder(s) van een stuwadoorsonderneming die een bij deze landsverordening vastgesteld of krachtens deze door het bestuurscollege uitgevaardigd voorschrift, als bedoeld in artikel 2, overtreedt. Geen strafvervolgning wordt ingesteld en geen straf uitgesproken tegen het Hoofd (de Hoofden) of de Bestuurder(s), buiten wiens toedoen het feit is begaan.

2. Met gevangenisstraf van ten hoogste drie maanden of geldboete van ten hoogste vijfhonderd gulden wordt gestraft het Hoofd (de Hoofden) of de Bestuurder(s) van een stuwadoorsonderneming, die, nadat een bevel tot geheele of gedeeltelijke staking van

stuwadoorsarbeid is gegeven, in strijd met dat bevel den arbeid doet of laat voortzetten of zonder de vereischte toestemming doet of laat hervatten. Geen strafvervolging wordt ingesteld en geen straf uitgesproken tegen het Hoofd (de Hoofden) of de Bestuurder(s), buiten wiens toedoen het feit is begaan.

3. Met hechtenis van ten hoogste een maand of geldboete van ten hoogste een honderd gulden wordt gestraft de havenarbeider, die een bij deze landsverordening vastgesteld of krachtens deze door het bestuurscollege uitgevaardigd voorschrift, als bedoeld in artikel 2, overtreedt.

4. De feiten, bij lid 1 en lid 3 van dit artikel strafbaar gesteld worden beschouwd als overtredingen, het feit bij lid 2 van dit artikel als misdrijf.

Artikel 6

1. Met het opsporen der feiten, strafbaar gesteld in artikel 5, zijn, behalve de bij artikel 8 van het Wetboek van Strafvordering van de Nederlandse Antillen aangewezen personen, belast de daartoe door den Gouverneur aan te wijzen ambtenaren.

2. De in het vorig lid bedoelde opsporingsambtenaren hebben toegang tot alle schepen en werven, waarop deze landsverordening van toepassing is.

3. Wordt hun de toegang geweigerd, dan verschaffen zij zich dien desnoods met inroeping van den sterken arm.

Slotbepalingen

Artikel 7

Deze landsverordening kan aangehaald worden als "Stuwadoorslandsverordening" onder toevoeging van het jaartal waarin zij in het Publicatieblad is geplaatst.

Artikel 8

Deze landsverordening treedt in werking op een nader door den Gouverneur te bepalen datum.

LANDSVERORDENING van 19 februari 1949, houdende bepalingen inzake verplichte vacantieregeling

I. Definities

Artikel 1

In deze landsverordening en de naar aanleiding daarvan uitgevaardigde besluiten wordt verstaan:

onder werkgever: ieder natuurlijk of rechtspersoon, die één of meer arbeiders in dienst heeft.

Voor de toepassing van deze landsverordening wordt voor zoveel betreft de werkgever, die arbeid in één of meer der eilandgebieden van de Nederlandse Antillen doet verrichten doch daarbuiten woont of gevestigd is, diens vertegenwoordiger of agent in één of meer dezer eilandgebieden, binnen welke de arbeid wordt verricht, als zodanig aangemerkt.

De Regering van de Nederlandse Antillen en de Besturen der eilandgebieden worden niet als werkgever in de zin van dit artikel beschouwd ten aanzien van die arbeiders, die zij anders dan op burgerrechtelijke overeenkomst in hun dienst hebben.

onder arbeider: ieder, die in dienstverhouding tegen loon arbeid verricht. Voor de toepassing van deze landsverordening worden niet als arbeiders beschouwd personen, die krachtens de bepalingen van het Tweede Boek van het Wetboek van Koophandel van de Nederlandse Antillen recht hebben op vakantie, thuiswerkers en inwonende kinderen van een werkgever, die uitsluitend voor zijn rekening arbeid verrichten.

onder loon: elke uitkering in welke vorm ook, welke de arbeider als vergoeding voor zijn arbeid gedurende de voor hem geldende arbeidstijd van zijn werkgever ontvangt, uitgezonderd overwerkgeden, premiegelden en vergoedingen voor het tijdelijk verrichten van andere dan zijn gewone arbeid; voor de berekening van het loon worden medegerekend ontvangsten van derden, welke van invloed zijn op de voorwaarden der arbeidsovereenkomst.

Het loon per dag, voorzover niet op deze wijze vastgesteld, wordt berekend:

- a. voor de arbeider voor wie een zesdaagse werkweek geldt:
 1. door het tussen werkgever en arbeider overeengekomen loon per uur te vermenigvuldigen met het gemiddelde aantal werkuren per week van de betrokken arbeider en het verkregen product te delen door 6;
 2. door het weekloon te delen door 6;
 3. door het maandloon te vermenigvuldigen met drie en het verkregen product te delen door 78;
- b. voor de arbeider voor wie een vijfdaagse werkweek geldt:
 1. door het tussen werkgever en arbeider overeengekomen loon per uur te vermenigvuldigen met het gemiddelde aantal werkuren per week van de betrokken arbeider en het verkregen product te delen door 5;
 2. door het weekloon te delen door 5;
 3. door het maandloon te vermenigvuldigen met drie en het verkregen product te delen door 65.

II. Van de vakantie

Artikel 2

1. De arbeider heeft voor ieder jaar, dat hij onafgebroken werkzaam is geweest in dienst van éénzelfde werkgever, aanspraak op vakantie gedurende tenminste driemaal het bedongen aantal werkdagen per week met behoud van het loon, dat hij tijdens zijn vakantie met werken zou hebben verdiend, met dien verstande evenwel dat de arbeider voor wie een zesdaagse werkweek geldt aanspraak heeft op vakantie van tenminste vijftien werkdagen.

2. De werkgever is verplicht de arbeider op diens verzoek de in het vorige lid bedoelde vakantie te verlenen, behoudens het bepaalde in de artikelen 5, 6 en 7, terwijl de arbeider verplicht is deze vakantie, ook indien ongevraagd verleend, te nemen.

3. Niet als werkdagen worden aangemerkt de voor de arbeider krachtens zijn werktijdenregeling geldende rustdagen en, voor zover betreft de arbeider die niet werkzaam is krachtens een werktijdenregeling welke op grond van een regeling ter uitvoering van artikel 20 van de Arbeidsregeling 1952 (P.B. 1958, no. 24) werd goedgekeurd, tevens de krachtens die landsverordening met de zondag gelijkgestelde dagen.

Artikel 3

1. De aanspraak op vakantie over een afgelopen jaar vervalft, indien de arbeider gedurende dat jaar van zijn werk is weggebleven:

- a. wegens ziekte of ongeval in totaal tenminste zes maanden;
- b. ter voldoening aan wettelijke verplichtingen in totaal tenminste zes weken.

2. Ingeval van afwezigheid van het werk zonder toestemming van de werkgever en zonder wettige reden, verliest de arbeider zijn aanspraak op een overeenkomstig deel van zijn vakantie, waarbij een gedeelte van een dag gerekend wordt als een gehele dag.

Artikel 4

1. De vakantie wordt bij voorkeur onafgebroken verleend.

2. Indien de arbeider het verzoekt of de werkzaamheden het wenselijk maken, kan de vakantie worden gesplitst. Tenminste de helft van de vakantie wordt echter aaneensluitend verleend.

3. De beslissing omtrent het tijdstip, waarop de vakantie zal ingaan, alsmede die omtrent de tijdvakken, waarin de vakantie overigens zal worden gesplitst berust bij de werkgever. Daarbij dient, voor zover de belangen van het bedrijf en die van het overige personeel dit toelaten, zoveel mogelijk rekening te worden gehouden met de wensen van de arbeider.

Artikel 4a

De vergoeding van één of meer vakantiedagen mag niet in de vorm van een opslag op het loon worden uitgekeerd.

III. Van uitstel en intrekking der vakantie

Artikel 5

De werkgever kan een vakantie, waarvan het tijdstip van ingang reeds overeenkomstig artikel 4 is vastgesteld, slechts om redenen van bedrijfsbelang of op verzoek van de arbeider uitstellen en op een latere tijdstip doen ingaan.

Artikel 6

1. De werkgever kan een vakantie, welke reeds is ingegaan, slechts om redenen van bedrijfsbelang of op verzoek van de arbeider intrekken en het nog niet genoten deel daarvan op een later tijdstip doen ingaan, een en ander onverminderd het bepaalde in artikel 4, lid 2, tweede volzin.

2. De dag, waarop de arbeider als gevolg van de intrekking slechts gedeeltelijk vakantie geniet, wordt niet geteld als een vakantiedag.

Artikel 7

1. Indien de arbeider bij de aanvang van zijn vakantie ongeschikt is tot werken in de zin van de Landsverordening Ongevallenverzekering (P.B. 1966, no. 14) dan wel op dat tijdstip of tijdens zijn vakantie ziek is of wordt in de zin der Landsverordening Ziekteverzekering (P.B. 1966, no. 15), wordt de vakantie onderscheidenlijk het nog niet genoten deel daarvan, beschouwd, als te zijn ingetrokken.

2. Het bepaalde in artikel 6 is voorzover mogelijk van overeenkomstige toepassing.

Artikel 8

De werkgever vergoedt de schade ter zake van eventuele reis- of verblijfkosten, welke de arbeider als onmiddellijk gevolg van uitstel der vakantie krachtens artikel 5 dan wel intrekking daarvan op grond van artikel 6 mocht lijden, tenzij het uitstel of de intrekking op verzoek van de arbeider is geschied.

IV. Van samenvoeging van en vergoeding voor niet genoten vakantie

Artikel 9

1. De vakantie, waarop aanspraak is verkregen, doch welke nog niet genoten is op het tijdstip, dat een nieuwe aanspraak ontstaat, en de vakantie krachtens deze nieuwe aanspraak worden samengevoegd tot een maximum aantal werkdagen gelijk aan zesmaal het bedongen aantal werkdagen per week.
2. De werkgever is verplicht de samengevoegde maximum vakantie binnen drie maanden na aanvraag te doen ingaan, terwijl de arbeider verplicht is deze vakantie ook indien ongevraagd verleend, te nemen. Voor bedrijven, waarin op basis van vierentwintig uren per dag wordt gewerkt, geldt een termijn van zes maanden.
3. De samengevoegde maximum vakantie wordt onafgebroken verleend en kan niet worden uitgesteld of ingetrokken, behoudens het bepaalde in artikel 7, in welk geval het niet genoten deel daarvan ingaat de dag volgende op die van het herstel van de arbeider in de zin der desbetreffende regeling.

Artikel 10

1. De werkgever betaalt de arbeider voor niet genoten vakantie, waarop bij het eindigen der dienstbetrekking aanspraak bestaat, een bedrag gelijk aan zijn in geld uitgedrukt, ten tijde van dat eindigen geldend loon over het aantal dagen der niet genoten vakantie.
2. Voor de toepassing van het bepaalde in het voorgaande lid en in afwijking van het bepaalde in artikel 2, lid 1, wordt onverminderd het bepaalde in artikel 3 geacht mede aanspraak te bestaan op een evenredig aantal vakantiedagen over de periode gedurende welke de arbeider bij dezelfde werkgever onafgebroken in dienst is geweest en waarover hij geen vakantie heeft genoten. Bij de berekening van het aantal vakantiedagen wordt een gedeelte van een dag gerekend als een gehele dag.

V. Algemene bepalingen

Artikel 11

Het is de arbeider verboden gedurende een hem verleende vakantie arbeid ten behoeve van zijn werkgever of derden te verrichten.

Artikel 12

Het is de werkgever verboden de arbeider gedurende diens vakantie werkzaamheden te laten verrichten.

Artikel 13

[vervallen]

Artikel 14

De werkgever houdt een register bij van de per arbeider verleende en genoten vakantie; het register ligt ter inzage voor de arbeiders en de toezichthoudende personen.

Artikel 15

Alle tengevolge van deze landsverordening opgemaakte of overgelegde stukken, verzoekschriften en beschikkingen zijn vrij van het recht van zegel en van de formaliteit van registratie.

Artikel 16

1. De vakantieregeling in een arbeidsovereenkomst of arbeidsreglement mag slechts ten voordele van de arbeider van het in deze landsverordening bepaalde afwijken.
2. Als niet overeengekomen wordt beschouwd iedere voorwaarde, welke erop gericht is de aanspraak op vakantie geheel of gedeeltelijk afhankelijk te doen zijn van de verlenging of wijziging der arbeidsovereenkomst dan wel van het aangaan van een andere arbeidsovereenkomst.

VA. Toezicht

Artikel 16a

1. Met het toezicht op de naleving van het bij of krachtens deze landsverordening bepaalde zijn belast de daartoe bij landsbesluit aangewezen personen. Een zodanige aanwijzing wordt bekendgemaakt in De Curaçaosche Courant.
2. De krachtens het eerste lid aangewezen personen zijn, uitsluitend voor zover dat voor de vervulling van hun taak redelijkerwijze noodzakelijk is, bevoegd:
 - a. alle inlichtingen te vragen;
 - b. inzage te verlangen van alle boeken, bescheiden en andere informatiedragers en daarvan afschrift te nemen of deze daartoe tijdelijk mee te nemen;
 - c. alle plaatsen, met uitzondering van woningen zonder de uitdrukkelijke toestemming van de bewoner, te betreden, vergezeld van door hen aangewezen personen.
3. Zo nodig, wordt de toegang tot een plaats als bedoeld in het tweede lid, onderdeel d, verschaft met behulp van de sterke arm.
4. Bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen, kunnen regels worden gesteld met betrekking tot de wijze van taakuitoefening van de krachtens het eerste lid aangewezen personen.
5. Een ieder is verplicht aan de krachtens het eerste lid aangewezen personen alle medewerking te verlenen die op grond van het tweede lid wordt gevorderd

VI. Strafbepalingen

Artikel 17

1. Met hechtenis van ten hoogste een maand of geldboete van ten hoogste duizend gulden wordt gestraft hij, die het bepaalde bij de artikelen 2, 4a, 9, 11, 12 en 14 niet of niet volledig nakomt.
2. De feiten in het vorige lid bedoeld, worden beschouwd als overtredingen.

Artikel 18

[vervallen]

VII. Slotbepalingen

Artikel 19

[vervallen]

Artikel 20

[vervallen]

Artikel 21

De periode, gedurende welke de arbeider vóór de inwerkingtreding van deze landsverordening onafgebroken werkzaam is geweest in dienst van een werkgever, wordt tot een maximum van één jaar medegerekend bij de bepaling van de aanspraak op vakantie krachtens artikel 2.

Artikel 22

1. Deze landsverordening kan worden aangehaald als "Vakantieregeling", onder toevoeging van het jaartal van het Publicatieblad, waarin zij is geplaatst.
2. Zij treedt in werking met ingang van de dag na die harer afkondiging.

LANDSVERORDENING van 3 februari 1958 houdende bepalingen tot beveiliging van de arbeid in ondernemingen

(

Artikel 1

1. Deze landsverordening verstaat onder:

arbeid : alle werkzaamheden in een onderneming;

arbeider : een ieder die arbeid verricht.

2. Voor de toepassing van deze landsverordening worden met een onderneming gelijk gesteld:

a. inrichtingen tot het verplegen van zieken;

b. inrichtingen tot het verzorgen van hulpbehoevenden;

c. alle inrichtingen, bedrijven of takken van dienst onder beheer van de overheid of van publiekrechtelijke lichamen;

d. inrichtingen of bedrijven van verenigingen met volledige rechtsbevoegdheid of van stichtingen;

e. kantoren van personen, die een vrij beroep uitoefenen, van verenigingen met volledige rechtsbevoegdheid en van stichtingen;

f. sociëteiten;

g. het uitvoeren in eigen beheer van de bouw, de aanleg, de verbouwing, de herstelling, het onderhoud of de sloping van gebouwen;

h. het in eigen beheer graven, boren, verbeteren, uitdiepen en onderhouden van putten, alsmede de uitvoering van andere grondwerken;

i. het uitvoeren van werken onder water.

Artikel 2

1. Ter beveiliging van de arbeid kunnen bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen, voorschriften worden gegeven ten aanzien van:

a. het voorkomen van ongevallen;

b. het verschaffen van hulp bij ongevallen;

c. het voorkomen en beperken van brand en van ongevallen bij brand;

d. het voorkomen van vergiftiging, besmetting of beroepsziekten;

e. het verstrekken van drinkwater of andere alcoholvrije dranken;

f. het bevorderen van de zindelijkheid;

g. de aanwezigheid van voldoende zindelijke privaten en urinoirs;

h. het bevorderen van een dragelijke temperatuur;

i. de verlichting;

j. de elektrische installaties;

k. het tegengaan van de verspreiding van schadelijke of hinderlijke dampen en van stof en, waar dit niet mogelijk is, de verwijdering daarvan.

2. De Minister van Sociale Zaken of de door hem daartoe aangewezen ambtenaar kan nadere voorschriften en aanwijzingen geven ten aanzien van de wijze van uitvoering van de in het eerste lid bedoelde voorschriften.

3. De Minister van Sociale Zaken of de door hem daartoe aangewezen ambtenaar is bevoegd bij het niet nakomen van de voorschriften bij of krachtens deze landsverordening gegeven, de arbeid ter plaatse waar deze voorschriften niet worden nagekomen te doen staken. Gelijke bevoegdheid bestaat ten aanzien van de arbeid die voor personen onmiddellijk gevaar oplevert.

4. Het in het vorige lid bedoelde bevel tot staking van de arbeid moet schriftelijk en gedagtekend gegeven worden.

5. De ministeriële beschikking, houdende aanwijzing van de ambtenaar, als bedoeld in het tweede en derde lid van dit artikel, wordt in het Publicatieblad bekend gemaakt.

6. Het hoofd of de bestuurder van de onderneming is verplicht te zorgen, dat in zijn onderneming onverwijld aan een bevel als in het derde lid van dit artikel bedoeld wordt voldaan; hij is eveneens verplicht te zorgen dat de arbeid niet eerder wordt hervat dan nadat het bevel tot staking is ingetrokken door degene, die dit bevel gaf. Hij, die het bevel gaf, kan ter uitvoering hiervan de hulp inroepen van de sterke arm.

7. Het hoofd of de bestuurder van de onderneming geeft onverwijld kennis aan de ambtenaar, bedoeld in lid 2 van:

a. ongevallen met dodelijk gevolg;

b. ongevallen waarbij de getroffen of getroffenen in een verplegingsinrichting moeten worden opgenomen;

c. ongevallen, die zodanige verwondingen veroorzaken, dat blijvende gehele of gedeeltelijke invaliditeit hier het gevolg van kan zijn;

d. ongevallen waarbij door toevallige omstandigheden geen persoonlijk letsel werd ondervonden.

Deze ongevallen zullen bij landsbesluit nader worden omschreven.

8. De ambtenaar bedoeld in lid 2 is te allen tijde bevoegd terzake van een ongeval een onderzoek in te stellen of te doen instellen.

9. Het hoofd of de bestuurder van de onderneming is verplicht de nodige maatregelen te nemen, opdat ter plaatse van het ongeval alles zoveel mogelijk in onveranderde toestand blijft, tenzij daaruit gevaar kan ontstaan.

10. Het hoofd of de bestuurder van de onderneming is verplicht bij bovenbedoeld onderzoek de hulp te verlenen of te doen verlenen, die door de met het onderzoek belaste ambtenaren redelijkerwijze wordt verlangd om de oorzaak en de toedracht van het ongeval te kunnen vaststellen. Onder hulp wordt ten deze mede begrepen het afstaan van voorwerpen of stoffen in het belang van het onderzoek.

Artikel 3

1. Het hoofd of de bestuurder van een onderneming is verplicht te zorgen dat in zijn onderneming voorschriften of aanwijzingen gegeven bij of krachtens deze landsverordening volledig nageleefd worden.

2. In een nijverheidsonderneming waar meer dan honderd arbeiders werkzaam zijn, is het hoofd of de bestuurder van die onderneming verplicht tenminste een persoon te belasten met het toezicht op de naleving van de bij of krachtens deze landsverordening gegeven voorschriften of aanwijzingen.

3. Gelijke verplichting als in het eerste lid van dit artikel op het hoofd of de bestuurder van een onderneming is gelegd, rust op de personen die ingevolge het tweede lid van dit artikel belast zijn met het toezicht op de naleving van enig voorschrift of aanwijzing gegeven bij of krachtens deze landsverordening.

Artikel 4

1. Wanneer bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen, als in het eerste lid van artikel 2 bedoeld, aan de arbeider gebods- of verbodsvoorschriften zijn gegeven, is deze gehouden die voorschriften op te volgen.

2. Die voorschriften moeten door het hoofd of de bestuurder van de onderneming aan alle in zijn onderneming werkzame arbeiders worden bekendgemaakt. Hij zal zorg dragen dat aan deze voorschriften wordt voldaan.

3. Gelijke verplichtingen als in het tweede lid van dit artikel op het hoofd of bestuurder van een onderneming zijn gelegd, rusten op het toezicht houdend personeel voorzover het door het hoofd of de bestuurder van de onderneming is belast met de zorg voor de naleving van deze bepalingen.

4. Aan de verplichting van het hoofd of de bestuurder en het toezicht houdend personeel wordt geacht te zijn voldaan, wanneer zij aantonen, dat door hen de nodige bevelen zijn gegeven, de nodige middelen zijn verschaft en tevens het redelijkerwijze te vorderen toezicht is gehouden om de naleving te verzekeren van de bepalingen, voor welke naleving zij verplicht waren te zorgen.

Artikel 4a

Het hoofd of de bestuurder van de onderneming is verplicht aan de ambtenaar bedoeld in artikel 2 lid 2 in het belang van de beveiliging van de arbeid, gelegenheid te geven en hulp te verlenen om monsters te nemen van stoffen of voorwerpen, welke in de onderneming ontstaan, worden verwerkt, vervaardigd, bereid of ten behoeve van de onderneming worden gebruikt.

Artikel 4b

Het hoofd of de bestuurder van de onderneming is verplicht te zorgen, dat in zijn onderneming bij landsbesluit houdende algemene maatregelen aangewezen werktuigen, toestellen, vaten of gereedschappen niet worden vervaardigd, verkocht, verhuurd, afgeleverd of ten verkoop, ter verhuring of ter aflevering dan wel ten gebruik voorhanden worden gehouden, indien deze niet aan bij dat landsbesluit gestelde voorschriften voldoen. Bij landsbesluit houdende algemene maatregelen worden voorschriften gegeven met betrekking tot de constructie en de beproeving van bij dat landsbesluit aangewezen toestellen en vaten, welke gevaar voor ontploffing opleveren.

Artikel 5

1. Met hechtenis van ten hoogste drie maanden of geldboete van ten hoogste duizend gulden wordt gestraft niet-naleving of niet-volledige naleving van:
 - a. een voorschrift gegeven krachtens artikel 2 lid 1 van deze landsverordening;
 - b. een voorschrift of aanwijzing gegeven krachtens artikel 2 lid 2 van deze landsverordening;
 - c. een verplichting ingevolge artikel 3 of artikel 4 van deze landsverordening.
2. Met hechtenis van ten hoogste zes maanden of geldboete van ten hoogste tweeduizend gulden wordt gestraft het hoofd of de bestuurder van een onderneming, die, nadat een bevel tot staking van de arbeid is gegeven, in strijd met dat bevel de arbeid doet of laat hervatten.
3. De bij het eerste lid van dit artikel strafbaar gestelde feiten worden beschouwd als overtredingen; de bij het tweede lid van dit artikel strafbaar gestelde feiten worden beschouwd als misdrijven.
4. In de gevallen waarin wegens overtreding straf wordt bepaald tegen het hoofd of de bestuurder, wordt geen straf uitgesproken tegen het hoofd of de bestuurder van wie blijkt dat de overtreding buiten zijn toedoen is gepleegd.

Artikel 6

1. Met het opsporen der feiten strafbaar gesteld bij artikel 5 zijn, behalve de bij artikel 8 van het Wetboek van Strafvordering aangewezen personen, belast de daartoe door de Gouverneur aan te wijzen ambtenaren.
2. De in het vorige lid bedoelde opsporingsambtenaren hebben toegang tot alle plaatsen, waar arbeid wordt verricht of pleegt te worden verricht.
3. Wordt hun de toegang geweigerd dan verschaffen zij zich die desnoods met inroeping van de sterke arm.
4. Is de plaats bedoeld in het tweede lid van dit artikel tevens een woning of alleen door een woning toegankelijk, dan treden zij tegen de wil van de bewoner niet binnen dan op vertoon van een schriftelijke last van een ambtenaar van het openbaar ministerie, dan wel in diens tegenwoordigheid. Van dit binnentreden wordt door hen proces-verbaal opgemaakt en binnen twee maal vier en twintig uren aan degene, wiens woning is binnengetreden, in afschrift medegedeeld.

Artikel 7

1. De in artikel 6 bedoelde ambtenaren zijn verplicht tot geheimhouding van hetgeen hun in plaatsen waar zij krachtens dat artikel binnentreden, omtrent het daar uitgeoefend wordend bedrijf is bekend geworden, voor zover hetgeen hun bekend is geworden niet in strijd is met de bepalingen van deze of van andere landsverordeningen.
2. Hij, die opzettelijk de bij het vorige lid opgelegde geheimhouding schendt, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste zes maanden of geldboete van ten hoogste zeshonderd gulden, met of zonder ontzetting van het recht om ambten of bepaalde ambten te bekleden.
3. Hij, aan wiens schuld schending van de geheimhouding te wijten is wordt gestraft met hechtenis van ten hoogste drie maanden of geldboete van ten hoogste driehonderd gulden.
4. Geen vervolging heeft plaats dan op klachte van het hoofd of de bestuurder van de onderneming of van degene, de nadeel van de schending van de geheimhouding heeft ondervonden of kan ondervinden.

Slot- en overgangsbepalingen

Artikel 8

1. Deze landsverordening kan worden aangehaald als "Veiligheidslandsverordening", onder toevoeging van het jaartal van het Publicatieblad waarin zij is afgekondigd.
2. Zij treedt in werking met ingang van de dag na die harer afkondiging.
3. Met ingang van het in het vorige lid bedoelde tijdstip vervalt de Veiligheidslandsverordening 1942 (P.B. 1942, no. 162).

Artikel 9

Met ingang van het tijdstip van inwerkingtreding van deze landsverordening wordt het Veiligheidsbesluit I (P.B. 1955, no. 102) geacht te zijn vastgesteld ter uitvoering van artikel 2 dezer landsverordening.

LANDSVERORDENING van den 3n November 1933 houdende eenige voorzieningen in verband met de inrichting van een Kadaster in het Staatsdeel Curaçao

Artikel 1

De gebouwde en ongebouwde eigendommen worden aangeduid door de opgave van de kadastrale afdeeling, de sectie en het nummer, waaronder zij in de schrifturen van het Kadaster bekend zijn en worden kadastrale perceelen genaamd.

Artikel 2

De metingen en andere werkzaamheden, noodig voor het inrichten en instandhouden van het Kadaster, worden door de ambtenaren van het Kadaster verricht.

Artikel 3

De kosten van verrichtingen, welke ten behoeve van de inrichting van het Kadaster geschieden komen voor rekening van het betrokken eilandgebied, terwijl die, welke op aanvraag van belanghebbenden geschieden, voor rekening komen van de aanvragers, volgens een nader, bij eilandsbesluit, houdende algemene maatregelen, vast te stellen tarief.

Artikel 4

Tot het doen van metingen hebben de ambtenaren van het Kadaster, na tijdige kennisgeving aan de eigenaar of gebruiker, dagelijks tussen zonsopgang en zonsondergang, de zaterdagen, de zondagen en de krachtens de Arbeidsregeling 1952 (P.B. 1958, no. 24) met de zondag gelijk gestelde dagen uitgezonderd, toegang tot de daarbij betrokken eigendommen.

Indien hun de toegang geweigerd of belet wordt, roepen zij de tusschenkomst in van den Rechter in het Gerecht in Eersten Aanleg, op wiens schriftelijk bevel hun de toegang, ondanks den eigenaar of gebruiker verschaft wordt.

Van die tusschenkomst en de redenen, die daartoe geleid hebben, wordt door de in het eerste lid van dit artikel bedoelde personen proces-verbaal opgemaakt, hetwelk door den Rechter in het Gerecht in Eersten Aanleg aan hem tot wiens eigendom de toegang is verschaft, in afschrift wordt medegedeeld.

Artikel 5

De eigenaren en gebruikers van gebouwde en ongebouwde eigendommen zijn verplicht te dulden dat door den Dienst van het Kadaster grenteekenen worden gesteld, alsmede ten behoeve van de opmeting van grenzen, signalen of andere duurzame teekenen.

Artikel 6

De perceelen gronds, welke op aanvraag van belanghebbenden zijn opgemeten, worden op hunne kosten, ten genoegen van den Dienst van het Kadaster, van duurzame officieele grensteekenen voorzien, welke grensteekenen zullen bestaan uit baksteen, betonnen of ijzeren kenteekenen.

De percelen gronds, welke ten behoeve van de inrichting van het Kadaster zijn opgemeten, worden op kosten van het betrokken eilandgebied van gelijke grensteekenen voorzien.

Verplaatsting van eenmaal aangebrachte grensteekenen, zonder toestemming van den Dienst van het Kadaster, is verboden.

Artikel 7

Hij, die handelt in strijd met het bepaalde bij het laatste lid van artikel 6 wordt, indien het feit niet als misdrijf is aan te merken, gestraft met een geldboete van ten hoogste f 1000,--.

Met dezelfde straf wordt gestraft hij, die opdracht heeft gegeven tot verplaatsing van eenmaal aangebrachte grensteekenen zonder toestemming van den Dienst van het Kadaster, indien de verplaatsing ingevolge die opdracht is geschied.

De in dit artikel strafbaar gestelde feiten, worden beschouwd als overtredingen.

Artikel 8

De eischen waaraan de te plaatsen merkteekenen moeten voldoen, zijn de volgende:

- a. bij verzekering van eigendomsgrenzen in muren moet worden gebezigd een ijzeren bout met een minimum diameter van 25 mm, en een minimum lengte van 150 mm, terwijl de bout voorzien moet zijn van een kop met een minimum diameter van 40 mm en een lengte van minstens 10 mm.
- b. in andere dan onder a genoemde gevallen dient te worden gebezigd:

- I. een gasbuis of ijzeren staaf van minstens tachtig centimeter lengte en een diameter van minstens drie en een kwart centimeter, terwijl het gedeelte, dat boven den grond uitsteekt (twee decimeter), van een sluitstuk of kop wordt voorzien en rood wordt geverfd met menie dan wel
- II. steenen of betonnen merkteekenen van minstens drie decimeter in het vierkant en zes decimeter hoogte, welke pilaren behooren te staan op een fundering van twee decimeter hoogte en vier decimeter in het vierkant.

Artikel 9

Waar, in verband met de gesteldheid van den bodem, de in artikel 8 voorgeschreven merkteekenen ongeschikt worden geacht voor de verzekering van grenzen, bepaalt den Dienst van het Kadaster welke andere duurzame merkteekenen gebezigd zullen worden.

Artikel 10

De rechthebbende op den grond is verplicht de tot verzekering der grenzen dienende merkteekenen in behoorlijken staat, ter beoordeeling van den Dienst van het Kadaster, te onderhouden. Door den Dienst van het Kadaster wordt, indien na schriftelijke aanmaning op een termijn van een maand niet het noodig geoordeelde bijzonderlijk omschreven onderhoud is geschied, op kosten van den nalatige daarin voorzien.

Artikel 11

Deze landsverordening treedt in werking op een door den Gouverneur te bepalen tijdstip, welk tijdstip verschillend kan zijn voor door hem aan te wijzen eilanden of gedeelten van eilanden. Zij kan worden aangehaald als „Kadasterlandsverordening”.

LANDSVERORDENING van de 7de april 2006 houdende regels inzake de kwaliteit van voor menselijke consumptie bestemd water

HOOFDSTUK 1

Begripsbepalingen

Artikel 1

In deze landsverordening en de daarop berustende bepalingen wordt verstaan onder:

- a. afzonderlijke water-voorziening : een voorziening ter zake van drinkwater dat niet afkomstig is van een openbare of een interne watervoorziening dan wel geleverd wordt in het kader van een commerciële - of openbare activiteit;
- b. drinkwater : alle voor menselijke consumptie bestemd water dat onbehandeld of na behandeling bestemd is voor drinken, koken, voedselbereiding of andere huishoudelijke doeleinden;
- c. gebouw : elk pand in gebruik voor bewoning of bedrijfsuitoefening;
- d. Inspectie : de Inspectie voor de Volksgezondheid, bedoeld in artikel 2, eerste lid, van de Landsverordening Inspectie voor de Volksgezondheid (P.B. 2003, no. 8);
- e. intern leidingnet : een samenstel van leidingen, fittingen en toestellen bestemd voor de distributie van drinkwater binnen één gebouw of een aantal in elkaars directe nabijheid liggende en door dat leidingnet met elkaar verbonden gebouwen, die de verbinding vormt tussen een interne watervoorziening, een afzonderlijke watervoorziening of een openbaar leidingnet en een of meer tappunten in dat gebouw respectievelijk die gebouwen;
- f. interne watervoorziening : de al dan niet voor openbaar gebruik bestemde productie van drinkwater en de distributie daarvan via een intern leidingnet;
- g. Minister : de Minister van Volksgezondheid en Sociale Ontwikkeling;
- h. openbaar leidingnet : een samenstel van leidingen, fittingen en toestellen bestemd voor de distributie van drinkwater afkomstig van een openbare watervoorziening, dat ieder die daarop is aangesloten tegen betaling aan tappunten kan afnemen;
- i. openbare watervoorziening : de voor openbaar gebruik bestemde productie van drinkwater en de distributie daarvan via een openbaar leidingnet;
- j. Raad : de Raad voor het drinkwater, bedoeld in artikel 19;
- k. tappunt : plaats in of aan een gebouw of een andere voor het publiek toegankelijke plaats waar drinkwater voor direct gebruik beschikbaar is;
- l. toezichthouder : de door het bestuurscollege aangewezen eilandelijke dienst belast met het toezicht.

2. Onder distribueren en distributie wordt in deze landsverordening mede verstaan het leveren en afleveren onderscheidenlijk de levering en de aflevering aan een afnemer.

Artikel 2

Deze landsverordening is van toepassing op drinkwater ongeacht de herkomst ervan en ongeacht of het water wordt geleverd via een openbaar of intern leidingnet dan wel afkomstig is van een afzonderlijke watervoorziening, uit een tankschip of uit een tankauto.

Artikel 3

Deze landsverordening is niet van toepassing op drinkwater dat is verpakt in flessen of andersoortig klein verpakkingsmateriaal.

Artikel 4

1. Bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen, kan, gehoord de Inspectie, op verzoek van het bestuurscollege van de toepassing van deze landsverordening en de daarop berustende bepalingen geheel of gedeeltelijk worden uitgezonderd drinkwater:

- a. dat wordt geproduceerd of gedistribueerd in eilandgebieden met een bevolking van minder dan 5.000 inwoners;

- b. dat afkomstig is van een afzonderlijke watervoorziening die gemiddeld minder dan 10m³ water per dag levert of waarvan minder dan 50 personen gebruik maken, tenzij het water wordt geleverd in het kader van een commerciële of openbare activiteit;
- c. dat uitsluitend bestemd is voor doeleinden waarvoor de kwaliteit van het water naar de overtuiging van dat bestuurscollege direct noch indirect van invloed is op de gezondheid van de betrokken verbruikers.
2. Indien het eerste lid, onder a, toepassing heeft gevonden, is de verleende uitzondering niet van toepassing op het drinkwater dat afkomstig is van een afzonderlijke watervoorziening die gemiddeld meer dan 10 m³ water per dag levert of waarvan meer dan 50 personen gebruik maken.
3. Voor zover het eerste lid toepassing heeft gevonden, stelt het desbetreffende bestuurscollege ter zake regels ter waarborging dat de volksgezondheid wordt beschermd tegen de schadelijke gevolgen van verontreiniging van drinkwater. Deze regels zijn zoveel mogelijk in overeenstemming met deze landsverordening en de daarop berustende bepalingen.

Artikel 5

Bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen, kunnen – gehoord de Inspectie – deze landsverordening en de daarop berustende bepalingen mede geheel of gedeeltelijk van toepassing worden verklaard op eigenaren of beheerders van gebouwen waar logies wordt geboden aan derden.

Artikel 6

Met de zorg voor het tot stand brengen en instandhouden van een deugdelijke en duurzame voorziening van drinkwater voor alle inwoners van een eilandgebied en dat voldoet aan de bij of krachtens deze landsverordening gestelde regels is belast het bestuurscollege van het desbetreffende eilandgebied.

Artikel 7

De Minister kan op verzoek van een bestuurscollege in het belang van de volksgezondheid geheel of gedeeltelijk voorzien in faciliteiten, middelen en bijstand die noodzakelijk zijn voor de uitvoering van het bepaalde bij of krachtens deze landsverordening en de daaruit voortvloeiende regelgeving in het desbetreffende eilandgebied.

Artikel 8

1. Ter zake van beslissingen drinkwater betreffende die het belang van de volksgezondheid raken raadplegen de Minister en het bestuurscollege alsmede de producenten en distributeurs van drinkwater tenminste de Inspectie.
2. Onverminderd het bepaalde in het eerste lid, raadplegen het bestuurscollege alsmede de producenten en distributeurs van drinkwater tevens de toezichthouder in het desbetreffende eilandgebied.

HOOFDSTUK 2

Productie en distributie

Artikel 9

1. Het is in het belang van de volksgezondheid verboden in een eilandgebied drinkwater te produceren of te distribueren zonder daartoe strekkende concessie of vergunning van, dan wel overeenkomst met, het bestuurscollege van dat eilandgebied.
2. Een concessie of een vergunning als bedoeld in het eerste lid wordt slechts verleend en een overeenkomst als bedoeld in dat lid wordt slechts aangegaan indien het belang van de volksgezondheid en het belang van een doelmatige voorziening van drinkwater zich daartegen niet verzetten.
3. Indien de productie en distributie van drinkwater in handen is van verschillende bedrijven draagt het bestuurscollege zorg dat de desbetreffende concessies, vergunningen of overeenkomsten in het belang van de volksgezondheid voorzien in de afstemming van de productie en de distributie op elkaar.

Artikel 10

1. Aan een concessie of een vergunning worden voorwaarden verbonden. Een concessie of een vergunning kan onder beperkingen worden verleend.
2. De in het eerste lid bedoelde voorwaarden of beperkingen hebben ten minste betrekking op de naleving van de bij of krachtens deze landsverordening gestelde eisen ter zake van:

- a. de kwaliteit van het drinkwater;
 - b. de bij de productie en distributie van drinkwater te gebruiken materialen en chemicaliën;
 - c. de levering van het drinkwater;
 - d. voor de levering van drinkwater op te stellen en bekend te maken algemene voorwaarden;
 - e. de hoeveelheid te produceren water en de druk waarmee het water via een openbaar of intern leidingnet aan tappunten beschikbaar komt;
 - f. wijziging in de productie of in de distributie;
 - g. het regelmatig onderhoud van het leidingnet;
 - h. de regelmatige controle van de kwaliteit van het drinkwater;
 - i. de melding van elke daling van de waterkwaliteit beneden het niveau van de bij artikel 12, eerste lid, of krachtens artikel 12, tweede lid, gestelde eisen;
 - j. de te treffen maatregelen ter voorkoming van gevaar voor de volksgezondheid in geval van daling van de waterkwaliteit beneden het niveau van de bij artikel 12, eerste lid, of krachtens artikel 12, tweede lid, gestelde eisen;
 - k. de te treffen maatregelen voor het zo spoedig mogelijk herstel van de waterkwaliteit op tenminste het niveau van de bij artikel 12, eerste lid, of krachtens artikel 12, tweede lid, gestelde eisen;
 - l. de rapportage ter zake van kwaliteitscontrole;
 - m. de vakbekwaamheid van het personeel werkzaam bij producenten of distributeurs van drinkwater en de door hen in acht te nemen technische en hygiënische eisen; en
 - n. de voorlichting aan afnemers van drinkwater.
3. Indien ter zake van de productie of distributie van drinkwater een overeenkomst wordt gesloten bevat deze overeenkomst ten minste bepalingen overeenkomende met de in het tweede lid bedoelde voorwaarden of beperkingen.
4. Het is een producent of distributeur van drinkwater verboden te handelen in strijd met: de bij of krachtens deze landsverordening gegeven voorschriften; de voorwaarden die aan een concessie of vergunning zijn verbonden; de beperkingen waaronder een concessie of vergunning is verleend; de bepalingen van een overeenkomst als bedoeld in het derde lid.

Artikel 11

De producent of distributeur van drinkwater draagt zorg voor de productie respectievelijk de distributie van drinkwater dat in overeenstemming is met de in artikel 12, eerste lid, gestelde eis en de in artikel 12, tweede lid, bedoelde kwaliteitseisen in zodanige hoeveelheid en onder zodanige druk als het belang van de volksgezondheid vereist.

Artikel 12

1. Drinkwater bevat geen micro-organismen, parasieten of andere stoffen in hoeveelheden of concentraties die een gevaar kunnen opleveren voor de volksgezondheid.
2. Drinkwater voldoet aan bij of krachtens landsbesluit, houdende algemene maatregelen, gestelde minimum kwaliteitseisen. Deze eisen kunnen ook betrekking hebben op de door de producenten en distributeurs van drinkwater bij de winning, bereiding, behandeling, opslag, transport en distributie van zodanig water te gebruiken infrastructuur, materialen en chemicaliën.
3. Bij of krachtens landsbesluit, houdende algemene maatregelen, wordt vastgesteld door wie, waar, wanneer en op welke wijze wordt gecontroleerd of drinkwater voldoet aan de bij het eerste lid en krachtens het tweede lid gestelde eisen.
4. Bij of krachtens landsbesluit, houdende algemene maatregelen, kunnen voorts regels worden gesteld met betrekking tot:
 - a. de waarborging van de kwaliteit van de bedrijfsvoering;
 - b. de vakbekwaamheid van het personeel dat werkzaam is bij producenten en distributeurs van drinkwater;
 - c. gezondheidseisen te stellen aan het onder c bedoelde personeel;
 - d. de door het onder c bedoelde personeel in acht te nemen hygiënische eisen;
 - e. de voorlichting door producenten en distributeurs van drinkwater aan hun afnemers en gebruikers:
 - 1°. ter zake van de kwaliteit van het te leveren drinkwater;
 - 2°. indien het gebruik van het water een gevaar kan opleveren voor de volksgezondheid;
 - 3°. ter zake van te treffen herstelmaatregelen indien het drinkwater aan het tappunt niet voldoet aan de bij het eerste lid of krachtens het tweede lid gestelde eisen of anderszins ondeugdelijk is en zulks is te wijten aan een intern leidingnet.
5. In het geval dat ingevolge de in het tweede, derde of vierde lid, bedoelde landsbesluiten, houdende algemene maatregelen, nog niet in de aanpak van een bepaald probleem kan

worden voorzien, kunnen, indien gevaar voor de volksgezondheid direct ingrijpen vereist, de regels bedoeld in het tweede, derde en vierde lid, in afwachting van de totstandkoming van een in die leden bedoeld landsbesluit, houdende algemene maatregelen, tijdelijk bij ministeriële beschikking met algemene werking worden vastgesteld.

6. Een ministeriële beschikking als bedoeld in het vijfde lid vervalt na verloop van een termijn van zes maanden nadat zij in werking is getreden, dan wel, indien binnen die termijn een landsbesluit, houdende algemene maatregelen, ter vervanging van die beschikking in werking getreden is, met ingang van het tijdstip waarop een zodanig landsbesluit in werking getreden is.

Artikel 13

1. Indien drinkwater niet voldoet aan de bij artikel 12, eerste lid, of krachtens artikel 12, tweede lid, gestelde eisen:

- a. stelt de producent of de distributeur onmiddellijk een onderzoek naar de oorzaak daarvan en de mogelijke nadelige gevolgen daarvan voor de volksgezondheid;
- b. stelt de producent respectievelijk de distributeur onmiddellijk de toezichthouder in kennis van het feit dat het water niet langer voldoet aan de bij artikel 12, eerste lid of krachtens artikel 12, tweede lid, gestelde eisen alsmede van de wijze waarop uitvoering wordt gegeven aan het in de onderdelen a en c bepaalde;
- c. treft de producent of de distributeur zo spoedig mogelijk de nodige herstelmaatregelen om de kwaliteit weer op het peil te brengen dat tenminste gelijk is aan het niveau van de bij artikel 12, eerste lid, of krachtens artikel 12, tweede lid, gestelde eisen.

2. De toezichthouder stelt terstond het bestuurscollege en de Inspectie hiervan in kennis.

3. Het bestuurscollege draagt zorg dat, indien er herstelmaatregelen worden genomen die de volksgezondheid raken, de producent of distributeur de gebruikers hiervan zo spoedig mogelijk in kennis stellen. Bij die gelegenheid worden de gebruikers tevens voorgelicht over door hen te nemen maatregelen om eventuele nadelige gevolgen voor de gezondheid te voorkomen.

4. Het derde lid vindt geen toepassing indien de toezichthouder van oordeel is dat de mate waarin niet wordt voldaan aan de bij artikel 12, eerste lid, en krachtens artikel 12, tweede lid, gestelde eisen niet van betekenis is en er geen gevaar voor de volksgezondheid is te duchten.

5. Indien wordt vastgesteld dat het niet voldoen aan de bij artikel 12, eerste lid of krachtens artikel 12, tweede lid, gestelde eisen, is te wijten aan het desbetreffende interne leidingnet of het onderhoud daarvan, zijn het eerste en tweede lid niet van toepassing. In een dergelijk geval is de producent of de distributeur van het desbetreffende drinkwater gehouden de eigenaar of gebruiker van het interne leidingnet hiervan op de hoogte te stellen en deze te adviseren over mogelijke te treffen herstelmaatregelen.

6. Het eerste tot en met vijfde lid is niet van toepassing indien het afwijken van de bij artikel 12, eerste lid, of krachtens artikel 12, tweede lid, gestelde eisen tijdelijk van aard is en wordt veroorzaakt door onderhoud aan het leidingnet.

Artikel 14

Het onderzoek naar de kwaliteit van het drinkwater, bedoeld in artikel 12, eerste en tweede lid, geschiedt met behulp van laboratoriumtesten. Zodanige testen geschieden uitsluitend door of op verzoek van een laboratorium dat door de Minister daartoe is aangewezen met in achtneming van bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen, te stellen regels.

2. Indien het in het eerste lid bedoelde laboratorium bij het testen constateert dat het drinkwater niet voldoet aan de bij artikel 12, eerste lid, of krachtens artikel 12, tweede lid, gestelde eisen, stelt het onmiddellijk de producent of distributeur en de toezichthouder hiervan in kennis.

3. De toezichthouder stelt vervolgens onmiddellijk het bestuurscollege en de Inspectie hiervan in kennis.

Artikel 15

1. Het bestuurscollege kan ter zake van drinkwater dat een gevaar kan opleveren voor de volksgezondheid, na overleg met de producent of distributeur van het desbetreffende drinkwater en gehoord de toezichthouder, de producent of distributeur:

- a. verplichten maatregelen te treffen ter bescherming van de volksgezondheid;
- b. verplichten het gebruik hiervan in te perken; of
- c. verbieden dit verder te produceren of te distribueren.

2. In gevallen als bedoeld in het eerste lid stelt het bestuurscollege of de producent respectievelijk de distributeur de gebruikers zo spoedig mogelijk hiervan in kennis. Daarbij wordt zonedig advies verstrekt over het watergebruik.

3. Bij de beoordeling of en zo ja welke maatregelen, bedoeld in het eerste lid, onder a, noodzakelijk zijn, wordt rekening gehouden met de risico's die onderbreking van de levering of inperking van het gebruik van drinkwater zou kunnen opleveren voor de volksgezondheid.

Artikel 16

1. Indien het belang van de volksgezondheid zich daar niet tegen verzet, kan de toezichthouder op verzoek van de producent of distributeur van drinkwater toestemming geven de productie of distributie in strijd met de bij of krachtens artikel 12 gegeven voorschriften gedurende een beperkte tijd voort te zetten in afwachting van de behandeling van een verzoek om ontheffing als bedoeld in artikel 17, eerste lid.
2. De toezichthouder stelt terstond de Inspectie van een zodanige toestemming in kennis.

Artikel 17

1. Indien het belang van de volksgezondheid zich daar niet tegen verzet, kan het bestuurscollege op verzoek van de producent of distributeur van drinkwater, gehoord de Inspectie, tijdelijk overeenkomstig bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen, te stellen regels ontheffing verlenen van de naleving van een of meer van de krachtens artikel 12, tweede, derde en vierde lid, gegeven voorschriften.
2. Een ontheffing kan onder beperkingen worden verleend en aan een ontheffing kunnen voorschriften worden verbonden.

Artikel 18

1. De in een intern leidingnet of een openbaar leidingnet gebezigde materialen voldoen tenminste aan de bij of krachtens artikel 12, tweede lid, gestelde voorschriften.
2. In het belang van de volksgezondheid wordt:
 - a. een intern leidingnet niet in gebruik genomen indien dit niet door de producent of distributeur is goedgekeurd overeenkomstig bij eilandsbesluit, houdende algemene maatregelen, te stellen regels.
 - b. een openbaar leidingnet niet in gebruik genomen indien dit niet door de toezichthouder is goedgekeurd overeenkomstig bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen, te stellen eisen.
3. Het eerste lid geldt mede ten aanzien van elke wijziging in het desbetreffende leidingnet.

HOOFDSTUK 3

Raad voor het drinkwater

Artikel 19

Er is een Raad voor het drinkwater.

Artikel 20

De Raad heeft tot taak:

- a. het desgevraagd of uit eigen beweging uitbrengen van advies over aangelegenheden drinkwater betreffende aan:
 - 1°. de Minister,
 - 2°. het bestuurscollege, en
 - 3°. de producenten en distributeurs van drinkwater.
- b. het uitbrengen van advies over ontwerpen van:
 - 1°. wijziging van deze landsverordening;
 - 2°. landsbesluiten, houdende algemene maatregelen, en ministeriële beschikkingen met algemene werking, ter uitvoering van deze landsverordening;
 - 3°. eilandelijke ontwerp-regelgeving ter zake van drinkwater en de productie of distributie daarvan voor zover aan de Raad om advies voorgelegd.

Artikel 21

1. De Raad bestaat uit ten hoogste vijf leden, waaronder een voorzitter. De leden worden telkens voor een periode van vijf jaren bij landsbesluit op de voordracht van de Minister handelende in overeenstemming met het gevoelen van de Raad van Ministers benoemd, met dien verstande dat de eerste zittingsperiode voor de helft van de leden wordt gesteld op twee en een half jaar.
2. Tot lid worden benoemd zij die deskundig zijn ter zake van drinkwater.
3. Gewezen leden van de Raad zijn terstond herbenoembaar.
4. De Raad kan in het belang van de volksgezondheid advies inwinnen van externe deskundigen. Indien hieraan kosten verbonden zijn is voorafgaande instemming van de Minister vereist, tenzij de kosten niet op de begroting van het Ministerie van Volksgezondheid en Sociale Ontwikkeling zullen drukken.

5. De Raad kiest uit zijn midden een voorzitter.
6. Het secretariaat van de Raad wordt gevoerd door de Directeur Volksgezondheid van het Ministerie van Volksgezondheid en Sociale Ontwikkeling of door een door deze aangewezen medewerker van die Directie.

Artikel 22

1. De Raad stelt een reglement van orde op dat de goedkeuring van de Minister behoeft.
2. Jaarlijks dient de Raad vóór 1 april bij de Minister een begroting in ter zake van de geraamde uitgaven in het daarop volgende jaar. Na afloop van het kalenderjaar legt de Raad binnen vier maanden schriftelijk verantwoording af aan de Minister over de verrichte werkzaamheden. Daartoe behoort mede een overzicht van het financieel beheer.

Artikel 23

1. De Raad is bevoegd tot het horen van producenten en distributeurs van drinkwater, deskundigen, maatschappelijke organisaties en andere betrokkenen ten einde informatie te verkrijgen die noodzakelijk is voor het voorbereiden van een advies.
2. De Raad is voorts bevoegd voor zover zulks strekt ten behoeve van zijn werkzaamheden stukken die berusten onder producenten en distributeurs van drinkwater, deskundigen, maatschappelijke organisaties en andere betrokkenen, op te vragen of daarvan ter plekke inzage te nemen met uitzondering van stukken die betrekking hebben op of te herleiden zijn tot individuele personen, tenzij deze geanonimiseerd zijn.

HOOFDSTUK 4

Handhaving

§1 Toezicht

Artikel 24

1. Met het toezicht op de naleving van het bij of krachtens deze landsverordening bepaalde zijn, onverminderd het bepaalde in de Landsverordening Inspectie voor de Volksgezondheid (P.B. 2003, no. 8), belast de daartoe door het bestuurscollege van het desbetreffende eilandgebied aangewezen personen werkzaam bij de toezichthouder. Een zodanige aanwijzing wordt bekendgemaakt in het blad waarin vanwege dat eilandgebied officiële berichten worden geplaatst of op enige andere wijze die in dat eilandgebied gebruikelijk is.
2. Het bestuurscollege kan de Inspectie voor de Volksgezondheid verzoeken het toezicht, bedoeld in het eerste lid, uit te oefenen.
3. De krachtens het eerste lid aangewezen personen zijn, uitsluitend voor zover dat voor de vervulling van hun taak redelijkerwijze noodzakelijk is, bevoegd:
 - a. alle inlichtingen te vragen;
 - b. inzage te verlangen van alle boeken, bescheiden en andere informatiedragers en daarvan afschrift te nemen of deze daartoe tijdelijk mee te nemen;
 - c. goederen aan opnemings- en onderzoek te onderwerpen, deze daartoe tijdelijk mee te nemen en daarvan monsters te nemen;
 - d. alle plaatsen met uitzondering van woningen zonder de uitdrukkelijke toestemming van de bewoner te betreden, eventueel vergezeld van door hen aangewezen personen;
 - e. woningen of tot woning bestemde gedeelten van vaartuigen zonder de uitdrukkelijke toestemming van de bewoner binnen te treden.
4. Zo nodig, wordt de toegang tot een plaats als bedoeld in het derde lid, onderdeel d, verschaft met behulp van de sterke arm.
5. Op het binnentreden van woningen of van tot woning bestemde gedeelten van vaartuigen als bedoeld in het derde lid, onderdeel e, is Titel 4 van het Derde Boek van het Wetboek van Strafvordering van overeenkomstige toepassing, met uitzondering van de artikelen 155, vierde lid, 156, tweede lid, 157, tweede en derde lid, 158, eerste lid, laatste zinsnede, en 160, eerste lid, en met dien verstande dat de machtiging wordt verleend door de procureur-generaal.
6. Een ieder is verplicht aan de krachtens het eerste lid aangewezen personen alle medewerking te verlenen die op grond van het derde lid wordt gevorderd.
7. Zij die uit hoofde van ambt, beroep of wettelijk voorschrift verplicht zijn tot geheimhouding, kunnen het verlenen van medewerking weigeren, voor zover dit uit hun geheimhoudingsplicht voortvloeit.

Artikel 25

1. Bij de uitoefening van hun taak dragen de krachtens artikel 24, eerste lid, aangewezen personen een door het desbetreffende bestuurscollege te verstrekken legitimatiebewijs bij zich.
2. Desgevraagd tonen zij hun legitimatiebewijs aanstonds.
3. Het legitimatiebewijs bevat een foto van de krachtens artikel 24, eerste lid, aangewezen persoon en vermeldt in ieder geval diens naam en hoedanigheid.
4. Bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen, kunnen regels worden gesteld met betrekking tot de wijze van taakuitoefening van de krachtens artikel 24, eerste lid, aangewezen personen.

§2 Bestuursdwang

Artikel 26

Het bestuurscollege is bevoegd tot het doen wegnemen, ontruimen, beletten, in de vorige toestand herstellen of verrichten van hetgeen in strijd met de in deze landsverordening en de daarop berustende bepalingen is of wordt gedaan, gehouden of nagelaten.

Artikel 27

1. Een beslissing tot toepassing van bestuursdwang wordt op schrift gesteld en geldt als een beschikking. De beschikking vermeldt welk voorschrift is overtreden.
2. De bekendmaking ervan geschiedt aan de overtreder en andere rechthebbenden.
3. In de beschikking wordt een termijn gesteld waarbinnen de overtreder en eventuele andere rechthebbenden de tenuitvoerlegging kunnen voorkomen door zelf de in de beschikking vermelde maatregelen te treffen. Geen termijn behoeft te worden gegund, indien de vereiste spoed zich daartegen verzet.
4. Indien de situatie dermate spoedeisend is dat het bestuurscollege de beslissing tot toepassing van bestuursdwang niet tevoren op schrift kan stellen, zorgt het bestuurscollege alsnog zo spoedig mogelijk voor de opschriftstelling en de bekendmaking.

Artikel 28

1. De overtreder is de kosten verbonden aan de toepassing van bestuursdwang verschuldigd, tenzij de kosten redelijkerwijze niet of niet geheel te zijnen laste behoren te komen.
2. De beschikking vermeldt dat de toepassing van bestuursdwang op kosten van de overtreder plaatsvindt.
3. Indien echter de kosten geheel of gedeeltelijk niet ten laste van de overtreder zullen worden gebracht, wordt dat in de beschikking vermeld.
4. Onder de kosten worden begrepen de kosten verbonden aan de voorbereiding van bestuursdwang, voor zover deze kosten zijn gemaakt na het tijdstip waarop de termijn bedoeld in artikel 27, derde lid, is verstreken.
- 5.. De kosten zijn ook verschuldigd indien de bestuursdwang door opheffing van de onrechtmatige situatie niet of niet volledig is uitgevoerd.

Artikel 29

1. Het bestuurscollege kan van de overtreder bij dwangbevel de verschuldigde kosten, verhoogd met de op de invordering vallende kosten, invorderen.
2. Het dwangbevel wordt op kosten van de overtreder bij deurwaardersexploit betekend en levert een executoriale titel op in de zin van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering van de Nederlandse Antillen.
3. Gedurende zes weken na de dag van betekening staat verzet tegen het dwangbevel open door dagvaarding van het eilandgebied.
4. Het verzet schorst de tenuitvoerlegging. Op verzoek van het eilandgebied kan het gerecht in eerste aanleg de schorsing van de tenuitvoerlegging opheffen.

Artikel 30

De kosten verbonden aan de toepassing van bestuursdwang zijn bevoorrecht op de zaak ten aanzien waarvan zij zijn besteed en worden na de kosten, bedoeld in Boek 3, artikel 284, het Burgerlijk Wetboek, uit de opbrengst van de zaak betaald.

Artikel 31

Om aan een beslissing van bestuursdwang uitvoering te geven, komen de personen die daartoe door het bestuurscollege zijn aangewezen, de bevoegdheden toe, genoemd in artikel 24, tweede en derde lid. Artikel 24, vierde lid, is van toepassing.

Artikel 32

Tot de bevoegdheid tot toepassing van bestuursdwang behoort het verzegelen van gebouwen, terreinen en hetgeen zich daarin of daarop bevindt.

Artikel 33

1. Tot de bevoegdheid tot toepassing van bestuursdwang behoort het meevoeren en opslaan van daarvoor vatbare zaken voor zover de toepassing van bestuursdwang dit vereist.
2. Indien zaken zijn meegevoerd en opgeslagen, doet het bestuurscollege daarvan proces-verbaal opmaken, waarvan afschrift wordt verstrekt aan de rechthebbende.
3. Het bestuurscollege draagt zorg voor de bewaring van de opgeslagen zaken en geeft deze zaken terug aan de rechthebbende, zodra dat redelijkerwijze nodig is.
4. Het bestuurscollege is bevoegd de afgifte op te schorten totdat de verschuldigde kosten zijn voldaan. Indien de rechthebbende niet tevens de overtreder is, is het bestuurscollege bevoegd de afgifte op te schorten totdat de kosten van bewaring zijn voldaan.
5. Het eilandgebied is, behoudens in geval van onzorgvuldig handelen, niet aansprakelijk voor afgifte van het opgeslagene aan een onbevoegde.

Artikel 34

1. Het bestuurscollege is bevoegd indien een opgeslagen zaak niet binnen dertien weken na de opslag kan worden teruggegeven aan de rechthebbende, deze te doen verkopen of, indien verkoop naar zijn oordeel niet mogelijk is, de zaak om niet aan een derde in eigendom over te dragen of te laten vernietigen.
2. Gelijke bevoegdheid heeft het bestuurscollege ook binnen die termijn zodra de aan de toepassing van bestuursdwang verbonden kosten vermeerderd met de voor de verkoop, de eigendomsoverdracht om niet of de vernietiging geraamde kosten, in verhouding tot de waarde van de zaak onevenredig hoog worden.
3. Verkoop, eigendomsoverdracht of vernietiging vindt niet plaats binnen twee weken na de verstrekking van het afschrift van het proces-verbaal betreffende het meevoeren en opslaan, tenzij het gevaarlijke stoffen of eerder aan bederf onderhevige stoffen betreft.
4. Gedurende drie jaren na het tijdstip van verkoop heeft degene die op dat tijdstip rechthebbende was, recht op de opbrengst van het goed onder aftrek van de aan de toepassing van bestuursdwang verbonden kosten en de kosten van de verkoop. Indien de rechthebbende niet tevens de overtreder is, wordt van de opbrengst de kosten van bestuursdwang niet in mindering gebracht.
5. Het eilandgebied is, behoudens in geval van onzorgvuldig handelen, niet aansprakelijk voor afgifte van de opbrengst uit de verkoop aan een onbevoegde.

§3 Last onder dwangsom

Artikel 35

1. Het bestuurscollege kan in plaats van het uitoefenen van bestuursdwang aan de overtreder een last onder dwangsom opleggen, die ertoe strekt de overtreding ongedaan te maken dan wel een herhaling van de overtreding te voorkomen.
2. Een last onder dwangsom wordt niet opgelegd indien het belang dat het betrokken voorschrift beoogt te beschermen zich daartegen verzet.
3. Het bestuurscollege stelt de dwangsom vast hetzij op een bedrag ineens hetzij op een bedrag per tijdseenheid waarin de last niet is uitgevoerd of op een bedrag per overtreding van de last. Het bestuurscollege stelt tevens een bedrag vast waarboven geen dwangsom meer wordt verbeurd. Het vastgestelde bedrag van de dwangsom dient in redelijke verhouding te staan tot de zwaarte van het geschonden belang en de beoogde werking van de dwangsomoplegging.
4. In de beschikking tot oplegging van een last onder dwangsom die strekt tot het ongedaan maken of het beëindigen wordt een termijn gesteld gedurende welke de overtreder de last kan uitvoeren zonder dat een dwangsom wordt verbeurd.

Artikel 36

Verbeurde dwangsommen komen toe aan het desbetreffende eilandgebied. Het bestuurscollege kan bij dwangbevel het verschuldigde bedrag invorderen.

2. Artikel 29, tweede, derde en vierde lid, zijn van toepassing.

Artikel 37

1. Het bestuurscollege kan op verzoek van de overtreder de last opheffen, de looptijd ervan opschorten voor een bepaalde termijn of de dwangsom verminderen ingeval van blijvende of tijdelijke gehele of gedeeltelijke onmogelijkheid voor de overtreder om aan zijn verplichtingen te voldoen.
2. Het bestuurscollege kan op verzoek van de overtreder de last opheffen indien de beschikking een jaar van kracht is geweest zonder dat de dwangsom is verbeurd.

Artikel 38

1. De bevoegdheid tot invordering van verbeurde bedragen verjaart door verloop van een jaar na de dag waarop zij zijn verbeurd.
2. De verjaring wordt gestuit door faillissement en ieder wettelijk beletsel voor invordering van de dwangsom.

§4 Opsporing

Artikel 39

1. Met de opsporing van de bij artikel 40 strafbaar gestelde feiten zijn, naast de in artikel 184 van het Wetboek van Strafvordering bedoelde personen en de krachtens artikel 39, eerste lid, van de Landsverordening Inspectie voor de Volksgezondheid, belast de daartoe door het bestuurscollege van het desbetreffende eilandgebied aangewezen personen.
2. Een zodanige aanwijzing wordt bekendgemaakt in het blad waarin vanwege dat eilandgebied officiële berichten worden geplaatst of op enige andere wijze die in dat eilandgebied gebruikelijk is.
3. Bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen, kunnen regels worden gesteld omtrent de vereisten waaraan de ingevolge het eerste lid aangewezen personen dienen te voldoen.

HOOFDSTUK 5

Strafbepalingen

Artikel 40

1. Overtreding van het in de artikelen 9, eerste lid, en 10, vierde lid, gestelde verbod is:
 - a. voor zover opzettelijk begaan, een misdrijf en wordt gestraft met, hetzij gevangenisstraf van ten hoogste twee jaren en een geldboete van ten hoogste tweehonderdduizend gulden, hetzij met één van beide straffen, en
 - b. voor zover niet opzettelijk begaan, een overtreding en wordt gestraft met, hetzij hechtenis van tien maanden en een geldboete van honderdduizend gulden, hetzij met één van beide straffen.
2. Degene die verontreiniging van drinkwater veroorzaakt, zodanig dat door de betrokken producent of distributeur niet meer wordt voldaan aan artikel 12, eerste lid, of de krachtens artikel 12, tweede lid, bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen, gestelde regels ter zake van de kwaliteit van het drinkwater, wordt gestraft:
 - a. voor zover opzettelijk begaan, met hetzij gevangenisstraf van ten hoogste twee jaren en een geldboete van ten hoogste tweehonderdduizend gulden, hetzij met één van beide straffen; een dergelijk vergrijp is een misdrijf, en
 - b. voorzover niet opzettelijk begaan, met hetzij hechtenis van tien maanden en een geldboete van honderdduizend gulden, hetzij met één van beide straffen; een dergelijk vergrijp is een overtreding.

Artikel 41

1. Degene die opzettelijk de bij artikel 47 opgelegde geheimhouding schendt, wordt gestraft hetzij met gevangenisstraf van ten hoogste twee jaren hetzij met een geldboete van ten hoogste tweehonderd vijftigduizend gulden, hetzij met beide straffen. Het in dit lid strafbaar gestelde feit is een misdrijf.
2. Degene aan wiens schuld schending van de geheimhouding te wijten is, wordt gestraft met hechtenis van ten hoogste zes maanden hetzij met een geldboete van ten hoogste honderdduizend gulden, hetzij met beide straffen. Het in dit lid strafbaar gestelde feit is een overtreding.
3. Geen vervolging wordt ingesteld dan op klachte van degene te wiens aanzien de geheimhouding geschonden is.

HOOFDSTUK 6

§1 Beleidsplanning en rapportage

Artikel 42

1. De Minister stelt een maal per vijf jaren, gehoord de Raad voor het drinkwater, een beleidsplan vast ter zake van drinkwater dat alle eilandgebieden van de Nederlandse Antillen omvat.
2. De Minister bereidt het in het eerste lid bedoelde plan voor in nauw overleg met het bestuurscollege.
3. Het plan heeft in het bijzonder betrekking op de gezondheidsaspecten van de voorziening van drinkwater alsmede op de coördinerende en ondersteunende taken van de minister terzake jegens de eilandgebieden.
4. De Minister stelt de Inspectie in de gelegenheid haar zienswijze te geven over het ontwerp van het beleidsplan voordat het aan de Staten wordt aangeboden.
5. De Minister zendt een exemplaar van het beleidsplan aan de Staten, de Inspectie en het bestuurscollege.

Artikel 43

Jaarlijks vóór 1 september brengt de Minister verslag uit over de stand van zaken met betrekking tot de uitvoering van het in artikel 42 bedoelde beleidsplan aan de Staten. Het verslag bevat voorts alle relevante informatie over op landsniveau van belang zijnde gebeurtenissen ter zake van drinkwater gedurende de verslagperiode. De Minister zendt een exemplaar van het verslag tevens aan het bestuurscollege en de Inspectie.

Artikel 44

1. Het bestuurscollege stelt een maal per vijf jaren, gehoord de Raad voor het Drinkwater, een eilandelijk beleidsplan vast ter zake van drinkwater.
2. Het beleidsplan behoeft de goedkeuring van de eilandsraad.
3. Het beleidsplan, dat steeds een periode van tien jaar omvat, bevat in ieder geval:
 - a. de hoofdlijnen van het beleid met betrekking tot de voorziening van drinkwater in het eilandgebied;
 - b. een prognose van de toekomstige behoefte aan drinkwater;
 - c. een beschrijving van de wijze waarop in de betrokken periode wordt voorzien in de levering van drinkwater, de noodzakelijke uitbreiding of vernieuwing van productie- of distributiemiddelen en een raming van de daarmee gemoeide investeringen;
 - d. een beschrijving van de wijze waarop wordt voorzien in de levering van drinkwater indien de normale productie- of distributiemiddelen geheel of gedeeltelijk zijn uitgevallen.
4. Bij de voorbereiding van het beleidsplan betreft het bestuurscollege de producenten en distributeurs van drinkwater alsmede andere belanghebbende instanties en organisaties.
5. Het bestuurscollege stelt de toezichthouder in de gelegenheid hun zienswijze te geven over het ontwerp van het beleidsplan voordat het aan de eilandsraad ter goedkeuring wordt aangeboden.
6. Het bestuurscollege zendt een exemplaar van het beleidsplan aan de Minister en aan de toezichthouder.

Artikel 45

1. Jaarlijks vóór 1 september brengt het bestuurcollege verslag uit over de stand van zaken met betrekking tot de voorziening van drinkwater aan de eilandsraad. Het verslag bevat in ieder geval:
 - a. een overzicht van de kwaliteit van het drinkwater in het voorgaande kalenderjaar;
 - b. bijzondere feiten en omstandigheden die zich het voorgaande kalenderjaar met betrekking tot de kwaliteit en leveringszekerheid van de voorziening van drinkwater hebben voorgedaan en de in dat verband genomen maatregelen;
 - c. een overzicht van de activiteiten die het voorgaande kalenderjaar in het kader van het toezicht en de handhaving met betrekking tot de voorziening van drinkwater hebben plaatsgevonden;
 - d. de stand van zaken met betrekking tot de uitvoering van het geldende beleidsplan, bedoeld in artikel 44, alsmede met betrekking tot de voorbereiding van het ontwerp van een zodanig plan.
2. Het bestuurcollege zendt een exemplaar van het verslag tevens aan de Minister en de toezichthouder.

§2 Vergoedingen

Artikel 46

1. Voor een concessie, vergunning of overeenkomst als bedoeld in artikel 9, eerste lid, is een bij eilandsbesluit, houdende algemene maatregelen, vast te stellen vergoeding verschuldigd welke vergoeding strekt ter dekking van de kosten van de bemoeiingen met betrekking tot het verlenen van de concessie, vergunning of het aangaan van de overeenkomst.
2. Bij eilandsbesluit, houdende algemene maatregelen, worden regels gesteld betreffende een jaarlijkse bijdrage die is verschuldigd door een producent of distributeur van drinkwater ter dekking van de kosten die voor de overheid voortvloeien uit de toepassing van het bij of krachtens deze landsverordening ter zake van de kwaliteit van het drinkwater bepaalde, in het bijzonder waar het betreft kosten die verband houden met het toezicht op de naleving van de bij of krachtens deze landsverordening gegeven regels, voorschriften en beperkingen.
3. Indien de vergoeding en de bijdrage, bedoeld in respectievelijk het eerste en tweede lid, verschuldigd zijn door een privaatrechtelijke rechtspersoon, is iedere bestuurder van die rechtspersoon, behoudens voor zover deze kan aantonen dat hem terzake geen verwijt treft, hoofdelijk aansprakelijk voor het afdragen van die vergoeding en bijdrage.

§3 Geheimhoudingsbepaling

Artikel 47

Een ieder die is betrokken bij de uitvoering van het bij of krachtens deze landsverordening bepaalde en daarbij de beschikking krijgt over gegevens waarvan hij het vertrouwelijke karakter kent of redelijkerwijs moet vermoeden, en voor wie niet reeds uit hoofde van ambt, beroep of wettelijk voorschrift ter zake van die gegevens een geheimhoudingsplicht geldt, is verplicht tot geheimhouding van die gegevens, behoudens voor zover enig wettelijk voorschrift hem tot mededeling verplicht of uit zijn taak de noodzaak tot mededeling voortvloeit.

§4 Evaluatiebepaling

Artikel 48

De Minister zendt binnen vijf jaar na de inwerkingtreding van deze landsverordening en vervolgens telkens na vier jaren, aan de Staten een verslag over de doeltreffendheid en de effecten van deze landsverordening in de praktijk.

HOOFDSTUK 7

Overgangs- en slotbepalingen

Artikel 49

1. Een concessie, vergunning of overeenkomst, afgegeven, respectievelijk aangegaan vóór het tijdstip van inwerkingtreding van deze landsverordening wordt aangemerkt als een concessie, vergunning of overeenkomst als bedoeld in artikel 9.
2. Concessies, vergunningen of overeenkomsten, afgegeven, respectievelijk aangegaan vóór het tijdstip van inwerkingtreding van deze landsverordening blijven, behoudens eerdere intrekking of beëindiging, in stand voor de resterende tijd van die concessie, vergunning of overeenkomst, met dien verstande dat bepalingen in die concessies, vergunningen of overeenkomsten die in strijd zijn met deze landsverordening of de daarop berustende bepalingen na drie maanden na inwerkingtreding van deze landsverordening komen te vervallen tenzij zij binnen die periode zijn vervangen door bepalingen die in overeenstemming zijn met het bij of krachtens deze landsverordening bepaalde.

Artikel 50

1. Deze landsverordening en de daarop berustende bepalingen zijn niet van toepassing op leidingen, fittingen en toestellen, die op het tijdstip van de inwerkingtreding van deze landsverordening in gebruik zijn in bestaande gebouwen, openbare, interne en afzonderlijke watervoorzieningen en openbare en interne leidingnetten.
2. Leidingen, fittingen en toestellen die niet specifiek zijn goedgekeurd voor de hier te lande bestaande omstandigheden, doch die ten tijde van het in werking treden van deze

landsverordening reeds in de Nederlandse Antillen aanwezig zijn, mogen slechts worden aangelegd tot ten hoogste twee jaren na de inwerkingtreding van deze landsverordening.

3. In afwijking van het bepaalde in het eerste en tweede lid kan de Minister beperkingen stellen aan het gebruik van de aldaar bedoelde leidingen, fittingen en toestellen, indien deze naar de mening van de Minister ernstig nadelige gevolgen kunnen hebben voor de volksgezondheid.

4. Indien naar zijn oordeel geen gevaar is te duchten voor de volksgezondheid kan de Minister desgevraagd de in het tweede lid bedoelde periode in een individueel geval voor een door hem te bepalen periode verlengen.

Artikel 51

De beleidsplannen, bedoeld in de artikelen 42 en 44, worden de eerste keer uitgebracht binnen twee jaar na het in werking treden van deze landsverordening.

Artikel 52

[wijzigt de Warenlandsverordening]

Artikel 52a

[wijzigt de Landsverordening Organisatie Landsoverheid]

Artikel 53

Deze landsverordening treedt in werking op een bij landsbesluit te bepalen tijdstip, dat voor de verschillende artikelen of onderdelen daarvan verschillend kan worden vastgesteld.

Artikel 54

Deze landsverordening kan worden aangehaald als: Landsverordening drinkwater.

LANDSVERORDENING van de 8ste september 1976, houdende voorschriften betreffende de grondslagen van de ruimtelijke ontwikkelingsplanning en tot wijziging van de Onteigeningsverordening (P.B. 1960, 161)

HOOFDSTUK I

Definities

Artikel 1

1. Deze landsverordening verstaat onder:

"Minister": de Minister van Welvaartzorg;

"Planbureau": het Planbureau Ontwikkelingsplanning Nederlandse Antillen, bedoeld in artikel 15;

"Commissie": de Coördinatiecommissie Ontwikkelingsplanning, bedoeld in artikel 16;

"bouwen": het oprichten of het geheel of voor een gedeelte vernieuwen van woningen of andere gebouwen.

2. Onder "grond" verstaat deze landsverordening mede de inhammen, wateren en baaien binnen de kustlijn.

HOOFDSTUK II

Ontwikkelingsbeleid van de regering

Artikel 2

1. De Minister doet het nodige ter voorbereiding van een samenhangend en duurzaam regeringsbeleid voor de ontwikkeling van het gebied der Nederlandse Antillen. Daartoe doet hij een geregeld onderzoek verrichten. De uitkomsten hiervan worden, voorzover het algemeen belang zulks toelaat, gepubliceerd.

2. De Minister pleegt terzake bij voortduring overleg met de bestuurscolleges der eilandgebieden.

Artikel 3

Het in artikel 2 bedoelde regeringsbeleid richt zich op de volgende algemene doelstellingen:

a. alle eilandgebieden dienen met inachtneming van hun natuurlijke omstandigheden zo volledig mogelijk deel te hebben aan de groei van de welvaart en aan de sociale en culturele ontplooiing van de Nederlandse Antillen;

b. er dient een zo gunstig mogelijk evenwicht te worden bewaard tussen de beschikbare ruimte en de daarop te bevorderen ontwikkeling, mede in het licht van de bevolkingsgroei waartoe deze zal leiden;

c. de ruimtelijke voorwaarden dienen te worden geschapen voor het behoud van een gezond leefmilieu, onder meer door het veiligstellen van natuur- en recreatieruimte in overeenstemming met de toekomstige omvang van de bevolking, alsmede door het zuiver houden van water, bodem en lucht;

d. het beschikbaar komen van woonruimte en van de bijbehorende sociale en culturele voorzieningen dient zoveel mogelijk gelijke tred te houden met de groei van de bevolking en de uitvoering van de ontwikkelingsprojecten;

e. er dienen tijdig maatregelen te worden genomen voor het aanpassen van de bestaande bebouwingkernen aan de nieuwe ontwikkeling en voor het verbeteren van onvoldoende woningtoestanden.

Artikel 4

1. Het regeringsbeleid wordt, telkens voor een termijn van ten hoogste 10 jaren, samengevat in een na overleg met de bestuurscolleges van de eilandgebieden bij landsbesluit vast te stellen ontwikkelingsprogramma.

2. Dit programma geeft een beeld van de op langere termijn na te streven economische en sociaal-culturele ontwikkeling, voor zover van belang voor en passend in het kader van de ruimtelijke ontwikkeling, alsmede van de maatregelen waarmee de regering zich voorstelt deze doeleinden te bevorderen.

3. Het ontwikkelingsprogramma dient als algemeen kader voor meerjarenplannen en andere uitvoeringsprojecten. Het geeft voor zover mogelijk de fasen aan, waarin de uitvoering bij voorkeur dient te geschieden.

Artikel 5

1. Het ontwikkelingsprogramma wordt onder leiding van de Minister voorbereid door het Planbureau.
2. Alvorens het ontwikkelingsprogramma wordt vastgesteld, wordt het voorgelegd aan de bestuurscolleges van de eilandgebieden, de Sociaal-Economische Raad en de Commissie voor het uitbrengen van advies.
3. Het vastgestelde ontwikkelingsprogramma en de ingevolge het tweede lid uitgebrachte adviezen worden overgelegd aan de Staten der Nederlandse Antillen en aan de bestuurscolleges van de eilandgebieden. Het programma wordt zo spoedig mogelijk in zijn geheel in een of meer nieuwsbladen bekendgemaakt en voor zover mogelijk in druk algemeen verkrijgbaar gesteld.

Artikel 6

1. Het ontwikkelingsprogramma wordt naar behoefte, doch in ieder geval tenminste eenmaal in de 5 jaren herzien.
2. Ten aanzien van deze herziening zijn de vorenstaande artikelen van overeenkomstige toepassing.

HOOFDSTUK III

Ontwikkelingsplannen van de eilandgebieden

Artikel 7

1. Met inachtneming van bij eilandsverordening te stellen regelen stellen de eilandsraden voor hun eilandgebied een of meer ontwikkelingsplannen vast, waarin de op langere termijn na te streven ontwikkeling van het daarin begrepen gebied wordt aangegeven. Bij deze plannen houden zij rekening met de algemene doelstellingen, vermeld in artikel 3, en, indien een ontwikkelingsprogramma als bedoeld in artikel 4 is vastgesteld, met het ontwikkelingsprogramma.
2. Een ontwikkelingsplan wordt bij eilandsverordening vastgesteld en bestaat uit:
 - a. een samenvattend programma in hoofdlijnen, daaronder begrepen een toelichting van de doelstellingen, beleidsaspecten en richtlijnen waarop het ontwikkelingsplan steunt;
 - b. een of meer kaarten (tekeningen) waarop de ontwikkeling wordt uitgebeeld, of welke de doeleinden, beleidsaspecten of richtlijnen van het ontwikkelingsplan toont;
 - c. zo nodig, bestemmingsvoorschriften als bedoeld in artikel 9;
 - d. een toelichting, tevens inhoudend een verslag van het aan het plan ten grondslag liggende onderzoek.

Artikel 8

1. Het ontwikkelingsplan dient als algemeen kader voor de meerjarenplannen en andere uitvoeringsprojecten.
2. Het geeft voor zover mogelijk de fasen aan, waarin de uitvoering bij voorkeur dient te geschieden.
3. Telkens als de omstandigheden zulks vereisen, en tenminste eenmaal in de 5 jaren, wordt het ontwikkelingsplan herzien, en stelt de eilandsraad een verslag vast betreffende de algemene vooruitgang welke is gemaakt ten aanzien van de verwezenlijking van de doelstellingen, beleidsaspecten en richtlijnen van het plan, de gedeelten van het plan welke nog geldig en van kracht zijn, alsmede de gedeelten welke herziening behoeven, tezamen met de aanbevolen herziening daarvan.
4. Ten aanzien van deze herziening zijn de bepalingen van dit hoofdstuk van overeenkomstige toepassing.

Artikel 9

1. De eilandsraad kan in het ontwikkelingsplan bestemmingsvoorschriften opnemen voor in het plan begrepen grond.
2. Deze voorschriften worden vervat in een of meer afzonderlijke bestemmingskaarten met bijbehorende bepalingen.
3. Met inachtneming van de bij de in artikel 7, eerste lid, bedoelde eilandsverordening te stellen regelen, kunnen de bestemmingsvoorschriften beperkingen inhouden ten aanzien van het bouwen, het uitvoeren van deze werken of werkzaamheden in, op of boven de daarin begrepen grond en van het gebruik van die grond en de zich daarop bevindende opstallen.

Artikel 10

Ten aanzien van beschermde stads- en dorpsgezichten als bedoeld in artikel 1 van de Monumentenlandsverordening kunnen de bestemmingsvoorschriften volgens regelen bij de in artikel 7, eerste lid, bedoelde eilandsverordening te stellen, beperkingen inhouden ten aanzien van het bouwen en slopen en het uitvoeren van andere wijzigingen in het uiterlijk aanzien van de daarin begrepen stads- en dorpsgedeelten.

Artikel 11

In het belang van een goede uitvoering van het ontwikkelingsplan kan de eilandsraad in de bestemmingsvoorschriften bindende regelen opnemen omtrent de volgorde, waarin met de verwerkelijking van bepaaldelijk aangeduide onderdelen van het plan een aanvang mag worden gemaakt.

Artikel 12

1. Met inachtneming van de bij de in artikel 7, eerste lid, bedoelde eilandsverordening te stellen regelen, kan het bestuurscollege verklaren, dat een ontwikkelingsplan met bestemmingsvoorschriften in voorbereiding is. Een zodanig besluit van het bestuurscollege, hierna aan te duiden als voorbereidingsbesluit, wordt na de vaststelling onverwijld medegedeeld aan de eilandsraad.
2. Het bepaalde in artikel 9, derde lid, en in artikel 10, tweede lid, is van overeenkomstige toepassing op het voorbereidingsbesluit.

Artikel 13

1. Onder de regelen, bedoeld in de artikelen 9 en 10, mogen niet ontbreken voorschriften met betrekking tot:
 - a. tijdige bekendmaking in een of meer ter plaatse verspreid wordende nieuwsbladen of op de voor publicatie van officiële mededelingen gebruikelijke wijze en terinzagelegging van het ontwerp van het plan, tijdige kennisgeving van die bekendmaking en terinzagelegging aan de belanghebbenden in persoon en gelegenheid voor belanghebbenden tot het indienen van bezwaren bij de eilandsraad;
 - b. mogelijkheid voor het bestuurscollege tot het verlenen van vrijstelling van bepaaldelijk aangeduide bestemmingsvoorschriften in bij het plan te bepalen gevallen en onder daarbij te bepalen voorwaarden;
 - c. bevoegdheid van belanghebbenden tot het behouden van aanwezige opstallen en het voortzetten van bestaand gebruik van grond of de opstallen in strijd met de bestemmingsvoorschriften, een en ander naar de toestand op het tijdstip waarop het ontwerp van het plan, onderscheidenlijk het voorbereidingsbesluit ter inzage werd gelegd.
2. Indien belanghebbenden tengevolge van de bestemmingsvoorschriften werkelijk schade lijden, welke redelijkerwijze niet of niet geheel te hunnen lasten behoort te komen, en een minnelijke regeling terzake de verschuldigde schadevergoeding niet kan worden bereikt, wordt uit eilandskas een door de rechter naar billijkheid te bepalen vergoeding aan de belanghebbenden betaald. Voor de toepassing van dit artikellid worden niet onder bestemmingsvoorschriften begrepen:
 - a. de volgorde van verwerkelijking van het ontwikkelingsplan;
 - b. de indeling van het wegennet of de kavelindeling;
 - c. het aantal, de plaatsing, de afmetingen of het uiterlijk van de op te richten gebouwen.
3. Voor belanghebbenden die bij de eilandsraad tijdig bezwaren hebben ingediend tegen het ontwerp van de bestemmingsvoorschriften, staat tegen de beschikking van de eilandsraad binnen zes weken na de dag waarop deze is gegeven, beroep open bij het Gerecht in eerste aanleg van de Nederlandse Antillen.

Artikel 14

1. Bij eilandsverordening kunnen regelen worden vastgesteld omtrent de medewerking van het eilandgebied bij het bouwrijp maken van grond.
2. Deze regelen kunnen de medewerking onder meer afhankelijk stellen van:
 - a. kosteloze overdracht aan het eilandgebied van de nodige gronden voor de aanleg van wegen en andere openbare voorzieningen;
 - b. betaling van het aandeel in de kosten van wegaanleg en van andere openbare voorzieningen, dat op het daardoor ontsloten bouwterrein behoort te drukken.

HOOFDSTUK IV

Organen ten behoeve van de uitvoering

Artikel 15

1. Er is een Planbureau Ontwikkelingsplanning Nederlandse Antillen, dat tot taak heeft om op bij landsbesluit aan te geven wijze;
 - a. de Minister bij te staan in zijn in artikel 2 omschreven taak;
 - b. onderzoek te verrichten en adviezen te verstrekken ten behoeve van de ontwikkelingsplanning in het belang van en passend in het kader van de ruimtelijke ontwikkeling;
 - c. werkzaam te zijn ten behoeve van het algemene toezicht op de naleving van deze landsverordening en van het in artikel 4, eerste lid, bedoelde landsbesluit.
2. Het in de aanhef van het voorgaande lid bedoelde landsbesluit geeft regels over de inrichting van het Planbureau.
3. Door of vanwege de bestuurscolleges worden aan de minister alle inlichtingen verstrekt die hij voor een goede uitvoering van deze landsverordening nodig acht.
4. Het Planbureau verstrekt aan de organen en diensten van de eilandgebieden alle inlichtingen die zij voor een goede uitvoering van de bij of krachtens deze landsverordening vastgestelde bepalingen nodig achten.

Artikel 16

1. Er is een Coördinatiecommissie Ontwikkelingsplanning welke tot taak heeft de samenhang en gerichtheid van het overheidsbeleid voor de ontwikkeling van het gebied der Nederlandse Antillen, voor zover van belang voor en passend in het kader van de ruimtelijke ontwikkeling, te bevorderen.
2. Het secretariaat van de Commissie berust bij het Planbureau.
3. Bij landsbesluit worden voorschriften gegeven omtrent de samenstelling en werkwijze van de Commissie. In de Commissie heeft voor ieder eilandgebied een door het bestuurscollege aan te wijzen vertegenwoordiger zitting.

Artikel 17

Op verzoek van het desbetreffende bestuurscollege kan het Planbureau een eilandgebied bijstand verlenen op het gebied van de ontwikkelingsplannen.

HOOFDSTUK V

Slotbepalingen

Artikel 18

[wijzigd de Onteigeningsverordening]

Artikel 19

Deze landsverordening kan worden aangehaald als "Landsverordening grondslagen ruimtelijke ontwikkelingsplanning".

Artikel 20

1. Deze landsverordening treedt in werking op een bij landsbesluit te bepalen tijdstip, hetwelk voor verschillende onderdelen van de landsverordening en voor verschillende eilandgebieden verschillend kan zijn, met dien verstande dat de inwerkingtreding ten aanzien van enig eilandgebied niet zal plaatsvinden dan nadat daarover overeenstemming is bereikt met het bestuurscollege van het betrokken eilandgebied.
2. De inwerkingtreding van de artikelen 4 tot en met 6 wordt niet vroeger gesteld dan 5 jaren na die van de overige onderdelen van de landsverordening.

LANDSVERORDENING van de 15de maart 2001 betreffende de openbare registers, bedoeld in artikel 16 van Boek 3 van het Burgerlijk Wetboek

ARTIKEL I

De Landsverordening betreffende de openbare registers, bedoeld in artikel 16 van Boek 3 van het Burgerlijk Wetboek wordt als volgt vastgesteld:

HOOFDSTUK 1

Algemene bepalingen

Artikel 1

1. In deze landsverordening wordt verstaan onder:

- a. de openbare registers : de openbare registers, bedoeld in artikel 16 van Boek 3 van het Burgerlijk Wetboek;
- b. de Minister : de Minister van Financiën;
- c. de bewaarder : de persoon aan wie de taak van het bijhouden der openbare registers door het bestuurscollege van het desbetreffende eilandgebied is opgedragen.

2. De begripsomschrijvingen, opgenomen in de artikelen 1, 2, 3, eerste lid, 8 en 10 van Boek 3, en in de artikelen 1, 2, 3, 3a en 190 van Boek 8 van het Burgerlijk Wetboek, gelden ook voor deze landsverordening.

HOOFDSTUK 2

Openbare registers voor registergoederen

TITEL 1

Algemene bepalingen

AFDELING 1

Omschrijving en vorm van de openbare registers; aantekeningen in de openbare registers, daaronder begrepen doorhalingen van inschrijvingen; vervanging van de inhoud van de openbare registers.

Artikel 8

1. De openbare registers waarin feiten die voor de rechtstoestand van registergoederen van belang zijn, worden ingeschreven, zijn:

- a. de registers van inschrijving van feiten die betrekking hebben op onroerende zaken en de rechten waaraan deze onderworpen zijn;
- b. de registers van inschrijving van feiten die betrekking hebben op schepen en de rechten waaraan deze onderworpen zijn;
- c. de registers van inschrijving van feiten die betrekking hebben op luchtvaartuigen en de rechten waaraan deze onderworpen zijn;
- d. het register van voorlopige aantekeningen onderscheidenlijk voor onroerende zaken, schepen en luchtvaartuigen en de rechten waaraan deze onderworpen zijn, waarin de aanbieding van stukken waarvan de inschrijving door de bewaarder ingevolge artikel 20 van Boek 3 van het Burgerlijk Wetboek is geweigerd, wordt aangetekend onder vermelding van de gerezen bedenkingen.

2. De Minister regelt nader uit welke onderdelen de registers, bedoeld in het eerste lid, onder a, b, onderscheidenlijk c, bestaan. Hij stelt nadere regelen vast ter zake van de vorm van de in het eerste lid bedoelde registers.

3. De Minister stelt voorts, onverminderd het bepaalde dienaangaande bij of krachtens andere wetsbepaling, vast de gevallen waarin in de in het eerste lid bedoelde registers door de bewaarder aantekeningen, daaronder begrepen doorhalingen van inschrijvingen in die registers, worden gesteld, de aard van die aantekeningen en de wijze waarop deze worden gesteld, in dier voege:

- a. dat de doorhaling behoudens in het onder d voorziene geval, slechts geschiedt op grond van de in de desbetreffende registers ingeschreven stukken die de bewaarder tot doorhaling machtigen;
- b. dat na een inschrijving van een stuk dat tot doorhaling machtigt, deze terstond geschiedt;
- c. dat, tenzij ingevolge artikel 9, eerste lid, of artikel 11, zevende lid, van dat stuk een afschrift in de vorm van een mechanische reproductie is vervaardigd, op het stuk door middel waarvan het door te halen feit is ingeschreven, wordt vermeld op grond van welk stuk de doorhaling is geschied; en
- d. dat, zo ingevolge een wetsbepaling door een beschikking of door de inschrijving van enig stuk met betrekking tot een zaak bestaande lasten en rechten vervallen of tenietgaan, na de inschrijving van die beschikking of van dat stuk de inschrijvingen betreffende hypotheeken en beslagen die door die beschikking, onderscheidenlijk de inschrijving van dat stuk, waardeloos zijn geworden, met bekwame spoed worden doorgehaald.

Artikel 9

1. De Minister kan bepalen, dat de inhoud van de in artikel 8, eerste lid, bedoelde registers wordt vervangen door afschriften daarvan in dubbel in de vorm van door het kantoor van de dienst vervaardigde mechanische reproducties. De Minister bepaalt tevens de wijze waarop deze vervanging zal geschieden.
2. Deze reproducties hebben dezelfde bewijskracht als de oorspronkelijke inhoud van de registers.

AFDELING 2

Plaats van inschrijving

Artikel 10

Stukken ter verkrijging van inschrijving van feiten die betrekking hebben op onroerende zaken of de rechten waaraan deze onderworpen zijn, worden aangeboden aan de bewaarder van het kantoor van de dienst binnen welks kring de onroerende zaken waarop de in te schrijven feiten betrekking hebben, zijn gelegen.

AFDELING 3

Vereisten voor inschrijving en de wijze waarop deze geschiedt

Artikel 11

1. Voor inschrijving van een feit in de openbare registers, bedoeld in artikel 8, eerste lid, onder a tot en met c, is vereist een stuk dat voldoet aan de eisen gesteld in titel 2 van dit hoofdstuk, alsmede een afschrift van dat stuk, gesteld op een door de dienst verstrekt formulier en voorzien van een verklaring van eensluidendheid.
2. De bewaarder is niet gehouden de juistheid van de in het eerste lid bedoelde verklaring te onderzoeken. De dienst is niet aansprakelijk voor schade voortvloeiend uit onjuistheden en onvolledigheden in het afschrift.
3. Bij besluit van de Minister wordt de vorm vastgesteld van de in het eerste lid bedoelde verklaring en wordt bepaald, onverminderd het bepaalde bij of krachtens een andere wetsbepaling, door wie deze verklaring moet worden ondertekend.
4. Bij besluit van de Minister kan voor bijzondere gevallen worden bepaald dat geen afschrift, als bedoeld in het eerste lid, behoeft te worden aangeboden. In die gevallen doet de bewaarder het afschrift van het ter inschrijving aangeboden stuk vervaardigen. Het bepaalde in het zevende lid, derde volzin, is alsdan van overeenkomstige toepassing.
5. Bij besluit van de Minister worden de vereisten vastgesteld, waaraan tekeningen die deel uitmaken van ter inschrijving aangeboden stukken, moeten voldoen. Daarbij kan worden afgeweken van het bepaalde in het eerste tot en met het vierde lid.
6. Bij het besluit van de Minister wordt de vorm vastgesteld van het in het eerste lid bedoelde formulier, alsmede de vereisten met inachtneming waarvan dit formulier dient te worden ingevuld en aangeboden.
7. Bij besluit van de Minister kan in afwijking van het eerste lid worden bepaald, dat in plaats van het in dat lid bedoelde voor inschrijving vereiste afschrift de bewaarder een afschrift van het ter inschrijving aangeboden stuk in dubbel vervaardigt in de vorm van een mechanische reproductie. In dat geval dient het ter inschrijving aan te bieden stuk te zijn gesteld op een door hem verstrekt formulier of te voldoen aan andere bij besluit van de Minister te stellen eisen. De dienst is alsdan aansprakelijk voor schade voortvloeiend uit onjuistheden en onvolledigheden in

het afschrift, ontstaan ten gevolge van de vervaardiging van de mechanische reproductie. Het vijfde en het zesde lid zijn, indien het bepaalde in de eerste volzin toepassing vindt, van overeenkomstige toepassing.

Artikel 12

1. De inschrijving geschiedt door het in bewaring nemen van het afschrift van het stuk, bedoeld in artikel 11, eerste lid.
2. De afschriften van de stukken worden zo veel mogelijk gerangschikt in de volgorde waarin zij ter inschrijving zijn aangeboden, met vermelding van het tijdstip waarop deze aanbidding is geschied.
3. De Minister stelt nadere regelen vast omtrent de rangschikking en de wijze van opberging van de afschriften.
4. Indien artikel 11, zevende lid, toepassing heeft gevonden geschiedt de inschrijving in afwijking van het bepaalde in het eerste lid door de vervaardiging van het afschrift in dubbel, bedoeld in artikel 11, zevende lid. Het bepaalde in het tweede en derde lid is alsdan van overeenkomstige toepassing.

Artikel 13

Na de inschrijving, bedoeld in artikel 12, eerste lid, worden de ter inschrijving aangeboden stukken aan de aanbieder teruggegeven nadat zij door de bewaarder zijn voorzien van een aantekening, vermeldende het kantoor, dag, uur en minuut van aanbidding, alsmede het deel van het desbetreffende register waarin en het nummer waaronder in dat deel de opberging van het afschrift is geschied, dan wel ingeval artikel 11, zevende lid, toepassing heeft gevonden, de verwijzing naar de plaats waaronder de desbetreffende mechanische reproductie is opgeborgen.

Artikel 14

1. Op de inschrijving van een feit, waarvan de inschrijving alsnog is bevolen overeenkomstig artikel 20, tweede lid, van Boek 3 van het Burgerlijk Wetboek dan wel opnieuw is verzocht, als bedoeld in artikel 20, vierde lid, tweede volzin, van Boek 3 van dat wetboek, zijn de artikelen 11 tot en met 13 van toepassing, voor zover daarvan in dit artikel niet wordt afgeweken.
2. Voor een inschrijving, als bedoeld in het eerste lid, wordt vereist het oorspronkelijk aangeboden stuk dat is voorzien van de in artikel 15, tweede lid, bedoelde verklaring.
3. De inschrijving geschiedt, tenzij artikel 11, zevende lid, toepassing heeft gevonden, door doorhaling van de voorlopige aantekening en door vermelding daarbij van het deel en nummer, bedoeld in artikel 13.
4. Artikel 13 is van overeenkomstige toepassing met dien verstande, dat de bewaarder op het ingeschreven stuk eveneens van doorhaling van de voorlopige aantekening melding maakt overeenkomstig door de Minister daartoe vast te stellen regelen.

AFDELING 4

Voorlopige aantekeningen en bewijs van ontvangst

Artikel 15

1. De boeking, bedoeld in artikel 20, eerste lid, van Boek 3 van het Burgerlijk Wetboek, geschiedt in het register van voorlopige aantekeningen voor goederen als waarop het aangeboden stuk betrekking heeft, met vermelding van de gerezen bedenkingen, alsmede voor zover bekend, van de naam en woonplaats met adres van de aanbieder.
2. Na de boeking wordt dat stuk voorzien van een door de bewaarder ondertekende verklaring, vermeldende tenminste het kantoor, dag, uur en minuut van aanbidding, onder verwijzing naar de boeking in het desbetreffende register van voorlopige aantekeningen, alsmede de gerezen bedenkingen, en wordt het aan de aanbieder teruggegeven. Het voor inschrijving vereiste, aangeboden afschrift van het stuk wordt in bewaring genomen. Artikel 12, tweede en derde lid, is van overeenkomstige toepassing.
3. Ingeval het voor inschrijving vereiste afschrift niet is aangeboden, vervaardigt de dienst een afschrift van het in het eerste lid bedoelde stuk overeenkomstig door de Minister daartoe vast te stellen regelen, waarbij het bepaalde in artikel 11, zevende lid, derde volzin, van overeenkomstige toepassing is. Het bepaalde in de vorige volzin is van overeenkomstige toepassing met betrekking tot in het eerste lid bedoelde stukken waarop ten aanzien van de inschrijving artikel 11, vierde lid, van toepassing is.
4. De Minister stelt voorts regelen vast in welke van de gevallen, waarin het in artikel 11, eerste lid, bedoelde formulier niet met inachtneming van de in artikel 11, zesde lid, bedoelde vereisten

is ingevuld of aangeboden, de bewaarder een afschrift vervaardigt van het stuk waarvan de inschrijving is geweigerd, en op welke wijze deze vervaardiging geschiedt. Artikel 12, tweede en derde lid, is van overeenkomstige toepassing. Het aangeboden afschrift blijft berusten ten kantore waar het is aangeboden, en wordt voor zover mogelijk opgeborgen in het desbetreffende register van voorlopige aantekeningen bij het desbetreffende door de dienst vervaardigde afschrift.

5. Indien artikel 11, zevende lid, toepassing heeft gevonden, vervaardigt de bewaarder, alvorens het stuk waarvan de inschrijving is geweigerd, aan de aanbieder terug te geven, voor zover mogelijk een afschrift van dat stuk overeenkomstig door de Minister daartoe vast te stellen regelen. Artikel 11, zevende lid, derde volzin is van overeenkomstige toepassing.

6. Het bepaalde in het eerste en tweede lid is mede van overeenkomstige toepassing op de boeking van de aanbieding van een stuk, dat krachtens artikel 37, tweede lid, slechts op bevel van de rechter kan worden ingeschreven.

Artikel 16

1. Van aan de bewaarder uitgebrachte oproepingen, als bedoeld in artikel 20, vierde lid, van Boek 3 van het Burgerlijk Wetboek, en van uitspraken van de rechter in eerste aanleg, aangespannen ter verkrijging van het in artikel 20, tweede lid, van Boek 3 van dat wetboek bedoelde bevel, wordt aantekening gehouden in het desbetreffende register van voorlopige aantekeningen overeenkomstig door de Minister daartoe vast te stellen regelen.

2. De Minister stelt voorts regelen vast omtrent de wijze waarop in het register van voorlopige aantekeningen de in artikel 15, eerste lid, bedoelde boeking geschiedt, alsmede omtrent de wijze van doorhaling van voorlopige aantekeningen.

3. Het bepaalde in het eerste lid is van overeenkomstige toepassing ten aanzien van oproepingen uitgebracht aan de bewaarder ter verkrijging van een bevel van de rechter tot inschrijving van een notariële verklaring, bedoeld in artikel 37, eerste lid, onder c. Het bepaalde in het tweede lid is van overeenkomstige toepassing ten aanzien van de in artikel 37, tweede lid, eerste volzin, bedoelde boeking en de doorhaling van een zodanige boeking in het register van voorlopige aantekeningen.

Artikel 17

De Minister stelt de vorm vast van het bewijs van ontvangst, bedoeld in artikel 18 van Boek 3 van het Burgerlijk Wetboek, alsmede regelen omtrent de wijze waarop op dat bewijs de verrichte inschrijving desverlangd wordt aangetekend, bedoeld in artikel 19, derde lid, van Boek 3 van dat wetboek.

TITEL 2

Vereisten met betrekking tot in te schrijven stukken

AFDELING 1

Algemene vereisten waaraan in te schrijven stukken moeten voldoen

Artikel 18

1. Onverminderd de overige uit deze titel voortvloeiende eisen, moet een ter inschrijving aangeboden notariële akte, notariële verklaring of authentiek afschrift of uittreksel van een zodanige akte of verklaring vermelden:

1°. naam, voornamen, geboortedatum en -plaats, woonplaats met adres en burgerlijke staat van de natuurlijke personen die blijkens het aangeboden stuk daarbij als partij zijn opgetreden;

2°. aard, naam en woonplaats met adres van de rechtspersonen die blijkens het aangeboden stuk daarbij als partij zijn opgetreden;

3°. dezelfde gegevens, behoudens de burgerlijke staat, ten aanzien van natuurlijke personen en rechtspersonen die blijkens het aangeboden stuk de voormelde partijen hebben vertegenwoordigd, alsmede de grond van hun bevoegdheid;

met dien verstande dat, zo opgave van één of meer dezer gegevens niet mogelijk is, de redenen daarvan worden vermeld.

2. Andere ter inschrijving aangeboden stukken vermelden, zo mogelijk, dezelfde gegevens als in het eerste lid omschreven, tenzij anders voortvloeit uit hetgeen de wet voor een stuk van de aard als waarom het gaat, ten aanzien van de vermelding van voornamen, namen en woonplaatsen voorschrijft.

3. In elk geval worden de in het eerste lid omschreven gegevens opgegeven van de partij ten behoeve van wie de aanbieding ter inschrijving geschiedt. Zo het ter inschrijving aangeboden

stuk één of meer van deze gegevens niet vermeldt en naar zijn aard niet voor aanvulling te dier zake vatbaar is, wordt vermelding van de ontbrekende gegevens en, zo opgave van één of meer dezer gegevens niet mogelijk is, de vermelding van de redenen daarvan in een nadere door of namens die partij ondertekende verklaring alsnog op het stuk gesteld of daaraan gehecht.

4. Zo een partij hier te lande geen woonplaats heeft, kiest zij ter zake van de inschrijving hier te lande een woonplaats.

5. Indien een partij in een ter inschrijving aangeboden stuk woonplaats heeft gekozen, wordt niettemin daarin ook de wettelijke woonplaats met adres vermeld.

Artikel 19

Ingeval het ter inschrijving aangeboden stuk betrekking heeft op een bepaald reeds eerder ingeschreven stuk, bevat het een verwijzing naar dit eerdere stuk overeenkomstig door de Minister daartoe vast te stellen regelen.

Artikel 20

1. Indien een stuk ter inschrijving wordt aangeboden en het daarin vermelde in te schrijven feit betrekking heeft op een onroerende zaak of op een recht waaraan een zodanige zaak is onderworpen, vermeldt dit stuk de aard, de plaatselijke aanduiding zo deze er is, en de kadastrale aanduiding van die onroerende zaak onderscheidenlijk van de onroerende zaak die aan dat recht is onderworpen. Ontbreekt een kadastrale aanduiding dan is een meetbrief vereist. Indien het in te schrijven feit betrekking heeft op een appartementsrecht, wordt in het ter inschrijving aangeboden stuk vermeld de plaatselijke aanduiding van het desbetreffende gedeelte van het gebouw dat is bestemd om als afzonderlijk geheel te worden gebruikt, alsmede de aard en de kadastrale aanduiding van dat appartementsrecht.

2. De Minister kan regelen vaststellen omtrent de wijze waarop de plaatselijke aanduiding, bedoeld in het eerste lid, in het ter inschrijving aangeboden stuk wordt vermeld.

Artikel 21

1. Indien het in te schrijven feit betrekking heeft op een in de registratie voor schepen te boek staand schip of op een recht waaraan een zodanige zaak is onderworpen, bevat het ter inschrijving aangeboden stuk:

a. de naam van het schip met vermelding van het gebruik waartoe het is bestemd, en zijn bruto-inhoud of bruto-tonnage;

b. het type en de inrichting van het schip, het materiaal waarvan de romp is gemaakt, jaar en plaats van de bouw, en, voor zover het een schip met een mechanische voortstuwing betreft, ook al betreft het slechts een hulpmotor, het aantal motoren, het type, vermogen en de fabrikant van elke motor, alsmede het fabrieksnummer daarvan met aanduiding van de plaats waar dit nummer is aangebracht;

c. het nummer waaronder de inschrijving van het verzoek tot teboekstelling van het schip in het desbetreffende register is geschied, de aanwijzing van de rubriek waartoe dat schip behoort, de aanduiding van het kantoor waar de teboekstelling is geschied, en het jaar van teboekstelling, welke gegevens tezamen in genoemde volgorde het brandmerk van het schip vormen.

2. Bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen, worden regelen gesteld omtrent de in het eerste lid, onder c, bedoelde onderscheiding van rubrieken van schepen.

3. Het bepaalde in het eerste lid is niet van toepassing op ter inschrijving aangeboden rechterlijke uitspraken. Deze stukken kunnen, onverminderd andere vereisten gesteld bij of krachtens de wet, echter slechts worden ingeschreven, indien en voor zover de identiteit van het desbetreffende schip voldoende vaststaat.

4. In afwijking van het bepaalde in het eerste lid kan worden volstaan met het vermelden van de naam van het schip en de in dat lid, onder c, genoemde gegevens in het ter inschrijving aangeboden stuk, indien dat stuk betreft:

a. de doorhaling van de teboekstelling van een schip, bedoeld in artikel 195, eerste lid, van Boek 8 van het Burgerlijk Wetboek;

b. de aangifte van de eigenaar inhoudende dat het schip een wijziging heeft ondergaan waardoor de beschrijving van het schip in de registratie voor schepen niet meer aan de werkelijkheid beantwoordt;

c. een afwijkend beding, als bedoeld in artikel 1, vijfde lid, van Boek 8 van het Burgerlijk Wetboek; dan wel

d. de verandering van een door de eigenaar van een schip in een ingeschreven stuk gekozen woonplaats.

Het bepaalde in de eerste volzin is ook van toepassing op de inschrijving van stukken als bedoeld in de artikelen 32, eerste lid, 38, eerste lid, en 39, eerste lid.

Artikel 22

1. Indien het in te schrijven feit betrekking heeft op een in de registratie voor luchtvaartuigen te boek staand luchtvaartuig of op een recht waaraan een zodanige zaak is onderworpen, bevat het ter inschrijving aangeboden stuk:

- a. het nationaliteitskenmerk en het inschrijvingskenmerk, bedoeld in artikel 6, eerste lid, van het Curaçaosch Luchtvaartbesluit 1935;
 - b. de naam en woonplaats van de fabrikant en het type van het luchtvaartuig, jaar en plaats van de bouw, het fabrieksnummer zo het luchtvaartuig dat heeft, met vermelding van de plaats waar dit nummer is aangebracht, en het aantal motoren, het type, vermogen en de fabrikant van elke motor, alsmede het fabrieksnummer daarvan met aanduiding van de plaats waar dit nummer is aangebracht;
 - c. de maximaal toegelaten massa van het luchtvaartuig en, indien het luchtvaartuig een naam voert, de naam ervan;
 - d. het nummer waaronder de inschrijving van het verzoek tot teboekstelling van dat luchtvaartuig in het desbetreffende register is geschied.
2. Artikel 21, derde lid, is van overeenkomstige toepassing.

Artikel 23

Vermeldt een ter inschrijving aangeboden stuk niet één of meer der gegevens, in de artikelen 19 tot en met 22 voor een zodanig stuk voorgeschreven, en is het naar zijn aard niet voor aanvulling te dier zake vatbaar, dan wordt de vermelding van de ontbrekende gegevens in een nadere, door degene die de inschrijving verlangt, ondertekende, verklaring alsnog op het stuk gesteld of daaraan gehecht.

AFDELING 2

Vereisten waaraan ter inschrijving aangeboden stukken moeten voldoen in verband met de aard van het in te schrijven feit

Artikel 24

1. Ter inschrijving van een akte van levering, vereist voor de overdracht van een registergoed, voor de vestiging, afstand of wijziging van een beperkt recht dat een registergoed is, of voor de overgang van een registergoed na toedeling uit hoofde van de verdeling van een gemeenschap, wordt aangeboden de notariële akte betreffende deze levering, dan wel een authentiek afschrift of een authentiek uittreksel daarvan. In geval van vestiging van een recht van hypotheek op een schip in aanbouw wordt mede ter inschrijving aangeboden een verklaring van de ambtenaar van de Scheepsmetingsdienst, inhoudende dat de bouw van het schip nog niet is voltooid.

2. Het ter inschrijving aangeboden stuk, bedoeld in het eerste lid, bevat in elk geval:

a. de titel op grond waarvan de levering plaatsvindt en, in geval van vestiging van een recht van hypotheek, tevens:

1°. een aanduiding van de vordering waarvoor het recht van hypotheek tot zekerheid strekt, of van de feiten aan de hand waarvan die vordering zal kunnen worden bepaald;

2°. het bedrag waarvoor het recht van hypotheek wordt gevestigd of, wanneer dit bedrag nog niet vaststaat, het maximumbedrag dat uit hoofde van dat recht van hypotheek op het goed kan worden verhaald;

3°. in geval van vestiging van een recht van hypotheek op een teboekstaand zeeschip of op een recht waaraan een zodanige zaak is onderworpen, bovendien: een duidelijke vermelding van het aan de hypotheek onderworpen schip;

4°. in geval van vestiging van een recht van hypotheek op een teboekstaand luchtvaartuig, bovendien: een duidelijke vermelding van het aan de hypotheek onderworpen luchtvaartuig;

b. de wettelijke benaming van het recht, op levering waarvan het ter inschrijving aangeboden stuk betrekking heeft, of in geval dat recht geen wettelijke benaming heeft:

1°. de gangbare benaming, dan wel de vermelding dat het recht geen gangbare benaming heeft;

2°. de wetsbepaling volgens welke het recht kan worden gevestigd of een registergoed is;

3°. in geval van een recht van grondrente als bedoeld in artikel 100 van de Landsverordening regelende het overgangsrecht ter gelegenheid van de invoering van de Boeken 1, 5 en volgende van het nieuwe Burgerlijk Wetboek, de omschrijving van de inhoud van dat recht.

3. Het eerste en tweede lid zijn van overeenkomstige toepassing op de inschrijving van het proces-verbaal van toewijzing, bedoeld in de artikelen 525, eerste lid, en 584o, eerste lid, van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering, onverminderd hetgeen in ieder van de artikelen in het tweede lid is bepaald.

4. Het aangeboden stuk mag op meer leveringen, als bedoeld in het eerste lid, betrekking hebben, voor zover voor ieder daarvan aan de in de vorige leden gestelde eisen is voldaan. Betreft het stuk een overdracht onder voorbehoud van een beperkt recht of van een beding, als bedoeld in artikel 252 van Boek 6 van het Burgerlijk Wetboek, dan wordt de vestiging van dit recht dan wel het op zich nemen van het beding afzonderlijk en duidelijk vermeld, bij gebreke waarvan de inschrijving van het stuk geacht wordt niet mede dit recht of dit beding te betreffen.

5. Het eerste lid is van overeenkomstige toepassing op de inschrijving van een akte van grensvastlegging, opgemaakt krachtens artikel 31 van Boek 5 van het Burgerlijk Wetboek, alsmede op de inschrijving van een akte van splitsing, als bedoeld in artikel 109, eerste lid, van Boek 5 van dat wetboek, en een akte tot wijziging of opheffing van een zodanige splitsing.

Artikel 25

1. Ter inschrijving van een rechterlijke uitspraak die voor een akte van levering in de plaats treedt of die anderszins krachtens wetsbepaling kan worden ingeschreven, wordt een expeditie van de rechterlijke uitspraak aangeboden, alsmede:

- a. indien de rechterlijke uitspraak slechts inschrijfbaar is, nadat zij in kracht van gewijsde is gegaan: een verklaring van de griffier van het gerecht dat de uitspraak heeft gedaan, inhoudende dat daartegen geen gewoon rechtsmiddel meer openstaat;
- b. indien de onder a bedoelde eis voor inschrijfbaarheid niet is gesteld en de rechterlijke uitspraak niet uitvoerbaar bij voorraad is: een verklaring van de griffier van het gerecht dat de uitspraak heeft gedaan, inhoudende hetzij dat daartegen geen gewoon rechtsmiddel meer openstaat, hetzij dat hem zes weken na de uitspraak niet van het instellen van een gewoon rechtsmiddel is gebleken; betreft het een beroep in cassatie dan is een verklaring vereist van de griffier van de Hoge Raad der Nederlanden, inhoudende dat hem drie maanden na de uitspraak niet van een beroep in cassatie is gebleken;
- c. indien voor de inschrijving betekening aan de veroordeelde vereist is, een door de deurwaarder getekend afschrift van het exploit waarbij de betekening is geschied.

2. Ter inschrijving van een beslissing van de rechter van een vreemde Staat wordt een authentiek afschrift van deze beslissing aangeboden.

3. Bestaat de rechterlijke uitspraak in een verlot tot tenuitvoerlegging van een beslissing van arbiters, dan wordt ook een afschrift van deze beslissing aangeboden, getekend door de griffier van het gerecht dat het verlot gaf.

Artikel 26

1. Ter inschrijving van een rechtshandeling naar burgerlijk recht die krachtens wetsbepaling kan worden ingeschreven, wordt, tenzij anders is bepaald, aangeboden een door een notaris met inachtneming van artikel 37 opgemaakte verklaring, inhoudende dat de rechtshandeling naar de verklaring van degene die de inschrijving verlangt, is verricht en wat zij inhoudt, met daaraan gehecht de stukken waaruit van die rechtshandeling blijkt, of authentieke afschriften van die verklaring van de notaris en van die stukken.

2. Ingeval voor de rechtshandeling of de inschrijving daarvan een notariële akte is vereist, wordt aangeboden hetzij die akte, hetzij een authentiek afschrift of een authentiek uittreksel daarvan.

3. Ingeval van de rechtshandeling een notariële akte is opgemaakt, zonder dat dit vereist was, kan naar keuze van degene die de inschrijving verlangt het eerste of tweede lid worden toegepast.

4. Ingeval het gaat om een eenzijdige tot één of meer bepaalde personen gerichte rechtshandeling, kan worden volstaan met aanbieding van een aan die persoon of personen uitgebracht exploit, waarbij die rechtshandeling is verricht of tijdig bevestigd, of een authentiek afschrift daarvan.

5. Ter inschrijving van een afwijkend beding, als bedoeld in artikel 1, vijfde lid, van Boek 8 van het Burgerlijk Wetboek, wordt, in afwijking van het bepaalde in het eerste lid, een door de eigenaar van het schip ondertekende verklaring aangeboden, waarin het scheepstoebehoren ten aanzien waarvan het afwijkend beding is gemaakt, eenduidig is omschreven.

Artikel 27

1. Ter inschrijving van erfopvolgingen die registergoederen betreffen, wordt een door een notaris opgemaakte verklaring van erfrecht, dan wel een authentiek afschrift van de verklaring van de notaris aangeboden, waaruit van de erfopvolging blijkt.

2. Ter inschrijving van een executele of een bij uiterste wilsbeschikking ingesteld bewind wordt een door een notaris opgemaakte verklaring van erfrecht of een authentiek afschrift van de verklaring van de notaris aangeboden, waaruit van deze executele, onderscheidenlijk van dit bewind blijkt.

Artikel 28

Ter inschrijving van de aanvaarding van een nalatenschap onder voorrecht van boedelbeschrijving of van de verwerping van een nalatenschap wordt een door de griffier getekende verklaring aangeboden die de inhoud weergeeft van de verklaring, krachtens artikel 1055 of 1083 van Boek 4 van het Burgerlijk Wetboek met betrekking tot deze aanvaarding of verwerping ter griffie afgelegd.

Artikel 29

er inschrijving van de afstand van een huwelijksgemeenschap wordt een door de griffier getekend uittreksel uit het huwelijksgoederenregister aangeboden, inhoudende de verklaring betreffende de afstand, die krachtens artikel 104 van Boek 1 van het Burgerlijk Wetboek in het huwelijksgoederenregister is ingeschreven.

Artikel 30

1. Ter inschrijving van de vervulling van een voorwaarde, gesteld in een ingeschreven voorwaardelijke rechtshandeling, of van de verschijning van een onzeker tijdstip, aangeduid in de aan een ingeschreven rechtshandeling verbonden tijdsbepaling, wordt aangeboden een door een notaris met inachtneming van artikel 37 opgemaakte verklaring, inhoudende dat naar de verklaring van degene die de inschrijving verlangt, de voorwaarde is vervuld, onderscheidenlijk het tijdstip is verschenen, met daaraan gehecht de stukken waaruit van deze vervulling of verschijning blijkt, of authentieke afschriften van de verklaring van de notaris en van die stukken.

2. Het eerste lid is van overeenkomstige toepassing op de inschrijving van de dood van de vruchtgebruiker van een registergoed. De verklaring van de notaris houdt in dit geval tevens in:

- a. het tijdstip van overlijden van de vruchtgebruiker, en
- b. of het vruchtgebruik is vervallen, dan wel bij wie het vruchtgebruik na de dood van de vruchtgebruiker is verbleven.

Artikel 31

Op de inschrijving van reglementen en andere regelingen die tussen medegerechtigden in registergoederen zijn vastgesteld, zijn van overeenkomstige toepassing:

- a. voor zover het reglement of de regeling door de rechter is vastgesteld: artikel 25;
- b. voor zover het reglement of de regeling bij rechtshandeling is vastgesteld: artikel 26, eerste en derde lid.

Artikel 32

1. Ter inschrijving van een proces-verbaal van inbeslagneming wordt dit proces-verbaal of een door de deurwaarder of een advocaat getekend afschrift daarvan aangeboden. Artikel 18, tweede tot en met vijfde lid, is niet van toepassing.

2. Ingeval een proces-verbaal van inbeslagneming van een luchtvaartuig in het buitenland is opgemaakt door een deurwaarder of andere volgens de daar geldende wet hiertoe bevoegde persoon, kan ook een zodanig proces-verbaal ter inschrijving worden aangeboden.

3. Ter inschrijving van een der in artikel 211 van Boek 8 van het Burgerlijk Wetboek genoemde voorrechten, wordt aangeboden een door een deurwaarder ondertekend verzoek tot inschrijving van het voorrecht, inhoudende naar de verklaring van degene die de inschrijving verlangt:

- a. de aanduiding van de vordering waar het om gaat;
- b. het beloop der vordering ten tijde van het ondertekenen door de deurwaarder van het verzoek, of van de feiten aan de hand waarvan die vordering zal kunnen worden bepaald;
- c. de omschrijving van het voorrecht door vermelding van het wettelijk voorschrift, op grond waarvan aan die vordering het voorrecht is toegekend, en
- d. het tijdstip waarop de vordering is ontstaan.

Indien het verzoek van de deurwaarder ter inschrijving wordt aangeboden na het verloop van de termijn, genoemd in artikel 219, eerste lid, van Boek 8 van het Burgerlijk Wetboek, wordt ter inschrijving tevens aangeboden een stuk waaruit blijkt dat de schuldeiser zijn vordering binnen die termijn in rechte heeft geldend gemaakt, op de inschrijving van welk bewijsstuk artikel 38 van overeenkomstige toepassing is.

4. Op de inschrijving van een voorrecht, als bedoeld in artikel 1320, eerste lid, van Boek 8 van het Burgerlijk Wetboek is het bepaalde in de eerste volzin van het derde lid van overeenkomstige toepassing. Indien het verzoek van de deurwaarder ter inschrijving wordt aangeboden drie maanden of langer na het in die volzin, onder d, bedoelde tijdstip, wordt ter inschrijving tevens aangeboden een stuk waaruit blijkt dat binnen de in artikel 1320, eerste lid, van Boek 8 van het Burgerlijk Wetboek genoemde termijn:

- a. het bedrag der vordering in der minne is vastgesteld, dan wel

b. langs gerechtelijke weg erkenning van het voorrecht en de omvang ervan is gevorderd, op de inschrijving van welk bewijsstuk in het onder b bedoelde geval artikel 38 van overeenkomstige toepassing is.

Artikel 33

1. Ter inschrijving van een verandering in de voornaam of de geslachtsnaam van tot registergoederen gerechtigde natuurlijke personen wordt een door of namens deze persoon ondertekend stuk aangeboden, inhoudende de gegevens, bedoeld in artikel 18, eerste lid, onder 1°, met vermelding van de oude en de nieuwe naam of voornaam, en de dag waarop de verandering is ingegaan. Indien de verandering blijkt uit de registers van de burgerlijke stand, wordt een uittreksel daaruit overgelegd, dat de verandering relateert. In andere gevallen wordt een ander bewijsstuk betreffende deze verandering overgelegd.

2. Ter inschrijving van de naamsverandering van een rechtspersoon wordt een opgave van een notaris aangeboden, inhoudende de gegevens, bedoeld in artikel 18, eerste lid, onder 2°, met vermelding van de oude en de nieuwe naam en de dag waarop de verandering is ingegaan. Gaat het om een publiekrechtelijke rechtspersoon, dan kan deze de opgave zelf doen.

3. Ter inschrijving van een omzetting van een rechtspersoon, als bedoeld in artikel 300 van Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek, wordt een opgave van een notaris aangeboden, inhoudende de in artikel 18, eerste lid, onder 2°, bedoelde gegevens, met vermelding van de oude en nieuwe rechtsvorm, de oude en nieuwe naam alsmede van de dag waarop de omzetting van kracht is geworden.

4. Ter inschrijving van een fusie van rechtspersonen, als bedoeld in artikel 309 van Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek, wordt een opgave van een notaris aangeboden, inhoudende met betrekking tot elk der fuserende rechtspersonen en, zo de verkrijgende rechtspersoon een door hen samen bij de fusie opgerichte nieuwe rechtspersoon is, tevens met betrekking tot die rechtspersoon de in artikel 18, eerste lid, onder 2°, bedoelde gegevens, met vermelding wie de verkrijgende rechtspersoon is alsmede van de dag waarop de fusie van kracht is geworden.

5. Ter inschrijving van een splitsing van rechtspersonen als bedoeld in artikel 335 van Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek, wordt een opgave van een notaris aangeboden, inhoudende met betrekking tot elke partij bij de splitsing en, zo bij de splitsing verkrijgende rechtspersonen worden opgericht, tevens met betrekking tot die rechtspersonen de in artikel 18, eerste lid, onder 2°, bedoelde gegevens, met vermelding op welke verkrijgende rechtspersoon welke registergoederen zijn overgegaan alsmede van de dag waarop de splitsing van kracht is geworden.

Artikel 34

Ter inschrijving van een verjaring wordt een door een notaris met inachtneming van artikel 37 opgemaakte verklaring of een authentiek afschrift daarvan aangeboden, inhoudende dat naar de verklaring van degene die de inschrijving verlangt, de verjaring is ingetreden, alsmede

- a. welk registergoed door verjaring is verkregen, dan wel welk beperkt recht op een registergoed is tenietgegaan;
- b. tegen wie de verjaring werkt, indien dit bekend is;
- c. welke feiten tot de verjaring hebben geleid; en
- d. dat de verjaring wordt betwist of niet wordt betwist door degene tegen wie zij werkt, zo dit bekend is.

Artikel 35

1. Ter inschrijving van een of meer verklaringen van waardeloosheid, als bedoeld in artikel 28 van Boek 3 van het Burgerlijk Wetboek, wordt een door een notaris opgemaakte verklaring aangeboden, die inhoudt dat degenen te wier behoeve de inschrijving zou hebben gestrekt, schriftelijk hebben verklaard dat zij waardeloos is, en waaraan deze schriftelijke verklaringen zijn gehecht, dan wel een authentiek afschrift van de verklaring van de notaris en de daaraan gehechte verklaringen.

2. Tenzij de inschrijving een hypotheek of een beslag betreft, vermelden de in het eerste lid bedoelde schriftelijke verklaringen van degenen te wier behoeve de inschrijving zou hebben gestrekt, tevens de feiten waarop de waardeloosheid berust, en houdt de in dat lid bedoelde verklaring van de notaris tevens in dat de vermelde feiten een rechtsgrond voor de waardeloosheid van de inschrijving opleveren.

3. Ter inschrijving van een verklaring, als bedoeld in artikel 273 van Boek 3 van het Burgerlijk Wetboek, wordt aangeboden die verklaring of een authentiek afschrift daarvan.

4. Ter inschrijving van een verklaring, als bedoeld in artikel 274 van Boek 3 van het Burgerlijk Wetboek, wordt aangeboden de desbetreffende authentieke akte of een authentiek afschrift daarvan.

Artikel 36

1. Ter inschrijving van het feit dat het nut van een mandelige zaak voor elk der erven is geëindigd, wordt een door een notaris met inachtneming van artikel 37 opgemaakte verklaring aangeboden, inhoudende dat naar de verklaring van hen die de inschrijving verlangen, het nut voor elk der erven is geëindigd, of een authentiek afschrift van de verklaring van de notaris. Werken niet alle rechthebbenden op de mandelige zaak mee, dan vermeldt de notaris in zijn verklaring de reden daarvan.

2. Ter inschrijving van het bestaan van een grondrente als bedoeld in artikel 100 van de Landsverordening regelende het overgangsrecht ter gelegenheid van de invoering van de Boeken 1, 3 en volgende van het nieuwe Burgerlijk Wetboek, wordt een door een notaris met inachtneming van artikel 37 opgemaakte verklaring aangeboden, waarin het bestaan van het recht wordt geconstateerd, en die tevens inhoudt:

a. de omschrijving van de inhoud van het recht;
b. wie de rechthebbende op dat recht is, met daaraan gehecht de stukken waaruit een en ander blijkt, of authentieke afschriften van die verklaring en die stukken.

3. Ter inschrijving van het ontstaan van een erfdiensbaarheid door bestemming of herleving, bedoeld in artikel 111, eerste volzin, van de Landsverordening, regelende het overgangsrecht ter gelegenheid van de invoering van de Boeken 1, 3 en volgende van het nieuwe Burgerlijk Wetboek, wordt een door een notaris met inachtneming van artikel 37 opgemaakte verklaring aangeboden, waarin het ontstaan van de erfdiensbaarheid wordt geconstateerd, en die tevens inhoudt:

a. de omschrijving van de inhoud van de erfdiensbaarheid, en
b. wie de rechthebbende op dat recht is, met daaraan gehecht de stukken waaruit van een en ander blijkt, of authentieke afschriften van die verklaring en die stukken.

Artikel 37

1. Een notariële verklaring, als bedoeld in de artikelen 26, 30, 34 en 36 houdt behalve hetgeen in deze artikelen is voorgeschreven, tevens in een verklaring van de notaris:

a. hetzij dat allen die als partij bij het in te schrijven feit betrokken zijn aan de notaris hebben medegedeeld met de inschrijving in te stemmen;

b. hetzij dat bewijsstukken aan hem zijn overgelegd en aan de verklaring gehecht, die genoegzaam aantonen dat het in te schrijven feit zich inderdaad heeft voorgedaan dan wel, in geval van een verklaring als bedoeld in artikel 36, tweede lid, dat het recht bestaat;

c. hetzij dat hij niet aan het onder a en b gestelde kan voldoen.

2. In het in het eerste lid, onder c, bedoelde geval boekt de bewaarder de aanbidding van de notariële verklaring slechts in het register van voorlopige aantekeningen en kan inschrijving alleen plaatsvinden op bevel van de rechter. Het tweede, derde en vierde lid, eerste volzin, alsmede het vijfde en zesde lid van artikel 20 van Boek 3 van het Burgerlijk Wetboek zijn van overeenkomstige toepassing met dien verstande, dat het bevel slechts wordt gegeven, indien de eiser naast de bewaarder allen die als partij bij het in te schrijven feit zijn betrokken, tijdig in het geding heeft geroepen.

3. De kosten van het geding blijven voor rekening van de eiser, tenzij de vordering ondanks verweer wordt toegewezen, in welk geval degene die het verweer heeft gevoerd in de kosten wordt veroordeeld.

4. Wanneer het aangeboden stuk ook overigens niet aan de vereisten voor inschrijving voldoet, vermeldt de bewaarder bij de voorlopige aantekening tevens de gerezen bedenkingen en is artikel 20 van Boek 3 van het Burgerlijk Wetboek in dier voege van toepassing dat het daarbedoelde bevel slechts tezamen met dat uit hoofde van het tweede lid kan worden gevorderd.

AFDELING 3

Vereisten waaraan stukken moeten voldoen, aangeboden ter inschrijving van het instellen van een rechtsvordering, van het indienen van een verzoekschrift, van tegen rechterlijke uitspraken ingestelde rechtsmiddelen of van de waardeloosheid van zodanige inschrijvingen

Artikel 38

1. Ter inschrijving van het instellen van een rechtsvordering of de indiening van een verzoekschrift ter verkrijging van een rechterlijke uitspraak die de rechtstoestand van een registergoed betreft, wordt aangeboden een afschrift daarvan, getekend door de griffier van het gerecht waar de zaak aanhangig is.

2. Artikel 18, tweede tot en met vijfde lid, is niet van toepassing, behoudens dat het aangeboden stuk in elk geval de naam en een ter zake van het geding gekozen woonplaats met adres van degene te wiens behoeve de aanbieder geschiedt, moet bevatten.

Artikel 39

Ter inschrijving van de instelling van een rechtsmiddel tegen een rechterlijke uitspraak, als bedoeld in artikel 38, is dat artikel van overeenkomstige toepassing. Indien het ingestelde rechtsmiddel een beroep in cassatie is, wordt aangeboden een door de griffier van het Gemeenschappelijk Hof van Justitie van de Nederlandse Antillen en Aruba of door de griffier van de Hoge Raad der Nederlanden getekende verklaring dat beroep in cassatie is ingesteld.

Artikel 40

Ter inschrijving van de waardeloosheid van een overeenkomstig artikel 38 of artikel 39 verkregen inschrijving, kan ook worden aangeboden:

- a. een daartoe strekkende verklaring, afgegeven door een deurwaarder of gemachtigde die optreedt voor de eiser, de verzoeker of degene die het rechtsmiddel heeft ingesteld;
- b. een rechterlijke uitspraak die ertoe strekt dat een zodanige inschrijving waardeloos is.

AFDELING 4

Overige bepalingen betreffende inschrijvingen

Artikel 41

1. Ter inschrijving van een feit dat is opgenomen in een stuk gesteld in een andere taal dan het Nederlands of het Engels, wordt naast dat ter inschrijving aangeboden stuk een letterlijke vertaling in het Nederlands of het Engels ter inschrijving aangeboden, vervaardigd en voor overeenstemmend verklaard door een voor die taal als bevoegd toegelaten beëdigd vertaler.
2. Het bepaalde in het eerste lid lijdt uitzondering ingeval met betrekking tot luchtvaartuigen een proces-verbaal van inbeslagneming, opgemaakt in het buitenland door een deurwaarder of door een andere volgens de daar geldende wet daartoe bevoegde persoon en gesteld in een vreemde taal, aan de bewaarder wordt toegezonden of bij deze wordt ingeleverd. Alsdan wordt door de zorg van de aanbieder zo spoedig mogelijk een vertaling van een zodanig proces-verbaal vervaardigd door een hier te lande toegelaten beëdigd vertaler.
3. De vertalingen worden ingeschreven in plaats van de in de vreemde taal gestelde stukken, die onder de bewaarder blijven berusten.

Artikel 42

Op de inschrijving van stukken tot verbetering van onjuistheden en onvolledigheden in ingeschreven stukken, zijn de bepalingen, gegeven bij of krachtens dit hoofdstuk, van overeenkomstige toepassing.

Artikel 43

Indien het ter inschrijving aangeboden stuk waarin het in te schrijven feit is opgenomen, niet voldoet aan de vereisten, gesteld in de artikelen 18 tot en met 42, kan het met ontbrekende gegevens worden aangevuld door een verklaring aan de voet van het stuk, ondertekend door degene die bevoegd is tot het opmaken en ondertekenen van een zodanig stuk, een en ander voor zover de aard van het stuk zich daartegen niet verzet.

Artikel 44

1. Stukken die voor bewijs bij de aanbieder van een stuk worden overgelegd, worden slechts mede ingeschreven, indien de wet dit eist of de aanbieder dit verlangt, tenzij bij wet is bepaald dat de desbetreffende stukken niet worden ingeschreven.
2. Door de bewaarder wordt, overeenkomstig door de Minister vast te stellen regelen, van de overlegging melding gemaakt op het ter inschrijving aangeboden stuk, alsmede ingeval artikel 11, zevende lid, geen toepassing heeft gevonden, op het afschrift van dat stuk. De stukken die moeten worden overgelegd maar waarvan de inschrijving niet wordt geëist of verlangd, worden onverwijld aan de aanbieder teruggegeven.

Artikel 45

1. Bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen, kunnen regelen worden gesteld omtrent de vereisten waaraan stukken dienen te voldoen die worden aangeboden ter inschrijving van andere inschrijfbaar feiten dan die waarop de artikelen 24 tot en met 40 betrekking hebben,

voor zover dit niet reeds in deze dan wel bij of krachtens een andere landsverordening is geschied.

2. Voor zover bij het in het eerste lid bedoelde landsbesluit niet anders is bepaald, wordt ter inschrijving van een beschikking of van een uitspraak waarbij een beschikking werd vernietigd, ingetrokken of gewijzigd, een afschrift van die beschikking onderscheidenlijk van die uitspraak aangeboden, afgegeven door het bestuursorgaan onderscheidenlijk het rechterlijk orgaan dat de beschikking of de uitspraak gaf.

TITEL 3

Inschrijfbaarheid van andere stukken en van verandering van woonplaats

Artikel 46

1. Naast feiten die voor de rechtstoestand van registergoederen van belang zijn, kunnen in de openbare registers tevens algemene voorwaarden, modelreglementen en andere stukken, die niet op een bepaald registergoed betrekking hebben, worden ingeschreven, met het uitsluitend doel dat daarnaar in later ter inschrijving aangeboden stukken kan worden verwezen. De artikelen 18, 19, 20, eerste lid, eerste volzin, 22 en 30 van Boek 3 van het Burgerlijk Wetboek zijn van overeenkomstige toepassing.

2. Ter inschrijving van de in het eerste lid bedoelde stukken is naast het stuk zelf vereist een afschrift van dat stuk, gesteld op een door de bewaarder verstrekt formulier en voorzien van een verklaring van eensluidendheid. Het bepaalde in artikel 11, tweede tot en met zevende lid, is van overeenkomstige toepassing.

3. De artikelen 18 tot en met 23 zijn niet van toepassing. Bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen, kunnen eisen worden gesteld waaraan ter inschrijving aangeboden stukken, als bedoeld in het eerste lid, moeten voldoen. De Minister stelt regelen vast omtrent de wijze waarop de verwijzing in de latere stukken geschiedt.

4. In een ter inschrijving aangeboden stuk kan slechts worden verwezen naar een eerder ingeschreven stuk, indien de inschrijving van het later ter inschrijving aangeboden stuk plaatsvindt ten kantore waar het stuk waarnaar wordt verwezen, reeds is ingeschreven.

5. Een verwijzing naar een stuk als bedoeld in het eerste lid, eerste volzin, heeft tot gevolg dat het stuk waarnaar in een ter inschrijving aangeboden stuk wordt verwezen, geacht wordt deel uit te maken van de inschrijving die op grond van het aangeboden stuk plaatsvindt.

Artikel 47

1. Een verandering van een in een ingeschreven stuk gekozen woonplaats, een alsnog ter zake van een inschrijving gedane keuze van woonplaats en de opheffing van een gekozen woonplaats kunnen worden ingeschreven. Ter inschrijving van de verandering, keuze of opheffing wordt een door of namens de belanghebbende ondertekende verklaring aangeboden die de nieuwe en de vorige gekozen dan wel wettelijke woonplaats vermeldt, alsmede de datum van ingang.

2. Een krachtens artikel 18, vierde lid, van deze Landsverordening of de artikelen 260, eerste lid, van Boek 3 of 252, tweede lid, van Boek 6 van het Burgerlijk Wetboek gekozen woonplaats, heeft, ongeacht of zij met het oorspronkelijke stuk dan wel krachtens het eerste lid is ingeschreven, geen ander gevolg dan dat

a. daar exploiten kunnen worden uitgebracht die de inschrijving betreffen, ter zake waarvan woonplaats werd gekozen;

b. daar de door of krachtens de wet voorgeschreven mededelingen en kennisgevingen van de bewaarder en de dienst kunnen worden gedaan.

3. Door of krachtens deze landsverordening voorgeschreven mededelingen en kennisgevingen worden in elk geval gedaan aan de laatste bij de dienst bekende woonplaats van de belanghebbende. In geval van overlijden van een persoon die tot een registergoed gerechtigd was, worden zodanige mededelingen en kennisgevingen aan zijn rechtsopvolgers gedaan aan het laatste bij de dienst bekende adres van de boedel of, zo deze onbekend is, aan de laatst bekende woonplaats van de overleden persoon, alsmede aan de boedelnotaris, zo deze bekend is.

HOOFDSTUK 3

Verstrekking van inlichtingen uit de openbare registers

Artikel 99

1. Desverlangd verleent de bewaarder inzage van de openbare registers, bedoeld in artikel 8, eerste lid, en geeft hij voor eensluidend gewaarmerkte afschriften of uittreksels van de in deze registers ingeschreven dan wel geboekte stukken, alsmede getuigschriften omtrent het al dan niet bestaan van inschrijvingen dan wel voorlopige aantekeningen betreffende een registergoed of een persoon af of zendt deze toe.
2. De Minister stelt de vorm van de afschriften, uittreksels en getuigschriften vast, alsmede regelen omtrent de wijze van raadplegen van de in het eerste lid bedoelde registers.

Artikel 100

1. Indien met betrekking tot een registergoed inschrijvingen ter zake van hypotheek en beslagen in de openbare registers, bedoeld in artikel 8, eerste lid, onder a tot en met c, zijn doorgehaald, wordt op de getuigschriften inzake dat registergoed ten aanzien van hypotheek en beslagen melding gemaakt van het feit dat doorhaling heeft plaatsgevonden.
2. Het eerste lid is van overeenkomstige toepassing ten aanzien van gevallen waarin in de openbare registers van voorlopige aantekeningen, bedoeld in artikel 8, eerste lid, onder d, voorlopige aantekeningen met betrekking tot een registergoed zijn gesteld die nog niet zijn doorgehaald.

Artikel 101

Indien de verstrekking van inlichtingen, bedoeld in artikel 99, eerste lid, onroerende zaken en de rechten waaraan deze onderworpen zijn betreft, is daarmee belast de bewaarder van het kantoor binnen welks kring de onroerende zaken zijn gelegen.

Artikel 116

De Minister stelt regelen vast omtrent de wijze waarop vergissingen, verzuimen of andere onregelmatigheden, begaan door de bewaarder bij de inschrijving van stukken in de openbare registers, bedoeld in artikel 8, eerste lid, onder a tot en met c, bij het stellen daarin van aantekeningen, daaronder begrepen doorhalingen van inschrijvingen in die registers, bij de boeking van stukken in de registers van voorlopige aantekeningen, of bij de doorhaling van voorlopige aantekeningen, worden hersteld.

ARTIKEL II

Deze landsverordening treedt in werking met ingang van 15 maart 2001.

ARTIKEL III

Deze landsverordening wordt aangehaald als: Landsverordening openbare registers.

CURAÇAOSCH STRANDVONDERIJ-BESLUIT

Artikel 1

Het plaatselijk hoofd der politie voert in zijn ambtsgebied als strandvonder het beheer van de strandvonderij.

Artikel 2

De Gouverneur is bevoegd om in elk ambtsgebied één of meer hulpstrandvonders aan te stellen, die als zoodanig ondergeschikt zijn aan den strandvonder in dat gebied en dezen in de zorg voor de strandvonderij ter zijde staan.

Artikel 3

1. Bij ongesteldheid, afwezigheid of ontstentenis van den strandvonder vervangt de hulpstrandvonder hem.
2. Het tweede lid van artikel 793 van het Wetboek van Koophandel van de Nederlandse Antillen is op den hulpstrandvonder niet van toepassing.

Artikel 4

De strandvonder oefent een voortdurend toezicht uit op de zeestranden in zijn ambtsgebied.

Artikel 5

1. Hij draagt zooveel mogelijk zorg, dat de voorschriften, vervat in de artikelen 786 tot en met 792 van het Wetboek van Koophandel van de Nederlandse Antillen, worden nageleefd, en is bevoegd, des noodig met behulp van den sterken arm, die naleving te verzekeren.
2. Hij neemt in het geval, bedoeld in artikel 788 van het Wetboek van Koophandel van de Nederlandse Antillen, zoo dikwijls die bepaling zulks toelaat, zoomede in het geval, bedoeld in artikel 789 van dat Wetboek, zoo dikwijls die bepaling zulks toelaat en het hem gewenscht voorkomt, de leiding van de hulpverlening op zich.

Artikel 6

Indien aan of op het vaste zeestrand van zijn ambtsgebied een schip schipbreuk lijdt, ten aanzien van hetwelk hulpverlening niet onder zijne leiding geschiedt, zorgt de strandvonder niettemin ter plaatse tegenwoordig te zijn, zich als zoodanig bekend te maken en, indien dit wordt begeerd, den noodigen bijstand te verlenen.

Artikel 7

Indien aan of op het vaste zeestrand van zijn ambtsgebied een vreemd schip schipbreuk lijdt of goederen aanspoelen, welke van een vreemd schip blijken afkomstig te zijn, geeft de strandvonder daarvan zoo spoedig mogelijk kennis aan den consulairen ambtenaar van den vreemden Staat, voor zoover zoodanig consulaire ambtenaar voor zijn ambtsgebied benoemd is.

Artikel 8

De strandvonder draagt zooveel mogelijk zorg, dat de bepalingen van de artikelen 19, 20 en 21 van de "Algemeene Verordening I.U. en D. 1908", worden nageleefd.

Artikel 9

De strandvonder draagt zooveel mogelijk zorg, dat voor het verlenen van hulp aan het beheeren en het verkoopen van schepen of goederen niet meer kosten worden gemaakt, dan de waarde van die zaken bedraagt.

Artikel 10

De strandvonder ondersteunt zooveel mogelijk de pogingen van vereenigingen, welke redding van schipbreukelingen ten doel hebben.

Artikel 11

De strandvonder houdt van al wat binnen zijn ambtsgebied met betrekking tot de strandvonderij voorvalt aantekening in een dagregister en brengt omtrent het voorgevallene verslag uit aan den Gouverneur.

Artikel 12

De strandvonder is verplicht van alle zaken, welke hij in beheer neemt, terstond een inventaris op te maken, waarin hij zooveel mogelijk ten aanzien van elke zaak de herkomst en de merken en onderscheidingsteekenen aangeeft.

Artikel 13

1. De strandvonder heft wegens zijn beheer ten behoeve van de koloniale kas een beheerloon, te voldoen door den rechthebbende op de geredde zaken. Het bedrag van het beheerloon mag de waarde of de opbrengst van de geredde zaken, verminderd met de verschillende hulploonen en kosten, niet overtreffen.
2. Wegens beheer van zaken, aan het Rijk, aan Nederlandsch-Indië, aan Suriname of aan Curaçao toebehoorende, is beheerloon niet verschuldigd.

Artikel 14

De strandvonder is bevoegd, zoodanige onder zijn beheer zich bevindende zaken, welke aan spoedig bederf onderhevig zijn of welker bewaring ontwijfelbaar strijdig is met het belang van den rechthebbende, na bekoming machtiging van de rechter in eersten aanleg, onverwijd te verkoopen.

Artikel 15

1. Zoo spoedig mogelijk, nadat de zaken onder zijn beheer zijn gebracht, geeft de strandvonder in het blad, waarin van overheidswege de officieele berichten worden opgenomen en, voor zoover zulks hem gewenscht voorkomt, mede in een ander in Curaçao verschijnend nieuwsblad, met opgave van alle merken, onderscheidingsteekenen en verdere gegevens betreffende de herkomst van die zaken, kennis van de gedane berging en roept daarbij rechthebbenden ter reclame op.
2. Deze oproeping behoort na verloop van eene maand te worden herhaald.
3. De strandvonder is bevoegd om, indien de geringe waarde van de zaken zulks raadzaam maakt, na bekomen machtiging van de rechter in eersten aanleg, de in de beide vorige leden vermelde termijnen te verlengen, teneinde de oproepingen betreffende die zaken te vereenigen met de oproepingen betreffende andere zaken, welke hetzij onder zijn beheer, hetzij onder het beheer van een strandvonder in een naburig ambtsgebied zijn gebracht.
4. Is een vreemd schip of zijn goederen, welke van een vreemd schip blijken afkomstig te zijn, onder zijn beheer gebracht, dan geeft de strandvonder bovendien, met opgave van alle merken, onderscheidingsteekenen en verdere gegevens betreffende de herkomst van die zaken, van de gedane berging zoo spoedig mogelijk kennis aan den consulairen ambtenaar van den vreemden Staat voor zoover zoodanig consulaire ambtenaar voor zijn ambtsgebied is benoemd.
5. Op de andere eilanden dan het eiland Curaçao geschieden de in dit artikel bevolen kennisgeving en oproepingen bovendien door aanplakking ter gebruikelijke plaatse.

Artikel 16

1. Zoodra iemand zijn recht op de geborgen zaken bewijst, stelt de strandvonder deze - of, indien artikel 14 toepassing heeft gevonden, de opbrengst er van - na bekomen machtiging van de rechter in eersten aanleg tegen betaling van de verschuldigde hulploonen, beheerloon en kosten, aan den rechthebbende ter hand. Na deze afgifte vervalt de verplichting tot het doen van de in het vorig artikel bedoelde oproepingen.
2. In geval van twijfel over het recht van den reclamant, in geval van tegenspraak van derden, of indien over het bedrag van de beheerloonen en kosten of wel - tusschen de redders en de rechthebbenden - over het bedrag van de verschuldigde hulploonen verschil bestaat, weigert de strandvonder de afgifte, terwijl het geschil beslecht wordt door den in artikel 810 van het Wetboek van Koophandel van de Nederlandse Antillen aangewezen rechter; deze is bevoegd, op eenvoudig verzoekschrift afgifte tegen zekerheidstelling te gelasten.
3. De strandvonder keert de door hem ontvangen hulploonen aan de redders uit.

Artikel 17

Indien, nadat eene maand is verstreken na de tweede oproeping, reclamanten zich niet hebben opgedaan, zoomede indien, na toepassing van het tweede lid van het vorige artikel, gebleken is, dat de ingestelde reclames tot afgifte niet kunnen leiden, verkoopt de strandvonder de zaken na bekomen machtiging van de rechter in eersten aanleg, voor zoover zulks niet reeds krachtens artikel 14 is geschied.

Artikel 18

1. De verkooping, bedoeld in de artikelen 14 en 17, geschieden in het openbaar met inachtneming van ter zake bestaande algemeene verordeningen en volgens plaatselijke gebruiken.
2. De rechter in eersten aanleg is bevoegd om met het oog op het belang van de rechthebbenden of van hen, die op de opbrengst verhaal hebben, den strandvonder te machtigen, de verkooping onderhands te doen geschieden.

Artikel 19

1. Na den verkoop, bedoeld in artikel 17 - of, indien artikel 14 heeft toepassing gevonden, nadat eene maand is verstreken na de tweede oproeping, zonder dat zich reclamanten hebben opgedaan, dan wel nadat, na toepassing van het tweede lid van artikel 16, gebleken is, dat de ingestelde reclames tot afgifte niet kunnen leiden - keert de strandvonder uit de opbrengst de verschuldigde hulploonen aan de redders uit; ontstaat omtrent het bedrag daarvan tusschen hem en de redders verschil, dan moet dit geschil worden beslecht door den in artikel 810 van het Wetboek van Koophandel van de Nederlandse Antillen aangewezen rechter.
2. De strandvonder zendt voorts zoo spoedig mogelijk na het in het eerste lid bedoelde tijdstip de rekening en verantwoording betreffende het door hem gevoerde beheer, den verkoop en de door hem betaalde of nog te betalen hulploonen, beheerloonen en kosten ter goedkeuring aan den Gouverneur.
3. Zoodra de strandvonder de goedgekeurde rekening en verantwoording heeft terugontvangen, consigneert hij het batig saldo, en doet van die consignatie blijken aan den Gouverneur. De goedkeuring van de rekening en verantwoording laat de bevoegdheid van belanghebbenden, om haar te betwisten, onverlet.
4. Wijst de rekening en verantwoording een nadeelig saldo aan, zonder dat zulks aan zorgeloosheid van den strandvonder is te wijten, dan wordt hem het nadeelig saldo uit 's Lands kas vergoed.

Artikel 20

1. Indien binnen tien jaren na den dag waarop de in het vorige artikel bedoelde consignatie plaats had, iemand zijn recht op de geborgen zaken bewijst, wordt hem het geconsigneerde saldo afgegeven.
2. Doen zich binnen dien termijn rechthebbenden niet op, dan vervalt het geconsigneerde saldo aan 's Lands kas.

Artikel 21

Voor de toepassing van dit besluit worden de door den Gouverneur daarvoor aangewezen wateren, binnen de daarbij bepaalde grenzen, beschouwd tot de zee en de stranden en oevers daarvan tot het zeestrand te behooren.

Artikel 22

De bepalingen van dit besluit omtrent schepen vinden overeenkomstige toepassing op luchtvaartuigen.

Artikel 23

De Gouverneur is bevoegd:

- 1°. in bijzondere gevallen met afwijking van het bepaalde bij artikel 1 een ander ambtenaar dan het plaatselijk hoofd van politie tot strandvonder te benoemen;
- 2°. regels te stellen betreffende de aan den strandvonder bij artikel 11 opgelegde verplichting om een dagregister te houden en verslag uit te brengen, betreffende het door den strandvonder, met inachtneming van het bepaalde bij artikel 13, in rekening te brengen beheerloon en betreffende de inrichting van diens bij artikel 19 bedoelde rekening en verantwoording;
- 3°. de goederen te omschrijven, waarvan verkoop door den strandvonder in het openbaar belang niet of niet dan onder bepaalde voorwaarden mag geschieden;
- 4°. voorschriften te geven, in acht te nemen voor het geval goederen door den strandvonder niet mogen worden verkocht dan wel onverkoopbaar blijken;
- 5°. voorschriften te geven, door den strandvonder in acht te nemen met betrekking tot de redding en berging van schepen, goederen en opvarenden, behoorende tot een vreemden Staat, met welken een verdrag betreffende de in dit besluit geregelde onderwerpen is gesloten;
- 6°. nadere regels te stellen ter bevordering van eene goede uitvoering van dit besluit.

Artikel 24

In de gevallen, waarin de hulp is verleend vóór het in werking treden van dit besluit, blijft de oude wetgeving van toepassing.

Artikel 25

1. Dit besluit - dat mag worden aangehaald onder den titel: "Curaçaosch strandvonderij-besluit" en welks bepalingen bij koloniale verordening mogen worden gewijzigd, ingetrokken of door andere vervangen - treedt in werking tegelijk met het Wetboek van Koophandel van de Nederlandse Antillen.

2. Met dat tijdstip houden op te gelden de bepalingen op de strandvonderij in de Kolonie Curaçao, vastgesteld bij besluit van den Gouverneur van dat Gewest van 26 November 1878 (Publicatieblad no. 41).

LANDSVERORDENING van de 11de maart 2002 houdende regels ten aanzien van loodsen en het loodsen

HOOFDSTUK I

Algemene Bepalingen

Artikel 1

1. In deze landsverordening en de daarop berustende bepalingen wordt verstaan onder:

- a. minister : de Minister van Verkeer en Vervoer;
- b. loods : degene die krachtens deze landsverordening bevoegd is als loods op te treden;
- c. loodsplichtige scheepvaartwegen : de scheepvaartwegen waarop krachtens wettelijk voorschrift de kapitein van een schip verplicht is gebruik te maken van de diensten van een loods;
- d. schip : een schip als bedoeld in artikel 2, eerste lid, van Boek 8 van het Burgerlijk Wetboek, alsmede elk vaartuig, met inbegrip van een vaartuig zonder waterverplaatsing dat feitelijk wordt gebruikt of geschikt is om te worden gebruikt als middel tot verplaatsing te water, met inbegrip van een watervliegtuig, een draagvleugelboot, een luchtkussenvoertuig, een drijvend platform, een verplaatsbare boorinstallatie, een baggermolen, een drijvende kraan, een ponton en elk ander drijvend werktuig, drijvend voorwerp of drijvende inrichting van soortgelijke aard, gedurende de tijd dat het drijft, dan wel een samenstel van schepen of van een of meer schepen met een of meer andere vaartuigen, waarvan ten minste één schip deel uitmaakt dat ter voortbeweging gebruik maakt van zijn motor en dat dient voor het voortbewegen of het sturen van het samenstel;
- e. kapitein : degene die is belast met het gezag over een schip;
- f. scheepsbeheerder : degene die het beheer over een schip heeft, hetzij hij eigenaar, reder of boekhouder van de rederij van het schip is, hetzij het schip hem in gebruik is gegeven.
- g. haven : een binnenwater of een gedeelte daarvan dat bij eilandsverordening of eilandsbesluit, houdende algemene maatregelen, als haven is aangewezen;
- h. rede : iedere plaats gelegen in de territoriale zee of exclusieve economische zone waar schepen ligplaats kunnen hebben of waar opvarenden en zaken ingescheept of ontscheept kunnen worden.

2. Onverminderd het bepaalde bij de Loodsenverordening 1937 (P.B. 1937, no. 93) of enige andere eilandsverordening inzake de loodsplichtige scheepvaartwegen van en naar de havens van de eilanden van de Nederlandse Antillen, kunnen scheepvaartwegen in de territoriale zee of in de exclusieve economische zone, welke niet voeren van of naar bedoelde havens, bij ministeriële beschikking met algemene werking als loodsplichtige scheepvaartwegen worden aangewezen.

3. Bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen, kunnen zaken die geen schepen zijn voor de toepassing van deze landsverordening en de daarop berustende bepalingen met een schip worden gelijkgesteld.

HOOFDSTUK II

Loodsen

Artikel 2

1. De loods adviseert aan boord de kapitein of degene die de feitelijke leiding heeft over de te voeren navigatie. De loods mag met instemming van de kapitein de leiding over de navigatie voeren.

2. Voor zover de loods zijn functie niet aan boord van het te loodsen schip kan uitoefenen mag deze de kapitein of degene die de feitelijke leiding heeft over de te voeren navigatie vanaf een ander schip of vanaf de wal adviseren.

3. In het belang van de orde en veiligheid van het scheepvaartverkeer of de instandhouding van scheepvaartwegen of werken gelegen in of over scheepvaartwegen of ter voorkoming of beperking van hinder of gevaar door het scheepvaartverkeer voor personen die zich anders dan op een schip te water bevinden of schade door het scheepvaartverkeer aan de landschappelijke of natuurwetenschappelijke waarden van een gebied waarin scheepvaartwegen zijn gelegen, worden bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen, regels gegeven die de loodsen voor en bij de uitoefening van hun beroep in acht dienen te nemen. Deze voorschriften hebben onder andere betrekking op de omstandigheden en voorwaarden waaronder en de plaatsen vanaf waar de loodsen adviezen als bedoeld in het tweede lid mag geven.

Artikel 3

1. De loods is, voor zover hij handelt in de uitoefening van de in artikel 2 genoemde taken en bevoegdheden, slechts aansprakelijk voor schade door hem veroorzaakt door opzet of grove schuld.

2. Een eilandgebied, dan wel een instantie of rechtspersoon aan wie een eilandgebied het loodswezen geheel of gedeeltelijk heeft op- of overgedragen, in wiens opdracht een loods zijn diensten verleent, is niet aansprakelijk voor het handelen of nalaten van de loods in de uitoefening van de in artikel 2 genoemde taken en bevoegdheden noch voor het handelen of nalaten van degenen die bij de uitoefening van die taken betrokken zijn.

Artikel 4

1. Bij of krachtens landsbesluit, houdende algemene maatregelen, worden regels gegeven met betrekking tot de bevoegdheid van de loods ten aanzien van loodsplichtige scheepvaartwegen en categorieën van schepen, voor de toelating tot het verkrijgen van de bevoegdheid van loods, de toelating tot het beroep van loods, vakbekwaamheidseisen en de bij de beroepsuitoefening in acht te nemen verplichtingen, alsmede het verliezen van de bevoegdheid van loods.

2. Het is degene die daartoe niet bevoegd is, verboden diensten als loods aan te bieden dan wel te verlenen of te doen verlenen aan schepen.

HOOFDSTUK III

Loodsplicht

§1. Algemeen

Artikel 5

De kapitein is verplicht om tijdens de vaart van het schip op loodsplichtige scheepvaartwegen gebruik te maken van de diensten van een loods.

§2. Vrijstellingen en ontheffingen

Artikel 6

1. Bij eilandsbesluit, houdende algemene maatregelen, kan vrijstelling worden verleend van de verplichting, bedoeld in artikel 5, voor:

a. daarbij aangewezen categorieën van schepen;

b. schepen, indien de kapitein of een aan boord zijnde stuurman tijdens de vaart op de desbetreffende scheepvaartweg in het bezit is van een verklaring van vrijstelling als bedoeld in artikel 9 en de leiding over de navigatie voert.

2. Bij eilandsbesluit, kan aan een schip dat gebruik maakt van een loodsplichtige scheepvaartweg in bij dat eilandsbesluit te bepalen gevallen en omstandigheden en op in dat eilandsbesluit aan te geven wijze, ontheffing worden verleend. Aan ontheffing kunnen voorschriften worden verbonden. Eveneens kunnen deze onder beperkingen worden verleend.

Artikel 7

Bij eilandsbesluit, houdende algemene maatregelen, kan worden bepaald in welke gevallen en omstandigheden, en op welke wijze:

a. de kapitein die op grond van artikel 6, eerste lid, onderdeel b, van de loodsplicht is vrijgesteld, niettemin worden verplicht om tijdens de vaart van het schip op een loodsplichtige scheepvaartweg gebruik te maken van de diensten van een loods;

b. de kapitein worden verplicht om tijdens de vaart van het schip op een scheepvaartweg die niet een loodsplichtige is, gebruik te maken van de diensten van een loods; en

c. de kapitein worden verplicht ten behoeve van het loodsen aanwijzingen op te volgen met betrekking tot:

- 1°. het gebruik van meer dan één loods;
- 2°. het gebruik maken van de diensten van een loods aan boord van het schip, dan wel vanaf de wal of vanaf een ander schip.

Artikel 8

Het bepaalde in deze paragraaf is van overeenkomstige toepassing ten aanzien van een schip dat geen zeeschip is alsmede ten aanzien van degene die daarover de feitelijke leiding heeft, indien dit schip zich op zee bevindt.

§3. Verklaring van vrijstelling

Artikel 9

1. Een verklaring van vrijstelling wordt afgegeven aan degene die voldoet aan daartoe bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen, te stellen eisen.
2. Bij of krachtens landsbesluit, houdende algemene maatregelen, worden regels gesteld met betrekking tot de afgifte van de verklaring van vrijstelling, de opleiding en examinering van degenen die voor een dergelijke verklaring in aanmerking wensen te komen en worden een of meer instanties of instituten aangewezen die met het verzorgen van een opleiding en het afnemen van examens worden belast.

HOOFDSTUK IV

Vergoedingen

Artikel 10

1. De kosten verbonden aan de aanvraag en de afgifte van diploma's en verklaringen van vrijstelling als bedoeld in artikel 9, de deelname aan de daarvoor vereiste opleidingen en examens en de afgifte van andere documenten, verplicht gesteld bij of krachtens deze landsverordening, worden ten laste gebracht van de aanvrager van het diploma of andere documenten, onderscheidenlijk de kandidaat voor de bedoelde examens.
2. Bij ministeriële beschikking met algemene werking worden de tarieven voor de kosten, bedoeld in het eerste lid, vastgesteld.

Artikel 11

1. De kapitein op wie een verplichting als bedoeld in de artikelen 5 of 7 rust, is gehouden loodsgeld te betalen.
2. De kapitein die tijdens de vaart op een scheepvaartweg gebruik maakt van de diensten van een loods zonder dat daartoe op hem een verplichting als bedoeld in de artikelen 5 of 7 rust, is gehouden daarvoor loodsgeld te betalen.
3. De verplichting, bedoeld in het eerste en tweede lid, rust mede op de scheepsbeheerder en diens vertegenwoordiger ieder afzonderlijk.

Artikel 12

1. Bij ministeriële beschikking met algemene werking worden na overleg met het eilandgebied of de instantie of rechtspersoon, bedoeld in artikel 3, tweede lid, de minimumtarieven voor loodsgelden vastgesteld.
2. Bij eilandsbesluit, houdende algemene maatregelen, wordt het loodsgeld, bedoeld in artikel 13, vastgesteld met inachtneming van het bepaalde krachtens het eerste lid.
3. Bij eilandsbesluit, houdende algemene maatregelen, kan vrijstelling worden verleend van de verplichting, bedoeld in artikel 11 voor daarbij aangewezen categorieën van schepen.
4. Bij eilandsbesluit kan voor een schip geheel of gedeeltelijke ontheffing van de verplichting, bedoeld in artikel 11 worden verleend in bij dit eilandsbesluit te bepalen omstandigheden of gevallen.

Artikel 13

1. Het loodsgeld strekt tot vergoeding van de kosten met betrekking tot het loodsen.
2. Het loodsgeld is verschuldigd aan het eilandgebied of de instantie of rechtspersoon, bedoeld in artikel 3, tweede lid.

HOOFDSTUK V

Strafbepalingen

Artikel 14

1. Handelen in strijd met de voorschriften, gesteld bij artikel 5 en 11 of krachtens artikel 2, derde lid, of overtreding van artikel 4, tweede lid, wordt gestraft met hetzij hechtenis van ten hoogste twaalf maanden, hetzij geldboete van ten hoogste vijftigduizend gulden (NAF 50.000,--).
2. De in het eerste lid strafbaar gestelde feiten zijn overtredingen.
3. Bij herhaling van een overtreding als bedoeld in het tweede lid, kan de geldboete worden verhoogd tot ten hoogste de keren van herhalen te vermenigvuldigen met ten hoogste vijftigduizend gulden (NAF 25.000,--).

Artikel 15

- 1 Bij veroordeling wegens een overtreding als bedoeld in artikel 14, tweede lid, kan het vonnis tevens inhouden:
 - a. schorsing of beperking van de bevoegdheid als loods voor de duur van ten hoogste een jaar;
 - b. verval of beperking van de bevoegdheid als loods.
2. Het in het eerste lid gestelde geldt ook bij veroordeling van de loods wegens handelen in strijd met of overtreden van verboden in andere wettelijke voorschriften die op scheepvaartwegen van toepassing zijn, indien de loods dit handelen of die overtreding heeft begaan bij de uitoefening van zijn beroep.

HOOFDSTUK VI

Slotbepalingen

Artikel 16

[wijzigt artikel 3 van de Loodsdienstverordening 1937 (P.B. 1937, no. 93)]

Artikel 17

De Landsverordening Minimumtarieven Loodsgelden (P.B. 1958, no. 155) vervalt met ingang van een bij landsbesluit te bepalen tijdstip.

Artikel 18

Deze landsverordening treedt in werking op een bij landsbesluit vast te stellen tijdstip.

Artikel 19

Deze landsverordening kan worden aangehaald als: Loodsenlandsverordening 2001.

Landsverordening van de 20ste december 2001 houdende nieuwe regels omtrent de luchtvaart (Luchtvaartlandsverordening)

HOOFDSTUK 1 Begripsbepalingen

Artikel 1

In deze landsverordening en de daarop berustende bepalingen wordt verstaan onder:

- a. luchtvaart : het gebruik van luchtvaartuigen;
- b. luchtvaartuigen : toestellen, die in de dampkring kunnen worden gehouden tengevolge van krachten, die de lucht daarop uitoefent, met inbegrip of met uitzondering van bij of krachtens landsbesluit, houdende algemene maatregelen, aan te wijzen toestellen;
- c. vliegtuigen : luchtvaartuigen zwaarder dan lucht en voorzien van een voortstuwingsinrichting;
- d. Nederlands-Antilliaanse Luchtvaartuigen : luchtvaartuigen, die zijn ingeschreven in het nationaliteitsregister van de Nederlandse Antillen of ten aanzien waarvan met betrekking tot de inschrijving het tweede lid van artikel 2 toepassing heeft gevonden;
- e. Nederlandse luchtvaartuigen : luchtvaartuigen, ingeschreven in het openbare register, bedoeld in de Luchtvaartwet van Nederland;
- f. buitenlandse luchtvaartuigen : luchtvaartuigen, ingeschreven in een buitenlands nationaliteitsregister;
- g. luchtvaartterrein : delen van het territoire van de Nederlandse Antillen te land of te water ingevolge deze landsverordening aangewezen voor het landen en opstijgen van luchtvaartuigen, alsmede voor de bewegingen op de grond, die daarmee verband houden.
- h. exploitant van een luchtvaartterrein : het eilandgebied of de rechtspersoon te wiens naam ingevolge deze landsverordening een luchtvaartterrein wordt aangewezen;
- i. luchtvaartmaatschappijen : ondernemingen, die geheel of gedeeltelijk hun bedrijf maken van het vervoer van personen, dieren of goederen met luchtvaartuigen;
- j. beroepsvervoer : vervoer met een luchtvaartuig van personen of goederen, niet zijnde eigen vervoer, luchtwerk of particulier vervoer;
- k. eigen vervoer : vervoer niet tegen vergoeding en uitsluitend ten behoeve van een eigen onderneming of bedrijf, van werknemers met een dienstverband van tenminste drie maanden bij die onderneming of dat bedrijf of van goederen;
- l. geregeld luchtvervoer : een reeks van verkeersvluchten, waaraan het publiek kan deelnemen en welke worden uitgevoerd ten behoeve van het verkeer tussen twee of meer plaatsen, hetzij in overeenstemming met een gepubliceerde dienstregeling hetzij met een zodanige regelmaat of frequentie, dat zij een duidelijk herkenbare systematische reeks vormen;
- m. ongeregeld luchtvervoer : vluchten uitgevoerd anders dan in geregeld luchtvervoer;
- n. luchtwerk : een beroepsmatig of in eigen beheer uitgevoerde activiteit, welke is gericht op het uitvoeren van een niet-vervoersvlucht, zoals nader omschreven krachtens deze landsverordening;
- o. rondvlucht : een verkeersvlucht die aanvangt en eindigt op hetzelfde terrein en welke een tijdsduur heeft van ten hoogste 60 minuten;
- p. particulier vervoer : het vervoer uitsluitend gericht op recreatie, zoals nader beperkt bij of krachtens deze landsverordening;
- q. luchtverkeer : alle luchtvaartuigen die zich in de lucht bevinden of op een terrein ingericht voor het opstijgen en landen en de daarmee verband houdende bewegingen op de grond van luchtvaartuigen;

- r. lid van het stuurhutpersoneel : een ieder die, officieel daartoe bevoegd zijnde, aan boord van een luchtvaartuig handelingen heeft te verrichten die van direct belang zijn voor de bediening van het luchtvaartuig tijdens de vlucht;
- s. gezagvoerder : degene aan boord van een luchtvaartuig die de leiding heeft en verantwoordelijk is voor de veilige uitvoering van de vlucht;
- t. bouwwerken : elke constructie van hout, steen, metaal of ander materiaal die op de plaats waarvoor zij is bedoeld, hetzij direct of indirect met de grond verbonden is hetzij direct of indirect steun vindt in of op de grond;
- u. luchtwaardigheid : de voldoening van luchtvaartuigen aan de bij of krachtens deze landsverordening vastgestelde eisen;
- v. verkeersvlucht : een vervoersvlucht uit commerciële doeleinden uitgevoerd door een onderneming die geheel of gedeeltelijk haar bedrijf maakt van het vervoer van personen of goederen met luchtvaartuigen;
- w. de Minister : de Minister van Verkeer en Vervoer;
- x. : vervallen

HOOFDSTUK II Luchtvaartcertificaten en Bewijzen van bevoegdheid

AFDELING 1 Inschrijving, nationaliteit en luchtwaardigheid van luchtvaartuigen.

Artikel 2

1. Het is verboden de luchtvaart uit te oefenen met een luchtvaartuig hetwelk;
 - a. niet voorzien is van een geldig bewijs van inschrijving als bedoeld in artikel 3;
 - b. niet voorzien is van een nationaliteitskenmerk en een inschrijvingskenmerk overeenkomstig het bepaalde in artikel 4;
 - c. niet voorzien is van een geldig bewijs van luchtwaardigheid als bedoeld in artikel 5, en geldig voor het gebruik dat van het luchtvaartuig wordt gemaakt;
 - d. niet in luchtwaardige toestand verkeert.
2. Het bepaalde in het eerste lid geldt niet:
 - a. in de gevallen, aangegeven bij landsbesluit houdende algemene maatregelen;
 - b. indien door de Minister op een daartoe strekkend verzoek ontheffing is verleend. Aan een ontheffing kunnen voorschriften worden verbonden. Een ontheffing kan onder beperkingen worden verleend.

Artikel 3

1. Door de Minister wordt in de Nederlandse Antillen een nationaliteitsregister gehouden. Buitenlandse luchtvaartuigen worden niet in dit register ingeschreven. Het register is openbaar.
2. Het inschrijven van luchtvaartuigen in het register en het afgeven van het bewijs van inschrijving geschiedt door de Minister naar regels gesteld bij of krachtens landsbesluit houdende algemene maatregelen.
3. Een bewijs van inschrijving van een buitenlands luchtvaartuig is in overeenstemming met de wetgeving van het gebied, waar dit luchtvaartuig is ingeschreven.

Artikel 4

- Het nationaliteitskenmerk en het inschrijvingskenmerk van Nederlands-Antilliaanse luchtvaartuigen worden door de Minister vastgesteld. Zij bestaan uit letters en cijfers of een van beide en worden op een zodanige plaats en wijze aangebracht, als door de Minister wordt voorgeschreven. Deze voorschriften worden openbaar gemaakt door middel van het blad, waarin van Landswege de officiële berichten worden geplaatst.
2. Ten aanzien van buitenlandse luchtvaartuigen zijn het nationaliteitskenmerk en het inschrijvingskenmerk in overeenstemming met de wetgeving van het gebied waar het luchtvaartuig is ingeschreven.

Artikel 5

1. Ten aanzien van Nederlands-Antilliaanse luchtvaartuigen worden de bewijzen van luchtwaardigheid afgegeven, geschorst of ingetrokken door de Minister naar regels gesteld bij of krachtens landsbesluit houdende algemene maatregelen.

2. Bewijzen van gelijkstelling van buitenlandse bewijzen van luchtwaardigheid kunnen worden afgegeven, geschorst en ingetrokken door de Minister naar regels gesteld bij of krachtens landsbesluit houdende algemene maatregelen.
3. Ten aanzien van buitenlandse luchtvaartuigen is een, krachtens internationale overeenkomst, in het land van registratie afgegeven geldig bewijs van luchtwaardigheid of van gelijkstelling vereist.

AFDELING 2 Luchtvaartpersoneel en bevoegdheden

Algemene gezondheidstoestand Verbod gebruik van alcohol, drugs en psychotrope stoffen.

Artikel 6

1. Het is een lid van het stuurhutpersoneel verboden de bediening waartoe hij is aangewezen, te verrichten:
 - a. terwijl hij verkeert onder zodanige invloed van alcohol of van een andere stof, waarvan hij weet of redelijkerwijze moet vermoeden, dat het gebruik daarvan - al dan niet in combinatie met een andere stof - het vliegerschap kan verminderen, dat hij niet in staat moet worden geacht die bediening naar behoren te verrichten;
 - b. indien hij door ziekte, vermoeidheid of andere oorzaken niet in staat moet worden geacht die bediening naar behoren te verrichten.
2. De luchtvaartmaatschappij is verplicht al datgene te doen wat in haar vermogen ligt om ernstige lichamelijke of geestelijke vermoeidheid van leden van het stuurhutpersoneel bij de bediening van luchtvaartuigen te voorkomen en al datgene na te laten wat te dien aanzien een ongunstige invloed zou kunnen hebben.
3. Het eerste lid is van overeenkomstige toepassing op het verrichten van werkzaamheden door een grondwerktuigkundige en het personeel belast met de luchtverkeersdienstverlening, bedoeld in artikel 7.

Bewijzen van bevoegdheid

Artikel 7

1. Het is verboden een luchtvaartuig te bedienen zonder lid te zijn van het stuurhutpersoneel en anders dan in overeenstemming met de bevoegdheden en met inachtneming van de beperkingen vermeld in een aan hen door de Minister afgegeven geldig bewijs van bevoegdheid of gelijkstelling.
2. Ten aanzien van het bedienen van Nederlands-Antilliaanse luchtvaartuigen worden de bewijzen van bevoegdheid afgegeven, geschorst en ingetrokken door de Minister, naar regels gesteld bij of krachtens landsbesluit, houdende algemene maatregelen.
3. Ten aanzien van het in luchtwaardige toestand houden van Nederlands-Antilliaanse luchtvaartuigen worden voor het grondpersoneel afgegeven, geschorst en ingetrokken de bewijzen van bevoegdheid als grondwerktuigkundige, naar regels gesteld bij of krachtens landsbesluit, houdende algemene maatregelen.
4. Ten aanzien van de luchtverkeersdienstverlening in de Nederlandse Antillen worden de bewijzen van bevoegdheid afgegeven, geschorst en ingetrokken door de Minister naar regels gesteld bij of krachtens landsbesluit, houdende algemene maatregelen.
5. Bewijzen van gelijkstelling van buitenlandse bewijzen van bevoegdheid kunnen worden afgegeven, geschorst en ingetrokken door de Minister naar regels gesteld bij of krachtens landsbesluit, houdende algemene maatregelen.
6. Ten aanzien van het bedienen van buitenlandse luchtvaartuigen is een krachtens internationale overeenkomst afgegeven, buitenlands bewijs van bevoegdheid of van gelijkstelling vereist.
7. Door de Minister kan aan een houder van een niet-Nederlands Antilliaanse bewijs van bevoegdheid een beperking of verbod met betrekking tot het bedienen van een luchtvaartuig worden opgelegd, voor zover hij van bovengenoemd bewijs gebruik maakt in het luchtruim van de Nederlandse Antillen.

HOOFDSTUK III Vergunningen voor Luchtoperaties

AFDELING 1 Beroepsvervoer

Artikel 8

1. Voor zover bij internationale overeenkomst niet anders is bepaald mag het beroepsvervoer met luchtvaartuigen binnen, naar of uit de Nederlandse Antillen, of met een binnen de Nederlandse Antillen gelegen punt als tussenstation, slechts geschieden door luchtvaartmaatschappijen aan wie daartoe bij landsbesluit respectievelijk door de Minister vergunning is verleend.
2. Een luchtvaartmaatschappij als bedoeld in het eerste lid is een rechtspersoon opgericht naar Nederlands-Antilliaans recht, waarvan de hoofdzetel is gevestigd in de Nederlandse Antillen alwaar zij haar voornaamste plaats van bedrijvigheid heeft en waarvan het overwegend deel van het aandelenkapitaal in handen is van ingezetenen van de Nederlandse Antillen van Nederlandse nationaliteit en waarvan de daadwerkelijke zeggenschap in en de leiding van de onderneming berusten bij deze ingezetenen.
3. Een vergunning kan op aanvraag worden verleend voor een termijn van ten hoogste vijf jaar en wordt verleend voor geregeld of ongeregeld vervoer. De vergunning voor geregeld vervoer wordt verleend bij landsbesluit, de vergunning voor ongeregeld vervoer door de Minister.
4. Aanvragen om vergunning worden beoordeeld met inachtneming van de bij of krachtens landsbesluit, houdende algemene maatregelen, vastgestelde regels.
5. Aan een vergunning kunnen voorschriften worden verbonden.
6. Een vergunning kan onder beperkingen worden verleend.
7. Van een vergunning wordt mededeling gedaan in het blad, waarin van Landswege de officiële berichten worden geplaatst.

Verzekering

Artikel 9

Het is verboden beroepsvervoer te verrichten indien degene die dat vervoer verricht, niet te allen tijde volgens goed koopmansgebruik rechtsgeldig verzekerd is tegen schade waarvoor hij wettelijk aansprakelijk kan worden gesteld, met inbegrip van de risico's voor de uit te voeren operaties. In ieder geval dient degene die dit vervoer verricht verzekerd te zijn tegen de burgerrechtelijke aansprakelijkheid voor:

- a. dood of ernstig letsel van vervoerde passagiers;
- b. verlies of ernstige beschadiging van vervoerde goederen;
- c. dood of ernstig letsel van derden of schade toegebracht aan derden op het aardoppervlak of op/onder het wateroppervlak.

AFDELING 2 Vluchtuitvoering

Vergunning tot vluchtuitvoering en Werk- en rusttijden

Artikel 10

1. Het is verboden verkeersvluchten voor te bereiden en uit te voeren zonder een door de Minister af te geven vergunning tot vluchtuitvoering. De vergunning wordt afgegeven naar regels vastgesteld bij of krachtens landsbesluit, houdende algemene maatregelen.
2. Bij of krachtens landsbesluit, houdende algemene maatregelen worden regels gegeven ten aanzien van de voorbereiding en uitvoering van verkeersvluchten met Nederlands-Antilliaanse luchtvaartuigen, de werk- en rusttijden van de leden van het stuurhutpersoneel daaronder begrepen.
3. Voor niet-verkeersvluchten en rondvluchten kunnen ten aanzien van de voorbereiding en uitvoering daarvan, de werk- en rusttijden van de leden van het stuurhutpersoneel daaronder begrepen, in het belang van de algemene veiligheid, bij of krachtens landsbesluit, houdende algemene maatregelen, regels worden gegeven.
4. De in het tweede lid bedoelde regels voor werk- en rusttijden worden niet vastgesteld alvorens overleg is gepleegd met de verenigingen, die de leden van het stuurhutpersoneel vertegenwoordigen alsmede met de betrokken luchtvaartmaatschappijen.
5. Op daartoe strekkend verzoek kan door de Minister in bijzondere gevallen, voor zover de veiligheid zulks toelaat, ontheffing worden verleend van de in artikel 7, eerste lid, en in het tweede en derde lid van dit artikel bedoelde regels.

AFDELING 3 Andere activiteiten in de lucht

§ 1 Eigen vervoer

Artikel 11

1. Door de Minister kan uitsluitend ten behoeve van het eigen bedrijf of de eigen onderneming vergunning worden verleend voor het niet tegen vergoeding vervoeren van bedrijfswerknemers en bedrijfsgoederen.
2. Een bedrijf als bedoeld in het eerste lid is een rechtspersoon opgericht naar Nederlands-Antilliaans recht, waarvan de hoofdzetel is gevestigd in de Nederlandse Antillen alwaar zij haar voornaamste plaats van bedrijvigheid heeft en waarvan het overwegend deel van het aandelenkapitaal in handen is van ingezetenen van de Nederlandse Antillen van Nederlandse nationaliteit en waarvan de daadwerkelijke zeggenschap in en de leiding van de onderneming berusten bij deze ingezetenen.
3. Door de Minister kan van het vereiste ten aanzien van de nationaliteit, zoals bepaald in het tweede lid, worden afgeweken.
4. De vergunning wordt verleend telkens voor ten hoogste vijf jaar.
5. Aan een vergunning kunnen voorschriften worden verbonden.
6. Een vergunning kan onder beperkingen worden verleend.
7. Artikel 9 is van overeenkomstige toepassing.

§ 2 Particulier vervoer

Artikel 12

1. Het is verboden met een luchtvaartuig particulier vervoer te verrichten, wanneer de houder of de gezagvoerder van het betrokken luchtvaartuig niet aannemelijk kan maken, dat het betreffende vervoer niet als beroepsvervoer, eigen vervoer, luchtwerk, of de activiteit beoogd door artikel 14 kan worden aangemerkt.
2. Het is verboden particulier vervoer te verrichten met een luchtvaartuig met een toegelaten startmassa van meer dan 2000 kg.
3. Door de Minister kan ontheffing worden verleend van het tweede lid, indien de aanvrager aantoonbaar dat met het luchtvaartuig, waarvoor de ontheffing is gevraagd, geen beroepsvervoer, eigen vervoer, luchtwerk, of de activiteit beoogd door artikel 14, zal worden verricht en dat het vervoer veilig kan plaatsvinden.
4. De in het derde lid bedoelde ontheffing wordt telkens verleend voor ten hoogste vijf jaar.
5. Aan een vergunning kunnen voorschriften worden verbonden.
6. Een ontheffing kan onder beperkingen worden verleend.
7. Artikel 9 is van overeenkomstige toepassing.
8. Door de Minister wordt de verleende ontheffing ingetrokken wanneer:
 - a. de redenen, waarom de ontheffing is verleend, zijn komen te vervallen;
 - b. de houder van de ontheffing de daaraan verbonden voorschriften en beperkingen niet naleeft.
 - c. in strijd wordt gehandeld met de wettelijke bepalingen.

§ 3 Luchtwerk

Artikel 13

1. Door de Minister kan ten behoeve van het verrichten van luchtwerk vergunning worden verleend.
2. In het geval dat een bedrijf de vergunning, bedoeld in het eerste lid, aanvraagt dient zij een rechtspersoon te zijn, opgericht naar Nederlands-Antilliaans recht, waarvan de hoofdzetel is gevestigd in de Nederlandse Antillen, alwaar zij haar voornaamste plaats van bedrijvigheid heeft en waarvan een overwegend deel der aandelen in handen is van ingezetenen van de Nederlandse Antillen van Nederlandse nationaliteit en waarvan de daadwerkelijke zeggenschap in en de leiding van de onderneming berusten bij deze ingezetenen.
3. In de vergunning wordt aangegeven welke werkzaamheden de houder van de vergunning gerechtigd is als luchtwerk te verrichten en met welk luchtvaartuig of welke luchtvaartuigen dit luchtwerk wordt verricht.
4. De vergunning wordt telkens verleend voor ten hoogste vijf jaar.
5. Aan een vergunning kunnen voorschriften worden verbonden.
6. Een vergunning kan onder beperkingen worden verleend.
7. Door de Minister kan van het vereiste ten aanzien van de nationaliteit, zoals bepaald in het tweede lid, worden afgeweken.
8. Artikel 9 is van overeenkomstige toepassing.

§4 Bijzondere activiteiten

Artikel 14

1. Door de Minister kan ten behoeve van het verrichten van een bijzondere activiteit in de lucht welke hetzij als een vervoersvlucht hetzij als een niet-vervoersvlucht is aan te merken doch van commerciële aard is, vergunning worden verleend.
2. In het geval dat een bedrijf de vergunning, bedoeld in het eerste lid, aanvraagt dient zij een rechtspersoon te zijn, opgericht naar Nederlands-Antilliaans recht, waarvan de hoofdzetel is gevestigd in de Nederlandse Antillen, alwaar zij haar voornaamste plaats van bedrijvigheid heeft en waarvan een overwegend deel der aandelen in handen is van ingezetenen van de Nederlandse Antillen van Nederlandse nationaliteit en waarvan de daadwerkelijke zeggenschap in en de leiding van de onderneming berusten bij deze ingezetenen.
3. In de vergunning wordt aangegeven welke werkzaamheden de houder van de vergunning gerechtigd is te verrichten en met welk luchtvaartuig of welke luchtvaartuigen deze activiteit wordt verricht.
4. De vergunning wordt telkens verleend voor ten hoogste vijf jaar.
5. Aan een vergunning kunnen voorschriften worden verbonden.
6. Een vergunning kan onder beperkingen worden verleend.
7. Door de Minister kan van het vereiste ten aanzien van de nationaliteit zoals bepaald in het tweede lid, worden afgeweken.
8. Artikel 9 is van overeenkomstige toepassing.

§ 5 Rondvluchten

Artikel 15

1. Door de Minister kan ten behoeve van het uitvoeren van rondvluchten vergunning worden verleend.
2. In het geval dat een bedrijf de vergunning, bedoeld in het eerste lid, aanvraagt dient zij een rechtspersoon te zijn, opgericht naar Nederlands-Antilliaans recht, waarvan de hoofdzetel is gevestigd in de Nederlandse Antillen, alwaar zij haar voornaamste plaats van bedrijvigheid heeft en waarvan een overwegend deel der aandelen in handen is van ingezetenen van de Nederlandse Antillen van Nederlandse nationaliteit en waarvan de daadwerkelijke zeggenschap in en de leiding van de onderneming berusten bij deze ingezetenen.
3. In de vergunning wordt aangegeven welke werkzaamheden de houder van de vergunning gerechtigd is te verrichten en met welk luchtvaartuig.
4. De vergunning wordt telkens verleend voor ten hoogste vijf jaar.
5. Aan een vergunning kunnen voorschriften worden verbonden.
6. Een vergunning kan onder beperkingen worden verleend.
7. Door de Minister kan van het vereiste van de nationaliteit, zoals bepaald in het tweede lid, worden afgeweken.
8. Artikel 9 is van overeenkomstige toepassing.

AFDELING 4 Vervoer gevaarlijke stoffen

Artikel 16

1. Het is zonder een door de Minister verleende vergunning verboden in een luchtvaartuig ontplofbare stoffen of andere gevaarlijke stoffen, radioactieve stoffen, vuurwapens of oorlogsmateriaal te vervoeren of te doen vervoeren.
2. Door de Minister worden regels gesteld waaraan bij het vervoer van gevaarlijke stoffen moet worden voldaan.
3. Aan een vergunning kunnen voorschriften worden verbonden.
4. Een vergunning kan onder beperkingen worden verleend.
5. Artikel 9 is van overeenkomstige toepassing.

AFDELING 5

§ 1 Schorsing

Artikel 17

1. Een vergunning wordt geschorst:

- a. wanneer niet wordt voldaan aan het bepaalde in artikel 8, vierde lid.
 - b. wegens uitoefening van het vervoer of de betreffende activiteit in strijd met bij of krachtens deze landsverordening gegeven regels;
 - c. wegens niet-inachtneming van de aan de vergunning verbonden voorschriften en beperkingen;
 - d. wegens strijd anderszins met wettelijke bepalingen.
2. De schorsing wordt opgeheven zodra de redenen van de schorsing zijn komen te vervallen.

§ 2 Intrekking

Artikel 18

1. De vergunning wordt ingetrokken:
 - a. op schriftelijk verzoek van de vergunninghouder;
 - b. indien ter verkrijging van de vergunning onjuiste of onvolledige gegevens zijn verstrekt;
 - c. indien de vergunninghouder tenminste drie maanden in het geheel of gedeeltelijk het vervoer of de betreffende activiteit niet heeft uitgeoefend;
 - d. indien de vergunning tenminste drie maanden is geschorst;
 - e. om redenen ontleend aan het algemeen belang;
 - f. wegens strijd anderszins met wettelijke bepalingen.
2. Een besluit tot intrekking van een vergunning of een ontheffing wordt met redenen omkleed aan de vergunninghouder bij aangetekende brief meegedeeld en bekendgemaakt in het blad waarin van Landswege de officiële berichten worden geplaatst.
3. Het bepaalde in dit artikel is tevens van toepassing op een ontheffing.

§ 3 Verlenging

Artikel 19

1. Een vergunning kan worden verlengd. Hiertoe dient de vergunninghouder een aanvraag in bij de Minister.
2. Een vergunning wordt niet verlengd indien:
 - a. daarvan in de periode dat de vergunning geldig is geen of niet op voldoende wijze gebruik is gemaakt;
 - b. bij herhaling of in ernstige mate van gebreken bij de uitvoering der vluchten is gebleken;
 - c. een van de redenen van intrekking als bedoeld in artikel 18, eerste lid, van toepassing is.
3. Voor de publicatie van de verlenging is het bepaalde in artikel 18, tweede lid, van overeenkomstige toepassing.
4. Het bepaalde in dit artikel is tevens van toepassing op een ontheffing.

§ 4 Wijziging

Artikel 20

1. Een vergunning kan worden gewijzigd op verzoek van de houder.
2. Een vergunning kan ambtshalve worden gewijzigd wanneer:
 - a. onjuiste gegevens zijn verstrekt;
 - b. het vervoer of de activiteit, waarvoor de vergunning is verleend, tijdens de duur van de vergunning veranderingen heeft ondergaan
 - c. redenen van nationaal of internationaal (vervoer) beleid zulks vereisen.
3. Het bepaalde in dit artikel is tevens van toepassing op een ontheffing.

§ 5 Stopzetting

Artikel 21

1. Wanneer naar het oordeel van de Gouverneur of de Minister de situatie op de luchtvervoersmarkt of delen daarvan zodanig is, dat het verlenen van vergunningen als bedoeld in het Hoofdstuk Vergunningen voor luchtoperaties en het aanpassen van bestaande vergunningen, uit economisch oogpunt onwenselijk is, kan door genoemde autoriteiten een periode worden afgekondigd gedurende welke geen verzoeken terzake in behandeling worden genomen.

2. De in het eerste lid bedoelde periode kan beperkt worden tot bepaalde soorten van vergunningen.
3. Van de afkondiging van bedoelde periode wordt mededeling gedaan door middel van het blad, waarin van Landswege de officiële berichten worden geplaatst.
4. De Gouverneur of de Minister maakt tenminste eenmaal in de vier jaar in een Verklaring van Beleid aan de Staten bekend op welke wijze uitvoering wordt gegeven aan het bepaalde bij of krachtens het Hoofdstuk III Vergunningen voor luchtoperaties en het bepaalde in het eerste lid.

HOOFDSTUK IV Luchtverkeer en veiligheid

Artikel 22

1. Bij of krachtens landsbesluit, houdende algemene maatregelen, worden, onder vastlegging van de begrenzing van het Vluchtinformatiegebied Curaçao, regels gesteld:

- a. terzake de luchtverkeerdienstverlening in genoemd gebied, de doeleinden hiervan en de toepassing van deze regels;
- b. met betrekking tot de uitvoering van de luchtverkeersdienstverlening;
- c. ter bevordering van de veiligheid en de regelmaat van het luchtverkeer.

2. Bij of krachtens landsbesluit, houdende algemene maatregelen, worden regels gesteld ter beveiliging van de burgerluchtvaart.

HOOFDSTUK V Verboden operaties Verboden gebieden

Artikel 23

1. Voor zover bij internationale overeenkomst niet anders is bepaald, kan het uitoefenen van de burgerlijke luchtvaart boven de Nederlandse Antillen of delen daarvan worden beperkt of verboden:

- a. om redenen van openbare veiligheid door de Minister;
- b. om redenen van militaire noodzaak door de Gouverneur.

2. Beschikkingen houdende een beperking of verbod als bedoeld in het eerste lid, dan wel opheffing van een dergelijke beperking of verbod, worden bekend gemaakt door middel van het blad, waarin van Landswege de officiële berichten worden geplaatst.

Artikel 24

Voor zover bij internationale overeenkomst niet anders is bepaald, kan in buitengewone omstandigheden door de Gouverneur de uitoefening van de burgerlijke luchtvaart boven het territorium van de Nederlandse Antillen of een gedeelte daarvan worden beperkt of verboden.

Artikel 25

Het is verboden de luchtvaart uit te oefenen:

- a. op zodanige wijze, dat de openbare orde of veiligheid wordt verstoord of in gevaar gebracht;
- b. in strijd met door de Minister gegeven voorschriften als bedoeld in artikel 23, eerste lid onderdeel a;
- c. in strijd met door de Gouverneur gegeven voorschriften als bedoeld in artikel 23, eerste lid, onderdeel b, en artikel 24.

Artikel 26

1. Het is verboden binnen de Nederlandse Antillen:

- a. met een luchtvaartuig op te stijgen of een luchtvaartuig te doen opstijgen anders dan van een luchtvaartterrein;
- b. met een luchtvaartuig te landen of een luchtvaartuig te doen landen anders dan op een luchtvaartterrein;
- c. een niet als luchtvaartterrein aangewezen terrein in te richten voor het opstijgen en landen van luchtvaartuigen.

2. Het eerste lid geldt niet:

- a. in de gevallen, aangegeven bij of krachtens landsbesluit houdende algemene maatregelen;
- b. indien en voor zover door de Minister ontheffing is verleend.

Misleidend kenmerk

Artikel 27

1. Het is verboden een luchtvaartuig van enig kenmerk te voorzien met het oogmerk hierdoor de schijn te wekken dat dit kenmerk het ingevolge artikel 4 voorgeschreven kenmerk ware.
2. Het is verboden als gezagvoerder de luchtvaart uit te oefenen of als eigenaar of houder van een luchtvaartuig de luchtvaart te doen of te laten uitoefenen, met een luchtvaartuig, voorzien van een kenmerk als bedoeld in het eerste lid, indien de gezagvoerder, onderscheidenlijk de eigenaar of houder van dat luchtvaartuig weet of redelijkerwijze kan vermoeden, dat het luchtvaartuig van een zodanig kenmerk is voorzien.

Luchtvaartvertoningen/Luchtvaartwedstrijden

Artikel 28

1. Het is verboden boven het territorium van de Nederlandse Antillen luchtvaartvertoningen of luchtvaartwedstrijden te houden.
2. Het is verboden boven het territorium van de Nederlandse Antillen deel te nemen aan een vertoning of een wedstrijd als bedoeld in het eerste lid.
3. Door de Minister kan met inachtneming van regels vast te stellen bij of krachtens landsbesluit houdende algemene maatregelen, na overleg met het betrokken Bestuurscollege, ontheffing worden verleend van het in het eerste en tweede lid bedoelde verbod.
4. Aan een ontheffing kunnen voorschriften worden verbonden.
5. Een ontheffing kan onder beperkingen worden verleend.

HOOFDSTUK VI Luchtvaartongevallen en luchtvaartincidenten

Artikel 29

1. Indien een luchtvaartongeval met een Nederlands-Antilliaans luchtvaartuig dan wel met een buitenlands luchtvaartuig boven het territorium van de Nederlandse Antillen heeft plaatsgevonden, wordt onmiddellijk een onderzoek ingesteld volgens regels gesteld bij of krachtens landsbesluit houdende algemene maatregelen. Dit met inachtneming van de bepalingen, welke daaromtrent bij of krachtens het op 7 december 1944 te Chicago gesloten Verdrag inzake de Internationale Burgerluchtvaart gelden.
2. Bij of krachtens landsbesluit, houdende algemene maatregelen, worden regels vastgesteld met betrekking tot het onderzoek van luchtvaartongevallen en luchtvaartincidenten.

HOOFDSTUK VII Luchtvaartterreinen

AFDELING 1 Aanwijzing van luchtvaartterreinen

Artikel 30

1. De Minister kan ambtshalve of op verzoek van het betrokken Bestuurscollege luchtvaartterreinen aanwijzen.
2. De Minister kan te allen tijde na overleg met het betrokken Bestuurscollege een aanwijzing bij een met redenen omklede beschikking wijzigen.
3. De Minister neemt daarbij in acht de bij of krachtens eilandsverordening gestelde regels met betrekking tot de aanwijzing van de luchtvaartterreinen in het betrokken eilandgebied.
4. Onder een wijziging van een aanwijzing in de zin van deze landsverordening wordt verstaan:
 - a. een vergroting van het luchtvaartterrein;
 - b. een wijziging in de ligging van banen, een vergroting van lengte of breedte van bestaande banen of een verharding van banen, indien zulks een wijziging van de grenzen van de geluidszone, bedoeld in artikel 31, eerste lid, ten gevolge kan hebben;
 - c. een wijziging van de grenzen van de geluidszone, bedoeld in artikel 31, eerste lid, om andere dan de onder b genoemde redenen.
5. De Minister kan een verzoek tot aanwijzing of wijziging van een aanwijzing na overleg met het betrokken Bestuurscollege om redenen ontleend aan het algemeen belang afwijzen.
6. Voor de toepassing van deze afdeling wordt onder een aanwijzing mede verstaan een wijziging van een aanwijzing.

Artikel 31

1. De bestemming van het luchtvaartterrein kan bij de aanwijzing worden beperkt tot het gebruik door:
 - a. bepaalde soorten van luchtvaartuigen;

- b. bepaalde vormen van luchtvaart.
2. Bij de aanwijzing kunnen door de Minister voorwaarden en voorschriften worden gesteld. Deze kunnen beperkingen inhouden ten aanzien van het gebruik van het luchtvaartterrein.
3. Het verzoek tot aanwijzing en de beschikking betreffende een aanwijzing worden bekend gemaakt door middel van het blad, waarin van Landswege de officiële berichten worden geplaatst.

Artikel 32

De eilandsraden zijn gehouden, binnen een jaar te rekenen vanaf de dag waarop de aanwijzing van het Luchtvaartterrein is geschied, het als luchtvaartterrein aangewezen terrein met een dienovereenkomstige bestemming op te nemen in het ontwikkelingsplan.

Artikel 33

1. Bij de aanwijzing van het luchtvaartterrein wordt een geluidszone rond het luchtvaartterrein vastgesteld, waarbuiten de geluidsbelasting door landende en opstijgende luchtvaartuigen een vastgestelde grenswaarde niet mag overschrijden, tenzij in de aanwijzing van het luchtvaartterrein het gebruik door van een voortstuwingsinstallatie voorziene luchtvaartuigen wordt uitgesloten.
2. Na overleg met het betrokken Bestuurscollege, wordt met inachtneming van de internationale voorschriften, bij of krachtens landsbesluit, houdende algemene maatregelen, vastgesteld:
 - a. de in het eerste lid bedoelde grenswaarde voor de toegelaten geluidsbelasting;
 - b. de maximale waarde van geluidsbelasting boven de onder a bedoelde grenswaarde ter bepaling van de toelaatbaarheid van bepaalde bestemmingen op gronden gelegen binnen de geluidszone.
3. De Minister stelt na overleg met het betrokken Bestuurscollege regels vast omtrent de wijze van meten, berekenen en registreren van de geluidsbelasting binnen en buiten de geluidszone.
4. Door de Minister worden personen aangewezen belast met het toezicht op de naleving van de regels welke krachtens deze landsverordening zijn vastgesteld om een overschrijding van de grenswaarde van de toegelaten geluidsbelasting binnen en buiten de geluidszone te voorkomen.
5. Alle gegevens, welke ingevolge het derde lid zijn verzameld met betrekking tot de geluidsbelasting, zijn openbaar, tenzij het belang van de veiligheid van het land zich daartegen verzet.

Artikel 34

1. Bij de vaststelling van de geluidszone houdt de Minister rekening met de ontwikkelingsplannen, bedoeld in artikel 7, eerste lid, van de Landsverordening Ruimtelijke Ontwikkelingsplanning.
2. De Minister kan daarbij aan de eilandsraden aanwijzingen geven met betrekking tot de door de betrokken eilandsraad in een ontwikkelingsplan op te nemen bestemmingsvoorschriften als bedoeld in artikel 9 van de Landsverordening Ruimtelijke Ontwikkelingsplanning, zulks met het oog op de eventuele beëindiging van het gebruik of de bewoning van daarin begrepen bestaande bebouwing, dan wel in voorkomend geval de afbraak daarvan.
3. De kosten, die het gevolg zijn van de uitvoering van de aanwijzingen en voorschriften, bedoeld in het eerste lid, komen ten laste van de betrokken eilandgebieden.

Artikel 35

1. De Minister kan na overleg met het betrokken Bestuurscollege een aanwijzing intrekken:
 - a. op schriftelijk verzoek van de exploitant van het luchtvaartterrein;
 - b. indien het gebruik van het luchtvaartterrein dermate ten achter blijft bij de beoogde ontwikkeling dat de aanwijzing niet langer gerechtvaardigd kan worden geacht;
 - c. indien de bij de aanwijzing gestelde bepalingen of voorschriften niet worden nageleefd;
 - d. wegens strijd anderszins met wettelijke bepalingen.

Artikel 36

1. De Minister geeft kennis van het voornemen tot intrekking van een aanwijzing door publicatie in het blad, waarin van Landswege de officiële berichten worden geplaatst en in een of meer door hem aan te wijzen nieuwsbladen. In het geval, bedoeld in het eerste lid, onder a, geschiedt zulks binnen drie weken na ontvangst van het verzoek.
2. De intrekking gebeurt niet eerder dan zes weken, doch uiterlijk binnen zes maanden na de dag van publicatie.
3. In het geval, bedoeld in het eerste lid, onderdelen c en d, kan de intrekking van de aanwijzing onmiddellijk geschieden.

AFDELING 2 Gebruik van luchtvaartterreinen

Artikel 37

Het is verboden:

a. op een luchtvaartterrein bouwwerken, masten of andere opstallen op te richten of te hebben dan wel gewassen te planten of te hebben;

b. op een luchtvaartterrein roerende zaken te hebben of graafwerk te verrichten, anders dan in verband met de dagelijkse exploitatie of het periodiek onderhoud van het luchtvaartterrein.

2. Het bepaalde in het eerste lid geldt niet:

a. in de gevallen aangegeven bij of krachtens landsbesluit, houdende algemene maatregelen;

b. indien en voor zover door de Minister in overleg met het betrokken Bestuurscollege ontheffing is verleend.

Artikel 38

De exploitant van een voor het openbaar luchtverkeer aangewezen luchtvaartterrein is, met inachtneming van de bij of krachtens deze landsverordening gestelde bepalingen, verplicht dit luchtverkeer op het luchtvaartterrein toe te laten.

Artikel 39

1. Het is de exploitant van een luchtvaartterrein verboden een luchtvaartterrein te gebruiken of te doen of te laten gebruiken:

a. in strijd met de voorschriften en beperkingen bij de aanwijzing gesteld;

b. in strijd met de door de Minister genomen maatregel, bedoeld in artikel 41;

c. voor andere doeleinden, dan die, welke verband houden met de exploitatie van het luchtvaartterrein.

2. Het eerste lid geldt niet, indien en voor zover door de Minister ontheffing is verleend.

Artikel 40

1. Het is de gezagvoerder van een luchtvaartuig verboden een luchtvaartterrein te gebruiken of te doen gebruiken:

a. in strijd met de voorschriften en beperkingen bij de aanwijzing gesteld;

b. in strijd met de door de Minister genomen maatregel, bedoeld in artikel 41.

2. Het eerste lid geldt niet, indien en voor zover door de Minister ontheffing is verleend.

Artikel 41

1. Door de Minister kan, in verband met de gesteldheid van het luchtvaartterrein of om andere redenen de veiligheid van de luchtvaart betreffende dan wel op grond van de omstandigheid, dat de bij de aanwijzing gestelde voorschriften en beperkingen niet worden nageleefd, een luchtvaartterrein gesloten worden verklaard.

2. De sluiting kan, met inachtneming van hetgeen daaromtrent bij internationale overeenkomst is bepaald worden beperkt tot:

a. bepaalde soorten luchtvaartuigen;

b. bepaalde vormen van luchtvaart.

Artikel 42

[vervallen]

AFDELING 3 Verbod van belemmeringen op terreinen rondom luchtvaartterreinen

Artikel 43

1. Het Bestuurscollege en de eilandsraad van een eilandgebied waarin een luchtvaartterrein gelegen is, zijn gehouden voor de rond een luchtvaartterrein gelegen terreinen, maatregelen te treffen en regels vast te stellen ten aanzien van het hebben van roerende zaken, het oprichten of het hebben van bouwwerken en andere opstallen dan wel het planten of het hebben van gewassen op die terreinen, in overeenstemming met wat bij of krachtens internationale overeenkomst is bepaald.

2. Door de Minister wordt in verband met de algemene verkeersveiligheid, toezicht gehouden op de juiste uitvoering van het in het eerste lid bepaalde.

3. Het is verboden roerende zaken te hebben, bouwwerken of andere opstallen op te richten of te hebben dan wel gewassen te planten of te hebben in strijd met de door het Bestuurscollege getroffen maatregelen en regels, bedoeld in het eerste lid.

HOOFDSTUK VIII Militaire vorderingen

Artikel 44

In geval van oorlog, oorlogsgevaar, staat van oorlog of staat van beleg, dan wel in geval door de Gouverneur is verklaard, dat buitengewone omstandigheden zulks ter handhaving van de uit- of inwendige veiligheid noodzakelijk maken, geldt het bij of krachtens deze landsverordening bepaalde niet ten aanzien van militaire luchtvaartuigen en de leden hunner bemanning, tenzij zulks door de Gouverneur is bepaald.

Artikel 45

1. Onverminderd de bevoegdheden bij andere landsverordeningen verleend, kan de Gouverneur in de in artikel 44 vermelde gevallen ten behoeve van de krijgsmacht de terbeschikkingstelling vorderen van de luchtvaartuigen en luchtvaarterreinen met bijbehorende gebouwen en inrichtingen alsmede van de zich in die gebouwen en inrichtingen bevindende roerende goederen.

2. Gedurende de tijd, dat ingevolge het eerste lid luchtvaarterreinen en luchtvaartuigen ten behoeve van de krijgsmacht ter beschikking zijn gesteld, worden deze beschouwd als militaire luchtvaarterreinen en als militaire luchtvaartuigen

Artikel 46

Onverminderd de bevoegdheden bij of krachtens andere landsverordeningen verleend is de Minister in de in artikel 44 vermelde gevallen bevoegd:

- a. aanwijzingen te geven aan rechthebbenden op luchtvaarterreinen met betrekking tot het beheer en het gebruik van die luchtvaarterreinen;
- b. aanwijzingen te geven aan rechthebbenden op roerende en onroerende goederen welke zich op luchtvaarterreinen bevinden, met betrekking tot het beheer en het gebruik van die goederen;
- c. werken te doen uitvoeren op luchtvaarterreinen;
- d. voorzieningen te doen uitvoeren aan de zich op luchtvaarterreinen bevindende roerende en onroerende goederen;
- e. luchtvaarterreinen en de daarbij behorende gebouwen en inrichtingen alsmede fabrieken, werkplaatsen en aanhorigheden, welke dienstbaar zijn aan de luchtvaart, te allen tijde te doen betreden.

Artikel 47

De krachtens de artikelen 45 en 46 genomen maatregelen geven recht op schadeloosstelling volgens bij of krachtens landsbesluit, houdende algemene maatregelen, te stellen regels.

Artikel 48

1. De Gouverneur kan in de in artikel 44 vermelde gevallen opdrachten geven aan personen, die in het bezit zijn van een ingevolge deze landsverordening uitgereikt bewijs van bevoegdheid, alsmede aan personen, behorende tot bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen, aan te wijzen categorieën van personeel, dat werkzaam is ten behoeve van de luchtvaart.

2. Bij of krachtens landsbesluit, houdende algemene maatregelen, worden regels gesteld betreffende de aard en de duur van de opdrachten, bedoeld in het eerste lid, alsmede de wijze waarop en de voorwaarden waaronder zij kunnen worden gegeven, zomede betreffende de vergoeding van kosten in verband met de verstrekte opdrachten.

Artikel 49

In geval van een nationale ramp, dan wel in geval door de Gouverneur is verklaard dat een buitengewone omstandigheid als een nationale ramp wordt aangemerkt, kan van het bij of krachtens deze landsverordening bepaalde worden afgeweken volgens regels vast te stellen bij of krachtens landsbesluit, houdende algemene maatregelen.

2. De in het eerste lid bedoelde afwijking betreft met name het vaststellen van regels voor o.a.:
- a. het instellen en coördineren van hulpverlening of zoekacties met burgerluchtvaartuigen en leden hunner bemanning;
 - b. het gebruik van luchtvaarterreinen met bijbehorende gebouwen en inrichtingen, alsmede eventueel van de zich in die gebouwen en inrichtingen bevindende roerende goederen;

- c. het gebruik van niet-luchtvaartterreinen, conform artikel 26 van deze landsverordening;
- d. uitsluitend de vergoeding van kosten gemoeid met voornoemde hulpverlening en zoekacties;
- e. de handhaving van de luchtvaartveiligheid of veiligheid van het luchtverkeer;
- f. de dienstverlening door de luchtverkeersbeveiligingsorganisaties en de plaatselijke luchtverkeersbeveiliging.

3. Ongeacht de bestaande vergunningen uitgegeven voor het onderhouden van geregeld dan wel ongeregeld luchtvervoer, kan de Gouverneur ten behoeve van de in het tweede lid, onderdeel a, bedoelde maatregelen of acties de terbeschikkingstelling vorderen van burgerplichtvaartuigen en leden hunner bemanning.

4. De Gouverneur kan opdrachten geven aan personen, die in het bezit zijn van een ingevolge deze landsverordening uitgereikt bewijs van bevoegdheid, alsmede aan personen, behorende tot bij of krachtens landsbesluit, houdende algemene maatregelen, aan te wijzen categorieën van personeel, dat werkzaam is ten behoeve van de luchtvaart.

5. Bij of krachtens landsbesluit, houdende algemene maatregelen, worden regels gesteld betreffende de aard en de duur van de opdrachten, bedoeld in het vierde lid, alsmede de wijze waarop en de voorwaarden waaronder zij kunnen worden gegeven, zomede betreffende de vergoeding van kosten in verband met de verstrekte opdrachten.

6. Gedurende de tijd dat ingevolge het derde lid burgerluchtvaartuigen en hunner bemanning en het overige luchtvaartpersoneel conform het vierde lid ter beschikking zijn gesteld, worden deze beschouwd als ter beschikking gesteld aan het Land.

7. In het kader van het hoger toezicht op het gebied van de luchtvaart zullen de Gezaghebbers en de Bestuurscolleges van de eilandgebieden Curaçao, Bonaire, St. Maarten, St. Eustatius en Saba, alsmede de exploitanten van de in de Nederlandse Antillen aangewezen luchtvaartterreinen worden verzocht hun medewerking aan alle activiteiten welke uit dit artikel voortvloeien, te verlenen.

Een luchtvaartongeval als bedoeld in artikel 29 van deze landsverordening kan, indien van een grote omvang of draagwijdte, door de Gouverneur worden gelijkgesteld met een nationale ramp of calamiteit, echter met dien verstande dat de krachtens artikel 29 vastgestelde regels onverkort van toepassing zijn.

HOOFDSTUK IX

AFDELING 1 Strafbepalingen

Artikel 50

1. Handelen in strijd met de voorschriften, gesteld bij of krachtens deze landsverordening in de artikelen 2, eerste lid, 6, 7, eerste lid, 8, eerste lid, 9, 10 eerste lid, 11 eerste lid, 12 eerste lid, 13 eerste lid, 14 eerste lid, 15, 16, eerste lid, 22, 25, 26, eerste lid, 27, 28 eerste en tweede lid, 37, 38, 39, 40 of 43, derde lid, wordt, voor zover opzettelijk begaan, gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste twee jaren of geldboete van ten hoogste vijftig duizend gulden, hetzij met beide straffen.

2. Handelen in strijd met de voorschriften, gesteld bij of krachtens deze landsverordening in de artikelen 2 eerste lid, 6, 7, eerste lid, 8, eerste lid, 9, 10, eerste lid, 11, eerste lid, 12, eerste lid, 13, eerste lid, 14, eerste lid, 15, 16, eerste lid, 22, 25, 26, eerste lid, 27, 28, eerste en tweede lid, 37, 38, 39, 40 of 43, derde lid, wordt, voor zover niet opzettelijk begaan, gestraft met hechtenis van ten hoogste één jaar of geldboete van ten hoogste vijf en dertig duizend gulden, hetzij met beide straffen

3. Met dezelfde straf wordt gestraft de gezagvoerder, die één van de artikelen 2, eerste lid, 25, onderdelen a en b of 28, eerste en tweede lid, overtreedt.

4. Op overtreding van een voorschrift, gegeven bij of krachtens landsbesluit houdende algemene maatregelen ingevolge deze landsverordening, wordt bij dat landsbesluit geen andere of hogere hoofdstraf gesteld, dan hetzij hechtenis van ten hoogste één jaar of geldboete van ten hoogste vijf en dertig duizend gulden, hetzij met beide straffen.

5. De eigenaar of houder van een luchtvaartuig, die in strijd met een van de artikelen 2, eerste lid, 8, eerste lid, 10, eerste lid, 11, eerste lid, 12, eerste lid, 13, eerste lid, 14 eerste lid, 15, 16, eerste lid de luchtvaart doet of laat uitoefenen, wordt gestraft met hechtenis van ten hoogste één jaar of geldboete van ten hoogste vijf en dertig duizend gulden, hetzij met beide straffen.

Artikel 51

Overtreding van de artikelen 24 of 53 wordt, voor zover opzettelijk begaan, gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste zes jaren of geldboete van ten hoogste vijfhonderd duizend

gulden, hetzij met beide straffen. Voor zover dat niet opzettelijk is begaan wordt de overtreding gestraft met een gevangenisstraf van vier jaren en een geldboete van ten hoogste honderd duizend gulden, hetzij met beide straffen.

Artikel 52

1. Bij veroordeling wegens overtreding van:

a. een van de artikelen 2, eerste lid, 7, eerste lid, 8, eerste lid, 10, eerste lid, 11, eerste lid, 12, eerste lid, 13, eerste lid, 14, eerste lid, 16, eerste lid en 27;

b. een voorschrift van een krachtens deze landsverordening vastgestelde regeling, in de gevallen, waarin dit in de regeling is bepaald;

kan de schuldige de bevoegdheid om een luchtvaartuig te bedienen voor ten hoogste drie jaren worden ontzegd.

2. Bij toepassing van het bepaalde in het eerste lid verliest een aan de veroordeelde afgegeven bewijs van bevoegdheid of van gelijkstelling zijn geldigheid voor de duur van de ontzegging, zodra de rechterlijke uitspraak, voor wat betreft deze bijkomende straf, voor ten uitvoerlegging vatbaar is geworden. De betrokken ambtenaar van het Openbaar Ministerie, brengt dit onverwijld ter kennis van de Minister, die daarvan aankondiging doet door middel van het blad, waarin van Landswege de officiële berichten worden geplaatst.

3. Door de Minister kan, met schriftelijke opgave van redenen aan de betrokkene, een bewijs van bevoegdheid worden ingetrokken, indien de houder daarvan zich heeft schuldig gemaakt aan een strafbaar feit, bij veroordeling wegens hetwelk hem bij rechterlijke uitspraak de bevoegdheid daarvan kan worden ontzegd. De intrekking vervalt, zodra de rechterlijke uitspraak, bedoeld in het tweede lid, voor ten uitvoerlegging vatbaar is geworden.

4. Indien tijdens de overtreding van de in eerste lid genoemde artikelen nog geen vijf jaren zijn verlopen, sedert een vroegere veroordeling, kan de schuldige van de uitoefening van de bevoegdheid om een luchtvaartuig te bedienen worden ontzet.

Artikel 53.

Het is degene, die weet, of redelijkerwijze moet vermoeden, dat hem bij rechterlijke uitspraak de bevoegdheid een luchtvaartuig te bedienen is ontzegd verboden, gedurende de tijd, dat hem die bevoegdheid ontzegd is, een luchtvaartuig te bedienen.

Artikel 54

1. Degene, die opzettelijk niet voldoet aan een krachtens artikel 45 gedane vordering, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste vier jaren.

2. Degene, die opzettelijk in strijd handelt met een ingevolge artikel 46 gegeven aanwijzing, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste vier jaren.

3. Degene, die opzettelijk een ingevolge artikel 48 gegeven opdracht niet uitvoert, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste vier jaren.

Artikel 55

1. Degene, die niet voldoet aan een krachtens artikel 45 gedane vordering, wordt gestraft met hechtenis van ten hoogste één jaar of een geldboete van vijf en dertig duizend gulden hetzij met beide straffen.

2. Degene, die in strijd handelt met een ingevolge artikel 46 gegeven aanwijzing, wordt gestraft met hechtenis van ten hoogste één jaar of een geldboete van vijf en dertig duizend gulden, hetzij met beide straffen.

3. Degene, die een ingevolge artikel 48 gegeven opdracht niet uitvoert, wordt gestraft met hechtenis van ten hoogste één jaar of een geldboete van vijf en dertig duizend gulden, hetzij met beide straffen.

Artikel 56

Degene, die een handeling verricht met het oogmerk de uitoefening van de bevoegdheden vermeld in de artikelen 45, 46 en 48 te belemmeren, wordt gestraft met gevangenis straf van ten hoogste vier jaren.

Artikel 57

De feiten strafbaar gesteld bij de artikelen 50, eerste lid, 51, 54 en 56 zijn misdrijven.

De feiten strafbaar gesteld bij de artikelen 50, tweede lid en 55 zijn overtredingen.

Artikel 58

1. Een ieder die betrokken is bij de uitvoering van deze landsverordening en daarbij de beschikking krijgt over gegevens waarvan hij het vertrouwelijk karakter kent of redelijkerwijs

moet vermoeden, en voor wie niet reeds uit hoofde van ambt, beroep of wettelijk voorschrift ter zake van die gegevens een geheimhoudingsplicht geldt, is verplicht tot geheimhouding van die gegevens behoudens voor zover enig wettelijk voorschrift hem tot mededeling verplicht of uit zijn taak de noodzaak tot mededeling voortvloeit.

2. Het eerste lid is niet van toepassing ten aanzien van de strafbare feiten omschreven in de artikelen 198 en 200 van het Wetboek van Strafrecht van de Nederlandse Antillen.

De Minister kan ontheffing verlenen van het in het eerste lid vervatte verbod.

3. Degene die opzettelijk de hem ingevolge het eerste lid opgelegde geheimhoudingsplicht schendt, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste twee jaar of een geldboete van ten hoogste vijftig duizend gulden, met of zonder ontzetting van het recht bepaalde ambten te bekleden.

4. Degene aan wiens schuld schending van de geheimhouding te wijten is, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste één jaar of een geldboete van ten hoogste vijf en dertig duizend gulden.

6. Vervolging inzake schending van de geheimhouding wordt slechts ingesteld op klacht van hem, te wiens aanzien de geheimhouding is geschonden.

7. Het feit, strafbaar gesteld bij het vierde lid, wordt beschouwd als misdrijf. Het feit, strafbaar gesteld bij het vijfde lid, wordt beschouwd als overtreding.

Artikel 59

1. Bij overtreding van de artikelen 2, 25, 26, eerste lid, 27 en 28 kan het luchtvaartuig door de ambtenaren, bedoeld in artikel 62, eerste lid, worden aangehouden en in beslag genomen.

2. Indien tijdens het vooronderzoek blijkt, dat de bescheiden, bedoeld in artikel 2, onderdelen a, b en c alsnog kunnen worden getoond, kan de bevoegde ambtenaar van het Openbaar Ministerie gelasten dat het in beslag genomen luchtvaartuig wordt afgegeven aan de rechthebbende.

3. Indien een Nederlands-Antilliaans luchtvaartuig, na een keuring door de bevoegde inspecteur, een bewijs van luchtwaardigheid als bedoeld in artikel 5, eerste lid, heeft verkregen, kan de afgifte van het Luchtvaartuig aan de rechthebbende overeenkomstig het gesteld in het tweede lid geschieden.

4. Indien een buitenlands luchtvaartuig alsnog een bewijs van luchtwaardigheid, als bedoeld in artikel 5, derde lid, heeft verkregen, kan de afgifte van het luchtvaartuig aan de rechthebbende overeenkomstig het gestelde in het tweede lid geschieden.

5. Indien na een aanhouding en inbeslagneming op grond van een overtreding van de artikelen 2, 25, 26, eerste lid, 27 en 28 de gestelde boete door de bekeurde binnen een door de Minister te bepalen termijn is voldaan, kan de afgifte van het luchtvaartuig aan de rechthebbende overeenkomstig het gestelde in het tweede lid geschieden.

Artikel 60

1. Indien aan het gestelde in artikel 60, tweede lid, derde lid, onderdelen a en b, en het vierde lid, niet wordt voldaan, kan verbeurdverklaring bij rechterlijk vonnis volgen.

2. Bij overtreding van artikel 27, met name indien dit herhaaldelijk het geval is, kan verbeurdverklaring van het inbeslaggenomen luchtvaartuig bij rechterlijk vonnis volgen.

Artikel 61

Indien tijdens het plegen van een misdrijf nog geen jaar is verlopen, sedert een vroegere veroordeling wegens een gelijke overtreding onherroepelijk is geworden of indien niet vrijwillig is voldaan aan de voorwaarden door de bevoegde ambtenaar van het Openbaar Ministerie krachtens artikel 76 van het Wetboek van Strafrecht van de Nederlandse Antillen gesteld, kan de schuldige gestraft worden met een hechtenis van ten hoogste één jaar of geldboete van ten hoogste vijf en dertig duizend gulden.

Artikel 61a

1. Met het opsporen van de bij deze landsverordening strafbaar gestelde feiten zijn, naast de in artikel 184 van het Wetboek van Strafvordering bedoelde personen, belast de daartoe bij landsbesluit aangewezen ambtenaren en personen van de Directie Luchtvaart. Een zodanige aanwijzing wordt bekendgemaakt in het blad waarin van landswege de officiële berichten worden geplaatst.

2. Bij het opsporen van een bij deze landsverordening strafbaar gesteld feit hebben de in het eerste lid bedoelde ambtenaren en personen toegang tot elke plaats, voor zover dat redelijkerwijs voor de vervulling van hun taak nodig is. Zij zijn bevoegd zich door bepaalde door hen aangewezen personen te laten vergezellen. Voor het betreden van woningen is artikel 155 van het Wetboek van Strafvordering onverkort van toepassing.

3. Bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen, kunnen regels worden gesteld met betrekking tot de vereisten waaraan de krachtens het eerste lid aangewezen ambtenaren en personen dienen te voldoen.

AFDELING 2 Niet-strafrechtelijke maatregelen

Artikel 62

1. Bij landsbesluit kunnen ambtenaren worden aangewezen, die bevoegd zijn krachtens een bijzondere schriftelijke last van de Gouverneur desnoods bijgestaan door personeel van de politie en op kosten van de overtreders, weg te nemen, te doen wegnemen, te beletten, te doen beletten, te verrichten, te doen verrichten, in de vorige toestand te herstellen of te doen herstellen, hetgeen in strijd met het bij of krachtens deze landsverordening bepaalde is of wordt gemaakt of gesteld, ondernomen of nagelaten. Dit geschiedt niet, dan nadat de overtreder schriftelijk is gewaarschuwd en hem op zijn wens inzage van de lastgeving is verstrekt.

2. Bij landsbesluit kunnen personen worden aangewezen, die bevoegd zijn de opstijging van luchtvaartuigen te verbieden en te beletten.

3. In de in artikel 65 bedoelde gebouwen en inrichtingen, fabrieken, werkplaatsen en aanhorigheden daarvan, welke tevens woningen zijn, of alleen door een woning toegankelijk zijn, treden de in het eerste lid bedoelde ambtenaren tegen de wil van de bewoner niet binnen, dan op vertoon van een schriftelijke bijzondere machtiging van de officier van justitie of een hulpofficier van justitie, dan wel in tegenwoordigheid van een van dezen.

4. Van dit binnentreden wordt proces-verbaal opgemaakt, waarvan binnen tweemaal vier en twintig uur aan degene, in wiens woning is binnengetreden, een afschrift wordt uitgereikt.

Artikel 63

1. Indien bij overtreding van de artikelen 2, eerste lid, onderdeel c, en artikel 6, eerste en derde lid tegen de betrokkene ernstige bezwaren zijn gerezen en tevens de belangen, welke door het vermoedelijk overtreden voorschrift worden beschermd, een onmiddellijke ingrijpen vereisen, kan de Minister, in alle zaken de luchtvaart betreffende, zulks nadat de betrokkene is gehoord, gedurende de tijd en in het belang van het onderzoek, de volgende maatregelen nemen:

a. het bewijs van bevoegdheid, bedoeld in artikel 7, eerste tot en met vijfde lid, intrekken;

b. het bewijs van luchtwaardigheid, bedoeld in artikel 5, eerste en tweede lid, van het luchtvaartuig waarmee of met behulp waarvan het vermoedelijke feit is begaan, intrekken;

c. indien de overtreding begaan is door een houder van een buitenlands bewijs van bevoegdheid, als bedoeld in artikel 7, zevende lid, aan hem een verbod op te leggen binnen het territorium van de Nederlandse Antillen een luchtvaartuig te bedienen.

2. Indien ten aanzien van enig buitenlands luchtvaartuig een vermoeden van niet luchtwaardigheid bestaat, kan de ambtenaar, bedoeld in artikel 60, eerste lid, onderdeel c, een zodanig luchtvaartuig verbieden of beletten van een luchtvaarterrein, gelegen binnen het grondgebied van de Nederlandse Antillen, op te stijgen.

3. De in het eerste en tweede lid getroffen maatregelen worden opgeheven zodra de redenen voor het nemen hiervan zijn komen te vervallen.

AFDELING 3 Toezicht

Artikel 64

1. Met het toezicht op de naleving van het bij of krachtens deze landsverordening bepaalde zijn belast de daartoe bij landsbesluit aangewezen personen. Een zodanige aanwijzing wordt bekendgemaakt in het blad waarin van Landswege de officiële berichten worden geplaatst.

2. De krachtens het eerste lid aangewezen personen zijn, uitsluitend voor zover dat voor de vervulling van hun taak redelijkerwijze noodzakelijk is, bevoegd;

a. alle inlichtingen te vragen;

b. inzage te verlangen van alle boeken, bescheiden en andere informatiedragers en daarvan afschrift te nemen of deze goederen aan opneming en onderzoek te onderwerpen en deze daartoe tijdelijk mee te nemen;

c. alle plaatsen, met uitzondering van woningen zonder de uitdrukkelijke toestemming van de bewoner, te betreden, vergezeld van door hen aangewezen personen.

3. Zo nodig wordt de toegang tot een plaats als bedoeld in het tweede lid, onderdeel c, verschaft met behulp van de sterke arm.

4. Bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen, kunnen regels worden gesteld met betrekking tot de wijze van taakuitoefening van de krachtens het eerste lid aangewezen personen.

5. Een ieder is verplicht aan de krachtens het eerste lid aangewezen personen alle medewerking te verlenen die op grond van het tweede lid wordt gevorderd.

Artikel 65

Bij landsbesluit kunnen personen worden aangewezen, die bevoegd zijn de voor het burgerlijk luchtverkeer aangewezen luchtvaartterreinen en de zich daarop bevindende luchtvaartuigen, gebouwen en inrichtingen, alsmede fabrieken, werkplaatsen en aanhorigheden daarvan die naar redelijkerwijze kan worden vermoed, bestemd zijn voor de vervaardiging, het onderhoud of het herstel van luchtvaartuigen of onderdelen daarvan, binnen te treden, teneinde zich te overtuigen of de wettelijke bepalingen ter zake worden nageleefd;

HOOFDSTUK X Nadere voorschriften en Wijzigingen

Artikel 66

Bij of krachtens landsbesluit, houdende algemene maatregelen, kunnen nadere voorschriften worden gegeven:

- a. indien de in deze hoofdstukken geregelde onderwerpen in het belang van een goede uitvoering van de landsverordening nadere regeling behoeven;
 - b. betreffende de aanleg, de inrichting en het gebruik van luchtvaartterreinen;
 - c. ter beveiliging van militaire belangen;
 - d. ter beperking van de geluidshinder en de emissie van gassen door luchtvaartuigen;
 - e. betreffende het gebruik van hefschroefvliegtuigen, raketten, valschermen en modelvliegtuigen;
 - f. betreffende de opleiding van al degenen die in het bezit moeten zijn van een bij of krachtens deze landsverordening vereist bewijs van bevoegdheid;
 - g. betreffende het oplaten en in de lucht hebben van vliegers;
 - h. betreffende het katapulteren van vliegtuigen;
 - i. betreffende het vervoer van dieren in luchtvaartuigen;
 - j. betreffende de door luchtvaartmaatschappijen toe te passen tarieven en andere vervoersvoorwaarden;
2. Voorts kunnen bij of krachtens landsbesluit houdende algemene maatregelen de vergoedingen worden geregeld, verschuldigd voor:
- a. werkzaamheden door het Land verricht;
 - b. diensten door het Land verstrekt.

Artikel 67

[wijzigt artikel 11 van de Opiumlandsverordening 1960]

HOOFDSTUK XI Overgangs- en Slotbepalingen

Artikel 68

1. Het Koninklijk Besluit van 4 juli 1935 (P.B. 1935 (P.B. 1935 no. 96), het "Curacaosch Luchtvaartbesluit 1935", zoals gewijzigd, alsmede de uitvoeringsregelingen hiervan vervallen, met dien verstande dat, zolang zij niet vervangen worden door regelgeving krachtens deze landsverordening, van kracht blijven:
 - I. De artikelen 22, 23, 24, 25 en 26 van het Besluit van de 28ste februari 1938 (P.B. 1938, no. 19), ter uitvoering van de artikelen 3, 6, 10, 12, 19 en 21 van het "Curacaosch Luchtvaartbesluit 1935".
 - II. De Ministeriële Beschikking van de 2de november 1982 ter uitvoering van artikel 10 van het "Curacaosch Luchtvaartbesluit 1935".
 - III. De Ministeriële Beschikking van de 1ste december 1988, ter uitvoering van artikel 12, tweede en derde lid van het "Curacaosch Luchtvaartbesluit 1935."
 - IV. De Beschikking luchtvaartbrevetgeving (P.B. 2000, no. 123).
 - V. Het Reglement luchtvaartexamens (P.B. 1995, no. 109).
 - VI. De Beschikking luchtwaardigheid (P.B. 1995, no. 110).
 - VII. De Beschikking vluchtuitvoering P.B. 1995, no. 111).
 - VIII. De Beschikking werk- en rusttijden luchtvaartpersoneel (P.B. 1995, no. 112).

2. De ingevolge het Curacaosch Luchtvaartbesluit 1935 afgegeven bewijzen van inschrijving, van luchtwaardigheid, van bevoegdheid en van gelijkstelling blijven, voor zover zij hun geldigheid krachtens de bepalingen van dat besluit niet hebben verloren, hun geldigheid behouden totdat, bij landsbesluit houdende algemene maatregelen, een nadere regeling te dien aanzien zal zijn getroffen.

3. De aanwijzing van luchtvaartterreinen blijft met de oude rechtsgevolgen nog drie jaren na de inwerkingtreding van deze Landsverordening van kracht, tenzij de Minister de aanwijzing op een vroeger tijdstip intrekt. Indien de intrekking geschiedt onder gelijktijdige aanwijzing ingevolge deze Landsverordening, kan artikel 30 derde lid, geheel of gedeeltelijk buiten toepassing worden gelaten, voor zover de nieuwe aanwijzing betrekking heeft op terreinen, die reeds waren aangewezen.

4. Het voorgaande lid vindt overeenkomstige toepassing op beslissingen betreffende belemmerende werken en handelingen ingevolge het in het eerste lid bedoelde besluit genomen.

5. De ingevolge het Reglement Luchtvaartexamens (PB 1995 no. 109) afgelegde examens blijven, voor zover zij hun geldigheid krachtens de bepalingen van dat reglement niet hebben verloren, hun geldigheid behouden totdat bij Ministeriële regeling een nadere regeling te dien aanzien zal zijn getroffen.

6. Binnen twee jaar na de inwerkingtreding van deze landsverordening worden de alsdan van kracht zijnde vergunningen door de bevoegde autoriteiten opnieuw vastgesteld met inachtneming van de artikelen 8 tot en met 16 van deze landsverordening.

Artikel 69

De Luchtvaartlandsverordening (P.B. 1965, no. 44) wordt ingetrokken.

Artikel 70

Deze landsverordening treedt in werking op een bij landsbesluit te bepalen tijdstip, dat voor de verschillende hoofdstukken, artikelen of onderdelen daarvan verschillend kan worden vastgesteld.

Artikel 71

Deze Landsverordening kan worden aangehaald als "Luchtvaartlandsverordening".

LANDSVERORDENING van de 2de maart 2007 houdende regels inzake het beheer van de maritieme gebieden in de Nederlandse Antillen

HOOFDSTUK 1

Algemene bepalingen

Artikel 1

In deze landsverordening en de daarop berustende bepalingen wordt verstaan onder:

- a. Minister : de Minister van Verkeer en Vervoer;
- b. gezagvoerder : de kapitein van een schip of degene die hem als zodanig vervangt;
- c. scheepsbeheerder : degene die het beheer over een schip heeft, hetzij hij eigenaar, reder of boekhouder van de rederij van het schip is, hetzij het schip hem in rompbevrachting of anderszins in gebruik is gegeven;
- d. schip : elk vaartuig, gebruikt of geschikt om te worden gebruikt als middel van vervoer te water, met inbegrip van een zeevissersschip, een watervliegtuig, een draagvleugelboot, een luchtkussenvoertuig, een drijvend platform, een verplaatsbare boorinstallatie, een baggermolen, een drijvende kraan, een ponton en elk ander drijvend werktuig, drijvend voorwerp of drijvende inrichting van soortgelijke aard, gedurende de tijd dat het drijft;
- e. Nederlands-Antilliaans schip : elk schip geregistreerd in een openbaar register in de Nederlandse Antillen dat gerechtigd is de vlag van het Koninkrijk der Nederlanden te voeren, met uitzondering van een schip dat is ingeschreven in het rompbevrachtingsregister van een van de andere landen van het Koninkrijk der Nederlanden;
- f. luchtvaartuig : elk vaartuig, gebruikt of geschikt om te worden gebruikt als middel van vervoer door de lucht;
- g. bouwwerk : elk bouwsel door menselijk toedoen tot stand gebracht in de zin van artikel 60, eerste lid, van het VN-Zeerechtverdrag, geen schip zijnde;
- h. offshore-installatie : elk vast of drijvend bouwwerk dat onder de rechtsmacht van de Nederlandse Antillen valt, en wordt gebruikt ten behoeve van de exploratie, exploitatie of productie van aardgas of aardolie, dan wel het laden of lossen van aardolieproducten;
- i. maritiem archeologisch erfgoed : archeologisch of cultuur-historisch erfgoed als bedoeld in artikel 1, eerste lid, van het op 2 november 2001 te Parijs tot stand gekomen Verdrag van de Verenigde Naties inzake cultureel erfgoed onder water, met dien verstande dat het erfgoed ouder dan vijftig jaar is;
- j. zee : alle mariene wateren, met uitzondering van de binnenwateren van de landen van het Koninkrijk der Nederlanden en die van andere Staten;
- k. binnenwateren : de wateren van de Nederlandse Antillen gelegen landinwaarts vanaf de basislijnen, genoemd in het Besluit van 23 oktober 1985 (P.B. 1985, no. 174), tot de laagwaterlijn;
- l. rede : een deel van de territoriale zee, door de natuurlijke gesteldheid geschikt als ankerplaats, voor het overslaan van goederen dan wel het in- of ontschepen van passagiers, en gelegen in het verlengde van een haven in een eilandgebied;
- m. territoriale zee : de territoriale zee van het Koninkrijk in de Nederlandse Antillen, bepaald bij het Besluit van 23 oktober 1985 (P.B. 1985, no. 174) ter uitvoering van artikel 1 van de Rijkswet uitbreiding van de territoriale zee van het Koninkrijk der Nederlanden in de Nederlandse Antillen (P.B. 1985, no. 73);
- n. aansluitende zone : de door het Koninkrijk der Nederlanden ingestelde aansluitende zone, voorzover deze betrekking heeft op de Nederlandse Antillen;
- o. exclusieve economische zone : de door het Koninkrijk ingestelde exclusieve economische zone, voorzover deze betrekking heeft op de Nederlandse Antillen;

- p. lozen : elk vrijkomen van stoffen, hoe ook veroorzaakt, waaronder begrepen ontsnappen, over boord zetten, wegvloeien, weglekken, pompen of ledigen;
- q. gevaarlijke stoffen : stoffen die gevaar voor explosie, brand, corrosie, vergiftiging, bedwelmeling of straling kunnen opleveren, waartoe in elk geval worden gerekend de stoffen in de International Maritime Dangerous Goods Code, de (International) Code for the Construction and Equipment of Ships Carrying Dangerous Chemicals in Bulk, de (International) Code for the Construction and Equipment of Ships Carrying Liquefied Gases in Bulk van de Internationale Maritieme Organisatie, gemerkt met de letter (s), alsmede elke andere stof aangewezen bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen;
- r. schadelijke stoffen : stoffen en energie die, indien zij in zee terecht komen, gevaar kunnen opleveren voor de gezondheid van de mens, schade kunnen toebrengen aan het mariene milieu, de recreatiemogelijkheden die de zee biedt kan schaden of storend kunnen werken op enig ander rechtmatig gebruik van de zee;
- s. Interventieverdrag : het op 29 november 1969 te Brussel tot stand gekomen Verdrag inzake optreden in volle zee bij ongevallen die verontreiniging door olie kunnen veroorzaken, met Bijlage (Trb. 1970, 107);
- t. Zeeaanvaringsverdrag : het op 20 oktober 1972 te Londen tot stand gekomen Verdrag inzake Internationale Bepalingen ter voorkoming van aanvaringen op zee, 1972, met Bijlagen (Trb. 1974, 51);
- u. Interventieprotocol : het op 2 november 1973 te Londen tot stand gekomen Protocol inzake optreden in volle zee bij ongevallen die verontreiniging door andere stoffen dan olie kunnen veroorzaken (Trb. 1977, 162);
- v. Marpolverdrag : het op 2 november 1973 te Londen tot stand gekomen Internationaal Verdrag ter voorkoming van verontreiniging door schepen met Protocollen en Bijlagen met Aanhangsels (Trb. 1975, 147 en Trb. 1978, 187);
- w. Grensverdrag : het op 31 maart 1978 te Willemstad tot stand gekomen Grensverdrag tussen het Koninkrijk der Nederlanden en de Republiek Venezuela (Trb. 1978, 61);
- x. VN-Zeerechtverdrag : het op 10 december 1982 te Montego-Bay tot stand gekomen Verdrag van de Verenigde Naties inzake het recht van de zee, met bijlagen (Trb. 1983, 83);
- y. OPRC-Verdrag : het op 30 november 1990 te Londen tot stand gekomen Internationaal Verdrag inzake de voorbereiding op, de bestrijding van en de samenwerking bij olieverontreiniging, met bijlage (Trb. 1992, 1);
- z. SPAW-protocol : het op 18 januari 1990 te Kingston getekende Protocol betreffende de bijzondere beschermde gebieden en de in de natuur levende dieren en planten, met bijlagen (Trb. 1990, 115), behorende bij het op 24 maart 1983 te Cartagena de Indias gesloten Verdrag inzake de bescherming en ontwikkeling van het mariene milieu in het Caraïbisch gebied (Trb. 1983, 152);
- aa. Protocol van 1996 : het op 7 november 1996 tot stand gekomen Protocol bij het op 29 december 1972 te Londen tot stand gekomen Verdrag ter voorkoming van verontreiniging van de zee door het storten van afval en vuil (Trb. 1998, 134);
- bb. UNESCO-Verdrag : het op 2 november 2001 te Parijs tot stand gekomen Verdrag van de Verenigde Naties inzake de bescherming van cultureel erfgoed onder water.

Artikel 2

1. De bij of krachtens deze landsverordening gegeven regels laten onverlet de volkenrechtelijke immuniteit van:

- a. oorlogsschepen;
- b. schepen in gebruik als marinehulpschepen;

- c. schepen in eigendom van of in beheer bij een Staat, indien en voor zolang deze worden ingezet voor het verrichten van niet-commerciële overheidsdiensten.
2. Bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen, kunnen categorieën van schepen geheel of gedeeltelijk worden uitgezonderd van één of meer bij of krachtens deze landsverordening gegeven regels.

Artikel 3

1. Bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen, kunnen, ter uitvoering van voor de Nederlandse Antillen bindende verdragen of bindende besluiten van volkenrechtelijke organisaties die dezelfde belangen dienen als deze landsverordening, regels worden gegeven, waarbij van de bepalingen van deze landsverordening wordt afgeweken of de bepalingen van deze landsverordening geheel of gedeeltelijk buiten werking worden gesteld.
2. Bij of krachtens landsbesluit, houdende algemene maatregelen, kunnen in het belang van de orde, de veiligheid, alsmede ter bescherming van het milieu, regels worden gegeven ter uitvoering van de voor de Nederlandse Antillen bindende verdragen of bindende besluiten van volkenrechtelijke organisaties.
3. Bij toepassing van het eerste of het tweede lid kan worden bepaald dat nadere regels worden gegeven bij of krachtens eilandsverordening.
4. De regels, bedoeld in het eerste of het tweede lid, kunnen voorschriften of verboden inhouden en tevens het toekennen van ontheffing of vrijstelling van deze voorschriften of verboden.

HOOFDSTUK 2

De beheerder

Artikel 4

1. De Minister is, voor zover het onderwerpen betreft die bij of krachtens deze landsverordening worden geregeld en voor zover in deze landsverordening geen ander bestuursorgaan wordt aangewezen, beheerder van de territoriale zee en de exclusieve economische zone.
2. De beheerder is bevoegd aanwijzingen te geven aan de gebruikers van de maritieme zone onder zijn beheer.

Artikel 5

1. Bij ministeriële beschikking met algemene werking kan een bestuurscollege worden aangewezen als beheerder van de territoriale zee gelegen rondom het desbetreffende eilandgebied of delen daarvan.
2. Bij ministeriële beschikking met algemene werking kan een bestuurscollege worden aangewezen als beheerder van een of meer delen van de exclusieve economische zone.
3. Aan een aanwijzing als bedoeld in het eerste of tweede lid, kunnen voorschriften en beperkingen worden verbonden.
4. Desgewenst kan de Minister inlichtingen en andere gegevens opvragen bij een bestuurscollege, die deze zo spoedig mogelijk verstrekt.

Artikel 6

1. De Minister of een bestuurscollege, kan het beheer, bedoeld in artikel 4 of in artikel 5, mandateren aan een rechtspersoon die deze bevoegdheid namens hem, onder door hem te stellen voorschriften en beperkingen, uitoefent.
2. Mandatering van het beheer, bedoeld in artikel 5, door een bestuurscollege aan een rechtspersoon, behoeft de goedkeuring van de Minister.

Artikel 7

Een mandaat als bedoeld in artikel 6, eerste lid, bevat in elk geval:

- a. een eenduidige beschrijving van de gemandateerde bevoegdheden;
 - b. de duur van het mandaat;
 - c. voorschriften inzake het vergunningenbeleid;
 - d. voorschriften ten aanzien van het te voeren beheer;
 - e. voorschriften inzake de administratieve organisatie van de mandataris;
 - f. voorwaarden inzake de aan de bevoegdheid verbonden financiële consequenties.
2. Een mandataris brengt binnen zes maanden na afloop van een kalenderjaar een openbaar jaarverslag uit, waarin hij tevens een verantwoording opneemt van het door hem gevoerde beleid.

3. Desgewenst kan de mandans tussentijds inlichtingen en andere gegevens opvragen bij de mandataris, die deze onverwijld verstrekt.

Artikel 8

De aanwijzing, bedoeld in artikel 5, eerste lid of tweede lid, en het mandaat, bedoeld in artikel 6, eerste lid, worden bekend gemaakt in het blad waar van 's Landswege berichten bekend worden gemaakt, alsmede in ten minste twee in het betrokken eilandgebied verschijnende dagbladen.

Artikel 9

De mandans kan het mandaat intrekken, indien:

- a. de mandans, na overleg met de mandataris, van oordeel is dat deze zonder rechtvaardigingsgrond buiten zijn bevoegdheid is getreden; of
 - b. de omstandigheden zodanig zijn gewijzigd dat het mandaat onder die omstandigheden niet zou zijn verleend.
2. De mandans trekt het mandaat in elk geval in, na vaststelling van kennelijke en herhaalde taakverwaarlozing.
3. Indien de mandans een bestuurscollege is, dan wordt de Minister geïnformeerd over het voornemen het mandaat in te trekken en over de wijze waarop na die intrekking zal worden voorzien in het beheer.

Artikel 10

1. Bij ministeriële beschikking met algemene werking kunnen vergoedingen worden vastgesteld, verschuldigd door degenen ten behoeve van wie werkzaamheden of diensten door of namens de beheerder zijn verricht of verleend.
2. Bij toepassing van artikel 5, eerste lid, kunnen de vergoedingen, bedoeld in het eerste lid, worden vastgesteld bij eilandsverordening.
3. Alvorens over te gaan tot het verrichten van werkzaamheden of verlenen van diensten, kan vooruitbetaling van de vastgestelde tarieven worden verlangd.

HOOFDSTUK 3

Orde, veiligheid en milieu in het kader van het VN - Zeerechtverdrag

§3.1 Vlotte afwikkeling scheepvaartverkeer

Artikel 11

1. De gezagvoerder van een vrachtschip met een tonnage van meer dan 100 GT, meldt bij binnenkomst in en vertrek uit de territoriale zee in elk geval het volgende aan de beheerder:
 - a. naam, IMO-nummer en roepletters van het schip;
 - b. de nationaliteit van het schip;
 - c. het tijdstip van binnenkomst of vertrek;
 - d. het soort schip en de tonnage en
 - e. de lading, indien het een schip als bedoeld in artikel 14, tweede lid, betreft.
2. Een gelijke verplichting als omschreven in het eerste lid, met uitzondering van de gegevens, bedoeld in het eerste lid, onderdeel e, rust op de gezagvoerder van een passagiersschip en op die van een zeevissersschip met een lengte van meer dan 24 meter, waarbij onder een passagiersschip wordt verstaan, een schip waarmee 12 of meer personen tegen betaling worden vervoerd.
3. De verplichting, bedoeld in het eerste, onderscheidenlijk het tweede lid, rust mede op de scheepsbeheerder en diens vertegenwoordiger, ieder afzonderlijk. Zodra één van de personen, bedoeld in het eerste of tweede lid, aan zijn verplichting heeft voldaan, vervalt deze verplichting voor de anderen.
4. Bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen, kan worden bepaald in welke gevallen een melding op grond van andere wettelijke voorschriften tevens wordt aangemerkt als een melding als bedoeld in het eerste lid.
5. Het eerste, onderscheidenlijk het tweede lid, zijn van overeenkomstige toepassing op de gezagvoerder van een buitenlands zeevissersschip, van een tankschip, van een nucleair voortgestuwd schip, of een schip dat radioactieve stoffen, onderscheidenlijk gevaarlijke of schadelijke stoffen vervoert, ingeval van binnenkomst in en vertrek uit de exclusieve economische zone.

Artikel 12

1. De gezagvoerder van een Nederlands-Antilliaans schip varende in de territoriale zee van een Staat, verstrekt desgewenst aan deze Staat informatie aangaande zijn identiteit, zijn laatste en volgende aanloophaven en andere verzochte informatie.
2. De verplichting van de gezagvoerder, genoemd in het eerste lid, is van toepassing op de gevallen, bedoeld in artikel 220, derde lid, van het VN-Zeerechtverdrag.

Artikel 13

1. Bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen, kunnen de te melden gegevens, genoemd in artikel 11, met inachtneming van de volkenrechtelijke beperkingen, worden uitgebreid.
2. Bij het landsbesluit, bedoeld in het eerste lid, kan de meldingsplicht worden uitgebreid met bepaalde delen van de exclusieve economische zone, waaronder beschermde gebieden als bedoeld in artikel 29, en kan deze op andere categorieën schepen van toepassing worden verklaard.

Artikel 14

1. Verkeersscheidingsstelsels als bedoeld in voorschrift 1, onderdeel d, van het Zeeaanvaringsverdrag, en andere scheepvaartroutes, worden na vaststelling door de Internationale Maritieme Organisatie, door de Minister bekendgemaakt in het Publicatieblad.
2. Bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen, kan worden bepaald dat het verboden is aan tankschepen, nucleair voortgestuwde schepen en schepen die radioactieve stoffen onderscheidenlijk gevaarlijke of schadelijke stoffen vervoeren, bij hun vaart door de territoriale zee zich buiten de vastgestelde verkeersscheidingsstelsels of buiten andere aangewezen scheepvaartroutes te begeven. Dit verbod geldt niet ingeval van overmacht of hulpverlening.
3. Bij ministeriële beschikking met algemene werking kunnen voorts veiligheidszones rond bouwwerken in de exclusieve economische zone worden vastgesteld, in overeenstemming met artikel 60, vierde, vijfde en zevende lid, van het VN-Zeerechtverdrag.
4. In een veiligheidszone als bedoeld in het derde lid is de vaart beperkt tot het scheepvaartverkeer dat verband houdt met de activiteiten op het desbetreffende bouwwerk.

Artikel 15

1. Als voorschriften ter voorkoming van aanvaringen op zee gelden de bepalingen van het Zeeaanvaringsverdrag.
2. De wijzigingen van het Zeeaanvaringsverdrag worden bekendgemaakt in het Publicatieblad.
3. De bepalingen van het Zeeaanvaringsverdrag zijn van toepassing op:
 - a. schepen die zich bevinden in de binnenwateren, de havens, de territoriale zee of de exclusieve economische zone; en
 - b. Nederlands-Antilliaanse schepen waar ter wereld zij zich ook bevinden.
4. Bij ministeriële beschikking met algemene werking kunnen bijzondere voorschriften als bedoeld in voorschrift 1, onderdeel b, van het Zeeaanvaringsverdrag, worden gegeven voor de binnenwateren, de havens en de reden, die zoveel mogelijk overeenstemmen met de voorschriften van het Zeeaanvaringsverdrag.
5. Bij ministeriële beschikking met algemene werking kunnen ten aanzien van oorlogsschepen en vissersvaartuigen bijzondere voorschriften als bedoeld in voorschrift 1, onderdeel c, van het Zeeaanvaringsverdrag worden gegeven. Indien deze voorschriften betrekking hebben op oorlogsschepen pleegt de Minister overleg met de Minister van Algemene Zaken en Buitenlandse Betrekkingen.
6. Bij ministeriële beschikking met algemene werking kunnen voor schepen als bedoeld in het derde lid, onderdeel b, andere regels als bedoeld in voorschrift 1, onderdeel e, van het Zeeaanvaringsverdrag worden gegeven die zoveel mogelijk overeenstemmen met de voorschriften van het Zeeaanvaringsverdrag.

Artikel 16

1. Een ontheffing of vrijstelling als bedoeld in voorschrift 38 van het Zeeaanvaringsverdrag, kan door of namens de Minister worden verleend.
2. De goedkeuring, bedoeld in de Bijlagen I en III van het Zeeaanvaringsverdrag, kan door of namens de Minister worden verleend.

Artikel 17

1. Bij ministeriële beschikking met algemene werking worden, in het belang van de veilige navigatie, verkeerstekens of verkeersaanduidingen vastgesteld, die gelden in de territoriale zee en de binnenwateren.

2. De beheerder is bevoegd verkeerstekens of verkeersaanduidingen te plaatsen in of te verwijderen uit het gebied dat onder zijn beheer valt.
3. De beheerder kan in noodgevallen aan de gezagvoerder toestemming verlenen tot het handelen in afwijking van de geplaatste verkeerstekens of verkeersaanduidingen.
4. De beheerder is bevoegd in het belang van de veilige navigatie of de bescherming van het milieu, aanwijzingen te geven aan de gezagvoerder van een schip.
5. Bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen, kunnen nadere regels worden gegeven ter uitvoering van het vierde lid.
6. De beheerder is bevoegd in verband met zich plotseling voordoende belemmeringen of risico's voor de scheepvaart een tijdelijke veiligheidszone in te stellen, waarbinnen geen scheepvaart of slechts beperkte vaart is toegestaan. Hij draagt zorg voor bekendmaking aan de scheepvaart op de internationaal gebruikelijke wijze.

Artikel 18

1. Het is verboden te handelen in strijd met een krachtens artikel 17, tweede lid, geplaatst verkeersteken of geplaatste verkeersaanduiding.
2. Het is verboden een verkeersteken of verkeersaanduiding te vernietigen, te beschadigen, weg te nemen of anderszins onbruikbaar te maken.

Artikel 19

Het is verboden zonder of in afwijking van toestemming van de beheerder met een schip in de territoriale zee, de redes daaronder niet begrepen, ligplaats te nemen, voor anker te gaan of aldaar te verblijven zonder ligplaats te nemen.

Het eerste lid is niet van toepassing ingeval van overmacht en hulpverlening.

§ 3.2 Verbod inzake bouwwerken, voorwerpen of ander materiaal in zee

Artikel 20

1. Het is verboden zonder of in afwijking van een vergunning van de beheerder, bouwwerken te hebben, aan te leggen of te doen aanleggen in of op de bodem van de territoriale zee of de exclusieve economische zone.
2. Het eerste lid is van overeenkomstige toepassing op landaanwinning en op werkzaamheden die een verandering van het niveau of van de gesteldheid van de zeebodem tot gevolg hebben.

Artikel 21

1. Bij de beoordeling van de aanvraag voor een vergunning als bedoeld in artikel 20, eerste lid, worden de effecten van de aanleg en het gebruik van het voorgenomen bouwwerk op het mariene milieu, de natuur, de veiligheid van de scheepvaart en het maritiem archeologisch erfgoed uitdrukkelijk in overweging genomen.
2. Een aanvraag wordt bekendgemaakt in twee dagbladen die verschijnen in het desbetreffende eilandgebied.
3. De beoordeling, bedoeld in het eerste lid, geschiedt in overeenstemming met de Minister van Volksgezondheid en Sociale Ontwikkeling, de Minister van Onderwijs en Cultuur en de Minister van Financiën. Indien de beheerder een bestuurscollege is, dan draagt de Minister zorg voor de noodzakelijke afstemming.
4. Indien het voor de beoordeling van de aanvraag noodzakelijk is onderzoek te verrichten, dan zijn de kosten hiervan, onverminderd artikel 10, voor rekening van de aanvrager.
5. Een vergunning wordt geweigerd, indien één of meer belangen, genoemd in het eerste lid, op onoverkomelijke wijze in het gedrang zouden komen door verlening van de vergunning.
6. Aan een vergunning kunnen voorschriften en beperkingen worden verbonden in het belang van de veiligheid van de scheepvaart en de bescherming van het mariene milieu, de natuur en het maritiem archeologisch erfgoed.
7. Een vergunning kan worden ingetrokken of gewijzigd, indien:
 - a. de voor de beoordeling van de aanvraag verstrekte gegevens zodanig onjuist of onvolledig blijken te zijn, dat op de aanvraag een andere beslissing zou zijn genomen indien bij de beoordeling daarvan de juiste gegevens bekend waren geweest;
 - b. geen gebruik wordt gemaakt van de vergunning binnen een daarin te stellen termijn;
 - c. in verband met veranderde wetgeving, wijziging van omstandigheden of gewijzigde inzichten de bescherming van de belangen, genoemd in het eerste lid, zwaarder wegen dan het belang van de vergunninghouder bij een ongewijzigde vergunning.
8. Een vergunning is niet overdraagbaar.

Artikel 22

1. Degene door wiens toedoen of nalaten een voorwerp of stof in de binnenwateren, de territoriale zee of in de exclusieve economische zone wordt aangebracht, terechtkomt of vrijkomt, waardoor gevaar, schade of hinder wordt veroorzaakt of dreigt te worden veroorzaakt, meldt dit onverwijld aan de beheerder.
2. In de exclusieve economische zone geldt de meldingsplicht, bedoeld in het eerste lid, uitsluitend ingeval er verontreiniging door schepen of off-shore installaties wordt veroorzaakt of dreigt te worden veroorzaakt.
3. De persoon, bedoeld in het eerste lid, draagt er zorg voor dat het voorwerp of de stof onmiddellijk uit het water wordt verwijderd, tenzij dit redelijkerwijs niet uitvoerbaar is.
4. De beheerder is bevoegd het voorwerp of de stof, bedoeld in het eerste lid, te doen verwijderen voor rekening van degene door wiens toedoen of nalaten het voorwerp of de stof in het water is vrijgekomen of terecht gekomen.
5. Dit artikel is niet van toepassing op het lozen van een schadelijke stof vanaf een schip in de gevallen en op de wijze vastgesteld in het Marpol-verdrag.
6. Het eerste tot en met het vijfde lid zijn niet van toepassing op het storten van afval of stoffen overeenkomstig de bij of krachtens deze landsverordening gegeven voorschriften, ter uitvoering van het Protocol van 1996.

Artikel 23

De artikelen 20 en 21 zijn van overeenkomstige toepassing op het aanleggen en houden van kabels en leidingen in of over de bodem van de territoriale zee of de exclusieve economische zone.

§3.3 Regels voor scheepsactiviteiten

Artikel 24

1. Bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen, kunnen in het belang van de orde, de veiligheid en de bescherming van het mariene milieu, regels worden gegeven ten aanzien van scheepsactiviteiten, welke plaatsvinden in de territoriale zee, daaronder niet begrepen de redes.
2. Bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen, kunnen ter bescherming en behoud van het mariene milieu regels worden gegeven ten aanzien van scheepsactiviteiten, welke plaatsvinden in de exclusieve economische zone.
3. De regels, bedoeld in het eerste lid, kunnen bij toepassing van artikel 6, eerste lid, worden gegeven bij eilandsverordening, in overeenstemming met de Minister en de Minister van Volksgezondheid en Sociale Ontwikkeling.

Artikel 25

1. Het is verboden, behoudens ingeval van overmacht, in de territoriale zee rook, roetdampen, gassen, stof of stoom op een zodanige wijze te laten ontsnappen dat daardoor gevaar, schade of hinder ontstaat of kan ontstaan.
2. Het is verboden, behoudens ingeval van overmacht, in de nabijheid van bad- en zwemplaatsen of aanlegsteigers in de territoriale zee een dusdanig vaargedrag te vertonen, dat dientengevolge gevaar, schade of hinder ontstaat voor persoon of goed.

Artikel 26

1. De beheerder kan een schip dat gevaar, schade of hinder veroorzaakt of dreigt te veroorzaken in de territoriale zee, verbieden ligplaats te nemen in het gebied dat onder zijn beheer valt.
2. Het verbod wordt medegedeeld aan de gezagvoerder van het schip en wordt op diens verzoek op schrift gesteld.
3. Bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen, kunnen, in het belang van orde en veiligheid, regels worden gegeven aangaande de vaart met snelle kleine schepen in de territoriale zee of daarmee in verbinding staande binnenwateren.

Artikel 27

1. Het is verboden zonder of in afwijking van een vergunning van de beheerder schadelijke of gevaarlijke stoffen te laden in of te lossen uit een schip, dat zich bevindt in de territoriale zee of in de exclusieve economische zone.
2. Een vergunning kan worden geweigerd, indien het behoud of de bescherming van het mariene milieu of de natuur, of de veilige navigatie, op onoverkomelijke wijze in het gedrang zouden komen door verlening van de vergunning.

3. Een vergunning kan worden ingetrokken of gewijzigd, indien:
 - a. de voor de beoordeling van de aanvraag verstrekte gegevens zodanig onjuist of onvolledig blijken te zijn, dat op de aanvraag een andere beslissing zou zijn genomen indien bij de beoordeling daarvan de juiste gegevens bekend waren geweest;
 - b. geen gebruik wordt gemaakt van de vergunning binnen een daarin te stellen termijn;
 - c. in verband met veranderde wetgeving, wijziging van omstandigheden of gewijzigde inzichten de bescherming van de belangen, genoemd in het tweede lid, zwaarder wegen dan het belang van de vergunninghouder bij een ongewijzigde vergunning.
4. Aan een vergunning kunnen voorschriften en beperkingen worden verbonden. Een vergunning is niet overdraagbaar.
5. De kapitein van een schip of degene, belast met het beheer van de overslagvoorziening, meldt aan de beheerder het tijdstip waarop de overslag van de stoffen, bedoeld in het eerste lid, zal plaatsvinden.

Artikel 28

1. De gezagvoerder, degene die is belast met de overslag, alsmede degene die is belast met het beheer van een overslagvoorziening, voeren de verrichtingen bij overslag in de binnenwateren of in de territoriale zee uit overeenkomstig de wettelijke voorschriften inzake de veiligheid van de scheepvaart en de bescherming van het mariene milieu en de natuur.
2. De verplichting, bedoeld in het eerste lid, rust mede op de scheepsbeheerder of diens vertegenwoordiger, ieder afzonderlijk.
3. Het eerste lid is van toepassing in de exclusieve economische zone, met dien verstande dat de verrichtingen worden uitgevoerd overeenkomstig de wettelijke voorschriften ter bescherming van het mariene milieu en de natuur.

§3.4 Vaartbeperking in beschermd gebied

Artikel 29

1. Bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen, kunnen delen van de territoriale zee of van de exclusieve economische zone tot beschermd gebied als bedoeld in artikel 4 van het SPAW-Protocol worden aangewezen.
2. Indien de aanwijzing geschiedt met het oog op de voorkoming van verontreiniging door schepen, wordt artikel 211, zesde lid, van het VN-Zeerechtverdrag in acht genomen.
3. Een aanwijzing als bedoeld in het eerste lid kan mede geschieden ter bescherming van maritiem archeologisch erfgoed.
4. Een landsbesluit als bedoeld in het eerste lid komt tot stand met inachtneming van de relevante internationale voorschriften en na overleg met het meest betrokken bestuurscollege.
5. Een landsbesluit als bedoeld in het eerste lid regelt het gebruik van het beschermd gebied, waarbij in het bijzonder beperkingen of verboden kunnen worden opgelegd aan de vaart.

§3.5 Wetenschappelijk onderzoek

Artikel 30

1. Voor het verrichten van wetenschappelijk onderzoek in de territoriale zee of de exclusieve economische zone, is toestemming van de beheerder vereist.
2. Indien het onderzoek zal plaatsvinden op of in de bodem van de territoriale zee, wordt de toestemming verleend in overleg met de Minister van Financiën.
3. Aan de toestemming, bedoeld in het eerste lid, kunnen voorschriften en beperkingen worden verbonden.
4. De Minister stelt, in overeenstemming met de Minister van Algemene Zaken en Buitenlandse Betrekkingen, de Minister van Volksgezondheid en Sociale Ontwikkeling en de Minister van Onderwijs en Cultuur, de procedure vast voor behandeling en toetsing van een aanvraag van andere Staat of een bevoegde internationale organisatie, met inachtneming van de desbetreffende bepalingen van het VN-Zeerechtverdrag.

§3.6 Radio en televisie uitzendingen

Artikel 31

Het is verboden vanaf een Nederlands-Antilliaans schip op volle zee radio of televisie uitzendingen te verspreiden, tenzij de vereiste toestemming is verkregen van de Staat of Staten

waar de uitzendingen kunnen worden ontvangen of waar de uitzendingen storingen veroorzaken of kunnen veroorzaken.

HOOFDSTUK 4

Uitvoering van specifieke verdragen

§4.1 UNESCO-Verdrag

Artikel 32

1. Er is een Meldpunt maritiem archeologisch erfgoed. De Minister van Onderwijs en Cultuur wijst een instelling aan waar het Meldpunt wordt ondergebracht.
2. Maritiem archeologisch erfgoed gelegen in de binnenwateren, de territoriale zee of de aansluitende zone, wordt opgenomen in een openbare lijst die wordt aangehouden en beheerd door het Meldpunt maritiem archeologisch erfgoed, onder vermelding van ten minste de nauwkeurige plaats, de aard en de voornaamste kenmerken van het betrokken erfgoed.
3. Een ieder die een zaak in een gebied als bedoeld in het tweede lid aantreft, waarvan hij weet of redelijkerwijze kan vermoeden dat het maritiem archeologisch erfgoed betreft, meldt dit bij het Meldpunt maritiem archeologisch erfgoed.
4. Het is verboden, zonder of in afwijking van een daartoe strekkende ontheffing van het bestuurscollege, maritiem archeologisch erfgoed of onderdelen hiervan, dat zich bevindt in de binnenwateren of de territoriale zee, op te graven, te verwijderen, te verplaatsen, te beschadigen of anderszins te verstoren.
5. Het opgraven, verwijderen, verplaatsen of anderszins verstoren van maritiem archeologisch erfgoed of onderdelen hiervan, dat zich bevindt in de aansluitende zone, wordt aangemerkt als een verboden handeling als bedoeld in het vierde lid.
6. De Minister van Onderwijs en Cultuur kan, het Meldpunt maritiem archeologisch erfgoed gehoord, een ontheffing verlenen van een verbod als bedoeld in het vijfde lid.
7. Bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen, kunnen nadere regels worden gesteld ter uitvoering van dit artikel.

Artikel 33

1. Bij of krachtens eilandsverordening worden nadere regels gesteld met betrekking tot de zorg voor het maritiem archeologisch erfgoed wat zich bevindt in de binnenwateren van een eilandgebied en de territoriale zee rondom een eilandgebied.
2. Een eilandsverordening bevat in elk geval regels ten aanzien van:
 - a. de wijze waarop een ontheffing als bedoeld in artikel 32, vierde lid, wordt aangevraagd, ter inzage wordt gelegd en beoordeeld;
 - b. de advisering door deskundigen ten aanzien van een aanvraag en de eisen die aan deze worden gesteld;
 - c. de voorwaarden waaronder een ontheffing wordt verleend en de hieraan te verbinden beperkingen en voorschriften, met inachtneming van de Regels opgenomen in de bijlage bij het UNESCO-verdrag;
 - d. de opstelling en uitvoering van een beheersplan.
3. Bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen, worden voor de periode dat de onderscheidene eilandsverordeningen nog niet van kracht zijn, regels gesteld ten aanzien van de onderwerpen, genoemd in het tweede lid, onder a, b en c. Het landsbesluit is niet langer van toepassing op een eilandgebied met ingang van het tijdstip waarop een eilandsverordening als bedoeld in het tweede lid aldaar in werking treedt.

Artikel 34

De Monumentenlandsverordening 1989 (P.B. 1989, no. 55) en de hierop gebaseerde eilandsverordeningen zijn niet van toepassing op maritiem archeologisch erfgoed als bedoeld in artikel 1, onderdeel i.

§4.2 OPRC- Verdrag

Artikel 35

1. De regels gegeven bij of krachtens deze landsverordening ter uitvoering van het OPRC-Verdrag zijn van toepassing op:
 - a. havens en redes;

- b. Nederlands-Antilliaanse schepen;
 - c. offshore-installaties.
2. Bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen, kunnen nadere regels worden gegeven met betrekking tot de uitvoering van het OPRC-Verdrag. Deze regels kunnen bij eilandsverordening, worden gegeven.
 3. Een rampenplan als bedoeld in het OPRC-Verdrag is in overeenstemming met de bepalingen die de Internationale Maritieme Organisatie daartoe heeft aangenomen.
 4. Bij ministeriële beschikking met algemene werking wordt het nationale systeem voor rampenplannen, in overeenstemming met artikel 6 van het OPRC-Verdrag, vastgesteld.

Artikel 36

Degene die het beheer voert over een offshore-installatie, haven, rede, havenfaciliteit of inrichting voor de overslag van olie, draagt zorg voor de vaststelling van een rampenplan voor olieverontreiniging, dat overeenstemt met het nationale systeem voor rampenplannen, bedoeld in artikel 35, vierde lid.

Artikel 37

1. Een schip beschikt over een rampenplan als bedoeld in voorschrift 26 van bijlage I bij het MARPOL-verdrag.
2. De gezagvoerder van een Nederlands-Antilliaans schip, alsmede degene die belast is met het beheer van een offshore-installatie die onder de rechtsmacht van de Nederlandse Antillen valt, meldt onverwijld elke gebeurtenis aan boord van het schip of op de offshore-installatie die ertoe leidt of er vermoedelijk toe zal leiden dat olie wordt geloosd:
 - ingeval van een schip, aan de dichtstbijzijnde kuststaat;
 - ingeval van een offshore-installatie, aan de beheerder van het betrokken zeegebied.
3. De personen, bedoeld in het tweede lid, melden onverwijld elke waargenomen gebeurtenis op zee die ertoe leidt of er vermoedelijk toe zal leiden dat olie wordt geloosd:
 - a. ingeval van een schip, aan de dichtstbijzijnde kuststaat;
 - b. ingeval van een offshore-installatie, aan de beheerder van het betrokken zeegebied.
4. Beheerders van havens en redes, alsmede degenen die belast zijn met het beheer van inrichtingen voor de overslag van olie, welke zijn gelegen in de binnenwateren, de territoriale zee of de exclusieve economische zone, melden onverwijld elke gebeurtenis die er toe leidt of er vermoedelijk toe zal leiden dat olie wordt geloosd, alsmede de aanwezigheid van olie, aan de daartoe door de Minister aangewezen autoriteit.
5. Gezagvoerders van luchtvaartuigen die in de Nederlandse Antillen te boek zijn gesteld melden elke waargenomen gebeurtenis op zee die ertoe leidt of er vermoedelijk toe zal leiden dat olie wordt geloosd, alsmede de aanwezigheid van olie, onverwijld aan de dichtstbijzijnde kuststaat.

Artikel 38

Een melding als bedoeld in artikel 37, tweede lid bevat in elk geval:

- a. de identiteit van de melder, van de betrokken offshore-installatie, van het schip, dan wel van de overslaginstallatie;
 - b. de tijd en de plaats van het voorval;
 - c. de hoeveelheid en de soort schadelijke stof die bij het voorval is betrokken; en
 - d. de genomen of te nemen maatregelen voor hulpverlening en berging.
2. Bij ministeriële beschikking met algemene werking kunnen nadere regels worden gegeven omtrent de meldingen, bedoeld in het eerste lid.

Artikel 39

Indien de Minister een melding aangaande een olielozing ontvangt, brengt hij deze ter kennis van:

- a. alle andere partijen aangesloten bij het OPRC-Verdrag wier belangen waarschijnlijk door zulk een voorval worden getroffen;
- b. de vlaggenstaat van het schip dat, of de schepen die bij de olielozing zijn betrokken; en
- c. het bestuurscollege van het betrokken eilandgebied.

§4.3 Interventieverdrag en rampenbestrijding

Artikel 40

1. De Minister kan in de exclusieve economische zone de maatregelen nemen die noodzakelijk zijn ter voorkoming, vermindering of het ongedaan maken van schadelijke gevolgen voor de

Nederlandse Antillen van een ongeval op zee of van met zulk een ongeval verband houdende handelingen, nadat het heeft plaatsgevonden.

2. Het eerste lid vindt uitsluitend toepassing, indien redelijkerwijs mag worden aangenomen dat de schadelijke gevolgen ernstig zullen zijn.

3. De maatregelen, bedoeld in het eerste lid, geschieden met inachtneming van artikel 221 van het VN-Zeerechtverdrag, het Interventieverdrag en het Interventieprotocol.

4. De Minister neemt de maatregelen, bedoeld in het eerste lid, na overleg met de gezaghebber van het meest betrokken eilandgebied.

5. Bij of krachtens landsbesluit, houdende algemene maatregelen, kunnen, na overleg met de bestuurscolleges van de eilandgebieden, nadere regels worden gesteld voor de uitvoering van deze paragraaf.

Artikel 41

1. Als onderdeel van de maatregelen, bedoeld in artikel 40, eerste lid, kan de Minister aanwijzingen geven aan de gezagvoerder, de scheepseigenaar of degene die hulp verleent aan het schip. Zij zijn verplicht deze aanwijzingen op te volgen, tenzij dit de opvarenden van het schip of de hulpverleners in ernstig persoonlijk gevaar zou brengen.

2. De aanwijzingen dienen evenredig te zijn aan de schadelijke gevolgen van het ongeval en mogen niet verder gaan dan redelijkerwijs noodzakelijk is om die schadelijke gevolgen te voorkomen, te verminderen of ongedaan te maken.

Artikel 42

1. De organisatie en de coördinatie van de rampenbestrijding in de territoriale zee en in de exclusieve economische zone vindt plaats overeenkomstig een Rampenbestrijdingsplan met bijbehorende operationele deelplannen.

2. Voor de exclusieve economische zone wordt het Rampenbestrijdingsplan vastgesteld bij landsbesluit, op voordracht van de Minister van Algemene Zaken en Buitenlandse Betrekkingen in overeenstemming met de Minister en de Minister van Constitutionele en Binnenlandse Zaken.

3. Voor de territoriale zee, behorende bij een eilandgebied, wordt het Rampenbestrijdingsplan vastgesteld door de gezaghebber, na overleg met de ministers, genoemd in het tweede lid.

Artikel 43

Bij of krachtens landsbesluit, houdende algemene maatregelen, kunnen, na overleg met de bestuurscolleges van de eilandgebieden, nadere regels worden gesteld voor de uitvoering van deze paragraaf.

§4.4 Protocol van 1996

Artikel 44

1. Het is verboden zich vanuit schepen of bouwwerken, in de territoriale zee of in de exclusieve economische zone:

a. te ontdoen van afval of andere stoffen, dan wel deze te verbranden; of

b. afval of andere stoffen op enigerlei wijze op te slaan op de bodem van de zee of in de ondergrond hiervan.

2. Het is verboden schepen, luchtvaartuigen of bouwwerken in de territoriale zee of in de exclusieve economische zone tot zinken te brengen.

3. Het is verboden vanaf Nederlands-Antilliaanse schepen, waar ter wereld zij zich ook bevinden, te handelen in strijd met het Protocol van 1996.

4. Dit artikel is niet van toepassing op het lozen van een schadelijke stof vanaf een schip in de gevallen en op de wijze vastgesteld in het Marpolverdrag, zoals uitgezonderd in artikel 6 van de Landsverordening voorkoming van verontreiniging door schepen (P.B. 1993, no. 108).

5. Bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen, kunnen nadere regels worden gesteld ter uitvoering van deze paragraaf.

Artikel 45

1. De Minister kan, in overeenstemming met de Minister van Volksgezondheid en Sociale Ontwikkeling, voor één of meer stoffen, genoemd in Bijlage 1 van het Protocol van 1996, ontheffing verlenen van het verbod genoemd in artikel 44, eerste lid.

2. De beoordeling van de aanvraag voor een ontheffing geschiedt met inachtneming van Bijlage 2 van het Protocol van 1996.

3. Aan de ontheffing kunnen voorschriften worden verbonden en de ontheffing kan onder beperkingen worden verleend.

4. Onverminderd het bepaalde in artikel 10 zijn de kosten van het onderzoek bij de aanvraag van de ontheffing, bedoeld in het eerste lid, voor rekening van de aanvrager.

Artikel 46

1. De beheerder kan, in overeenstemming met de Minister van Volksgezondheid en Sociale Ontwikkeling ontheffing verlenen van het verbod genoemd in artikel 44, tweede lid, voor zover deze betrekking heeft op de territoriale zee, en het afzinken past binnen het economisch beleid van het desbetreffende eilandgebied. Indien de beheerder een bestuurscollege is, dan wordt het besluit omtrent de ontheffing genomen in overeenstemming met de Minister en de Minister van Volksgezondheid en Sociale Ontwikkeling.
2. Bij de beoordeling van een aanvraag voor een ontheffing als bedoeld in het eerste lid, worden de effecten op het mariene milieu uitdrukkelijk in overweging genomen. Artikel 21, vierde, vijfde en zesde lid, zijn van overeenkomstige toepassing.
3. Aan de ontheffing kunnen voorschriften worden verbonden en de ontheffing kan onder beperkingen worden verleend.

Artikel 47

1. In de gevallen, noodzakelijk voor de bescherming van mensenlevens, waarin het verbod, bedoeld in artikel 44 wordt overtreden, maakt de gezagvoerder van het betrokken Nederlands-Antilliaans schip of luchtvaartuig van het voorval melding in het scheepsdagboek onderscheidenlijk het journaal.
2. Een voorval als bedoeld in het eerste lid wordt door de gezagvoerders, bedoeld in het eerste lid, onverwijld gemeld aan de Minister.
3. Het tweede lid is van overeenkomstige toepassing op de beheerder van een bouwwerk.

Artikel 48

1. Indien zich een noodgeval voordoet dat voor de menselijke gezondheid onaanvaardbare risico's met zich meebrengt en waarvoor geen andere oplossing mogelijk is, kan een ontheffing als bedoeld in artikel 45, eerste lid, worden verleend.
2. Alvorens een ontheffing, bedoeld in het eerste lid, wordt verleend, raadpleegt de Minister elke andere Staat dat bij het storten betrokken zou kunnen zijn.

§4.5 Grensverdrag

Artikel 49

1. De bij of krachtens deze landsverordening gegeven regels ter uitvoering van het Grensverdrag zijn van toepassing op schepen met de Venezolaanse nationaliteit, alsmede op Nederlands-Antilliaanse schepen, voor zover zij zich bevinden in het zeegebied, bedoeld in het Grensverdrag.
2. Bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen, kunnen regels worden gegeven ter uitvoering van het Grensverdrag.
3. Bij toepassing van het tweede lid, kan bij dat landsbesluit worden bepaald dat nadere regels worden gegeven bij eilandsverordening.

Artikel 50

(Gereserveerd)

HOOFDSTUK 5

Toezicht en handhaving

§5.1 Toezicht

Artikel 51

1. Met het toezicht op de naleving van het bij of krachtens deze landsverordening bepaalde, zijn belast de personen aangewezen in artikel 184 van het Wetboek van Strafvordering van de Nederlandse Antillen, alsmede de bij landsbesluit aangewezen ambtenaren of personen. Een zodanige aanwijzing wordt bekendgemaakt in de Curaçaosche Courant.
2. Voor zover het in het eerste lid bedoelde toezicht betrekking heeft op de naleving van door de eilandgebieden ter uitvoering van deze landsverordening gestelde voorschriften, wordt dit toezicht mede uitgeoefend door ambtenaren of personen die daartoe door het bestuurscollege

worden aangewezen. Een zodanige aanwijzing wordt bekendgemaakt in het blad waarin door het desbetreffende eilandgebied gebruikelijk officiële berichten worden bekendgemaakt en in de Curaçaosche Courant.

3. Bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen, kunnen regels worden gesteld met betrekking tot de wijze van taakuitoefening van de krachtens dit artikel aangewezen personen.

4. Een ieder is verplicht aan de krachtens dit artikel aangewezen personen alle medewerking te verlenen.

Artikel 52

De krachtens artikel 51 aangewezen personen zijn, uitsluitend voor zover dat voor de vervulling van hun taak redelijkerwijze noodzakelijk is, bevoegd:

a. alle inlichtingen te vragen;

b. inzage te verlangen van alle boeken, bescheiden en andere informatiedragers en daarvan afschrift te nemen of deze daartoe tijdelijk mee te nemen;

c. goederen aan opnemings- en onderzoek te onderwerpen, deze daartoe tijdelijk mee te nemen en daarvan monsters te nemen;

d. alle plaatsen, met uitzondering van woningen, zonder uitdrukkelijke toestemming van de bewoner, te betreden, vergezeld van de door hen aangewezen personen;

e. schepen en stilstaande voertuigen, alsmede de lading daarvan te onderzoeken;

f. woningen of tot woning bestemde gedeelten van vaartuigen zonder uitdrukkelijke toestemming van de bewoner binnen te treden.

2. Zo nodig, wordt de toegang tot een plaats als bedoeld in het eerste lid, onderdeel d, verschaft met behulp van de sterke arm.

3. Op het binnentreden van woningen of van tot woning bestemde gedeelten van vaartuigen als bedoeld in het derde lid, onderdeel f, is Titel X van het Derde Boek van het Wetboek van Strafvordering van overeenkomstige toepassing, met uitzondering van de artikelen 155, vierde lid, 156, tweede lid, 157, tweede en derde lid, 158, eerste lid, laatste zinsnede, en 160, eerste lid, en met dien verstande dat de machtiging, indien het betreft de krachtens het eerste lid aangewezen personen, wordt verleend door de procureur-generaal en, indien het betreft de krachtens het tweede lid aangewezen personen, de gezaghebber.

§5.2 Aanhouding en vasthouding van schepen

Artikel 53

1. De met het toezicht belaste personen zijn bevoegd schepen aan of vast te houden indien het vermoeden bestaat dat er in strijd is of wordt gehandeld met het gestelde bij of krachtens artikel 15, artikel 19, artikel 22, eerste lid, artikel 25, artikel 26, artikel 27, artikel 29, vijfde lid, artikel 31, artikel 32, vierde, vijfde of zesde lid, artikel 41, artikel 44, artikel 45 en artikel 46, eerste lid.

2. Onverminderd het eerste lid, zijn de met het toezicht belaste personen bevoegd Nederlands-Antilliaanse schepen aan of vast te houden indien het vermoeden bestaat dat er in strijd is of wordt gehandeld met artikel 16, eerste lid, of artikel 37, eerste lid.

Artikel 54

De met het toezicht belaste personen zijn bevoegd schepen die zich in de binnenwateren of de territoriale zee bevinden aan een onderzoek te onderwerpen, indien gegronde redenen zijn aan te nemen dat in de territoriale zee in strijd met artikel 44 is of wordt gehandeld.

Artikel 55

De met het toezicht belaste personen zijn bevoegd schepen die zich in de territoriale zee of exclusieve economische zone bevinden aan te houden, indien er gegronde redenen zijn om aan te nemen dat in de exclusieve economische zone in strijd met artikel 44 is of wordt gehandeld.

Artikel 56

1. In afwijking van artikel 52, eerste lid, verschaft de gezagvoerder van een buitenlands schip bij aanhouding op eerste verzoek aan de toezichthouders:

a. de identiteit van het schip;

d. de vorige en volgende aanloophaven, en

c. informatie over de vermoedelijke overtreding.

2. Onverminderd het eerste lid, zijn de toezichthouders bevoegd inzage te verkrijgen in de certificaten en documenten van het schip die ingevolge internationale normen en regels zijn vereist.

Artikel 57

1. De gezagvoerder van een aangehouden schip is verplicht zijn schip na de aanhouding ligplaats te doen nemen of voor anker te doen gaan op de met het toezicht belaste persoon in overeenstemming met de gezaghebber of de beheerder, aan te wijzen plaats. Deze plaats kan ook een lig- of ankerplaats in een haven of op een rede in de Nederlandse Antillen zijn.
2. Zolang de vasthouding voortduurt, is het de gezagvoerder verboden het schip te doen verplaatsen zonder voorafgaande toestemming van de met het toezicht belaste persoon.
3. Zonder deze toestemming weigeren alle betrokken ambtenaren hun medewerking bij het verplaatsen en het uitklaren van het schip.
4. Indien een Nederlands-Antilliaans schip in een buitenlandse haven door een bevoegde autoriteit ingevolge de bepalingen van het Protocol van 1996 wordt vastgehouden, is het de gezagvoerder verboden de haven te verlaten.
5. Het eerste, tweede en derde lid zijn van overeenkomstige toepassing op een buitenlands schip dat zich in de binnenwateren, de territoriale zee of de exclusieve economische zone bevindt.

Artikel 58

1. De aanhouding geschiedt door de met het toezicht belaste persoon door middel van overhandiging aan de gezagvoerder van een ondertekende en gedagtekende kennisgeving, waarin de reden van aanhouding staat vermeld. Wanneer naar het oordeel van die toezichthoudende persoon overhandiging niet mogelijk is, geschiedt de aanhouding mondeling door een kennisgeving aan de naar zijn oordeel daarvoor meest gereede persoon, zo spoedig mogelijk gevolgd door overhandiging van de schriftelijke kennisgeving aan de gezagvoerder.
2. De beheerder van het desbetreffende zeegebied, alsmede de naar het oordeel van de met het toezicht belaste persoon in aanmerking komende diensten, worden onverwijld van het bevel tot aanhouding in kennis gesteld.
3. Indien de aanhouding geschiedt wegens verontreiniging of dreigende verontreiniging van het mariene milieu, dan worden de Directie Volksgezondheid van het Ministerie van Volksgezondheid en Sociale Ontwikkeling en de met de zorg voor het milieu belaste dienst van het desbetreffende eilandgebied ingelicht.

Artikel 59

1. Zodra er geen reden is de vasthouding langer te laten voortduren en de mogelijk op grond van artikel 10 verschuldigde vergoedingen zijn voldaan of de voldoening daarvan voldoende zeker is gesteld, heft de met het toezicht belaste persoon de vasthouding op.
2. Opheffing geschiedt door overhandiging aan de gezagvoerder van een ondertekende en gedagtekende kennisgeving.
3. Op deze opheffing en kennisgeving is artikel 58 van overeenkomstige toepassing.

Artikel 60

Indien een buitenlands schip wordt aangehouden, onderscheidenlijk vastgehouden, zijn de artikelen 58 en 59 hierop van overeenkomstige toepassing, met dien verstande dat van de aanhouding en de opheffing daarvan tevens de consul of de diplomatieke vertegenwoordiger in de Nederlandse Antillen en, bij diens afwezigheid, de regering van de vlaggestaat van het schip, onverwijld op de hoogte wordt gesteld.

Artikel 61

1. De met het toezicht belaste personen zijn bevoegd ter uitvoering en handhaving van dit hoofdstuk de nodige maatregelen te nemen en de nodige aanwijzingen te geven.
2. Eenieder is verplicht aan de met het toezicht belaste personen alle medewerking te verlenen die op grond van het eerste lid wordt gevorderd.

§5.3 Stilleggen van werkzaamheden

Artikel 62

De met het toezicht belaste personen zijn bevoegd tot het stilleggen van werkzaamheden in de binnenwateren, de reden, de territoriale zee of de exclusieve economische zone, waarbij in strijd met het bepaalde bij of krachtens de artikelen 24, 25, 27, 28, 32, vierde en vijfde lid, 33, eerste lid, 44, 45 en 46, wordt gehandeld.

Artikel 63

1. Het stilleggen van werkzaamheden geschiedt door middel van overhandiging door de met het toezicht belaste persoon aan de gezagvoerder van het schip of aan degene, belast met het beheer van het bouwwerk, van een ondertekende en gedagtekende kennisgeving, waarin de reden van stillegging van werkzaamheden staat vermeld.
2. Wanneer naar het oordeel van die persoon overhandiging niet mogelijk is, geschiedt het stilleggen mondeling door een kennisgeving aan de naar zijn oordeel daarvoor meest gereede persoon, zo spoedig mogelijk gevolgd door overhandiging van de schriftelijke kennisgeving aan de gezagvoerder van het schip of aan degene, belast met het beheer van het bouwwerk.
3. De beheerder alsmede de naar het oordeel van de met het toezicht belaste persoon in aanmerking komende diensten, worden onverwijld van het bevel tot stillegging van werkzaamheden in kennis gesteld.
4. Indien het stilleggen van werkzaamheden geschiedt wegens verontreiniging of dreigende verontreiniging van het mariene milieu, dan worden de Directie Volksgezondheid van het Ministerie van Volksgezondheid en Sociale Ontwikkeling en de met de zorg voor het milieu belaste dienst van het desbetreffende eilandgebied ingelicht.

Artikel 64

De met het toezicht belaste persoon verzegelt de werktuigen en voorwerpen die ter uitvoering van de stilgelegde werkzaamheden worden of kunnen worden gebruikt.

Artikel 65

1. De met het toezicht belaste persoon is bevoegd ter uitvoering en handhaving van de stillegging de nodige maatregelen te nemen en de nodige aanwijzingen te geven.
2. Eenieder is verplicht aan de met het toezicht belaste personen alle medewerking te verlenen die op grond van het eerste lid wordt gevorderd.

Artikel 66

1. Zodra er geen reden is de stillegging van werkzaamheden langer te laten voortduren en de mogelijk op grond van artikel 10 verschuldigde kosten zijn voldaan of de voldoening daarvan voldoende zeker is gesteld, heft de met het toezicht belaste persoon de stillegging op.
2. Opheffing geschiedt door overhandiging aan de gezagvoerder of degene, belast met het beheer van het bouwwerk, van een ondertekende en gedagtekende kennisgeving.
3. Op deze opheffing en kennisgeving is artikel 63 van overeenkomstige toepassing.

HOOFDSTUK 6

Sancties

§6.1 Bestuursdwang

Artikel 67

1. In dit hoofdstuk wordt onder bevoegd gezag verstaan het desbetreffende bestuurscollege respectievelijk de Minister.
2. Het bevoegd gezag is bevoegd tot het doen wegnemen, ontruimen, beletten, in de vorige toestand herstellen of verrichten van hetgeen in strijd met de bij of krachtens deze landsverordening gestelde bepalingen of met een voorschrift of beperking verbonden aan een bij of krachtens deze landsverordening verleende vergunning is of wordt gedaan, gehouden of nagelaten.
3. De bevoegdheid, bedoeld in het tweede lid, komt ook toe aan de Minister van Volksgezondheid en Sociale Ontwikkeling respectievelijk de Minister van Onderwijs en Cultuur, indien een vergunning of ontheffing in overeenstemming met hem wordt afgegeven.
4. Het bevoegd gezag is eveneens bevoegd tot het in de vorige toestand herstellen van schade toegebracht aan overheidswerken, voor rekening van degene door wiens toedoen de schade is veroorzaakt, alsmede tot het treffen van maatregelen ter voorkoming van meerdere schade. De kosten wegens schade toegebracht aan overheidswerken, alsmede de kosten wegens de te nemen of genomen maatregelen, worden door een daartoe door het bevoegd gezag aangewezen persoon geraamd en vermeld in een proces-verbaal dat aan degene die de schade heeft toegebracht wordt toegezonden.
5. Het bevoegd gezag kan zekerheidsstelling als bedoeld in artikel 84, eerste lid, vorderen met betrekking tot de in dit proces-verbaal vermelde kosten.

6. Bij toepassing van het eerste, het tweede of het derde lid, kan subsidiair de last onder dwangsom, bedoeld in artikel 76, eerste lid, worden opgelegd. Artikel 76, tweede tot en met zesde lid, artikel 77, artikel 78 en artikel 79 zijn van overeenkomstige toepassing.

7. Indien een besluit wordt genomen ingevolge dit artikel ten aanzien van een buitenlands schip, is artikel 60 van overeenkomstige toepassing.

Artikel 68

1. Een beslissing tot toepassing van bestuursdwang wordt op schrift gesteld en geldt als een beschikking.
2. De bekendmaking ervan geschiedt aan de overtreder en andere belanghebbenden.
3. In de beschikking, bedoeld in het eerste lid, wordt een termijn gesteld waarbinnen de belanghebbenden de tenuitvoerlegging kunnen voorkomen door zelf de in de beschikking omschreven maatregelen te treffen.
4. Indien de vereiste spoed zich daartegen verzet, behoeft geen termijn te worden gegund.
5. Indien de situatie dermate spoedeisend is dat het bevoegd gezag de beslissing tot toepassing van bestuursdwang niet tevoren op schrift kan stellen, zorgt hij alsnog zo spoedig mogelijk voor de opschriftstelling en de bekendmaking.

Artikel 69

1. De overtreder is de kosten verbonden aan de toepassing van bestuursdwang verschuldigd, tenzij de kosten redelijkerwijze niet of niet geheel te zijnen laste behoren te komen.
2. De beschikking, bedoeld in artikel 68, eerste lid, vermeldt dat de toepassing van bestuursdwang op kosten van de overtreder plaatsvindt.
3. Indien de kosten geheel of gedeeltelijk niet ten laste van de overtreder zullen worden gebracht, wordt zulks in de beschikking vermeld.
4. Onder kosten, worden tevens begrepen de kosten verbonden aan de voorbereiding van bestuursdwang, voorzover deze kosten zijn gemaakt na het tijdstip waarop de termijn, bedoeld in artikel 68, derde lid, is verstreken.
5. De kosten zijn ook verschuldigd, indien de bestuursdwang door opheffing van de onrechtmatige situatie niet of niet volledig is uitgevoerd.

Artikel 70

1. Het bevoegd gezag kan van de overtreder bij dwangbevel de verschuldigde kosten, verhoogd met de op de invordering vallende kosten, invorderen.
2. Het dwangbevel wordt op kosten van de overtreder bij deurwaardersexploit betekend en levert een executoriale titel op in de zin van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering van de Nederlandse Antillen.
3. Gedurende zes weken na de dag van betekening staat verzet tegen het dwangbevel open door dagvaarding van het desbetreffende eilandgebied respectievelijk de openbare rechtspersoon de Nederlandse Antillen.
4. Het verzet schorst de tenuitvoerlegging. Op verzoek van het desbetreffende eilandgebied respectievelijk de openbare rechtspersoon de Nederlandse Antillen, kan de rechter de schorsing van de tenuitvoerlegging opheffen.

Artikel 71

De kosten verbonden aan de toepassing van bestuursdwang zijn bevoorrecht op de zaak ten aanzien waarvan zij zijn besteed en worden na de kosten, bedoeld in artikel 284, eerste lid, van Boek 3 van het Burgerlijk Wetboek, uit de opbrengst van de zaak betaald.

Artikel 72

1. Om aan een beslissing tot toepassing van bestuursdwang uitvoering te geven, hebben de daartoe door het bevoegd gezag aangewezen personen toegang tot elke plaats voor zover dat redelijkerwijs voor de vervulling van hun taak nodig is.
2. Artikel 52, derde lid, is van overeenkomstige toepassing.
3. Van een betreden als bedoeld in het tweede lid maakt de krachtens het eerste lid aangewezen persoon een proces-verbaal op, dat binnen tweemaal vierentwintig uur aan degene, wiens woning is betreden, in afschrift wordt toegezonden. In dit proces-verbaal wordt mede van het tijdstip van het betreden en van het daarmee beoogde doel melding gemaakt.

Artikel 73

Het bevoegd gezag is bevoegd ruimtes van schepen, alsmede gebouwen, terreinen, en hetgeen zich daarin of daarop bevindt, te verzegelen.

Artikel 74

1. Tot de bevoegdheid tot toepassing van bestuursdwang behoort het meevoeren en opslaan van daarvoor vatbare zaken voor zover de toepassing van bestuursdwang dit vereist.
2. Indien zaken zijn meegevoerd en opgeslagen, doet het bevoegd gezag daarvan proces-verbaal opmaken, waarvan afschrift wordt verstrekt aan de belanghebbende.
3. Het bestuurscollege draagt zorg voor de bewaring van de opgeslagen zaken en geeft deze zaken terug aan de rechthebbende.
4. Het bevoegd gezag is bevoegd de afgifte op te schorten totdat de verschuldigde kosten zijn voldaan. Indien de rechthebbende niet tevens de overtreder is, is het bevoegd gezag bevoegd de afgifte op te schorten totdat de kosten van bewaring zijn voldaan.
5. Het bevoegd gezag kan niet aansprakelijk worden gesteld voor afgifte van de opgeslagen zaak aan een onbevoegde.

Artikel 75

1. Indien een opgeslagen zaak niet binnen dertien weken na de opslag kan worden teruggegeven, is het bevoegd gezag bevoegd, deze te verkopen of, indien verkoop naar zijn oordeel niet mogelijk is, de zaak om niet aan een derde in eigendom over te dragen of te laten vernietigen.
2. Gelijke bevoegdheid heeft het bevoegd gezag ook binnen die termijn zodra de aan de toepassing van bestuursdwang verbonden kosten vermeerderd met de voor de verkoop, de eigendomsoverdracht om niet of de vernietiging geraamde kosten, in verhouding tot de waarde van de zaak onevenredig hoog worden.
3. Verkoop, eigendomsoverdracht of vernietiging vindt niet plaats binnen twee weken na de verstrekking van het afschrift van het proces-verbaal betreffende het meevoeren en opslaan, tenzij het gevaarlijke stoffen of eerder aan bederf onderhevige stoffen betreft.
4. Gedurende drie jaren na het tijdstip van verkoop heeft degene die op dat tijdstip rechthebbende was, recht op de opbrengst van de zaak onder aftrek van de aan de toepassing van bestuursdwang verbonden kosten en de kosten van de verkoop. Indien de rechthebbende niet tevens de overtreder is, wordt van de opbrengst de kosten van bestuursdwang niet in mindering gebracht.
5. Het bevoegd gezag kan niet aansprakelijk worden gesteld voor afgifte van de opbrengst uit de verkoop aan een onbevoegde.

§6.2 Last onder dwangsom

Artikel 76

1. Het bevoegd gezag kan in plaats van bestuursdwang toe te passen aan de overtreder een last onder dwangsom opleggen, indien het belang dat het overtreden voorschrijft beoogt te beschermen zich daar niet tegen verzet.
2. Het bevoegd gezag stelt de dwangsom vast hetzij op een bedrag ineens hetzij op een bedrag per tijdseenheid waarin de last niet is uitgevoerd, of op een bedrag per overtreding van de last.
3. Het bevoegd gezag stelt tevens een bedrag vast, waarboven geen dwangsom meer wordt verbeurd. Het vastgestelde bedrag staat in redelijke verhouding tot de zwaarte van het geschonden belang en de beoogde werking van de dwangsomoplegging.
4. In de beschikking tot oplegging van een last onder dwangsom die strekt tot het ongedaan maken of het beëindigen van een overtreding wordt een termijn gesteld gedurende welke de overtreder de last kan uitvoeren zonder dat de dwangsom wordt verbeurd.
5. Onverminderd de bevoegdheid van de beheerder, bedoeld in artikel 22, vierde lid, kan het bevoegd gezag een last onder dwangsom als bedoeld in het eerste lid, opleggen.

Artikel 77

1. Verbeurde dwangsommen komen toe aan het desbetreffende eilandgebied respectievelijk de openbare rechtspersoon de Nederlandse Antillen.
2. In het geval dat het bevoegd gezag de last onder dwangsom heeft opgelegd, is artikel 68 van overeenkomstige toepassing.

Artikel 78

1. Het bevoegd gezag kan op verzoek van de overtreder de last onder dwangsom opheffen of de looptijd ervan voor een bepaalde termijn opschorten, indien de overtreder blijvend of tijdelijk, geheel of gedeeltelijk niet in staat is aan zijn verplichtingen te voldoen.
2. Het bevoegd gezag kan op verzoek van de overtreder de last onder dwangsom opheffen, indien de beschikking een jaar van kracht is geweest zonder dat de dwangsom is verbeurd.

Artikel 79

1. De bevoegdheid tot invordering van verbeurde dwangsommen verjaart door verloop van één jaar na de dag waarop zij zijn verbeurd.
2. De verjaring wordt gestuit door faillissement van de overtreder en ieder wettelijk beletsel voor invordering van een dwangsom.

§6.3 Strafbepalingen

Artikel 80

1. Degene die niet voldoet aan een aanwijzing van de beheerder als bedoeld in artikel 4, tweede lid, of artikel 17, vierde lid, of van de Minister als bedoeld in artikel 41, eerste lid, begaat een overtreding en wordt gestraft met een geldboete van maximaal NAF. 25.000,-- (vijfentwintigduizend Nederlands-Antilliaanse courant).
2. Degene die handelt in strijd met artikel 12, begaat een overtreding en wordt gestraft met een geldboete van maximaal NAF. 25.000,-- (vijfentwintigduizend Nederlands-Antilliaanse courant).
3. Degene die handelt in strijd met voorschriften gegeven bij of krachtens artikel 11, artikel 13, artikel 14, vierde lid, artikel 15, artikel 17, zesde lid, artikel 22, eerste, tweede en derde lid, artikel 24, artikel 28, artikel 29, vijfde lid, artikel 32, zesde lid, artikel 33, tweede lid, onderdeel c, artikel 37, vierde lid, artikel 45, derde lid, of artikel 46, derde lid, begaat een overtreding en wordt gestraft met een geldboete van maximaal NAF. 100.000,-- (honderdduizend Nederlands-Antilliaanse courant).

Artikel 81

1. Degene die opzettelijk handelt in strijd met het verbod gegeven bij of krachtens artikel 18, artikel 19, artikel 20, artikel 25, artikel 26, eerste lid, artikel 27, artikel 29, vijfde lid, artikel 31, artikel 32, vierde en vijfde lid, artikel 44 of artikel 57, tweede en vierde lid, begaat een misdrijf en wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste vier jaar hetzij met geldboete van maximaal NAF. 1.000.000,-- (één miljoen Nederlands-Antilliaanse courant) hetzij met beide straffen.
2. Handelen als bedoeld in het eerste lid, voor zover niet opzettelijk begaan, is een overtreding en wordt gestraft met hechtenis van ten hoogste één jaar, hetzij met geldboete van maximaal NAF. 250.000,-- (honderdduizend Nederlands Antilliaanse courant), hetzij met beide straffen.
3. Bij herhaling van een overtreding als bedoeld in het eerste lid, kan de boete worden verhoogd tot ten hoogste de keren van herhalen te vermenigvuldigen met ten hoogste NAF. 25.000,-- (vijfentwintigduizend Nederlands-Antilliaanse courant).

Artikel 82

Degene die opzettelijk handelt in strijd met het gebod gegeven bij artikel 26, artikel 37, eerste lid, artikel 61, artikel 62 of artikel 65, begaat een overtreding en wordt gestraft met een geldboete van maximaal NAF. 250.000,-- (honderdduizend Nederlands-Antilliaanse courant).

Artikel 83

1. Indien een handeling wordt verricht of een overtreding wordt begaan met of vanaf een buitenlands schip, kan, in afwijking van artikel 80 en artikel 81, enkel een geldboete worden opgelegd.
2. Het eerste lid geldt ook indien niet wordt voldaan aan een aanwijzing.

§6.4 Zekerheidsstelling

Artikel 84

1. Bij vermoeden van handelen in strijd met de bij of krachtens deze landsverordening gegeven voorschriften, bedoeld in artikel 4, tweede lid, artikel 11, artikel 18, artikel 19, artikel 20, artikel 25, artikel 26, artikel 27, artikel 28, artikel 44, artikel 51, vierde lid, artikel 57, eerste, tweede, vierde en vijfde lid, of artikel 62, kan aan de gezagvoerder bevel worden gegeven dat het schip een Nederlands-Antilliaanse haven, binnenwater of rede niet zal verlaten dan nadat op een bij dat bevel aan te wijzen plaats een daarbij te bepalen geldsom is gestort, waarop de ter zake van die strafbare gedraging op te leggen geldboete zal kunnen worden verhaald. Het bevel wordt zonodig met behulp van de sterke arm ten uitvoer gelegd.
2. Het in het eerste lid bedoelde bevel wordt op vordering van de officier van justitie gegeven door de rechter voor wie de zaak wordt of zal worden vervolgd. De gezagvoerder wordt vooraf

gehoord, althans daartoe behoorlijk opgeroepen. Het bevel is dadelijk uitvoerbaar en wordt onverwijld aan de gezagvoerder betekend.

3. Tegen het bevel of de beschikking tot afwijzing van de vordering kan de verdachte binnen drie dagen na de betekening en het Openbaar Ministerie binnen drie dagen nadat het bevel is gegeven of de beschikking is genomen, in beroep komen bij het Gemeenschappelijk Hof van Justitie van de Nederlandse Antillen en Aruba. Het Hof beslist zo spoedig mogelijk.

4. Zodra het in de strafzaak gewezen vonnis onherroepelijk is geworden, wordt de gestorte geldsom wederom ter beschikking van de rechthebbende gesteld, nadat daarop een bij dat vonnis opgelegde geldboete in mindering is gebracht. Tot dat tijdstip en te rekenen van de dag dat de geldsom werd gestort, wordt over die som de wettelijke rente vergoed.

Artikel 85

1. Indien aan overheidswerken door een schip schade is toegebracht, kan aan de gezagvoerder bevel worden gegeven dat dit schip een Nederlands-Antilliaanse haven, binnenwater of rede niet zal verlaten dan nadat op een bij dat bevel aan te wijzen plaats en daarbij te bepalen geldsom is gestort, waarop de kosten, bedoeld in artikel 67, vierde lid, zullen kunnen worden verhaald. Het bevel wordt zo nodig met behulp van de sterke arm ten uitvoer gelegd.

2. Het in het eerste lid bedoelde bevel wordt gegeven door een daartoe door het bevoegd gezag aangewezen persoon. Het bevel is dadelijk uitvoerbaar en wordt onverwijld aan de gezagvoerder betekend.

3. Tegen het bevel kan de gezagvoerder of de scheepsbeheerder een kort geding tegen dit bevel tot aan of vasthouding aanspannen bij het Gerecht in Eerste Aanleg van de Nederlandse Antillen.

4. Onverminderd het recht op volledige schadevergoeding, is het bevoegd gezag bevoegd het gestorte bedrag aan zekerheidsstelling, bedoeld in het eerste lid, aan te wenden tot herstel van de schade. Indien de werkelijke schade minder blijkt te bedragen dan het gestorte bedrag, dan wordt het overschot met de wettelijke rente daarvan, te rekenen van de dag van storting, ter beschikking gesteld van hem, die de zekerheid heeft gesteld.

§6.5 Geheimhoudingsplicht

Artikel 86

1. Een ieder die betrokken is bij de uitvoering van de regels geven bij of krachtens deze landsverordening en daarbij de beschikking krijgt over gegevens waarvan hij het vertrouwelijk karakter kent of redelijkerwijs moet vermoeden, is verplicht tot geheimhouding daarvan, behoudens voor zover enig wettelijk voorschrift hem tot bekendmaking verplicht of uit zijn taak bij de uitvoering van deze landsverordening de noodzaak tot bekendmaking voortvloeit.

2. De verplichting, genoemd in het eerste lid, geldt niet voor degene die reeds uit hoofde van ambt, beroep of wettelijk voorschrift ter zake van die gegevens een geheimhoudingsplicht geldt.

HOOFDSTUK 7

Wijziging en intrekking van andere landsverordeningen

Artikel 87

In de Landsverordening van de 14de november 1961 houdende voorschriften ter verhoging van de veiligheid aan boord van enige schepen, niet vallende onder de Schepenwet (PB N° 185), wordt na artikel 4 een tweetal artikelen ingevoegd, luidende:

Artikel 4a

Met inachtneming van het op 7 juli 1978 te Londen tot stand gekomen Internationale Verdrag betreffende de normen voor zeevarenden inzake opleiding, diplomering en wachtdienst, 1978 (Trb. 1981, Nr.144), zoals herzien te Londen op 7 juli 1995 (Trb. 1996, Nr. 249), worden bij of krachtens landsbesluit, houdende algemene maatregelen, voorschriften gegeven aangaande de bemanning van schepen, waarvoor een certificaat van deugdelijkheid is afgegeven als bedoeld in artikel 2, eerste lid.

Artikel 4b

Bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen, kunnen voorschriften van deze landsverordening, alsmede voorschriften die krachtens deze landsverordening worden gegeven, van overeenkomstige toepassing worden verklaard op schepen onder buitenlandse vlag waarmee werkzaamheden worden verricht in de binnenwateren of in de territoriale wateren behorende tot de Nederlandse Antillen.

Artikel 88

In de Vaartuigenverordening 1930 (P.B. 1930, no. 72) wordt na artikel 18 een nieuw artikel 18a ingevoegd, luidende:

Artikel 18a

Bij of krachtens landsbesluit, houdende algemene maatregelen, kunnen nadere voorschriften worden gegeven ter uitvoering van artikel 2.

Artikel 89

De Landsverordening In- en Doorvoer (P.B. 1968, no. 42) wordt gewijzigd als volgt:

A. Na artikel 3a wordt een nieuw artikel 3b ingevoegd, luidende als volgt:

Artikel 3b

1. Het is verboden:

- a. afval of andere stoffen in te voeren of uit te voeren met het oogmerk zich op zee hiervan te ontdoen vanuit schepen, luchtvaartuigen of bouwwerken, door middel van storting of verbranding;
 - b. schepen, luchtvaartuigen of bouwwerken in te voeren of uit te voeren met het oogmerk deze op zee tot zinken te brengen, en
 - c. afval of andere stoffen in te voeren of uit te voeren met het oogmerk deze in de bodem van de zee of de ondergrond hiervan op te slaan vanuit schepen, luchtvaartuigen of bouwwerken, tenzij vóór de invoer een ontheffing als bedoeld in artikel 44 of artikel 45 van de Landsverordening maritiem beheer is verkregen, of de doelstelling van de uitvoer in overeenstemming met het 7 november 1996 tot stand gekomen Protocol bij het op 29 december 1972 te Londen tot stand gekomen Verdrag ter voorkoming van verontreiniging van de zee door het storten van afval en vuil (Trb. 1998, 134).
2. Onder zee wordt verstaan: alle mariene wateren, met uitzondering van de binnen wateren van de landen van het Koninkrijk en die van andere staten.

B. In artikel 14 wordt voor "artikel 4, eerste lid" ingevoegd: artikel 3a, artikel 3b,.

Artikel 89a

De Monumentenlandsverordening (P.B. 1977, no. 3) wordt gewijzigd als volgt:

A. Artikel 1 wordt gewijzigd als volgt:

1. In artikel 1, onderdeel b, wordt na "of hun volkskundige waarde" en vóór de puntkomma toegevoegd: , met inbegrip van archeologisch erfgoed.
2. Onder vervanging van de punt aan het slot van onderdeel f door een puntkomma, wordt een onderdeel g toegevoegd, luidende:
 - g. archeologisch erfgoed : bouwwerken, voorwerpen of resten die zelfstandig of gezamenlijk, en al dan niet in de context van de vindplaats, duiden op menselijke activiteiten die in het verleden hebben plaatsgevonden, doch in elk geval langer dan vijftig jaar geleden.

B. Aan artikel 4 wordt een derde lid toegevoegd, luidende:

3. Met ingang van de dag van ontvangst door het bestuurscollege van een schriftelijk verzoek tot aanwijzing van een monument als beschermd monument zijn de artikelen 8 tot en met 11 van deze landsverordening van overeenkomstige toepassing op het desbetreffende monument. De ontvangst wordt onverwijld bij aangetekende brief ter kennis gebracht van de eigenaren en zakelijk gerechtigden, met overeenkomstige toepassing van het tweede lid, laatste volzin.

Artikel 89b

De Monumentenlandsverordening (P.B. 1989, no. 55) wordt gewijzigd als volgt:

A. Artikel 1 wordt gewijzigd als volgt:

1. In onderdeel a wordt na "of hun volkskundige waarde" en vóór de puntkomma toegevoegd: , met inbegrip van archeologisch erfgoed.
2. Onder vervanging van de punt aan het slot van onderdeel e door een puntkomma, wordt een onderdeel f toegevoegd, luidende:
 - f. archeologisch erfgoed:
bouwwerken, voorwerpen of resten die zelfstandig of gezamenlijk, en al dan niet in de context van de vindplaats, duiden op menselijke activiteiten die in het verleden hebben plaatsgevonden, doch in elk geval langer dan vijftig jaar geleden.

B. Aan artikel 5, vierde lid, wordt aan het slot, onder vervanging van de punt door een komma, toegevoegd: dan wel vanaf het tijdstip waarop een schriftelijk verzoek tot aan wijzing van een monument als beschermd monument door het bestuurscollege is ontvangen. De ontvangst van dit verzoek wordt onverwijld schriftelijk ter kennis gebracht van de eigenaren en zakelijk gerechtigden daarvan.

Artikel 90

De Landsverordening verontreiniging zeewater (P.B. 1986, no. 102) wordt ingetrokken.

Artikel 91

De Zeeaanvaringsverordening (P.B. 1988, no. 39) wordt ingetrokken.

Artikel 92

De Visserijlandsverordening (P.B. 1991, no. 74) wordt gewijzigd als volgt:

A. In artikel 1, eerste lid, wordt "de Minister van Algemene Zaken" vervangen door: de Minister van Economische en Arbeidszaken.

B. In artikel 2, eerste lid, wordt "zonder vergunning" vervangen door: zonder of in afwijking van een vergunning.

C. Onder vernummering van Hoofdstuk III tot en met VII tot respectievelijk IV tot en met VIII wordt een nieuw Hoofdstuk III ingevoegd, luidende:

HOOFDSTUK III

Visserij op volle zee

Artikel 13a:

Onder Nederlands-Antilliaans vissersvaartuig wordt in dit hoofdstuk verstaan: schip dat te boek is gesteld in de Nederlandse Antillen en in de uitoefening van beroep of bedrijf wordt of kan worden gebruikt voor de visserij op zee.

Er is een Commissie Internationale Visserij. De samenstelling en werkzaamheden van deze commissie worden bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen, geregeld.

Artikel 13b

1. Het is verboden met een Nederlands-Antilliaans vissersvaartuig op volle zee of in de wateren die vallen onder de rechtsmacht van een andere Staat, te vissen zonder of in afwijking van een vergunning.

2. De vergunning, bedoeld in het eerste lid, wordt verleend door of namens de Minister, na overleg met de Minister van Verkeer en Vervoer.

3. Aan een vergunning kunnen voorschriften en beperkingen worden verbonden, onder andere met betrekking tot de:

- a. de visgebieden waar het vissersvaartuig kan vissen;
- b. de vissoorten waarop het is toegestaan te vissen en indien van toepassing tevens de vissoorten waarop het niet is toegestaan te vissen;
- c. het bijhouden van dagboeken;
- d. het aan boord nemen van waarnemers; en
- e. het rapporteren over de vangst.

Artikel 13c

1. Bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen, worden regels gesteld die in elk geval betrekking hebben op de:

- a. vistuigen waarmee het is toegestaan te vissen;
- b. te vangen vissoorten;
- c. eisen waaraan een vissersvaartuig dient te voldoen, waaronder:
 - 1° het navigatiesysteem om de lokatie van het vissersvaartuig vast te stellen;
 - 2° het markeren van het vistuig;
- d. eisen waaraan de bemanning van een vissersvaartuig dient te voldoen.

2. Bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen, worden nadere regels gesteld ter uitvoering van internationale of regionale overeenkomsten met betrekking tot de visserij op volle zee of binnen de wateren die onder de rechtsmacht vallen van een andere Staat.

3. Het is verboden, behoudens ontheffing in bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen, voorziene gevallen, met een Nederlands-Antilliaans vissersvaartuig een reis te ondernemen, dan wel te doen ondernemen indien niet wordt voldaan aan de krachtens dit artikel gestelde regels.

Artikel 13d

De artikelen 7, 8, 9, 10, 11 en 12 zijn van overeenkomstige toepassing, met dien verstande dat de werkzaamheden die in deze artikelen aan de Visserijcommissie worden toegekend, worden uitgevoerd door de Commissie Internationale Visserij.

D. In artikel 15 wordt "Overtreding van het bij of krachtens de artikelen 2, 3 en 5 bepaalde" vervangen door: Overtreding van het bij of krachtens de artikelen 2, 3, 5, 13b en 13c bepaalde.

E. Na artikel 20 wordt een nieuw artikel 20a ingevoegd, luidende:

Artikel 20a:

De strafwetgeving van de Nederlandse Antillen is mede van toepassing op een ieder die zich binnen of buiten de visserijzone schuldig maakt aan de bij artikel 15, strafbaargestelde feiten.

Artikel 93

De Landsverordening voorkoming verontreiniging door schepen (P.B. 1993, no. 108) wordt gewijzigd als volgt:

A. Onder vervanging van de punt aan het einde van onderdeel m. door een puntkomma, worden aan artikel 1 twee nieuwe onderdelen n. en o. toegevoegd, luidende:

n. VN-Zeerechtverdrag : het op 10 december 1982 te Montego-Bay tot stand gekomen Verdrag van de Verenigde Naties inzake het recht van de zee, met bijlagen (Trb. 1983, 83);

o. exclusieve economische zone : de door het Koninkrijk ingestelde exclusieve economische zone, voor zover deze betrekking heeft op de Nederlandse Antillen.

B. Artikel 6, tweede lid, komt te luiden als volgt:

2. Het verbod, bedoeld in het eerste lid, is ook van toepassing op buitenlandse schepen die zich bevinden in de territoriale wateren of in de exclusieve economische zone.

C. Artikel 21 komt te luiden:

Artikel 21

Een buitenlands schip kan in een Nederlands-Antilliaanse haven, in de territoriale wateren of in de exclusieve economische zone worden onderworpen aan een onderzoek als bedoeld in artikel 220 van het VN-Zeerechtverdrag door een ambtenaar van de Scheepvaartinspectie, teneinde na te gaan of in strijd met het Verdrag schadelijke stoffen zijn geloosd in de territoriale wateren of in de exclusieve economische zone.

Bij het verrichten van het onderzoek, bedoeld in het eerste lid, worden artikel 220 en afdeling 7 van Deel XII van het VN-Zeerechtverdrag in acht genomen.

D. Na artikel 23 wordt een nieuw artikel 23a ingevoegd luidende:

Artikel 23a

Een ambtenaar van de Scheepvaartinspectie is bevoegd een buitenlands schip dat zich in de territoriale wateren of de exclusieve economische zone bevindt en dat de vlag voert van een Staat die partij is bij het Verdrag, vast te houden, indien er duidelijke aanwijzingen zijn dat het schip gedurende de vaart in de exclusieve economische zone in strijd met de bepalingen gegeven bij of krachtens deze landsverordening heeft geloosd, waardoor ernstige schade aan de kust van een of meer eilanden van de Nederlandse Antillen, het marien milieu of andere waarden die worden beschermd door deze of andere wettelijke regelingen, is ontstaan of dreigt te ontstaan.

E. Na artikel 37 wordt een nieuw artikel 37a ingevoegd, luidende:

Artikel 37a

De strafwet van de Nederlandse Antillen is, met inachtneming van de artikelen 218 en 220 en afdeling 7 van Deel XII van het VN-Zeerechtverdrag en onverminderd het recht van andere Staten om overeenkomstig het VN-Zeerechtverdrag of het Verdrag tot rechtsvervolgung over te gaan, toepasselijk op ieder die zich buiten de Nederlandse Antillen schuldig maakt aan overtreding van de bij of krachtens artikel 6 gestelde regels.

De strafwet van de Nederlandse Antillen is van toepassing op ieder die zich in de exclusieve economische zone schuldig maakt aan overtreding van de bij of krachtens artikel 14 gestelde regels.

Artikel 94

De Landsverordening grondslagen natuurbeheer en -bescherming (P.B. 1998, no. 49) wordt gewijzigd als volgt:

Na artikel 8C wordt een nieuw artikel 8D ingevoegd, luidende:

Artikel 8D

1. Buiten de territoriale wateren, doch binnen de visserijzone, bedoeld in artikel 1 van de Visserijlandsverordening (P.B. 1991, no. 74), heeft het Land dezelfde taken en bevoegdheden als die, welke voor de eilandgebieden zijn vastgesteld in de artikelen 10 tot en met 14.
2. Bij of krachtens landsbesluit, houdende algemene maatregelen, kunnen aanvullende beheersregels worden vastgesteld ter behoud van de natuur en het milieu van het gebied, bedoeld in het eerste lid.
3. In de visserijzone, bedoeld in het eerste lid, of in exclusieve economische zone kunnen beschermde gebieden worden ingesteld.

Artikel 95

De Landsverordening opruiming van schepen en wrakken (P.B. 2002, no. 69) wordt gewijzigd als volgt:

Artikel 1, onderdeel c van komt te luiden:

- c. zee : territoriale zee van de Nederlandse Antillen, met inbegrip van de baaien en inhammen die hiermee in open verbinding staan;

HOOFDSTUK 8

Slotbepalingen

Artikel 96

Ministeriële beschikkingen met algemene werking gegeven bij of krachtens deze landsverordening worden in het Publicatieblad geplaatst.

Artikel 97

De Algemene Termijnenlandsverordening is van toepassing op termijnen gesteld bij of krachtens deze landsverordening.

Artikel 98

Deze landsverordening treedt in werking met ingang van een bij landsbesluit te stellen tijdstip, dat voor de verschillende artikelen of onderdelen daarvan, onderscheidenlijk voor de verschillende eilandgebieden, anders kan worden gesteld.

Artikel 99

Deze landsverordening kan worden aangehaald als: Landsverordening maritiem beheer.

LANDSVERORDENING van de 26ste februari 2002 houdende maatregelen tot opruiming van schepen en wrakken in zee en op het zeestrand (Landsverordening opruiming van schepen en wrakken)

Hoofdstuk I Algemene Bepalingen

Artikel 1

In deze landsverordening en de daarop berustende bepalingen wordt verstaan onder:

- a. minister: de Minister van Verkeer en Vervoer;
- b. bestuurscollege: het bestuurscollege van het betrokken eilandgebied;
- c. zee: territoriale zee van de Nederlandse Antillen, met inbegrip van de baaien en inhammen die hiermee in open verbinding staan;
- d. zeestrand: de stranden en oevers van de zee;
- e. schip: ieder schip of ander vaartuig, dan wel iedere constructie waarmee kan worden gevaren;
- f. wrak: vaartuigen, overblijfselen van vaartuigen en alle andere voorwerpen in zee gestrand, gezonken of aan de grond geraakt, of vastgeraakt op of in waterkeringen of andere waterstaatswerken of die zich op het zeestrand bevinden;
- g. verhalen: het verplaatsen van een schip naar een lig- of bewaarplaats;
- h. opruimen: het verwijderen van een wrak, het verplaatsen van een wrak naar een lig- of bewaarplaats, alsmede het vernietigen van een wrak;
- i. scheepsbeheerder: degene die het beheer over een schip heeft, hetzij hij eigenaar, reder of boekhouder van de rederij van het schip is, hetzij het schip hem in gebruik is gegeven, dan wel diens vertegenwoordiger.

Hoofdstuk II De beheerder van de zee

Artikel 2

1. De minister is beheerder van de zee en past in het kader van deze landsverordening als zodanig de aan hem toegekende beheerdersbevoegdheden toe.
2. Bij ministeriële beschikking met algemene werking kan een bestuurscollege worden aangewezen als beheerder van een gedeelte van de zee, onder bij die beschikking te stellen voorschriften.
3. Het krachtens het tweede lid aangewezen bestuurscollege past de in het kader van deze landsverordening aan de beheerder toegekende beheerdersbevoegdheden toe.
4. De minister of het betrokken bestuurscollege kan de bevoegdheid, bedoeld in het eerste lid en tweede lid, mandateren aan een instantie of rechtspersoon die deze bevoegdheid namens hem, onder door hem te stellen voorwaarden en voorschriften, uitoefent.
5. Bij toepassing van het vierde lid rapporteert de mandataris om de zes maanden aan de mandans. Desgewenst kan de mandans tussentijds inlichtingen opvragen aan de mandataris.
6. Het mandaat, bedoeld in het vierde lid, wordt in de Curaçaosche Courant bekendgemaakt.

Hoofdstuk III Bevoegdheden van de beheerder ten aanzien van een schip

Artikel 3

1. De beheerder is, in het belang van de orde, de veiligheid en ter bescherming van het milieu, bevoegd op kosten van de scheepsbeheerder een schip te verhalen of te doen verhalen.
2. Met uitzondering van een spoedeisend geval, dan wel ingeval van een onbekende scheepsbeheerder wordt van de bevoegdheid, bedoeld in het eerste lid, geen gebruik gemaakt dan nadat de beheerder schriftelijk opdracht heeft gegeven aan de scheepsbeheerder om dit schip vóór een in deze opdracht vermeld tijdstip te verhalen naar een door de beheerder aangewezen plaats en gebleken is dat geen gevolg is gegeven aan de opdracht.
3. Indien het schip in kennelijk onbeheerde toestand verkeert of de scheepsbeheerder onbekend is, roept de beheerder deze op om dit schip op te halen tegen betaling van de verhaal- en ligkosten. Bij deze oproep worden tenminste de naam, het type schip, alsmede het registratienummer of het brandmerk van het schip vermeld. De oproep geschiedt door middel van bekendmaking in de

nieuwsbladen. Indien het een vreemd schip betreft geeft de beheerder zo spoedig mogelijk kennis van de oproep aan de consulaire ambtenaar van de vreemde Staat, voor zover zodanig consular ambtenaar in de Nederlandse Antillen benoemd is. Indien er geen consulaire ambtenaar in de Nederlandse Antillen is benoemd, vindt deze kennisgeving plaats aan de ambassadeur of tijdelijk zaakgelastigde van de desbetreffende Staat tot wiens ambtsgebied de Nederlandse Antillen behoren.

4. Ten aanzien van het verhaal van de kosten, bedoeld in het eerste en derde lid, op de scheepsbeheerder van het betrokken schip is artikel 16 van toepassing.

Artikel 4

1. Indien een schip dat zich in zee bevindt gevaar, schade of hinder veroorzaakt of dreigt te veroorzaken, kan de beheerder aan de kapitein of de scheepsbeheerder van dit schip voorschriften stellen, houdende maatregelen ter voorkoming of beëindiging van dat gevaar, die schade of hinder.

2. De kapitein en de scheepsbeheerder zijn verplicht te voldoen aan de voorschriften, bedoeld in het eerste lid.

3. Indien één van de personen, bedoeld in het tweede lid, voldoet aan de verplichting, bedoeld in het tweede lid, vervalt deze verplichting voor de andere.

Hoofdstuk IV Regels ten aanzien van een wrak

Artikel 5

1. De kapitein van een schip dat zich in zee bevindt licht de beheerder in omtrent elk hem bekend wrak in zee dat nog niet is aangegeven op een nautische kaart.

2. De verplichting, bedoeld in het eerste lid, rust ook op degene die belast is met het beheer van een platform dat zich in zee bevindt.

Artikel 6

1. De kapitein van een schip dat zich in de zee bevindt, meldt zo uitgebreid mogelijk de volgende informatie met betrekking tot het wrak, bedoeld in artikel 5, eerste lid, aan de beheerder:

- a. de positie;
- b. het aantal personen en de aard van de lading aan boord;
- c. aard van de schade;
- d. of het wrak naar zijn oordeel een gevaar is voor de navigatie;
- e. andere nuttige informatie of bijzonderheden welke het opruimen van het wrak vergemakkelijken.

Artikel 7

Indien een wrak dreigend gevaar met zich brengt voor het navigeren in zee treft de beheerder de volgende maatregelen teneinde dit gevaar te verminderen:

- a. hij verlicht het wrak of brengt aan het wrak markeringsboeien aan; en
- b. hij verschaft deze informatie aan de kapiteins en de scheepsbeheerders van schepen die de zee binnenkomen, in de zee bewegen of de zee verlaten.

Artikel 8

De beheerder is bevoegd een wrak op te ruimen zonder dat hij door belanghebbenden bij het wrak, dan wel bij de zaken aan boord van het wrak aansprakelijk kan worden gesteld voor door die opruiming aan hen toegebrachte schade.

Artikel 9

1. Van het tijdstip, waarop door de beheerder tot opruiming zal worden overgegaan, wordt door of namens hem in een of meer nieuwsbladen kennisgeving gedaan, en wel tenminste tweemaal vierentwintig uren van te voren.

2. Indien de beheerder onverwijld opruiming noodzakelijk acht, wordt de kennisgeving zo spoedig mogelijk gedaan, met vermelding van de redenen, welke de onverwijld opruiming noodzakelijk maken of gemaakt hebben.

3. Voorts zal de beheerder in de kennisgeving de positie van lichten en markeringsboeien met betrekking tot het wrak aangeven.

4. De kennisgeving bevat, zo zij de opruiming van een schip geldt, zo mogelijk opgaaf van de naam van de kapitein en van het vaartuig, en van de aard van de op te ruimen voorwerpen.

5. Indien de beheerder in een noodgeval, bedoeld in het tweede lid, het wrak opruimt, stelt hij de scheepsbeheerder, indien deze bekend is, schriftelijk in kennis van de te nemen maatregelen.

Artikel 10

1. Het is verboden zonder daartoe strekkende vergunning van de beheerder vanaf het tijdstip af waarop de kennisgeving, bedoeld in artikel 9, eerste lid, is geschied, zaken van het wrak te verwijderen. De vergunning wordt niet geweigerd met betrekking tot lijfgoed, beddegoed en scheepspapieren.

2. Bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen, of eilandsbesluit, houdende algemene maatregelen, worden nadere regels gesteld voor de aanvraag van een vergunning en de behandeling van deze aanvraag.

Artikel 11

1. Het is verboden zonder daartoe strekkende vergunning van de beheerder, op het wrak te verblijven of aan boord te gaan, vanaf het tijdstip af waarop de kennisgeving, bedoeld in artikel 9, eerste lid, is geschied of van de aanvang van de opruiming af indien de opruiming is aangevangen of voltooid voordat de kennisgeving heeft plaats gehad.

2. Artikel 10, tweede lid, is van overeenkomstige toepassing.

Artikel 12

1. Al hetgeen bij de opruiming wordt geborgen, wordt tegen voldoening van de ter zake van de opruiming gemaakte kosten of tegen het stellen van zekerheid voor de voldoening daarvan afgegeven aan belanghebbenden, die zich daartoe aanmelden en zich als zodanig kunnen legitimeren.

2. De beheerder kan niet aansprakelijk worden gesteld voor afgifte van het geborgene aan een onbevoegde.

Artikel 13

1. Indien belanghebbenden zich niet aanmelden, dan wel in gebreke blijven binnen een door de beheerder te stellen termijn de in artikel 12, eerste lid, bedoelde kosten te voldoen of voor de voldoening daarvan zekerheid te stellen, is de beheerder bevoegd het geborgene te verkopen.

2. Indien het een wrak betreft waarvan kan worden opgemaakt dat het een vreemd schip is geweest, geeft de beheerder zo spoedig mogelijk kennis van de verkoop, onder opgaaf van tenminste de naam, het type schip, het registratienummer of het brandmerk aan de consulaire ambtenaar van de vreemde Staat, voor zover zodanig consular ambtenaar in de Nederlandse Antillen is benoemd. Indien er geen consulaire ambtenaar in de Nederlandse Antillen is benoemd, vindt deze kennisgeving plaats aan de ambassadeur of tijdelijk zaakgelastigde van de desbetreffende Staat tot wiens ambtsgebied de Nederlandse Antillen behoren.

Artikel 14

De kosten, krachtens de artikelen van dit hoofdstuk gemaakt, komen, voor zoveel zij niet door belanghebbenden zijn terugbetaald, of uit de opbrengst van het krachtens artikel 13, eerste lid, verkochte kunnen worden gekweten, ten laste van de beheerder, onverminderd diens bevoegdheid om de krachtens de artikelen van dit hoofdstuk te zijnen laste komende kosten te verhalen op degene, die volgens de wet daarvoor aansprakelijk is.

HOOFDSTUK V Noodrecht

Artikel 15

Onverminderd het bepaalde in artikel 2, is, ingeval van buitengewone omstandigheden veroorzaakt door een natuurramp het bestuurscollege, en voor zover dit college niet functioneert, de Gezaghebber bevoegd de artikelen 3, 4, 7, 8, 9, 12 en 13, toe te passen op een schip of een wrak dat zich bevindt in de binnenwateren, baaien en inhammen, van het betrokken eiland welke in open verbinding staan met de zee, danwel op het zeestrand van het betrokken eiland.

Hoofdstuk VI Invordering van de kosten

Artikel 16

1. Bij dwangbevel kunnen de bij of krachtens deze landsverordening verschuldigde kosten, verhoogd met de op de invordering vallende kosten, worden ingevorderd.
2. Het dwangbevel wordt op kosten van de scheepsbeheerder bij deurwaardersexploit betekend en levert een executoriale titel op in de zin van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering van de Nederlandse Antillen.
3. Gedurende zes weken na de dag van betekening staat verzet tegen het dwangbevel open door dagvaarding van de beheerder die het dwangbevel heeft doen uitgaan.
4. Het verzet schorst de tenuitvoerlegging. Op verzoek van de rechtspersoon de Nederlandse Antillen kan de rechter de schorsing van de tenuitvoerlegging opheffen.

Hoofdstuk VII Ten uitvoerlegging

Artikel 17

De Vierde Titel van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering van de Nederlandse Antillen is van toepassing na verkrijging van de executoriale titel, bedoeld in artikel 16, tweede lid.

Hoofdstuk VIII Strafbepalingen

Artikel 18

1. Gedragingen in strijd met de voorschriften, bedoeld in artikel 4, tweede lid, voor zover opzettelijk begaan, zijn een misdrijf en worden gestraft met hetzij gevangenisstraf van ten hoogste twee jaar, hetzij een geldboete van ten hoogste NAF. 100.000,--, hetzij beide straffen.
2. Gedragingen in strijd met de voorschriften, bedoeld in artikel 4, tweede lid, voor zover niet opzettelijk begaan, gelden als een overtreding en worden gestraft met hetzij hechtenis van ten hoogste twaalf maanden, hetzij een geldboete van ten hoogste NAF. 50.000,--, hetzij beide straffen.
3. Gedragingen in strijd met de voorschriften, bedoeld in de artikelen 5, 6, 10 of 11, zijn een overtreding en worden gestraft met hetzij hechtenis van ten hoogste twaalf maanden, hetzij een geldboete van ten hoogste NAF. 50.000,--, hetzij beide straffen.

Hoofdstuk IX Slotbepalingen

Artikel 19

Deze landsverordening treedt in werking met ingang van een bij landsbesluit te stellen tijdstip.

Artikel 20

Deze landsverordening kan worden aangehaald als: Landsverordening opruiming van schepen en wrakken.

LANDSVERORDENING van 3 november 1993 houdende regels ter voorkoming van verontreiniging door schepen

INHOUD

PREAMBULE

HOOFDSTUK I	BEGRIPSOMSCHRIJVING.	Artikel 1
HOOFDSTUK II	TOEPASSING.	Artikel 2 t/m Artikel 5
HOOFDSTUK III	ALGEMENE BEPALINGEN. -1- Lozingsverbod en voorzieningen -2- Regelen voor schepen -3- Verplichtingen van de kapitein -4- Verlaten van een haven	Artikel 6 t/m Artikel 7 Artikel 8 t/m Artikel 12 Artikel 13 en Artikel 14 Artikel 15
HOOFDSTUK IV	TOEZICHT EN AANHOUDING. -1- Toezicht -2- Aanhouding	Artikel 16 t/m Artikel 21 Artikel 22 t/m Artikel 28
HOOFDSTUK V	VERDERE BEPALINGEN. -1- Bezwaar -2- Onderzoek van voorvallen -3- Medewerking en geheimhouding -4- Ontheffing	Artikel 29 en Artikel 30 Artikel 31 Artikel 32 t/m Artikel 35 Artikel 36 en Artikel 37
HOOFDSTUK VI	STRAFBEPALINGEN EN BORGSOM	Artikel 38 t/m Artikel 40
HOOFDSTUK VII	SLOTBEPALINGEN.	Artikel 41 t/m Artikel 44.

HOOFDSTUK I

Begripsomschrijvingen

Artikel 1

In deze landsverordening en de daarop berustende bepalingen wordt verstaan onder:

- a. Minister : de Minister van Verkeer en Vervoer;
- b. Hoofd van de Scheepvaartinspectie : de inspecteur voor de scheepvaart, bedoeld in artikel 1 van de Landsverordening van de 25ste Juni 1953 tot vaststelling van aanvullende bepalingen voor de ambtenaren van de Scheepvaartinspectie, werkzaam in het district de Nederlandse Antillen (P.B. 1953, no. 107);
- c. ambtenaar van de Scheepvaartinspectie : een ambtenaar bij de Scheepvaartinspectie als bedoeld in artikel 1 van de in onderdeel b genoemde landsverordening;
- d. verdrag : het op 2 november 1973 te Londen tot stand gekomen Internationaal Verdrag ter voorkoming van verontreiniging door schepen, met Protocollen en Bijlagen met Aanhangsels (Trb. 1975, 147 en 1978, 187), gewijzigd en aangevuld bij het op 17 februari 1978 te Londen tot stand gekomen Protocol bij dat Verdrag met Bijlage en Aanhangsels (Trb. 1978, 188);
- e. territoriale wateren van de Nederlandse Antillen : de territoriale zee van de Nederlandse Antillen en de wateren die daarmee in verbinding staan, niet zijnde de volle zee.
- f. schip : elk vaartuig, van welk type ook, waaronder begrepen draagvleugelboten, luchtkussenvoertuigen, afzinkbare vaartuigen en drijvend materieel, alsmede installaties gedurende de tijd dat zij drijven, of wanneer het schip als hierboven bedoeld boven de zeebodem is geplaatst voor het instellen van een onderzoek naar de aanwezigheid van delfstoffen of voor het winnen daarvan;
- g. Nederlands-Antilliaans schip : een schip in de zin van artikel 3 van het Curaçaosch Zeebrievenbesluit (P.B. 1933, no. 41) en schepen waarvan de bruto-inhoud minder dan 20 kubieke meter of het bruto tonnage minder dan 6 bedraagt die zijn ingeschreven in een register als bedoeld in artikel 5 van de Vaartuigenlandsverordening (P.B. 1930, no. 72);
- h. buitenlands schip : een schip dat geen Nederlands-Antilliaans schip is;
- i. schadelijke stof : een stof die, indien zij in zee terecht komt, gevaar kan opleveren voor de gezondheid van de mens, schade kan toebrengen aan het mariene milieu, de recreatiemogelijkheden die de zee biedt kan schaden of storend kan werken op enig ander rechtmatig gebruik van de zee en die vermeld is in het Verdrag;
- j. lozen : elk vrijkomen van stoffen van een schip, hoe ook veroorzaakt, waaronder begrepen ontsnappen, over boord zetten, wegvloeien, weglekken, pompen of ledigen;
- k. voorval : een gebeurtenis die er daadwerkelijk toe leidt of er vermoedelijk toe zal leiden dat in zee of in de territoriale wateren van de Nederlandse Antillen een schadelijke stof wordt geloosd;
- l. haven : een rede, pier, steiger en in het algemeen iedere plaats, al of niet in zee, waar schepen ligplaats kunnen hebben of waar opvarenden en zaken ingescheept of ontscheept kunnen worden;
- m. eigenaar : degene aan wie het schip in eigendom toebehoort of, met betrekking tot een teboekgesteld schip, degene die in het register als eigenaar van het schip staat ingeschreven.

HOOFDSTUK II

Toepassing

Artikel 2

Het bij of krachtens deze landsverordening bepaalde is, tenzij in artikelen van deze landsverordening uitdrukkelijk anders is bepaald, van toepassing op Nederlands-Antilliaanse schepen.

Artikel 3

Het bij of krachtens deze landsverordening bepaalde is niet van toepassing op oorlogsschepen, schepen in gebruik als marinehulpschepen of andere schepen in eigendom van of in beheer bij een staat ten tijde dat zij uitsluitend worden gebruikt in dienst van de overheid voor andere dan handelsdoeleinden.

Artikel 4

Bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen, kunnen categorieën van schepen geheel of gedeeltelijk van een of meer bij of krachtens deze landsverordening gegeven regels en voorschriften worden uitgezonderd.

Artikel 5

1. Een verplichting die ingevolge deze landsverordening rust op de eigenaar van een schip, rust tevens op de rompbevrachter van dat schip.
2. De rompbevrachter is de partij bij een overeenkomst tot exploitatie van een schip, de rompbevrachtingsovereenkomst, jegens wie de wederpartij, de rompvervrachter, zich verbindt een zeeschip zonder bemanning voor een bepaalde tijd ter beschikking te stellen, zonder daarover nog enige zeggenschap te houden.

HOOFDSTUK III

Algemene bepalingen

§1. Lozingsverbod en voorzieningen

Artikel 6

1. Het is verboden vanaf een schip een schadelijke stof in zee te lozen behoudens in de gevallen en op de wijze vastgesteld in het Verdrag.
2. Het eerste lid is ook van toepassing op buitenlandse schepen gedurende de tijd dat deze zich in de territoriale wateren van de Nederlandse Antillen bevinden.

Artikel 7

1. De beheerders, of indien geen beheerder is aangewezen de eigenaar, van bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen, aan te wijzen havens zijn verplicht zorg te dragen voor voldoende voorzieningen, geschikt voor het in ontvangst nemen van restanten van schadelijke stoffen afkomstig van schepen waarop het lozingsverbod, bedoeld in artikel 6, van toepassing is, zodanig dat onnodig oponthoud aan deze schepen wordt voorkomen.
2. De beheerders, of indien geen beheerder is aangewezen de eigenaar, van de havens zijn ter uitvoering van de hun in het eerste lid opgelegde verplichting bevoegd regels te geven krachtens welke de beheerders van bepaalde los- en laadplaatsen en scheepsreparatiewerven in hun havens worden verplicht zorg te dragen voor de voorzieningen, bedoeld in het eerste lid, voor zover schepen gebruik maken van die los- en laadplaatsen of scheepsreparatiewerven.
3. De kosten verbonden aan het in ontvangst nemen, opslaan en verwerken van restanten van schadelijke stoffen, afgegeven door schepen als bedoeld in het eerste lid, worden verhaald op degenen die deze restanten afgeven.
4. Bij of krachtens het in het eerste lid bedoelde landsbesluit, worden nadere regels gegeven ter uitvoering van dit artikel.
De afgifte bedoeld in het eerste lid mag niet anders geschieden dan op een wijze aangegeven bij of krachtens dat landsbesluit.

§2. Regelen voor schepen

Artikel 8

Een schip dient te voldoen aan de eisen die in het Verdrag zijn gesteld voor de bouw, de inrichting en uitrusting van een schip ter voorkoming dan wel beperking van het lozen van schadelijke stoffen.

Artikel 9

1. Aan een schip, dat na een onderzoek genoegzaam blijkt te voldoen aan de in artikel 8 bedoelde eisen, wordt ten blijke daarvan een certificaat afgegeven.
2. De minister stelt het model van het certificaat vast.
3. Bij of krachtens landsbesluit, houdende algemene maatregelen, wordt onder meer vastgesteld:
 - a. aan welke onderzoeken schepen ter verkrijging van het certificaat of tijdens de geldigheidsduur daarvan zijn onderworpen, alsmede de wijze en inhoud van die onderzoeken;
 - b. de aanvraag tot het verkrijgen van het certificaat en de daarbij over te leggen bescheiden;
 - c. de geldigheidsduur van het certificaat en de verlenging daarvan.

Artikel 10

1. Certificaten worden afgegeven door of namens het hoofd van de Scheepvaartinspectie.
2. Met het verrichten van onderzoeken als bedoeld in artikel 9, derde lid, onderdeel a, zijn belast, de ambtenaren van de Scheepvaartinspectie. Daarnaast kan de minister deze taken of onderdelen daarvan aan andere natuurlijke personen of rechtspersonen opdragen.
3. Ten aanzien van het verrichten van onderzoeken kunnen bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen, nadere regels worden gegeven.

Artikel 11

1. Certificaten vervallen, wanneer:
 - a. het tijdvak waarvoor zij gelden, is verstreken;
 - b. tijdens de geldigheidsduur daarvan, de verplicht gestelde onderzoeken niet of niet tijdig hebben plaatsgevonden;
 - c. het schip ophoudt te behoren tot de categorie van schepen waaraan een dergelijk certificaat wordt verstrekt;
 - d. het schip wordt verbouwd dan wel in de inrichting of de uitrusting van het schip ingrijpende wijzigingen worden aangebracht;
 - e. het schip van naam verandert of een ander letterteken of nummer krijgt. In dat geval worden op aanvraag nieuwe certificaten afgegeven voor het nog niet verstreken gedeelte van het tijdvak waarvoor de vervallen certificaten hebben gegolden; of
 - f. het schip een buitenlands schip wordt.
2. Certificaten kunnen door de bevoegde ambtenaar van de Scheepvaartinspectie worden ingetrokken, wanneer blijkt dat de bouw, de inrichting of de uitrusting van het schip in belangrijke mate afwijkt van de gegevens die op het certificaat zijn vermeld.
3. Het vervallen of ingetrokken certificaat dient door de eigenaar zo spoedig mogelijk aan het hoofd van de Scheepvaartinspectie te worden gezonden.

Artikel 12

- Aan boord van een schip dienen de voorschriften te worden nageleefd, die in het Verdrag zijn gegeven met betrekking tot:
- a. de aanwezigheid van instructies, gebruiksaanwijzingen en waarschuwingen;
 - b. de stuwage, de wijze van verpakking en de etikettering van schadelijke stoffen alsmede de daarop betrekking hebbende ladingdocumenten;
 - c. de aanwezigheid en hoedanigheid van meet- en registratieapparatuur, alsmede het gebruik daarvan; en
 - d. het verrichten van handelingen met betrekking tot schadelijke stoffen en restanten daarvan alsmede de daarmee verband houdende bedrijfsvoering.

§3. Verplichtingen van de kapitein

Artikel 13

1. De kapitein van een schip waarop ingevolge het Verdrag aan boord een journaal dient te worden bijgehouden, draagt zorg dat de ingevolge het Verdrag vereiste aantekeningen worden gemaakt in het journaal en het journaal wordt bewaard zoals voorgeschreven in het Verdrag.
2. De kapitein van een schip waarop ingevolge het Verdrag aan boord een journaal dient te worden bijgehouden, is verplicht de autoriteiten, bedoeld in artikel 16, op hun verzoek inzage in het journaal te verlenen en dient hen toe te staan van elke in het journaal geplaatste aantekening een eensluitend afschrift te maken. Desgevraagd dient de kapitein het afschrift voor eensluitend te waarmerken.

3. Elk aldus vervaardigd en voor eensluidend gewaarmerkt afschrift van een aantekening in het journaal zal in een gerechtelijke procedure in de Nederlandse Antillen als bewijs van de feiten, vermeld in de aantekening, worden toegelaten.
4. Het bepaalde in het tweede lid is van overeenkomstige toepassing op buitenlandse schepen die zich in een Nederlands-Antilliaanse haven bevinden.

Artikel 14

1. De kapitein van een schip is verplicht een voorval in de gevallen waarin het Verdrag voorziet, onverwijld te melden aan de autoriteiten van de dichtstbijzijnde kuststaat.
2. De kapitein is verplicht een voorval als bedoeld in het eerste lid te melden op de wijze, voorgeschreven in Protocol I bij het Verdrag.
3. De verplichtingen, bedoeld in het eerste en tweede lid, gelden ook ten aanzien van een buitenlands schip, indien het voorval plaatsvindt in de territoriale wateren van de Nederlandse Antillen.
4. De minister wijst de autoriteiten aan, aan wie een voorval moet worden gemeld indien de Nederlandse Antillen de dichtstbijzijnde kuststaat zijn.
5. De autoriteiten aan wie krachtens het vierde lid een voorval wordt gemeld, dienen de Scheepvaartinspectie, het Departement van Volksgezondheid en Milieuhygiëne en de diensten belast met milieuzorg van de betrokken eilandgebieden onverwijld op de hoogte te stellen.

§4. Verlaten van een haven

Artikel 15

1. Het is verboden met een schip dat ingevolge het Verdrag voorzien moet zijn van een geldig certificaat, een haven te verlaten zonder dat bedoeld certificaat aan boord is.
2. Het is verboden met een buitenlands schip dat ingevolge het Verdrag voorzien moet zijn van een geldig certificaat, een Nederlands-Antilliaanse haven te verlaten, zonder dat bedoeld certificaat aan boord is.

HOOFDSTUK IV

Toezicht en aanhouding

§1. Toezicht.

Artikel 16

1. Met het toezicht op de naleving van het bij of krachtens deze landsverordening bepaalde zijn belast de ambtenaren van de Scheepvaartinspectie. Zij oefenen hun taak overal ter wereld uit.
2. Bij landsbesluit kunnen voor bepaalde daarin te vermelden taken verband houdende met het toezicht, bedoeld in het eerste lid, andere ambtenaren en personen worden aangewezen en ter beschikking gesteld van de Scheepvaartinspectie. Een zodanige aanwijzing en terbeschikkingstelling wordt bekendgemaakt in de Curaçaosche Courant.
3. De ambtenaren van de Scheepvaartinspectie alsmede de krachtens het tweede lid aangewezen andere ambtenaren en personen zijn, uitsluitend voor zover dat voor de vervulling van hun taak redelijkerwijze noodzakelijk is, bevoegd:
 - a. alle inlichtingen te vragen;
 - b. inzage te verlangen van alle boeken, bescheiden en andere informatiedragers die betrekking hebben op de fabricage, het vervoer, de opslag en de lozing van schadelijke stoffen, en daarvan afschrift te nemen of deze daartoe tijdelijk mee te nemen;
 - c. schepen en andere plaatsen, met uitzondering van woningen of tot woning bestemde gedeelten van schepen zonder de uitdrukkelijke toestemming van de bewoner, te betreden, vergezeld van schepen zonder de uitdrukkelijke toestemming van de bewoner, te betreden, vergezeld van door hen aangewezen personen.
 - d. woningen of tot woning bestemde gedeelten van schepen zonder de uitdrukkelijke toestemming van de bewoner binnen te treden.
 - e. stoffen die zij aantreffen op plaatsen waar zij toegang hebben aan onderzoek te onderwerpen, deze daartoe tijdelijk mee te nemen en daarvan monsters te nemen;
4. Zo nodig, wordt de toegang tot een plaats als bedoeld in het derde lid, onderdeel c, verschaft met behulp van de sterke arm.
5. Op het binnentreden van woningen of van tot woning bestemde gedeelten van schepen als bedoeld in het derde lid, onderdeel d, is Titel X van het Derde Boek van het Wetboek van

Strafvordering van overeenkomstige toepassing, met uitzondering van de artikelen 155, vierde lid, 156, tweede lid, 157, tweede en derde lid, 158, eerste lid, laatste zinsnede, en 160, eerste lid, en met dien verstande dat de machtiging wordt verleend door de procureur-generaal.

6. Bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen, kunnen regels worden gesteld met betrekking tot de wijze van taakuitoefening van de krachtens het tweede lid aangewezen andere ambtenaren en personen.

7. Een iedere is verplicht aan de ambtenaren van de Scheepvaartinspectie en de krachtens het tweede lid aangewezen andere ambtenaren en personen alle medewerking te verlenen die op grond van het derde lid wordt gevorderd.

Artikel 17

[vervallen]

Artikel 18

De kapitein is verplicht de ambtenaren van de Scheepvaartinspectie en de andere ambtenaren en personen, bedoeld in artikel 16 tweede lid desgevraagd behoorlijke en veilige toegang tot het schip en zijn ruimten te verschaffen. Voorts stelt de kapitein op een daartoe strekkend verzoek van een zodanige ambtenaar, alle personele middelen en hulpmiddelen ter beschikking, welke naar het oordeel van de ambtenaar redelijkerwijs nodig zijn voor de uitvoering van het onderzoek aan boord.

Artikel 19

Het bepaalde in de artikelen 16 en 18 is eveneens van toepassing ten aanzien van een buitenlands schip dat zich bevindt:

- a. in een Nederlands-Antilliaanse haven of;
- b. in de territoriale wateren van de Nederlandse Antillen, op weg naar of komende vanuit een Nederlands-Antilliaanse haven.

Artikel 20

1. Een buitenlands schip dat ingevolge het Verdrag een certificaat behoeft kan in een Nederlands-Antilliaanse haven worden onderworpen aan controle door een ambtenaar van de Scheepvaartinspectie, teneinde na te gaan of het schip is voorzien van een geldig certificaat.
2. Indien een in het eerste lid bedoeld schip niet is voorzien van een geldig certificaat of indien er gegronde redenen zijn om aan te nemen dat de bouw, inrichting of uitrusting van het schip niet in overeenstemming is met de gegevens van het certificaat, kan het schip worden onderworpen aan een nader onderzoek.
3. Een buitenlands schip dat ingevolge het Verdrag geen certificaat behoeft of een buitenlands schip dat de vlag voert van een Staat die geen partij is bij het Verdrag, kan in een Nederlands-Antilliaanse haven worden onderworpen aan controle door een ambtenaar van de Scheepvaartinspectie teneinde na te gaan of het schip zonder gevaar voor verontreiniging van het mariene milieu naar zee kan vertrekken.
4. Een buitenlands schip kan in een Nederlands-Antilliaanse haven worden onderworpen aan een controle door een ambtenaar als bedoeld in artikel 16 teneinde na te gaan of voldaan wordt aan het in artikel 12 bepaalde.

Artikel 21

Een buitenlands schip kan in een Nederlands-Antilliaanse haven worden onderworpen aan een onderzoek door een ambtenaar van de Scheepvaartinspectie, teneinde na te gaan of in strijd met het Verdrag schadelijke stoffen zijn geloosd in zee of in de territoriale wateren van de Nederlandse Antillen.

§2. Aanhouding

Artikel 22

Een ambtenaar van de Scheepvaartinspectie is bevoegd een schip aan te houden:

- a. indien het schip niet is voorzien van de ingevolge het Verdrag vereiste certificaten;
- b. indien het schip niet voldoet aan de voor de verkrijging van die certificaten gestelde eisen;
- c. indien met betrekking tot het schip niet wordt voldaan aan het in artikel 12 bepaalde;
- d. waar het een schip betreft dat ingevolge het Verdrag geen certificaat behoeft, indien het schip zodanig is gebouwd, ingericht of uitgerust, dat het een gevaar vormt voor verontreiniging van het mariene milieu; of

e. indien een ambtenaar als bedoeld in artikel 16 wordt belemmerd in de uitoefening van zijn taak.

Artikel 23

1. Een ambtenaar van de Scheepvaartinspectie is bevoegd een buitenlands schip, dat zich in een Nederlands-Antilliaanse haven bevindt en dat de vlag voert van een Staat die partij is bij het Verdrag, aan te houden:

- a. indien het schip niet is voorzien van alle ingevolge het Verdrag vereiste, geldige certificaten;
- b. indien het schip in belangrijke mate niet voldoet aan de eisen, gesteld ter verkrijging van een certificaat;
- c. waar het een schip betreft dat ingevolge het Verdrag geen certificaat behoeft, indien het schip zodanig is gebouwd, ingericht of uitgerust, dat het een gevaar vormt voor verontreiniging van het mariene milieu;
- d. indien een ambtenaar als bedoeld in artikel 16 wordt belemmerd in de uitoefening van zijn taak; of
- e. indien daartoe een verzoek wordt gedaan door de bevoegde autoriteiten van de vlagge-staat van dit schip wegens een overtreding van de in die staat ter uitvoering van het Verdrag gestelde wettelijke regelen.

2. Een ambtenaar van de Scheepvaartinspectie is bevoegd een buitenlands schip, dat zich in een Nederlands-Antilliaanse haven bevindt en dat de vlag voert van een Staat die geen partij is bij het Verdrag, aan te houden:

- a. indien het schip zodanig is gebouwd, ingericht of uitgerust, dat het een gevaar vormt voor verontreiniging van het mariene milieu; of
- b. indien een ambtenaar als bedoeld in artikel 16 wordt belemmerd in de uitoefening van zijn taak.

3. Een ambtenaar van de Scheepvaartinspectie is bevoegd een buitenlands schip dat zich in een Nederlands-Antilliaanse haven bevindt, aan te houden indien met betrekking tot het schip niet wordt voldaan aan het in artikel 12 bepaalde.

Artikel 24

1. De aanhouding geschiedt door een ambtenaar van de Scheepvaartinspectie door middel van overhandiging aan de kapitein van een ondertekende en gedagtekende kennisgeving, waarin de reden van de aanhouding staat vermeld. Wanneer naar het oordeel van die ambtenaar overhandiging niet mogelijk is, geschiedt de aanhouding mondeling door een kennisgeving aan de naar zijn oordeel daarvoor meest gereede persoon, zo spoedig mogelijk gevolgd door overhandiging van de schriftelijke kennisgeving aan de kapitein.

2. De havenbeheerder, of indien geen beheerder is aangewezen de eigenaar van de haven, alsmede de naar het oordeel van de in het eerste lid bedoelde ambtenaar in aanmerking komende diensten, worden onverwijld van het bevel tot aanhouding in kennis gesteld. Indien de aanhouding geschiedt omdat er gevaar bestaat dat het schip het mariene milieu verontreinigt, worden het Departement voor Volksgezondheid en Milieuhygiene en de Milieudienst van het betreffende eilandgebied ingelicht.

Artikel 25

1. De kapitein van een aangehouden schip is verplicht zijn schip na de aanhouding ligplaats te doen nemen op de door een ambtenaar van de Scheepvaartinspectie in overeenstemming met de havenbeheerder, of indien geen beheerder is aangewezen de eigenaar van de haven, aan te wijzen plaats.

2. Zolang de aanhouding voortduurt, is het de kapitein verboden het schip te doen verplaatsen zonder voorafgaande toestemming van een ambtenaar van de Scheepvaart-inspectie.

3. Zonder deze toestemming weigeren alle betrokken ambtenaren hun medewerking bij het verplaatsen en het uitklaren van het schip.

4. Indien een schip in een buitenlandse haven door een bevoegde autoriteit ingevolge de bepalingen van het Verdrag is aangehouden, is het de kapitein verboden de haven te verlaten.

5. Het eerste, tweede en derde lid zijn van overeenkomstige toepassing op een buitenlands schip dat zich in een Nederlands-Antilliaanse haven bevindt.

Artikel 26

De ambtenaren van de Scheepvaartinspectie, zijn bevoegd ter uitvoering en handhaving van de aanhouding de nodige maatregelen te nemen en de nodige aanwijzingen te geven.

Artikel 27

1. Zodra er geen reden is de aanhouding langer te laten voortduren en de mogelijk op grond van artikel 41 verschuldigde kosten zijn voldaan of de voldoening daarvan voldoende zeker is gesteld, heft de ambtenaar van de Scheepvaartinspectie, de aanhouding op.
2. Opheffing geschiedt door overhandiging aan de kapitein van een ondertekende en gedagtekende kennisgeving.
3. Op deze opheffing en kennisgeving is artikel 24 van overeenkomstige toepassing.

Artikel 28

De artikelen 24, 26 en 27 zijn van overeenkomstige toepassing op een buitenlands schip dat zich in een Nederlands-Antilliaanse haven bevindt, met dien verstande dat van de aanhouding en de opheffing daarvan tevens de consul of de diplomatieke vertegenwoordiger en, bij diens afwezigheid, de regering van de Staat waarvan het schip de vlag voert, onverwijld op de hoogte wordt gesteld.

HOOFDSTUK V

Verdere bepalingen

§1. Bezwaar

Artikel 29

1. Degene die rechtstreeks in zijn belang is getroffen door een beslissing genomen krachtens deze landsverordening, met uitzondering van het bepaalde in de artikelen 16 en 18, kan daartegen een bezwaarschrift indienen bij de minister binnen 30 dagen na de dag waarop die beslissing is verzonden of uitgereikt aan degene tot wie zij is gericht.
2. Het bezwaarschrift moet gemotiveerd zijn en gesteld in de Nederlandse of Engelse taal.
3. Het bezwaarschrift wordt schriftelijk, telegrafisch, per telex of per telefax ingediend.
4. Het indienen van een bezwaarschrift schorst de werking van de beslissing niet, tenzij de minister anders bepaalt.

Artikel 30

1. De minister beslist binnen zestig dagen na ontvangst van het bezwaarschrift. Alvorens hij een beslissing neemt, kan hij advies inwinnen bij de Commissie van Onderzoek, bedoeld in artikel 26bis van de Schepenwet (Stb. 1909, 219). Wat betreft de samenstelling, de bevoegdheden en de werkwijze van de Commissie bij de uitvoering van deze taak, alsmede de schadeloosstelling van door de Commissie gehoorde getuigen en deskundigen en van leden van de Commissie zelve, zijn de desbetreffende bepalingen van de Schepenwet van toepassing.
2. Degene die het bezwaarschrift heeft ingediend kan de Commissie verzoeken te worden gehoord alvorens het advies wordt uitgebracht.
3. De minister kan zijn beslissing voor ten hoogste zestig dagen verdagen indien de Commissie van Onderzoek om advies is verzocht.
4. Een beslissing van de minister wordt schriftelijk aan betrokkene bekendgemaakt en is met redenen omkleed.

§2. Onderzoek van voorvallen

Artikel 31

1. Door of namens het hoofd van de Scheepvaartinspectie wordt een onderzoek ingesteld naar voorvallen van betekenis, overkomen aan schepen, teneinde na te gaan of hieruit lering kan worden getrokken, dan wel of het wenselijk is regelen te stellen ter voorkoming van voorvallen.
2. Bij of krachtens landsbesluit, houdende algemene maatregelen, kunnen regelen worden gesteld ten aanzien van de wijze waarop een onderzoek naar een in het eerste lid bedoeld voorval wordt ingesteld.

§3. Medewerking en geheimhouding

Artikel 32

1. De minister kan organisaties of personen machtigen bepaalde door hem aangewezen werkzaamheden ter uitvoering van het bepaalde in deze landsverordening te verrichten.

2. Een krachtens het eerste lid vastgesteld besluit wordt in de Curaçaosche Courant bekendgemaakt.

Artikel 33

Een ieder die betrokken is bij de fabricage, de invoer, de opslag, het vervoer of het lozen van schadelijke stoffen is verplicht aan de ambtenaren, bedoeld in artikel 16, alle medewerking te verlenen en inlichtingen te verstrekken die zij bij de uitvoering van de hun op grond van deze landsverordening opgedragen taak behoeven.

Artikel 34

Zij die uit hoofde van hun stand, beroep of ambt tot geheimhouding verplicht zijn kunnen zich verschonen van het verschaffen van inlichtingen, doch uitsluitend voorzover het betreft hetgeen hun in hun hoedanigheid is toevertrouwd. Zij kunnen voorts het verlenen van medewerking weigeren, voor zover hun plicht tot geheimhouding zich daartoe uitstrekt.

Artikel 35

Een ieder die betrokken is bij de uitvoering van deze landsverordening en daarbij de beschikking krijgt over gegevens waarvan hij het vertrouwelijke karakter kent of redelijkerwijs moet vermoeden en voor wie niet reeds uit hoofde van ambt, beroep of wettelijk voorschrift terzake van die gegevens een geheimhoudingsplicht geldt, is verplicht tot geheimhouding daarvan, behoudens voor zover enig wettelijk voorschrift hem tot bekendmaking verplicht of uit zijn taak bij de uitvoering van deze landsverordening de noodzaak tot bekendmaking voortvloeit.

§4. Ontheffing

Artikel 36

In bijzondere gevallen kan het hoofd van de Scheepvaartinspectie aan een schip dat niet is voorzien van een geldig certificaat als bedoeld in artikel 15 ontheffing verlenen van het in dat artikel genoemde verbod:

- a. indien hem genoegzaam is gebleken dat het schip voldoet aan de voor de verkrijging van dat certificaat gestelde eisen; of
- b. indien het schip niet voldoet aan de voor de verkrijging van dat certificaat gestelde eisen, teneinde het in staat te stellen zich naar de dichtstbijzijnde geschikte reparatiehaven te begeven met het doel aldaar in het ontbrekende te voorzien.

Artikel 37

1. Het hoofd van de Scheepvaartinspectie kan, indien bijzondere omstandigheden daartoe nopen, ontheffing verlenen van de eisen, ingevolge het Verdrag gesteld aan de bouw, inrichting of uitrusting van een schip.
2. Een ontheffing als bedoeld in het eerste lid kan onder beperkingen worden verleend. Aan een ontheffing kunnen voorschriften worden verbonden.
3. Een gedraging in strijd met de in het tweede lid bedoelde beperkingen en voorschriften is verboden.

HOOFDSTUK VI

Strafbepalingen en borgsom

Artikel 38

1. Overtreding van de voorschriften gesteld bij of krachtens de artikelen 6, 12, 14, eerste, tweede en derde lid, en 25, eerste, tweede, vierde en vijfde lid, worden voor zover zij opzettelijk zijn begaan, gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste vier jaren of geldboete van ten hoogste *f.* 1.000.000,--.
2. Overtreding van de voorschriften gesteld bij of krachtens de artikelen 6, 7, vierde lid, 11 derde lid, 12, 13, eerste, tweede en vierde lid, 14, eerste, tweede en derde lid, 15, 18, 19, 25, eerste, tweede, vierde en vijfde lid, 33 en 37, derde lid, worden gestraft met hechtenis van ten hoogste een jaar of een geldboete van ten hoogste *f.* 100.000,--.
3. De in het eerste lid strafbaar gestelde gedragingen zijn misdrijven en de in het tweede lid strafbaar gestelde gedragingen zijn overtredingen.

Artikel 39

1. Bij vermoeden van overtreding van de voorschriften, bedoeld in de artikelen 6, 7, vierde lid, 12, 13, eerste, tweede en vierde lid, 14, eerste, tweede en derde lid, 15, 18, 19, 25, eerste, tweede en vijfde lid, 33 en 37, derde lid, kan aan de kapitein bevel worden gegeven dat het schip een Nederlands-Antilliaanse haven of binnenwater niet zal verlaten dan nadat op een bij dat bevel aan te wijzen plaats een daarbij te bepalen geldsom is gestort, waarop terzake van die strafbare gedraging op te leggen geldboete zal kunnen worden verhaald. Het bevel wordt zonodig met behulp van de sterke arm ten uitvoer gelegd.
2. Het in het eerste lid bedoelde bevel wordt op vordering van de Officier van Justitie gegeven door de rechter voor wie de zaak wordt of zal worden vervolgd. De kapitein wordt vooraf gehoord, althans daartoe behoorlijk opgeroepen. Het bevel is dadelijk uitvoerbaar en wordt onverwijld aan de kapitein betekend.
3. Van het bevel of de beschikking tot afwijzing van de vordering kan de verdachte binnen drie dagen na de betekening en het Openbaar Ministerie binnen drie dagen nadat het bevel of de beschikking is genomen, in beroep komen bij het Gemeenschappelijk Hof van Justitie van de Nederlandse Antillen en Aruba. Het Hof beslist zo spoedig mogelijk.
4. Zodra het in de strafzaak gewezen vonnis onherroepelijk is geworden, wordt de gestorte geldsom wederom ter beschikking van de rechthebbende gesteld, nadat daarop een bij dat vonnis opgelegde geldboete in mindering is gebracht. Tot dat tijdstip en te rekenen van de dag dat de geldsom werd gestort, wordt over die som de wettelijke rente vergoed.

Artikel 40

[vervallen]

HOOFDSTUK VII

Slotbepalingen

Artikel 41

Bij of krachtens landsbesluit, houdende algemene maatregelen, kunnen de vergoedingen worden geregeld, verschuldigd door degenen, ten behoeve van wie:

- a. werkzaamheden of diensten door het Land zijn verricht;
- b. werkzaamheden of diensten zijn verricht door andere personen, aan wie op grond van deze landsverordening die werkzaamheden of diensten zijn overgedragen.

Artikel 42

De Landsverordening voorkoming zeeverontreiniging door olie (P.B. 1959, no. 72) wordt ingetrokken.

Artikel 43

Deze landsverordening treedt in werking op een bij landsbesluit te bepalen tijdstip.

Artikel 44

Deze landsverordening kan worden aangehaald als "Landsverordening voorkoming van verontreiniging door schepen".

LANDSBESLUIT, HOUDENDE ALGEMENE MAATREGELEN, van de 25ste juni 2004 tijdelijk regelende de verbetering van de beveiliging van schepen en havenfaciliteiten

HOOFDSTUK 1

Algemene bepalingen

Artikel 1

In dit landsbesluit wordt verstaan onder:

- a. Minister: de Minister van Verkeer en Vervoer;
- b. Directeur: de directeur Scheepvaart en Maritieme Zaken;
- c. beheerder: de natuurlijke persoon of rechtspersoon belast met het beheer van een havenfaciliteit;
- d. SOLAS-Verdrag: het op 1 november 1974 te Londen tot stand gekomen Internationaal Verdrag voor de beveiliging van mensenlevens op zee (Trb. 1976, 157);
- e. Code: de Internationale Code voor de beveiliging van schepen en havenfaciliteiten (International Ship and Port Facility Security Code) behorende bij Hoofdstuk XI-2 van de bijlage bij het SOLAS-Verdrag;
- f. Voorschrift: een voorschrift opgenomen in Hoofdstuk XI-2 van de bijlage bij het SOLAS-Verdrag;
- g. schip: een vaartuig, behorende tot een van de navolgende soorten, mits op internationale reis:
 - i. passagiersvaartuigen, waaronder mede begrepen hogesnelheidspassagiersvaartuigen [met een bruto tonnage van twintig kubieke meters of meer];
 - ii. schepen, waaronder mede begrepen hogesnelheidsvaartuigen, van 500 GT of meer en
 - iii. verplaatsbare offshore booreenheden voorzien van eigen middelen tot werktuiglijke voortstuwing;
- h. havenfaciliteit: het in overeenstemming met Voorschrift 1.1.9 aangewezen gebied, waarin interactie tussen een schip en de haven plaatsvindt. Dit omvat onder meer ankerplaatsen, ligplaatsen en aanvaarroutes, naar gelang van toepassing;
- i. interactie: het laden of lossen van goederen, het inschepen of ontschepen van passagiers en personen werkzaam aan boord en het verlenen respectievelijk gebruiken van havendiensten;
- j. beveiligingscertificaat: een certificaat verleend aan een havenfaciliteit bij de goedkeuring, bedoeld in paragraaf 16, tweede lid, van Deel A, van de Code;
- k. veiligheidsincident: elke gebeurtenis of situatie als gevolg van een opzettelijke ongeoorloofde actie die de veiligheid van een schip, of een havenfaciliteit, of enig contact tussen een schip en een havenfaciliteit, of enig contact tussen schepen onderling en van passagiers en lading, bedreigt;
- l. beveiligingsniveau: de beoordeling van het risico dat een veiligheidsincident zich kan of zal voordoen;
- m. beveiligingsniveau 1: het niveau waarop een minimale hoeveelheid adequate beveiligingsmaatregelen wordt gehandhaafd;
- n. beveiligingsniveau 2: het niveau waarop additionele adequate beveiligingsmaatregelen worden gehandhaafd gedurende een bepaalde periode waarin er een verhoogd risico is op een veiligheidsincident;
- o. beveiligingsniveau 3: het niveau waarop verdere, specifieke beveiligingsmaatregelen worden gehandhaafd gedurende een beperkte periode waarin een veiligheidsincident waarschijnlijk is of ophanden is, maar waarbij het doelwit niet of niet met zekerheid kan worden vastgesteld.

Artikel 2

1. De bepalingen gegeven bij dit landsbesluit zijn van toepassing op schepen met de hoedanigheid van Nederlands-Antilliaans schip, waar ter wereld zij zich ook bevinden.
2. De bepalingen gegeven bij dit landsbesluit zijn van toepassing op de havenfaciliteiten gelegen in de Nederlandse Antillen die schepen bedienen, ongeacht dezer nationaliteit of hoedanigheid.

Artikel 3

1. Bij eilandsbesluit, houdende algemene maatregelen, worden havenfaciliteiten aangewezen.
2. De gezaghebber van een eilandgebied is de bevoegde autoriteit, bedoeld in Voorschrift 1, eerste lid, onder 11, voor de uitvoering, respectievelijk toepassing van Voorschrift 10, tweede en derde lid, en de paragrafen 15 en 16 van Deel A van de Code.

Artikel 4

De Minister wijst het contactpunt aan, bedoeld in Voorschrift 7, tweede lid.

Artikel 5

Voor de krachtens dit landsbesluit af te geven certificaten worden de modellen gebruikt zoals opgenomen in de appendix van de delen A en B behorende bij de Code. De certificaten worden in het Engels en Nederlands gesteld.

Artikel 6

De gezaghebber draagt zorg voor het vóór 24 juni 2004 aanleveren aan de Directeur van de juiste en volledige gegevens, bedoeld in Voorschrift 13.

HOOFDSTUK 2

Beveiligingsniveaus

§2.1 Beveiligingsniveau havenfaciliteiten

Artikel 7

1. De vaststelling en aanpassing van het beveiligingsniveau waarop een havenfaciliteit functioneert geschiedt in overeenstemming met paragraaf 14 van Deel A van de Code.
2. Door of namens de Minister van Algemene Zaken en Buitenlandse Betrekkingen kan, in overeenstemming met de Minister, het beveiligingsniveau van een of meer havenfaciliteiten worden verhoogd en, in het geval het is verhoogd, wederom worden verlaagd.
3. De gezaghebber ziet toe op de juiste en tijdige uitvoering van de vastgestelde beveiligingsmaatregelen verbonden aan een bepaald beveiligingsniveau.
4. Een verhoging respectievelijk verlaging van het beveiligingsniveau van een havenfaciliteit, wordt onverwijld aan de gezaghebber van het desbetreffende eilandgebied gemeld, alsmede aan de beveiligingsfunctionarissen van de desbetreffende havenfaciliteiten, opdat beveiligingsmaatregelen als bedoeld in het derde lid, kunnen worden uitgevoerd.

Artikel 8

1. De verhoging respectievelijk verlaging van het beveiligingsniveau van een of meer havenfaciliteiten wordt onverwijld medegedeeld aan de schepen die zich in de territoriale zee van de Nederlandse Antillen bevinden of kennis hebben gegeven van het voornemen de territoriale zee binnen te zullen varen, onder vermelding van:
 - a. het op dat moment geldende beveiligingsniveau;
 - b. aanbevelingen ten aanzien van beveiligingsmaatregelen die het schip kan nemen ter bescherming tegen een mogelijk veiligheidsincident.
2. Schepen als bedoeld in het eerste lid, kunnen alle informatie, gegevens en inlichtingen, als bedoeld in het eerste lid, melden bij en ontvangen van de door de Minister aangewezen instantie.

§2.2 Beveiligingsniveau schepen

Artikel 9

1. De vaststelling en aanpassing van het beveiligingsniveau waarop een schip functioneert geschiedt in overeenstemming met paragraaf 7 van Deel A van de Code.
2. Door of namens de Minister van Algemene Zaken en Buitenlandse Betrekkingen kan, in overeenstemming met de Minister, het beveiligingsniveau van een of meer schepen worden verhoogd en, in het geval het is verhoogd, wederom worden verlaagd.
3. Een schip bevestigt ontvangst van de instructies ter verhoging respectievelijk verlaging van het beveiligingsniveau.
4. Indien het beveiligingsniveau van een havenfaciliteit buiten de Nederlandse Antillen waarin een schip is gelegen, hoger is dan het beveiligingsniveau waarop het schip op dat moment functioneert, dan draagt de scheepsbeheerder er zorg voor dat het schip voldoet aan de door de bevoegde autoriteit van de staat waarin de havenfaciliteit is gelegen, in verband met de beveiliging gestelde eisen.

HOOFDSTUK 3

Beveiliging havenfaciliteiten

§3.1 Beveiligingscertificaten

Artikel 10

1. Elke havenfaciliteit gelegen in de Nederlandse Antillen voldoet aan Voorschrift 10, eerste lid, en beschikt over een geldig beveiligingscertificaat, dat door de gezaghebber wordt verleend. Een beveiligingscertificaat heeft een geldigheidsduur van maximaal vijf jaar.
2. In afwijking van het eerste lid, kan de gezaghebber ontheffing verlenen van de verplichting te beschikken over een beveiligingscertificaat, mits de havenfaciliteit beschikt over een gelijkwaardige beveiligingsvoorziening waarmee hij heeft ingestemd.
3. Goederen worden alleen overgeslagen van een schip in een ankerplaats of een redegebied, gelegen binnen de wateren onder jurisdictie van een eilandgebied, indien de gezaghebber heeft ingestemd met een gelijkwaardige beveiligingsvoorziening.
4. Het derde lid is van overeenkomstige toepassing op het aan of van boord doen gaan van passagiers.
5. Onder een gelijkwaardige beveiligingsvoorziening wordt in dit artikel verstaan een gelijkwaardige voorziening als bedoeld in Voorschrift 12, tweede lid.
6. Het is de beheerder van een havenfaciliteit niet toegestaan een activiteit als bedoeld in Voorschrift 1.1.8 in zijn havenfaciliteit te verrichten of toe te laten dat deze wordt verricht, indien de beheerder niet in het bezit is van een geldig beveiligingscertificaat of een ontheffing.

Artikel 11

1. In elk eilandgebied kan een commissie inzake havenbeveiliging worden ingesteld.
2. De commissie, bedoeld in het eerste lid, is belast met het adviseren aan de gezaghebber over:
 - a. de aanvragen voor een beveiligingscertificaat of de wijziging daarvan;
 - b. de uitvoering van de Code door de beheerders van de havenfaciliteiten gelegen in het eilandgebied.

Artikel 12

1. De aanvraag voor een beveiligingscertificaat of de wijziging van beveiligingscertificaat dat reeds is verleend, wordt door de beheerder ingediend bij de gezaghebber van het eilandgebied waarin de havenfaciliteit is gelegen.
2. In afwijking van het eerste lid, draagt het desbetreffende bestuurscollege er zorg voor dat de gegevens en informatie, bedoeld in artikel 13 aan de gezaghebber ter beschikking worden gesteld, indien het beheer van een havenfaciliteit behoort tot de zorg van het eilandgebied.

Artikel 13

1. De aanvraag voor de afgifte of wijziging van een beveiligingscertificaat omvat in elk geval:
 - a. een risico-analyse voor de havenfaciliteit;
 - b. een voorstel voor een beveiligingsplan.
2. De risico-analyse en het beveiligingsplan, bedoeld in het eerste lid, worden opgesteld in overeenstemming met paragraaf 15 respectievelijk paragraaf 16, van Deel A van de Code met inachtneming van de paragrafen 15 tot en met 18, van Deel B van de Code.
3. Een beveiligingsplan als bedoeld in het eerste lid, onderdeel b, kan:
 - a. betrekking hebben op meer dan één havenfaciliteit, indien wordt voldaan aan paragraaf 16.9 van Deel A van de Code, of kan
 - b. deel uitmaken van een reeds bestaand rampenbestrijdingsplan, mits de geheimhouding van het beveiligingsplan is gewaarborgd.

Artikel 14

1. Een beveiligingscertificaat wordt in elk geval geweigerd, indien het voorgestelde beveiligingsplan niet voldoet aan paragraaf 16.3 van Deel A van de Code.
2. Een beveiligingscertificaat kan worden geweigerd, indien naar het oordeel van de gezaghebber het voorgestelde beveiligingsplan in samenhang met geconstateerde relevante informatie, onvoldoende garantie biedt voor een afdoende beveiliging van de havenfaciliteit en de schepen die haar aandoen.

Artikel 15

1. Een beveiligingscertificaat wordt door de gezaghebber ingetrokken, indien bij de aanvraag onjuiste of onvolledige gegevens zijn verstrekt en de verstrekking van de juiste en volledige gegevens tot een ander besluit op de aanvraag zou hebben geleid.

2. De gezaghebber kan een beveiligingscertificaat intrekken, indien de beheerder heeft gehandeld in strijd met het beveiligingsplan of heeft nagelaten te handelen in overeenstemming met dit plan.

Artikel 16

1. Indien de gezaghebber constateert dat een havenfaciliteit niet voldoet aan het daarvoor vastgestelde beveiligingsplan, dan wordt de beheerder in de gelegenheid gesteld om binnen een door de gezaghebber vastgestelde termijn, de situatie in die havenfaciliteit wederom in overeenstemming te brengen met het beveiligingsplan.
2. In afwijking van het eerste lid, draagt de gezaghebber er zorg voor dat de beveiligingsfunctionaris, bedoeld in artikel 18, de situatie in de havenfaciliteit wederom in overeenstemming met het beveiligingsplan brengt, indien de havenfaciliteit in beheer is van het eilandgebied.
3. Het bestuurscollege draagt er zorg voor dat de beveiligingsfunctionaris in staat wordt gesteld te voldoen aan het tweede lid.

Artikel 17

De gezaghebber meldt onverwijld aan de Minister, door tussenkomst van de Directeur:

- a. de afgifte, wijziging en intrekking van een beveiligingscertificaat;
 - b. de toepassing van artikel 15;
 - c. de namen en contactgegevens van beveiligingsfunctionarissen.
2. De Minister draagt, door tussenkomst van de Minister van Algemene Zaken en Buitenlandse Betrekkingen, er zorg voor dat de informatie, bedoeld in Voorschrift 13, aan de Internationale Maritieme Organisatie wordt gezonden met inachtneming van de daarvoor binnen het Koninkrijk geldende procedures.

§3.2 Havenbeveiligingsfunctionaris

Artikel 18

1. Elke havenfaciliteit gelegen in een eilandgebied beschikt over een havenbeveiligingsfunctionaris die door de beheerder van de havenfaciliteit wordt aangewezen.
2. De gezaghebber wordt onverwijld in kennis gesteld van de aanwijzing.
3. De beheerder stelt de havenbeveiligingsfunctionaris in staat en verschaft hem de middelen noodzakelijk voor het juist en tijdig vervullen van zijn taken en bevoegdheden ingevolge dit landsbesluit.

Artikel 19

1. Een havenbeveiligingsfunctionaris is in elk geval belast met de uitvoering van paragraaf 17, onderdeel 2 en paragraaf 18 van Deel A van de Code.
2. De havenbeveiligingsfunctionaris constateert na overleg met de officier belast met de beveiliging van een schip, op welk beveiligingsniveau het schip en de havenfaciliteit zich bevinden en of het beveiligingsniveau van de havenfaciliteit moet worden verhoogd.
3. De havenbeveiligingsfunctionaris treedt onverwijld in overleg met de gezaghebber, indien naar zijn oordeel het beveiligingsniveau van een havenfaciliteit moet worden verhoogd.

Artikel 20

1. De havenbeveiligingsfunctionaris is bevoegd maatregelen als bedoeld in paragraaf 14, onderdeel 6, van Deel A van de Code, toe te passen, indien dit naar zijn oordeel en gelet op de veiligheid van de havenfaciliteit, geen uitstel duldt.
2. De gezaghebber en de Directeur worden door de havenbeveiligingsfunctionaris onverwijld geïnformeerd over de getroffen maatregelen.

Artikel 21

1. De beheerder is bevoegd van een ieder die om toegang tot een havenfaciliteit verzoekt, te eisen dat hij zich identificeert door middel van een geldig identiteitsbewijs. Een gelijke bevoegdheid bestaat ten aanzien van degene die zich in een havenfaciliteit bevindt.
2. De beheerder is, indien daartoe redelijkerwijs aanleiding bestaat, bevoegd van een ieder die zich in de havenfaciliteit bevindt, te eisen dat hij zich onderwerpt aan een onderzoek aan de kleding, en dat hij toestaat dat zijn persoonlijke bezittingen onderzocht worden. Indien mede toelating gevraagd wordt voor een voertuig, is de beheerder bevoegd dit eveneens te onderzoeken.

3. De beheerder is bevoegd de toegang tot een havenfaciliteit te weigeren of daarvan kunnen laten verwijderen, degene die de veiligheid van de havenfaciliteit zou kunnen bedreigen dan wel niet voldoet aan een vordering als bedoeld in de eerste volzin van het eerste lid.

4. De beheerder is bevoegd degene die zich in een havenfaciliteit bevindt, de verdere aanwezigheid aldaar te ontzeggen, indien deze weigert te voldoen aan een vordering als bedoeld in de tweede volzin van het eerste lid of het tweede lid.

HOOFDSTUK 4

Beveiliging schepen

Artikel 22

De scheepsbeveiligingsofficier verstrekt gegevens als bedoeld in de Voorschriften 9.2.1 en 9.2.3 aan de havenbeveiligingsfunctionaris alsmede alle informatie die de havenbeveiligingsfunctionaris noodzakelijk acht ter beoordeling van de noodzaak van het nemen van veiligheidsmaatregelen.

Artikel 23

De scheepsbeheerder draagt er zorg voor dat de scheepsbeveiligingsofficier en de beveiligingsfunctionarissen in de gelegenheid worden gesteld en over voldoende middelen beschikken om de taken en bevoegdheden als omschreven in dit hoofdstuk te kunnen volbrengen.

Artikel 24

1. De scheepsbeheerder draagt ervoor zorg dat de bemanning daarvan in de uitoefening van zijn functie te allen tijde beschikt over een identiteitsdocument, dat op een daartoe strekkend schriftelijk verzoek wordt verstrekt door de Minister.

2. Het identiteitsdocument is in ieder geval voorzien van een recente, goedlijkende foto van het aangezicht van de betrokkene en, zo mogelijk, van een of meer biometrische gegevens van betrokkene.

3. Het eerste lid is niet van toepassing op het bemanningslid dat beschikt over een machinaal leesbaar paspoort met biometrische kenmerken.

Artikel 25

1. Een scheepsbeheerder draagt ervoor zorg dat een scheepsbeveiligingsofficier deel uit maakt van de bemanning van een schip waarover hij het beheer voert.

2. Een scheepsbeveiligingsofficier is in elk geval belast met de uitvoering van paragraaf 12, van Deel A, van de Code.

3. Een scheepsbeveiligingsofficier draagt zorg voor de toepassing van paragraaf 13.4, van Deel A, van de Code.

4. Bij de uitvoering van zijn taken neemt de scheepsbeveiligingsofficier de paragrafen 8, 9 en 13, van Deel B, van de Code, in acht.

§4.2 Bedrijfsbeveiligingsfunctionaris (CSO)

Artikel 26

1. Een scheepsbeheerder stelt één of meer bedrijfsbeveiligingsfunctionarissen aan, afhankelijk van het aantal en het type schepen waarover de scheepsbeheerder het beheer voert.

2. Een bedrijfsbeveiligingsfunctionaris is onder meer belast met de uitvoering van paragraaf 11.2, van Deel A, van de Code, voor één of meer nader omschreven schepen.

3. Bij de uitvoering van zijn taken neemt de bedrijfsbeveiligingsfunctionaris de paragrafen 8, 9 en 13, van Deel B, van de Code, in acht.

HOOFDSTUK 5

Toezicht

Artikel 27

1. Indien de medewerking van de eilandgebieden wordt gevorderd, wordt het toezicht op de naleving van de bepalingen, gegeven bij dit landsbesluit, opgedragen aan bij eilandsbesluit aangewezen ambtenaren.

2. De Directeur is belast met het toezicht op:

- a. de naleving van het bepaalde in hoofdstuk 4;
- b. het tijdig verzamelen van de juiste en volledige informatie en gegevens, bedoeld in Voorschrift 13.

HOOFDSTUK 6

Slotbepalingen

Artikel 28

Dit landsbesluit treedt in werking op de dag na de uitgifte van het Publicatieblad waarin het geplaatst is en werkt terug tot en met 18 juni 2004, met uitzondering van artikel 24, dat in werking treedt op een bij landsbesluit te bepalen tijdstip.

Artikel 29

Dit landsbesluit kan worden aangehaald als: Tijdelijk havenbeveiligingsbesluit.

VERORDENING van den 6n. October 1930, betreffende toezicht op de bewegingen van vaartuigen in de havens en baaien en in de territoriale wateren van het gebiedsdeel Curaçao

Artikel 1

Onverminderd de voorschriften in bestaande wettelijke regelingen voorkomende, wordt steeds door den havenmeester, de loodsen en hulploodsen en door de politie, ieder voor zooveel betreft het gebied, waarvoor hij is aangesteld, een scherp toezicht uitgeoefend op de bewegingen van alle vaartuigen van wat aard of grootte ook, in de havens en baaien en in de territoriale wateren van de Nederlandse Antillen.

Artikel 2

De eigenaar van een zeil-, motor- of visschersvaartuig, dat op een der eilanden van de Nederlandse Antillen te huis behoort, is verplicht te zorgen, dat het vaartuig voorzien zij van een letter en een nummer, onderscheidenlijk aangevende het eiland, waar het vaartuig te huis behoort (te weten: C. voor Curaçao; A. voor Aruba; B. voor Bonaire; M. voor St. Martin; S. voor Saba; E. voor St. Eustatius) en het nummer, waaronder het vaartuig, op aangifte door of vanwege den eigenaar, door of namens de betrokken gezaghebber is ingeschreven. Letter en nummer worden aan stuur- en bakboord op den boeg van het vaartuig gevoerd, en, indien het vaartuig zeilen heeft, tevens aan weerszijden van het grootzeil; letter en nummer moeten elk ten minste 3 d.m. hoog zijn en in witte kleur op donkeren ondergrond of in zwarte kleur op lichten ondergrond, en aan weerszijden van het grootzeil in zwarte kleur aangebracht zijn.

Artikel 3

Onverminderd het bepaalde in het Curaçaosch Zeebrievenbesluit 1933 (P.B. 1933, no. 41), zooals het sedert is gewijzigd, is de eigenaar van een vaartuig als bedoeld in artikel 2, indien het een naam voert, verplicht te zorgen, dat deze aan weerszijden van den boeg en op den achtersteven met duidelijk waarneembare letters aangebracht zij.

Artikel 4

Het is verboden als schipper met een vaartuig als bedoeld in artikel 2, van een der eilanden van de Nederlandse Antillen te vertrekken, of als Schipper op te treden op een zoodanig zich op zee bevindend vaartuig, tenzij ten aanzien van dat vaartuig voldaan zij aan de bepalingen van artikelen 2 en 3.

Artikel 5

Volgens regelen door den Gouverneur bij besluit te stellen, wordt door of namens de gezaghebber een register gehouden, waarin worden ingeschreven alle vaartuigen als bedoeld in artikel 2 op het betrokken eiland te huis behorende.

Artikel 6

Het is verboden als Schipper van een der eilanden van de Nederlandse Antillen te vertrekken met een –of als Schipper op te treden op een zich op zee bevindend- op een dier eilanden te huis behoorend zeilvaartuig, ten aanzien waarvan de monstering niet verplichtend is, of motor- of visschersvaartuig, tenzij aan boord daarvan aanwezig zij een schriftelijke geteekende vrij van zegel en kosteloos afgegeven vergunning vermeldende:

- a. het registernummer en – indien het vaartuig er een voert- den naam van het vaartuig;
- b. den naam van den eigenaar en dien van den Schipper;
- c. de sterkte en namen van de leden der bemanning;
- d. de havens of baaien der eilanden van het gebiedsdeel Curaçao, welke mogen worden aangedaan;
- e. en, voor wat visschersvaartuigen aangaat, de omschrijving waar gevischt mag worden.

De in het eerste lid bedoelde vergunning wordt door of namens de betrokken gezaghebber afgegeven en is voor niet langer dan zes maanden geldig. Een door den betrokken ambtenaar ondertekend afschrift van de vergunning blijft berusten ten bureele waar zij is afgegeven.

Het is aan vreemdelingen verboden zonder schriftelijke vergunning van de betrokken autoriteit, in het 2de lid genoemd, zich aan boord te bevinden van de vaartuigen in het 1ste lid bedoeld.

De vergunning kan, zonder opgaaf van redenen, door de betrokken autoriteiten worden geweigerd en/of ingetrokken.

Artikel 7

Indien de in het voorgaand artikel bedoelde termijn verstrijkt terwijl het vaartuig zich op zee bevindt, blijft de schriftelijke vergunning van kracht tot aan het eerstvolgende binnenvaren na dien in een der havens of baaien van de Nederlandse Antillen.

Indien het vaartuig niet binnengevaren is ter plaatse waar de vergunning werd afgegeven, gelijk mede indien de in het voorgaand artikel bedoelde termijn verstrijkt, terwijl het vaartuig zich bevindt in een der havens of baaien van het gebiedsdeel Curaçao, doch niet ter plaatse, waar de vergunning werd afgegeven, zal de op zoodanige plaats tot het afgeven van dergelijke vergunning bevoegde ambtenaar op de vergunning een aanteekening stellen, houdende een voorloopige verlenging daarvan voor ten hoogste één maand, welke daarna nog voor ten hoogste twee keeren op gelijke wijze kan worden herhaald.

Artikel 8

De schipper van een vaartuig als bedoeld in artikel 6 is, verplicht de in dat artikel vermelde vergunning aan boord te hebben.

Artikel 9

De schipper van een Nederlands-Antilliaans schip, ten aanzien waarvan de monstering verplichtend is, is verplicht de monsterrol aan boord te hebben.

Artikel 10

De Schipper van een vaartuig als bedoeld in artikel 143 van de Algemeene Verordening I. U. En D. 1908", is wanneer hij als zoodanig optreedt, verplicht de daarin vermelde vergunning aan boord te hebben.

Artikel 11

[vervallen]

Artikel 12

Nadat door een daartoe bevoegd persoon is geconstateerd niet-nakoming van een der bepalingen van de artikelen 2 of 3, of – voor zoover de eigenaar tevens schipper is- van de artikelen 6, 8, 9, 10 of 15a, vijfde lid, is de ambtenaar, door wien de in artikel 6 bedoelde vergunning is afgegeven, bevoegd die schriftelijk onder opgave van redenen in te trekken, met bepaling dat gedurende een daarbij te bepalen termijn van ten hoogste drie maanden van af den dag van het constateeren der niet-nakoming geen nieuwe vergunning aan den betrokken eigenaar zal worden afgegeven.

Artikel 13

[vervallen]

Artikel 14

Het is verboden aan de vaartuigen of op de plaatsen bedoeld in de artikelen 2 of 3, andere dan in die artikelen bedoelde letters, nummers of namen aan te brengen of te hebben.

Artikel 15

Tijdens het verrichten van herstellingen of schilderwerk aan het vaartuig, is het bepaalde bij de artikelen 2 en 3 niet van toepassing.

Artikel 15a

1. Met het toezicht op de naleving van het bij of krachtens deze landsverordening bepaalde zijn belast de politieambtenaren, alsmede andere daartoe bij landsbeluit aangewezen personen.

Een zodanige aanwijzing wordt bekendgemaakt in De Curaçaosche Courant.

2. De in het eerste lid bedoelde personen zijn, uitsluitend voor zover dat voor de vervulling van hun taak redelijkerwijze noodzakelijk is, bevoegd:

a. alle inlichtingen te vragen;

b. inzage te verlangen van alle boeken, bescheiden en andere informatiedragers en daarvan afschrift te nemen of deze daartoe tijdelijk mee te nemen;

c. goederen aan opneming en onderzoek te onderwerpen en deze daartoe tijdelijk mee te nemen;

d. vaartuigen, met uitzondering van de tot woning bestemde gedeelten daarvan zonder de uitdrukkelijke toestemming van de bewoner, te betreden, vergezeld van door hen aangewezen personen;

e. vaartuigen en de lading daarvan te onderzoeken.

3. Zo nodig, wordt de toegang tot een vaartuig als bedoeld in het tweede lid, onderdeel d, verschaft met behulp van de sterke arm.
4. Bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen, kunnen regels worden gesteld met betrekking tot de wijze van taakuitoefening van de in het eerste lid bedoelde personen.
5. Een ieder is verplicht aan de in het eerste lid bedoelde personen alle medewerking te verlenen die op grond van het tweede lid wordt gevorderd.

Artikel 16

1. Overtreding van het bij deze landsverordening bepaalde wordt, voor zover het Wetboek van Strafrecht van de Nederlandse Antillen daarin niet voorziet, gestraft met hechtenis van ten hoogste een maand of geldboete van ten hoogste vijftienhonderd gulden.
2. De bij deze landsverordening strafbaar gestelde feiten zijn overtredingen.

Artikel 17

1. Met de opsporing van de bij deze landsverordening strafbaar gestelde feiten zijn, naast de in artikel 184 van het Wetboek van Strafvordering bedoelde personen, belast de daartoe bij landsbesluit aangewezen ambtenaren. Een zodanige aanwijzing wordt bekendgemaakt in de Curaçaosche Courant.
2. Bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen, kunnen regels worden gesteld omtrent de vereisten waaraan de krachtens het eerste lid aangewezen ambtenaren dienen te voldoen.

Artikel 17a

Bij overtreding binnen de territoriale wateren van de artikelen 2, 3, 4, 6, 8, 9 of 10, dan wel indien niet wordt voldaan aan een vordering krachtens artikel 15a, vijfde lid, zijn de in artikel 17, eerste lid, genoemde opsporingsambtenaren bevoegd het vaartuig naar de haven of baai van de Nederlandse Antillen van waar is uitgevaren, of anders naar de dichtstbijzijnde haven of baai op te brengen.

Artikel 18

In deze verordening wordt verstaan:

Onder "Schipper" elk gezagvoerder van een vaartuig, of die dezen ver vangt;

Onder "eigenaar" ook de beheerder, en voorts ieder die krachtens zakelijk recht, bezit daaronder begrepen, beschikking over het vaartuig heeft.

Artikel 18a

Bij of krachtens landsbesluit, houdende algemene maatregelen, kunnen nadere voorschriften worden gegeven ter uitvoering van artikel 2.

Artikel 19

Deze verordening treedt in werking met ingang van den zestigsten dag na dien harer afkondiging en kan worden aangehaald als "Vaartuigenverordening 1930".

Zij zal in het Papiamentsch en in de Engelsche en Spaansche taal vertaald en tegen betaling algemeen verkrijgbaar gesteld worden.

VERORDENING VAN DE 20STE APRIL 1932, houdende enige regelingen van burgerrechtelijke aard bij botsing, aan- of overrijding met motorrijtuigen en houdende regeling van de ontzegging van de bevoegdheid motorrijtuigen te besturen

Artikel 1

1. Voor de toepassing van deze verordening wordt verstaan onder:

- a. voertuigen : motorrijtuigen, rijwielen en andere rij- of voertuigen, met uitzondering van kruiwagens, kinderwagens en dergelijke kleine voertuigen;
- b. motorrijtuigen : rij- of voertuigen, bestemd om uitsluitend of mede door een mechanische kracht, op of aan het rij- of voertuig zelf aanwezig, te worden voortbewogen;
- c. bestuurder : hij, die het motorrijtuig bestuurt of onder zijn onmiddellijk toezicht doet besturen.

2. Voor de toepassing van deze verordening worden onder bezitter mede verstaan de beheerder en voorts allen, die krachtens enig zakelijk recht de beschikking over enig goed hebben.

Artikel 2

1. In geval van botsing, aan- of overrijding met een motorrijtuig op een openbare weg, is de eigenaar van dat motorrijtuig aansprakelijk voor de schade toegebracht aan, niet door dat motorrijtuig vervoerde, personen en goederen, tenzij aannemelijk is, dat de schade is te wijten aan overmacht, daaronder begrepen schuld van iemand, voor wie de bezitter niet aansprakelijk is.

2. De bezitter die het motorrijtuig niet zelf bestuurt, is aansprakelijk voor de gedragingen van degene, door wie hij het motorrijtuig doet of laat rijden.

3. Wanneer het ongeval iemands dood ten gevolge heeft of kwetsing of vermindering van enig deel des lichaams, vinden de artikelen 1387 en 1388 van het Burgerlijk Wetboek van de Nederlandse Antillen overeenkomstige toepassing met betrekking tot de personen, die een rechtsvordering tot schadevergoeding hebben en de wijze, waarop de schade wordt gewaardeerd.

4. Ter zake eenzelfde ongeval is het totaal bedrag der ingevolge het eerste lid verschuldigde vergoeding voor aan goederen toegebrachte schade beperkt tot de waarde van het motorrijtuig tot op het ogenblik van het ongeval, tenzij wordt aangetoond schuld van de bezitter zelf, of van iemand voor wie de bezitter aansprakelijk is. In geval van geschil heeft de bezitter aan te tonen tot welk bedrag zijn aansprakelijkheid is beperkt.

5. Het bepaalde bij de vorige leden vindt geen toepassing ten aanzien van schade door een motorrijtuig toegebracht aan loslopende dieren, aan een ander motorrijtuig in beweging of aan personen en goederen, welke daarmede worden vervoerd.

6. De rechter kan het bedrag der schadevergoeding beperken, wanneer aannemelijk is, dat het ongeval mede is te wijten aan de schuld van iemand, voor wie de bezitter niet aansprakelijk is.

7. De rechtsvordering tot schadevergoeding vervalt door tijdsverloop van één jaar, te rekenen van de dag, waarop het ongeval heeft plaats gehad.

8. De bij dit artikel gegeven voorschriften laten onverkort de uit het gemene recht voortvloeiende aansprakelijkheid.

Artikel 3

1. Bij veroordeling van de bestuurder van een motorrijtuig wegens overtreding van het bepaalde in artikel 5 van deze verordening, of wegens een feit, waarvan de staat van dronkenschap een wettelijk bestanddeel is, of wegens het veroorzaken van de dood of lichamelijk letsel door schuld, of wegens het plegen van, poging tot, of medeplichtigheid aan enig misdrijf tegen het leven gericht, zware mishandeling, mishandeling de dood of zwaar lichamelijk letsel ten gevolge hebbende, deelneming aan een aanval of vechterij, enig misdrijf tegen de zeden, diefstal, stroperij, afpersing, afdreiging, verduistering, bedrog, of enig misdrijf, waarvan geweld of bedreiging met geweld een wettelijk bestanddeel is, kan hem de bevoegdheid motorrijtuigen te besturen worden ontzegd voor het leven, dan wel tijdelijk voor ten hoogste 20 jaren.

2. Bij veroordeling van de bestuurder wegens een feit met een motorrijtuig gepleegd, als omschreven in enige eilandsverordening tot regeling van het wegverkeer of wegens een der feiten in het eerste of vierde lid van artikel 313 of in artikel 439 van het Wetboek van Strafrecht van de Nederlandse Antillen omschreven, kan hem de bevoegdheid motorrijtuigen te besturen voor ten hoogste vier jaren worden ontzegd.

3. Indien tijdens het plegen van een der feiten genoemd in het tweede lid, nog geen zes jaren zijn verlopen sedert een vroegere veroordeling van de schuldige wegens een dezer strafbare feiten onherroepelijk is geworden, kan hem de bevoegdheid motorrijtuigen te besturen voor ten hoogste zes jaren ontzegt worden.

4. Bij toepassing van dit artikel verliest het aan de veroordeelde afgegeven rijbewijs of bijzonder rijbewijs zijn geldigheid zodra de veroordeling onherroepelijk is geworden. Door de politie wordt hiervan, na opgave van de bevoegde ambtenaar van het openbaar ministerie, aankondiging gedaan in het blad , waarin van Overheidswege de officiële berichten worden geplaatst en op andere eilanden dan het eiland Curaçao, bovendien door aanplakking ter gebruikelijke plaatse.

Artikel 4

[vervallen]

Artikel 5

1. Hij, die wetende, dat hem bij rechterlijke uitspraak onherroepelijk de bevoegdheid motorrijtuigen te besturen is ontzegt, op een openbare weg een motorrijtuig bestuurt gedurende de tijd, dat hem die bevoegdheid ontzegt is, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste zes maanden en een geldboete van ten hoogste twaalfhonderd gulden.

2. Het bij het eerste lid strafbaar gesteld feit wordt beschouwd als een misdrijf.

Artikel 6

[wijzigt artikel 3 van de Verordening van den 5n. November 1915, P.B. 1916, no. 3]

Artikel 7

[wijzigt de Invoeringsverordening Wetboek van Strafrecht]

Artikel 8

Deze verordening treedt in werking op een door de Gouverneur te bepalen tijdstip.

Landsverordening Luchtvervoer

HOOFDSTUK I Algemene bepalingen

Artikel 1

De bepalingen van deze landsverordening vinden toepassing voor zover niet ingevolge een overeenkomst als bedoeld in artikel 66 der Grondwet voor het Koninkrijk der Nederlanden een andere voorziening geldt.

Artikel 2

1. Deze landsverordening is, behoudens het bepaalde in artikel 39, niet van toepassing op het kosteloos luchtvervoer dat niet door een luchtvervoeronderneming wordt bewerkstelligd.
2. Deze landsverordening is voorts niet van toepassing op het vervoer van brieven, andere poststukken en postpakketten, noch op het luchtvervoer door militaire, douane- of politieluchtvaartuigen op bevel van de overheid.

Artikel 3

Het luchtvervoer, achtereenvolgens door verschillende vervoerders te bewerkstelligen, wordt voor de toepassing van deze landsverordening geacht een enkel luchtvervoer te vormen, wanneer het door de partijen als een enkele handeling is beschouwd, onverschillig of het in de vorm van een enkele overeenkomst, dan wel in de vorm van een reeks van overeenkomsten is gesloten.

Artikel 4

Wanneer in deze landsverordening sprake is van dagen, worden kalenderdagen en niet werkdagen bedoeld.

HOOFDSTUK II Luchtvervoerbewijzen

DEEL I Reisbiljet

Artikel 5

1. Bij het luchtvervoer van reizigers moet een reisbiljet worden uitgereikt.
2. Het reisbiljet strekt, behoudens tegenbewijs, tot bewijs van het sluiten van de luchtvervoerovereenkomst en de voorwaarden daarvan. Het ontbreken van het reisbiljet, een onnauwkeurigheid daarin of het verlies daarvan heeft invloed noch op het bestaan, noch op de geldigheid van de luchtvervoerovereenkomst, welke desondanks zal zijn onderworpen aan de bepalingen van deze landsverordening. Indien evenwel de reiziger met toestemming van de vervoerder aan boord gaat, zonder dat een reisbiljet is uitgereikt, heeft de vervoerder niet het recht zich te beroepen op de bepalingen van deze landsverordening, welke zijn aansprakelijkheid uitsluiten of beperken.

DEEL II Bagagebiljet

Artikel 6

1. Bij het luchtvervoer van aangegeven bagage moet een bagagebiljet worden uitgereikt.
2. Onder aangegeven bagage wordt verstaan: alle zaken welke toebehoren aan of onder de hoede zijn van een reiziger en welke door of namens deze, alvorens een luchtreis te ondernemen, ten vervoer door de lucht worden aangeboden en aangegeven. Onder aangegeven bagage worden niet begrepen zaken, die de reiziger als gemakkelijk mee te voeren, draagbare dan wel met de hand verwijdbare zaken op of bij zich heeft.
3. Het bagagebiljet strekt, behoudens tegenbewijs, tot bewijs van het aangeven van de bagage en van de voorwaarden van de luchtvervoerovereenkomst. Het ontbreken van het bagagebiljet, een onnauwkeurigheid daarin of het verlies daarvan heeft invloed noch op het bestaan, noch op de geldigheid van de luchtvervoerovereenkomst, welke desondanks zal zijn onderworpen aan de bepalingen van deze landsverordening. Indien evenwel de vervoerder bagage aanneemt zonder dat een bagagebiljet is uitgereikt, heeft hij niet het recht zich te beroepen op de bepalingen welke zijn aansprakelijkheid uitsluiten of beperken.

DEEL III Luchtvrachtbrief

Artikel 7

1. Elke vervoerder van goederen heeft het recht van de afzender te vorderen een bewijsstuk, "luchtvrachtbrief" genaamd, op te maken en af te geven; elke afzender heeft het recht van de vervoerder te vorderen dat document aan te nemen.
2. Het ontbreken van de luchtvrachtbrief, een onnauwkeurigheid daarin of het verlies daarvan heeft invloed noch op het bestaan, noch op de geldigheid van de vervoerovereenkomst, welke desondanks zal zijn onderworpen aan de bepalingen van deze landsverordening. Indien evenwel de vervoerder de goederen aanneemt zonder dat een luchtvrachtbrief is opgemaakt, heeft hij niet het recht zich te beroepen op de bepalingen van deze landsverordening, welke zijn aansprakelijkheid uitsluiten of beperken.

Artikel 8

1. De luchtvrachtbrief wordt door de afzender opgemaakt in drie oorspronkelijke exemplaren en afgegeven met de goederen.
2. Het eerste exemplaar bevat de vermelding "voor de vervoerder"; het wordt getekend door de afzender. Het tweede exemplaar bevat de vermelding "voor de geadresseerde"; het wordt getekend door de afzender en de vervoerder en het gaat met de goederen mee. Het derde exemplaar wordt getekend door de vervoerder en, na ontvangst van de goederen, door deze uitgereikt aan de afzender.
3. De handtekening van de vervoerder moet worden geplaatst vóór het inladen van de goederen in het luchtvaartuig.
4. De handtekening van de vervoerder kan worden vervangen door een stempel; die van de afzender kan worden gedrukt of vervangen door een stempel.
5. Indien op verzoek van de afzender de vervoerder de luchtvrachtbrief opmaakt, wordt hij, behoudens tegenbewijs, geacht te handelen voor rekening van de afzender.

Artikel 9

Wanneer er verscheidene colli zijn, heeft de vervoerder het recht van de afzender te vorderen, verschillende luchtvrachtbrieven op te maken.

Artikel 10

1. De afzender is aansprakelijk voor de juistheid van de mededelingen en de verklaring betreffende de goederen welke hij op de luchtvrachtbrief stelt.
2. Hij draagt de aansprakelijkheid voor alle schade die door de vervoerder of door anderen, jegens wie de vervoerder ter zake aansprakelijk is, wordt geleden als gevolg van zijn onnauwkeurige, onjuiste of onvolledige mededelingen en verklaringen.

Artikel 11.

1. De afzender is verplicht de inlichtingen te verschaffen en bij de luchtvrachtbrief de documenten te voegen, welke, vóór de afgifte van de goederen aan de geadresseerde, nodig zijn om aan de formaliteiten inzake douane, plaatselijke rechten of politie te voldoen. De afzender is tegenover de vervoerder verantwoordelijk voor alle schade die het gevolg is van ontbreken, de onvolledigheid of de onnauwkeurigheid van die inlichtingen en documenten, behoudens in geval van schuld aan de zijde van de vervoerder of diens ondergeschikten.
2. De vervoerder is niet gehouden te onderzoeken, of die inlichtingen en documenten juist of voldoende zijn.

Artikel 12

1. De luchtvrachtbrief strekt, behoudens tegenbewijs, tot bewijs van het sluiten van de overeenkomst, van de ontvangst van de goederen en van de voorwaarden van het luchtvervoer.
2. Opgaven in de luchtvrachtbrief betreffende het gewicht, de afmetingen en de verpakking der goederen, alsook betreffende het aantal der colli, hebben kracht van bewijs, behoudens tegenbewijs; die betreffende de hoeveelheid, de omvang en de toestand der goederen strekken tegenover de vervoerder enkel tot bewijs, voor zover zij door deze juist zijn bevonden in tegenwoordigheid van de afzender en dit is vastgesteld in de luchtvrachtbrief, of indien het betreft opgaven omtrent de uiterlijke staat der goederen.

Artikel 13

1. De afzender heeft het recht, onder voorwaarde, dat hij al de uit de luchtvervoerovereenkomst voortvloeiende verplichtingen naleeft, over de goederen te beschikken, hetzij door deze op het luchtvaartterrein van vertrek of van bestemming terug te nemen, hetzij door deze gedurende de

reis tijdens een landing op te houden, hetzij door deze te doen afleveren op de plaats van bestemming of tijdens de reis aan een andere persoon dan de op de luchtvrachtbrief aangegeven geadresseerde, hetzij door terugzending te vragen naar het luchtvaartterrein van vertrek, voor zover de uitoefening van dat recht noch aan de vervoerder, noch aan de andere afzenders nadeel doet, en mits hij de daaruit voortvloeiende kosten vergoede.

2. In geval het uitvoeren van de opdrachten van de afzender onmogelijk is, moet de vervoerder deze daarvan onmiddellijk verwittigen.

3. Indien de vervoerder handelt naar de opdrachten van de afzender inzake de beschikking over de goederen, zonder overlegging te eisen van het aan deze afgegeven exemplaar van de luchtvrachtbrief, zal hij, behoudens verhaal op de afzender, verantwoordelijk zijn voor de schade, door dit feit veroorzaakt aan hem die op regelmatige wijze in het bezit is van de luchtvrachtbrief.

4. Het recht van de afzender houdt op te bestaan op het ogenblik waarop dat van de geadresseerde begint, overeenkomstig het hieronder volgend artikel 14. Indien echter de geadresseerde de luchtvrachtbrief of de goederen weigert, of indien hij niet kan worden bereikt, verkrijgt de afzender zijn beschikkingsrecht.

Artikel 14

1. Behoudens in de gevallen in het vorige artikel aangeduid, heeft de geadresseerde het recht om dadelijk na aankomst van de goederen ter plaatse van bestemming van de vervoerder te vorderen hem de luchtvrachtbrief over te geven, en hem de goederen af te leveren tegen betaling van de verschuldigde bedragen en onder naleving van de bepalingen voor het luchtvervoer, aangegeven in de luchtvrachtbrief.

2. Behoudens beding van het tegendeel moet de vervoerder de geadresseerde dadelijk van de aankomst van de goederen in kennis stellen.

3. Indien het verlies van de goederen door de vervoerder wordt erkend, of indien de goederen na verloop van een termijn van zeven dagen, nadat zij hadden moeten aankomen, niet zijn aangekomen, is de geadresseerde gerechtigd tegenover de vervoerder de rechten te doen gelden, die uit de luchtvervoerovereenkomst voortvloeien.

Artikel 15

1. Indien de geadresseerde niet opkomt, indien hij weigert het goed aan te nemen dan wel het verschuldigde te betalen of indien op het goed beslag is gelegd, is de vervoerder verplicht het goed voor rekening en gevaar van de rechthebbende op te slaan in een daarvoor geschikte bewaarplaats.

2. De vervoerder is verplicht voor rekening van de rechthebbende de afzender en, ingeval van beslag, tevens de geadresseerde zo spoedig mogelijk telegrafisch of telefonisch in kennis te stellen van de opslag en van de aanleiding daartoe.

Artikel 16

1. Indien het goed dat ingevolge het eerste lid van het vorig artikel anders dan wegens beslag is opgeslagen, aan spoedig bederf onderhevig is en de afzender niet binnen twaalf uren na verzending van de in het tweede lid van het voorgaande artikel bedoelde kennisgeving over het goed beschikt, is de vervoerder verplicht het goed geheel of gedeeltelijk op de meest geëigende wijze te verkopen en daarvan de afzender terstond te verwittigen.

2. Indien daartoe gegronde redenen bestaan, kan bovendien in geval van opslag van het goed iedere belanghebbende worden gemachtigd het geheel of gedeeltelijk op de door de rechter te bepalen wijze te verkopen.

3. De machtiging wordt verleend door de rechter in het Gerecht in Eerste Aanleg, ter zittingsplaats waar het goed is opgeslagen.

4. De opbrengst van het ingevolge de beide voorgaande leden verkochte wordt steeds, voor zover zij niet strekt tot voldoening van de kosten van opslag en van de vorderingen van de vervoerder, onder gerechtelijke bewaring gesteld.

Artikel 17

De vervoerder die, indien op het goed beslag is gelegd, het goed aflevert in strijd met het bepaalde bij het eerste lid van artikel 15 en de geadresseerde die het aanneemt wetende, dat daarop zulk een beslag ligt, zijn persoonlijk aansprakelijk voor de schade welke daaruit mocht voortvloeien voor degene die het beslag heeft gelegd. Behoudens tegenbewijs wordt aangenomen dat de geadresseerde bekend was met het beslag en, in geval op het goed een ander dan revindicatoir beslag is gelegd, dat de vordering ten volle op het goed kan worden verhaald.

Artikel 18

1. Indien de vervoerder het goed aflevert zonder dat het hem wegens het luchtvervoer bij de aflevering verschuldigde is voldaan of zonder dat hij zekerheidstelling daarvoor heeft gekregen, verliest hij zijn aanspraak te dien zake op de afzender, wanneer deze doet blijken, dat krachtens de tussen hem en de geadresseerde bestaande rechtsverhouding het verschuldigde door de geadresseerde moest worden gedragen en hij dit, zo hij het betaalde, uit hoofde van het onvermogen van de geadresseerde, niet meer op deze zou kunnen verhalen.

2. In het geval in het vorig lid bedoeld verjaart de rechtsvordering van de vervoerder op de geadresseerde ter zake van het luchtvervoer door tijdsverloop van één jaar. Deze verjaring begint te lopen bij het eindigen van de reis.

Artikel 19

De kosten van sortering der goederen, voor zover nodig voor de richtige aflevering, zijn voor rekening van de luchtvervoerder.

Artikel 20

De afzender en de geadresseerde kunnen, ieder op zijn eigen naam, al de rechten doen gelden welke hun onderscheidenlijk bij de artikelen 13 en 14 zijn toegekend, hetzij zij handelen in hun eigen belang, hetzij in het belang van een ander, op voorwaarde, dat zij de verplichtingen welke de overeenkomst oplegt, uitvoeren.

Artikel 21

1. De artikelen 13, 14 en 20 doen niet te kort aan de verhouding tussen de afzender en de geadresseerde onderling, noch aan de verhouding van derden, wier rechten afkomstig zijn, hetzij van de afzender, hetzij van de geadresseerde.

2. Elk beding, waarbij van de bepalingen der artikelen 13, 14 en 20 wordt afgeweken, moet in de luchtvrachtbrief worden opgenomen.

3. Niets in deze landsverordening belet de uitgifte van een verhandelbare luchtvrachtbrief.

DEEL IV Vrijstelling van bepalingen

Artikel 22

De bepalingen van de artikelen 5-9 betreffende de luchtvervoerbewijzen zijn niet van toepassing op het vervoer, dat in bijzondere omstandigheden buiten elke normale uitoefening van het luchtvaartbedrijf plaats heeft.

HOOFDSTUK III Aansprakelijkheid van de vervoerder en van diens ondergeschikten

Artikel 23

1. De vervoerder is aansprakelijk voor schade, ontstaan in geval van verwonding of enig ander lichamelijk letsel, door een reiziger geleden, wanneer het ongeval, dat de schade veroorzaakte, verband hield met het luchtvervoer en plaats had aan boord van het luchtvaartuig of tijdens enige handeling verband houdende met het aan boord gaan en het verlaten van het luchtvaartuig.

2. Heeft het letsel de dood ten gevolge, dan hebben de overblijvende echtgenoot, de kinderen of de ouders van de overledene, die door zijn arbeid plachten te worden onderhouden, een rechtsvordering tot schadevergoeding, te waarden naar gelang van de wederzijdse stand en de fortuin der personen, en naar de omstandigheden.

Artikel 24

1. De vervoerder is aansprakelijk voor schade ontstaan in geval van vernieling, verlies of beschadiging van aangegeven bagage of van goederen, wanneer het voorval, dat de schade veroorzaakte, plaats heeft gehad tijdens het luchtvervoer.

2. Het luchtvervoer, in de zin van het vorige lid, omvat het tijdperk, gedurende hetwelk de bagage of de goederen zich onder de hoede van de vervoerder bevinden, onverschillig of dit het geval is op een luchtvaartterrein of aan boord van een luchtvaartuig of waar dan ook, in geval van landing buiten een luchtvaartterrein.

3. Het tijdperk van het luchtvervoer omvat niet enig vervoer te land, ter zee of op binnenwateren, bewerkstelligd buiten een luchtvaartterrein. Wanneer evenwel zodanig vervoer plaats heeft ter uitvoering van de luchtvervoerovereenkomst in verband met het inladen, de aflevering of de overlading, is de vervoerder aansprakelijk voor alle schade, alsof deze het

gevolg ware van een voorval, geschiedt tijdens het luchtvervoer, tenzij hij bewijst, dat de schade het gevolg is van een gebeurtenis welke niet tijdens het luchtvervoer plaats had.

Artikel 25

De door de vervoerder wegens geheel of gedeeltelijk verlies van goederen of aangegeven bagage te betalen schadevergoeding wordt berekend naar de waarde, welke goed van dezelfde soort en hoedanigheid had ter plaatse van bestemming, ten tijde waarop de goederen of de bagage aldaar had moeten worden afgeleverd, onder aftrek van hetgeen door de niet-aflevering is bespaard aan kosten en vracht.

Artikel 26

In geval van beschadiging van goederen of aangegeven bagage moet worden vergoed de som welke men verkrijgt door van de in artikel 25 bedoelde waarde, de waarde van het beschadigde goed af te trekken en dit verschil te verminderen met hetgeen door de beschadiging is bespaard aan kosten en vracht.

Artikel 27

Voor zover niet anders is overeengekomen, is de vervoerder aansprakelijk voor de schade, voortvloeiende uit vertraging in het luchtvervoer van reizigers, bagage of goederen.

Artikel 28

De vervoerder is niet aansprakelijk voor schade, indien hij bewijst, dat hij en zijn ondergeschikten alle maatregelen hebben genomen, nodig om de schade te vermijden of dat het hun onmogelijk was die maatregelen te nemen. Indien de vervoerder bewijst, dat de schuld van de getroffen persoon de schade heeft veroorzaakt of er toe heeft bijgedragen, kan de rechter de aansprakelijkheid van de vervoerder ter zijde stellen of verminderen.

Artikel 29

1. Bij het luchtvervoer van personen is de aansprakelijkheid van de vervoerder jegens elke reiziger of diens in artikel 23, tweede lid, aangewezen nabestaanden beperkt tot de tegenwaarde in Nederlands-Antilliaanse munt van het bedrag van tweehonderdvijftigduizend francs. In het geval dat de schadeloosstelling wordt bepaald in de vorm van een rente mag het gekapitaliseerde bedrag die grens niet te boven gaan. Evenwel kan de reiziger door een bijzondere overeenkomst met de vervoerder een hogere grens voor de aansprakelijkheid bepalen.
2. Bij het luchtvervoer van aangegeven bagage en van goederen is de aansprakelijkheid van de vervoerder beperkt tot de tegenwaarde in Nederlands-Antilliaanse munt van het bedrag van tweehonderdvijftig francs per kilogram, behoudens bijzondere verklaring omtrent belang bij de aflevering, gedaan door de afzender bij de afgifte van de colli aan de vervoerder en tegen betaling van een eventueel verhoogd tarief. In dat geval is de vervoerder verplicht te betalen tot het bedrag van de opgegeven som, tenzij hij bewijst, dat deze het werkelijk belang van de afzender bij de aflevering te boven gaat.
3. Bij verlies, beschadiging of vertraging van een gedeelte van de aangegeven bagage of van goederen of van enig daarin opgenomen voorwerpen wordt ter bepaling van de aansprakelijkheidsgrens van de vervoerder alleen in aanmerking genomen het totale gewicht van het betrokken collo of van de betrokken colli. Indien evenwel het verlies, de beschadiging of de vertraging van een gedeelte van de aangegeven bagage of van de goederen of van enig daarin opgenomen voorwerp de waarde van andere colli, gedekt door hetzelfde bagagebiljet of dezelfde luchtvrachtbrief beïnvloedt, wordt het totale gewicht van deze colli in aanmerking genomen ter bepaling van de aansprakelijkheidsgrens.
4. Voor wat betreft de voorwerpen, bedoeld in de laatste zin van artikel 6, tweede lid, is de aansprakelijkheid van de vervoerder beperkt tot de tegenwaarde in Nederlands-Antilliaanse munt van een bedrag van vijfduizend francs per reiziger.
5. De bepalingen van dit artikel zijn niet van toepassing op een eventuele aansprakelijkheid van de vervoerder voor de kosten van het geding met de partij tegen wie hij zich op deze bepalingen kan beroepen, tenzij de vervoerder schriftelijk, hetzij binnen een termijn van zes maanden na de datum van het voorval waardoor de schade werd veroorzaakt, hetzij vóór de aanvang van het proces wanneer dit ná die termijn aanhangig is gemaakt, een bedrag aan de eiser heeft aangeboden, even groot als of groter dan het bedrag van de toegewezen schadevergoeding met uitsluiting van genoemde kosten van het geding.
6. De in dit artikel in francs aangegeven bedragen worden geacht betrekking te hebben op een munteenheid gesteld op vijftien en een half milligram goud van een gehalte van negenhonderd duizendste fijn. De omzetting van deze bedragen in Nederlands-Antilliaanse

munt zal in geval van een proces geschieden overeenkomstig de goudwaarde van deze munt op de datum van het vonnis.

Artikel 30

De vervoerder is gehouden tot vergoeding der schade, overeenkomen aan de voorwerpen, bedoeld in de laatste zin van het tweede lid van artikel 6, indien blijkt, dat de reiziger tot behoud daarvan de nodige zorg heeft aangewend, tenzij de vervoerder bewijst, dat zijn ondergeschikten alle maatregelen hebben genomen, nodig om de schade te vermijden of dat het hun onmogelijk was die maatregelen te nemen.

Artikel 31

1. Behoudens het bepaalde in artikel 27, is elk beding, strekkende om de luchtvervoerder te ontheffen van zijn aansprakelijkheid of om een lagere grens vast te stellen dan die, welke in deze landsverordening is bepaald, nietig, doch de nietigheid van dit beding heeft niet de nietigheid ten gevolge van de overeenkomst, welke onderworpen blijft aan de bepalingen van deze landsverordening.
2. Het eerste lid van dit artikel is niet van toepassing op bedingen betreffende verlies of schade veroorzaakt door de aard of een eigen gebrek van de vervoerde goederen.

Artikel 32

In de gevallen, bedoeld bij de artikelen 23, 24, 27 en 30, kan elke rechtsvordering ter zake van de aansprakelijkheid op welke grond zij ook steune, slechts worden ingesteld onder de voorwaarden en binnen de grenzen bedoeld bij deze landsverordening.

Artikel 33

De in artikel 29 vermelde aansprakelijkheidsgrenzen zijn niet van toepassing, indien wordt bewezen, dat de schade het gevolg is van een daad of een nalatigheid van de vervoerder of zijn ondergeschikten, welke plaats vond hetzij met de bedoeling schade te veroorzaken, hetzij roekeloos en met de wetenschap, dat er waarschijnlijk schade uit zou voortvloeien; in geval van een daad of nalatigheid van een persoon die in verband met het vervoer door hem is te werk gesteld, moet tevens worden bewezen, dat deze handelde in de uitoefening van zijn werkzaamheden.

Artikel 34

1. Indien een geding wordt aanhangig gemaakt tegen een ondergeschikte van de vervoerder op grond van schade als bedoeld in deze landsverordening, zal deze, indien hij bewijst, dat hij in de uitoefening van zijn werkzaamheden heeft gehandeld, zich kunnen beroepen op de aansprakelijkheidsgrenzen, waarop den vervoerder zich krachtens artikel 29 kan beroepen.
2. Het totale bedrag van de schadevergoeding, welke in dat geval van de vervoerder en diens ondergeschikte kan worden verkregen, mag de in artikel 29 vermelde grenzen niet overschrijden.
3. De bepalingen van de vorige leden van dit artikel zijn niet van toepassing, indien wordt bewezen, dat de schade het gevolg is van een daad of een nalatigheid van de ondergeschikte, welke plaats vond hetzij met de bedoeling schade te veroorzaken, hetzij roekeloos en met de wetenschap, dat er waarschijnlijk schade uit zou voortvloeien.

Artikel 35

1. De aanneming door de geadresseerde, zonder protest, van de bagage en de goederen vestigt, behoudens tegenbewijs, het vermoeden, dat de goederen in goede staat en in overeenstemming met het luchtvervoerbewijs zijn afgeleverd.
2. In geval van beschadiging moet de belanghebbende aan de vervoerder protest doen onmiddellijk na de ontdekking en in ieder geval, wanneer het bagage betreft, binnen een termijn van zeven dagen, of, wanneer het andere goederen betreft, binnen een termijn van veertien dagen, te rekenen van de dag van aanneming. In geval van vertraging moet het protest worden gedaan uiterlijk binnen een en twintig dagen, te rekenen van de dag, waarop de bagage of de goederen te zijner beschikking zijn gesteld.
3. Elk protest moet worden ingebracht door middel van een op het luchtvervoerbewijs te stellen voorbehoud of door een ander geschrift, verzonden binnen de voor dat protest aangegeven termijn.
4. Bij gebreke van protest binnen de voorgeschreven termijnen vervalt alle aanspraak tegen de vervoerder, tenzij in geval van bedrog door deze.

Artikel 36

De rechtsvordering ter zake van de aansprakelijkheid moet op straffe van verval worden ingesteld binnen een termijn van twee jaar, te rekenen van de aankomst ter bestemming, of van de dag, waarop het luchtvaartuig had moeten aankomen, of van de onderbreking van het luchtvervoer.

Artikel 37

1. In de gevallen, dat het luchtvervoer wordt beheerst door het gestelde in artikel 3 en dat het bewerkstelligd moet worden achtereenvolgens door verschillende vervoerders, is elke vervoerder die reizigers, aangegeven bagage of goederen aanneemt, onderworpen aan de in deze landsverordening gestelde bepalingen; hij wordt geacht een der partijen te zijn, die de vervoerovereenkomst hebben gesloten, voor zover die overeenkomst betrekking heeft op het deel van het luchtvervoer dat onder zijn toezicht is bewerkstelligd.
2. In geval van zodanig vervoer hebben de reiziger of zijn rechtverkrijgenden enkel verhaal op de vervoerder die het luchtvervoer heeft bewerkstelligd, gedurende hetwelk het ongeval of de vertraging plaats vond, behalve in het geval, dat de eerste vervoerder bij uitdrukkelijk beding de aansprakelijkheid voor de gehele reis op zich heeft genomen.
3. Indien het bagage of goederen betreft, kan de afzender de eerste vervoerder aanspreken; de geadresseerde, die het recht op afgifte heeft, heeft verhaal tegen de laatste vervoerder, beiden kunnen daarenboven de vervoerder aanspreken die het luchtvervoer heeft bewerkstelligd, gedurende hetwelk die vernieling, het verlies, de beschadiging of de vertraging plaats had. Deze vervoerders zijn hoofdelijk aansprakelijk tegenover de afzender en de geadresseerde.

HOOFDSTUK IV Bepalingen betreffende gecombineerd vervoer

Artikel 38

1. In geval van gecombineerd vervoer, dat plaats heeft gedeeltelijk door de lucht en gedeeltelijk met enig ander middel van vervoer, zijn de bepalingen van deze luchtverordening enkel toepasselijk op het luchtvervoer.
2. Geen bepaling van deze landsverordening belet partijen om in geval van gecombineerd vervoer in het luchtvervoerbewijs voorwaarden op te nemen betreffende andere wijzen van vervoer, mits de bepalingen van deze landsverordening voor wat betreft het luchtvervoer worden in acht genomen.

HOOFDSTUK V Bepalingen betreffende luchtvervoer, als bedoeld in artikel 2, eerste lid

Artikel 39

In geval bij kosteloos luchtvervoer, niet door een luchtvervoeronderneming bewerkstelligd, letsel of schade wordt toegebracht aan vervoerde personen of goederen, is degene die dit luchtvervoer bewerkstelligt, voor de schade aansprakelijk, indien wordt aangetoond, dat hij of zijn ondergeschikten niet al de maatregelen hebben genomen, nodig om de schade te vermijden.

Indien de vervoerder bewijst, dat de schuld van de getroffen persoon de schade heeft veroorzaakt of er toe heeft bijgedragen, kan de rechter de aansprakelijkheid van de vervoerder terzijde stellen of verminderen. De artikelen 33 en 34 zijn van overeenkomstige toepassing.

Artikel 40

Deze landsverordening kan worden aangehaald als "Landsverordening Luchtvervoer".

Artikel 41

Deze landsverordening treedt in werking met ingang van de dag na die van haar afkondiging.

harstpe h a r s t p e M i n . v a n B Z K p Ò ¹ % Ñ ýý0 :

LANDSVERORDENING van de 23ste mei 1996 houdende maatregelen ter beperking van het tabaksgebruik

Artikel 1

In deze landsverordening en de daarop berustende bepalingen wordt verstaan onder:

- a. tabaksprodukten : sigaren, sigaretten en kerftabak, geheel of gedeeltelijk bestaande uit bestanddelen van de plant *Nicotiana*;
- b. kerftabak : shag, pijp-, pruim- en sniftabak;
- c. de openbare gebouwen : de gebouwen die door het Land en de eilandgebieden worden beheerd;
- d. het bevoegd gezag : 1. voor wat betreft het Land de betrokken minister;
2. voor wat betreft de eilandgebieden het bestuurscollege;
3. voor wat betreft inrichtingen als bedoeld in artikel 3, de directeur.

Artikel 2

1. Het bevoegd gezag treft voor de openbare gebouwen zodanige maatregelen, dat van de daarin geboden voorzieningen gebruik kan worden gemaakt en de werkzaamheden kunnen worden verricht zonder dat daarbij hinder van het gebruik van tabaksprodukten wordt ondervonden.
2. Tot de maatregelen, bedoeld in het eerste lid, behoort in ieder geval het instellen en handhaven van een verbod tabaksprodukten te gebruiken in ruimten behorende tot de bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen, aangewezen categorieën. Op het verbod kan het bevoegd gezag, overeenkomstig bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen, te stellen regelen, beperkingen aanbrengen.

Artikel 3

1. Bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen, kan aan degenen die - anders dan in een hoedanigheid als bedoeld in artikel 2, eerste lid - het beheer hebben over inrichtingen voor gezondheidszorg, maatschappelijke dienstverlening, sport, sociaal-cultureel werk of onderwijs, voor zover die inrichtingen behoren tot bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen, aangewezen categorieën, de verplichting worden opgelegd tot het treffen van maatregelen als bedoeld in artikel 2, eerste lid.
2. Artikel 2, tweede lid, is van overeenkomstige toepassing.

Artikel 4

Deze landsverordening treedt in werking met ingang van de dag na die der uitgifte van het Publicatieblad, waarin de afkondiging is geschied.

Artikel 5

Deze landsverordening kan worden aangehaald als: Landsverordening beperking tabaksgebruik.

Landsverordening van de 28ste maart 1960 houdende nieuwe regelen nopens de geneesmiddelenvoorziening en de uitoefening van de artsenijsbereidkunde

HOOFDSTUK I Algemene bepalingen

Artikel 1

Voor de toepassing van deze landsverordening en de uitvoering daarvan te geven voorschriften wordt verstaan onder:

- a. Minister : de Minister van Volksgezondheid;
- b. Inspecteur : de Inspecteur Geneesmiddelen;
- c. Inspectie : de Inspectie voor de Volksgezondheid, bedoeld in artikel 2, eerste lid, van de Landsverordening Inspectie voor de Volksgezondheid (P.B. 2003, no. 8);
- d. Zelfstandigheden : stoffen, dieren, planten delen of producten van dieren of planten, producten bereid uit dieren of planten of uit gedeelten van dieren of planten, alsmede de mengsels hiervan;
- e. geneesmiddelen : 1°. Zelfstandigheden, welke worden gebruikt voor genezing, leniging of voorkoming van enige aandoening, ziekte, ziekteverschijnsel, pijn, verwonding of gebrek bij de mens, voor zover zij in een apotheek plegen aanwezig te zijn of uit een apotheek zijn of plegen te worden afgeleverd;
2°. Zelfstandigheden, welke op recept zijn bereid waarbij onder bereiden tevens wordt verstaan het in de vereiste vorm brengen of het ter aflevering gereedmaken;
3°. Zelfstandigheden, welke zich bevinden in een verpakking of voorwerp, en kennelijk bestemd zijn om in die verpakking of in dat voorwerp aan de verbruiker te worden afgeleverd en welke op enigerlei wijze worden of werden aangeduid of aangeprezen als zijnde geschikt of als zouden zij geschikt kunnen zijn ter genezing, leniging of voorkoming van enige aandoening ziekte, ziekte- verschijnsel pijn, verwonding of gebrek bij de mens;
4°. Zelfstandigheden, als zodanig door de Minister aangewezen;
- f. Verpakte geneesmiddelen : de geneesmiddelen bedoeld onder 3° en die bedoeld onder d, 4°. voor zover deze zich bevinden in een verpakking of voorwerp, en kennelijk bestemd zijn om in die verpakking of in dat voorwerp aan de verbruiker te worden afgeleverd;
- g. uitoefening der artsenijsbereidkunde : 1°. het bereiden van geneesmiddelen;
2°. Het afleveren van geneesmiddelen; hieronder wordt niet verstaan het aanwenden van geneesmiddelen door een geneeskundige, tandheilkundige of vroedvrouw bij een patiënt, in die gevallen waarin de hulp van de geneeskundige, tandheilkundige of vroedvrouw daartoe de nodige mocht zijn, mits deze geneesmiddelen door een apotheker aan de geneeskundige, tandheilkundige of vrouwvrouw zijn verstrekt;
- h. apotheek : het lokaal dat of bij de elkaar behorende lokalen en bewaarplaatsen welke door een apotheker of een geneeskundige als bedoeld in artikel 35 wordt of worden gebruikt voor of in verband met de uitoefening van de artsenijsbereidkunde.
- i. recept : de schriftelijke aanwijzing nopens de bereiding of de aflevering van een geneesmiddel, afgegeven door een geneeskundige, een tandheilkundige of een vroedvrouw ten behoeve van een of meer met name genoemde dan wel met cijfers of letters aangeduide personen;
- j. ziekenhuis : een inrichting bestemd voor of gebezigd tot verpleging van personen, opgenomen voor het ondergaan van genees-, heel-

of verloskundige behandelingen of genees-, heel of verloskundig onderzoek.

Artikel 2

1. De Minister wijst zelfstandigen aan, welke zowel als geneesmiddel als voor ander dan geneeskundig doel plegen te worden gebruikt en die onder de voorwaarden, die de Minister stelt, niet worden geacht te zijn geneesmiddel.
2. De Minister wijst geneesmiddelen aan, welke anderen dan de in het eerste lid van artikel 3 bedoelde personen ter aflevering in voorraad mogen hebben en afleveren.
3. Indien andere dan de in het eerste lid van artikel 3 bedoelde personen geneesmiddelen, aangewezen krachtens de vorige leden, ter aflevering in voorraad hebben of afleveren, worden zij niet geacht de artseneijbereidkunde uit te oefenen.
4. Het afleveren van geneesmiddelen op recept wordt steeds geacht te zijn uitoefening van de artseneijbereidkunde.

HOOFDSTUK II

Het uitoefenen der artseneijbereidkunde

Artikel 3

1. Tot uitoefening der artseneijbereidkunde zijn bevoegd:
 - a. apothekers
 - b. geneeskundigen, voor zoveel hun dat is toegestaan krachtens artikel 35;
 - c. apothekers-assistenten, gedurende de uitoefening hunner werkzaamheden in een apotheek, mits onder toezicht van een apotheker of van een geneeskundige als bedoeld in artikel 35.
 - d. andere personen, rechtspersonen daaronder begrepen, aan wie daartoe door de Minister vergunning is verleend. De Minister kan aan de vergunning voorwaarden verbinden, de vergunning weigeren of deze intrekken, indien het belang der volksgezondheid zulks vordert. De vergunning of intrekking is met redenen omkleed. De vergunning strekt, hetzij tot afleveren, hetzij tot het bereiden en afleveren in het groot van geneesmiddelen. Onder afleveren in het groot wordt mede verstaan het uitvoeren en doorvoeren van geneesmiddelen. De vergunninghouder mag niet over de toonbank verkopen nog open winkel houden.
2. De Minister kan aan personen, die niet bevoegd zijn tot uitoefening van de artseneijbereidkunde, vergunning verlenen tot het afleveren van bepaalde bij die vergunning aan te wijzen verpakte geneesmiddelen. De minister kan aan de vergunning voorwaarden verbinden, de vergunning weigeren of deze intrekken, indien het belang van de volksgezondheid zulks vordert.
3. Aan personen, die niet bevoegd zijn tot uitoefening van artseneijbereidkunde, is het bereiden of het afleveren van geneesmiddelen verboden, met uitzondering van het afleveren van de zelfstandigheden aangewezen krachtens het eerste of van de geneesmiddelen aangewezen krachtens het tweede lid van artikel 2 en het afleveren van verpakte geneesmiddelen krachtens een vergunning als bedoeld in het tweede lid.
4. Vervallen.

Artikel 3a

1. Voor een vergunning, als bedoeld in artikel 3, eerste lid, onderdeel d, en tweede lid, wordt jaarlijks een vergoeding geheven overeenkomstig regelen bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen, vast te stellen.
2. Onverminderd het bepaalde in artikel 3, eerste lid, onderdeel d, en tweede lid, kan de Minister een vergunning intrekken:
 - a. indien naar het oordeel van de Minister het algemeen belang zulks vordert;
 - b. indien is gebleken dat gedurende een periode bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen, vast te stellen, geen daadwerkelijk gebruik is gemaakt van de bij de vergunning verleende bevoegdheid;
 - c. indien de krachtens het eerste lid verschuldigde vergoeding niet is betaald.

Artikel 4

1. Hij, die de artseneijbereidkunde uitoefent, is gehouden dit met nauwkeurigheid en met inachtneming van de wettelijke voorschriften te doen.
2. Een geneesmiddel mag slechts worden afgeleverd, indien duidelijk is aangegeven hetgeen wordt verlangd.

HOOFDSTUK III

Verpakte geneesmiddelen

Artikel 5

1. Er is een commissie, belast met 1e beoordeling van verpakte geneesmiddelen, waarvan de leden en de secretaris bij landsbesluit worden benoemd en ontslagen. Bij landsbesluit worden nadere voorschriften gegeven voor de samenstelling en de werkwijze van de commissie, alsmede voor de vergoeding welke door de leden en de secretaris ter zake van hun werkzaamheden kan worden genoten. De leden en de secretaris van de commissie zijn verplicht tot geheimhouding van hetgeen hun bij het verrichten van hun taak is bekend geworden omtrent de samenstelling of de bereiding van of de handel in verpakte geneesmiddelen.
2. De commissie houdt een register bij van verpakte geneesmiddelen. Op verzoek van belanghebbenden neemt de commissie in dit register de verpakte geneesmiddelen op, die:
 - a. naar redelijkerwijze mag worden aangenomen, de aangeprezen werking bezitten.
 - b. niet schadelijk zijn voor de gezondheid bij gebruik overeenkomstig het voorschrift op of gevoegd bij de verpakking.
 - c. voldoen aan de voorschriften bij landsbesluit houdende algemene maatregelen, ter uitvoering van artikel 6 gegeven.De inschrijving wordt niet geweigerd of doorgehaald dan nadat de belanghebbende is gehoord of behoorlijk is opgeroepen. Van de beslissingen van de commissie staat voor de belanghebbende beroep open op de Minister volgens bij landsbesluit houdende algemene maatregelen te stellen regelen.
3. Indien het belang der volksgezondheid zulks vordert, is de Minister bevoegd:
 - a. de inschrijving van een verpakt geneesmiddel voor een termijn van ten hoogste vier maanden te schorsen; deze termijn kan tweemaal met een gelijke termijn door de Minister worden verlengd;
 - b. ten aanzien van een geregistreerd verpakt geneesmiddel te bepalen, dat het gedurende een bij zijn beschikking aan te wijzen tijdvak van ten hoogste twaalf maanden niet mag worden afgeleverd dan met inachtneming van bij die beschikking gestelde voorwaarden.
4. Het is verboden ongeregistreerde verpakte geneesmiddelen, dan wel geregistreerde verpakte geneesmiddelen, waarvan de inschrijving is geschorst, te bereiden, te verkopen, af te leveren, in te voeren, te verhandelen of ter aflevering in voorraad te hebben, of de voorwaarden te overtreden, bedoeld in lid 3 onder b.
5. Het in het vierde lid vervatte verbod geldt niet voor:
 - a. het bereiden, het afleveren of het ter aflevering in voorraad hebben van zich nog in het stadium van proefneming bevindende ongeregistreerde verpakte geneesmiddelen.
 - b. de invoer van ongeregistreerde verpakte geneesmiddelen en de aflevering van deze geneesmiddelen in de bij landsbesluit houdende algemene maatregelen, aangegeven gevallen, een en ander indien is voldaan aan de bij dit landsbesluit gestelde voorschriften.

Artikel 6

Bij landsbesluit houdende algemene maatregelen kunnen regelen worden vastgesteld nopens de registratie, de schorsing, de bereiding, het verkopen, de aflevering, de invoer, de handel en het ter aflevering in voorraad hebben van verpakte geneesmiddelen, voorts de aanprijzing, de verpakking en door de belanghebbenden vergoeding voor onderzoek, registratie dan wel wijziging van de bij de registratie overgelegde gegevens. Bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen, kan, in het belang van de volksgezondheid, bepaald worden dat een of meer van die voorschriften niet van toepassing zullen zijn op een verpakt geneesmiddel, of wel van toepassing zullen zijn op enige zelfstandigheid.

HOOFDSTUK IV

De apotheker

§1. De inschrijving

Artikel 7

1. Hij, die de hoedanigheid van apotheker bezit, mag van zijn bevoegdheid tot uitoefening artsenijsbereidkunde geen gebruik maken voordat hij op zijn verzoek door de Inspecteur in het register der apothekers die de artsenijsbereidkunde uitoefenen is ingeschreven.

2. Bij een verzoek om inschrijving moet door de verzoeker het bewijs van zijn hoedanigheid van apotheker worden overgelegd. Van de inschrijving wordt aantekening gedaan op het bewijs van bevoegdheid.

3. De inschrijving geschiedt voor een apotheek bevestigd in een bepaald aangewezen perceel.

4. Voor een inschrijving als bedoeld in het eerste lid, wordt een vergoeding geheven overeenkomstig regelen bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen, vast te stellen. De inschrijving geschiedt niet dan nadat de vergoeding is betaald.

5. Bij het verzoek tot inschrijving dient door de verzoeker te worden overgelegd:

a. een door de verzoeker ondertekende verklaring, waaruit blijkt dat hij de artsenijbereidkunde al dan niet in dienstbetrekking, maatschap of andere vorm van samenwerkingsverband met derden zal uitoefenen;

b. ingeval de verzoeker een persoon is die voornemens is de artsenijbereidkunde uit te oefenen in dienst van een apotheker, van een instelling van apothekers, van personen die geen apotheker zijn of van instellingen die geen instellingen van apothekers zijn, een door de werkgever ondertekende verklaring, waaruit ten genoegen van de Inspecteur moet blijken dat de verzoeker in staat wordt gesteld de artsenijbereidkunde in onafhankelijkheid en naar behoren uit te oefenen.

Artikel 8

1. De inschrijving wordt door de Inspecteur geweigerd, indien de aanvrager in de uitoefening zijner bevoegdheid is geschorst en de termijn van schorsing nog niet is verstreken, zomede indien hem deze bevoegdheid is ontnomen.

2. De Inspecteur is bevoegd de inschrijving te weigeren:

a. indien hem blijkt dat de apotheek niet aan de eisen, bij of krachtens deze landsverordening aan apotheken gesteld, voldoet;

b. indien niet de nodige waarborgen aanwezig zijn voor de aflevering van deugdelijke geneesmiddelen. Onder deze waarborgen is mede begrepen, dat het door de apotheker in zijn apotheek uit te oefenen toezicht voldoende zal zijn.

Artikel 9

1. De inschrijving vervalt:

a. bij overlijden van de ingeschrevene;

b. indien de ingeschrevene in de uitoefening zijner bevoegdheid is geschorst of hem deze is ontnomen;

c. indien de ingeschrevene aan de Inspecteur te kennen geeft, dat hij ophoudt de artsenijbereidkunde uit te oefenen in de apotheek waarvoor hij is ingeschreven.

2. De Inspecteur is bevoegd de inschrijving van een apotheker in te trekken, indien naar zijn oordeel voldoende waarborgen voor de aflevering van deugdelijke geneesmiddelen niet aanwezig zijn. Onder deze waarborgen is mede begrepen dat het door de apotheker in zijn apotheek uit te oefenen toezicht voldoende zal zijn.

3. In de gevallen, bedoeld in het eerste en tweede lid, is de Inspecteur bevoegd de apotheek te sluiten en de toegang te verzegelen en verzegeld te houden zolang geen nieuwe inschrijving is geschied.

Artikel 10

[vervallen]

Artikel 11

De apotheker is verplicht, zodra hij ophoudt de artsenijbereidkunde uit te oefenen in de apotheek waarvoor hij is ingeschreven, daarvan schriftelijk kennis te geven aan de Inspecteur.

§2 De uitoefening van het beroep

Artikel 12

De apotheker mag de artsenijbereidkunde slechts in één apotheek uitoefenen, behoudens in de gevallen bedoeld in artikel 24 en het tweede lid laatste zin van artikel 44.

Artikel 13

Indien in een apotheek meer dan één apotheker de artsenijbereidkunde uitoefent, rusten alle verplichtingen, welke deze landsverordening of de ter uitvoering daarvan te geven voorschriften de apotheker oplegt, op de oudste in leeftijd, tenzij de betrokken apothekers schriftelijk anders

zijn overeengekomen en de Inspecteur aan belanghebbenden schriftelijk van zijn instemming met deze overeenkomst heeft doen blijken.

Artikel 14

1. De apotheker is verplicht zorg te dragen, dat de in zijn apotheek werkzame personen de bij of krachtens deze landsverordening vastgestelde bepalingen naleven.
2. Hij is van de verplichting, bedoeld in het eerste lid van dit artikel, bevrijd, voor zover hij kan aantonen, dat hij gedaan heeft wat redelijkerwijze mogelijk was om een overtreding te voorkomen.

Artikel 15

Het is de apotheker verboden, met een geneeskundige, tandheeskundige of vroedvrouw rechtstreeks of zijdelings enige overeenkomst betreffende het leveren van geneesmiddelen aan derden aan te gaan, waardoor voor hen, die het gebruik der geneesmiddelen voorschrijft, deze bereid of deze aflevert, rechtstreeks of zijdelings geldelijk of in geld waardeerbaar belang bij de levering zou bestaan.

§3 De aflevering van geneesmiddelen

Artikel 16

1. De apotheker levert geneesmiddelen af op recept of op enig ander verzoek met inachtneming van het bepaalde bij het tweede lid van artikel 4.
2. Bij landsbesluit houdende algemene maatregelen, kunnen geneesmiddelen worden aangewezen, welke niet anders dan op recept mogen worden afgeleverd.

Artikel 17

1. De apotheker levert op recept geen geneesmiddelen af dan nauwkeurig volgens het recept en van deugdelijke bestanddelen bereid.
2. Vermoedt hij in een recept een wellicht schadelijke vergissing, dan geeft hij daarvan terstond mondeling of schriftelijk kennis aan degene die het recept voorschreef. Hij gaat niet tot aflevering over voordat hij zekerheid heeft gekregen,
3. Hij wordt geacht zekerheid te hebben verkregen, indien hij zijn vermoeden en de gronden waarop dit vermoeden steunt heeft kenbaar gemaakt aan degene die het recept voorschreef en deze de juistheid van het recept schriftelijk heeft bevestigd of een tweede gelijkkluidend recept heeft afgegeven.

Artikel 18

1. De apotheker zorgt, dat aan of op elk voorwerp waarin hij een geneesmiddel op recept aflevert, een papier gehecht is, waarop de naam van degene te wiens behoefte het is voorgeschreven is vermeld, dan wel diens initialen of een cijfer ter vervanging daarvan, alsmede de wijze van gebruik, de dag der aflevering en zijn naam.
2. De aanduidingen in het eerste lid bedoeld worden bij geneesmiddelen tot inwendig gebruik op ongekleurd, bij die tot uitwendig gebruik op gekleurd papier gesteld.

§4 De tijd en de wijze van bewaring en het ter inzage geven van recepten

Artikel 19

1. De apothekers liasseren de hun aangeboden en bereide recepten naar de volgorde der bereiding en bewaren die aldus gedurende vijf jaren. De bewaring van de recepten dient in de apotheek te geschieden en wel op geordende en overzichtelijke wijze overeenkomstig door de Inspecteur vast te stellen richtlijnen of te geven aanwijzingen.
2. Bij overgang van de apotheek op een andere apotheker gaan ook de recepten op deze over; bij opheffing der apotheek worden zij door de naaste belanghebbende aan de Inspecteur overgegeven.

Artikel 20

1. De apotheker mag, behoudens het in het volgende artikel bepaalde, een recept aan niemand ter inzage geven, nog afschrift daarvan verstrekken, noch mededelingen daaromtrent doen dan aan:
 - a. degene die het voorschreef;
 - b. degene te wiens behoefte het is voorgeschreven;

- c. de geneeskundige, de tandheerkundige of vroedvrouw die degene, te wiens behoeve het is voorgeschreven, behandelt;
 - d. de rechter;
 - e. de Inspecteur.
2. De apotheker is verplicht éénmaal een afschrift van een recept af te geven aan een der in het vorige lid van dit artikel bedoelde personen, indien dit door deze wordt verlangd.

Artikel 21

1. De apotheker geeft, wanneer dit door een der in artikel 20 genoemde personen verlangd wordt, een gespecificeerde rekening der geleverde geneesmiddelen.
2. Hij is bevoegd aan op openbaar gezag ingestelde lichamen, naamloze vennootschappen, wederkerige verzekerings- of waarborgmaatschappijen, coöperatieve of andere rechtspersoonlijkheid bezittende verenigingen of aan stichtingen, voor welke rekening aan verzekerden, leden of anderen, geneesmiddelen worden verstrekt, een gespecificeerde rekening der voor haar rekening geleverde geneesmiddelen en des gewenst de recepten ter inzage over te leggen of afschriften der recepten te geven.
3. De bestuurders van en de verdere personen werkzaam aan de in het voorgaande lid bedoelde lichamen, vennootschappen, maatschappijen, verenigingen, of stichtingen, mogen de gespecificeerde rekening en de afschriften der recepten aan niemand ter inzage, noch afschrift daarvan geven, dan aan de in het eerste lid van artikel 20 genoemde personen.

§ 5 De aflevering van giftige zelfstandigheden

Artikel 22

1. De apotheker levert geen giftige zelfstandigheden af dan op voorschrift van een geneeskundige, tandheerkundige of vroedvrouw of aan apothekers aan geneeskundigen als in artikel 35 bedoeld, of op schriftelijke en ondertekende aanvraag, met opgave van het doel waartoe de giftige zelfstandigheden dienen moeten, aan andere, doch bij hem bekende personen.
2. De giftige zelfstandigheid, niet door een geneeskundige, tandheerkundige of vroedvrouw voorgeschreven, wordt afgeleverd in een verzegeld voorwerp, waarop nevens de naam, het woord „vergift” duidelijk staat aangegeven.
3. Dit artikel is niet van toepassing op giftige zelfstandigheden, welke in het algemeen ook buiten de apotheek in de handel verkrijgbaar zijn.

Artikel 23

1. De apotheker schrijft zonder uitstel in een register elke aflevering van vergiften met vermelding van de dag waarop en van naam en adres van de persoon aan wie de aflevering is gedaan.
2. Deze bepaling is niet toepasselijk op de aflevering op voorschrift van een geneeskundige, tandheerkundige of vroedvrouw. Hij liasseert de in het vorige artikel bedoelde schriftelijke aanvragen afgescheiden van de voorschriften der geneeskundigen, tandheerkundigen en vroedvrouwen en bewaart die gedurende tenminste twintig jaren.
3. Het tweede lid van artikel 19, zomede het derde lid van artikel 22 zijn van overeenkomstige toepassing.

§6 De waarneming

Artikel 24

1. Indien een apotheker door ziekte of tijdelijke afwezigheid verhinderd is de artsijbereidkunde in zijn apotheek uit te oefenen, dan wel de inschrijving volgens artikel 9 is vervallen of ingetrokken, kan de Inspecteur aan een andere apotheker op dienst verzoek toestaan de artsijbereidkunde in die apotheek als waarnemende apotheker uit te oefenen. De Inspecteur kan aan deze toestemming voorwaarden verbinden.
2. Gedurende de waarneming heeft de waarnemende apotheker alle bevoegdheden en verplichtingen, welke de apotheker ingevolge deze landsverordening of de ter uitvoering daarvan te geven voorschriften heeft.
3. De in het eerste lid bedoelde toestemming wordt door de Inspecteur verleend, indien naar zijn oordeel voldoende waarborgen aanwezig zijn voor het nakomen van de verplichtingen in het tweede lid bedoeld. De toestemming wordt in eerst instantie voor drie maanden verleend en

kan op aanvraag telkens met drie maanden worden verlengd, met een maximum van één jaar voor de totale waarnemingsperiode voor die apotheek.

4. De Inspecteur is bevoegd een verleende toestemming in te trekken, indien aan de in het tweede lid gestelde verplichtingen of aan de voorwaarden, waaronder de toestemming is verleend, niet wordt voldaan.

5. Voor een toestemming tot waarneming als bedoeld in dit artikel, wordt een vergoeding geheven overeenkomstig regelen bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen, vast te stellen. De toestemming tot waarneming wordt niet verleend dan nadat de vergoeding is betaald.

HOOFDSTUK V

De apothekers-assistenten en -leerlingen

Artikel 25

1. De apotheker kan zich doen bijstaan door een of meer apothekers-assistenten, die onverminderd het bepaalde in het eerste lid van artikel 14 verantwoordelijk zijn voor hetgeen door hen in de uitoefening van hun beroep wordt gedaan of nagelaten.

2. Hij, die de hoedanigheid van apothekers-assistent bezit, mag van zijn bevoegdheid tot uitoefening van de artseneijbereidkunde geen gebruik maken, voordat hij op zijn verzoek door de Inspecteur in het register der apothekers-assistenten, die de artseneijbereidkunde uitoefenen, is ingeschreven.

3. Bij een verzoek om inschrijving moet door de verzoeker het bewijs van zijn hoedanigheid van apothekers-assistent worden overgelegd. Van de inschrijving wordt aantekening gedaan op het bewijs van bevoegdheid.

4. Wanneer een apothekers-assistent in een apotheek aangenomen of daaruit ontslagen is, geeft de apotheker daarvan terstond kennis aan de Inspecteur.

5. Het bepaalde in de artikelen 7 lid 3 en 9 lid I onder a. en c. is van overeenkomstige toepassing.

Artikel 26

1. Het is de apotheker geoorloofd aan een of meer personen in opleiding tot apotheker of apothekersassistent, gelegenheid te geven in zijn apotheek werkzaam te zijn.

2. Bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen, kunnen voorwaarden worden gesteld, waaronder deze personen in de apotheek werkzaam mogen zijn.

HOOFDSTUK VI

De apotheek

Artikel 26a

1. Het is verboden, middellijk of onmiddellijk, een apotheek te vestigen, te verplaatsen, over te nemen dan wel te drijven, zonder een daartoe door de Minister verleende vergunning.

2. Voor het in behandeling nemen van een aanvraag tot het verkrijgen van een vergunning als bedoeld in het eerste lid, wordt een eenmalige vergoeding geheven overeenkomstig regelen bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen, vast te stellen.

3. Voor een vergunning als bedoeld in het eerste lid, wordt jaarlijks een vergoeding geheven overeenkomstig regelen bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen, vast te stellen.

4. De vergunning kan worden ingetrokken indien de verschuldigde vergoeding niet is betaald.

5. De Minister kan aan de vergunning voorwaarden verbinden, de vergunning weigeren of deze intrekken, indien het belang van de volksgezondheid zulks vordert en voorts indien naar het oordeel van de Minister het algemeen belang zulks vordert.

6. De Minister beslist niet tot toekenning, weigering of intrekking van een vergunning als bedoeld in het eerste lid, alvorens een bij landsbesluit in te stellen commissie te hebben gehoord. In deze commissie hebben, naast de Inspecteur, die als voorzitter optreedt, zitting twee of meerdere door het bestuurscollege van het betrokken eilandgebied voorgedragen personen. Bij de uitvoering van haar werkzaamheden neemt de commissie de door de Minister vast te stellen regelen in acht.

Artikel 26b

1. In het belang van een goede uitvoering van artikel 26a kunnen door de Minister nadere regelen worden gegeven.

2. Artikel 26a is niet van toepassing op apotheken in ziekenhuizen als bedoeld in artikel 44, eerste lid.

Artikel 27

1. Een lokaal mag aan het publiek alleen dan als apotheek kenbaar worden gemaakt, wanneer het als zodanig in gebruik is bij een apotheker en voldoet aan de voor een apotheek gestelde eisen.
2. Onder als apotheek kenbaar maken wordt mede verstaan het voorzien van een benaming onder gebruikmaking van een synoniem of vertaling van het woord apotheek.
3. Bij landsbesluit houdende algemene maatregelen, worden nadere voorschriften gegeven betreffende de inrichting van het lokaal of de lokalen waarin de apotheek wordt gevestigd.

Artikel 28

1. Het openings- en sluitingsuur van de openbare apotheken wordt bij eilandsbesluit, houdende algemene maatregelen, zodanig geregeld dat er steeds voldoende gelegenheid tot het verkrijgen van geneesmiddelen is.
2. Indien de apotheek is gesloten moet ter plaatse op duidelijk zichtbare wijze kenbaar zijn gemaakt, welke apotheek open is.
3. Het is verboden buiten het in het eerste lid bedoelde openings- en sluitingsuur een apotheek voor het publiek geopend te hebben.
4. Het in artikel 27 leden 1 en 2 en in de vorige leden van dit artikel gestelde is niet van toepassing op de apotheken in ziekenhuizen en poliklinieken van ondernemingen ondergebracht.

Artikel 29

Onverminderd de bepaling van het tweede lid van artikel 3 mogen in een apotheek slechts werkzaamheden, die geacht kunnen worden betrekking te hebben op de uitoefening van de artseneijbereikdunde of op wetenschappelijke onderzoeken, worden verricht.

Artikel 30

1. In elke apotheek moeten steeds schouwbaar voorhanden zijn:
 - a. nauwkeurige maten, gewichten en balansen, waaronder een milligram balans;
 - b. voldoende en in goede staat verkerende farmaceutische toestellen;
 - c. een exemplaar van de laatste uitgave van de Nederlandse Farmacopee;
 - d. de geneesmiddelen, vermeld op een bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen, vast te stellen lijst.
2. Overigens mogen slechts aanwezig zijn:
 - a. geneesmiddelen, waarvan de aanwezigheid niet verplicht is;
 - b. dietetische preparaten;
 - c. goederen, welke bij de verpleging van zieken, de leniging van gebreken en de voorkoming van ziekten toepassing kunnen vinden;
 - d. stoffen, werktuigen en verdere benodigheden, welke voor wetenschappelijke onderzoeken nodig zijn;
 - e. cosmetica, zomede andere bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen, aan te wijzen artikelen.

Artikel 31

Elke geneesmiddel moet voldoen aan de vereisten vermeld in de laatste uitgave van de Nederlandse Farmacopee en bewaard worden in een daartoe geschikt voorwerp, hetwelk de officiële of de meest gebruikelijke naam van het middel duidelijk leesbaar ten opschrift heeft.

Artikel 32

Giftige zelfstandigheden vermeld op een bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen vast te stellen lijst, worden bewaard in een of meer gesloten kasten, waarvan de sleutels uitsluitend bij de apotheker of de apothekersassistent berusten.

Artikel 33

1. Indien een apotheek wordt verkocht is de verkoper verplicht zorg te dragen, dat de verkoop van de in de apotheek aanwezige voorraad geneesmiddelen en giftige zelfstandigheden alleen geschiedt aan een apotheker of een geneeskundige als bedoeld in artikel 35 of aan de houder ener vergunning als bedoeld in artikel 3 onder d.
2. Bij openbare verkoop draagt de openbare ambtenaar te wiens overstaan de verkoping heeft mede zorg voor de naleving van het in het vorige lid bepaalde.

HOOFDSTUK VII

De uitoefening der artsenijsbereidkunde door geneeskundigen

Artikel 34

De uitoefening van de artsenijsbereidkunde is aan geneeskundigen die tevens de hoedanigheid van apotheker bezien, verboden zolang zij de geneeskundige praktijk uitoefenen, behoudens het bepaalde in artikel 35.

Artikel 35

1. De Minister kan, de Inspecteur gehoord, in het belang van een goede geneesmiddelenvoorziening de bevoegdheid tot het uitoefenen van de artsenijsbereidkunde verlenen aan geneeskundigen, die zich in een der buitendistricten in het eilandgebied Curaçao, of in de eilandgebieden Bonaire, Sint Maarten, Saba en Sint Eustatius vestigen, doch uitsluitend in het district of het eilandgebied waar zij zich vestigen.
2. De bevoegdheid, bedoeld in het eerste lid, wordt verleend uitsluitend ten behoeve van tot de praktijk van de geneeskundige behorende personen en voor zover de artsenijsbereidkunde uitsluitend wordt uitgeoefend in de tot zijn praktijk behorende apotheek.
3. De in het eerste lid bedoelde bevoegdheid kan alleen worden verleend, indien zich in het betrokken district of eilandgebied geen apotheek bevindt op een afstand van minder dan drie kilometer van de plaats van vestiging van de geneeskundige.
4. Een volgens het eerste lid verleende bevoegdheid is slechts geldig tot een jaar na de vestiging van een apotheek in het betrokken gebied op een afstand van minder dan vijf kilometer van de plaats van vestiging van de geneeskundige.
5. De Minister kan de bevoegdheid tot het uitoefenen van de artsenijsbereidkunde eveneens verlenen aan officieren van gezondheid, ten behoeve van de tot hun geneeskundige praktijk behorende militairen en hun gezinnen, en voor zover zij de artsenijsbereidkunde uitsluitend uitoefenen, in een militaire apotheek.
6. Artikel 26a is van overeenkomstige toepassing.

Artikel 36

1. De in artikel 35 bedoelde geneeskundigen leveren geen geneesmiddelen af dan na in een daartoe bestemd register aantekening te hebben gehouden van de naam of samenstelling van het geneesmiddel, met vermelding van de dag waarop en van de persoon ten behoeve van wie de aflevering is gedaan.
2. Zij bewaren het in het vorige lid bedoelde register gedurende tenminste vijf jaren. Wanneer zij de in artikel 35 bedoelde bevoegdheid niet langer bezitten, dragen zij dit register over aan de Inspecteur.
3. Overigens zijn op hen de bij of krachtens deze landsverordening voor apothekers geldende bepalingen, voor zover deze voor hen geen uitdrukkelijke afwijking inhouden, van overeenkomstige toepassing.

Artikel 37

1. De in artikel 35 bedoelde geneeskundigen moeten, behalve nauwkeurige maten, gewichten en balansen, de geneesmiddelen en giftige zelfstandigheden, vermeld op een voor hen bij landsbesluit houdende algemene maatregelen, vastgestelde lijst, voorradig houden, zomede een exemplaar van de laatste uitgave van de Nederlandse Farmacopee.
2. Het in het vorige lid bedoelde landsbesluit houdt tevens voorschriften in betreffende de wijze van bewaring der geneesmiddelen en giftige zelfstandigheden.
3. Overigens mogen in de apotheek van een geneeskundige slechts aanwezig zijn:
 - a. geneesmiddelen waarvan de aanwezigheid niet verplicht is;
 - b. goederen welke bij de verpleging van zieken, de leniging van gebreken, de voorkoming van ziekten en het stellen van een diagnose toepassing kunnen vinden;
 - c. stoffen, werktuigen en verdere benodigdheden welke voor wetenschappelijke onderzoeken nodig zijn.

Artikel 38

De in artikel 35 bedoelde geneeskundigen kunnen zich doen bijstaan door een of meer apothekers-assistenten. Artikel 25 is alsdan van overeenkomstige toepassing.

Artikel 39

Indien de praktijk van een geneeskundige, aan wie de bevoegdheid tot uitoefening van de artseneijbereidkunde ingevolge artikel 35 is verleend, door een andere geneeskundige wordt waargenomen, gaan tijdens de waarneming de bevoegdheden en verplichtingen, welke de eerstgenoemde geneeskundige ingevolge deze landsverordening heeft, over op degene die zijn praktijk waarneemt.

HOOFDSTUK VIII

De uitoefening van de artseneijbereidkunde aan boord van schepen

Artikel 40

De geneeskundige, die zich als zodanig voor de dienst op een in de Nederlandse Antillen thuis behorend schip heeft verbonden, is aan boord van dat schip bevoegd tot de uitoefening van de artseneijbereidkunde ten behoeve van de opvarenden.

Artikel 41

1. De reder van een schip waarop zich een geneeskundige voor de dienst heeft verbonden, is verplicht er zorg voor te dragen dat tijdig voor iedere reis de zelfstandigheden, werktuigen en verdere benodigdheden, vermeld op een door de geneeskundige opgemaakte en door hem ondertekende lijst, in deugdelijke staat en in voldoende hoeveelheid aan boord van het schip aanwezig zijn in een daartoe geschikte ruimte, alsmede dat de geneeskundige de ingevolge bij of krachtens deze landsverordening op hem rustende verplichtingen kan nakomen.
2. Indien de Inspecteur van tekortkomingen in de verplichtingen van de reder, in het eerste lid bedoeld, niet is gebleken, geeft de Inspecteur van een en ander een schriftelijke verklaring af, welke bij vertrek van het schip door de kapitein aan de bevoegde ambtenaren van de Scheepvaart-inspectie moet worden getoond.
3. Op de in het eerste lid bedoelde lijst mogen de door de Minister aan te wijzen zelfstandigheden niet ontbreken.

Artikel 42

1. De kapitein maakt, telkens wanneer hij van oordeel is dat de geneeskundige een der bij of krachtens deze landsverordening vastgestelde bepalingen heeft overtreden, daarvan melding in het scheepsdagboek.
2. Hij zendt een afschrift van zijn hierop betrekking hebbende aantekeningen, bij aankomst ter plaatse van bestemming hier te lande, aan de Inspecteur.

HOOFDSTUK IX

Het in voorraad houden en verstrekken van geneesmiddelen in ziekenhuizen en poliklinieken van ondernemingen

Artikel 43

1. Aan het bestuur van een ziekenhuis kan, op een daartoe tot de Inspecteur gericht verzoek, door de Inspecteur, al of niet onder door hem te bepalen voorwaarden, vergunning worden verleend tot het in voorraad hebben en uitsluitend aan de verpleegden verstrekken van geneesmiddelen. Daarnaast kan een vergunning door de Inspecteur, al dan niet onder het stellen van voorwaarden, worden verleend tot het bereiden van geneesmiddelen, mits zulks geschiedt onder toezicht van een apotheker.
2. Het bepaalde in het eerste lid, eerste volzin is van overeenkomstige toepassing met betrekking tot poliklinieken van ondernemingen, met dien verstande dat het in voorraad hebben en verstrekken van geneesmiddelen slechts zal zijn toegestaan ten behoeve van personen, die vanwege de betrokken ondernemingen in de polikliniek geneeskundig worden behandeld.
3. Voor een vergunning als bedoeld in het eerste lid, eerste volzin, wordt jaarlijks een vergoeding geheven overeenkomstig regelen bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen, vast te stellen.

Artikel 44

1. De Minister kan als verplichting voorschrijven dat de geneesmiddelenvoorziening van ieder ziekenhuis, dat een door hem te bepalen, grootte te boven gaat, zal plaats vinden door een apotheker, die de artseneijbereidkunde uitsluitend uitoefent ten behoeve van de verpleegden van dat ziekenhuis in een daartoe door de Minister goedgekeurde in het ziekenhuis onder gebrachte apotheek.

2. De Minister kan voor een bepaald ziekenhuis, al dan niet onder het stellen van voorwaarden, ontheffing verlenen van de verplichting, in het eerste lid bedoeld. Bij die ontheffing kan tevens worden afgeweken van de bepaling van artikel 12.

HOOFDSTUK X

Het toezicht

Artikel 45

1. Met het toezicht op de naleving van het bij of krachtens deze landsverordening bepaalde zijn belast de daartoe bij landsbesluit aangewezen personen. Een zodanige aanwijzing wordt bekendgemaakt in De Curaçaosche Courant.
2. De krachtens het eerste lid aangewezen personen zijn, uitsluitend voor zover dat voor de vervulling van hun taak redelijkerwijze noodzakelijk is, bevoegd:
 - a. alle inlichtingen te vragen;
 - b. inzage te verlangen van alle boeken, bescheiden en andere informatiedragers en daarvan afschrift te nemen of deze daartoe tijdelijk mee te nemen;
 - c. goederen aan opneming en onderzoek te onderwerpen, deze daartoe tijdelijk mee te nemen en daarvan monsters te nemen;
 - d. alle plaatsen, met uitzondering van woningen zonder de uitdrukkelijke toestemming van de bewoner, te betreden, vergezeld van door hen aangewezen personen;
 - e. vaartuigen, stilstaande voertuigen en de lading daarvan te onderzoeken;
 - f. tot voorlopige inbeslagneming van geneesmiddelen die onderwerp van overtreding van een of meer voorschriften van deze landsverordening zijn.
3. Zo nodig, wordt de toegang tot een plaats als bedoeld in het tweede lid, onderdeel d, verschaft met behulp van de sterke arm.
4. Na een voorlopige inbeslagneming als bedoeld in het tweede lid, onderdeel f, wordt onverwijld het bevoegd gezag ingeschakeld.
5. Bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen, kunnen regels worden gesteld met betrekking tot de wijze van taakuitoefening van de krachtens het eerste lid aangewezen personen.
6. Een ieder is verplicht aan de krachtens het eerste lid aangewezen personen alle medewerking te verlenen die op grond van het tweede lid wordt gevorderd.

Artikel 46

[vervallen]

Artikel 47

Indien aan de in artikel 45, eerste lid, bedoelde personen blijkt dat niet is of wordt voldaan aan het bij of krachtens deze landsverordening bepaalde, doen zij daarvan mededeling aan de betrokkene en stellen zij, onverminderd de bevoegdheid tot voorlopige inbeslagneming als bedoeld in artikel 45, tweede lid, onderdeel f, een termijn waarbinnen daaraan alsnog moet zijn voldaan.

Artikel 48

1. De Inspecteur is bevoegd apothekers en krachtens artikel 35 tot uitoefening van de artseneerbereidkunde bevoegde geneeskundigen aanwijzingen te geven ter verbetering van de inrichting en de toestand van de apotheek en van de wijze waarop daarin de artseneerbereidkunde wordt uitgeoefend.
2. De Inspecteur geeft de in het eerste lid bedoelde aanwijzingen schriftelijk, waarbij hij een termijn bepaalt, binnen welke aan de aanwijzing gevolg moet zijn gegeven.
3. Indien tegen de aanwijzing, bedoeld in het tweede lid, beroep wordt ingesteld, schorst het beroep de aanwijzing.

Hoofdstuk Xa

De eigenaar

Artikel 48a

Het bepaalde in de artikelen 14, 15, 47 en 48 is van overeenkomstige toepassing ten aanzien van de eigenaar van een apotheek.

Artikel 48b

Het is de eigenaar, bedoeld in artikel 48a, verboden te handelen of handelingen na te laten in strijd met het bij of krachtens deze landsverordening bepaalde.

Artikel 48c

Het is de eigenaar, bedoeld in artikel 48a, voorts verboden in strijd met het bepaalde bij of krachtens deze landsverordening te doen handelen of handelingen te doen nalaten dan wel zodanige beletselen op te werpen dat anderen de aan hen bij of krachtens deze landsverordening opgelegde verplichtingen niet kunnen nakomen.

Artikel 49

1. Met hechtenis van ten hoogste zes maanden of geldboete van ten hoogste vijfduizend gulden wordt gestraft hij, die:

- a. de in artikel 3, eerste lid, onder d bedoelde bevoegdheid overschrijdt;
- b. een der artikelen 3 derde lid, 4, 5 eerste lid laatste volzin en het vierde lid, 7 eerste lid, 11, 12, 14 eerste lid, 15, 16, 17 eerste en tweede lid 18, 19, 20, 21 derde lid 22, 23, 25 tweede en derde lid, 26a, eerste lid, 27 eerste lid, 28 derde lid, 29, 30, 31, 32, 33, 34 35 vierde lid, 36, 37 eerste lid, 38 tweede lid, 41 eerste lid 42, 47, 48a, 48b, 48c en 51 overtreedt;
- c. voorschriften, uitgevaardigd op grond van artikelen 6, 26 tweede lid, 27 derde lid, 37 tweede lid of 44 eerste lid, overtreedt;
- d. geen gevolg geeft aan een aanwijzing, bedoeld in artikel 48 tweede lid;
- e. niet voldoet aan de voorwaarden, verbonden aan een vergunning krachtens deze landsverordening verleend.

2. De bij dit artikel strafbaar gestelde feiten worden beschouwd als overtredingen.

3. Op de bij dit artikel strafbaar gestelde feiten zijn niet van toepassing de strafbepalingen, voorkomende in de Algemene Verordening I.U. & D. 1908 (P.B. 1949, no 62).

Artikel 50

[vervallen]

HOOFDSTUK XII

Overgangs- en slotbepalingen

Artikel 51

De geneeskundigen, die op het tijdstip van inwerkingtreding van deze landsverordening de bevoegdheid tot het leveren en verkopen van geneesmiddelen bezitten, dienen zich binnen drie maanden na dat tijdstip tot de Minister te wenden met een verzoek om toestemming tot uitoefening der artsenijsbereidkunde overeenkomstig de bepaling van het eerste of vierde lid van artikel 35.

Artikel 52

Apothekers en hulp-apothekers, die op het tijdstip van inwerkingtreding van deze landsverordening van hun bevoegdheid volgens de Verordening van de 30ste oktober 1873 (P.B. 1874, No. 6), regelende de uitoefening van de artsenijsmengkunst in de Nederlandse Antillen, gebruik maken, en hun beroep willen blijven uitoefenen, zijn verplicht zich binnen drie maanden na dat tijdstip tot de Inspecteur te wenden met een verzoek om inschrijving in de volgens de bepalingen van deze landsverordening bestaande registers.

Artikel 53

Apothekers, die op het tijdstip van inwerkingtreding deze landsverordening op grond van de Verordening van de 30ste oktober 1873 (P.B. 1874, no. 6), regelende de uitoefening van de artsenijsmengkunst in de Nederlandse Antillen, als waarnemende apotheker optreden, zijn verplicht zich binnen één maand na dat tijdstip tot de Inspecteur te wenden met een verzoek om toestemming tot voortzetting der waarneming.

Artikel 54

1. Andere dan de in of krachtens artikel 30 genoemde artikelen, welke op het tijdstip van de inwerkingtreding van deze landsverordening in de apotheken voorradig zijn, mogen gedurende drie maanden na dat tijdstip in de apotheken voorradig worden gehouden en verkocht.

2. Gedurende zes maanden na het in het vorige lid bedoelde tijdstip mogen ongeregistreerde verpakte geneesmiddelen worden bereid en ingevoerd.

3. Gedurende achttien maanden na het in het eerste lid genoemde, tijdstip mogen ongeregistreerde verpakte geneesmiddelen worden verkocht, verhandeld, afgeleverd of ter aflevering in voorraad gehouden.

Artikel 55

Zij, die op het tijdstip van inwerkingtreding van deze landsverordening geneesmiddelen in het groot afleveren, zijn hiertoe bevoegd voor de tijd van één jaar na het tijdstip van inwerkingtreding van deze landsverordening.

Artikel 56

De besluiten van de Gouverneur van de 25ste juli 1906 (P.B. 1906, No. 33) en van de 25ste juli 1906 (P.B. 1906, no. 34) ter uitvoering van respectievelijk artikel 5 en artikel 8 van de Verordening van de 30ste oktober 1873 (P.B. 1874, No. 6), regelende de uitoefening van de artsennijmengkunst in de Nederlandse Antillen, zoals gewijzigd, blijven van kracht totdat zij zijn vervangen door de landsbesluiten, houdende algemene maatregelen, bedoeld in de artikelen 30, lid 1 sub d en 32, lid 1.

Artikel 57

1. Deze Landsverordening kan worden aangehaald als „Landsverordening op de geneesmiddelenvoorziening" en treedt in werking op een nader bij landsbesluit te bepalen tijdstip.
2. Op hetzelfde tijdstip vervalt de Verordening van de 30ste oktober 1873 (P.B. 1874, No. 6), regelende de uitoefening van de artsennijmengkunst in de Nederlandse Antillen.

LANDSVERORDENING van de 18de december 2003, houdende regels inzake de inspectie voor de volksgezondheid

HOOFDSTUK 1

Algemene bepalingen

Artikel 1

In deze landsverordening en de daarop berustende bepalingen wordt verstaan onder:

- Minister : de Minister van Volksgezondheid en Sociale Ontwikkeling;
Inspectie : de Inspectie voor de Volksgezondheid, bedoeld in artikel 2, eerste lid;
Inspectiegeneraal : de Inspectiegeneraal voor de volksgezondheid, bedoeld in artikel 3, eerste lid;
inspecteur : de inspecteur voor de volksgezondheid, bedoeld in artikel 4, tweede lid;

HOOFDSTUK 2

Inspectie

Artikel 2

Er is een Inspectie voor de Volksgezondheid. Zij is gevestigd op Curaçao.

2. De Inspectie heeft tot taak:

- a. het toezicht op de volksgezondheid;
- b. het toezicht op de naleving van de wettelijke regelingen op het gebied van de volksgezondheid waaronder begrepen de gezondheidszorg, de geneesmiddelenvoorziening, psychotrope stoffen en verdovende middelen, bestrijdingsmiddelen, milieuaangelegenheden, en waren, waaronder eet en drinkwaren;
- c. het toezicht op de uitoefening van toezichthoudende bevoegdheden door andere daartoe krachtens wettelijke regeling op het gebied van de volksgezondheid aangewezen personen of organisaties;
- d. het toezicht op erkende opleidingen voor beroepen in de gezondheidszorg in de Nederlandse Antillen;
- e. het uitbrengen, op verzoek of uit eigen beweging, van adviezen en het verstrekken van inlichtingen;
- f. de behandeling van klachten;
- g. het verrichten van andere bij of krachtens landsverordening opgedragen taken.

3. Ter zake van de het tweede lid bedoelde taken kunnen bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen, regels worden gesteld.

4. De Minister kan de Inspectie ter zake van het verrichten van de in het tweede lid bedoelde taken aanwijzingen geven.

Artikel 3

1. Aan het hoofd van de Inspectie staat de Inspectiegeneraal voor de volksgezondheid.

2. Tot Inspectiegeneraal voor de volksgezondheid kan slechts worden aangesteld degene die in het bezit is van:

- a. het Nederlands artsdiploma of van een daarmee, op grond van de op grond van de Landsverordening, regelende de uitoefening van de geneeskunde (P.B. 1958, no. 174) gelijkgesteld diploma; dan wel
- b. het Nederlands apothekersdiploma of van een daarmee, op grond van de Landsverordening houdende regeling der voorwaarden tot verkrijging der bevoegdheid tot uitoefening van de artseneerbereidkunde als apotheker of als apothekersassistent (P.B. 1960, no. 58), gelijkgesteld diploma.

3. Bij landsbesluit wordt een plaatsvervangend Inspectiegeneraal benoemd, deze vervangt de Inspectiegeneraal bij diens afwezigheid wegens ziekte, verlof of ontstentenis. Het tweede lid is van overeenkomstige toepassing.

4. De Inspectiegeneraal neemt bij de vervulling van zijn taak de in artikel 2, vierde lid, bedoelde aanwijzingen van de Minister in acht.

Artikel 4

1. Bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen, wordt de Inspectie in onderdelen verdeeld. Ieder onderdeel wordt belast met een of meer delen van de taak, genoemd in artikel 2.
- 2.

2. Aan het hoofd van elk onderdeel staat een inspecteur.
3. Bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen, worden regels gegeven over de opleidingseisen waaraan een inspecteur moet voldoen.

Artikel 5

1. Bij elk onderdeel kunnen een of meer adjunct inspecteurs worden benoemd.
2. Bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen, worden regels gegeven over de opleidingseisen waaraan een adjunct inspecteur moet voldoen.

Artikel 6

Bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen, kunnen nadere voorschriften worden gegeven omtrent de taak, de bevoegdheid en de werkzaamheden van de Inspecteurgeneraal, de inspecteurs, de adjunct inspecteurs en het overige personeel van de Inspectie.

Artikel 7

1. Op verzoek van de Inspecteurgeneraal kan de Minister het bestuurscollege van een eilandgebied verzoeken personeel ter beschikking te stellen aan de Inspectie, ter uitoefening van nader omschreven inspectiewerkzaamheden op dit eilandgebied, onder leiding en verantwoordelijkheid van de Inspecteurgeneraal dan wel, indien een inspecteur is aangesteld, van die inspecteur. Het desbetreffende bestuurscollege verleent zoveel mogelijk de gevraagde medewerking.
2. In geval het eerste lid toepassing vindt, zijn de artikelen 12 en 13 op de ter beschikking gestelde personen van overeenkomstige toepassing.
3. Het bestuurscollege van een eilandgebied kan de Minister benaderen met het verzoek de Inspecteurgeneraal te verzoeken een nader omschreven inspectieonderzoek te verrichten in dit eilandgebied. De Minister verleent zoveel mogelijk de gevraagde medewerking.

HOOFDSTUK 3

Verplichtingen van de eilandgebieden

Artikel 8

Het bestuurscollege verstrekt de Inspecteurgeneraal alle het bestuurscollege bekend zijnde gegevens inzake de volksgezondheid bedreigende situaties in het desbetreffende eilandgebied alsmede inzake situaties waarbij de gezondheid van een of meer personen in dat eilandgebied op bijzondere wijze in het geding is.

Artikel 9

Het bestuurscollege verstrekt de Inspecteurgeneraal alle door deze verlangde inlichtingen met betrekking tot de naleving van de wettelijke regelingen op het gebied voor de volksgezondheid, waarvan de uitvoering is opgedragen aan organen en diensten van het desbetreffende eilandgebied.

Artikel 10

1. Indien de Inspecteurgeneraal van mening is dat de uitvoering van een wettelijke regeling als bedoeld in artikel 9 onvoldoende is, geeft hij het bestuurscollege daarvan kennis onder vermelding van de maatregelen die getroffen dienen te worden.
2. Indien de in het eerste lid bedoelde maatregelen niet worden getroffen, dan stelt de inspecteur de gezaghebber daarvan in kennis met het verzoek alsnog op grond van artikel 68, tweede lid, van de Eilandenregeling Nederlandse Antillen, daarin te voorzien.

HOOFDSTUK 4

Handhaving

§ 1. Toezicht

Artikel 11

1. Met het toezicht op de naleving van wettelijke regelingen op het gebied van de volksgezondheid zijn, naast de krachtens die wettelijke regeling aangewezen personen, belast de bij landsbesluit aangewezen medewerkers van de Inspectie. Een zodanige aanwijzing wordt bekendgemaakt in het blad waarin van landswege officiële berichten worden geplaatst.

2. Toezichthouders zijn, uitsluitend voor zover dat voor de vervulling van hun taak redelijkerwijze noodzakelijk is, bevoegd:
 - a. alle inlichtingen te vragen;
 - b. inzage te verlangen van alle boeken, bescheiden en andere informatiedragers en daarvan afschrift te nemen of deze daartoe tijdelijk mee te nemen;
 - c. goederen aan opnemings- en onderzoek te onderwerpen, deze daartoe tijdelijk mee te nemen en daarvan monsters te nemen;
 - d. alle plaatsen met uitzondering van woningen zonder de uitdrukkelijke toestemming van de bewoner te betreden, eventueel vergezeld van door hen aangewezen personen;
 - e. woningen of tot woning bestemde gedeelten van vaartuigen zonder de uitdrukkelijke toestemming van de bewoner binnen te treden.
3. Zo nodig, wordt de toegang tot een plaats als bedoeld in het tweede lid, onderdeel d, verschaft met behulp van de sterke arm.
4. Op het binnentreden van woningen of van tot woning bestemde gedeelten van vaartuigen als bedoeld in het tweede lid, onderdeel e, is Titel 4 van het Derde Boek van het Wetboek van Strafvordering van overeenkomstige toepassing, met uitzondering van de artikelen 155, vierde lid, 156, tweede lid, 157, tweede en derde lid, 158, eerste lid, laatste zinsnede, en 160, eerste lid, en met dien verstande dat de machtiging wordt verleend door de procureur-generaal.
5. Een ieder is verplicht aan de toezichthouder alle medewerking te verlenen die op grond van het tweede lid wordt gevorderd.
6. Zij die uit hoofde van ambt, beroep of wettelijk voorschrift verplicht zijn tot geheimhouding, kunnen het verlenen van medewerking weigeren, voor zover dit uit hun geheimhoudingsplicht voortvloeit.

Artikel 12

1. Bij de uitoefening van hun taak dragen de toezichthouders een door de Minister te verstrekken legitimatiebewijs bij zich.
2. Desgevraagd tonen zij hun legitimatiebewijs aanstonds.
3. Het legitimatiebewijs bevat een foto van de toezichthouder en vermeldt in ieder geval diens naam en hoedanigheid.
4. Bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen, kunnen regels worden gesteld met betrekking tot de wijze van taakuitoefening van de toezichthouders.

Artikel 13

1. Toezichthouders zijn bevoegd, uitsluitend voor zover dat voor de vervulling van hun taak redelijkerwijze noodzakelijk is, inzage te nemen in patiëntendossiers.
2. Beheerders van de in het eerste lid bedoelde dossiers zijn verplicht aan de toezichthouder alle medewerking te verlenen die op grond van het eerste lid wordt gevorderd. Artikel 11, zesde lid is in een zodanig geval niet van toepassing.

Artikel 14

De Inspectie is bevoegd tot het geven van aanwijzingen ten einde de naleving van de wettelijke voorschriften op het gebied waarvan aan de Inspectie toezichthoudende bevoegdheden zijn toegekend te garanderen.

§2. Bestuursdwang

Artikel 15

De Inspectie is bevoegd tot het doen wegnemen, ontruimen, beletten, in de vorige toestand herstellen of verrichten van hetgeen in strijd met de in de onderscheiden landsverordeningen de volksgezondheid betreffende en de daarop berustende bepalingen is of wordt gedaan, gehouden of nagelaten.

Artikel 16

1. Een beslissing tot toepassing van bestuursdwang wordt op schrift gesteld en geldt als een beschikking. De beschikking vermeldt welk voorschrift is overtreden.
2. De bekendmaking ervan geschiedt aan de overtreder en andere rechthebbenden.
3. In de beschikking wordt een termijn gesteld waarbinnen de overtreder en eventuele andere rechthebbenden de tenuitvoerlegging kunnen voorkomen door zelf de in de beschikking vermelde maatregelen te treffen. Geen termijn behoeft te worden gegund, indien de vereiste spoed zich daartegen verzet.

4. Indien de situatie dermate spoedeisend is dat de Inspectie de beslissing tot toepassing van bestuursdwang niet tevoren op schrift kan stellen, zorgt de Inspectie alsnog zo spoedig mogelijk voor de opschriftstelling en de bekendmaking.

Artikel 17

1. De overtreder is de kosten verbonden aan de toepassing van bestuursdwang verschuldigd, tenzij de kosten redelijkerwijze niet of niet geheel te zijnen laste behoren te komen.
2. De beschikking vermeldt dat de toepassing van bestuursdwang op kosten van de overtreder plaatsvindt.
3. Indien echter de kosten geheel of gedeeltelijk niet ten laste van de overtreder zullen worden gebracht, wordt dat in de beschikking vermeld.
4. Onder de kosten worden begrepen de kosten verbonden aan de voorbereiding van bestuursdwang, voor zover deze kosten zijn gemaakt na het tijdstip waarop de termijn bedoeld in artikel 16, derde lid, is verstreken.
5. De kosten zijn ook verschuldigd indien de bestuursdwang door opheffing van de onrechtmatige situatie niet of niet volledig is uitgevoerd.

Artikel 18

1. De Inspectie kan van de overtreder bij dwangbevel de verschuldigde kosten, verhoogd met de op de invordering vallende kosten, invorderen.
2. Het dwangbevel wordt op kosten van de overtreder bij deurwaardersexploot betekend en levert een executoriale titel op in de zin van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering van de Nederlandse Antillen.
3. Gedurende zes weken na de dag van betekening staat verzet tegen het dwangbevel open door dagvaarding van het Land.
4. Het verzet schorst de tenuitvoerlegging. Op verzoek van het Land kan het gerecht in eerste aanleg de schorsing van de tenuitvoerlegging opheffen.

Artikel 19

De kosten verbonden aan de toepassing van bestuursdwang zijn bevoorrecht op de zaak ten aanzien waarvan zij zijn besteed en worden na de kosten, bedoeld in artikel 284 van het Burgerlijk Wetboek, uit de opbrengst van de zaak betaald.

Artikel 20

Om aan een beslissing van bestuursdwang uitvoering te geven, komen de personen die daartoe door de Inspectie zijn aangewezen, de bevoegdheden toe, genoemd in artikel 11, tweede en derde lid. Artikel 11, vierde lid, is van toepassing.

Artikel 21

Tot de bevoegdheid tot toepassing van bestuursdwang behoort het verzegelen van gebouwen, terreinen en hetgeen zich daarin of daarop bevindt.

Artikel 22

Tot de bevoegdheid tot toepassing van bestuursdwang behoort het meevoeren en opslaan van daarvoor vatbare zaken voor zover de toepassing van bestuursdwang dit vereist. Indien zaken zijn meegevoerd en opgeslagen, doet de Inspectie daarvan procesverbaal opmaken, waarvan afschrift wordt verstrekt aan de rechthebbende.

De Inspectie draagt zorg voor de bewaring van de opgeslagen zaken en geeft deze zaken terug aan de rechthebbende, zodra dat redelijkerwijze nodig is.

De Inspectie is bevoegd de afgifte op te schorten totdat de verschuldigde kosten zijn voldaan. Indien de rechthebbende niet tevens de overtreder is, is de Inspectie bevoegd de afgifte op te schorten totdat de kosten van bewaring zijn voldaan.

Het Land is niet aansprakelijk voor afgifte van het opgeslagene aan een onbevoegde.

Artikel 23

1. De Inspectie is bevoegd indien een opgeslagen zaak niet binnen dertien weken na de opslag kan worden teruggegeven aan de rechthebbende, deze te doen verkopen of, indien verkoop naar zijn oordeel niet mogelijk is, de zaak om niet aan een derde in eigendom over te dragen of te laten vernietigen.
2. Gelijke bevoegdheid heeft de Inspectie ook binnen die termijn zodra de aan de toepassing van bestuursdwang verbonden kosten vermeerderd met de voor de verkoop, de

eigendomsoverdracht om niet of de vernietiging geraamde kosten, in verhouding tot de waarde van de zaak onevenredig hoog worden.

3. Verkoop, eigendomsoverdracht of vernietiging vindt niet plaats binnen twee weken na de verstrekking van het afschrift van het procesverbaal betreffende het meevoeren en opslaan, tenzij het gevaarlijke stoffen of eerder aan bederf onderhevige stoffen betreft.

4. Gedurende drie jaren na het tijdstip van verkoop heeft degene die op dat tijdstip rechthebbende was, recht op de opbrengst van het goed onder aftrek van de aan de toepassing van bestuursdwang verbonden kosten en de kosten van de verkoop. Indien de rechthebbende niet tevens de overtreder is, wordt van de opbrengst de kosten van bestuursdwang niet in mindering gebracht.

5. Het Land is niet aansprakelijk voor afgifte van de opbrengst uit de verkoop aan een onbevoegde.

6. Bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen, kunnen regels worden gesteld ter zake van het in het eerste lid bedoelde in eigendom overdragen aan een derde.

§3. Last onder dwangsom

Artikel 24

1. De Inspectie kan in plaats van het uitoefenen van bestuursdwang aan de overtreder een last onder dwangsom opleggen, die ertoe strekt de overtreding ongedaan te maken dan wel een herhaling van de overtreding te voorkomen.

2. Een last onder dwangsom wordt niet opgelegd indien het belang dat het betrokken voorschrift beoogt te beschermen zich daartegen verzet.

3. De Inspectie stelt de dwangsom vast hetzij op een bedrag ineens hetzij op een bedrag per tijdseenheid waarin de last niet is uitgevoerd of op een bedrag per overtreding van de last. De Inspectie stelt tevens een bedrag vast waarboven geen dwangsom meer wordt verbeurd. Het vastgestelde bedrag van de dwangsom dient in redelijke verhouding te staan tot de zwaarte van het geschonden belang en de beoogde werking van de dwangsomoplegging.

4. In de beschikking tot oplegging van een last onder dwangsom die strekt tot het ongedaan maken of het beëindigen wordt een termijn gesteld gedurende welke de overtreder de last kan uitvoeren zonder dat een dwangsom wordt verbeurd.

Artikel 25

1. Verbeurde dwangsommen komen toe aan het Land. De Inspectie kan bij dwangbevel het verschuldigde bedrag invorderen.

2. Artikel 18, tweede, derde en vierde lid, is van toepassing.

Artikel 26

1. De Inspectie kan op verzoek van de overtreder de last opheffen, de looptijd ervan opschorten voor een bepaalde termijn of de dwangsom verminderen ingeval van blijvende of tijdelijke gehele of gedeeltelijke onmogelijkheid voor de overtreder om aan zijn verplichtingen te voldoen.

2. De Inspectie kan op verzoek van de overtreder de last opheffen indien de beschikking een jaar van kracht is geweest zonder dat de dwangsom is verbeurd.

Artikel 27

1. De bevoegdheid tot invordering van verbeurde bedragen verjaart door verloop van een jaar na de dag waarop zij zijn verbeurd.

2. De verjaring wordt gestuit door faillissement en ieder wettelijk beletsel voor invordering van de dwangsom.

§4. Bestuurlijke boete

Artikel 28

1. Ingeval van overtreding van de bij of krachtens de onderscheiden landsverordeningen de volksgezondheid betreffende gegeven voorschriften alsmede van de artikelen 11, vijfde lid, en 13, tweede lid, van deze landsverordening kan de Inspectie aan de overtreder een boete opleggen van ten hoogste een miljoen gulden.

2. De hoogte van de boete wordt in ieder geval afgestemd op de ernst en de duur van de overtreding, alsmede op de mate waarin de overtreder daarvan een verwijt kan worden gemaakt.

3. De bevoegdheid tot het opleggen van een boete vervalt indien ter zake van de overtreding op grond waarvan de boete kan worden opgelegd, tegen de overtreder een strafvervolgning is ingesteld en het onderzoek ter terechtzitting een aanvang heeft genomen, dan wel het recht tot strafvervolgning is vervallen ingevolge artikel 76 van het Wetboek van Strafrecht van de Nederlandse Antillen.

4. Het recht tot strafvervolgning vervalt indien de Inspecteurgeneraal aan de betrokkene ter zake van hetzelfde feit reeds een boete heeft opgelegd.

Artikel 29

1. Met het onderzoek zijn belast de personen bedoeld in artikel 11, eerste lid.

2. Ten dienste van het onderzoek beschikken zij over de bevoegdheden die hun in deze paragraaf worden toegekend, alsmede, met inachtneming van de daaraan in deze paragraaf gestelde beperkingen, over de bevoegdheden die hun zijn toegekend ter uitoefening van het toezicht, bedoeld in artikel 11, eerste lid.

Artikel 30

Indien de personen, bedoeld in artikel 11, eerste lid, een redelijk vermoeden hebben dat een bepaalde natuurlijke persoon of rechtspersoon een overtreding heeft begaan, is er geen verplichting aan de zijde van die natuurlijke persoon of rechtspersoon ter zake een verklaring af te leggen. De betrokkenen worden hiervan in kennis gesteld voordat hun mondeling ter zake om informatie wordt gevraagd.

Artikel 31

1. Een persoon als bedoeld in artikel 11, eerste lid, die vaststelt dat een overtreding is begaan, maakt daarvan een rapport op.

2. In het rapport worden in ieder geval vermeld:

- a. de feiten en omstandigheden op grond waarvan is vastgesteld dat een overtreding is begaan;
- b. waar en wanneer de feiten, bedoeld onder a, zich hebben voorgedaan;
- c. het overtreden wettelijk voorschrift.

3. Een kopie van het rapport wordt gezonden aan degene die de overtreding heeft begaan.

4. Op verzoek van de belanghebbende die het rapport wegens zijn gebrekkige kennis van de Nederlandse taal onvoldoende begrijpt, draagt de Inspecteurgeneraal er zoveel mogelijk zorg voor dat de inhoud van het rapport aan de betrokkene wordt meegedeeld in een voor hem begrijpelijke taal.

Artikel 32

1. De belanghebbende wordt schriftelijk opgeroepen om naar keuze schriftelijk of mondeling zijn zienswijze naar voren te brengen omtrent het in artikel 31, eerste lid, bedoelde rapport.

2. Indien de belanghebbende zijn zienswijze mondeling naar voren brengt, draagt de Inspectie er op verzoek van de belanghebbende die de Nederlandse taal onvoldoende begrijpt, zorg voor dat een tolk wordt benoemd die de belanghebbende bij het horen kan bijstaan, tenzij redelijkerwijs kan worden aangenomen dat daaraan geen behoefte bestaat.

Artikel 33

1. Een boete wordt opgelegd bij beschikking van de Inspectie.

2. In de beschikking worden in ieder geval vermeld:

- a. de te betalen geldsom, alsmede een toelichting op de hoogte daarvan;
- b. de overtreding terzake waarvan zij is gegeven, alsmede het overtreden voorschrift.

3. Op verzoek van de belanghebbende die de beschikking wegens zijn gebrekkige kennis van de Nederlandse taal onvoldoende begrijpt, draagt de Inspectie er zoveel mogelijk zorg voor dat de inhoud van de beschikking aan de betrokkene wordt meegedeeld in een voor hem begrijpelijke taal

4. De beschikking dient te worden gegeven binnen twaalf weken nadat het rapport, bedoeld in artikel 31, eerste lid, is opgemaakt, tenzij binnen deze termijn het rapport aan het openbaar Ministerie is gezonden. In dat geval kan een boete worden opgelegd binnen twaalf weken nadat het openbaar Ministerie aan de Inspectie heeft meegedeeld dat geen strafvervolgning wordt ingesteld.

Artikel 34

De werkzaamheden die verband houden met de uitvoering van de artikelen 32 en 33 worden verricht door personen die niet betrokken zijn geweest bij de opstelling van het in artikel 31 bedoelde rapport en het daaraan voorafgaande onderzoek.

Artikel 35

De werking van een beschikking als bedoeld in artikel 33, eerste lid, wordt opgeschort totdat de beroepstermijn is verstreken of, indien beroep is ingesteld, op het beroep is beslist.

Artikel 36

1. Een boete wordt betaald binnen zes weken nadat de beschikking waarbij de boete is opgelegd, in werking is getreden.
2. De boete wordt vermeerderd met de wettelijke rente, te rekenen zes weken vanaf de dag waarop de in het eerste lid genoemde beschikking is bekendgemaakt.
3. Indien niet is betaald binnen de in het eerste lid genoemde termijn, wordt degene die de boete is verschuldigd schriftelijk bevolen binnen twee weken alsnog het bedrag van de boete, verhoogd met de krachtens het tweede lid verschuldigde rente en de kosten van de aanmaning, te betalen.

Artikel 37

1. Bij gebreke van betaling binnen de termijn van twee weken, bedoeld in artikel 36, derde lid, kan de Inspectie van de overtreder de verschuldigde boete, verhoogd met de krachtens artikel 36, tweede lid, verschuldigde rente en de op de aanmaning en invordering betrekking hebbende kosten, invorderen bij dwangbevel.
2. Het dwangbevel wordt op kosten van de overtreder bij deurwaardersexploot betekend en levert een executorialie titel op in de zin van het Tweede Boek van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering van de Nederlandse Antillen.
3. Gedurende zes weken na de dag van betekening staat verzet tegen het dwangbevel open door dagvaarding van de staat.
4. Het verzet schorst de tenuitvoerlegging. Op verzoek van de staat kan de rechter de schorsing van de tenuitvoerlegging opheffen.
5. De in het eerste lid bedoelde bedragen komen toe aan het Land.

Artikel 38

De bevoegdheid tot het opleggen van een boete vervalt vijf jaar nadat de overtreding is begaan.

§5. Opsporing

Artikel 39

1. Met de opsporing van de bij wettelijke regelingen op het gebied van de volksgezondheid strafbaar gestelde feiten zijn, naast de in artikel 184 van het Wetboek van Strafvordering bedoelde personen en naast de krachtens die wettelijke regeling aangewezen personen, belast de daartoe bij landsbesluit aangewezen personen werkzaam bij de Inspectie. Een zodanige aanwijzing wordt bekend gemaakt in het blad waarin van landswege officiële berichten worden geplaatst.
2. Bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen, kunnen regels worden gesteld omtrent de vereisten waaraan de ingevolge het eerste lid aangewezen personen dienen te voldoen.

§6. Strafbepaling

Artikel 40

1. Handelen in strijd met de in de artikelen 11, vijfde lid, en 13, tweede lid, vervatte verplichting wordt gestraft met hetzij hechtenis van ten hoogste een jaar, hetzij geldboete van ten hoogste NAF. 50.000, hetzij met beide straffen.
2. Het in het eerste lid strafbaar gestelde feit is een overtreding.

Artikel 41

1. Degene die opzettelijk de bij artikel 42 opgelegde plicht tot geheimhouding schendt, wordt gestraft hetzij met gevangenisstraf van ten hoogste twee jaren hetzij met een geldboete van ten hoogste NAF. 250.000, hetzij met beide straffen. Het in dit lid strafbaar gestelde feit is een misdrijf.
2. Degene aan wiens schuld schending van de geheimhouding te wijten is, wordt gestraft met hechtenis van ten hoogste zes maanden hetzij met een geldboete van ten hoogste honderdduizend gulden, hetzij met beide straffen. Het in dit lid strafbaar gestelde feit is een overtreding.

3. Geen vervolging wordt ingesteld dan op klachte van degene te wiens aanzien de geheimhouding geschonden is.

HOOFDSTUK 5

Bijzondere bepaling

Artikel 42

Eenieder die betrokken is bij de uitvoering van deze landsverordening en daarbij de beschikking krijgt over gegevens waarvan hij het vertrouwelijke karakter kent of redelijkerwijs moet vermoeden en voor wie niet reeds uit hoofde van ambt, beroep of wettelijk voorschrift ter zake van die gegevens een geheimhoudingsplicht geldt, is verplicht tot geheimhouding daarvan behoudens voor zover enig wettelijk voorschrift hem tot bekendmaking verplicht of uit zijn taak bij de uitvoering van deze landsverordening de noodzaak tot bekendmaking voortvloeit.

HOOFDSTUK 6

Wijziging van andere regelgeving

Artikel 43

[wijzigt:

A. de Landsverordening regelende de bestrijding van besmettelijke ziekten (P.B. 1921, no. 66)

B. de Landsverordening tot regeling van het toezicht op krankzinnigen (P.B. 1922, no. 14)

C. de Quarantaine verordening (P.B. 1931, no. 92)

D. de Verordening van de 30ste juni 1934 (P.B. 1934, no. 46)

E. de Verordening van de 13de februari 1934 (P.B. 1934, no. 53), regelende de praktijk als vroedvrouw

F. de Gezondheidslandsverordening 1952 (P.B. 1952, no. 157)

G. de Landsverordening van de 4de maart 1957 houdende regeling van de tuchtrechtspraak over personen die geneeskunst uitoefenen, zomede over apothekers (P.B. 1957, no. 30)

H. het Landsbesluit, houdende algemene maatregelen, ter uitvoering van de artikelen 16 en 19 van de Landsverordening van de 4de maart 1957 houdende regeling van de tuchtrechtspraak over personen die geneeskunst uitoefenen, zomede over apothekers (P.B. 1957, no. 30)

I. de Landsverordening regelende de uitoefening van de geneeskunde (P.B. 1958, no. 174)

J. de Landsverordening bevoegdheid apothekers en apothekersassistenten (P.B. 1960, no. 58)

K. de Opiumlandsverordening 1960 (P.B. 1960, no. 65)

L. de Landsverordening houdende voorschriften in het belang van de volksgezondheid met betrekking tot bestrijdingsmiddelen van schadelijke dieren en planten (P.B. 1961, no. 116)

M. het Landsbesluit verpakte geneesmiddelen (P.B. 1961, no. 169)

N. het Landsbesluit van de 15de april 1977, no. 4, (P.B. 1977, no. 108) houdende de instelling van een Inspectie voor Geneesmiddelen, wordt ingetrokken

O. de Invoerregeling melkpoeder in detailhandelsverpakking (P.B. 1989, no. 53)

P. het Uitvoeringslandsbesluit verdrag chemische wapens (P.B. 1997, no. 141)

Q. de Warenlandsverordening (P.B. 1997, no. 334)

R. het Landsbesluit visserijproducten (P.B. 1999, no. 157)

S. de Beschikking model gezondheidscertificaat voor fabrieksvaartuigen en vissersvaartuigen (P.B. 1999, no. 169)]

HOOFDSTUK 7

Overgangs en slotbepalingen

Artikel 44

Deze landsverordening treedt in werking met ingang van de dag na die van uitgifte van het Publicatieblad waarin de afkondiging is geschied, en werkt met uitzondering van de artikelen 15 tot en met 41 terug tot en met 1 augustus 2001.

Artikel 45

Deze landsverordening kan worden aangehaald als: Landsverordening Inspectie voor de Volksgezondheid.

EENVORMIGE LANDSVERORDENING van de 4de Maart 1957 houdende regeling van de tuchtrechtspraak over personen, die geneeskunst uitoefenen, zomede over apothekers

Artikel 1

Deze landsverordening verstaat onder:

- a. geneeskundige : een ieder, ingevolge de Verordening van de 9de Februari 1935, regelende de uitoefening van de geneeskunst (P.B.1935, no.89, zoals gewijzigd) tot de uitoefening der geneeskundige praktijk gerechtigd;
- b. arts : de geneeskundige, die ingevolge artikel 8 der onder a genoemde verordening de titel van arts mag voeren;
- c. tandheeskundige : een ieder, ingevolge de Verordening van de 30ste Juni 1934, regelende de uitoefening van de tandheeskunst (P.B.1934, no. 46, zoals gewijzigd) tot de uitoefening der tandheeskundige praktijk gerechtigd;
- d. tandarts : de tandheeskundige, die ingevolge artikel 8 der onder c genoemde verordening de titel van tandarts mag voeren;
- e. vroedvrouw : een ieder, ingevolge de Verordening van de 13de Februari 1934, regelende de praktijk als vroedvrouw (P.B. 1934, no. 53, zoals gewijzigd) tot de uitoefening der praktijk als vroedvrouw gerechtigd;
- f. apotheker : een ieder, ingevolge de Verordening van de 30ste October 1873, regelende de uitoefening der artsenijsmengkunst (P.B. 1847, no. 6, zoals gewijzigd) tot de uitoefening der artsenijsmengkunst bevoegd, tot de uitoefening der artsenijsmengkunst bevoegde geneeskundigen daaronder begrepen;
- g. College : het Medisch Tuchtcollege bedoeld in artikel 8.

Artikel 2

De geneeskundige of tandheeskundige, die zich schuldig maakt aan gedragingen, welke het vertrouwen in de stand der geneeskundigen of tandheeskundigen ondermijnen, of aan nalatigheid, waardoor schade ontstaat voor een persoon, te wiens behoefte hem geneeskundige of tandheeskundige raad of bijstand gevraagd wordt of aan wie hij die raad of bijstand verleent, of die in de uitoefening van de geneeskunst of tandheeskunst blijk geeft van niet toelaatbare onkunde, kan, onverminderd zijn aansprakelijkheid ingevolge andere wettelijke voorschriften, worden onderworpen aan een van de maatregelen vermeld in artikel 7.

Artikel 3

De vroedvrouw, die zich schuldig maakt aan gedragingen, welke het vertrouwen in de stand der vroedvrouwen ondermijnen, of aan nalatigheid, waardoor schade ontstaat voor een zwangere vrouw of kraamvrouw, te wier behoefte haar verloskundige raad of bijstand gevraagd wordt of aan wie zij die raad of bijstand verleent, of voor een met haar bijstand geboren kind, of die in de uitoefening van de verloskunst, voorzover zij daartoe bevoegd is, blijk geeft van niet toelaatbare onkunde, kan, onverminderd haar aansprakelijkheid ingevolge andere wettelijke voorschriften, worden onderworpen aan een van de maatregelen, vermeld in artikel 1.

Artikel 4

De apotheker, die zich schuldig maakt aan gedragingen, welke het vertrouwen in de stand der apothekers ondermijnen, of aan nalatigheid, waardoor schade ontstaat voor een persoon, te wiens behoefte hem wordt gevraagd geneesmiddelen te bereiden of tot geneeskundig doel af te leveren of voor wie hij geneesmiddelen bereidt of tot geneeskundig doel aflevert, of die in de uitoefening van de artsenijsmengkunst blijk geeft van niet toelaatbare onkunde, kan, onverminderd zijn aansprakelijkheid ingevolge andere wettelijke voorschriften, worden onderworpen aan een van de maatregelen, vermeld in artikel 7.

Artikel 5

Ten aanzien van een geneeskundige, een tandheeskundige, een vroedvrouw of een apotheker, die door ziels- of lichaamsziekte of door ouderdoms- of lichaamsgebreken ongeschikt moet worden geacht voor de uitoefening van de praktijk, kunnen de maatregelen, vermeld onder d en e van het eerste lid van artikel 7, worden toegepast.

Artikel 6

1. Ten aanzien van een geneeskundige, een tandheeskundige, een vroedvrouw of een apotheker, die een gewoonte maakt van drankmisbruik of misbruik van middelen als bedoeld in de Verordening van de 30ste Juli 1929, houdende vaststelling van bepalingen betreffende het opium en andere verdovende middelen (P.B. 1940, no. 138), of misbruik van die pharmacologische middelen, waarbij psychische veranderingen kunnen optreden, wordt de maatregel, vermeld onder e van het eerste lid van artikel 7, toegepast.

2. Het College kan bepalen, dat de ontzegging niet zal ingaan, mits de betrokkene zich onderwerpt aan een ontwenningsskuur, de duur van twee jaar en z&t maanden niet te boven gaande, en hij tijdens de duur daarvan geen gebruik maakt van zijn bevoegdheid. De ontzegging zal alsnog ingaan, wanneer het College zulks gelast op grond dat de betrokkene een ontwenningsskuur, voorgeschreven door een ten genoegen van het College door hem te kiezen geneeskundige, binnen een door het College te stellen termijn niet naleeft of op grond dat hij geneeskunst, onderscheidenlijk de artsenijmengkunst uitoefent voordat de geneeskundige, die de kuur heeft voorgeschreven, in overleg met de Inspectie voor de Volksgezondheid de kuur heeft beëindigd verklaart. Gelijke last kan het College geven op grond dat de betrokkene in gebreke blijft binnen de door het College gestelde termijn een geneeskundige ten genoegen van het College te kiezen.

3. Het voorschrift, regelende de ontwenningsskuur, kan zo nodig inhouden, dat de betrokkene zich gedurende een bepaald tijdsverloop, de duur van twee jaren niet te boven gaande, ter verpleging laat opnemen in een daarbij aan te wijzen inrichting.

4. Met het toezicht op de naleving van de gegeven voorschriften is de Inspectie voor de Volksgezondheid belast.

Artikel 7

1. De maatregelen, bedoeld in de artikelen 2 tot en met 6, zijn:

a. waarschuwing;

b. berisping;

c. oplegging van geldboete van ten hoogste tienduizend gulden;

d. schorsing in de uitoefening van geneeskunst, onderscheidenlijk de artsenijmengkunst voor ten hoogste één jaar;

e. ontzegging van de bevoegdheid geneeskunst onderscheidenlijk de artsenijmengkunst uit te oefenen.

2. De geldboete, bedoeld in het eerste lid onder c, komt ten bate van de Nederlandse Antillen.

3. Indien een geldboete wordt opgelegd, kunnen in de beslissing twee of meer termijnen worden vastgesteld, waarin zij moet worden voldaan. De invordering van de boete geschiedt met overeenkomstige toepassing van de artikelen 3 en volgende van de Landsverordening van de 31ste december 1942 (P.B.1942, no. 246) door de Landsontvanger op het eiland waar degene aan wie de boete is opgelegd woonplaats heeft.

Artikel 8

1. De toepassing van de in artikel 7 vermelde maatregelen geschiedt in eerste aanleg door het Medisch Tuchtcollege.

2. Het College is gevestigd te Willemstad op Curaçao. Het houdt zo nodig mede zitting op de andere eilanden der Nederlandse Antillen.

Artikel 9

1. Het College bestaat uit een rechtsgeleerde als voorzitter en twee artsen.

2. Indien een beslissing moet worden genomen ten aanzien van een tandheeskundige, een vroedvrouw of een apotheker, wordt in het College één arts vervangen door onderscheidenlijk een tandarts, een vroedvrouw of een apotheker.

3. Bij ontstentenis worden de in de vorige leden bedoelde personen vervangen door plaatsvervangers, die aan dezelfde vereisten voor benoembaarheid moeten voldoen als degenen, ter vervanging van wie zij optreden. Tenzij het tegendeel blijkt, zijn in deze landsverordening onder de voorzitter en de leden van het College hun plaatsvervangers begrepen,

Artikel 10

1. Onverminderd het in artikel 9 bepaalde zijn tot voorzitter en leden van het College benoembaar Nederlanders, die in de Nederlandse Antillen hun woonplaats hebben en de leeftijd van dertig jaren hebben bereikt. Personen, van overheidswege met het toezicht op de Volksgezondheid belast, zijn niet benoembaar. Indien een lid van het College met dit toezicht wordt belast, houdt zijn lidmaatschap van dit College op.

2. De voorzitter en de leden worden benoemd door de Gouverneur voor een tijdvak van zes jaren en zijn terstond herbenoembaar. Op hun verzoek wordt hen vóór het verstrijken van evengenoemd tijdvak door de Gouverneur ontslag verleend.

3. Het bepaalde in de artikelen 23, 24, 25 en 26 van de Regeling Ambtenarenrechtspraak 1951 (P.B.1951, no.134) vindt te hunnen aanzien overeenkomstige toepassing, dien verstande, dat zij door het Hof van Justitie kunnen worden ontslagen op in evengenoemd artikel 23, eerste lid onder a en b genoemde gronden, zomede wegens overtreding van het in artikel 16 van deze landsverordening beide, en dat zij door het Hof van Justitie worden ontvangen op de in evengenoemd artikel 23, tweede lid onder a genoemde grond, zomede indien zij hun woonplaats overbrengen naar een plaats buiten de Nederlandse Antillen.

Artikel 11

Aan het College worden een secretaris zomede een plaatsvervangende secretaris toegevoegd. Deze worden door de Gouverneur benoemd, geschorst en ontslagen.

Artikel 12

1. Een zaak wordt voor het College aanhangig gemaakt door een schriftelijke klacht van een ter beoordeling van het College rechtstreeks belanghebbende of van een overheidswege met het toezicht op de Volksgezondheid persoon of orgaan of van het bestuur van een faam, bij hetwelk de geneeskundige, tandheekundige, vroedvrouw of apotheker in dienst is of waarbij deze voor het verlenen van geneeskundige, tandheekundige, kundige of arstenijmengkundige hulp is ingeschreven.

2. Zodra een klacht is binnengekomen, stelt de voorzitter een voorlopig onderzoek in. Blijkt dat de klacht ingediend door iemand, die daartoe niet ingevolge het eerste lid bevoegd is, dan verklaart het College de klager der nader onderzoek niet ontvankelijk. Blijkt dat de kennelijk ongegrond of van onbeduidende aard is, dan het College haar zonder nader onderzoek afwijzen. In andere gevallen neemt het College een beslissing niet è nadat degene over wie geklaagd is opgeroepen en, ingeval van verschijning, gehoord is.

3. Intrekken van de klacht nadat zij is ingekomen neerleggen van de praktijk door de geneeskundige, de tandheekundige, de vroedvrouw of de apotheker die bij de zaak is betrokken, heeft op de verdere behandeling geen invloed wanneer naar het oordeel van het College het algemeen lang vordert, dat de behandeling wordt voortgezet.

Artikel 13

1. Degene over wie geklaagd is en hij die de klacht heeft ingediend kunnen binnen drie dagen na ontvangst van de oproeping om voor het College te verschijnen voorzitter of ieder der leden wraken, die

a. ofwel in het geval of in de gevallen, die tot de klacht aanleiding gaven, rechtstreeks betrokken zijn geweest;

b. ofwel aan de klager of aan degene over wie geklaagd is niet verder dan in de vierde graad van bloedverwantschap of zwagschap bestaan;

c. ofwel een rechtstreeks belang hebben, dat strijdig is met het belang van de klager of van degene over wie geklaagd is.

2. Over de wraking wordt zo spoedig mogelijk beslist door de niet gewraakte leden.

3. Bij staking van stemmen wordt de wraking geacht te zijn toegewezen.

Artikel 14

1. Indien de behandeling van een zaak niet mogelijk blijkt zonder dat degene over wie geklaagd is gehoord wordt, en deze, hoewel krachtens artikel 12 opgeroepen, niet is verschenen en het College desondanks van oordeel is dat het algemeen belang de afdoening vordert, kan het College beslissen dat hij of zij op een daarbij te bepalen dag moet verschijnen. Iedere beslissing houdt de overwegingen in waarop zij steunt.

2. Het bepaalde in de artikelen 198 en 463 van het Wetboek van Strafrecht voor Curaçao geldt mede ten aanzien van de geneeskundige, de tandheekundige, de vroedvrouw of de apotheker, bedoeld in het eerste lid.

Artikel 15

1. Ieder die als getuige of deskundige is opgeroepen, is verplicht aan die oproeping gevolg te geven. Hij die als getuige of deskundige is opgeroepen, is verplicht getuigenis af te leggen of zijn diensten als deskundige te verlenen, een en ander behoudens geldige redenen van verschoning op grond van de verplichting tot geheimhouding uit hoofde van stand, beroep of ambt, als in artikel 252 van het Wetboek van Strafvordering bedoeld.

2. Artikel 251, van het Wetboek van Strafvordering is van overeenkomstige toepassing.

Artikel 15a

Indien tegen een geneeskundige, een tandheekkundige, een vroedvrouw of een apotheker een klacht is ingediend ingevolge Artikel 12 van deze verordening en bij de behandeling van deze klacht blijkt, dat in de strafzaak t.a.v. het feit waarop de klacht betrekking heeft, door de Rechter is gedaan óf blijkt, dat de betrokkene t.a.v. dat feit een civiele procedure heeft gevoerd, kan op eenvoudig verzoek v.d. voorzitter v.h. College door de president v.h. Hof van Justitie van de Nederlandse Antillen worden bepaald, dat het betreffende dossier geheel of ten dele door de griffier van dat Hof voor ten hoogste 14 dagen ter inzage v.h. college wordt gegeven. Indien de betreffende zaak nog in behandeling is kan zodanige inzage ook worden verleend, doch kan hierbij worden bepaald, dat zulks slechts ter Griffie van het Hof op een door de President eerder vermeld vast te stellen tijdstip plaats vinden. Bij een met redenen omklede beschikking kan inzage als bedoeld in lid 1 en 2 van dit artikel door de President van het Hof van Justitie van de Nederlandse Antillen worden geweigerd.

Artikel 16

1. De leden van het College, zomede de secretaris en de plaatsvervangende secretaris, zijn verplicht tot geheimhouding van de bij het College aanhangige zaken, van de beraadslagingen over en van de beslissingen op een zaak, voorzover niet op grond van de bepalingen van het landsbesluit, houdende algemene maatregelen, bedoeld in artikel 19, mededeling aan ambtenaren van politie of justitie wordt vereist.
2. Het College dat een beslissing heeft genomen kan bepalen, dat die beslissing met het oog op het algemeen belang voor bekendmaking in aanmerking komt. De bekendmaking geschiedt op de wijze, bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen, te bepalen.
3. Aan de Inspectie voor de Volksgezondheid wordt van de beslissing afschrift gezonden. Deze is op dezelfde voet als het College verplicht tot geheimhouding, welke geheimhoudingsplicht zich ook uitstrekt tot de indiening van de klacht.
4. Aan ieder ander die een klacht heeft ingediend wordt, indien de klager niet ontvankelijk wordt verklaard of de klacht wordt afgewezen, daarvan mededeling gedaan

Artikel 17

1. Tegen de beslissingen van het College staat hoger beroep open bij het Hof van Justitie.
2. Hoger beroep kan worden ingesteld:
 - a. door degeen, ten aanzien waarvan een der maatregelen, bedoeld in artikel 7, lid I is toegepast; door degeen, op wiens schriftelijke klacht, als bedoeld in artikel 12, de zaak aanhangig is gemaakt, doch alleen indien niet-ontvankelijkverklaring, afwijzing zonder nader onderzoek, of niet-toepassing na onderzoek, van een der in artikel 7, lid I bedoelde maatregelen is gevolgd.
3. Het Hof houdt de zaak aan zich en doet deze zelf af, behoudens de bevoegdheid het instellen van een nader onderzoek aan een rechter-commissaris op te dragen.
4. De artikelen 13 en 15 zijn van overeenkomstige toepassing.

Artikel 18

Het bepaalde in artikel 201 van het Wetboek van Strafrecht voor Curaçao vindt overeenkomstige toepassing ten aanzien van de geneeskundige, tandheekkundige, vroedvrouw of apotheker, die

- a. hoewel hem of haar bij onherroepelijk geworden uitspraak schorsing in de uitoefening van het beroep is opgelegd, gedurende die schorsing het beroep uitoefent ;
- b. hoewel hem of haar bij onherroepelijk geworden uitspraak de bevoegdheid het beroep uit te oefenen is ontzegd, dit niettemin uitoefent.

Artikel 19

Bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen, wordt verder geregeld de wijze van behandeling van klachten, zo in eerste aanleg als in hoger beroep, zomede alles wat voor de uitvoering van deze landsverordening verder voorziening vordert.

Artikel 20

1. Deze landsverordening treedt in werking met ingang van een door de Gouverneur te bepalen tijdstip.
2. Met ingang van het in lid 1 bedoelde tijdstip vervallen artikel 2, derde lid, zomede artikel 6 van de Verordening van de 9e Februari 1935, regelende de uitoefening van de geneeskunst (P.B.1935, no.89, zoals gewijzigd).

LANDSVERORDENING van de 13de mei 2003 houdende regels met betrekking tot de organisatie van de bloedvoorziening

HOOFDSTUK 1

Begripsbepaling

Artikel 1.

In deze landsverordening en de daarop berustende bepalingen wordt verstaan onder:

Minister	: de Minister van Volksgezondheid en Sociale Ontwikkeling;
bestuurscollege	: het bestuurscollege van elk der eilandgebieden van de Nederlandse Antillen;
Bloedvoorzieningsorganisatie	: de krachtens artikel 3, eerste lid, aangewezen rechtspersoon;
donor	: persoon die een deel van zijn bloed of een bestanddeel van een deel van zijn bloed afstaat voor gebruik in het kader van de geneeskundige behandeling van andere personen of ten behoeve van wetenschappelijk onderzoek;
inzamelen van bloed	: het werven, oproepen en keuren van donoren en het bij donoren afnemen van bloed, bloedcellen of bloedplasma;
product	: menselijk bloed, alsmede daaruit afgescheiden bestanddelen, waaraan al dan niet een andere substantie is toegevoegd;
tussenproduct	: product, niet geschikt voor toediening aan de mens;
bloedproduct	: product, geschikt voor toediening aan de mens;
bloedvoorziening	: het geheel van maatregelen en middelen terzake van onder meer het inzamelen van bloed en het bereiden en afleveren van tussenproducten en bloedproducten.

2. Met een donor wordt gelijkgesteld de persoon die een deel van zijn bloed of een bestanddeel van een deel van zijn bloed laat afzonderen ten behoeve van de geneeskundige behandeling van zichzelf.

3. De artikelen 4, eerste lid, 12, tweede lid, 13, eerste lid, 15, eerste lid, en 16, eerste lid, en de daarop berustende bepalingen zijn niet van toepassing op bloed of een bestanddeel van bloed dat ofwel is afgestaan uitsluitend ten behoeve van de geneeskundige behandeling van een bepaalde andere persoon, ofwel is afgezonderd ten behoeve van de geneeskundige behandeling van de donor zelf. De genoemde artikelen zijn evenmin van toepassing op uit het in de vorige volzin bedoelde bloed bereide bloedproducten.

HOOFDSTUK 2

Bloedvoorziening

Artikel 2.

1. De Minister stelt met het oog op een doeltreffende en doelmatige bloedvoorziening na overleg met het bestuurscollege jaarlijks vóór 1 oktober een plan inzake de bloedvoorziening vast. Uitgangspunten daarbij zijn dat:

- gestreefd wordt naar landelijke zelfvoorziening met vrijwillig en om niet gegeven bloed dat zonder winst oogmerk bewerkt en geleverd wordt, en
- de organisatie ten behoeve van zodanige voorziening moet voldoen aan hoge eisen van veiligheid, doelmatigheid en kwaliteit.

2. De Minister stelt bij de voorbereiding van het plan de bij de bloedvoorziening betrokken instanties in de gelegenheid om hun opvattingen ter zake naar voren te brengen.

3. De Minister zendt een afschrift van het plan aan de Staten. Van de vaststelling van het plan wordt mededeling gedaan in het blad waarin van landswege officiële berichten worden geplaatst.

Artikel 3

1. De Minister wijst één rechtspersoon aan die ter uitvoering van het plan, bedoeld in artikel 2, eerste lid, tot taak heeft:

- het jaarlijks ramen van de behoefte aan bloed, tussenproducten en bloedproducten;
- het inzamelen van bloed;
- het bereiden van tussenproducten en bloedproducten uit het ingezamelde bloed, alsmede het bewaren, verpakken, etiketteren, vervoeren en afleveren daarvan.

2. De aanwijzing vindt slechts plaats indien wordt voldaan aan de volgende eisen:

- a. de rechtspersoon is gevestigd in de Nederlandse Antillen;
 - b. de werkzaamheid van de rechtspersoon is niet gericht op het behalen van winst;
 - c. de rechtspersoon is, wat betreft zijn organisatie, personeel en materieel, in staat de in het eerste lid bedoelde taken op verantwoorde wijze te vervullen.
3. De Minister kan de aanwijzing onder beperkingen verlenen en aan de aanwijzing voorschriften verbinden. Hij kan, gehoord de rechtspersoon, de beperkingen en voorschriften wijzigen en nieuwe beperkingen en voorschriften vaststellen.
4. De Minister kan de aanwijzing intrekken indien:
- a. de rechtspersoon daarom verzoekt;
 - b. de rechtspersoon een of meer van de in het eerste lid bedoelde taken niet of niet verantwoord vervult of het bepaalde bij of krachtens deze landsverordening niet naleeft;
 - c. naar het oordeel van de Minister het belang van een doelmatige bloedvoorziening zulks vordert; dan wel
 - d. een bijzondere omstandigheid daartoe aanleiding geeft.
5. De aanwijzing alsmede de beperkingen waaronder deze is verleend en de voorschriften die daaraan zijn verbonden en voorts de intrekking van de aanwijzing worden bekendgemaakt in het blad waarin van landswege officiële berichten worden geplaatst.
6. Bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen, kunnen regels worden gesteld met betrekking tot de overdracht van de in het eerste lid, onder b en c, bedoelde activiteiten ingeval een aanwijzing is ingetrokken.

Artikel 4

Het is aan anderen dan de Bloedvoorzieningsorganisatie verboden bloed in te zamelen.
Het is verboden aan een donor andere dan door hem in redelijkheid gemaakte kosten te vergoeden.

Artikel 5

1. De Bloedvoorzieningsorganisatie voert de werkzaamheden betreffende het inzamelen van bloed en het bereiden van tussenproducten en bloedproducten uit het ingezamelde bloed, alsmede het bewaren, verpakken, etiketteren, vervoeren en afleveren daarvan, overeenkomstig daartoe door de Bloedvoorzieningsorganisatie opgestelde protocollen, op verantwoorde wijze uit. Onder verantwoord wordt in ieder geval verstaan: doeltreffend en doelmatig alsmede gericht op een zo hoog mogelijke kwaliteit van de tussenproducten en bloedproducten van het ingezamelde bloed en een zo groot mogelijke veiligheid van donor en gebruiker.
2. De Minister kan de Bloedvoorzieningsorganisatie omtrent het eerste lid aanwijzingen geven. Deze aanwijzingen kunnen onder meer betrekking hebben op:
 - a. de door de Bloedvoorzieningsorganisatie op te stellen protocollen;
 - b. de personen die bij de uitvoering van de werkzaamheden zijn betrokken;
 - c. de ruimten waarin en de middelen waarmee de werkzaamheden worden uitgevoerd;
 - d. het inzamelen van bloed;
 - e. het bereiden van tussenproducten en bloedproducten uit het ingezamelde bloed, alsmede het bewaren, verpakken, etiketteren, vervoeren en afleveren daarvan;
 - f. het voeren van een administratie en het verwerken van de geadministreerde gegevens;
 - g. de uitwisseling van de in onderdeel f bedoelde gegevens.
3. De aanwijzingen worden bekendgemaakt in het blad waarin van landswege officiële berichten worden geplaatst.

Artikel 6

1. Het uitvoeren van artikel 5 omvat mede de systematische bewaking, beheersing en verbetering van de kwaliteit van de werkzaamheden alsmede van de tussenproducten en bloedproducten van het ingezamelde bloed.
2. Ter uitvoering van het eerste lid draagt de Bloedvoorzieningsorganisatie in ieder geval zorg voor:
 - a. het op systematische wijze verzamelen en registreren van gegevens betreffende de kwaliteit van de werkzaamheden en het tussen- of bloedproduct;
 - b. het aan de hand van de gegevens, bedoeld onder a, op systematische wijze toetsen in hoeverre de wijze van uitvoering van artikel 5 leidt tot een verantwoorde uitvoering van de werkzaamheden;
 - c. het op basis van de uitkomst van de toetsing, bedoeld onder b, zo nodig veranderen van de wijze waarop artikel 5 wordt uitgevoerd.

Artikel 7

1. De Bloedvoorzieningsorganisatie dient jaarlijks vóór 1 december een begroting en een beleidsplan in bij de Minister.
2. Bij ministeriële beschikking met algemene werking kunnen regels worden gesteld over de inrichting van de begroting en het beleidsplan.
3. De begroting en het beleidsplan behoeven de goedkeuring van de Minister.
4. De Minister onthoudt zijn goedkeuring aan de begroting of het beleidsplan indien deze in strijd zijn met het bepaalde bij of krachtens deze landsverordening, waaronder begrepen het plan, bedoeld in artikel 2, eerste lid.

Artikel 8

1. De Bloedvoorzieningsorganisatie brengt jaarlijks vóór 1 juni verslag uit aan de Minister over de vervulling van haar taken en de uitvoering van de werkzaamheden in het afgelopen kalenderjaar. De Minister kan regels stellen over de inrichting van het verslag.
2. Zodra de Bloedvoorzieningsorganisatie het jaarverslag en de jaarrekening heeft vastgesteld, stelt zij deze aan de Minister ter beschikking.

Artikel 9

1. De Bloedvoorzieningsorganisatie verstrekt voor een goede uitvoering van deze landsverordening de Minister de door deze gevraagde gegevens.
2. De Bloedvoorzieningsorganisatie deelt wijzigingen in de organisatie, het personeel of het materieel, die ingrijpende gevolgen hebben voor het vervullen van de taken, bedoeld in artikel 3, eerste lid, mede aan de Minister.
3. De Bloedvoorzieningsorganisatie stelt de Minister onverwijld in kennis van elk geval van risico's voor het leven of de gezondheid van mensen, ontstaan of te vrezen als gevolg van gebreken aan tussen- en bloedproducten, die van haar afkomstig zijn.

Artikel 10

1. Indien de Minister van oordeel is dat het bepaalde bij of krachtens de artikelen 5, 6, 8 of 9 niet of in onvoldoende mate of op onjuiste wijze wordt nageleefd, kan hij de Bloedvoorzieningsorganisatie een schriftelijke aanwijzing geven.
2. In de aanwijzing geeft de Minister met redenen omkleed aan op welke punten het bepaalde bij of krachtens de artikelen 5, 6, 8 of 9 niet of in onvoldoende mate of op onjuiste wijze wordt nageleefd, de in verband daarmee te nemen maatregelen, alsmede de termijn waarbinnen de Bloedvoorzieningsorganisatie aan de aanwijzing moet voldoen.
3. Indien het nemen van maatregelen in verband met gevaar voor het leven of de gezondheid van mensen redelijkerwijs geen uitstel kan leiden, kan de ingevolge artikel 19 met het toezicht belaste medewerker van de Inspectie voor de Volksgezondheid een schriftelijk bevel geven. Het bevel heeft een geldigheidsduur van zeven dagen, welke door de Minister telkens met eenzelfde periode kan worden verlengd zolang naar het oordeel van de Minister het gevaar voor de gezondheid niet is geweken.
4. De Bloedvoorzieningsorganisatie is verplicht volledig en binnen de daarbij gestelde termijn aan de aanwijzing onderscheidenlijk onmiddellijk aan het bevel te voldoen.
5. Indien de Bloedvoorzieningsorganisatie inzake het vierde lid in gebreke blijft, kan de Minister een bewindvoerder over de Bloedvoorzieningsorganisatie aanstellen.

Artikel 11

Indien de Minister van oordeel is dat de Bloedvoorzieningsorganisatie haar taken, genoemd in artikel 3, eerste lid, niet op verantwoorde wijze vervult, kan hij ter zake regels vaststellen.

HOOFDSTUK 3

Aflevering

Artikel 12

Het is verboden bloedproducten af te leveren aan anderen dan:

- a. de Bloedvoorzieningsorganisatie;
 - b. ziekenhuizen in de zin van artikel 1, eerste lid, onder i, van de Landsverordening op de Geneesmiddelenvoorziening (P.B. 1960, no. 59), apothekers en apotheekhoudende artsen als bedoeld in artikel 3, eerste lid, onder a, respectievelijk b, van genoemde landsverordening;
 - c. door de Minister aangewezen andere natuurlijke of rechtspersonen.
2. Aflevering als bedoeld in het eerste lid, onder b, is uitsluitend toegestaan aan de Bloedvoorzieningsorganisatie.

3. De Minister wijst slechts de personen aan, bedoeld in het eerste lid, onder c, indien naar zijn oordeel het belang van een in geneeskundig opzicht doelmatige voorziening in de behoefte aan bloedproducten zulks vordert dan wel een bijzondere omstandigheid daartoe aanleiding geeft. Artikel 3, derde en vierde lid, is van overeenkomstige toepassing. Zodanige aanwijzing, alsmede wijziging of intrekking ervan, wordt bekendgemaakt in het blad waarin van landswege officiële berichten worden geplaatst.

Artikel 13

1. Het is verboden tussenproducten af te leveren aan anderen dan:

- a. de Bloedvoorzieningsorganisatie;
 - b. natuurlijke of rechtspersonen, die in het bezit zijn van een vergunning als bedoeld in artikel 3, eerste lid, onder d, van de Landsverordening op de geneesmiddelenvoorziening;
 - c. instellingen voor wetenschappelijk onderzoek;
- door de Minister aangewezen andere natuurlijke of rechtspersonen.

2. Aflevering als bedoeld in het eerste lid, onder b, mag slechts geschieden voorzover de tussenproducten zijn bereid uit plasma van vrijwillige donoren aan wie ten hoogste een vergoeding is gegeven als bedoeld in artikel 4, tweede lid, en het bloed dat is gebruikt voor de bereiding ervan, is onderzocht op de aanwezigheid van via bloed of bloedplasma overdraagbare ziekteverwekkers, kwalitatief overeenkomende met de werkwijze zoals die in de Nederlandse Antillen wordt gehanteerd.

3. De Minister wijst slechts de personen aan, bedoeld in het eerste lid, onder d, indien naar zijn oordeel het belang van een doelmatige voorziening in de behoefte aan bloedproducten daardoor niet wordt geschaad, dan wel een bijzondere omstandigheid daartoe aanleiding geeft. Artikel 3, derde en vierde lid, is van overeenkomstige toepassing. Zodanige aanwijzing, alsmede wijziging of intrekking ervan, wordt bekendgemaakt in het blad waarin van landswege officiële berichten worden geplaatst.

Artikel 14

Het is verboden de aflevering van bloedproducten en tussenproducten te laten geschieden tegen een vergoeding die meer bedraagt dan de kosten welke ten behoeve van het inzamelen van bloed, het bereiden, bewaren, verpakken, etiketteren of afleveren zijn gemaakt.

HOOFDSTUK 4

In- en uitvoer

Artikel 15

1. Het is verboden bloedproducten en tussenproducten uit een ander land in te voeren zonder vergunning van de Minister.

2. De Minister verleent een vergunning slechts indien naar zijn oordeel het belang van een in geneeskundig opzicht doelmatige voorziening in de behoefte aan bloedproducten en tussenproducten zulks vordert dan wel een bijzondere omstandigheid daartoe aanleiding geeft.

3. Indien het in het tweede lid genoemde belang zulks vordert, onderscheidenlijk indien een bijzondere omstandigheid daartoe aanleiding geeft, kan de Minister voorschriften aan de vergunning verbinden of de vergunning onder beperkingen verlenen. De vergunning kan worden ingetrokken. Artikel 3, derde en vierde lid, is van overeenkomstige toepassing.

4. Het in het eerste lid vervatte verbod geldt niet:

- a. ten aanzien van een persoon die bij het overschrijden van de grens in het bezit is van een hoeveelheid van een bloedproduct, welke kennelijk voor eigen gebruik is bestemd;
- b. ten aanzien van een instelling van wetenschappelijk onderzoek, voor zover het in te voeren bloedproduct of tussenproduct bestemd is voor wetenschappelijk onderzoek.

Artikel 16

1. Het is verboden bloedproducten en tussenproducten uit te voeren naar een ander land zonder vergunning van de Minister.

2. De Minister verleent slechts een vergunning indien naar zijn oordeel het belang van een doelmatige voorziening in de behoefte aan bloedproducten en tussenproducten daardoor niet wordt geschaad.

3. De Minister kan aan de vergunning voorschriften verbinden of de vergunning onder beperkingen verlenen. De vergunning kan worden ingetrokken. Artikel 3, derde en vierde lid, is van overeenkomstige toepassing.

4. Het in het eerste lid vervatte verbod geldt niet ten aanzien van:

- a. een persoon die bij het overschrijden van de grens in het bezit is van een hoeveelheid van een bloedproduct, welke kennelijk voor eigen gebruik bestemd is;
- b. het Nederlandse Rode Kruis, district Benedenwinden en Bovenwinden met desbetreffende afdelingen, voorzover de uitvoer geschiedt in het kader van door deze organisatie te bieden hulpverlening.

HOOFDSTUK 5

Kostenvergoeding

Artikel 17

Bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen, kan worden bepaald dat bij het indienen van een aanvraag om een aanwijzing als bedoeld in de artikelen 12, eerste lid, onder c, en 13, eerste lid, onder d, dan wel een vergunning als bedoeld in de artikelen 15, eerste lid, en 16, eerste lid, een bedrag moet worden betaald, waarvan de hoogte bij dat landsbesluit wordt geregeld, doch ten hoogste de kosten verbonden aan de behandeling van het verzoek en de afgifte van de aanwijzing of vergunning mag bedragen. Bij ministeriële beschikking met algemene werking kunnen regels worden gesteld omtrent de wijze van betaling.

HOOFDSTUK 6

Toezicht- en opsporing

Artikel 18

Met het toezicht op de naleving van het bepaalde bij of krachtens deze landverordening zijn belast de bij landsbesluit aangewezen medewerkers van de Inspectie voor de Volksgezondheid. Een zodanige aanwijzing wordt bekendgemaakt in het blad waarin van landswege officiële berichten worden geplaatst.

Artikel 19

1. Met de opsporing van de bij deze landsverordening strafbaar gestelde feiten zijn, naast de in artikel 184 van het Wetboek van Strafvordering bedoelde personen, belast daartoe bij landsbesluit aangewezen ambtenaren werkzaam bij de Inspectie voor de Volksgezondheid. Deze ambtenaren zijn tevens belast met de opsporing van de feiten, strafbaar gesteld in de artikelen 185 tot en met 188 en 190 van het Wetboek van Strafrecht van de Nederlandse Antillen, voor zover deze feiten betrekking hebben op een bevel, vordering of handeling, gedaan of ondernomen door henzelf.
2. Van een landsbesluit als bedoeld in het eerste lid wordt mededeling gedaan in het blad waarin van landswege officiële berichten worden geplaatst.
3. Bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen, kunnen regels worden gesteld omtrent de vereisten waaraan de ingevolge het eerste lid aangewezen ambtenaren dienen te voldoen.

HOOFDSTUK 7

Strafbepalingen

Artikel 20

1. Met hechtenis van ten hoogste zes maanden of geldboete van ten hoogste NAF. 50.000,-- wordt gestraft degene die handelt in strijd met:
 - a. de artikelen 4, eerste of tweede lid, 10, vierde lid, 12, eerste of tweede lid, 13, eerste lid, 14, 15, eerste lid, of 16, eerste lid;
 - b. een krachtens de artikelen 12, derde lid, 13, derde lid, 15, derde lid, of 16, derde lid, aan een aanwijzing onderscheidenlijk vergunning verbonden voorschrift.
2. De in het eerste lid strafbaar gestelde feiten zijn overtredingen.

Artikel 21

1. Degene die opzettelijk de bij artikel 22 opgelegde plicht tot geheimhouding schendt, wordt gestraft hetzij met gevangenisstraf van ten hoogste twee jaren hetzij met een geldboete van ten hoogste NAF. 25.000,-- hetzij met beide straffen. Het in dit lid strafbaar gestelde feit is een misdrijf.
2. Degene aan wiens schuld schending van de geheimhouding te wijten is, wordt gestraft met hechtenis van ten hoogste zes maanden hetzij met een geldboete van ten hoogste NAF. 50.000,-- hetzij met beide straffen. Het in dit lid strafbaar gestelde feit is een overtreding.

3. Geen vervolging wordt ingesteld dan op klachte van degene te wiens aanzien de geheimhouding geschonden is.

HOOFDSTUK 8

Bijzondere bepaling

Artikel 22

Een ieder die betrokken is bij de uitvoering van deze landsverordening en daarbij de beschikking krijgt over gegevens waarvan hij het vertrouwelijke karakter kent of redelijkerwijs moet vermoeden en voor wie niet reeds uit hoofde van ambt, beroep of wettelijk voorschrift ter zake van die gegevens een geheimhoudingsplicht geldt, is verplicht tot geheimhouding daarvan behoudens voor zover enig wettelijk voorschrift hem tot bekendmaking verplicht of uit zijn taak bij de uitvoering van deze landsverordening de noodzaak tot bekendmaking voortvloeit.

HOOFDSTUK 9

Overgangs- en slotbepalingen

Artikel 23

In afwijking van artikel 2, eerste lid, stelt de Minister voor het eerst een plan inzake de bloedvoorziening op binnen 3 maanden na de inwerkingtreding van deze landsverordening.

Artikel 24

In afwijking van artikel 7, eerste lid, dient de Bloedvoorzieningsorganisatie voor het eerst een begroting en een beleidsplan in binnen drie maanden na de inwerkingtreding van deze landsverordening.

Artikel 25

In afwijking van artikel 8, eerste lid, brengt de Bloedvoorzieningsorganisatie voor het eerst verslag uit over de vervulling van de taken en de uitvoering van de werkzaamheden, in het tweede jaar na de inwerkingtreding van deze landsverordening.

Artikel 26

De Minister zendt binnen vijf jaar na inwerkingtreding van deze landsverordening en vervolgens telkens na vier jaar, aan de Staten een verslag over de doeltreffendheid en doelmatigheid van deze landsverordening.

Artikel 27

Deze landsverordening treedt in werking met ingang van een bij landsbesluit te bepalen tijdstip.

Artikel 28

Deze landsverordening kan worden aangehaald als: Landsverordening organisatie bloedvoorziening.

LANDSVERORDENING van de 3de December 1952 houdende regeling van het toezicht op en de bevordering van de volksgezondheid

(

HOOFDSTUK I

Laboratoriumonderzoeken ten behoeve van de volksgezondheid en justitie

Artikel 1

1. Bij landsbesluit wordt een rechtspersoon aangewezen die tot taak heeft laboratoriumonderzoeken te verrichten ten behoeve van de volksgezondheid en justitie. Bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen, kan worden bepaald dat de aangewezen rechtspersoon andere diensten dan die in de eerste volzin genoemd, ten behoeve van de volksgezondheid en justitie dient te verrichten. Bij landsbesluit wordt bepaald welke autoriteiten en instanties met een publiekrechtelijke taak een beroep op die rechtspersoon kunnen doen.
2. Een aanwijzing als bedoeld in het eerste lid, vindt slechts plaats als de rechtspersoon naar het oordeel van de Minister van Volksgezondheid en Sociale Ontwikkeling in staat blijkt te zijn de in het eerste lid bedoelde taak naar behoren te vervullen.
3. Een aanwijzing als bedoeld in het eerste lid kan bij landsbesluit worden ingetrokken, indien de aangewezen rechtspersoon naar het gezamenlijk oordeel van de Minister van Volksgezondheid en Sociale Ontwikkeling en de Minister van Justitie niet meer in staat blijkt te zijn de in het eerste lid bedoelde taak naar behoren te vervullen dan wel een publiek belang dit vereist.
4. Intrekking van de in het eerste lid bedoelde aanwijzing geschiedt onder gelijktijdige voorziening door de Minister van Volksgezondheid en Sociale Ontwikkeling in de in het eerste lid genoemde taak, waaromtrent hij nadere regels kan stellen. De intrekking heeft onmiddellijk ontbinding van de rechtspersoon tot gevolg en doet de vermogensbestanddelen daarvan onder algemene titel op het Land overgaan.
5. Een aanwijzing en een intrekking van een aanwijzing als bedoeld in dit artikel, worden aangekondigd in het blad waarin van landswege officiële berichten worden geplaatst.
6. De aangewezen rechtspersoon kan zijn statuten niet wijzigen, tenzij de wijziging door de Minister van Volksgezondheid en Sociale Ontwikkeling is goedgekeurd.

Artikel 2

1. De aangewezen rechtspersoon stelt jaarlijks vóór 1 juli een verslag op van zijn werkzaamheden, het gevoerde beleid ten aanzien van de in artikel 1 genoemde taak, alsmede de doelmatigheid en doeltreffendheid van zijn werkzaamheden en werkwijze in het bijzonder in het afgelopen jaar. Het verslag wordt aan de Minister van Volksgezondheid en Sociale Ontwikkeling toegezonden.
2. De werknemers van de aangewezen rechtspersoon zijn verplicht tot geheimhouding van hetgeen hun bij het verrichten van hun werkzaamheden is bekend geworden, behoudens voor zover enig wettelijk voorschrift hen tot bekendmaking verplicht of uit hun taak bij de uitvoering van deze landsverordening de noodzaak tot bekendmaking voortvloeit.
3. De Minister van Volksgezondheid en Sociale Ontwikkeling stelt jaarlijks vóór 1 juli, na overleg met de aangewezen rechtspersoon, de tarieven vast voor door de aangewezen rechtspersoon ten behoeve van de volksgezondheid en justitie verrichte onderzoeken en andere diensten. Ingeval de Minister van Volksgezondheid en Sociale Ontwikkeling vóór 1 juli van het lopend jaar de tarieven niet vaststelt, blijven de tarieven die golden vóór 1 juli van het lopend jaar van toepassing tot het moment dat de Minister van Volksgezondheid en Sociale Ontwikkeling de tarieven vaststelt.
4. Tenzij tussen de aangewezen rechtspersoon en de openbare rechtspersoon de Nederlandse Antillen anders is overeengekomen, vindt betaling van door de aangewezen rechtspersoon verrichte onderzoeken en andere diensten plaats binnen zestig dagen na de dag dat het resultaat van het onderzoek bekend is gemaakt.

HOOFDSTUK II

Strafbepalingen

Artikel 3

1. Degene die opzettelijk de bij artikel 2, tweede lid, opgelegde geheimhouding schendt, wordt gestraft hetzij met gevangenisstraf van ten hoogste twee jaren hetzij met een geldboete van ten hoogste tweehonderdvijftigduizend gulden, hetzij met beide straffen. Het in dit lid strafbaar gestelde feit is een misdrijf.
2. Degene aan wiens schuld schending van de geheimhouding te wijten is, wordt gestraft met hechtenis van ten hoogste zes maanden hetzij met een geldboete van ten hoogste honderdduizend gulden, hetzij met beide straffen. Het in dit lid strafbaar gestelde feit is een overtreding.
3. Geen vervolging wordt ingesteld dan op klachte van degene te wiens aanzien de geheimhouding is geschonden.

HOOFDSTUK III

Slotbepaling

Artikel 4

1. Deze landsverordening kan worden aangehaald als „Gezondheidslandsverordening 1952”.
2. Zij treedt in werking met ingang van de dag waarop de Overdrachtslandsverordening IX: Volksgezondheid in werking treedt.
3. Met ingang van deze dag vervalt de Gezondheidsverordening (P.B. 1917, no. 44, zoals sindsdien gewijzigd) en worden overal in de geldende wettelijke regelingen, besluiten en beschikkingen in plaats van „Dienst van de Openbare Gezondheid” en „Directeur van de Openbare Gezondheidsdienst” gelezen: respectievelijk „Inspectie van de Volksgezondheid” en „Inspecteur van de Volksgezondheid”.

LANDSVERORDENING van de 2de maart 2007 houdende regels ten aanzien van instellingen voor gezondheidszorg

HOOFDSTUK 1

Begripsbepalingen

Artikel 1

In deze landsverordening en de daarop berustende bepalingen wordt verstaan onder:

- a. bestuurscollege : het bestuurscollege van elk der eilandgebieden;
- b. eilandelijke Raad voor de Volksgezondheid : de desbetreffende eilandelijke Raad voor de Volksgezondheid, bedoeld in artikel 20 van de Landsverordening raden voor de volksgezondheid (P.B. 2005, no. 50);
- c. gedraging : enig handelen of nalaten alsmede het nemen van een besluit dat gevolgen heeft voor een patiënt;
- d. Inspectie : de Inspectie voor de Volksgezondheid, bedoeld in artikel 2, eerste lid, van de Landsverordening Inspectie voor de Volksgezondheid (P.B. 2003, no. 8);
- e. medisch apparaat : een apparaat bestemd voor diagnostiek of therapie en alle daarmee verbonden toestellen, dat wordt gebruikt of bestemd is te worden gebruikt in een zorginstelling;
- f. Minister : de Minister van Volksgezondheid en Sociale Ontwikkeling;
- g. patiënt : een natuurlijk persoon aan wie een zorgaanbieder zorg verleent of heeft verleend;
- h. Raad voor de Volksgezondheid : de Raad voor de Volksgezondheid, bedoeld in artikel 2 van de Landsverordening raden voor de volksgezondheid (P.B. 2005, no. 50);
- i. zorg : het handelen van medische beroepsbeoefenaren, waaronder het verrichten van onderzoek, het stellen van diagnose of het behandelen, verplegen of verzorgen van een persoon met ziekten of gebreken in intramuraal, semimuraal of extramuraal verband;
- j. zorgaanbieder : 1°. de natuurlijke- of rechtspersoon die een zorginstelling in stand houdt;
2°. de natuurlijke- of rechtspersonen die gezamenlijk een zorginstelling vormen;
- k. zorginstelling : een organisatorisch verband dat strekt tot verlening van zorg, met uitzondering van een organisatorisch verband waar zorg wordt verleend als deel van de in een ander organisatorisch verband verleende zorg;
- l. ziekenhuisvoorziening : een bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen, aangewezen zorginstelling.

Artikel 2

In geval sprake is van een zorgaanbieder als bedoeld in artikel 1, onderdeel j, onder 2°, richten de uit deze landsverordening voortvloeiende verplichtingen zich tot ieder van de in dat onderdeel bedoelde personen.

HOOFDSTUK 2

Vergunningstelsel

Artikel 3

Onverminderd uit hoofde van andere wet- of regelgeving vereiste vergunningen, is het verboden zonder een daartoe strekkende vergunning van het bestuurscollege:

- a. een zorginstelling te bouwen, verbouwen of aan te bouwen;
- b. een bestaand bouwwerk in gebruik te nemen als zorginstelling;
- c. een zorginstelling te exploiteren;
- d. wijziging te brengen in de bestemming van een zorginstelling of een onderdeel daarvan;

- e. in een zorginstelling medisch onderzoek of behandeling, verpleging of verzorging dan wel daarmee samenhangende prestaties te verrichten of te doen verrichten;
 - f. medische apparaten aan te schaffen voor een zorginstelling of in een zorginstelling te gebruiken dan wel te doen gebruiken die een nader bij ministeriële beschikking met algemene werking vast te stellen bedrag overschrijden.
2. Een vergunning wordt verleend op een daartoe strekkende aanvraag van de verzoeker. Aan de vergunning kunnen voorschriften worden verbonden ten aanzien van functie en omvang van een zorginstelling of een medisch apparaat. Een vergunning kan onder beperkingen worden verleend. Deze voorschriften kunnen mede betrekking hebben op de in een zorginstelling of de bij het gebruik van een medisch apparaat te betrachten veiligheid. Bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen, kunnen regels worden gesteld ten aanzien van de in dit lid bedoelde voorschriften en beperkingen.
 3. Een aanvraag om een vergunning wordt door de verzoeker bij het bestuurscollege ingediend.
 4. Geen vergunning is vereist indien een medisch apparaat dient ter vervanging van bestaande apparatuur en die vervanging geen verhoging van het voor het gebruik van het desbetreffende apparaat in rekening te brengen tarief tot gevolg heeft. Een zodanige vervanging wordt door de zorginstelling binnen drie maanden nadat de vervanging plaatsvond, gemeld aan het bestuurscollege.
 5. Bij eilandsbesluit, houdende algemene maatregelen, worden regels gesteld, inhoudende welke gegevens met het oog op de vergunning, bedoeld in het eerste lid, dienen te worden verstrekt. Daarbij kunnen regels worden gesteld betreffende de wijze van indienen van die gegevens.
 6. De aanvrager is voor de behandeling van de aanvraag om een vergunning een bij eilandsbesluit, houdende algemene maatregelen, vast te stellen vergoeding verschuldigd.

Artikel 4

1. Alvorens over te gaan tot het nemen van een beslissing ten aanzien van het verzoek, bedoeld in artikel 3, tweede lid, wint het bestuurscollege het advies in van de eilandelijke dienst belast met de zorg voor de openbare gezondheidszorg alsmede van de eilandelijke Raad voor de Volksgezondheid. Indien geen eilandelijke raad aanwezig is dan wint het bestuurscollege in plaats daarvan het advies in van de Raad voor de Volksgezondheid. Indien het bestuurscollege van het advies van de geraadpleegde eilandelijke dienst of raad afwijkt, bericht het deze schriftelijk met redenen omkleed.
2. De eilandelijke dienst belast met de openbare gezondheidszorg en de eilandelijke Raad voor de Volksgezondheid, voor zover ingesteld, dan wel in voorkomend geval de Raad voor de Volksgezondheid, onderzoekt het verzoek en brengt daarover binnen acht weken na de datum van ontvangst een schriftelijk, met redenen omkleed, advies uit aan het bestuurscollege. Ingeval een verzoek betrekking heeft op een medisch apparaat bedraagt de in de eerste volzin genoemde termijn vier weken.
3. Indien het advies niet binnen de in het tweede lid bedoelde adviestermijn is ontvangen, wordt ervan uitgegaan dat het advies ten aanzien van het verzoek om vergunning afwijzend luidt.
4. Het bestuurscollege beslist binnen vier weken na ontvangst van het advies. Indien voorzienbaar is dat de beslissing niet binnen genoemde periode kan worden genomen, kan deze periode eenmaal met een gelijke periode worden verlengd. De aanvrager wordt van een zodanig uitstel in kennis gesteld.
5. Het bestuurscollege verleent de gevraagde vergunning slechts voor zover dit past binnen de richtlijnen, bedoeld in artikel 7.

Artikel 5

1. Het bestuurscollege mag slechts afwijken van de richtlijnen, bedoeld in artikel 7, indien hiervoor blijkens het advies van de eilandelijke dienst belast met de zorg voor de openbare gezondheidszorg of de eilandelijke Raad voor de Volksgezondheid, voor zover ingesteld, dan wel in voorkomend geval de Raad voor de Volksgezondheid, zwaarwegende redenen aanwezig zijn.
2. De krachtens artikel 3, eerste lid, verleende vergunningen kunnen, de eilandelijke dienst belast met de zorg voor de openbare gezondheidszorg, de eilandelijke Raad voor de Volksgezondheid, voor zover ingesteld, dan wel in voorkomend geval de Raad voor de Volksgezondheid, gehoord, slechts gemotiveerd worden gewijzigd of ingetrokken indien daarvoor zwaarwegende redenen aanwezig zijn en nadat de aanvrager is gehoord. Artikel 4, tweede tot en met vierde lid, is van overeenkomstige toepassing.

Artikel 6

Het bestuurscollege draagt zorg dat zo spoedig mogelijk doch in ieder geval binnen vier weken na de vaststelling van de krachtens de artikelen 3, eerste lid, en 5, tweede lid, vastgestelde beschikkingen:

- a. deze in afschrift worden gezonden aan de Inspectie en aan de instanties, genoemd in artikel 4, die advies hebben uitgebracht;
- b. deze worden bekendgemaakt in het blad waarin van eilandswege officiële berichten worden geplaatst.

Artikel 7

Bij eilandsbesluit, houdende algemene maatregelen, worden, gehoord de desbetreffende eilandelijke raad voor de volksgezondheid, richtlijnen vastgesteld ten aanzien van de behoefte aan zorginstellingen en de wijze waarop in die behoefte kan worden voorzien.

HOOFDSTUK 3

Zorginstellingen

§1. Kwaliteit van de zorg

Artikel 8

1. Een zorgaanbieder biedt zorg aan die verantwoord is.
2. Zorg is slechts verantwoord te achten als die tenminste wordt verleend op basis van deskundigheid, van een goed niveau is, doeltreffend, doelmatig en patiëntgericht en afgestemd op de reële behoefte van de patiënt.

Artikel 9

1. De zorgaanbieder organiseert de verlening van de zorg op zodanige wijze, voorziet de zorginstelling zowel kwalitatief als kwantitatief zodanig van personeel en materieel, en draagt zorg voor een zodanige verantwoordelijkheidsverdeling, dat een en ander leidt of redelijkerwijze moet leiden tot verantwoorde zorg.
2. De zorgaanbieder betreft hierbij de resultaten van overleg tussen zorgaanbieder, zorgverzekeraars en platvorm van patiëntenorganisaties.
3. Voor zover het betreft zorgverlening die verblijf van een patiënt in een zorginstelling gedurende tenminste een etmaal met zich meebrengt, draagt de zorgaanbieder er tevens zorg voor dat desgewenst geestelijke verzorging beschikbaar is, die zoveel mogelijk aansluit bij de levensovertuiging van de patiënt.

Artikel 10

1. Onder de in artikel 9, eerste lid, bedoelde organisatie wordt mede begrepen de systematische bewaking, beheersing en verbetering van de kwaliteit van de zorg.
2. Daartoe draagt de zorgaanbieder, mede afgestemd op de aard en de omvang van de zorginstelling, zorg voor:
 - a. het op systematische wijze verzamelen en registreren van gegevens betreffende de kwaliteit van de zorg;
 - b. het aan de hand van deze gegevens op systematische wijze toetsen in hoeverre de wijze van uitvoering van deze landsverordening ter zake van de kwaliteit van de verleende zorg leidt tot een verantwoorde zorgverlening;
 - c. het op basis van deze toetsing zonedig verbeteren van de kwaliteit van de verleende zorg;
 - d. het verzekeren van geformaliseerde besprekingen tussen de leiding en de afdelingen of geledingen van een zorginstelling omtrent de kwaliteit van de zorg.
3. De zorgaanbieder streeft ernaar dat door middel van afstemming met andere zorginstellingen en zorgverzekeraars de continuïteit van de zorg in redelijkheid gewaarborgd is.

Artikel 11

Een zorginstelling richt de administratie, waaronder in ieder geval de medische- en de financiële administratie, op zodanige wijze in, dat te allen tijde inzicht kan worden verkregen in het functioneren van de zorginstelling.

Artikel 12

1. De zorgaanbieder legt jaarlijks vóór 1 juni per zorginstelling een verslag ter openbare inzage, waarin verantwoording wordt afgelegd van het beleid dat in het afgelopen jaar ter uitvoering van deze landsverordening ter zake van de kwaliteit van de verleende zorg is gevoerd.

2. In het verslag geeft de zorgaanbieder tenminste aan:
- a. of en zo ja op welke wijze patiënten bij het kwaliteitsbeleid zijn betrokken;
 - b. in geval van een zorginstelling: de frequentie waarmee en de wijze waarop binnen de zorginstelling kwaliteitsbeoordeling plaatsvond en het resultaat ervan;
 - c. welk gevolg is gegeven aan klachten en meldingen over de kwaliteit van de verleende zorg.
- Afschrift van het verslag wordt gezonden aan de Minister, het desbetreffende bestuurscollege en de Inspectie voor de Volksgezondheid.

Artikel 13

1. Indien het niveau van de zorg, verleend in bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen, aangewezen zorginstellingen, dit vereist, kunnen bij dat landsbesluit, houdende algemene maatregelen, regels worden gesteld met betrekking tot de uitvoering van de artikelen 9 en 10.
2. Indien de uitvoering van de artikelen 9 en 10 overeenkomstig de op grond van het eerste lid gestelde regels niet blijkt te leiden tot verantwoorde zorg, kunnen bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen, tevens nadere regels worden gesteld met betrekking tot artikel 8.

§2. Klachtenregeling

Artikel 14

1. Elke zorgaanbieder treft een regeling voor de onafhankelijke behandeling van klachten over een gedraging van hem of van in zijn zorginstelling werkzame personen jegens een patiënt. Hij brengt de getroffen regeling op passende wijze onder de aandacht van zijn patiënten.
2. Bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen, kunnen regels worden gesteld met betrekking tot de werkwijze van de instantie die de klacht behandelt, alsmede de samenstelling daarvan.
3. Door of namens een patiënt kan, middels de regeling, bedoeld in het eerste lid, een klacht tegen een zorgaanbieder worden ingediend over een gedraging van hem of van in zijn zorginstelling werkzame personen jegens de patiënt.
4. De zorgaanbieder deelt de klager en instantie die de klacht behandelt, binnen een maand na ontvangst van het oordeel over de klacht, schriftelijk mede of hij naar aanleiding van dat oordeel maatregelen zal nemen en zo ja, welke. Bij afwijking van de in de eerste volzin genoemde termijn, doet de zorgaanbieder daarvan met redenen omkleed mededeling aan de klager en de instantie die de klacht behandelt, onder vermelding van de termijn waarbinnen de zorgaanbieder zijn standpunt aan hen kenbaar zal maken.
5. In afwijking van het derde lid kan bij de instantie die de klacht behandelt, eveneens een klacht tegen een zorgaanbieder worden ingediend over een gedraging van hem of van in zijn zorginstelling werkzame personen jegens een patiënt die inmiddels is overleden.

§3. Ziekenhuisvoorzieningen

Artikel 15

1. De leiding van een ziekenhuisvoorziening berust bij een algemeen bestuur en een dagelijks bestuur.
2. Onder dagelijks bestuur wordt in ieder geval verstaan de directe leiding met betrekking tot de medische, de verpleegkundige en de economische aangelegenheden van de ziekenhuisvoorziening.
3. De leden van het algemeen bestuur en het dagelijks bestuur alsmede de aan de ziekenhuisvoorziening verbonden medewerkers mogen geen ander zakelijk belang hebben bij de exploitatie van de ziekenhuisvoorziening dan uit de voor hen geldende rechtspositieregeling voortvloeit.
4. Het dagelijks bestuur betreft bij het functioneren van de ziekenhuisvoorziening zoveel mogelijk de patiënten dan wel de organisaties die de belangen van de patiënten behartigen.

Artikel 16

1. Voor zover een ziekenhuisvoorziening rechtspersoonlijkheid heeft dan wel onder beheer staat van een rechtspersoon worden in de statuten regels gesteld met betrekking tot de taken van het algemeen bestuur en het dagelijks bestuur, gericht op het functioneren van de ziekenhuisvoorziening overeenkomstig de doelstelling. Deze regels bevatten, naast de wettelijk voorgeschreven bepalingen, voorts onder meer regels over het toezicht binnen de ziekenhuisvoorziening en de verplichting tot het opstellen van een reglement voor elk van de genoemde bestuursorganen.

2. Het reglement van het algemeen bestuur bevat ten minste regels ter zake van de taken van dat bestuur ten aanzien van:
 - a. het toezicht op het algemeen beleid van de rechtspersoon;
 - b. het bijstaan van de afzonderlijke leden van het dagelijks bestuur.
3. Het reglement van het dagelijks bestuur bevat voor zover van toepassing ten minste regels ter zake van de taken van dat bestuur ten aanzien van:
 - a. de medische, verpleegkundige en economische taken;
 - b. het opstellen van een meerjarenbeleidsplan, het jaarplan en de jaarlijkse begroting;
 - c. de verantwoordelijkheden en bevoegdheden ter zake van:
 - 1°. het beheer;
 - 2°. de administratie met inbegrip van de medische administratie, waaronder de registratie van patiënten;
 - 3°. de verslaglegging en dossiervorming;
 - 4°. de kwaliteitsbewaking;
 - 5°. het opname- en ontslagbeleid;
 - 6°. de zorg voor de patiënten;
 - 7°. de geneesmiddelenvoorziening;
 - 8°. de administratieve organisatie;
 - 9°. het personeelsbeleid;
 - 10°. het waarborgen van de rechten van de patiënt.

Artikel 17

1. In een ziekenhuisvoorziening functioneren een of meer commissies. Deze hebben tenminste tot taak:
 - a. de registratie van incidenten, waaronder worden begrepen ongewenste gebeurtenissen of een reeks ongewenste gebeurtenissen, al dan niet tijdig gecorrigeerd, die hebben geleid, dan wel hadden kunnen leiden, tot ongewenste gevolgen als dood, verwonding, ziekte of schade aan, dan wel verlies van apparatuur of eigendom;
 - b. de advisering over de voorziening en distributie van geneesmiddelen;
 - c. de advisering over de handhaving van optimale hygiënische omstandigheden;
 - d. het zorgdragen voor het vaststellen van uniforme medische- en verpleegkundige protocollen met betrekking tot behandelingen.
2. Elke ziekenhuisvoorziening doet tenminste een keer per jaar verslag over het functioneren van de in het eerste lid bedoelde commissies aan de Inspectie.

§4. Beroepsuitoefening in ziekenhuisvoorzieningen

Artikel 18

- Onderzoek en behandeling in een ziekenhuisvoorziening worden verleend door geneeskundigen, in samenwerking met verpleegkundigen, paramedische beroepsbeoefenaren en deskundigen uit andere disciplines.
2. Een ziekenhuisvoorziening draagt zorg dat elke geneeskundige de ziektegeschiedenis van iedere onder zijn behandeling zijnde patiënt bijhoudt. De gegevens van een patiënt zijn voor zover zij voor de medebehandeling of de overname van de behandeling van belang zijn, toegankelijk voor andere in de ziekenhuisvoorziening werkzame geneeskundigen.
 3. De in een ziekenhuisvoorziening aangeboden medische specialismen worden slechts uitgeoefend door geneeskundigen die over de daarvoor vereiste deskundigheid beschikken.
 4. De in een ziekenhuisvoorziening werkzame geneeskundigen worden in de desbetreffende ziekenhuisvoorziening toegelaten op basis van een overeenkomst waarin de rechten en plichten van de geneeskundige zijn neergelegd.
 5. Elke in een ziekenhuisvoorziening werkzame geneeskundige is gehouden deel te nemen aan de in de ziekenhuisvoorziening ontwikkelde of nog te ontwikkelen activiteiten ter zake van kwaliteitsbewaking.

Artikel 19

1. De in een ziekenhuisvoorziening werkzame geneeskundigen zijn georganiseerd per vakgroep. Zij vormen tezamen met de apotheker en de klinisch chemicus de medische staf.
2. De medische staf stelt een reglement op dat algemene regels bevat ter zake van de organisatie van de medische staf, het medisch functioneren binnen de desbetreffende ziekenhuisvoorziening alsmede het niveau van geneeskundig handelen en de verantwoordelijkheid van de medische staf daarvoor. Het stafreglement behoeft de goedkeuring van het dagelijks bestuur.

3. Binnen de grenzen van het stafreglement maakt elke vakgroep afspraken over de wijze van zorgverlening door de leden van die vakgroep en legt deze schriftelijk vast.
4. Het dagelijks bestuur hoort de medische staf ter zake van alle medische beleidsaangelegenheden. De medische staf kan voorts het dagelijks bestuur ongevraagd adviseren. Bij afwijking van het advies deelt het dagelijks bestuur de redenen voor afwijking schriftelijk onderbouwd aan de medische staf mee.

Artikel 20

De verpleegafdelingen alsmede de op medisch gebied assisterende afdelingen in een ziekenhuisvoorziening functioneren volgens door het dagelijks bestuur schriftelijk vastgelegde en goedgekeurde regels inzake de organisatie van deze afdelingen. Deze regels bevatten mede voorschriften ten aanzien van de kwaliteitsbewaking.

Artikel 21

1. Een ziekenhuisvoorziening draagt er zorg voor dat de opvang van patiënten die zich voor spoedeisende medische hulp tot de ziekenhuisvoorziening wenden, op zodanige wijze is geregeld dat deze hulp te allen tijde op doeltreffende wijze kan worden verleend.
2. Het bestuurscollege kan op verzoek van een ziekenhuisvoorziening ontheffing verlenen van het bepaalde in het eerste lid, mits binnen het desbetreffende eilandgebied tenminste in één ziekenhuisvoorziening de opvang van patiënten die spoedeisende medische hulp behoeven overeenkomstig het eerste lid is gewaarborgd.

§5. Laboratoria

Artikel 22

Een laboratorium wordt slechts toegelaten tot het verlenen van zorgondersteunende werkzaamheden en mag deze werkzaamheden slechts verrichten indien wordt voldaan aan bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen, te stellen criteria.

HOOFDSTUK 4

Toezicht en opsporing

Artikel 23

Met het toezicht op de naleving van het bij of krachtens deze landsverordening bepaalde zijn belast de medewerkers van de Inspectie, bedoeld in artikel 11, eerste lid, van de Landsverordening Inspectie voor de Volksgezondheid.

Artikel 24

Met het opsporen van de bij deze landsverordening strafbaar gestelde feiten zijn, naast de bij artikel 184 van het Wetboek van Strafvordering aangewezen personen, belast de medewerkers van de Inspectie, bedoeld in artikel 39, eerste lid, van de Landsverordening Inspectie voor de Volksgezondheid.

HOOFDSTUK 5

Strafbepalingen

Artikel 25

1. Degene, die opzettelijk het bepaalde in artikel 3, eerste lid, dan wel de krachtens artikel 3, tweede lid, gestelde voorschriften of beperkingen overtreedt, wordt gestraft, hetzij met gevangenisstraf van ten hoogste twee jaren, hetzij met een geldboete van ten hoogste tweehonderdduizend gulden, hetzij met beide straffen.
2. Degene aan wiens schuld overtreding van het bepaalde in artikel 3, eerste lid, dan wel de krachtens artikel 3, tweede lid, gestelde voorschriften of beperkingen te wijten is, wordt gestraft, hetzij met hechtenis van ten hoogste een jaar, hetzij met geldboete van ten hoogste honderdduizend gulden, hetzij met beide straffen.
3. Degene, die opzettelijk de verplichting tot geheimhouding, opgenomen in artikel 26, schendt, wordt gestraft hetzij met gevangenisstraf van ten hoogste een jaar, hetzij met een geldboete van ten hoogste vijftigduizend gulden, hetzij met beide straffen.

4. Degene aan wiens schuld schending van de verplichting tot geheim-houding, opgenomen in artikel 26, is te wijten wordt gestraft hetzij met gevangenisstraf van ten hoogste zes maanden hetzij met een geldboete van ten hoogste vijftienduizend gulden, hetzij met beide straffen.
5. De in het eerste en derde lid strafbaar gestelde feiten worden beschouwd als misdrijf, de in het tweede en vierde lid strafbaar gestelde feiten als overtreding.
6. Geen vervolging van een in het derde of vierde lid bedoeld strafbaar feit heeft plaats dan op klachte van degene, tegen wie het feit is gepleegd, of, indien het tegen een rechtspersoon, maat- of vennootschap, een vereniging van personen of een doelvermogen is gepleegd, op klachte van de bestuurder en indien er meer bestuurders zijn, van een van hen.

HOOFDSTUK 6

Overgangs- en slotbepalingen

Artikel 26

Een ieder die is betrokken bij de uitvoering van deze landsverordening en daarbij de beschikking krijgt over gegevens waarvan hij het vertrouwelijke karakter kent of redelijkerwijs moet vermoeden, en voor wie niet reeds uit hoofde van ambt, beroep of wettelijk voorschrift ter zake van die gegevens een geheimhoudingsplicht geldt, is verplicht tot geheimhouding van die gegevens, behoudens voor zover enig wettelijk voorschrift hem tot mededeling verplicht of uit zijn taak de noodzaak tot mededeling voortvloeit.

Artikel 27

1. De Minister zendt binnen vier jaar na het in werking treden van deze landsverordening aan de Staten een verslag over de doeltreffendheid van deze landsverordening in de praktijk.
2. Het bestuurscollege van elk der eilandgebieden doet de Minister uiterlijk vier maanden na afloop van elk kalenderjaar schriftelijk verslag over de uitvoering van deze landsverordening in het desbetreffende eilandgebied. De Minister zendt afschrift van dit verslag aan de Staten.

Artikel 28

Bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen, kan, met betrekking tot daarbij aan te wijzen zorginstellingen worden bepaald, dat een of meer bepalingen van deze landsverordening, al dan niet tijdelijk, niet van toepassing is of zullen zijn op die zorginstellingen.

Artikel 29

Artikel 3, eerste lid, vindt geen toepassing ten aanzien van zorginstellingen en medische apparaten die op het tijdstip van inwerkingtreding van deze landsverordening reeds aanwezig en in gebruik zijn, behoudens latere wijzigingen of aanschaffingen.

Artikel 30

Zorginstellingen waarvan de statuten, de inrichting of de structuur niet voldoen aan het bepaalde bij of krachtens deze landsverordening, dragen zorg dat binnen ten hoogste zes maanden na het in werking treden van deze landsverordening de vereiste aanpassingen worden aangebracht.

Artikel 31

[wijzigt de Landsverordening Organisatie Landsoverheid (P.B. 2001, no. 75)]

Artikel 31a

[wijzigt de Tijdelijke landsverordening beperking vestiging medische beroepsbeoefenaren (P.B. 2005, no. 69)]

Artikel 32

Deze landsverordening treedt in werking op een bij landsbesluit te bepalen tijdstip, dat voor de verschillende artikelen of onderdelen daarvan verschillend kan worden vastgesteld.

Artikel 33

Deze landsverordening kan worden aangehaald als: Landsverordening zorginstellingen.

LANDSVERORDENING van de 28ste maart 1960 tot vaststelling van bepalingen betreffende het opium en andere verdovende middelen, zomede betreffende middelen welke een bewustzijnsbeïnvloedende werking hebben op de mens (Opiumlandsverordening)

Artikel 1

1.

Deze landsverordening verstaat onder:

a. de Minister	: de Minister van Volksgezondheid;
b. ruw opium	: het sap, vanzelf gestremd, verkregen uit de plant van de soort <i>Papaver somniferum</i> L. en hetwelk slechts de bewerkingen heeft ondergaan, nodig voor de verpakking en het vervoer, onverschillig welk het morphinegehalte moge zijn;

c. medicinaal opium	: ruw opium, dat de nodige bereidingen heeft ondergaan teneinde het geschikt te maken voor geneeskundig gebruik, hetzij in poedervorm of in korrelachtige toestand, hetzij vermengd met neutrale stoffen, overeenkomstig de eisen van de pharmacopee;
d. cocablad	: het blad van de plant van een der soorten van het geslacht Erythroxylon met uitzondering van een blad waaruit alle ecgonine, cocaïne en alle andere ecgonine alkaloiden zijn verwijderd;
e. ruwe cocaïne	: alle producten, getrokken uit het cocablad, die

	rechtstreeks of middellijk kunnen dienen voor de vervaardiging van cocaïne;
	20
f. ecgonine	: de linksdraaiende ecgonine ($[\alpha]$ -- = 45.6 bepaald in een oplossing van
	D
	5% in water) met de formule $C_9H_{15}NO_3 \cdot H_2O$, en alle derivaten van deze

	<p>ecgonine, die in de industrie gebruikt zouden kunnen worden om opnieuw ecgonine te maken;</p>
<p>g. morphine</p>	<p>: het voornaamste alcaloïde van opium, met de scheikundige formule $C_{17}H_{19}NO_3$;</p>
<p>h. diacetylmorphine</p>	<p>: diacetylmorphine (diamorphine, heroïne) dat de formule heeft $C_{21}H_{23}NO_5$;</p>
<p>i. cocaïne</p>	<p>: de methylester van de linksdraaiende benzoyl-ecgonine</p>

		20
	([a]	-- = -16.4 - bepaald in een oplossing van 20% in chloroform)
		D
	met de formule $C_{17}H_{21}NO_4$;	

j. hennep	: de bloeiende of vruchtdragende toppen, of delen daarvan, van iedere plant van het geslacht cannabis (met uitzondering van de zaden en bladeren indien deze niet vergezeld gaan van de toppen) waaruit de hars niet is geëxtraheerd, met welke naam ook aangeduid;
k. bereid opium	: het produkt, verkregen van ruw opium door een reeks van bijzondere bewerkingen, en in het bijzonder door oplossing, opbruising, roostering en gisting, en ten doel hebbende, om het te vervormen tot een extract, geschikt voor het gebruik. Het bereid opium omvat de droesen en al het andere afval van het gerookte opium;

l. Enkelvoudig Verdrag	: Enkelvoudig Verdrag inzake verdovende middelen, 1961, met bijlagen; New York, 30 maart 1961 (Trb. 1963, no. 81);
m. zelfstandigheid	: stof van menselijke, dierlijke, plantaardige of chemische oorsprong, daaronder begrepen dieren, planten, delen van dieren of planten, alsmede microorganismen;
n. bereiding	: een vast of vloeibaar mengsel van zelfstandigheden;

o. middel	: zelfstandigheid of bereiding.
-----------	---------------------------------

2. Onder invoeren van middelen, bedoeld in artikelen 3 en 4, is begrepen: het invoeren van de voorwerpen of goederen, waarin de middelen verpakt of geborgen zijn en elke op het verder vervoer, de opslag, de aflevering, ontvangst of overdracht gerichte handeling van wie het ook zij, met betrekking tot de hier te lande aanwezige, niet in het vrije verkeer gebrachte middelen zelve, of tot de voorwerpen of goederen, waarin die middelen verpakt of geborgen zijn.

3. Onder uitvoering van middelen, bedoeld in de artikelen 3 en 4, is begrepen: het uitvoeren van de voorwerpen of goederen, waarin de middelen verpakt of geborgen zijn en het met bestemming naar het buitenland vervoeren, ten vervoer aannemen of ten vervoer aanbieden, het ten uitvoer aangeven en het in, op of aan een naar het buitenland bestemd vaar- of voertuig aanwezig hebben van de zich hier te lande in het vrije verkeer bevindende middelen zelve, of van de voorwerpen of goederen, waarin die middelen verpakt of geborgen zijn.

Artikel 2

De verbouw van planten van de soort *Papaver somniferum* L., van een der soorten van het geslacht *Erythroxylon* is verboden.

Artikel 2a

De verbouw van planten van het geslacht *Cannabis* is verboden.

Artikel 3

1. Het is verboden:

- a. opium, waaronder te verstaan ruw opium en medicinaal opium,
- b. bereid opium,
- c. ruwe cocaïne en ecgonine,
- d. morphine, diacetylmorphine, cocaïne en hare respectieve zouten,
- e. enige bereiding van de onder a, b, c of d bedoelde stoffen,
- f. de door de minister aan te wijzen middelen, welke onder de werking van het Enkelvoudig Verdrag zijn gebracht en bewustzijnsbeïnvloedende middelen, welke bij aanwending bij de mens kunnen leiden tot schade voor zijn gezondheid of tot schade voor de samenleving.
 - A. in, uit of door te voeren,
 - B. te bereiden, te bewerken, te verwerken, te verkopen, af te leveren, te verstrekken of te vervoeren,
 - C. te bezitten, aanwezig te hebben of aan te wenden,
 - D. te vervaardigen, waaronder begrepen raffineren en omzetten.

2. De Minister kan bereidingen bedoeld onder letter e van het eerste lid van dit artikel aanwijzen, waarop het verbod, in dit artikel gesteld, geheel of ten dele niet van toepassing is.

3. Bereiding van preparaten, rechtstreeks van ruw opium, of medicinaal opium, en meer dan 20 pct. morphine bevattende, wordt aangemerkt als vervaardiging van morphine.

4. Met omzetten, in lid 1, onder D, genoemd wordt alleen bedoeld het omzetten langs scheikundige weg; daaronder is niet begrepen het omzetten van alkaloiden in hunne zouten.

5. Bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen, kunnen ten aanzien van de in het eerste lid bedoelde middelen regelen worden besteld om de naleving van de bepalingen van het Enkelvoudig Verdrag en van het bij of krachtens deze landsverordening gestelde te verzekeren en misbruik te voorkomen.

Artikel 3a

1. Het is verboden extract en tinctuur van hennep:

- A. in, uit of door te voeren,
- B. te bereiden, te bewerken, te verwerken, te verkopen, af te leveren, te verstrekken of te vervoeren,

- C. te bezitten, aanwezig te hebben of aan te wenden.
2. Artikel 3, vierde en vijfde lid, is van overeenkomstige toepassing.

Artikel 4

1. Het is verboden:
- cocabladeren,
 - hennep,
 - de hars, die uit hennep wordt getrokken,
 - de gebruikelijke bereidingen, waaraan deze hars ten grondslag ligt (zoals hashish, esrar, chiras en djamba),
- A. in, uit of door te voeren,
B. te bezitten, aanwezig te hebben of aan te wenden.
2. Bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen, kunnen gevallen worden aangewezen, waarin het verbod, vervat in het eerste lid onder B, niet geldt.
3. Bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen, kunnen ten aanzien van de in het eerste lid bedoelde middelen regelen worden gesteld, om naleving van de bepalingen van het Enkelvoudig Verdrag en van het bij of krachtens deze landsverordening te verzekeren en misbruik te voorkomen.

Artikel 5

1. Het voorschrijven op recept van enig middel, in de artikelen 3 en 3a bedoeld, mag slechts geschieden, wanneer dit recept voldoet aan nader door de Minister te geven voorschriften.
2. Het bestellen van enig middel, in artikelen 3 en 3a bedoeld, door houders van een verlof, bedoeld in het eerste lid van artikel 7, en door apothekers, geneeskundigen tot het afleveren van geneesmiddelen bevoegd en dierenartsen, bedoeld in het tweede lid van artikel 7, mag slechts geschieden met inachtneming van nader door de Minister te geven voorschriften.
3. Het is verboden een vals of vervalst recept aan te bieden ter verkrijging van enig middel in artikel 3 bedoeld.

Artikel 6

1. Het verbod, gesteld in artikel 3, eerste lid, A, en het verbod, gesteld in artikel 4, eerste lid, A, is niet van toepassing in geval de in-, uit- of doorvoer, al dan niet gepaard gaande met opslag in entrepots of andere douanebergplaatsen, geschiedt met verlof van de Minister en met inachtneming van de door of vanwege de Minister te geven voorschriften. Deze voorschriften kunnen verschillen voor de onderscheiden middelen, in die artikelen bedoeld. De in-, uit- en doorvoer van bereid opium en van bereidingen van bereid opium mag slechts plaats hebben voor wetenschappelijke of politionele doeleinden.
2. Voor ieder verlof, in dit artikel bedoeld, kan een vergoeding worden geheven volgens een tarief overeenkomstig regelen, bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen, vast te stellen.

Artikel 7

1. Het verbod, gesteld in artikelen 3, eerste lid B, C en D, en 3a eerste lid, B, C en D en in artikel 4, eerste lid, B, is niet van toepassing:
- voor zover de Minister dit heeft bepaald ten aanzien van een in artikel 3, eerste lid onder g, bedoeld middel,
 - voor zover de Minister schriftelijk verlof heeft gegeven tot het verrichten van een of meer van de daar bedoelde handelingen.
- Voor ieder verlof, in dit artikel bedoeld, kan een jaarlijkse vergoeding worden geheven volgens een tarief, overeenkomstig regelen, bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen, vast te stellen.
2. Behoudens bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen te geven voorschriften is het verbod tot het bereiden, bewerken, verwerken, verkopen, afleveren, verstrekken of vervoeren van de in de artikelen 3, eerste lid, a, c, d, e en f, en 3a, eerste lid bedoelde middelen en tot het bezitten en aanwezig hebben van die middelen en van de in artikel 4, eerste lid, onder a en b bedoelde middelen mede niet van toepassing:
- op gevestigde apothekers en geneeskundigen tot het afleveren van geneesmiddelen bevoegd, mits zij deze middelen slechts voor geneeskundig doel bereiden, bewerken, verwerken, verkopen, afleveren, verstrekken, vervoeren, bezitten of aanwezig hebben, en bij een en ander in acht nemen de bepalingen van de Landsverordening op de geneesmiddelenvoorziening (P.B. 1960, no. 59) of de bepalingen, welke deze landsverordening te eniger tijd vervangen, en de nadere voorschriften door de Minister te geven om naleving van de bepalingen van het Enkelvoudig Verdrag te verzekeren;

b. op gevestigde dierenartsen, mits zij deze middelen slechts voor geneeskundig doel ten behoeve van dieren bereiden, bewerken, verwerken, verkopen, afleveren, verstrekken, vervoeren, bezitten of aanwezig hebben, en bij een en ander in acht nemen de voorschriften door de Minister te geven om naleving van de bepalingen van het Enkelvoudig Verdrag te verzekeren.

3. Het verbod, gesteld in de artikelen 3, eerste lid, B voor zoveel het betreft het vervoeren, het, verbod gesteld in de artikelen 3, eerste lid, C met betrekking tot de in dat lid onder a, c, d, e en f genoemde middelen, en 3a, eerste lid, C, met betrekking tot het in dat lid genoemde middel, en dat in artikel 4, eerste lid, B, met betrekking tot de aldaar onder a en b bedoelde middelen, is mede niet van toepassing op hen, die aantonen, dat zij deze middelen in de bevonden hoeveelheid tot uitoefening der geneeskunde der tandheelkunde of der diergeneeskunde of voor eigen geneeskundig gebruik behoeven of volgens wettelijk voorschrift in voorraad moeten hebben en langs wettige weg verkregen hebben.

4. Het verbod gesteld in de artikelen 3, eerste lid B en 3a, eerste lid, B voor zoveel het betreft het vervoeren, het verbod gesteld in de artikelen 3, eerste lid, C, met betrekking tot het in dat lid genoemde middel en dat in artikel 4, eerste lid, B, met betrekking tot de aldaar onder a en b bedoelde middelen, is, behalve voor zover betreft het aanwenden dier middelen, mede niet van toepassing op hen, die aantonen, dat zij deze middelen vervoeren in opdracht van een daartoe bevoegde.

Artikel 8

1. De Minister kan het verlof, bedoeld in artikel 7, eerste lid, slechts verlenen:

a. voor zuiver wetenschappelijke doeleinden of demonstraties;

b. aan hen, die ten genoegen van de Minister aantonen, dat zij handel in het groot in geneesmiddelen of soortgelijke stoffen drijven en die niet over de toonbank verkopen en geen open winkel houden, tenzij als gevestigd apotheker;

c. aan hen, die ten genoegen van de Minister aantonen, dat zij in het groot geneesmiddelen bereiden;

d. aan hen, die ten genoegen van de Minister aantonen, dat zij de in artikel 3, eerste lid, onder c, d of f bedoelde middelen in bepaald aangewezen en nauwkeurig omschreven lokaliteiten vervaardigen.

2. De Minister stelt bij het verlof de voorwaarden, die hij nodig acht, om naleving van de bepalingen van het Enkelvoudig Verdrag en van deze landsverordening te verzekeren en misbruik te voorkomen.

3. Een uit kracht van dit artikel verleend verlof is steeds herroepbaar.

4. De herroeping geschiedt bij een beschikking van de Minister, welke de gronden vermeldt, waarop zij berust; daarbij kan een termijn worden gesteld, binnen welke de handelaar of de fabrikant zich van zijn vóór de herroeping op wettige wijze verkregen voorraad zal kunnen ontdoen met inachtneming van de voorwaarden, door de Minister te stellen.

Artikel 9

Met het toezicht op de naleving van het bij en krachtens deze landsverordening bepaalde zijn belast:

a. de bij artikel 184 van het Wetboek van Strafvordering aangewezen ambtenaren;

b. de ambtenaren van de Inspectie voor de Volksgezondheid;

c. de ambtenaren der invoerrechten en accijnzen.

Artikel 9a

1. De in artikel 9 bedoelde ambtenaren zijn bevoegd alle plaatsen met uitzondering van woningen zonder de uitdrukkelijke toestemming van de bewoner, waar, naar zij redelijkerwijs kunnen vermoeden, in verband met de uitoefening van een bedrijf, middelen of bereidingen als bedoeld in de artikelen 3, 3a en 4 aanwezig zijn, te betreden, voor zover dit redelijkerwijs voor de vervulling van hun taak met betrekking tot deze landsverordening nodig is. Zij zijn bevoegd zich te doen vergezellen door personen die daartoe door hen zijn aangewezen, voor zover dit voor het doel van het betreden redelijkerwijs nodig is. Wordt hun de toegang geweigerd, dan verschaffen zij zich die desnoods met behulp van de sterke arm.

2. De in artikel 9, onderdeel a, bedoelde ambtenaren hebben te allen tijde toegang tot alle plaatsen, waar, naar zij redelijkerwijze kunnen vermoeden, middelen of bereidingen als bedoeld in de artikelen 3, 3a en 4 aanwezig zijn, en kunnen op die plaatsen ter inbeslagneming huiszoeking doen. Is de plaats een woning, tevens een woning of alleen door een woning toegankelijk, dan treden zij deze zonder de uitdrukkelijke toestemming van de bewoner niet binnen dan op algemene of bijzondere schriftelijke last van de officier van justitie, of op een bijzondere schriftelijke last van een hulp-officier. Van het binnentreden wordt door hen procesverbaal opgemaakt, dat binnen twee maal vierentwintig uur aan degene, wiens woning is binnentreden in afschrift wordt toegezonden.

Artikel 9b

1. De in artikel 9 bedoelde ambtenaren zijn bevoegd ladingen, waarvan zij redelijkerwijs kunnen vermoeden dat middelen of bereidingen als bedoeld in de artikelen 3, 3a en 4 daarvan deel uitmaken, aan onderzoeken te onderwerpen, en van zaken monsters te nemen, voor zover dit redelijkerwijs voor de vervulling van hun taak met betrekking tot deze landsverordening nodig is. Daartoe kunnen zij vorderen dat de verpakking van goederen wordt geopend en dat ook overigens de medewerking wordt verleend die voor die onderzoeken is vereist.
2. Indien het onderzoek of de monsterneming niet ter plaatse kan geschieden, zijn zij bevoegd de zaken voor dat doel voor korte tijd mee te nemen tegen een door hen af te geven schriftelijk bewijs.

Artikel 9c

1. De in artikel 9 bedoelde ambtenaren zijn bevoegd van houders van een verlof als bedoeld in artikel 7, eerste lid, onderdeel b, en van de personen, bedoeld in artikel 7, tweede tot en met derde lid, alle inlichtingen te verlangen die redelijkerwijs voor de vervulling van hun taak met betrekking tot deze landsverordening nodig zijn.
2. Zij zijn bevoegd van de in het eerste lid bedoelde houders en personen, inzage te verlangen van boeken en andere zakelijke gegevens en bescheiden, voor zover dit redelijkerwijs voor de vervulling van hun taak met betrekking tot deze landsverordening nodig is.
3. Zij zijn bevoegd van de boeken en andere zakelijke gegevens en bescheiden kopieën te maken. Indien het maken van kopieën niet ter plaatse kan geschieden, zijn zij bevoegd de boeken en andere zakelijke gegevens en bescheiden voor dat doel voor korte tijd mee te nemen tegen een door hen af te geven schriftelijk bewijs.
4. De personen van wie inlichtingen of inzage van boeken en andere zakelijke gegevens en bescheiden worden verlangd zijn verplicht die onverwijld te verstrekken.
5. Zij die uit hoofde van hun stand, beroep of ambt tot geheimhouding verplicht zijn, kunnen zich verschonen van het verschaffen van inlichtingen, doch uitsluitend voor zover het betreft hetgeen hun in hun hoedanigheid is toevertrouwd. Zij kunnen voorts het verlenen van medewerking weigeren, voor zover hun plicht tot geheimhouding zich daartoe uitstrekt.

Artikel 10

1. De in artikel 9 bedoelde ambtenaren zijn bevoegd een persoon, verdacht van overtreding van de bij of krachtens deze landsverordening strafbaar gestelde feiten bij het bestaan van ernstige bezwaren tegen deze aan lichaam en kleding te onderzoeken.
2. Zij zijn te allen tijde bevoegd tot inbeslagneming van daarvoor vatbare voorwerpen. Zij kunnen daartoe hun uitlevering vorderen.

Artikel 10a

1. De in artikel 9, onderdeel a, bedoelde ambtenaren zijn bevoegd te vorderen dat de verpakking van goederen, met inbegrip van reisbagage, wordt geopend, indien daartoe redelijkerwijs aanleiding bestaat op grond van een gepleegd strafbaar feit, waarbij gehandeld is in strijd met het in de artikelen 3, eerste lid, onderdelen A, B, of D 3a, eerste lid, onderdelen A, B of D, of 4, eerste lid, onderdeel A, gestelde verbod, of op grond van aanwijzingen dat een dergelijk strafbaar feit zal worden gepleegd.
2. De in het eerste lid bedoelde bevoegdheid kan slechts worden uitgeoefend tegen bepaalde personen, indien daartoe jegens hen aanleiding bestaat. De officier van justitie kan bij schriftelijk bevel gelasten dat deze bevoegdheid tegenover een ieder kan worden uitgeoefend. Het bevel is met redenen omkleed.
3. Indien geen medewerking wordt verleend, kunnen de in het eerste lid bedoelde ambtenaren en personen, op kosten en risico van de houder van de goederen, in het nodige voorzien.

Artikel 10b

1. De in artikel 9, onderdeel a, bedoelde ambtenaren zijn bevoegd vervoermiddelen te onderzoeken, indien daartoe redelijkerwijs aanleiding bestaat op grond van een gepleegd strafbaar feit, waarbij gehandeld is in strijd met het in artikel 3, eerste lid, onderdelen A, B, of D, 3a, eerste lid, onderdelen A, B of D, of 4, eerste lid, onderdeel A, gestelde verbod, of op grond van aanwijzingen dat een dergelijk strafbaar feit zal worden gepleegd.
2. De in het eerste lid bedoelde bevoegdheid kan slechts worden uitgeoefend ten aanzien van bepaalde vervoermiddelen, indien daartoe jegens deze aanleiding bestaat. De officier van justitie kan bij schriftelijke bevel gelasten dat deze bevoegdheid tegenover elk vervoermiddel kan worden uitgeoefend. Het bevel is met redenen omkleed.
3. De in het eerste lid bedoelde ambtenaren kunnen van de bestuurders van voertuigen en van de schippers van vaartuigen daartoe vorderen dat deze de vervoermiddelen tot stilstand brengen, deze

vervoermiddelen naar een door hen aangewezen plaats overbrengen en overeenkomstig hun aanwijzingen terzake medewerking verlenen.

Artikel 10c

1. De in artikel 9, onderdeel a, bedoelde ambtenaren zijn bevoegd van personen die zich op de openbare weg of op enige voor het publiek toegankelijke plaats bevinden te vorderen dat deze hun medewerking verlenen aan een onderzoek aan de kleding, indien daartoe redelijkerwijs aanleiding bestaat op grond van een gepleegd strafbaar feit, waarbij gehandeld is in strijd met het in de artikelen 3, eerste lid, onderdelen A, B, of D, 3a, eerste lid, onderdelen, A, B of D, of 4, eerste lid, onderdeel A, gestelde verbod, of op grond van aanwijzingen dat een dergelijk strafbaar feit zal worden gepleegd.
2. De in het eerste lid bedoelde bevoegdheid kan slechts worden uitgeoefend tegen bepaalde personen, indien daartoe jegens hen aanleiding bestaat. De officier van justitie kan bij schriftelijk bevel gelasten dat deze bevoegdheid tegenover een ieder kan worden uitgeoefend. Het bevel met redenen omkleed.

Artikel 11

1. Hij die handelt in strijd met artikel 2, 3, eerste lid, of 5, voor zover het betreft de in artikel 3, eerste lid, genoemde middelen, dan wel met een krachtens artikel 3, vijfde lid, gestelde regel wordt gestraft:
 - a. Indien hij het feit opzettelijk heeft gepleegd:
 1. hetzij met levenslange gevangenisstraf
 2. hetzij met een tijdelijk gevangenisstraf van ten hoogste vier en twintig jaren;
 3. hetzij met een geldboete van ten hoogste zes miljoen tweehonderd en vijftig duizend gulden of vervangende hechtenis van ten hoogste 72 maanden;
 4. hetzij met beide straffen bedoeld in de onderdelen 2 en 3.
 - b. In de overige gevallen:
 1. hetzij met een tijdelijke gevangenisstraf van ten hoogste twaalf jaren
 2. hetzij met een geldboete van ten hoogste drie miljoen gulden of vervangende hechtenis van ten hoogste 36 maanden.
 3. hetzij met beide straffen bedoeld in de onderdelen 1 en 2.
2. Hij die handelt in strijd met artikelen 2a, 3a, eerste lid, 4 eerste lid, of 5, voor zoveel het betreft de in artikel 3a, eerste lid, genoemde middelen, danwel met een krachtens artikel 3a, tweede lid, of 4 derde lid gestelde regel, dan wel met een voorwaarde of voorschrift gesteld krachtens artikel 6, 7 of 8, wordt gestraft:
 - a. Indien hij het feit opzettelijk heeft gepleegd:
 1. hetzij met levenslange gevangenisstraf
 2. hetzij met een tijdelijke gevangenisstraf van ten hoogste vier en twintig jaren;
 3. hetzij met een geldboete van ten hoogste zes miljoen tweehonderd en vijftigduizend gulden of vervangende hechtenis van ten hoogste 72 maanden;
 4. hetzij met beide straffen bedoeld in de onderdelen 2 en 3.
 - b. In de overige gevallen:
 1. hetzij met een tijdelijke gevangenisstraf van ten hoogste twaalf jaren;
 2. hetzij met een geldboeten van ten hoogste drie miljoen gulden of vervangende hechtenis van ten hoogste 36 maanden;
 3. hetzij met beide straffen bedoeld in de onderdelen 1 en 2.
3. Hij die handelt in strijd met artikel 9c, vierde lid, of niet voldoet aan een vordering als bedoeld in artikel 10b, derde lid, of artikel 10c, eerste lid, wordt gestraft met hechtenis van ten hoogste vier maanden of een geldboete van ten hoogste twaalfduizend gulden, danwel met beide straffen.
4. De gebruiker, huurder of eigenaar van een voer-, vaartuig of luchtvaartuig, gebouw, erf of besloten terrein, waar één of meer van de in artikelen 3, 3a en 4, eerste lid, bedoelde middelen aanwezig worden bevonden, wordt, indien niet blijkt, dat die aanwezigheid aldaar geoorloofd is gestraft met een geldboete van ten hoogste hechtenis van ten hoogste vier maanden of een geldboete van ten hoogste twaalfduizend, dan wel met beide straffen. Hij is niet strafbaar, indien blijkt, dat hij alle nodige maatregelen heeft genomen, om de ongeoorloofde aanwezigheid van de middelen te voorkomen.
5. Al hetgeen, naar redelijkerwijze vermoed kan worden, gediend heeft of bestemd geweest is tot het plegen van een overtreding van deze landsverordening, alsmede al hetgeen voorwerp van het begane strafbare feit heeft uitgemaakt, kan verbeurd worden verklaard, voor zover het zesde lid niet van toepassing was.
6. Alle, onverschillig waar, ongeoorloofd aanwezig bevonden middelen, als in artikelen 3, 3a en 4, eerste lid, bedoeld vervallen met de voorwerpen, die tot hun verpakking of berging gediend hebben, van rechtswege in eigendom aan het Land, tenzij de eigenaar der goederen binnen de tijd van drie

maanden na de aanhaling bewijst, dat deze ten onrechte is geschied, of dat hij de goederen heeft, of dat deze aan hem onvreemd zijn en hij deze op geoorloofde wijze aanwezig heeft gehad, in welke gevallen hem de aangehaalde middelen met de voorwerpen, die tot hun verpakking of berging hebben gediend, voor zover deze voorwerpen hem in eigendom toebehoorden, worden teruggegeven.

7. De verbeurdverkleerde of aan het Land vervallen middelen worden, met inachtneming van de door de Minister gegeven voorschriften, slechts verkocht, afgeleverd of verstrekt aan personen, die deze in bezit of aanwezig mogen hebben. Zo nodig worden zij op last van de Minister onbruikbaar gemaakt of vernietigd.

Artikel 11a

Hij die om een feit, bedoeld in artikel 3, eerste lid, onderdeel A, B of D, 3a, eerste lid, onderdeel A, B of D voor zover opzettelijk gepleegd, of artikel 4, eerste lid, onderdeel A, voor zover opzettelijk gepleegd, voor te bereiden of te bevorderen:

- a. een ander tracht te bewegen om dat feit te plegen, te doen plegen, mede te plegen of uit te lokken, om daarbij behulpzaam te zijn of om daartoe gelegenheid, middelen of inlichtingen te verschaffen,
- b. zich of een ander gelegenheid, middelen of inlichtingen tot het plegen van dat feit tracht te verschaffen,
- c. voorwerpen voorhanden heeft, waarvan hij weet of ernstige reden heeft om te vermoeden dat zij bestemd zijn tot het plegen van dat feit, wordt gestraft:
 - a. hetzij met levenslange gevangenisstraf;
 - b. hetzij met een tijdelijke gevangenisstraf van ten hoogste vier en twintig jaren;
 - c. hetzij met een geldboete van ten hoogste zes miljoen tweehonderd en vijftigduizend gulden;
 - d. hetzij met beide straffen bedoeld in de onderdelen b en c.

Artikel 11b

1. Hij die opzettelijk enig voorwerp, dat is verkregen door een in deze landsverordening strafbaar gesteld misdrijf, koopt, huurt, inruilt, in pand neemt, als geschenk aanneemt of uit winstbejag verkoopt, verhuurt, verruilt, in pand geeft, vervoert, bewaart of verbergt, wordt gestraft:

- a. hetzij met een tijdelijke gevangenisstraf van ten hoogste vier en twintig jaren;
- b. hetzij met een geldboete van ten hoogste zes miljoen tweehonderd en vijftig duizend gulden;
- c. hetzij met beide straffen bedoeld in de onderdelen a en b.

2. Dezelfde straf wordt opgelegd aan hem die opzettelijk uit de opbrengst van enig voorwerp als bedoeld in het eerste lid, voordeel trekt.

Artikel 11c

1. Hij die enig voorwerp koopt, huurt, inruilt, in pand neemt, als geschenk aanneemt of uit winstbejag verkoopt, verhuurt, verruilt, in pand geeft, vervoert, bewaart of verbergt, wordt, indien aan zijn schuld te wijten is dat zijn handeling een door een in deze landsverordening strafbaar gesteld misdrijf verkregen voorwerp betreft, gestraft hetzij met gevangenisstraf van ten hoogste twaalf jaren, hetzij met geldboete van ten hoogste drie miljoen gulden, hetzij met beide straffen.

2. Dezelfde straf wordt opgelegd aan hem die uit de opbrengst van enig voorwerp voordeel trekt, indien aan zijn schuld te wijten is dat zijn handeling een door een in deze landsverordening strafbaar gesteld misdrijf verkregen voorwerp betreft.

Artikel 11d

Voor de toepassing van de artikelen 11 a t/m c wordt onder voorwerpen mede begrepen voer- en vaartuigen, stoffen.

Artikel 11e

1. Bij schuldigverklaring wegens het begaan van een misdrijf genoemd in artikel 11, eerste lid, 11a, 11b, of 11c, is de duur van de op te leggen tijdelijke gevangenisstraf ten minste een vierde deel van de in die artikelen bepaalde maximale tijdelijke gevangenisstraf, indien tijdens het begaan van het misdrijf nog geen twee jaren zijn verlopen sedert de schuldigverkleerde een tegen hem op grond van één der in die artikelen genoemde misdrijven uitgesproken gevangenisstraf geheel of ten dele heeft ondergaan, of indien tijdens het begaan van het misdrijf het recht tot uitvoering van die gevangenisstraf nog niet is verjaagd.

2. Het bepaalde in het eerste lid is eveneens van toepassing indien tijdens het begaan van het in dat lid bedoelde misdrijf nog geen twee jaren zijn verlopen sedert de schuldigverkleerde een tegen hem op grond van één der in artikel 438a, eerste lid, 438b van het Wetboek van Strafrecht van de Nederlandse Antillen, artikel 11a, eerste lid, van de Vuurwapenverordening* 1930 dan wel artikel 11a,

eerste lid, van de Wapenverordening 1931 genoemde misdrijven uitgesproken gevangenisstraf geheel of ten dele heeft ondergaan, of indien tijdens het begaan van het misdrijf het recht tot uitvoering van die gevangenisstraf nog niet is verjaard.

Artikel 12

[vervallen]

Artikel 13

[vervallen]

Artikel 14

1. De bij of krachtens deze landsverordening strafbaar gestelde feiten worden, voor zoveel zij bestaan in overtredingen van de artikelen 2, 2a, 3, eerste lid, 3a, eerste lid, 4, eerste lid, en 5 of van de regelen gesteld krachtens artikel 3, vijfde lid, 3a, tweede lid, of 4, derde lid of in het niet voldoen aan de voorwaarden of voorschriften, bij een verlof, bedoeld in de artikelen 6, 7 en 8, of bij de herroeping van een zodanig verlof gesteld, beschouwd als misdrijven en anders als overtredingen. De in de artikelen 11 a t/m c strafbaar gestelde feiten worden beschouwd als misdrijven, die in artikel 11, derde lid, als overtredingen.

2. Op feiten, vallende onder een strafbepaling van deze landsverordening, zijn niet van toepassing de strafbepalingen, voorkomende in de landsverordeningen, betreffende de invoerrechten en accijnzen.

3. De strafwet van de Nederlandse Antillen is toepasselijk op ieder die zich buiten de Nederlandse Antillen schuldig maakt aan:

a. een der in artikel 11 a strafbaar gestelde feiten voor zover die zijn gepleegd om opzettelijk handelen in strijd met artikel 3, eerste lid, onderdeel A, of artikel 3a, eerste lid, onderdeel A, voor te bereiden of te bevorderen, dan wel

b. poging tot of deelneming aan het opzettelijk handelen in strijd met artikel 3, eerste lid, onderdeel A, of artikel 3a, eerste lid onderdeel A of artikel 4, eerste lid, onderdeel A.

Artikel 15

1. Deze landsverordening kan worden aangehaald onder de titel "Opiumlandsverordening", met vermelding van het jaar van het Publicatieblad waarin zij is geplaatst.

2. Zij treedt in werking met ingang van een bij landsbesluit te bepalen tijdstip.

3. Met ingang van het onder 2 bedoelde tijdstip vervalt de verordening van 30 juli 1929 (P.B. 1940, no. 138) houdende vaststelling van bepalingen betreffende het opium en andere verdovende middelen.

VERORDENING van den 21sten october 1921 tot regeling van het toezicht op krankzinnigen

§I. Inrichtingen tot verpleging en tot voorloopige opneming van krankzinnigen

Artikel 1

1. Er bestaat in de Nederlandse Antillen ten minste één instelling die uitsluitend is ingericht als krankzinnigengesticht, bestemd voor de medische en verpleegkundige verzorging van psychiatrische patiënten.
2. Indien en zodra noch door een eilandgebied noch van particuliere zijde een op de medische en verpleegkundige verzorging van psychiatrische patiënten uit de gehele Nederlandse Antillen gerichte instelling in stand wordt gehouden, voorziet de Gouverneur ten laste van het Land in de oprichting en het beheer van een krankzinnigengesticht, dat ten minste toegankelijk is voor die categorie of categorieën van patiënten, waaraan geen bestaand krankzinnigengesticht toegang verschaft.
3. De Gouverneur regelt naast het algemene toezicht, bedoeld in artikel 6, het bijzondere toezicht op, het bestuur van, de voorwaarden voor de opneming en verpleging, waaronder de verpleeggelden, in een krankzinnigengesticht, bedoeld in het tweede lid.

Artikel 2

- Tot oprichting van een particulier krankzinnigengesticht is de vergunning van de Gouverneur vereist. Deze kan daaraan zodanige voorwaarden, waaronder de maximaal in rekening te brengen verpleeggelden, verbinden als hij in het belang van een deugdelijke uitvoering van deze landsverordening noodzakelijk acht.
2. Als particulier krankzinnigengesticht wordt beschouwd elke inrichting, waarin iemand meer dan drie krankzinnigen, die niet tot zijn gezin behoren, verpleegt.
 3. Een particulier krankzinnigengesticht is uitsluitend tot verpleging van krankzinnigen bestemd.

Artikel 3

1. Onder het bestuur of de bestuurder en onder de eerste geneeskundige van een particulier krankzinnigengesticht, bedoeld in artikel 2, wordt in het bij of krachtens deze landsverordening bepaalde verstaan het orgaan of lid van het orgaan van het gesticht dat onderscheidenlijk de aan het gesticht verbonden geneeskundige die ingevolge de op het gesticht toepasselijke bepalingen met de betreffende bestuurlijke of geneeskundige aangelegenheid belast is of tot de behartiging daarvan het meest aangewezen is.
2. Aan een particulier krankzinnigengesticht moet tenminste één bevoegde geneeskundige zijn verbonden.

Artikel 4

Indien een particulier krankzinnigengesticht zonder vergunning van den Gouverneur is opgericht, wordt het op diens last gesloten.

Indien zulk een krankzinnigengesticht niet voldoet aan de voorschriften van deze verordening en aan de voorwaarden, aan deze vergunning tot oprichting verbonden, zal de vergunning door den Gouverneur ingetrokken en het gesticht op diens last gesloten worden, indien niet alsnog binnen een door hem vast te stellen termijn naar behoren aan de voorschriften en de voorwaarden dezer verordening wordt voldaan.

Het besluit tot sluiting van een gesticht wordt met redenen omkleed en in het blad, waarin van gouvernementswege de officieële berichten worden geplaatst, bekendgemaakt.

Bij sluiting van een gesticht worden de daarin verpleegde krankzinnigen op kosten van hen, voor wier rekening zij verpleegd worden, binnen een door den Gouverneur te stellen termijn, door de zorg van den Directeur van het Departement van Volksgezondheid, overgebracht naar andere krankzinnigengestichten.

Artikel 5

De Gouverneur wijst aan de plaatsen tot voorloopige opneming van krankzinnigen en stelt voorschriften vast, waaraan in die plaatsen betreffende de krankzinnigen moeten worden voldaan.

§II. Toezicht op verpleging van krankzinnigen en op krankzinnigengestichten

Artikel 6

- 1 Hij die een krankzinnige verpleegt, is gehouden daarvan binnen tweemaal vierentwintig uur na aanvang van de verpleging aangifte te doen aan de Gezaghebber.
2. De Gezaghebber geeft van een aangifte als bedoeld in het eerste lid, onverwijld kennis aan de Procureur-Generaal en aan de directeur van het Departement van Volksgezondheid en Milieuhygiëne.
3. Verpleging vangt aan, zodra een geneeskundige, die bevoegd is om in de Nederlandse Antillen de geneeskunst uit te oefenen, het verzorgend personeel kennis geeft van de aard van de ziekte van de verpleegde.
4. De geneeskundige, bedoeld in het derde lid, stelt de Gezaghebber onverwijld van zijn diagnose in kennis.

Artikel 7

1. Onverminderd het elders in deze verordening bepaalde, zijn met het toezicht op de naleving van het bij of krachtens deze verordening bepaalde belast de door het bestuurscollege aangewezen geneeskundigen en ambtenaren van de Gezondheidsdienst van het betrokken eilandgebied, alsmede de daartoe bij landsbesluit aangewezen ambtenaren. Een zondanige aanwijzing wordt bekendgemaakt in De Curaçaosche Courant.
2. De krachtens de eerste lid aangewezen personen zijn, uitsluitend voor zover dat voor de vervulling van hun taak redelijkerwijze noodzakelijk is, bevoegd:
 - a. vrijelijk alle inlichtingen te vragen;
 - b. inzage te verlangen van alle boeken, bescheiden en andere informatiedragers en daarvan afschrift te nemen of deze daartoe tijdelijk mee te nemen;
 - c. goederen aan opneming en onderzoek te onderwerpen en deze daartoe tijdelijk mee te nemen;
 - d. alle plaatsen, met uitzondering van woningen zonder de uitdrukkelijke toestemming van de bewoner, te betreden, vergezeld van door hen aangewezen personen;
 - e. woningen, waar krankzinnigen worden verpleegd of een zodanige verpleging wordt vermoed, zonder de uitdrukkelijke toestemming van de bewoner binnen te treden.
3. Zo nodig, wordt de toegang tot een plaats als bedoeld in het tweede lid, onderdeel d, verschaft met behulp van de sterke arm.
4. Op het binnentreden in woningen als bedoeld in het tweede lid, onderdeel e, is titel X van het Derde boek van het Wetboek van Strafvordering van overeenkomstige toepassing, met uitzondering van de artikelen 155, vierde lid, 156, tweede lid, 157, tweede en derde lid, 158, eerste lid, laatste zinsnede, en 160, eerste lid, en met dien verstande dat de machtiging wordt verleend door de Gezaghebber.
5. In de krankzinnigengestichten wordt te allen tijde vrije toegang verleend aan de Procureur-Generaal, de directeur van het Departement van Volksgezondheid en Milieuhygiëne en de Gezaghebber van het betrokken eilandgebied.
6. Bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen, kunnen regels worden gesteld met betrekking tot de wijze van taakuitoefening van de krachtens het eerste lid aangewezen personen.
7. Een ieder is verplicht aan de krachtens het eerste lid aangewezen personen alle medewerking te verlenen die op grond van het tweede lid wordt gevorderd.
8. Zij, die krankzinnigen verplegen of die een krankzinnigengesticht besturen, alsmede de daaraan verbonden geneeskundigen, geven aan de Procureur-Generaal, de directeur van het Departement van Volksgezondheid en Milieuhygiëne en aan de Gezaghebber van het betrokken eilandgebied de verlangde inlichtingen.

Artikel 8

[vervallen]

Artikel 9

[vervallen]

Artikel 10

1. Van elke toepassing van een dwangmiddel op een verpleegde in een krankzinnigengesticht wordt dagelijks aantekening gehouden in een register, ingericht naar een door den Gouverneur vast te stellen model.
2. Dit register wordt, behalve aan de directeur van het Departement van Volksgezondheid en Milieuhygiëne, op verlangen voorgelegd aan de Procureur-Generaal en de Gezaghebber van het betrokken eilandgebied.

Artikel 11

De directeur van het Departement van Volksgezondheid of een Gezaghebber bevindende, dat een krankzinnige buiten een krankzinnigengesticht wordt verwaarloosd, of in een niet voor de verpleging van krankzinnigen doelmatige woning wordt verpleegd, geeft hiervan onmiddellijk kennis aan den Procureur-generaal.

Artikel 12

Bij hunne op onbepaalde tijden, doch althans eenmaal in de drie maanden, aan de krankzinnigengestichten te brengen bezoeken verzekeren de Procureur-generaal, de Directeur van het Departement van Volksgezondheid of de betrokken Gezaghebber zich dat niemand wederrechtelijk daarin geplaatst of teruggehouden wordt en dat de verpleegden behoorlijk worden behandeld.

Het bestuur van het gesticht zendt aan de Procureur-generaal binnen tweemaal vier en twintig uren eene schriftelijke kennisgeving van elke opneming, verplaatsing, verlof, ontslag of overlijden van een verpleegde, met vermelding van de redenen van de verplaatsing, het verlof of het ontslag en met opgave van den persoon, die de aanvraag mocht hebben gedaan.

§III. Plaatsing en verblijf in een krankzinnigengesticht

Artikel 13

Ieder meerderjarig bloedverwant of aangehuwde in de rechte linie onbepaald en in de zijlinie tot den derden graad ingesloten, alsmede de echtgenoot, voogd of curator van een krankzinnige, zijn bevoegd om aan den Gezaghebber van het eiland waar de krankzinnige woont, machtiging te verzoeken om den krankzinnige voorloopig in een gesticht te doen plaatsen in het belang der openbare orde of in dat van den lijder.

Weigert de Gezaghebber dan kunnen de verzoekers zich wenden tot het Hof van Justitie.

Artikel 14

De Gezaghebber, of krachtens opdracht van de Gezaghebber, de Commissaris van Politie of degene, die tot diens plaatsvervanger is aangewezen, kan bij ontstentenis van de in artikel 13 vermelde personen de voorlopige plaatsing in een gesticht ambtshalve bij bevelschrift gelasten. Hij is, indien de in Artikel 13 vermelde personen van hunne bevoegdheid geen gebruik maken, daartoe verplicht, wanneer hij de plaatsing van den krankzinnige onder verzekerd toezicht, in het belang der openbare orde of ter voorkoming van ongelukken, noodzakelijk acht, of wanneer het hem gebleken is, dat een krankzinnige verwaarloosd wordt.

Artikel 15

In spoedeisende gevallen kunnen de Gezaghebbers krankzinnigen, die zich binnen hun ressort bevinden, in bewaring doen stellen.

De Gezaghebbers geven hiervan zoo spoedig mogelijk kennis aan den Procureur-generaal, met bijvoeging van de bescheiden, waaruit de krankzinnigheid blijkt.

Deze bewaring vindt plaats in eene door den Gouverneur krachtens Artikel 5 aangewezen plaats tot voorloopige opneming.

De duur van het in bewaring stellen mag nooit langer zijn dan strikt noodzakelijk.

Zoo spoedig mogelijk worden de noodige maatregelen genomen voor de voorloopige plaatsing in een gesticht.

Artikel 16

Een meerderjarige die het op grond van zijn toestand wenselijk acht zich te doen verplegen in een krankzinnigengesticht, kan schriftelijk verzoeken daarin opgenomen te worden.

Degene die op eigen verzoek in een krankzinnigengesticht is opgenomen, zal uiterlijk vierentwintig uren na een daartoe strekkend verzoek zijnerzijds uit de inrichting worden ontslagen.

De artikelen 13, 14 en 15 zijn niet van toepassing op de in het eerste lid bedoelde personen.

Artikel 17

Bij het in artikel 13 bedoelde verzoek moet worden overgelegd eene uiterlijk drie dagen vóór het verzoek opgemaakte, ondertekende en met redenen omkleede verklaring van een geneeskundige, als bedoeld in artikel 6, waaruit blijkt, dat de persoon voor wien plaatsing in een gesticht verlangd wordt, in een toestand van krankzinnigheid verkeert.

Bij de verzoeken kunnen bovendien omstandigheden vermeld en bescheiden overgelegd worden, waaruit de staat van krankzinnigheid nader blijkt.

De Gezaghebbers geven in den regel ambtshalve geen bevel tot voorlopige plaatsing in een gesticht af, dan na ontvangst van eene verklaring van een geneeskundige als in het eerste lid van dit artikel bedoeld.

Artikel 18

De betrokken Gezaghebber is bevoegd, alvorens op het verzoek bedoeld in Artikel 13 te beschikken, den persoon, wiens plaatsing verzocht is, zijne bloedverwanten of aangehuwden, zijn echtgenoot, voogd of curator daarover te hooren, wat eerstgenoemde betreft zoo noodig in tegenwoordigheid van een geneeskundige door den Gezaghebber zelve aan te wijzen. Wanneer de te hooren persoon niet ter plaatse aanwezig is, kan de betrokken Gezaghebber het verhoor aan den Gezaghebber van het eiland, waar de woon- of verblijfplaats van den persoon gelegen is, opdragen. Het bevel van den Gezaghebber kan, na een daarin te bepalen termijn van ten hoogste zes maanden, niet meer ten uitvoer gelegd worden.

Artikel 19

De opneming van een krankzinnige in een gesticht geschiedt tegen overlegging van een gewaarmerkt afschrift van het in artikel 14 bedoeld bevelschrift. Ingeval de rechter oordelende in strafzaken, met toepassing van het tweede lid van artikel 39 van het Wetboek van Strafrecht, heeft bevolen, dat iemand in een krankzinnigengesticht zal worden geplaatst, geschiedt de opneming van zoodanigen persoon tegen overlegging van een uittreksel uit de onherroepelijk geworden uitspraak, die de plaatsing beveelt. Dit uittreksel en de expeditie van de in de artt. 23, 24, 29 en 30 bedoelde rechterlijke beschikkingen moeten aan het bestuur van het gesticht worden overgelegd; zij worden vermeld in en bewaard bij een register, ingericht naar een door den Gouverneur vast te stellen model.

Artikel 20

Bij elke plaatsing van een krankzinnige in een gesticht geeft de betrokken Gezaghebber daarvan onverwijld kennis aan de personen in Artikel 13 vermeld en voor zoover deze personen in de kolonie gevestigd en bekend zijn. de Gezaghebber zendt een afschrift van zijn bevel en de geneeskundige verklaring op grond waarvan het bevel is gegeven, ten spoedigste aan de Procureur-Generaal.

Artikel 21

Gedurende de eerste vier weken na iemands opneming houdt de geneeskundige van het gesticht, die den opgenomene behandelt, in een daartoe bestemd register, waarvan het model door den Gouverneur wordt vastgesteld, dagelijks aanteekening van zijne bevinding. Na den afloop der eerste vier weken geschiedt gelijke aanteekening gedurende een half jaar, ten minste wekelijks en daarna ten minste maandelijks.

Artikel 22

Binnen vijf weken na iemands opneming wordt door den Procureur-generaal een afschrift van de in artikel 21, alinea 1, bedoelde aantekeningen met een requisitoir om den opgenomene gedurende een bepaalden tijd, dien van één jaar niet te boven gaande, in een krankzinnigengesticht te doen verblijven, ingediend aan het Hof van Justitie. Het requisitoir gaat vergezeld van eene met redenen omkleede verklaring van den geneesheer van het gesticht, of, indien er meer zijn, van den eersten geneeskundige omtrent het noodzakelijke of wenschelijke eener verdere verpleging in een krankzinnigengesticht.

Artikel 23

Over het requisitoir kan door het Hof van Justitie worden beschikt op de in Artikel 22 vermelde bescheiden. Het Hof van Justitie kan echter nader bewijs door getuigen of andere middelen gelasten en zelfs het verhoor van den verpleegde bevelen. Wordt het verhoor van den verpleegde bevolen, dan geschiedt dit in het gesticht al of niet in tegenwoordigheid van een der daaraan verbonden geneeskundigen. Het Hof kan verhoor opdragen aan een daartoe te benoemen Rechter Commissaris of aan den rechter in eersten aanleg binnen wiens ressort het gesticht gelegen is. Dit verhoor geschiedt zooveel mogelijk in het bijzijn van den Procureur-generaal. Bij gelegenheid van het verhoor van den verpleegde kunnen tevens de geneeskundigen en andere personen, die zich in het gesticht bevinden, als getuigen worden gehoord, zonder voorafgaande oproeping. Hangende het onderzoek blijft de verpleegde in het gesticht.

Bij afwijzende beschikking op het requisitoir van den Procureur-generaal gelast het Hof van Justitie tevens, dat de persoon, wiens verdere verblijf in een krankzinnigengesticht is verzocht, onmiddellijk uit het gesticht worde ontslagen.

De beschikking van het Hof van Justitie wordt gesteld op het requisitoir.

Artikel 24

Ten hoogste één maand en ten minste veertien dagen vóór het verstrijken van den tijd, waarvoor het Hof van Justitie iemands verblijf in een krankzinnigengesticht heeft vergund, wordt door den geneeskundige van het gesticht of, indien er meer zijn door den eerste geneeskundige aan den Procureur-generaal aan afschrift gezonden van de in artikel 21 bedoelde aantekeningen, vergezeld van zijne met redenen omkleede verklaring omtrent de noodzakelijke of wenschelijke eener verdere verpleging in een krankzinnigengesticht. De Procureur-generaal dient hierop, zoo daartoe termen zijn, uiterlijk acht dagen na de ontvangst van de in het eerste lid genoemde bescheiden en onder overlegging daarvan aan het Hof van Justitie een requisitoir in tot het verleenen eener nieuwe machtiging voor ten hoogste één jaar.

Op dit requisitoir wordt beschikt overeenkomstig de voorschriften van Artikel 23.

Telkens bij het verstrijken van den termijn der laatst verleende machtiging kan op gelijke wijze een nieuwe machtiging worden verleend voor ten hoogste één jaar.

De verpleegde, te wiens aanzien machtiging tot verlengd verblijft in een gesticht is verzocht, blijft daarin hangende het onderzoek van het Hof van Justitie.

Bij weigering der machtiging gelast het Hof van Justitie tevens, dat de persoon, wiens verder verblijf in een krankzinnigengesticht is gerequireerd, onmiddellijk uit het gesticht worde ontslagen.

Artikel 25

De plaatsing van een verdachte in een gesticht op grond van artikel 360 van het Wetboek van Strafvordering geschiedt zonder nadere formaliteiten, alleen op grond van de beschikking van de president van het Gemeenschappelijk Hof van Justitie van de Nederlandse Antillen en Aruba of van de rechter in eerste aanleg.

De kosten van overbrenging naar het gesticht en van verpleging gedurende den tijd der observatie komen voor rekening van de kolonie, tenzij dit door of voor den beklagde anders verlangd wordt.

Bij de opneming doet de President van het Hof van Justitie of de betrokken rechter in eersten aanleg aan den geneeskundige, of, zoo er meer zijn, aan den eersten geneeskundige, van het gesticht, alle bescheiden en inlichtingen toekomen, welke dienen kunnen om deze bij zijn oordeel over het geval voor te lichten.

Genoemde geneeskundige zendt zoo spoedig mogelijk door tusschenkomst van den Procureur-generaal zijn met redenen omkleed rapport over de al of niet krankzinnigheid van den beklagde aan den President van het Hof van Justitie of aan den betrokken rechter in eersten aanleg.

Zoo het rapport de verklaring inhoudt, dat de opgenomene aan krankzinnigheid lijdende is, wordt door den Procureur-generaal zijne definitieve plaatsing in een krankzinnigengesticht gerequireerd, overeenkomstig de voorschriften der artt. 22 en 23 van deze verordening.

Houdt het rapport de verklaring in, dat de opgenomene niet krankzinnig is, dan geeft de President van het Hof van Justitie of de betrokken rechter in eersten aanleg last tot onmiddellijk ontslag uit het gesticht, met bevel dat de beklagde weder ter beschikking der Justitie worde gesteld.

Artikel 25a

Op de plaatsing van een verdachte in een inrichting op grond van artikel 175 van het Wetboek van Strafvordering is artikel 25, eerste tot en met vierde lid, van overeenkomstige toepassing.

Artikel 26

Een krankzinnige, die krachtens eene rechterlijke machtiging in een gesticht is opgenomen, kan zonder nadere machtiging naar een ander gesticht worden overgebracht binnen den termijn bij de laatst verleende machtiging gesteld.

Ingeval van overbrenging worden de den krankzinnige betreffende stukken door het bestuur van het eene gesticht gezonden aan dat van het andere.

§IV. Verlof en ontslag uit een krankzinnigengesticht

Artikel 27

Door den geneeskundige of, zoo er meer zijn, door den eerste geneeskundige van een gesticht, kan in overleg met het bestuur aan een ieder die daarin is opgenomen, met toestemming van hem, die de opneming heeft verzocht, verlof worden verleend om het gesticht voor een bepaalden tijd te verlaten.

Ingeval de verpleegde onder ouderlijk gezag, voogdij of curateele staat, is daartoe de toestemming van hem, die het ouderlijk gezag uitoefent, van den voogd of van den curator noodig. Deze bepaling geldt niet, wanneer het verlof voor vier en twintig uren of korter wordt verleend.

Het ingaan van het verlof en de terugkeer in het gesticht worden op het in Artikel 19 vermeld register aangeteekend.

Artikel 28

Ontslag wordt verleend door het bestuur van het gesticht:

1°. wanneer de verpleegde geene blijk van krankzinnigheid heeft gegeven of hij van zijne krankzinnigheid genoegzaam is hersteld; van het verleend ontslag wordt door den geneeskundige eene schriftelijke verklaring afgegeven aan den persoon of de autoriteit, die het verzoek tot opneming heeft gedaan;

2°. op bevel van den Procureur-generaal;

3°. op rechterlijk bevel.

Ontslag kan worden verleend door het genoemde bestuur:

a. op verzoek van hem, op wiens aanvraag de opneming geschied is, of, bij ontstentenis van dezen op verzoek van een ander bloedverwant of aangehuwde of den echtgenoot, bedoeld bij Artikel 13, en in beide gevallen wanneer de verpleegde onder vaderlijke macht, voogdij of curateele staat met de toestemming van de in het tweede lid van Artikel 27 genoemde personen;

b. wanneer de bij de overeenkomst krachtens welke de lijder in het gesticht is opgenomen, vastgestelde verpleegkosten of kosten buiten de verpleging niet op de bepaalde of overeengekomen wijze worden voldaan en de schuldenaar zonder gevolg is in gebreke gesteld om te betalen.

De Procureur-generaal kan, in overleg met den Directeur van het Departement van Volksgezondheid, bij gebrek aan plaatsruimte in de Gouvernementsinrichting, zoodanige lijders doen ontslaan, die volgens een vooraf in te winnen schriftelijk advies van den geneeskundige van het gesticht, of, indien er meer zijn, van den eersten geneeskundige, als ongeneeslijk zijn aan te merken en wier ontslag geen gevaar oplevert voor verstoring der openbare orde of voor ongelukken.

Het ontslag wordt op het in Artikel 19 vermelde register aangeteekend.

De terugkeer in de maatschappij wordt door den genoemde geneeskundige van het gesticht geregeld in overleg met hem op wiens aanvraag de opneming is geschied, of, bij ontstentenis van dezen met iemand dergenen, die bevoegd waren de opneming te vragen. Bij het ontslag van hem, die op eigen verzoek in het gesticht is opgenomen, wordt het in de vorige zinsnede vermeld overleg niet vereischt.

Zijn de in de eerste zinsnede van het vorige lid bedoelde personen niet bekend of onthouden zij hunne medewerking, zoo kan de hulp van den Gezaghebber van het eiland, waarop het gesticht gelegen is, tot de opzending van de ontslagene naar zijn woonplaats worden ingeroepen.

Hetzelfde geldt bij het ontslag van hen, die op eigen verzoek in het gesticht zijn opgenomen.

Artikel 29

In ieder der gevallen, bedoeld bij Artikel 28, eerste lid, sub 2°, en tweede lid, sub a en b, beoordeelt de geneeskundige, of zoo er meer zijn, de eerste geneeskundige van het gesticht vooraf of het ontslag kan plaats hebben, zonder gevaar voor stoornis van de openbare orde of voor ongelukken.

Blijkt het tegendeel, dan maakt hij daaromtrent eene schriftelijke verklaring op en zendt die in het geval van Artikel 28, tweede lid, sub a, met het verzoek, in dat van Artikel 28, tweede lid, sub b, met het exploit van ingebrekestelling aan den Procureur-generaal.

De Procureur-generaal vraagt onmiddellijk na ontvangst dezer stukken de beslissing van het Hof van Justitie, dat op zijn requisitoir of het ontslag beveelt na zich verzekerd te hebben, dat de noodige maatregelen genomen zijn om het gevaar voor stoornis van de openbare orde of voor ongelukken te verhoeden, of bepaalt dat het ontslag als gevaarlijk niet binnen den termijn der laatste machtiging zal geschieden, of, bij het verstrijken van dien termijn, in de hiervoor omschreven vormen machtiging verleent tot verder verblijf van den krankzinnige in een gesticht.

Zoolang het Hof van Justitie beraadslaagt wordt het gevraagde ontslag niet verleend. Het Hof kan vóór het nemen eener beslissing een nader onderzoek bevelen. Het tweede lid en de volgende zinsneden van Artikel 23 zijn daarbij van toepassing.

Artikel 30

Bevindt de Procureur-generaal, dat een verpleegde in een krankzinnigengesticht op onwettige wijze is opgenomen of gehouden, zoo beveelt hij diens onmiddellijk ontslag, tenzij dit niet zonder gevaar voor stoornis van de openbare orde of voor ongelukken kan geschieden.

Zoo het bestaan van dat gevaar blijkt uit eene met redenen omkleede verklaring van den geneeskundige van het gesticht, of, indien er meer zijn, van den eersten geneeskundige, requireert de Procureur-generaal in de hiervoren omschreven vormen de machtiging van het Hof van Justitie tot verder verblijf van den krankzinnige in een gesticht.

Treft de Procureur-generaal in een gesticht een verpleegde aan, die, ofschoon daarin op grond van een rechterlijke machtiging verblijvende, naar zijn oordeel niet meer krankzinnig is, dan kan hij diens ontslag alleen bevelen zoo de geneeskundige, of, zoo er meer zijn, de eerste geneeskundige van het gesticht daarmede instemt.

Bij gemis van die instemming vraagt de Procureur-generaal de beslissing van het Hof van Justitie, dat vooraf den geneeskundige, of, zoo er meer zijn, den eersten geneeskundige van het gesticht hoort en een nader onderzoek kan bevelen; het tweede lid en de volgende zinsneden van Artikel 23 zijn daarbij van toepassing.

§V. Beheer der goederen van verpleegden in een krankzinnigengesticht en hunne onder curateele stelling

Artikel 31

[vervallen]

Artikel 31bis

De opbrengst van den arbeid der verpleegden in de inrichting, bedoeld in artikel 1, derde lid blijft onder bewaring van den Directeur der inrichting, die haar voor ten hoogste de helft ten behoeve van den verpleegde kan aanwenden.

Artikel 32

[vervallen]

Artikel 33

[vervallen]

Artikel 34

Van een ondercurateelstelling, instelling van een bewind als bedoeld in titel 19 van Boek 1 van het Burgerlijke Wetboek of instelling van een mentorschap, alsmede van de benoeming van een curator, bewindvoerder of mentor wordt binnen drie dagen na de dagteekening der stukken, waarbij zij plaats hebben, door de Griffier van het Hof van Justitie bij brief kennis gegeven aan het bestuur van het gesticht, waarin de krankzinnige wordt verpleegd.

Die brief wordt bij het in Artikel 19 vermeld register bewaard, nadat daarin van den zakelijken inhoud aanteekening is gehouden.

§VI. Strafbepalingen

Artikel 35

Met hechtenis van ten hoogste zes maanden of geldboete van ten hoogste zeshonderd gulden wordt gestraft hij, die een krankzinnigengesticht opricht zonder vergunning van den Gouverneur, of daarin krankzinnigen blijft verplegen, nadat de vergunning is ingetrokken.

Met dezelfde straf wordt gestraft hij, aan wiens schuld te wijten is, dat iemand zonder de vereischte machtiging in een gesticht voor krankzinnigen is op genomen of dat een verpleegde niet wordt ontslagen wiens ontslag krachtens eene der bepalingen van de artt. 23 tot en met 25 en 28 tot en met 30 behoort te geschieden.

Artikel 36

Met geldboete van ten hoogste driehonderd gulden wordt gestraft:

A. de bestuurder van een krankzinnigengesticht, die:

- 1°. nalaat de vereischte kennisgeving aangaande de opneming, verplaatsing, verlof, ontslag of overlijden van een krankzinnige te doen aan het bevoegd gezag met inachtneming van de wettelijke voorschriften;
- 2°. bij de opneming van krankzinnigen nalaat zich te doen overleggen de bij deze verordening gevorderde stukken;
- 3°. nalaat de in deze verordening genoemde registers te houden overeenkomstig de in deze verordening gegeven voorschriften;
- B. hij die nalaat aan het bevoegd gezag te doen de in artikel 6, eerste lid, dezer verordening voorgeschreven aangiften;
- C. de geneeskundige, die nalaat aan het bevoegd gezag te doen de in artikel 6, vierde lid, dezer verordening voorgeschreven kennisgeving;
- D. de geneeskundige verbonden aan een krankzinnigengesticht, die nalaat de in deze verordening genoemde registers, aantekeningen of verklaringen te houden of op te maken of te verzenden overeenkomstig de in deze verordening gegeven voorschriften.
- E. met geldboete van ten hoogste zestig gulden wordt gestraft hij, die in een der gevallen in deze verordening vermeld, wettelijk als bloedverwant, aangehuwde, echtgenoot, voogd, curator of deskundige opgeroepen, zonder geldige reden van versoening wegblijft.

Artikel 37

De feiten, bij deze verordening strafbaar gesteld, worden beschouwd als overtredingen.

§VII. Van de ten laste der eilandgebieden komende kosten

Artikel 37A

1. De kosten, voortvloeiende uit de overbrenging van onvermogene krankzinnigen naar en hun verpleging in gestichten voor krankzinnigen, worden voldaan uit de kas van het eilandgebied waar de verpleegden woonplaats hadden ten tijde van de opneming in de inrichting.
2. Onder woonplaats in het vorige lid bedoeld wordt verstaan het eilandgebied in welks bevolkingsregister de verpleegde staat ingeschreven.
3. Minderjarigen worden geacht woonplaats te hebben in het eilandgebied in welks bevolkingsregister hun ouders of voogden staan ingeschreven.
4. Indien vaststelling van de woonplaats overeenkomstig het tweede lid niet mogelijk is, geldt als woonplaats de plaats van het werkelijk verblijf.
5. Indien de woonplaats niet is aan te wijzen conform het bepaalde in het tweede of vierde lid, komen de kosten in het eerste lid bedoeld ten laste van 's Lands kas.

§VII. Voorschot en verhaal van kosten

Artikel 38

Door het Land worden, bij gebreke van tijdige betaling op andere wijzen, als voorschot voldaan de kosten voortvloeiende uit:

- 1°. het bij sluiting van een krankzinnigengesticht op last van den Gouverneur overbrengen van krankzinnigen naar andere gestichten volgens Artikel 4 en hunne opneming en verpleging daarvan;
 - 2°. de overbrenging naar en de opneming en verpleging in een gesticht van krankzinnigen omtrent wie het onzeker is door wien de kosten moeten worden gedragen of wier plaatsing of verdere verpleging ingevolge deze verordening geschiedt op requisitoir van den Procureur-generaal;
 - 3°. het vervoer en de verpleging, waar ook, van krankzinnigen op bevel van den Gezaghebber in bewaring gesteld overeenkomstig Artikel 15.
- Deze kosten worden door het Land verhaald:
- a. op de bestuurders der gestichten, indien de uitgaaf het gevolg is van de nalatigheid of verzuim hunnerzijds;
- en anders:
- b. op de inkomsten en bezittingen van den verpleegde, en voor zoover deze daartoe toereikend zijn;
 - c. op zijne bloed- en aanverwanten, die naar artikel 468 van het Burgerlijk Wetboek tot zijn onderhoud verplicht zijn;
 - d. op het eilandgebied dat volgens Artikel 37A de verplegingskosten van de krankzinnigen heeft te voldoen.

De kosten van verpleging in een Landsinrichting worden aan de personen of de eilandgebieden sub b, c en d genoemd in rekening gebracht.

Artikel 39

Het verhaal geschiedt uit kracht van een bevelschrift van ten uitvoerlegging van den President van het Hof van Justitie, gesteld op de daartoe aan dien ambtenaar over te leggen behoorlijk gesplitste en zooveel mogelijk door bewijsstukken gerechtvaardigde staten van kosten. De invordering geschiedt op de wijze als voor de belastingen bepaald bij de verordening van 16 Juli 1908 (P.B. N°. 53).[zie thans: de Landsverordening van de 31ste December 1942, houdende regeling van de invordering van belastingen, bijdragen en vergoedingen door middel van dwangschriften alsmede van de rechtspleging inzake belastingen, bijdragen en vergoedingen (P.B. 1942, no. 246), opnieuw gepubliceerd in P.B. 1958, no. 164]

§VIII. Slot en overgangsbepalingen

Artikel 40

De stukken vereischt tot de opneming, het verblijf, de verplaatsing, het verlof en het ontslag van personen in en uit krankzinnigengestichten zijn vrij van zegel.

Artikel 41

De verordening van den 30n. October 1873 (P.B. 1874 N°. 10), houdende bepalingen omtrent het gesticht voor krankzinnigen op Curaçao, zooals gewijzigd en aangevuld, laatstelijk bij de verordening van den 23n. Maart 1920 (P.B. N°. 18), is ingetrokken. Echter gelden de krachtens deze verordening verleende rechterlijke machtigingen voor de termijnen daarin uitgedrukt.

Artikel 42

Deze verordening treedt in werking op een door den Gouverneur te bepalen tijdstip.

LANDSVERORDENING van de 29ste december 1997 houdende regels ten aanzien van waren

§ 1 Begripsbepalingen

Artikel 1

In deze landsverordening en de daarop berustende bepalingen wordt verstaan onder:

- a. Minister: de Minister van Volksgezondheid en Milieuhygiëne;
- b. waren: alle roerende lichamelijke zaken;
- c. eet- of drinkwaren: al hetgeen bestemd is door de mens te worden genuttigd, alsmede genotmiddelen, kauwpreparaten en grondstoffen daarvan;
- d. verpakking: elk artikel of materiaal dat bestemd is om een waar of waren te bevatten of te omhullen;
- e. vervaardigen: alle handelingen met betrekking tot het tot stand brengen van de waar, daaronder begrepen het bereiden;
- f. verhandelen: alle handelingen die ten dienste staan van en samenhangen met de verkoop van de waar;
- g. ruimte: elke plaats al dan niet permanent van aard alwaar handelingen met betrekking tot het vervaardigen van waren plaatsvinden;
- h. etikettering: iedere aanduiding, identificatie, vermelding of voorstelling op of bij de waar dan wel op de verpakking daarvan gebezigd of aangebracht;
- i. Adviescommissie: de commissie, bedoeld in artikel 7.

§ 2 Algemene bepalingen

Artikel 2

1. Deze landsverordening is niet van toepassing op het vervaardigen van waren in de sfeer van die particuliere huishouding waarbinnen zij worden genuttigd of gebruikt.
2. Bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen, kan een huishouding gelijk worden gesteld met een particuliere huishouding als bedoeld in het eerste lid.
3. In geval van oorlog, oorlogsgevaar of andere buitengewone omstandigheden kan bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen, worden bepaald dat deze landsverordening niet van toepassing is op voor militair gebruik bestemde waren.
4. Voorts kunnen bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen, ter uitvoering van bindende verdragen of andere internationale afspraken en bindende besluiten van volkenrechtelijke organisaties regels worden gegeven, waarbij van de bepalingen van deze landsverordening kan worden afgeweken of de bepalingen van deze landsverordening geheel of gedeeltelijk buiten werking kunnen worden gesteld.
5. Binnen zes maanden na het in werking treden van een landsbesluit, houdende algemene maatregelen, bedoeld in het vierde lid, wordt een voorstel aan de Staten gedaan om het in dat landsbesluit bepaalde, bij landsverordening te bekrachtigen. Indien een landsbesluit, bedoeld in het vierde lid, niet wordt bekrachtigd ingevolge het vijfde lid, wordt dit landsbesluit onverwijld ingetrokken.

Artikel 3

1. In het belang van de volksgezondheid kunnen, na overleg tussen de Minister en de Minister van Economische Zaken, bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen, de Adviescommissie gehoord, ten aanzien van waren regels worden gegeven met betrekking tot:
 - a. de samenstelling, de kwaliteit, de aard, de toestand, de hoedanigheid, de eigenschappen, de houdbaarheid en de uitvoering;
 - b. het volume, de hoeveelheidsafmeting of de standaardmaten;
 - c. de wijze van het vervaardigen, het verpakken of het opslaan;
 - d. de eigenschappen en de toestand van ruimten of hetgeen in of bij de ruimten aanwezig is alwaar waren vervaardigd worden, alsmede ten aanzien van voorwerpen, gereedschappen of materialen die bij het vervaardigen of verhandelen gebezigd worden, evenals de eisen van hygiëne te stellen ten aanzien van de personen, die bij het verrichten van deze handelingen betrokken zijn;
 - e. waren, waarvan bij aanwending de voedings- of gebruikswaarde geringer is dan in redelijkheid ten minste mag worden verlangd;
 - f. de etikettering of gereserveerde benaming;

- g. het aanprijzen of verhandelen;
 - h. de verpakking;
 - i. het vervoer en de eisen met betrekking tot voertuigen te stellen in verband met dit vervoer;
 - j. de in- en uitvoer;
 - k. de registratie;
 - l. de methoden van onderzoek;
 - m. preventieve maatregelen ter bevordering van een goede naleving van de bij of krachtens deze landsverordening gegeven voorschriften;
 - n. typekeuringen;
 - o. het gebruik van additieven of hulpstoffen in waren;
 - p. water dat in enig levensmiddelenbedrijf wordt gebruikt voor de vervaardiging, de behandeling, de conservering of het in de handel brengen van voor menselijke consumptie bestemde producten of stoffen voor zover dit water in direct contact komt met deze producten of stoffen.
2. Ter zake van eet- en drinkwaren in het bijzonder kunnen, na overleg tussen de Minister en de Minister van Economische Zaken, ter bescherming van het belang in het eerste lid, bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen, de Adviescommissie gehoord, bovendien regels worden gegeven met betrekking tot:
- a. de termijnstelling in verband met de houdbaarheid;
 - b. de maximaal toelaatbare hoeveelheden chemische, microbiologische of biologische verontreinigingen;
 - c. de aanwezigheid van belangrijke voedingsstoffen in eet- of drinkwaren die een wezenlijk onderdeel van het gangbare voedingspakket uitmaken;
 - d. de conserveringseisen;
 - e. de opleidingseisen waaraan exploitanten van ruimten moeten voldoen.
3. Voorts kunnen in verband met het milieubelang bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen, de Adviescommissie gehoord, regels worden gegeven met betrekking tot de verpakking van waren.
4. De regels, bedoeld in het eerste lid tot en met het derde lid, kunnen van toepassing zijn op alle eilandgebieden dan wel op de eilandgebieden Curaçao en Bonaire, afzonderlijk, of op de eilandgebieden Sint Maarten, Sint Eustatius en Saba, afzonderlijk.
5. Bij het geven van regels, bedoeld in het eerste tot en met het derde lid, kan het verplicht stellen van een onderzoek behoren.
6. Ter zake van waren die uitsluitend of mede zijn voorbestemd om, al dan niet na in de Nederlandse Antillen een bewerking of verwerking te hebben ondergaan, in het gebied van de Europese Unie te worden ingevoerd, kan de inhoud van een landsbesluit als bedoeld in het eerste tot en met het derde lid van dit artikel bestaan uit de toepasselijk-verklaring van een of meer verordeningen, beschikkingen of richtlijnen die door de Commissie of de Raad van de Europese Unie zijn vastgesteld, of van een of meer bepaalde titels, hoofdstukken, artikelen of andere onderdelen daarvan, mits deze verordeningen, beschikkingen en richtlijnen in het Publicatieblad van de Europese Unie zijn opgenomen en de tekst ervan als bijlage bij het betreffende landsbesluit wordt gevoegd. Het tijdstip van inwerkingtreding ervan voor de Nederlandse Antillen wordt bij of krachtens het landsbesluit bepaald; voor een verordening of beschikking is dit tijdstip niet gelegen vóór dat waarop de verordening, onderscheidenlijk beschikking, zelf in enige Lid-Staat van de Europese Unie in werking treedt.
7. Bij ministeriële beschikking met algemene werking kunnen ter uitvoering van een landsbesluit als in dit artikel bedoeld nadere voorschriften van technische of anderszins praktische aard worden gegeven en kunnen instanties worden aangewezen die de onderzoeken, bedoeld in het vijfde lid, zullen verrichten.

Artikel 4

1. In een spoedeisend geval kunnen de regels, bedoeld in artikel 3, eerste tot en met derde lid, worden gegeven bij ministeriële beschikking met algemene werking. Bij deze beschikking kunnen bepalingen van de op artikel 3, eerste lid tot derde lid berustende landsbesluiten, houdende algemene maatregelen, zo nodig buiten werking worden gesteld.
2. De beschikking, bedoeld in het eerste lid, vervalt na verloop van een termijn van zes maanden nadat zij in werking is getreden, of, indien binnen die termijn een landsbesluit, houdende algemene maatregelen, ter vervanging van die beschikking in werking is getreden, op het tijdstip waarop dit landsbesluit in werking treedt.

Artikel 5

1. De regels, krachtens artikel 3, eerste tot en met derde lid, kunnen voorschriften inhouden ten aanzien van daarbij omschreven waren of categorieën van waren of een verbod om daarbij omschreven waren of categorieën van waren te vervaardigen dan wel te verhandelen. Aan de

Minister kan bij het desbetreffende landsbesluit, houdende algemene maatregelen, de bevoegdheid worden toegekend vrijstelling dan wel ontheffing van de gegeven voorschriften of verboden te verlenen of namens hem te doen verlenen.

2. Aan de vrijstelling of de ontheffing, bedoeld in het eerste lid, kunnen voorschriften worden verbonden; zij kan onder beperking worden verleend.

3. Tot de voorschriften die aan een ontheffing, bedoeld in het tweede lid, worden verbonden, kan een voorschrift behoren, inhoudende dat de houder van de ontheffing verplicht is bij het verhandelen van waren waarvoor de ontheffing geldt, op of bij de waar of op haar verpakking ten behoeve van degenen die haar verder verhandelen, aanwijzingen op te nemen met betrekking tot het bewaren, vervoeren of behandelen van de waar.

4. De houder van een ontheffing als bedoeld in het derde lid, is verplicht bij het verhandelen van de waren waarvoor de ontheffing geldt, op of bij de waar of op haar verpakking een vermelding met betrekking tot het besluit waarbij de ontheffing werd verleend, te plaatsen. Ingeval bij het verlenen van de ontheffing toepassing is gegeven aan het derde lid, is hij voorts verplicht zulks bij de aldaar bedoelde aanwijzingen te vermelden.

5. Voor degenen die waren waarvoor een ontheffing is verleend verder verhandelen, geldt met betrekking tot die waren vrijstelling van de voorschriften waarvan de ontheffing is verleend. Het bepaalde in het vierde lid is op hun van toepassing.

6. Bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen, worden regels gegeven omtrent de wijze waarop de aanvraag om een vrijstelling of ontheffing, bedoeld in het eerste lid, dient te geschieden en de gegevens die van de aanvrager worden verlangd; zolang de verlangde gegevens niet zijn verstrekt en de vergoeding, bedoeld in het zevende lid, niet is voldaan, wordt de aanvraag niet in behandeling genomen.

7. Voor de behandeling van de aanvraag om vrijstelling of ontheffing is een vergoeding verschuldigd. De hoogte van de vergoeding en de wijze van betaling daarvan worden bij ministeriële beschikking met algemene werking vastgesteld.

8. Een vrijstelling of ontheffing kan door de Minister worden ingetrokken, indien:

a. de daaraan verbonden voorschriften niet worden nageleefd;

b. de gegevens, verstrekt ter verkrijging van de vrijstelling of ontheffing zodanig onjuist of onvolledig blijken te zijn, dat op de aanvraag afwijzend of anderszins zou zijn beslist, indien bij de beoordeling daarvan de juiste of volledige gegevens bekend zouden zijn geweest;
of

c. de situatie met inachtneming van de belangen die deze landsverordening dient, daartoe noopt.

9. Een beslissing houdende weigering van een vrijstelling of ontheffing, dan wel houdende intrekking van een vrijstelling of ontheffing wordt aan de aanvrager schriftelijk medegedeeld onder opgave van redenen.

Artikel 6

1. Bij ministeriële beschikking met algemene werking kunnen vergoedingen worden vastgesteld, verschuldigd door degenen ten behoeve van wie werkzaamheden of diensten door of namens het Land zijn verricht of verleend.

2. Het Land onderscheidenlijk de personen, bedoeld in het eerste lid, kunnen alvorens over te gaan tot het verrichten van werkzaamheden of verlenen van diensten, vooruitbetaling van de vastgestelde tarieven verlangen.

§ 3 Adviescommissie

Artikel 7

1. Er is een Adviescommissie inzake waren.

2. De commissie heeft tot taak de Minister desgevraagd of uit eigen beweging te adviseren over aangelegenheden die verband houden met deze landsverordening.

3. De commissie wordt in de gelegenheid gesteld advies uit te brengen over ontwerpen krachtens deze landsverordening.

4. De commissie bestaat uit ten hoogste 15 leden, en in elk geval uit een oneven aantal, die door de Minister worden benoemd, geschorst en ontslagen. Van de leden wordt een derde deel benoemd op aanbeveling van organisaties van lokale fabrikanten of importeurs van waren en een derde deel op aanbeveling van organisaties van consumenten. Een derde deel wordt door de Minister voorgedragen.

5. De commissie wijst uit haar midden een voorzitter en een secretaris aan.

6. De commissie kan subcommissies instellen. De commissie kan personen, niet zijnde leden, uitnodigen deel te nemen aan de vergaderingen van een subcommissie.

7. De commissie alsmede de subcommissies kunnen ten aanzien van bepaalde onderwerpen deskundigen horen.
8. Bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen, kunnen regels worden gegeven met betrekking tot de werkwijze van de commissie en de subcommissies, alsmede de aan de leden toe te kennen vergoeding.

§ 4 Verbodsbepalingen

Artikel 8

Het is verboden eet- of drinkwaren te bereiden dan wel te verhandelen die door hun ondeugdelijkheid de gezondheid of veiligheid van de mens in gevaar kunnen brengen.

Artikel 9

1. Onverminderd het bepaalde in de Vergunningslandsverordening (P.B. 1963, no. 28) is het verboden eet- of drinkwaren te bereiden zonder daartoe strekkende vergunning door of namens de Minister.
2. De vergunning wordt niet eerder afgegeven dan nadat voldaan is aan de voorschriften bij of krachtens deze landsverordening gegeven inzake:
 - a. de samenstelling van eet- of drinkwaren;
 - b. de wijze van bereiden van eet- of drinkwaren;
 - c. de voorwerpen, gereedschappen of materialen die bij het bereiden van eet- of drinkwaren worden gebezigd;
 - d. de ruimten;
 - e. de hygiënische eisen te stellen aan personen die bij het bereiden van eet- of drinkwaren betrokken zijn; en
 - f. de opleidingseisen waaraan exploitanten van ruimten moeten voldoen.
3. Ten aanzien van de vergunning, bedoeld in het eerste lid, is het bepaalde in artikel 5, tweede, zesde tot en met negende lid, van toepassing.

Artikel 10

Het is verboden waren, niet zijnde eet- of drinkwaren, te verhandelen die bij het gezien hun bestemming te verwachten gebruik bijzondere gevaren kunnen opleveren voor de gezondheid of veiligheid van de mens.

Artikel 11

Het is verboden in de uitoefening van een beroep of bedrijf waren aan te prijzen op zodanige wijze, dat dit in strijd is met voorschriften inzake de etikettering en het verhandelen, gesteld bij of krachtens deze landsverordening.

Artikel 12

Het is verboden waren te verhandelen waarvan de samenstelling, uitvoering, hoedanigheid, eigenschappen of toestand in ernstige mate minder is dan wat in redelijkheid mag worden verlangd.

Artikel 13

Het is verboden waren te verhandelen die ongeschikt zijn voor gebruik.

Artikel 14

Het is verboden waren te bereiden dan wel te verhandelen, anders dan met inachtneming van de regels gegeven bij of krachtens deze landsverordening met betrekking tot de samenstelling en de wijze van bereiding onderscheidenlijk de verpakking en de etikettering.

Artikel 15

Het is verboden een etikettering op of bij waren aan te brengen of bij aanprijzing te bezigen, die, doordat zij onjuist, onvolledig is of een onjuiste indruk wekt, misleidend is.

Artikel 16

Het is verboden waren te verhandelen die door hun ondeugdelijkheid de gezondheid of veiligheid van de mens in gevaar kunnen brengen.

§ 5 Bestuursmaatregelen

Artikel 17

1. Indien een waar welke naar haar aard bestemd of geschikt is om in de sfeer van een particuliere huishouding te worden gebruikt, gevaar oplevert voor de gezondheid of veiligheid van de mens, kan de Minister degene die de desbetreffende waar verhandelt of heeft verhandeld, schriftelijk gelasten om de bezitters dan wel de vermoedelijke bezitters van die waar onverwijld en op doeltreffende wijze op de hoogte te stellen van het gevaar.
2. Indien betrokkene de instructies, bedoeld in het eerste lid, niet op de voorgeschreven wijze uitvoert, kan de Minister op kosten van de betrokkene bedoelde maatregelen treffen.
3. De kosten die verband houden met de maatregelen, bedoeld in het tweede lid, kunnen door de Minister worden ingevorderd door middel van een dwangschrift volgens de Landsverordening houdende regeling van de invordering van belastingen, bijdragen en vergoedingen door middel van dwangschriften alsmede van de rechtspleging inzake van belastingen, bijdragen en vergoedingen (P.B. 1942, no. 246).
4. Binnen dertig dagen na de betekening staat verzet tegen het dwangschrift, bedoeld in het derde lid, open. De desbetreffende bepalingen van de landsverordening, genoemd in het derde lid, zijn van overeenkomstige toepassing.

§ 6 Beroep

Artikel 18

Degene die rechtstreeks in zijn belang is getroffen door een op grond van deze landsverordening genomen beschikking kan hiertegen beroep instellen bij het Gerecht in Eerste Aanleg van de Nederlandse Antillen.

§ 7 Toezicht

Artikel 19

1. Het toezicht op de naleving van het bepaalde bij of krachtens deze landsverordening met betrekking tot eet- en drinkwaren berust bij daartoe door het bestuurscollege aangewezen personen.
2. Het bestuurscollege kan de Inspectie voor de Volksgezondheid verzoeken de taak, bedoeld in het eerste lid, uit te oefenen. In een zodanig geval geschiedt het toezicht door bij landsbesluit aangewezen medewerkers van die Inspectie.
3. Het toezicht op de naleving van het bepaalde bij of krachtens deze landsverordening met betrekking tot waren, niet zijnde eet- en drinkwaren berust bij, behoudens toepassing is gegeven aan het vierde lid, bij landsbesluit aangewezen medewerkers van de Inspectie voor de Volksgezondheid.
4. De aanwijzing van personen belast met het toezicht op de naleving van het bepaalde bij of krachtens deze landsverordening met betrekking tot waren, niet zijnde eet- en drinkwaren, kan op verzoek van het desbetreffende bestuurscollege bij landsbesluit aan hem worden overgedragen.
5. De Inspectie voor de Volksgezondheid oefent toezicht uit op het ingevolge het eerste en vierde lid uitgeoefende toezicht.
6. De bestuurscolleges dienen jaarlijks bij de Minister een verslag in van de werkzaamheden verband houdende met het toezicht, bedoeld in het eerste lid, en voor zover van toepassing bedoeld in het vierde lid.

Artikel 19a

Met het oog op de afzet van in de Nederlandse Antillen gefabriceerde eet- en drinkwaren in het buitenland wordt de Inspectie voor de Volksgezondheid aangewezen als landelijk bevoegde instantie.

Artikel 20

Bij de uitvoering van hun taak dragen de krachtens artikel 19, eerste en vierde lid, aangewezen personen een legitimatiebewijs bij zich, die door het desbetreffende bestuurscollege wordt verstrekt. Zij tonen hun legitimatiebewijs desgevraagd aanstonds.

Het legitimatiebewijs bevat een foto van de krachtens artikel 19, eerste of vierde lid, aangewezen persoon en vermeldt in ieder geval diens naam en hoedanigheid.

Artikel 21

1. De krachtens artikel 19, eerste en vierde lid, aangewezen personen zijn, uitsluitend voor zover dat voor de vervulling van hun taak redelijkerwijs noodzakelijk is, bevoegd:

- a. alle inlichtingen te vragen;
- b. inzage te verlangen van alle boeken, bescheiden en andere informatiedragers en daarvan afschrift te nemen of deze daartoe tijdelijk mee te nemen;
- c. waren en al hetgeen voor waren als hulpmiddel dient aan opneming en onderzoek te onderwerpen, ten behoeve van zodanig onderzoek verpakkingen te openen dan wel te vorderen dat verpakkingen worden geopend; deze waren daartoe tijdelijk mee te nemen en daarvan monsters te nemen;
- d. alle plaatsen, met uitzondering van woningen zonder de uitdrukkelijke toestemming van de bewoner, te betreden, vergezeld van door hen aangewezen personen;
- e. vaartuigen, voertuigen en de lading daarvan te onderzoeken.

2. Zo nodig, wordt de toegang tot een plaats als bedoeld in het tweede lid, onderdeel d, verschaft met behulp van de sterke arm.

3. Bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen, kunnen regels worden gesteld met betrekking tot de wijze van taakuitoefening van de in het eerste lid bedoelde ambtenaren of personen.

4. Een ieder is verplicht aan de in het eerste lid bedoelde ambtenaren of personen alle medewerking te verlenen die op grond van het tweede lid wordt gevorderd.

Artikel 22

1. De krachtens artikel 19, eerste en vierde lid, aangewezen personen kunnen, in afwachting van de onverwijld door hen in te roepen beslissing van de Inspectie voor de Volksgezondheid en Milieuhygiëne, de vervaardiging of de verhandeling van waren, die niet voldoen aan het bij of krachtens deze landsverordening bepaalde, verbieden.

2. De Inspectie voor de Volksgezondheid en Milieuhygiëne kan het verbod, krachtens het eerste lid opgelegd, bekrachtigen, alsmede de vernietiging bevelen van voorlopig in beslag genomen waren.

3. Een beslissing als bedoeld in het tweede lid, wordt schriftelijk aan de belanghebbende meegedeeld.

Artikel 23

1. De krachtens artikel 19, eerste en vierde lid, aangewezen personen zijn bevoegd tot voorlopige inbeslagneming van:

- a. waren waarvan een monster bij onderzoek ondeugdelijk of schadelijk is bevonden;
- b. eet- of drinkwaren die kennelijk in staat van bederf verkeren of die kennelijk niet voldoen aan de voorschriften of vereisten bij of krachtens deze landsverordening gegeven.

2. Met op grond van het eerste lid in beslag genomen, voor menselijk gebruik geschikte waren, wordt gehandeld op de wijze, bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen, te bepalen.

§ 8 Strafbepalingen en maatregelen

Artikel 24

1. Handelen in strijd met de voorschriften, gesteld bij of krachtens deze landsverordening in de artikelen 2, vierde lid, 3, eerste, tweede, derde en vijfde lid, 4, eerste lid, 5, derde, vierde en vijfde lid, of, overtreding van de in de artikelen 8 tot en met 16 gestelde verboden, is, voor zover opzettelijk begaan, een misdrijf, en wordt gestraft met hetzij gevangenisstraf van ten hoogste vier jaren, hetzij met geldboete van ten hoogste een miljoen (NAF. 1.000.000,--) gulden, hetzij met beide straffen.

2. Handelen in strijd met de voorschriften, gesteld bij of krachtens deze landsverordening in de artikelen e, vierde lid, 3, eerste, tweede, derde en vijfde lid, 4, eerste lid, 5, derde, vierde en vijfde lid, of, overtreding van de in de artikelen 8 tot en met 16 gestelde verboden, is, voor zover niet opzettelijk begaan, een overtreding, en wordt gestraft met hetzij hechtenis van ten hoogste een jaar, hetzij met geldboete van ten hoogste honderdduizend (NAF. 100.000,--) gulden, hetzij met beide straffen.

3. Het niet voldoen aan de vordering, bedoeld in artikel 21, eerste lid, onderdelen c en e, of de verplichting, bedoeld in de artikelen 21, eerste lid, onderdeel a, en 25, is een overtreding en wordt gestraft met hechtenis van ten hoogste twee maanden of geldboete van ten hoogste duizend (NAF. 1.000,--) gulden.

§9 Geheimhoudingsplicht

Artikel 25

Een ieder die betrokken is bij de uitvoering van deze landsverordening en daarbij de beschikking krijgt over gegevens waarvan hij het vertrouwelijke karakter kent of redelijkerwijs moet vermoeden en voor wie niet reeds uit hoofde van ambt, beroep of wettelijk voorschrift ter zake van die gegevens een geheimhoudingsplicht geldt, is verplicht tot geheimhouding daarvan, behoudens voor zover enig wettelijk voorschrift hem tot bekendmaking verplicht of uit zijn taak bij de uitvoering van deze landsverordening de noodzaak tot bekendmaking voortvloeit.

§10 Overgangs- en slotbepalingen

Artikel 26

De Verordening van de 7de augustus 1917 houdende bepalingen tot het tegengaan van de verkoop van voor de volksgezondheid nadelige eet- en drinkwaren, alsmede ter bevordering van een deugdelijke samenstelling van eet- en drinkwaren (P.B. 1917, no. 58) wordt ingetrokken.

Artikel 27

Uitvoeringsbesluiten, vrijstellingen, ontheffingen, vergunningen en toestemmingen die zijn gegeven, verleend of aangevraagd op grond van de Verordening van de 7de augustus 1917 houdende bepalingen tot het tegengaan van de verkoop van voor de volksgezondheid nadelige eet- en drinkwaren, alsmede ter bevordering van een deugdelijke samenstelling van eet- en drinkwaren gelden met ingang van de dag van inwerkingtreding van deze landsverordening als gegeven, verleend of aangevraagd op grond van deze landsverordening.

Artikel 28

1. Deze landsverordening treedt met uitzondering van de artikelen 10, 11, 12, 13, 14, 15 en 16, voor zover deze artikelen van toepassing zijn op waren, niet zijnde eet- en drinkwaren, in werking met ingang van de dag na die der uitgifte van het Publicatieblad, waarin de afkondiging is geschied.

2. De artikelen, genoemd in het eerste lid, voor zover deze van toepassing zijn op waren, niet zijnde eet- en drinkwaren, treden in werking op een bij landsbesluit te bepalen tijdstip, dat voor de verschillende artikelen of onderdelen daarvan verschillend kan worden gesteld. Daarbij kan voor elk eilandgebied het tijdstip van inwerkingtreding verschillend worden gesteld.

Artikel 29

Deze landsverordening kan worden aangehaald als: Warenlandsverordening.

BESLUIT van de 26ste October 1939, houdende regeling ter beteugeling van onredelijke opdrijving van de huurprijzen van woningen

HOOFDSTUK I.

Artikel 1

In elk der eilandgebieden van de Nederlandse Antillen wordt door de onderscheidene bestuurscolleges een huurcommissie ingesteld. Haar samenstelling, taak en werkwijze worden in het volgende hoofdstuk geregeld.

Artikel 2

1. Het is verboden op het eilandgebied Curaçao als verhuurder een hogere huurprijs, onder welke naam of in welke vorm ook, te bedingen voor het gebruik ener woning dan de huurprijs voor de woning geldende op of laatstelijk voor 1 augustus 1939, indien niet de hogere huurprijs door de betrokken huurcommissie is goedgekeurd of vastgesteld.
2. Is een woning voor of op 1 augustus 1939 niet verhuurd geweest, dan vraagt de verhuurder aan de huurcommissie schatting van de huurprijs van 1 augustus 1939, indien deze schatting nog niet heeft plaats gehad en geldt als die huurprijs de som, welke door de huurcommissie als de huurprijs van 1 augustus 1939 wordt geschat. Die schatting kan door de commissie ook ambtshalve geschieden.
3. Bij verhuur van een gemeubileerde woning is de verhuurder verplicht de prijzen voor woningen en meubelering afzonderlijk vast te stellen.
Voor de meubelering mag geen hogere huurprijs worden berekend dan het bedrag door de Huurcommissie vastgesteld.
4. Ten aanzien van een nieuw gebouwde woning, na 1 augustus 1939, doch voor 1 april 1947 voor het eerst in gebruik genomen, kan de huurcommissie de huurprijs, hetzij ambtshalve, het zij op verzoek van de huurder of de verhuurder, vaststellen.
5. Ten aanzien van een nieuw gebouwde woning, na 1 april 1947 voor het eerst in gebruik genomen, is het verboden een hogere huurprijs te bedingen dan de door de huurcommissie vastgestelde huurprijs.
6. Na 1 April 1947 mogen nieuw gebouwde woningen niet verhuurd worden, tenzij de huurcommissie de huurprijs heeft vastgesteld.
7. Bij de huurprijsvaststelling voor nieuw gebouwde woning, na 1 augustus 1939 doch voor 1 maart 1977 voor het eerst in gebruik genomen, houdt de huurcommissie rekening met de totale bouwkosten, waaronder begrepen de waarde van de grond, van de betreffende woning, met dien verstande dat de huurprijs per jaar niet meer dan 8% van de bouwkosten mag bedragen. Ten aanzien van nieuw gebouwde, op of na 1 maart 1977 voor het eerst in gebruik genomen woningen mag de huurprijs per jaar niet meer bedragen dan 12% van de totale bouwkosten, waaronder begrepen de waarde van de grond.
Bij eilandsbesluit houdende algemene maatregelen kunnen genoemde percentages worden verhoogd of verlaagd. Aan de verhoging of verlaging kunnen voorwaarden worden verbonden.
8. De huurcommissie geeft bij haar beslissing aan, wanneer de vastgestelde huurprijs voor de nieuw gebouwde, na 1 Augustus 1939 voor het eerst in gebruik genomen woning ingaat. De dag van ingang mag niet op een vroegere datum worden vastgesteld dan de dag, waarop het verzoek tot huurprijsvaststelling is ingediend.
9. Wanneer het bedrag der bouwkosten, waaronder begrepen de waarde van de grond, van woningen gelegen op de eilanden Aruba en Curaçao door de huurcommissie op f 100.000,- of meer is vastgesteld, zijn de bepalingen van deze regeling welke betrekking hebben op de huurprijs niet meer van toepassing op bedoelde woningen.

Art 2 bis

1. Het is verboden op de eilandgebieden Bonaire, Saba, Sint Eustatius en Sint Maarten als verhuurder een hogere huurprijs onder welke naam of in welke vorm ook, te bedingen voor het gebruik van een woning dan de huurprijs voor de woning geldende op of laatstelijk voor 1 maart 1977, indien niet die hogere huurprijs door de betrokken huurcommissie is goedgekeurd of vastgesteld, met dien verstande dat de huurprijs per jaar niet meer mag bedragen dan 8% van de totale bouwkosten, waaronder begrepen de waarde van de grond, van de betreffende woning.
2. Is een woning voor of op 1 maart 1977 niet verhuurd geweest, dan vraagt de verhuurder aan de huurcommissie schatting van de huurprijs van 1 maart 1977, indien deze schatting nog niet

heeft plaats gehad en geldt als die huurprijs de som, welke door de huurcommissie als huurprijs van 1 maart 1977 wordt geschat met dien verstande dat de huurprijs per jaar niet meer mag bedragen dan 8% van de totale bouwkosten, waaronder begrepen de waarde van de grond, van de betreffende woning. Die schatting kan door de huurcommissie ook ambtshalve geschieden.

3. Nieuw gebouwde, op of na 1 maart 1977 voor het eerst in gebruik genomen, woningen mogen niet verhuurd worden, tenzij de huurcommissie de huurprijs, hetzij ambtshalve, hetzij op verzoek van de huurder of verhuurder heeft vastgesteld. Bij deze vaststelling van de huurprijs houdt de huurcommissie rekening met de totale bouwkosten, waaronder begrepen de waarde van de grond, van de betreffende woning, met dien verstande dat de huurprijs per jaar niet meer dan 12% van de bouwkosten bedragen.

4. Bij eilandbesluit houdende algemene maatregelen kunnen de in de voorgaande leden genoemde percentages worden verhoogd of verlaagd. Aan de verhoging of verlaging kunnen voorwaarden worden verbonden.

5. Het bepaalde in artikel 2, derde en achtste lid, is van toepassing, met dien verstande dat in artikel 2, achtste lid, in plaats van "1 augustus 1939" dient te worden gelezen "1 maart 1977".

6. Wanneer het bedrag der bouwkosten, waaronder begrepen de waarde van de grond, van woningen gelegen op de eilandgebied Bonaire, Saba en Sint Eustatius door de huurcommissie op f 100.000,- of meer is vastgesteld en van woningen gelegen op Sint Maarten door de huurcommissie op f 130.000,- of meer is vastgesteld, zijn de bepalingen van deze regeling welke betrekking hebben op de huurprijs niet meer van toepassing op bedoelde woningen.

Artikel 3

De huurcommissie behandelt en beslist de bij haar aangebrachte zaken zo spoedig mogelijk. Hare beslissing is met redenen omkleed.

Zij keurt de hogere huurprijs niet goed, zo de verhuurder niet aannemelijk maakt, dat de hogere huurprijs redelijk is in verband met de normale huurwaarde op 1 augustus 1939 (voor wat betreft de eilanden Aruba en Curaçao) of 1 maart 1977 (voor wat betreft de eilanden Bonaire, Saba, Sint Eustatius en Sint Maarten) vermeerderd met de hogere uitgaven, die hij terzake van de woning heeft te bestrijden en de kosten wegens het aanbrengen van ingrijpende verbeteringen en veranderingen. In bijzondere gevallen echter kan de Huurcommissie de verhoging op andere grond goedkeuren.

De Huurcommissie is bevoegd aan haar goedkeuring van de hogere huurprijs terugwerkende kracht te verlenen tot een bij de uitspraak te bepalen tijdstip, hetwelk niet vroeger kan zijn dan de dag, waarop het verzoek om goedkeuring is ingekomen, doch slechts indien haar gebleken is, dat de huurder met de verhoging instemt.

De Huurcommissie is bevoegd de huurprijs voorwaardelijk goed te keuren, in dien zin, dat wanneer de door haar aangewezen verbeteringen of herstellingen aan de woning niet zijn aangebracht binnen een bij de uitspraak te bepalen tijd, de Huurcommissie ambtshalve of op verzoek van de huurder, met terzijdestelling van de eerste uitspraak, alsnog een lagere huurprijs kan vaststellen.

Artikel 4

Keurt de huurcommissie de hogere huurprijs niet goed, dan stelt zij, de verhuurder gehoord, althans behoorlijk opgeroepen, het bedrag vast, waarvoor de woning mag worden verhuurd. Daarbij wordt rekening gehouden met de normale huurwaarde op 1 augustus 1939 (voor wat betreft de eilanden Aruba en Curaçao) of 1 maart 1977 (voor wat betreft de eilanden Bonaire, Saba, Sint Eustatius en Sint Maarten), met de hogere uitgaven, die de verhuurder ter zake van de woning heeft te bestrijden, alsmede met de aangebrachte ingrijpende veranderingen en verbeteringen of, wat betreft een nieuw gebouwde woning, na 1 augustus 1939 voor het eerst in gebruik genomen, met de huurprijs, waarvoor de woning voor het eerst is verhuurd, of indien huurprijsvaststelling heeft plaats gehad, met de huurprijs, welke door de huurcommissie is vastgesteld.

Bij haar beslissing houdt de Huurcommissie rekening met de staat van onderhoud der woning, voor zover dit door verhuurder bekostigd wordt.

Artikel 5

De huurcommissie deelt aan de verhuurder en aan de huurder haar uitspraak schriftelijk mede. Van de uitspraak der huurcommissie staat zowel aan de huurder als aan de verhuurder gedurende veertien dagen na de dagtekening der mededeling beroep open bij de kantonrechter.

De Kantonrechter behandelt en beslist de bij hem aangebrachte zaken zo spoedig mogelijk.

Indien hij de uitspraak niet bevestigt, doet hij wat der huurcommissie was.

Tegen zijne beslissing is geen rechtsmiddel toegelaten.

De regelen en vormen van het beroep van de uitspraken van de huurcommissie op de Kantonrechter worden nader in Hoofdstuk III geregeld.

Artikel 6

Na het verstrijken van zes maanden nadat omtrent de huurprijs van ene woning bij einduitspraak is beslist, kan een nieuwe uitspraak der huurcommissie omtrent die woning worden verzocht.

Artikel 7

Indien een hogere huurprijs voor het gebruik van een woning is bedongen dan ingevolge het bepaalde in de voorgaande artikelen geoorloofd is, geldt, in plaats van dat bedrag, de huurprijs, waarvoor de woning op of laatstelijk voor 1 Augustus 1939 is verhuurd geweest. Betreft het een woning, welke voor of op 1 Augustus 1939 (voor wat betreft de eilanden Aruba en Curaçao) of 1 maart 1977 (voor wat betreft de eilanden Bonaire, Saba, Sint Eustatius en Sint Maarten) niet is verhuurd geweest dan geldt de som, welke door de huurcommissie als de huurprijs van 1 Augustus 1939 is geschat. Betreft het een nieuw gebouwde woning, na 1 Augustus 1939 voor het eerst in gebruik genomen, dan geldt de huurprijs waarvoor de woning voor het eerst is verhuurd of, indien huurprijsvaststelling heeft plaats gehad, de huurprijs, welke door de huurcommissie is vastgesteld.

Artikel 8

Is voor de instelling der huurcommissie, doch na 1 Augustus 1939 een hogere huurprijs bedongen dan op of laatstelijk voor laatstgemeld tijdstip gold, of indien het een nieuw gebouwde woning betreft, dan de huurprijs waarvoor de woning voor het eerst is verhuurd, of, indien huurprijsvaststelling heeft plaats gehad, dan de huurprijs welke door de huurcommissie is vastgesteld, dan is de verhuurder gehouden binnen een maand na die instelling zich tot de huurcommissie te wenden met het verzoek die hogere huurprijs goed te keuren, tenzij hij vrijwillig de huurprijs met ingang van de eerste dag der volgende maand verlaagt tot de huurprijs van 1 Augustus 1939 of die waarvoor de woning voor het eerst is verhuurd, of, indien huurprijsvaststelling heeft plaats gehad, tot de huurprijs, welke door de huurcommissie is vastgesteld.

Is een woning, welke voor of op 1 Augustus 1939 niet verhuurd is geweest, daarna, doch voor de instelling der huurcommissie, wel verhuurd, dan vraagt de verhuurder binnen een maand na die instelling aan de huurcommissie schatting van de huurprijs van 1 Augustus 1939 (voor wat betreft de eilanden Aruba en Curaçao) of 1 maart 1977 (voor wat betreft de eilanden Bonaire, Saba, Sint Eustatius en Sint Maarten) en is hij gehouden ingeval die huurprijs wordt geschat op een lager bedrag dan de bedongen huurprijs, binnen een maand na de dag waarop omtrent de schatting bij einduitspraak is beslist, zich tot de huurcommissie te wenden met het verzoek de bedongen huurprijs goed te keuren, tenzij hij vrijwillig de huurprijs met ingang van de eerste dag der volgende maand verlaagt tot het door de commissie geschat bedrag.

Het bepaalde in de artikelen 3, 5 en 6 is van toepassing.

Keurt de huurcommissie de hogere huurprijs niet goed, dan stelt zij, op de wijze als in artikel 4 bepaald, een lager bedrag vast, hetwelk als huurprijs geldt. Deze verlaging werkt terug tot het tijdstip, door de huurcommissie te bepalen, welke tijdstip niet vroeger kan zijn dan 1 augustus 1939.

Van de vrijwillige verlaging van de huur, bedoeld in het eerste en tweede lid van dit artikel, geeft de verhuurder kennis aan de huurcommissie, die daarvan schriftelijk mededeling doet aan de huurder.

Artikel 9

Blijft de verhuurder in gebreke aan de verplichtingen in het eerste en tweede lid van het voorgaand artikel binnen de daarbij gestelde termijn te voldoen, dan geldt met ingang van de eerste dag der maand na afloop van die termijn, in plaats van de bedongen huurprijs, die waarvoor de woning op of laatstelijk voor 1 Augustus 1939 is verhuurd geweest; de som welke door de huurcommissie als de huurprijs van 1 Augustus 1939 is geschat, dan wel, indien het een nieuw gebouwde woning betreft, welke na die datum voor het eerste in gebruik is genomen, de huurprijs waarvoor de woning voor het eerst is verhuurd, of, indien huurprijs vaststelling heeft plaats gehad, de huurprijs, welke door de huurcommissie is vastgesteld.

Indien de verhuurder de schatting van de huurprijs van 1 Augustus 1939 (voor wat betreft de eilanden Aruba en Curaçao) of 1 maart 1977 (voor wat betreft de eilanden Bonaire, Saba, Sint Eustatius en Sint Maarten) niet heeft gevraagd, kan de commissie daartoe te allen tijde ambtshalve overgaan.

Artikel 9 bis

De rechter kan elke vordering tot terugbetaling van op grond van de voorgaande artikelen teveel betaalde huur matigen, indien de billijkheid zulks vordert.

Artikel 10

De huur van een woonhuis wordt door opzegging van de zijde van de verhuurder niet beëindigd, zo daartoe niet de toestemming van de huurcommissie is verkregen, zelfs indien de opzegging is geschied voor de datum van de instelling der huurcommissie.

Indien ingevolge het bepaalde in artikel 1587 van het Burgerlijk Wetboek voor Curaçao de huur van rechtswege een einde zou nemen, zonder dat de opzegging is vereist, doch de huurder deze voor bepaalde of onbepaalde tijd wenst te verlengen, houdt de huur niet op dan na verkregen toestemming van de huurcommissie.

De toestemming van de huurcommissie is eveneens vereist, indien de koper van een huis gebruik wil maken van de bevoegdheid, bij de huurovereenkomst voorbehouden om, ingeval van verkoop, de huurder tot de ontruiming van het gehuurde te noodzaken overeenkomstig het bepaalde in artikel 1595 van het Burgerlijk Wetboek voor Curaçao.

De Huurcommissie kan aan haar toestemming voorwaarden verbinden betreffende het gebruik van de woning. Niet/niet volledig nakomen der voorwaarden kan intrekking van de toestemming ten gevolge hebben en de toewijzing van de woning aan de oorspronkelijke huurder geschieden, onverminderd het recht van deze op vergoeding van kosten, schaden en interessen.

Artikel 11

In de gevallen, in het voorgaand artikel bedoeld, doet de huurcommissie, partijen gehoord althans behoorlijk opgeroepen, zo spoedig mogelijk uitspraak. Hare beslissing is met redenen omkleed.

Artikel 12

Behoudens het bepaalde in het tweede lid, verleent de huurcommissie haar toestemming alleen indien de huurder aan zijn in artikel 1577 van het Burgerlijk Wetboek voor Curaçao omschreven verplichtingen niet voldoet. Zij kan de huurder, op zijn verzoek, een termijn gunnen om alsnog aan zijn verplichtingen te voldoen. Na het verstrijken van die termijn beslist de huurcommissie na verhoor, althans behoorlijke oproeping, van partijen.

In bijzondere gevallen kan de huurcommissie de beëindiging van de huur op andere grond toestaan, indien haar blijkt, dat de eigenaar, of in geval van gedeeltelijke onderhuur, de hoofdbewoner daarbij een rechtmatig belang heeft.

Indien de huurcommissie haar toestemming verleent, bepaalt zij, met inachtneming van de termijnen welke het plaatselijk gebruik tot het doen van opzeggingen medebrengt, het tijdstip waarop de huur een einde zal nemen.

Van de uitspraken der huurcommissie, bedoeld in artikel 11, is hoger beroep op de rechter toegelaten. Het bepaalde in artikel 5 is ten deze toepasselijk.

Artikel 13

De verhuurder, die een der bepalingen van artikelen 2, 2 bis of 8 overtreedt, wordt gestraft met een geldboete van ten hoogste duizend gulden.

Is een naamloze vennootschap, een coöperatieve of andere rechtspersoonlijkheid bezittende vereniging of een stichting verhuurder, dan worden de bestuurders, leden van het bestuur of commissarissen met dezelfde straf gestraft.

Wanneer de verhuurder niet in Curaçao is gevestigd, wordt de strafvervolgung ter zake van de overtredingen van voorschriften van dit besluit, welke door de verhuurder moeten worden nagekomen, ingesteld en wordt op de zodanige overtredingen gestelde straf uitgesproken tegen hem, die hem ter zake van de verhuur in Curaçao vertegenwoordigt.

De bij dit besluit strafbaar gestelde feiten worden beschouwd als overtredingen.

Artikel 14

De huurcommissie en de Kantonrechter zijn bevoegd bij de toepassing van dit besluit zodanige personen op te roepen en, al of niet na beëdiging, als getuigen of deskundigen te horen of te doen horen, als zij te hunner voorlichting nodig achten. Die personen zijn verplicht te verschijnen en de gevorderde voorlichting te geven. Zij worden opgeroepen bij aangetekende brief.

Aan de verschenen personen kan vergoeding worden toegelegd op de voet van het tarief van justitiekosten in strafzaken (P.B. 1932, no. 73).

Artikel 15

De huurcommissie en de Kantonrechter zijn bevoegd om kosteloos inzage en afschrift of uittreksel te nemen of te doen nemen van de kohieren van de gebruiksbelasting voor zoveel betreft het eiland, waarvoor de commissie is ingesteld.

Artikel 16

Ter zake van de werkzaamheden van de huurcommissie en van de Kantonrechter ingevolge dit besluit worden aan belanghebbenden geen kosten in rekening gebracht.

Alle stukken, krachtens dit besluit opgemaakt, zijn vrij van kosten.

Artikel 17

Onder huur en verhuur wordt verstaan iedere overeenkomst onder welke naam of in welke vorm ook aangegaan, die ten doel heeft, het ten gebruike verkrijgen en verstrekken van een woning.

Onder huurprijs wordt verstaan het geheel van de geldelijke verplichtingen, welke de huurder tegen over de verhuurder bij of terzake van huur en verhuur op zich neemt.

Onder woning wordt verstaan ieder gebouw of elk gedeelte van een gebouw dat afzonderlijk wordt verhuurd, alsmede elk perceel huurgrond voor het hebben daarop van woning.

Artikel 17bis

1. De regeling hierbij bedoeld vindt overeenkomstige toepassing ten aanzien van winkels, magazijnen, tapperijen, koffiehuisen, logementen, sociëteiten, bierhuizen, ijshuizen, restaurants en kantoren, met dien verstande dat in plaats van de in artikel 2, zevende lid, genoemde percentages een maximumpercentage van 10 respectievelijk 14 zal gelden en in plaats van het in artikel 2 bis, eerste en tweede lid, genoemde percentage een maximum-percentage van 10 zal gelden en in plaats van het in artikel 2 bis, derde lid, genoemde percentage een maximum-percentage van 14 zal gelden.

Evenmin is de regeling hierbij bedoeld van toepassing op de eerder genoemde panden, voor zover deze zijn gevestigd in een vrije zone als bedoeld in de Landsverordening Vrije Zones 1975 (P.B. 1975, no. 211) of op een daartoe bij besluit van de eilandsraad aangewezen industrieterrein.

De regeling hierbij bedoeld is niet van toepassing ten aanzien van zeehavens, luchthavens, hotels en op eerder genoemde panden voorzover deze in een zeehaven, op een luchthaven of in een hotel gevestigd zijn.

2. Ten aanzien van de in het 1e lid genoemde objecten wordt de in het 1e en 2e lid van artikel 8 der regeling bedoelde termijn gerekend in te gaan op de dag van de inwerkingtreding van dit besluit en wordt voor de toepassing van het 1e lid van artikel 9 evenbedoelde termijn gesteld in de plaats van die aldaar bedoeld.

HOOFDSTUK II.

§1. De samenstelling der huurcommissie.

Artikel 18

De huurcommissie bestaat uit drie leden.

De leden der huurcommissie moeten zijn meerderjarige Nederlandse onderdanen, woonachtig op het eiland, waarvoor de huurcommissie is ingesteld.

Artikel 19

Onder de leden is een voorzitter, een vertegenwoordiger van de belangen van de huurders van woningen en een vertegenwoordiger van de belangen der verhuurders van woningen.

Niemand kan worden benoemd in meer dan een der bij het voorgaand lid genoemde hoedanigheden.

Bij iedere huurcommissie worden voorts benoemd een plaatsvervangend voorzitter, een plaatsvervangend lid, uitsluitend om bij afwezigheid of ontstentenis van het daartoe benoemd lid in de commissie de belangen van de huurders van woningen te vertegenwoordigen, een plaatsvervangend lid, uitsluitend om bij afwezigheid of ontstentenis van het daartoe benoemd lid in de commissie de belangen van de verhuurders te vertegenwoordigen. Zijn moeten aan dezelfde vereisten voldoen als de leden der huurcommissie.

Artikel 20

De eigenaar van een woonhuis wordt geacht als zodanig niet bij de belangen van de verhuurders betrokken te zijn, zolang hij dat huis zelf bewoont. De huurder van een woonhuis wordt geacht als zodanig niet bij de belangen van de huurders betrokken te zijn, zolang hij een huurcontract, ingegaan voor 1 Augustus 1939 (voor wat betreft de eilanden Aruba en Curaçao) of 1 maart 1977 (voor wat betreft de eilanden Bonaire, Saba, Sint Eustatius en Sint Maarten), bezit, dat hem de huur van het huis voor tenminste twee jaren waarborgt.

Artikel 21

Aan de huurcommissie worden een secretaris en een plaatsvervangend secretaris toegevoegd; zij moeten aan dezelfde vereisten voldoen als de leden der huurcommissie.

Artikel 22

De voorzitter, de plaatsvervangend voorzitter, de verdere leden, de plaatsvervangende leden, de secretaris en de plaatsvervangende secretaris der huurcommissie worden bij eilandbesluit benoemd en ontslagen.

§ 2. De taak der huurcommissie.

A. Algemene bepalingen.

Artikel 23

Een zaak kan alleen schriftelijk bij de huurcommissie aanhangig worden gemaakt.

Artikel 24

Hij die een verzoekschrift tot de huurcommissie heeft gericht, verschaft haar alle hem ten dienste staande gegevens ter vervulling van haar taak. Hij draagt zich ten deze naar de wenken, hem door of namens de huurcommissie gegeven.

Artikel 25

Wanneer er verschil bestaat tussen de verplichtingen, waartoe de verhuurder of de huurder gehouden was op 1 Augustus 1939 (voor wat betreft de eilanden Aruba en Curaçao) of 1 maart 1977 (voor wat betreft de eilanden Bonaire, Saba, Sint Eustatius en Sint Maarten) en die waartoe hij ter zake van de woning later gehouden is, dan begroot de huurcommissie de geldswaarde van het verschil in de verplichtingen des verhuurders of des huurders op de beide tijdstippen, en houdt met die begroting rekening bij de beoordeling of de hogere huurprijs redelijk is.

Artikel 26

Een woning, die op 1 Augustus 1939 (voor wat betreft de eilanden Aruba en Curaçao) of 1 maart 1977 (voor wat betreft de eilanden Bonaire, Saba, Sint Eustatius en Sint Maarten) niet verhuurd was, wordt voor de toepassing van dit besluit geacht ook voor die dag niet verhuurd te zijn geweest, indien blijkt, dat zij zo vele jaren voor genoemde dag niet verhuurd is geweest, dat, ook al was de laatste huurprijs der woning bekend, het bedrag daarvan voor het bepalen van de normale huurwaarde der woning op 1 Augustus 1939 niet een geschikte maatstaf zou kunnen zijn.

Artikel 27

De huurcommissie schat ambtshalve de huurprijs van 1 Augustus 1939 (voor wat betreft de eilanden Aruba en Curaçao) of 1 maart 1977 (voor wat betreft de eilanden Bonaire, Saba, Sint Eustatius en Sint Maarten) van een woning, die voor of op die dag niet is verhuurd geweest, indien de schatting voor de uitvoering van dit besluit noodzakelijk is.

B. De taak der huurcommissie in verband met het bepaalde in de artikelen 2 tot en met 6.

Artikel 28

Hij die voor een woning een hogere huurprijs wil bedingen dan die van 1 Augustus 1939 (voor wat betreft de eilanden Aruba en Curaçao) of 1 maart 1977 (voor wat betreft de eilanden Bonaire, Saba, Sint Eustatius en Sint Maarten), wendt zich vooraf tot de huurcommissie met het schriftelijk verzoek die hogere huurprijs goed te keuren.

Hij vermeldt daarbij kortelijks de gronden, waarop hij meent tot verhoging te moeten overgaan. Die grond moet behoudens in de gevallen bedoeld aan het slot van het tweede lid van artikel 3, uitsluitend betrekking hebben op de normale huurwaarde op 1 Augustus 1939, de hogere

uitgaven, die hij ter zake van de woning heeft te bestrijden, zoals meerdere onderhoudskosten en verhoogde hypotheekrente en ingrijpende verbeteringen of veranderingen aan de woning aangebracht.

Is de woning verhuurd, dan vermeldt hij tevens de naam des huurders.

Artikel 29

Voor het verzoekschrift, bedoeld bij het voorgaand artikel, kan het volgend model worden gebezigd:

“De ondergetekende
Wonende, verzoekt de Huurcommissie teom goed te keuren,
dat hij de huurprijs van f..... per van de woning, gelegen
met ingang van verhoogt tot f..... per
De reden waarom verzoeker het noodzakelijk oordeelt tot verhoging over te gaan, is
De 1ste Augustus 1939 (voor wat betreft de eilanden Aruba en Curaçao) of 1 maart 1977 (voor
wat betreft de eilanden Bonaire, Saba, Sint Eustatius en Sint Maarten) was de woning verhuurd
voor f per
De tegenwoordige huurder der woning is ”

(ondertekening en dagtekening)

Indien dezelfde woning reeds het onderwerpen van een beslissing der huurcommissie heeft uitgemaakt, wordt daarvan melding gemaakt, b.v. op deze wijze:

“Bij beslissing van de 19.... heeft de Huurcommissie een verhoging van de
maandelijkse huurprijs tot f..... goedgekeurd; het beroep van de toenmalige huurder
tegen deze goedkeuring is door de Kantonrechter bij beschikking van de
19.... verworpen”.

Artikel 30

Het door de huurcommissie ingevolge artikel 4 als huurprijs vast te stellen bedrag kan niet lager zijn dan de huurprijs van 1 Augustus 1939 (voor wat betreft de eilanden Aruba en Curaçao) of 1 maart 1977 (voor wat betreft de eilanden Bonaire, Saba, Sint Eustatius en Sint Maarten).

Artikel 31

Hij, die voor het eerst een woning wil verhuren, welke vóór of op 1 Augustus 1939 niet is verhuurd geweest, wendt zich vooraf tot de huurcommissie met het schriftelijk verzoek de huurprijs van 1 Augustus 1939 van die woning te schatten.

Verhuurt hij nochtans de woning zonder vooraf schatting van de huurprijs te hebben gevraagd, dan kan de huurder te allen tijde der huurcommissie verzoeken tot die schatting ambtshalve over te gaan.

Van de uitspraak der huurcommissie waarbij de huurprijs van 1 augustus 1939 (voor wat betreft de eilanden Aruba en Curaçao) of 1 maart 1977 (voor wat betreft de eilanden Bonaire, Saba, Sint Eustatius en Sint Maarten) is geschat, wordt door de secretaris der commissie aan de verhuurder en, ingeval het huis reeds verhuurd is, ook aan de huurder kennis gegeven.

De verplichting van het eerste lid vervalt, indien de huurcommissie de huurprijs van 1 Augustus 1939 reeds ambtshalve heeft geschat.

Artikel 32

Voor het verzoekschrift, bedoeld in de aanhef van het voorgaand artikel, kan het volgend model worden gebezigd:

“De ondergetekende
wonende te verzoekt de Huurcommissie te de huurprijs
van 1 Augustus 1939 (voor wat betreft de eilanden Aruba en Curaçao) of 1 maart 1977 (voor
wat betreft de eilanden Bonaire, Saba, Sint Eustatius en Sint Maarten) te schatten van de
woning, gelegen, welke vóór of op 1 Augustus 1939 niet is verhuurd
geweest.
Dit verzoek geschiedt omdat verzoeker de woning thans wenst te verhuren”.

(ondertekening en dagtekening)

Artikel 33

In het geval, omschreven in het eerste lid van artikel 31, kan de verhuurder ook desgewenst de huurcommissie tegelijk verzoeken, indien de huurprijs van 1 Augustus 1939 (voor wat betreft de eilanden Aruba en Curaçao) of 1 maart 1977 (voor wat betreft de eilanden Bonaire, Saba, Sint

Eustatius en Sint Maarten) lager mocht geschat worden dan de huurprijs die hij wil bedingen, deze laatste goed te keuren.

Hij vermeldt dan kortelijks de gronden waarop hij meent, dat de huurcommissie de hogere huurprijs zou kunnen goedkeuren.

Artikel 34

Wil de verhuurder tegelijk schatting verzoeken en goedkeuring van de hogere huurprijs, dan wordt aan het model, vastgesteld bij artikel 32, het volgende toegevoegd:

“En aangezien verzoeker meent voor de woning een huurprijs te moeten bedingen van f..... per verzoekt hij de Huurcommissie tevens, om, indien dit bedrag hoger mocht blijken dan door de Commissie geschatte huurprijs van 1 Augustus 1939 (voor wat betreft de eilanden Aruba en Curaçao) of 1 maart 1977 (voor wat betreft de eilanden Bonaire, Saba, Sint Eustatius en Sint Maarten), die hogere huurprijs goed te keuren en zulks op grond dat

Artikel 35

Hij, die voor een nieuw gebouwde woning, na 1 Augustus 1939 (voor wat betreft de eilanden Aruba en Curaçao) of 1 maart 1977 (voor wat betreft de eilanden Bonaire, Saba, Sint Eustatius en Sint Maarten) voor het eerst in gebruik genomen, een hogere huurprijs wil bedingen dan die, waarvoor de woning voor het eerst is verhuurd, of indien huurprijsvaststelling heeft plaats gehad, dan de huurprijs, welke door de huurcommissie is vastgesteld, wendt zich vooraf tot de huurcommissie met het schriftelijk verzoek die hogere huurprijs goed te keuren.

Artikel 28, tweede en derde lid, vindt overeenkomstige toepassing.

Het verzoekschrift kan, met de nodige wijziging, worden ingekleed volgens het model, bij artikel 29 vastgesteld.

Artikel 36

Bij de behandeling van een verzoek als bedoeld in het voorgaand artikel aanvaardt de huurcommissie als de normale huurwaarde der woning de huurprijs, waarvoor zij voor het eerst is verhuurd.

Het bepaalde in artikel 25 vindt overeenkomstige toepassing.

Het door de huurcommissie ingevolge artikel 4 als huurprijs vast te stellen bedrag kan niet lager zijn dan de huurprijs, waarvoor de woning voor het eerst is verhuurd. Bij de vaststelling houdt de huurcommissie rekening met de hogere uitgaven, die de verhuurder ter zake van de woning heeft te bestrijden.

C. De taak der huurcommissie in verband met het bepaalde in de artikelen 8 en 9.

Artikel 37

Indien de verhuurder van een woning, die vóór de instelling van de huurcommissie is verhuurd voor een hogere huurprijs dan die van 1 Augustus 1939 (voor wat betreft de eilanden Aruba en Curaçao) of 1 maart 1977 (voor wat betreft de eilanden Bonaire, Saba, Sint Eustatius en Sint Maarten) er in toestemt de huur overeenkomstig het bepaalde in artikel 8 te verlagen, doet hij binnen een maand na de instelling van de huurcommissie een schriftelijke mededeling toekomen, welke kan worden gedaan in deze vorm:

“De ondergetekende

wonende te deelt bij deze aan de Huurcommissie te

mede dat de huurprijs van de woning gelegen, welke thans bedraagt

f..... per, met ingang van de eerste der komende maand door hem

wordt verlaagd tot f..... per zijnde de huurprijs die voor de woning gold op (laatstelijk vóór) 1 Augustus 1939.

(ondertekening en dagtekening)

Artikel 38

Indien de verhuurder niet bereid is de huur overeenkomstig het bepaalde in het voorgaand artikel te verlagen, wendt hij zich binnen een maand na de instelling tot de huurcommissie met het schriftelijk verzoek de hogere huurprijs goed te keuren.

Artikel 28, tweede en derde lid, vindt overeenkomstige toepassing.

Voor het verzoekschrift kan het volgend model worden gebezigd:

“De ondergetekende, wonende te

..... deelt bij deze aan de Huurcommissie te mede,

dat hij de woning, gelegen, die op 1 Augustus 1939 (voor wat betreft de eilanden Aruba en Curaçao) of 1 maart 1977 (voor wat betreft de eilanden Bonaire, Saba,

Sint Eustatius en Sint Maarten) verhuurd was voor een huurprijs van f..... per later, namelijk de dus voor de instelling van de Huurcommissie, heeft verhuurd voor f..... per

De reden waarom verzoeker het noodzakelijk heeft geoordeeld tot die verhoging over te gaan, is

Mitsdien verzoekt hij de Huurcommissie die hogere huurprijs goed te keuren”.

(ondertekening en dagtekening).

Artikel 39

Van de indiening van een mededeling als bedoeld in artikel 37 en van een verzoek als bedoeld in artikel 38 wordt door de secretaris der Huurcommissie onverwijld kennis gegeven aan de huurder.

Het door de Huurcommissie ingevolge artikel 8, vierde lid, als huurprijs vast te stellen bedrag kan niet lager zijn dan de huurprijs van 1 Augustus 1939. (voor wat betreft de eilanden Aruba en Curaçao) of 1 maart 1977 (voor wat betreft de eilanden Bonaire, Saba, Sint Eustatius en Sint Maarten).

Artikel 40

Indien de verhuurder eerst na het verstrijken van een maand na de instelling van de Huurcommissie zich tot haar wendt met het verzoek de voor die instelling bedongen hogere huurprijs goed te keuren, wordt daarvan door de secretaris der Huurcommissie onverwijld kennis gegeven aan de huurder, onder aantekening dat, gerekend vanaf de eerste dag der maand na het verstrijken van bedoelde termijn, geen hogere huur verschuldigd is geweest dan die welke op 1 Augustus 1939 (voor wat betreft de eilanden Aruba en Curaçao) of 1 maart 1977 (voor wat betreft de eilanden Bonaire, Saba, Sint Eustatius en Sint Maarten) voor de woning gold.

De huurcommissie neemt het verzoek in behandeling als ware het een verzoek om een hogere huurprijs te mogen bedingen als bedoeld in artikel 28. De secretaris doet intussen aan de bevoegde ambtenaar van het Openbaar Ministerie mededeling van de overtreding van dit besluit.

Artikel 41

Indien een woning, welke voor of op 1 Augustus 1939 (voor wat betreft de eilanden Aruba en Curaçao) of 1 maart 1977 (voor wat betreft de eilanden Bonaire, Saba, Sint Eustatius en Sint Maarten) niet is verhuurd geweest, vóór de instelling van de Huurcommissie is verhuurd, wendt de verhuurder zich binnen een maand na die instelling tot de huurcommissie met het schriftelijk verzoek de huurprijs van 1 Augustus 1939 van die woning te schatten.

Na het verstrijken van de in het eerste lid bedoelde termijn kan de huurder te allen tijde der huurcommissie verzoeken tot die schatting ambtshalve over te gaan.

Artikel 42

Voor het verzoekschrift, bedoeld in het eerste lid van het voorgaand artikel, kan het volgend model worden gebezigd:

“De ondergetekende

wonende te deelt bij deze aan de Huurcommissie te mede, dat hij voor de instelling van de huurcommissie, immers de als verhuurder een overeenkomst heeft aangegaan voor het gebruik van de woning, gelegen

....., welke vóór of op 1 Augustus 1939 niet verhuurd is geweest, weshalve hij overeenkomstig het bepaalde bij artikel 8, tweede lid der Huurcommissie-Regeling, de Huurcommissie verzoekt de huurprijs van 1 Augustus 1939 van die woning te schatten”.

(Ondertekening en dagtekening).

Artikel 43

In het geval, omschreven in het eerste lid van artikel 41, kan de verhuurder ook desgewenst de huurcommissie tegelijk verzoeken, indien de huurprijs van 1 Augustus 1939 (voor wat betreft de eilanden Aruba en Curaçao) of 1 maart 1977 (voor wat betreft de eilanden Bonaire, Saba, Sint Eustatius en Sint Maarten) lager mocht geschat worden dan de tegenwoordige huurprijs, deze laatste goed te keuren.

Hij vermeldt dan kortelijks de gronden waarop hij meent dat de huurcommissie de hogere huurprijs zou kunnen goedkeuren en de naam van de huurders.

Artikel 44

Wil de verhuurder tegelijk schatting verzoeken en goedkeuring van de hogere huurprijs, dan wordt aan het model, vastgesteld bij artikel 42, het volgende toegevoegd:

”En aangezien verzoeker bij bovenbedoelde overeenkomst voor de woning een huurprijs heeft bedongen van f..... per, verzoekt hij de Huurcommissie tevens om, indien de tegenwoordige huurprijs hoger blijkt dan de door de Huurcommissie geschatte huurprijs van 1 Augustus 1939 (voor wat betreft de eilanden Aruba en Curaçao) of 1 maart 1977 (voor wat betreft de eilanden Bonaire, Saba, Sint Eustatius en Sint Maarten), die hogere huurprijs goed te keuren.

Die goedkeuring zou kunnen gegrond zijn op de overweging
De tegenwoordige huurder der woning is

Artikel 45

Indien een woning welke voor of op 1 augustus 1939 niet is verhuurd geweest, voor de instelling van de huurcommissie is verhuurd en de verhuurder eerst na het verstrijken van een maand na de instelling van de huurcommissie zich tot haar wendt met het verzoek de huurprijs van 1 Augustus 1939 (voor wat betreft de eilanden Aruba en Curaçao) of 1 maart 1977 (voor wat betreft de eilanden Bonaire, Saba, Sint Eustatius en Sint Maarten) van de woning te schatten, dan neemt de huurcommissie het verzoek in behandeling evenals ware het tijdig gedaan. De secretaris doet intussen aan de bevoegde ambtenaar van het Openbaar Ministerie mededeling van de overtreding van dit besluit.

Artikel 46

Zodra ten aanzien van een voor de instelling van de huurcommissie verhuurder woning, welke vóór of op 1 Augustus 1939 (voor wat betreft de eilanden Aruba en Curaçao) of 1 maart 1977 (voor wat betreft de eilanden Bonaire, Saba, Sint Eustatius en Sint Maarten) niet is verhuurd geweest, door de verhuurder schatting van de huurprijs van 1 Augustus 1939 is gevraagd, wordt daarvan onverwijld door de secretaris van de huurcommissie aan de huurder kennis gegeven; in het geval, bedoeld in het voorgaand artikel, onder aantekening, dat gerekend van af de eerste dag der maand na het verstrijken van de daarin genoemde termijn geen hogere huur is verschuldigd geweest dan die welke door de commissie als de huurprijs van 1 Augustus 1939 zal worden geschat.

Van de uitspraak der huurcommissie, waarbij de huurprijs van 1 Augustus 1939 van de woning is geschat, wordt door de secretaris van de huurcommissie aan de verhuurder en aan de huurder kennis gegeven.

Artikel 47

[vervallen]

Artikel 48

Indien de verhuurder niet bereid is de huur overeenkomstig het bepaalde in het voorgaand artikel te verlagen, wendt hij zich binnen een maand na de instelling van de huurcommissie tot haar met het schriftelijk verzoek de hogere huurprijs goed te keuren.

Artikel 28, tweede en derde lid, vindt overeenkomstige toepassing.

Het verzoekschrift kan, met de nodige wijziging, worden ingekleed volgens het model bij artikel 38 vastgesteld.

Artikel 49

Van de indiening van een verzoek als bedoeld in het voorgaand artikel wordt door de secretaris der huurcommissie onverwijld kennis gegeven aan de huurder.

De artikelen 36 en 40 vinden overeenkomstige toepassing.

D. De taak der huurcommissie in verband met het bepaalde in de artikelen 10, 11 en 12.

Artikel 50

Indien de verhuurder ener woning, welke voor onbepaalde tijd is verhuurd, of waarvan de huur ingevolge de schriftelijke huurovereenkomst kan worden opgezegd, aan de huurder de huur wil opzeggen, wendt hij zich vooraf tot de huurcommissie met het schriftelijk verzoek daartoe toestemming te verlenen.

Hij vermeldt daarbij de naam van de huurder en kortelijks de gronden waarop hij meent de huur te moeten opzeggen. Die gronden moeten, behoudens het geval, bedoeld in het tweede lid van artikel 12, uitsluitend betrekking hebben op het niet voldoen door de huurder aan zijn verplichtingen.

Artikel 51

Voor het verzoekschrift, bedoeld bij het voorgaand artikel, kan het volgend model worden gebezigd:

“De ondergetekende,
wonende te.....deelt bij deze aan de Huurcommissie te
mede, dat hij de woning, gelegen voor onbepaalde tijd (bij schriftelijke
overeenkomst, waarvan afschrift hierbij overgelegd wordt, met ingang van voor de tijd
van) heeft verhuurd aan voor de huurprijs van f.....
per; dat hij de huur met ingang van wenst op te zeggen.
De reden waarom hij daartoe wil overgaan is Derhalve verzoekt hij
overeenkomst het bepaalde in artikel 10 van Huurcommissie-Regeling de Huurcommissie om
tot de opzegging van de huur toestemming te verlenen”.

(ondertekening en dagtekening).

Artikel 52

Indien bij de behandeling van het verzoek blijkt, dat er tussen de verhuurder en de huurder geschil bestaat over het bedrag der huur, hetwelk op grond van bepalingen van dit besluit verschuldigd is, zal de huurcommissie daarnaar onderzoek doen, aan partijen mededelen, welk bedrag van de huur naar hare mening verschuldigd is en hare toestemming niet verlenen alvorens de huurder een termijn te hebben gegund om alsnog aan zijne verplichtingen te voldoen.

Artikel 53

Artikel 50 vindt overeenkomstige toepassing in de gevallen bedoeld in het tweede en derde lid van artikel 10.

Het verzoekschrift kan, met de nodige wijzigingen, worden ingekleed volgens het model, bij artikel 51 vastgesteld.

Bij de behandeling van het verzoekschrift is artikel 52 van toepassing.

§ 3. De werkwijze van de Huurcommissie.

Artikel 54

Bij afwezigheid of ontstentenis van de voorzitter worden zijn werkzaamheden verricht door de plaatsvervangende voorzitter. Bij afwezigheid of ontstentenis van een ander lid, neemt een der plaatsvervangende leden zitting op verzoek van de voorzitter en met inachtneming van het bepaalde bij artikel 19, derde lid. Bij afwezigheid of ontstentenis van de secretaris worden zijn werkzaamheden verricht door de plaatsvervangende secretaris of, bij afwezigheid of ontstentenis van deze, door het lid der huurcommissie, dat de voorzitter daartoe zal aanwijzen.

Artikel 55

Waar in dit Besluit sprake is van de “voorzitter” van de Huurcommissie, wordt daaronder mede verstaan de plaatsvervangende voorzitter, die bij afwezigheid of ontstentenis van de voorzitter diens werkzaamheden verricht.

Onder de “secretaris” wordt mede verstaan de plaatsvervangende secretaris, wanneer deze op verzoek van de voorzitter de werkzaamheden van de secretaris verricht.

Een plaatsvervangend lid, dat op verzoek van de voorzitter aan de werkzaamheden van de huurcommissie deelneemt is, wat die werkzaamheden betreft, lid der huurcommissie in de plaats van het lid dat hij vervangt.

Artikel 56

De secretaris geniet voor zijn werkzaamheden een schadeloosstelling, waarvan het bedrag door het bestuurscollege wordt vastgesteld.

Artikel 57

De huurcommissie kan geen zaak behandelen, indien niet drie leden aanwezig zijn en de belangen van huurders en die van verhuurders van woningen niet gelijkkelijk vertegenwoordigd zijn.

Artikel 58

De leden en de secretaris van de huurcommissie zijn verplicht het geheim der beraadslagingen te bewaren. Zij zijn voorts verplicht tot geheimhouding omtrent al hetgeen hun in hun hoedanigheid is bekend geworden.

Artikel 59

De secretaris doet alle ingekomen stukken, betrekking hebbende op woningen waaromtrent de huurcommissie heeft te oordelen, onverwijld aan de voorzitter ter kennisneming toekomen.

Artikel 60

De voorzitter bepaalt dag, plaats en uur van behandeling van de zaak. De secretaris geeft daarvan onverwijld kennis aan de leden.

Schriftelijke bescheiden, tot de zaak betrekkelijk, worden voor de behandeling bij de secretaris nedergelegd ter kennisneming van de leden.

Artikel 61

De leden onthouden zich van deelneming aan de behandeling van enige zaak, welke hun, hun echtgenoten of bloed- of aanverwanten tot en met de derde graad, persoonlijk aangaat, of waarin zij of een der genoemde personen als gemachtigden zijn betrokken. Deze onthouding wordt ten aanzien van de bepaalde zaak als afwezigheid aangemerkt.

Artikel 62

De oproeping van de huurder en van de verhuurder om bij de behandeling van een verzoek om goedkeuring van een hogere huurprijs of om toestemming tot opzegging van de huur tegenwoordig te zijn, geschiedt door de secretaris bij aangetekende brief.

Artikel 63

Indien de huurcommissie ingeval van een verzoek om goedkeuring van een hogere huurprijs na kennisneming van het verzoekschrift van oordeel is, dat de verhuurder aannemelijk heeft gemaakt, dat de hogere huurprijs redelijk is in verband met de normale huurwaarde der woning op 1 Augustus 1939 (voor wat betreft de eilanden Aruba en Curaçao) of 1 maart 1977 (voor wat betreft de eilanden Bonaire, Saba, Sint Eustatius en Sint Maarten), vermeerderd met de hogere uitgaven, die hij ter zake van de woning heeft te bestrijden, dan kan zij de hogere huurprijs goedkeuren zonder oproeping van huurder en verhuurder.

Artikel 64

Huurder en verhuurder kunnen zich voor de huurcommissie door een gemachtigde doen bijstaan of door een schriftelijk gemachtigde doen vertegenwoordigen.

Artikel 65

De oproeping van personen om als getuigen of deskundigen te worden gehoord geschiedt door de secretaris.

Indien de huurcommissie beëdiging van een getuige wenselijk oordeelt, geschiedt deze op de wijze van zijn godsdienstige gezindheid voor het afleggen der verklaring.

Ook kan de Huurcommissie getuigen of deskundigen horen, die door een der partijen medegebracht, vrijwillig voor haar verschijnen.

Artikel 66

Indien de huurcommissie voor de schatting van de huurprijs van 1 Augustus 1939 (voor wat betreft de eilanden Aruba en Curaçao) of 1 maart 1977 (voor wat betreft de eilanden Bonaire, Saba, Sint Eustatius en Sint Maarten) van een woning, die voor of op die dag niet is verhuurd geweest, voorlichting door deskundigen, zoals bij artikel 14 bedoeld, onnodig oordeelt, kan zij een of meer harer leden opdragen een onderzoek in te stellen en verslag uit te brengen.

Artikel 67

De huurcommissie kan een of meer harer leden opdragen de zaken te onderzoeken, voordat deze door haar worden beslist.

De huurcommissie kan voorts een of meer harer leden opdragen een plaatselijk onderzoek in te stellen of getuigen of deskundigen te horen. Zij kan deze leden de secretaris toevoegen.

Artikel 68

In alle zaken doet de voorzitter hoofdelijk rondvraag, te beginnen met het jongste lid in leeftijd. Zelf brengt hij het laatst zijn advies uit.

Ieder aanwezig lid is verplicht zijn advies uit te brengen.

Artikel 69

Alle beslissingen worden genomen bij meerderheid van stemmen.

Artikel 70

De uitspraak der huurcommissie wordt op het verzoekschrift gesteld of daaraan gehecht. Zij is met redenen omkleed, zij vermeldt de leden, die haar hebben gegeven, en wordt door de voorzitter en de secretaris der zitting, waarin de beslissing genomen is, ondertekend.

De mededeling van de uitspraak der huurcommissie ingevolge artikel 5, eerste lid in verband met artikel 8, derde lid en artikel 12, vierde lid, geschiedt bij gedagtekende aan te tekenen brieven van de secretaris, waarbij aan ieder hunner een afschrift der uitspraak en van het verzoekschrift toegezonden wordt.

Artikel 71

Indien een verzoekschrift niet voldoende mededeling bevat, stelt de secretaris de verzoeker in de gelegenheid het verzoekschrift aan te vullen. De secretaris is hem daarbij, voor zoveel nodig, behulpzaam.

Artikel 72

De secretaris is bij de zitting der huurcommissie tegenwoordig. Hij houdt aantekening van hetgeen aldaar verhandeld wordt, met vermelding van de zakelijke inhoud van de verklaringen van de door de commissie gehoorde personen.

Artikel 73

Op schriftelijke aanvraag geeft de secretaris schriftelijke inlichtingen betreffende uitspraken der huurcommissie in zake schattingen, goedkeuringen en vaststellingen van huurprijzen en toestemmingen tot opzegging en beëindiging van huur.

Artikel 74

De secretaris houdt drie afzonderlijke registers, te weten:

1°. van de uitspraken der huurcommissie waarbij de huurprijs van 1 Augustus 1939 (voor wat betreft de eilanden Aruba en Curaçao) of 1 maart 1977 (voor wat betreft de eilanden Bonaire, Saba, Sint Eustatius en Sint Maarten) is geschat van woningen die voor of op die dag niet zijn verhuurd geweest ("Schattingen");

2°. van de uitspraken der huurcommissie, waarbij beslist is op verzoek om goedkeuring van een hogere huurprijs ("Verhoging");

3°. van de uitspraken der huurcommissie, waarbij beslist is op verzoeken om toestemming tot opzegging of beëindiging van huur ("Beëindiging").

In deze registers worden, ieder onder een afzonderlijk nummer kortelijks vermeld alle zaken in de volgorde waarin zij worden aangebracht.

Artikel 75

De secretaris verricht voorts de werkzaamheden, hem door de huurcommissie of door haar voorzitter opgedragen.

Artikel 76

Voor de bestrijding van bureau-onkosten en de uitbetaling van de aan getuigen en deskundigen toe te leggen vergoedingen worden de secretaris gelden ter goede rekening verstrekt.

HOOFDSTUK III

De regelen en vormen van het beroep van de uitspraken van de Huurcommissie op de Kantonrechter.

Artikel 77

Het beroep van de uitspraak van de huurcommissie geschiedt bij een geschrift, waarin aan de Kantonrechter wordt verzocht die uitspraak te vernietigen en een andere te geven.

Artikel 78

Het verzoekschrift vermeldt de redenen, waarom de uitspraak van de huurcommissie de verzoeker onjuist voorkomt, en de uitspraak, die de verzoeker in de plaats daarvan wenst.

Artikel 79

Bij het verzoekschrift worden overgelegd het de verzoeker toegezonden afschrift van de uitspraak van de huurcommissie en de brief van de secretaris waarbij het werd toegezonden.

Artikel 80

Voor het verzoekschrift, door de verhuurder in te zenden, kan het volgend model worden gebezigd:

“De ondergetekende
wonende te deelt bij deze aan de Kantonrechter te mede, dat de
huurcommissie te op zijn verzoek om heeft beschikt volgens
de uitspraak, waarvan een afschrift hiernevens wordt overgelegd;
dat die uitspraak hem onjuist voorkomt op grond dat
Weshalve hij de Kantonrechter verzoekt die uitspraak te vernietigen en in plaats daarvan
.....”

(ondertekening en dagtekening)

Artikel 81

Voor het verzoekschrift, door de huurder in te zenden, kan het volgend model worden gebezigd:

“De ondergetekende
wonende deelt bij deze aan de Kantonrechter te
mede, dat de huurcommissie te op verzoek van de verhuurder omtrent zijn
woning een beschikking heeft gegeven, waarvan een afschrift hiernevens wordt overgelegd;
Dat die uitspraak hem onjuist voorkomt op grond dat;
Weshalve hij de Kantonrechter verzoekt die uitspraak te vernietigen en in plaats daarvan
.....”

(ondertekening en dagtekening)

Artikel 82

De griffier van het Kantongerecht deelt onverwijld aan de secretaris der huurcommissie schriftelijk mede dat beroep van de uitspraak is aangekondigd.

Hij deelt hem de beslissing van de rechter met haar dagtekening onverwijld schriftelijk mede en zendt hem, indien de Kantonrechter de uitspraak van de huurcommissie niet in allen deelen heeft bevestigd, een afschrift dier beslissing.

De secretaris van de huurcommissie doet van de uitspraak van de Kantonrechter, onverwijld schriftelijk mededeling aan de verhuurder en de huurder en houdt daarvan aantekening in zijn registers.

Artikel 83

De Kantonrechter verklaart het beroep van de huurder of van de verhuurder van de uitspraak van de huurcommissie niet ontvankelijk, indien het niet steunt op de grond dat de huurcommissie bij die uitspraak niet of niet voldoende in acht heeft genomen, hetgeen bepaald is bij artikelen 3, 4, 8 of 12 of bij een van de artikelen van Hoofdstuk II § 3 van dit besluit, en indien daarbij niet de reden is vermeld waarom dit naar de mening van de verzoeker het geval is.

Artikel 84

Indien de Kantonrechter uit de toegezonden stukken blijkt, dat het beroep niet ontvankelijk is, verwerpt hij het beroep zonder nader onderzoek van de zaak.

Artikel 85

Indien de Kantonrechter een nader onderzoek der zaak nodig oordeelt, bepaalt hij dag, plaats en uur van behandeling en doet hij de verzoeker en diens wederpartij door de griffier bij aangekondigde brief oproepen om bij de behandeling tegenwoordig te zijn.

Artikel 86

Indien de Kantonrechter beëdiging van een getuige of een deskundige wenselijk oordeelt, geschiedt deze voor het afleggen van de verklaring op de wijze van zijn godsdienstige gezindheid.

Ook kan de Kantonrechter getuigen of deskundigen horen, die, door een der partijen medegebracht, vrijwillig voor hem verschijnen.

Artikel 87

Indien de Kantonrechter de uitspraak der huurcommissie niet bevestigt, is hij, doende wat der huurcommissie was, niet gebonden aan hetgeen in het verzoekschrift is verzocht.

Artikel 88

Op schriftelijke aanvraag geeft de griffier schriftelijke inlichtingen betreffende beslissingen door de Kantonrechter genomen.

Slotbepalingen.

Artikel 89

In de modellen hierboven wordt in plaats van “woning” gelezen “een perceel huurgrond voor het hebben daarop van een woning”, indien het zodanig perceel huurgrond betreft.

Artikel 90

Dit besluit kan worden aangehaald onder de titel “Huurcommissie-Regeling”.

Artikel 91

Dit besluit treedt in werking door plaatsing in het Publicatieblad met ingang van een nader door de Gouverneur te bepalen datum en blijft van kracht, totdat de intrekking ervan bij besluit is bepaald.